

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

FENÂYÎ DİVANI SÖZLÜĞÜ
[BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK]

Hazırlayan
Nilüfer PEKER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Doç Dr. Abdullah AYDIN

Bingöl –2017

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
bilimsel Etik Bildirimi	iv
Tez Kabul ve onay	v
Ön Söz	vi
Özet.....	vii
Abstract	viii
Kısaltmalar.....	ix
GİRİŞ	1
ÜSKÜDARLI FENAYÎ CENNET MEHMED EFENDİ.....	7
HAYATI	7
ESERLERİ.....	8
SÖZLÜK KULLANMA KILAVUZU	10
FENAYÎ DİVANI SÖZLÜĞÜ.....	12
[BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK]	12
A	12
B	53
C	81
Ç	112
D	114
E	144
F.....	160
G.....	188
H.....	206
I	263
K.....	290
L	322
M	336
N	384
O	413

Ö	414
P	414
R	423
S	441
Ş	477
T	492
U	510
Ü	514
V	515
Y	534
Z	549
SONUÇ	570
KAYNAKÇA	571
ÖZGEÇMİŞ	573

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım **Fenâyi Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]** adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

... / ... /201..

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Nilüfer Peker tarafından hazırlanan Fenâyî Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük] başlıklı bu çalışma,tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda [oybirliği/oy çokluğuyla] başarılı bulunarak jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ (Unvanı, Adı ve Soyadı)

Başkan : **İmza:**

Danışman : **İmza:**

Üye : **İmza:**

ONAY

Bu Tez, Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun/...../201.. tarih ve sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Unvanı Adı Soyadı
Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Osmanlı Devleti'nin gerileme sürecine girdiği, siyasi ve askeri bakımdan sorunların yaşandığı 17. yüzyıl, sanat ve edebiyatta gelişmenin devam ettiği bir dönemdir. Bu yüzyılda etkilerini daha sonraki dönemlerde devam ettiren tarz sahibi büyük şairler yetişmiştir. Divan şiirinde görülen hikemî tarz, Nâbî'nin öncülüğünde bu yüzyılda başlamıştır. Yine bu dönemde Nâilî'de belirginleşen Sebk-i Hindî denilen yeni bir anlatım tarzı geliştirilmiştir.

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım bu çalışma, Abdullah AYDIN tarafından hazırlanan, 17. yüzyılın Celvetî şeyhlerinden mutasavvıf şair, Fenâyî mahlaslı Üsküdarlı Cennet Mehmed Efendi'nin divanının bağlamlı dizin ve işlevsel sözlüğünden oluşmaktadır. Fenâyî, şiirlerinde tasavvufî unsurları sıklıkla kullanan, Yunus Emre etkisinde bir şairdir. Hayatı, şairliği, üslubu ve şiirinin muhtevası için adı geçen çalışmaya bakılabilir.

Çalışmamız TEBDiZ projesi kapsamında hazırlanmıştır. Giriş bölümünde bağlam anlam ilişkisi üzerinde durulmuş, divan şiirini incelemede yeni bir yöntem olan bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük hakkında kısaca bilgi verilmiş, çalışmanın aşamaları açıklanmıştır.

Tezimizin bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük kısmında TEBDiZ proje programı üzerinde metnin sözcüklerinin ve anlamlarının girilmesiyle ortaya çıkan 4948 sayfalık ham malzeme işlenmiştir. Çalışmanın sonunda sonuç ve kaynakça eklenmiştir. Kaynakçada birinci elden faydalandığımız eserler, makaleler, vb. çalışmalar yer almaktadır.

Bu çalışmayla, Türk edebiyatının en uzun ve ürünleri bakımından en zengin dönemini oluşturan divan edebiyatının anlaşılmasına katkıda bulunduğumu düşünüyorum. Çalışmalarım sırasında bana her konuda yardımcı olan kıymetli hocam, tez danışmanım, çalışmamın kaynağını hazırlayan Doç. Dr. Abdullah AYDIN'a teşekkür ederim.

Nilüfer PEKER

ÖZET

Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Özeti

Tezin Başlığı : Fenâyî Divanı Sözlüğü [Bağlamli Dizin ve İşlevsel Sözlük]
Tezin Yazarı : Nilüfer Peker
Danışman : Doç. Dr. Abdullah Aydın
Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı
Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı
Kabul Tarihi :
Sayfa Sayısı : xv +1172 + cd
<p>Bu çalışma Fenâyî Divanı'nın söz varlığının sözlüğüdür. Söz konusu bu sözlük Fenâyî Divanı'nın hem bağlamli dizinini hem de işlevsel hâle getirilmiş sözlüğünü içermektedir. Bağlamli dizin kısmı, dizinlenen beyitlerin aralarına girilerek ayıklanması ve düzenlenmesi ile oluşturulmuştur. Bununla birlikte düzenlenmiş sözcüklere madde başı ve sıklık sayısı da eklenmiştir. İşlevsel sözlük aşamasında ise sözcüğün kullanıldığı yere göre değişen anlamlar tespit edilmiştir. Bunun için bütün sözcükler tek tek ele alınarak anlamlandırılmıştır. Ayrıca bu tezle Celvetî tarikatına mensup olan şairin, şiirinde kullandığı tasavvufi kavramlara yüklediği anlamlar, tasavvuf çevrelerinin farklı şekilde anlamlandırdığı belli ayet ve hadisler de tespit edilmiştir. Böylece Fenâyî'nin şiir dilini oluşturan dil öğeleri ortaya çıkarılarak kolayca kullanılır hâle getirilmiştir. Bunun şairle ilgili yapılacak farklı çalışmalar için önemli olacağı düşünülmektedir.</p>
Anahtar Kelimeler: Fenâyî, divan, bağlamli dizin, işlevsel sözlük, tasavvuf

ABSTRACT

Bingöl University Institute of Social Sciences Abstract of Master's Thesis

Title of the Thesis: Diwan of Fenâyî [Concordance and Functional Dictionary]
Author: Nilüfer Peker
Supervisor : Assoc. Prof. Abdullah Aydın
Department: Turkish Language and Literature
Sub-field : Old Turkish Literature
Acceptance Date:
Pages: xv + 1172 + cd
<p>This work is about Diwan of Fenâyî and its vocabulary. Aforementioned dictionary includes both concordance and vocabulary. Concordance section consists analysis and edited couplets. Besides, lexical entries and frequency count added to edited words. In functional dictionary section, meanings depending on context were shown. Therefore all words are analyzed one by one. Furthermore, in the works of Jalwati order poet, sufistic concepted words and differently interpreted certain verses of Koran and hadiths by sufists were located with this thesis. Thus, Fenâyî's poetical style and his terminology were revealed and became easily usable. It is thought that this work will be important for other works about the poet.</p>
Keywords: Fenâyî, diwan, concordance, functional dictionary

KISALTMALAR

- bkz.** : bakınız
C. : cilt
çev. : çeviren
haz. : hazırlayan
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
mec. : sözcüğün mecaz anlamı
s. : sayfa
S. : sayı
[tas.] : sözcüğün tasavvufî anlamı
TDK : Türk Dil Kurumu
TEBDİZ : TürkEdebiyatı Bağlamlı Dizinleri ve İşlevsel Sözlüğü

GİRİŞ

Türkiye’de akademik düzeyde yapılan Klasik Türk şiiri çalışmaları metin neşri şeklinde başlamış, bunu neşredilen metinlerin tahlili izlemiştir. Bunlar eskilik ve sayısal çokluk bakımından önde gelen çalışmalardır.

Günümüzde, yeni bazı yöntemler Klasik Türk şiirini anlamlandırmada uygulanmaktadır. Batı’da farklı metinlere uygulanan ve yaygınlaşan bu tarz çalışmalar, Türkiye’de “bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük” olarak nitelenmiştir (Şenödeyici, 2011, s.1) ve bu alanda yapılan ilk çalışma Furkan Öztürk’ün hazırladığı, Bakî Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]’tür. Bunu Özer Şenödeyici’nin, Nâilî Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük] adlı çalışması izlemiştir. Bu çalışmalar Türk “Edebiyatı Bağlamlı Dizinleri ve İşlevsel Sözlüğü” adlı proje kapsamında yapılmıştır. Projeye bağlı olarak devam eden pek çok çalışma vardır.

Fenâyî Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük] adını taşıyan bu çalışmamız da proje kapsamında hazırlanan çalışmalardandır. Çalışmada sözcükleri anlamlarını tespit etmede kullanılan “bağlam” tabiri yeni bir terimdir. Bağlam, “Bir dil birimini çevreleyen, ondan önce veya sonra gelen, birçok durumda söz konusu birimi etkileyen, onun anlamını, değerini belirleyen birim veya birimler bütünü, kontekst.” şeklinde tanımlanmıştır (Türkçe Sözlük, s.180).

Anlam-bağlam ilişkisi üzerinde görüş belirten isimlerden biri olan Aksan (2009, s.75), bağlam (context) terimini kısaca “Bir göstergenin birlikte bulunduğu öteki göstergelerle oluşturduğu ve anlamını aydınlatan bütün” olarak tanımlar ve bunu farklı sözcüklerle örneklendirir. Araştırmacının ifadesiyle “Gemi limandan ayrıldı.”, “Kadın kocasından ayrıldı.”, “Kadın kocasından ayrılıp otobüse bindi.” cümlelerindeki “ayrılmak” sözcükleriyle “Köprüden geçince sağa sapsınız.”, “Üst dişlerimin köprüsü kırıldı.” cümlelerindeki “köprü” sözcükleri, içinde yer aldıkları yapı ve o yapıdaki diğer sözcüklerle olan ilişkilerine göre yeni anlamlar kazanmıştır. Dolayısıyla bağlam, anlamı

belirleyen veya tamamlayan ögelerden biridir. Çünkü bir sözcüğün anlamını, birlikte kullanıldığı diğer sözcüklerin belirlediği açıktır (Aksan, 2009. s.77).

Bu yeni terim, Klasik Türk şiiri için nasıl bir anlam ifade eder? Mine Mengi, “bağlam”ın Klasik Türk şiirinde de karşılığının bulunduğunu şu cümlelerle açıklamaktadır (2000, s.32): “Bir edebiyat terimi olarak bağlam; divan şiiri açısından düşünüldüğünde, şiirin bütününden çok mısra ya da beyitte kullanılan kelimelerin tek başlarına değil; birbirleriyle ilişkileri içinde, yaptıkları çağrışımlar, ifade ettikleri anlamlar, üstlendikleri işlevler açısından değerlendirilmeleri demektir. Başka bir ifadeyle; mısra ya da beyti kuran kelimeler; mısra ve beyit içinde yer aldıkları genel bağlamda anlam kazanırlar.”

Bağlamlı dizin, “bağlamıyla birlikte sunulan sözcüklerin oluşturduğu abecesel dizeldir. Bağlamlı dizinler ögelerin işlevlerini belirleme olanağı verdiğiinden araştırmacılara büyük kolaylık sağlayan araçlardır” (Vardar, s.32).

Fenâyî Divanı üzerinde yaptığımız bu çalışma, bir bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük çalışmasıdır. Bu tür dizinlerde sözcüklerin kullanıldıkları cümleler veya dizeler ya bütünüyle ya da yeteri kadar verilir. Çalışmamızda sözcüğün geçtiği beyitlerin bütünü verilmiştir. Köşeli parantez içinde verilen rakam, sözcüğün hangi sıklıkta geçtiğini göstermektedir.

Fenâyî Divanı’nın bağlamlı dizini ve işlevsel sözlüğü aşağıda açıklanan şekilde oluşturulmuştur: Çalışmada Abdullah Aydın tarafından hazırlanan “Üsküdarlı Fenâyî Cennet Mehmed Efendi ve Divanı” adlı eser esas alınmıştır. Divan transkripsiyonlu olarak dijital ortama aktarılmış ve internet ortamında TEBDİZ projesinin işlendiği sisteme yüklenmiştir. Bu aşamada beyitlerdeki numaralar kaldırılmıştır. Beyitler sistem tarafından her mısra bir satırınmış gibi numaralandırılmıştır. Beyit esasına dayanmayan şiirler de bu şekilde sıralanmıştır.

Üsküdarlı Fenâî Dîvânı, Gazel, 1
Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

+ Çoklu seçimi Aç

+ - 2. Hem-

dem eyle **hazretüñe** yek nefes kılma cüdâ

+ - 3. Emr-i künle **bunca** **mevcûda** **geyürdüñ** **hıl'atı**

+ - 4. Zerre-i nâ-çize kılsañ n'ola **vaşluñı** 'ağâ

+ - 5. İrişelden güş-i hüşa yevm-i mîşâkdan **hîşâb**

+ - 6. Levh-i dilde ketb idüpdür **nâmuñı** dest-i kazâ

+ - 7. Yâd idüp 'ahd-i kâdjmi **yâr** ile yâd olmaduk

+ - 8. Halvet-i sırda olaldan **anuñ** ile **âşlnâ**

+ - 9. Vuşlat-ı mañbûb **içün** yoğ it **Fenâyl** **varuñı**

+ - 10. **Bulagör** bir **bâkl** devlet **irmeye** **herglz** fenâ

İkinci aşamada, yüklenen şiir sistem tarafından sözcüklere göre parçalara ayrılmıştır. Gerekli görülürse, parçalar birleştirilebilir veya ayrılabilir. Sözcüklere tıklandığında anlamının girilmesi için farklı bir pencere açılmaktadır.

Anlamlandırma

Levh-i dilde

Birleştirmeyi Boz

Kök/Ek

Levh-i dil del +

Kaydet & Eşleşen Anlamı Getir

TEBDİZ SÖZLÜĞÜ

Kelime	Anlamı	Sözlük	Metin	İşlem
<i>Eşleşen kayıtları görmek için lütfen kelimenin kökünü girip kaydediniz.</i>				

Kelime Grupları

Kelime	Anlamı	Sözlük	Metin	İşlem
<i>Eşleşen kayıtları görmek için lütfen kelimenin kökünü girip kaydediniz.</i>				

YARDIMCI SÖZLÜK

Kelime	Anlamı	İşlem
<i>Eşleşen kayıtları görmek için lütfen kelimenin kökünü girip kaydediniz.</i>		

Açılan pencereye sözcük veya sözcük grubu girilip kaydedildiğinde, daha önce aynı tarzda çalışma yapanlar tarafından girilmiş aynı sözcükler varsa anlamlarıyla çıkmaktadır. Uygun görüldüğü takdirde yeniden yazılmadan bu anlamlardan biri seçilebilmektedir.

Kaydet & Eşleşen Anlamları Getir

Yeni Anlam Ekle +

TEBDİZ SÖZLÜĞÜ

Kelime	Anlamı	Sözlük	Metin	İşlem
Eşleşen Kayıt Bulunamadı.				

Kelime Grupları

Kelime	Anlamı	Sözlük	Metin	İşlem
levh-i dil <i>Kalıp ifade</i>	Gönül levhası, gönül sayfası.		Sivā ḥubbını ḥakk it levh- i dilden	Anlamı Eşleştir Eşleştirmeyi Sil
levh-i dil -	Gönül levhası		Levh-i dil tahtında aduñ ḥattıdur sultān-baht	Anlamı Eşleştir Eşleştirmeyi Sil

Sistemde sözcüğün daha önce girilmiş anlamı çıkmaz veya çıkan anlamlar uygun görülmezse, sözcüğün uygun anlamı yazılır ve kaydedilir.

Levh-i dilde

Birleştirmeyi Boz

Kök/Ek

Levh-i dil	de	+
------------	----	---

Kaydet & Eşleşen Anlamları Getir

Yeni Anlam Ekle -

Kelime: Levh-i dil

Kökü: Anlam:

Gönül sayfası. Kaynak:

Yeni Anlamı Kaydet

Anlamlandırma

Levh-i dilde

Gönül sayfası.
Levh-i dilde ketb idüpdür nâmuñi dest-i kazâ

Anlamı Sil

TEBDİZ SÖZLÜĞÜ

Bu şekilde şiirlerdeki bütün sözcüklerin anlamları girilmiştir. Bu işlem tamamlandıktan sonra sistem tarafından dizinlenmiş yeni metin ortaya çıkmıştır. Sistem tarafından dizinlenen bu metinde pek çok tekrarın olduğu görülecektir. Sistem, girilen her bir sözcüğü, tekrar da olsa kaydetmekte ve dizinlemektedir. Nihai metnimizde bazen aynı satırda görülen tekrarların sebebi budur. Bağlamlı dizinin amaçlarından biri, sözcüğün hangi sıklıkta kullanıldığını ortaya çıkarmaktır.

levh-i dilde
Kalıp İfade:

Gönül sayfası.

5. *İrişelden gūş-ı hūşa yevm-i mişâkdan hiṭāb*

6. *Levh-i dilde ketb idüpdür nāmuñi dest-i ḳazā*

Üsküdârlı Fenayî Dîvâm 1. Gazel

Mısra: 6 Kelime Sıra:

levh-i dilde
Kalıp İfade:

Gönül sayfası.

7. *Levh-i dilde ketb olur ādem ʾle ḥavvā menşe ʾi*

8. *Bildüñ ise ictimā ʾin kāf ile nūmuñ n ʾola*

Üsküdârlı Fenayî Dîvâm 6. Gazel

Mısra: 7 Kelime Sıra:

levh-i dilde
Deyim:

Gönül levhası, gönül sayfası.

9. *Ḳıl ḥabîbüñ ḥürmetine bu Fenāyi ʾye ʾaṭā*

10. *Zāhir ola levh-i dilde ketb olınan mā-sebak*

Üsküdârlı Fenayî Dîvâm 100. Gazel

Mısra: 10 Kelime Sıra:

levh-i dilde
Kalıp İfade:

Gönül levhası, gönül sayfası.

5. *Kā ʾnātdan yoğ iken hergiz nişān*

6. *Levh-i dilde yazdı ḥubbuñi ḳalem*

Üsküdârlı Fenayî Dîvâm 133. Gazel

Mısra: 6 Kelime Sıra:

Sistem tarafından alfabetik olarak dizinlenen metin 4948 sayfadır ve ham malzeme halindedir. Bu metin daha sonra tarafımızdan yeniden düzenlenmiş, anlam tekrarları çıkarılmış ve çalışmanın nihai şekli ortaya çıkmıştır.

Sözcüklerin, kullandıkları yere göre kazandıkları anlamlar, madde başlığı altında gösterilmiştir. Bu esnada, eski sözlüklerin verdiği tanımlar güncellenmiş, yeni

sözlüklerde verilen tanımlarda ise, beyitteki anlamı tam olarak karşılayacak değişiklikler yapılmıştır. Anlamı açık olan sözcüklere, standart sözlüklerde olduğu gibi mutlaka anlam verilmeye çalışmamıştır. Sözcük rahatlıkla görülebilmesi için koyu dizilmiş, ayrıca sözcüğün kullanım sıklığı da köşeli parantez içinde belirtilmiştir.

Bu tür işlevsel sözlüklerin amacı, kelimelerin kökenini, türünü veya yapısını ortaya çıkarmak olmadığından, sözcüğün bu özelliklerini gösteren kısaltmalar kullanılmamıştır.

TEBDİZ üzerindeki 4948 sayfalık sözlük, cd'ye aktarılarak jüri üyelerine ve enstitü müdürlüğüne teslim edilmiştir.

ÜSKÜDARLI FENAYÎ CENNET MEHMED EFENDİ

HAYATI

Fenayî, İstanbul'un Tophane semtinde doğmuştur (Aydın, 2004:3; Yıldız, 2010:11). Kaynaklarda Fenayî'nin doğum tarihine ilişkin doğrudan bir bilgi yer almamaktadır. Ölüm tarihinin tam olarak tesbiti (H.1075/ M.1664) ve doksan yaşında öldüğü bilgisinden hareketle, şairin 1574 yılından sonra doğduğu anlaşılmaktadır. Asıl adı Mehmed'dir. İsmi bilmeyenler kendisine "Ehl-i Cennet" diye hitap etmiş, daha sonra ise bu hitap şekli kısaltılarak "Cennet" şeklini almıştır (Yıldız, 2010:11).

Fenayî mahlasını kullanan şairin bu mahlası niçin tercih ettiği veya bu mahlasın kendisine kim tarafından verildiği hususunda bilgi bulunmamaktadır.

Fenayî; Arapça "yokluk, yok olma, zeval, bekasızlık, devamsızlık" gibi anlamlarla birlikte, tasavvufta çok daha geniş anlamlar ifade eden "fena" kelimesine nisbet yapılarak oluşturulan, fenaya ait, yokluğa ait anlamına gelen bir kelimedir (Cebecioglu, 1997:267).

Kaynakların üzerinde hemfikir olduğu bilgiye göre; babası, kalem erbabından bir zat olan İshak Efendi aslen İstanbul Tophanelidir ve asıl mesleği kâtipliktir. Babası gibi katiplik mesleğini icra eden Ahmed Çelebi isminde bir kardeşi vardır ki bu da yine Hüdayî'nin müritlerindedir. Fenayî'yi, Hüdayî ile tanıştıran da bu kardeşidir (Yıldız, 2010:14). Fenayî kardeşi Ahmet Çelebi vasıtasıyla Aziz Mahmud Hüdayî'ye intisap etmiştir (Aydın, 2004:3). Fenayî Hüdayî'ye bağlandıktan sonra kâtipliği bırakmıştır. 17 yıl şeyhinin hizmetinde bulunmuş, sonra Simav'a halife olarak gönderilmek istenince affını talep etmiş, Hüdayî'nin dua etmesiyle bu vazifeyi kabul etmiştir (Aydın, 2004:3; Yıldız, 2010:16). Hüdayî'nin vefat etmesi üzerine (H.1038/M.1628) İstanbul'a dönerek Tophane'de inzivaya çekilmiş, Hüdayî dergâhının Hüdayî'den sonraki şeyhi olan Mesud Efendi'nin 1657'de vefatıyla birlikte bu dergâha post-nişân olmuştur (Yıldız, 2010:16). Vefatına kadar bu görevi sürdürmüştür.

Fenayî'nin doğumuyla ilgili fazla bilgi vermeyen kaynaklar, vefatıyla ilgili kesin tarih vermektedir. 1075'te Üsküdar'da vefat etmiştir. Vefatına düşürülen tarih beyitlerinden birinde gün ismi de verilmiştir:

Cemâziye'l-âhirün yirmi beşi

Düşenbe gicesi oldu revâne

Buna göre 12 Ocak 1665 Pazartesi gecesı vefat ettiği sonucu çıkmaktadır (Yıldız, 2010:20).

Fenayî'nin eğitime ilişkin kaynaklarda ayrıntılı bilgi yoktur. Sadece Uşşakî-zade Zeyli'nde yer alan, Hüdayî ile aralarında geçen bir konuşmada, "...Sultanım ben evail halimde ancak Molla Camî'den Merfûat kısmına dek okudum, gayri bir nesne görmedim." ifadelerinden medrese öğrenimi yaptığını anlaşılmaktadır. Divanı'nda iki Farsça gazel ve bir Arapça beyit bulunmaktadır ki bu da onun Arapça ve Farsçaya, bu dillerde şiir yazacak kadar vakıf olduğunu göstermektedir (Yıldız, 2010:20).

ESERLERİ

Kaynaklarda Fenayî'nin üç eserinden bahsedilmektedir. Bunlar; Tecelliyat, Divan-ı İlahiyat ve Cennetiyye fi- Maârifi 'l-İlâhiyye adını taşıyan eserleridir (Yıldız, 2010:26).

1. Tecelliyat

"Tecelli" kelimesinin çoğulu olan "tecelliyat", zahir olanlar, ortaya çıkanlar, gaybden gelen ve kalbde ortaya çıkan nurlar anlamındadır (Cebecioğlu, 1997:700). Mutasavvıfların hayattayken mazhar oldukları tecellileri anlatan bir eser türüdür. Arapça-Türkçe karışık olan bu eserde Fenayî'nin yaşadığı olağanüstü hallerden bahsetmektedir (Aydın, 2004:5).

2. Cennetiyye fi Maârifi 'l-İlahiyye

Bursalı Mehmet Tahir bu eserin, Hüdayî dergâhında yatan Celvetî ariflerinden, Arab-zâde Mahmud Dede tarafından 1085 tarihinde, Fenayî'nin vaaz mevzularına dair sözlerinin bir araya getirilmesinden oluşan bir eser olduğu bilgisini vermektedir (Yıldız, 2010:27).

3. Divan

Fenayî Cennet Efendi her şeyden önce bir mutasavvıftır. Bu özelliğinden dolayı, diğer mutasavvıf şairlerde de olduğu gibi, Fenayî Divanı da tarikat esaslarını anlatmak için kaleme alınmış olduğundan sanat ikinci plandadır.

Fenayî Divanı mürettep bir divan değildir. Klasik bir divanda sırasıyla; Kasideler, Tarihler, Musammatlar, Rübâî, Kıt'a, Nazım ve Müfretler yer almasına

rağmen, söz konusu Divan'da bu sıra takip edilmemiştir. Kaynaklarda "Divan-ı İlahiyat" şeklinde geçen Fenayı Divanı'nda yer alan manzumelerden büyük bir kısmı da ilahi formundadır. Tevhid ve Münacat türünü andıran şiirler bulunmasına rağmen bu şiirler klasik tevhid veya münacat örneğine benzememektedir. Divan'da kaside başlığıyla yer alan şiirler için de aynı durum söz konusudur. Gazelerde kafiye sırası takip edilmediği gibi Divan'ın tertibinde de her hangi bir sıra gözetilmemiştir. Bu karışıklık Divan'ın son kısmında yer alan kıta, beyit ve müfretlere de yansımıştır. Öyle ki bazen kıta ve beyitler, müfret başlığıyla verilmiştir (Yıldız, 2010:29).

SÖZLÜK KULLANMA KILAVUZU

1. Sözlük alfabetik sıraya göre dizilmiştir.
2. İşlevsel sözlüklerin amacı kelimelerin kökenini, türünü veya yapısını ortaya çıkarmak olmadığı için, sözcüğün bu özelliklerini gösteren kısaltmalar gösterilmemiştir.
3. Fenayî Divanı'nı oluşturan tüm sözcüklerin kullanım sıklıkları madde başlığı altında sıralanmıştır.
4. Divan'ın söz varlığı oluşturulurken önce abecesel sıralama esas alınmıştır.
5. Sözlükte kastedilen ilk anlam gösterilirken, bazı durumlarda kullanılan yan ve mecaz anlamlara da yer verilmiştir.
6. Fenayî'nin söz varlığı oluşturulurken kaynak gösterilmemiştir. Araştırma yapılan sözlüklerde bulunmayan sözcüklere tarafımızdan bağlama uygun anlam verilmiştir.
7. Ayet, hadis gibi iktibas yoluyla yapılan alıntılmalarda gerekli açıklamalarla kaynak gösterilme yoluna gidilmiştir.

FENAYÎ DİVANI SÖZLÜĞÜ
[BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL
SÖZLÜK]

A

âb [5] Su.

5. Yemm-i cüduñ kaşresidür bu rüsüm-ı mümkünât
6. Bahr-i rahmetden 'atâ kıl sırruma bir kaşre **âb**
23. Gazel

5. Düşüp humâruñ rencine eylemedi tâ haşre dek
6. Deryâ-yı fazluñdan aña eyle 'atâ bir kaşre **âb**
27. Gazel

1. Firâkuñ nârı 'uşşâkı hemişe yağa gelmişdür
2. Olara rahmetüñ **âbı** dem-â-dem ağa gelmişdür
58. Gazel

9. İçenler **âbı**nı Hızr'uñ olurlarsa n'ola ihyâ
10. Fenâyi irdi la'linden hayât-ı 'ayn-ı 'aynâna
192. Gazel

3. Nâr-ı fûrkatle dil ü cân dem-be-dem süzân iken
4. Vuşlatı **âbı**nı şaçup nârumuz nür eyledi
243. Gazel

âb-ı hayvân [2] Âb-ı hayat. Ölmezlik suyu, damlaları sonsuz hayat başlıyan tatlı ve lezzetli su, bengisu.

9. İden ahbaptü en 'raf rumüzün zevk ile iz'ân
10. İçer bahr-ı haşâyıkdan Fenâyi **âb-ı hayvânı**
231. Gazel

5. **Âb-ı hayvâna** la'lüni teşbîh
6. Eyleyenler zihî hayâl ü muhâl

âb-ı rahmet [1] Rahmet suyu.

9. Nâr-ı fûrkatle bizi itme harîk
10. Anı itfâ ide **âb-ı rahmetüñ**
105. Gazel

âb-ı sirişk [1] Göz yaşı.

9. Görüp **âb-ı sirişküm** ol nihâl-i gül ne meyl eyler
10. Ne yâd eyledi bülbül-veş bugün ol serv-i bälâyı
265. Gazel

âb-ı vaşl [4] Kavuşma suyu.

7. Dicle vü Bağdâd ü Ceyhün u Firât u Nil'i nüş
8. İtse kanmaz **âb-ı vaşl**uñ içmese 'atşânumuz
80. Gazel

9. Dicle vü Ceyhün u Seyhün u Firât u Nil'i nüş
10. İtse kanmaz **âb-ı vaşl**uñ içmeyen 'atşâneyi
200. Gazel

5. Teşne diller vâdi-i fûrkatde ser-gerdân iken
6. **Âb-ı vaşl**uña Hızr-veş cânı reyyân eyledi
257. Gazel

5. **Âb-ı vaşl**uña niçe bir teşne ola cân u dil
6. Şun saqâhüm rabbühüm cämını 'atşân olmasun
150. Gazel

âb-ı vişâl [1] Kavuşma suyu.

13. Berr-i fûrkat içre 'atşân olmayalum yâ Kerîm
14. İrgürüp **âb-ı vişâle** itme ser-gerdân u zâr
67. Gazel

âb-ı zülâl [1] Tatlı su, saf su.

3. Zülmet içre hayât imiş buldum
4. Zülf-i hüsnüñ lebüñde **âb-ı zülâl**
117. Gazel

âb u gil [2] Su ve topraktan müteşekkil olan yeryüzü, fani dünya. İnsanların atası olan Adem peygamber çamurdan yaratılmıştır. Bilindiği gibi çamur; su ve topraktan müteşekkilidir. Çamur içinde 40 gün bekletildikten sonra vücut bulan insandan dolayı "âb u gil" insan bedeni yerine kullanılmıştır.

11. Halâş it özüñi bu **âb u gilden**
12. Geçegör 'avn ile arz u semâdan
177. Gazel

5. **Âb u gil** kaydıñdan itdi cism ile cânı halâş
6. Keşret-i eşyâda gördi vaşdetüñ zâhir nihân
166. Gazel

âbâd [5] Bakımlı, bayındır.

9. 'Ademden eyledüñ cüduñla içâd
10. Göñül vîrânesin kıl yine **âbâd**
3. Murabba

13. 'Ademden eyledüñ çün bizi içâd
14. Dil-i vîrânı kıl vaşluñla **âbâd**
27. Murabba

1. Sivâ kaydıñdan eyle bizi âzâd
2. Dil-i vîrân ola vaşluñla **âbâd**
35. Gazel

3. Hürüc idüp kadîmî âşiyândan
4. Vücüd iklîmine **âbâda** geldük
112. Gazel

7. Pāy-māl ƙaldıƙ ayakda elümüz al ƙaldur
8. Dest-i luţfuñla dil-i vırānemüz **ābād** eyle
185. Gazel

ābādān [3] Bayındır.

23. Fenāyī ğonçe-i bahtı ola güller gibi ħandān
24. Cihān durduƙça **ābādān** ola āyın ü erkānı
2. Tarih

13. Didi hātif ey Fenāyī tāriħin
14. Ħāneñüz Raħmān **ābādān** ide
5. Tarih

1. Hemişe ğonçe-i bahtı ola güller gibi ħandān
2. Cihān durduƙça bu beyti idüp Ħaƙ dā'im **ābādān**
51. Matla

Abbās [1] Hz. Muhammed'in amcası.

59. Mesken oldı bunlara firdevs-i ħādīm ħūr-i'ın
60. Ħamza vü **Abbās** bāƙı kim var ise min 'aşer
1. Kaside

'abd [5] Kul, köle, hizmetkār.

5. Ne deñlü çoğ ise **'abdūñ** ƙuşūrı
6. Anı maħv eyleye 'afvuñ zühūrı
23. Murabba

13. Bāb-ı Ħaƙƙ'a ey Fenāyī sür yüzüñ
14. Her merāmı **'abde** ol iħsān ider
77. Gazel

1. 'İnāyet idicek bir **'abde** Bārī
2. İder ħāline anuñ Bārī yārī
235. Gazel

1. 'İnāyet idicek bir **'abde** Bārī
2. Olur ħāline anuñ Bārī yārī
236. Gazel

9. Ne deñlü çoğ ise **'abdūñ** ƙuşūrı
10. 'Aţā umar dü 'ālem raħmetinden
182. Gazel

āb-dān [1] Su kabı.

1. Mażhar-ı esrār-ı esmā itdi cānān cānumuz
2. Gerçi 'unşürdan mürekkebe eylemiş **āb-dān**umuz
80. Gazel

'abd-i 'ākım [1] Sevabı olmayan, verimsiz kul.

9. Bir **'abd-i 'ākım** yā İlāh
10. Luţfuña uş ƙıldum penāh
4. Murabba

'abd-i sāħj [2] Hatâ yapan, yanılan kul.

3. Nażar eyleme sehv ile ƙuşūra
4. Umar iħsānuñı bu **'abd-i sāħj**
275. Gazel

13. Eyle fazluñla Fenāyī'ye kerem
14. Yüz sürer bābuña **'abd-i sāħj**
276. Gazel

'abd-i zelīl [3] Hakir kul.

3. Niçe yol bulur cenāb-ı pāke bu **'abd-i zelīl**
4. Şems-i zātuñ lem'asından irmese zerrece ħāl
4. Nazm

3. Şems-i zāti zerresinden irmese cāna ziyā
4. Nice yol bulur cenāb-ı pāke bu **'abd-i zelīl**
114. Gazel

3. Niçe yol bulur aña **'abd-i zelīl**
4. Bı-nişāndur şānı ez-kevn ü mekān
159. Gazel

'abd-i zelül [1] Yumuşak başlı, uysal kul.

11. Sālik-i rāh-ı fenāya irmese senden nażar
12. Nite yol bulur cenāb-ı pāke bu **'abd-i zelül**
121. Gazel

'abd'ullāh [1] Allah'ın kulu.

3. İrmege bezm-i vişāl-i yāre
4. Ele al ħātır-ı **'abd'ullāhı**
276. Gazel

'abeş [1] Boşu boşuna, gereksiz yere.

13. 'Ömrüñi zāyī' itme **'abeş** yire ki şaƙın
14. Gel ehl-i ħāle murtabı ol yoğ zarar zi-ney
252. Gazel

'ābid [5] ibadet eden, ibadetle meşgul olan.

29. Ƙulluğın **'ābid** ider dā'im hisāb
30. Olıardur zāhide zühdi ħicāb
10. Murabba

13. İrdi 'ārif Fenāyī menziline
14. Çeker **'ābid** hemişe āh ü melāl
117. Gazel

17. **'Ābid** firār iderse meclis-i neyden 'aceb midür
18. Bı-derd olan ƙulūba irişür keder zi-ney
252. Gazel

1. Ƙulluğın **'ābid** ider dā'im hisāb
2. Olıardur zāhide zühdi ħicāb
48. Matla

5. Hâdiş-i li me'allahuñ olurdu sırrına vâkıf
6. Eger **'âbid** eger zâhid bileydi bu lisânumdan
143. Gazel

'âbidân [2] Abidler, ibadet edenler.

3. **'Âbidân** zühd ü 'ibâdetle dilerler şöhreti
4. Ol durur maqbül-i 'âlem hıfz ide esrârüñ
280. Gazel
9. Vâsıl ol âb-ı hâkîkî sırrıñuñ mefhûmına
10. Olmaq istersen Fenâyi hayr-ı ferzend-i halef
91. Gazel

'aceb [15] Acaba.

7. Çeşm-i hûn-rizûñ dem-â-dem luţf ile kanum döker
8. Ey **'aceb** bilsem nedendür ben ğaribe bu naşib
18. Gazel

1. Ey **'aceb** bilsem gönül sırrında pinhânüñ nedür
2. Câmî hüd cânâna virdüñ arada cânüñ nedür
61. Gazel

9. Vişâlüñ yâd iden 'âşık **'aceb** sevdâya düşmişdür
10. Cihân u câmî terk eyler düşer her kim bu sevdâya
196. Gazel

7. **'Aceb** ğafletdedür bi-çâre insân
8. Alup viren iden kendüyi şandı
272. Gazel

11. **'Aceb** sevdâya düşmişdür vişâlin isteyen 'âşık
12. Geçer sevdâ-yı sevdâdan düşenler işbu sevdâya
204. Gazel

15. **'Aceb** sevdâya düşmişdür vişâlin isteyen 'âşık
16. Geçer sevdâ-yı sevdâdan bulan sevdâ-yı cânâni
258. Gazel

11. **'Aceb** sırdur semâ vü arza şıgımaz
12. Gönül burcunda derc olan me'âni
241. Gazel

1. Firâk-ı yâr ile hâlüm irişdi bir **'aceb** hâle
2. Nice vaşf eyleyem saña anı kim gelmeye kâle
205. Gazel

3. Nüş iden câm-ı vişâlüñ cür'asın görmez humâr
4. Her dem eyleser **'aceb** mi yek nefesde iki 'id
34. Gazel

3. 'Urüc iden semâ-yı evc-i kudse
4. **'Aceb** mi olsa ol fenninde fâ'ik
101. Gazel

9. İçürdi câm-ı la'lüñden maħabbet cür'asın sâķi
10. Dökerse çeşm-i hûn-rizûñ **'aceb** mi dem-be-dem kânım
128. Gazel

9. Sâķi-i bezm-i ezelden nüş iden câm-ı şafâ
10. Ger güzer kılsa **'aceb** mi 'âlem-i imkândan
173. Gazel

1. Güzer kılsa **'aceb** midür bu dil firdevs-i a'lâdan
2. Açıldı vahdeti sırrı bugün nür-ı tecellâdan
10. Matla

17. 'Âbid firâr iderse meclis-i neyden **'aceb** midür
18. Bî-derd olan kulûba irişür keder zi-ney
252. Gazel

5. İçen vahdet şarâbından ezel bezminde sâķiden
6. 'Ubür itse **'aceb** midür gönül dünyâ vü 'uqbâdan
284. Gazel

'âcil [1] Çok acele, geciktirilmesi mümkün olmayan, derhal ele alınması gereken.

11. Bekâsı yok geçer 'ömrüñ idersin her nefes zâyî
12. Hayât-ı bâķi kesbine niçün olmayasın **'âcil**
123. Gazel

a'dâ [3] Düşmanlar, hasımlar.

41. Bil anuñ islâmı ile zâhir oldu iş bu dîn
42. Hem kamu **a'dâsına** buldı hilâfetde zafer
1. Kaside

7. Yed-i kudretle **a'dâ** ola maħhür
8. Bi-hâķķ-ı mebde-i kân-ı risâlet
6. Tarih

1. Tecellî itdi luţf ile 'ibâdına yine mevlâ
2. Umaruz maħz-ı fazlından hemişe şahr ola **a'dâ**
12. Gazel

âdâb [1] Davranışlarda ve karşılıklı ilişkilerde alışılmış usûllere, ahlâk ve terbiye kurallarına göre uyulması gereken esaslar, âdet, yol yordam.

7. Zâhidâ öğretme **âdâb**uñdan ehl-i vahdete
8. Bilmeyen âdâb-ı 'ışķı olmadı hergiz edib
13. Gazel

'add [8] Saymak; itibar etmek.

9. Bizi **'add** eyleme belhüm eşalden
10. Hâlâş eyle kıyüd-ı âb u gilden
6. Murabba

9. Fâniden geçüp Fenâyi buldı bir bâķi hayât
10. **'Add** idenler ma'nide nefsinin min- ehl-i 'l-kubür
65. Gazel

3. Demdeme irmege ey dil ehl-i demle hem-dem ol
4. 'Ayn-ı sâle **'add** iderdüm ehl-i yek-dem şoħbeti
223. Gazel

13. Şanma ki her t̄alib irer ol bisāt-ı kurbete
14. Maḥz-ı faẓlından umaruz **'add** ide 'ayāndan
173. Gazel

1. Dü cihānda buldı bir bāk̄i ḥuzūr
2. **'Add** iden özüni min- ehli'l- ḳubūr
78. Gazel

11. Gider bigānelik resmin aradan
12. Bizi faẓluñla **'add** it aẓınādan
141. Gazel

9. 'Işk yolunda şādık oldur kim belādan kaçmadı
10. Şādık iseñ sen dah̄i **'add** it güle her ḥāruñı
280. Gazel

11. İn te'uddü sırrını itdüñ 'ayān
12. **'Add** olur mı ni'metüñ yā zü'n-ni'am
126. Gazel

Ādem [9] İlk yaratılan insan ve ilk peygamber; Hz. Ādem

7. Levḥ-i dilde ketb olur **Ādem**'le Ḥavvā menşe'i
8. Bildüñ ise ictimā'nın kāf ile nūnuñ n'ola
6. Gazel

21. 'Ayn-ı **Ādem** 'aynı oldı 'āleme
22. Nüşḥa düşdi işbu 'ālem **Ādem**'e
12. Murabba

1. Olıcaḳ rūḥ-ı ḳudüslerle hem-dem
2. İrişdi āşiyān-ı vaşla **Ādem**
35. Matla

11. Cenneti bir dāneye bey' eylese **Ādem** n'ola
12. Vāḳıf oldı sırrına vechüñde müşğın dānenüñ
107. Gazel

1. **Ādem**'i bil **Ādem**'i bul **Ādem** ol
2. Her nefesde ğdem ile hem-dem ol
119. Gazel

3. Münkir olma **Ādem**'e mişl-i raçım
4. 'İsi-veş Rūḥu'l-ḳudüsle yek-dem ol
119. Gazel

9. Maḥfi ider sırr-ı 'ışk̄ı şinede
10. Olmadın **Ādem**'e dah̄i nefḥ-i dem
130. Gazel

11. Çün dem-i Rūḥu'l-ḳudüsden mürde dil buldı ḥayāt
12. Nice mümkün ide **Ādem** ol demüñ şükrānımı
260. Gazel

7. Dinildi mü'minüñ çünki yine mir'atıdur mü'min
8. Nümāyān oldı **Ādem**'de bu yüzden sırr-ı Raḥmāñi
228. Gazel

'adem [19] Yokluk.

9. **'Ademden** eyledüñ cüduñla içcād
10. Göñül vj̄rānesin kıl yine ābād
3. Murabba

9. Bizi var eyledüñ çünki **'ademden**
10. Ḥalāş eyle yine her derd ü ğamdan
17. Murabba

13. **'Ademden** çünki var itdüñ 'ibādı
14. 'Ayān eyle yine rāh-ı reşādı
22. Murabba

9. Maḥz-ı luṭfuñla **'ademden**bizi içcād eyledüñ
10. Faẓluñ irerse yine her ḥālümüz olur necīb
25. Gazel

19. **'Ademden** zāhir olan çün **'adem**dür
20. 'İnāyet eyle Allah'um meded it
28. Murabba

1. **'Ademden** bir vücüd olunmuş i'tā
2. Mu'ammer eylesün Allah Te'ālā
36. Matla

9. **'Ademden** eyledüñ ḥāk iken insān
10. Nedür ḥāşıl olan bir ḳaṭre mādan
141. Gazel

7. Kıldı luṭf ile **'ademden** bizi var
8. Raḥmeti ibn-i 'ibāda şaçdı
255. Gazel

7. Maḥz-ı cüdüñla **'ademden** buldı 'ālemler vücüd
8. Reşḥa-ı baḥr-i keremdür cümle bu arz u semā
3. Gazel

13. **'Ademden** eyledüñ çün bizi içcād
14. Dil-i vj̄rāmı kıl vaşluñla ābād
27. Murabba

7. Bir avuç ḥāk iken itdüñ **'ademden** çün bizi insān
8. Zuhūr-ı cümle mevcüdāt cenābuñdan 'aṭādur hep
20. Gazel

13. Eyle Fenāyi'ye kerem resm-i sivā ola **'adem**
14. Maḥbūba ire dem-be-dem ref' ola vechüñden niḳāb
27. Gazel

5. Bu fenā rāhında iden cāme-i cismi **'adem**
6. Ḥayy ü Bāk̄i'den 'aṭā olsa n'ola lebs-i cedj̄d
34. Gazel

3. Ḳamu aḥvālümüz faẓluña mevḳūf
4. **'Ademden** nice kılduñ ise içcād
35. Gazel

7. Feyz-i fazluñdan umaruz ola envā'-ı fütüh
8. Maḥz-ı luṭfuñla **'adem**den bizi çün var eyledüñ
102. Gazel

7. Yine her ḥālümüz fazluña mevķüf
8. **'Ademden** niçe kılduñ ise insān
162. Gazel

11. **'Ademden** eyledüñ meccānen içād
12. İrişdür yine sırr-ı vaḥdetüñe
219. Gazel

5. **'Ademden** maḥz-ı fazluñla bizi var eyledüñ çünki
6. Umaruz idesin yine gönül derdine dermānı
229. Gazel

9. Yemm-i cüduñla **'ademden** buldı 'ālemler vücüd
10. Maḥz-ı iḥsānuña muḥtāc her ne var arz u semā
10. Gazel

'adem mülkü [2] Yokluk ülkesi.

7. **'Adem mülki**ni isteyen temāşā
8. Zi-ser-zāzed ḳadem ü zıde na'leyn
146. Gazel

7. İde şeh-bāz-ı dil aşlına pervāz
8. **'Adem mülki**nde şayd ide hümāyı
254. Gazel

'adem rāhu [2] Yokluk yolu.

11. 'Urüc itdi semā-yı evc-i ḳudse
12. İden ifnā **'adem rāhu**nda varı
263. Gazel

7. **'Adem rāhu**nda şānın kılan ifnā
8. Nişān bulsa n'ola ol bî-nişāndan
147. Gazel

'ademi [1] Ademoğlu, insanlar.

3. **'Ademi**den 'ilm-i esmā öğrenen oldu melek
4. Cinnüñ aşlı nār idi öğrenmedi esmāmuzı
238. Gazel

'ādetu'llah [1] Allah'ın koyduğu nizam, düzen.

1. Ezelden böyle olmuş **'ādetu'llah**
2. Ki ḥıdmetle bulunur vuşlat'ullah
45. Matla

'adıl [2] Denk, eş, benzer, müsavi.

1. Rü'yetüñledür şafāsı cennetüñ
2. Dü cihān olmaz **'adılı** rü'yetüñ
105. Gazel

7. Cennet ü ḥür u ḳuşūruñ ṭālibidür pür-ḳuşūr
8. Lem'a-i envāruña cān u cihān olmaz **'adıl**
114. Gazel

'adl u dād [1] Doğruluk ve adalet.

5. **'Adl u dād** ile mübeşşir oldu ḥalk-ı 'āleme
6. Şābitü'l-aḳdām olup bula maḳāmında beḳā
7. Tarih

'adn [1] Cennet.

29. Zāt-ı pāküñ vaḥdetiyçün cümle iḥvān-ı ma'ān
30. Dāḥil eyle **'adn**üne fazluñla fî 'ale'- cinān
1. Tarih

'adū-yı bed-nihād [1] Soysuz düşman.

3. Çü mihr-i devletüñ oldu ṭulū'ı burc-ı nuşretten
4. **'Adū-yı bed-nihād** görse n'ola envā'-ı ḥüsrānı
2. Tarih

'āfāk [2] Nefis ve nefis dışı şeyler, öznel ve nesnel şeyler.

3. Temennā-yı vişālünde dü 'ālem
4. Gerek enfüs efendi gerek **'āfāk**
93. Gazel

1. Umarlar luṭf u iḥsānuñı 'uşşāk
2. Gerek enfüs efendi gerek **'āfāk**
96. Gazel

'āfāk [2] Ufuklar, her yer, etraf, bütün çevre.

11. Sabā zülfüñ neşimiyle mu'aṭṭar kıldı **'āfākı**
12. Meşīḥā-veş deminden gör ki ne cānlar revān oldu
239. Gazel

5. Ziyā-baḥş olsun **'āfāk**da cemāl-i 'ālem-efrūzuñ
6. Fūrūzān eyledükçe ṭal'at-i ḥurşid-i dünyāyı
288. Gazel

'āferiñ [2] Takdir ve övgü sözü.

1. Şu'le irdi 'āleme ol peyker-i meh-pāreden
2. **'Āferiñ**ler olsun anı ḥüb yaratmış yaradan
144. Gazel

1. **'Āferiñ** ol cāna ki meşhūd ide cānānını
2. Bu fenā mülkinde yek-sān ḳıla cism ü cānını
260. Gazel

'āfitāb [11] Güneş.

13. Matla'ından ṭāli' ola **'āfitāb**
14. İrişe bî-vāşıta cāna ḥiṭāb
12. Murabba

1. Şubh-ı vaşluñ tal'atından t̄ali' ola **āfitāb**
2. Leyl-i fūrkat zā'il olup qalmaya dilde hicāb
14. Gazel

13. Açdı vechinden hicābın çün Fenāyi **āfitāb**
14. Zerresiyle cümle mevcūdātı rahşān eyledi
257. Gazel

1. Aç cemālūñ perdesin ref' ola 'uşşāka hicāb
2. T̄ali' ola maṭla'-ı feyz-i ezelden **āfitāb**
15. Gazel

1. Maṭla'-ı feyz-i ezelden t̄ali' oldı **āfitāb**
2. Leyl-i fūrkat zā'il oldı qalması dilde hicāb
16. Gazel

9. Cemālūñ **āfitāb**ından münevver
10. Semāda mihr ü mäh u müştēridür
41. Gazel

17. Ger Fenāyi bendeñe fetḥ ola bāb
18. Zerresi bi-şek olurdu **āfitāb**
42. Murabba

13. Şaldı vechinden Fenāyi bürka'mı **āfitāb**
14. Bu vecihden cism ü cāmi zerresi rahşān ider
53. Gazel

7. Maṭla'-ı feyz-i ezelden t̄ali' ola **āfitāb**
8. Leyl-i fūrkat zā'il olup bir ola şām u şeh̄er
62. Gazel

7. Sebk-ı ḥüsni ile irdiler irenler vaşluña
8. Zerre-i nā-çiz ider mi **āfitāb**a sebkatı
223. Gazel

5. **Āfitāb-ı** tal'atuñdan zerre-veş virdi ziyā
6. Vādi-i kālū belāda devr ider peymānemuz
87. Gazel

'**afv** [16] Affetmek.

5. '**Afvuñ** ile cürmümi mağfūr kıl
6. Bu dil-i vürānemuz ma'mūr kıl
7. Murabba

5. Ne deñlü çoğ ise 'abdūñ kuşūrı
6. Anı maḥv eyleye '**afvuñ** zuhūrı
23. Murabba

3. Kapuñdan ğayrı bāba kılma muḥtāc
4. Çarın it '**afvuña** cürm ü günāhum
132. Gazel

9. Çeküp ğufrān-ı '**afv** ḥaṭtuñ Fenāyi'nün ḥaṭāsına
10. Anuñ her ḥayr u şerrine su'āl ile ḥisāb itme
211. Gazel

3. Kılma yā Rab cürm ü 'iştāna nazār
4. '**Afv** umup bābuña geldük yā Ğafūr
78. Gazel

1. Ol ğani Mevlā umarum baqmaya nisyānuma
2. Çekile '**afv**-ı kalem rüz-ı cezā 'iştānuma
188. Gazel

15. N'ola '**afv** eyleseñ cürm ü günāhum
16. 'İnayet eyle sultānum meded it
9. Murabba

21. Kıl Fenāyi bendeñe yā Rabbenā luṭf u kerem
22. Baqma taqşırine '**afv** eyle ḥaṭāsın dem-be-dem
16. Murabba

11. N'ola '**afv** eylese cümle 'uşātı
12. Nihāyet yok Ḥudā'nuñ rahmetine
210. Gazel

5. Be-ḥaḥk-ı āb-ı rüy-ı vech-i enver
6. N'ola '**afv** eyler iseñ her günāhu
275. Gazel

1. Umaruz '**afv** ide cürmin celil
2. Eyleye ibrahim'i Mevlā ḥalil
34. Matla

5. Gerçi çokdur yā İlahi saña hizmetde kuşūr
6. Luṭf umup kapuña geldik bizi '**afv** it yā Ğafūr
1. Murabba

15. '**Afv** it şuçum ey pādīşāh
16. Kıldan ḥaṭā senden 'aṭā
4. Murabba

9. Hizmetüñde gerçi çokdur bizde yā Rabbi kuşūr
10. Luṭf umup kapuña geldük bizi '**afv** it yā Ğafūr
16. Murabba

13. Fenāyi bendeñüñ '**afv** it kuşūrım
14. Müyesser kıl aña kaşr-ı kemālūñ
104. Gazel

13. Zenbini '**afv** it Fenāyi bendenüñ
14. Eyle āsān müşkülün yā müste'ān
176. Gazel

'**afv** u ğufrān [4] Affetme ve bağışlama.

27. Eyle luṭfuñ Fenāyi'ye her ān
28. '**Afv** u ğufrān ıssı sultānum meded
7. Murabba

1. Sehv ü nisyānumuza yā Rabbenā kılma nazār
2. '**Afv** u ğufrānuñdan irsün cism ile cāna eşer
56. Gazel

1. Sehv ü nisyānumuza yā Rabbenā kılma nazar
 2. **'Afv u ğufrānu**ndan irsün cism ile cāna eşer
69. Gazel

7. Nazar eyleme sehv ile kuşūra
 8. Umaruz **'afv u ğufrānu**ñi her ān
174. Gazel

'afv u rahmet [1] Bağışlama ve merhamet.

9. Ne deñlü çok ise kılma cināyet
 10. Umar cürminden artuķ **'afv u rahmet**
29. Murabba

āgāh [14] Uyanık, basiret sâhibi, sırlara vâkıf, müteyakkız.

1. Nūr-ı illā'llāha **āgāh** it bizi
 2. Luṭf u ihsān ıssı Raḥmān'um meded
14. Murabba
3. İdüp sırrına vâkıf hāle **āgāh**
 4. Diyelüm dā'imā eş-şükrü lillah
24. Murabba
9. Kelām-ı mā vesa'niyi Fenāyi idegör iz'ān
 10. Bu sırruñ çünki **āgāh** dil-i müştāka gelmişdür
58. Gazel

15. Fenāyi'ye içür 'ışkuñ meyinden
 16. Kıl esrāruña vâkıf hāle **āgāh**
186. Gazel

9. Güzer eyleye dil kevn ü mekāmı
 10. Ḥaķāyık sırrına kıl anı **āgāh**
197. Gazel

5. İki 'ālem kuyūdından kıl itlāk
 6. Kıl esrāruña vâkıf hāle **āgāh**
199. Gazel

1. Vişālün zevkine kıl bizi **āgāh**
 2. Degil bir kez mükerrer eyle her gāh
208. Gazel

3. Ḥaķıķat sırrına kıl bizi **āgāh**
 4. İrişdür fazluñ ile vuşlatuña
213. Gazel

11. Sivā kaydından eyle bizi itlāk
 12. Kıl esrāruña vâkıf hāle **āgāh**
218. Gazel

7. Ḥaķıķat 'āleminden eyle **āgāh**
 8. 'Ayān ola dile rāz-ı nihāni
266. Gazel

11. Bizi 'ilm-i ledünden eyle **āgāh**
 12. Görem envāruñi ez her kemāhi
275. Gazel

13. Ve 'allemnāhudan kıl bizi **āgāh**
 14. Semā-ı dilde bulam mihr ü mähı
275. Gazel

1. Olmayan 'ilm-i ledün **āgāhı**
 2. Ne bilür sırr-ı kelām'ullahı
276. Gazel

13. Rumüz-ı lı me'allāhdan Fenāyi bendeñ **āgāh** it
 14. Virile dest-i ķudretten yedine nāme-i menşür
72. Gazel

āgāz [3] Başlamak (Özellikle söze ve musikiye başlamak).

13. İdüp nev-rüz ile 'uşşāka **āgāz**
 14. Nevāñ ile bizi eyle ser-firāz
45. Murabba

7. Nevāñ ile idüp 'uşşāki **āgāz**
 8. Beķā iķlimine 'āzm eyle bülbül
47. Murabba

5. Ṭutdı çarķuñ çenberinde devr uşūlini revān
 6. Nağmesini rāstdan 'uşşāka **āgāz** eyledi
224. Gazel

āgyār [3] Başkaları, diğerleri; yabancılar, bildik olmayanlar.

17. İrelden cāna büy-ı yār
 18. Görinür mā-sivā **āgyār**
18. Murabba

1. İtdügün 'ahdi unutma yār ile
 2. Yār olma ki şaķın **āgyār** ile
216. Gazel

13. Şunlaruñdur devlet-i bāķi vü 'ömr-i sermedı
 14. Bezl idüp cāni yoluñda itdi terk **āgyāruñı**
280. Gazel

āh [9] Kullanıldığı yere ve sesin tonuna göre maddî veya mânevî bir acıyı, ağrı, ızdırap, pişmanlık, esef, acıma, özlem, yanıp yakılma, yeis, ümitsizlik, beğenme, hayranlık vb. duyguları ifāde eder.

13. Nefsüm ider yüz biñ günāh
 14. 'Ömrinde kılmaz bir kez **āh**
4. Murabba

3. Fevtine tārıh için kesb-i te'essüfle dedi
 4. **Āh** kuṭbu'l-etķiyā Maḥmūd Efendi göçdi ḥayf
9. Tarih

5. Evvel āhir çünki sensin cümleden maķşüd olan
 6. Şems-i vechüñ seyr ider lākin şehāb **āhın** hicāb
21. Gazel

1. Hıbb-ı m̄ā-sivā günāh yiter
2. Cān-ı sūzāna her gün **āh** yiter
71. Gazel

3. İder her günde biñ kez nefsum 'iṣyān
4. Velī yoğdur efendi bir gün **āhum**
137. Gazel

9. Cemālūñ gülşeninde bülbül-i dil
10. Hezārān **āh** ile başlar fiğāna
198. Gazel

13. İrdi 'ārif Fenāyi menziline
14. Çeker 'ābid hemişe āh u melāl
117. Gazel

1. Oldı dil yolunda yārūñ hāk-i rāh
2. N'eyleyelüm başmadı aña ayağın bir kez **āh**
207. Gazel

5. Def itdi mihr ü m̄āhı felek rakş ider nücüm
6. Arzdan semāya eyledi **āhı** güzer zi-ney
252. Gazel

āh u fiğān [1] Ağlayıp, inlemek.

9. Güzer eyleyegör iki cihānı
10. Ɔo bi-hüde yire **āh u fiğānı**
47. Murabba

āh u nālān [1] Ah edip inleme.

9. Gülūñ gūş-ı kabūline irişdi nāle-i bülbül
10. Anıñçün dā'imā tekrār ider ol **āh u nālānı**
251. Gazel

āh u nāle [1] Ah etme ve inleme.

3. Muğaddermiş bize rüz-ı ezelden
4. Lisānumda şeb u rüz **āh u nāle**
187. Gazel

āh u vāh [1] İnleyip sızlanma.

5. Feyz-i ağdesden ola cāna 'ağā
6. İdelüm derd ile **āh u vāhı**
276. Gazel

aḥbabtü an u'raf [9] ""Ben gizli bir hazine idim, bilinmek istedim (bilinmeye muhabbet ettim) ve kâinatı yarattım. " mealindeki kudsi hadis olduğu söylenen ifadeden iktibastır.

5. Buldı **aḥbabtü an u'raf** sırrına 'ārif vuşul
6. Bildi anı kim nedür remz-i ledünnādan ğarañ
90. Gazel

3. Açdı **aḥbabtü an u'raf** sırrınıñ ebvābını
4. Hāşıl oldı aña sırr-ı ğayr-ı m̄ā 'allemtenā
5. Gazel

9. Buldı **aḥbabtü an u'raf** sırrına 'ārif vuşul
10. Vā'izūñ şıyt u şadāsı bir qurı dāstān imiş
88. Gazel

11. Kenz-i maḥfiiden zuhūra geldi cümle ka'ināt
12. Açdı **aḥbabtü an u'raf** sırrını 'irfān için
151. Gazel

11. Bulagör **aḥbabtü an u'raf** rumüzından eşer
12. 'Ārifūñ bir ānına olmaz bahā iki cihān
181. Gazel

3. Olur **aḥbabtü an u'raf** rumüzına özüm vāşıl
4. Şunarsa sākı-i bezm-i ezel ger cām-ı 'irfānı
229. Gazel

9. İden **aḥbabtü an u'raf** rumüzün zevk ile iz'ān
10. İçer baḥr-ı ḥaḳāyıkdan Fenāyi āb-ı ḥayvānı
231. Gazel

23. İdüp **aḥbabtü an u'raf** rumüzün zevk ile iz'ān
24. İçer bezm-i maḥabbetden Fenāyi cām-ı 'irfānı
251. Gazel

7. Ola **aḥbabtü an u'raf** rumüzına özüm vāşıl
8. İçür baḥr-ı ḥaḳāyıkdan efendi cām-ı 'irfānı
283. Gazel

'ahd [3] Yemin, ant; söz verme.

7. Ɔılduñ mı **'ahd**üne vefā
8. Gülzār-ı sırdan vir ḥaber
44. Murabba

1. İtdügün **'ahdi** unutma yār ile
2. Yār olma ki şaḳın ağıyar ile
216. Gazel

1. Ey murğ-ı ezel 'āleme feryāda mı geldün
2. Yār ile olan **'ahd**üñi ziyāde mi geldün
111. Gazel

'ahd ü mişāk [2] Söz, yemin.

11. Saḳāhüm cāmını şun cāna sākı
12. İrişe yerine tā **'ahd ü mişāk**
96. Gazel

11. 'Urüc eyleye dil arz u semādan
12. İrişe yerine bu **'ahd ü mişāk**
99. Gazel

'ahd ile peymān, 'ahd ü peymān [7] Kuvvetle verilen söz, yemin.

13. Baḳma yā Rabbi Fenāyi ḳuluñuñ noḳşānına
14. İrişe ḥadd-i kemāle **'ahd ile peymān**ümüz
87. Gazel

19. Hârişim-i vaşluña eyle Fenâyi bendeñi maħrem
20. İde şâhibine işâl geçen **'ahd ile peymânı**
258. Gazel

11. Ey bülbül-i cân eyle Fenâyi'yi haber-dâr
12. Bu **'ahd ile peymânı**ñi bünyâda mı geldüñ
111. Gazel

19. Yerin bulsun yine bu **'ahd ü peymân**
20. 'İnâyet eyle sultânım meded it
20. Murabba

1. Hudâ'ya vü Resûl'e getür îmân
2. Kemâle ire tâ ki **'ahd ü peymân**
175. Gazel

1. **'Ahd ü peymânı**ña vefâ eyle
2. Farz ile sünneti edâ eyle
209. Gazel

13. Nefahtü sırrına eyle Fenâyi bendeñi vâkıf
14. Bula yerin belâ bezminde olan **'ahd ü peymânım**
128. Gazel

ahd-i kadîm [6] Eski yemin, geçmişte verilmiş söz.

23. Bulsun yerin **ahd-i kadîm**
24. Yâ zü'l-'atâ yâ zü'l-'atâ
13. Murabba

7. Umaruz ire maķâmına geçen **'ahd-i kadîm**
8. Geldi 'izzetle yine şehr-i mübârek ramażân
40. Murabba

3. Ol bezm-i belâda görilen sırr-ı nihâmı
4. Ol **'ahd-i kadîm** yâdına dil-dâde mi geldüñ
111. Gazel

1. Gözet ey dil şırâţ-ı müstaķımı
2. Ferâmuş eyleme **ahd-i kadîm**
221. Gazel

7. Yâd idüp **'ahd-i kadîm**î yâr ile yâd olmadıķ
8. Hâlvat-i sırda olaldan anuñ ile âşinâ
1. Gazel

3. Küllü nefsin zâ'ikatün didi Rabbü'l- 'âlemîn
4. Yâd idüp **'ahd-i kadîm**î eyle îmânıñ 'ayân
181. Gazel

âhîr [1] Son, sonunda, âkıbet, nihâyet.

3. Şiddet-i fûrkatde çekdiyse hezâr derd ü belâ
4. İrgürüp maţlûba **âhîr** vâşıl-ı yâr eyledüñ
102. Gazel

aħkâm [1] Hükümler, kanunlar

7. Bu emrûñ şavtıyla hârfsiz dinildi çünki **aħkâmı**
8. İşâretle buyurdu lî me'allahü ħabîb'ullah
215. Gazel

Aħmed [2] Pek çok methedilmiş, övülmüş kimse [Hazret-i Muhammed'in isimlerindedir].

9. Sırr-ı pâki ħürmetiçün yâ İlahî **Aħmed**'üñ
10. Şems-i zâtuñdan Fenâyi bendeñi kıll neş'e-dâr
63. Gazel

9. İzle izin ey Fenâyi **Aħmed**'üñ
10. Tütüñ it gözüñe izi tozın
145. Gazel

aħsen-i takvîm [9] İnsana Allah tarafından verilen en güzel ve en mükemmel biçim.

"Aħsen-i takvîm" ifadesi, "Andolsun ki biz insanı en güzel şekilde yarattık" (Tîn,95/4) meâlindeki âyette geçmektedir.

1. **Aħsen-i takvîm**î inkâr eyleyen şeytân olur
2. Şüret-i şâb-ı kütbeţ bu ma'naya bürhân olur
1. Nazm

3. Çün dem-i Rûĥu'l- kudüsden İşi-veş buldı ħayât
4. **Aħsen-i takvîm**de ħalk olsa n'ola insânımız
80. Gazel

13. **Aħsen-i takvîm**üñ aña ey Fenâyi ma'nisın
14. Aşinâ oldu yine ol yâr ile bigânemüz
84. Gazel

1. **Aħsen-i takvîm** imiş çün ħalk-ı eşyâdan ħaraż
2. Pes bu ħüsnüñ sırrıdır innâ 'araznâdan ħaraż
90. Gazel

3. **Aħsen-i takvîm**de bulduķ ħilkat-i insânı biz
4. Şüreti koyup bir oldu cismümüz ma'nâ ile
190. Gazel

5. **Aħsen-i takvîm**üñ itdi ħüsnün insânda nihân
6. Nâdi-i ħayb ol vecihden ħüsn-i ta'yîn eyledi
246. Gazel

3. Bilmedi yüzünde ħâlün sırrını miskîn fakîĥ
4. Ol vecihden **aħsen-i takvîm**î inkâr eyledi
248. Gazel

13. **Aħsen-i takvîm**de izhâr idüp 'aķs-i ħüsnini
14. Gösterir mir'ât-i dilde vechini insân için
151. Gazel

7. **Aħsen-i takvîm**üñ 'ârif anıladı ma'nâsını
8. N'ola mestür olsa sırrı şüret-i insân ile
189. Gazel

ahter [1] Yıldız.

3. Kaᅅı burcın **ahter**isin bilsem ey meh-rü seni
4. Menzilün 'ālī hezārān kevkeb-i seyyāreden
144. Gazel

ahvāl [6] "Hal, durum, vaziyet" kelimelerini karşılayan çokluk bildiren kelime.

23. **Ahvālūme** virme hālel
24. Quldan ḥaṭā senden 'aṭā
4. Murabba

1. Kamu **ahvāl**ümüz hep saña ma'lum
2. Qoma bu derd ile miᅅnetde yā Rab
5. Murabba

3. Kamu **ahvāl**ümüz fazluña mevᅅūf
4. 'Ademden nice kılduñ ise iᅅcād
35. Gazel

1. Yā ilāᅅi saña ma'lūm ḥālümüz
2. Ğayı kime diyelüm **ahvāl**ümüz
82. Gazel

7. İᅅüp vaᅅdet şarābından gider benligi ortadan
8. Kayır **ahvāl**uñi irken qoma feryāda ey bülbül
124. Gazel

9. Kamu **ahvāl**ümüz iᅅsāna mevᅅūf
10. İki 'ālem bu esrār ile ḥayrān
157. Gazel

ahyā [1] Diriler, canlılar.

15. Sevād-ı zülfüne iren ḥayāt-ı lem-yezel buldı
16. Ki 'İsā ile ᅅızır İlyās yüzüñ şuyına **ahyā**dur
38. Gazel

ahz [1] Almak, ele geçirmek.

47. 'Ālim ü cāhil ḥayāyı dir mine'l- imāndur
48. Andan **ahz** itdi ḥayāyı ehl-i iᅅsān her ne var
1. Kaside

'ā'id [1] Birine veya bir şeye mahsus, ona ayrılmış, tahsis edilmiş.

3. Zamiᅅrüm şānı cümle saña **'ā'id**
4. Yine ircā' idem mā fi'z-zamiᅅri
261. Gazel

'ākıl [10] Akıllı kimse.

9. **'Akıl** oldur eyleye fikr-i me'āl
10. Men 'aref sırrın bilen bulur kemāl
10. Murabba

7. Bu rüsüm-ı kâ'inâtdan ey gönül eyle güzer
8. **'Akıl** iseñ maᅅşad-ı aᅅşāya sa'y it dā'imā
8. Gazel

1. **'Akıl** iseñ zind ü 'ömre eyleme hergiz zarar
2. Her ne iderse kişi bil yine kendüye ider
11. Matla

1. **'Akıl** oldur ᅅişşe ala kışşadan
2. Seyr ide deryāyı her bir noᅅᅅadan
12. Matla

5. Kamu ḥāli bozan oldur düzen ol
6. Niᅅün **'ākıl** bu ma'nādan cüdādur
59. Gazel

5. Vāşıl oldı men 'aref esrārınuñ mefhūmına
6. **'Akıl** u dānā olanlar eyledi fehm-i me'āl
118. Gazel

1. Gel ey mestür olup ᅅafletde ᅅalmış kendüden ᅅāfil
2. Özüñ fehm eyle ᅅeşmüñ aç sivāya baᅅma ol **'ākıl**
123. Gazel

1. Dür olma **'ākıl** iseñ şoᅅbet-i cānāndan
2. Fehm idüp zenb-i vücüdi ey gönül geç cāndan
173. Gazel

1. Ey gönül gel naᅅar-ı ᅅaᅅᅅ ile baᅅ eşyāya
2. Bugüni şalma şaᅅın **'ākıl** iseñ ferdāya
217. Gazel

7. ᅅaleb kıl cān u dilden **'ākıl** iseñ
8. Şühüd-ı ᅅazret-i ni'me'l-me'ābi
268. Gazel

'ākıl, aᅅl [10] Düşünme, anlama ve kavrama gücü, us.

1. ᅅayāl-i sırr-ı cānāna gönül fikr ü ᅅayāl irmez
2. Bu bir rāz-ı nihānıdır ki **'ākıl** u 'iᅅāl irmez
20. Matla

3. **'Akıl** irmez anuñ ᅅikmetlerine
4. Meger ol kim ᅅaᅅ ile āşinādur
59. Gazel

3. ᅅāl u ᅅaddi vechine āşıftedir bu **'aᅅl** u cān
4. Lebleri esrārına iki cihān ᅅayrān olur
1. Nazm

3. ᅅalmasun ᅅayretde işbu **'aᅅl** u cān
4. Luᅅf u iᅅsānuña ᅅāyet var midur
8. Murabba

17. Anuñ emriyle devr eyler nüᅅ eflāk
18. Kemāl-i ᅅüdetin **'aᅅl** itmez idrāk
24. Murabba

11. 'Ulüvv-i şânını **'akl** itmez idrâk
12. Diyelüm dem-be-dem eş-şükrü lillah
37. Murabba

7. Bu **'akl** u 'ilm ü hilm ü hulk senüñ şânuña nazıldür
8. Vişâlüñ genc-i bî-pâyân zuhuruñ cân-ı eşyâdur
38. Gazel

9. Bir haber irişdi beñzer cânuña cânândan
10. **'Akluñ** yağmaya virüp varı ber-bād eyledüñ
108. Gazel

1. Zātuñ envârını yâ Rab dîdeden itme nihân
2. Vâdi-i hayretde tâ ki kalmaya **'akl** ile cân
142. Gazel

7. **'Akl**-i ser-gerdân felek-veş nice bulsun aña râh
8. Rûh-ı kudse denk ider ol dergeh-ı 'âlî-cenâb
21. Gazel

'aks [3] Ses ve ışık dalgalarının bir cisme çarpıp geri dönmesi ve bunun sonucunda duyulan ses, görülen ışık, yankı, yansı; Bir cismin parlak bir yerde görünen hayâli, görüntüsü; Bir şeyin zıddı, karşıtı, tersi.

13. Ahsen-i takvîmde izhâr idüp **'aks**-i hüsnini
14. Gösterir mir'ât-i dilde vechini insân için
151. Gazel

5. Maẓhar-ı câmi' benem Hakk'ıñ şifât u zâtına
6. Menşe' olan 'âleme **'aks**-i vücüdüm oldı bil
120. Gazel

5. Ayn-ı dilden nokta-ı gayn gidüp 'âlem oldı 'ayn
6. Gördi çün âyîne **'aks**-ı cemâlüñ 'arifân
179. Gazel

âl [3] Hile yapmak, tuzak kurmak.

5. Gözi elâsı tıtdı kün fe-kâmı
6. Ne **âl** eyler görüñ 'aynuñ elâsı
226. Gazel

5. Cemâlüñ âline alındı bu dil
6. Ne **âl** eyler göze hâl-i hayâlüñ
104. Gazel

13. Gözi elâsı tıtdı kün fekâmı
14. Ne **âl** itdi görüñ 'aynı elâsın
149. Gazel

a'lâ [4] Daha yüksek, en yüksek, pek yüce.

3. Terk idüp ednâyı gel **a'lâ**ya ir
4. Geç sivâdan maţlab-ı a'lâya ir
10. Murabba

3. Bu bezmüñ sâkisi cümle bir iken
4. Kimi **a'lâ** kimi ednâ niçündür
52. Gazel

11. Rüy-ı bahtın bedr idüp burc-ı şerefde dâ'imâ
12. Geçdi ednâdan bulanlar maţlabuñ **a'lâ**sını
278. Gazel

1. Vişâl-i Hakk'a tâlib ol gönül terk eyle ednâyı
2. Gider dilden sivâ fikrin bul ol **a'lâ**dana'lâyı
284. Gazel

1. Vişâl-i Hakk'a tâlib ol gönül terk eyle ednâyı
2. Gider dilden sivâ fikrin bul ol a'lâdan **a'lâyı**
284. Gazel

'ale'l-'arş istevâ [1] "Rahman, arşa istiva etmiştir."
(Taha20/5) ayetinden iktibastır.

9. **'Ale'l-'arş istevâ** remzin Fenâyi'ye 'atâ eyle
10. Nümâyân ola her câda aña envâr-ı Raḥmâni
286. Gazel

'âlem [58] Evren, kainat. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü.

1. İtdi teşrif çün cihânı hâtem-i hayru'l-beşer
2. Oldı nûriyle münevver cümle **'âlem** ser-te-ser
1. Kaside

3. Küntü kenzüñ sırrını **'âlem**lere kıldı 'ayân
4. Zümre-i ervâha rûhı ol zamân ki virdi fer
1. Kaside

17. Halka irgürmekde feyz-i Hakk'ı rûhı vâsıta
18. Kıldı ise zâhiren gerçi bu **'âlem**den sefer
1. Kaside

15. Levh-i maḥfûza muḳâbildi derünü **'âlemi**
16. Mûnaḳkaşdı levh-i hâtırında sırr-ı kün fe-kân
1. Tarih

1. Nümâyân oldı **'âlem**de yine gör şun-ı Raḥmâni
2. İrişdi berr ile bahre Hudâ'nuñ luţf u iḥsânı
2. Tarih

7. Maḥz-ı cüdûñla 'ademden buldı **'âlem**ler vücüd
8. Reşha-ı bahr-i keremdür cümle bu arz u semâ
3. Gazel

5. Çudümiyle feraḥ-nâk oldı **'âlem**
6. Çıla her kârına Bâri'î ânet
6. Tarih

13. Yemm-i cüduñ kaḫresinden buldı **'âlem**ler vücüd
14. Feyz-i zātuñ n'ola olursa Fenâyi'ye 'atâ
8. Gazel

9. Yemm-i cüduñla 'ademden buldı 'ālemler vüçüd
10. Maḥz-ı iḥsānuña muḥtāc her ne var arz u semā
10. Gazel

9. Zerre görünmez fenāyi işbu 'ālem 'ārife
10. Bir demine vuşlatuñ iki cihān olmaz bahā
11. Gazel

21. 'Ayn-ı Ādem 'aynı oldı 'āleme
22. Nüşḥa düşdi işbu 'ālem Ādem'e
12. Murabba

7. Baḥr-i cüduñ kaṭresinden buldı 'ālemler vüçüd
8. Feyz-i zātuñdan olursa n'ola cāna fetḥ-i bāb
14. Gazel

11. Sebḳ-i ḥüsnā maḥzeninden iriše cāna 'atā
12. İki 'ālemde umaruz ola luṭfuñ bî-ḥisāb
14. Gazel

5. Bes durur cümle 'uṣāt-ı mü'miniñe ser-te-ser
6. Baḥr-ı raḥmetden irerse 'āleme bir kaṭre āb
16. Gazel

3. Yoğ iken 'ālemleri cüduñla icād eyledüñ
4. Ola fazluñı umaruz ḳullarına bî-ḥisāb
24. Gazel

5. Yemm-i cüduñ kaṭresinden buldı 'ālemler vüçüd
6. Vaḥdet-i zātiyyeye iki cihān bürhān olur
54. Gazel

1. Bilmedüñ hergiz gönül sırr-ı nihānuñdan haber
2. Bu vüçüduñ 'ālemine ḳılmaduñ bir kez naḫar
62. Gazel

1. Raḥmetüñ feyzini iḥsān eyle yā Rab teşneyüz
2. Ḳatresi pes 'āleme olsa nice biñ kerre yüz
81. Gazel

7. Zāhir olup sırrumuz 'ālemlere fāş eyledi
8. Hem-dem olal'dan bu sırna noḳta-ı sevda-yı 'ışḳ
92. Gazel

9. Çünki mevcüd nuṭḳ imiş 'ālemde 'ışḳ ḳā'im maḳām
10. Bize bildürdi Fenāyi reh-ber-i Mevlā-yı 'ışḳ
92. Gazel

11. Yaḳma ey dil bu günāhum keşretine 'ālemi
12. Raḥmeti deryāsına ḡarḳ eyleyen Raḥmān'a baḳ
98. Gazel

7. Güzer iden ta'ayyün 'āleminden
8. Fenā rāhında varın itdi infāḳ
99. Gazel

3. Bedr-i vechüñ 'āleme virdi ziyā
4. Ḥüsnine taḥşin ider ins ü melek
106. Gazel

3. Vuşlatuñdan dūr idüp şalduñ bizi bu 'āleme
4. Va'de-i dîdār ile cānumuzu şād eyledüñ
108. Gazel

5. Gün gibi zāhir durur 'ālemlere sırruñ senüñ
6. Perde-i envār ile zātuña irşād eyledüñ
108. Gazel

1. Ey murḡ-ı ezel 'āleme feryāda mı geldüñ
2. Yār ile olan 'ahdüñi ziyāde mi geldüñ
111. Gazel
5. Baḥr-ı cüduñ kaṭresinden buldı 'ālemler 'atā
6. Yüz sürüp bābuña geldük şey'en li'llah yā Kerīm
139. Gazel

1. Şu'le irdi 'āleme ol peyker-i meh-pāreden
2. Āferinler olsun anı ḥüb yaratmış yaradan
144. Gazel

3. Güzer idüp ta'ayyün 'āleminden
4. Ḳadimî āşiyānda ḳıldı cevlan
162. Gazel

5. Bu naḳş-ı zāhire baḳma derüñüñ 'ālemin seyr it
6. Ḥaber-dār iseñ ey 'āşik eger sırr-ı vişāliden
168. Gazel

7. Zerre luṭfuñ bes durur 'ālemlere
8. Biz de fazluñı umaruz zāhir nihān
176. Gazel

3. Ḥaḳıḳat 'āleminden ol ḥaber-dār
4. Beḳāya ir güzer eyle fenādan
177. Gazel

11. İki 'ālemde müyesser eyle zevḳ-ı vaşluñı
12. İre dil bir 'āleme olmaya anda ān u in
178. Gazel

3. Ref' idüp ḳayd-ı vüçüdü buldı ıtlāk 'ālemin
4. Keşret-i eşyāda gördi vaḥdetüñ zāhir nihān
179. Gazel

5. Ayn-ı dilden noḳta-ı ḡayn gidüp 'ālem oldı 'ayn
6. Gördi çün āyinede 'aks-ı cemālün 'arifān
179. Gazel

3. Sa'ādetle ḳudümından müşerref oldı 'ālemler
4. Yetişdi şems-i zātınuñ ziyāsı 'arş-ı a'lāya
204. Gazel

11. Keşret-i eşyāda gördi vaḥdetüñ sırrın 'ayān
12. Yetdi birlik 'ālemine cism ile cān bu gice
214. Gazel

1. Derin efendi 'ālem cümle 'ālem
2. Bu esrār ile ḥayrān ibn-i Ādem
5. Matla

1. Derin efendi 'âlem cümle **'âlem**
2. Bu esrâr ile hayrân ibn-i Âdem
5. Matla

1. Zuhûr iden bu **'âlemde** cemâl ile celâlündür
2. Hâkîkatle nazâr itseñ yine 'ayn-ı cemâlündür
23. Matla

3. Cemâlûn nûri ey mañbûb ne mazhardur ki **'âlemde**
4. Cemî'-i şey'de ol nûruñ tecellîsi hüveydâdur
38. Gazel

5. Mazhar-ı câmi' benem Hâkîk'ûn şîfât u zâtına
6. Menşe' olan **'âleme** 'aqs-i vücûdum oldı bil
120. Gazel

3. Bu **'âlem** pür-hayâl ü pür gayrdur
4. Bakup aldanma bu zıll-ı hayâle
195. Gazel

7. Ruñuñ kâlû belâ sırrın ideli **'âleme** ifşâ
8. Giderdi perdeyi yüzden gümânnum bî-gümân oldı
239. Gazel

3. Melâmet **'âlemde** buldı şöhet
4. Aradan ref ider nâmûs u 'ârı
240. Gazel

5. Rabbi ernî neş'esinden **'âleme** virdi ziyâ
6. Cism ü câna şeş cihâtı Mûsa-veş Tûr eyledi
243. Gazel

7. Derûnum **'âlem**in seyr it bu zâhir nakşa aldanma
8. Nişânın bulalı şânnum nişânnum bî-nişân oldı
245. Gazel

5. Kıldı künle bu **'âlemi** izhâr
6. Bu hâkîkat cihâna cân oldı
259. Gazel

3. **'Âlem**ün nâz u na'îm ü bâğ u bostânın baña
4. Sensiz ey sultân-ı hûbân bend ü zindân eyledi
264. Gazel

3. Meded-cüy olmasa **'âlem** eger bu eşki silmeden
4. Göl eylerdi felek gibi dem-â-dem heft deryâyı
265. Gazel

7. Hâkîkat **'âlem**inden eyle âgâh
8. 'Ayân ola dile râz-ı nihânî
266. Gazel

1. Fenâdur **'âlem**ün yoñdur beğası
2. Şahîh bil ki şu üzredür binâsı
274. Gazel

5. Senüñ in'âmûña yâ rab nice şükr ide **'âlemler**
6. Kemâl-i cûduña muhtâc efendi cümle-i eşyâ
12. Gazel

13. Feyz-i fazluñdan olursa ger Fenâyi'ye nazâr
14. Vehve ma'kûm sırrını **'âlemlere** i'lân ider
73. Gazel

1. Yemm-i cûduñ çatresinden buldı **'âlemler** vücûd
2. Zâhir oldı cümle-i eşyâda feyz-i luţf u cûd
37. Gazel

5. Bağ vücûduñ **'âlemine** gör ne yazmış nâmûñı
6. Bu ma'ânîñün beyânı 'alleme'l- esmâdadur
43. Gazel

1. Cân u dil şehrin ezelden eyledüñ yağma-yı 'ışk
2. Ol vecihden düşdi bu **'âlemlere** gavğâ-yı 'ışk
92. Gazel

1. Şakın aldanma nakşına bu **'âlem** gülsitânîñün
2. Senüñ gibinüñ ey bülbül uçurmuşdur hezârânüñ
19. Matla

1. Ey kamu **'âlemlere** viren ziyâ
2. Rû'yetüñle dîdemüz eyle münîr
12. Murabba

'âlem-i balâ [2] Yüce âlem.

9. Bu belâdan hâlâş idüp bâli
10. Menzilüñ **'âlem-i balâ** eyle
209. Gazel

1. Kim oğursa levh-i dilden ism-i rûh-efzâmuzı
2. Seyr ider 'İsâ gibi ol **'âlem-i balâ**muzı
238. Gazel

'âlem-i dünya [1] Dünya âlemi; varlık âlemi.

1. **'Âlem-i dünyâda** meşhûd eyleyen Mevlâ'sını
2. Seyr ider ol küllü şey'in hâlikün şahrâsını
278. Gazel

'âlem-i esfel [2] Bayağılık âlemi.

9. Tıyy idüp arz u semâyı seyrüñ irdi sidreye
10. **'Âlem-i esfelde** olan ya bu seyrânüñ nedür
61. Gazel

5. Vüs'üne tañammül itmez iken arz u semâvât
6. Bu **'âlem-i esfelde** anı kesb ile şayyâda mı geldüñ
111. Gazel

'âlem-i gayb [1] Zâhir duygularımızla bilinemeyen ve ervah ve meleklerle, cinlere mahsus olan âlem.

17. Nişânın görmek istersen Fenâyi **'âlem-i gaybuñ**
18. Mağâmâtın semâ' eyle uşûliyle bu edvârüñ
103. Gazel

'âlem-i imkân [1] Her şeyin mümkün olduğu âlem, olabilirlik âlemi, dünya.

9. Sâki-i bezm-i ezelden nûş iden cām-ı şafâ
10. Ger güzer kılsa 'aceb mi **'âlem-i imkândan**
173. Gazel

'âlem-i ıtlâk [2] Âlem-i lahut da denilen ilahî âlem.

3. **'Âlem-i ıtlâk**a istersen vuşul
4. Yok idegör cümle varuñ ey gönül
122. Gazel
11. Senden alımdı 'ulûm-ı evvelin ü âhirin
12. Şol zamân ki **'âlem-i ıtlâk**a naşb itdün 'âlem
134. Gazel

'âlem-i kesret [3] Çokluk âlemi

9. Tıyy idüp kevn ü mekânı irdi sırr-ı vaḥdete
10. **'Âlem-i keşret**dekim ki sırruñı pinhân ider
73. Gazel

5. **'Âlem-i kesret**de gerçi nürünü kıldı nihân
6. Vaḥdet-i zâtiyyesin işbât ider gör her varak
94. Gazel

3. Vaḥdetde idük senün ile bezm-i belâda
4. Bu **'âlem-i keşret**dedahı yine hemân ol
116. Gazel

'âlem-i kıuds [2] Kutsal, ilahi âlem.

3. Bu ḥâk-i tenezzülden al elümüzi kıaldur
4. Tâ **'âlem-i kıudse** ola seyr ile sülüküm her bār
57. Gazel

13. İrerdi **'âlem-i kıudse** Fenâyi
14. Olursa Ḥaḳ mu'ın ile zahıri
261. Gazel

'âlem-i lâhût [1] Cenâbıhakk'ın zâtına mahsus olan ilk ve en yüce âlem, Allah'ın bütün sıfat ve isimlerinin zâtında mevcut olduğu, fakat sâdece zâtî sıfatlarının zuhûra geldiği, fiilî sıfatlarının ise henüz zuhur bulmadığı âlem, ulûhiyet âlemi.

7. Lâ-mekân mülki hümâsın şayd idüp şeh-bâz-ı dil
8. **'Âlem-i lâhût**da kârı zıñ sebep seyrân olur
45. Gazel

'âlem-i ma'nâ [1] Rûya âlemi.

1. Şüreti geç **'âlem-i ma'nâ**ya ir
2. Kıo sıvâyı ḥâzret-i Mevlâ'ya ir
10. Murabba

'âlem-i mülk [1] Maddi âlem, varlık âlemi, dünya.

5. Nesim-i rûḥ-ı rahmetden irişdi cāna çün feyzi
6. Egerçi **'âlem-i mülk**de bu vech ile zuhûrum var
47. Gazel

'âlem-i tefriḍ [2] Uzlet, yalnızlık âlemi.

3. Bu ikilik perdesinden ey gönül eyle 'ubür
4. **'Âlem-i tefriḍ**de ir ki in ü ân yek-sân olur
54. Gazel

1. Cānumuz cānâna irgürdi ğamuñ
2. **'Âlemi** tıtdı ziyâ-yı pertevün
110. Gazel

'âlem-i üns [1] Üns âlemi. (üns: tasavvuf. Allah'ın cemal tecellilerine mazhar olan sûfilerin, kalplerinde cemâl-i ilahîyi müşâhede etmeleri ve hiçbir korku hâlinin kalmadığı recâ (ümit) ve bast hâlimden de öte sahv (uyanklık) içinde sâdece Hak ile huzurda bulunmaları durumu.)

9. Geçüp bu fâni varlıktan irerdüm **'âlem-i ünse**
10. Refiḳ olursa bu yolda eger tevfiḳ-i Rabbâni
229. Gazel

'âlemün [2] Âlemler.

1. Kıad-benâ Vâlide Sulṫân câmi'an
2. Ḥâlisen li'l- **'âlemüne**-l- 'âmilün
4. Tarih

15. Kıudümü **'âlemüne** oldu rahmet
16. Diyelüm dem-be-dem eş-şükrü lillah
37. Murabba

'Alî [2] Peygamber efendimizin amcasının oğlu, damadı, dördüncü halife Hz. Ali.

49. Yâr-ı râbi' ibn-i 'ammı oldu **'Alî** Murtażâ
50. Zâhir ü bâtında ekmel şir-i Ḥaḳ ol nâmi var
1. Kaside

51. Didi vaşında anuñ pes 'âlimü'-l- esrâr olan
52. Ben medîne olmışam 'ilme **'Alî**dür aña der
1. Kaside

'âlî [3] Yüce, ulu.

3. Kıağı burcın aḫterişin bilsem ey meh-rü seni
4. Menzilün **'âlî** hezârân kevkeb-i seyyâreden
144. Gazel

9. Zamân ile mekândan **'âlî** şanı
10. Anı sa'y eyle gör sende bulasın
183. Gazel

13. Cenāb-ı yār-ı **'ālīdür** hayāl-i vaşl ide gerçi
 14. Fenāyī kesmedi dilden velī rabṭ-ı temennāyī
 265. Gazel

'ālī-cenāb [2] Haysiyetli, şereflī, yüksek ruhlu, düşmanına bile iyilik edecek yaratılıştā olan (kimse).

7. 'Aql-ı ser-gerdān felek-veş nice bulsun aña rāh
 8. Rūḥ-ı ḳudse denk ider ol dergeh-ı **'ālī-cenāb**
 21. Gazel

1. Hālüm ḥarāb bağrum kebāb maḥbūb ise **'ālī-cenāb**
 2. Ḥüs-n-i cemāline iren ṭübā lehü ḥüs-nü me'āb
 27. Gazel

'Alīm [7] Çok bilen. Allah'ın sıfatlarındandır. "Bilgisi ezeli ve ebedi olan" demektir.

1. Ḳullarūnı ḥ'āb-ı ḡafletden uyar
 2. Yā **'Alīm** ü yā Ḥaḳīm ü yā Raḥīm
 2. Murabba

3. Göreler tā her nefes dīdār-ı yār
 4. Yā **'Alīm** ü yā Ḥaḳīm ü yā Raḥīm
 2. Murabba

7. Zātuñ olsun dü cihānda ḥacetüm
 8. Yā **'Alīm** ü yā Ḥaḳīm ü yā Raḥīm
 2. Murabba

11. Ğarḳ ola envāra sālik ser-te-ser
 12. Yā **'Alīm** ü yā Ḥaḳīm ü yā Raḥīm
 2. Murabba

15. İrişe bī-vāsiṭa sırra nidā
 16. Yā **'Alīm** ü yā Ḥaḳīm ü yā Raḥīm
 2. Murabba

19. Ḳıl Fenāyī'ye 'aṭāyī bī-şümār
 20. Yā **'Alīm** ü yā Ḥaḳīm ü yā Raḥīm
 2. Murabba

9. Yā **'Alīm** ü yā Ḥaḳīm ü yā Ḥabīr
 10. Saña ma'lūm nīḳ ü bed mā fi'z-zamīr
 12. Murabba

'alim [7] ilimli, bilen, bilgili, bilgīç.

3. Oldı **'alim** dü cihānuñ 'ilmine bir noḳṭadan
 4. Nüşā-i sırr-ı ezelden kim ki oḳursa sebak
 94. Gazel

7. Maḥz-ı fazluñla ilahī **'alim** it esrāruña
 8. İdelüm her ḥāl ile sırr-ı resüle iktidā
 11. Gazel

11. **'Alim** eyle iki 'ālem 'ilmine bir noḳṭadan
 12. Nüşā-i sırr-ı ezelden cān u dil alsun sebak

97. Gazel
 11. **'Alim** oldı iki 'ālem 'ilmine
 12. Ey Fenāyī vaḥdet-i zāta iren
 153. Gazel

47. **'Alim** ü cāhil ḥayāyī dir mine'l- ĵmāndur
 48. Andan aḥz itdi ḥayāyī ehl-i iḥsān her ne var
 1. Kaside

21. **'Alim**-i 'ilm-i şerī'at ol begüm
 22. Kāmil-i rāh-ı tariḳat ol begüm
 10. Murabba

51. Didi vaşfında anuñ pes **'alimü**'l- esrār olan
 52. Ben medīne olmuşam 'ilme 'Alī'dür aña der
 1. Kaside

'ali-pervāz [1] Yücelerde uçmak.

17. Semā-yı evc-i rif'atde hü-mā-veş **'ali-pervāz** ol
 18. Semend-i devletüñ itsün murāduñ üzre cev-lānı
 2. Tarih

Allah [21] Her şeyin yaratıcısı olan tek ve mutlak varlık, Tanrı, Hudā.

1. Ey derdlü olan dillere dermān iden **Allah**
 2. Cān ile teni 'aşīḳa yek-sān iden **Allah**
 15. Murabba

3. Dīdārını her vech ile iḥsān iden **Allah**
 4. Şādīḳ ḳulına yolını āsān iden **Allah**
 15. Murabba

7. Yine umaruz 'arz idesin zātuñı bi'z-zāt
 8. Ey derdlülerüñ derdine dermān iden **Allah**
 15. Murabba

11. İrdi niçe kez fāzlına Raḥmān u Raḥīm'üñ
 12. Ḳullarına yollarını āsān iden **Allah**
 15. Murabba

1. Nāzar ḳıldı yine luṭf ile **Allah**
 2. Diyelüm dā'imā eş-şükürü lillah
 24. Murabba

1. Geçür bālümüzi ḥubb-ı sivādan
 2. 'İnāyet eyle **Allah**'um meded it
 28. Murabba

3. Güzer ide dil ü cān her hevādan
 4. 'İnāyet eyle **Allah**'um meded it
 28. Murabba

11. Kerem ḳıl mürde diller ola iḥyā
 12. 'İnāyet eyle **Allah**'um meded it
 28. Murabba

19. 'Ademden zāhir olan çün 'Ademdür
20. 'İnāyet eyle **Allah**'um meded it
28. Murabba

23. Bilem bir noktadan her faşl u bâbın
24. 'İnāyet eyle **Allah**'um meded it
28. Murabba

1. İrişdük mäh-ı mevlüda
2. Şükürler olsun **Allāh**'a
38. Murabba

3. Ziyā-yı nūr-ı Maḥmūd'a
4. Şükürler olsun **Allāh**'a
38. Murabba

7. Açıldı rāz-ı pinhānı
8. Şükürler olsun **Allāh**'a
38. Murabba

11. Bilindi sırr-ı ev ednā
12. Şükürler olsun **Allāh**'a
38. Murabba

15. Kāmu eşyā lisān oldu
16. Şükürler olsun **Allāh**'a
38. Murabba

19. Ne devlet ne sa'ādetdür
20. Şükürler olsun **Allāh**'a
38. Murabba

23. Cihānı tıtdı envārı
24. Şükürler olsun **Allāh**'a
38. Murabba

27. Gerek zāhir gerek pinhān
28. Şükürler olsun **Allāh**'a
38. Murabba

1. Göñül levhinde naş olsa kaçan ma'nā-yı zikr'ullah
2. İzā şemme rumūzını 'ayān eyler aña **Allah**
215. Gazel

1. 'Aṭā vü fazl-ı 'āmından ol **Allah**
2. Didi lā-taḫneṭü min- raḥmet'illah
186. Gazel

7. Hidāyet it şırāṭ-ı müstakīme
8. Delilümüz ola **Allah** u hādī
285. Gazel

Allah Te'ālā [1] Yüce Allah.

1. 'Ademden bir vücūd olunmuş i'tā
2. Mu'ammer eylesün **Allah Te'ālā**
36. Matla

Allahu ekber [2] "Allah büyüktür" anlamında namaza başlama tekbiri.

5. Şühüd-ı zātuñı **Allāhu ekber**

6. Yüzi suyına eyleye müyesser

37. Murabba

7. Naḳāyışdan münezzehdür şıfātuñ

8. Te'ālā şānehü **Allahu ekber**

50. Gazel

'alleme'l- esma [2] "Allah Adem'e bütün isimleri öğretti. Sonra onları önce meleklerle arz edip: Eğer siz sözünüzde sadık iseniz, şunların isinlerini bana bildirin, dedi. " (Bakara2/31) ayetinden iktibastır.

5. Baḳ vücūduñ 'ālemine gör ne yazmış nāmuñı

6. Bu ma'ānıññüñ beyānı **'alleme'l- esmā**dadur

43. Gazel

5. Dinildi vaşf-ı Ādem'de egerçi **'alleme'l-esmā**

6. İdüp esrārına vāḳıf emānet eyledi ḥāmil

123. Gazel

'alleme'l-ḳur'an [1] "Rahman, Kuran'ı öğretti. " (Rahman55/2) ayetinden iktibastır.

9. **'Alleme'l-ḳur'an**'uñ aña ey Fenāyī ma'nisin

10. Levḥ-i maḥfūzūñ ḥurūfın keşf ider tefsirümüz

85. Gazel

Ālūde [1] Bulaşmış, karışmış, karışık.

9. Ḥāl-i ḥaddüñ naşına **ālūde** oldu işbu cān

10. Kimseler bu vech ile āşūfte-i cān olmasun

150. Gazel

'ām [2] Halk, umum.

29. Eşref-i evlād-ı Ādem menba'-ı cūd u kerem

30. Dīn-i bāḳı da'vetin **'ām** eyledi der-baḥr u ber

1. Kaside

11. Kelām-ı ni'met'ullāhı cihān u cāna **'ām** itdüñ

12. Umaruz luṭf u iḥsānuñ ola bu cāna nā-maḥşūr

72. Gazel

a'mā [2] Kör.

9. Rumūz-ı 'alleme'l-esmā Fenāyī'ye olup zāhir

10. Özini görmeyen **a'mā** ne bilsün ḥāl-i bīnādan

160. Gazel

5. Yir ü gök cümle Ḥaḳḳ'uñ āyetidür

6. Bunı **a'mā** olan eyler mi iz'ān

164. Gazel

Āmāde [1] Hazır, hazırlanmış.

11. Metā'-ı vaşlı bey' idüp bu cāna
12. O bāzār naqdini **āmāde** geldük
112. Gazel

a'māl [1] Ameller, işler.

7. Hıfz idem sırru'l-meşāni āyetin bir noqtadan
8. Sünnet ü farza muṭābık eyle her **a'māl**ümüz
86. Gazel

āmed ü refıt [1] Geliş gidiş.

5. Naḥnu akrab lem'asından ireli sırta nidā
6. **Āmed ü refıt** ref' olup cism ile cān yek-sān olur
45. Gazel

'amel [1] Dîni emirleri yerine getirmek için yapılan iş, fiil, hareket.

21. Yok saña lāyık bir **'amel**
22. Her dem işüm cürm ü zelev
4. Murabba

'āmiljn [1] 1. Amel eden, işleyen, icrā eden kimseler. 2. El emeğiyle bir şeyi yapan, îmal eden kimseler.

1. Kad-benā Vālide Sulṭān cāmī'an
2. Hālisen li'l- 'alemīne'l- **'āmiljn**
4. Tarih

āmır [1] Reis, baş memur.

7. Sivā resmini ḥākk eyle efendi levḥ-i ḥāṭırdan
8. Ki fazluñla ola vāḥid eger **āmır** eger me'mūr
48. Gazel

Ammā [2] Ancak, ama.

7. Gözümden gerçi pinhāndur o yārūñ şüreti **ammā**
8. Görinen vechidür yine nazar kıldıkça her cāya
196. Gazel

21. Cemālūñ dıdeden pinhān egerçi zāhiren **ammā**
22. Görinen yine vechüñdür nazar oldukça her cāya
204. Gazel

ān [11] Zamanın bölünemeyecek kadar küçük parçası, kısa zaman, lahza, dem.

9. Vādi-i ḥayretde kalan teşne-dilleri müdām
10. Qandururdu cām-ı 'irfān ile cānların her **ān**
1. Tarih

11. Şanasın mesçid-i aqşādur ol kim
12. Dolar envār-ı qudsilerle her **ān**
73. Tarih

7. Nāzar eyleme sehv ile kuşūra
8. Umaruz 'afv u ḡufrānuñı her **ān**
174. Gazel

9. Derdlü olan dillere eyle devā
10. Kıl müyesser zevk-i vaşluñı her **ān**
176. Gazel

11. Bulagör aḥbaptü en u'raf rumüzından eşer
12. 'Ārifūñ bir **ān**ına olmaz bahā iki cihān
181. Gazel

11. Sın ü şın ref' eyleyüp dendānımı bir eyledi
12. Sāl u mäh u hefte vü leyl ü nehāri **ān** ile
189. Gazel

9. Olalum raḥmet ümüdidinde her **ān**
10. Didūñ lā-taḡnetü min-raḥmet'illah
218. Gazel

27. Eyle luṭfuñı Fenāyi'ye her **ān**
28. 'Afv u ḡufrān ıssı sulṭānum meded
7. Murabba

9. Min-ledünnā mektebinden ey Fenāyi al sebak
10. 'Ārifūñ bir **ān**ına olmaz bahā iki cihān
142. Gazel

11. Küllü yevmin hüve fī şe'n sırrına bulan vuşul
12. N'ola her **ān**da görürse başka bir şe'n-i 'acıb
25. Gazel

27. Vişālūñ zevkin i'tā eyle her **ān**
28. 'İnāyet eyle sulṭānum meded it
28. Murabba

ān u jn [1] Bu şu.

11. İki 'ālemd müyesser eyle zevk-i vaşluñı
12. İre dil bir 'āleme olmaya anda **ān u jn**
178. Gazel

'anāşır [3] Unsurlar.

13. Ḥalāş eyle **'anāşır**dan vücüdüm
14. Umar fazluñı her 'āşı vü güm-rāh
186. Gazel

9. Nefaḥtū fīhi min-rūḥi dinildi şān-ı Ādem'de
10. Bu sır min- emri Rabbiyle **'anāşır**da nihān oldu
239. Gazel

9. Gör hezārān kaşesde bir bülbül
10. Bu **'anāşır**da ol nihān oldu
259. Gazel

'**anber** [1] Ada balığının bağırsaklarında toplanan yumuşak, yapışkan ve misk gibi kokan, kül renginde bir madde; güzel koku.

17. Cihānuñ baħr ile berri kamu '**anber**le müşğ oldu
18. Şaçuñ büyüñü şaçalı şabā deryā vü şahrāya
204. Gazel

'**anber-efşān** [1] Anber yayan, güzel kokular saçan.

3. '**Anber-efşān** zülfinüñ esrārını 'ārif bilür
4. Āşinā sırrın ne bilsün özüñi bilmez ğarīb
18. Gazel

'**anberin** [1] Güzel kokulu, anber kokulu.

1. Çü şaldı '**anberin** zülfi gül-i ter üstine sāye
2. Bu yüzden zār ider bülbül o reyhān-ı semen-sāya
196. Gazel

'**andelīb** [15] Bülbül.

1. Cenāb-ı ħazret-i Ħaķ kıla gūyā
2. Ħaķīķat gülşeninde '**andelīb**i
1. Kıt'a

5. Uçmadan bu bağ-ı tenden '**andelīb**
6. Gülşen-i vaşluñı aña kıl naşīb
8. Murabba

7. Verd-i bī-hemtā içündür '**andelīb**üñ nālesi
8. Gice gündüz ol gül-i bī-ħāre zār eyler hezār
67. Gazel

5. Gonçenüñ gūşına irdi '**andelīb**üñ nālesi
6. Ravza-ı cānını açup keşf-i esrār eyledüñ
102. Gazel

3. '**Andelīb**üñ gūş idenler nālesin
4. Ceyb-i şabrı gül gibi eyledi çāk
113. Gazel

5. Dilerseñ verd-i bī-ħārdan nişāne
6. Anuñ ħālini gūş it '**andelīb**den
148. Gazel

7. Verd-i bī-hemtā içündür '**andelīb**üñ nālesi
8. Bülbülüñ zārı degildür gonçe-i ħāndāndan
173. Gazel

3. Belā gülzārına irmek dilerseñ
4. Gülüñ ħālin su'āl it '**andelīb**den
182. Gazel

3. Cemālün ravzasından ħāşe'lillāh
4. Ki maħrüm eylesin '**andelīb**i
220. Gazel

3. Vişālün gülşeninden ħāşe-lillah
4. Ki maħrüm eylesin '**andelīb**i
242. Gazel

17. Uçmadan bāğ-ı fenādan '**andelīb**
18. Vuşlatuñ gülzārını eyle naşīb
7. Murabba

1. Gül-'izār-ı 'Aden ider cān bāğın vech-i ħabīb
2. Ol vecihle nāle ider rüy-ı verde '**andelīb**
18. Gazel

3. Ħār-ı hicrāndan ħalāş it bālümüz yā zū'l-'aṭā
4. Vuşlatuñ gülzārına irişe tā ki '**andelīb**
19. Gazel

5. Tīh-i ħayretde niçe bir cān u dil ħayrān ola
6. Gülşen-i bāğ-ı belāda behre bulsun '**andelīb**
25. Gazel

5. Āşiyān-ı kudse pervāz ide bu cān bülbülü
6. Niçe bir bu fāni verde ola nālān '**andelīb**
13. Gazel

'**andelīb-i cān** [1] Can bülbülü.

5. Vişālün gülşeninde şey'en lillah
6. 'Aṭā kıl '**andelīb-i cān**a vuşlat
31. Gazel

anestü naran [3] "Hani o bir ateş görmüş ve ailesine: Bekleyin! Eminim ki bir ateş gördüm. Belki ondan size bir meş'ale getiririm veya ateşin yanında bir rehber bulurum, demişti." (Taha20/10) ayetinden iktibasır.

9. Mūsa-veş **anestü nāran** nūrını idem şühüd
10. Rabbi erni lem'asından eyle cānı behre-ver
44. Gazel

1. Mūsa-veş Tūr-ı fenāda eyleyen varım telef
2. Gördi ol **ānestü nāran** nūrını ez-her taraf
91. Gazel

9. Çün Fenāyī eyledi **ānestü** nūrını şühüd
10. Ħāşıl oldu aña sırr-ı ħarre Mūsā şa'ikā
6. Gazel

'**ankā** [3] Kaf dağında bulunduğuna inanılan, ismi olup cismi olmayan efsānevī kuş, zümrüdüanka, sîmurg.

3. Manıķu't-ṭayr ey Fenāyī hemçü 'Aṭṭār ile gör
4. Nice görür küh-i kāfa varmayan '**ankā**sını
2. Kıt'a

13. Manıķu't-ṭayr ey Fenāyī noķta-ı bādan ħaber
14. Niçe görür küh-i kāfa varmayan '**ankā**sını
278. Gazel

9. Ne ola 'Attār-veş bilse lisān-ı murğı
10. Maḥv ider küh-ı vücūdını iren 'anḳāya
217. Gazel

'an-ḳarīb [1] hemen, yakında

11. Mübārek ide bu fetḫi Cenāb-ı Ḥazret-i Raḥman
12. Umaruz 'an-ḳarīb ola nice nuşretler erzānı
2. Tarih
'ār [1] Utanma, çekinme, mahcup olma.

5. Kıl şedā'id ihtiyār ol eşiginde ḥāk-i rāh
6. İt melāmet nefsiñi terk eyle ḫālib 'āruñı
280. Gazel

'arāḳ-rız [1] Terleyen, ter döken.

7. 'Arāḳ-rız oluban sünbül dutar destinde sāgar gül
8. Yaḳasın çāk idüp bülbül şadāsı tıtdı eyvānı
251. Gazel

ārām [1] Rahat, huzur, sükün,istirāhat; bir yerde kalma, karar kılma.

3. Ḳarār itmez gönül arz u semāda
4. Vişālüñdür hemān ārām-ı cānum
140. Gazel

'araznā [1] "Biz emaneti, göklere, yere ve dağlara teklif ettik de onlar bunu yüklenmekten çekindiler, (sorumluluğundan) korktular. Onu insan yükledi. Doğrusu o çok zalim, çok cahildir. " (Ahzab33/72) ayetinden iktibastır.

11. Eyledün çünki 'araznāya emiñ
12. İre tafşile yine icmālümüz
83. Gazel

'arīf [35] Çok anlayışlı, hakkıyla bilen, gördüğünü uzun düşünmeye gerek kalmadan hemen kavrayacak yeteneğe olan (kimse), irfan sâhibi. Allah'ın sırları kendisine açılmış olan seçkin kul, herkesin göremediği mânevî gerçekleri gören, anlayan kimse [Tasavvuf anlayışına göre ârif âlimden farklıdır. Âlim dış âlemi bilen, ârif ise ezel sırları kendisine açılmış olan, Allah'ı, kâinâtı, nefisini tanıyan, bilen, irfan sâhibi kimsedir].

31. Kıldı 'arīf ey Fenāyi fetḫ-i bâb
32. Geç sivādan ḥazret-i Mevlāya ir
10. Murabba

11. Buldı 'izzet irişenler sāyesine 'arīfün
12. Kim hevā-yı lâ-mekānda her biridür bir hümā
5. Gazel

9. Zerre görünmez fenāyi işbu 'ālem 'arīfe
10. Bir demine vuşlatuñ iki cihān olmaz bahā
11. Gazel

17. Burc-ı mes'ūda fenāyi eyledi 'arīf şu'ūd
18. Zāhir oldı levḫ-i ḳalbe ma'nā-yı 'ilmü'l-kitāb
14. Gazel

3. 'Anber-efşān zülfinün esrārını 'arīf bilür
4. Āşinā sırrın ne bilsün özüni bilmez ḡarīb
18. Gazel

1. Fenāyi 'arīf-i sırr-ı cihānest
2. Nemāyed der beşer ev lık cānest
30. Gazel

9. Rumüz-ı küntü kenze eyle 'arīf
10. Ki dā'im güş idem āvāz-ı hātif
33. Murabba

1. Belā bezmi bu ḫalka gerçi düñdür
2. Velı 'arīflere ol gün bugündür
52. Gazel

15. Ḳo ḡayrı 'arīf ol ey merd-i kāmīl
16. Bu sözi cān ile güş it sañadur
59. Gazel

19. Vücüdün sidresin Ṭübā'ya irgür
20. Ki 'arīfler maḳāmı müntehādur
59. Gazel

21. Dost yoluna cān u teni kıldı Fenāyi çün fedā
22. 'Arīflere vaşl-ı ruḫuñ hem cān u hem cānānedür
66. Gazel

3. Külli şey'in hālikün sırrını cānā zevḳ idüp
4. Ol vecihden kıldı 'arīf cānı cānāna nişār
67. Gazel

5. 'Arīf eyler dem-be-dem çün ḳa'be-i vaşluñ ṭavāf
6. Zāhid-i ḫod-bıñı gör ki Ḳa'be dıvārın görür
68. Gazel

11. İrdi bu keşretde vaḫdet sırrına
12. 'Arīfün de dilde ḡarb u şarkı var
76. Gazel

5. 'Aşr-ı emşāliyle zāhid 'āşıḳa ṭa'n eyleme
6. 'Arīf olan her nefesde buldı anı nice yüz
81. Gazel

9. Buldı aḫbabtü en u'raf sırrına 'arīf vuşül
10. Vā'izüñ şıyt u şadāsı bir ḳurı dāstān imiş
88. Gazel

5. Buldı aḫbabtü an u'raf sırrına 'arīf vuşül
6. Bildi anı kim nedür remz-i ledünnādan ḡarāz
90. Gazel

5. Derde düşendür bilenler ehl-i derdüñ ḫālını
6. Gör niçe 'arīfleri Mecnün ider Leylā-yı 'ışḳ
92. Gazel

13. İre çün innâ 'araznâdan Fenâyi'ye naşib
14. **'Ārif** olsa yeridür gencine her vjîrânenün
107. Gazel

9. Bulursa şeb-i kadri n'ola **'arif** özinde
10. Ol 'îd-i vişâlünü dile a'yâda mı geldün
111. Gazel

9. Kılmadı nazar **'arif** olan hür-ı cinâna
10. İr cennet-i vaşlına Fenâyi hür-ı cinân ol
116. Gazel

7. Zât-ı pâke ulaşdı **'arif** nefes
8. Men 'aref sırrı ile buldı kemâl
117. Gazel

13. İrdi **'arif** Fenâyi menziline
14. Çeker 'âbid hemişe âh u melâl
117. Gazel

3. Mażhar-ı hağ olduğyçün cümle eşyâ ser-te-ser
4. Ol vecihden **'arif** olan gördi her şey'de kemâl
118. Gazel

11. Şaydı **'arif** dü cihânı yek deme
12. Evvel ü âhîre didi dem bu dem
130. Gazel

5. Kitâb-ı hüsn-i cânâmı okur bir noqtadan **'arif**
6. Mükemmel itdi Hızr-veş fûnünü sırda sulţânım
131. Gazel

9. Mîn-ledümnâ mektebinden ey Fenâyi al sebak
10. **'Ārif**ün bir ânına olmaz bahâ iki cihân
142. Gazel

11. Bulagör aḥbaptı en u'raf rumûzından eşer
12. **'Ārif**ün bir ânına olmaz bahâ iki cihân
181. Gazel

7. Aḥsen-i taqvîmün **'arif** aıladı ma'nâsım
8. N'ola mestür olsa sırrı şüret-i insân ile
189. Gazel

13. Fenâyi'ye 'aḫâ it zevk-ı vaşluñ
14. Ola **'arif** rumûz-ı kâf u nûna
194. Gazel

7. Şayarlar bir deme iki cihânı
8. Budur **'arifler**ün her demde kârı
235. Gazel

5. Sırr-ı remz-i 'alleme'l-esmâya **'arif**señ eger
6. Senün ile bile görürsin tamâm eşyâmuzı
238. Gazel

3. N'ider cân u cihânı sensiz **'arif**
4. Yine sensin anuñ cân u cihânı
241. Gazel

3. Okur seb'a'l- meşânî âyetin bir noqtadan **'arif**
4. Ledünnî 'ilmi Hızr-veş aña çünki beyân oldı
245. Gazel

1. Ehl-i 'irfânun maḫâmı kâf imiş
2. **'Ārif-i** Rab **'arif-i** 'arâf imiş
3. Tuyuğ

'arifân [2] Arifler.

17. **'Ārifân** itdi 'urüc eflâke
18. Baḫmadılar bu ḫazîz-i ḫâke
21. Murabba

5. Ayn-ı dilden noḫta-ı ḡayn gidüp 'âlem oldı 'ayn
6. Gördi çün âyîne 'aks-ı cemâlün **'arifân**
179. Gazel

'arif-i 'arâf [1] "araf"ı bilen: "Nefsini bilen Rabb'ini bilir." hadisine işaret etmektedir.

1. Ehl-i 'irfânun maḫâmı kâf imiş
2. 'Ārif-i Rab **'arif-i 'arâf** imiş
3. Tuyuğ

'arş u ferş [1] Gökyüzü ve yeryüzü, gök ve yer

17. Ḥazretünden budur ey şâhib-kerem senden dilek
18. Seyre mâni' olmaya bu **'arş u ferş** ü nüh felek
16. Murabba

'arş-ı a'lâ [2 [Yüce arş. İslâm inancına göre göğün en yüksek katı, âlem tasavvurunda en yüksek nokta.

3. Sa'âdetle ḫudûmından müşerref oldı 'âlemler
4. Yetişdi şems-i zâtınun ziyâsı **'arş-ı a'lâya**
204. Gazel

5. Yir ü gökden itdi eḡgâni güzer
6. **'Arş-ı a'lâ**dan yeridür urşa dem
130. Gazel

'arş-ı maḫşûd [9] Arzu ve istek arşı; arzu ve isteğin en üst noktası.

5. Güzer eyleye dil arz u semâyi
6. İre tâ **'arş-ı maḫşûda** Fenâyi
1. Kısa Mesnevi

19. İrişsün **'arş-ı maḫşûda** Fenâyi
20. Kerem luḫf u 'inâyet senden olur
3. Murabba

31. Kıl müyesser **'arş-ı maḫşûda** su'üd
32. Luḫf u iḥsân ıssı Raḫmân'um meded
14. Murabba

5. Bu tenezzül perdesin gözden gider
6. İt müyesser **'arş-ı maḫşûda** şu'üd
36. Gazel

5. Hem-dem ola her nefesde cān u dil cānān ile
6. Eyleye sālīklerin tā **'arş-ı maḳṣūda** şu'ūd
37. Gazel

5. Güzer eyleye dil arz u semādan
6. İde tā **'arş-ı maḳṣūda** şu'ūd
233. Gazel

3. 'Urūc iden burūc-ı evc-i ḳudse
4. Ḳudūmın **'arş-ı maḳṣūd**ına başdı
272. Gazel

13. Şühūd-ı nūr-ı zātūñ eyle in'ām
14. İre tā **'arş-ı maḳṣūda** Fenāyī
277. Gazel

5. Geçür arz u semāvātdan iriṣdür **'arş-ı maḳṣūda**
6. Aradan ref' ola perde açılıp sırr-ı Sübhāñi
286. Gazel

'arūs-ı dehr [1] Dünya gelini.

17. **'Arūs-ı dehr**i zeyn itdi yine meṣṣāta-yı ḳudret
18. Giderdi perdeyi yüzden deyü nev-rüz-ı sultāñi
251. Gazel

'arūs-ı ma'na, 'arūs-ı ma'ni [13] Mana gelini.

7. Ger cemāliyle celālūñ olsa meṣḥūdum müdām
8. Çünki ref' itdi **'arūs-ı ma'nā** vechinden niḳāb
15. Gazel

21. **'Arūs-ı ma'na** ref' idüp ḥicābın
22. Oḳısun cān u dil ḥüsnūñ kitābın
20. Murabba

21. **'Arūs-ı ma'na** ref' ide ḥicābın
22. Oḳuyam dā'imā ḥüsnūñ kitābın
28. Murabba

11. **'Arūs-ı ma'na** ref' itdi niḳābın
12. Cemālūñ olalı dilde muṣavver
50. Gazel

5. **'Arūs-ı ma'na** ref' itsün ḥicābın
6. Kitāb-ı ḥüsnūñi dil ide ezber
55. Gazel

3. **'Arūs-ı mā'na** ref' itdi cemālinden niḳābını
4. Bu yüzden eyledi iḥsān dil-i 'uṣṣāḳa sultānum
131. Gazel

3. **'Arūs-ı ma'na** ref' ide ḥicābın
4. Ola eṣyāda envāruñ nümāyān
174. Gazel

7. **'Arūs-ı ma'na** ref' itdi yüzünden çün niḳābını
8. O vech ile olur zāhir ḥaber rāz-ı nihānumdan
180. Gazel

5. **'Arūs-ı ma'na** ref' idüp ḥicābın
6. Dile 'arz eyledi çeṣm-i elāsın
183. Gazel

5. **'Arūs-ı ma'na** ref' itsün ḥicābı
6. Efendi maḫzar it nūr-ı cemāle
201. Gazel

11. 'Arūs-ı ma'nā ref' ide ḥicābın
12. Ola zāhir ki tā sırr-ı meṣāni
267. Gazel

3. Güzer eyleye dil bu ism ü resmi
4. **'Arūs-ı ma'na** ref' ide ḥicābı
268. Gazel

5. **'Arūs-ı ma'ninūñ** eyle yüzünden perdesin zā'il
6. Celālūñ nārına yakma kerem ḳıl cān-ı sūzānum
128. Gazel

Arz [1] Yeryüzü, dünya.

5. Def' itdi mihr ü māhı felek rakṣ ider nücüm
6. **Arz**dan semāya eyledi āhı güzer zi-ney
252. Gazel

'arz [8] Sunmak, göstermek, takdim etmek.

17. Fenāyī bendeñe **'arz** eyle dīdār
18. Degil bir kez mükerrer eyle her bār
27. Murabba

9. Fenāyī ḳuluña **'arz** eyle dīdār
10. Kerem ḳıl pādīṣāhlar pādīṣāhum
125. Gazel

1. Cemālūñ seyri var iken cināni
2. Baña **'arz** eyleme gerekmez anı
227. Gazel

5. 'Arūs-ı ma'na ref' idüp ḥicābın
6. Dile **'arz** eyledi çeṣm-i elāsın
183. Gazel

7. Setr idüp nūr-ı cemāliyle celāli perdesin
8. **'Arz** ider 'uṣṣāḳa dīdārını ez-rüy-ı 'itāb
16. Gazel

1. Niçe **'arz** ideyüm ḥālüm o yāre
2. Oñulmaz ḳaldı ṣınem üzre yāre
203. Gazel

1. Sen bilürsin yā İlahī cümle-i aḥvālümüz
2. Ḥazretüñden özge kime **'arz** idelüm ḥālümüz
86. Gazel

7. Yine umaruz **'arz** idesin zātūñi bi'z-zāt
8. Ey derdlülerüñ derdine dermān iden Allah
15. Murabba

arż u āsūmān [2] Yer ve gök.

5. Cism ü cānı yoluña ider fedā
6. Hā'il olmaz aña **arż u āsūmān**
159. Gazel

9. İdenler mā vesa'nı remzin iz'ān
10. 'Ubūr eyledi **arż u āsūmān**dan
147. Gazel

arż u sema [30] Yer ve gök.

5. Güzer eyleye dil **arż u semāy**ı
6. İre tā 'arş-ı maqşūda Fenāyī
1. Kısa Mesnevi

17. Hicābı ref idüp göster liqāyı
18. Güzer eyleye dil **arż u semāy**ı
3. Murabba

7. Mağz-ı cūdūñla 'ademden buldı 'ālemler vücūd
8. Reşha-ı baħr-i keremdür cümle bu **arż u semā**
3. Gazel

9. Yemm-i cūdūñla 'ademden buldı 'ālemler vücūd
10. Mağz-ı ihsānuña muhtāc her ne var **arż u semā**
10. Gazel

3. **Arż u semāy**ı tayy ider
4. Hū isminüñ zākırleri
11. Murabba

5. Taht-ı teşhürüñdedür **arż u semā**
6. Cümlesi fermān-berüñdür dā'imā
14. Murabba

33. Güzer eyleye dil **arż u semāy**ı
34. Göre her zerrede nūr-ı liqāyı
20. Murabba

5. Geçür bālümüzi ħubb-ı sivādan
6. Güzer ide gönül **arż u semā**dan
27. Murabba

11. Zāhir ola her ne var **arż u semā**
12. Yā Eħad ü yā Şamed ü yā Kerim
30. Murabba

15. Dola envār-ı Hāq **arż u semāy**a
16. Meded senden 'ināyet ıssı Mevlā
31. Murabba

3. Güzer eylerdi dil **arż u semā**dan
4. Cenābuñdan olursa ger 'ināyet
31. Gazel

5. Güzer eyle gönül **arż u semā**dan
6. Geçe 'avnuñla sidre müntehadan
34. Murabba

9. Tayy idüp **arż u semāy**ı seyrüñ irdi sidreye
10. 'Ālem-i esfelde olan ya bu seyrānuñ nedür
61. Gazel

11. Nağd-i cāna cevher-i bākiyi kılduñ iştirā
12. Şığmadı **arż u semāy**a gevher-i yek-dānemüz
84. Gazel

11. 'Urüc eyleye dil **arż u semā**dan
12. İrişe yerine bu 'ahd ü mişāk
99. Gazel

3. Güzer ide gönül **arż u semā**dan
4. 'Ayān ola aña 'ayn-ı me'ālūñ
104. Gazel

11. Gönül mir'ātını eyle mücellā
12. Ola meşhūd ne var **arż u semā**da
206. Gazel

1. Nağd-i cāna iştirā itdün metā'-ı vuşlatı
2. Sığmadı **arż u semāy**a ol metā'ın kıymeti
223. Gazel
5. Güzer eyleye dil **arż u semā**dan
6. İde tā 'arş-ı maqşūda şu'ūdı
233. Gazel

11. 'Urüc eylerse dil **arż u semā**dan
12. İder vāhid zemīn ile zamānı
266. Gazel

5. Bulunmaz iken zāta nazır **arż u semā**da
6. Qandan gelüben gitdigümüz sende bilindi
269. Gazel

5. Güzer eyleye dil **arż u semā**dan
6. İşide şāhibinden her kelāmı
271. Gazel

9. İdüp seb'a'l-meşāñiden ħaber-dār
10. 'Ubūr itmege dil **arż u semāy**ı
277. Gazel

7. Taht-ı teşhürüñdedür **arż u semā**
8. Derdlüler senden bulur dermānını
281. Gazel

3. Qarār itmez gönül **arż u semā**da
4. Vişālüñdür hemān ārām-ı cānum
140. Gazel

5. Bākup qalma gönül ağı u qarayā
6. Geçelüm 'avn ile **arż u semā**dan
154. Gazel

11. Güzer eyle gönül **arż u semā**dan
12. İre maqlūbına bu cism ile cān
170. Gazel

11. Hālāş it özüni bu āb u gilden
12. Geçegör 'avn ile **arż u semādan**
177. Gazel

9. Tāyy idüp **arż u semādan** buldı vahdet sırrını
10. Küntü kenzen lem'asını buldı eşyāda 'ayān
181. Gazel

13. Esāsı yoğ iken **arż u semānuñ**
14. Fenāyi mazhar idi ol cemāle
187. Gazel

arż u semāvāt [4] Yer ve gökler.

9. Musahhār emrüne **arż u semāvāt**
10. Senün hükümündedir şems ile zerrāt
5. Murabba

5. Aradan ref' ola resm-i mā-sivā
6. İde dil **arż u semāvāt**dan 'ubūr
78. Gazel

5. Vüs'üne taħammül itmez iken **arż u semāvāt**
6. Bu 'ālem-i esfelde anı kesb ile şayyāda mı geldün
111. Gazel

5. Geçür **arż u semāvāt**dan irişdür 'arş-ı maqşūda
6. Aradan ref' ola perde açılıp sırr-ı Sübhāni
286. Gazel

'arż-ı cemal [2] Yüzünü gösterme;Allah'ın cemal sıfatlarıyla tecellisi.

5. Luţf ile 'uşşāka it **'arż-ı cemāl**
6. Budur ey sāhib-kerem senden dilek
106. Gazel

13. Kıl Fenāyi bendeñe **'arż-ı cemāl**
14. Cennet-i vaşluñda ola tā muqim
127. Gazel

'arż-ı didār [1] Yüz gösterme.

1. Şāhid-i verd-i ezel çün **'arż-ı didār** eyledi
2. Nālesin bülbül anuñçün aña tekrār eyledi
248. Gazel

'arż-ı hāl [1] Halini arz etmek.

3. **'Arż-ı hāle** ne hüccet idem
4. Vākıf-ı hāl olduğun güvāh yiter
71. Gazel

āsān [17] Kolay, kolayca, zahmetsiz.

3. Yapdı beytin yümn ile Aħmed Ağa
4. Bārī müşküllerini **āsān** ide
5. Tarih

7. Bedr ola burc-ı şerefde rüy-ı bahtı dem-be-dem
8. İde her müşkilin **āsān** Hazret-i Bārī Hudā
7. Tarih

3. Didārını her vech ile ihsān iden Allah
4. Şādiķ kılma yolını **āsān** iden Allah
15. Murabba

11. İrdi niçe kez fāzlına Raħmān u Raħim'ün
12. Kullarına yollarını **āsān** iden Allah
15. Murabba

25. Eger müşkil eger **āsān**
26. Olagör mazhar-ı ihsān
26. Murabba

1. Bizi meccānen itdün yā Rab insān
2. Yine her müşkili sen eyle **āsān**
170. Gazel

11. Şirāt-ı müstakime kıl hidāyet
12. Yine her müşkili sen eyle **āsān**
174. Gazel

1. Kerim Mevlā işümüz eyle **āsān**
2. Meded senden eyā sultān u Sübhān
17. Murabba

5. Gerek zāhir gerek pinhān
6. Kaşuñda cümlesi **āsān**
18. Murabba

5. Yoluñda kıl fazluñ refiķ
6. **Āsān** ola tā ki tārīķ
19. Murabba

11. Saña varmaāa yollar ola **āsān**
12. Senüñdür luţf u ihsān yā İlahi
34. Murabba

25. Fenāyi'ye idüp ihsān
26. Ola her müşküli **āsān**
38. Murabba

13. Zenbini 'afv it Fenāyi bendenün
14. Eyle **āsān** müşkülin yā müste'ān
176. Gazel

1. Hālümüze bāri ihsān eyleye
2. Cümle müşkilleri **āsān** eyleye
1. Tuyuğ

1. Cümle müşküllerümüz Kādir Hudā **āsān** ide
2. Mağz-ı fazlından umaruz vuşlatın ihsān ide
3. Matla

1. Haķ Te'ālā kullarına luţf ile ihsān ider
2. Zāhir ü bātin olan müşkillerin **āsān** ider
73. Gazel

1. Kullarına yolların **āsān** ide ol pādişāh
2. Vuşlatını dem-be-dem ihsān ide ol pādişāh
193. Gazel

āsār [2] Eserler, izler.

9. Cümle-i eşyāda mestūr eyledi esrārını
10. Hep anuñ **āsārı**dur zāhir olan zūlmet ziyā
9. Gazel

3. Bahāruñ nūr u nārından gülistān tūr-ı kuds oldı
4. Gör **āsārını** Mūsā-veş çemende nūr ile nāruñ
103. Gazel

aşdāf-ı haķķat [1] Hakikat sadeferi.

13. Ol dürr-i yetīmi gel özünde Fenāyī bul
14. **Aşdāf-ı haķķat**de yek-dānelertiz cānā
2. Gazel

aşgar [2] Daha küçük.

3. Egerçi şüretā **aşgar**dur insān
4. Velī ma'nā ilinūñ ekberidür
41. Gazel

3. Olur sūretde **aşgar** gerçi insān
4. Velī ma'nā yūzinūñ ekberidür
42. Gazel

aşhāb [2] Hazret-i Peygamber Aleyhisselātü ve's-selām Efendimizi görüp şeref-i sohbetleriyle teşerrüf etmiş olan müminler

61. Cümleten evlād u **aşhāb** ne var ise tābi'ün
62. Mażhar olup luţfuña kılduñ 'ināyetle nazār
1. Kaside

1. Her bār dāver-i **aşhāb**-ı şafā ol
2. Lutuf itmek ile mażhar-ı elţāf-ı Hudā ol
24. Matla

aşhāb-ı Kehf [1] Hristiyanlığın ilk dönemlerinde, Kıtımır adındaki köpekleriyle birlikte, Hristiyanlara baskı yapan hükümdardan kaçarak sığındıkları bir mağarada üç yüz küsur sene uyuduktan sonra hiçbir şeyin farkına varmadan tekrar uyandıkları rivāyet edilen yedi kişi (Yedi Uyurlar) [Hādise Kur'ān-ı Kerimde de geçmektedir].

5. **Aşhāb-ı kehfün** nüktesin fehmi itse n'ola cān u dil
6. Zātü'l-yemīn zātü'ş-şimāl kehfindedür kıtmırümüz
85. Gazel

'āsī [1] İsyān eden, serkeş. Günahkār, haydut.

13. Hālāş eyle 'anāşırdan vücūdum
14. Umar fazluñı her **'āsī** vü güm-rāh
186. Gazel

11. Umar luţfuñı her gümrāh u **'āsī**
12. Didūñ lā-taķnetū min- rahmet' illāh
199. Gazel

'asjr [1] Güç, çetin, zor, zahmetli, müşkül.

5. Kāmu müşkillerümüz eyle teysir
6. Müyessirsın efendi her **'asjri**
261. Gazel

aşl [11] Kaynak, kök, başlangıç noktası, mebde, menşe.

3. Lā-mekān mülkinde cevlan n'ola itse cān u dil
4. İtdi **aşlına** rücū'ı nār-ı hevā mā-ı tūrāb
16. Gazel

5. Aşınādan dūr olup geldük bu dār-ı ğurbete
6. Yād idüp **aşlın** yine eglenmedi mihmānumuz
80. Gazel

13. Bu vücūduñ kur'asın **aşlına** şal
14. Ola ferħunde Fenāyī fālümüz
83. Gazel

1. N'olduñ inlersin gönül **aşlıñı** mı yād eyledüñ
2. Fürkat-ı yāri añup derd ile feryād eyledüñ
108. Gazel

11. Bülbül-i dil **aşla** pervāz eyleye
12. Zāhir ola aña gülzār-ı kādım
127. Gazel

3. Kādımī āşiyānına iderdi murğ-ı dil pervāz
4. Olurdu **aşlına** vāşıl bileydi bu lisānumdan
180. Gazel

1. **Aşlım**uz bir nūr-ı vāhiddür bizüm ol cān ile
2. Perde-i ten setr idüpdür aramız cānān ile
189. Gazel

1. **Aşlım**uz çün nūr-ı vāhiddür kāmı eşyā ile
2. Perde-i ten setr idüpdür aramız Mevlā ile
190. Gazel

5. Hāk u nār u āb hevā **aşlına** kıldılar rücū'
6. Kalmışuz ancak hemān ol gevher-i yektā ile
190. Gazel

3. Ādemiden 'ilm-i esmā öğrenen oldu melek
4. Cinnūñ **aşlı** nār idi öğrenmedi esmāmuzı
238. Gazel

7. İde şeh-bāz-ı dil **aşlına** pervāz
8. 'Adem mülkinde şayd ide hümāyı
254. Gazel

aşlā [1] Asla, hiçbir zaman.

11. Cām-ı la'lün nüş iden ölmekden **aşlā** gam yimez
12. İrdi bir bāki hayāta kıldı ifnā-yı vücūd
37. Gazel

aşl-ı bahr [1] Denizin aslı.

21. Olup ism-i Şamed'den cāna behre
22. Umaruz bula **aşl-ı bahr**ı kaçtre
39. Murabba

aşl-ı derya [3] Denizin aslı.

5. Geçüp mevc-i mecāziden irişdür **aşl-ı deryā**ya
6. Bulup añlayalum yā Rab haқиkat üzre eşyāyı
225. Gazel

9. Vücūduñ kaçtresini şal Fenāyı **aşl-ı deryā**ya
10. Haқиkatde eger bilmek dilersenñ sırr-ı eşyāyı
284. Gazel

7. Mecāzi mevce baқmayup bulalum **aşl-ı deryā**yı
8. Görem āyine-i dilden haқиkat üzre eşyāyı
286. Gazel

aşl-ı maқşūd [2] Maksadın aslı.

5. Şühūd-ı nūr-ı Haқ'dur **aşl-ı maқşūd**
6. N'iderler hūr u kaçr u cennet ü cāh
186. Gazel

7. Geçür cisr-i mecāziden bulalum **aşl-ı maқşūd**ı
8. Haқиkat üzre fehm ide dil ü cān sırr-ı insānı
258. Gazel

aşl-ı mevcudat [1] Varlıkların aslı.

3. **Aşl-ı mevcūdāt** zātum oldı fer'üm kā'ināt
4. Cümle eşyānuñ vücūdı hūkm-i cūdum oldı bil
120. Gazel

aşl-ı uşūl [1] Asılların aslı.

21. Eyleyüben **aşl-ı uşūl**
22. Her hācetüñ ola kaçbūl
44. Murabba

5. Cām-ı 'ışkuñ cūr'asını nüş iden görmez hūmār
6. Her merāma maҳz-i faзluñdur yine **aşl-ı uşūl**
121. Gazel

āsītān [3] Kapı eşği, dergāh, tekke.

1. Yā ilāhī **āsītān**uñ hasteye dārü's-şifā
2. Şerbet-i vaşluñ içenler buldı her derde devā
11. Gazel

7. **Āsītānuñ** n'ola kılsam ilticā

8. Her merāma bābuñ olur mültezem
133. Gazel

21. **Āsītān**-ı 'alışānın kıble-i cān idegör
22. Sırr-ı pākinden irişe sırruñā tā ki eşer
1. Kaside

aşşı [1] Fayda, yarar.

3. Bī-hisāb **aşşı** idüp gelmeye noқsān u zevāl
4. Dost ile bezm-i belāda olınan peymānuma
188. Gazel

āsūde [1] Mutlu, rahat; sıkıntı ve üzüntülerden uzak.

7. Cenāb-ı Hāzret-i Sulţān Mehemmed Hān-ı Gāzi kim
8. Cihāni eyler **āsūde** anuñ hūkm-i hūmāyūmı
2. Tarih

āsümān [2] Gökyüzü.

3. Görinen hengām-ı şeb encüm degildür ber-felek
4. Dökdi göz yaşını anuñ rıhletine **āsümān**
1. Tarih

5. Pertev-i hūsnünden alur feyzini
6. **Āsümān**da seyr ider mihr ile māh
207. Gazel

āsümān-ı dil [2] Gönlün göğü

1. **Āsümān-ı dil** bula yā rabbenā her dem şafā
2. Şems-i zātuñdan irişsün zerre-veş cāna ziyā
8. Gazel

5. 'İsi-veş Rūhu'l-қudüsden cāna olursa 'aţā
6. **Āsümān-ı dil**de dā'im murğ-ı cān cevlan ider
53. Gazel

āsümān-ı quds [1] Kutsal gök.

9. Āşiyān-ı aşla pervāz eyleye cān bülbüli
10. Ketb olına **āsümān-ı quds**e kevkeb-i sa'id
34. Gazel

'aşık [8] Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

1. Ey derdlü olan dillere dermān iden Allah
2. Cān ile teni **'aşık**a yek-sān iden Allah
15. Murabba

5. 'Aşr-ı emşāliyle zāhid **'aşık**a şa'n eyleme
6. 'Ārif olan her nefesde buldı anı nice yüz
81. Gazel

5. Bu naqş-ı zâhire bakma derûnuñ 'âlemin seyr it
6. Haber-dâr iseñ ey **'âşık** eger sırr-ı vişâlıden
168. Gazel
7. Neş'e-i el-yevme tücâ hâşılın bulduğ bugün
8. Ta'n u teşñi' kılma zâhid **'âşık**a ferdâ ile
190. Gazel
9. Vişâlün yâd iden **'âşık** 'aceb sevdâya düşmişdür
10. Cihân u cânı terk eyler düşer her kim bu sevdâya
196. Gazel
11. 'Aceb sevdâya düşmişdür vişâlin isteyen **'âşık**
12. Geçer sevdâ-yı sevdâdan düşenler işbu sevdâya
204. Gazel
15. 'Aceb sevdâya düşmişdür vişâlin isteyen **'âşık**
16. Geçer sevdâ-yı sevdâdan bulan sevdâ-yı cânânı
258. Gazel
5. Vücûdi **'âşık**kuñ meh-veş qarîb oldukça maḥv olur
6. Niçe seyr eyleye bu dil o şems-i 'âlem-ârâyı
265. Gazel

'âşıkân [2] Âşıklar.

25. İreler qaşr-ı kemâle **'âşıkân**
26. Göreler her zerrede nûruñ 'ayân
7. Murabba
7. Pertev-i mihr-i ruḥuñdan vir ziyâ
8. Âşiyân-ı kudse ire **'âşıkân**
169. Gazel
13. Sen münezzeh şâha yoğ kevn ü mekân
14. Qanda bulsunlar seni ya **'âşıkân**
41. Murabba

'âşık-ı bî-dil [1] Gönlünü yitirmiş âşık.

1. **'âşık-ı bî-dil**lere eyle vişâlünü naşib
2. Fûrkat ilinde anı yâ Rabbenâ itme qarîb
19. Gazel

'âşık-ı şâdıq [1] Gerçek âşık

5. Manşûr'a degildür yaluñuz ḥâl-i hüviyyet
6. Şol **'âşık-ı şâdıq** ki bu mey-ḥaneyi buldı
244. Gazel

âşikâr [3] Gizli olmayan, belli, meydanda olan, apaçık.

7. 'Ayn olursa 'ayn-ı 'âlem 'ayn-ı 'uşşâka n'ola
8. Vech-i ma'sûk eyledi çün cânâ sırrın **âşikâr**
51. Gazel
7. Küntü kenzüñ ma'nisin özümde buldum **âşikâr**
8. Muṭlak oldum gerçi kim keşret kuyûdum oldı bil
120. Gazel

5. Vişâli Tûr'ına varan tecellî nûrına irdi
6. Bu yüzden Mûsa-veş râz-ı derûnı **âşikâr** eyler
64. Gazel

Âşinâ [9] Bildik kimse, dost, enîs.

7. Yâd idüp 'ahd-i kadîmi yâr ile yâd olmaduk
8. Ḥalvet-i sırda olaldan anuñ ile **âşinâ**
1. Gazel
3. 'Anber-efşân zülfinüñ esrârını 'arif bilür
4. **Âşinâ** sırrın ne bilsün özüni bilmez qarîb
18. Gazel
5. **Âşinâ**dan dür olup geldük bu dâr-ı ğurbete
6. Yâd idüp aşlın yine eglenmedi miḥmânumuz
80. Gazel
3. Şanmañuz sırr-ı ḥaḳikat **âşinâ**dan yâd ola
4. Şems-i zâtuñ zerre-veş her ân tecellîsindeyüz
81. Gazel
9. Sırr-ı remz-i 'alleme'l-esmâyı dâñâdan işit
10. Diñlemezs efsânesini **âşinâ** bigânenüñ
107. Gazel
3. 'Aqıl irmez anuñ ḥikmetlerine
4. Meger ol kim Ḥaḳ ile **âşinâ**dur
59. Gazel
13. Aḥsen-i taḳvîmüñ aña ey Fenâyı ma'nisin
14. **Âşinâ** oldı yine ol yâr ile bigânemüz
84. Gazel
11. Gider bigânelik resmin aradan
12. Bizi faḫluñla 'add it **âşinâ**dan
141. Gazel
7. Emr-i Ḥaḳk'ı itmeyen farḳ kaldı fûrkatde müdâm
8. **Âşinâ**dan pes ne ma'niden seçer bigâneyi
200. Gazel

âşiyân [2] Yuva.

1. **Âşiyân**ında yatarsa ğaflet ile murğ-ı cân
2. Şarmaşup bir gün çıkar mâr-ı ecel virmez emân
181. Gazel
25. Ol 'azizüñ ruḥ-ı pâkine du'âlar idenüñ
26. Ḥazret-i Ḥaḳ eylesün anları firdevs **âşiyân**
1. Tarih

âşiyân-ı aşl [6] Asıl yuva.

9. **Âşiyân-ı aşl**a pervâz eyleye cân bülbülü
10. Ketb olına âsümân-ı kudse kevkeb-i sa'îd
34. Gazel

5. **Āşiyân-ı aşla** irişmek dilersin rûz u şeb
6. Târik-i kevn ü mekânın ya bu imkânın nedür
61. Gazel

7. **Āşiyân-ı aşla** pervâz eylesün şeh-bâz-ı dil
8. Lâ-mekân mülki hümâsın kılmağa her dem şikâr
63. Gazel

1. Bülbül-i dil **āşiyân-ı aşla** pervâz eyledi
2. Geh 'ırâk idüp nevâsın gâhi şeh-nâz eyledi
224. Gazel

11. **Āşiyân-ı aşla** dil itdi 'urûc
12. Gûş idicek cân hezârûn zârını
281. Gazel

7. Bülbül-i dil **āşiyân-ı aşla** pervâz eylesün
8. Gûş-ı cânâ irişe bî-vâsihta hâk'dan nidâ
9. Gazel

āşiyân-ı kıds [13] Kutsal yuva.

5. **Āşiyân-ı kıds**e pervâz ide bu cân bülbüli
6. Niçe bir bu fâni verde ola nâlân 'andelîb
13. Gazel

1. **Āşiyân-ı kıds**e ey dil ister iseñ ittişâl
2. Geç sivâdan hâzret-i Mevlâ'ya eyle ittikâl
21. Matla

9. Bu kâfesden murğ-ı cân pervâz idüp
10. **Āşiyân-ı kıds**e eyleye su'üd
33. Gazel

7. **Āşiyân-ı kıds**e pervâz ide bu şeh-bâz-ı dil
8. Şemme vech'ullâh nûrın bî-cihet ide şühüd
37. Gazel

9. **Āşiyân-ı kıds**e pervâz eylesün şeh-bâz-ı dil
10. Lâ-mekân mülki hümâsın kılmağa her dem şikâr
51. Gazel

11. **Āşiyân-ı kıds**e pervâz eyleyüp cân bülbüli
12. Küntü kenzüñ nüktesin cân u dile i'lân ider
53. Gazel

9. **Āşiyân-ı kıds**e pervâz eyleye cân bülbüli
10. Gül-'izâr-ı vaşluñ ola dem-be-dem aña maķar
56. Gazel

5. **Āşiyân-ı kıds**e pervâz eyleye şeh-bâz-ı dil
6. İre bir mülke ki hergiz olmaya leyl ü nehâr
74. Gazel

3. **Āşiyân-ı kıds**e pervâz eyleye cân bülbüli
4. Her nefesde hem-dem-i cânân ide ol pâdişâh
193. Gazel

5. Lâ-mekân mülki hümâsın itmege cânâ şikâr
6. **Āşiyân-ı kıds**e irgüre ki murğ-ı cânını
260. Gazel

5. **Āşiyân-ı kıds**e pervâz eylesün cân bülbüli
6. Varuñı pervâne gibi şem'-i hüsni-yâre yak
100. Gazel

13. Mâ-sivâ resmini ey dil kıl hebâ
14. **Āşiyân-ı kıds**e eyle himmetüñ
110. Gazel

7. Pertev-i mihr-i ruhuñdan vir ziyâ
8. **Āşiyân-ı kıds**e ire 'âşıkân
169. Gazel

āşiyân-ı vaşl [1] Kavuşma yuvası.

1. Olıcaķ rûh-ı kıdsilerle hem-dem
2. İrişdi **āşiyân-ı vaşla** Âdem
35. Matla

'aşr [1] 1. On sayıdan birini alma, dokuza bir ilâve ile on etme.

5. **'Aşr-ı** emşâliyle zâhid 'âşıkâ ta'n eyleme
6. 'Ârif olan her nefesde buldı anı nice yüz
81. Gazel

Āşüfte [4] Çılgın gibi seven, aşktan perîşan olan, sevdâli kimse, meftun.

3. Hâl u haddi vechine **āşüfte**dür bu 'aķl u cân
4. Lebleri esrârına iki cihân hayrân olur
1. Nazm

9. Hâl-i haddüñ naķsına âlûde oldu işbu cân
10. Kimseler bu vech ile **āşüfte**-i cân olmasun
150. Gazel

1. Ey cemâlün lem'asından zerredür nür âfitâb
2. Pertevinden zülfün **āşüfte**dür her-dem şehâb
21. Gazel

3. Göñül sevdâ-yı zülfüyle ezelden oldu **āşüfte**
4. Aña biñ cân olaydı anuñ için bende ey bülbül
124. Gazel

'atâ [102] Bahşış olarak verme, bağışlama, ihsan, vergi, atıyye.

19. Kıl Fenâyi'ye **'atâ**yı bî-şümâr
20. Yâ 'Alîm ü yâ Hâķim ü yâ Raķim
2. Murabba

1. Ey kâdir-i mutlak Hudâ
2. Kıldan hâfâ senden **'atâ**
4. Murabba

3. Dā'im işiñ cūd u sehā
4. Qıldan ḥaṭā senden **'aṭā**
4. Murabba
7. Qalmayalum şöyle sakım
8. Qıldan ḥaṭā senden **'aṭā**
4. Murabba
11. Fazluñi eyle cilve-gāh
12. Qıldan ḥaṭā senden **'aṭā**
4. Murabba
15. 'Afv it şuçum ey pādişāh
16. Qıldan ḥaṭā senden **'aṭā**
4. Murabba
19. Luṭf it sivādan bizi kes
20. Qıldan ḥaṭā senden **'aṭā**
4. Murabba
23. Aḥvālūme virme ḥalel
24. Qıldan ḥaṭā senden **'aṭā**
4. Murabba
27. Virgil Fenāyi'ye šebāt
28. Qıldan ḥaṭā senden **'aṭā**
4. Murabba
1. İki 'ālemdede merāmın aña Ḥaḳ ide **'aṭā**
2. Ola maḥfūz-ı ilāhi her belādan dā'imā
7. Tarih
9. Feyz-i zātuñdan bula cānlar **'aṭā**
10. Dideden eyleme vechüñ ihtifā
7. Murabba
3. Lj me'allāh lem'asından eyleye sırta **'aṭā**
4. Qılmaya bu cism ü cāni iki 'ālemdede ğarīb
13. Gazel
3. Lj me'allāh lem'asından eyleye sırta **'aṭā**
4. Leyl-i fūrkat zā'il olup qalmaya dilde ḥicāb
14. Gazel
11. Sebḳ-i ḥüsnā maḥzeninden iriše cāna **'aṭā**
12. İki 'ālemdede umaruz ola luṭfuñ bī-ḥisāb
14. Gazel
9. Cām-ı vaşluñ cür'asından sākiyā eyle **'aṭā**
10. Berr-i fūrkatde niçe bir teşne dil 'aṭşān olur
54. Gazel
13. Yemm-i cüduñ ḳaṭresinden buldı 'ālemler vücūd
14. Feyz-i zātuñ n'ola olursa Fenāyi'ye **'aṭā**
8. Gazel
7. Keşret-i eşyāda feyzün it **'aṭā**
8. Görine her cāda sır-ı vaḥdetüñ
105. Gazel
5. Mā vesa'nı lem'asından ḳıl **'aṭā**
6. Zāhir ola sırta her dem zāt-ı pāk
113. Gazel
13. Nūr-ı zātuñ lem'asından ḳıl Fenāyi'ye **'aṭā**
14. Maḫzar ola tā tecellī nūrına fevḳa'l-ḥuşul
121. Gazel
13. Vaşluñi eyle Fenāyi'ye **'aṭā**
14. Vaḥdetüñ sırrını ḳıl aña 'ayān
159. Gazel
13. **'Aṭā** vü fazlına yoḳ ḥadd ü ğāyet
14. Umaruz itmeye maḥrūm 'aṭādan
177. Gazel
13. 'Aṭā vü fazlına yoḳ ḥadd ü ğāyet
14. Umaruz itmeye maḥrūm **'aṭā**dan
177. Gazel
9. Cām-ı feyzün cür'asından sākiyā eyle **'aṭā**
10. Görile devrinde anuñ lezzetin li'ş-şāribin
178. Gazel
9. Ne deñlü çoğ ise 'abdün ḳuşūri
10. **'Aṭā** umar dü 'ālem raḥmetinden
182. Gazel
13. Fenāyi bendeñe yā Rab ḳıl iḥsān
14. **'Aṭā** baḫş it anı sır-ı ḥabibden
182. Gazel
9. Eger sa'y eylesem biñ yıl hebādur
10. **'Aṭā** irmezse senden ḳula ey şāh
186. Gazel
9. Rūh-ı ḳudsiden irürse ger Fenāyi'ye **'aṭā**
10. Çün seni seyr eyledi ol rūh-ı cān-efzā ile
190. Gazel
3. Şems-i zātuñ zerresinden n'ola eylesen **'aṭā**
4. Şem'-i ḥüsnün nārına sūzān olan pervāneye
191. Gazel
13. Baḫr-ı cūdından olursa ger Fenāyi'ye **'aṭā**
14. Bu vücūdi ḳaṭresin 'ummān ide ol pādişāh
193. Gazel
3. Temennā-yı cemālünde dü 'ālem
4. **'Aṭā**ña muntazırlar bende vü şāh
197. Gazel
7. Gönül şeh-bāzi eylerdi hüme-yı lā-mekāni şayd
8. İderse feyz-i aḳdesden **'aṭā** fazl ile ger bāle
205. Gazel
13. ḳıl Fenāyi bendeñe vaşluñ **'aṭā**
14. Maḫz-ı luṭfuñdur aña ancaḳ penāh
207. Gazel

7. Kemâl-i cüduña yok hadd ü gâyet
8. **'Aṭā**ña muntazırlar bende vü şâh
208. Gazel
7. Feyz-i aḳdesden ireli cism ile cāna **'aṭā**
8. Cennet-i ḥüsnüñde gördüñ fehm idüp me'vāmuzı
238. Gazel
3. Feyz-i faẓluñdan ireli cism ile cāna **'aṭā**
4. Bu dil-i maḥzūnumuz luṭf ile şādān eyledi
257. Gazel
5. Feyz-i aḳdesden ola cāna **'aṭā**
6. İdelüm derd ile āh u vāhi
276. Gazel
11. Rabbi erni lem'asından kıl **'aṭā**
12. Mūsa-veş fehm ide bu dil Rabbini
282. Gazel
13. Kıl Fenāyi'ye ledünnādan **'aṭā**
14. İde tekmiñ Ḥızr-āsā her feni
282. Gazel
5. Ger ziyā-ı şems-i zātuñ irmez ise sālīke
6. Nice ḳat' ider menāzil ḳandan irişür **'aṭā**
11. Gazel
27. Nūr-ı zātuñ it Fenāyi'ye **'aṭā**
28. Rū'yetüñle dıdemüz eyle münir
12. Murabba
3. 'Uşşāḳa kıl vaşluñ **'aṭā**
4. Yā zū'l-'aṭā yā zū'l-'aṭā
13. Murabba
7. Bulalum nūr-ı hüviyyetden **'aṭā**
8. Luṭf u iḥsān ıssı Raḥmān'um meded
14. Murabba
7. Bir avuç ḥāk iken itdüñ 'ademden çün bizi insān
8. Zuhūr-ı cümle mevcüdāt cenābuñdan **'aṭā**dur hep
20. Gazel
27. İt Fenāyi'ye **'aṭā**ñı her bār
28. Kılalum ḥamd ü şenā Mevlā'ya
21. Murabba
7. Eyle bezm-i vişālüñe lāyık
8. Kıl **'aṭā** anı bālūme yā Rab
22. Gazel
5. Yemm-i cüduñ ḳaṭresidür bu rūsūm-ı mümkināt
6. Baḥr-i raḥmetden **'aṭā** kıl sırruma bir ḳaṭre āb
23. Gazel
17. Bir avuç ḥāki itdüñ çünki insān
18. **'Aṭā** kılduñ aña envā'-ı iḥsān
23. Murabba
33. Rumūz-ı mā vesa'nıñden
34. **'Aṭā** bul feyz-i aḳdesden
26. Murabba
5. Düşüp ḥumāruñ rencine eyledi tā ḥaşre dek
6. Deryā-yı faẓluñdan aña eyle **'aṭā** bir ḳaṭre āb
27. Gazel
11. Ey Ḳādir ü Ḥayy u Vedūd eyle **'aṭā** nūr-ı şühüd
12. Vir bize ḥaḳḳāñı vücūd ol zāt-ı pāke intisāb
27. Gazel
5. Bu fenā rāḥında iden cāme-i cismi 'adem
6. Ḥayy ü Bāḳi'den **'aṭā** olsa n'ola lebs-i cedid
34. Gazel
23. **'Aṭā**dur dillere bî-hadd ü gāye
24. Ḳudūm-ı ḥazret-i sulṭān-ı kevneyn
36. Murabba
11. Lî me'allah lem'asından kıl **'aṭā**
12. Ref' olma ara yerden her ḳuyüd
36. Gazel
7. Bezm-i vaşluñ cür'asından kıl **'aṭā**
8. Cān u diller eyleye kesb-i sūrūr
78. Gazel
9. Kıl ḥabībūñ ḥürmetine bu Fenāyi'ye **'aṭā**
10. Zāhir ola levḥ-i dilde ketb olman mā-sebak
100. Gazel
5. Baḥr-ı cüduñ ḳaṭresinden buldı 'ālemler **'aṭā**
6. Yüz sürüp bābuña geldük şey'en li'llah yā Kerim
139. Gazel
13. Fenāyi'ye dü 'ālemde **'aṭā** kıl
14. Güzer ide şaḡır ile kebîrden
148. Gazel
13. Nūr-ı zātuñ kıl Fenāyi'ye **'aṭā**
14. Bu durur maḳşūd hemān her dü cihān
158. Gazel
25. Yā Rabbenā yā Rabbenā
26. Eyle Fenāyi'ye **'aṭā**
19. Murabba
13. Feyz-i zātuñdan olursa ger Fenāyi'ye **'aṭā**
14. Küllü şey'in ḥālikün şaḥrāsını eyler güzer
56. Gazel
3. Mā vesa'nı nüktesinden cāna irişdi **'aṭā**
4. Bildi anı kim nedür mefḥūm-ı emr-i kün feḳān
166. Gazel
13. Cürm ile taḳşirine kılma Fenāyi'nüñ naẓar
14. Feyz-i zātuñdan aña eyle **'aṭā**ñı bî-şümār
51. Gazel

5. 'İsi-veş Rûḥu'l-ḳudüsden cāna olursa 'aṭā
6. Āsümān-ı dilde dā'im murā-ı cān cevlan ider
53. Gazel

13. Ger Fenāyî'ye olursa feyz-i aḳdesden 'aṭā
14. Lā-mekān mülki hümāsın dem-be-dem eyler şikār
74. Gazel

3. Kıl şühüd-ı vaḥdet-i zātuñ 'aṭā
4. Ola nūruñla münevver bālümüz
83. Gazel

3. Nefs elinde eyleme bizi zebūn
4. Fazluñ ile kıl 'aṭā ḳalb-i selim
127. Gazel

13. Yed-i ḳudret 'aṭāsından Fenāyî
14. Elini kesmedi rüy-ı recādan
141. Gazel

3. Mecma'u'l- bahreynden irdi cism ile cāna 'aṭā
4. Zāhir oldı nükte-i Hızr ile Mūsā'dan gāraž
90. Gazel

7. Mā-sivā şavmını kıl cāna 'aṭā
8. Tā nümāyān ola ḳadr-i ḳudretüñ
110. Gazel

13. Zāt-ı pāküñ 'izzetine zevḳ-i vaşluñ kıl 'aṭā
14. İt Fenāyî ḳuluña ihsān be-ḥaḳḳ-ı ḥā vü mīm
139. Gazel

3. Feyz-i aḳdesden irişe cism ile cāna naşib
4. İt şühüd-ı vaḥdetüñ nūrın 'aṭā her dün ü gün
171. Gazel

1. İrişdük sırr-ı mevlüde şükürler yine Mevlā'ya
2. 'Aṭādur ḥazret-i Ḥaḳ'dan zuhūrı dīn ü dünyāya
204. Gazel

13. Sañadur cümle mevcüduñ sücüdı
14. 'Aṭā eyle bize nūr-ı şühüdi
6. Murabba

17. Fenāyî yoğ idüp zenb-i vücüdi
18. 'Aṭā eyle aña nūr-ı şühüdi
31. Murabba

1. 'Aṭā eyle bize nūr-ı cemālün
2. Senüñdür luṭf u ihsān yā İlahî
34. Murabba

13. Fenāyî'ye 'aṭā eyle şühüdi
14. Senüñle ola ḳıyāmla ḳu'üdi
35. Murabba

9. Niçe bir olalum vaşluña teşne
10. 'Aṭā eyle aña feyz-i zülälün
104. Gazel

9. Ḳuşūr u cürme yoğ ḥadd ile gāyet
10. 'Aṭā eyle vişälün ḳullaruña
219. Gazel

13. Fenāyî bendeñe iki cihānda
14. 'Aṭā eyle şühüd-ı vech-i yāri
236. Gazel

1. 'Aṭā eyle bize nūr-ı 'ayānı
2. Nümāyān ola tā rāz-ı nihānı
267. Gazel

9. 'Ale'l-'arş istevā remzin Fenāyî'ye 'aṭā eyle
10. Nümāyān ola her cāda aña envār-ı Raḥmānı
286. Gazel

3. Niçe bir berr-i fūrḳatde olalum vaşluña teşne
4. Zülāl-i la'l-i nābuñdan 'aṭā eyle tesellāyı
288. Gazel

1. Cümle mevcüdātı yoğdan var iden ḳādir Ḥudā
2. Maḥz-ı fazlından umaruz vuşlatın ide 'aṭā
9. Gazel

3. Feyz-i yem-i ḥıfzından irişdi 'aṭā cāna
4. Ğavş eyleyüp ol bahre dürr-dānelerüz cāna
2. Gazel

13. Kıl şühüd-ı nūr-ı zātuñ Fenāyî'ye 'aṭā
14. İt müyesser dü cihānda her merāmın yā Muçib
25. Gazel

15. Fenāyî'ye 'aṭā it nūr-ı zātuñ
16. Bula sidre-i dilde müntheşn
149. Gazel

13. Fenāyî'ye 'aṭā it zevḳ-ı vaşluñ
14. Ola 'arīf rumüz-ı kâf u nūna
194. Gazel

11. 'Aṭā it rabbi erni lem'asından
12. İrişdür Mūsā'yı envār-ı Ṭūr'a
212. Gazel

9. 'Aṭā it nūr-ı zātuñ vaḥdetini
10. Ara yerden gider in ile ānı
234. Gazel

5. Şühüd-ı vaḥdet-i zātuñ 'aṭā it
6. Görem zerrede şems ü āsümānı
249. Gazel

11. Ziyā-yı şems-i zātuñdan 'aṭā it cān-ı müştāḳa
12. Gider varlık ḥicābını gerek zūlmānı nūrānı
253. Gazel

9. 'Aṭā it fakru faḥri lem'asından
10. Ğinā-yı zāta ırgür bu faḳiri
261. Gazel

3. Vişālūñ zevkını yā Rab kıl ihsān
4. **'Aṭā** it kullaruña her merāmı
270. Gazel
13. Fenāyī bendeñe yā Rab kıl ihsān
14. **'Aṭā** it aña haqqāñi şühüdi
273. Gazel
3. Emr-i künle bunca mevcüda geyürdüñ hıl'ati
4. Zerre-i nā-çize kılsañ n'ola vaşluñı **'aṭā**
1. Gazel
3. Berr-i firkatde niçe bir teşneler 'aṭşān ola
4. Qıl zülāl-i feyz-i fazluñdan **'aṭā** bir kaṭre mā
3. Gazel
3. Zülāl-i feyz-i cüduñdan **'aṭā** kıl
4. Qoma bu berr-i fūrkat içre 'aṭşān
3. Nazm
17. Bir avuç hāk iken eyledüñ insān
18. **'Aṭā** kılduñ niçe envā'-i ihsān
20. Murabba
5. Vişālūñ gülşeninde şey'en lillah
6. **'Aṭā** kıl 'andelīb-i cāna vuşlat
31. Gazel
9. Rumüz-i fe'z'kürünjiden **'aṭā** kıl bu dil ü cāna
10. 'Ayān it ola vāhid ki zikir ü zākır ü mezkūr
72. Gazel
11. **'Aṭā** kıl şems-i zātuñ zerresinden
12. Be-haqq-ı āb-ı rüy-ı nūr-ı kevineyn
146. Gazel
3. Niçe bir berr-i fūrkatde olalum vaşluña teşne
4. Zülāl-i feyz-i vaşluñı **'aṭā** kıl cān-ı 'aṭşāna
192. Gazel
11. Senüñle şaña geldi şey'en li'llāh
12. **'Aṭā** kıl nūr-ı zātuñdan nevāle
201. Gazel
3. Seni senden ider bu dil temennā
4. Cenābuñdan **'aṭā** kıl şey'e lillah
208. Gazel
13. Şu'ā-ı şems-i zātuñdan **'aṭā** kıl
14. Fenāyī'ye habībün hürmetüñe
213. Gazel
1. Vücüdüm zenbine estağfir'ullah
2. **'Aṭā** kıl nūr-ı zātuñ şey'e li'llah
218. Gazel
1. **'Aṭā** kıl bize haqqāñi vücüdi
2. Müyesser eyle nūrāñi şühüdi
233. Gazel

'aṭā vü cüd [2] Cömertlik ve bağış.

13. **'Aṭā vü cüduña** yoqdur nihāyet
14. Kerem kıl bir ola gāyet bidāyet
28. Murabba
5. Nazar kıлма kuşūr u sehv ü zenbe
6. **'Aṭā vü cüduña** yoq ḥadd ü pāyān
162. Gazel

'aṭā vü fazl [1] Bağış, iyilik.

13. **'Aṭā vü fazl**ına yoq ḥadd ü gāyet
14. Umaruz itmeye maḥrūm 'aṭādan
177. Gazel

'aṭā vü fazl u cüd [2] iyilik, bağış ve cömertlik.

1. **'Aṭā vü fazl u cüd** eyle
2. Kemāle irsün ihsānuñ
18. Murabba
9. Fenāyī'ye müyesser it vişālūñ
10. **'Aṭā vü fazl u cüd** ıssı ilāhum
132. Gazel

'aṭā vü fazl u ihsān [1] Bağış, iyilik.

1. Tecellī-i cemālūñle dil-i maḥzūñı kıl mesrūr
2. **'Aṭā vü fazl u ihsān**uñ efendi eyle nā-maḥşūr
40. Gazel

'aṭā vü fazl-ı 'ām [1] Umumi bağış ve iyilik.

1. **'Aṭā vü fazl-ı 'ām**ındanol Allah
2. Didi lā-taḥneṭü min- raḥmet'illah
186. Gazel

Āteş [6] Od, hararet, kızgınlık.

7. Zi-ḥāk ü nār u hevā **āteş** güzer kerd
8. Beher ki güyend an-rā çönānest
30. Gazel
5. Cemālünden gider luṭf it ḥicābı
6. Celālün **āteş**ine kıлма iḥrāk
99. Gazel
7. Celālün **āteş**ine kıлма sūzān
8. Olam dāḥil cemālün cennetine
210. Gazel
9. Celālün **āteş**ine itme sūzān
10. Gider nārumuz ırgūr bizi nūra
212. Gazel
3. Firākuñ **āteş**ine kıлма sūzān
4. Sezā-vār eyle bezm-i vuşlatuña
219. Gazel

3. Havf eyler iseñ yanmağa gel şem'e yapışma
4. Ol **āteşe** bak gör nice pervāneyi buldı
244. Gazel

'atşān [11] Susamış, susuz, teşne.

3. Zülāl-i feyz-i cūduñdan 'atā kıl
4. Qoma bu berr-i fūrkat içre '**atşān**
3. Nazm

5. Niçe bir olalum fūrkatde '**atşān**
6. Zülāl-i feyz-i fażlı eyle reyyān
22. Murabba

9. Niçe bir olalum fūrkatde '**atşān**
10. Zülāl-i feyz-i fażlı eyle reyyān
23. Murabba

13. Qalanlar berr-i fūrkat içre '**atşān**
14. Zülāl-i feyz-i vaşla oldı reyyān
36. Murabba

9. Cām-ı vaşluñ cūr'asından sākiyā eyle 'atā
10. Berr-i fūrkatde niçe bir teşne dil '**atşān** olur
54. Gazel

13. Berr-i fūrkat içre '**atşān** olmalum yā Kerīm
14. İrgürüp āb-ı vişāle itme ser-gerdān u zār
67. Gazel

7. Dicle vü Bağdād ü Ceyhūn u Fırāt u Nil'i nüş
8. İtse qanmaz āb-ı vaşluñ içmese '**atşān**umuz
80. Gazel

5. Āb-ı vaşluña niçe bir teşne ola cān u dil
6. Şun saqāhūm rabbūhūm cāmını '**atşān** olmasun
150. Gazel

9. Dicle vü Ceyhūn u Seyhūn u Fırāt u Nil'i nüş
10. İtse qanmaz āb-ı vaşluñ içmeyen '**atşān**eyi
200. Gazel

3. Berr ü fūrkat içre bu dil teşnesi '**atşān** iken
4. Eyledi 'ayn-ı vişālūñ anı reyyān bu gice
214. Gazel

3. Berr-i firqatde niçe bir teşneler '**atşān** ola
4. Qıl zülāl-i feyz-i fażluñdan 'atā bir qatre mā
3. Gazel

'Attār [4] Feridüddin Attār. Nişabur'da1136 yılında doğmuş1221 yılında vefat etmiş ünlü bir İranlı şair ve mutasavvıftır. Hekim ve eczacı olmasından dolayı Attār (aktar) olarak anılır.

3. Mantıku't-tayr ey Fenāyi hemçü '**Attār** ile gör
4. Nice görür küh-ı qāfa varmayan 'ankāsını
2. Kıt'a

9. Mantıku't-tayr oldı ehl-i vaḥdete ḥāl ü ḥaṭuñ
10. Hemçü '**Attār** tercümān itmek dilersūñ ey göñül
115. Gazel

9. Hemçü '**Attār** ey Fenāyi mantıku't-tayr bilmeyen
10. Kāf 'a varup görmek ister ol bezm-i 'ankāmuzi
238. Gazel

9. Ne ola '**Attār**-veş bilse lisān-ı murğı
10. Maḥv ider küh-ı vücüdını iren 'ankāya
217. Gazel

'avā'ik [1] Engeller, engel olanlar.

11. Sivā 'avk itmeye yoluñda bizi
12. Bi-küllü ref' ola dilden '**avā'ik**
101. Gazel

'avālim [2] Âlemler.

11. Be-emr-i to musaḥḥar şod '**avālim**
12. Boved ḥāşil merām u maqşūdum est
30. Gazel

1. Nişānuñ bulalı cānum bu şānum bî-nişān oldı
2. Açıldı vaḥdeti sırrı '**avālim** 'ayn-ı cān oldı
239. Gazel

āvāre [1] Boş gezen, işsiz güçsüz (kimse), aylak, başıboş; kararsız, şaşkın, perişan.

13. Olup derdüñle **āvāre**
14. Yanar pervāneler nāre
18. Murabba

1. **Āvāre** göñül neyleyeyüm derdüñe yandı
2. Mecnūn gibi her gördüğünü Leylā şandı
269. Gazel

āvāz [1] Ses, sada.

13. Murā-ı qudsi ile olup dem-sāz
14. Sem'-i cāna ire gaybdan **āvāz**
21. Murabba

āvāz-ı hatif [1] Gaipten gelen ses.

9. Rumūz-ı küntü kenze eyle 'ārif
10. Ki dā'im güş idem **āvāz-ı hātif**
33. Murabba

'avk [2] Alıkoymak.

7. Geçür zulmāni nūrāni ḥicābdan
8. Bizi '**avk** itmeye ḡaflet menāmi
271. Gazel

11. Sivā **'avk** itmeye yoluñda bizi
12. Bi-küllî ref' ola dilden 'avā'ik
101. Gazel

'avn [4] Yardım.

19. Bu yolda it bize **'avnuñi** reh-ber
20. 'İnayet eyle sultānum meded it
9. Murabba

5. Güzer eyle gönül arz u semādan
6. Geçe **'avnuñla** sidre müntehādan
34. Murabba

5. Bakup qalma gönül ağ u qaraya
6. Geçelüm **'avn** ile arz u semādan
154. Gazel

11. Hālāş it özüñi bu āb u gilden
12. Geçegör **'avn** ile arz u semādan
177. Gazel

'avn-ı ilahî [1] Allah'ın yardımı.

9. Refîk olursa ger **'avn-ı İlahî**
10. Ki sâlik tayy ide bir demde rāhı
31. Murabba

'avn'ullah [1] Allah'ın yardımı.

11. Olur esrār-ı vaşluñda dü 'ālem gerçi kim hayrān
12. İrerdi cāna bir behre eger olursa **'avn'ullah**
215. Gazel

Āyā [1] Acaba.

7. Zātına Hudā mazhar idüp eyledi ta'zīm
8. Küfven ehadūñ sırrı **āyā** nice bulundı
269. Gazel

a'yād [1] "İd" in çoğulu. Bayramlar.

5. Hicāb-ı zülfüñi ref' it yüzüñden
6. Şeb ü rüzumuz ola qadr ü **a'yād**
35. Gazel

11. Gice qadr ü rüzumuz **a'yād** ola
12. Dā'imā vaşluñla hāndan it bizi
42. Murabba

9. Bulursa şeb-i kadri n'ola 'arîf özinde
10. Ol 'id-i vişālüñi dile **a'yāda** mı geldüñ
111. Gazel

3. Ola eş-şavmu li envārına sâlik mazhar
4. Gicemüz qadre irüp rüzumuz **a'yād** eyle
185. Gazel

'ayān [71] Açık, aşikâr, gözle görülür, belli.

3. Küntü kenzüñ sırrımı 'ālemlere kıldı **'ayān**
4. Zümre-i ervāha rûhı ol zamān ki virdi fer
1. Kaside

65. Ey Fenāyî sâlik ol zevk it o şe'nün rütbetin
66. İre imānuñ **'ayāna** qurı taqlîdi gider
1. Kaside

21. N'ola zātı oldı ise cān gibi gözden nihān
22. Eyledi seb'a'l-meşāñi sırrın 'uşşāka **'ayān**
1. Tarih

13. Naħnu akrab sırrımı eyle Fenāyî'ye **'ayān**
14. Şems-i zātuñ zerresinden sırrına ire ziyā
9. Gazel

3. Kesret-i eşyāda gördi vahdetüñ sırrın **'ayān**
4. Güş-ı cāna ireli sırr-ı hıttāb-ı müstetāb
17. Gazel

3. Keşret-i eşyāda eyle vahdetüñ sırrın **'ayān**
4. Maħv ola şebnem-şıfat toğdukdā nūr-ı āfittāb
26. Gazel

7. Va'kterib remzini kıl cāna **'ayān**
8. Zāhir olsun dideye sırr-ı sücüd
33. Gazel

11. Leyl-i fūrkat zā'il olup şubh-ı şemsün kıl **'ayān**
12. Vahdetün esrārına hayrān gönül şām u seher
56. Gazel

3. Leyse fî'l-mülk gayrike sırrını kıl 'ayna **'ayān**
4. Bir ola tā sāl ü māh u hefte vü leyl ü nehār
63. Gazel

5. Keşret-i eşyāda eyle vahdetüñ sırrın **'ayān**
6. Zāhir ola cism ü cāna tā ki envā'-ı sürür
65. Gazel

5. Eyle bî-yentîk rumüzümü **'ayān**
6. Arada qalmaya kıl u qālümüz
83. Gazel

25. İreler kaşır-ı kemāle 'āşikān
26. Göreler her zerrede nūruñ **'ayān**
7. Murabba

11. Her şey'de sensin çün **'ayān**
12. Yā zū'l-'atā yā zū'l-'atā
13. Murabba

19. Her zerrede nūruñ **'ayān**
20. Eyle bize luṭf u kerem
19. Murabba

3. Eyle esrârünü 'aynuma **'ayân**
4. Kıl müyesser 'ayn-ı zâtuña şühüd
33. Gazel
9. Terâni nûrını gördi cebînünde **'ayân** çünkü
10. Ki bildi Mûsa-yı 'İmrân vücûduñ Tûr-ı Sînâ'dur
38. Gazel
17. İki 'âlem vücûdı kim aña âyinedür vechüñ
18. Cemâlünde **'ayân** gördi şunuñ kim 'aynı bînâdur
38. Gazel
7. Sırr-ı pākūñ ola her şey'de **'ayân**
8. Dâ'imâ vaşluña mesrûr it bizi
42. Murabba
3. Şemme vech'ullah rumûzı oldu çün 'ayna **'ayân**
4. Pes ne vech ile cemâlûñ dîdeden pinhân olur
45. Gazel
9. Keşret-i eşyâda gören vaḥdetüñ sırrın **'ayân**
10. Baḥr-ı bî-pâyâna irüp kaçresin 'ummân ider
53. Gazel
5. Remz-i bî-yentîk kelâmın kıl **'ayân**
6. Aradan ref' eyle kıl ü kâlümüz
82. Gazel
3. Bu ne sırdur kimseye olmaz **'ayân**
4. Görinür her câda nûr-ı tal'atüñ
110. Gazel
1. Ey rûḥ-ı kudüs cân u tene cân u cihân ol
2. Ref' it aradan perdemüzi 'ayna **'ayân** ol
116. Gazel
11. İn te'uddü sırrını itdüñ **'ayân**
12. 'Add olur mı ni'metüñ yâ zü'n-ni'am
126. Gazel
3. Kıl 'inâyet girmeye araya ins ile melek
4. Lî me'allah sırrın eyle cism ile câna **'ayân**
142. Gazel
7. Dem-be-dem kıl küntü kenzüñ sırrını 'ayna **'ayân**
8. Nûr-ı zâtuñ dîdeden her demde pinhân olmasun
150. Gazel
1. 'Aynuma ḥâr oldı sensiz dü cihân
2. 'Ayn-ı zâtuñ eyle 'aynuma **'ayân**
156. Gazel
13. Vaşluñ eyle Fenâyi'ye 'aḫâ
14. Vaḥdetüñ sırrını kıl aña **'ayân**
159. Gazel
3. İt vücûduñ mülkine 'ayn-ı ḥaḳıkatle nazar
4. Maḫzar-ı zât u şifâtı göresin anda **'ayân**
161. Gazel
1. Neş'e-i insâna düşdi nüşḥa câna dü cihân
2. 'Ayn-ı 'âlemde görinen 'ayn-ı vâhiddür **'ayân**
166. Gazel
11. Li me'allâh lem'asından kıl nazar
12. 'Ayn-ı zâtuñ 'aynuma eyle **'ayân**
169. Gazel
13. Şanma ki her tâlib irer ol bisât-ı ḳurbete
14. Maḫz-ı fazlından umaruz 'add ide **'ayân**dan
173. Gazel
11. Şems-i zâtuñdan ire câna ziyâ
12. Tâ ki görem zerrede nûruñ **'ayân**
176. Gazel
1. Oldı çün Ḥaḳḳ'uñ cemâli 'ayn-ı 'âşıkda **'ayân**
2. Bildi anı kim nedür maḳşûd-ı emr-i kün fekān
179. Gazel
3. Küllü nefsin zâ'ikatün didi Rabbü'l- 'âlemin
4. Yâd idüp 'ahd-i ḳadîmi eyle imânuñ **'ayân**
181. Gazel
9. Ṭayy idüp arz u semâdan buldı vaḥdet sırrını
10. Küntü kenzen lem'asını buldı eşyâda **'ayân**
181. Gazel
11. Keşret-i eşyâda gördi vaḥdetüñ sırrın **'ayân**
12. Yetdi birlik 'âlemine cism ile cân bu giçe
214. Gazel
9. Li meni'l- mülk şühüdi ger **'ayân** olursa 'aynuñda
10. Fu'âduñda zuḥûr eyler bu sırru'l-ḥük-m-i illa'llah
215. Gazel
9. Sırr-ı pākūñ it Fenâyi'ye **'ayân**
10. Tâ ki ḫayrân ola bu esrâr ile
216. Gazel
1. Müyesser eyle imân-ı **'ayânı**
2. Ola 'ayna 'ayân sırr-ı nihâni
249. Gazel
13. **'Ayân** eyle aña sırr-ı ev ednâ
14. Niçe vaşf ide şânuñ fenâyi
7. Gazel
13. 'Ademden çünkü var itdüñ 'ibâdı
14. **'Ayân** eyle yine râh-ı reşâdı
22. Murabba
13. **'Ayân** eyle Fenâyi'ye bu sırrı
14. Ki leyse ḡayruḳe fî'l-mülki deyyâr
70. Gazel

1. Göñül levhinde naqş olsa kaçan ma'nā-yı zikr'ullah
2. İzā şemme rumūzını **'ayān** eyler aña Allah
215. Gazel

3. Geçür bālümüzi ḥubb-ı sıvādan
4. **'Ayān** eyle kulūba sırr-ı gaybı
222. Gazel

13. Fenāyī bendeñe iki cihānda
14. **'Ayān** eyle şühüd-ı 'ayn-ı yāri
263. Gazel

23. **'Ayān** it 'aynuma 'ayn-ı liķāyı
24. Kerem luṭf u 'ināyet eyle yā Rab
22. Murabba

5. Geçür bu naqş-ı keşretten irişdür vaḥdet-i zāta
6. **'Ayān** it 'ayna esrāruñ arada olmaya mestür
72. Gazel

9. Rumūz-ı fe'zķürüniden 'aṭā kıl bu dil ü cāna
10. **'Ayān** it ola vāḥid ki zikir ü zākir ü mezkür
72. Gazel

3. Koma noķşān ile irgür tamāma
4. **'Ayān** it 'aynuma 'ayn-ı kemālün
109. Gazel

9. Bu ism ü resmi ḥakk it levḥ-i dilden
10. **'Ayān** it bize nūr-ı yā Vedūd'ı
233. Gazel

5. Sivā resmini muṭlak eyle ifnā
6. **'Ayān** it sırruma 'ayn-ı beķāyı
254. Gazel

13. Fenāyī bendeñe iki cihānda
14. **'Ayān** it 'aynına nūr-ı 'ayānı
266. Gazel

11. Ḥarīm-i zātuña cān ola maḥrem
12. **'Ayān** it 'aynuma beyt-i ḥarāmı
270. Gazel

1. Gider dilden rūsūm-ı mā-sivāyı
2. 'Ayān it 'ayna nūr-ı Kibriyā'yı
277. Gazel

1. Gider dilden rūsūm-ı mā-sivāyı
2. **'Ayān** it 'ayna nūr-ı Kibriyā'yı
277. Gazel

1. Sırruñı cāndan nihān itmek dilersün ey gönül
2. Rāz-ı pinhānı **'ayān** itmek dilersün ey gönül
115. Gazel

7. Zāhir ü bāṭın **'ayān** kıl lī me'allah sırrını
8. Cism ile cānı ziyā-baḥş eyleye nūr-ı ḥabīb
25. Gazel

11. Olalum ka'be-i āmāle nā'il
12. **'Ayān** kıl dīdeye dārū's-selāmı
271. Gazel

7. Ve'ḍ-ḍuḥā ve'l-leylinün nüktesini kıldı **'ayān**
8. Şems-i vaḥdetden sema'-ı ḳalbine irdi ziyā
5. Gazel

5. Nihān itme 'ayından 'ayn-ı zātuñ
6. **'Ayān** ola dem-ā-dem 'ayn-ı rü'yet
29. Gazel

13. Vücüdī çün **'ayān** oldı
14. Me'āñi hep beyān oldı
38. Murabba

3. Seni senden ider bu dil temennā
4. **'Ayān** ola ki sırr-ı lī-me'allah
218. Gazel

11. Nuķūş-ı gayrıyı ḥakk eyle dilden
12. **'Ayān** ola aña naqş-ı nihāmı
234. Gazel

5. Nuķūş-ı gayrıyı ḥakk eyle dilden
6. **'Ayān** ola dile rāz-ı nihāmı
241. Gazel

1. Açıldı sırr-ı vaḥdetden haber 'ayna **'ayān** oldı
2. Semā'-ı cān ile gūş it ki her eşyā lisān oldı
245. Gazel

3. Zātına çün tecellī eyledi Ḥaķ
4. Bu şıfāt lā-cerem **'ayān** oldı
259. Gazel

7. Ḥaķıķat 'āleminden eyle āgāh
8. **'Ayān** ola dile rāz-ı nihānı
266. Gazel

3. Güzer ide gönül arz u semādan
4. **'Ayān** ola aña 'ayn-ı me'ālün
104. Gazel

1. Yanar pervāne-veş cānum cemālün şem'i tābından
2. Meger kim ṭal'atün şemsi **'ayān** oldı niķābından
165. Gazel

1. Fedādur yoluña bu cism ü cānum
2. **'Ayān** olsun ki tek sırr-ı nihānum
140. Gazel

Āyāz [1] Gazneli Mahmut'un sadakati ve zekasıyla ünlenen kölesi.

7. Añla gel seb'a'l-meşāñi remzini
8. Ol bu Maḥmūd'un **Āyāz'**ı ey dede
202. Gazel

āyet [1] 1Kur'ân-ı Kerim'deki sûreleri meydana getiren kelime veya cümlelerden her biri; kimsenin inkâr edemeyeceği alâmet, işâret, nişan.

5. Yir ü gök cümle Hakk'ıñ **āyet**idür

6. Bunı a'mâ olan eyler mi iz'ân

164. Gazel

3. Oğur seb'a'l- meşâñj **āyet**in bir noqtadan 'ârif

4. Ledüññi 'ilmi Hızır-veş aña çünki beyân oldı

245. Gazel

9. Ezber it bu **āyet**üñ gel ey Fenâyi seb'asın

10. Nakşı ço nakşâşı gör nakşın ne hem-vâr eyledi

248. Gazel

āyet'ullah [1] Allah'ın ayeti.

7. Olur zülfi ile 'aynuñ **āyet'ullah**

8. Şeb ü rüzdur anuñ ağ u qarası

226. Gazel

āyın [1] Adet, kanun.

23. Fenâyi gönçe-i bahtı ola güller gibi hândân

24. Cihân durdukça âbâdân ola **āyın** ü erkânı

2. Tarih

āyine [7] Ayna.

3. İki 'âlem vücûdı kim aña **āyine**dür vechüñ

4. O yüzde görinen ancağ yine nür-ı liqâdur hep

20. Gazel

17. İki 'âlem vücûdı kim aña **āyine**dür vechüñ

18. Cemâlünde 'ayân gördi şunuñ kim 'aynı bınâdur

38. Gazel

5. Ayn-ı dilden noqta-ı gayn gidüp 'âlem oldı 'ayn

6. Gördi çün **āyine**de 'aks-ı cemâlün 'ârifân

179. Gazel

7. Hubb-ı gayrı gönülden it zâ'il

8. Qalbün **āyine**-i Hudâ eyle

209. Gazel

13. İki 'âlem vücûdı kim aña **āyine**dür vechüñ

14. Kapuña yüz sürüp geldi Fenâyi der ki şey'ullah

215. Gazel

5. İki 'âlem vücûdı kim aña **āyine**dür vechüñ

6. Ne bilsün zâhid-i miskîn rumûz-ı ğin ile âni

258. Gazel

9. Levh-i dilden hakk ola resm-i sivâ

10. Göre **āyine**de cân cânânımı

281. Gazel

āyine-i dil [4] Gönül aynası.

7. Mağv ola **āyine-i dil**den fütür

8. Rü'yetünle didemüz eyle münir

12. Murabba

7. Şifât-ı şafvet-i vaşluñ kıl ihsân

8. Gider **āyine-i dil**den ğubârı

263. Gazel

7. Mecâzi mevce bakmayup bulalum aşl-ı deryâyı

8. Görem **āyine-i dil**den haqıkat üzre eşâyı

286. Gazel

9. Gider **āyine-i dil**den ğubârı

10. Görine anda esrâr-ı nihânı

287. Gazel

āyine-i ğitî-nümâ [1] İskender'in "Âyine-i âlem-nümâ (Cihanıgösteren ayna)" olarak da bilinen aynası. Bu ayna hakkında çeşitli rivayetler mevcut olup bunların birçoğu efsane niteliği arzeder.

3. Sebğ-ı hüsnâ lem'asından neş'e-dâr it bälümüz

4. Zâhir ola her nefes **āyine-i ğitî-nümâ**

10. Gazel

āyine-i kalb [1] Kalp aynası.

11. Kılıp **āyine-i kalb**ün muşaffâ

12. İre bî-vâsişâ Hakk'ıñ kelâmı

279. Gazel

āyine-i nür-ı cemal [1] Cemal nurunun aynası.

5. Görine **āyine-i nür-ı cemal**ün pertevi

6. Fazluñ ile aradan ref' ola kıl ü kâlümüz

86. Gazel

āyine-sâz [1] Aynacı.

9. Eger **āyine-sâz** ise Sikender

10. Yüzün mir'âtıdur ğitî-nümâsı

226. Gazel

'ayn [39] Göz; bir şeyin aslı, kendisi, tâ kendisi, zâtı.

13. **'Ayn** olursa 'ayn-ı 'âlem ger Fenâyi 'ye n'ola

14. Kuşl-ı kudretten çekilmiş **'aynına** çün tütüyâ

5. Gazel

13. **'Ayn** olursa 'ayn-ı 'âlem ger Fenâyi 'ye n'ola

14. Kuşl-ı kudretten çekilmiş **'aynına** çün tütüyâ

5. Gazel

3. **'Ayn** olurşa 'ayn-ı 'âlem 'ayn-ı 'ârifde n'ola

4. Dest-i kudret çekdi çün 'aynına anuñ tütüyâ

6. Gazel

3. 'Ayn olurşa 'ayn-ı 'âlem 'ayn-ı 'ârifde n'ola
4. Dest-i kudret çekdi çün 'aynına anuñ tütüyä
6. Gazel

1. Bizi dūr eyleme hūs-n-i nazardan
2. Hālāş olam ki tā 'ayn-ı güzerden
15. Matla

5. Nihān itme 'ayndan 'ayn-ı zātuñ
6. 'Ayān ola dem-ā-dem 'ayn-ı rü'yet
29. Gazel

2. Kamu 'âlem olurdu cümleten 'ayn
146. Gazel
- Mısra:2 Kelime Sıra:5

7. Dem-be-dem kıl küntü kenzün sırrını 'ayna'ayān
8. Nūr-ı zātuñ dīdeden her demde pinhān olmasun
150. Gazel

1. 'Aynuma hār oldı sensiz dü cihān
2. 'Ayn-ı zātuñ eyle 'aynuma 'ayān
156. Gazel

5. Ayn-ı dilden noқта-ı gayn gidüp 'âlem oldı 'ayn
6. Gördi çün āyīnede 'aks-ı cemālūñ 'ārifān
179. Gazel

9. İçenler ābını Hızr'uñ olurlarsa n'ola ihyā
10. Fenāyī irdi la'linden hayāt-ı 'ayn-ı 'aynāna
192. Gazel

5. Gözi elāsı tutdı kün fe-kānı
6. Ne āl eyler görüñ 'aynuñ elāsı
226. Gazel

7. Olur zūlf ile 'aynuñ āyet'ullah
8. Şeb ü rüzdur anuñ ağ u qarası
226. Gazel

1. Açıldı sırr-ı vaḥdetden haber 'ayna'ayān oldı
2. Semā'-ı cān ile gūş it ki her eşyā lisān oldı
245. Gazel

1. Müyesser eyle imān-ı 'ayānı
2. Ola 'ayna'ayān sırr-ı nihānı
249. Gazel

13. Fenāyī bendeñe iki cihānda
14. 'Ayān it 'aynına nūr-ı 'ayānı
266. Gazel

11. Hārim-i zātuña cān ola mahrem
12. 'Ayān it 'aynuma beyt-i hārāmı
270. Gazel

25. 'Ayn-ı rahmetden ire 'ayna devā
26. Dest-i kudret çeksün aña tütüyä
12. Murabba

21. 'Ayn-ı Ādem 'aynı oldı 'âleme
22. Nüşha düşdi işbu 'âlem Ādem'e
12. Murabba

11. Vişālūñ zevkını ol cān bilür ki
12. Çekile 'aynınakuhl-ı hidāyet
31. Gazel

3. Eyle esrāruñı 'aynuma'ayān
4. Kıl müyesser 'ayn-ı zātuña şühüd
33. Gazel

3. Şemme vech'ullah rumuzı oldı çün 'ayna'ayān
4. Pes ne vech ile cemālūñ dīdeden pinhān olur
45. Gazel

5. Lebün 'aynında zāhir oldı ol māh
6. Cihān bahrine garq oldı ser-ā-ser
46. Gazel

1. Dīde-i gam-dīdeyi bu hāb-ı gafletden uyar
2. Zāhir ola her nefesde 'aynına tā 'ayn-ı yār
51. Gazel

7. 'Ayn olursa 'ayn-ı 'âlem 'ayn-ı 'uşşāka n'ola
8. Vech-i ma'şūk eyledi çün cāna sırrın āşikār
51. Gazel

3. Leyse fī'l-mülk gayrike sırrını kıl 'ayna'ayān
4. Bir ola tā sāl ü māh u hefte vü leyl ü nehār
63. Gazel

1. Dü 'âlem gül-'izārını firākuñ 'ayna hār eyler
2. Hezār-veş verd-i bī-hāra fiğāmın şad hezār eyler
64. Gazel

9. Ehl-i ḥaḳıkat sālike devrinde 'aynuñ sāgarı
10. Deyr-i muğān olur yeri ser-ḥālka-yı ḥum-ḥānedür
66. Gazel

7. Dü cihānuñ lezzetinden ey göñül yum 'aynuñı
8. Hāşıl ola 'ayn-ı cāna sırr-ı māzāga'l-başar
69. Gazel

5. Geçür bu naqş-ı keşretten irişdür vaḥdet-i zāta
6. 'Ayān it 'ayna esrāruñ arada olmaya mestür
72. Gazel

3. Koma noqşān ile irgür tamāma
4. 'Ayān it 'aynuma 'ayn-ı kemālūñ
109. Gazel

1. Ey rūḥ-ı kudüs cān u tene cān u cihān ol
2. Ref' it aradan perdemüzi 'ayna'ayān ol
116. Gazel

1. Gitdi fūrkat irişdi 'ayn-ı vişāl
2. Qalmadı zerrece 'aynında ḥayāl
117. Gazel

7. Maḥv idüp cümle hiçâbı ğaybuñı **'ayn** idegör
8. Tâ fezâ-yı lâ-mekânda kurmağa câna hıyâm
135. Gazel

13. Gözi elâsi tıtdı kün fekâmı
14. Ne âl itdi görüñ **'aynı** elâsın
149. Gazel

9. Li meni'l-mülk şühüdi ger 'ayân olursa **'aynuñda**
10. Fu'âduñda zühür eyler bu sırru'l-ḥük-m-i illa'llah
215. Gazel

1. **'Aynuma** ḥâr oldı gülzâr-ı cinân
2. Sensin ey maḥbüb-ı kân-ı kün fekân
169. Gazel

11. Li me'allâh lem'asından kıl nazâr
12. 'Ayn-ı zâtuñ **'aynuma** eyle 'ayân
169. Gazel

1. Gider dilden rüsüm-ı mâ-sivâyı
2. 'Ayân it **'ayna** nür-ı Kibriyâ'yı
277. Gazel

21. Ref' ola çünki **'ayndan** perde
22. Göre maḥlûbımı baḥr ü berde
21. Murabba

23. 'Ayân it **'aynuma** 'ayn-ı liḳâyı
24. Kerem luḥf u 'inâyet eyle yâ Rab
22. Murabba

'ayn [3] Bir şeyin aslı, kendisi, zâtı.

1. **'Ayn-ı Hâk'**dur cümle eşyâ dîde-i 'ibretle bak
2. Sırrımı setr eylemiş kendüde yine sırr-ı Hâk
94. Gazel

13. Dir lisân-ı hâl ile güş it Fenâyi her giyâh
14. **'Ayn-ı Hâk'**dur cümle eşyâ dîde-i Hâk ile bak
97. Gazel

3. Demdeme irmege ey dil ehl-i demle hem-dem ol
4. **'Ayn-ı sâle** 'add iderdüm ehl-i yek-dem şöḥbeti
223. Gazel

'ayn u nûn [1] "ayn" ve "nûn" harfleri.

13. Fenâyi bendeñ irgür nür-ı zâta
14. Bu sırra vâkıf olan **'ayn u nûn**dur
52. Gazel

'aynân [1] İki pınar. "İkisinde de durmadan fıskıran iki kaynak vardır." (Rahman55/66)

9. İçenler âbını Hızr'uñ olurlarsa n'ola ihyâ
10. Fenâyi irdi la'linden ḥayât-ı 'ayn-ı **'aynâna**
192. Gazel

'ayneyn [2] İki göz.

13. Belâ bezminde **'ayneynüñ** ne şey' gördi ki mest oldı
14. Ḥumârından iki 'âlem hemişe mest ü şeydâdur
38. Gazel

'aynı [2] Tıpkı, farksız.

17. İki 'âlem vücüdi kim aña âyinedür vechüñ
18. Cemâlünde 'ayân gördi şunuñ kim **'aynı** bñnâdur
38. Gazel

21. 'Ayn-ı Âdem **'aynı** oldı 'âleme
22. Nüşha düşdi işbu 'âlem Âdem'e
12. Murabba

'ayn-ı Âdem [1] Adem'in gözü.

21. **'Ayn-ı Âdem** 'aynı oldı 'âleme
22. Nüşha düşdi işbu 'âlem Âdem'e
12. Murabba

'ayn-ı âlem [4] Âlemin gözü, âlemin kendisi.

13. 'Ayn olursa **'ayn-ı âlem** ger Fenâyi'ye n'ola
14. Kuḥl-ı ḳudretten çekilmiş 'aynına çün tütüiyâ
5. Gazel

3. 'Ayn olursa **'ayn-ı âlem** 'ayn-ı 'ârifde n'ola
4. Dest-i ḳudret çekdi çün 'aynına anuñ tütüiyâ
6. Gazel

7. 'Ayn olursa **'ayn-ı âlem** 'ayn-ı 'uşşâka n'ola
8. Vech-i ma'sûḳ eyledi çün câna sırrın âşikâr
51. Gazel

1. Neş'e-i insâna düşdi nüşha câna dü cihân
2. **'Ayn-ı âlemde** görinen 'ayn-ı vâḥiddür 'ayân
166. Gazel

'ayn-ı alîl [2] Hasta göz.

15. Ref' ola **'ayn-ı alîl**ümden hiçâb
16. Rû'yetüñle dîdemüz eyle münîr
12. Murabba

9. Kıl Fenâyi ḳuluña 'ayn-ı ḥaḳıḳatle nazâr
10. Nür-ı zâtuñ tâ ki meşhüd ide bu **'ayn-ı alîl**
114. Gazel

'ayn-ı ârif [2] Arifin gözü.

3. 'Ayn olursa 'ayn-ı âlem **'ayn-ı ârifde** n'ola
4. Dest-i ḳudret çekdi çün 'aynına anuñ tütüiyâ
6. Gazel

1. Zâ'il olsa dîdeden perde görürdi anı cân
2. **'Ayn-ı ârifden** anuñçün her nefes olmaz nihân
161. Gazel

'ayn-ı 'āşık [2] Âşıkın gözü.

1. **'Ayn-ı 'āşık**da görünür naqş-ı 'ālem bir hayāl
 2. Ol hayāl'e zāhır olur dīdeye nūr-ı cema
118. Gazel

1. Oldı çün Hakk'ı'nı cemālī **'ayn-ı 'āşık**da 'ayān
 2. Bildi anı kim nedür maqşūd-ı emr-i kün fekān
179. Gazel

'ayn-ı 'ayān [2] Açık göz,gören göz.

1. Açıldı vaḥdetü'n sırrı ezel rāz-ı nihānumdan
 2. Anuñçün olmadı pinhān bu sır **'ayn-ı 'ayān**umdan
143. Gazel

1. Açıldı vaḥdetü'n sırrı ezel rāz-ı nihānumdan
 2. Anuñçün olmadı pinhān bu sır **'ayn-ı 'ayān**umdan
167. Gazel

'ayn-ı başıret [1] Basiret gözü.

19. Var ise **'ayn-ı başıret**den eşer
 20. Geç sivādan ḥazret-i Mevlā'ya ir
10. Murabba

'ayn-ı bekā [1] Ebediliğin tıpkısı, kendisi.

5. Sivā resmini muṭlak eyle ifnā
 6. 'Ayān it sırruma **'ayn-ı bekā**yı
254. Gazel

'ayn-ı būd [1] Varlığın aynısı, tıpkısı.

9. Fāni olup ey Fenāyī çünki nā-būd olmuşam
 10. Ol vecihden cümle 'ālem **'ayn-ı būd**um oldu bil
120. Gazel

'ayn-ı cān [4] Canın gözü, canın tıpkısı.

1. Vaḥdetü'n esrārına cān u cihān ḥayrān olur
 2. Bu vecihden iki 'ālem cāna **'ayn-ı cān** olur
54. Gazel
7. Dü cihānuñ lezzetinden ey gönül yum 'aynuñı
 8. Hāşıl ola **'ayn-ı cāna** sırr-ı māzāğa'l-başar
69. Gazel

1. Nişānuñ bulalı cānum bu şānum bī-nişān oldu
 2. Açıldı vaḥdeti sırrı 'avālim **'ayn-ı cān** oldu
239. Gazel

1. Bī-to ḥār şod çeşm-i mā-rā dü cihān
 2. **'Ayn-ı cānrā** mī-şevēd mā-rā 'iyān
172. Gazel

'ayn-ı cem' [2] Kulun insanî benliğini bırakıp kendisinde Allah'ın benliğini bulmasıdır. Buna aynullah da denir. Sûfiler dinî mükellefiyetleri düşürmemesi şartıyla böyle bir makama ulaşmanın mümkün olduğunu kabul eder ve yanlış anlaşılmaya müsait bu noktada zındıklığa düşmüş kimselerin bulunduğu da dikkati çekerek Hulûliyye'nin burada yolunu şaşırıldığını ifade ederler. Aynü'l-cem' "enelhak ve sübhânî denilen haldir" diye de tarif edilir. Hallâc'ın "enelhak" sözünü aynü'l-cem' halinde iken söylediği kabul edilir.

9. Aç gözüni ey Fenāyī **'ayn-ı cem'**e vāşıl ol
 10. Gaybı 'ayn eyle ki tā mahv ola resm ü irtisām
129. Gazel

11. Vāşıl olup **'ayn-ı cem'**e iden ol nūrī şühūd
 12. Vaḥdeti sırrına irüp buldı istiğrāk-ı tām
135. Gazel

'ayn-ı cemāl [1] Cemalin tıpkısı, kendisi.

1. Zuhūr iden bu 'ālemde cemāl ile celālüñdür
 2. Ḥaḳıḳatle nazar itseñ yine **'ayn-ı cemāl**üñdür
23. Matla

'ayn-ı cünün [1] Deliliğin aynısı, tıpkısı.

7. Güzer eyle nuḳuş-ı kā'inātdan
 8. Gönül virmek aña **'ayn-ı cünün**dur
52. Gazel

'ayn-ı dil [4] Gönül gözü.

11. N'ola bu **'ayn-ı dil** olsa nazar-bāz
 12. Ki manzūri cemālüñ manzarıdur
41. Gazel

1. Şems-i zatuñ zerresinden cism ü cān bulsun ziyā
 2. Gā'ib ola **'ayn-ı dil**den dem-be-dem 'ayn-ı sivā
3. Gazel

1. Giderse **'ayn-ı dil**den noḳta-ı ḡayn
 2. Ḳamu 'ālem olurdu cümleten 'ayn
146. Gazel

5. **Ayn-ı dilden** noḳta-ı ḡayn gidüp 'ālem oldu 'ayn
 6. Gördi çün āyinede 'aks-ı cemālüñ 'arīfān
179. Gazel

'ayn-ı ḥaḳıḳat [2] Hakikatin özü, kaynağı.

9. Ḳıl Fenāyī ḳuluña **'ayn-ı ḥaḳıḳat**le nazar
 10. Nūr-ı zātuñ tā ki meşhūd ide bu 'ayn-ı 'alīl
114. Gazel

3. İt vücūduñ mülkine **'ayn-ı ḥaḳıḳat**le nazar
 4. Mazhar-ı zāt u şifātı göresin anda 'ayān
161. Gazel

'ayn-ı 'ibret [1] İbret gözü.

7. Cümle mevcūdāt olur vahdet-i zātuña güvāh
8. 'Ayn-ı 'ibretle nazar eyler iseñ her cāya
217. Gazel

'ayn-ı 'ināyet [1] İnayet, yardım kaynağı.

5. Çü meşhūd mî-şevēd 'ayn-ı 'ināyet
6. Devî ez-manzar-ı ayneş nihānest
30. Gazel

'ayn-ı keder [1] Kaderin kendisi.

1. Bizi dūr eyleme hūs-n-i nazardan
2. Hālāş olam ki tā 'ayn-ı kederden
30. Matla

'ayn-ı kemāl [1] Mükemmelliğinin aynısı, tıpkısı.

3. Koma noqşān ile ırgūr tamāma
4. 'Ayān it 'aynuma 'ayn-ı kemālūñ
109. Gazel

'ayn-ı leb [1] Dudağın pınarı, kaynağı.

19. 'Ayn-ı lebinden dem-be-dem şundi çü sākî cūr'ayı
20. Cān niçe mest olmaya ki ol ikisi peymānedür
66. Gazel

'ayn-ı liqā [4] Kavuşmanın ta kendisi.

9. Sırr-ı vahdetden Fenāyi bendeñe eyle nazar
10. Her nefesde zāhir ola sırrına 'ayn-ı liqā
3. Gazel

11. Kāl u kılin hāle tebdil it Fenāyi bendeñiñ
12. Hāliline bir kez nazar kılsañ bulur 'ayn-ı liqā
3. Gazel

9. Aç cemālūñ perdesin 'uşşāka ref' ola hicāb
10. Zāhir ola şeş cihetden dideye 'ayn-ı liqā
8. Gazel

23. 'Ayān it 'aynuma 'ayn-ı liqāyi
24. Kerem luṭf u 'ināyet eyle yā Rab
22. Murabba

'ayn-ı luṭf [2] İyiliğın gözü.

1. Dide-i ğam-dideye kıl 'ayn-ı luṭfuñla nazar
2. Maḥv ola mir'āt-i dilde noqta-ı ğamdan keder
44. Gazel

9. 'Ayn-ı luṭfuñla Fenāyi bendeñe eyle nazar
10. Keşret-i eşyāda göre tā ki sırr-ı vahdeti
223. Gazel

'ayn-ı me'al [1] Neticenin aynısı, tıpkısı.

3. Güzer ide gönül arz u semādan
4. 'Ayān ola aña 'ayn-ı me'alūñ
104. Gazel

'ayn-ı merdüm [1] İnsanın gözü.

19. Zā'il ola 'ayn-ı merdüm den remed
20. Rū'yetüñle didemuz eyle münir
12. Murabba

'ayn-ı mest [1] Sarhoş, baygın göz.

5. Hūr u 'in ü cināna kaşd itme
6. 'Ayn-ı mestüñle bir nigāh yiter
71. Gazel

'ayn-ı ni'met [1] Nimetin ta kendisi.

17. Zuhūri maḥz-ı raḥmetdür
18. Kudūmı 'ayn-ı ni'metdür
38. Murabba

'ayn-ı raḥmet [1] Rahmet pınarı.

25. 'Ayn-ı raḥmetden ire 'ayna devā
26. Dest-i kudret çeksün aña tütüya
12. Murabba

'ayn-ı rü'yet [1] Tecellinin aynısı

5. Nihān itme 'ayından 'ayn-ı zātuñ
6. 'Ayān ola dem-ā-dem 'ayn-ı rü'yet
29. Gazel

'ayn-ı sālīk [1] Salikin gözü.

13. Vahdetiñ sırrına vākıf olalı cism ile cān
14. Gā'ib oldı 'ayn-ı sālīk dencihān zāhir nihān
1. Murabba

'ayn-ı sīvā [2] Masiva. Allah'tan başkasına ait şeyler.

1. Şems-i zātuñ zerresinden cism ü cān bulsun ziyā
2. Gā'ib ola 'ayn-ı dilden dem-be-dem 'ayn-ı sīvā
3. Gazel

1. Şems-i zātuñ zerresinden her kime irse ziyā
2. Selb olur gözinden anuñ muṭlaqā 'ayn-ı sīvā
6. Gazel

'ayn-ı şühüd [1] Tecellinin aynısı.

1. Küllü şey'in hālİKün cāna sürürüm oldı bil
2. Sırr-ı illā vechehü 'ayn-ı şühüdum oldı bil
120. Gazel

'ayn-ı 'uşşāk [1] Âşıkların gözü

7. 'Ayn olursa 'ayn-ı 'âlem 'ayn-ı **'uşşāk** n'ola
8. Vech-i ma'sûk eyledi çün cāna sırrın âşikâr
51. Gazel

'ayn-ı vâhid [1] Bir, tek göz.

1. Neş'e-i insāna düşdi nüşha cāna dü cihān
2. 'Ayn-ı 'âlemde görinen **'ayn-ı vâhid**dür 'ayān
166. Gazel

'ayn-ı vişāl [2] Kavuşma, vuslat.

1. Gitdi fūrkat irişdi **'ayn-ı vişāl**
2. Qalmadı zerrece 'aynunda hayāl
117. Gazel

3. Berr ü fūrkat içre bu dil teşnesi 'aşān iken
4. Eyledi **'ayn-ı vişāl**ün anı reyyān bu gece
214. Gazel

'ayn-ı yār [1] Sevgilinin gözü; sevgilinin kendisi.

1. Dide-i ğam-dideyi bu hâb-ı ğafletden uyar
2. Zâhir ola her nefesde 'aynına tā **'ayn-ı yār**
51. Gazel

'ayn-ı zāt [6] Zatin aynısı, bizzat kendisi.

5. Nihān itme 'ayından **'ayn-ı zātuñ**
6. 'Ayān ola dem-â-dem 'ayn-ı rü'yet
29. Gazel

3. Eyle esrāruñı 'aynuma 'ayān
4. Kıl müyesser **'ayn-ı zātuña** şühüd
33. Gazel

1. Şifātuñ **'ayn-ı zātuñ** manzarıdır
2. Qamu eşyā bu sirruñ mazharıdır
41. Gazel

1. Şifātuñ **'ayn-ı zātuñ**manzarıdır
2. Qamu eşyā bu sirruñ mazharıdır
42. Gazel

1. 'Aynuma hār oldı sensiz dü cihān
2. **'Ayn-ı zātuñ** eyle 'aynuma 'ayān
156. Gazel

11. Li me'allāh lem'asından kıl nazar
12. **'Ayn-ı zātuñ** 'aynuma eyle 'ayān
169. Gazel

a'yün-ı nās [1] İnsanların gözleri.

5. Cism-i pāk-i tãhiri olmuşdı rüh-ı maḥz anuñ
6. **A'yün-ı nās**dan anuñçün oldı cān gibi nihān
1. Tarih

âzād [10] Kölelikten kurtulmuş kimse.

11. Kuyüdāt-ı sivādan eyle **âzād**
12. Kerem luṭf u 'ināyet senden olur
3. Murabba

1. Sivā kaydından eyle bizi **âzād**
2. Dil-i vjirān ola vaşluñla âbād
35. Gazel

11. Nuḳûş-ı mâ-sivādan eyle **âzād**
12. Ḥaḳîḳat sırrını naḳş it derūna
194. Gazel

9. Sivādan kıl Fenāyi benden **âzād**
10. Ḥarîm-i vaşluñuñ olsun muḳîmi
221. Gazel

9. Kuyüd-ı cism ü cāndan bulan **âzād**
10. Güzer itdi zemîñ ü âsümānı
241. Gazel

5. İki 'âlem kuyüdından ol **âzād**
6. Olur pā-bend bunuñ aḡ u qarası
274. Gazel

1. Bend-i fūrkatden efendi bizi **âzād** eyle
2. Qalb-i nā-şādumuzu vaşluñ ile şād eyle
185. Gazel

13. N'ola bezl itse Fenāyi cism ü cānı yoluña
14. Dü cihān kaydından anı çünki **âzād** eyledüñ
108. Gazel

7. Mâ-sivā kaydından **âzād** olalar
8. Sen 'ināyet it meded yā Rabbenā
32. Murabba

9. Resm-i ḥubb-ı mâ-sivā ber-bād ola
10. Hemm ü ğamdan cān u dil **âzād** ola
42. Murabba

âzāde [1] Kurtulmuş, serbest.

1. Bend olanlar zülf-i ḥālūñ dāmına **âzāde**dür
2. Cām-ı la'lūñ 'İsi-veş mürde dile cān-dādedür
43. Gazel

'azîm [2] Büyük.

1. Ol kerem kāmı Ḥudāvend-i 'alîm
2. Kıla dā'im sizlere luṭfun **'azîm**
4. Matla

37. Fazlını ol Rabb-i Raḥîm
38. İtdi Fenāyi'ye **'azîm**
11. Murabba

'azimet [1] Bir yere doğru yönelme, yola çıkma.

5. Mecâzi gülde bulmayup **haқиқat**
6. Kağımı gülşene kıldı **'azimet**
46. Murabba

'aziz [4] Yüce, kıymetli, değerli, mukaddes, muazzez; saygı duyulan, hürmet edilen, sevgili, dost.

25. Ol **'azizüñ** rüñ-ı pākine du'ālar idenüñ
26. Hāzret-i Hāq eylesün anları firdevs āşiyān
1. Tarih

1. Ya'úyb-ı dil itse n'ola her laóôa te'essúf
2. Dığar-ı **'aziz** eylemege başladı Yüsuf
26. Matla

5. Vākıf olmayan bu remze ey **'aziz**
6. Bilmemişdür ol **haқиқat**de özin
145. Gazel

7. Zāyi' itme naқd-i 'ömri elde iken ey **'aziz**
8. Vaşla cāmı bey' idüp yār ile it bāzaruñı
280. Gazel

azık [1] Yiyecek şey.

1. Gidicek cānan iline baş açık yalın ayak
2. Nic'olur yolda қalursaқ şöyle **azık**sız yayak
97. Gazel

'azm [7] Yola çıkma, kesin karar vererek bir yere yönelme.

1. Şaқın kıлма bu fāñi evde mesken
2. Beқā iқlīmine **'azm** eyle bülbül
47. Murabba

3. İrişdür özüñi gülzāra irken
4. Beқā gülzārına **'azm** eyle bülbül
47. Murabba

7. Nevāñ ile idüp 'uşşākı āğāz
8. Beқā iқlīmine **'azm** eyle bülbül
47. Murabba

11. Ulaşdur hāzret-i Raqmāñ'a cānı
12. Beқā gülzārına **'azm** eyle bülbül
47. Murabba

11. Beқā iқlīmine **'azm** eyle ey cān
12. Bu cismüñ olmadın fāñide fāñi
287. Gazel

5. Geçüp cısr-i mecāziden **haқиқи** matlaba **'azm** it
6. Bu zıll-ı zā'ile baқma me'al ile vefası yok
95. Gazel

13. Fenāyi maqv-ı maqv eyle fenā rāhında gel varı
14. Beқā iқlīmine **'azm** it açıla sırr-ı Sübhāñi
253. Gazel

'azm-i beқā [1] Ebediyete, ahiret yoluna koyulma, vefat etme.

1. Eyledi **'azm-i beқā** sālİK-i rāh-ı Hüdā
2. Olmağa hālvat- sarāy-ı 'ālem-i 'uqbāda şaf
9. Tarih

B

bā [1] Arap asıllı alfabemizdeki "be" harfi.

9. Yazup ezelde nüşhasın kondurdu **bāda** noқtasın
10. Kōdı dü 'ālem guşşasın қalmadı arada **hiçab**
27. Gazel

bā [2] Bāzi Arapça ve Farsça kelimelerin önüne gelerek zarf fonksiyonunda şekiller yapan "ile" anlamında ön ek.

13. **Bā**-Fenāyi zerre-i derdet be-deh
14. Geh be-bjined şems-i zāted djd cān
172. Gazel

9. Sülükeş mjr şod **bā**-arş-ı a'lā
10. Çe hācet goften o çün 'ıyānest
30. Gazel

bāb [17] Kapı; makam; huzur.

17. 'İbāda dā'imā işüñ keremdür
18. Ki **bābuñ** ehl-i cürme mültezemdür
28. Murabba

5. Nażar eyleme sehv ile kuşūra
6. Baş açup **bābuña** geldük yalın ac
32. Gazel

7. Ve emme's-sā'ile **bābın** 'İbādına iden meftüh
8. Kef-i cüd ile mümkin mi kıla kullarını maqvūr
40. Gazel

17. Ger Fenāyi bendeñe fetħ ola **bāb**
18. Zerresi bj-şek olurdu āfitāb
42. Murabba

3. Yüz sürüp **bābuña** geldük umaruz ihsānuñı
4. Maqv ola resm-i sıvā mir'āt-i dilden ser-te-ser
56. Gazel

17. Küntü kenzüñ **bāb**ını fetħ it Fenāyi bendeñe
18. Pertev-i mihr-i ezelden eyle anı neş'e-dār
67. Gazel

3. Ve emmā's-sā'ile **bābı** dil ü cāna ola meftüh
4. Yüzümüz sürüyü geldük kapuña eyleme menhūr
72. Gazel

3. Kılma yā Rab cürm ü 'iſyāna naẓar
4. 'Afv umup **bābu**ña geldük yā Ğafūr
78. Gazel

3. Ğapuñdan ğayrı **bāba** kılma muhtāc
4. Ğarīn it 'afvuña cürm ü günāhum
132. Gazel

7. Āsitānuñ n'ola kılsam ilticā
8. Her merāma **bābu**ñ olur mültezem
133. Gazel

13. Kibriyā-yı ħazrete kıl ey Fenāyi ilticā
14. Kimse maħrüm ħalması ol **bābb** iden i'tiſām
135. Gazel

5. Baħr-ı cüduñ ħaşresinden buldı 'ālemler 'aṭā
6. Yüz sürüp **bābu**ña geldük şey'en li'llah yā Kerīm
139. Gazel

3. Çün açdı zülfi-tābından bize luṭfu kerem **bābın**
4. O ħarf-i noḡṭaya baĝ kim neler fetħ itdi bābından
165. Gazel

3. Yüz sürüp **bābu**ña geldük bizi maħrüm eyleme
4. Œems-i zātuñ zerresinden yā ilahe'l- 'ālemīn
178. Gazel

5. Sehv ü nisyānumuza kılma naẓar
6. **Bābu**ña yüz sürmeye ṭāḡat ḡanı
282. Gazel

15. Fenāyi yüz süre **bābu**ña geldi
16. Anı faẓluñla eyle ħāŒı-ı der-ĝāh
218. Gazel

13. Eyle faẓluñla Fenāyi'ye kerem
14. Yüz sürer **bābu**ña 'abd-i sāhī
276. Gazel

bāb-ı 'adālet [1] Adalet kapısı.

9. Dü 'ālem devletiyle ola mesrūr
10. Aña meftūh olup **bāb-ı 'adālet**
6. Tarih

bāb-ı faẓl [1] Fazilet kapısı.

5. İtdi ħıllarına in'āmını Mevlā-yı kerīm
6. **Bāb-ı faẓl**ı açup eyledi iħsān-ı 'azīm
40. Murabba

bāb-ı Ĥaĝĝ [1] Allah'ın huzuru.

13. **Bāb-ı Ĥaĝĝ**'a ey Fenāyi sür yüzüñ
14. Her merāmi 'abde ol iħsān ider
77. Gazel

bāb-ı ħadıjm [1] Eski kapı.

9. Yüz sürdi Fenāyi derine **bāb-ı ħadıjm**üñ
10. Ĥaṭ' itmedi luṭfundan ümīdin o Kerīm'üñ
15. Murabba

bāb-ı ħalḡ [1] Kalp, gönül kapısı.

9. Fetħ olup bāb-ı ma'āniĝ keŒ olur esrār-ı yār
10. Nefy ü iŒbāṭla Fenāyi **bāb-ı ħalḡ**bi eyle daĝ
94. Gazel

bāb-ı ma'āniĝ [2] Manaların kapısı.

9. Fetħ olup **bāb-ı ma'āniĝ** keŒ olur esrār-ı yār
10. Nefy ü iŒbāṭla Fenāyi bāb-ı ħalḡbi eyle daĝ
94. Gazel

11. Fetħ olup **bāb-ı ma'āniĝ** keŒ olup esrār-ı Ĥaĝ
12. Zerrece iħsān olursa pertev-i Raħmān'dan
173. Gazel

bāb-ı raħmet [2] Raħmet kapısı.

3. Fenādan gidicek mülk-i bekāya
4. Açıldı **bāb-ı raħmet** olmadı sed
8. Tarih

11. **Bāb-ı raħmet** bāz ḡon ber-īn 'aziz
12. Bokzereḡ sālik ez-kevn ü mekān
172. Gazel

bāb-ı tevħid [1] Tevħid kapısı.

9. Bulanlar **bāb-ı tevħide** duħūli
10. İriŒdi Œadra baĝarken ħapudan
163. Gazel

bāb-ı vaħdet [1] Vaħdet kapısı.

1. Ger celāliyle cemāl olursa meŒħūduñ müdām
2. **Bāb-ı vaħdet** fetħ olup bulursun istiĝrāk-ı tām
129. Gazel

bād-veŒ [3] Rüzĝâr gibi.

11. Nice demler rāh-ı ħaĝ'da **bād-veŒ** yelmek gerek
12. Ĥazretinden bir selām-ı cān-fezā vire Œabā
8. Gazel

11. Nice yıllar **bād-veŒ** yoluñda sa'y itmek gerek
12. Ĥazretünden bir selām-ı cān-fezā vire Œabā
9. Gazel

5. Rāh-ı Ĥaĝ'da niĝe demler **bād-veŒ** sa'y eyle kim
6. Mürde-i rūħdan iriŒe ħalbe envā'-ı ziyā
10. Gazel

bāda vermek [1] Savurmak, boşuna harcamak.

9. **Bāda virdi** varumuz sevdā-yı hāl-i yārda
10. Biz de ol hālūñ Fenāyi vechi sevdāsındayuz
81. Gazel

bāde [5] Kadeh; şarap.

15. Ƙo bu zerķi zāhidā bir **bāde**den nūş eyle kim
16. Ƙatresin gören olur her dem du'āsı müstecāb
14. Gazel

3. Ol **bāde**den olduñsa mest
4. Cānān ilinden vir hāber
43. Murabba

13. Ƙum-hāne-i vaħdetden mest oldı Fenāyi çün
14. Bu vech ile oldı ol bu **bāde** ile hüşyār
57. Gazel

5. Vaħdet meyin peymānesi sırr-ı hüviyyet cāmıdur
6. Ol **bāde**den nūş eyle kim aña cihān peymānedür
66. Gazel

15. Fenāyi içegör bir **bāde**den kim
16. İki 'ālemde olmaya ģumārı
250. Gazel

bāde-i cām-ı belā [1] "Belā" kadehinin şarabı. Bezm-i elest: Allah'ın ezelde ruhları yarattıktan sonra, "Elestü bi-Rabbiküm: Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" diye sorduğu ve ruhların, "Belā (evet), sen bizim Rabb'imizsin" diye Allah'ı tasdik ettikleri ezel meclisi.

3. Niçe hüşyār ola 'ışķuñ mesti
4. **Bāde-i cām-ı belādan** içdi
255. Gazel

bāde-i ģubb-ı ezel [3] Ezel sevgisinin şarabı.

5. **Bāde-i ģubb-ı ezel**den mest it 'uşşāķı müdām
6. Sem'-i cāna irişe tā vech-i luţfuñdan ģiţāb
26. Gazel

3. **Bāde-i ģubb-ı ezel**den pür ola peymānemüz
4. Ente kāfi ente şāfi ente ģasbı yā Vedūd
37. Gazel

9. Olmadı hergiz ģumārı lā-yezālĳ ģamrınuñ
10. **Bāde-i ģubb-ı ezel**den mestdür mestānemüz
84. Gazel

bāde-i 'ışķ [1] Aşk şarabı.

5. Velvele saldı cihāna hāl ü ģaţtı noķtası
6. Tā ezel ol hāl iledür **bāde-i 'ışķ** ģulguli
230. Gazel

bāde-i nūr-ı ezel [1] Ezel nurunun şarabı.

11. **Bāde-i nūr-ı ezel**den pür olup peymānemüz
12. Her murādı sen virirsin yā muċibe's- sā'ilĳn
1. Murabba

ba'de [1] Sonra.

5. Rabbi erini lem'asından Mūsa-veş ide nazār
6. Bu vücūdum tūrına **ba'de**'l-fenā vire beķā
9. Gazel

bād-ı şabā [1] Doğudan esen hafif, hoş rüzgār.

7. Açdı ģonçenüñ yüzinden perdesin **bād-ı şabā**
8. Bülbüle ģülzārını ol vech ile yaz eyledi
224. Gazel

bāĳ [2] Yeşillik, çiçekli, ağaçlı yer

55. Nūr-ı 'ayn-ı ehl-i cennet verd-i **bāĳ-ı faģr-ı dĳn**
56. Gelmedi dünyā için ģalblerine zerre keder
1. Kaside

7. 'İşķiñuñ **bāĳ** u bahārı vuşlatuñ ģülzārıdur
8. Ƙanĳı ģülzār nāmını ģülsüz ģülistān eyledi
264. Gazel

Baĳdād [1] Baĳdat. Yüzyıllar boyunca İslam dünyasının bilim, kültür ve ticaret merkezi olan şehir.

7. Dicle vü **Baĳdād** ü Ceyhün u Firāt u Nil'i nūş
8. İtse Ƙanmaz āb-ı vaşluñ içmese 'atşānumuz
80. Gazel

bāĳ-ı 'ālem [1] Dünya bahçesi.

7. Nedendür **bāĳ-ı 'ālem**de çiçekler muĥtelif elvān
8. Boyacısı bir iken hep bu eşcār ile ezhārūñ
103. Gazel

bāĳ-ı cinān [2] Cennet bahçesi.

15. Müzeyyen eyledi **bāĳ-ı cinānı**
16. Şükür geldi yine māh-ı mübārek
39. Murabba

9. Cemālūñ ģülşenidür çünki maķşūd
10. Bu cān sensiz n'ider **bāĳ-ı cinānı**
266. Gazel

bāĳ-ı dil [1] Gönül bahçesi.

21. Diküp 'ışķ ehli cāna ģül
22. Pür oldı **bāĳ-ı dil** sünbül
18. Murabba

bāğ-ı elest [1] "Elest" bahçesi.

1. Mest ü şeydâ olsa dâ'im n'ola bu cān bülbülü
2. Bir tolu peymānedür **bāğ-ı elest**ün her güli
230. Gazel

bāğ-ı fenā [1] Fanilik bahçesi, dünya.

17. Uçmadan **bāğ-ı fenā**dan 'andelib
18. Vuşlatuñ gülzārını eyle naşib
7. Murabba

bāğ-ı ten [1] Vücut, beden bahçesi.

5. Uçmadan bu **bāğ-ı ten**den 'andelib
6. Gülşen-i vaşluñı aña kıl naşib
8. Murabba

bahā [3] Kıymet, değer, bedel.

9. Zerre görünmez Fenāyi işbu 'ālem 'ārife
10. Bir demine vuşlatuñ iki cihān olmaz **bahā**
11. Gazel

9. Min-ledünnā mektebinden ey Fenāyi al sebak
10. 'Ārifüñ bir ānıma olmaz **bahā** iki cihān
142. Gazel

11. Bulagör aḥbaptü en u'raf rumūzından eşer
12. 'Ārifüñ bir ānıma olmaz **bahā** iki cihān
181. Gazel

bahāne [2] Vesile, sebep.

3. Kamu eşyāya cāmi' oldu zātuñ
4. **Bahāne** arada suğrā vü kübrā
7. Gazel

1. Ziyā viren cemālüñdür cihāna
2. Kamer ü şems **bahāne**dür cihāna
198. Gazel

bahār [4] İlbahar mevsimi.

1. **Bahār** irişdi ref' oldu yüzünden perde gülzārūñ
2. Açıldı göçenüñ kalbi zamāni kalmadı ḥārūñ
103. Gazel

3. **Bahār**uñ nūr u nārından gülüstān tūr-ı kuds oldu
4. Gör āşārını Mūsā-veş çemende nūr ile nārūñ
103. Gazel

1. Açıldı ravza-ı vechüñ **bahārı**
2. Mūsāvī eyledi leyl ü nehārı
263. Gazel

7. 'Işkıñuñ bāğ u **bahārı** vuşlatuñ gülzārıdur
8. Kañğı gülzār nāmını gülsüz gülüstān eyledi
264. Gazel

baḥr [8] Deniz.

3. Feyz-i yem-i ḥıfzından irişdi 'atā cāna
4. Ğavş eyleyüp ol **baḥre** dürr-dānelerüz cānā
2. Gazel

1. Nümāyān oldu 'ālemde yine gör şun'-ı Raḥmāni
2. İrişdi berr ile **baḥre** Ḥudā'nuñ luṭf u iḥsāmı
2. Tarih

3. Vücüdüm kaṭresin bir **baḥre** irgür
4. Nümāyān ola kaṭresinde deryā
4. Gazel

5. Eger **baḥr** u eger berde
6. Ḥudā zāhir çü her yerde
26. Murabba

29. Baḫup 'ibretle bu dehre
30. İrişdür kaṭreñi **baḥre**
26. Murabba

15. Fenāyi bendeñi bir **baḥre** irgür
16. Görine kaṭresinden nice emvāc
32. Gazel

5. Yemm-i bī-pāyāna irdi kaṭresi
6. Ol göñül ki işbu **baḥre** ğarḫı var
76. Gazel

7. Nihāyetsiz olan **baḥru**ñ o bir dürr-i yetimdir
8. Anuñ kıymetin ol bildi ki ğarḫ ola bu deryāya
204. Gazel

baḥr ile ber [1] Deniz ile kara.

17. Cihānuñ **baḥr ile berr**i kamu 'anberle müşğ oldu
18. Şaçuñ büyüñü şaçalı şabā deryā vü şahrāya
204. Gazel

baḥr u ber [3] Deniz ve kara;bütün varlık âlemi; kâinat.

11. Maḥrem ola cismile cānum ḥarım-i vaşluña
12. Vāḫıf eyle mā vesa'ñi sırrına der- **baḥr u ber**
44. Gazel

21. Ref' ola çünki 'ayndan perde
22. Göre maṭlūbını **baḥr ü berde**
21. Murabba

5. Bir nazarda yoğ iken buldı vücüdi kâ'ināt
6. Yemm-i cüduñ kaṭresinden zāhir oldu **baḥr ü ber**
69. Gazel

baḥr-i bī-ğirān [2] Uçsuz bucaksız deniz.

7. Nedendür kaṭre iken nev'-i insān
8. Muḫıṭ ola o **baḥr-i bī-ğirānı**
241. Gazel

5. Nedendür kaçre iken nev'-i insân
6. İhâta ide **baħr-ı bî-girânı**
227. Gazel

baħr-ı bî-pâyân [6] Uçsuz bucaksız deniz.

5. Bu vücüdüm kaçresini **baħr-ı bî-pâyâna** şal
6. Şems-i fazluñ lem'asıyla zerre-veş kıl behrever
56. Gazel

7. Geç vücüdün kaçresinden **baħr-ı bî-pâyâna** ir
8. Tâ ki keşretde bulasın sırr-ı vaħdetden nişân
161. Gazel

9. **Baħr-ı bî-pâyâna** ırgür kaçremüz
10. İre yerine kemâl-i yemm-i cüd
36. Gazel

13. **Baħr-ı bî-pâyâna** ğarık it ey Fenâyi kaçreñi
14. Kalmaya hergiz arada zenb-i fâniden eşer
44. Gazel

9. Keşret-i eşyâda gören vaħdetüñ sırrın 'ayân
10. **Baħr-ı bî-pâyâna** ırüp kaçresin 'ummân ider
53. Gazel

11. Gel bu vücüdüñ kaçresin bir **baħr-ı bî-pâyâna** şal
12. Ol yemm-i cüdüñ şemmesi biñ gevher-i yek-dânedür
66. Gazel

baħr-ı cüd [5] Cömertlik denizi.

7. **Baħr-ı cüdüñ** kaçresinden buldı 'âlemler vücüd
8. Feyz-i zâtuñdan olursa n'ola câna fetħ-i bâb
14. Gazel

5. Cümle mevcüdâta sen virdüñ vücüd
6. **Baħr-ı cüdüñ** kaçresidür kün fe-kân
176. Gazel

5. **Baħr-ı cüdüñ** kaçresinden buldı 'âlemler 'aṭâ
6. Yüz sürüp bâbuña geldük şey'en li'llah yâ Kerîm
139. Gazel

7. Teşne diller vâdi-i fūrkatde süzân oldılar
8. **Baħr-ı cüdüñ** kaçresidür cümleden maқşüd hemân
181. Gazel

13. **Baħr-ı cüdüñ** dan olursa ger Fenâyi'ye 'aṭâ
14. Bu vücüdü kaçresin 'ummân ide ol pâdişâh
193. Gazel

baħr-ı haқıkat [1] Hakikat denizi.

5. Temevvüc itdi çün **baħr-ı haқıkat**
6. Anuñ emvâcını imdâda geldük
112. Gazel

baħr-ı raħmet [4] Raħmet denizi.

5. Yemm-i cüdüñ kaçresidür bu rüsüm-ı mümkünât
6. **Baħr-ı raħmet** den 'aṭâ kıl sırruma bir kaçre âb
23. Gazel

11. Kâfidür cümle 'usât-ı nâsa çün
12. Kaçresi irerse **baħr-ı raħmetüñ**
110. Gazel

5. Bes durur cümle 'uşât-ı mü'minîne ser-te-ser
6. **Baħr-ı raħmet** den irerse 'âleme bir kaçre âb
16. Gazel

3. **Baħr-ı raħmet** kaçresi çurbında cümle yoğ u var
4. Her nedeñlü çok olursa bizde cürm ile ḥaṭâ
11. Gazel

baħr-ı vaşl [1] Kavuşma denizi.

7. Kıl **baħr-ı vaşluña** ğarık
8. Eyle bize luṭf u kerem
19. Murabba

baħr-ı bî-nihâyet [2] Sonu olmayan deniz.

9. Vücüdüm kaçresin 'ummâna ırgür
10. Muḥiṭ ola o **baħr-ı bî-nihâyet**
28. Gazel

3. Bu dil kaçresini kıldı o **baħr-ı bî-nihâyet** ğarık
4. Nitelim maḥv olur tâb-ı güneşde kaçre-i jâle
205. Gazel

baħr-ı fazl [2] İyilik ve cömertliğin denizi.

11. Ğarık it **baħr-ı fazl-ı** raħmetüñe
12. Bi-ḥaқkı nür-ı pâk-i sırr-ı levlâk
35. Murabba

9. Ḥarîm-i vuşlata eyle Fenâyi bendeñi maḥrem
10. Ki **baħr-ı fazluña** reyyân ola tâ cân-ı 'aṭşânım
131. Gazel

baħr-ı haқâyık [2] Hakikatler denizi.

9. İden aḥbaptü en u'raf rumüzün zevk ile iz'ân
10. İçer **baħr-ı haқâyık** dan Fenâyi âb-ı ḥayvânı
231. Gazel

7. Ola aḥbaptü en u'raf rumüzına özüñ vâşıl
8. İçür **baħr-ı haқâyık** dan efendi câm-ı 'irfânı
283. Gazel

baħr-ı iḥsân [1] İyilik ve bağış denizi.

19. **Baħr-ı iḥsân** uña kıl anı ğarık
20. Fazluña yâ Rab ğâyet var mıdur
8. Murabba

baħr-ı 'ışk [2] Aşk denizi.

1. Seri pā kılmayınca **baħr-ı 'ışk** talabilmezsin
2. Nefes tıtmaz iseñ dürr-i murādi alabilmezsin
29. Matla

5. **Baħr-ı 'ışk**uñ ġarķa virdi bu vücüdüm zevraķın
6. Gör ne bjdār eyleyüp hecrüñ ne tūfān eyledi
264. Gazel

baħr-ı kerem [2] Cömertlik denizi.

5. Fermānuña t̄abi' ne ki var cümle vücüdāt
6. **Baħr-ı keremüñi** reşhasıdır işbu zühürāt
15. Murabba

baħr-ı vücüd [1] Vücut, varlık denizi.

3. Mevcidir **baħr-ı vücüd**üñ iki 'ālem neş'esi
4. Zübdesi ol yemm-i cüduñ neş'e-i insān imiş
88. Gazel

baħr-ı zāt [1] Yüce Allah'ın zatının tecelli denizi.

17. 'İnāyet eyle ef'āl ü şifāta
18. Ğariķ it faẓluñ ile **baħr-ı zāta**
34. Murabba

baħş [1] Baġıřlamak, ihsan etmek.

13. Fenāyi bendeñe yā Rab kııl iħsān
14. 'Aṭā **baħş** it anı sırr-ı ħabıbden
182. Gazel

baħt [2] Taliħ, kısmet, mutluluk.

5. Şeref burcında bedr olup hilālī
6. Ola **baħtı** anuñ ġün gibi raħşān
3. Tarih
7. Zihı necm-i sa'ādet kim anuñ bjdār ola **baħtı**
8. Yüzünden perde ref' olup ġüneř çıķa ħicābından
165. Gazel

ba'ıd [2] Uzak.

1. Gerçi vařluñ cānuma cāndan olur baña ħariḅ
2. Sensin olan bize bizden hem **ba'ıd** ü hem ħariḅ
1. Matla

1. Nür-ı vechüñ dide-i ġam-dideden kıılma **ba'ıd**
2. Zāhir ola aña dā'im sırr-ı min ħabli'l-varıd
34. Gazel

bā'is-i emn ü emān [1] Ğüven ve korkusuzluk nedeni.

11. Fevti için oldılar ħalk-ı cihān mātem-zede
12. Olmış idi çün vücüdi **bā'is-i emn ü emān**
1. Tarih

bāki [20] Daimi, kalıcı.

9. Vuşlat-ı maħbüb için yoġ it Fenāyi varuñı
10. Bulagör bir **bāki** devlet irmeye herġiz fenā
1. Gazel

39. Bulur ebed **bāki** na'im
40. Hū isminüñ zākirleri
11. Murabba

27. İriřsün cism ü cān **bāki** ħuzūra
28. 'İnāyet eyle sulṭānum meded it
20. Murabba

7. İre bu cān u dil **bāki** ħuzūra
8. 'İnāyet it eyā luṭf ıssı Raħmān
25. Murabba

7. K'ire sālīkleriñ **bāki** ħuzūra
8. Bi-ħaķķı nür-ı pāk-i sırr-ı levlāk
35. Murabba

11. Cām-ı la'lüñ nüş iden ölmekden ařlā ġam yimez
12. İrdi bir **bāki** ħayāta kııldı ifnā-yı vücüd
37. Gazel

11. İrüp **bāki** ħayāta buldı zātı
12. Fiġānı bülbülüñ ġüş olmaz oldu
46. Murabba

13. Degil çünki fenā ġülzārı **bāki**
14. Beķā cāmını şundu aña sāķi
46. Murabba

1. şanma bu köhne sarāyi ey ġöñül dār-ı ħarār
2. Gice ġündüz sa'y idüben bulagör bir **bāki** yār
67. Gazel

9. Mā-sivā ħaydından it cānum ħalāř
10. İki 'ālemde bula **bāki** na'im
127. Gazel

3. Kılagör emr-i mütüya itā'at Ĥaķķ'a ħurbet bul
4. řaķın **bāki** ħalır şanma begüm bu fāni dünyāyi
284. Gazel

59. Mesken oldu bunlara firdevs-i ħādim ħür-i'in
60. Ĥamza vü Abbās **bāki** kim var ise min 'aşer
1. Kaside

29. Vir Fenāyi bendeñe **bāki** vücüd
30. İre tā ħadd-i kemāle faẓl u cüd
14. Murabba

7. İriře cism ü cān **bāki** ħuzūra
8. 'İnāyet eyle sulṭānum meded it
28. Murabba

1. Dü cihânda buldı bir **bakı** huzür
2. 'Add iden özünü min- ehli'l- kubür
78. Gazel

11. 'Id-i vaşluña irişen görmedi hergiz memât
12. Buldılar **bakı** hayâtı didiler ni'me'l-me'âb
23. Gazel

19. Fenâyi de ire **bakı** hayâta
20. Senüñdür lutf u ihsân yâ İlahî
34. Murabba

9. Fâniden geçüp Fenâyi buldı bir **bakı** hayât
10. 'Add idenler ma'nide nefsinı min- ehli'l-kubür
65. Gazel

13. Bu fânî gülde yok şebât
14. İr **bakı** mülke bul hayât
44. Murabba

13. Her nefesde hem-dem ol cânân ile
14. Geç Fenâyi **bakı** mülke baş kadem
130. Gazel

bâl [23] Kalp, gönül, yürek.

5. Rabbi ernî lem'asıyla it münevver **bälümüz**
6. Hâşıl ola neş'e-i tâ harre Mūsâ şa'ikâ
3. Gazel

11. Firkatüñle **bälümüz** kılma melül
12. Câm-ı vaşluñ cür'asın şun dem-be-dem
133. Gazel

1. Geçür **bälümüzü** hubb-ı sivâdan
2. Hâlâş ola ki sâlik her hevâdan
141. Gazel

1. Firâkuñ şaldı **bälümi** melâle
2. Kebâba döndi bağrum hem çü lâlê
187. Gazel

9. Bu belâdan hâlâş idüp **bâli**
10. Menzilüñ 'âlem-i bälâ eyle
209. Gazel

3. Geçür **bälümüzü** hubb-ı sivâdan
4. 'Ayân eyle kulüba sırr-ı gaybı
222. Gazel

11. Ziyâ vırsün cihâna mihr-âsâ
12. İrişdür **bälümüzü** müntehâya
7. Gazel

3. Sebķ-ı hüsnâ lem'asından neş'e-dâr it **bälümüz**
4. Zâhir ola her nefes âyiñe-i gitî-nümâ
10. Gazel

3. Hâr-ı hicrândan hâlâş it **bälümüz** yâ zü'l-'aţâ
4. Vuşlatuñ gülzârına irişe tâ ki 'andelîb
19. Gazel

1. Geçür **bälümüzü** hubb-ı sivâdan
2. 'İnâyet eyle Allah'um meded it
28. Murabba

7. Eyle bezm-i vişâlüne lâyıķ
8. Kıl 'aţâ anı **bälümeyâ** Rab
22. Gazel

7. İn te'uddü ni'metinden neş'e-dâr it **bälümüz**
8. Umaruz ihsânüñ ire bu ğarıbe bî-ğışâb
23. Gazel

13. Geçür **bälümüzü** hubb-ı sivâdan
14. Güzer eyleye dil ağ u karadan
25. Murabba

3. Kâlbümüz levş-i sivâdan eyle pâk
4. Ola nûruñla münevver **bälümüz**
82. Gazel

7. Küllü şey'in reşhasından neş'e-dâr it **bälümüz**
8. Ol vecihden dü cihânda kıl müyesser fetħ-i bâb
24. Gazel

3. Nahnu akreb lem'asından neş'e-dâr it **bälümüz**
4. Çünki sensin bize bizden hem yakın ü hem ğarıb
25. Gazel

3. Kıl şühüd-ı vahdet-i zâtuñ 'aţâ
4. Ola nûruñla münevver **bälümüz**
83. Gazel

3. Ve bî-yentîķ lem'asından ħişşe-dâr eyle bizi
4. Ola nûruñla münevver her nefesde **bälümüz**
86. Gazel

7. Göñül şeh-bâzi eylerdi hüme-yı lâ-mekâni şayd
8. İderse feyz-i akdesden 'aţâ fazl ile ger **bâle**
205. Gazel

1. Sivâdan **bâli** taħjir it dilersen sırr-ı cânâni
2. Ğam ile şâd olur sırrum ne sırdur bilmezem anı
231. Gazel

5. Geçür **bälümüzü** hubb-ı sivâdan
6. Güzer ide göñül arz u semâdan
27. Murabba

3. Geçür **bälümüzü** resp-i sivâdan
4. Koma iki cihânda ğayra rağbet
28. Gazel

7. İrişdür ka'be-i âmâle **bälüm**
8. Cemâlün kıblesin kıl secde-ğahum
125. Gazel

3. Ruḥuñ āline alınah **bālüm**
 4. Derūnum oldı pür-ḥūn hem çü lāle
201. Gazel

bāl ü per [5] Kol kanat.

3. Sınem üzre nār-ı 'ışkuñ niçe sūzān olmasun
 4. Yaqdı şem'-i ḥüsnüñe **bāl ü perin** pervānemüz
84. Gazel

1. Yaqdı şem'-i ḥüsnüñe **bāl ü perin** pervānemüz
 2. Ƙulzüm-i 'ışkuña düşdi ṭālib-i dūr-dānemüz
87. Gazel

11. **Bāl ü perin** nār-ı 'ışkuñ niçe iḥrāk itmesün
 12. Şem'-i ḥüsnüñe gönül pervānesi sūzān olur
54. Gazel

11. Düşen sevdā-yı zülfüñe ne mümkindür ḥalāş olmak
 12. Ruḥuñ āline alındı n'idem **bāl ü perri** şānum
128. Gazel

Mısra:12 Kelime Sıra:

1. Şem'-i āhum yaqdı **bāl ü perri** pervānenüñ
 2. Bu imiş kārı hemişe nār-ı 'ışka yananuñ
107. Gazel

bārek'allah [1] "Allah mübārek etsin, hayırlı uğurlu olsun." anlamında bir söz.

1. Şeref burcında bedr oldı çün ol māh
 2. Semāvāt ehli didi **bārek'allah**
8. Matla

Bārī [14] Varlıklara biçim verip şekillendiren ve onları mükemmel bir surette yaratan Allah.

1. Ḥālümüze **Bārī** iḥsān eyleye
 2. Cümle müşkilleri āsān eyleye
1. Tuyuğ

1. Cenāb-ı ḥazret-i **Bārī** ola ḥālümüze yārī
 2. Gönül hoşlıkların Ƙılsun müyesser dā'imā Bārī
2. Matla

1. İde ḥālünize **Bārī** vü yārī
 2. Gidere Ƙalbünüzden inkisārı
42. Matla

9. İki 'ālem 'izzetini hiçe şay
 10. **Bārī**'nüñ Ƙullarına tevfiƘi var
76. Gazel

13. Fenāyi'ye iderse **Bārī** iḥsān
 14. MaƘām olur aña seyr-i 'an'illah
208. Gazel

1. Şükür **Bārī**'ye fetḥ itdi yine ebvāb-ı iḥsānı
 2. Şühūd-ı vaḥdet-i zātı umaruz ola erzānı
228. Gazel

1. 'İnāyet idicek bir 'abde **Bārī**
 2. İder ḥāline anuñ Bārī yārī
235. Gazel

1. 'İnāyet idicek bir 'abde Bārī
 2. İder ḥāline anuñ **Bārī** yārī
235. Gazel

13. Fenāyi'ye olursa **Bārī** yārī
 14. BeƘā mülkine irgürür bu kārı
240. Gazel

9. Ne cānibe sa'ādetle Ƙudümü eyleye iƘbāl
 10. Hızır İlyās refiƘ olup ola **Bārī** nigh-bānı
2. Tarih

13. İki 'ālem merāmiyla hemişe olısar mesrūr
 14. Musahḥār eyleyüp **Bārī** yedüñde kāfir-istānı
2. Tarih

3. Yapdı beytin yümn ile Aḥmed Ağa
 4. **Bārī** müşküllerini āsān ide
5. Tarih

5. Ƙudümüyle feraḥ-nāk oldı 'ālem
 6. Ƙıla her kārına **Bārī** i'ānet
6. Tarih

1. Dost yolına kim ki terk-i cān ider
 2. **Bārī** anı vāşıl-ı cānān ider
77. Gazel

1. Ḥalāş eyle bizi **Bārī** belādan
 2. Elümüz al geçür rāh-ı ḥaṭādan
152. Gazel

bārī [2] Hiç olmazsa.

3. Cihānuñ 'izz ü cāhından güzer it
 4. Çekerseñ bār-ı yārī çek **bārī**
236. Gazel

5. İki 'ālem Ƙuyūdından ḥalāş ol
 6. Çekerseñ **bārī** çek bār-ı nigārı
250. Gazel

bār [2] Yüç, ağırlık veren şey, sıklet.

5. İki 'ālem Ƙuyūdından ḥalāş ol
 6. Çekerseñ bārī çek **bār**-ı nigārı
250. Gazel

3. Cihānuñ 'izz ü cāhından güzer it
 4. Çekerseñ **bār**-ı yārī çek bārī
236. Gazel

bāşed [1] Olmak.

9. Kes kocā **bāşed** sezā-yı bezm-i ū
10. Çün münezzeh şān-ı ān ez-İN u ān
172. Gazel

bāṭn [2] İç, gizli, derun, Allah'ın dört isminden biri.

3. Eger gā'ib eger hāzır eger **bāṭn** eger zāhir
4. Kılalum cān ile dilden yolına varumuz ifnā
12. Gazel

7. Odur zāhirle **bāṭn**da çü mevcūd
8. Ara yerde bu ne çün u çirādūr
59. Gazel

bāy [1] Zengin.

3. Gelen gider bu menzil-hānesinden
4. Gerek **bāy** u gerek şāh u gedāsı
274. Gazel

bāz [2] Açmak.

7. Çeşm-i nigū **bāz** kon yā men nöker
8. Der-heme eşyā be bİN sırreş nihān
172. Gazel

11. Bāb-ı rahmet **bāz** kon ber-İN 'aziz
12. Bokzered sālİK ez-kevn ū mekān
172. Gazel

bāzār [7] Çarşı, pazar.

3. Rāh-ı Hāḳ'da cān virenler ḳan bahā dİdār alur
4. Şanma bu **bāzārı** ol yār ile her bir cān ider
53. Gazel

5. Cān virenler rāh-ı Hāḳ'da ḳan bahā dİdār alur
6. Şanma bu **bāzārı** ol yār ile her bir cān ider
73. Gazel

11. Metā'-ı vaşlına bey' eyle cānı
12. Düşer şanma gel ey hı'āce bu **bāzār**
70. Gazel

15. Çemende lāleden gülden cihān **bāzārı**dur gülşen
16. Temāşāsın ğanişmet bil gel ey hı'āce bu ezhāruñ
103. Gazel

11. Metā'-ı vaşlı bey' idüp bu cāna
12. O **bāzār** naḳdini āmāde geldük
112. Gazel

3. Naḳd-i cānı vir metā'-ı vuşlata
4. Eyle **bāzārı** bugün dİl-dār ile
216. Gazel

7. Zāyi' itme naḳd-i 'ömri elde iken ey 'aziz
8. Vaşla cānı bey' idüp yār ile it **bāzārı**nı
280. Gazel

bāzār-ı cihān [1] Dünya pazarı.

5. Bu **bāzār-ı cihān**da ol hāridār
6. Nuḳūd-ı cāna ol dürr-i yetİmi
221. Gazel

bāzār-ı dehir [1] Dünya pazarı.

3. Ḳamunuñ menşe'i birdür naḳar ḳıl
4. Bu **bāzār-ı dehir**de viren alan
175. Gazel

bāzer-gān [1] Tüccar.

5. Çünki geldüñ bu cihān bāzārına ey müşteri
6. Naḳd-i cānı bey' iden bu yolda **bāzer-gān** imiş
88. Gazel

bāzār-ı 'ışḳ [1] Aşk pazarı.

5. Naḳd-i cāna cevher-i bāḳiyi ḳıldıñ iştirā
6. Bey' olup **bāzār-ı 'ışḳ**da varumuz ol kān için
151. Gazel

bedā [1] Parlamak.

1. Būşrā leḳad enceze'l-iḳbālū mā ve'adā
2. Kevkebü'l-mecdi min ufḳı's-sa'ādeti kād **bedā**
6. Matla

bedr [13] Dolunay.

5. Şeref burcunda **bedr** ola dem-ā-dem ṭālī'-i baḳtı
6. Hilāl-āsā teraḳḳide ola 'üvnān-ı 'Oşmānı
2. Tarih

5. Şeref burcında **bedr** olup hilālī
6. Ola baḳtı anuñ gün gibi raḳşān
3. Tarih

5. **Bedr** ola burc-ı şerefdē ṭālī'i
6. Rüy-ı baḳtı gül gibi ḳandān ide
5. Tarih

11. Şeref burcunda **bedr** olup hilālī
12. Ziyāsına irişmeye kesāfet
6. Tarih

7. **Bedr** ola burc-ı şerefdē rüy-ı baḳtı dem-be-dem
8. İde her müşkilin āsān Ḳazret-i Bārı Ḳudā
7. Tarih

1. Şeref burcında **bedr** oldı çün ol māh
2. Semāvāt ehli didi bārek'allah
8. Matla

7. **Bedr** olur burc-ı şerefde rüy-ı bahtı kâmilüñ
8. Zân sebep çün mâh-ı nev kesb-i kemâl üstündeyüz
81. Gazel

7. Şeref burcında **bedr** eyle hilâli
8. İre evc-i kemâle tâ ki mâhum
132. Gazel

11. Mâh-ı nev gibi semâ'-ı dilde kesb idem kemâl
12. Rüy-ı bahtın **bedr** ide burc-ı şerefde sâlikün
171. Gazel

9. Şeref burcında **bedr** eyle hilâlüm
10. Çoma noksân ile ırgür kemâle
187. Gazel

9. Kamer devrinde **bedr** olsa hilâli n'ola ol mâhuñ
10. Cihât-ı sitti selb idüp güzër itdi müsemâyâ
204. Gazel

11. Rüy-ı bahtın **bedr** idüp burc-ı şerefde dâ'imâ
12. Geçdi ednâdan bulanlar maṭlabuñ a'lâsım
278. Gazel

3. **Bedr**-i vechüñ 'âleme virdi ziyâ
4. Hüsine taḥşin ider ins ü melek
106. Gazel

bedter [1] Beter, daha kötü.

1. Fûrkatüñle **bedter** itdün kalb-i nâ-şâdi melül
2. Kıl müyesser vaḥdet-i zâtiyyeye yâ Rab vuşül
121. Gazel

be- [14] Kelime başına getirilerek zarflar teşkil eden "ile, için, -e kadar, -e göre" anlamında ön ek.

11. **Be**-emr-i to musaḥḥar şod 'avâlim
12. Boved ḥâşıl merâm u maḥşüdüm est
30. Gazel

11. Mâni' olmaz vaşlına bir kere cân
12. Budur ümîdi ola **be**-gâh u gâh
207. Gazel

11. **Be**-ḥaḥḥ-ı ḥâtem-i mihr-i nübüvvet
12. Şühüd-ı nür-ı zâtuñ eyle iḥsân
162. Gazel

13. Zât-ı pāküñ 'izzetine zevk-i vaşluñ kıl 'aṭâ
14. İt Fenâyî kuluña iḥsân **be**-ḥaḥḥ-ı ḥâ vü mîm
139. Gazel

13. Fenâyî bendeñi ırgür merâma
14. **Be**-ḥaḥḥ-ı ḥâzret-i ḥubbuñ ḥabîbi
222. Gazel

11. 'Aṭâ kıl şems-i zâtuñ zerresinden
12. **Be**-ḥaḥḥ-ı âb-ı rüy-ı nür-ı kevineyn
146. Gazel

13. **Be**-ḥaḥḥ-ı âb-ı rüy-ı sırr-ı levlâk
14. Fenâyî bendeñüñ kıl kaydım itlâk
96. Gazel

13. **Be**-ḥaḥḥ-ı âb-ı rüy-ı sırr-ı levlâk
14. Fenâyî bendeñi ırgür vişâle
201. Gazel

5. **Be**-ḥaḥḥ-ı âb-ı rüy-ı vech-i enver
6. N'ola 'afv eyler iseñ her günâhi
275. Gazel

3. **Be**-ḥaḥḥ-ı ḥâzret-i şadr-ı risâlet
4. Çarîb ola cenâb-ı pâke çurbi
1. Kıt'a

7. **Be**-ḥaḥḥ-ı ḥâzret-i şadr-ı risâlet
8. Kitâb u sünnete kıl inkiyâdum
136. Gazel

13. Vuşül-i zât-ı pâket kon müyesser
14. **Be**-ḥaḥḥ-ı mebbe-i her dü cihânest
30. Gazel

3. Tis'a âyât-ı kelâmn eyledi cân ile güş
4. Gösterirse yed-i beyzâ lem'asın n'ola **be**-kef
91. Gazel

3. Dü 'âlem zevkini virdi hebâyâ
4. 'Ubür idüp **be**-küllî ğin ü ândan
155. Gazel

Beher [1] Her, her bir.

7. Zi-ḥâk ü nâr u hevâ âteş güzër kerd
8. **Beher** ki güyend an-râ çönânest
30. Gazel

behre [5] Pay, hisse.

11. Remz-i 'arafûdan tâ bulalı gönül **behre**
12. Ol kenz-i nihâniye virânelerüz cânâ
2. Gazel

5. Tîh-i ḥayretde niçe bir cân u dil ḥayrân ola
6. Gülşen-i bağ-ı belâda **behre** bulsun 'andelîb
25. Gazel

21. Olup ism-i Şamed'den câna **behre**
22. Umaruz bula aşl-ı baḥrı çatşe
39. Murabba

15. Fenāyi ref' idüp kayd-ı vücūdi
16. Yetişün **behre** nūr-ı Kibriyā'dan
154. Gazel

11. Olur esrār-ı vaşluñda dü 'ālem gerçi kim hayrān
12. İrerdi cāna bir **behre** eger olursa 'avn'ullah
215. Gazel

behre-ver [3] Hissesi olan, nasipli, nasiplenmiş.

9. Mūsa-veş anestü nāran nūrını idem şühūd
10. Rabbi erni lem'asından eyle cāni **behre-ver**
44. Gazel

5. Bu vücūdum çatresini baħr-i bi-pāyāna šal
6. Şems-i fazluñ lem'asıyla zerre-veş kıl **behre-ver**
56. Gazel

9. Hakk olına levh-i dilden ħubb-ı resm-i mā-sivā
10. Sebk-ı ħüsni lem'asından eyle bizi **behre-ver**
69. Gazel

beķā [20] Ebedilik, devamlılık.

5. 'Adl u dād ile mübeşşir oldı ħalk-ı 'āleme
6. Şābitü'l-aķdām olup bula maķāmında **beķā**
7. Tarih

15. Fenāyi bendeñi yā rab irişdür vaħdet-i zāta
16. Ĥabībūñ ħürmetine kıl **beķāñ** ile anı ifnā
12. Gazel

11. Liķā ehli olup buldı **beķāyı**
12. Fenā meydanıñ kim ki eridür
42. Gazel

11. **Beķāsı** yoķ geçer 'ömrüñ idersin her nefes zāyi'
12. Ĥayāt-ı bāķi kesbine niçün olmayasın 'ācil
123. Gazel

13. **Beķāñ** ile beķā bulsun Fenāyi
14. İre ħadd-i kemāle ittiĥādum
136. Gazel

13. Beķāñ ile **beķā** bulsun Fenāyi
14. İre ħadd-i kemāle ittiĥādum
136. Gazel

13. Fenādan geçer Fenāyi bul **beķāyı**
14. Budur maķşūd hemān bu in ü āndan
147. Gazel

13. Fenādan geçer Fenāyi bul **beķāyı**
14. Ki re's-i mālūñ irmeye ziyāna
198. Gazel

5. Geçer fenādan **beķāya** kıl nazarı
6. Mā-sivā resmini hebā eyle
209. Gazel

13. Fenāyi bendeñi irgür **beķāya**
14. Senüñle ola kıyāmla ku'ūdi
233. Gazel

5. Fenā gülzārıñıñ yoķdur **beķāsı**
6. Nedür gūş eylegil zār-ı hezārı
236. Gazel

9. Fenā ehli n'ola irse **beķāya**
10. Fenāyi eski yurtdan köy göçdi
256. Gazel

7. Maħv idüp zēb-i vücūdi bul **beķā**
8. Geçer sivādan maţlab-ı a'lāya ir
10. Murabba

13. Ger dilerseñ ey Fenāyi iki 'ālemde **beķā**
14. Zāt-ı biçūna ideđer cān u dilden intisāb
23. Gazel

7. 'Ubūr eyle bu keşret 'āleminden
8. **Beķāya** ir şühūd it nūr-ı vaħdet
29. Gazel

1. Güzer eyle fenādan bul **beķāyı**
2. Yüri bülbül kağimj āşiyāne
45. Murabba

3. Fenā rāhında varın iden ifnā
4. N'ola bulsa **beķā**-yı cāvidanı
266. Gazel

1. Fenādur 'ālemüñ yoķdur **beķāsı**
2. Şaĥiĥ bil ki şu üzredür bināsı
274. Gazel

5. Ĥüzüzāt-ı fenādan geçer **beķā** bul
6. Niçün geldüñ cihāna eyle iz'ān
175. Gazel

5. Ulaşup vaşlına **beķā** buldı
6. Eyleyenler bu ħalbi fāni
237. Gazel

5. Rabbi erni lem'asından Mūsa-veş ide nazar
6. Bu vücūdum tūrına ba'de'l-fenā vire **beķā**
9. Gazel

3. Ĥaķiķat 'āleminden ol ħaber-dār
4. **Beķāya** ir güzer eyle fenādan
177. Gazel

beķā cāmı [1] Ededilik kadehi, şarabı.

13. Degil çünki fenā gülzārı bāķi
14. **Beķā cāmı** şundi aña sāķi
46. Murabba

beķā ehli [1] Ebediliğe ait olanlar.

3. **Beķā ehli** olan gördi liķāyı
4. ‘Urūc eyle ķadīmī āşiyāne
45. Murabba

beķā gülzārī [2] Ebedilik bahçesi.

11. Ulaşdur ĥazret-i Raĥmān’a cāmı
12. **Beķā gülzārīna** ‘azm eyle bülbül
47. Murabba

3. İrişdür özüni gülzāra irken
4. **Beķā gülzārīna** ‘azm eyle bülbül
47. Murabba

beķā iķlīmī [10] Sonsuzluk ülkesi.

1. Bu keşret mülkine cānā gönül virme hebādur hep
2. **Beķā iķlīmīne** ir ki sıvā ĥubbi hebādur hep
20. Gazel

21. Gider dilden rūsūm-ı mā-sivāyı
22. **Beķā iķlīmīne** irsün Fenāyi
22. Murabba

19. **Beķā iķlīmīne** irsün Fenāyi
20. Kerem senden eyā sultān u Sübhān
25. Murabba

3. Bu vücūd-ı fāniyi irgür **beķā iķlīmīne**
4. Dinile şānına anuñ leyse min mevtin ĥazer
44. Gazel

1. Şaķın kılma bu fāñi evde mesken
2. **Beķā iķlīmīne** ‘azm eyle bülbül
47. Murabba

7. Nevāñ ile idüp ‘uşşāķı āğāz
8. **Beķā iķlīmīne** ‘azm eyle bülbül
47. Murabba

13. **Beķā iķlīmīne** irsün Fenāyi
14. N’ider sensiz bu cān cān u cihānı
249. Gazel

13. Fenāyi maĥv-ı maĥz eyle fenā rāhında gel varı
14. **Beķā iķlīmīne** ‘azm it açıla sırr-ı Sübhāñi
253. Gazel

11. **Beķā iķlīmīne** ‘azm eyle ey cān
12. Bu cismüñ olmadın fāñide fāñi
287. Gazel

11. Geç fenādan bul **beķā iķlīmīni**
12. Aña şarf it kār u bāruñ ey gönül
122. Gazel

beķā illeri [2] Sonsuzluk ülkeleri.

13. **Beķā illerine** irsün Fenāyi
14. Aña kıl feyz-i zātuñı muķadder
55. Gazel

13. Şühüd-ı nūr-ı zātuñ eyle iĥsān
14. **Beķā illerine** irsün Fenāyi
254. Gazel

beķā mülkü [4] Ebedilik ülkesi.

13. Fenāyi’ye olursa Bārī yārī
14. **Beķā mülküne** irgürür bu kārı
240. Gazel

7. Cihān-ı fāninüñ naķş u nigārına gönül virme
8. İrüp maĥbüb-ı bāķiye **beķā mülküne** ol vāşıl
123. Gazel

9. **Beķā mülküne** bülbül ide pervāz
10. Güzer ide bu gülzār-ı fenādan
152. Gazel

7. Çü bildük hep fenādur māsivullah
8. **Beķā mülküne** ir ķurtul sıvādan
154. Gazel

beķā-yı lem-yezel [1] Sona ermeyen ebedilik.

3. Bilenler ĥāsibü remzin vücūdun eyledi ifnā
4. **Beķā-yı lem-yezel** bulup ĥisābın bī-şümār eyler
64. Gazel

belā [11] 1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder; büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musîbet, felâket.

1. İki ‘âlemde merāmın aña Ĥaķ ide ‘aşa
2. Ola maĥfūz-ı İlähi her **belādan** dā’imā
7. Tarih

5. İçürdi cür‘asın bezm-i belādan
6. Ĥalāş itdi dil ü cānı **belādan**
24. Murabba

3. Dil-i şeydā hemişe şāne gibi
4. Çeker her demde zülfüñüñ **belāsın**
183. Gazel

5. Vişālūñ zevķini şol cān bilür kim
6. Ola gönlinde ‘işķuñuñ **belāsı**
262. Gazel

9. Nażar kılan yüzüñ āyinesine
10. Çeker ol şāne-veş zülfüñ **belāsın**
149. Gazel

1. Hālāş eyle bizi Bārī **belādan**
2. Elümüz al geçür rāh-i hāţādan
152. Gazel

9. Bu **belādan** hālāş idüp bāli
10. Menzilüñ 'ālem-i bālā eyle
209. Gazel

3. Vişāli bezmine şol cān irer ki
4. Derünında ola 'işkuñ **belāsı**
226. Gazel

7. Göñül sevdā-yı sevdādan geçer bir derd-i ser deyü
8. Çeker şāne gibi zülfi **belāsın** gör bu gavğāyı
265. Gazel

9. 'İşk yolunda şādık oldur kim **belādan** kaçmadı
10. Şādık iseñ sen dahı 'add it güle her hārūñı
280. Gazel

19. Şun ey sākı sürür-encām olan cāmı neler çekdik
20. **Belā**-yı derd-i gerdüni cefā-yı çarhı-ı devrānı
2. Tarih

belā bezmi [4] "Belā" meclisi, ezelde ruhların toplandığı meclis.

13. **Belā bezmi**nde 'ayneynüñ ne şey' gördi ki mest oldı
14. Hümārından iki 'ālem hemişe mest ü şeydādur
38. Gazel

1. **Belā bezmi** bu hālka gerçi dündür
2. Velı 'āriflere ol gün bugündür
52. Gazel

11. Nümāyān itdi vechüñ cümle şey'de
12. **Belā bezmi**nde devr iden piyāle
187. Gazel

13. Nefahtü sırrına eyle Fenāyi bendeñi vākıf
14. Bula yerin **belā bezmi**nde olan 'ahd ü peymānum
128. Gazel

belā gülzārı [1] "Bela" gül bahçesi.

3. **Belā gülzārı**na irmek dilersen
4. Gülüñ hālın su'al it 'andelıbden
182. Gazel

belhüm eğal [2] "And olsun ki, cehennem için de birçok cin ve insan yarattık; onların kalbleri vardır ama anlamazlar; gözleri vardır ama görmezler; kulakları vardır ama işitmezler. İşte bunlar hayvanlar gibi hatta daha sapıktırlar. İşte bunlar gafillerdir. " Kur'an-ı Kerim, Araf Suresi,17/179

9. Bizi 'add eyleme **belhüm eğal**den
10. Hālāş eyle kuyūd-ı āb u gilden
6. Murabba

9. Beyān-ı küntü kenz eyler egerçi nergis ü lāle
10. Bice **belhüm eđal** bilsün rumūzını bu esrāruñ
103. Gazel

benā [1] Bina etti, yaptı.

1. Kağ-**benā** Vālide Sulţān cāmi'an
2. Hālisen li'l- 'ālemine'l- 'āmilin
4. Tarih

bend [5] Kıvrım, bağ, düğüm; sevgilinin saçındaki kıvrım.

1. **Bend** olanlar zülf-i hālūñ dāmına āzādedür
2. Cām-ı la'lūñ 'İsi-veş mürde dile cān-dādedür
43. Gazel

9. Koma elden cām-ı 'işkı cür'asın
10. Böyle **bend** eyledi bih-i hān-kāh
207. Gazel

3. Setr ider nūr-ı cemāline celāli perdesin
4. Ol vecihden **bend** ider 'uşşākı zülf ü kāküli
230. Gazel

7. Göñlümi Leylā-yı zülfüñ **bend** idüp Mecnün-şıfat
8. Bu vücüdüm kühmı kesmekde Ferhād eyledüñ
108. Gazel

5. Şaçun zencirine **bend** olalı dil
6. Müselsel zülfünün divānesidür
60. Gazel

bend ü zindān [1] Zincir ve zindan.

3. 'Ālemüñ nāz u na'ım ü bāğ u bostānın baña
4. Sensiz ey sulţān-ı hūbān **bend ü zindān** eyledi
264. Gazel

bende [65] Kul, köle.

9. Sırr-ı vağdetden Fenāyi **bende**ne eyle nazar
10. Her nefesde zāhir ola sırrına 'ayn-ı liķā
3. Gazel

13. Fenāyi **bende**ni iki cihānda
14. Fenādan şoıra kıl zātuñla ibķā
4. Gazel

29. Vir Fenāyi **bende**ne bākı vücūd
30. İre tā hadd-i kemāle fażl u cüd
14. Murabba

21. Kıl Fenāyi **bende**ne yā Rabbenā luţf u kerem
22. Baķma taķşirine 'afv eyle hāţāsın dem-be-dem
16. Murabba

9. Zāhir ü bāţın Fenāyi **bende**ne eyle nazar
10. Oldı mazhar tā cemālūñ nūrına ol bi-ħicāb
17. Gazel

17. Fenāyi **bende**ne'arz eyle dīdār
18. Degil bir kez mükerrer eyle her bār
27. Murabba

9. Fenāyi **bende**ni irgür merāma
10. Kıl anı mazhar-ı 'ayn-ı 'ināyet
29. Gazel

13. Fenāyi **bende**ni kıl mazhar-ı zāt
14. Dü 'ālemde yeter aña bu 'izzet
31. Gazel

15. Fenāyi **bende**ni bir bahre irgür
16. Görine kaçresinden nice emvāc
32. Gazel

17. Fenāyi **bende**ni ey Rabb-i ekrem
18. Cemālūñ Ka'besine eyle maḥrem
33. Murabba

13. İt Fenāyi **bende**ne'ecūd u kerem
14. Şems-i zātuñ lem'asından yā Vedūd
33. Gazel

13. Kıl Fenāyi **bende**ne vaşluñ naşīb
14. Zāt-ı pākūñ 'izzetine yā Vedūd
36. Gazel

25. Fenāyi **bendesin** ol Rabb-i ekrem
26. Hārim-i vaşlına eyleye maḥrem
37. Murabba

9. Fenāyi **bende**n iṭlāk it iki 'ālem kuyūdından
10. Virilsün dest-i kudretten yedine nāme-i menşūr
40. Gazel

11. Olurşa sırr-ı eydihim Fenāyi **bende**ne zāhir
12. Virülür dest-i kudretten yedine nāme-i menşūr
48. Gazel

13. Fenāyi **bende**n irgür nūr-ı zāta
14. Bu sırra vākıf olan 'ayn u nündür
52. Gazel

9. Sırr-ı pāki hürmetiyçün yā ilahī Aḥmed'ün
10. Şems-i zātuñdan Fenāyi **bende**ni kıl neş'e-dār
63. Gazel

17. Küntü kenzūñ bābını fetḥ it Fenāyi **bende**ne
18. Pertev-i mihr-i ezelden eyle anı neş'e-dār
67. Gazel

13. Rumūz-ı lī me'allāhdan Fenāyi **bende**n āgāh it
14. Virile dest-i kudretten yedine nāme-i menşūr
72. Gazel

13. Fenāyi **bende**ni ey Rabb-i ekrem
14. Gürūh-ı kümmeljine eyle ilḥāk
93. Gazel

13. Be-ḥaḥḥ-ı āb-ı rüy-ı sırr-ı levlāk
14. Fenāyi **bende**nūñ kıl kaydın iṭlāk
96. Gazel

13. Fenāyi **bende**nūñ 'afv it kuşürin
14. Müyesser kıl aña kaçır-ı kemālūñ
104. Gazel

9. Zāḥir ü bāṭın Fenāyi **bende**ne eyle nazar
10. Maḥz-ı fazluña efendi eyledi çün ittikal
118. Gazel

13. Kıl Fenāyi **bende**ne 'arz-ı cemāl
14. Cennet-i vaşluña ola tā muḥim
127. Gazel

13. Nefaḥtū sırrına eyle Fenāyi **bende**ni vākıf
14. Bula yerin belā bezminde olan 'ahd ü peymānum
128. Gazel

9. Hārim-i vuşlata eyle Fenāyi **bende**ni maḥrem
10. Ki baḥr-ı fazluña reyyān ola tā cān-ı 'aṣānum
131. Gazel

9. Bir avuç ḥāk iken kıldıñ Fenāyi **bende**ni insān
10. Ne ola zātuña lāyık bu cism-i nā-tüvānumdan
143. Gazel

13. Fenāyi **bende**ne iki cihānda
14. Müyesser it aña her demde 'ideyn
146. Gazel

11. Fenāyi **bende**ne iki cihānda
12. Şühūd-ı nūr-ı zātuñ eyle iḥsān
156. Gazel

11. Fenāyi **bende**ne irerse fazluñ
12. Olur her zerresi gün gibi raḥşān
157. Gazel

9. Bir avuç ḥāk iken kıldıñ Fenāyi **bende**ni insān
10. Ne ola zātuña lāyık bu cism-i nā-tüvānumdan
167. Gazel

13. Fenāyi **bende**ne kıl vaşluñ i'tā
14. Kerem deryāsına yok ḥadd ü pāyān
170. Gazel

13. Fenāyi **bende**n irgür her merāma
14. Kemāl-i cüduña yok ḥadd ü pāyān
174. Gazel

13. Zenbini 'afv it Fenāyi **bende**nūñ
14. Eyle āsān müşkülün yā müste'ān
176. Gazel

15. Fenāyi **bende**ne kıl vaşluñ iḥsān
16. Ziyā-baḥş ola nūr-ı Kibriyā'dan
177. Gazel

13. İki 'âlemde Fenâyi **bende**ne eyle nazar
14. Bu imiş maşşûd olan mefhûm-ı emr-i kün fe-kân
181. Gazel

13. Fenâyi **bende**ne yâ Rab kıl ihsân
14. 'Aṭâ-baḥş it anı sırr-ı ḥabîbden
13. 182. Gazel

3. Temennâ-yı cemâlünde dü 'âlem
4. 'Aṭâña muntazırlar **bende** vü şâh
197. Gazel

13. Nazar eyleme sehv ile kuşûra
14. Fenâyi **bende**ni kıl ḥaşş-ı der-gâh
197. Gazel

13. Fenâyi **bende**ni ırgür merâma
14. Anı fazluña eyle ḥaşş-ı der-gâh
199. Gazel

13. Be-ḥaḳḳ-ı âb-ı rûy-ı sırr-ı levlâk
14. Fenâyi **bende**ni ırgür vişâle
201. Gazel

25. Fenâyi **bende**ne eyle şefâ'at yâ Resûl'allâh
26. Civâr-ı ḥazret-i ḳudse ola bî-çâre hem-sâye
204. Gazel

13. Kıl Fenâyi **bende**ne vaşluñ 'aṭâ
14. Maḥz-ı luṭfuñdur aña ancak penâh
207. Gazel

13. Fenâyi **bende**ne kıl fazluñ ihsân
14. Varıcaḳ ḥazret-i ni'me'l- ḥubûra
212. Gazel

3. Mâl ü câhından 'ubûr it bu fenâ dünyânuñ
4. Cân u dilden olagör **bende** ğanı Mevlâ'ya
217. Gazel

13. Fenâyi **bende**ni ırgür merâma
14. Ola manzar cenâb-ı ḥazretüñe
219. Gazel

9. Sivâdan kıl Fenâyi **bende**ñ âzâd
10. Ḥarîm-i vaşluñuñ olsun muḳîmi
221. Gazel

13. Fenâyi **bende**ni ırgür merâma
14. Be-ḥaḳḳ-ı ḥazret-i ḥubbuñ ḥabîbi
222. Gazel

9. 'Ayn-ı luṭfuña Fenâyi **bende**ne eyle nazar
10. Keşret-i eşyâda göre tâ ki sırr-ı vaḥdeti
223. Gazel

9. Ḥarîm-i zâtuña eyle Fenâyi **bende**ni maḥrem
10. Geçe tâ kâbe ḳavseynden bile sırr-ı ev ednâyı
225. Gazel

13. Fenâyi **bende**ni ırgür beḳâyâ
14. Senüñle ola ḳıyâmla ḳu'üdi
233. Gazel

13. Fenâyi **bende**ne iki cihânda
14. 'Aṭâ eyle şühüd-ı vech-i yâri
236. Gazel

13. Oldı **bende** Fenâyi Raḥmân'a
14. Kim ki bildi bu vech-i insânı
237. Gazel

19. Ḥarîm-i vaşluña eyle Fenâyi **bende**ni maḥrem
20. İde şâhibine işâl geçen 'ahd ile peymânı
258. Gazel

13. Fenâyi **bende**ne iki cihânda
14. 'Ayân eyle şühüd-ı 'ayn-ı yâri
263. Gazel

13. Fenâyi **bende**ne iki cihânda
14. 'Ayân it 'aynına nûr-ı 'ayânı
266. Gazel

13. Fenâyi **bende**ñüñ iki cihânda
14. Cenâbuñadur ancak intisâbı
268. Gazel

13. Fenâyi **bende**ne yâ Rab kıl ihsân
14. 'Aṭâ it aña ḥaḳḳâni şühüdi
273. Gazel

13. Fenâyi **bende**ne kıl luṭf u ihsân
14. Bula her câda maşşûda devâmı
279. Gazel

1. Dürlü dürlü derde uğratduñ bizi
2. **Bendeyin** n'eyleyeyin gönñüm seni
281. Gazel

1. Dürlü dürlü derde uğratduñ bizi
2. **Bendeyem** n'eyleyeyüm nefsum seni
282. Gazel

13. Fenâyi **bende**ne ref it hicâbı
14. Ḥaḳḳıce bile ma'nâ-yı insânı
287. Gazel

11. Kâl u ḳılın ḥâle tebdîl it Fenâyi **bende**ñüñ
12. Ḥâline bir kez nazar ḳılsañ bulur 'ayn-ı liḳâ
3. Gazel

13. Neş'e-dâr it sırr-ı vaḥdetden fenâyi **bende**ni
14. Fazluñ ile her merâmın ḳıl müyesser yâ mucîb
13. Gazel

17. Ger Fenâyi **bende**ne fetḥ ola bâb
18. Zerresi bî-şek olurdu âfitâb
42. Murabba

15. Fenāyi **bende**ni yā Rab iriṣdūr vaḥdet-i zāta
16. Ḥabībūn ḥürmetine kıl beḳān ile anı ifnā
12. Gazel

bende vü şāh [1] Kul ve sultan.

7. Kemāl-i cūduña yoḳ hadd ü ḡāyet
8. ‘Aṭāña muntazırlar **bende vü şāh**
208. Gazel

bende-i ḥāş [1] Hususi köle.

13. Cān u dilden işigüñde ḳul olan görmez ḥicāb
14. **Bende-i ḥāşşuñ** odur kim aña tiryāk ola sem
134. Gazel

bend-i fūrḳat [1] Ayrılık bağı.

1. **Bend-i fūrḳat**den efendi bizi āzād eyle
2. Ḳalb-i nā-şādumuzı vaşluñ ile şād eyle
185. Gazel

benefşe [1] Menekşe çiçeği.

13. **Benefşe** sünbül ü zerrin delil oldılar ezhāra
14. Eline seyf alup süsen ider nergis nigh-bāni
251. Gazel

ber [1] Yer, kara, toprak.

- Eger baḥr u eger **berde**
Ḥudā zāhir çü her yerde
26. Murabba

berr ile baḥr [1] Kara ve deniz.

1. Nümāyān oldı ‘ālemde yine gör şun’-ı Raḥmāni
2. İrişdi **berr ile baḥre** Ḥudā’nuñ luṭf u iḥsāni
2. Tarih

ber-bād [2] Bozuk, perişan, harap, mahv edilmiş, yeke verilmiş.

9. Resm-i ḥubb-ı mā-sivā **ber-bād** ola
10. Hemm ü ḡamdan cān u dil āzād ola
42. Murabba

9. Bir ḥaber irişdi beñzer cānuña cānāndan
10. ‘Aḳluñı yağmaya virüp varı **ber-bād** eyledüñ
108. Gazel

ber-dār [3] Darağacına çekilmiş, asılmış.

5. N’ola nüş eylese cām-ı hüviyyet cür’asın Ḥallāc
6. Maḥabbet dārına **ber-dār** olan lā-büdd olur Maşūr
40. Gazel

7. Nüş idüp maḥbüb elinden cām-ı vaḥdet cür’asın
8. Keşf-i rāz itse n’ola Maşūr-veş **ber-dār**umuz
79. Gazel

7. Olursa feyz-i aḳdesden dil ü cāna n’ola i’tā
8. Maḥabbet dārına **ber-dār** olan lā-büd olur Maşūr
72. Gazel

ber [2] Arapça ve Farsça kelimelerin başına gelerek sıfat ve zarflar yapar; Türkçe’deki “-de” ekiyle “üzeri, üzere, üzerine, üzerinde” vb. nin karşılığıdır.

3. Görinen hengām-ı şeb encüm degıldür **ber-felek**
4. Dökdi göz yaşını anuñ rıḥletine āsümān
1. Tarih

11. Bāb-ı raḥmet bāz ḳon **ber-in** ‘aziz
12. Bokzereḳ sālİK ez-kevn ü mekān
172. Gazel

berg-i nesrin [1] Nesrin, yaban gülü yaprağı.

3. **Berg-i nesrin** üzre zülfüñi perişān itme kim
4. Cānları bİ-ḥānümān itmek dilersüñ ey gönül
115. Gazel

berİ [2] Uzak; arınmış, temizlenmiş.

13. Temennā-yı cemālūñden Fenāyi
14. Bu vech ile dü ‘ālemden **berİ**dür
41. Gazel

7. İki ‘ālem ḳuyūdından **berİ**dür
8. Gören nūr-ı tecellİñüñ ziyāsın
183. Gazel

berr-i firḳat [14] Ayrılık toprağı.

3. **Berr-i firḳat** içre bu dil teşnesi ‘aṭşān iken
4. Eyledi ‘ayn-ı vişālūñ anı reyyān bu gice
214. Gazel

7. Niçe bir **berr-i firḳat**de olalum vaşluña teşne
8. Zülāl-i baḥr-ı fazluña ḡariḳ it cān-ı ‘aṭşānı
229. Gazel

3. **Berr-i firḳat**de niçe bir teşneler ‘aṭşān ola
4. Ḳıl zülāl-i feyz-i fazluñdan ‘aṭā bir ḳaṭre mā
3. Gazel

3. Zülāl-i feyz-i cūduñdan ‘aṭā ḳıl
4. Ḳoma bu **berr-i firḳat** içre ‘aṭşān
3. 3. Nazm

9. ‘Ubür it **berr-i firḳat** menzilinden
10. Vişāli ḳa’besine eyle mi’rāc
32. Gazel

13. Kālanlar **berr-i firḳat** içre ‘aṭşān
14. Zülāl-i feyz-i vaşla oldı reyyān
36. Murabba

9. Cām-ı vaşluñ cür’asından sākİyā eyle ‘aṭā
10. **Berr-i firḳat**de niçe bir teşne dil ‘aṭşān olur
54. Gazel

13. **Berr-i fūrkat** içre ‘aṣṣān olmayalum yā Kerīm
14. İrgürüp āb-ı viṣāle itme ser-gerdān u zār
67. Gazel

3. Niçe bir **berr-i fūrkat**de olalum vaṣluña teṣne
4. Zülāl-i feyz-i vaṣluñi ‘aṭā kıl cān-ı ‘aṣṣāna
192. Gazel

5. Bu vücūd kaṭresini irgüregör deryāya
6. **Berr-i fūrkat**de niçe bir gezesin bî-māye
217. Gazel

3. Niçe bir **berr-i fūrkat**de olalum vaṣluña teṣne
4. Zülāl-i feyz-i fazluña ğariḳ it cān-ı ‘aṣṣāni
253. Gazel

3. Niçe bir **berr-i fūrkat**de olalum la'lüñe teṣne
4. Zülāl-i baḫr-ı fazluña ğariḳ it cān-ı ‘aṣṣāni
286. Gazel

3. Niçe bir **berr-i fūrkat**de olalum vaṣluña teṣne
4. Zülāl-i la'l-i nābuñdan ‘aṭā eyle tesellāyi
288. Gazel

3. Niçe bir **berr-i fūrkat**de olalum vaṣluña teṣne
4. Zülāl-i feyz-i fazluña ğariḳ it cān-ı ‘aṣṣānum
128. Gazel

bes [5] Kafi, yeter, yetişir.

1. Neseble iftiḫār itmek hevesdür
2. Fülān ensāb ehl-i ‘aḳla **bes**dür
7. Matla

13. Faẓl u cūduñ baḫrine yā Rabbi yoḳ ḫadd ü kenār
14. Kaṭresi **bes**dür ‘uṣāt-ı mü’minine her ne var
16. Murabba

7. Zerre luṭfuñ **bes** durur ‘ālemlere
8. Biz de fazluñ umaruz zāhir nihān
176. Gazel

7. Cennet ü ḫūr u kuṣūruñ ṭālibidür pür-kuṣūr
8. Lem’a-i nūr-ı tecelli **bes**dür ‘uṣṣāka hemān
179. Gazel

5. **Bes** durur cümle ‘uṣāt-ı mü’minine ser-te-ser
6. Baḫr-ı raḫmetden irerse ‘āleme bir kaṭre āb
16. Gazel

bey’ [7] Satış, alışveriş.

5. Naḳd-i cāna cevher-i bākiyi kıldıñ iştirā
6. **Bey’** olup bāzār-ı ‘iṣḳda varumuz ol kān için
151. Gazel

11. Metā’-ı vaṣluña **bey’** eyle cāni
12. Düşer ōanma gel ey ḫāce bu bāzār
70. Gazel

11. Cenneti bir dāneye **bey’** eylese Ādem n’ola
12. Vāḳıf oldı sırrına vechüñde müṣḡin dānenüñ
107. Gazel

7. Zāyi’ itme naḳd-i ‘ömri elde iken ey ‘aziz
8. Vaṣla cāni **bey’** idüp yār ile it bāzāruñi
280. Gazel

5. Çünkü geldüñ bu cihān bāzārına ey müṣṭerī
6. Naḳd-i cāni **bey’** iden bu yolda bāzer-ġān imiṣ
88. Gazel

11. Metā’-ı vaṣlı **bey’** idüp bu cāna
12. O bāzār naḳdini āmade geldük
112. Gazel

15. **Bey’** itdi naḳd-i cānımı sālik metā’-ı vaṣluña
16. Nūr-ı cemālüñ bezmine cān u cihān ōıkr-ānedür
66. Gazel

beyān [18] Anlatma, açık ve güzel söyleme, ifade.

17. Emr-i mütü ḫükmine itmiṣdi gerçi imtiṣāl
18. Küllü nefsin ma’nisinden zāhiren kıldı **beyān**
1. Tarih

17. Kaṭre ḫāl-i baḫrı nic’etsün beyān
18. Cirm-i ōemsi ide mi zerre **beyān**
32. Murabba

17. Kaṭre ḫāl-i baḫrı nic’etsün beyān
18. Cirm-i ōemsi ide mi zerre **beyān**
32. Murabba

13. Vücüdü için ‘ayān oldı
14. Me’āñ hep **beyān** oldı
38. Murabba

5. Baḳ vücüduñ ‘ālemine gör ne yazmıṣ nāmuñi
6. Bu ma’āñinüñ **beyāni** ‘alleme’l- esmādudur
43. Gazel

13. Mā vesa’niden Fenāyi olduñ ise neṣ’e-dār
14. Kıl ma’āñisin **beyān** innā ’araznānuñ nedür
61. Gazel

11. Nāzil oldı bu **beyāna** lā-tūḫarrik āyeti
12. Ol beyāni bî-gümān itmek dilersün ey göñül
115. Gazel

11. Nāzil oldı bu beyāna lā-tūḫarrik āyeti
12. Ol **beyāni** bî-gümān itmek dilersün ey göñül
115. Gazel

5. Oḳur bir noḳṭadan ‘ilm-i ledünni
6. Uṣūliyle ma’āñi vü **beyāndan**
155. Gazel

3. Nefahatü sırrı şıgmazken bu kevne
4. Lisân ile niçe mümkün **beyâna**
198. Gazel
9. Kâl ü hâle gelmeyen mâ'nâ olur mı hiç **beyân**
10. Evvel ü âhîrümüz yek-sân ide ol pâdişâh
193. Gazel
7. Nedür maqşûd ma'ânşin **beyân** it
8. Bu hâk ü nâr u mâ ile havâdan
152. Gazel
13. Eger ma'nâ-yı Âdem'den şorarsañ
14. **Beyân** olmaz Fenâyî ol ma'ânî
234. Gazel
3. Oğur seb'a'l- meşânî âyetin bir noqtadan 'ârif
4. Ledünnî 'ilmi Hızr-veş aña çünkü **beyân** oldı
245. Gazel
7. Yüzüñde sûre-i seb'a'l- meşânî âyetin gördi
8. O terkîbüñ şifâtını bu vech ile **beyân** oldı
247. Gazel
13. Ey Fenâyî bu remzi fehm eyle
14. Bu ma'ânî saña **beyân** oldı
259. Gazel
3. Nuqûş-ı ğayrı hâk it levh-i dilden
4. **Beyân** olsun dile sırr-ı ma'ânî
267. Gazel
9. **Beyân**-ı küntü kenz eyler egerçi nergis ü lâle
10. Bice belhüm eđal bilsün rumûzını bu esrârüñ
103. Gazel
- beyn** [1] Ara, orta, iki şeyin ortada kalan kısmı.
33. Gerçi vardur nâs **beyn**inde hilâfetde hilâf
34. Şâh-ı kevneyn anı ta'yîn itdi oldur mu'teber
1. Kaside
- beyt** [2] Ev.
3. Yapdı **beyt**in yümn ile Aħmed Ağa
4. Bârî müşküllerini âsân ide
5. Tarih
1. Hemîşe ğonçe-i baħtı ola güller gibi ħandân
2. Cihân durduqça bu **beyti** idüp Ħaħ dâ'im âbâdân
51. Matla
- beyt-i dil** [1] Gönül evi.
1. Ger dilerseñ **beyt-i dil**de dürr-i pāk
2. Meskenetle ol fenâ rāhında ħāk
113. Gazel

beyt-i ħarām [2] Kabe.

7. Tavâf eyleye dil **beyt-i ħarām**uñ
8. Meded ey luţf-ı bî-ħad pâdişāhum
33. Murabba
11. Ħarîm-i zātuña cān ola maħrem
12. 'Ayân it 'aynuma **beyt-i ħarāmı**
270. Gazel
- bezl** [5] Bol bol, cömertçe vermek, esirgemenen vermek.
1. Varuñı **bezl** eyle ey dil vuşlat-ı cānāneye
2. Virmeyesin vaşl-ı yāre cānuñı cānāneye
191. Gazel
5. Sevenler cān ile anı
6. Yolına **bezl** ider cānı
38. Murabba
13. Şunlaruñdur devlet-i bākî vü 'ömr-i sermedî
14. **Bezl** idüp cānı yoluñda itdi terk ağyāruñı
280. Gazel
3. Dü cihāndan özüni itdi ħalāş
4. Rāh-ı Ħaħ'da **bezl** iden cān u teni
281. Gazel
13. N'ola **bezl** itse Fenâyî cism ü cānı yoluña
14. Dü cihān kaydıñdan anı çünkü âzād eyledüñ
108. Gazel
- bezm** [7] Topluluk, meclis.
1. Vişâli **bezm**üne kıl bizi lâyıĥ
2. 'İnâyet eyle sultānum meded it
23. Murabba
5. İrmege şem'-i cemâli **bezm**inüñ envārına
6. Perr ü bâli eyle sūzān ey gönül pervāne-vār
51. Gazel
3. Bu **bezm**üñ sākisi cümle bir iken
4. Kimi a'lā kimi ednā niçündür
52. Gazel
15. Bey' itdi naħd-i cānımı sâlik metā'-ı vaşlına
16. Nür-ı cemâlüñ **bezm**ine cān u cihān şükr-ānedür
66. Gazel
13. Nār-ı 'ışkuña Fenâyî nice sūzān olmasun
14. Şem'-i ħüsnüñ **bezm**ine pervānedür şems ü ħamer
69. Gazel
3. Vişâli **bezm**ine şol cān irer ki
4. Derünında ola 'ışkuñ belâsı
226. Gazel

3. 'Işık meclisinde gelse fiğāna o her nefes
 4. **Bezm** ehli vecde ire ser-te-ser zi-ney
252. Gazel

bezm-i 'ālī Yüce meclis

3. Hümā-yı hū vü yā hūyı gönül murğı şikār itdi
 4. Maḥabbet sāgarın sāki şunalı **bezm-i 'ālī**den
168. Gazel

bezm-i 'ankā [1] "Anka"nın meclisi.

9. Hemçü 'Aṭṭār ey Fenāyī mantıku't-ṭayr bilmeyen
 10. Kāf 'a varup görmek ister ol **bezm-i 'ankā**muzu
238. Gazel

bezm-i belāf "Belā" meclisi.

5. İçürdi cür'asın **bezm-i belā**dan
 6. Ḥalāş itdi dil ü cāni belādan
24. Murabba

3. Bı-ḥisāb aşşı idüp gelmeye noḡşān u zevāl
 4. Dost ile **bezm-i belā**da olınan peymānuma
188. Gazel

3. Ol **bezm-i belā**da görülen sırr-ı nihāni
 4. Ol 'ahd-i ḡadīm yādına dil-dāde mi geldüñ
111. Gazel

3. Vaḡdetde idük senüñ ile **bezm-i belā**da
 4. Bu 'ālem-i keşretde dahı yine hemān ol
116. Gazel

7. İçen vaḡdet meyin **bezm-i belā**da
 8. 'Ubūr eyler bu keşret 'āleminden
141. Gazel

bezm-i cihān [1] Dünya meclisi

1. Şunalı sāki-i 'ışkuñ ezel cām-ı rüh-efzāyı
 2. İder **bezm-i cihān** içre anıñçün bizi şeydāyı
265. Gazel

bezm-i elest [1] Elest bezmi, elest meclisi. Allah ruhlar âlemini yarattığı vakit onlara "Elestü bi Rabbiküm" (Ben sizin Rabb'iniz değil miyim?) demiş; ruhlar da O'na; "Kalu bela" (Evet, Rabb'imizsin.) dedi ve böylelikle insaoğlu dünya hayatına geldi. Bu meclis "bezm-i ezel" olarak da bilinir. Bu sebeple, tasavvuf ve İslam edebiyatlarında "en eski zaman, en eski meclis" olarak değişik şekillerde çokça kullanılır.

9. **Bezm-i elestüñ** mestidür
 10. Meydān-ı 'ışkuñ cüstidür
11. Murabba

- bezm-i ezel [1]** Ezel meclisi. (Bkz. elest meclisi)
13. Sırruñ buldı Fenāyī cān gibi dilde nihān
 14. Bu imiş **bezm-i ezel** ol yār ile peymānumuz
80. Gazel

bezm-i ḡaş [1] Seçkinler meclisi.

1. Gider yā Rab aradan bu'd u ḡurbı
 2. Ḳarın ola ki **bezm-i ḡaş**sa ḡurbı
222. Gazel

bezm-i keşret [1] Çokluk meclisi.

3. Geçür bu **bezm-i keşret**den naḡar ḡıl sırr-ı vaḡdetden
 4. İçür 'ışkuñ şarābından olalum dā'imā şeydā
2. Nazm

bezm-i maḡabbet [1] Aşk meclisi.

23. İdüp aḡbaptü en u'raf rumūzın zevḡ ile iz'ān
 24. İçer **bezm-i maḡabbet**den Fenāyī cām-ı 'irfāni
251. Gazel

bezm-i mey-i ḡālū [1] "ḡālū" şarabının meclisi. (Bkz. elest meclisi)

1. Şem'-i ruḡ-ı cānāna pervānelerüz cānā
 2. **Bezm-i mey-i ḡālū**dan mestānelerüz cānā
2. Gazel

bezm-i şafā- baḡş [1] Neşe veren meclis.

7. Gülzār-ı ma'āniḡde açıldı şafā verdi
 8. Ol **bezm-i şafā-baḡş**ı bize hoş bāda mı geldüñ
111. Gazel

bezm-i vaḡdet [1] Vahdet, birlik meclisi.

9. **Bezm-i vaḡdet**de çeküp şahbā-yı zātı dem-be-dem
 10. Ey Fenāyī mest ü medhūş olmayan nādān imiş
89. Gazel

bezm-i vaşl [6] Kavuşma meclisi.

13. **Bezm-i vaşl**uñ cür'asından sākiyā şun sāgarı
 14. Nūş idenlerüñ ola her dem du'ası müstecāb
14. Gazel

11. Ḳıl 'ināyet levḡ-i dilden ḡakk ola resm-i sivā
 12. Vir ḡabībüñ ḡürmetine **bezm-i vaşl**a iḡtidār
51. Gazel

7. **Bezm-i vaşl**uñ cür'asından ḡıl 'aṭā
 8. Cān u diller eyleye kesb-i sürür
78. Gazel

15. Girmedil vilāyetine ehl-i zühd henüz
 16. Derd ehli **bezm-i vaşl**a bulubdur zafer zi-ney
252. Gazel

7. Nice yol bulur cenāb-ı pākūne bir kabza hāk
8. Yemm-i cūduñdan anı kıl **bezm-i vaşla** müsteħāk
100. Gazel

3. Görmedi iki cihānda hemm ile ğamdan nişān
4. **Bezm-i vaşluñ** cür‘asından nüş iden mestānemüz
87. Gazel

bezm-i vişāl [4] Kavuşma meclisi

7. Eyle bezm-i **vişāl**üne lāyık
8. Kıl ‘aṭā anı bālūme yā Rab
22. Gazel

3. Niçe bir nār-ı hicrānuñ dil ü cānı ide sūzān
4. Bizi **bezm-i vişāl**ünden kerem it eyleme mehcūr
40. Gazel

5. Firākı miḥnetini çekmeyen cān
6. Nice lāyık olur **bezm-i vişāle**
195. Gazel

3. İrmege **bezm-i vişāl**-i yāre
4. Ele al ḥāṭır-ı ‘abd’ullāhı
276. Gazel

bezm-i vuşlat [1] Kavuşma meclisi.

3. Firākuñ āteşine kılma sūzān
4. Sezā-vār eyle **bezm-i vuşlatuñ**a
219. Gazel

bezm-i yār [1] Sevgilinin bulunduğu meclis.

15. **Bezm-i yāre**hem-dem eyle her nefes
16. Sen ‘ināyet it meded yā Rabbenā
32. Murabba

bezr-i ḥubb-ı yār [1] Sevgilinin aşkının tohumu.

7. Pür durur ezhār-ı ‘irfān ile cānum ravzası
8. Zer’ idelden **bezr-i ḥubb-ı yāri** Ḥaḳ bostānuma
188. Gazel

bj-‘aded [2] Sayısız, pek çok.

17. Ey Kaḍım ü Ḥayy u Ḳayyūm u Eḥād
18. Sensin ol ḥallāk-ı eşyā **bj-‘aded**
12. Murabba

19. Luṭf u iḥsānuñı eyle **bj-‘aded**
20. N’eylesünler bu cihān sultānlığı
41. Murabba

bj-çāre [6] Çaresiz; düşkün, zavallı.

21. Neye kâdir olur **bj-çāre** insān
22. Yine Ḥaḳ’dan olur kullara iḥsān
6. Murabba

1. Ḥudāyā yara senden çāre senden
2. Umar derde devā **bj-çāre** senden
184. Gazel

25. Fenāyī bendeñe eyle şefā‘at yā Resūl’allāh
26. Civār-ı ḥazret-i ḳudse ola **bj-çāre** hem-sāye
204. Gazel

7. ‘Aceb ğafletdedür **bj-çāre** insān
8. Alup viren iden kendüyi şandı
272. Gazel

9. Cenābuñdan eger olmazsa iḥsān
10. Neye kâdir olur **bj-çāre** insān
34. Murabba

5. Bu derdüñ çāresi **bj-çāre**likdür
6. Olur mı ğā‘ib olan derde çāre
203. Gazel

bj-cihet [2] Yönsüz, tarafsız.

7. Āşiyān-ı ḳudse pervāz ide bu şeh-bāz-ı dil
8. Şemme vech’ullāh nūrın **bj-cihet** ide şühūd
37. Gazel

3. Şeş cihetden **bj-cihet**dür ol Kerim
4. Tatdı her kim ki özünde zevki var
76. Gazel

bjdār [3] Uyanık, uyumayan, uykusuz.

7. Zihī necm-i sa‘ādet kim anuñ **bjdār** ola baḥtı
8. Yüzünden perde ref’ olup güneş çıka ḥicābından
165. Gazel

7. Gönül gözini h’ābdan eyle **bjdār**
8. İre tā cān u dil sırr-ı me‘āle
195. Gazel

5. Baḥr-ı ‘iḥḳūñ ğarḳa virdi bu vücūdum zevraḳın
6. Gör ne **bjdār** eyleyüp hecrüñ ne tūfān eyledi
264. Gazel

bidāyet [4] Başlangıç, başlama.

17. Cenābuñdan olursa ger ‘ināyet
18. Bir olur sālīke ğāyet **bidāyet**
22. Murabba

13. ‘Aṭā vü cūduña yokdur nihāyet
14. Kerem kıl bir ola ğāyet **bidāyet**
28. Murabba

5. **Bidāyetle** nihāyet ola yek-sān
6. Bizi ırgür gürüh-ı sâbiḳūna
194. Gazel

5. Ezeldendür **bidāyeti** cihāna şığmadı hergiz
6. Bu ma'nîdendür 'uşşākuñ mekāmī lā-mekān oldı
239. Gazel

Bj-derd [1] Dertsiz, derdi olmayan.

17. 'Ābid firār iderse meclis-i neyden 'aceb midür
18. **Bj-derd** olan kılūba irişür keder zi-neý
252. Gazel

bigāne [5] Yabancı, âşinā olmayan; kayıtsız, ilgisiz, alâkasız, lâkayt.

13. Aşsen-i takvîmüñ añla ey Fenāyi ma'nisin
14. Āşinā oldı yine ol yār ile **bigānemüz**
84. Gazel

11. Gider **bigāne**lik resmin aradan
12. Bizi fazlūñla 'add it âşinādan
141. Gazel

9. Sırr-ı remz-i 'alleme'l-esmāyī dānādan işit
10. Diñlemez efsānesini âşinā **bigānenüñ**
107. Gazel

7. Emr-i Hakk'ı itmeyen fark kaldı fūrkatde müdām
8. Āşinādan pes ne ma'nîden seçer **bigāneyi**
200. Gazel

9. Cāna irgürüp bu rāzī ey Fenāyi bilmedüñ
10. Saña kim dir sırruñı keşf eyle her **bigāneye**
191. Gazel

bj-gümān [4] Şüphesiz.

23. Qanı bir göz ki şühüd ide cemālī nürünü
24. Göstere mir'āt-i dilde vechini ol **bj-gümān**
1. Tarih

15. Tālibüñ mañlūbı sensin **bj-gümān**
16. N'eylesünler bu cihān sulţānlığım
41. Murabba

11. Nāzil oldı bu beyāna lā-tūharrik āyeti
12. Ol beyānı **bj-gümān** itmek dilersüñ ey göñül
115. Gazel

7. Ruñuñ kālū belā sırrın ideli 'āleme ifşā
8. Giderdi perdeyi yüzden gümānum **bj-gümān** oldı
239. Gazel

bjh [1] Kök; kaynak, temel, asıl.

9. Qoma elden cām-i 'ışkı cür'asım
10. Böyle bend eyledi **bjh**-i hān-qāh
207. Gazel

bj-ḥad [2] Sınırsız, pek çok.

1. Cenāb-ı Ḥazret-i Aḥmed Efendi
2. İrişdi aña Hakk' uñ luḫı **bj-ḥad**
8. Tarih
9. Baqmadı taqşire ol iḫsāmı **bj-ḥad** pādīşāh
10. Dest-i luḫfile dil-i vj-rānı ta'mir eyledi
246. Gazel

bj-ḥadd ü gāye [1] Sonsuz ve nihayetsiz.

23. 'Atādur dillere **bj-ḥadd ü gāye**
24. Qudüm-ı ḥazret-i sulţān-ı kevneyn
36. Murabba

bi-ḥakk [9] Hakkı için.

7. Yed-i kudretle a'dā ola maḫhūr
8. **Bi-ḥakk**-ı mebd-e-i kām-ı risālet
6. Tarih

7. İki 'ālem kuyūdından kıl ıtlāk
8. **Bi-ḥakk**-ı āb-ı rüy-ı vech-i enver
49. Gazel

19. **Bi-ḥakk**-ı ḥazret-i Aḥmed-i muḫtār
20. Kerem luḫ u 'ināyet eyle yā Rab
27. Murabba

3. Bizi zevk-ı vişālden kılma maḫrūm
4. **Bi-ḥakk**-ı menba'-ı 'ayn-ı risālet
29. Gazel

9. Sivā levşinden eyle kalbümüz pāk
10. **Bi-ḥakk**-ı nūr-ı pāk-i sırr-ı levlāk
25. Murabba

1. Sivādan kalbümüz kıl tāhir ü pāk
2. **Bi-ḥakk**-ı nūr-ı pāk-i sırr-ı levlāk
35. Murabba

7. K'ire sāliklerüñ bāḫi ḫuzūra
8. **Bi-ḥakk**-ı nūr-ı pāk-i sırr-ı levlāk
35. Murabba

11. Ğariḫ it baḫr-ı fazl-ı raḫmetüñe
12. **Bi-ḥakk**-ı nūr-ı pāk-i sırr-ı levlāk
35. Murabba

15. İrişdür gāyetine fazl-ı cüdi
16. **Bi-ḥakk**-ı nūr-ı pāk-i sırr-ı levlāk
35. Murabba

Bi-ḥamdi'llah [3] Allah'a şükür olsun, Allah'ın yardımıyla.

13. Sürüran didi tāriḫin Fenāyi
14. **Bi-ḥamdi'llah** yerin buldı vezāret
6. Tarih

1. 'İkāl-i 'aql-ı cüz'iden hālāş oldum sürürüm var
2. Maḥabbet sāğarın içdüm **bi-ḥamd'illāh** ḥuzūrüm var
47. Gazel

1. **Bi-ḥamdi'llāh** zuhūr itdi yine elṭāf-ı Sübhānī
2. Teraḥ fi'l-cümle ṭarḥ olup feraḥ-baḥş eyledi cānı
251. Gazel

bi-ḥanümān [1] Evsiz, barksız, ocaksız olmak.

3. Berg-i nesrīn üzre zülfüñi perişān itme kim
4. Cānları **bi-ḥanümān** itmek dilersüñ ey gönül
115. Gazel

bi-ḥicāb [2] Perdesiz, örtüsüz, açık bir şekilde.

9. Zāhir ü bāṭın Fenāyī bendeñe eyle nazar
10. Oldı maḥzar tā cemālūñ nūrına ol **bi-ḥicāb**
17. Gazel

1. **Bi-ḥicāb** gösterdi vechin çünkü cānān bu gice
2. Küllü şey'in lem'asın kıldı nümāyān bu gice
214. Gazel

bi-ḥisāb [6] Hesaba gelmez, sayısız, pek çok.

11. Kıl luṭf u cüduñ **bi-ḥisāb**
12. Eyle bize luṭf u kerem
19. Murabba

7. İn te'uddü ni'metinden neş'e-dār it bālümüz
8. Umaruz iḥsānuñ ire bu ğarībe **bi-ḥisāb**
23. Gazel

3. Yoğ iken 'ālemleri cüduñla içād eyledüñ
4. Ola faẓluñ umaruz ḳullarına **bi-ḥisāb**
24. Gazel

7. Reşḥa-ı cüduñla buldı bu vücūdi kā'ināt
8. Feyz-i cüduñdan umaruz ola luṭfuñ **bi-ḥisāb**
26. Gazel

7. Maḥrem olan esrāruña irişdi zevḳ-i vaşluña
8. Manzar olup dīdāruña buldı merāmın **bi-ḥisāb**
27. Gazel

3. **Bi-ḥisāb** aşşı idüp gelmeye noḳşān u zevāl
4. Dost ile bezm-i belāda olınan peymānuma
188. Gazel

bi-ḥüde [3] Boşuna.

9. Hevā ile hevesden çekmeyen ser
10. Yeler **bi-ḥüde** seyre serseridür
42. Gazel

5. Gel ey bülbül ḳo **bi-ḥüde** fiğānı
6. Ḥiṭāb işit saña senden ḳarībden
182. Gazel

9. Güzer eyleyegör iki cihānı
10. ḳo **bi-ḥüde** yire āh u fiğānı
47. Murabba

bi-irtiyāb [3] Şüphesiz.

1. Ara yerden cāna ref' ola ḥicāb
2. Göre göz envārını **bi-irtiyāb**
2. Tuyuğ

5. Yār-ı bākī için itdi hicret-i dār-ı fenā
6. Mā vesa'nī nüktesin zevḳ eyledi **bi-irtiyāb**
17. Gazel

9. Rabbi ernī lem'asından cān u dil bula ziyā
10. Mūsa-veş dīdār-ı yāri görmege **bi-irtiyāb**
24. Gazel

bi-küllī [9] Hep, bütün, tamamıyla.

7. **Bi-küllī** maḥv ola benlik aradan
8. Meded senden 'ināyet eyle Mevlā
31. Murabba

11. Aldı bizden bizlügümüz ḳomadı zerre nişān
12. Çekdi zātına **bi-küllī** cezbe-i Raḥmān'umuz
80. Gazel

11. Sivā 'avḳ itmeye yoluñda bizi
12. **Bi-küllī** ref' ola dilden 'avā'ıḳ
101. Gazel

3. Burūc-ı evc-i mes'ūda 'urūc it
4. Güzer eyle **bi-küllī** kün fe-kāndan
147. Gazel

5. Oḳuyan noḳtadan 'ilm-i ledünni
6. 'Ubūr eyler **bi-küllī** güft ü güdan
163. Gazel

7. Ḥayālūñ naḳşı gönümde muşavver olalı cānā
8. Güzer kıldı **bi-küllī** dil bu taşvīr-i ḥayāliden
168. Gazel

3. Firāḳuñla gözüm yaşı idüpdür Niḳ gibi tuğyān
4. Vücūdum mülkini luṭf it **bi-küllī** ğarḳ-ı āb itme
211. Gazel

7. Bu ism ü resmi maḥv itdi **bi-küllī** nūr-ı lāhūtı
8. Ne dünyā belki 'uḳbādan geçürdi cezbe-i cānı
231. Gazel

9. Şuhūd-ı nūr-ı zātuñ eyle in'ām
10. **Bi-küllī** aradan ref' it raḳībi
242. Gazel

bi'l- külli [2] Bütünüyle, tamamen.

3. Geçürdi cezbeñ 'uşşâkı iki 'âlem kıyûdundan
4. Eşer kıalmazsa **bi'l- külli** n'ola nâm u nişânumdan
167. Gazel

3. Geçürdi cezbeñ 'uşşâkı iki 'âlem kıyûdından
4. Eşer kıalmazsa **bi'l-küllî** n'ola nâm u nişânumdan
143. Gazel

bile [1] Birlikte, beraber.

5. Sırr-ı remz-i 'alleme'-esmäya 'ârifseñ eger
6. Senüñ ile **bile** görürsin tamâm eşyâmuzı
238. Gazel

bi-levn ü bi-emşâl [1] Rensiz ve benzersiz.

11. Lâ-mekân oldı nâmuñ eşyâda
12. Lâ-mekânsın **bi-levn ü bi-emşâl**
117. Gazel

bi-mâr [1] Hasta.

9. Zâhirde vü bâtında senden umaruz ihsân
10. **Bi-mâr** olana yâ Rab kıl luţfuñ ile tîmâr
57. Gazel

bi-mâye [1] Sermayesiz.

5. Bu vücûd kaçresini irgüregör deryâya
6. Berr-i fûrkatde niçe bir gezesin **bi-mâye**
217. Gazel

binâ [1] Gören, görücü; kalp gözüyle gören, basiretli.

17. İki 'âlem vücûdı kim aña âyinedür vechüñ
18. Cemâlünde 'ayân görđi şunuñ kim 'aynı **binâdur**
38. Gazel

binâ [2] Yapı yapma, kurma, inşâ etme; yapılma, inşâ edilme.

13. Fenâyi kıl vücûduñ ferd-i muţlak
14. Eħaddendür bu tevħîdüñ **binâsı**
226. Gazel

1. Fenâdur 'âlemüñ yoқdur beқâsı
2. Şahîḥ bil ki şü üzredür **binâsı**
274. Gazel

bi-naşib [1] Nasipsiz, talihsiz.

11. **Bi-naşib**sin sen bu zevқden zâhidâ eyle ḥazer
12. Da'vî-i 'işḳ eyleme özüñe bühtânuñ nedür
61. Gazel

bi-nihâyet [1] Nihayetsiz, sonsuz.

7. Bulup yâr ile vuşlat **bi-nihâyet**
8. Şadâsı bülbülün güş olmaz oldı
46. Murabba

bi-nişân [13] Nişansız, işâretsiz.

7. Göñlümi itdüñ nişâne her kaçânuñ tîrine
8. Ol nişâni **bi-nişân** itmek dilersüñ ey göñül
115. Gazel

13. Vücûduñ zenbini maḥv it Fenâyi

14. Ola zâhir o şe'n-i **bi-nişân**um

138. Gazel

1. Nişânuñ bulalı cânım bu şânım **bi-nişân** oldı
2. Açıldı vahdeti sırrı 'avâlim 'ayn-ı cân oldı
239. Gazel

1. Nişânsız bulmadı kimse o şânı
2. Nişân ile bulurlar **bi-nişânı**
241. Gazel

7. Derûnum 'âlemin seyr it bu zâhir nakşa aldanma
8. Nişânın bulalı şânım nişânım **bi-nişân** oldı
245. Gazel

9. Fenâyi küllü yevmin şe'n rumuzın ideli iz'ân
10. Nişânuñ buldı o şe'nün bu şânı **bi-nişân** oldı
247. Gazel

1. Çünkü şânıñ ki **bi-nişân** oldı
2. Lâ-mekân saña pes mekân oldı
259. Gazel

7. 'Adem râhında şânın kılan ifnâ
8. Nişân bulsa n'ola ol **bi-nişândan**
147. Gazel

15. Külle yevmün hüve fı şe'n şânıma buldı vüsül
16. **Bi-nişân** iden yolunda şânını ol şân için
151. Gazel

9. Bu şânını Fenâyi iden ifnâ
10. Nişân bulsa n'ola ol **bi-nişândan**
155. Gazel

3. Niçe yol bulur aña 'abd-i zeliḥ
4. **Bi-nişân**dur şânı ez-kevn ü mekân
159. Gazel

1. Diyâr-ı ğurbete düşdüm cüdâ oldum mekânımdan
2. Nişânım **bi-nişân** oldı eşer kılmadı varımdan
180. Gazel

5. Külle yevmin hüve fı şe'n şânına bulam vuşul
6. **Bi-nişân** ola bu şânım dem-be-dem ol şân ile
189. Gazel

bj-pāyān [2] Sonsuz, tükenmez.

7. Dehr-i dūndan görmeye hergiz sitem
8. Fazl ile luṭfımı **bj-pāyān** ide
5. Tarih
3. Leyse li'l-insāni illā mā sa'āyi eyle gūş
4. Derdlülerüñ derdine dermān-ı **bj-pāyān** ider
73. Gazel

bisāt-ı kurbet [3] Yakınlığın yaygısı.

5. Yoluñda kıl vücūdum cümle ifnā
6. **Bisāt-ı kurbet**üni it müheyyā
9. Murabba
5. Şanma her ṭālib irişdi ol **bisāt-ı kurbete**
6. Umarum iḥsāmın izhār ide ol Rabbü'l-enām
129. Gazel
13. Şanma ki her ṭālib irer ol **bisāt-ı kurbete**
14. Maḥz-ı fazlından umaruz 'add ide 'ayāndan
173. Gazel

bisāt-ı vuşlat [1] Kavuşma yaygısı, yeri.

5. Nefy ü işbāt maḥv olup irgür **bisāt-ı vuşlata**
6. Ketb olına levḥ-i ḳalbe ma'na-yı 'ilmü'l-kitāb
24. Gazel

bj-şek [1] Şüphesiz, kesinlikle.

17. Ger Fenāyi bendeñe fetḥ ola bāb
18. Zerreşi **bj-şek** olurdu āfitāb
42. Murabba

bj-şümār [3] Sayısız, hesaba gelmez.

19. Kıl Fenāyi'ye 'aṭāyi **bj-şümār**
20. Yā 'Alīm ü yā Ḥaḳīm ü yā Raḥīm
2. Murabba
13. Cürm ile taḳşirine kılma Fenāyi'nüñ nazār
14. Feyz-i zātuñdan aña eyle 'aṭāñi **bj-şümār**
51. Gazel
3. Bilenler ḥāsibü remzin vücūdun eyledi ifnā
4. Bekā-yı lem-yezel bulup ḥisābın **bj-şümār** eyler
64. Gazel

bj-vāsıta [9] Vasitasız, aracasız.

15. İrişe **bj-vāsıta** sırna nidā
16. Yā 'Alīm ü yā Ḥaḳīm ü yā Raḥīm
2. Murabba
7. Bülbül-i dil āşiyān-ı aşla pervāz eylesün
8. Gūş-ı cāna irişe **bj-vāsıta** Ḥaḳ'dan nidā
9. Gazel

5. Revzen-i cānuñ açılson ez-şafā
6. İrişüp **bj-vāsıta** nām-ı Ḥudā
10. Murabba
1. Fetḥ ide ebvāb-ı vaşlın bize ol ḳādir Ḥudā
2. Hātif-i ḡaybdan ire **bj-vāsıta** cāna nidā
10. Gazel
13. Maṭla'ından ṭāli' ola āfitāb
14. İrişe **bj-vāsıta** cāna ḥiṭāb
12. Murabba
7. Ara yerden ref' olına kāl u ḳil u ḥarf u şavt
8. Gūş-ı cāna irişe **bj-vāsıta** tā ki ḥaber
44. Gazel

5. Şafādan ravza-ı cānuñ açılson
6. Alup **bj-vāsıta** feyzi Ḥudā'dan
177. Gazel
7. Kelām-ı şemme vech'ullah'ı gūş it
8. Anı **bj-vāsıta** diñle Ḥudā'dan
177. Gazel

11. Kılup āyiñe-i ḳalbüñ muşaffā
12. İre **bj-vāsıta** Ḥaḳḳ'üñ kelāmı
279. Gazel

bj-yantıḳ [4] "Çünkü O(Muhammed) hevadan konuşmaz; onun konuşması, kendisine vahyedilen vahiyden başka bir şey deḡildir." (Necm53/3) ayetinden iktibastır.

1. Sivā ḳaydıñdan eyle bizi itlāk
2. Ve **bj-yantıḳ** kelāmiyle kıl intāk
93. Gazel
3. Añla **bj-yantıḳ** kelāmın cān ile
4. Nuṭḳ-ı Ḥaḳ bil evliyanuñ her sözin
145. Gazel
3. Ve **bj-yentıḳ** lem'asından ḥişşe-dār eyle bizi
4. Ola nürüñla münevver her nefesde bālümüz
86. Gazel
5. Remz-i **bj-yentıḳ** kelāmın kıl 'ayān
6. Aradan ref' eyle ḳil ü ḳālümüz
82. Gazel

bjzār [1] Rahatsız, bıkkın.

1. Vuşlatuñ gülzārına cān bülbülin zār eyledüñ
2. Lezzet-i ḥür-ı cināndan anı **bjzār** eyledüñ
102. Gazel

bi'z-zāt [1] Kendi, kendisi.

7. Yine umaruz 'arż idesin zātuñı **bi'z-zāt**
8. Ey derdlülerüñ derdine dermān iden Allah
15. Murabba

bostān [1] Çiçek ve sebze bahçesi.

7. Pür durur ezhār-ı 'irfān ile cānum ravzası
8. Zer' idelden bezr-i ḥubb-ı yāri Ḥaḳ **bostānuma**
188. Gazel

Bū Bekir Şıddık [1] Hz. Ebu Bekir Sıddık; pek doğru, sözünün eri Ebu Bekir. (Sıddık, Hz. Ebu Bekir'in lakabıdır.)

31. Yār-ı evvel yār-ı gārı **Bū Bekir Şıddık'dur**
32. Şāhid oldı şıdkına anuñ nebātāt u ḥacer
1. Kaside

bu'd ile ḳurb [3] Uzaklık ve yakınlık.

11. Kafēşden itmedin cān murğı pervāz
12. Aña yek-sān ola **bu'd ile ḳurbı**
242. Gazel

11. Vehve ma'küim lem'asından ḥişşe-dār it cānumuz
12. Raḥmetüñden umaruz yek-sān ola **bu'd u ḳarīb**
13. Gazel

1. Gider yā Rab aradan **bu'd u ḳurbı**
2. Ḳarīn ola ki bezm-i ḥaşşa ḳurbı
222. Gazel

bühtān [1] Yalan, iftira, asılsız söz

11. Bı-naşıbsin sen bu zevkden zāhidā eyle ḥazer
12. Da'vı-i 'ışş eyleme özüñe **bühtānuñ** nedür
61. Gazel

buhūr-ı Meryem [1] Meryemana eli denilen çiçek. Eski tıpta safradan başı ağrıyan, gözleri kararan, midesi bulanık kişilere bu çiçeğin kökünü bal ve sirkeyle karıştırarak ilaç diye verirlerdi. Çiçek aynı zamanda günlük ve tütüolarak da kullanılmıştır. Efsāneye göre çiçeğin oluşması şöyledir. Hz. Meryem, İsa Peygamber'i doğururken zorlanmış ve birçiçeği tutmuştur. Çiçek sonradan el şeklinde belirmişti. Ebeler kolay doğum olması için bu çiçekten yararlanmış.

11. **Buhūr-ı Meryem**'üñ büyi irişdi ḥākten eflāke
12. Mu'aṭṭar itdi 'İsā-veş semāda vech-i cānānı
251. Gazel

bülbül [44] Güzel sesiyle bilinen kuş.

13. Gülşen-i vaḥdete irgür **bülbülü**
14. Dā'im istişmām ide büy-ı güli
7. Murabba

5. Aşiyān-ı ḳudse pervāz ide bu cān **bülbülü**
6. Niçe bir bu fāni verde ola nālān 'andelīb
13. Gazel

5. Ḳadīmī aşiyānına 'urüc itse n'ola **bülbül**
6. Hezāruñ güllere zārı vişāline recādur hep
20. Gazel

1. Güzer eyle fenādan bul beḳāyı
2. Yüri **bülbül** ḳadīmī aşiyāne
45. Murabba

15. Olup murğān-ı ḳudsilerle dem-sāz
16. Yüri **bülbül** ḳadīmī aşiyāne
45. Murabba

1. Gülüñ rengi şolup ḳoḥusı gitdi
2. Fiğāmı **bülbül**üñ yād olmaz oldı
46. Murabba

3. Firāḳ u ḥasreti cānlara yetdi
4. Fiğāmı **bülbül**üñ yād olmaz oldı
46. Murabba
7. Bulup yār ile vuşlat bı-nihāyet
8. Şadāsı **bülbül**üñ güş olmaz oldı
46. Murabba

11. İrüp bāḳı ḥayāta buldı zātı
12. Fiğāmı **bülbül**üñ güş olmaz oldı
46. Murabba

17. Şadāsı **bülbül**üñ güş olmaz oldı
18. Fenāyı derd-mend nic'etmesün zār
46. Murabba

20. Bulup yār ile vuālat bı-nihāyet
21. Şadāsı **bülbül**üñ yād olmaz oldı
46. Murabba

1. Şaḳın ḳılma bu fāni evde mesken
2. Beḳā iḳlīmine 'azm eyle **bülbül**
47. Murabba

3. İrişdür özüñi gülzāra irken
4. Beḳā gülzārına 'azm eyle **bülbül**
47. Murabba

7. Nevāñ ile idüp 'uşşāḳı āgāz
8. Beḳā iḳlīmine 'azm eyle **bülbül**
47. Murabba

11. Ulaşdur ḥazret-i Raḥmān'a cānı
12. Beḳā gülzārına 'azm eyle **bülbül**
47. Murabba

23. O verdistāna it **bülbül**
24. Tamāma irsün iḥsānuñ
18. Murabba

1. Şaḳın aldanma naḳşına bu 'ālem gülsitānıñ
2. Senüñ gibinüñ ey **bülbül** uçurmuşdur hezārānuñ
19. Matla

3. Vuşlatuñ gülzārına cān **bülbülü** pervāz ider
4. Ol gül-i şad-berg içündür dā'imā zār-ı hezār
51. Gazel

1. Vaḥdetüñ esrârı yâ Rab dilleri ḥayrân ider
2. Gül-'izâr-ı vaşluña cân **bülbül**in nâlân ider
53. Gazel

11. **Bülbül** gibi murğ -ı dil her demde ider efgân
12. Güş itdi ruḥuñ vaşfın kıldı özünü işâr
57. Gazel

7. Lâle-zârı görse **bülbül** gülsitânın yâd ider
8. Ol vecihle güller ider varını aña nişâr
74. Gazel

11. Gönçe rüyın keşf idicek **bülbüle**
12. Bu vecihden dem-be-dem nâlân ider
77. Gazel

1. Şaḥın bu reng ü büyına gülün aldanma ey **bülbül**
2. Vişâl-i yâre ḫâlib ol bu naqşa baḫma ey bülbül
124. Gazel

1. Şaḥın bu reng ü büyına gülün aldanma ey bülbül
2. Vişâl-i yâre ḫâlib ol bu naqşa baḫma ey **bülbül**
124. Gazel

3. Gönül sevdâ-yı zülfiye ezelden oldı âşüfte
4. Aña biñ cân olaydı anuñ için bende ey **bülbül**
124. Gazel

5. Geçüp keşret hiçbâmı iriş vaḥdet diyârına
6. Rumûz-ı sırr-ı Yezdân'ı bilesin sen de ey **bülbül**
124. Gazel

9. Fenâ râhına sâlik ol irem dirseñ vişâline
10. Fenâyî dir ki ḫâ'ildür bu cân arada ey **bülbül**
124. Gazel

9. Bekâ mülkine **bülbül** ide pervâz
10. Güzer ide bu gülzâr-ı fenâdan
152. Gazel

7. Verd-i bî-hemtâ içündür 'andelîbüñ nâlesi
8. **Bülbül**ün zârı degildür gönçe-i ḥândândan
173. Gazel
5. Gel ey **bülbül** ḳo bî-hüde fiğâmı
6. Ḥiṭâb işit saña senden ḳarıbden
182. Gazel

3. Âşiyân-ı ḳudse pervâz eyleye can **bülbülü**
4. Her nefesde hem-dem-i cânân ide ol pâdişâh
193. Gazel

1. Çü şaldı 'anberin zülfi gül-i ter üstine sâye
2. Bu yüzden zâr ider **bülbül** o reyḥân-ı semen-sâya
196. Gazel

9. Çün irdi **bülbül**ün zârı gülün güş-ı kabûline
10. Anuñçün murğ-ı dil eyler Fenâyî rûz u şeb nâle
205. Gazel

11. Verd-i vaşluñ büyını eylemeye istişmâm
12. Şaldı **bülbül** bu vecihden özünü şaḥrâyâya
217. Gazel

7. Açdı gönçenün yüzinden perdesin bād-ı şabâ
8. **Bülbüle** gülzârını ol vech ile yaz eyledi
224. Gazel

1. Mest ü şeydâ olsa dâ'im n'ola bu cân **bülbülü**
2. Bir tolu peymânedür baḡ-ı elestün her güli
230. Gazel

7. Ruḥuñ gülzârınıñ büyına bu cân
8. Çeker **bülbül** gibi zâr-ı hezârı
240. Gazel

1. Şâhid-i verd-i ezel çün 'arz-ı dîdâr eyledi
2. Nâlesin **bülbül** anuñçün aña tekrâr eyledi
248. Gazel

7. 'Araḳ-rîz oluban sünbül dutar destinde sâḡar gül
8. Yaḳasın çâk idüp **bülbül** şadâsı ṫutdı eyvâmı
251. Gazel

9. Gör hezârân ḳafesinde bir **bülbül**
10. Bu 'anâşırda ol nihân oldı
259. Gazel

7. İçüp vaḥdet şarâbından gider benligi ortadan
8. Ḳayır aḫvâlünü irken ḳoma feryâda ey **bülbül**
124. Gazel

25. **Bülbül**-âsâ idegör cüş u ḥurüş
26. Ḳıl maḥabbet câmını gül gibi nüş
10. Murabba

1. Yâ ilâḫî nâr-ı 'ışḳuñ câmı süzân eyledi
2. **Bülbül**-âsâ nâlesin verde hezârân eyledi
257. Gazel

5. Ḳalb ḥânesin gülzâr ider
6. **Bülbülü** aña zâr ider
11. Murabba

9. Görüp âb-ı sirişḳüm ol nihâl-i gül ne meyl eyler
10. Ne yâd eyledi **bülbül**-veş bugün ol serv-i bâlâyı
265. Gazel

bülbül-i baḡ-ı belâ [4] "Bela" bahçesinin bülbülü. Belâ: "Evet dediler" anlamına gelen kelime, Kur'ân-ı Kerîm'in Âraf sûresinde bildirildiğine göre Allah'ın kullarını yarattıktan sonra onlara sorduğu, "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" (Elestü bi-rabbiküm) sorusuna kulların verdiği "Evet" cevâbıdır. Bu soru-cevap "bezm-i ezel, bezm-i elest" denilen ezel meclisinde cereyan ettiği için kelime dilimizde "çok eski zaman, başı olmayan zaman, ezel" mânâsında kullanılmıştır.

1. Ey **bülbül-i bāğ-ı belâ**
2. Güلزâr-ı sırdan vir haber
44. Murabba

7. **Bülbül-i bāğ-ı belâ**nuñ kârî efgân olmasun
8. Geh hiçâz eyle nevâñî gâhi ‘uşşâka ‘ırâk
98. Gazel

3. Ey şabâ ref it hiçâbı ol gül-i bî-hârdan
4. **Bülbül-i bāğ-ı belâ**nuñ kârî efgân olmasun
150. Gazel

13. Verd-i bî-hâruñ hiçâbın ey şabâ ref eyle kim
14. **Bülbül-i bāğ-ı belâ**nuñ kârî efgân olmasun
150. Gazel

bülbül-i bāğ-ı elest [1] “Elest” bahçesinin bülbülü. Bezm-i elest: Allah’ın ezelde ruhları yarattıktan sonra, “Elestü bi-Rabbüküm: Ben sizin Rabbiniz değil miyim?” diye sorduğu ve ruhların, “Belâ (evet), sen bizim Rabb’imizsin” diye Allah’ı tasdik ettikleri ezeli meclisi.

1. Ey **bülbül-i bāğ-ı elest**
2. Cânân ilinden vir haber
43. Murabba

bülbül-i cân [2] Can bülbülü.

11. Ey **bülbül-i cân** eyle Fenâyi’yi haber-dâr
12. Bu ‘ahd ile peymânuñî bünyâda mı geldüñ
111. Gazel

7. Cemâlün gülşenine **bülbül-i cân**
8. Hezârân nâle eyler her seher-gâh
197. Gazel

bülbül-i dil [4] Gönül bülbülü.

7. **Bülbül-i dil** âşiyân-ı aşla pervâz eylesün
8. Gûş-ı cânâ irişe bî-vâsıta haq’dan nidâ
9. Gazel

11. **Bülbül-i dil** aşla pervâz eyleye
12. Zâhir ola aña güلزâr-ı qadım
127. Gazel
9. Cemâlün gülşeninde **bülbül-i dil**
10. Hezârân âh ile başlar fiğâna
198. Gazel

1. **Bülbül-i dil** âşiyân-ı aşla pervâz eyledi
2. Geh ‘ırâk idüp nevâsın gâhi şehnâz eyledi
224. Gazel

bülbül-i şürjde [1] Çılgın bülbül.

1. İster iseñ yârünü terk eyle cümle varunu
2. **Bülbül-i şürjde** gibi zînet it güلزârünü
280. Gazel

bülbül-i zâr [1] İnleyen bülbül.

5. Yañağı gül gibi güldi ferahdan gönçenün gerçi
6. Yine gül oldı manzûrî çemende **bülbül-i zâr**uñ
103. Gazel

bünyâd [4] Esas, temel.

7. Harîm-i vaşluña mahrem idi cân
8. Dağî urılmadın bu keвне **bünyâd**
35. Gazel

9. Dağî **bünyâd** urılmadın bu çarğa
10. Bu dil ta’mîrine bünyâda geldük
112. Gazel

11. Ey bülbül-i cân eyle Fenâyi’yi haber-dâr
12. Bu ‘ahd ile peymânuñî **bünyâda** mı geldüñ
111. Gazel

9. Dağî **bünyâd** urılmadın bu çarğa
10. Bu dil ta’mîrine bünyâda geldük
112. Gazel

burc [1] Güneşin bir yılda takip ettiği düşünülen yörüngenin içlerinden geçtiği belli sembollerlegösterilen on iki takımyıldızdan her biri. Güneşin dünya çevresinde döndüğüne inanan eski astronomi âlimleri, güneşin bu seyri esnasında on iki eşit dilimden geçtiğine inanmışlar ve her dilime bir ad vermişlerdir. Bu adlar o dilim içindeki takım yıldızlara istinaden konulmuştur.

3. Kağı **burcın** ahterşin bilsem ey meh-rü seni
4. Menzilün ‘âlî hezârân kevkeb-i seyyâreden
144. Gazel

burc [1] Kale, hisar çıkıntısı kule.

11. ‘Aceb sırdur semâ vü arza şığmaz
12. Göñül **burcunda** derc olan me’âni
241. Gazel

burc-ı mes’ûd [3] Mutluluk burcu

17. **Burc-ı mes’ûda** fenâyi eyledi ‘ârif şu’ûd
18. Zâhir oldı levh-i qalbe ma’nâ-yı ‘ilmü’l-kitâb
14. Gazel

13. **Burc-ı mes’ûda** irüp şâli’ümüz ola sa’id
14. Gicemüz qadri bulup rüzumuzu eyleye ‘id
40. Murabba

15. ‘Urüc eylerdi meh gibi Fenâyi **burc-ı mes’ûda**
16. Olursa şems-i zâtuñdan aña yek zerre erzâmı
229. Gazel

burc-ı nuşret [1] Zafer, başarı burcu.

3. Çü mihr-i devletün oldu tülû'ı **burc-ı nuşret**den
4. 'Adû-yı bed-nihâd görse n'ola envâ'-ı hüsranı
2. Tarih

burc-ı şeref [6] Gezegenlerle burçlar arasında vebal (düşüş), şeref (yükselme) ve hubût (güçten düşme) ilişkileri vardır. Her burcun vebali, şerefi ve hubutu vardır. 'Burc-i şeref' mutluluk zamanının, baht açıklığının sembolüdür.

5. Bedr ola **burc-ı şerefde** tãli'i
6. Rüy-ı bahtı gül gibi hândân ide
5. Tarih

7. Bedr ola **burc-ı şerefde** rüy-ı bahtı dem-be-dem
8. İde her müşkilin âsân Hzret-i Bâri Hudâ
7. Tarih

7. Bedr olur **burc-ı şerefde** rüy-ı bahtı kâmilün
8. Zân sebep çün mâh-ı nev kesb-i kemâl üstüneyüz
81. Gazel

11. Rüy-ı bahtın bedr idüp **burc-ı şerefde** dâ'imâ
12. Geçdi ednâdan bulanlar maţlabuñ a'lâsını
278. Gazel

11. Mâh-ı nev gibi semâ'-ı dilde kesb idem kemâl
12. Rüy-ı bahtın bedr ide **burc-ı şerefde** sâlikün
171. Gazel

5. **Şeref burcunda** bedr ola dem-â-dem tãli'-i bahtı
6. Hilâl-âsâ terakki'de ola 'üvnân-ı 'Osmânî
2. Tarih

bürhân [2] Delil, ispat.

1. Ahsen-i takvîmi inkâr eyleyen şeytân olur
2. Şüret-i şâb-ı kuşbeğ bu ma'naya **bürhân** olur
1. Nazm

5. Yemm-i cüduñ kaşresinden buldı 'âlemler vücüd
6. Vaḥdet-i zâtiyyeye iki cihân **bürhân** olur
54. Gazel

bürka' [1] Kadınların örtündükleri peçe, tül, yaşmak, yüzörtüsü.

13. Şaldı vechinden Fenâyi **bürka'**ı âfitâb
14. Bu vecihden cism ü cânı zerresi raḥşân ider
53. Gazel

burûc-ı evc-i kıuds [1] Kutsal zirvenin burçları.

3. 'Urûc iden **burûc-ı evc-i kıudse**
4. Kıdümün 'arş-ı maşşûdına başdı
272. Gazel

burûc-ı evc-i mes'ûd [2] Mutluluk zirvesinin burçları.

21. 'Urûc eyledi meh gibi **burûc-ı evc-i mes'ûda**
22. Şühûd iden semâ'-ı dilde ol mihr-i dirâşşânı
251. Gazel

3. **Burûc-ı evc-i mes'ûda** 'urûc it
4. Güzer eyle bi-küllî kün fe-kândan
147. Gazel

büşrâ [1] Müjde.

1. **Büşrâ** lekad enceze'l-iqbâlû mâ ve'adâ
2. Kevkebül'-l-mecdi min ufqı's-sa'âdeti kâd bedâ
6. Matla

büy [6] Koku.

9. Gülün **büy**ında görmedi şebâti
10. Güzer eyledi ef'âl ü şifâtı
46. Murabba

17. Cihânunñ baḥr ile berri kamu 'anberle müşg oldı
18. Şaçunñ **büy**unu şaçalı şabâ deryâ vü şahrâya
204. Gazel

11. Verd-i vaşluñ **büy**ını eylemeye istişmâm
12. Şaldı bülbül bu vecihden özünü şahrâya
217. Gazel

7. Ruḥunñ gülzârınınñ **büy**ına bu cân
8. Çeker bülbül gibi zâr-ı hezarı
240. Gazel

11. Buhûr-ı Meryem'ünñ **büy**ı irişdi ḥâkden eflâke
12. Mu'aḫḫar itdi 'İşâ-veş semâda vech-i cânânı
251. Gazel

9. Şabâ çün târ-ı zülfüñ kıldı taḥriḳ
10. Dû 'âlem oldı **büy**ıyla mu'aḫḫar
55. Gazel

büy-ı gül [1] Gül kokusu.

13. Gülşen-i vaḥdete irgür bülbülü
14. Dâ'im istişmâm ide **büy-ı güli**
7. Murabba

büy-ı ḥasen [1] Güzel koku.

17. Yek-sân olup bu cân u ten
18. Güllerden al **büy-ı ḥasen**
44. Murabba

büy-ı 'ışk [1] Aşkın kokusu.

9. **Büy-ı 'ışk** ile Fenâyi dil mu'aḫḫar dâ'imâ
10. Sâki-i bezm-i ezel çün şundi cânın cânuma
188. Gazel

büy-ı yâr [1] Sevgilinin kokusu.

17. İrelden cāna **büy-ı yâr**
18. Görinür m̄a-sivā aġyār
18. Murabba

C

cā [6] Yer, makam, mahal, mevki.

7. Bizi bizlik h̄icābından h̄alāş it
8. Görine nūr-ı vechüñ cāna her **cā**
4. Gazel

1. Cemālüñdür görinen çünkü her **cā**
2. Seni senden ider bu dil temennā
7. Gazel

7. Gözümden gerçi pinhāndur o yārüñ şüreti ammā
8. Görinen vechidür yine nazār kıldıkça her **cāya**
196. Gazel

21. Cemālüñ d̄ideden pinhān egerçi zāhiren ammā
22. Görinen yine vechüñdür nazār olduġda her **cāya**
204. Gazel

9. Münezzeḡ gerçi şānuñ şeş cihetden
10. Görinür yine nūruñ cümle **cāda**
206. Gazel

7. Cümle mevcūdāt olur vaḡdet-i zātuña güvāh
8. 'Ayn-ı 'ibretle nazār eyler iseñ her **cāya**
217. Gazel

cāh [2] makam, derece, rütbe; heybet, ihtişam.

7. İki 'ālem kıyūdını ref it
8. Kılluġuñ cānumuza **cāh** yiter
71. Gazel

11. Faḡru faḡrīden olan ḡiṣṣe-pezir
12. İki 'ālemde n'ider ol **cāhı**
276. Gazel

cām [11] Kadeh.

7. ḡum-hane-i vaḡdetden pür oldı şafā **cāmı**
8. Ol cür'a-ı şāhbādan peymānelerüz cānā
2. Gazel

5. Vaḡdet meyin peymānesi sırr-ı hüviyyet **cāmı**dur
6. Ol bādeden nūş eyle kim aña cihān peymānedür
66. Gazel

11. Saḡāḡhüm **cāmını** şun cāna sākı
12. İrişe yerine tā 'ahd ü mişāk
96. Gazel

5. Āb-ı vaşluña niçe bir teşne ola cān u dil
6. Şun saḡāḡhüm rabbühüm **cāmını** 'atşān olmasun
150. Gazel

9. Büy-ı 'işk ile Fenāyi dil mu'aḡḡār dā'imā
10. Sākı-i bezm-i ezel çün şundi **cāmın** cānuma
188. Gazel

9. Saḡāḡhüm **cāmını** nūş eyleyen cān
10. İki 'ālemde görmez inkisārı
240. Gazel

19. Şun ey sākı sürür-encām olan **cāmı** neler çekdik
20. Belā-yı derd-i gerdümi cefā-yı çarḡ-ı devrānı
2. Tarih

17. İçse saḡāḡhüm **cāmını** maḡbüb elinden dil müdām
18. Her kim ki anuñ sākisi ol gözleri mest-ānedür
66. Gazel

3. Nedendür terk idüp Hū'yı hevāya k̄āni' olmuşsın
4. İçerseñ **cām-ı** Hū'dan içki bu ḡamruñ ḡumārı yok
95. Gazel

5. Göñül teşne iken bir ḡaḡre āba
6. Saḡāḡhüm Rabbühüm **cāmını** içdi
256. Gazel

5. ḡumārın görmedi iki cihānda
6. İçenler dest-i sākıden bu **cāmı**
270. Gazel

cāme-i cism [1] Ten elbisesi.

5. Bu fenā rāḡında iden **cāme-i cismi** 'adem
6. ḡayy ü Bākı'den 'aḡā olsa n'ola lebs-i cedid
34. Gazel

cāme-i ḡüsn [1] Güzellik elbisesi

5. İtdi ḡayyāt-ı ezel fazlından
6. **Cāme-i ḡüsnü**ni cāna biçdi
255. Gazel

cāmi' [3] içinde namaz kılınan ibadet yeri; içinde cuma namazı kılınan mescit.

9. Yapup bu **cāmi'i** kıldı yerinde
10. Anı maḡbül ide ol ḡayy u Sübhān
3. Tarih

13. Fenāyi vedd ile dinildi tārīḡ
14. Zihī **cāmi'** maḡām-ı beyt-i Raḡman
3. Tarih

1. ḡazret-i Vālide Sulḡān **cāmi'i** oldı tamām
2. Cennet-i 'adnini Mevlā eylesün aña maḡām
10. Tarih

cāmi' [1] Toplayan, toplayıcı, bir araya getiren, cemeden; kendisinde bulunduran, içine alan, ihtivâ eden, ihâta eden.

3. Kamu eşyâya **cāmi'**oldı zātuñ
4. Bahâne arada suğrâ vü kübrâ
7. Gazel

cāmi'an [1] Bir cami.

1. Kad-benâ Vâlide Sultân **cāmi'an**
2. Hâlisen li'l- 'alemîne'-l- 'âmilin
4. Tarih

cāmi'-i msr-ı vücüd [1] Vücut, varlık şehrinin camii.

9. Fenâyi **cāmi'-i msr-ı vücüd**da cum'ayı kıldı
10. Hışâr-ı tende şüretde görünür özge şürum var
47. Gazel

cām-ı feyz [1] Bağış kadehi.

9. **Cām-ı feyz**ün cür'asından sâkiyâ eyle 'atâ
10. Görile devrinde anuñ lezzetin li'ş-şâribin
178. Gazel

cām-ı hüviyyet [1] Varlık kadehi.

5. N'ola nüş eylese **cām-ı hüviyyet** cür'asın Hâllâc
6. Maḥabbet dârına ber-dâr olan lâ-büdd olur Mañşür
40. Gazel

cām-ı 'irfân [5] İrfan kadehi.

9. Vâdi-i ḥayretde ḳalan teşne-dilleri müdâm
10. Ḳandururdu **cām-ı 'irfân** ile cânların her ân
1. Tarih

9. Vâdi-i ḥayretde ḳalan teşne-dilleri müdâm
10. Ḳandururdu **cām-ı 'irfân** ile cânların her ân
1. Tarih

3. Olur aḥbaptü en u'raf rumüzına özüm vâşıl
4. Şunarsa sâki-i bezm-i ezel ger **cām-ı 'irfânı**
229. Gazel

23. İdüp aḥbaptü en u'raf rumüzün zevḳ ile iz'ân
24. İçer bezm-i maḥabbetden Fenâyi **cām-ı 'irfânı**
251. Gazel

7. Ola aḥbaptü en u'raf rumüzına özüm vâşıl
8. İçür baḥr-ı ḥaḳâyıḳdan efendi **cām-ı 'irfânı**
283. Gazel

cām-ı 'ışk [3] Aşk kadehi.

9. Mürde diller n'ola bulsa la'l-i nâbuñdan ḥayât
10. **Cām-ı 'ışkuñ** nüş iden görmez dü 'âlemde ḥumâr
74. Gazel

9. Ḳoma elden **cām-ı 'ışkı** cür'asın
10. Böyle bend eyledi biñ-i ḥân-ḳâh
207. Gazel

5. **Cām-ı 'ışkuñ** cür'asını nüş iden görmez ḥumâr
6. Her merâma maḥz-ı fazluñdur yine asl-ı uşul
121. Gazel

cām-ı la'l [4] Dudak kadehi.

11. **Cām-ı la'lüñ** nüş iden ölmekden aşlâ gam yimez
12. İrdi bir bâki ḥayâta ḳıldı ifnâ-yı vücüd
37. Gazel

1. Bend olanlar zülf-i ḥâlün dâmına âzâdedür
2. **Cām-ı la'lüñ** 'İsi-veş mürde dile cân-dâdedür
43. Gazel

7. Hâlk-ı 'âlem **cām-ı la'lüñ**den niçe mest olmasun
8. Nergis-i mestün ile mest oldılar ḥum-ḥânemüz
87. Gazel

9. İçürdi **cām-ı la'lüñ**den maḥabbet cür'asın sâki
10. Dökerse çeşm-i ḥün-rizün 'aceb mi dem-be-dem ḳânüm
128. Gazel

cām-ı muşaffâ [2] Saf şarap kadehi.

1. Şunarsa sâki-i 'ışkuñ dile **cām-ı muşaffâyı**
2. Görür mir'ât-i dilde ol cemâl-i 'âlem-ârâyi
288. Gazel

1. Sun ey sâki mey-i bâkiyi ol **cām-ı muşaffâ**dan
2. Bulup ol gevher-i ferdi çıḳam bu ḥâl-i ednâdan
160. Gazel

cām-ı rüh-efzâ [1] Cana can katan şarap kadehi.

1. Şunali sâki-i 'ışkuñ ezel **cām-ı rüh-efzâyı**
2. İder bezm-i cihân içre anıñçün bizi şeydâyi
265. Gazel

cām-ı şafâ [3] Mutluluk kadehi.

5. Nüş eyle gel **cām-ı şafâ**
6. Senden saña ire nidâ
44. Murabba

9. Sâki-i bezm-i ezelden nüş iden **cām-ı şafâ**
10. Ger güzer ḳılsa 'aceb mi 'âlem-i imkândan
173. Gazel

1. Şun ey sâki bize **cām-ı şafâyı**
2. Görem devrinde envâr-ı likâyı
254. Gazel

cām-ı vaḥdet [1] Vaḥdet kadehi.

7. Nüş idüp maḥbûb elinden **cām-ı vaḥdet** cür'asın
8. Keşf-i rāz itse n'ola Mañşûr-veş ber-dârumuz
79. Gazel

cām-ı vaşl [4] Vuslat kadehi.

9. **Cām-ı vaşl**uñ cür'asından sākiyā eyle 'atā
10. Berr-i fūrkatde niçe bir teşne dil 'atşān olur
54. Gazel

11. **Cām-ı vaşl**uñ cür'asını nüş iden buldı ḥayāt
12. Dû cihānı vaḥdetüñ esrārı ḥayrān eyledi
257. Gazel

5. Cür'a-yı vaḥdet için düşdüm melāmet rāhına
6. **Cām-ı vaşl**uñ nüşına ditrer elüm tıtmaz ayak
97. Gazel

11. Firkatüñ bālümüz kılma melül
12. **Cām-ı vaşl**uñ cür'asın şun dem-be-dem
133. Gazel

cām-ı vişāl [2] Vuslat kadehi.

3. Nüş iden **cām-ı vişāl**uñ cür'asın görmez ḥumār
4. Her dem eylerse 'aceb mi yek nefesde iki 'id
34. Gazel

7. Vech-i bākı yādına kim tārḥ-ı kevneyn eyledi
8. Sāki-i bezm-i ezelden nüş idüp **cām-ı vişāl**
118. Gazel

cān [206] 1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh; insanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

1. Gerçi vaşl uñ **cān**umacāndan olur baña qarīb
2. Sensin olan bize bizden hem ba'id ü hem qarīb
1. Matla

1. Gerçi vaşl uñ **cān**umacāndan olur baña qarīb
2. Sensin olan bize bizden hem ba'id ü hem qarīb
1. Matla

3. Bu zülmetden münevver it cihānı
4. Ḥayāt-baḥş it cediden mürde **cānı**
1. Kısa Mesnevi

57. Birisi İmām Ḥasan'dur birisi İmām Ḥüseyn
58. Qıldılar Ḥaqq'uñ rızāsına fedā **cān** ile ser
1. Kaside

21. N'ola zātı oldu ise **cān** gibi gözden nihān
22. Eyledi seb'a'l-meşānı sırrın 'uşşāka 'ayān
1. Tarih

3. Ḥāl u ḥaddi vechine āşüftedir bu 'aql u **cān**
4. Lebleri esrārına iki cihān ḥayrān olur
1. Nazm

7. Bizi bizlik ḥicābından ḥalāş it
8. Görine nūr-ı vechüñ **cāna** her cā
4. Gazel

9. Zāhir oldu **cān**ına mefhüm-ı emr-i festeğim
10. Eyledi çün nūr-ı pāk-i muştafā'ya iktidā
5. Gazel

1. Āsümān-ı dil bula yā rabbenā her dem şafā
2. Şems-i zātundan irişün zerre-veş **cāna** ziyā
8. Gazel

1. Bu dil-i maḥzūnumuz mesrūr ide sırr-ı ḥabīb
2. Feyz-i zātından umaruz irişe **cāna** naşīb
13. Gazel

11. Vehüve ma'aķüm lem'asından ḥişşe-dār it **cān**umuz
12. Raḥmetüñden umaruz yek-sān ola bu'd u qarīb
13. Gazel

11. Sebķ-i ḥüsnā maḥzeninden irişe **cāna** 'atā
12. İki 'ālemde umaruz ola luṭfuñ bı-ḥisāb
14. Gazel

3. Lā-mekān mülkinde cevlan n'ola itse **cān** u dil
4. İtdi aşlma rücü'ı nār-ı hevā mā-ı türāb
16. Gazel

1. Ḥarre Mūsā lem'asından irdi çün sırta ḥiṭāb
2. Tāli' oldu maṭla'ından **cāna** nūr-ı āfitāb
23. Gazel

13. İtme kapuñdan bizi luṭf eyle red
14. Ola ki senden ire **cāna** meded
30. Murabba
5. Sevenler cān ile anı
6. Yolına bezl ider **cānı**
38. Murabba

5. Mübtelā-yı ḥār-ı ḥicrān olmadan eyle ḥalāş
6. Gülşen-i küyuñda güyā ola **cān**um çün hezār
63. Gazel

7. Güzer idüp bu keşretten irişdi vaḥdet-i zāta
8. Vişāl-i bezm-i cānāna şu kim **cānı** nişār eyler
64. Gazel

1. İreli lem'a **cāna** sırr-ı Hū'dan
2. Ferāğ-ı bālümüz vardur ḳamudan
163. Gazel

1. Cihān u cism ü **cān** yoluñda ḳurbān
2. Tek eyle 'id-i vaşl uñ cāna iḥsān
164. Gazel

1. Yanar pervâne-veş **cānum** cemālūñ şem'i tābından
2. Meger kim ʔal'atūñ şemsi 'ayān oldı niķābından
165. Gazel

5. Muṭahhar cism ü ruḥānī ne ṭurfe sākīdür ol kim
6. Bu **cān** ḥayrān u mest olup lebi la'li şarābından
165. Gazel

1. Neş'e-i insāna düşdi nüşḥa **cāna** dü cihān
2. 'Ayn-ı 'ālemde görinen 'ayn-ı vāḥiddür 'ayān
166. Gazel

3. Mā vesa'nj nüktesinden **cāna** irişdi 'aṭā
4. Bildi anı kim nedir mefhūm-ı emr-i kün feķān
166. Gazel

7. Lehü fī külle yevmin şe'n nişānı dilde naķş ola
8. Nazār irerse ger **cāna** o şe'n-i bī-nişānumdan
167. Gazel

5. Firķatūñle ḳalbümüz ḳılma melūl
6. Ola **cānum** vuşlatuñla şād-mān
169. Gazel

13. Bā Fenāyj zerre-i derdet be-deh
14. Geh be-bīned şems-i zāted dīd **cān**
172. Gazel

5. İkilik perdesin ḳaldur aradan
6. Ki zāḥir ola **cāna** vech-i cānān
174. Gazel

11. Şems-i zātuñdan ire **cāna** ziyā
12. Tā ki görem zerrede nūruñ 'ayān
176. Gazel

5. Ḳıl ḥarīm-i cennet-i vaşluña maḥrem dem-be-dem
6. Zāḥir ola **cāna** sırr-ı fedḥulūhā ḥālidīn
178. Gazel
5. İrüp dirlik diyārına olurdu cān u dil yek-sān
6. İrerse sem'-i **cāna** ger nidā-yı mütü cānumdan
180. Gazel

5. İde ef'āl ü şifāt berzahımı **cānum** 'ubür
6. Vaḥdet-i zātuña fazluñ ile irşād eyle
185. Gazel

7. Göñül ḡavvāş gibi **cān** terkin urdı
8. Yüzüñde zāḥir olan ḥaṭṭ u ḥāle
187. Gazel

5. Çün cülūs itdi geçüp sultān-ı 'ışķ **cān** taḥtına
6. Yazdı zülfüñ ḥaṭṭımı kim nüşḥa yok dīvānuma
188. Gazel

7. Pür durur ezhār-ı 'irfān ile **cānum** ravzası
8. Zer' idelden bezr-i ḥubb-ı yāri Ḥaḳ bostānuma
188. Gazel

9. Būy-ı 'ışķ ile Fenāyj dil mu'aṭṭār dā'imā
10. Sākī-i bezm-i ezel çün şundi cāmın **cānuma**
188. Gazel

9. **Cāna** irgürüp bu rāzı ey Fenāyj bilmedūñ
10. Saña kim dir sırruñı keşf eyle her bigāneye
191. Gazel

3. Āşiyān-ı ḳudse pervāz eyleye **cān** bülbülü
4. Her nefesde hem-dem-i cānān ide ol pādīşāḥ
193. Gazel

5. Firāķı miḥnetini çekmeyen **cān**
6. Nice lāyık olur bezm-i vişāle
195. Gazel

9. Vişālūñ yād iden 'āşık 'aceb sevdāya düşmişdür
10. Cihān **ucānı** terk eyleyler düşer her kim bu sevdāya
196. Gazel

5. Zülāl-i feyz-i la'lūñden Hızr-veş
6. Ḥayāt irsün dem-ā-dem mürde **cāna**
198. Gazel

11. Fe firrū emrini ḡuş idicek **cān**
12. Güzer eyleyler ḳadīmī āşiyāna
198. Gazel

9. İrerse zerrece derdūñ bu **cāna**
10. Dü 'ālemde aña pes 'izzet ü cāḥ
199. Gazel

1. Sākī-i bezm-i ezelden nüş iden peymāneyi
2. Virmedi **cān** u cihāna şoḥbet-i cānāneyi
200. Gazel

9. İder biñ **cān** ile cānını ifnā
10. Yüzüñde zāḥir olan ḥaṭṭ u ḥāle
201. Gazel
5. Getürdi ḳāşid-ı sırr-ı hüviyyet nāme-i şāḥı
6. Giriftār eyledi **cānı** kemend-i zülfi-pür-āle
205. Gazel

11. Māni' olmaz vaşlına bir kere **cān**
12. Budur ümīdi ola be-gāḥ u ḡāḥ
207. Gazel

11. Kābe ḳavseyne **cān** 'urüc itsün
12. Sidre-i sırr-ı müntehā eyle
209. Gazel

7. Fırķatūñ derdiyle bu dil dem-be-dem giryān iken
8. Oldı dīdāruñ bu ḥaste **cāna** dermān bu gice
214. Gazel

11. Olur esrār-ı vaşluña dü 'ālem gerçi kim ḥayrān
12. İrerdi **cāna** bir behre eger olursa 'avn'ullah
215. Gazel

7. İkilik perdesin ref it aradan
8. Güzer eyleye **cānum** şark u garbı
222. Gazel

3. Vişâli bezmine şol **cān** irer ki
4. Derûnında ola 'ışkuñ belâsı
226. Gazel

1. Mest ü şeydâ olsa dâ'im n'ola bu **cān** bülbülü
2. Bir tolu peymânedür bağ-ı elestüñ her güli
230. Gazel

7. Ruñuñ gülzârınuñ bûyına bu **cān**
8. Çeker bülbül gibi zâr-ı hezârı
240. Gazel

1. Bi-ğamdi'llâh zuhûr itdi yine elţâf-ı Sübhâñi
2. Terağ fi'l-cümle tarğ olup ferağ-bağş eyledi **cānı**
251. Gazel

5. İtdi hayyât-ı ezel fazlından
6. Cāme-i hüsnüni **cāna** biçdi
255. Gazel

1. Yâ ilâhî nâr-ı 'ışkuñ **cānı** süzân eyledi
2. Bülbül-âsâ nâlesin verde hezârân eyledi
257. Gazel

5. Teşne diller vâdi-i fûrkatde ser-gerdân iken
6. Āb-ı vaşluña Hızr-veş **cānı** reyyân eyledi
257. Gazel

3. Şühüd-ı nûr-ı vağdetden irişe **cānuma** feyzüñ
4. Hicâbı aradan ref' it gerek zulmâni nûrâñi
258. Gazel

9. Dâne-i hâl-i ruñuñ vechinde **cān** eyler fedâ
10. Oğuyanlar noğtadan sırr-ı ezel 'irfânını
260. Gazel

13. Vuşlatı esrârına hayrân Fenâyî işbu **cān**
14. Virmedi iki cihâna vuşlatuñ bir ânını
260. Gazel

1. Fûrkatüñ yandurdi **cānum** bağrumı qan eyledi
2. Qatre-i eşküñ cihâmı tutdı 'ummân eyledi
264. Gazel

9. Cemâlüñ gülşenidür çünki mağşüd
10. Bu **cān** sensiz n'ider bāğ-ı cinâmı
266. Gazel

11. Harîm-i zâtuña **cān** ola mağrem
12. 'Ayân it 'aynuma beyt-i harâmı
270. Gazel

1. Şafâsından cihânuñ **cān** uşandı
2. Oğunı atdı vü yayını yaşdı
272. Gazel

5. Nefahtü sırrını fehm eyleyen **cān**
6. Semâ-ı qudse eyledi şu'üdi
273. Gazel

5. Feyz-i aqdesden ola **cāna** 'atâ
6. İdelüm derd ile âh u vâhı
276. Gazel

5. Harre Mûsâ lem'asından **cāna** irişdi ziyâ
6. Zâhir itdi len terâñi remzinüñ ma'nâsını
278. Gazel

7. Zâyi' itme nağd-i 'ömrü elde iken ey 'aziz
8. Vaşla **cānı** bey' idüp yâr ile it bazaruñı
280. Gazel

13. Şunlaruñdur devlet-i bākî vü 'ömr-i sermedî
14. Bezl idüp **cānı** yoluñda itdi terk ağıyârıñı
280. Gazel

9. Levh-i dilden hakk ola resm-i sivâ
10. Göre âyîñde **cān** cānânını
281. Gazel

9. Mâ-sivâ kaydından it **cānum** halâş
10. Tâ ki pâ-bend olmaya dehr-i denî
282. Gazel

11. Beğâ iqlîmine 'azm eyle ey **cān**
12. Bu cismüñ olmadın fânîde fânî
287. Gazel

9. Pertev-i mihr-i ezelden neş'e-dâr it **cānumuz**
10. Hâşıl ola her nefes tâ rü'yet-i cānânımız
1. Murabba

5. Cism-i pâk-i tãhiri olmuşdı rûh-ı mağz anuñ
6. A'yün-ı nâsdan anuñçün oldı **cān** gibi nihân
1. Tarih

9. Vâdi-i hayretde qalan teşne-dilleri müdâm
10. Qandururdi cām-ı 'irfân ile **cān**ların her ân
1. Tarih

9. Ger olursa **cāna** luğf ile nazâr
10. Qalmaya arada benlikden eşer
2. Murabba

5. İre **cāna** hitâb-ı müsteţabuñ
6. Müyesser olsun aña fetğ-i bâbuñ
5. Murabba

9. Feyz-i zâtuñdan bula **cān**lar 'atâ
10. Dideden eyleme vechüñ ihtifâ
7. Murabba

3. Qalmasun hayretde işbu 'ağl u **cān**
4. Luğf u ihsânüña gâyet var midür
8. Murabba

13. Maṭla'ından ṭālī' ola āfitāb
14. İrişe bi-vāşıta **cāna** ḥiṭāb
12. Murabba

1. Derdüñ olur **cāna** devā
2. Yā zū'l-'aṭā yā zū'l-'aṭā
13. Murabba

5. Aşiyān-ı ḳudse pervāz ide bu **cān** bülbüli
6. Niçe bir bu fāni verde ola nālān 'andelīb
13. Gazel

15. İşıtsün **cān** ḥiṭāb-ı müsteṭābı
16. Kerem senden eyā sulṭān u Sübhān
17. Murabba

17. İrelden **cāna** bŷy-ı yār
18. Görinür mā-sivā aġyār
18. Murabba

21. Dikŷp 'ışk ehli **cāna** gül
22. Pür oldı bāġ-ı dil sünbül
18. Murabba

11. Feth-i muṭlaḳ lem'asından eyle **cānı** neş'e-dār
12. Tā müyesser ola aña ma'nā-yı feth-i ḳariḳ
18. Gazel

29. Bizi bizlik odına itme iḥrāḳ
30. Cemālŷn nŷri vire **cāna** işrāḳ
20. Murabba

11. Zāhir olsun enfŷs ŷ āfāḳa sırr-ı irci'ı
12. Ṭıḳ-ı ḥāṭır vire **cāna** ol ḥiṭāb-ı müsteṭāb
24. Gazel

1. Fenāyı 'ārif-i sırr-ı cihānest
2. Nemāyed der beşer ev lıḳ **cānest**
30. Gazel

11. Vişālŷn zevḳini ol **cān** bilŷr ki
12. Çekile 'aynına kuḥl-ı hidāyet
31. Gazel

7. Ḥarım-i vaşluña maḥrem idi **cān**
8. Daḫı urılmadıñ bu kevne bünyād
35. Gazel

3. Ḥ'āb-ı ġafletden uyar göñŷl gözin
4. Zāhir ola **cāna** envār-ı şŷhŷd
36. Gazel

21. Olup ism-i Şamed'den **cāna** behre
22. Umaruz bula aşl-ı baḫrı ḳaṭre
39. Murabba

15. Feyz-i zātuñdan ire **cāna** eşer
16. Dā'imā vaşluña ḥandān it bizi
42. Murabba

15. Bu yolda ḳıl **cānuñ** fedā
16. Cānān ilinden vir ḥaber
43. Murabba

9. Mŷsa-veş aneşü nāran nŷrını idem şŷhŷd
10. Rabbi erni lem'asından eyle **cānı** behre-ver
44. Gazel

1. 'İd-ı aḫḫādur cemālŷn **cān** aña ḳurbān olur
2. Şu'le-i mihr-i ruḫuñ her zerrede raḫşān olur
45. Gazel

11. Ḥarım-i vaşla maḥrem olmayan **cān**
12. Nice bilsün nedür miḫrāb u minber
46. Gazel

11. Ulaşdur ḫazret-i Raḫmān'a **cānı**
12. Beḳā gülzārına 'āzm eyle bülbül
47. Murabba

5. Nesim-i rŷḫ-ı raḫmetden irişdi **cāna** çŷn feyzı
6. Egerçi 'ālem-i mŷlkde bu vech ile zŷhŷrum var
47. Gazel

5. İrerse Rabbi erniden nazar ger Mŷsa-veş **cāna**
6. Bu ḫāk-i 'unşuru olur mübeddel cevhere çŷn Ṭŷr
48. Gazel

3. Vuşlatuñ gülzārına **cān** bülbüli pervāz ider
4. Ol gül-i şad-berg içündŷr dā'imā zār-ı hezār
51. Gazel

1. Vaḫdetŷn esrārı yā Rab dilleri ḫayrān ider
2. Gül-'izār-ı vaşluña **cān** bülbŷlin nālān ider
53. Gazel

5. 'İsi-veş Rŷḫu'l-ḳudŷsden **cāna** olursa 'aṭā
6. Āşŷmān-ı dilde dā'im murġ-ı cān cevłān ider
53. Gazel

1. Vaḫdetŷn esrārına cān u cihān ḫayrān olur
2. Bu vecihden iki 'ālem **cāna** 'ayn-ı olur
54. Gazel

15. Ḳo ġayrı 'ārif ol ey merd-i kāmil
16. Bu sözi **cān** ile ġüş it sañadur
59. Gazel

1. Ey 'aceb bilsem göñŷl sırrında pinhānuñ nedür
2. Cānı ḫod cānāna virdŷñ arada **cānuñ** nedür
61. Gazel

5. Şeş cihetden irişe **cāna** ḥiṭāb-ı müsteṭāb
6. Dinile kim saña hergiz leyse min mevṭin ḫazer
62. Gazel

19. 'Ayn-ı lebinden dem-be-dem şundı çŷi sākı cür'ayı
20. **Cān** niçe mest olmaya ki ol ikisi peymānedür
66. Gazel

21. Dost yoluna cān u teni kıldı Fenāyī çün fedā
22. ‘Āriflere vaşl-ı ruḥuñ hem **cān** u hem cānānedür
66. Gazel

3. Külli şey’in hālikün sırrını cānā zevk idüp
4. Ol vecihden kıldı ‘ārif **cānı** cānāna nişār
67. Gazel

11. Metā’-ı vaşlına bey’ eyle **cānı**
12. Düşer şanma gel ey ḥ`āce bu bāzār
70. Gazel

7. İki ‘ālem kıyūdını ref it
8. Kulluḡuñ **cān**umuzu cāh yiter
71. Gazel

11. Kelām-ı ni‘met’ullāhı cihān u **cāna** ‘ām itdün
12. Umaruz luṭf u iḥsānuñ ola bu cāna nā-maḥşūr
72. Gazel

11. Şems-i zātuñdan irerse zerre-veş cāna eşer
12. Kaḅz u bastı luṭf u kaḅrı cism ü **cān** yek-sān ider
73. Gazel

7. Ger maḳām-ı cem’e bulduñsa vuşul
8. Bu vücūd ilinde **cāna** farkı var
76. Gazel

1. Maḅzar-ı esrār-ı esmā itdi cānān **cān**umuz
2. Gerçi ‘unşürdan mürekkeb eylemiş āb-dānumuz
80. Gazel

13. Sırruñı buldı Fenāyī **cān** gibi dilde nihān
14. Bu imiş bezm-i ezel ol yār ile peymānumuz
80. Gazel

13. N’ola saḳlarsa Fenāyī **cān**dan özge sırruñı
14. Ki ezel sehminden irmiş cānına peykān imiş
88. Gazel

13. N’ola saḳlarsa Fenāyī **cān**dan özge sırruñı
14. Ki ezel sehminden irmiş **cān**ına peykān imiş
88. Gazel

3. Tis’a āyāt-ı kelāmın eyledi **cān** ile güş
4. Gösterirse yed-i beyzā lem’asın n’ola be-kef
91. Gazel

7. Celālūñ nārına yaḳma bu **cānı**
8. Cemālūñ nūrı kılsun anı işrāk
93. Gazel

11. Saḳāhüm cāmını şun **cāna** sāḳı
12. İrişe yerine tā ‘ahd ü mişāk
96. Gazel

1. Kıyūd-ı mā-sivādan eyle iṭlāk
2. Cemālūñ nūrı virsün **cāna** işrāk
99. Gazel

5. Bu ta’ayyün zerresinden kıl ḥalāş
6. Zāhir ola **cāna** şems-i rü’yetūñ
105. Gazel

3. Vuşlatuñdan dūr idüp şalduñ bizi bu ‘āleme
4. Va’de-i dīdār ile **cān**umuzu şād eyledūñ
108. Gazel

9. Bir ḥaber irişdi beñzer **cānu**ña cānāndan
10. ‘Aḳluñı yağmaya virüp varı ber-bād eyledūñ
108. Gazel

11. Görmege lāyıḳ ola tā kim cemālūñ nūrını
12. Zıkrūñı zākirlerūñ **cān**larına zād eyledūñ
108. Gazel

7. Vücūdum mülkini yağmaya virdi
8. İreli **cān**uma ḥayl-ı ḥayālūñ
109. Gazel

1. **Cān**umuz cānāna irgürdi ḡamuñ
2. ‘Ālemi ṭıtdı ziyā-yı pertevūñ
110. Gazel

7. Mā-sivā şavmını kıl **cāna** ‘atā
8. Tā nümāyān ola kaḅr-i ḳudretūñ
110. Gazel

11. Metā’-ı vaşlı bey’ idüp bu **cāna**
12. O bāzār naḳdini āmāde geldük
112. Gazel

3. Şems-i zāti zerresinden irmese **cāna** ziyā
4. Nice yol bulur cenāb-ı pāke bu ‘abd-i zelil
114. Gazel

5. Aḳ cemālūñ perdesin ref’ eyle ‘uşşāka ḥicāb
6. Zāhir ola ol vecihden **cāna** elṭāf-ı celil
114. Gazel

1. Sırruñı **cān**dan nihān itmek dilersūñ ey ḡöñül
2. Rāz-ı pinhānı ‘ayān itmek dilersūñ ey ḡöñül
115. Gazel

3. Berg-i nesrīñ üzre zūlfūñı perişān itme kim
4. **Cān**ları bī-ḥānümān itmek dilersūñ ey ḡöñül
115. Gazel

5. Rāh-ı vaşla virmişüz kevn ü mekānuñ varını
6. **Cān** nedir ki kaşd-ı cān itmek dilersūñ ey ḡöñül
115. Gazel

1. Küllü şey’in hālikün **cāna** sūrurum oldı bil
2. Sırr-ı illā vecheḥü ‘ayn-ı şühūdum oldı bil
120. Gazel

9. Fenā rāhına sālik ol irem dirseñ vişāline
10. Fenāyī dir ki ḥā’ildür bu **cān** arada ey bülbül
124. Gazel

9. Mā-sivā kaydından it **cānum** hālāş
10. İki 'ālemdə bula bākı na'ım
127. Gazel

1. Kemend-i zülf-i cānāna giriftār olalı **cānum**
2. Geçürdi cümle sevdādan dil-i sevdāyı cānānum
131. Gazel

7. Kelām-ı küllü şey'inden irişdi **cāna** çün feyzi
8. Şühüd-ı vaḥdet-i zātı olursa n'ola erzānum
131. Gazel

7. Maḥv idüp cümle ḥicābı ḡaybuñı 'ayn ideḡor
8. Tā fezā-yı lā-mekānda ḡurmaḡa **cāna** ḡıyām
135. Gazel

1. Dilerseñ **cānumicān** üzre cānum
2. Vişālüñdür hemān maḡşūd-ı cānum
138. Gazel

7. Lehü fı külli yevmin şe'n nişānı dilde naḡş ola
8. Nazar irerse ger **cāna** o şe'n-i bı-nişānumdan
143. Gazel

11. Ubeytü sırrına maḡhar olan **cān**
12. Alur yuḡ'ımü yesḡiden ḡıdāsın
149. Gazel

1. Nār-ı hicrāna dilerseñ **cānı** sūzān olmasun
2. Vāşıl ol bir yāre kim şānında hicrān olmasun
150. Gazel

9. Ḥāl-i ḡaddüñ naḡşına ālüde oldı işbu **cān**
10. Kimseler bu vech ile āşüfte-i **cān** olmasun
150. Gazel

3. Çünki iḡşāndur cefāsı **cāna** cānānuñ müdām
4. Dem-be-dem şükr eylerem ol vāhibü'l-iḡşān için
151. Gazel

3. Firāḡ odına sūzān itme **cānı**
4. Umaruz vaşluñ envā'-ı 'aḡādan
152. Gazel

1. Ḥaḡḡı ḡā'ib dirsın ey **cān** çünki sen
2. Söyle kimdür seni beni söyleden
153. Gazel

5. İdüp pervāne-veş varumuz ifnā
6. Olalı **cān** ruḡuñ şem'ine sūzān
156. Gazel

9. Ziyā virsün cemālün şemsi **cāna**
10. Ola tā zerremüz ḡün gibi raḡşān
156. Gazel

1. Yeter itdi firāḡuñ **cānı** sūzān
2. Vişālün zevḡını yā Rab ḡıl iḡşān
158. Gazel

3. Bir avuḡ ḡāke mümkün mi vişāli bezmine irmek
4. Meger bir luḡf ire **cāna** cenāb-ı Rabb-i a'lādan
160. Gazel

1. Zā'il olsa dıdeden perde görürdi anı **cān**
2. 'Ayn-ı 'arifden anuñçün her nefes olmaz nihān
161. Gazel

11. **Cāna** keşf itme derünuñ sırrını
12. ḡayrıya açma bu rāzi ey dede
202. Gazel

9. Vişālün bezmine ḡıl **cānı** lāyıḡ
10. Saḡāḡüm rabbühümden ola şurbi
222. Gazel

1. Nişānuñ bulalı cānum bu şānum bı-nişān oldı
2. Açıldı vaḥdeti sırrı 'avālim 'ayn-ı **cān** oldı
239. Gazel

3. Rumüz-ı mā vesa'nıñden irişdi **cāna** çün feyzi
4. Ve in min şey' kelāmiyle ḡamu eşā lisān oldı
239. Gazel

13. Cihānda **cān** ile vaşluñ Fenāyi iḡtiyār itdi
14. Ḳoyup bu cism ile cānı cihān içre cihān oldı
239. Gazel

3. Kelām-ı küllü şey'inden irişdi **cāna** çün feyzi
4. Açıldı vaḥdeti sırrı ḡamu eşā lisān oldı
247. Gazel

13. Beḡā iḡlīmüne irsün Fenāyi
14. N'ider sensiz bu **cān** cān u cihānı
249. Gazel

3. Feyz-i yem-i ḡıfzından irişdi 'aḡā **cāna**
4. ḡavş eyleyüp ol baḡre dürr-dānelerüz cānā
2. Gazel

3. Fazl u iḡşānuñla bulmuşdur ḡayātı kā'ināt
4. **Cān** u diller derdine senden olur yine devā
8. Gazel

1. Fetḡ ide ebvāb-ı vaşlın bize ol Ḳādir Ḥudā
2. Hātif-i ḡaybdan ire bı-vāsiḡa **cāna** nidā
10. Gazel

7. Baḡr-i cüduñ ḡatresinden buldı 'ālemler vüçüd
8. Feyz-i zātuñdan olursa n'ola **cāna** fetḡ-i bāb
14. Gazel

9. Firāḡuñ yaḡdı bu **cānum**
10. Ki yoḡdur şabra dermānum
18. Murabba

5. Zıkrün ile **cānumuza** vir sürür
6. Tā bulavuz iki cihānda ḡuzür
30. Murabba

7. Va'kterib remzini kıl **cāna** 'ayān
8. Żāhir olsun dıdeye sırr-ı sücüd
33. Gazel

7. Rabbi zidni lem'asından neş'e-dār it **cānumuz**
8. İki 'ālemde olalum mazhar-ı hel min- mezid
34. Gazel

7. Hayālün naqşını bu **cān** içinde
8. Ezel naqqāşı eyledi muşavver
46. Gazel

7. 'Ayn olursa 'ayn-ı 'ālem 'ayn-ı 'uşşāka n'ola
8. Vech-i ma'şūq eyledi çün **cāna** sırrın aşikār
51. Gazel

7. Vech-i bākī için iden hicret-i dār-ı fenā
8. **Cānını** şükranē virtür vaşlına cānānenün
107. Gazel

5. Açılsun ravza-ı cānum şafādan
6. Nidā-yı Haqq'ı gūş eyleye **cānum**
138. Gazel

1. Dilerseñ cānumı **cān** üzre **cānum**
2. Vişālūndür hemān maqşūd-ı cānum
138. Gazel

7. Rabbi erni lem'asından Mūsa-veş eyle nazar
8. Tā nūmāyān ola **cāna** vech-i evşāf-ı kadīm
139. Gazel

1. Zātuñ envārını yā Rab dıdeden itme nihān
2. Vādi-i hayretde tā ki qalmaya 'aql ile **cān**
142. Gazel

3. Añla bı-yantık kelāmın **cān** ile
4. Nuṭq-ı Haq bil evliyānuñ her sözün
145. Gazel

9. Hāl-i haddūñ naqşına ālūde oldı işbu **cān**
10. Kimseler bu vech ile āşüfte-i cān olmasun
150. Gazel

1. Döndi bu cismüm hilāle ol meh-i tābān için
2. Geçdi dil **cān** u cihāndan soḥbet-i cānān için
151. Gazel

1. Şakın çekme ğam-ı ferdāyı ey **cān**
2. Kılğör bugünü yarını yek-sān
157. Gazel

9. Saqāhüm cāmını nūş eyleyen **cān**
10. İki 'ālemde görmez inkisārı
240. Gazel

13. Fezā-yı sırr-ı tefridē ir ey **cān**
14. Qadem başmadı ol meydāna Hāllāc
32. Gazel

9. Ziyā virsün cemālūñ şemsi **cāna**
10. Ola tā zerremüz gün gibi raḥşān
170. Gazel

1. Dür olma 'ākıl iseñ soḥbet-i cānāndan
2. Fehm idüp zenb-i vücūdi ey gönül geç **cāndan**
173. Gazel

1. Aşlumuz bir nūr-ı vāḥiddür bizüm ol **cān** ile
2. Perde-i ten setr idüpdür aramız cānān ile
189. Gazel

3. Gönül sevdā-yı zülfiyle ezelden oldı āşüfte
4. Aña biñ **cān** olaydı anuñ için bende ey bülbül
124. Gazel

1. Varuñı bezl eyle ey dil vuşlat-ı cānāneye
2. Virmeyesin vaşl-ı yāre **cānuñı** cānāneye
191. Gazel

5. Kıldı künle bu 'ālemi izhār
6. Bu haqqat cihāna **cān** oldı
259. Gazel

1. Maḥabbet cāmını nūş eyleyen **cān**
2. Olur düşvār ü āsān aña yek-sān
162. Gazel

11. Bugün evc-i kemāle irmeyen **cān**
12. Hālāş olmadı yarın cüst ü cūdan
163. Gazel

11. Sabā zülfüñ nesimiyle mu'aṭtar kıldı āfākı
12. Mesīhā-veş deminden gör ki ne **cānlar** revān oldı
239. Gazel

1. Āferin ol cāna ki meşhūd ide cānānını
2. Bu fenā mülkinde yek-sān kıla cism ü **cānını**
260. Gazel

5. Vişālūñ zevkini şol **cān** bilür kim
6. Ola gönlinde 'işkuñun belāsı
262. Gazel

9. İder biñ **cān** ile cānını ifnā
10. Yüzünde zāhir olan ḥaṭṭ u hāle
201. Gazel

1. Gül-'izār-ı 'Aden ider **cān** bāğın vech-i ḥabīb
2. Ol vecihle nāle ider rüy-ı verde 'andelīb
18. Gazel

9. Āşiyān-ı aşla pervāz eyleye **cān** bülbülü
10. Ketb olına āsümān-ı kудse kevkeb-i sa'ıd
34. Gazel

11. Āşiyān-ı kудse pervāz eyleyüp **cān** bülbülü
12. Küntü kenzūñ nüktesin cān u dile i'lān ider
53. Gazel

9. Āşiyân-ı ııudse pervāz eyleye **cān** bülbüli
10. Gül-'izār-ı vaşluñ ola dem-be-dem aña maıar
56. Gazel

5. Āşiyân-ı ııudse pervāz eylesün **cān** bülbüli
6. Varuñı pervāne gibi şem'-i ħüsn-i yāre yak
100. Gazel

1. Vuşlatuñ gülzārına **cān** bülbülin zār eyledüñ
2. Lezzet-i ħür-ı cināndan anı bızār eyledüñ
102. Gazel

11. Āşiyân-ı aşla dil itdi 'urüc
12. Güş idicek **cān** hezāruñ zārını
281. Gazel

1. Ferāmüş eyle ey dil dü cihānı
2. Bulam dirseñ eger **cān** içre cānı
287. Gazel

5. Sevenler **cān** ile anı
6. Yolına bezl ider cānı
38. Murabba

3. Eger gā'ib eger ħāzır eger bā'tın eger zāhir
4. Qılalum **cān** ile dilden yolına varumuz ifnā
12. Gazel

1. Ey derdlü olan dillere dermān iden Allah
2. **Cān** ile teni 'āşıka yek-sān iden Allah
15. Murabba

11. Kāfeşden itmedin **cān** murğı pervāz
12. Aña yek-sān ola bu'd ile qurbı
242. Gazel

cān u cihān [7] Can ve dünya; bütün her şey.

15. Bey' itdi naıd-i cānını sālik metā'-ı vaşlına
16. Nür-ı cemālūñ bezmine **cān u cihān** şükr-ānedür
66. Gazel

7. Cennet ü ħür u kuşuruñ tālībıdır pür-kuşūr
8. Lem'a-i envāruña **cān u cihān** olmaz 'adıl
114. Gazel

1. Ey rüh-ı ııudüs cān u tene **cān u cihān** ol
2. Ref it aradan perdemüzi 'ayna 'ayān ol
116. Gazel

7. Şühüd-ı nür-ı zātuñdur çü maışşüd
8. N'ider sensiz bu dil **cān u cihānı**
234. Gazel

3. N'ider cān u cihānı sensiz 'arif
4. Yine sensin anuñ **cān u cihānı**
241. Gazel

3. N'ider **cān u cihānı** sensiz 'arif
4. Yine sensin anuñ cān u cihānı
241. Gazel

13. Beķā iķlimine irsün Fenāyi
14. N'ider sensiz bu cān **cān u cihānı**
249. Gazel

cān u dil [42] Can ve gönül.

3. Mazhar-ı esrār-ı 'irfān eyleye
4. **Cān u dil** derdine dermān eyleye
1. Tuyuğ

15. Ğarķ ola esrārına **cān u dili**
16. Luıf u iĥsān ıssı sulıtanum meded
7. Murabba

15. Tālīb olup **cān u dilden** vuşlata
16. Geç sivādan ħāzret-i Mevlā'ya ir
10. Murabba

9. Mübtelā-yı mā-sivā kaydından it bizi ħalāş
10. **Cān u dil** derdine sensin yine yā rabbi tājīb
13. Gazel

7. Ola nūruñla **cān u dil** münevver
8. 'Ināyet eyle sulıtanum meded it
20. Murabba

21. 'Arūs-ı ma'na ref idüp ħicābın
22. Oıısın **cān u dil** ħüsnüñ kitābın
20. Murabba

11. İre tā **cān u dil** zevķ ü sürūra
12. Kerem luıf u 'ināyet eyle yā Rab
22. Murabba

3. Niçe bir nār-ı celāle **cān u dil** sūzān ola
4. Açı cemālūñ perdesin 'uşşāka ref eyle ħicāb
23. Gazel

13. Ger dilerseñ ey Fenāyi iki 'ālemde beķā
14. Zāt-ı bıçūna ideğör **cān u dilden** intisāb
23. Gazel

9. Nefy ü işbātı 'ubūr eyleye her dem **cān u dil**
10. Levĥ-i dile lāyih ola ma'na-yı ümmü'l- kitāb
23. Gazel

9. Rabbi ernı lem'asından **cān u dil** bula ziyā
10. Mūsa-veş didār-ı yāri görmege bı-irtiyāb
24. Gazel

5. Tıĥ-i ħayretde niçe bir **cān u dil** ħayrān ola
6. Gülşen-i bāğ-ı belāda behre bulsun 'andelıb
25. Gazel

7. İre bu **cān u dil** bāķı ħuzūra
8. 'Ināyet it eyā luıf ıssı Raĥmān
25. Murabba

7. Kible-i vaşluña irsün **cân u dil**
8. Ola yek-sân tâ kıyâm ile ku'üd
36. Gazel

5. Hem-dem ola her nefesde **cân u dil** cânân ile
6. Eyleye sâliklerün tâ 'arş-ı maşşûda şu'üd
37. Gazel

11. **Cân u dil**den olalum rü'yet-i yâre t̄alib
12. Geldi 'izzetle yine şehir-i mübârek ramazân
40. Murabba

9. Resm-i hubb-ı mâ-sivâ ber-bâd ola
10. Hemm ü ğamdan **cân u dil** âzâd ola
42. Murabba

9. Şu'â-yı şems-i zâtuñ zerresinden
10. Ola fazluñla **cân u dil** münevver
49. Gazel

9. Tecellî-i cemâlünle vir işrâk
10. Ola nûruñla **cân u dil** münevver
50. Gazel

11. Âşiyân-ı kuds pervâz eyleyüp cân bülbüli
12. Küntü kenzün nüktesin **cân u dile** i'lân ider
53. Gazel
9. N'ola bu **cân u dil** olmazsa hüş-yâr
10. Şağâhüm rabbühüm mestânesidür
60. Gazel

5. Nağd-i cânâ cevher-i bâkiyi eyle iştirâk
6. 'İşk-ı ma'şûkı ideğör **cân u dil**den ihtiyâr
67. Gazel

7. Bezm-i vaşluñ cür'asından kıl 'atâ
8. **Cân u diller** eyleye kesb-i sürür
78. Gazel

1. 'İşka düşdi **cân u dil** kodağ kamu tedbirümüz
2. N'eyesün dil bu imiş Hâk'dan ezel tağdirümüz
85. Gazel

5. Aşhâb-ı kehfün nüktesin fehm itse n'ola **cân u dil**
6. Zâtü'l-yemîn zâtü'ş-şimâl kehfindedür kıtmîrümüz
85. Gazel

11. Fırkatün nârına süzân eyleme **cân u dili**
12. Hâşıl ola her nefesde rü'yet-i cânânemüz
87. Gazel

11. 'Âlim eyle iki 'âlem 'ilmine bir noktadan
12. Nüşâ-i sırr-ı ezelden **cân u dil** alsun sebak
97. Gazel

15. Kıl hidâyet **cân u dil** yek-sân ola
16. Görine her şey'de sırr-ı vahdetün
110. Gazel

9. Şems-i zâtuñ zerresinden **cân u dil** bula ziyâ
10. Kıl civâr-ı hâzretünde iki 'âlemde muķim
139. Gazel

5. Āb-ı vaşluña niçe bir teşne ola **cân u dil**
6. Şun şağâhüm rabbühüm câmını 'atşân olmasun
150. Gazel

9. Yir ü gökden **cân u dil** ide 'ubür
10. Kalmaya arada hergiz in ü ân
169. Gazel

5. İrüp dirlik diyârına olurdu **cân u dil** yek-sân
6. İrerse sem'-i cânâ ger nidâ-yı mütü cânumdan
180. Gazel

5. Yine hayretde niçe bir **cân u dil** nâlân ola
6. Kendi esrârı ile hayrân ide ol pâdişâh
193. Gazel

7. Göñül gözini h'âbdan eyle bîdâr
8. İre tâ **cân u dil** sırr-ı me'âle
195. Gazel

3. Mâl ü câhından 'ubür it bu fenâ dünyânun
4. **Cân u dil**den olagör bende ğanı Mevlâ'ya
217. Gazel

9. Cihân u cân verâsından 'urüc eylerdi **cân u dil**
9.10. Olursa mağz-ı cüdından eger tevfiķ-i Rabbânî
258. Gazel

7. Taleb kıl **cân u dil**den 'âkıl iseñ
8. Şühüd-ı hâzret-i ni'me'l-me'âbi
268. Gazel

1. **Cân u dil** şehrin ezelden eyledün yağma-yı 'ışk
2. Ol vecihden düşdi bu 'âlemlere gavğâ-yı 'ışk
92. Gazel

7. Eyledi esrâ bi-'abdih leylinün mi'râcını
8. **Cân u dil**den kim olursa Hâzret-i Mevlâ'ya kıl
121. Gazel

13. **Cân u dil**den işigünde kıl olan görmez hicâb
14. Bende-i hâşşuñ odur kim âna tiryâķ ola sem
134. Gazel

3. Bakmaya noķşânumuza ide ihsânın tamâm
4. Rü'yetiyle **cân u diller** derdine ide devâ
9. Gazel

3. **Cân u diller** derdine kıl mağz-ı fazluñla devâ
4. Zâhir ola her nefesde bize zü'l-fazle'l-'azîm
139. Gazel

cân u ten [9] Can ve beden.

25. Kodağ bu yola **cân u ten**
26. Terk itdi yâr için vâtan
11. Murabba

35. Naşib ala bu **cân u ten**
36. Dîgil yâ hû vü yâ men hû
26. Murabba

5. Virseler baqmaz Süleymân mülkini
6. Râhat olmaz bir nefes **cân u teni**
41. Murabba

17. Yek-sân olup bu **cân u ten**
18. Güllerden al büy-i hasen
44. Murabba

21. Dost yoluna **cân u teni** kıldı Fenâyi çün fedâ
22. 'Âriflere vaşl-ı ruhuñ hem cân u hem cânânedür
66. Gazel

9. Emr-i na'leykeden alduñsa naşib
10. Hâ'il olmaz sırruña bu **cân u ten**
153. Gazel

3. Dü cihândan özünü itdi hâlâş
4. Râh-ı Hâk'da bezl iden **cân u teni**
281. Gazel

7. Olmaya pâ-bendemüz dehr-i deni
8. Yakma nâr-ı fûrâte **cân u teni**
282. Gazel

1. Ey rûh-ı kudüs **cân u tene** cân u cihân ol
2. Ref it aradan perdemüzi 'ayna 'ayân ol
116. Gazel

cân vermek [4] Ölmek, ruhunu teslim etmek; canını feda etmek.

11. **Cân virenler** râh-ı Hâk'da kıan bahâ dîdâr alur
12. Vaşluña şükrâne virdi cânını oldı şehîd
34. Gazel

3. Râh-ı Hâk'da **cân virenler** kıan bahâ dîdâr alur
4. Şanma bu bâzârı ol yâr ile her bir cân ider
53. Gazel

5. **Cân virenler** râh-ı Hâk'da kıan bahâ dîdâr alur
6. Şanma bu bâzârı ol yâr ile her bir cân ider
73. Gazel

1. 'Ummâna giren derd ile dür-dâneyi buldı
2. Şükrâne **viren cânını** cânâneyi buldı
244. Gazel

cânâ [2] Ey sevgili, ey can.

1. Şem'î ruḥ-ı cânâna pervânelerüz **cânâ**
2. Bezm-i mey-i ḳâlûdan mestânelerüz **cânâ**
2. Gazel

3. Feyz-i yem-i hıfzından irişdi 'aṭâ **câna**
4. Ğavş eyleyüp ol bahre dürr-dânelerüz **cânâ**
2. Gazel

5. Çevgân-ı mahabbetle vaḥdet topunı ḳapduk
6. Meydan-ı fenâ içre merdânelerüz **cânâ**
2. Gazel

7. Ḥum-hane-i vaḥdetden pür oldı şafâ câmı
8. Ol cür'a-ı şahbâdan peymânelerüz **cânâ**
2. Gazel

9. Bu şüret-i ma'nîñün fehm itdi me'âlin her kim
10. Olup özine vâḳıf bildi nelerüz **cânâ**
2. Gazel

11. Remz-i 'arafûdan tâ bulalı gönül behre
12. Ol kenz-i nihâniye vîrânelerüz **cânâ**
2. Gazel

13. Ol dürr-i yetîmi gel özünde Fenâyi bul
14. Aşdâf-ı ḳaḳıḳatde yek-dânelerüz **cânâ**
2. Gazel

1. Ara yerden **câna** ref ola ḳıçâb
2. Göre göz envârını bî-irtiyâb
2. Tuyuḡ

1. Ḳarârüm ḳalmadı **câna** görince sen dil-ârâyı
2. Ḥadeng-i çeşm-i mestüñdür açan şinemde yarayı
225. Gazel

5. Fenâ gülzârına **cânâ** hezâr-veş olma gel mesrür
6. Senüñ gıbinüñ uçmuşdur bu gülzârıñ hezârânı
253. Gazel

5. Bu devâsız derde hergiz bulmadum **cânâ** devâ
6. Yârdan ḡayrı ider mi aña dermân ey ṭabîb
18. Gazel

3. Külli şey'in hâlikün sırrını **cânâ** zevḳ idüp
4. Ol vecihden kıldı 'ârif cânı cânâna nişâr
67. Gazel

1. Bu keşret mülkine **cânâ** gönül virme hebâdur hep
2. Beḳâ iḳlîmine ir ki sivâ ḥubbı hebâdur hep
20. Gazel

9. Düşen sevdâ-yı zülfüne n'ider pes ḡayrı sevdâyı
10. Vişâlün bezmine **cânâ** dil ü cânı fedâdur hep
20. Gazel

11. Bulduñ ise hüve fî şe'n şâmına **cânâ** vuşul
12. Maḥv idüp şe'n-i vücüduñ özge bir şân olmasun
150. Gazel

7. Ḥayâlün naḳşı gönümdde muşavver olalı **cânâ**
8. Güzer kıldı bi-küllî dil bu taşvîr-i ḥayâliden
168. Gazel

13. Fenâ güzlârına **cânâ** hezâr olma gül-i mesrûr
14. Senüñ gîbinüñ uçmışdur bu güzlârüñ hezârânı
229. Gazel

7. Fezâ-yı kudsê irgürdi maqâmın
8. Semend-i himmetüñ **câna** süvârı
236. Gazel

9. Dâ'im semâ' ü nâle vü raqş u figân ider
10. Kimüñ ki ire qalbine **cânâ** eşer zi-nev
252. Gazel

5. Lâ-mekân mülki hümâsın itmege **cânâ** şikâr
6. Âşiyân-ı kudsê irgüre ki murğ-ı cânını
260. Gazel

cânân [25] Sevgili, dost.

1. Lâ-mekân iline irüp buldı ol **cânân**ını
2. Gerçi 'unşurdan mürekkeb eylemiş endâmını
27. Matla

5. Hem-dem ola her nefesde cân u dil **cânân** ile
6. Eyleye sâliklerün tâ 'arş-ı maqşûda şu'üd
37. Gazel

1. Ey bülbül-i bâğ-ı elest
2. **Cânân** ilinden vir haber
43. Murabba

3. Ol bâdeden olduñsa mest
4. **Cânân** ilinden vir haber
43. Murabba

7. İtdüñ ise ger fetğ-i bâb
8. **Cânân** ilinden vir haber
43. Murabba

11. Ol lâyıq-ı bezm-i vişâl
12. **Cânân** ilinden vir haber
43. Murabba

15. Bu yolda kı l cânüñ fedâ
16. **Cânân** ilinden vir haber
43. Murabba

19. Bulsun Fenâyî de vuşül
20. **Cânân** ilinden vir haber
43. Murabba

3. Külli şey'in hâlikün sırrını cânâ zevk idüp
4. Ol vecihden kıldı 'arîf câmı **cânâna** nişâr
67. Gazel

1. Mağhar-ı esrâr-ı esmâ itdi **cânân** cânumuz
2. Gerçi 'unşurdan mürekkeb eylemiş âb-dânumuz
80. Gazel

1. Gidicek **cânân** iline baş açk yalın ayak
2. Nic'olur yolda qalursağ şöyle azıksız yayak
97. Gazel

9. Bir haber irişdi beñzer **cânüña** cânândan
10. 'Aqluñı yağmaya virüp varı ber-bâd eyledüñ
108. Gazel

1. Cânumuz **cânâna** irgürdi gamuñ
2. 'Alemlî tıtdı ziyâ-yı pertevüñ
110. Gazel

13. Her nefesde hem-dem ol **cânân** ile
14. Geç Fenâyî bâkî mülke baş qadem
130. Gazel

1. Kemend-i zülf-i **cânâna** giriftâr olalı cânım
2. Geçürdi cümle sevdâdan dil-i sevdâyı cânânım
131. Gazel

3. Çünki ihsândur cefâsı câna **cânân**uñ müdâm
4. Dem-be-dem şükr eylerem ol vâhibül'-ihsân için
151. Gazel

1. Aşlumuz bir nür-ı vâhiddür bizüm ol cân ile
2. Perde-i ten setr idüpdür aramız **cânân** ile
189. Gazel

3. Âşiyân-ı kudsê pervâz eyleye can bülbülü
4. Her nefesde hem-dem-i **cânân** ide ol pâdişâh
193. Gazel

13. Fenâyî olmağ isterseñ eger cânân ile vâhid
14. Kesil bu mâ vü menlikden ulaş ol dürr-i yektâyâ
196. Gazel

1. Bî-ñicâb gösterdi vechin çünki **cânân** bu gice
2. Küllü şey'in lem'asın kıldı nümâyân bu gice
214. Gazel

1. Bu rencürüñ cemâlündür devâsı
2. Şifâ-ı şadr olur **cânân** liqâsı
262. Gazel

9. Levğ-i dilden hakk ola resm-i sivâ
10. Göre âyinede cân **cânân**ını
281. Gazel

1. Ey 'aceb bilsem gönül sırrında pinhânüñ nedür
2. Câmı hüd **cânâna** virdüñ arada cânüñ nedür
61. Gazel

1. Bu dil-i mağzünü **cânân** yine mesrûr eyledi
2. Fezqurünü lem'asıyla anı mezkûr eyledi
243. Gazel

1. Âferîñ ol câna ki meşhüd ide **cânân**ını
2. Bu fenâ mülkinde yek-sân kıla cism ü cânını
260. Gazel

cānāne [4] Sevgili.

21. Dost yoluna cān u teni kıldı Fenāyi çün fedā
 22. 'Āriflere vaşl-ı ruḥuñ hem cān u hem **cānāne**dür
66. Gazel

7. Vech-i bākı için iden hicret-i dār-ı fenā
 8. Cānını şükranē virür vaşlına **cānāne**üñ
107. Gazel

1. Varuñı bezl eyle ey dil vuşlat-ı cānāneye
 2. Virmeyesin vaşl-ı yāre cānuñı **cānāne**y
191. Gazel

1. 'Ummāna giren derd ile dūr-dāneyi buldı
 2. Şükranē viren cānını **cānāne**yi buldı
244. Gazel

cān-dāde [1] Hayat veren.

1. Bend olanlar zülfi ḥālūñ dāmına āzādedür
 2. Cām-ı la'lūñ 'İsi-veş mürde dile **cān-dāde**dür
43. Gazel

cānib [1] Taraf, cihet, yan.

9. Ne **cānibe** sa'ādetle kudümü eyleye iḳbāl
 10. Hızır ilyās refiḳ olup ola bārī nigeh-bānı
2. Tarih

cān-ı 'aṣṣān [6] Susamış, arzulu can.

3. Niçe bir berr-i fūrkatde olalum vaşluña teşne
 4. Zülāl-i feyz-i vaşluñı 'aṭā kıl **cān-ı 'aṣṣāna**
192. Gazel

7. Niçe bir berr-i fūrkatde olalum vaşluña teşne
 8. Zülāl-i baḥr-ı fazluña ḡariḳ it **cān-ı 'aṣṣānı**
229. Gazel

3. Niçe bir berr-i fūrkatde olalum vaşluña teşne
 4. Zülāl-i feyz-i fazluña ḡariḳ it **cān-ı 'aṣṣānı**
253. Gazel

3. Niçe bir berr-i fūrkatde olalum la'lūñe teşne
 4. Zülāl-i baḥr-ı fazluña ḡariḳ it **cān-ı 'aṣṣānı**
286. Gazel

3. Niçe bir berr-i fūrkatde olalum vaşluña teşne
 4. Zülāl-i feyz-i fazluña ḡariḳ it **cān-ı 'aṣṣānum**
128. Gazel

9. Ḥarım-i vuşlata eyle Fenāyi bendeñi maḥrem
 10. Ki baḥr-ı fazluña reyyān ola tā **cān-ı 'aṣṣānum**
131. Gazel

cān-ı eṣyā [1] Eşyanın, nesnelerin, varlıkların canı, ruhu.

7. Bu 'aḳl u 'ilm ü ḥilm ü ḥulk senüñ şānuñda nāzıldür
 8. Vişlūñ genc-i bī-pāyān zuhūruñ **cān-ı eṣyā**dür
38. Gazel

cān-ı müştāk [1] Çok arzu eden, çok isteyen can.

11. Ziyā-yı şems-i zātuñdan 'aṭā it **cān-ı müştāka**
 12. Gider varlık ḥicābını gerek zūlmāni nūrānı
253. Gazel

cān-ı sūzān [2] Yanan, acı çeken can.

1. Ḥubb-ı mā-sivā günāh yiter
 2. **Cān-ı sūzāna** her gün āh yiter
71. Gazel
5. 'Arūs-ı ma'ninūñ eyle yüzünden perdesin zā'il
 6. Celālūñ nārına yakma kerem ḳıl **cān-ı sūzānum**
128. Gazel

cāna yetmek [1] Katlanamayacak duruma gelmek, bezmek, bıkmak.

3. Firāḳ u ḥasreti **cānlara yetdi**
 4. Fiḡāni bülbülūñ yād olmaz oldı
46. Murabba

cān naḳdı [1] En değerli şey olan can sermāyesi, can varlığı.

9. İştirā iden meṭa'-ı vaşluñı **cān naḳdine**
 10. Gūş ider her zerreden zikrūñı yā Semi' ḳabül
121. Gazel

cāvidān [1] Daimî, ebedî.

3. Fenā rāhında varın iden ifnā
 4. N'ola bulsa beḳā-yı **cāvidānı**
266. Gazel

cebñ [1] Alın.

9. Terāñi nūrını gördi **cebñ**üñde 'ayān çünki
 10. Ki bildi Mūsa-yı 'İmrān vücūduñ Tür-ı Sīnā'dür
38. Gazel

cediden [2] Yeniden.

3. Bu zulmetden münevver it cihānı
 4. Ḥayāt-baḳş it **cediden** mürde cānı
1. Kısa Mesnevi
3. Ḳamu maḥlūḳa meccānen vücūdi eyleyüp in'ām
 4. **Cediden** mürde dillere ḥayāt eyledi erzāñı
251. Gazel

cefā [1] Eziyet, sıkıntı

3. Çünki iḥsāndur **cefāsı** cāna cānānuñ müdām
 4. Dem-be-dem şükr eylerem ol vāhibü'l-iḥşān için
151. Gazel

cefâ-yı çarğ-ı devrân [1] Talih ve kaderin verdiği eziyet, sıkıntı.

19. Şun ey sâķi sūr-encâm olan cāmı neler çekdik
20. Belâ-yı derd-i gerdümi **cefâ-yı çarğ-ı devrân**
2. Tarih

Cehennem [1] Ahirette günahkârların ve iman etmeyenlerin ceza ve azap görecekleri yer.

5. 'İbâda eyleyüp ihsân-ı bî -had
6. **Cehennem** kapuların eyledi sed
39. Murabba

Celâl [15] Allah'ın "kahhar, cebbar, mütekebbir" gibi sertlik ve büyüklük ifade eden sıfatlarının tecellisi.

1. **Celâl**ün nârına yakma 'ibâdı
2. Kerem luḫ u 'inâyet senden olur
3. Murabba
7. Ger cemâliyle **celâl**ün olsa meşhüdüm müdâm
8. Çünkü ref' itdi 'arūs-ı ma'nâ vechinden niķâb
15. Gazel

7. Setr idüp nūr-ı cemâliyle **celâli** perdesin
8. 'Arz ider 'uşşâķa dîdârını ez-rüy-ı 'itâb
16. Gazel

1. Zuhūr iden bu 'âlemde cemâl ile **celâl**ündür
2. Hâķîkatle naẓar itseñ yine 'ayn-ı cemâlündür
23. Matla

5. Cemâlünden gider luḫ it hicâbı
6. **Celâl**ün âteşine kılma iḫrâķ
99. Gazel

7. **Celâl**ün perdesin ref' it aradan
8. Tecellî eylesün nūr-ı cemâlün
104. Gazel

1. Ger **celâli**yle cemâl olursa meşhüdüñ müdâm
2. Bâb-ı vahdet feth olup bulursun istiğrâķ-ı tām
129. Gazel

11. Cemâlüne **celâl**ün kılma perde
12. Açılsun ravza-ı diller şafâdan
152. Gazel

7. **Celâl**ün âteşine kılma süzân
8. Olam dâḫil cemâlün cennetine
210. Gazel

1. **Celâl**ün nârını yâ Rab cemâlüne hicâb itme
2. Ğarîb-i müstemendüne bu vech ile 'itâb itme
211. Gazel

9. **Celâl**ün âteşine itme süzân
10. Gider nârumuz irgür bizi nûra
212. Gazel

3. Setr ider nūr-ı cemâline **celâli** perdesin
4. Ol vechiden bend ider 'uşşâķı zülḫ ü kâķüli
230. Gazel

15. Kılma **celâl**ünü cemâlüne sed
16. Yâ Eḫad ü yâ Şamed ü yâ Kerîm
30. Murabba

7. **Celâl**ün nârına yakma bu cāmı
8. Cemâlün nûrı kıl sun anı iḫrâķ
93. Gazel

5. 'Arūs-ı ma'ninün eyle yüzünden perdesin zâ'il
6. **Celâl**ün nârına yakma kerem kıl cân-ı süzânüm
128. Gazel

Celîl [1] "Ululuk ve celâl sâhibi, yüce, âli" anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

1. Umaruz 'afv ide cürmin **celîl**
2. Eyleye ibrahîm'i Mevlâ ḫalîl
34. Matla

cem' ü fark [1] Cem; toplama, toplanma, bir araya gelme, getirilme. Tasavvufta yaratılmışları görmeyip bütün varlıkları Allah'ın sıfatlarının zuhûru bilerek varlıklarının izâfi olduğunu idrak etme mertebesi.

Fark; iki şeyin birbirinden ayrılmasını sağlayan değişik taraf, başkalık, farklılık. Tasavvufta yaratılmışlarda Hakk'ı değil sâdece mahlûkâtı görme hâli. Farkın cem' hâlinde sonra gelen "fark ba'de'l-cem" denilen mertebesinde ise kul çokluk âleminde birliķi, birlik âleminde çokluğu, varlıkta hem yaratıcı hem yaratılanı görür.

9. **Cem' ü farkı** cem' idüp irdi Fenâyî 'izzete
10. Her kimün kim muḫtedâsı sünnet ü Ḳur'ân olur
45. Gazel

cemâ'at [2] Bir imama uyup namaz kılan müslümanların bütünü.

25. **Cemâ'atle** kılup her şeb terâvîḫ
26. İdelüm dâ'imâ tehlîl ü tesbîḫ
39. Murabba

1. **Cemâ'atle** kılalum gel namâzi
2. İdelüm dâ'imâ Hâķķ'a niyâzi
43. Matla

Cemâl [74] Güzellik; Allah'ın lutfedici sıfatlarının bütünü ve bu sıfatlarının gereķi olarak güzellik ve rahmetle tecellisi.

23. Kanı bir göz ki şühüd ide **cemâli** nûrını
24. Göstere mir'ât-i dilde vechini ol bî-gümân
1. Tarih

3. **Cemâl**ünle münevver it fu'âdı
4. Kerem luḫ u 'inâyet senden olur
3. Murabba

33. Rāh-ı fenāya kim gider
34. Yārin **cemāl**in ol görür
11. Murabba
9. Perde olmasun **cemāl**ün nūrına nār-ı celāl
10. Bu vecihle cism ü cāna eyleme yā rab 'itāb
14. Gazel
1. Aç **cemāl**ün perdesin ref' ola 'uşşāka hicāb
2. Ṭālī' ola maṭla'-ı feyz-i ezelden āfitāb
15. Gazel
7. Ger **cemāl**ıyla celālün olsa meşhūdum müdām
8. Çünkü ref' itdi 'arūs-ı ma'nā vechinden niķāb
15. Gazel
3. Niçe bir nār-ı celāle cān u dil sūzān ola
4. Aç **cemāl**ün perdesin 'uşşāka ref' eyle hicāb
23. Gazel
1. Aç **cemāl**ün perdesin 'uşşāka ref' ola hicāb
2. Zāhir ola maṭla'ından tā ki nūr-ı āfitāb
24. Gazel
9. **Cemāl**i pertevi tıtdı cihānı
10. Münevver eyledi cism ile cānı
24. Murabba
1. Aç **cemāl**ün perdesin 'uşşāka olsun fetḥ-i bāb
2. Ref' olup benlik aradan ḫalmaya dilde hicāb
26. Gazel
15. Ḳılma celālün **cemāl**üne sed
16. Yā Eḫad ü yā Şamed ü yā Kerīm
30. Murabba
15. **Cemāl**ün nūrı her derde devādur
16. Senüñdür luṭf u ihsān yā ilahı
34. Murabba
17. Ne devletdür göre gözler **cemāl**in
18. İrişüp zātına bula şıfātın
36. Murabba
17. İki 'ālem vücūdı kim aña āyinedür vechün
18. **Cemāl**ünde 'ayān gördi şunuñ kim 'aynı bınādur
38. Gazel
9. **Cemāl**ün āfitābından münevver
10. Semāda mihr ü mäh u müşteridür
41. Gazel
11. N'ola bu 'ayn-ı dil olsa nazar-bāz
12. Ki manzūrı **cemāl**ün manzarıdır
41. Gazel
1. 'İd-ı aḫḫādur **cemāl**ün cān aña ḫurbān olur
2. Şu'le-i mihr-i ruḫun her zerrede raḫşān olur
45. Gazel
3. Şemme vech'ullah rumūzı oldu çün 'ayna 'ayān
4. Pes ne vech ile **cemāl**ün dıdeden pinhān olur
45. Gazel
13. Sivā naḫşımı ḫakk it levḥ-i dilden
14. **Cemāl**ün naḫşımı eyle muşavver
49. Gazel
11. 'Arūs-ı ma'na ref' itdi niķābın
12. **Cemāl**ün olalı dilde muşavver
50. Gazel
11. Güzer itdi nuķuş-ı kā'inātdan
12. **Cemāl**ün olalı dilde muşavver
55. Gazel
5. **Cemāl**ünden gider luṭf it hicābı
6. Celālün āteşine ḫılma iḫrāk
99. Gazel
5. **Cemāl**ün āline alındı bu dil
6. Ne āl eyler göze ḫāl-i ḫayālün
104. Gazel
3. 'Arūs-ı mā'na ref' itdi **cemāl**inden niķābın
4. Bu yüzden eyledi ihsān dil-i 'uşşāka sultānum
131. Gazel
7. Şems-i tābāndur **cemāl**ün zāhid idrāk eylemez
8. Pes ne bilsün çeşm-i ḫuffāş dıde-i nezzāreden
144. Gazel
1. **Cemāl**ündür görinen çünkü her cā
2. Seni senden ider bu dil temennā
7. Gazel
9. Aç **cemāl**ün perdesin 'uşşāka ref' ola hicāb
10. Zāhir ola şeş cihetden dıdeye 'ayn-ı liķā
8. Gazel
1. Zuhūr iden bu 'ālemde **cemāl** ile celālündür
2. Ḥaḫıḫatle nazar itseñ yine 'ayn-ı cemālündür
23. Matla
11. Görmege lāyık ola tā kim **cemāl**ün nūrını
12. Zikrünü zākirlerün cānlarına zād eyledün
108. Gazel
5. Aç **cemāl**ün perdesin ref' eyle 'uşşāka hicāb
6. Zāhir ola ol vecihden cāna elṭāf-ı celil
114. Gazel
7. İrişdür ḫa'be-i āmale bālüm
8. **Cemāl**ün ḫiblesin ḫıl secde-gāhum
125. Gazel
1. Ger celāliyle **cemāl** olursa meşhūdun müdām
2. Bāb-ı vaḫdet fetḥ olup bulursun istiḡrāk-ı tām
129. Gazel

7. Hıfz idem bir noqtadan seb'a'l meşānī āyetin
8. Eyle luţfuñla **cemāl**ūñ muşşafından seb'a-ḥ'ān
142. Gazel

19. Emjrum seyyidum sensin bugün ey hūblaruñ şāhı
20. Vücūdum şehrini virdi **cemāl**ūñ cūndi yağmaya
204. Gazel

21. **Cemāl**ūñ dideden pinhān egerçi zāhiren ammā
22. Görinen yine vechüñdür naẓar olduḡda her cāya
204. Gazel

3. Tesellī-i **cemāl**ūñ eyle iḡşān
4. Ḥabībūñ Muşşafā'nuñ ḥürmetine
210. Gazel

7. Celālūñ āteşine kılma sūzān
8. Olam dāḡil **cemāl**ūñ cennetine
210. Gazel

1. Celālūñ nārını yā Rab **cemāl**ūñe ḥicāb itme
2. Ğarīb-i müstemendüñe bu vech ile 'itāb itme
211. Gazel

9. Mūsa-veş n'ola irerse len terāñiden nidā
10. Olmadı gözden **cemāl**ūñ naḡşı pinhān bu gıce
214. Gazel

3. **Cemāl**ūñ ravzasından ḡaş'e'lillāh
4. Ki maḡrūm eyleyesin 'andelībi
220. Gazel

1. **Cemāl**ūñ seyri var iken cinānı
2. Baña 'arz eyleme gerekmez anı
227. Gazel

1. Bu rencūruñ **cemāl**ūñdür devāsı
2. Şifā-ı şadr olur cānān liḡāsı
262. Gazel

1. **Cemāl**ūñ pertevi tutdı cihānı
2. Münevver eyledi kevn ü mekānı
266. Gazel

9. **Cemāl**ūñ gülşenidür çünki maḡşūd
10. Bu cān sensiz n'ider bāḡ-ı cinānı
266. Gazel

11. **Cemāl**ūñ vaşfını gūş eyleyen dil
12. N'ider ḡūr u cinān ile kuşūrı
273. Gazel

5. Rabbi ernī lem'asından kıl naẓar
6. Göre gözümüz **cemāl**ūñ çün Kelīm
127. Gazel

11. **Cemāl**ūñe celālūñ kılma perde
12. Açılsun ravza-ı diller şafādan
152. Gazel

13. Esāsı yoḡ iken arz u semānuñ
14. Fenāyī maẓhar idi ol **cemāle**
187. Gazel

1. Ziyā viren **cemāl**ūñdür cihāna
2. Kamer ü şems bahānedür cihāna
198. Gazel

5. Ğam-ı ferdā ile zāhid bize ta'n eyleme im-rüz
6. **Cemāl**-i şem'ine sūzān olan 'uşşāka pervāne
192. Gazel

1. Şunarsa sāki-i 'ıḡkuñ dile cām-ı muşşaffāyı
2. Görür mir'āt-i dilde ol **cemāl**-i 'ālem-ārāyı
288. Gazel

5. Ziyā-baḡş olsun āfāḡda **cemāl**-i 'ālem-efrūzuñ
6. Fūrūzān eyledükçe ḡal'at-i ḡurşid-i dünyāyı
288. Gazel

5. Tılsım-ı kenz-i esmāyı n'ola fetḡ eylese sālik
6. **Cemāl**-i pākine zıḡā ki mir'āt itdi insānı
231. Gazel

1. Yine sırr-ı nihānından **cemāl**-i yār nihān oldı
2. Tecellīsi verāsından cihān cümle nihān oldı
247. Gazel

7. **Cemāl**ūñgülşenine bülbül-i cān
8. Hezārān nāle eyler her seher-gāh
197. Gazel

9. **Cemāl**ūñ gülşeninde bülbül-i dil
10. Hezārān āh ile başlar fiḡāna
198. Gazel

17. Fenāyī bendeñi ey Rabb-i ekrem
18. **Cemāl**ūñ Ka'besine eyle maḡrem
33. Murabba

1. Ey **cemāl**ūñ lem'asından zerredür nūr āfitāb
2. Pertevinden zülfūñ āşüftedür her-dem seḡāb
21. Gazel

9. Zāhir ü bāḡın Fenāyī bendeñe eyle naẓar
10. Oldı maẓhar tā **cemāl**ūñ nūrına ol bī-ḡicāb
17. Gazel

29. Bizi bizlik odına itme iḡrāk
30. **Cemāl**ūñ nūrı vire cāna iḡrāk
20. Murabba

3. **Cemāl**ūñ nūrı ey maḡbūb ne maẓhardur ki 'ālemde
4. Cemī'-i şey'de ol nūruñ tecellīsi hüveydādur
38. Gazel

7. Celālūñ nārına yakma bu cānı
8. **Cemāl**ūñ nūrı kılsun anı iḡrāk
93. Gazel

1. Kuyūd-ı mā-sivādan eyle ıtlāk
2. **Cemāl**üñ nūrı virsün cāna işrāk
99. Gazel
7. İrdi pervāneye illā vechehüden çün eşer
8. Perr ü bālini **cemāl**üñ şem'ine sūzān ider
53. Gazel
5. N'ola pervāne-veş olsa bu dil 'ışk odına sūzān
6. **Cemāl**üñ şem'ine yanmak ezel 'uşşāka gelmişdür
58. Gazel
1. Yanar pervāne-veş cānum **cemāl**üñ şem'i tábından
2. Meger kim tal'atüñ şemsi 'ayān oldı niķābından
165. Gazel
9. **Cemāl**üñ şem'ine qarşu Fenāyi
10. Yaķar pervāne-veş varını nāre
203. Gazel
3. **Cemāl**üñ şem'ine qarşu dil ü cān
4. İder pervāne-veş varını sūzān
164. Gazel
9. Ziyā virsün **cemāl**üñ şemsi cāna
10. Ola tā zerremüz gün gibi raķşān
156. Gazel
9. Ziyā virsün **cemāl**üñ şemsi cāna
10. Ola tā zerremüz gün gibi raķşān
170. Gazel
9. **Cemāl**üñ şemsine mazhar olan dil
10. İder her zerrede hüsñüñ temāşā
4. Gazel
3. Nice vaşf ide **cemāl**üñ vaşfını şems ü kamer
4. Zerreden kemter yoluñda rüz u şeb üftādedür
43. Gazel
9. **Cemāl**üñ vaşfı yādına Fenāyi dem-be-dem yā Rab
10. Aķıdır lü'lü' ü mercān bu çeşm-i hün-feşānumdan
180. Gazel

cevāb [2] Yanıt, qarşılık.

13. Huzūr-ı Hāķ'da pes nedür **cevābuñ**
14. Fenāyi zerrece yok hüsñ-i hālüñ
109. Gazel
9. Nihāyetsiz olan hüsñüñ Fenāyi nice vaşf itsün
10. Tutılır nuţķı eflāküñ su'al itsem **cevāb**ından
165. Gazel

cemī' [1] Bütün, hep.

3. Cemālüñ nūrı ey maķbüb ne mazhardur ki 'ālemde
4. **Cemī'**-i şey'de ol nūruñ tecellīşi hüveydādur
38. Gazel

cenāb [33] Allah, peygamber ve bâzı tarikat büyüklerine âit isim ve sıfatların başına getirilerek "hazret" mânâsına kullanılan saygı ve tâzim sözü.

11. **Cenābuñdan** olur cümle fütühāt
12. Koma bu derd ile miñnetde yā Rab
5. Murabba
5. Saña varmağa yok bizde liyāķat
6. Meger ola **cenābuñdan** 'ināyet
6. Murabba
7. Bir avuç hāk iken itdün 'ademden çün bizi insān
8. Zuhūr-ı cümle mevcūdāt **cenābuñdan** 'aţādur hep
20. Gazel
19. **Cenābuñdan** olur her derde dermān
20. 'Ināyet eyle sultānum meded it
23. Murabba

9. **Cenābuñdan** eger olmazsa ihsān
10. Neye kâdir olur bi-çāre insān
34. Murabba

1. Sürüp dergāhuña rüy-ı siyāhum
2. **Cenābuñdur** dü 'ālemde penāhum
132. Gazel

17. **Cenābuñdan** olursa ger 'ināyet
18. Bir olur sālīke ğāyet bidāyet
22. Murabba

3. Güzer eylerdi dil arz u semādan
4. **Cenābuñdan** olursa ger 'ināyet
31. Gazel

13. İrerdi şems-i vaşluña Fenāyi
14. **Cenābuñdan** olursa zerre imdād
35. Gazel

3. Seni senden ider bu dil temennā
4. **Cenābuñdan** 'aţā ķıl şey'e lillah
208. Gazel

1. **Cenābuñdan** revā mıdur ħabıķı
2. Ki nāra yandurasın bu ğarıķı
220. Gazel

13. **Cenāb**-ı yār-ı 'ālīdür ħayāl-i vaşl ide gerçi
14. Fenāyi kesmedi dilden veli rabķ-ı temennāyi
265. Gazel

13. Fenāyi bendeñüñ iki cihānda
14. **Cenābuñdadur** ancaķ intisābı
268. Gazel

9. İki 'ālem kuyūdından ħalāş it
10. **Cenābuñdur** 'ibādūñ 'izz ü cāhı
275. Gazel

7. Nesi var bir avuç hâkûn **cenâb**-ı Hâzret'e lâyık
8. Hemân rûy-ı siyâh ile hezâr sehv ü kuşûrum var
47. Gazel

1. Yüzümüz sürüyü geldük kapuña
2. Nemüz ola **cenâb**-ı hâzretüñe
213. Gazel

1. **Cenâb**-ı Hâzret-i Aḥmed Efendi
2. İrişdi aña Ḥaḳḳ' uñ luṭfı bî-ḥad
8. Tarih

1. **Cenâb**-ı hâzret-i Bârîola ḥâlümüze yârî
2. Gönül hoşlıkların kılsun müyesser dâ'imâ Bârî
2. Matla
11. Fetihler ide erzânî **cenâb**-ı hâzret-i bârî
12. İki 'âlem merâmını kıla kullarına i'tâ
12. Gazel

13. **Cenâb**-ı hâzret-i Bârî buyurdu şânuña levlâk
14. Senüñ nûruñdan irişdi füyûzât cümle eşyâya
204. Gazel

1. **Cenâb**-ı hâzret-i Ḥaḳ kıla güyâ
2. Ḥaḳîḳat gülşeninde 'andelîbi
1. Kıt'a

1. İlä yevmi'l-kıyâm olsun mükerrem
2. **Cenâb**-ı hâzret-i paşa-yı ekrem
31. Matla

11. Mübârek ide bu fetḥi **Cenâb**-ı Hâzret-i Raḥman
12. Umaruz 'an-ḳarîb ola nice nuşretler erzânî
2. Tarih

7. **Cenâb**-ı Meḥmed Ḥân-ı Ğâzî kim
8. Cihânı eyler âsüde anuñ ḥükm-i ḥümâyûnı
2. Tarih

1. **Cenâb**-ı Hâzret-i Vâlîde Sulṭân
2. Ola 'izzetle dâ'im şâd u ḥandân
3. Tarih

13. Fenâyî bendeñi irgür merâma
14. Ola manzar **cenâb**-ı hâzretüñe
219. Gazel

3. Be-ḥaḳḳ-ı hâzret-i şadr-ı risâlet
4. Ḳarîb ola **cenâb**-ı pâke ḳurbı
1. Kıt'a

3. Niçe yol bulur **cenâb**-ı pâke bu 'abd-i zelîl
4. Şems-i zâtuñ lem'asından irmese zerrece ḥâl
4. Nazm

3. Şems-i zâti zerresinden irmese câna ziyâ
4. Nice yol bulur **cenâb**-ı pâke bu 'abd-i zelîl
114. Gazel

11. Sâlik-i râh-ı fenâyâ irmese senden nazâr
12. Nite yol bulur **cenâb**-ı pâke bu 'abd-i zelîl
121. Gazel

7. Nice yol bulur **cenâb**-ı pâküñe bir ḳabza ḥâk
8. Yemm-i cüduñdan anı ḳıl bezm-i vaşla müsteḥâḳ
100. Gazel

3. Bir avuç ḥâke mümkün mi vişâli bezmine irmek
4. Meger bir luṭf ire câna **cenâb**-ı Rabb-i a'lâdan
160. Gazel

9. **Cenâb**-ı zât-ı pâküñ 'izzetine
10. Ḥabîbüñ faḥr-i 'âlem ḥürmetine
20. Murabba

cennet [5] Gölgelik bahçe anlamında olup ahirette müminlerin, iyi insanların gidecekleri yer.

45. Her kişiye cennet içre lâzım elbetde refîḳ
46. Didi 'Osmân'ı baña **cennet**de Ḥaḳ yoldaş ider
1. Kaside

45. Her kişiye cennet içre lâzım elbetde refîḳ
46. Didi 'Osmân'ı baña **cennet**de Ḥaḳ yoldaş ider
1. Kaside

1. Rü'yetüñledür şafâsı **cennet**üñ
2. Dü cihân olmaz 'adîli rü'yetüñ
105. Gazel

11. **Cenneti** bir dâneye bey' eylese Âdem n'ola
12. Vâḳıf oldı sırrına vechüñde müşğın dânenüñ
107. Gazel

7. Celâlüñ âteşine kıлма süzân
8. Olam dâḥîl cemâlüñ **cennetine**
210. Gazel

cennet ü hür u kuşur [2] Cennet, huri ve köşkler.

7. **Cennet ü hür u kuşur**uñ ṭâlibidür pür-kuşur
8. Lem'a-i nür-ı tecellî besdür 'uşşâḳa hemân
179. Gazel

7. **Cennet ü hür u kuşur**uñ ṭâlibidür pür-kuşur
8. Lem'a-i envâruña cân u cihân olmaz 'adîl
114. Gazel

cennet-i 'adn [1] Cennet'in en güzel yerlerinden biri. "Adn" sözlükte yerleşmek, bir yerde iskân etmek anlamına gelir. Adn Cenneti, peygamberlere, siddîklara, şehidlere mahsus, içinde gözlerin hiç görmediği, insanın hatırından geçmeyen muazzam güzelliklerin bulunduğu muhteşem Cennet'in adıdır. Bu tarif Hz. Peygamber'den rivayet edilen bir hadîse dayanılarak yapılmıştır. Allahü Teâlâ buraya giren kimseleri överek "Sana girecek olanlara ne mutlu!" buyurmuştur.

1. Hâzret-i Vâlîde Sultân câmi'i oldu tamâm
2. **Cennet-i 'adn**ini Mevlâ eylesün aña maķâm
10. Tarih

cennet-i firdevs [1] Firdevs Cenneti.

9. **Cennet-i firdevsini** ide naşîb
10. Hâdimini hûr ile gılmân ide
5. Tarih

cennet-i hûsn [4] Güzellik cenneti.

1. Fazl-ı Hâķ ref' eyledi çün perde-i pindârumuz
2. **Cennet-i hûsn**ün görüp fehm eyledük settârumuz
79. Gazel
7. Feyz-i aķdesden ireli cism ile cāna 'aķā
8. **Cennet-i hûsn**ünde gördün fehm idüp me'vāmuzu
238. Gazel

9. Küllü şey'in hâlikün mefhûmına buldı vuşul
10. **Cennet-i hûsn**ün nümâyân eyledi me'vāsını
278. Gazel

3. 'İd-i vaşluña irenler hacc-ı ekber eyledi
4. **Cennet-i hûsn**ünde me'vāsın ider ni'me'l-me'âb
15. Gazel

cennet-i kuds [1] Kutsal cennet.

3. Gel gülistân seyryn eyle çık kafeşden ey hezâr
4. **Cennet-i kudse** 'urüc it bulasın me'vâ-yı 'ışķ
92. Gazel

cennet-i vaşl [3] Kavuşma cenneti.

3. **Cennet-i vaşlu**ñ iren me'vāsına
4. N'eylesünler bu cihân sultânlığın
41. Murabba
9. Kılmadı nazar 'arif olan hûr-ı cināna
10. İr **cennet-i vaşl**ına Fenāyi hûr-ı cinān ol
116. Gazel
13. Kıl Fenāyi bendeñe 'arz-ı cemāl
14. **Cennet-i vaşl**uñda ola tã muķım
127. Gazel

cevher [3] Elmas, değerli taş.

13. İksir-i vaşla olursa dest-res
14. Yek nazarda **cevher** olur hûr u hās
32. Murabba
5. İrerse Rabbi erniden nazar ger Mûsa-veş cāna
6. Bu hâķ-i 'unşuru olur mübeddel **cevhere** çün Tûr
48. Gazel
7. İtdün ol dürr-i yetİMİ naķd-i cāna iştirā
8. **Cevher**ün kânını bulduñ pes bu dükkānuñ nedür
61. Gazel

cevher-i bākı [3] Ebedi cevher.

5. Naķd-i cāna **cevher-i bākı**ıyieyle iştirā
6. 'İşk-ı ma'şuķı idegör cān u dilden ihtiyār
67. Gazel
11. Naķd-i cāna **cevher-i bākı**ıyı kılduñ iştirā
12. Şıĝmadı arz u semāya gevher-i yek-dānemüz
84. Gazel
5. Naķd-i cāna **cevher-i bākı**ıyı kılduñ iştirā
6. Bey' olup bāzār-ı 'ışķda varumuz ol kân için
151. Gazel

cevher-i ferd [1] Maddenin bölünemeyen en küçük parçası, atom.

31. Rûh-ı ķudsiydi Hüdāyi tārĥ-ı kevineyn eyledi
32. **Cevher-i ferd** oldu ķıldı lâ-mekân ilin mekân
1. Tarih

cevlân [5] Dolaşma, gidip gelme, gezinti, gezinme.

17. Semā-yı evc-i rif'atde hümā-veş 'ālî-pervāz ol
18. Semend-i devletün itsün murāduñ üzre **cevlān**
2. Tarih
3. Lâ-mekân mülkinde **cevlân** n'ola itse cān u dil
4. İtdi aşlına rücū'ı nār-ı hevā mā-ı türāb
16. Gazel
5. 'İsi-veş Rûhu'l-ķudüsdan cāna olursa 'aķā
6. Āsümān-ı dilde dā'im murā-ı cān **cevlān** ider
53. Gazel
3. Güzer idüp ta'ayyün 'āleminden
4. Ķadımî āşiyānda ķıldı **cevlān**
162. Gazel
9. Fezā-yı lâ-mekānda ķıldı **cevlān**
10. Semend-i himmetün olan sūvārı
263. Gazel

ceyb [1] Yaka; cep.

9. Kıluban **ceybü**ni gül gibi şad çäk
10. Fenâ rāhında eyle varuñı hāk
45. Murabba

ceyb-i şabr [1] Sabır yakası.

3. 'Andelübüñ güş idenler nâlesin
4. **Ceyb-i şabrı** gül gibi eyledi çäk
113. Gazel

ceyhün [1] Ceyhün Asya'nın en büyük ırmaklarından olup Hindistan'ın kuzeyindeki Pamir dağlarından doğan ve birçok çaylardan müteşekkil, 4800 metreye yakın irtifalı olanyerlerden kuzeye ve güneye meylettikten sonra batıya doğru akan bir ırmaktır.

7. Dicle vü Bağdād ü **Ceyhün** u Fırāt u Nil'i nüş
8. İtse kınmaz āb-ı vaşluñ içmese 'aşşānumuz
80. Gazel

cezbe [5] İnsanın çok duygulandığı bir şey karşısında aşırı bir heyecan ve coşkunlukla kendinden geçmesi durumu. [tas.] Allah'ın, kulunu mânen kendisine çekmesinden doğan coşkunluk, kendinden geçme ve istiğrak hâli.

3. Geçürdi **cezbeñ**'uşşākı iki 'ālem kuyūdından
4. Eşer kalmazsa bi'l-küllü n'ola nām u nişānumdan
143. Gazel
3. Geçürdi **cezbeñ**'uşşākı iki 'ālem kuyūdından
4. Eşer kalmazsa bi'l- küllü n'ola nām u nişānumdan
167. Gazel
5. Bu ism ü resmi maḥv eyle kerem kıl levḥ-i ḥāṭırdan
6. Geçürsün **cezbeñey** Mevlā sivādan bu dil-i ḥāmı
283. Gazel
7. Bu ism ü resmi maḥv itdi bi-küllü nūr-ı lāhūtı
8. Ne dünyā belki 'uqbādan geçürdi **cezbe**-i cāmı
231. Gazel
11. Aldı bizden bizlügümüz kōmadı zerre nişān
12. Çekdi zātına bi-küllü **cezbe**-i Raḥmān'umuz
80. Gazel

Cibril [1] Hz. Cebrail. Allah tarafından peygamberlere vahiy getirmekle görevlendirilen melek.

27. Rehber oldu sidreye dek gerçi kim rūḥu'l- emiñ
28. Kaldı **Cibril** enbiyā ervāḥı ol kıldı güzer
1. Kaside

cife [1] Leş.

9. Muşāḥib olmağa ṭālib olup ṭāvus-ı kuds ile
10. Uyuban zāğ-ı nefsuñe gel olma **cifeye** mā'il
123. Gazel

cihān [65] Dünya.

13. Vaḥdetüñ sırrına vākıf olalı cism ile cān
14. Gā'ib oldu 'ayn-ı sālīkden **cihān** zāhir nihān
1. Murabba

3. Bu zulmetden münevver it **cihānı**
4. Ḥayāt-baḥş it cedīden mürde cāmı
1. Kısa Mesnevi

19. Mā-sivādan kılmuş idi evc-i a'lāya 'urüc
20. Görinürdi şüretā cismi **cihān** içre hemān
1. Tarih

7. Cenāb-ı Ḥazret-i Sulṭān Meḥmed Ḥān-ı Gāzı kim
8. **Cihān** eyler āsüde anuñ ḥük-m-i hümāyūmı
2. Tarih

23. Fenāyi gonçe-i baḥtı ola güller gibi ḥandān
24. **Cihān** durduçça ābādān ola āyın ü erkāmı
2. Tarih

13. Fenāyi bendeñi iki **cihān**da
14. Fenādan soñra kıl zātuñla ibkā
4. Gazel

3. Şakın aldanma **cihān**uñ kuruñ naḥş u āline
4. Gel derünüñ 'āleminde ketb olan ma'nāya baḥ
5. Nazm
11. Ziyā virsün **cihāna** mihr-āsā
12. İrişdür bālümüzi müntehāya
7. Gazel

23. Şaymaz **cihānı** bir pula
24. Hū isminüñ zākırleri
11. Murabba

17. Çünkü Kayyūm ile kāmımdür **cihān**
18. N'eyler ara yerde pes bu cism ü cān
14. Murabba

9. Cemāli pertevi tıtdı **cihānı**
10. Münevver eyledi cism ile cāmı
24. Murabba

11. Şu'ā'-ı ṭal'atüñ tıtdı **cihānı**
12. Kerem luṭf u hidāyet eyle yā Rab
27. Murabba

1. Sa'ādetle kudümü kıldı teşriḥ
2. **Cihānı** yine ol şehri- mübārek
39. Murabba

13. Münevver itdi nūriyle **cihānı**
14. Şafā-baḥş eyledi cism ile cāmı
39. Murabba

1. Kûl olanlar şıdķ ile Mevlâ'sına
2. N'eylesünler bu **cihân** sulţanlıđın
41. Murabba

3. Cennet-i vaşluñ iren me'vâsına
4. N'eylesünler bu **cihân** sulţanlıđın
41. Murabba

7. İsteyen nûr-ı cemâlün zevķini
8. N'eylesünler bu **cihân** sulţanlıđın
41. Murabba

11. Sözü müz bu dâ'imâ leyl ü nehâr
12. N'eylesünler bu **cihân** sulţanlıđın
41. Murabba

15. Tâlibün maţlûbı sensin bî-gümân
16. N'eylesünler bu **cihân** sulţanlıđın
41. Murabba

19. Luţf u ihsânuñı eyle bî-'aded
20. N'eylesünler bu **cihân** sulţanlıđın
41. Murabba

1. Vaĥdetün esrârına cân u **cihân** ĥayrân olur
2. Bu vecihden iki 'âlem cânâ 'ayn-ı cân olur
54. Gazel

5. Yemm-i cüduñ kaţresinden buldı 'âlemler vücüd
6. Vaĥdet-i zâtiyyeye iki **cihân** bürhân olur
54. Gazel

5. Vaĥdet meyin peymânesi sırr-ı hüviyyet câmıdır
6. Ol bâdeden nüş eyle kim âna **cihân** peymânedür
66. Gazel

7. Ta'alluķ defterin dürdi **cihân**dan
8. İderse murâ-ı cân kaţ'-ı 'alâ'ik
101. Gazel

15. Çemende lâleden gülden **cihân** bâzârındur gülşen
16. Temâşâsın ģanımet bil gel ey ĥ'âce bu ezhârũ
103. Gazel

9. Sa'y it ey dil **cihân**da kâmil ol
10. Hergiz irmez zevâle bil ki kemâl
117. Gazel

1. Döndi bu cismüm hilâle ol meh-i tâbân için
2. Geçdi dil cân u **cihân**dan şöĥbet-i cânân için
151. Gazel

1. Geçen fermân ile bu cism ü cândan
2. Cihân oldu cihân içre **cihân**dan
155. Gazel

3. **Cihân**dan dür ta'alluķ defterini
4. Dilerseñ lâ-mekân mülkini seyrân
157. Gazel

1. **Cihân** u cism ü cân yoluñda ĥurbân
2. Tek eyle 'id-i vaşluñ cânâ ihsân
164. Gazel

5. Ĥuzûzât-ı fenâdan geç bekâ bul
6. Niçün geldün **cihâna** eyle iz'ân
175. Gazel

9. İki 'âlemden it kaţ'-ı 'alâyık
10. **Cihâna** niçe geldünse anadan
177. Gazel

1. Ziyâ viren cemâlündür cihâna
2. Ėamer ü şems bahânedür **cihâna**
198. Gazel

1. Sâķi-i bezm-i ezelden nüş iden peymâneyi
2. Virmedi cân u **cihâna** şöĥbet-i cânâneyi
200. Gazel

17. **Cihân**uñ baĥr ile berri ĥamu 'anberle müşğ oldu
18. Şaĥuñ büyüñü şaĥalı şabâ deryâ vü şahrâya
204. Gazel

5. Velvele saldı **cihâna** ĥâl ü ĥaţtı noķtası
6. Tâ ezel ol ĥâl iledür bâde-i 'ışķ ģulĥuli
230. Gazel

3. Tecellîsine kı lup anı mażhar
4. Götürür bu **cihân**dan kâr u bârı
235. Gazel

3. **Cihân**uñ 'izz ü câhından ģüzer it
4. Çekerseñ bâr-ı yâri çek bâri
236. Gazel

5. Ezeldendür bidâyeti **cihâna** şıĥmadı herģiz
6. Bu ma'nîdendür 'uşşâķuñ mekânı lâ-mekân oldu
239. Gazel

13. **Cihân**da cân ile vaşluñ Fenâyî iĥtiyâr itdi
14. Koyup bu cism ile cânı cihân içre cihân oldu
239. Gazel

13. **Cihân**da cân ile vaşluñ Fenâyî iĥtiyâr itdi
14. Koyup bu cism ile cânı cihân içre cihân oldu
239. Gazel

13. **Cihân**da cân ile vaşluñ Fenâyî iĥtiyâr itdi
14. Koyup bu cism ile cânı cihân içre cihân oldu
239. Gazel

1. Şems-i zâtuñ zerresi eşyâya te'sîr eyledi
2. Pertev-i ĥüsnüñ **cihâm** cümle tenvîr eyledi
246. Gazel

11. Ref idüp 'usrı **cihân**dan kıldı izĥâr yüsrünü
12. Ĥall idüp her müşķüli fażl ile teysîr eyledi
246. Gazel

1. Yine sırr-ı nihānından cemāl-i yār nihān oldu

2. Tecellisi verāsından **cihān** cümle nihān oldu
247. Gazel

5. Okudu nuşha-i sırr-ı ezelden kāf ile nūnı
6. Cihāt-ı sitti selb idüp **cihān** içre cihānoldı
247. Gazel

5. Kıldı künle bu 'ālemi izhār
6. Bu ḥaқиkat **cihāna** cān oldu
259. Gazel

1. Fūrkatūñ yandurdi cānum baғrumı ḳan eyledi
2. Ḳatre-i eşküm **cihām** tıtdı 'ummān eyledi
264. Gazel

11. Çü yoғdur ḡayrı ḥüsn dost **cihānda** şüret ü ma'nā
12. N'ola eylerse ger zāhid ḥod-ārāyı vü ḥod-rāyı
265. Gazel

1. Cemālūñ pertevi tıtdı **cihānı**
2. Münevver eyledi kevn ü mekānı
266. Gazel

1. Şafāsından **cihānuñ** cān uşandı
2. Oқunı atdı vü yayını yaşdı
272. Gazel

1. İtdi teşrif çün **cihāmı** ḥātem-i ḥayru'l-beşer
2. Oldı nūriyle münevver cümle 'ālem ser-te-ser
1. Kaside

9. Vişālūñ yād iden 'āşık 'aceb sevdāya düşmişdür
10. **Cihān** u cānı terk eyler düşer her kim bu sevdāya
196. Gazel

1. Ziyā viren cemālūñdür **cihāna**
2. Ḳamer ü şems bahānedür cihāna
198. Gazel

1. Ziyā viren cemālūñdür cihāna
2. Ḳamer ü şems bahānedür **cihāna**
198. Gazel

5. Lebūñ 'aynında zāhir oldı ol māh
6. **Cihān** baғrine ḡarḡ oldı ser-ā-ser
46. Gazel

5. Çünki geldüñ bu **cihān** bāzārına ey müşteri
6. Naқd-i cānı bey' iden bu yolda bāzer-gān imiş
88. Gazel

1. Hemişe ḡonçe-i baḡtı ola güller gibi ḥandān
2. **Cihān** durduḡa bu beyti idüp Ḥaқ dā'im ābādān
51. Matla

15. Nihāl-i ḥoş-ḥırāmuñla **cihān** gülzārı var ola
16. Müsellem şānuña ancaḡ bu üslūb-ı cihān-bāñı
2. Tarih

1. Geçen fermān ile bu cism ü cāndan
2. **Cihān** oldı cihān içre cihāndan
155. Gazel

11. Kelām-ı ni'met'ullāhı **cihān** u cāna 'ām itdüñ
12. Umaruz luḡf u iḥşānuñ ola bu cāna nā-maḥşūr
72. Gazel

9. **Cihān** u cān verāsından 'urūc eylerdi cān u dil
10. Olursa maḡz-ı cūdından eger tevfiḡ-i Rabbāñı
258. Gazel

1. Şafā-yı şafvet-i ḳalbi yeter eglence insāna
2. **Cihāna** gelmeden maḡşūd budur ḡayrısı efsāne
192. Gazel

7. **Cihān**-ı fāninūñ naḡş u nigārına ḡönül virme
8. İrüp maḡbūb-ı bāḡiye beḡā mülkine ol vāşıl
123. Gazel

23. **Cihām** tıtdı envārı
24. Şükürler olsun Allāh'a
38. Murabba

cihāt-ı sitti [4] Altı taraf; ön, arka, sağ, sol, üst, alt.

9. Ḳamer devrinde bedr olsa hilālī n'ola ol māhuñ
10. **Cihāt-ı sitti** selb idüp ḡuzer itdi müsemmayā
204. Gazel

5. Okudu nuşha-i sırr-ı ezelden kāf ile nūnı
6. **Cihāt-ı sitti** selb idüp cihān içre cihān oldı
247. Gazel

3. **Cihāt-ı sitten**üñ vechi nümāyān oldı vechinde
4. Zuhūr eylerse sırruñda nidā-yı şemme vech'ulllah
215. Gazel

13. **Cihāt-ı sitti** selb eyle Fenāyi
14. 'Ubūr it ḡāk ü nār u bād u şudan
163. Gazel

cihet [1] Yön, taraf, istikāmet, cānip.

5. Münezzeh oldı zātuñ şeş **cihet**den
6. Nite bula **cihet** ehli o şānı
234. Gazel

cilā [3] Bir şeyin üzerine parlaklık vermek için sürülen madde, açkı, perdah.

3. Dıde-i dil bula nūruñla **cilā**
4. Rū'yetüñle dıdemüz eyle münir
12. Murabba

9. Zikrũñ ile qalbũmüz bulsun **cilā**
 10. Açıla tã revzen-i cãn ez-şafã
 14. Murabba
 9. Tãhir olup qalbũmüz ez-mã-sivã
 10. Pãk olup ħubbuñla vir bize **cilā**
 30. Murabba

cilve-gãh [2] Tecelli ve zuhur yeri, görünme yeri, ortaya çıkış yeri; cilve yapılan yer.

11. Fazluñi eyle **cilve-gãh**
 12. Quldan ħaţã senden 'aţã
 4. Murabba

3. Pãyına yüz sürmege mümkün mi hiç
 4. Lã-mekãn mülkini kıldı **cilve-gãh**
 207. Gazel

Cin [1] Cin, gözle görünemeyen, türlü biçimlere girebilen, iyilik de kötülük de yapabilen yaratık.

3. Âdemiden 'ilm-i esmã öğrenen oldu meleğ
 4. **Cinn**ũñ aşlı nãr idi öğrenmedi esmãmuzu
 238. Gazel

cinãn [1] Cennetler.

1. Cemãlũñ seyri var iken **cinãnı**
 2. Baña 'arz eyleme gerekmez anı
 227. Gazel

cinãn-ı 'adn [3] Adn cennetleri.

3. Dü 'ãlem devletiyle ola mesrũr
 4. **Cinãn-ı 'adn**ini Ħağ kıla iĥşãn
 3. Tarih

7. Tecelli-i cemãlũñ eyle in'ãm
 8. **Cinãn-ı 'adn**ũñ içre vir na'ĩmi
 221. Gazel

3. **Cinãn-ı 'adn** rã bãđi mağãm şod
 4. Ez-ãn kıyed bãd ehl-i cinãnest
 30. Gazel

cinãyet [2] İnsanın başkasına dokunur ağır bir suç işlemesi; cezayı mucip kabahatlerin en ağırı.

5. İşũmüz dem-be-dem cürm ü **cinãyet**
 6. Umaruz mahz-ı fazluñdan 'inãyet
 3. Murabba

9. Ne deñlü çok ise qulda **cinãyet**
 10. Umar cürminden artuğ 'afv u raĥmet
 29. Murabba

cirm [1] Büyüklük, hacim.

17. Kaţre ħãl-i baĥrı nic'etsũn beyãn
 18. **Cirm**-i şemsi ide mi zerre beyãn
 32. Murabba
cism [6] Beden, vücut.

19. Mã-sivãdan kılmış idi evc-i a'lãya 'urũc
 20. Görinürdi şüretã **cismi** cihãn içre hemãn
 1. Tarih

1. Döndi bu **cism**ũm hilãle ol meh-i tãbãn için
 2. Geçdi dil cãn u cihãndan soĥbet-i cãnãn için
 151. Gazel

3. Aĥsen-i takvimde bulduğ ĥilqat-i insãmı biz
 4. Şüreti kıyup bir oldu **cism**ũmüz ma'nã ile
 190. Gazel

11. Beğã iqlĩmine 'azm eyle ey cãn
 12. Bu **cism**ũñ olmadın fãñide fãñi
 287. Gazel

5. Muţahhar **cism** ü ruĥãñi ne turfe sãkidür ol kim
 6. Bu cãn ĥayrãn u mest olup lebi la'li şarãbından
 165. Gazel

5. **Cism**-i pãk-i tãhiri olmışdı rũĥ-ı mahz anuñ
 6. A'yũn-ı nãsdan anuñçũn oldu cãn gibi nihãn
 1. Tarih

cism ile cãn [25] Beden ve ruh

13. Vaĥdetũñ sırrına vãkıf olalı **cism ile cãn**
 14. Ğã'ib oldu 'ayn-ı sãlikden cihãn zãhir nihãn
 1. Murabba

5. Şems-i zãtuñdan irerse zerre nũr
 6. Ħãşıl olur **cism ile cãna** ĥubũr
 12. Murabba

9. Cemãli pertevi tutdı cihãni
 10. Mũnevver eyledi **cism ile cãnı**
 24. Murabba

7. Zãhir ü bãtın 'ayãn kıl lĩ me'allah sırrını
 8. **Cism ile cãnı** ziyã-baĥş eyleye nũr-ı ĥabĩb
 25. Gazel

13. Bilem mağşũdı bu ĥalq-ı cihãndan
 14. Nedür ĥãşıl olan **cism ile cãndan**
 29. Murabba

3. Ziyã-baĥş itdi bu **cism ile cãnı**
 4. Kudũm-ı ĥãzret-i sultãn-ı kevneyn
 36. Murabba

13. Mũnevver itdi nũriyle cihãni
 14. Şafã-baĥş eyledi **cism ile cãnı**
 39. Murabba

5. Naḥnu akrab lem'asından ireli sırra nidā
6. Āmed ü ref'te olup **cism ile cān** yek-sān olur
45. Gazel
1. Sehv ü nisyānumuza yā Rabbenā kılma nazar
2. 'Afv u ğufrānuñdan irsün **cism ile cāna** eşer
56. Gazel
3. Fedādür yoluña bu **cism ile cān**
4. Revā olursa ger şükranesidür
60. Gazel
1. Sehv ü nisyānumuza yā Rabbenā kılma nazar
2. 'Afv u ğufrānuñdan irsün **cism ile cāna** eşer
69. Gazel
3. Mecma'u'l- baḥreynden irdi **cism ile cāna** 'aṭā
4. Zāhir oldı nükte-i Hızr ile Mūsā'dan ğaraż
90. Gazel
11. Güzer eyle göñül arz u semādan
12. İre maṭlūbına bu **cism ile cān**
170. Gazel
11. Keşret-i eşyāda gördi vaḥdetüñ sırrın 'ayān
12. Yetdi birlik 'ālemine **cism ile cān** bu gice
214. Gazel
5. Fezā-yı kuds'e ire **cism ile cān**
6. Buyurduñ çün te'uddü ni'met'ellāh
218. Gazel
7. Fedā kıl **cism ile cānı** fenā rāhında ey sālīk
8. Nazar kılma virürlerse Semerkānd ü Buḥārā'yı
225. Gazel
7. Feyz-i aḳdesden ireli **cism ile cāna** 'aṭā
8. Cennet-i ḥüsnüñde gördüñ fehm idüp me'vāmuza
238. Gazel
13. Cihānda cān ile vaşluñ Fenāyī ihtiyār itdi
14. Qoyup bu **cism ile cānı** cihān içre cihān oldı
239. Gazel
3. Feyz-i fażluñdan ireli **cism ile cāna** 'aṭā
4. Bu dil-i maḥzūnumuz luṭf ile şādān eyledi
257. Gazel
1. Vişālūñ zevkini eyle iki 'ālemd'e erzānı
2. Ḥalāş it derd ile ğamdan kerem kıl **cism ile cānı**
286. Gazel
3. Kıl 'ināyet girmeye araya ins ile melek
4. Lj me'allāh sırrın eyle **cism ile cāna** 'ayān
142. Gazel
3. Feyz-i aḳdesden irişe **cism ile cāna** naşīb
4. İt şühüd-ı vaḥdetüñ nürin 'aṭā her dün ü gün
171. Gazel

5. Āb u kil kaydıñdan itdi **cism ile cānı** ḥalāş
6. Keşret-i eşyāda gördi vaḥdetüñ zāhir nihān
166. Gazel
1. Yanar nār-ı firākuñla şeb ü rüz **cism ile cānum**
2. Vişālūñ zevkin ihsān it dil-i sūzāna sulṭānum
128. Gazel
11. Maḥrem ola **cism ile cānı** ḥarīm-i vaşlūña
12. Vākıf eyle mā vesa'nij sırrına der- baḥr u ber
44. Gazel

cism ü cān [32] Beden ve ruh.

1. Şems-i zatuñ zerresinden **cism ü cānı** bulsun ziyā
2. Gā'ib ola 'ayn-ı dilden dem-be-dem 'ayn-ı sivā
3. Gazel
17. Çünki Kayyūm ile kâ'imdür cihān
18. N'eyler ara yerde pes bu **cism ü cānı**
14. Murabba
9. Perde olmasun cemālūñ nūrına nār-ı celāl
10. Bu vecihle **cism ü cāna** eyleme yā Rab 'itāb
14. Gazel
27. İrişsün **cism ü cānı** bāķi ḥuzūra
28. 'Ināyet eyle sulṭānum meded it
20. Murabba
5. İki 'ālem kuyūdını qaldur
6. Kerem it **cism ü cānı** yā Rab
22. Gazel
9. Fedā iden yoluñda **cism ü cānı**
10. Görür zerrede mihr-i āsümānı
27. Murabba
7. İrişe **cism ü cānı** bāķi ḥuzūra
8. 'Ināyet eyle sulṭānum meded it
28. Murabba
3. Ola nūruñla **cism ü cānı** münevver
4. Kerem senden 'ināyet eyle Mevlā
31. Murabba
5. Qalmasun arada benlikden nişān
6. İrişe birlik iline **cism ü cānı**
42. Murabba
13. Şaldı vechinden Fenāyī bürka'mı āfitāb
14. Bu vecihden **cism ü cānı** zerresi raḥşān ider
53. Gazel
3. İki 'ālem kuyūdundan kıl itlāk
4. Ola nūruñla **cism ü cānı** münevver
55. Gazel
5. Keşret-i eşyāda eyle vaḥdetüñ sırrın 'ayān

6. Zāhir ola **cism ü cāna** tā ki envā'-ı sürür

65. Gazel

15. **Cism ü cāna** kıl müyesser feyz-i aqdesden naşib

16. Vir ḥabībūñ ḥürmetine zāt-ı pāke iktidār

67. Gazel

11. Şems-i zātuñdan irerse zerre-veş cāna eşer

12. Qabz u bastı luṭf u qāhrı **cism ü cān** yek-sān ider

73. Gazel

11. İki 'ālem kıyūdından ḥalāş it

12. Ola nūruñla **cism ü cān** münevver

75. Gazel

1. Cümleñüñ maqşudı çünki vuşlat-ı cānān imiş

2. Māni' olan arada ancaq bu **cism ü cān** imiş

88. Gazel

5. Fūrkatūñ nārına sūzān **cism ü cān**

6. Vaşla tebdil eyle yā Rab fūrkatūñ

110. Gazel

5. Bu **cism ü cāna** her dem zāhir olsun

6. Rumūz-ı külle yevmin hüve fī şe'n

158. Gazel

1. Cihān u **cism ü cān** yoluñda kurbān

2. Tek eyle 'id-i vaşluñ cāna iḥsān

164. Gazel

3. Ḥazretūñden irmese luṭf u kerem

4. Qanda bulurdı ḥayātı **cism ü cān**

176. Gazel

23. Bugün diđdār-ı yār ile bu **cism ü cānı** kıl tebşir

24. Olardan eyleme luṭf it qala imrüz u ferdāya

204. Gazel

1. Bize feth eyle ebvāb-ı cināni

2. Geçür kayd-ı sivādan **cism ü cānı**

234. Gazel

5. Rabbi erni neş'esinden 'āleme virdi ziyā

6. **Cism ü cāna** şeş cihātı Mūsa-veş Tür eyledi

243. Gazel

3. Güzer eyleye sālik dü cihāndan

4. Kıyūdātdan kıl ıtlāk **cism ü cānı**

249. Gazel

3. Yed-i ḥayyāt-ı kudret **cism ü cāna**

4. Fütüvvet cāmesin kesdi ve biçdi

256. Gazel

1. Āferiñ ol cāna ki meşhūd ide cānānını

2. Bu fenā mülkinde yek-sān kıla **cism ü cānını**

260. Gazel

3. İt müyesser **cism ü cāna** feyz-i aqdesden naşib

4. Olalum her dem şırāt-ı müstaqimde müstedām

135. Gazel

1. Geçen fermān ile bu **cism ü cāndan**

2. Cihān oldı cihān içre cihāndan

155. Gazel

3. Lı me'allāh lem'asından eyleye sırı 'atā

4. Qılmaya bu **cism ü cānı** iki 'ālemde garıb

13. Gazel

13. N'ola bezl itse Fenāyi **cism ü cānı** yoluña

14. Dü cihān kıyūdından anı çünki āzād eyledüñ

108. Gazel

5. **Cism ü cānı** yoluña ider fedā

6. Ḥā'il olmaz aña arz u āsūmān

159. Gazel

1. Fedādur yoluña bu **cism ü cānum**

2. 'Ayān olsun ki tek sırr-ı nihānum

140. Gazel

cism-i nā-tüvān [2] Kuvvetsiz, güçsüz, zayıf beden.

9. Bir avuç ḥāk iken kılduñ Fenāyi bendeñi insān

10. Ne ola zātuña lāyık bu **cism-i nā-tüvānumdan**

143. Gazel

9. Bir avuç ḥāk iken kılduñ Fenāyi bendeñi insān

10. Ne ola zātuña lāyık bu **cism-i nā-tüvānumdan**

167. Gazel

cisr-i mecāzi [2] Mecazi köprü.

5. Geçüp **cisr-i mecāzi**den ḥaқиkij maṭlaba 'azm it

6. Bu zıll-ı zā'ile baqma me'al ile vefası yoq

95. Gazel

7. Geçür **cisr-i mecāzi**den bulalum aşl-ı maqşudı

8. Ḥaқиkat üzre fehm ide dil ü cān sırr-ı insānı

258. Gazel

civār [5] Yakın, yakın yer.

25. Fenāyi bendeñe eyle şefā'at yā Resül'allāh

26. **Civār-ı** ḥazret-i kudse ola bı-çāre hem-sāye

204. Gazel

11. **Civār-ı** feyz-i kudse nā'il olmaz

12. Ferāmüş eyleyen ḥaқk-ı civārı

250. Gazel

9. Şems-i zātuñ zerresinden cān u dil bula ziyā

10. Kıl **civār-ı** ḥazretünde iki 'ālemde muqim

139. Gazel

13. Sehv ile nisyānına itme fenāyi 'nūñ nazar

14. Tā **civār**-ı Һazretüñden olmaya yek-dem cüdā

10. Gazel

13. Fenāyī'ye olursa vaşluñ ihsān

14. **Civār**-ı Һudse irgürür maķāmı

271. Gazel

cüd [8] Cömertlik.

9. 'Ademden eyledüñ **cüduñla** icād

10. Göñül vırānesin kıl yine ābād

3. Murabba

1. 'Aṭā vü fazl u **cüd** eyle

2. Kemāle irsün ihsānuñ

18. Murabba

1. Ey luṭf u **cüd** ıssı Һudā

2. Eyle bize fazl u kerem

19. Murabba

11. Kıl luṭf u **cüduñ** bî-ħisāb

12. Eyle bize luṭf u kerem

19. Murabba

21. **Cüduñ** ile bulduķ vüçüd

22. Vir yine Һaķķāñi şühüd

19. Murabba

23. İre kemāle fazl u **cüd**

24. Eyle bize luṭf u kerem

19. Murabba

3. Yoğ iken 'ālemleri **cüduñla** icād eyledüñ

4. Ola fazluñı umaruz ķullarına bî-ħisāb

24. Gazel

5. Kemāl-i **cüduña** yoķ hadd ü pāyān

6. Umaruz cüduñ ola fevķa'l-'āde

206. Gazel

5. Kemāl-i cüduña yoķ hadd ü pāyān

6. Umaruz **cüduñ** ola fevķa'l-'āde

206. Gazel

cüd u kerem [1] Cömertlik.

13. İt Fenāyī bendeñe **cüd u kerem**

14. Şems-i zātuñ lem'asından yā Vedūd

33. Gazel

cüd u luṭf [1] İyilik ve cömertlik.

7. Bir avuç Һāk iken itdün bizi fazluñla çün insān

8. Bu **cüd u luṭf** ile ihsān hemān Һallāķ'a gelmişdür

58. Gazel

cüd u seħā [1] Cömertlik, eli açıklık.

3. Dā'im işüñ **cüd u seħā**

4. Ƙıldan Һaṭā senden 'aṭā

4. Murabba

cüda [4] Ayrı, ayrılmış, uzak düşmüş.

5. Ƙamu Һālî bozan oldur düzen ol

6. Niçün 'ākıl bu ma'nādan **cüdadur**

59. Gazel

1. Ey bizi maħz-ı 'ademden var iden Ƙādir Һuda

2. Hem-dem eyle Һazretüñe yek nefes Ƙılma **cüda**

1. Gazel

1. Diyār-ı ğurbete düşdüm **cüda** oldum mekānumdan

2. Nişānum bî-nişān oldı eşer Ƙalmadı varumdan

180. Gazel

13. Sehv ile nişyānına itme fenāyī 'nün nazar

14. Tā civār-ı Һazretüñden olmaya yek-dem **cüda**

10. Gazel

cülüs [1] Oturmak, tahta geçmek.

5. Çün **cülüs** itdi geçüp sultān-ı 'ışk cān tahtına

6. Yazdı zülfüñ Һaṭṭını kim nüşā yoķ dîvānuma

188. Gazel

cum'a [1] Cuma günü, cuma namazı vakti.

9. Fenāyī cāmi'-i mısır-ı vüçüdda **cum'ayı** Ƙıldı

10. Һişār-ı tende şüretde görünür özge şürum var

47. Gazel

cümle [84] Bütün, hep, tüm.

3. İreler tā maṭlab-ı a'lāya **cümle** ṭalibün

4. Her murādı sen virirsin yā mucibe's- sā'ilün

1. Murabba

25. **Cümle** vüçüd-ı mümkināt

26. Senden alur feyz-i Һayāt

4. Murabba

11. Cenābuñdan olur **cümle** fütühāt

12. Ƙoma bu derd ile miḥnetde yā Rab

5. Murabba

1. Һaķ Te'ālā **cümle**yeihsān ide

2. Sehv ile noķşānumuz ğufrān ide

5. Tarih

23. Saña ma'lümdur efendi **cümle** Һāl

24. Luṭf u ihsān ıssı sultānum meded

7. Murabba

13. **Cümle** mevcüdāta sen virdün Һayāt

14. Senden alur işbu feyzi kâ'ināt

8. Murabba

5. Yoluñda kıl vücūduñ **cümle** ifnā
6. Bisāṭ-ı ḳurbetüñi it müheyyā
9. Murabba
19. Def ' itdi **cümle** guşşasın
20. Hū isminüñ zākirleri
11. Murabba

5. Bes durur **cümle** 'uşāt-ı mü'minüne ser-te-ser
6. Baḫr-ı raḫmetden irerse 'āleme bir ḳaṭre āb
16. Gazel

5. Gerek zāhir gerek pinhān
6. Ḳapuñda **cümlesi** āsān
18. Murabba

5. Evvel āḫir çünki sensin **cümleden** maḳşūd olan
6. Şems-i vechüñ seyr ider lākin seḫāb āhın ḫiçāb
21. Gazel

21. Ḳamu mevcūda sen virdüñ vücūdı
22. Sañadur **cümle**nüñ yine sücūdı
24. Murabba

3. Bu bezmüñ sākisi **cümle** bir iken
4. Kimi a'lā kimi ednā niçündür
52. Gazel

13. Dü 'ālem emrine **cümlesi** münkād
14. Gerek derviş gerek şāh u gedādur
59. Gazel

3. Aşl-ı mevcūdāt zātum oldı fer'üm kā'ināt
4. **Cümle** eşyānuñ vücūdı ḫükm-i cūdum oldı bil
120. Gazel

3. 'Ālem-i itlāḳa isterseñ vuşül
4. Yoḳ idegör **cümle** varuñ ey gönül
122. Gazel

5. Yir ü gök **cümle** Ḥaḳḳ'ıñ āyetidür
6. Bunı a'mā olan eyler mi iz'ān
164. Gazel

1. Şems-i zātuñ zerresi eşyāya te'şir eyledi
2. Pertev-i ḫüsnüñ cihānı **cümle** tenvir eyledi
246. Gazel

1. Gider dilden gönül gel inkisārı
2. Fedā it rāh-ı Ḥaḳ' da **cümle** varı
250. Gazel

1. Saña senden şıḡınuram İläḫi
2. Ki sensin **cümle**nüñ püşt ü penāhı
275. Gazel

1. İster iseñ yārüñi terk eyle **cümle** varuñı
2. Bülbül-i şüride gibi zinet it gülzāruñı
280. Gazel

15. Zāt-ı pāküñdür efendi **cümleden** maḳşūd hemān
16. Her murādı sen virirsın yā muçibe's- sā'ilin
1. Murabba
1. Ḥālümüze bāri iḫsān eyleye
2. **Cümle** müşkilleri āsān eyleye
1. Tuyuḡ

1. **Cümle** müşkillerümüz Ḳādir Ḥudā āsān ide
2. Maḫz-ı fazlıñdan umaruz vuşlatın iḫsān ide
3. Matla

1. Füyüzi senden alur **cümle** eşyā
2. Seni senden ider bu dil temennā
4. Gazel

13. Sañadur **cümle** mevcūduñ sücūdı
14. 'Aṭā eyle bize nūr-ı şühūdı
6. Murabba

13. **Cümle** vücūd-ı mümkināt
14. Meclā-yı esmā vü şifāt
13. Murabba

5. Taḫt-ı teşḫirüñdedür arz u semā
6. **Cümlesi** fermān-berüñdür dā'imā
14. Murabba

13. **Cümle** vücūd-ı mümkināt
14. Meclā-yı esmā vü şifāt
19. Murabba

1. **Cümle**nüñ maḳşūdı çünki vuşlat-ı cānān imiş
2. Māni' olan arada ancaḳ bu cism ü cān imiş
88. Gazel

1. Kemend-i zülf-i cānāna giriftār olalı cānum
2. Geçürdi **cümle** sevdādan dil-i sevdāyı cānānum
131. Gazel

7. Maḫv idüp **cümle** ḫiçābı ḡaybuñı 'ayn idegör
8. Tā fezā-yı lā-mekānda ḳurmaḡa cāna ḫıyām
135. Gazel

1. Ḥalāş olurdı dil **cümle** hevādan
2. Ḥıṭāb-ı irci'i irse Ḥudā'dan
154. Gazel

9. Münezzeh gerçi şānuñ şeş cihetden
10. Görinür yine nūruñ **cümle** cāda
206. Gazel

1. İtdi teşrif çün cihānı ḫātem-i ḫayru'l-beşer
2. Oldı nūriyle münevver **cümle** 'ālem ser-te-ser
1. Kaside

35. **Cümle** varın ṭıb-ı ḫāṭırla taşadduḡ eyledi
36. Mihr ü mehden enver itdi sırrını ol pür-ḫüner
1. Kaside

29. Zāt-ı pākūñ vaḥdetiyyüñ **cümle** ihvān-ı ma'ān
30. Dāḥil eyle 'adnūñe faẓluñla fī 'ale'- cinān
1. Tarih

7. Maḥz-ı cūdūñla 'ademden buldı 'älemler vücūd
8. Reşḥa-ı baḥr-ı keremdür **cümle** bu arz u semā
3. Gazel

1. **Cümle** mevcūdātı yokdan var iden kâdir Ḥudā
2. Maḥz-ı faẓlından umaruz vuşlatın ide 'aṭā
9. Gazel

3. Baḥr-ı raḥmet kaṭresi ḳurbında **cümle** yoğ u var
4. Her nedeñlü çok olursa bizde cürm ile ḥaṭā
11. Gazel

9. Bir avuç öAk iken itdūñ bizi faḍluñ ile icAd
10. Müfevve□ öükmüne **cümle** gerek yİÄ gerek
uöRÄ
12. Gazel

5. İtdi ezber dört kitābuñ ma'nisin bir noḳṭadan
6. Ḥızr-veş oldu mükemmel **cümle** fenni ol dilā
5. Gazel

5. Fermānuña ṭābī' ne ki var **cümle** vücūdāt
6. Baḥr-ı keremüñ reşḥasıdır işbu zuḥūrāt
15. Murabba

3. Umaruz ḥāşıl ola **cümle** merām
4. Ḳılalum ḥamd ü şenā Mevlā'ya
21. Murabba

13. Fenāyi varın eyler **cümle** ifnā
14. Bunı ketb eylemiş taḳḍir-i sâbık
101. Gazel

3. Senden alur feyzi **cümle** kâ'ināt
4. Ḳābil-i iḥsān mıdır hiç ni'metüñ
105. Gazel

11. Kenz-i maḥfîden zuḥūra geldi **cümle** ḳa'ināt
12. Açdı aḥbabtü en u'raf sırrını 'irfān için
151. Gazel

9. Ey ḳamu eşyayı yokdan var iden
10. **Cümleden** maḳşüd vişālūñdür hemān
159. Gazel

11. N'ola 'afv eylese **cümle** 'uşātı
12. Nihāyet yok Ḥudā'nuñ raḥmetine
210. Gazel

11. Bize fetḥ eyle gel fetḥ-i mübîni
12. Kerem kıll eyle maḡfūr **cümle** zenbi
222. Gazel

1. Yine sırr-ı nihānından cemāl-i yār nihān oldu
2. Tecellîşi verāsından cihān **cümle** nihān oldu
247. Gazel

3. Zāmîrüm şānı **cümle** saña 'ā'id
4. Yine ircā' idem mā fi'z-zāmîri
261. Gazel

7. Teşne diller vādî-i fūrkatde sūzān oldılar
8. Baḥr-ı cūdūñ kaṭresidür **cümleden** maḳşüd hemān
181. Gazel

11. Temennā-yı vişālūñde dü 'ālem
12. Çü sensin **cümle**nüñ perverdigarı
236. Gazel

1. Derin efendi 'ālem **cümle** 'ālem
2. Bu esrār ile ḥayrān ibn-i Ādem
5. Matla

9. Fāni olup ey Fenāyi çünki nā-būd olmuşam
10. Ol vecihden **cümle** 'ālem 'ayn-ı būdum oldu bil
120. Gazel

1. Senüñ emrūñle kâ'im **cümle** eşyā
2. Bu ḳudretdedür dünyā vü 'uḳbā
1. Kısa Mesnevi

7. **Cümle** eşyā vaḥdet-i zāta güvāḥ
8. Sırr-ı vaḥdet dilleri ḥayrān ider
77. Gazel

1. 'Ayn-ı Ḥaḳ'dur **cümle** eşyā dîde-i 'ibretle baḳ
2. Sırrını setr eylemiş kendüde yine sırr-ı Ḥaḳ
94. Gazel

3. Yer ü gökde ne varsa **cümle** eşyā
4. Ḳamusı rü'yet-i dîdāra müştāk
96. Gazel

13. Dir lisān-ı ḥāl ile gūş it Fenāyi her giyāḥ
14. 'Ayn-ı Ḥaḳ'dur **cümle** eşyā dîde-i Ḥaḳ ile baḳ
97. Gazel

13. Cenāb-ı ḥazret-i Bārî buyurdu şānuña levlāk
14. Senüñ nūruñdan irişdi füyüzāt **cümle** eşyāya
204. Gazel

9. Ğariḳ-i yemm-i cūdūñ **cümle** eşyā
10. Buyurduñ in te'uddü ni'met'ellāh
208. Gazel

15. Müsebbihler seni hep **cümle** eşyā
16. Ḳamusı vaḥdet-i zātuñ güvāḥı
275. Gazel

3. Mazhar-ı ḥaḳ olduḡıyün **cümle** eşyā ser-te-ser
4. Ol vecihden 'ārif olan gördi her şey'de kemāl

118. Gazel

1. **Cümle** mevcüdât lisân-ı hâl ile eyler nidâ
 2. Mâ-sivâdan yok vefâ Mevlâ'ya idüñ ilticâ
28. Matla

1. **Cümle** mevcüdâta sen virdüñ vücüd
 2. Senden irişdi kamuya feyz-i cüd
33. Gazel

1. **Cümle** mevcüdâta sen virdüñ vücüd
 2. Saña eyler cümle-i mevcüd sücüd
36. Gazel

7. **Cümle** mevcüdât olur vahdet-i zâtuña güvâh
 8. 'Ayn-ı 'ibretle nazâr eyler iseñ her câya
217. Gazel

13. Sırr-ı eşyâya Fenâyi kıl haķıķatle nazâr
 14. Nür-ı zâtın **cümle** mevcüdâtda mestür eyledi
243. Gazel

13. Açdı vechinden hiçâbın çün Fenâyi âfitâb
 14. Zerreysiyle **cümle** mevcüdâtı rahşân eyledi
257. Gazel

5. **Cümle** mevcüdâta sen virdüñ vücüd
 6. Bahr-i cüduñ kaçresidür kün fe-kân
176. Gazel

3. **Cümle** mevcüdâtda mestür eyledüñ esrârüñ
 4. Pes bu esrâr ile hayrân oldı erbâb-ı 'uķül
121. Gazel

9. Kalmadı arada ğayrıdan Fenâyi'de eşer
 10. **Cümle** mevcüdâtı yokdan var iden kaldı hemân
166. Gazel

11. Nümâyân itdi vechüñ **cümle** şey'de
 12. Belâ bezminde devr iden piyâle
187. Gazel

11. Kâfidür **cümle** 'usât-ı nâsa çün
 12. Kaçresi irerse bahr-i rahmetüñ
110. Gazel

9. Ger Fenâyi'ye şorarsañ sırr-ı vahdetden nişân
 10. Her nefes tevĥidi söyler **cümle** zerrât-ı cihân
179. Gazel

1. Sen bilürsin yâ ilâhî ĥâlümüz
 2. Saña ma'lüm **cümle**-i aĥvâlümüz
83. Gazel

1. Sen bilürsin yâ ilâhî **cümle**-i aĥvâlümüz
 2. Ĥazretüñden özge kime 'arz idelüm ĥâlümüz
86. Gazel

5. Senüñ in'âmuña yâ rab nice şükr ide 'âlemler
 6. Kemâl-i cüduña muĥtâc efendi **cümle**-i eşyâ
12. Gazel

1. Yemm-i cüduñ kaçresinden buldı 'âlemler vücüd
 2. Zâhir oldı **cümle**-i eşyâda feyz-i luĥf u cüd
37. Gazel

9. **Cümle**-i eşyâda mestür eyledi esrârını
 10. Hep anuñ âşâridur zâhir olan zulmet ziyâ
9. Gazel

1. **Cümle** mevcüdâta sen virdüñ vücüd
 2. Saña eyler cümle-i mevcüd sücüd
36. Gazel

7. **Cümle**-i mevcüda eyler çün sürâhi ser-fürü
 8. Vâdi-i bezm-i belâda devr iden peymâneye
191. Gazel

cümleten [2] Bütünüyle, tamamen.

61. **Cümleten** evlâd u aşĥâb ne var ise tâbi'in
 62. Mażhar olup luĥfuña kılduñ 'inâyetle nazâr
1. Kaside

1. Giderse 'ayn-ı dilden noĥta-ı ğayn
 2. Kâmu 'âlem olurdu **cümleten** 'ayn
146. Gazel

cünd [1] Asker.

19. Emîrüm seyyidüm sensin bugün ey ĥüblaruñ şâhı
 20. Vücüdüm şehrinin virdi cemâlün **cündi** yağmaya
204. Gazel

cür'a [16] Damla, yudum.

13. Bezm-i vaşluñ **cür'**asından sâkiyâ şun saĝarı
 14. Nüş idenlerüñ ola her dem du'ası müstecâb
14. Gazel

1. Maĥabbet **cür'asın** nüş it
 2. Diĝil yâ hû vü yâ men hû
26. Murabba

3. Nüş iden câm-ı vişâlün **cür'asın** görmez ĥumâr
 4. Her dem eylerse 'aceb mi yek nefesde iki 'id
34. Gazel

9. Câm-ı vaşluñ **cür'**asından sâkiyâ eyle 'aĥâ
 10. Berr-i fûrkatde niçe bir teşne dil 'aşşân olur
54. Gazel

19. 'Ayn-ı lebinden dem-be-dem şundi çü sâķi **cür'ayı**
 20. Cân niçe mest olmaya ki ol ikisi peymânedür
66. Gazel

7. Bezm-i vaşluñ **cür'**asından kıl 'aĥâ
8. Cân u diller eyleye kesb-i sürür

78. Gazel
5. Cām-ı 'ışkuñ **cür'asını** nüş iden görmez humār
6. Her merāma mahz-ı fazluñdur yine asl-ı uşul
121. Gazel

11. Firkatüñle bälümüz kılma melül
12. Cām-ı vaşluñ **cür'asın** şun dem-be-dem
133. Gazel

9. Cām-ı feyzüñ **cür'asından** sāküyā eyle 'atā
10. Görile devrinde anuñ lezzetin li'ş-şāribiñ
178. Gazel

9. Koma elden cām-ı 'ışkı **cür'asın**
10. Böyle bend eyledi bih-i hān-ķāh
207. Gazel

11. Cām-ı vaşluñ **cür'asını** nüş iden buldı hayāt
12. Dü cihāni vaħdetüñ esrāri hayrān eyledi
257. Gazel

5. İçürdi **cür'asın** bezm-i belādan
6. Ĥalāş itdi dil ü cāni belādan
24. Murabba
9. **Cür'a**-ı 'ışk-ı ezelden her ki nüş eyler bugün
10. Nefsini kıldı melāmet terk idüp nāmūs u 'ār
67. Gazel

7. Ĥum-hane-i vaħdetden pür oldı şafā cāni
8. Ol **cür'a**-ı şahbādan peymānelerüz cānā
2. Gazel

11. **Cür'a**-ı vaħdet için düşdi melāmet rāhına
12. Lāübālī seyr-i dārın itdi gör mestāneyi
200. Gazel

5. **Cür'a**-ı vaħdet için düşdüm melāmet rāhına
6. Cām-ı vaşluñ nüşına dıtrer elüm ũtmaz ayak
97. Gazel

cürm [14] Suç, günah.

5. İşümüz dem-be-dem **cürm** ü cināyet
6. Umaruz mahz-ı fazluñdan 'ināyet
3. Murabba

21. Yok saña lāyık bir 'amel
22. Her dem işüm **cürm** ü zeled
4. Murabba

5. 'Afvuñ ile **cürmü**mi mağfūr kııl
6. Bu dil-i vırānemüz ma'mür kııl
7. Murabba

1. **Cürm** ü 'işyāna umaruz baķmaya Rabb-i Kerīm
2. Sehv ü nisyānumuza estağfir'ullah el-'azīm
16. Murabba

1. Umaruz 'afv ide **cürmin** celil
2. Eyleye ibrahim'i Mevlā Ĥalil

34. Matla
13. **Cürm** ile taķşirine kıılma Fenāyi'nüñ nazār
14. Feyz-i zātuñdan aña eyle 'atāñı bi-şümār
51. Gazel

9. Ne deñlü çok ise ķılma cināyet
10. Umar **cürm**inden artuķ 'afv u rahmet
29. Murabba

3. Baħr-ı rahmet kaķresi ķurbında cümle yoğ u var
4. Her nedeñlü çok olursa bizde **cürm** ile Ĥaķā
11. Gazel

15. N'ola 'afv eylesen **cürm** ü günāhum
16. 'Ināyet eyle sultānum meded it
9. Murabba

3. Raķimā rahmetüñden itme mahrūr
4. Ne deñlü çok ise **cürm** ü günāhum
125. Gazel

3. Kaķuñdan ġayrı bāba kıılma muħtāc
4. Kaķiñ it 'afvuña **cürm** ü günāhum
132. Gazel

7. İşümüz dā'imā **cürm** ü Ĥaķādur
8. Nazār eyleme sehv ile kuşūra
212. Gazel

3. Kıılma yā Rab **cürm** ü 'işyāna nazār
4. 'Afv umup bābuña geldük yā Ģafūr
78. Gazel

5. **Cürm** ü 'işyān baħrine müstağraķam
6. Eyle fazluñla bize yā Rab kerem
126. Gazel

cüş [2] Coşma, taşma, kaynama, coşkunluk, galeyana.

1. Çün güş-ı cāna irdi Ĥaber zi-ney
2. **Cüş** u hüşa geldi ķamu Ĥuşk u ter zi-ney
252. Gazel

3. Hezār-veş dem-be-dem **cüş** it
4. Diğil yā hū vü yā men hū
26. Murabba

cüş u Ĥurüş [1] Coşup taşmak.

25. Bülbül-āsā ideğör **cüş u Ĥurüş**
26. Kııl maħabbet cāmını ġil gibi nüş
10. Murabba

cüst [1] Arama, araştırma, söyleme.

9. Bezm-i elestüñ mestidür
10. Meydān-ı 'ışkuñ **cüst**idür
11. Murabba

cüst ü cü [1] Arayıp sorma, araştırma.

11. Bugün evc-i kemâle irmeyen cân
12. Hâlâş olmadı yarın **cüst ü cü**dan
163. Gazel

Ç

çäk [3] Yırtmak.

3. 'Andeljbüñ güş idenler nâlesin
4. Ceyb-i şabrı gül gibi eyledi **çäk**
113. Gazel

13. Bu yolda varı hâk eyle
14. Libâs-ı 'ârı **çäk** eyle
26. Murabba

13. Yüzüñden luţf ile ref it niķâbı
14. Aradan **çäk** ola varlık hiçâbı
17. Murabba

çâr 'unşur [1] Dört unsur. (Hava, su, ateş, toprak)

3. Dâhil olsañ ger bu şehre çok temâşâ göresin
4. Arayuban bulmayasın **çâr 'unşur**dan eşer
62. Gazel

çäre [6] Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol, çıkar yol, çözüm yolu; ilaç, deva, tedbir.

5. Za'ifüz yok saña varmağa **çäre**
6. Ziyâd olur dem-â-dem dilde yare
29. Murabba

3. Senden olur yine **çäre** saña senden varmağa
4. Zât-ı pâküñ zikrine kıanı efendi dil dudak
97. Gazel

1. Hudâyâ yara senden **çäre** senden
2. Umar derde devâ bî-çäre senden
184. Gazel

5. Bu derdün **çâresi** bî-çârelikdür
6. Olur mı ğâ'ib olan derde çäre
203. Gazel

5. Bu derdün **çâresi** bî-çârelikdür
6. Olur mı ğâ'ib olan derde çäre
203. Gazel

5. Bu derdün **çâresin** Loķmân'a şordum
6. Didi her derdlerün oldur ŧabîbi
242. Gazel

çarĥ [2] Felek, âlem, dünya.

9. Daĥı bünyâd urılmadın bu **çarĥa**
10. Bu dil ta'mîrine bünyâda geldük
112. Gazel

5. ŧıtdı **çarĥuñ** çenberinde devr uşulini revân
6. Naĥmesini râstdan 'uşşâķa âġâz eyledi
224. Gazel

çarĥ-ı mîñâ [1] Mavi gökyüzü.

11. Almaġa etfâl-ı ervâĥ noķta-ı bâdan sebaķ
12. Bil ki mektep-ĥâne oldı **çarĥ-ı mîñâ**dan ġaraż
90. Gazel

çemen [3] Aġaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer.

3. Bahâruñ nür u nârından gülistân ŧür-ı kıuds oldı
4. Gör âşârını Mûsâ-veş **çemende** nür ile nâruñ
103. Gazel

5. Yañaġı gül gibi güldi feraĥdan ġonçenüñ gerçi
6. Yine gül oldı manzûrı **çemende** bülbül-i zâruñ
103. Gazel
15. **Çemende** lâleden gülden cihân bâzârıdır gülşen
16. Temâşâsın ġanımet bil gel ey ĥ'âce bu ezhâruñ
103. Gazel

çerâġ [3] Mum, kandil.

7. **Çerâġı**mı yaķa nür-ı Hudâ'dan
8. Senüñdür luţf u iĥsân yâ ilahî
34. Murabba

3. Maĥabbet dâġımı kııl dilde süzân
4. **Çerâġ**umuz yana nür-ı Hudâ'dan
141. Gazel

1. Şebüñ kıadr ola ey mâĥ-ı şeb-efrüz
2. **Çerâġ-ı** devletüñ yansın şeb ü rüz
25. Matla

çeşm [2] Göz.

1. Gel ey mestür olup ġafletde kıalmış kendüden ġâfil
2. Özüñ fehmi eyle **çeşmüñ** aç sıvâya baķma ol 'âķıl
123. Gazel

9. Leb ü la'îĥ hevâsına **çeşmü**m
10. Dökdi her dem bu dürr ü mercâmı
237. Gazel

1. Bî-to ĥâr şod **çeşm-i** mâ-râ dü cihân
2. 'Ayn-ı cânrâ mî-şevved mâ-râ 'ıyân
172. Gazel

çeşme [1] Pınar.

13. İt kıyās parmaklarından mu' cizātın gayrısın
14. **Çeşme** akdı her birinden eyleyüp şakka'l- kamer
1. Kaside

çeşme-i hayvān [1] İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan hayat suyu, âb-ı hayat suyu.

7. Hızr-veş buldı lebūñden mürde-i cān çün hayāt
8. Zūlm olur zūlmāta varmağ **çeşme-i hayvān** için
151. Gazel

çeşm-i elā [1] Ela göz.

5. 'Arūs-ı ma'na ref' idüp hicābın
6. Dile 'arz eyledi **çeşm-i elāsın**
183. Gazel

çeşm-i huffāş [1] Yarasa gözü.

7. Şems-i tābāndur cemālūñ zāhid idrāk eylemez
8. Pes ne bilsün **çeşm-i huffāş** dide-i nezzāreden
144. Gazel

çeşm-i hūn-feşān [1] Kan saçan göz.

9. Cemālūñ vaşfi yādına Fenāyi dem-be-dem yā Rab
10. Akıdur lü'lü' ü mercān bu **çeşm-i hūn-feşān**umdan
180. Gazel

çeşm-i hūn-rız [2] Kan dökücü gözler.

7. **Çeşm-i hūn-rızūñ** dem-ā-dem luğ ile kânım döker
8. Ey 'aceb bilsem nedendür ben ğaribe bu naşib
18. Gazel
9. İçürdi cām-ı la'lūñden maħabbet cür'asın sākı
10. Dökerse **çeşm-i hūn-rızūñ** 'aceb mi dem-be-dem kânım
128. Gazel

çeşm-i mest [1] Sarhoş göz

1. Qarārum qalmadı cāna görince sen dil-ārāyı
2. Hādeng-i **çeşm-i mestūñdür** açan şinemde yarayı
225. Gazel

çeşm-i nigū [1] Güzel göz.

7. **Çeşm-i nigū** bāz kon yā men nöker
8. Der-heme eşyā be bın sırreş nihān
172. Gazel

çevgān [2] At üzerinde değnekle yerdeki topa vurmak süretiyle oynanan çok eski bir oyun.

7. Başını top eyleyüp giren fenā meydānına
8. Lā-mekān mülkinde çaldı ol topuñ **çevgānını**

260. Gazel

5. **Çevgān-ı** mahabbetle vahdet topunu kapduk
6. Meydan-ı fenā içre merdānelerüz cānā
2. Gazel

çü [17] Çünkü. Şundan dolayı, şu sebeple, zira.

3. **Çü** mihr-i devletūñ oldı tūlü'ı burc-ı nuşretten
4. 'Adū-yı bed-nihād görse n'ola envā'-ı hūsrānı
2. Tarih

7. Odur zāhirle bātında **çü** mevcūd
8. Ara yerde bu ne çün u çirādur
59. Gazel

1. Hūdā virdi **çü** kudret luğ u cūda
2. Getür mümkün olan luğfi vücūda
14. Matla

5. Bizi irgürdi **çü** bu eyyāma
6. Luğfunı eyledi hāşş u 'āma
21. Murabba

5. Eger baħr u eger berde
6. Hūdā zāhir **çü** her yerde
26. Murabba

5. **Çü** meşhūd mī-şevde 'ayn-ı 'ināyet
6. Devj ez-manzar-ı ayneş nihānest
30. Gazel

9. Şühüd-ı nūr-ı zātuñ eyle iħsān
10. Bu iħsāna bizi kılduñ **çü** mu'tād
35. Gazel

19. 'Ayn-ı lebinden dem-be-dem şundu **çü** sākı cür'ayı
20. Cān niçe mest olmaya ki ol ikisi peymānedür
66. Gazel

11. Şühüd-ı nūr-ı zātuñdur **çü** mağşūd
12. İder sālİK yoluñda varın infāk
93. Gazel

7. **Çü** bildük hep fenādur māsivullah
8. Beqā mülkine ir kırtul sivādān
154. Gazel

1. **Çü** şaldı 'anberin zülfi gül-i ter üstine sāye
2. Bu yüzden zār ider bülbül o reyħān-ı semen-sāya
196. Gazel

11. Şühüd-ı zāt-ı pākūñdür **çü** mağşūd
12. Arada n'eyler anuñ mā-sivāsı
226. Gazel

7. Şühüd-ı nūr-ı zātuñdur **çü** mağşūd
8. N'ider sensiz bu dil cān u cihānı

234. Gazel

11. Temennâ-yı vişâlünde dü 'âlem
 12. **Çü** sensin cümleñüñ perverdigârı
236. Gazel

11. **Çü** yokdur ğayrı hüsn dost cihânda şüret ü ma'nâ
 12. N'ola eylerse ger zâhid ğod-ârâyı vü ğod-râyı
265. Gazel

3. Şühüd-i nür-ı zâtuñdur **çü** maşşüd
 4. Ara yerden gider in ile âni
287. Gazel

1. Firâkuñ şaldı bâlûmi melâle
 2. Kebâba döndi bağrum hem **çü** lâle
187. Gazel

çün u çirâ [1] Nasıl ve niçin.

7. Odur zâhirle bātında çü mevcüd
 8. Ara yerde bu ne **çün u çirâ**dur
59. Gazel

D

dâhil [7] İç, iç taraf, bir şeyin içerisi. "Hariç" mukabili.

29. Zât-ı pākūñ vaĥdetiyçün cümle ihvân-ı ma'ân
 30. **Dâhil** eyle 'adnūñe fazluñla fı 'ale'l- cinân
1. Tarih

9. Ħaşin-i Ħuşn-ı zikre **dâhil** olan
 10. Dü 'âlem Ħavf u Ħüznünden maşşündür
52. Gazel

1. Zâtuña nisbet olur firdevs-i a'lâda kuşür
 2. Var ise ger **dâhil**inde kevşer ü ğilmân u Ħür
65. Gazel

7. Celâlün âteşine kılma süzân
 8. Olam **dâhil** cemâlün cennetine
210. Gazel

3. **Dâhil** olsañ ger bu şehre çok temâşâ göresin
 4. Arayuban bulmayasın çâr 'unşurdan eşer
62. Gazel

9. Maṭla'-ı nür-ı Hüdâ'sın mazhar-ı fazl-ı ilâh
 10. N'ola luṭfuñla olursak **dâhil**-i beyt-i Ħarem
134. Gazel

9. Kādîmî âşiyâna kıldı pervâz
 10. Olanlar **dâhil**-i bezm-i daĥâyîk
101. Gazel

dâ'im [25] Her vakit, her zaman, devamlı olarak, sürekli.

9. Bulmadı yol kurbet-i ĥazretde kimse şânına
 10. Oldı **dâ'im** lî - me'allah ĥalveti aña maĥar
1. Kaside

21. Serîr-i saltanatda ğün gibi **dâ'im** ser-efrâz ol
 22. Münevver eyleye vechün bu nüh fırûze eyvânı
2. Tarih

1. Cenâb-ı Ħazret-i Vâlîde Sulṭân
 2. Ola 'izzetle **dâ'im** şâd u ĥandân
3. Tarih

3. **Dâ'im** işüñ cüd u seĥâ
 4. Ķuldan ĥaṭâ senden 'aṭâ
4. Murabba

13. Gülşen-i vaĥdete irgür bülbülü
 14. **Dâ'im** istişmâm ide büy-ı ğülü
7. Murabba

29. Ķulluĝın 'âbid ider **dâ'im** hisâb
 30. Olisardur zâhide zühdi ĥicâb
10. Murabba

13. Kuşür u sehv ü taĥşîre nażar eylemeye Raĥmân
 14. Şefî'ümüz ola **dâ'im** ĥabîb-i rabbiye'l- a'lâ
12. Gazel

15. Şıdĥ u ihlâş ile **dâ'im** diyelüm leyl ü nehâr
 16. Sehv ü nisyânımıza estaĝfir'ullah el-'azîm
16. Murabba

27. Aña luṭfuñla **dâ'im** baĥ
 28. Kemâle irsün ihşânun
18. Murabba

9. Şükürler idelüm **dâ'im** Ħudâ'ya
 10. İrişdürdi yine bu ĥutlu aya
39. Murabba

5. 'İsi-veş Rûĥu'l-ĥudüsdan câna olursa 'aṭâ
 6. Âsümân-ı dilde **dâ'im** murâ-ı cân cevlevân ider
53. Gazel

11. Ħaĥîĥat dürrünü kıl **dâ'im** jşâr
 12. Vücüduñda olan genc-i nihândan
147. Gazel

13. Bu vücüdi zerresini kıl Fenâyi'nün hebâ
 14. Şems-i esrârünü eyle **dâ'im** aña reh-nümün
171. Gazel

1. Mest ü şeydâ olsa **dâ'im** n'ola bu cân bülbülü
 2. Bir tolu peymânedür bağ-ı elestün her ğülü
230. Gazel

5. Ka'be-i nür-ı cemâlün itdi **dâ'im** kıble-ĝâh
 6. Ķaşlarun miĥrâbına her kim ki iĥrâr eyledi
248. Gazel

9. **Dâ'im** semâ' ü nâle vü raĥş u fiĝân ider
10. Kimün ki ire ĥalbine cânâ eşer zi-ney

252. Gazel

1. Ol kerem kâni Hüdâvend-i 'alîm
2. Kıla **dâ'im** sizlere luţfun 'azîm
4. Matla

3. Maşûn eyleye Mevlâ her haţardan
4. İde **dâ'im** maķâmında ikâmet
6. Tarih

9. Rumûz-ı küntü kenze eyle 'ârif
10. Ki **dâ'im** gûş idem âvâz-ı hâtif
33. Murabba

1. Nûr-ı vechûn dîde-i ğam-dîdeden kılma ba'îd
2. Zâhir ola aña **dâ'im** sırr-ı min habli'l-varîd
34. Gazel

1. Müyesser kıla ol Mevlâ iki 'âlem merâmını
2. Feraĥ-baĥş eylesün **dâ'im** bu ĥalkuñ ĥaşş u 'âmını
46. Matla

1. ulluĥın 'âbid ider dâ'im ĥisâb
2. Olısdur zâhîde zühdi ĥicâb Üsküdârlı
- Fenayî Dîvânı 48. Matla

1. Hemîşe ğonçe-i baĥtı ola güller gibi ĥandân
2. Cihân durduĥça bu beyti idüp Ĥaĥ **dâ'im** âbâdân
51. Matla

7. Tecellî-i cemâlûn eyle in'âm
8. Mükerrer ola **dâ'im** gâh u bî-gâh
199. Gazel

1. Budur **dâ'im** gönül levĥinde melĥûz
2. Küdûrâtdan sizi Ĥaĥ ide maĥfûz
22. Matla

dâ'imâ [34] Daima, her zaman.

1. Cenâb-ı ĥazret-i Bâri ola ĥâlûmüze yâri
2. Gönül ĥoşlıkların kılsun müyesser **dâ'imâ** Bâri
2. Matla

3. Geçür bu bezm-i keşretten nazâr kılmırsın vaĥdetden
4. İçür 'ıŝıkuñ şarâbından olalum **dâ'imâ** şeydâ
2. Nazm

1. İki 'âlemde merâmın aña Ĥaĥ ide 'aĥa
2. Ola maĥfûz-ı ilâhî her belâdan **dâ'imâ**
7. Tarih

7. Rü'yetüñle **dâ'imâ** mesrûr kılmırsın
8. Luţf u iĥsân ıssı sulţânım meded
7. Murabba

7. Bu rûsüm-ı kâ'inâtdan ey gönül eyle güzer
8. 'Âkıllı iseñ maķşad-ı aķşâya sa'y it **dâ'imâ**
8. Gazel

7. Şems-i zâtuñ zerresinden pür-ziyâ eyle dili
8. Rûz-ı meĥcûreyi ref' it târ-ı şebden **dâ'imâ**
10. Gazel

5. Taĥt-ı teŝĥirüñdedür arz u semâ
6. Cümlesi fermân-berüñdür **dâ'imâ**
14. Murabba

1. Nazâr kıldı yine luţf ile Allah
2. Diyelüm **dâ'imâ** eş-şükrü lillah
24. Murabba

3. İdüp sırrına vâkıf ĥâle âĥâh
4. Diyelüm **dâ'imâ** eş-şükrü lillah
24. Murabba

7. Geçürdi ĥalbümüz resm-i sivâdan
8. Diyelüm **dâ'imâ** eş-şükrü lillah
24. Murabba

11. N'ola eylerse zâtını nihâñi
12. Diyelüm **dâ'imâ** eş-şükrü lillah
24. Murabba

15. Murâdını virür her nâ-murâduñ
16. Diyelüm **dâ'imâ** eş-şükrü lillah
24. Murabba

19. Nice şükr ide aña bir avuĥ ĥâk
20. Diyelüm **dâ'imâ** eş-şükrü lillah
24. Murabba

23. Umar bu ĥaste dil nûr-ı ŝühûdi
24. Diyelüm **dâ'imâ** eş-şükrü lillah
24. Murabba

27. Anuñdur çün yekûnu küllü mâ kân
28. Diyelüm **dâ'imâ** eş-şükrü lillah
24. Murabba

17. 'îbâda **dâ'imâ** işüñ keremdür
18. Ki bâbuñ ehl-i cürme mültezemdür
28. Murabba

21. 'Arûs-ı ma'na ref' ide ĥicâbın
22. Okuyam **dâ'imâ** ĥüsnüñ kitâbın
28. Murabba

5. Vaĥdet-i zâtuñla irşâd olalar
6. Vaŝluñ ile **dâ'imâ** şâd olalar
32. Murabba

13. 'îbâduñ **dâ'imâ** kârı ĥaĥâdur
14. Saña lâyıķ olan fazl u 'aĥâdur
34. Murabba

25. Cemâ'atle kılmırsın her şeb terâviĥ
26. İdelüm **dâ'imâ** tehlîl ü tesbîĥ

39. Murabba
11. Sözüümüz bu **dā'imā** leyl ü nehār
12. N'eylesünler bu cihān sulṭānlığın
41. Murabba
3. Mā-sivā ḥubbına meftūn eyleme
4. **Dā'imā** luṭfuñla mesrūr it bizi
42. Murabba
11. Gice ḳadr ü rüzumuz a'yād ola
12. **Dā'imā** vaşluñla ḥandān it bizi
42. Murabba
1. Ḳalbümüz ḥüznüñle maḥzūn eyleme
2. **Dā'imā** vaşluñla mesrūr it bizi
42. Murabba
7. Sırr-ı pākūñ ola her şey'de 'ayān
8. **Dā'imā** vaşluñla mesrūr it bizi
42. Murabba
15. Feyz-i zātūñdan ire cāna eşer
16. **Dā'imā** vaşluñla ḥandān it bizi
42. Murabba
1. Cemā'atle ḳılalum gel namāzı
2. İdelüm **dā'imā** Ḥaḳḳ'a niyāzı
43. Matla
3. Vuşlatuñ güzlārına cān bülbülü pervāz ider
4. Ol gül-i şad-berg içündür **dā'imā** zār-ı hezār
51. Gazel
3. Ḳuşūr u sehv ü nisyānken 'ibāduñ **dā'imā** kārı
4. Nazar itmedi taḳşire kerimdür ol kerem kāmı
228. Gazel
11. Rüy-ı baḥtın bedr idüp burc-ı şerefde **dā'imā**
12. Geçdi ednādan bulanlar maṭlabuñ a'lāsımı
278. Gazel
11. Sālik-i rāh-ı ḥaḳḳat luṭfuñ umar **dā'imā**
12. Ḳıl 'ināyet anlara tā göreler dīdārūñı
280. Gazel
9. Büy-ı 'ışḳ ile Fenāyi dil mu'aṭṭār **dā'imā**
10. Sāḳi-i bezm-i ezel çün şundi cāmın cānuma
188. Gazel
7. İşümüz **dā'imā** cürm ü ḥaṭādur
8. Nazar eyleme sehv ile ḳuşūra
212. Gazel
9. Gülüñ güş-ı kabūline irişdi nāle-i bülbül
10. Anıñçün **dā'imā** tekrār ider ol āh u nālāmı
251. Gazel

daḳ [1] (Kapıyı) çalmak; tak tak etmek.

9. Fetḥ olup bāb-ı ma'āñi keşf olur esrār-ı yār
10. Nefy ü işbātla Fenāyi bāb-ı ḳalbi eyle **daḳ**
94. Gazel

dām [2] Tuzak, ağ.

1. Bend olanlar zülf-i ḥālūñ **dām**ına āzādedür
2. Cām-ı la'lūñ 'İsi-veş mürde dile cān-dādedür
43. Gazel

1. Ḥalka-ı 'aynumı şayyād-ı ezel ḳılalı **dām**
2. Ḥüblarda seni dutdı gözüm ey kebk-i ḥırām
44. Matla

dām u dāne [1] Tuzak ve tane (yem).

3. Elden bıraḳ ey müdde'i tesbiḥ ile seccādeyi
4. Baḳ zülf ü ḥāline anuñ gör ki ne **dām u dāne**dür
66. Gazel

dānā [3] Bilen, bilgin (kimse).

3. Çün melā'ik dir ise her demde lā 'ilme lenā
4. Ğayr-ı mā 'allemtenāyi fehmi den **dānā**yı gör
39. Gazel

9. Sırr-ı remz-i 'allemel-esmāyi **dānā**dan işit
10. Diñlemez efsānesini āşinā bigānenüñ
107. Gazel

5. Vāşıl oldu men 'aref esrārınuñ mefhūmına
6. 'Aḳıl u **dānā** olanlar eyledi fehmi me'al
118. Gazel

dāne [3] Tane, adet, miktar.

9. Görse vā'iz ḥālūñı ḳordı elinden **dāne**yi
10. Unudurdu minberinde ḥuṭbesin miskiñ ḥaṭıḳ
18. Gazel

1. Ruḥuñ ḥāli dü 'ālem **dāne**sidür
2. Şem'üñ mihr ü meh pervānesidür
60. Gazel

9. **Dāne**-i ḥāl-i ruḥuñ vechinde cān eyler fedā
10. Oḳuyanlar noḳṭadan sırr-ı ezel 'irfānını
260. Gazel

dār [1] Ev, yurt.

11. Cür'a-ı vaḥdet için düşdi melāmet rāhına
12. Lāübālī seyr-i **dārın** itdi gör mestāneyi
200. Gazel

dār-ı fenā [2] Fena yurdu; dünya.

1. Yumdı göz dār-ı fenādan pîr-i şadr-ı şadıķān
2. Gördi hep āaflatde yatur n'eylesün halk-ı cihān
1. Tarih

5. Yār-ı bākî için itdi hicret-i **dār-ı fenā**
6. Mā vesa'nî nüktesin zevk eyledi bî-irtiyāb
17. Gazel

dār-ı gurbet [4] Gurbet yeri.

19. **Dār-ı gurbet**de bizi itme ğarîb
20. Luṭf u iḥsān ıssı sulṭānum meded
7. Murabba

7. **Dār-ı gurbet**de anı itme ğarîb
8. Fazl u iḥsānuña ğāyet var mıdur
8. Murabba

1. **Dār-ı gurbet**de efendi eyleme bizi ğarîb
2. İki 'ālemde vişālün zevkîni eyle naşîb
25. Gazel

5. Aşınādan dūr olup geldük bu **dār-ı gurbete**
6. Yād idüp aşlın yine eglenmedi mihmānumuz
80. Gazel

dār-ı karar [1] Karar kılınacak, ebedi durulacak yer.

1. Şanma bu köhne sarāyı ey gönül **dār-ı karar**
2. Gice gündüz sa'y idüben bulagör bir bākî yār
67. Gazel

dārü's-selām [2] Selamet evi, cennet.

1. Bizi bilenlere idün selāmı
2. Müyesser ide Ḥaķ **dārü's-selāmı**
6. Nazm

11. Olalum ka'be-i āmāle nā'il
12. 'Ayān kıl dıdeye **dārü's-selāmı**
271. Gazel

dārü's-şifā [3] Şifa yurdu, sağlık yurdu.

1. Yā ilāhî āsitanuñ ḥasteye **dārü's-şifā**
2. Şerbet-i vaşluñ içenler buldı her derde devā
11. Gazel

11. Vara derdlü olan **dārü's-şifā**ya
12. Şükür geldi yine mäh-ı mübārek
39. Murabba

3. Ḥaste olan dillere **dārü's-şifā**dur küy-ı yār
4. Derdini bulan gönül pes n'eylesün dermānını
260. Gazel

dāstān [1] Destan, hikaye.

9. Buldı aḥbaptü en u'raf sırrına 'ārif vuşül
10. Vā'izün şıyt u şadāsı bir kırı **dāstān** imiş
88. Gazel

da'vā [2] İddiada bulunmak; dava etmek.

1. Tengdür yārün dehāmı dir imiş çün ol ḥasüd
2. Yok yire **da'vā** ider işbātı yok bulmaz şühüd
40. Matla

1. Teng durur ğāyet dehāmı dilberün
2. Yok yire **da'vā**-yı kizb eyler ḥasüd
39. Matla

dāver [1] Âdil, insafılı ve doğru olan hükümdar, vezir.

1. Her bār **dāver**-i aşḥāb-ı şafā ol
2. Lutuf itmek ile maḥzar-ı elṭāf-ı Ḥudā ol
24. Matla

da'vet [3] Davet etmek, çağırmaq.

29. Eşref-i evlād-ı Âdem menba'-ı cüd u kerem
30. Dîn-i bākî **da'vet**in 'ām eyledi der-baḥr u ber
1. Kaside

53. Ğazvesinde ḥācib oldı kıldı **da'vet** ol resül
54. Ḥāzır oldı ol zamān ki sem'ine irdi ḥaber
1. Kaside

1. Efendiden olıcaķ ḳula **da'vet**
2. Olur ḳuldan daḥj ḥüsn-i icābet
9. Matla

da'vı-i 'ışk [1] Aşk davası.

11. Bî-naşîbsin sen bu zevkden zāhidā eyle ḥazer
12. **Da'vı-i 'ışk** eyleme özüñe bühtānuñ nedür
61. Gazel

dāye [1] Sütne, bir çocuğa süt veren ve bakan cāriye, dadi.

7. Çün dem-i Rūḥu'l-ḳudüsdan 'İsi-veş bulduķ ḥayāt
8. Tā ezel ol **dāye**endür yevm-i fiṭrat şürümüz
85. Gazel

dede [9] Mevlevîlik'te çilesini doldurmuş Mevlevî dervişlerine, diğer tarikatlarda ise şeyh adayı durumundaki dervişlere verilen unvan; Bektaşiler'de eskiden baba yerine mürşide verilen isim ve unvan.

1. Dinle nāyuñ nālesini ey **dedem**
2. Söyleden bir demdür anı dem-be-dem
130. Gazel

1. Kıl namâzı it niyâzı ey **dede**
 2. Eyle yek-sân çoğ u azı ey dede
202. Gazel

1. Kıl namâzı it niyâzı ey dede
 2. Eyle yek-sân çoğ u azı ey **dede**
202. Gazel

3. Dehr-i dünüñ bakma 'izz ü cāhına
 4. Bul özüñde imtiyâzı ey **dede**
202. Gazel

5. Lâ-mekân mülki hümâsın eyle şayd
 6. Şalma zâğa şâh-bâzi ey **dede**
202. Gazel

7. Añla gel seb'a'l-meşâñi remzini
 8. Ol bu Maḥmūd'un Āyâz'ı ey **dede**
202. Gazel

9. Eyle 'uşşâka nevāñı rāstdan
 10. Ço 'Irāk ile Hicāz'ı ey **dede**
202. Gazel

11. Cāna keşf itme derüñüñ sırrını
 12. Ğayrıya açma bu rāzi ey **dede**
202. Gazel

13. Çün Fenāyi diñle kārın muṭribün
 14. Perdesinden bil bu sâzi ey **dede**
202. Gazel

def [2] Öteye itme, uzaklaştırma; ortadan kaldırma, bertaraf etme.

19. **Def** ' itdi cümle ğuşşasın
 20. Hū isminüñ zākırleri
11. Murabba

5. **Def** itdi mihr ü mâhı felek rakş ider nücüm
 6. Arzdan semāya eyledi āhı güzer zi-ney
252. Gazel

dehr [1] Dünya.

29. Baçup 'ibretle bu **dehre**
 30. İrişdür kaçreñi bahre
26. Murabba

dehr-i denj [2] Alçak dünya.

7. Olmaya pâ-bendemüz **dehr-i denj**
 8. Yakma nâr-ı fūrâte cān u teni
282. Gazel

9. Mâ-sivâ kaydından it cānum ḥalâş
10. Tâ ki pâ-bend olmaya **dehr-i denj**

282. Gazel

dehr-i dün [3] Alçak dünya; kahpe felek.

7. **Dehr-i dün**dan görmeye hergiz sitem
 8. Fazl ile luṭfını bî-pâyân ide
5. Tarih

1. Maḥabbet eyleme bu **dehr-i dün**a
 2. Gidenler saña yetmez mi nümüne
194. Gazel

3. **Dehr-i dün**üñ bakma 'izz ü cāhına
 4. Bul özüñde imtiyâzı ey dede
202. Gazel

delil [11] Kılavuz, rehber, yol gösterici; bir dava ve meseleyi ispata yarayan şey, burhan.

17. Dil ü cān derdine eyle devāyı
 18. **Delil** it bize nūr-ı Muştafā'yı
5. Murabba

13. Benefşe sünbül ü zerrin **delil** oldılar ezhāra
 14. Eline seyf alup süsen ider nergis nigeḥ-bāni
251. Gazel

9. Bize yâ Rab **delil** ol ḥazretüñe
 10. Hem idḥāl it ḥarim-i vuşlatuña
9. Murabba

21. Sa'âdet ol kuluñdur kim Fenāyi
 22. **Delil**-i ḥāne-dān-ı Muştafā'dur
59. Gazel

3. Şırâṭ-ı müstaḳime kıl hidāyet
 4. **Delil** eyle ḥabibün Muştafā'yı
277. Gazel

7. Hidāyet it şırâṭ-ı müstaḳime
 8. **Delil**ümüz ola Allah u ḥadi
285. Gazel

17. Şühüd eylemege nūr-ı liḳāyı
 18. **Delil** eyle ḥabibün Muştafā'yı
25. Murabba

1. Vaḥdet-i zātiyyesine yine zātıdur **delil**
 2. Vâkıf olanlar bu remze neylesün aña delil
114. Gazel

1. Vaḥdet-i zātiyyesine yine zātıdur delil
 2. Vâkıf olanlar bu remze neylesün aña **delil**
114. Gazel

3. Şırâṭ-ı müstaḳime kıl hidāyet
 4. **Delil** eyle ḥabibün Muştafā'yı
277. Gazel

15. Sen ol zāt-ı muṭahharsın geçer seyrün nüh eflâke
16. Ki sübhāne'llezi esrâ **delil** oldu bu seyrāna

204. Gazel

dem [17] Zaman, an.

1. Āsümān-ı dil bula yā Rabbenā her **dem** şafā
2. Şems-i zātūndan irişsün zerre-veş cāna ziyā
8. Gazel

11. Nice **dem**ler rāh-ı Hāk'da bād-veş yelmek gerek
12. Hāzretinden bir selām-ı cān-fezā vire şabā
8. Gazel

5. Rāh-ı Hāk'da niçe **dem**ler bād-veş sa'y eyle kim
6. Mürde-i rūhdan irişe ortalbe envā'-ı ziyā
10. Gazel

5. Vākıf olalı nefahtü rūhına
6. Hāli olmadı o demden bir **dem** ol
119. Gazel

9. Zerre görünmez Fenāyî işbu 'ālem 'ārifē
10. Bir **dem**ine vuşlatuñ iki cihān olmaz bahā
11. Gazel

23. Kıl hidāyet irişe **dem** tā deme
24. Rū'yetüñle dıdemüz eyle münir
12. Murabba

13. Bezm-i vaşluñ cür'asından sākıyā şun sağarı
14. Nüş idenlerüñ ola her **dem** du'ası müstecāb
14. Gazel

15. Kō bu zerki zāhidā bir bādeden nüş eyle kim
16. Kātresin gören olur her **dem** du'ası müstecāb
14. Gazel

3. Nüş iden cām-ı vişālūñ cür'asın görmez hūmār
4. Her **dem** eylerse 'aceb mi yek nefesde iki 'id
34. Gazel

13. Ey Fenāyî kadrini bil bu **dem**üñ
14. Hem-dem ola yār ile tā şoñbetüñ
105. Gazel

5. Mā vesa'nî lem'asından kıl 'atā
6. Zāhir ola sırta her **dem** zāt-ı pāk
113. Gazel

9. Eyledüñse yek nefesde iki 'id
10. Ol dem ile ey Fenāyî hoş **dem** ol
119. Gazel

3. Sivā zıkrini hakk it levh-i dilden
4. Senüñ zıkrüñ ola her **dem**deyādum
136. Gazel

13. Fenāyî bendeñe iki cihānda
14. Müyesser it aña her **dem**de 'ideyn
146. Gazel

9. Nefy ü işbātı 'ubūr eyleye her **dem** cān u dil
10. Levh-i dile lāyih ola ma'na-yı ümmü'l- kitāb
23. Gazel

7. Dem-be-dem derd ile sūzāndur özi
8. Eyles 'uşşāka nevā her şubh u **dem**
7. 130. Gazel

11. Şaydı 'ārif dü cihānı yek deme
12. Evvel ü āhire didi **dem** bu dem
130. Gazel

11. Şaydı 'ārif dü cihānı yek deme
12. Evvel ü āhire didi dem bu **dem**
130. Gazel

dem [6] Nefes, soluk, an.

1. Demdeme irişmege dem ehline hem-dem gerek
2. Rūh-ı kudüsden irişmiş İsa-veş bir **dem** gerek
38. Matla

1. Olıcağ rūh-ı kudüslerle hem-dem
2. Rūhu'l-kudüs **dem**inden 'İsa Meryem
49. Matla

3. İrdi 'İsa-veş **dem**inden mürde dillere hayāt
4. Nālesin murğān-ı kudüslerle dem-sāz eyledi
224. Gazel

11. Sabā zülfüñ nesimiyile mu'athtar kıldı āfākı
12. Mesihā-veş **dem**inden gör ki ne cānlar revān oldı
239. Gazel

11. Çün **dem**-i Rūhu'l-kudüsden mürde dil buldı hayāt
12. Nice mümkün ide Ādem ol demüñ şükrānını
260. Gazel

3. Hem-dem ol gel ney gibi erbābına
4. 'İsa-veş Rūhu'l-kudüsden ire **dem**
130. Gazel

5. Vākıf olalı nefahtü rūhına
6. Hāli olmadı o demden bir **dem** ol
119. Gazel

9. Eyledüñse yek nefesde iki 'id
10. Ol **dem** ile ey Fenāyî hoş dem ol
119. Gazel

7. Her **dem**de seyr-i yār ider
8. Hū isminüñ zākirleri
11. Murabba

dem- ā-dem [8] Her zaman, daima, her an.

9. Bu şe'ni bî-nişān ide **dem- ā-dem**
10. Rumūz-ı külle yevmin hüve fî şe'n

174. Gazel

5. Şeref burcunda bedr ola **dem-ā-dem** t̄ālī'-i baḥtī
6. Hilāl-āsā teraḳḳide ola 'üvnân-ı 'Oşmānī
2. Tarih

7. Çeşm-i ḥün-rizūn **dem-ā-dem** luḫf ile ḳanum doker
8. Ey 'aceb bilsem nedendür ben ğaribe bu naşib
18. Gazel

5. Za'ifüz yok saña varmağa çāre
6. Ziyād olur **dem-ā-dem** dilde yare
29. Murabba

5. Nihān itme 'ayından 'ayn-ı zātuñ
6. 'Ayān ola **dem-ā-dem** 'ayn-ı rü'yet
29. Gazel

1. Firāḳuñ nārı 'uşşāḳı hemişe yaḳa gelmişdür
2. Olara rahmetüñ ābı **dem-ā-dem** aḳa gelmişdür
58. Gazel

5. Zülāl-i feyz-i la'lüñden Ḥızr-veş
6. Ḥayāt irsün **dem-ā-dem** mürde cāna
198. Gazel

3. Meded-cüy olmasa 'ālem eger bu eşki silmeden
4. Göl eylerdi felek gibi **dem-ā-dem** heft deryāyı
265. Gazel

dem-be-dem [39] Her zaman, daima, her an.

5. İşümüz **dem-be-dem** cürm ü cināyet
6. Umaruz mahz-ı fazluñdan 'ināyet
3. Murabba

1. Şems-i zātuñ zerresinden cism ü cān bulsun ziyā
2. Gā'ib ola 'ayn-ı dilden **dem-be-dem** 'ayn-ı sivā
3. Gazel

7. Bedr ola burc-ı şerefde rüy-ı baḥtī **dem-be-dem**
8. İde her müşkilin āsān Ḥazret-i Bārī Ḥudā
7. Tarih

5. Zülmet ü kibr ü riyāyı levḥ-i dilden eyle ḥakk
6. Zāhir ola **dem-be-dem** tā anda nūr-ı kibriyā
8. Gazel

21. Ḳıl Fenāyī bendeñe yā Rabbenā luḫf u kerem
22. Baḳma taḳşirine 'afv eyle ḥaḫāsın **dem-be-dem**
16. Murabba

3. Şarşarından kibriyānuñ heft deryā **dem-be-dem**
4. Ḥayret emvācında eyler ḳaḫre gibi ıztırāb
21. Gazel

3. Hezār-veş **dem-be-dem** cüş it
4. Diğil yā hū vü yā men hū
26. Murabba

13. Eyle Fenāyī'ye kerem resm-i sivā ola 'adem
14. Maḫbūba ire **dem-be-dem** ref' ola vechüñden niḳāb
27. Gazel

11. Dil-i maḫzūnumuz bulsun sürürü
12. Olalum rü'yetüñle **dem-be-dem** şād
35. Gazel

1. İrişdük yine mevlüd-ı Resül'e
2. Diyelüm **dem-be-dem** eş-şükrü li-llah
37. Murabba

3. Ḳuşūrumuz ḳarīn ola ḳabüle
4. Diyelüm **dem-be-dem** eş-şükrü lillah
37. Murabba

7. Degil bir kerre luḫf ide mükerrer
8. Diyelüm **dem-be-dem** eş-şükrü lillah
37. Murabba

11. 'Ulüvv-i şānımı 'aḳl itmez idrāk
12. Diyelüm **dem-be-dem** eş-şükrü lillah
37. Murabba

15. Ḳudūmı 'ālemine oldı rahmet
16. Diyelüm **dem-be-dem** eş-şükrü lillah
37. Murabba

19. Bizi irgür vişālūñ ni'metine
20. Diyelüm **dem-be-dem** eş-şükrü lillah
37. Murabba

23. Mufaşşal añladı her faşl u bābın
24. Diyelüm **dem-be-dem** eş-şükrü lillah
37. Murabba

27. İfāza ide feyzin aña her dem
28. Diyelüm **dem-be-dem** eş-şükrü lillah
37. Murabba

9. Āşiyān-ı ḳudse pervāz eyleye cān bülbülü
10. Gül-'izār-ı vaşluñ ola **dem-be-dem** aña maḳar
56. Gazel

3. Gül-'izār-ı vuşlatuñ hem-demi olduñ çün hezār
4. **Dem-be-dem** ol verd-i bī-hemtāya efgānuñ nedür
61. Gazel

19. 'Ayn-ı lebinden **dem-be-dem** şundi çü sākī cür'ayı
20. Cān niçe mest olmaya ki ol ikisi peymānedür
66. Gazel

5. 'Arif eyler **dem-be-dem** çün ḳa'be-i vaşluñ ḫavāf
6. Zāhid-i ḫod-bjini gör ki Ka'be divārın görür
68. Gazel

13. Ger Fenāyī'ye olursa feyz-i aḳdesden 'atā
14. Lā-mekān mülki ḫümāsın **dem-be-dem** eyler şikār

74. Gazel
11. Gönçe rüyın keşf idicek bülbüle
12. Bu vecihden **dem-be-dem** nālān ider
77. Gazel
11. **Dem-be-dem** senden Fenāyī luṭf umar
12. Bula tafşılıni tā icmālümüz
82. Gazel
9. Bezm-i vahdetde çeküp şahbā-yı zātı **dem-be-dem**
10. Ey Fenāyī mest ü medhüş olmayan nādān imiş
89. Gazel
7. Fahr-i 'ālem ḥürmetine yā Kerim
8. Qıl müyesser zevk-ı fazlūñ **dem-be-dem**
126. Gazel
9. İçürdi cām-ı la'lüñden maḥabbet cür'asın sākı
10. Dökerse çeşm-i ḥün-rizüñ 'aceb mi **dem-be-dem** kānum
128. Gazel
1. Diñle nāyuñ nālesini ey dedem
2. Söyleden bir demdür anı **dem-be-dem**
130. Gazel
7. **Dem-be-dem** derd ile süzāndur özi
8. Eyler 'uşşāka nevā her şubḥ u dem
130. Gazel
11. Firkatüñle bālümüz kılma melül
12. Cām-ı vaşlūñ cür'asın şun **dem-be-dem**
133. Gazel
7. **Dem-be-dem** kıl küntü kenzüñ sırrını 'ayna 'ayān
8. Nür-ı zātuñ dıdeden her demde pinhān olmasun
150. Gazel
3. Çünkü iḥsāndur cefāsı cāna cānānuñ müdām
4. **Dem-be-dem** şükr eylerem ol vāhibü'l-iḥsān için
151. Gazel
5. Kıl ḥarim-i cennet-i vaşluña maḥrem **dem-be-dem**
6. Zāhir ola cāna sırr-ı fedḥulūhā ḥālidin
178. Gazel
9. Cemālūñ vaşfı yādına Fenāyī **dem-be-dem** yā Rab
10. Akıdır lü'lü' ü mercān bu çeşm-i ḥün-feşānumdan
180. Gazel
5. Külle yevmin hüve fī şe'n şānına bulam vuşül
6. Bı-nişān ola bu şānum **dem-be-dem** ol şān ile
189. Gazel
1. Qullarına yolların āsān ide ol pādişāh
2. Vuşlatım **dem-be-dem** iḥsān ide ol pādişāh
193. Gazel
7. Fırkatüñ derdiyle bu dil **dem-be-dem** giryān iken
8. Oldı dıdāruñ bu ḥaste cāna dermān bu gıce

214. Gazel
3. Nār-ı fūrkatle dil ü cān **dem-be-dem** süzān iken
4. Vuşlatı ābını şaçup nārumuz nür eyledi
243. Gazel
7. Qalmadı hergiz vişāl-i bezm-i yāre iştıyāk
8. Luṭf u ḳahrın **dem-be-dem** 'uşşāka yek-sān eyledi
257. Gazel

demdeme [2] Şöhret, ün; davul; kavga; üstünlük.

1. **Demdeme** irişmege dem ehline hem-dem gerek
2. Rūḥ-ı ḳudsiden irişmiş İsa-veş bir dem gerek
38. Matla
3. **Demdeme** irmege ey dil ehl-i demle hem-dem ol
4. 'Ayn-ı sālē 'add iderdüm ehl-i yek-dem şoḥbeti
223. Gazel

dem-i rūḥu'l-ḳudüs [3] Cebrail'in nefesi.

3. Çün **dem-i Rūḥu'l-ḳudüs**den 'İsi-veş buldı ḥayāt
4. Aḥsen-i taḳvimde ḥāḳk olsa n'ola insānumuz
80. Gazel
7. Çün **dem-i Rūḥu'l-ḳudüs**den 'İsi-veş bulduk ḥayāt
8. Tā ezel ol dāyedendür yevm-i fıtrat şürümüz
85. Gazel
11. Çün **dem-i Rūḥu'l-ḳudüs**den mürde dil buldı ḥayāt
12. Nice mümkin ide Ādem ol demüñ şükrānını
260. Gazel

dem-sāz [4] Yakın arkadaş; sırdaş.

13. Murā-ı ḳudsī ile olup **dem-sāz**
14. Sem'-i cāna ire gaybdan āvāz
21. Murabba
15. Olup murḡān-ı ḳudsīlerle **dem-sāz**
16. Yürü bülbül ḳadimī āşiyāne
45. Murabba
5. Olup murḡān-ı ḳudsīlerle **dem-sāz**
6. ḳadimī gül-'izāra eyle pervāz
47. Murabba

3. İrdi 'İsā-veş deminden mürde dillere ḥayāt
4. Nālesin murḡān-ı ḳudsīlerle **dem-sāz** eyledi
224. Gazel

dendān [1] Diş.

11. Sın ü şın ref' eyleyüp **dendān**ı bir eyledi
12. Sāl u mäh u hefte vü leyl ü nehārī ān ile
189. Gazel

denk [1] Uygun, nitelik yönünden eşit.

7. 'Aql-ı ser-gerdān felek-veş nice bulsun aña rāh
8. Rūh-ı kudse **denk** ider ol dergeh-ı 'ālī-cenāb
21. Gazel

deñlü [1] Kadar, derece.

39. Dīn-i bākī içre şol **deñlü** şalābet kıldı kim
40. Heybetinden zıllını görse ider şeytān hāzer
1. Kaside

der [2] Kapı.

51. Didi vaşında anuñ pes 'ālimü'l- esrār olan
52. Ben medīne olmuşam 'ilme 'Alī'dür aña **der**
1. Kaside

9. Yüz sürdi Fenāyī **derine** bāb-ı kadīmüñ
10. Kaṭ' itmedi luṭfundan ümīdin o Kerīm'üñ
15. Murabba

der- [11] "da, de" anlamında Farsça ön ek.

7. Eyledi pergār-ı vaḥdet dü cihānī **der**-harem
8. Noḳta-ı devr-i vücūduñ sırrı ḥarf-i bādadur
43. Gazel

11. Maḥrem ola cismile cānum ḥarīm-i vaşlūña
12. Vākıf eyle mā vesa'nı sırrına **der**-baḥr u ber
44. Gazel

9. Eyleyen pergār-ı vaḥdetle dü kevnī **der**-harem
10. Buldı ol devr-i vücūdın noḳtasın devrān ile
189. Gazel

1. Fenāyī 'ārif-i sırr-ı cihānest
2. Nemāyed **der**-beşer ev lıḳ cānest
30. Gazel

29. Eşref-i evlād-ı Ādem menba'-ı cūd u kerem
30. Dīn-i bākī da'vetin 'ām eyledi **der**-baḥr u ber
1. Kaside

5. Luṭf u ḳahrı zāhir olup buldı her biri kemāl
6. Oldı **der**-bezm-i elest ḳālū belā ḳālū ne'am
5. 134. Gazel

1. Mişli görölmedi **der**-devr-i felek
2. Hāle māhuñ yüzine asdı elek
1. 106. Gazel

5. Eyledi pergār-ı vaḥdet dü cihānī **der**-harem
6. Noḳta-ı sırr-ı vücūdı devr ider pergārumuz
79. Gazel

7. İtmedür pergār-ı vaḥdetle dü kevnī **der**-harem
8. Ḥilḳat-i ḥāk ile nār u bād ile mādan ḡaraz

90. Gazel
7. Nüşḥa-ı sırr-ı ezelden noḳta-ı devr-i vücūd
8. Kıldı çün pergār-ı vaḥdetle dü kevnī **der**-harem
134. Gazel

5. Vücūd noḳtasınuñ devri ḳamu pergār-ı vaḥdetdür
6. Anuñla **der**-harem kıldı bu mevcūdātı zāt'ullah
215. Gazel

7. Çeşm-i nigū bāz kon yā men nöker
8. **Der**-heme eşyā be bīn sırreş nihān
172. Gazel

der-bān [1] Kapıcı.

9. Maḥrem olsaḳ ger ḥarīm-i vaşlına yārūñ n'ola
10. Fetḥ-i bāb eyledi emr-i Ḥaḳḳ ile **der-bān**umuz
80. Gazel

derc olmak [1] Yazılmış veya konmuş olmak.

11. 'Aceb sırdur semā vü arza şıḡmaz
12. Göñül burcunda **derc olan** me'āni
241. Gazel

derd [62] İnsana acı veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü; devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

3. Mazhar-ı esrār-ı 'irfān eyleye
4. Cān u dil **derdine** dermān eyleye
1. Tuyuḡ

1. Ḥudāyā yara senden çāre senden
2. Umar **derde** devā bī-çāre senden
184. Gazel

9. İrerse zerrece **derdüñ** bu cāna
10. Dü 'ālemde aña pes 'izzet ü cāh
199. Gazel

3. Devāsın bulmadum hergiz bu **derdüñ**
4. Meger kendümi ḳılam pāre pāre
203. Gazel

5. Bu derdüñ çāresi bī-çārelikdür
6. Olur mı ḡā'ib olan **derde** çāre
203. Gazel

5. Bu **derdüñ** çāresi bī-çārelikdür
6. Olur mı ḡā'ib olan derde çāre
203. Gazel

7. Dil ü cān **derdine** sen eyle dermān
8. Budur lāyık kemāl-i 'izzetüñe
219. Gazel

5. 'Ademden maḥz-ı fażluñla bizi var eyledüñ çünki
6. Umaruz idesin yine göñül **derdine** dermāni

229. Gazel

5. Bu **derd**ün çâresin Loğmân'a şordum
6. Didi her derdlerün oldur tabîbi

242. Gazel

5. Bu derdün çâresin Loğmân'a şordum

6. Didi her **derdler**ün oldur tabîbi

242. Gazel

1. 'Ummâna giren **derd** ile dür-dâneyi buldı

2. Şükranê viren cânını cânâneyi buldı

244. Gazel

11. Hâyâlün **derdine** düşen kemâl-i hayrete irdi

12. İderseñ Mûsa-veş Tûr-ı vücûduñda münâcâtı

258. Gazel

17. İren derd-i hâyâlüne hâyâl-i h'âbı terk itdi

18. Vişâlün **derd**idür ancak bu derdün yine dermânı

258. Gazel

17. İren **derd**-i hâyâlüne hâyâl-i h'âbı terk itdi

18. Vişâlün derdidür ancak bu derdün yine dermânı

258. Gazel

3. Haste olan dillere dârü's-şifâdur kûy-ı yâr

4. **Derd**ini bulan gönül pes n'eylesün dermânını

260. Gazel

1. Âvâre gönül neyleyeyüm **derd**üñeyandı

2. Mecnûn gibi her gördüğünü Leylâ şandı

269. Gazel

5. Feyz-i aqdesden ola câna 'ağâ

6. İdelüm **derd** ile âh u vâhı

276. Gazel

1. Dürlü dürlü **derde** uğratduñ bizi

2. Bendeyin n'eyleyeyin gönülüm seni

281. Gazel

1. Dürlü dürlü **derde** uğratduñ bizi

2. Bendeyem n'eyleyeyüm nefsum seni

282. Gazel

1. Hüdâyâ fazl u ihsânun bulunmaz hadd ü pâyânı

2. N'ola luğfuñla eylerseñ gönül **derdine** dermânı

283. Gazel

1. Vişâlün zevkîni eyle iki 'âlemde erzânı

2. Hâlâş it **derd** ile gamdan kerem kıl cism ile cânı

286. Gazel

1. Kamu ahvâlümüz hep saña ma'lum

2. Koma bu **derd** ile miñnetde yâ Rab

5. Murabba

3. Esirge luğ idüp ey Hâyı u Kayyüm

4. Koma bu **derd** ile miñnetde yâ Rab

5. Murabba

11. Cenâbuñdan olur cümle fütühât

12. Koma bu **derd** ile miñnetde yâ Rab

5. Murabba

13. Niçe bir olalum **derd** ile nâlân

14. Vişâlünle bizi kıl şâd u handân

5. Murabba

15. Efendi nâr-ı hecre kılma süzân

16. Koma bu **derd** ile miñnetde yâ Rab

5. Murabba

17. Dil ü cân **derdine** eyle devâyı

18. Delîl it bize nûr-ı Muştafâ'yı

5. Murabba

19. Vişâlün zevkine irsün Fenâyi

20. Koma bu **derd** ile miñnetde yâ Rab

5. Murabba

3. Bakmaya noğşanumuza ide ihsânın tamâm

4. Rû'yetiyle cân u diller **derdine** ide devâ

9. Gazel

21. **Derd** ile girse kim yola

22. Oldı hidâyet ol kula

11. Murabba

1. **Derd**ün olur câna devâ

2. Yâ zû'l-'ağâ yâ zû'l-'ağâ

13. Murabba

9. Mübtelâ-yı mâ-sivâ kaydından it bizi hâlâş

10. Cân u dil **derdine** sensin yine yâ rabbi tabîb

13. Gazel

7. Yine umaruz 'arz idesin zâtuñı bi'z-zât

8. Ey derdlülerün **derdine** dermân iden Allah

15. Murabba

19. Cenâbuñdan olur her **derdedermân**

20. 'İnâyet eyle sulţânım meded it

23. Murabba

1. Derdlülerün **derdine** eyle devâ

2. Yâ Ehad ü yâ Şamed ü yâ Kerîm

30. Murabba

13. İster iseñ **derde** devâ

14. Geç fânî gülden muğlakâ

43. Murabba

1. 'Işkuñ ile bizi 'ışkuñ göğine çıkar

2. Bu gaflet-i leylden **derd**ünile sen uyar

57. Gazel

3. Leyse li'l-insâni illâ mâ sa'âyı eyle güş

4. Derdlülerün **derdine** dermân-ı bî-pâyân ider

73. Gazel

9. Şem‘-i hüsnuñe gönül pervānesi
10. Perr ü bālin **derd** ile sūzān ider
77. Gazel
9. Senden olur yine bu **derde** devā
10. Ger geçerse şad hezārān sālümüz
83. Gazel
5. **Derde** düşendür bilenler ehl-i derdüñ hālını
6. Gör niçe ‘ārifleri Mecnūn ider Leylā-yı ‘ışk
92. Gazel
3. Leyli-i zūlfūñ dili Mecnūn-şıfat itdi esir
4. Düşdi vaşluñ kaydına gör **derdini** dīvānenüñ
107. Gazel
1. N’olduñ iñlersin gönül aşluñı mı yād eyledüñ
2. Fūrkat-ı yāri añup **derd** ile feryād eyledüñ
108. Gazel
7. Dem-be-dem **derd** ile sūzāndur özi
8. Eyley ‘uşşāka nevā her şubḥ u dem
130. Gazel
3. Cān u diller **derdine** kıl maḥz-ı fazluñla devā
4. Zāhir ola her nefesde bize zū‘l-fazle‘l-‘azīm
139. Gazel
11. Devāsız **derde** isterseñ devāyı
12. Gel iste anı ḥaḳḳānī ḫabībden
182. Gazel
7. Gider fazluñ ile yüzden niḳābun
8. Ḳoma bu **derd** ile miḥnetde yā Rab
5. Murabba
3. Fazl u iḥsānuñla bulmuşdur ḫayātı kā‘ināt
4. Cān u diller **derdine** senden olur yine devā
8. Gazel
1. Yā ilāhī āsitanuñ ḫasteye dārū‘ş-şifā
2. Şerbet-i vaşluñ iḫenler buldı her **derde** devā
11. Gazel
15. Cemālūñ nūrı her **derde** devādur
16. Senüñdür luṭf u iḥsān yā ilāhī
34. Murabba
7. Fūrkatüñ **derdi**yle bu dil dem-be-dem giryān iken
8. Oldı dīdāruñ bu ḫaste cāna dermān bu gice
214. Gazel
5. Bizi bu **derde** sen itdüñ giriftār
6. Anuñ sensin yine ancak ḫabībī
220. Gazel
15. Girmedi dil vilāyetine ehl-i zūhd henüz
16. **Derd** ehli bezm-i vaşla bulubdur zafer zi-ney

252. Gazel
3. Şiddet-i fūrkatde çekdiyse hezār **derd** ü belā
4. İrgürüp maḫlūba āḫir vāşıl-ı yār eyledüñ
102. Gazel
13. Çün Fenāyi senden özge bildigüm yokdur vücūd
14. **Derd** ü dermān vaşl hicrān oldı yek-sān bu gice
214. Gazel
7. Ṭuramaz ister şinede **derd** ü firāk u ḫasreti
8. Derdlü olan dillere dermān ide ol pādīşāh
193. Gazel
9. Bizi var eyledüñ çünkü ‘ademden
10. Ḥalāş eyle yine her **derd** ü ḡamdan
17. Murabba
17. İren **derd**-i ḫayālūñe ḫayāl-i ḫ‘ābı terk itdi
18. Vişālūñ derdidür ancak bu derdüñ yine dermānı
258. Gazel
7. Eger **derd**-i ilāhī‘den ḫaber-dār olmaḳ isterseñ
8. Anuñ maḫv-ı vücūd itmekden özge bir devāsı yok
95. Gazel
7. Bizi bu **derd**-i ‘ışka sen bıraḳduñ
8. Yine sensin iden anuñ devāsın
149. Gazel
7. Gönül sevdā-yı sevdādan geçer bir **derd**-i ser deyi
8. Çeker şāne gibi zūlfi belāsın gör bu ḡavḡayı
265. Gazel
13. Olup **derdüñle** āvāre
14. Yanar pervāneler nāre
18. Murabba
- derdlü [9]** Dertli, derdi olan kimse.
1. Ey **derdlü** olan dillere dermān iden Allah
2. Cān ile teni ‘āşıka yek-sān iden Allah
15. Murabba
7. Yine umaruz ‘arz idesin zātuñı bi‘z-zāt
8. Ey **derdlü**lerüñ derdine dermān iden Allah
15. Murabba
1. **Derdlü**lerüñ derdine eyle devā
2. Yā Eḫad ü yā Şamed ü yā Kerīm
30. Murabba
11. Vara **derdlü** olan dārū‘ş-şifāya
12. Şükür geldi yine māh-ı mübārek
39. Murabba
3. Leyse li‘l-insāni illā mā sa‘āyı eyle ḡuş
4. **Derdlü**lerüñ derdine dermān-ı bī-pāyān ider
73. Gazel

9. **Derdlü** olan dillere eyle devā
10. Kıl müyesser zevk-i vaşluñı her ān
176. Gazel

7. Țurmaz ister sinede derd ü firāk u hasreti
8. **Derdlü** olan dillere dermān ide ol pādīšāh
193. Gazel

9. Temennā-yı vişālūñde dü ‘ālem
10. Umar **derdlü** olan dil feyz-i cüdi
273. Gazel

7. Taht-ı teşhīrūñdedür arz u semā
8. **Derdlü**ler senden bulur dermānını
281. Gazel

derd-mend [3] Dertli.

35. Fenāyi **derd-mende** eyle dermān
36. Şükür geldi yine şehr-i mübārek
39. Murabba

17. Şadāsı bülbülūñ gūş olmaz oldu
18. Fenāyi **derd-mend** nic’etmesün zār
46. Murabba

9. Fenāyi **derd-mende** kıl hidāyet
10. Hemān envār-ı dīdār ola kaşdı
272. Gazel

dergāh [6] Tarikatlarda dervişlerin zikir ve ibâdet ettikleri ve içinde tarikatın gerektirdiği biçimde yaşadıkları yer, tekke; bir büyüğün, büyük bir yerin herkes için başvurma yeri olan kapısı, huzuru, eşiği.

1. Sürüp **dergāh**uñā rüy-ı siyāhum
2. Cenābuñdur dü ‘ālemde penāhum
132. Gazel

13. Yüzi қarasına bakma kıl Fenāyi’yi қabül
14. Sürdi **der-gāh**uñā vechin şad hezār ‘işyān ile
189. Gazel

13. Nāzar eyleme sehv ile kuşūra
14. Fenāyi bendeñi kıl haşş-ı **der-gāh**
197. Gazel

13. Fenāyi bendeñi irgür merāma
14. Anı fazluñla eyle haşş-ı **der-gāh**
199. Gazel

15. Fenāyi yüz süre bābuñā geldi
16. Anı fazluñla eyle haşş-ı **der-gāh**
218. Gazel

11. Hārim-i қurbetüñe eyle maḥrem
12. Kerem kıl eyle yā Rab hāşş-ı **der-gāh**

186. Gazel
dergeh [1] bkz. derg-āh.

7. ‘Aql-ı ser-gerdān felek-veş nice bulsun aña rāh
8. Rūḥ-ı kudse denk ider ol **dergeh**-ı ‘ālī-cenāb
21. Gazel

dermān [16] ilâç, çare.

3. Mażhar-ı esrār-ı ‘irfān eyleye
4. Cān u dil derdine **dermān** eyleye
1. Tuyuğ

1. Ey derdlü olan dillere **dermān** iden Allah
2. Cān ile teni ‘aşıқа yek-sān iden Allah
15. Murabba

7. Yine umaruz ‘arz idesin zātuñı bi’z-zāt
8. Ey derdlülerüñ derdine **dermān** iden Allah
15. Murabba

9. Firākuñ yaқdı bu cānum
10. Ki yoқdur şabra **dermānum**
18. Murabba

5. Bu devāsız derde hergiz bulmadum cānā devā
6. Yārdan gayrı ider mi aña **dermān** ey ṭabīb
18. Gazel

19. Cenābuñdan olur her derde **dermān**
20. ‘İnāyet eyle sulṭānum meded it
23. Murabba

3. Leyse li’l-insāni illā mā sa’āyi eyle gūş
4. Derdlülerüñ derdine **dermān**-ı bī-pāyān ider
73. Gazel

7. Dil ü cān derdine sen eyle **dermān**
8. Budur lāyıқ kemāl-i ‘izzetüñe
219. Gazel

17. İren derd-i ḥayālūñe ḥayāl-i ḥ’ābı terk itdi
18. Vişālūñ derdidür ancak bu derdüñ yine **dermān**
258. Gazel

3. Hāste olan dillere dāri’ş-şifādur kūy-ı yār
4. Derdini bulan gönül pes n’eylesün **dermān**ını
260. Gazel

7. Taht-ı teşhīrūñdedür arz u semā
8. Derdlüler senden bulur **dermān**ını
281. Gazel

1. Hūdāyā fazl u iḥsānuñ bulunmaz ḥadd ü pāyānı
2. N’ola luṭfuñla eylerseñ gönül derdine **dermān**
283. Gazel

35. Fenāyi derd-mende eyle **dermān**
36. Şükür geldi yine şehr-i mübārek

39. Murabba
7. Fırkatuñ derdiyle bu dil dem-be-dem giryān iken
8. Oldı dıdāruñ bu haste cāna **dermān** bu gece
214. Gazel

5. 'Ademden maḥz-ı faẓluñla bizi var eyledüñ çünkü
6. Umaruz idesin yine gönül derdine **dermānı**
229. Gazel

7. Turmaz ister şinede derd ü firāk u ḥasreti
8. Derdlü olan dillere **dermān** ide ol pādīşāh
193. Gazel

derün [14] Kalp, yürek, iç, bātın.

15. Levḥ-i maḥfūza muḳābildi **derüni** ālemi
16. Mūnaḳkaşdı levḥ-i ḥātırında sırr-ı kün fe-kān
1. Tarih

7. Ḥalāş it ḳalbümüz resm-i sivādan
8. **Derün**umuz bula nūruñla işrāk
96. Gazel

5. Ḳalb-i Mūsā'ya irişe min-ledünnādan ḥaber
6. Gelmeye hergiz **derüna** Ḥızr-veş ḥazā firāk
98. Gazel

5. Bu naḳş-ı zāhire baḳma **derünüñ** 'ālemin seyr it
6. Ḥaber-dār iseñ ey 'āşık eger sırr-ı vişāliden
168. Gazel

3. Vişāli bezmine şol cān irer ki
4. **Derün**ndaola 'ışkuñ belāsı
226. Gazel

11. Nuḳūş-ı mā-sivādan eyle āzād
12. Ḥaḳıḳat sırrını naḳş it **derüna**
194. Gazel

3. Ruḥuñ āline alınalı bālüm
4. **Derün**umoldı pür-ḥūn hem çü lāle
201. Gazel

11. Cāna keşf itme **derünüñ**sırrını
12. Ğayrıya açma bu rāzı ey dede
202. Gazel

7. **Derün**um'ālemin seyr it bu zāhir naḳşa aldanma
8. Nişānın bulalı şānum nişānum bı-nişān oldı
7. 245. Gazel

7. Pāk itdi **derünü** levş-i sivādan ki ney gibi
8. Vecd ehli tā ki ḫta seni mu'teber zi-nev
252. Gazel

19. Kıl şerḥa şerḥa şineñi eyle delik delik
20. Tā ki **derüna** ire Fenāyī naẓar zi-nev
252. Gazel

17. Gel **derünüñ** 'ışk ile doldur ki ğayrı girmeye
18. Şābitü'l-aḳdām ol ey dil muḥkem it iḳrāruñı
280. Gazel

3. Şaḳın aldanma cihānuñ ḳurı naḳş u āline
4. Gel **derünüñ** 'āleminde ketb olan ma'nāya baḳ
5. Nazm

3. **Derünüñ** 'ālemin eyle temāşā
4. Baḳup aldanmagil ḥāl-i birüna
194. Gazel

derviş [1] Tarıkata girip bir şeyhe bağlanan, tarikat müntesibi.

13. Dü 'ālem emrine cümlesi münkād
14. Gerek **derviş** gerek şāh u gedādur
59. Gazel

deryā [9] Deniz.

3. Vücüdüm ḳatresin bir baḥre irgür
4. Nümāyān ola ḳatresinde **deryā**
4. Gazel

1. 'Āḳıl oldur ḥişşe ala kışşadan
2. Seyr ide **deryāyı** her bir noḳtadan
12. Matla

3. Şarşarından kibriyānuñ heft **deryā** dem-be-dem
4. Ḥayret emvācında eyler ḳatre gibi izḫırāb
21. Gazel

5. Bu vücüd ḳatresini irgüregör **deryāya**
6. Berr-i fırkatde niçe bir gezesin bı-māye
217. Gazel

5. Vişālün ḳıymeti dürdür nihāyetsiz döker 'ışkuñ
6. O dürrüñ kāmını bulan ki ğarḳ oldı bu **deryāya**
196. Gazel

7. Nihāyetsiz olan baḥruñ o bir dürr-i yetimüdür
8. Anuñ ḳıymetin ol bildi ki ğarḳ ola bu **deryāya**
204. Gazel

17. Cihānuñ baḥr ile berri ḳamu 'anberle müşğ oldı
18. Şaḳuñ büyüñ şaḳalı şabā **deryā** vü şahrāya
204. Gazel

5. Düşüp ḥumāruñ rencine eylemedi tā ḥaşre dek
6. **Deryā**-yı faẓluñdan aña eyle 'aḫā bir ḳatre āb
5. 27. Gazel

13. **Deryā**-yı tevḫid itdi ğarḳ
14. Pes aradan maḥv oldı farḳ
11. Murabba

dest [1] El.

7. 'Arağ-riz oluban sünbül dutar **dest**inde sağar gül
8. Yakasın çāk idüp bülbül şadāsı tıtdı eyvānı
251. Gazel

dest-i kazā [1] Kaza eli, takdir-i ilahinin tecellisine vesile olma.

5. İrişelden gūş-ı hūşa yevm-i mişākdan hiṭāb
6. Levḥ-i dilde ketb idüpdür nāmuñı **dest-i kazā**
1. Gazel

dest-i kudret [6] Kudret eli.

3. 'Ayn olurşa 'ayn-ı 'ālem 'ayn-ı 'ārifde n'ola
4. **Dest-i kudret** çekdi çün 'aynına anuñ tütüyā
6. Gazel
25. 'Ayn-ı rahmetden ire 'ayna devā
26. **Dest-i kudret** çeksün aña tütüyā
12. Murabba
9. Fenāyi bendeñ iṭlāk it iki 'ālem kuyūdından
10. Virilsün **dest-i kudret**den yedine nāme-i menşür
40. Gazel
11. Olurşa sırr-ı eydihim Fenāyi bendeñe zāhir
12. Virülür **dest-i kudret**den yedine nāme-i menşür
48. Gazel
13. Rumüz-ı lî me'allāhdan Fenāyi bendeñ āgāh it
14. Virile **dest-i kudret**den yedine nāme-i menşür
72. Gazel
3. Kā'inātuñ şafhasına çekmedin dāḥi kalem
4. **Dest-i kudret** hubbuñı şinede tahrîr eyledi
246. Gazel

dest-i luṭf [5] Lütuf eli.

1. Tecellî-i cemālünle dil-i maḥzūnı kıl mesrūr
2. Ola tā **dest-i luṭf**uñla gönül vîrānesi ma'mūr
48. Gazel
1. Tesellî-i vişālünle dil-i nā-şadı it mesrūr
2. Ola tā **dest-i luṭf**uñla gönül vîrānesi ma'mūr
72. Gazel
7. Pāy-māl kaldık ayakda elümüz al kaldur
8. **Dest-i luṭf**uñla dil-i vîrānemüz ābād eyle
185. Gazel
9. Bakmadı taqşîre ol iḥsānı bî-ḥad pādişāh
10. **Dest-i luṭf**ile dil-i vîrānı ta'mîr eyledi
246. Gazel

7. Tecellî-i cemālünle dil-i mürdeyi kıl iḥyā
8. Yapılsun **dest-i luṭf**uñla ki tā bu ḳalb-i vîrānum
128. Gazel

dest-i nefis [1] Nefsin eli.

5. Vişālün bezmine eyle sezā-vār
6. Esîr-i **dest-i nefis**den olam i'tāk
93. Gazel

dest-i sākî [1] Sakinin eli.

5. Ḥumārın görmedi iki cihānda
6. İçenler dest-i **sākî**den bu cāmı
270. Gazel
- dest-res [1]** İstedîğine ulaşan, eli yetişen.

13. İksir-i vaşla olursa **dest-res**
14. Yek nazarda cevher olur ḥār u ḥas
32. Murabba

devā [22] İlaç, derman, şifa, çare.

17. Dil ü cān derdine eyle **devā**yı
18. Delîl it bize nūr-ı Muştafā'yı
5. Murabba
5. Bu devāsız derde hergiz bulmadum cānā **devā**
6. Yārdan gayrı ider mi aña dermān ey ṭabîb
18. Gazel
3. Fazl u iḥsānuñla bulmuşdur ḥayātı kā'ināt
4. Cān u diller derdine senden olur yine **devā**
8. Gazel
5. Bu **devā**sız derde hergiz bulmadum cānā devā
6. Yārdan gayrı ider mi aña dermān ey ṭabîb
18. Gazel

1. Derdün olur cāna **devā**
2. Yā zū'l-'aṭā yā zū'l-'aṭā
13. Murabba

1. Derdlülerün derdine eyle **devā**
2. Yā Eḥad ü yā Şamed ü yā Kerîm
30. Murabba

13. Marîz olanları ırgür **devā**ya
14. Bulup şîḥḥat ki ḥamd ide Ḥudā'ya
31. Murabba

15. Cemālün nūrı her derde **devā**dur
16. Senündür luṭf u iḥsān yā İlahî
34. Murabba

13. İster iseñ derde **devā**
14. Geç fānî gülden muṭlaḳā
43. Murabba

9. Senden olur yine bu derde **devā**
 10. Ger geçerse şad hezārān sālümüz
 83. Gazel
7. Eger derd-i ilāhî'den haber-dār olmağ istersen
 8. Anuñ maḥv-ı vücūd itmekden özge bir **devāsı** yok
 95. Gazel
3. Cān u diller derdine kıl maḥz-ı fazluñla **devā**
 4. Zāhir ola her nefesde bize zü'l-fazle'l-'azīm
 139. Gazel
7. Bizi bu derd-i 'ışka sen bırağduñ
 8. Yine sensin iden anuñ **devāb**
 149. Gazel
9. Derdlü olan dillere eyle **devā**
 10. Kıl müyesser zevk-i vaşluñı her ān
 176. Gazel
11. Devāsız derde istersen **devāyı**
 12. Gel iste anı ḥağğāñı ṭabıbden
 182. Gazel
11. **Devāsız** derde istersen devāyı
 12. Gel iste anı ḥağğāñı ṭabıbden
 182. Gazel
1. Ḥudāyā yara senden çāre senden
 2. Umar derde **devā** bî-çāre senden
 184. Gazel
3. **Devāsın** bulmadum hergiz bu derdüñ
 4. Meger kendümi kılām pāre pāre
 203. Gazel
1. Bu rencüruñ cemālüñdür **devāsı**
 2. Şifā-ı şadr olur cānān liğāsı
 262. Gazel
25. 'Ayn-ı rahmetden ire 'ayna **devā**
 26. Dest-i kudret çeksün aña tütüyā
 25. 12. Murabba
1. Yā ilāhî āsitanuñ ḥasteye dārü'ş-şifā
 2. Şerbet-i vaşluñ içenler buldı her derde **devā**
 11. Gazel
3. Bağmaya noğşānumuza ide iḥsānın tamām
 4. Rüyetiyle cān u diller derdine ide **devā**
 9. Gazel
- devām [5]** Bir durum üzere sürüp gitme, sürme, kesilmeme.
7. **Devām** üzere müyesser kıl sürürü
 8. 'İnāyet eyle sulṭānum meded it
 23. Murabba

15. **Devām** üzere naşib it saña ünsi
 16. Meded ey luṭf-ı bî-ḥad pādīşāhum
 33. Murabba
29. Olup reh-berümüz faḥr-i risālet
 30. **Devām** üzere olup eyyām-ı vuşlat
 39. Murabba
1. Göñül virme fenā mülke **devām** ile beğāsı yok
 2. İriş ol mülk-i bākiye k'anuñ hergiz fenāsı yok
 95. Gazel
13. Fenāyî bendeñe kıl luṭf u iḥsān
 14. Bula her cāda mağşūda **devāmı**
 279. Gazel
- devām-ı ni'met [1]** Nimetin devam etmesi, kesilmemesi.
5. Eyle etmemtü 'aleyküm ni'metinden ḥişşe-dār
 6. Kıl müyesser iki 'ālemdede **devām-ı ni'meti**
 223. Gazel
- devlet [8]** Baht, talih, büyük saadet, kut, büyük mutluluk; kudret.
9. Vuşlat-ı maḥbūb için yog it Fenāyî varuñı
 10. Bulagör bir bāki **devlet** irmeye hergiz fenā
 1. Gazel
3. Dü 'ālem **devlet**yleola mesrūr
 4. Cinān-ı 'adnini Ḥağ kıla iḥsān
 3. Tarih
9. Dü 'ālem **devlet**yle ola mesrūr
 10. Aña meftūḥ olup bāb-ı 'adālet
 6. Tarih
3. Dīn-i **devlet** hizmetine sa'y ider leyl ü nehār
 4. N'ola mü'minler iderse aña ḥayr ile du'ā
 7. Tarih
1. Zihî 'izzet zihî **devlet** sa'ādet
 2. Bulanlar mağşad-ı ağşāya vuşlat
 29. Gazel
13. Bu fāñi **devlet** terk it bulasın 'izzet-i bāki
 14. Şühüd itmege ol şe'ni vücūd-ı fānidür ḥā'il
 123. Gazel
1. Zihî **devlet** zihî 'izzet sa'ādet
 2. İde bir kıluna Mevlā hidāyet
 31. Gazel
17. Ne **devlet**dür göre gözler cemālin
 18. İrişüp zātına bula şifātın
 36. Murabba

devlet-i bâkî [1] Ebedi mutluluk.

13. Şunlaruñdur **devlet-i bâkî** vü 'ömr-i sermedi

14. Bezl idüp cânı yoluñda itdi terk ağıyaruñı

280. Gazel

devr [5] Ayrı bir bölüm oluşturan, başı sonu belli zaman parçası, çağ, dönem.

9. Ehl-i haqıkat sâlike **devr**inde 'aynuñ sāğarı

10. Deyr-i muğân olur yeri ser-ħalka-yı ħum-ħânedür

66. Gazel

1. Şun ey sâkî bize cām-ı şafâyı

2. Görem **devr**indeenvâr-ı liķâyı

254. Gazel

1. Murğ-ı dil eski yuvadan uçdı

2. Bu da bir **devr** idi görđi geçdi

255. Gazel

17. Çünkü bulduñ ey Fenâyi fakru fahrî den ğınā

18. Gör bu **devr**i ğam yeme gel gerdiş-i devrân için

151. Gazel

9. Cām-ı feyzüñ cür'asından sâkiyā eyle 'atā

10. Görile **devr**inde anuñ lezzetin li'ş-şāribîn

178. Gazel

devr [6] 1. Dönme, kendi ekseni etrâfında hareket etme; dönen bir şeyin dönüş hareketini tamamlayıp ilk hareket ettiği noktaya gelmesi işi.

5. Vücüd noktasınuñ **devr**i kamu pergâr-ı vaħdetdür

6. Anuñla der-ħarem kıldı bu mevcüdâtı zāt'ullah

215. Gazel

17. Anuñ emriyle **devr** eyler nüñ eflāk

18. Kemâl-i ħudretin 'aql itmez idrāk

24. Murabba

11. Nümâyân itdi vechüñ cümle şey'de

12. Belā bezminde **devr** iden piyāle

187. Gazel

7. Cümle-i mevcüda eyler çün sürâhi ser-fürü

8. Vâdi-i bezm-i belāda **devr** iden peymāneye

191. Gazel

5. Eyledi pergâr-ı vaħdet dü cihām der-ħarem

6. Nokta-ı sırr-ı vücüdi **devr** ider pergârumuz

79. Gazel

5. Āfitâb-ı tal'atuñdan zerre-veş virdi ziyā

6. Vâdi-i ħâlû belāda **devr** ider peymānemüz

87. Gazel

devr uşülü [1] Devir nazariyesi: İnsanın gayp âleminde ayrılıp maddî âleme gelmesi; su, hava, ateş, toprak, bitki ve hayvan devrelerini geçirdikten sonra tekrar geldiği yere dönüp "fenâfillâh" mertebesine erişerek Hak'la Hak olması hâdisesinin tâkip ettiği seyre verilen isim. Klasik Türk müzikisinde bir eserin her ölçüsüne verilen isim.

5. Tutdı çarħuñ çenberinde **devr uşülü**ni revân

6. Nağmesini rāstdan 'uşşāka āğāz eyledi

224. Gazel

devrân [1] Dünya, felek. mec. Kader, tâlih, baht.

9. Eyleyen pergâr-ı vaħdetle dü kevnî der ħarem

10. Buldı ol devr-i vücüdün noktasın **devrân** ile

189. Gazel

devr-i elest [1] Elest devri.

17. **Devr-i elest**de ħişşesin

18. 'İşğ ile itdi kışşasın

11. Murabba

devr-i vücüd [1] Varlığın devri (Devr: Varlıkların Hak'tan gelişini ve O'na dönüşünü açıklayan tasavvufî bir görüş).

9. Eyleyen pergâr-ı vaħdetle dü kevnî der ħarem

10. Buldı ol **devr-i vücüd**ün noktasın devrân ile

189. Gazel

devr-i muğân [1] Mecusi tapınağı; mec. Tekke.

9. Ehl-i haqıkat sâlike devrinde 'aynuñ sāğarı

10. **Deyr-i muğân** olur yeri ser-ħalka-yı ħum-ħânedür

66. Gazel

Dicle [1] Dicle NehriTürkiye'de doğup birçok kolları olan ve Irak topraklarına geçip orada Fırat'la birleşerek Şattülarap'ta Basra Körfezi'ne dökülen nehir.

7. **Dicle** vü Bağdād ü Ceyhün u Fırāt u Nil'i nüş

8. İtse ħanmaz āb-ı vaşluñ içmese 'atşānumuz

80. Gazel

9. **Dicle** vü Ceyhün u Seyhün u Fırāt u Nil'i nüş

10. İtse ħanmaz āb-ı vaşluñ içmeyen 'atşāneyi

200. Gazel

dîd [1] Görmek.

13. Bâ Fenâyi zerre-i derdet be-deh

14. Geh be-bîned şems-i zâted **dîd** cân

172. Gazel

dj̄dār [14] Görünüş, tecellî; Cenâbıhakk'ın müminlere vâdettiği görünüşü, tecellîsi.

3. **Dj̄dār**ını her vech ile ihsân iden Allah
4. Şâdıķ kılma yolını âsân iden Allah
15. Murabba

11. Cân virenler rāh-ı Hâķ' da ķan bahâ **dj̄dār** alur
12. Vaşluña şükürâne virdi cānını oldı şehîd
34. Gazel

21. N'iderler bu fenâ dārı
22. Ki mestür ola **dj̄dār**
38. Murabba

3. Rāh-ı Hâķ' da cān virenler ķan bahâ **dj̄dār** alur
4. Şanma bu bāzārı ol yār ile her bir cān ider
53. Gazel

5. Cān virenler rāh-ı Hâķ' da ķan bahâ **dj̄dār** alur
6. Şanma bu bāzārı ol yār ile her bir cān ider
73. Gazel
3. Hakk olupdur levh-i dilden naķş-ı resm-i mā-sivâ
4. Şüretüñ naķşında zāhir olalı **dj̄dār**umuz
79. Gazel

7. Setr idüp nūr-ı cemāliyle celāli perdesin
8. 'Arz ider 'uşşāķa **dj̄dār**ını ez-rüy-ı 'itāb
16. Gazel

1. Ya'ķüb-ı dil itse n'ola her lahza te'essüf
2. **Dj̄dār**-ı 'aziz eylemege başladı Yūsuf
26. Matla

9. Fenāyi ķuluña 'arz eyle **dj̄dār**
10. Kerem ķıl pādīşāhlar pādīşāhum
125. Gazel

7. Fūrķatüñ derdiyle bu dil dem-be-dem giryān iken
8. Oldı **dj̄dār**uñ bu hāste cāna dermān bu gice
214. Gazel

11. Sālik-i rāh-ı hāķıķat luţfuñ umar dā'imā
12. Kıl 'ināyet anlara tā göreler **dj̄dār**uñı
280. Gazel

15. Varlıġından geķuben terk itdi iki 'ālemi
16. Bil vücūdın maħv ider bir kez gören **dj̄dār**uñı
280. Gazel

17. Fenāyi bendeñe 'arz eyle **dj̄dār**
18. Degil bir kez mükerrer eyle her bār
27. Murabba

7. Maħrem olan esrārüña irişdi zevķ-i vaşluña
8. Manzar olup **dj̄dār**uña buldı merāmın bĵ-hisāb
27. Gazel

dj̄dār-ı yār [5] Sevgilinin yüzü.

3. Göreler tā her nefes **dj̄dār-ı yār**
4. Yā 'Alīm ü yā Hāķım ü yā Raħım
2. Murabba

9. Rabbi ernĵ lem'asından cān u dil bula ziyā
10. Mūsa-veş **dj̄dār-ı yār**i görmege bĵ-irtiyāb
24. Gazel

1. Sebķ-ı hūsnā maħzeninden eyle yā Rab neş'e-dār
2. Zāhir ola her nefesde dĵdeye **dj̄dār-ı yār**
74. Gazel

23. Bugün **dj̄dār-ı yār** ile bu cism ü cāni ķıl tebşir
24. Olardan eyleme luţf it ķala imrüz u ferdāya
204. Gazel

1. Mülāķat isteyen **dj̄dār-ı yār**i
2. Fenā rāhında yoġ eyledi varı
240. Gazel

dĵde [30] Göz.

1. Ey **dĵde** dil-i noķta-yı bāya nāzar eyle
2. Bir gördüñ ise var ikilikden hāzer eyle
1. Rūbai

3. Şemme vech'ullah rumüzü oldı çün 'ayna 'ayān
4. Pes ne vech ile cemālüñ **dĵde**den pinhān olur
45. Gazel

1. Sebķ-ı hūsnā maħzeninden eyle yā Rab neş'e-dār
2. Zāhir ola her nefesde **dĵde**ye dĵdār-ı yār
74. Gazel

9. Ref' olına muħtecibden perdeler
10. **Dĵde**den envāruñı eyleme dūr
78. Gazel

13. Dir lisān-ı hāl ile gūş it Fenāyi her giyāh
14. 'Ayn-ı Hâķ'dur cümle eşyā **dĵde**-i Hâķ ile baķ
97. Gazel

3. Yum gözüñi dü cihāndan özüñe eyle nāzar
4. Aç gözün esrār-ı Hâķķ'a **dĵde**-i Hâķķ ile baķ
100. Gazel

1. 'Ayn-ı 'āşıķda görünür naķş-ı 'ālem bir hayāl
2. Ol hayālde zāhir olur **dĵde**ye nūr-ı cemāl
118. Gazel

7. Gönül āyinesi olsun mücellā
8. Görine **dĵde**ye rāz-ı nihānum
138. Gazel

1. Zātüñ envārını yā Rab **dĵde**den itme nihān
2. Vādi-i hayretde tā ki ķalmaya 'aķl ile cān

142. Gazel
7. Dem-be-dem kıl küntü kenzüñ sırrını ‘ayna ‘ayān
8. Nūr-ı zātuñ **djdeden** her demde pinhān olmasun
150. Gazel

11. Levh-i dilden hakk ola nakş-ı sivā
12. **Djdeden** olmasun envāruñ nihān
158. Gazel

1. Zā’il olsa **djdeden** perde görürdi anı cān
2. ‘Ayn-ı ‘ārifden anuñçün her nefes olmaz nihān
161. Gazel

5. Emr-i mütü emrine ey dil idegör imtişāl
6. Zāhir ola her nefesde **djdeye** rāz-ı nihān
181. Gazel

21. Cemālūñ **djdeden** pinhān egerçi zāhiren ammā
22. Görinen yine vechüñdür nażar olduķda her cāya
204. Gazel

11. Olalum қа‘be-i āmāle nā’il
12. ‘Ayān kıl **djdeye** dārū’s-selāmı
271. Gazel

9. Feyz-i zātuñdan bula cānlar ‘atā
10. **Djdeden** eyleme vechüñ ihtifā
7. Murabba

9. Ğā’ib ola **djdeden** resm-i sivā
10. Olmaya arada benlik muṭlaķa
8. Murabba

9. Aç cemālūñ perdesin ‘uşşāķa ref’ ola hicāb
10. Zāhir ola şeş cihetden **djdeye** ‘ayn-ı liķā
8. Gazel

1. Ey kamu ‘ālemlere viren ziyā
2. Rū’yetüñle **djdemüzeyle** münir
12. Murabba

3. **Djde-i dil** bula nūruñla cilā
4. Rū’yetüñle **djdemüz** eyle münir
12. Murabba

7. Maḥv ola āyine-i dilden fütür
8. Rū’yetüñle **djdemüz** eyle münir
12. Murabba

11. Ente ḥasbī ente kāfī yā başir
12. Rū’yetüñle **djdemüz** eyle münir
12. Murabba

15. Ref’ ola ‘ayn-ı ‘alilümden hicāb
16. Rū’yetüñle **djdemüz** eyle münir
12. Murabba

19. Zā’il ola ‘ayn-ı merdümden remed
20. Rū’yetüñle **djdemüz** eyle münir

12. Murabba
23. Kıl hidāyet irişe dem tā deme
24. Rū’yetüñle **djdemüz** eyle münir
12. Murabba

27. Nūr-ı zātuñ it Fenāyi’ye ‘atā
28. Rū’yetüñle **djdemüz** eyle münir
12. Murabba

19. Nūr-ı zātuñ **djdeden** itme nihān
20. Luṭf u iḥsān ıssı Raḥmān’um meded
14. Murabba

9. **Djdeden** ref’ eyle ḥ’āb-ı ğafleti
10. Göre göz keşretde sırr-ı vaḥdeti
32. Murabba

7. Va’ķterib remzini kıl cāna ‘ayān
8. Zāhir olsun **djdeye** sırr-ı sücüd
33. Gazel
9. Ger irişe luṭf u fażl-ı kird-ġār
10. Ğā’ib olmaz **djdeden** envār-ı yār
41. Murabba

djde-i bijnā [1] Gören göz

1. Aç gözün ğafletde kalma **djde-i bijnāy** gör
2. Remz-i sırr-ı ellezine cāhedü fīnāyı gör
39. Gazel

djde-i dil [2] Kalp gözü, gönül gözü.

3. **Djde-i dil** bula nūruñla cilā
4. Rū’yetüñle **djdemüz** eyle münir
12. Murabba

9. Zenb ü taķşirümüzi raḥmeti ide sālīb
10. Mā-sivā resmi ola **djde-i dilden** ġā’ib
40. Murabba

djde-i ġam-djde [3] Kederli, üzüntülü göz.

1. Nūr-ı vechüñ **djde-i ġam-djdeden** kılma ba’id
2. Zāhir ola aña dā’im sırr-ı min ḥabli’l-varid
34. Gazel

1. **Djde-i ġam-djdeye** kıl ‘ayn-ı luṭfuñla nażar
2. Maḥv ola mir’āt-i dilde noķta-ı ġamdan keder
44. Gazel

1. **Djde-i ġam-djdeyi** bu ḥāb-ı ğafletden uyar
2. Zāhir ola her nefesde ‘aynına tā ‘ayn-ı yār
51. Gazel

djde-i ‘ibret [1] İbret nazarıyla bakmak; olayların, durumların hakikatını görebilmek.

1. ‘Ayn-ı Haķ’dur cümle eşyā **djde-i ‘ibretle** bak
2. Sırrını setr eylemiş kendüde yine sırr-ı Haķ

94. Gazel

dide-i ikān [1] Yakîn gözü (İkan: Sağlam bilme, şüphe götürmeyecek şekilde yakinen bilme.)

3. Mā vesa`nı lem`asından neş'e-dār it qalbümüz

4. Yüzünü her şey'de görem **dide-i ikān** ile

189. Gazel

dide-i nezzāre [1] Bakan göz.

7. Şems-i tābāndur cemālūn zāhid idrāk eylemez

8. Pes ne bilsün çeşm-i huffāş **dide-i nezzāre**den

144. Gazel

dil [140] Gönül.

5. Güzer eyleye **dil** arz u semāyı

6. İre tā 'arş-ı maqşūda Fenāyi

1. Kısa Mesnevi

1. Ey dide **dil**-i nokta-yı bāya nazar eyle

2. Bir gördün ise var ikilikden hāzer eyle

1. Rübai

1. Mekteb-i 'irfāndan ey **dil** almak istersen sebak

2. Varuñı pervāne gibi şem'-i hūsn-i yāre yaq

5. Nazm

1. Güzer kılsa 'aceb midür bu **dil** firdevs-i a'lādan

2. Açıldı vahdeti sırrı bugün nūr-ı tecellādan

10. Matla

3. Lj me'allāh lem'asından eyleye sırta 'atā

4. Leyl-i fūrkat zā'il olup qalmaya **dilde** hicāb

14. Gazel

1. Āşiyān-ı kudse ey **dil** ister isen ittisāl

2. Geç sivādan hāzret-i Mevlā'ya eyle ittikāl

21. Matla

5. Mā-sivā kaydından itlāk it bizi

6. Ref' ola **dil**den izāfāt u kuyūd

33. Gazel

13. Bu tenezzül perdesin **dil**dengider

14. Pür ola nūruñla qalbüm ser-te-ser

42. Murabba

1. Bend olanlar zülf-i hālūñ dāmına āzādedür

2. Cām-ı la'lūñ 'İsi-veş mürde **dile** cān-dādedür

43. Gazel

1. Vaḥdetūñ esrānı yā Rab **dilleri**hayrān ider

2. Gül-'izār-ı vaşluña cān bülbülin nālān ider

53. Gazel

9. Cām-ı vaşluñ cür'asından sākiyā eyle 'atā

10. Berr-i fūrkatde niçe bir teşne **dil** 'atşān olur

54. Gazel

11. Güzer itdi nukūş-ı kā'inātdan

12. Cemālūñ olalı **dilde** muşavver

55. Gazel

5. Şaçuñ zencirine bend olalı **dil**

6. Müselsel zülfinūñ dīvānesidür

60. Gazel

3. Okuyam noqtadan 'ilm-i ledünni

4. Kitāb-ı hūsnüñi **dil** ide ezber

75. Gazel

5. Aradan ref' ola resm-i mā-sivā

6. İde **dil** arz u semāvātdan 'ubūr

78. Gazel

13. Sırruñı buldı Fenāyi cān gibi **dilde** nihān

14. Bu imiş bezm-i ezel ol yār ile peymānumuz

80. Gazel

7. Nūr-ı Hāq'dan yandı ise nār-ı 'ışkuñ **dilde** ger

8. Özüñü pervāne-veş gel şem'-i hūsn-i yāre yaq

94. Gazel

1. Hādden efzūn oldı **dilde** miḥnet-i derd ü firāk

2. Şabra tākāt qalmadı irdi kemāle iştiyāk

98. Gazel

11. Yaqma ey **dil** bu günāhum keşretine 'ālemi

12. Raḥmeti deryāsına garq eyleyen Raḥmān'a bak

98. Gazel

11. 'Urūc eyleye **dil** arz u semādan

12. İrişe yerine bu 'ahd ü mişāk

99. Gazel

1. Vişālūñ bezmine kıl bizi lāyık

2. Ola zāhir **dile** sırr-ı ḥāqāyık

101. Gazel

11. Sivā 'avk itmeye yoluñda bizi

12. Bi-küllü ref' ola **dil**den 'avā'ık

101. Gazel

5. Cemālūñ āline alındı bu **dil**

6. Ne āl eyler göze ḥāl-i ḥayālūñ

104. Gazel

7. La'l-i nābuñ nūşına **dil** teşnedür

8. Bu ümide çok çekilmişdür emek

106. Gazel

3. Leyli-i zülfüñ **dili** Mecnūn-şıfat itdi esir

4. Düşdi vaşluñ kaydına gör derdini dīvānenūñ

107. Gazel

5. İrerse feyz-i fazluñdan 'ināyet

6. Bulur **dil** infişāle ittisālūñ

109. Gazel

13. Mā-sivā resmini ey **dil** kıl hebā
14. Āşiyān-ı kudse eyle himmetüñ
110. Gazel

9. Bulursa şeb-i kadri n'ola 'ārif özinde
10. Ol 'id-i vişālüñi **dile** a'yāda mı geldüñ
111. Gazel

9. Daḥi bünyād urılmadın bu çarḥa
10. Bu **dil** ta'mirine bünyāda geldük
112. Gazel

9. Sa'y it ey **dil** cihānda kāmil ol
10. Hergiz irmez zevāle bil ki kemāl
117. Gazel

1. Kemend-i zülf-i cānāna giriftār olalı cānum
2. Geçürdi cümle sevdādan **dil**-i sevdāyı cānānum
131. Gazel

1. Luṭf ile eyle tecellî ḥāşıl ola her merām
2. Ḳāl ü ḥālden **dil** 'ubūr idüp ola şāhib-maḳām
135. Gazel

5. Ey **dil** isterseñ ḥaḳıḳat gülşeninden reng ü bü
6. Perdeyi ref' it aradan tüt nesiminde meşām
135. Gazel

3. Maḥabbet dāğını kıl **dilde** sūzān
4. Çerāğumuz yana nūr-ı Ḥudā'dan
141. Gazel

5. **Dili** kibr ü riyādan eyle taḥliş
6. Şafā-baḥş ola sırr-ı Kibriyā'dan
141. Gazel

1. Döndi bu cismüm hilāle ol meh-i tābān için
2. Geçdi **dil** cān u cihāndan soḥbet-i cānān için
151. Gazel

1. Ḥalāş olurdu **dil** cümle hevādan
2. Ḥıṭāb-ı irci'î irse Ḥudā'dan
154. Gazel

11. Perde-i pindarı ref' it aradan
12. Rū'yetüñle ola **diller** şād-mān
159. Gazel

7. Lehü fî külle yevmin şe'n nişānı **dilde** naḳş ola
8. Nazar irerse ger cāna o şe'n-i bî-nişānumdan
167. Gazel

1. Tecellî-i cemāl oldı **dile** vech-i celāliden
2. Anıñcün mest ü şeydāyum şarāb-ı lā-yezāliden
168. Gazel

7. Ḥayālün naḳşı gönümde muşavver olalı cānā
8. Güzer kıldı bi-küllü **dil** bu taşvîr-i ḥayāliden
168. Gazel

3. Bu tenezzül perdesin **dil**den gider
4. İreler kaçır-ı kemāle nāḳışān
169. Gazel

5. İdüp pervāne-veş varumuz ifnā
6. Olalı **dil** ruḥuñ şem'ine sūzān
170. Gazel

9. Derdlü olan **dillere** eyle devā
10. Kıl müyesser zevḳ-i vaşluñı her ān
176. Gazel

11. İki 'ālemd müyesser eyle zevḳ-ı vaşluñı
12. İre **dil** bir 'āleme olmaya anda ān u ğn
178. Gazel

5. Emr-i mütü emrine ey **dil** idegör imtişāl
6. Zāhir ola her nefesde diḳeye rāz-ı nihān
181. Gazel

5. 'Arūs-ı ma'na ref' idüp ḥicābın
6. **Dile** 'arz eyledi çeşm-i elāsın
183. Gazel

5. Seni senden ider bu **dil** temennā
6. Anı ḡayrıya eyleme ḥavāle
187. Gazel

9. Būy-ı 'ışk ile Fenāyî **dil** mu'aṭṭār dā'imā
10. Sāki-i bezm-i ezel çün şundi cāmın cānuma
188. Gazel

1. Varuñı bezl eyle ey **dil** vuşlat-ı cānāneye
2. Virmeyesin vaşl-ı yāre cānuñı cānāneye
191. Gazel

7. Tırmaz ister şinede derd ü firāk u ḥasreti
8. Derdlü olan **dillere** dermān ide ol pādişāh
193. Gazel

7. Niçe bir olalum ḥayretde nālān
8. Ola vāḳıf **dil** esrār-ı kümūna
194. Gazel

9. Güzer eyleye **dil** kevn ü mekānı
10. Ḥaḳāyık sırrına kıl anı āḡāh
197. Gazel

3. Bu **dil** ḳaṭresini kıldı o baḥr-ı bî-nihāyet ḡarḳ
4. Nitekim maḥv olur tāb-ı güneşde ḳatre-i jāle
205. Gazel

13. Dü 'ālem ḥubbını ḥakk eyle **dilden**
14. Fenāyî ḳuluñı ırgür murāda
206. Gazel

3. Seni senden ider bu **dil** temennā
4. Cenābuñdan 'aṭā kıl şey'e lillah
208. Gazel

3. Hıcb-ı zulmeti gider **dilden**
4. Anı zıkr ile pür-ziyâ eyle
209. Gazel

9. Nuķüş- keşreti hakk eyle **dilden**
10. İresin tâ ki sırr-ı vahdetine
210. Gazel

3. Berr ü fūrkat içre bu **dil** teşnesi 'aşşān iken
4. Eyledi 'ayn-ı vişālūñ anı reyyān bu gice
214. Gazel

7. Fūrkatūñ derdiyle bu **dil** dem-be-dem giryān iken
8. Oldı dıdāruñ bu haste cāna dermān bu gice
214. Gazel

3. Seni senden ider bu **dil** temennā
4. 'Ayān ola ki sırr-ı lî-me'allah
218. Gazel

1. Gözet ey **dil** şırāt-ı müstakîmi
2. Ferāmuş eyleme ahd-i kâdîmi
221. Gazel

3. Demdeme irmege ey **dil** ehl-i demle hem-dem ol
4. 'Ayn-ı sâle 'add iderdüm ehl-i yek-dem şöhbeti
223. Gazel

3. İrdi 'İsâ-veş deminden mürde **dillere** hayāt
4. Nâlesin murğān-ı kudşilerle dem-sāz eyledi
224. Gazel

5. Güzer eyleye **dil** arz u semādan
6. İde tâ 'arş-ı maķşūda şu'üdi
233. Gazel

11. Hālāş olmak dilerseñ hemm ü ğamdan
12. Gider **dilden** dilā zenb-i vücüdi
233. Gazel

7. Şühüd-ı nūr-ı zātuñdur çü maķşūd
8. N'ider sensiz bu **dil** cān u cihānı
234. Gazel

11. Nuķüş-ı ğayrıyı hakk eyle **dilden**
12. 'Ayān ola aña naķş-ı nihānı
234. Gazel

9. Niçe şabr eyleye **dil** bu firāka
10. Kişinüñ elde midür ihtiyārı
236. Gazel

11. Nuķüş-ı ğayrıyı hakk eyle **dilden**
12. N'ider sâlik olan naķş u nigārı
240. Gazel

5. Nuķüş-ı ğayrıyı hakk eyle dilden
6. 'Ayān ola **dile** rāz-ı nihānı
241. Gazel

5. Nuķüş-ı ğayrıyı hakk eyle **dilden**
6. 'Ayān ola dile rāz-ı nihānı
241. Gazel

1. Gider **dilden** gönül gel inkisārı
2. Fedā it rāh-ı Hāk'da cümle varı
250. Gazel

7. Hākikî maţlaba **dil** itdi pervāz
8. Mecāza bakmayup gördi ve geçdi
256. Gazel

3. Haste olan **dilleredārü**'ş-şifādur kūy-ı yār
4. Derdini bulan gönül pes n'eylesün dermānı
260. Gazel

5. Vücüdi 'aşıkuñ meh-veş karıb olduğca mahv olur
6. Niçe seyr eyleye bu **dil** o şems-i 'ālem-ārāyı
265. Gazel
7. Hākikat 'āleminden eyle āğāh
8. 'Ayān ola **dile** rāz-ı nihānı
266. Gazel

11. 'Urüc eylerse **dil** arz u semādan
12. İder vāhid zemīn ile zamānı
266. Gazel

3. Nuķüş-ı ğayrı hakk it levh-i dilden
4. Beyān olsun **dile** sırr-ı ma'āñı
267. Gazel

9. Nażar kıl lî me'allah lem'asından
10. Güzer eyleye **dil** heft āsümānı
267. Gazel

13. Bu **dil** şafhında ketb olan Fenāyı
14. Ne nüşhadur bulunmaz aña şāñı
267. Gazel

3. Güzer eyleye **dil** bu ism ü resmi
4. 'Arūs-ı ma'na ref ide hiçābı
268. Gazel

1. Hūdā'ya hāmd it ey **dil** şubh ü şāmı
2. Resül'e vir şalāt ile selāmı
270. Gazel

5. Güzer eyleye **dil** arz u semādan
6. İşide şāhibinden her kelāmı
271. Gazel

9. Temennā-yı vişālünde dü 'ālem
10. Umar derdlü olan **dil** feyz-i cüdi
273. Gazel

11. Cemālūñ vaşfını güş eyleyen **dil**
12. N'ider hūr u cinān ile kuşūrı
273. Gazel

1. Gider **dil**den rüsüm-ı mâ-sivâyı
 2. 'Ayân it 'ayna nür-ı Kibriyâ'yı
277. Gazel

1. Gider **dil**den rüsüm-ı mâ-sivâyı
 2. 'Ayân it 'ayna nür-ı Kibriyâ'yı
277. Gazel

9. İdüp seb'a'l-meşâniden haber-dâr
 10. 'Ubür itmege **dil** arz u semâyı
277. Gazel

17. Gel derünüñ 'ışk ile doldur ki ğayrı girmeye
 18. Şâbitü'l-aqdam ol ey **dil** muhkem it ikrârünü
280. Gazel

11. Āşiyân-ı aşla **dil** itdi 'urüc
 12. Güş idicek cân hezârüñ zârını
281. Gazel

11. Rabbi ernî lem'asından kıl 'ağâ
 12. Mûsa-veş fehm ide bu **dil** Rabbini
282. Gazel

1. Vişâl-i Hâkık'a tâlib ol gönül terk eyle ednâyı
 2. Gider **dil**den sivâ fikrin bul ol a'lâdan a'lâyı
284. Gazel

1. Ferâmüş eyle ey **dil** dü cihâmı
 2. Bulam dirseñ eger cân içre cânı
287. Gazel

7. Güzer eyleye **dil** heft âsümândan
 8. Ola zâhir aña sırr-ı meşânî
287. Gazel

1. Şunarsa sâki-i 'ışkuñ **dile** câm-ı muşaffâyı
 2. Görür mir'ât-i dilde ol cemâl-i 'âlem-ârâyı
288. Gazel

17. Hicâbı ref' idüp göster likâyı
 18. Güzer eyleye **dil** arz u semâyı
3. Murabba

1. Füyüzi senden alur cümle eşyâ
 2. Seni senden ider bu **dil** temennâ
4. Gazel

5. Oğut bir noktadan 'ilm-i ledünni
 6. Hızır-veş mürde **dili** eyle ihyâ
4. Gazel

9. Cemâlün şemsine mazhar olan **dil**
 10. İder her zerrede hüsnün temâşâ
4. Gazel

1. Cemâlündür görinen çünkü her câ
 2. Seni senden ider bu **dil** temennâ
7. Gazel

3. Fazl u ihşânunla bulmuşdur hayâtı kâ'inât
 4. Cân u **dil**ler derdine senden olur yine devâ
8. Gazel

7. Şems-i zâtuñ zerresinden pür-ziyâ eyle **dili**
 8. Rüz-ı mehcüreyi ref' it târ-ı şebden dâ'imâ
10. Gazel

1. **Dil** mürdesini hayy ider
 2. Hû isminün zâkirleri
11. Murabba

5. Ref' ola **dil**den her hevâ
 6. Gide nazardan mâ-sivâ
13. Murabba

1. Şubh-ı vaşluñ tal'atından tâli' ola âfitâb
 2. Leyl-i fûrkat zâ'il olup qalmaya **dilde** hicâb
14. Gazel

1. Ey derdlü olan **dil**lere dermân iden Allah
 2. Cân ile teni 'âşıkâ yek-sân iden Allah
15. Murabba

1. Mağla'-ı feyz-i ezelden tâli' oldı âfitâb
 2. Leyl-i fûrkat zâ'il oldı qalması **dilde** hicâb
16. Gazel

3. Lâ-mekân mülkinde cevân n'ola itse cân u **dil**
 4. İtdi aşlına rücû'ı nâr-ı hevâ mâ-ı türâb
16. Gazel

15. Bu mürde **dil** bulsun hayât
 16. Eyle bize luğf u kerem
19. Murabba

3. İre **dil** vaşf-ı Raḥman u Raḥîm'e
 4. 'İnâyet eyle sulṭânım meded it
20. Murabba

33. Güzer eyleye **dil** arz u semâyı
 34. Göre her zerrede nür-ı likâyı
20. Murabba

21. Gider **dil**den rüsüm-ı mâ-sivâyı
 22. Beḳâ iḳlîmine irsün Fenâyî
22. Murabba

13. Geçür bälümüzi ḥubb-ı sivâdan
 14. Güzer eyleye **dil** ağ u qaradan
25. Murabba

1. Aç cemâlün perdesin 'uşşâka olsun fetḥ-i bâb
 2. Ref' olup benlik aradan qalmaya **dilde** hicâb
26. Gazel

11. Ğubâr-ı ğayrı **dil**den sil
 12. Diğil yâ hû vü yâ men hû
26. Murabba

11. Kerem kıl mürde **diller** ola ihyā
 12. 'İnāyet eyle Allah'um meded it
 28. Murabba
5. Za'ifüz yok saña varmağa çäre
 6. Ziyād olur dem-ā-dem **dilde** yare
 29. Murabba
3. Güzer eylerdi **dil** arz u semādan
 4. Cenābuñdan olursa ger 'ināyet
 31. Gazel
9. Vücüdüm zerresini eyle ifnā
 10. Tūlū 'ide **dile** şems-i haqıķat
 31. Gazel
7. Tavāf eyleye **dil** beyt-i harāmuñ
 8. Meded ey luţf-ı bî-ħad pādişāhum
 33. Murabba
 7. Sivā levşinden eyler **dilleri** pāk
 8. Żuhūr-ı ħazret-i sultān-ı kevineyn
 36. Murabba
23. 'Aţādur **dillere** bî-ħadd ü ğāye
 24. Ğudūm-ı ħazret-i sultān-ı kevineyn
 36. Murabba
7. Müyesser kıl şühüd-ı nūr-ı zātuñ
 8. Sivā kaydını eyle **dilden** iħrāc
 32. Gazel
5. Okuyam noķtadan 'ilm-i ledünni
 6. Kitāb-ı ħüsnüñi **dil** ide ezber
 49. Gazel
11. 'Arūs-ı ma'na ref' itdi niķābın
 12. Cemālūñ olalı **dilde** muşavver
 50. Gazel
5. 'Arūs-ı ma'na ref' itsün ħicābın
 6. Kitāb-ı ħüsnüñi **dil** ide ezber
 55. Gazel
5. N'ola pervāne-veş olsa bu **dil** 'ışķ odına sūzān
 6. Cemālūñ şem'ine yanmak ezel 'uşşāķa gelmişdür
 58. Gazel
17. İçse saķāhüm cāmını maħbūb elinden **dil** müdām
 18. Her kim ki anuñ saķisi ol gözleri mest-ānedür
 66. Gazel
11. İrdi bu keşretde vaħdet sırrına
 12. 'Ārifūñ de **dilde** ğarb u şarkı var
 76. Gazel
7. Cümle eşyā vaħdet-i zāta güvāh
 8. Sırr-ı vaħdet **dilleri** ħayrān ider
 77. Gazel

1. 'İşķa düşdi cān u **dil** ĳoduķ ķamu tedbīrümüz
 2. N'eylesün dil bu imiş Ħaķ'dan ezel taķdīrümüz
 85. Gazel
1. Min- ledünnā mektebinden ey **dil** alduñsa sebaķ
 2. Vaħdet-i zātiyyeyi işbāt ider gör her varaķ
 100. Gazel
9. Eyleye **dil** naķş-ı kevineynden güzer
 10. Ķalmaya mir'āt-i ķalbde hemm ü ğam
 133. Gazel
7. Lehü fî külli yevmin şe'n nişānı **dilde** naķş ola
 8. Nażar irerse ger cāna o şe'n-i bî-nişānumdan
 143. Gazel
7. Bu **dil** ķāni' deĝil bir kez şühūda
 8. Murādi bu ki iħsān ola her ĝah
 186. Gazel
1. Oldı **dil** yolunda yāruñ ħāk-i rāh
 2. N'eylelüm başmadı aña ayaĝın bir kez āh
 207. Gazel
5. Dü 'ālem zevķini eyle ferāmūş
 6. 'Ubūr eyleye **dil** aĝ u ķaradan
 152. Gazel
13. Cenāb-ı yār-ı 'ālīdür ħayāl-i vaşl ide gerçi
 14. Fenāyi kesmedi **dilden** veli rabt-ı temennāyi
 265. Gazel
9. Bu **dil** mir'ātını eyle mücellā
 10. Nümāyān ola dirseñ veĝi cānān
 158. Gazel
15. Girmedı **dil** vilāyetine ehl-i zühhd henüz
 16. Derd ehli bezm-i vaşla bulubdur zafer zi-neyn
 252. Gazel
- dil [1]** Aĝız boşluĝunda yer alan, tat duymaya, besinleri aĝız içinde evirip çevirmeye, yutmaya ve sesleri çıkarmaya yarayan etli, uzun ve hareketli organ.
3. Senden olur yine çäre saña senden varmağa
 4. Zāt-ı pākūñ zikrine ķanı efendi **dil** dudak
 97. Gazel
- dil ü cān [27]** Gönül ve can.
1. Temennā-yı vişālünde **dil ü cān**
 2. Umaruz ola iħsān aña her ān
 3. Nazm
17. **Dil ü cān** derdine eyle devāyi
 18. Delil it bize nūr-ı Muştafā'yi
 5. Murabba

7. **Dil ü cān** mürdesini eyle ihyā
8. 'İnāyet eyle sulṭānum meded it
9. Murabba
9. Düşen sevdā-yı zülfiüne n'ider pes ğayrı sevdāyı
10. Vişālūñ bezmine cānā **dil ü cānı** fedādur hep
20. Gazel
5. İçürdi cür'asın bezm-i belādan
6. Ḥalāş itdi **dil ü cānı** belādan
24. Murabba
3. Güzer ide **dil ü cān** her hevādan
4. 'İnāyet eyle Allah'um meded it
28. Murabba
7. 'Ubūr ide bu keşretten **dil ü cān**
8. Göre her şey'de tā ki sırr-ı vaḥdet
28. Gazel
7. **Dil ü cān** döymez oldı intizāre
8. Kerem senden 'ināyet eyle Mevlā
29. Murabba
27. **Dil ü cāna** ziyā virüp meşābiḥ
28. Şükür geldi yine māh-ı mübārek
39. Murabba
3. Niçe bir nār-ı hicrānuñ **dil ü cānı** ide sūzān
4. Bizi bezm-i vişālūñden kerem it eyleme mehcūr
40. Gazel
9. Rumūz-ı fezkürüniden ziyā-baḥş it **dil ü cānı**
10. Ola faẓluñ ile vāḥid ki zikir ü zākir ü mezkūr
48. Gazel
3. Ve emmā's-sā'ile bābı **dil ü cāna** ola meftūḥ
4. Yüzümüz sürüyü geldük kapuña eyleme menhūr
72. Gazel
7. Olursa feyz-i aḳdesden **dil ü cāna** n'ola i'tā
8. Maḥabbet dārına ber-dār olan lā-büd olur Mañşūr
72. Gazel
9. Rumūz-ı fe'zükürüniden 'atā kıl bu **dil ü cāna**
10. 'Ayān it ola vāḥid ki zikir ü zākir ü mezkūr
72. Gazel
3. Temennā-yı vişālūñde **dil ü cān**
4. Bu mevcūdāt efendi saña müştāk
99. Gazel
3. Cemālūñ şem'ine qarşu **dil ü cān**
4. İder pervāne-veş varını sūzān
164. Gazel
7. İki 'ālem kuyūdından ḥalāş ol
8. Bula maṭlabını dirseñ **dil ü cān**
175. Gazel

7. **Dil ü cān** derdine sen eyle dermān
8. Budur lāyık kemāl-i 'izzetüñe
219. Gazel
7. Temennā-yı vişālūñde **dil ü cān**
8. Ara yerden gider luṭf it raḳıḳı
220. Gazel
1. Tecellî-i cemālūñle mücellā kıl **dil ü cānı**
2. Rüsüm-ı ğayrı maḥv eyle açılısun rāz-ı pinhāñı
229. Gazel
3. Nār-ı fūrkatle **dil ü cān** dem-be-dem sūzān iken
4. Vuşlatı ābını şaçup nārumuz nūr eyledi
243. Gazel
1. Tecellî-i cemālūñle mücellā kıl **dil ü cānı**
2. Şu'ā-ı ṭal'atūñ eyle iki 'ālemde erzāñı
253. Gazel
9. Hümā-yı hū vü yā hūnuñ hevāsında idem pervāz
10. Güzer eyleye faẓluñla **dil ü cān** kān-ı imkānı
253. Gazel
11. Temennā-yı vişālūñde **dil ü cān**
12. N'ider sālîk olan ğayrı sivāyı
254. Gazel
1. Nuḳuş-ı resm-i kevénynden ḥalāş it bu **dil ü cānı**
2. Vişālūñ zevḳini eyle iki 'ālemde erzāñı
258. Gazel
7. Geçür cısr-i mecāziden bulalum aşl-ı maḳşūdı
8. Ḥaḳıḳat üzre fehmi ide **dil ü cān** sırr-ı insānı
258. Gazel
3. Vişālūñ gülşeninde ḥāşe lillāh
4. **Dil ü cān** bülbülin maḥrūm kılasın
149. Gazel
- dilā [2]** Ey gönül.
5. İtdi ezber dört kitābuñ ma'nisin bir noḳtadan
6. Hızr-veş oldı mükemmel cümle fenni ol **dilā**
5. Gazel
11. Ḥalāş olmaḳ dilerseñ hemm ü ğamdan
12. Gider dilden **dilā** zenb-i vücūdı
233. Gazel
- dil-ārā [1]** Gönlü süsleyen (güzeli), sevgili.
1. Qarārüm ḳalmadı cāna görince sen **dil-ārāyı**
2. Ḥadeng-i çeşm-i mestüñdür açan şinemde yarayı
225. Gazel

dilber [1] Gönül alan, güzel.

1. Teng durur gâyet dehâmî **dilberüñ**
2. Yok yire da'vâ-yı kizb eyler hasûd
39. Matla

dil-dâde [2] Gönül vermiş; âşık.

3. Ol bezm-i belâda görilen sırr-ı nihâmî
4. Ol 'ahd-i kadîm yâdına **dil-dâde** mi geldüñ
111. Gazel

1. Ezelden biz size **dil-dâda** geldük
2. Mübârek nâmuñuzu yâda geldük
112. Gazel

dil-dâr [2] Gönülü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

9. Ol hü mâ himmet Fenâyi eyle ma'lûba 'urüc
10. Arzû-yı cennet itmez şol ki **dil-dâr**ın görür
68. Gazel

3. Nakd-i cânî vir metâ'-ı vuşlata
4. Eyle bâzârı bugün **dil-dâr** ile
216. Gazel

dil-i âvâre [1] Dağınık, perişan gönül.

5. İder sevdâ-yı vaşluñı şeb u rüz
6. Temennâ bu **dil-i âvâre** senden
184. Gazel

dil-i hâam [1] Olgunlaşmamış, ham gönül.

5. Bu ism ü resmi ma'lv eyle kerem kıl levh-i hâatırdan
6. Geçürsün cezbeñ ey Mevlâ sivâdan bu **dil-i hâam**
283. Gazel

dil-i ma'lvzün [14] Kederli gönül.

11. 'İzzet-i dâreyn ile mesrür idüp
12. Bu **dil-i ma'lvzünm** şâdân ide
5. Tarih

1. Bu **dil-i ma'lvzün**umuz mesrür ide sırr-ı habîb
2. Feyz-i zâtından umaruz irişe cânâ naşîb
13. Gazel

11. Zevk-ı vaşluñdan **dil-i ma'lvzün**a irişe sürür
12. Sehv ü nisyânumuza estağfir'ullah el-'azîm
16. Murabba

3. **Dil-i ma'lvzün** ola şâdân u hürrem
4. Kerem lu'f u 'inâyet eyle yâ Rab
22. Murabba

19. **Dil-i ma'lvzün**ı ola şâd u hürrem
20. Meded ey lu'f-ı bî-hâd pâdişâhum
33. Murabba

11. **Dil-i ma'lvzün**umuz bulsun sürürü
12. Olalum rü'yetüñle dem-be-dem şâd
35. Gazel

1. Tecellî-i cemâlüñle **dil-i ma'lvzün**ı kıl mesrür
2. 'A'fâ vü fazl u ihsânüñ efendi eyle nâ-ma'lvşür
40. Gazel

1. **Dil-i ma'lvzün**umuzı eyledi şâd ü hândân
2. Geldi yümn ile yine şeh-r-i mübârek ramazân
40. Murabba

1. Tecellî-i cemâlüñle **dil-i ma'lvzün**ı kıl mesrür
2. Ola tâ dest-i lu'fuñla gönül vîrânesi ma'mür
48. Gazel

3. Kıl na'zar lu'f ile bula bu **dil-i ma'lvzün** sürür
4. Niçe bir süzân ide 'uşşâkı nâr-ı iftirâk
98. Gazel

1. Bu **dil-i ma'lvzün**ı cânân yine mesrür eyledi
2. Fezkurüñi lem'asıyla anı mezkür eyledi
243. Gazel

3. Feyz-i fazluñdan ireli cism ile cânâ 'a'fâ
4. Bu **dil-i ma'lvzün**umuz lu'f ile şâdân eyledi
257. Gazel

11. **Dil-i ma'lvzün**ı sâkı eyle mesrür
12. Şakâhüm rabbühümden şun şarâbı
268. Gazel

11. Firâkuñ nârına eyleme süzân
12. **Dil-i ma'lvzün** ola vaşluñla şâdî
285. Gazel

dil-i mecrûh [1] Yaralı gönül.

5. Saña varmağa yo'kdur bizde tâkat
6. **Dil-i mecrûha** lu'f it vir ifâkat
17. Murabba

dil-i mürde [1] Ölmüş gönül.

7. Tecellî-i cemâlüñle **dil-i mürde**yi kıl ihyâ
8. Yapılsun dest-i lu'fuñla ki tâ bu kalb-i vîrânüm
128. Gazel

dil-i müştâk [2] Arzulu gönül.

9. Kelâm-ı mâ vesa'niyi Fenâyi idegör iz'ân
10. Bu sırruñ çünkü âğâhı **dil-i müştâka** gelmişdür
58. Gazel

5. Tecellî-i cemâlüñle **dil-i müştâkı** tenvîr it
6. Kerem kıl mihr-i fazluñla firâkuñı şehâb itme
211. Gazel

dil-i nā-şād [2] Mutsuz gönül.

3. **Dil-i nā-şād** um ola şād u hürrem
4. Kerem luţf u 'ināyet eyle yā Rab
27. Murabba

1. Tesellî-i vişālünle **dil-i nā-şād** it mesrūr
2. Ola tā dest-i luţfuñla gönül vjranesi ma'mūr
72. Gazel

dil-i şeydā [1] Çılgın gönül.

3. **Dil-i şeydā** hemişe şāne gibi
4. Çeker her demde zülfünün belāsin
183. Gazel

dil-i sūzān [1] Yanık gönül.

1. Yanar nār-ı firākuñla şeb ü rüz cism ile cānum
2. Vişālün zevkîn ihsān it **dil-i sūzāna** sulţānum
128. Gazel

dil-i 'uşşāk [2] Âşıkların gönlü.

15. **Dil-i 'uşşāk**ı yakdı iftirākı
16. āadāsı bülbülün gış olmaz oldu
46. Murabba
3. 'Arūs-ı mā'na ref itdi cemālinden niķābını
4. Bu yūzden eyledi ihsān **dil-i 'uşşāka** sulţānum
131. Gazel

dil-i vjran [3] Yıkık, harap gönül.

13. 'Ademden eyledün çün bizi içād
14. **Dil-i vjran**ı kıl vaşluñla ābād
27. Murabba

1. Sivā kaydından eyle bizi āzād
2. **Dil-i vjran** ola vaşluñla ābād
35. Gazel

9. Bakmadı taķşire ol ihsānı bî-ħad pādīşāh
10. Dest-i luţfile **dil-i vjranı** ta'mir eyledi
246. Gazel

dil-i vjranē [1] Yıkık, harap gönül.

5. 'Afvuñ ile cürmümi mağfūr kıl
6. Bu **dil-i vjranēmüz** ma'mūr kıl
7. Murabba
5. Nār-ı hecre itme sūzān bu şikeste-bālūmi
6. Vuşlatuñla ola ma'mūr bu **dil-i vjranēmüz**
84. Gazel
7. Pāy-māl ķaldık ayakda elümüz al ķaldur
8. Dest-i luţfuñla **dil-i vjranēmüz** ābād eyle
185. Gazel

djn [2] İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan îmanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütünü ve bu îmāna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu.

41. Bil anuñ islāmı ile zāhir oldu iş bu **djn**
42. Hem kamu a'dāsına buldı ħilāfetde zafer
1. Kaside

3. **Djn**-i devlet ħizmetine sa'y ider leyl ü nehār
4. N'ola mü'minler iderse aña ħayr ile du'ā
7. Tarih

djn ü dünyā [1] Din ve dünya.

1. İrişdük sırr-ı mevlüde şükürler yine Mevlā'ya
2. 'Aţādur ħazret-i Ħaķ'dan zuhūrü **djn ü dünyāya**
204. Gazel

djn-i bākı [2] Kıyamete kadar hüküm sürüp devam edecek din, İslamiyet.

29. Eşref-i evlād-ı Ādem menba'-ı cūd u kerem
30. **Djn-i bākı** da'vetin 'ām eyledi der-baħr u ber
1. Kaside

39. **Djn-i bākı** içre şol deñlü şalâbet ķıldı kim
40. Heybetinden zıllını görse ider şeytān ħazer
1. Kaside

dirğ etmek, eylemek [2] Esirgemek, kıyamamak, kıyıp verememek.

7. Vişālî bezminün zevkîn umaruz
8. **Dirğ eylemeye** işbu ħarîbden
148. Gazel

7. Ħaķıķat cür'asından şey'en li'llah
8. **Dirğ itme** vişālün bu ħarîbden
182. Gazel

djvān [1] Eskiden şâirlerin aruz vezniyle yazdıkları şiirlerini, nazım şekillerine ve kāfiyelerinin son harfine göre belli bir sıraya bağlı kalarak düzenledikleri şiir mecmuası.

5. Çün cülüs itdi geçüp sulţān-ı 'ışķ cān taħtına
6. Yazdı zülfün ħaţtını kim nüşħa yok **djvānuma**
188. Gazel

djvāne [3] Deli, mecnun.

5. Şaçuñ zencirine bend olalı dil
6. Müselsel zülfünün **djvānesidür**
60. Gazel

1. Zencir-i zülfün kaydına şayd olmayan **djvâne**dür
 2. Şem'-i ruhuñ envârına şems ü kamer pervânedür
66. Gazel

3. Leyli-i zülfün dili Mecnûn-şıfat itdi esir
 4. Düşdi vaşluñ kaydına gör derdini **djvânenüñ**
107. Gazel

djvâr [1] Duvar.

5. 'Arif eyler dem-be-dem çün ka'be-i vaşluñ tavâf
 6. Zâhid-i hod-bîni gör ki Ka'be **djvârın** götür
68. Gazel

diyâr [1] Memleket, ülke, belde.

5. İrüp dirlik **diyâr**ına olurdu cân u dil yek-sân
 6. İrerse sem'-i cânâ ger nidâ-yı mütü cânumdan
180. Gazel

diyâr-ı gurbet [1] Çeşitli sebeplerle göç edilen yabancı yer.

1. **Diyâr-ı gurbete** düşdüm cüdâ oldum mekânımdan
 2. Nişânum bî-nişân oldu eşer kalmadı varımdan
180. Gazel

dost [7] Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis; sevgili, yâr.

5. Kıldı İsmâ'îl-veş **dost** yoluna varın fedâ
 6. İrdi sırr-ı eslemâdan güş-ı cânına hiñâb
15. Gazel

11. Çü yokdur gayrı hüsn **dost** cihânda şüret ü ma'nâ
 12. N'ola eylerse ger zâhid hod-ârâyı vü hod-râyı
265. Gazel

9. Arzulayup nûr-ı cemâl
 10. **Dost** iline aç perr ü bâl
43. Murabba

21. **Dost** yoluna cân u teni kıldı Fenâyi çün fedâ
 22. 'Ariflere vaşl-ı ruhuñ hem cân u hem cânânedür
66. Gazel

3. Bî-hisâb aşşı idüp gelmeye noğşân u zevâl
 4. **Dost** ile bezm-i belâda olınan peymânuma
188. Gazel

1. **Dost** yolına kim ki terk-i cân ider
 2. Bâri anı vâşl-ı cânân ider
77. Gazel

29. İrdi kime fazl-i ezel
 30. **Dost** bezmine oldu mağal
11. Murabba

döymek [1] Dayanmak, tahammül etmek.

7. Dil ü cân **döymez** oldu intizâre
 8. Kerem senden 'inâyet eyle Mevlâ
29. Murabba

dü 'âlem [32] İki dünya; dünya ve ahiret.

3. **Dü 'âlem** devletiyle ola mesrûr
 4. Cinân-ı 'adnini Hâk kıla ihsân
3. Tarih
9. **Dü 'âlem** devletiyle ola mesrûr
 10. Aña meftûh olup bâb-ı 'adâlet
6. Tarih

9. Yazup ezelde nüshâsın kondurdu bâda noğtasın
 10. Çodu **dü 'âlem** güşsâsın kalmadı arada hicâb
27. Gazel

11. **Dü 'âlemde** vişâlüñ eyle i'tâ
 12. Kemâline ire itmâm-ı ni'met
28. Gazel

13. Fenâyi bendeñi kıl mazhar-ı zât
 14. **Dü 'âlemde** yeter aña bu 'izzet
31. Gazel

13. Temennâ-yı cemâlünden Fenâyi
 14. Bu vech ile **dü 'âlemde** beridür
41. Gazel

5. Kemâl-i cüduña yok hadd ü gâyet
 6. **Dü 'âlem** emrüne yâ Rab musahhar
50. Gazel

9. Hâşin-i hışn-ı zikre dâhil olan
 10. **Dü 'âlem** havf u hüznünden maşundur
52. Gazel

9. Şabâ çün târ-ı zülfün kıldı tahrik
 10. **Dü 'âlem** oldu büyiyle mu'aştar
55. Gazel

13. **Dü 'âlem** emrine cümlesi münkâd
 14. Gerek derviş gerek şâh u gedâdur
59. Gazel

1. Ruhuñ hâli **dü 'âlem** dânesidür
 2. Şem'ün mihr ü meh pervânesidür
60. Gazel

1. Ruhuñ hâli **dü 'âlem** dânesidür
 2. Şem'ün mihr ü meh pervânesidür
60. Gazel

9. Mürde diller n'ola bulsa la'l-i nâbuñdan hayât
 10. Câm-ı 'ışkuñ nüş iden görmez **dü 'âlemde** humâr
74. Gazel

3. Temennā-yı vişālünde **dü 'âlem**
4. Gerek enfüs efendi gerek âfâk
93. Gazel

5. **Dü 'âlem** zevkini eyle ferâmûş
6. 'Ubûr eyleye dil ağ u qaradan
152. Gazel

3. **Dü 'âlem** zevkini virdi hebâya
4. 'Ubûr idüp be-küllî jn ü ândan
155. Gazel
7. Temennā-yı vişālünde **dü 'âlem**
8. Tecellî-i cemâlûñ eyle ihsân
157. Gazel

9. Ne deñlü çoğ ise 'abdûñ kuşûrı
10. 'Aṭā umar **dü 'âlem** rahmetinden
182. Gazel

3. Temennā-yı cemâlünde **dü 'âlem**
4. 'Aṭāña muntazırlar bende vü şâh
197. Gazel

9. İrerse zerrece derdüñ bu cāna
10. **Dü 'âlemde** aña pes 'izzet ü cāh
199. Gazel

13. **Dü 'âlem** hıbbımı hakk eyle dilden
14. Fenāyi kuluñı irgür murāda
206. Gazel

13. Fenāyi bulagör bir yār-ı bākî
14. Naẓar kıлма **dü 'âlem** zinetine
210. Gazel

7. **Dü 'âlem** taht-ı teşhîründeür hep
8. Nihāyet yoğ kemāl-i kudretüñe
213. Gazel

11. Olur esrār-ı vaşluñda **dü 'âlem** gerçi kim hayrân
12. İrerdî cāna bir behre eger olursa 'avn'ullah
215. Gazel

7. **Dü 'âlem** ni'metin eyle müyesser
8. Didüñ lâ-takneṭü min-rahmet'illah
218. Gazel

11. Temennā-yı vişālünde **dü 'âlem**
12. Çü sensin cümleñüñ perverdigārı
236. Gazel

9. Temennā-yı vişālünde **dü 'âlem**
10. Umar derdlü olan dil feyz-i cüdi
273. Gazel

5. İkilik perdesin kıl ref bizden
6. **Dü 'âlemde** naşîb it ittiḥādı
285. Gazel

1. **Dü 'âlem** gül-'izârını firâkuñ 'ayna hâr eyler
2. Hezâr-veş verd-i bî-hâra fiğânın şad hezâr eyler
64. Gazel

1. Sürüp dergāhuña rüy-ı siyāhum
2. Cenābuñdur **dü 'âlemde** penāhum
132. Gazel

13. Fenāyi'ye **dü 'âlemde** 'aṭā kıl
14. Güzer ide şağır ile kebîrden
148. Gazel
13. Fenāyi'yi ḥalāş it hemm ü ğamdan
14. **Dü 'âlemde** ola vaşluñla şādān
162. Gazel

dü cihān [23] İki cihan, dünya ahiret.

7. Zātuñ olsun **dü cihānda** ḥacetüm
8. Yā 'Alīm ü yā Ḥakīm ü yā Raḥīm
2. Murabba

23. Kalmaya mir'ât-i dilde **dü cihāndan** hemm ü ğam
24. Sehv ü nisyānumuza estağfir'ullah el- 'azîm
16. Murabba

7. Küllü şey'in reşhasından neş'e-dâr it bālümüz
8. Ol vecihden **dü cihānda** kıl müyesser fetḥ-i bāb
24. Gazel

13. Kıl şühüd-ı nūr-ı zātuñı Fenāyi'ye 'aṭā
14. İt müyesser **dü cihānda** her merāmın yā Muçib
25. Gazel

7. Eyledi pergār-ı vahdet **dü cihām** der-ḥarem
8. Noğta-ı devr-i vücūduñ sırrı ḥarf-i bādatur
43. Gazel

7. **Dü cihānuñ** lezzetinden ey göñül yum 'aynuñı
8. Ḥāşıl ola 'ayn-ı cāna sırr-ı māzāğa'l-başar
69. Gazel

5. Eyledi pergār-ı vahdet **dü cihām** der-ḥarem
6. Noğta-ı sırr-ı vücūdi devr ider pergārumuz
79. Gazel

1. Rü'yetüñledür şafası cennetüñ
2. **Dü cihān** olmaz 'adîli rü'yetüñ
105. Gazel

13. N'ola beḫl itse Fenāyi cism ü cānı yoluña
14. **Dü cihān** kaydından anı çünki āzād eyledüñ
108. Gazel

3. Yemm-i cūduñ reşhasıdır **dü cihān**
4. Şānuña lâyiğ ne ola ez-'adem
133. Gazel

1. 'Aynuma hâr oldı sensiz **dü cihān**
2. 'Ayn-ı zātuñ eyle 'aynuma 'ayān
156. Gazel

13. Nür-ı zâtuñ kıl Fenâyi'ye 'a'â
14. Bu durur maqşûd hemân her **dü cihân**
158. Gazel

1. Neş'e-i insâna düşdi nüshâ câna **dü cihân**
2. 'Ayn-ı 'âlemde görinen 'ayn-ı vâhiddür 'ayân
166. Gazel

1. Bı-to hâr şod çeşm-i mâ-râ **dü cihân**
2. 'Ayn-ı cânırâ mî-şevved mâ-râ 'iyân
172. Gazel

7. Ne gözdür görmeye şems-i cemâlün
8. Münevver eylemişken **dü cihânı**
227. Gazel

3. Güzer eyleye sâlik **dü cihândan**
4. Kuyûdâtdan kıl ıtlâk cism ü cânı
249. Gazel

11. Câm-ı vaşluñ cür'asını nüş iden buldı hayât
12. **Dü cihânı** vañdetün esrârı hayrân eyledi
257. Gazel

3. **Dü cihândan** özüni itdi hâlâş
4. Râh-ı Hâk' da bezl iden cân u teni
281. Gazel

1. Ferâmüş eyle ey dil **dü cihânı**
2. Bulam dirseñ eger cân içre cânı
287. Gazel

1. **Dü cihân**da buldı bir bâkî huñür
2. 'Add iden özüni min- ehli'l- kubür
78. Gazel

3. Yum gözüñi **dü cihân**dan özüñe eyle nazâr
4. Aç gözün esrâr-ı Hâk' a dide-i Hâk' ile bak
100. Gazel

11. Şaydı 'ârif **dü cihânı** yek deme
12. Evvel ü âhîre didi dem bu dem
130. Gazel

3. Oldı 'âlim **dü cihânı**ñ 'ilmine bir noq'adan
4. Nüşâ-i sırr-ı ezelden kim ki oqursa sebak
94. Gazel

dü kevn [3] İki âlem, dünyâ ve ahiret.

7. İtmedür pergâr-ı vañdetle **dü kevn**i der-ğarem
8. Hılqat-i hâk ile nâr u bād ile mādān ğarāz
90. Gazel

9. Eyleyen pergâr-ı vañdetle **dü kevn**i der ğarem
10. Buldı ol devr-i vücūdın noq'tasın devrân ile
189. Gazel

7. Nüşâ-ı sırr-ı ezelden noq'ta-ı devr-i vücūd
8. Kıldı çün pergâr-ı vañdetle **dü kevn**i der-ğarem
134. Gazel

du'a [5] Allah'a yalvarma, niyaz.

25. Ol 'azizün rûh-ı pâkine **du'**âlaridenün
26. Hâzret-i Hâk eylesün anları firdevs âşiyân
1. Tarih

13. Bezm-i vaşluñ cür'asından sâkiyâ şun sagârı
14. Nüş idenlerün ola her dem **du'**âsı müstecâb
14. Gazel

15. Qo bu zerki zâhidâ bir bâdeden nüş eyle kim
16. Kâtresin gören olur her dem **du'**âsı müstecâb
14. Gazel

3. Dîñ-i devlet hizmetine sa'y ider leyl ü nehâr
4. N'ola mü'minler iderse aña hayr ile **du'**â
7. Tarih

13. Bulurşa şems-i zâtuñdan Fenâyi n'ola niñ zerre
14. Kamuya mebd ü menşe Hüdâyi'den **du'**âdur hep
20. Gazel

duğul [1] Girmek, katılmak.

9. Bulanlar bâb-ı tevñide **duğul**i
10. İrişdi şadra bakarken çapudan
163. Gazel

dükkân [1] Çarşıda mal satmaya mahsus açık oda, mahal.

7. İtdün ol dürr-i yetimi naqd-i cânâ iştirâ
8. Cevherün kânını bulduñ pes bu **dükkânı**ñ nedür
61. Gazel

dün ü gün [1] Gece ve gündüz, sürekli.

3. Feyz-i aqdesden irişe cism ile cânâ naşib
4. İt şühüd-ı vañdetün nürin 'a'â her **dün ü gün**
171. Gazel

dünyâ [4] Cihan, âlem, evren.

55. Nür-ı 'ayn-ı ehl-i cennet verd-i bâğ-ı fahr-ı dîñ
56. Gelmedi **dünyâ** için qalblerine zerre keder
1. Kaside

21. Fenâ **dünyâ**ya aldanma
22. Bu mevcüdât qalır şanma
26. Murabba

3. Qılagör emr-i mütüya iç'at Hâk' a qurbet bul
4. Şağın bâkî qalır şanma begüm bu fânî **dünyâyı**
284. Gazel

7. Bu ism ü resmi maḥv itdi bi-küllü nūr-ı lāhūtü
 8. Ne **dünyā** belki 'uḳbādan geçürdi cezbe-i cānı
231. Gazel

dünyā vü 'uḳbā [2] Dünya ve ahiret.

1. Senüñ emrünüñle ḳā'im cümle eşyā
 2. Bu ḳudretdedür **dünyā vü 'uḳbā**
1. Kısa Mesnevi
5. İçen vaḥdet şarābından ezel bezminde sāḳiden
 6. 'Ubūr itse 'aceb midür gönül **dünyā vü 'uḳbā**dan
284. Gazel

dür [7] Uzak.

9. Ref olına muḥtecbiden perdeler
 10. Dideden envāruñı eyleme **dür**
78. Gazel

1. Bizi **dür** eyleme ḥüsn-i nazardan
 2. Ḥalāş olam ki tā 'ayn-ı güzlerden
15. Matla

1. Bizi **dür** eyleme ḥüsn-i nazardan
 2. Ḥalāş olam ki tā 'ayn-ı kederden
30. Matla

3. Bizi **dür** eyleme iki cihānda
 4. Efendi sırr-ı pāk-i Muştafa'dan
154. Gazel

3. Vuşlatuñdan **dür** idüp şalduñ bizi bu 'āleme
 4. Va'de-i dīdār ile cānumuzu şād eyledüñ
108. Gazel

1. **Dür** olma 'āḳıl iseñ şoḥbet-i cānāndan
 2. Fehm idüp zenb-i vücūdi ey gönül geç cāndan
173. Gazel

5. Aşınādan **dür** olup geldük bu dār-ı ḡurbete
 6. Yād idüp aşlın yine eglenmedi miḥmānumuz
80. Gazel

dür [1] İnci.

5. Vişālüñ ḳıymeti dürdür nihāyetsiz döker 'ıḣḳuñ
 6. O **dür**üñ kāmını bulan ki ḡarḳ oldu bu deryāya
196. Gazel

5. Vişālüñ ḳıymeti **dür**dür nihāyetsiz döker 'ıḣḳuñ
 6. O dürrüñ kāmını bulan ki ḡarḳ oldu bu deryāya
196. Gazel

dür-dāne [2] İnci tanesi.

1. Yakdı şem'-i ḥüsnüñe bāl ü perin pervānemüz
 2. Ḳulzüm-i 'ıḣḳuñā düşdi ḫālib-i **dür-dānem**üz
87. Gazel

3. Aldanup ḳalmaz bu keşretde nuḳūş-ı zāhire
 4. Vaḥdetüñ baḫrine ḫalup buldı ol **dür-dāneyi**
200. Gazel

1. 'Ummāna giren derd ile **dür-dāneyi** buldı
 2. Şükrāne viren cānını cānāneyi buldı
244. Gazel
3. Feyz-i yem-i ḫıfzından irişdi 'atā cāna
 4. Ḡavş eyleyüp ol baḫre **dür-dāne**lerüz cānā
2. Gazel

dür-i murād [1] Murat incisi.

1. Seri pā ḳılmayınca baḫr-ı 'ıḣḳa ḫalabilmezsin
 2. Nefes ḫutmaz iseñ **dür-i murādı** alabilmezsin
29. Matla

dür-i pāk [3] Pak, temiz inci.

7. Gördi kimse bilmedi ol **dür-i pāk**üñ ḳıymetin
 8. Şaldı şandūḳa güher-veş ḫāzin-i kevn ü mekān
1. Tarih

1. Ger dilerseñ beyt-i dilde **dür-i pāk**
 2. Meskenetle ol fenā rāhında ḫāk
113. Gazel

11. Ḥaḳıḳat baḫrine sen eyle ḡavvāş
 12. Bulayum **dür-i pāk**-i bī-nazīri
261. Gazel

dür-i yektā [1] Eşsiz inci.

13. Fenāyi olmaḳ isterseñ eger cānān ile vāḫid
 14. Kesil bu mā vü menlikden ulaş ol **dür-i yektāya**
196. Gazel

dür-i yetim [4] Bir sedefte tek başına meydana gelen büyük ve iri, çok makbul inci.

7. İtdüñ ol **dür-i yetim**i naḳd-i cāna iştirā
 8. Cevherüñ kāmını bulduñ pes bu dükkānuñ nedür
61. Gazel

7. Nihāyetsiz olan baḫruñ o bir **dür-i yetim**idür
 8. Anuñ ḳıymetin ol bildi ki ḡarḳ ola bu deryāya
204. Gazel

5. Bu bāzār-ı cihānda ol ḫarīdār
 6. Nuḳūd-ı cāna ol **dür-i yetim**i
221. Gazel

13. Ol **dür-i yetim**i gel özünde Fenāyi bul
 14. Aşdāf-ı ḫaḳıḳatde yek-dāneleürüz cānā
2. Gazel

dürü ü mercân [1] İnci ve mercan.

9. Leb ü la'li hevâsına çeşmüm
 10. Dökdi her dem bu **dürü ü mercânı**
237. Gazel

düşvâr ü âsân [1] Zorluk ve kolaylık.

1. Mağabbet cāmını nüş eyleyen cān
 2. Olur **düşvâr ü âsân** aña yek-sân
162. Gazel

E

ebed [1] Sonsuz.

39. Bulur **ebed** bâkî na'im
 40. Hû isminüñ zâkirleri
11. Murabba

ebkem [1] Dilsiz.

13. Eger süsen gibi **ebkem** degilsen nuṭka gel söyle
 14. Ne yerdendür bu terkîbün nedendür nuṭk u güftârüñ
103. Gazel

ebvâb [2] "Bab" kelimesinin cem'i; kapılar.

3. Açdı ahbaptü enu'raf sırrınıñ **ebvâbını**
 4. Hâşıl oldı aña sırr-ı gayr-ı mâ 'allemtenâ
5. Gazel

1. Bize luṭf u kerem **ebvâbını** aç
 2. Çapuñdan gayra yâ Rab kılma muhtâc
32. Gazel

ebvâb-ı cinân [1] Cennetlerin kapıları.

1. Bize fetḥ eyle **ebvâb-ı cinânı**
 2. Geçür kayd-ı sivâdan cism ü cānı
234. Gazel

ebvâb-ı ihşân [1] İyilik kapıları.

1. Şükür Bârî'ye fetḥ itdi yine **ebvâb-ı ihşânı**
 2. Şühüd-ı vahdet-i zâtı umaruz ola erzânı
228. Gazel

ebvâb-ı vaşl [1] Kavuşma kapıları.

1. Fetḥ ide **ebvâb-ı vaşlın** bize ol kâdir ḥudâ
 2. Hâtif-i gaybdan ire bî-vâsıṭa cāna nidâ
10. Gazel

ebvâb-ı vişâl [1] Kavuşma kapıları.

1. Bize fetḥ eyle **ebvâb-ı vişâlün**
 2. görem zerrede şems-i lâ-yezâlün
104. Gazel

eczi'ü bih [1] "Allah buyurdu ki: Ancak oruç müstesna. Çünkü o benim içindir; onun mükâfatını ancak ben vereceğim." hadisinden iktibastır.

9. Mazhar eyle **eczi'ü bih** sırrına
 10. İde mesrûr bizi 'îd-ı rü'yetün
110. Gazel

edâ [1] Üzerine borç olan veya borç hükmünde bulunan şeyi yerine getirme, yapma, îfâ etme, icrâ etme.

1. 'Ahd ü peymānuña vefâ eyle
 2. Farz ile sünneti **edâ** eyle
209. Gazel

edîb [1] Terbiyeli, edepli ve zarif kimse, çelebi.

7. Zâhidâ öğretme âdâbuñdan ehl-i vahdete
 8. Bilmeyen âdâb-ı 'ışkı olmadı hergiz **edîb**
13. Gazel

ednâ [6] Aşağı, daha, pek aşağı.

3. Terk idüp **ednâyı** gel a'lâya ir
 4. Geç sivâdan maṭlab-ı a'lâya ir
10. Murabba

9. Özüñ kâmodan **ednâ** bil
 10. Ko her ne dirse disün il
26. Murabba

13. Fenâyi kuluña kıl vaşluñ ihşân
 14. 'îbâdınıñ bir **ednâ** kemteridür
42. Gazel

3. Bu bezmün sâkisi cümle bir iken
 4. Kimi a'lâ kimi **ednâ** niçündür
52. Gazel

11. Rüy-ı bahtın bedr idüp burc-ı şerefde dâ'imâ
 12. Geçdi **ednâ**dan bulanlar maṭlabuñ a'lâsını
278. Gazel

1. Vişâl-i Haḳḳ'a ṭâlib ol gönül terk eyle **ednâyı**
 2. Gider dilden sivâ fikrin bul ol a'lâdan a'lâyı
284. Gazel

edvâr [1] Devirler, çağlar, zamanlar.

17. Nişânın görmek istersen Fenâyi 'âlem-i gaybuñ
 18. Maḳâmâtın semâ' eyle uşuliyile bu **edvârüñ**
103. Gazel

ef'âl [2] İşler, ameller, kârlar.

9. Luṭf ile eyle Fenâyi'ye nazar
 10. Kıl muvâfiḳ emrüne **ef'âl**ümüz
82. Gazel

7. Taht-ı teşhîr-üñdedür iki cihân
8. İt muvâfık hükümüñe **ef'âl**ümüz
83. Gazel

ef'âl ü şifât [3] Fiiller ve sıfatlar (Tevhid-i ef'al, tevhid-i sıfat fenafillah mertebelerinin ilk ikisidir).

17. 'İnâyet eyle **ef'âl ü şifâta**
18. Ğarîk it fazluñ ile baħr-ı zâta
34. Murabba

9. Gülüñ büyüñde görmedi şebâtı
10. Güzer eyledi **ef'âl ü şifâtı**
46. Murabba

5. İde **ef'âl ü şifât** berzahımı cânım 'ubür
6. Vaħdet-i zâtuña fazluñ ile irşâd eyle
185. Gazel

efendi [24] 1. Sâhip durumunda olan, buyruğu geçen, hükümünü yürüten, kendisine uyulan kimse, sâhip.

15. Zât-ı pāküñdür **efendi** cümleden maqşûd hemân
16. Her murâdı sen virirsın yâ mucîbe's- sâ'ilîñ
1. Murabba

1. Derin **efendi** 'âlem cümle 'âlem
2. Bu esrâr ile ħayrân ibn-i Âdem
5. Matla

15. **Efendi** nâr-ı hecre kıлма süzân
16. Ğoma bu derd ile miħnetde yâ Rab
5. Murabba

15. Meded senden meded yâ Ħayy u Ğayyüm
16. Naşîb eyle **efendi** fetħ-i bâbı
6. Murabba

23. Saña ma'lümdür **efendi** cümle ħâl
24. Luţf u iħsân ıssı sulţânım meded
7. Murabba

1. **Efendiden** olıcağ kula da'vet
2. Olur kıldan daħî ħüsn-i icâbet
9. Matla

5. Senüñ in'âmuña yâ rab nice şükr ide 'âlemler
6. Kemâl-i cüduña muħtâc **efendi** cümle-i eşyâ
12. Gazel

3. Her ne deñlü çok olursa kılta noqşân u zeled
4. Zerre-i fazluñ **efendi** iki 'âleme yeter
69. Gazel

1. Bir içim mânuñ **efendi** ħağkı var
2. Anlayagör yürü sen de Ħağk'ı var
76. Gazel

3. Temennâ-yı vişâl-üñde dü 'âlem
4. Gerek enfüs **efendi** gerek âfâk
93. Gazel

1. Umarlar luţf u iħsânüñi 'uşşâk
2. Gerek enfüs **efendi** gerek âfâk
96. Gazel

3. Senden olur yine çâre saña senden varmağa
4. Zât-ı pāküñ zikrine kanı **efendi** dil dudak
97. Gazel

3. Temennâ-yı vişâl-üñde dil ü cân
4. Bu mevcüdât **efendi** saña müştâk
99. Gazel

9. Zâħir ü bâtım Fenâyi bendeñe eyle naħar
10. Maħz-ı fazluña **efendi** eyledi çün ittikal
118. Gazel

3. İder her günde biñ kez nefsum 'işyân
4. Velî yokdur **efendi** bir gün âhum
137. Gazel

3. Bizi dür eyleme iki cihânda
4. **Efendi** sırr-ı pāk-i Muşţafâ'dan
154. Gazel

1. Bend-i fūrkatden **efendi** bizi âzâd eyle
2. Ğalb-i nâ-şâdumuzu vaşluñ ile şâd eyle
185. Gazel

5. 'Arüs-ı ma'na ref' itsün ħicâbı
6. **Efendi** maħzar it nür-ı cemâle
201. Gazel

5. Bir avuç ħâk iken eyledüñ insân
6. Nihâyet yok **efendi** raħmetüñe
219. Gazel

5. Ğamu müşkillerümüz eyle teysîr
6. Müyessirsın **efendi** her 'aşîri
261. Gazel

7. Ola aħbaptü en u'raf rumüzına özüm vâşıl
8. İçür baħr-ı ħağâyıkdan **efendi** câm-ı 'irfânı
283. Gazel

1. Dâr-ı ğurbetde **efendi** eyleme bizi ğarîb
2. İki 'âlemde vişâl-üñ zevkünü eyle naşîb
25. Gazel

1. Tecellî-i cemâl-üñle dil-i maħzümü kıł mesrür
2. 'Aţâ vü fazl u iħsânüñ **efendi** eyle nâ-maħşür
40. Gazel

7. Sivâ resmini ħâk eyle **efendi** levħ-i ħâtırdan
8. Ki fazluña ola vâħid eger âmir eger me'mür
48. Gazel

efgān [7] İstırapla bağırma, haykırma, feryat.

11. Bülbül gibi murg -i dil her demde ider **efgān**
12. Gūş itdi ruḥuñ vaşfın kıldı özünü iṣār
57. Gazel

7. Bülbül-i bāğ-ı belānuñ kārı **efgān** olmasun
8. Geh hicāz eyle nevāñı gāhi 'uṣṣāka 'ırāk
98. Gazel

3. Gül-'izār-ı vuşlatuñ hem-demi olduñ çün hezār
4. Dem-be-dem ol verd-i bî-hemtāya **efgān**uñ nedür
61. Gazel

5. Yir ü gökden itdi **efgān**ı güzer
6. 'Arş-ı a'lādan yeridür ursa dem
130. Gazel

19. Bilenler ḥāl-i bülbüliden iderler nālesin maḳbül
20. Gül-i bî-çāredür anuñ hemiṣe rāz u **efgān**
251. Gazel

3. Ey şabā ref' it hicābı ol gül-i bî-ḥārdan
4. Bülbül-i bāğ-ı belānuñ kārı **efgān** olmasun
150. Gazel

13. Verd-i bî-ḥāruñ hicābın ey şabā ref' eyle kim
14. Bülbül-i bāğ-ı belānuñ kārı **efgān** olmasun
150. Gazel

eflāk [5] Felekler; gökyüzü.

17. 'Arifān itdi 'urūc **eflāke**
18. Baḳmadılar bu ḥaziz-i ḥāke
21. Murabba

5. Didi Mevlā anuñ şānında levlāk
6. Sen olmasañ yaratmaz idüm **eflāk**
36. Murabba

9. Anuñ ḥaḳkında ḥaḳ buyurdi levlāk
10. Ol olmasa yaradılmazdı **eflāk**
37. Murabba

9. Nihāyetsiz olan ḥüsnüñ Fenāyi nice vaşf itsün
10. Tutılur nuṭṭı **eflāküñ** su'al itsem cevābından
165. Gazel

11. Buhūr-ı Meryem'üñ büyi iriṣdi ḥākten **eflāke**
12. Mu'aṭṭar itdi 'İsā-veş semāda vech-i cānāñı
251. Gazel

efsāne [5] Masal, söylenti, asılsız hikāye.

13. Rāz-ı derūnuñ maḥremi iriṣdi evc-i 'izzete
14. 'Iṣḳı ḥadıṣini iṣit ḳo ḡayrıy **efsānedür**
66. Gazel

9. Sırr-ı remz-i 'alleme'l-esmāyı dānādan iṣit
10. Diñlemez **efsānesini** āşınā bigānenüñ
107. Gazel

1. Şafā-yı şafvet-i ḳalbi yeter eglence insāna
2. Cihāna gelmeden maḳşūd budur ḡayrıy **efsāne**
192. Gazel

5. Ḥāşıl olmaz fā'ide efsānesinden zāhidüñ
6. Gūş iden 'ıṣḳuñ ḥadıṣin neylesün **efsāneyi**
200. Gazel

5. Ḥāşıl olmaz fā'ide efsānesinden zāhidüñ
6. Gūş iden 'ıṣḳuñ ḥadıṣin neylesün **efsāneyi**
200. Gazel

egerçi [7] Her ne kadar, ise de, gerçi.

3. **Egerçi** şüretā aşğardur insān
4. Velı ma'nā ilinüñ ekberidür
41. Gazel

5. Nesim-i rūḥ-ı raḥmetden iriṣdi cāna çün feyzi
6. **Egerçi** 'ālem-i mülkde bu vech ile zühürüm var
47. Gazel

9. Beyān-ı küntü kenz eyler **egerçi** nergis ü lāle
10. Bice belhüm eḳal bilsün rumüzını bu esrāruñ
103. Gazel

5. Dinildi vaşf-ı Ādem'de **egerçi** 'alleme'l-esmā
6. İdüp esrārına vāḳıf emānet eyledi ḥāmil
123. Gazel

13. Ḥarre Mūsā'dan **egerçi** tūr-ı dil şad pāredür
14. Görinür sırr-ı terāñi yine her bir pāreden
144. Gazel

3. **Egerçi** Sidre vü Ṭübā'da maḥbüb
4. Bu sidrenüñ bulunmaz müntehāsı
262. Gazel

21. Cemālün dıdeden pinhān **egerçi** zāhiren ammā
22. Görinen yine vechüñdür naẓar olduḳda her cāya
204. Gazel

Eḫad [3] Allah. "Tek, bir" anlamında esmâ-i hüsnādandır.

17. Ey Ḳadıñ ü Ḥayy u Ḳayyüm u **Eḫad**
18. Sensin ol ḥallāk-ı eṣyā bî-'aded
12. Murabba

9. Fenāyi bulsa n'ola sırr-ı tevḫid
10. **Eḫad**dendür bu tevḫidüñ esāsı
262. Gazel

13. Fenāyi kıl vücüduñ ferd-i muṭlaḳ
14. **Eḫad**dendür bu tevḫidüñ bināsı
226. Gazel

ehl [4] Bir yerin, bir topluluğun halkından olanlar, oraya mensup bulunanlar, cemâat; bir işin ustası, o işte becerikli, mahâretli, ehliyetli, muktedir, yeterli kimse.

1. Yine kıldı Hudâ halka 'inâyet
2. İrişdi **ehline** mihr-i şadâret
6. Tarih

1. Şeref burcında bedr oldu çün ol mâh
2. Semâvât **ehli** didi bârek'allah
8. Matla

11. Liķā **ehli** olup buldı beķâyı
12. Fenâ meydanını kim ki eridür
42. Gazel

5. Münezzehe oldı zâtuñ şeş cihetden
6. Nite bula cihet **ehli** o şanı
234. Gazel

ehl-i 'aql [1] Akıl sahipleri, akıllılar.

1. Neseble iftiħâr itmek hevesdür
2. Fülân ensâb **ehl-i 'aqla** besdür
7. Matla

ehl-i cennet [1] Cennet ehli, cennetlik.

55. Nür-ı 'ayn-ı **ehl-i cennet** verd-i bâğ-ı faħır-ı dîn
56. Gelmedi dünyâ için kalblerine zerre keder
1. Kaside

ehl-i cinân [1] Cennet ehli, cennetlik.

3. Cinân-ı 'adn râ bâdî maķâm şod
4. Ez-ân kıuyed bâd **ehl-i cinân**est
30. Gazel

ehl-i cürm [1] Suçlular, günahkârlar.

17. 'İbâda dâ'imâ işüñ keremdür
18. Ki bâbuñ **ehl-i cürme** mültezemdür
28. Murabba

ehl-i dem [2] Nefes ehli.

1. Demdeme irişmege **dem ehline** hem-dem gerek
2. Rûh-ı kıudsiden irişmiş İsa-veş bir dem gerek
38. Matla
3. Demdeme irmege ey dil **ehl-i demle** hem-dem ol
4. 'Ayn-ı sâle 'add iderdüm ehl-i yek-dem şöħbeti
223. Gazel

ehl-i derd [1] Dert sahipleri, dertliler.

5. Derde düşendür bilenler **ehl-i derdüñ** hâlini
6. Gör niçe 'ârifleri Mecnûn ider Leylâ-yı 'ışk
92. Gazel

ehl-i hakikat [1] 1. Hakikati görenler, doğru yolda yürüyenler.2. Hakkı idrâk yolunun üçüncü derecesi olan hakikat mertebesinde bulunanlar.

9. **Ehl-i hakikat** sâlike devrinde 'aynuñ sâgarı
10. Deyr-i muğân olur yeri ser-ħalka-yı ħum-ħânedür
66. Gazel

ehl-i hâl [1] Bir mânevî derecenin tecellîsini ve zevkini rûhunda hissedilen(ler), sözde kalmayıp mâneviyat zevkini, ilâhî tecellîleri ve vahdet neşesini bizzat yaşayan(lar), vecd sâhipleri, hakikat ehli.

13. 'Ömrüñi zâyı' itme 'abeş yire ki şaķın
14. Gel **ehl-i hâle** murtabıñ ol yok zarar zi-neş
252. Gazel

ehl-i ħarâbât [1] Meyhane ehli, meyhanede bulunanlar.

5. Tâ'ne kıлма zâhidâ **ehl-i ħarâbâta** şaķın
6. İztırârî çekdiler pâyın anuñ mey-ħâneş
191. Gazel

ehl-i ihsân [1] İyilik, bağış sahipleri, iyilik yapanlar, bağıştâ bulunanlar.

47. 'Âlim ü câhil ħayâyı dir mine'l- imândur
48. Andan aħz itdi ħayâyı **ehl-i ihsân** her ne var
1. Kaside

ehl-i 'irfân [1] İrfan sahibi, bilgili.

1. **Ehl-i 'irfân**uñ maķâmı ķâf imiş
2. Ârif-i Rab 'ârif-i 'arâf imiş
3. Tuyuğ

ehl-i vahdet [2] Vahdet, birlik ehli.

7. Zâhidâ öğretme âdâbuñdan **ehl-i vahdete**
8. Bilmeyen âdâb-ı 'ışkı olmadı hergiz edib
13. Gazel

9. Mantıķu't-ţayr oldı **ehl-i vahdete** ħâl ü ħaţuñ
10. Hemçü 'Atţâr tercümân itmek dilersüñ ey göñül
115. Gazel

ehl-i zevk [1] Zevk ehli.

3. Tâ'at u zühdüñ ecrini şüfi **ehl-i zevke** şor
4. Biz mürîd-i 'âşıkuz 'ışk-ı ebeddür pürümüz
85. Gazel

ehl-i zühd [1] Her türlü zevke rağbet etmeyip kendini ibadete veren.

15. Girmedi dil vilâyetine **ehl-i zühd** henüz
16. Dert ehli bezm-i vaşla bulubdur zafer zi-neş
252. Gazel

ekber [2] Daha, pek büyük.

3. Egerçi şüretâ aşgardur insân
4. Velî ma'nâ ilinüñ **ekber**idür
41. Gazel

3. Olur süretde aşgar gerçi insân
4. Velî ma'nâ yüzünñ **ekber**idür
42. Gazel

ekber ü aşgar [1] En yüce ve en aşağı
9. Nedür şadır olan bir kabza hâkdan
10. Yed-i kudretdedür **ekber ü aşgar**
75. Gazel

ekmel [1] Daha, pek kâmil, noksansız.

49. Yâr-ı râbî' ibn-i 'ammı oldur 'Alî Murtażâ
50. Zâhir ü bâtında **ekmel** şîr-i Hâk ol nâmı var
1. Kaside

elâ [2] Sarı ile mavi arasındaki renk. (Yalnız göz hakkında müstameldir.)

13. Gözi **elâsı** tıtdı kün fe-kâni
14. Ne âl itdi görüñ 'aynı elâsın
149. Gazel

5. Gözi **elâsı** tıtdı kün fe-kâni
6. Ne âl eyler görüñ 'aynuñ elâsı
226. Gazel

elţâf-ı celîl [1] Yüce Allah'ın lütufları.

5. Aç cemâlün perdesin ref' eyle 'uşşâka hiçcâb
6. Zâhir ola ol vecihden câna **elţâf-ı celîl**
114. Gazel

elţâf-ı Sübhâni [1] İlahi lütuflar.

1. Bi-hamdi'llâh zühür itdi yine **elţâf-ı Sübhâni**
2. Terağ fi'l-cümle tarğ olup ferağ-bağş eyledi cânı
251. Gazel

elvân [1] Renkler.

7. Nedendür bağ-ı 'âlemde çiçekler muhtelif **elvân**
8. Boyacısı bir iken hep bu eşcâr ile ezhâruñ
103. Gazel

el-yevme tüczâ [1] "Bugün herkese kazandığının karşılığı verilir. Bugün haksızlık yoktur. Şüphesiz Allah hesabı çarçabuk görendir." (Mü'min40/17) ayetinden iktibastır.

7. Teşne-i **el-yevme tüczâ** sırrına irdi bugün
8. Râh-ı Hâk'da bir iden imrüz ile ferdâsını
278. Gazel

emânet [1] Güvenilir bir kimseye saklaması veya birine teslim etmesi için bırakılan şey veya kimse, vedâ.

5. Dinildi vaşf-ı Âdem'de egerçi 'allemel-esmâ
6. İdüp esrârına vâkıf **emânet** eyledi hâmil
123. Gazel

emîn [3] Güvenilir, inanılır, îtimat edilir (kimse), inak.

1. Kenz-i esrârına yâ Rab eyle luţfuñla **emîn**
2. Her murâdı sen virirsin yâ mucîbe's- sâ'ilin
1. Murabba

11. Eyledün çünkü 'araznâya **emîn**
12. İre tafşile yine icmâlümüz
83. Gazel

7. İt şîrât-ı müstakimde bize tevfiķuñ refiķ
8. Eyledün innâ 'araznâ hamlane çünkü **emîn**
178. Gazel

emîr [2] Bir kavim veya memleketin başı, başkan, bey, reis.

19. **Emîrüm** seyyidüm sensin bugün ey hûblaruñ şâhi
20. Vücüdüm şehrin virdi cemâlün cündi yağmaya
204. Gazel

1. Melağat mülkinün sensin **emîri**
2. Kemend-i zülfünün oldum eşiri
261. Gazel

emr [10] Buyruk, buyrulan şey.

1. Senün **emr**ünleķâ' im cümle eşyâ
2. Bu kudretdedür dünyâ vü 'uķbâ
1. Kısa Mesnevi

9. Musahğâr **emr**üne arz u semâvât
10. Senün hükümñdedür şems ile zerrât
5. Murabba

1. Eyle mesrür bu şikeste-bâlumi
2. Kıl muvâfiķ **emr**üne her ħâlumi
16. Matla

17. Anuñ **emri**yle devr eyler nüñ eflâk
18. Kemâl-i kudretin 'aql itmez idrâk
24. Murabba

5. Kemâl-i cüduña yok ħadd ü gâyet
6. Dü 'âlem **emr**üne yâ Rab musahğâr
50. Gazel

9. Luţf ile eyle Fenâyi'ye nazar
10. Kıl muvâfiķ **emr**üne ef'âlümüz
82. Gazel

11. Fe firrû **emr**ini güş idicek cân
12. Güzer eyler ķadîmî âşiyâna
198. Gazel

7. Bu **emr**ün şavtıyla harfsiz dinildi çünkü ahkâmı
8. İşaretle buyurdi lî me'allahü habîb'ullah
215. Gazel

5. Olalum hâsibü **emr**ine maẓhar
6. İki 'âlemde gösterme hisâbı
268. Gazel

13. Dü 'âlem **emr**ine cümlesi münkâd
14. Gerek dervîş gerek şâh u gedâdur
59. Gazel

emr-i Hakk [3] Allah'ın emri, buyruğu.

9. Maḥrem olsağ ger ḥarîm-i vaşluna yârûn n'ola
10. Fetḥ-i bâb eyledi **emr-i Hakk** ile der-bânumuz
80. Gazel

13. **Emr-i Hakk**'ı fark idüp fûrkatden olmağdur ḥalâş
14. Ey Fenâyi neş'e-i suğrâ vü kübrâdan ğarâz
90. Gazel

7. **Emr-i Hakk**'ı itmeyen fark kaldı fûrkatde müdâm
8. Âşinâdan pes ne ma'niden seçer bigâneyi
200. Gazel

emr-i küñfe-kân [4] "Bir şeyi dilediğinde ona sadece 'Ol!' der, o da hemen oluverir." (Bakara2/117) ayetinden iktibastır.

3. **Emr-i küñ**le bunca mevcûda geyürdüñ ḥıl'ati
4. Zerre-i nâ-çize kılsañ n'ola vaşluñı 'aṭâ
1. Gazel

3. İki 'âlem ḥalkınuñ mefhümü vuşlatdur hemân
4. **Emr-i** kâne **kün fe-kân** hükmi ne in ü ân imiş
89. Gazel

9. Maḥşûd-ı **emr-i küñ fe-kân**
10. Zâtuñ durur zâhir nihân
13. Murabba

17. Maḥşûdı **emr-i küñ fe-kân**
18. Zâtuñ durur zâhir nihân
19. Murabba

emr-i muḥâl [1] Gerçekleşmesi mümkün olmayan iş.

1. Ey kemâl-i kudretünde iki 'âlem bir ḥayâl
2. Künhi vaşfuña irişmek mâ-sivâ **emr-i muḥâl**
50. Matla

emr-i mütü [6] "Ölünüz emri. Ölmeden önce ölünüz." hadisinden iktibastır.

11. **Emr-i mütü**ya ideğör imtişâl
12. Geç sivâdan ḥazret-i Mevlâ'ya ir
10. Murabba

17. **Emr-i mütü** hükmine itmişdi gerçi imtişâl
18. Küllü nefsin ma'nisinden zâhiren kıldı beyân
1. Tarih

5. **Emr-i mütü** emrine ey dil ideğör imtişâl
6. Zâhir ola her nefesde diðeye râz-ı nihân
181. Gazel

3. Kılâğör **emr-i mütü**ya itâ'at Hakk'a ḳurbet bul
4. Şaḳın bākî ḳalur şanma begüm bu fânî dünyâyı
284. Gazel

7. **Emr-i mütü** râhına eyledi sâlik insilâk
8. Vâşıl oldu küntü kenzüñ gencine ḳable'l- hisâb
17. Gazel

5. **Emr-i mütü** emrine ey dil ideğör imtişâl
6. Zâhir ola her nefesde diðeye râz-ı nihân
181. Gazel

emr-i na'leyk [1] "Şüphe yok ki, ben senin Rabbinim. Hemen ayakbılarını çıkar. Çünkü sen mukaddes vadi Tuvâ'dasın." (Taha20/12) ayetinden iktibastır.

9. **Emr-i na'leyk**eden alduñsa naşîb
10. Hâ'il olmaz sırruña bu cân u ten
153. Gazel

emrüz u ferdâ [1] Bugün ve yarın.

9. Neş'e-i el-yevme tüczâ ḥâşılın bulduğ bugün
10. Bu durur maḥşûd olan **emrüz u ferdâ**dan ğarâz
90. Gazel

emşâl [1] Numuneler, örnekler; eşler,benzerler.

5. 'Aşr-ı **emşâli**yle zâhid 'âşıka ta'n eyleme
6. 'Ârif olan her nefesde buldı anı nice yüz
81. Gazel

emvâc [3] Dalgalar.

3. Şarşarından kibriyânunñ heft deryâ dem-be-dem
4. Ḥayret **emvâc**ında eyler ḳatre gibi iztîrâb
21. Gazel

15. Fenâyi bendeñi bir bahre ırgür
16. Görine ḳatresinden nice **emvâc**
32. Gazel

5. Temevvüc itdi çün baḥr-i ḥaḳıḳat
6. Anuñ **emvâc**ını imdâda geldük
112. Gazel

enbiyâ [1] Nebiler, peygamberler.

27. Rehber oldu sidreye dek gerçi kim rûḥu'l- emîn
28. Kaldı Cibri'l **enbiyâ** ervâḫı ol kıldı güzer
1. Kaside

enbiyā vü evliyā [1] Peygamberler ve veliler.

9. Eyle yâ Rabbi Fenâyi kuluña luṭf u kerem
10. **Enbiyā vü evliyā**ya şol ki ikrâr eyledüñ
102. Gazel

encüm [2] Yıldızlar.

3. Görinen hengâm-ı şeb **encüm** degildir ber-felek
4. Dökdi göz yaşını anuñ rıhletine âsümân
1. Tarih

9. Tecellî-i cemâlün pertevinden
10. Ki şems ile kamer **encüm** münevver
46. Gazel

endām [1] Vücut biçimliliği, boy bos, kamet.

1. Lâ-mekân iline irüp buldı ol cānânını
2. Gerçi 'unşurdan mürekkebe eylemiş **endāmını**
27. Matla

enfüs [2] Nefisler, yaşayanlar, hayat sâhipleri, canlılar.

3. Temennâ-yı vişâlünde dü 'âlem
4. Gerek **enfüs** efendi gerek âfâk
93. Gazel

1. Umarlar luṭf u ihşânunu 'uşşâk
2. Gerek **enfüs** efendi gerek âfâk
96. Gazel

enfüs ü âfâk [2] Nefis ve nefis dışı şeyler, öznel ve nesnel şeyler.

11. Zâhir olsun **enfüs ü âfâk** sırr-ı irci'i
12. Tîb-ı hâtır vire cāna ol hitâb-ı müstetâb
24. Gazel

7. Rahmetinden feth-i muṭlak bâbin açdı çün Kerim
8. Nuşretile **enfüs ü âfâk** tebşir eyledi
246. Gazel

en-nâsu niyâm [2] "İnsanlar uykudadır. Öldükleri zaman uyanırlar." Hadis olduğu söylenen ifadeden iktibastır.

9. Nazar itdünse **en-nâsu niyâma**
10. Gider bu h'âb-ı ğafletten menâmı
279. Gazel

17. Nazar eyle gel **en-nâsü niyâma**
18. Hâkikatde dilersenî intibâhı
275. Gazel

ensâb [1] Nesepler, soylar.

1. Neseble iftihâr itmek hevesdür
2. Fülân **ensâb** ehl-i 'aḳla besdür
7. Matla

envâ'-ı 'atâ [2] Çeşit çeşit bağış, iyilik.

13. Levh-i dilden ḥakk ola resm-i sivâ
14. Zâhir ola rûḥa **envâ'-ı 'atâ**
2. Murabba

3. Firâk odına süzân itme cānı
4. Umaruz vaşluñ **envâ'-ı 'atâ**dan
152. Gazel

envâ'-ı fütüh [1] Türürlü türürlü açılış.

7. Feyz-i fazluñdan umaruz ola **envâ'-ı fütüh**
8. Maḥz-ı luṭfuñla 'ademden bizi çün var eyledüñ
102. Gazel

envâ'-ı ğınâ [1] Zenginliğin çeşitleri

3. Nazar kıl fakru faḥri lem'aşından
4. Bulam zımnında **envâ'-ı ğınâ**yı
254. Gazel

envâ'-ı ḥüsrân [1] Çeşitli zararlar.

3. Çü mihr-i devletün oldı ṭulü'ı burc-ı nuşretten
4. 'Adû-yı bed-nihâd görse n'ola **envâ'-ı ḥüsrân**
2. Tarih

envâ'-ı ihşân [2] Çeşit çeşit iyilik ve bağış.

17. Bir avuç ḥâk iken eyledüñ insân
18. 'Atâ kılduñ niçe **envâ'-ı ihşân**
20. Murabba

17. Bir avuç ḥâki itdün çünki insân
18. 'Atâ kılduñ aña **envâ'-ı ihşân**
23. Murabba

envâ'-ı sürür [1] Türürlü türürlü sevinç.

5. Keşret-i eşyâda eyle vaḥdetün sırrın 'ayân
6. Zâhir ola cism ü cāna tâ ki **envâ'-ı sürür**
65. Gazel

envâ'-ı ziyâ [1] Çeşitli ışıklar.

5. Râh-ı ḥâk'da niçe demler bād-veş sa'y eyle kim
6. Mürde-i rûḥdan irişe ḳalbe **envâ'-ı ziyâ**
10. Gazel

envâr [13] Nurlar, aydınlıklar.

11. Ğarḳ ola **envâra** sâlik ser-te-ser
12. Yâ 'Alim ü yâ Ḥâkim ü yâ Raḥim
2. Murabba

1. Ara yerden cāna ref' ola ḥicâb
2. Göre göz **envârını** bî-irtiyâb
2. Tuyuğ

5. İrmege şem'-i cemâli bezminüñ **envâr**ına
6. Perr ü bâli eyle süzân ey gönül pervâne-vâr
51. Gazel

1. Zencir-i zülfiñ kaydına şayd olmayan divânedür
2. Şem'-i ruhuñ **envâr**ına şems ü kamer pervânedür
66. Gazel

9. Ref olına muhtecibden perdeler
10. Dideden **envâr**uñi eyleme dür
78. Gazel

11. Levh-i dilden hakk ola nağş-ı sivâ
12. Dideden olmasun **envâr**uñ nihân
158. Gazel

3. 'Arüs-ı ma'na ref ide hiçâbın
4. Ola eşyâda **envâr**uñ nümâyân
3. 174. Gazel

3. Ola eş-şavmu li **envâr**ına sâlik mazhar
4. Gicemüz kadre irüp rüzumuz a'yâd eyle
185. Gazel

11. 'Aât it rabbi erni lem'asından
12. İrişdür Müsa'yı **envâr**-ı Tûr'a
212. Gazel

7. Şems-i zâtuñ şu'lesinden vir naşib
8. Pür-ziyâ kıl qalbümüz **envâr** ile
216. Gazel

11. Bizî 'ilm-i ledünden eyle âgâh
12. Görem **envâr**uñi ez her kemâhî
275. Gazel

23. Cihâni tutdı **envâr**ı
24. Şükürler olsun Allâh'a
38. Murabba

9. Hudâyâ zâtuñ **envâr**ın Fenâyi'den nihân itme
10. Ola mazhar kemâlâta ol evşâf-ı kemâlîden
168. Gazel

envâr-ı cemâl-i yâr [1] Sevgilinin cemalinin nurları.

5. Geçür bu ikilikden birlik iline irgür
6. Meşhüd olına her dem **envâr-ı cemâl-i yâr**
57. Gazel

envâr-ı dîdâr [1] Tecelli nurları.

9. Fenâyi derd-mende kıl hidâyet
10. Hemân **envâr-ı dîdâr** ola kaşdı
272. Gazel

envâr-ı Hâk [1] Hakk'ın nurları.

15. Dola **envâr-ı Hâk** arz u semâya
16. Meded senden 'inâyet ıssı Mevlâ
31. Murabba

envâr-ı kudsî [1] Kutsal nurlar.

11. Şanasın mescid-i aqşâdur ol kim
12. Dolar **envâr-ı kudsîlerle** her ân
3. Tarih

envâr-ı liķâ [1] Yüzün nurları.

1. Şun ey sâķi bize câm-ı şafâyi
2. Görem devrinde **envâr-ı liķâyı**
254. Gazel

envâr-ı Rahmânî [1] Rahmanî nurlar.

9. 'Ale'l-'arş istevâ remzin Fenâyi'ye 'atâ eyle
10. Nümâyân ola her câda aña **envâr-ı Rahmânî**
286. Gazel

envâr-ı şühüd [1] Tecelli nurları.

3. H'âb-ı gafletden uyar gönül gözin
4. Zâhir ola câna **envâr-ı şühüd**
36. Gazel

envâr-ı yâr [1] Sevgilinin nurları.

9. Ger irişse luţf u fazl-ı kird-gâr
10. Ğâ'ib olmaz dideden **envâr-ı yâr**
41. Murabba

enver [1] Daha, pek, en nurlu.

35. Cümle varın tîb-ı hâfîrla taşaduk eyledi
36. Mihr ü mehden **enver** itdi sırrımı ol pür-hüner
1. Kaside

Enverî [2] Ünlü İranlı şair.

5. Bu nazmuñ olmadı remzine vâķıf
6. Gerek Selmân u Âşaf **Enverî**'dür
41. Gazel

7. Bu nazma dimedi kimse nazîre
8. Gerek Selmân u Âşaf **Enverî**'dür
42. Gazel

enzâr [1] Bakışlar, nazarlar.

15. Şems-i zâtuñ zerresinden kıl Fenâyi'ye nazâr
16. Ola bir **enzâra** mazhar hadd ü pâyân olmasun
150. Gazel

erbâb [1] Bir işten iyi anlayan, o işte becerikli, usta, mâhir olan kimse [Genellikle tekil anlamında kullanılır].

3. Hem-dem ol gel ney gibi **erbâbına**
4. 'İsa-veş Rûhu'l-ğudûsden ire dem
130. Gazel

erbâb-ı 'uqûl [1] Akıl sahipleri.

3. Cümle mevcûdâtda mestûr eyledüñ esrâruñı
4. Pes bu esrâr ile hayrân oldı **erbâb-ı 'uqûl**
121. Gazel

erjñi [1] Bana göster. “Musa tayin ettiğimiz vakitte (Tur'a) gelip de Rabb'i onunla konuşunca “Rabbim! Bana (kendini) göster; seni göreyim!” dedi. ” (A'raf7/143) ayetinden iktibastır.

7. Dinildi len terâñi Mûsa'ya gerçi
8. Velî itdi **erjñi** nûrın iğkân
164. Gazel

erkân [1] Rük'n'ler, başlıca taraflar.

23. Fenâyi gönçe-i bahtı ola güller gibi hândân
24. Cihân durdukça âbâdân ola âyiñ ü **erkânı**
2. Tarih

er-raḥman 'ale'- 'arş istevâ [1] “Rahman, arşa istiva etmiştir.” (Taha20/5)

7. Eger bildünse **er-raḥman 'ale'- 'arş istevâ** remzın
8. Güzer kıl ğın ile ândan nazâr it vech-i Raḥmân'a
192. Gazel

ervâḥ [1] Ruhlar, canlar.

27. Rehber oldı sidreye dek gerçi kim rûhu'l- emiñ
28. Qaldı Cibrîl enbiyâ **ervâḥı** ol kıldı güzer
1. Kaside

ervâḥ-ı kudsî [1] Kutsi, yüce ruhlar.

13. Fedâ idüp yoluñda kişi nefsi
14. Refîkümüz ola **ervâḥ-ı kudsî**
33. Murabba

erzân [3] Kolay elde edilebilir, ucuz, bol.

7. Kelâm-ı küllü şey'inden irişdi câna çün feyzi
8. Şühüd-ı vaḥdet-i zâtı olursa n'ola **erzânım**
131. Gazel
15. 'Urûc eylerdi meh gibi Fenâyi burc-ı mes'ûda
16. Olursa şems-i zâtuñdan aña yek zerre **erzânı**
229. Gazel

3. İkiliği ref idüben aradan
4. Vaḥdet-i zâtiyyesin **erzân** ider
77. Gazel

erzânî [8] Layık, değer, uygun.

11. Mübârek ide bu fetḥi Cenâb-ı Ḥazret-i Raḥman
12. Umaruz 'an-ğarıb ola nice nuşretler **erzânî**
2. Tarih
3. Qamu maḥlûka meccânen vücûdi eyleyüp in'âm
4. Cedîden mürde dillere hayât eyledi **erzânî**
251. Gazel

11. Fetihler ide **erzânî** cenâb-ı ḥazret-i Bârî
12. İki 'âlem merâmını kıla qullarına i'tâ
12. Gazel

1. Şükür Bârî'ye fetḥ itdi yine ebvâb-ı ihşâmı
2. Şühüd-ı vaḥdet-i zâtı umaruz ola **erzânî**
228. Gazel

1. Tecellî-i cemâlünle mücellâ kıl dil ü cânı
2. Şu'â-ı tal'atüñ eyle iki 'âlemde **erzânî**
253. Gazel

1. Nuğuş-ı resm-i kevneynden ḥalâş it bu dil ü cânı
2. Vişâlün zevkını eyle iki 'âlemde **erzânî**
258. Gazel

3. Tesellî-i vişâlünle bizi hândân ü şâdân it
4. Şühüd-ı zâtuñı eyle iki 'âlemde **erzânî**
283. Gazel

1. Vişâlün zevkını eyle iki 'âlemde **erzânî**
2. Ḥalâş it derd ile ğamdan kerem kıl cism ile cânı
286. Gazel

esâs [2] Temel, asıl, hakikat.

13. **Esâsı** yoğ iken arz ü semânün
14. Fenâyi mazhar idi ol cemâle
187. Gazel

9. Fenâyi bulsa n'ola sırr-ı tevḥîd
10. Eḥaddendür bu tevḥîdüñ **esâsı**
262. Gazel

eşcâr ile ezhâr [1] Ağaçlar ve çiçekler.

7. Nedendür bağ-ı 'âlemde çiçekler muhtelif elvân
8. Boyacısı bir iken hep bu **eşcâr ile ezhârıñ**
103. Gazel

eşcâr u evrâk [2] Ağaçlar ve yapraklar.

9. Ve in min şey' kelâmın iden iz'ân
10. Görür zâkir anı **eşcâr u evrâk**
93. Gazel

9. Güvâh-ı vaḥdetüñdür iki 'âlem
10. Müsebbihler seni **eşcâr u evrâk**
96. Gazel

eşer [14] Eser, iz, nişan.

19. Kalmaya tâ zenb-i fâniden vücûdunda **eşer**
20. Her murâdı sen virirsın yâ mucjbe's- sâ'ilin
1. Murabba

21. Âsitân-ı 'âlişânın kıble-i cân idegör
22. Sırr-ı pâkinden irişe sirruña tâ ki **eşer**
1. Kaside

9. Ger olursa cânâ luṭf ile nazâr
10. Kalmaya arada benlikden **eşer**
2. Murabba

19. Var ise 'ayn-ı başıretten **eşer**
20. Geç sivâdan ḥazret-i Mevlâ'ya ir
10. Murabba

27. İre aña senden **eşer**
28. Gülzâr-ı sırdan vir ḥaber
44. Murabba

15. Feyz-i zâtuñdan ire cânâ **eşer**
16. Dâ'imâ vaşluñla ḥandân it bizi
42. Murabba

13. Baḥr-ı bî-pâyâna ğarḳ it ey Fenâyi katreñi
14. Kalmaya hergiz arada zenb-i fâniden **eşer**
44. Gazel

7. İrdi pervâneye illâ vechehüden çün **eşer**
8. Perr ü bâlini cemâlün şem'ine süzân ider
53. Gazel

3. Dâḥil olsañ ger bu şehre çok temâşâ göresin
4. Arayuban bulmayasın çâr 'unşurdan **eşer**
3. 62. Gazel

3. Geçürdi cezbeñ 'uşşâkı iki 'âlem kıyûdından
4. **Eşer** kalmazsa bi'l-küllî n'ola nâm u nişânımdan
143. Gazel

9. Kalmadı arada ğayrıdan Fenâyi'de **eşer**
10. Cümle mevcûdâtı yoḳdan var iden kaldı hemân
166. Gazel

3. Geçürdi cezbeñ 'uşşâkı iki 'âlem kıyûdından
4. **Eşer** kalmazsa bi'l- külli n'ola nâm u nişânımdan
167. Gazel

1. Diyâr-ı ğurbete düşdüm cüdâ oldum mekânımdan
2. Nişânım bî-nişân oldı **eşer** kalmadı varımdan
180. Gazel

11. Bulagör aḥbaptü en u'raf rumûzından **eşer**
12. 'Arifün bir ânına olmaz bahâ iki cihân
181. Gazel

eşer [4] Tesir etmek, etki etmek.

1. Sehv ü nisyânımuza yâ Rabbenâ kıлма nazâr
2. 'Afv u ğufrânıñdan irsün cism ile cânâ **eşer**
56. Gazel

11. Şems-i zâtuñdan irerse zerre-veş cânâ **eşer**
12. Kabz u bastı luṭf u ḳahrı cism ü cân yek-sân ider
73. Gazel

1. Sehv ü nisyânımuza yâ Rabbenâ kıлма nazâr
2. 'Afv u ğufrânıñdan irsün cism ile cânâ **eşer**
69. Gazel

9. Dâ'im semâ' ü nâle vü raḳş u fiğân ider
10. Kimün ki ire ḳalbine cânâ **eşer** zi-ney
252. Gazel

esfel [1] Daha, pek sefil; alçak yer, aşağı, dip.

7. İrişdi evc-i a'lâya **esfelden**
8. Maḥv idenler vücûd-ı cismânı
237. Gazel

esjr [3] Tutsak.

5. Vişâlün bezmine eyle sezâ-vâr
6. **Esjr**-i dest-i nefsdan olam i'tâḳ
93. Gazel

3. Leyli-i zülfün dili Mecnün-şıfat itdi **esjr**
4. Düşdi vaşluñ ḳaydına gör derdini diñvânenün
107. Gazel

1. Melaḥat mülkinün sensin emiri
2. Kemend-i zülfünün oldum **esjri**
261. Gazel

esjr-i dehr-i dün [1] Alçak dünyanın esiri.

3. **Esjr-i dehr-i dün** itme sivâ ḳaydından it iṭlâḳ
4. Nazâr-ı luṭf ile Mevlâ 'ibâda baḳa gelmişdür
58. Gazel

eşki [1] Gözyaşı.

3. Meded-cüy olmasa 'âlem eger bu **eşki** silmeden
4. Göl eylerdi felek gibi dem-â-dem heft deryâyı
265. Gazel

esmâ [3] İsimler, adlar, namlar.

5. Vesâit ḳaṭ' iden buldı müsemmâ
6. Vesâ'ıldür bu yolda gerçi **esmâ**
7. Gazel

3. Ruḥuñ esmā-yı ḥüsnādur te'ālā şānühü gör kim
4. Ne iḥsān eylemiş muḥsin bu ḥüsn-i vech-i **esmāya**
196. Gazel

3. Ādemiden 'ilm-i esmā öğrenen oldu melek
4. Cinnüñ aşlı nār idi öğrenmedi **esmā**muzı
238. Gazel

esmā-yı ḥüsnā [1] Allah'ın güzel isimleri.

3. Ruḥuñ **esmā-yı ḥüsnādur** te'ālā şānühü gör kim
4. Ne iḥsān eylemiş muḥsin bu ḥüsn-i vech-i esmāya
196. Gazel

esrā bi-'abdiḥ [2] “Bir gece kendisine ayetlerimizden birkaçını gösterelim diye (Muhammed) kulunu Mescid-i Haram'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksa'ya götüren Allah noksan sıfatlardan münezzehtir; O gerçekten işitendir, görendir.” (İsra17/1) ayetinden iktibastır.

7. Eyledi **esrā bi-'abdiḥ** leylinüñ mi'rācını
8. Cān u dilden kim olursa Ḥazret-i Mevlā'ya kul
121. Gazel

9. Müntehāsın bulmağa **esrā bi-'abdiḥ** sırrınıñ
10. Refref-i tefriḍe irgür pāyemi ayak ayak
97. Gazel

esrār [29] Sırlar, gizler.

3. Ḥāl u ḥaddi vechine aşüftedür bu 'aql u cān
4. Lebleri **esrār**ına iki cihān ḥayrān olur
1. Nazm

1. Derin efendi 'ālem cümle 'ālem
2. Bu **esrār** ile ḥayrān ibn-i Ādem
5. Matla

15. Ğarç ola **esrār**ına cān u dili
16. Luṭf u iḥsān ıssı sulṭānum meded
7. Murabba

9. Cümle-i eşyāda mestür eyledi **esrār**ını
10. Hep anuñ āşāridur zāhir olan zulmet ziyā
9. Gazel

7. Maḥz-ı faḫluñla ilahî 'ālim it **esrār**uñla
8. İdelüm her ḥāl ile sırr-ı resüle iktidā
11. Gazel

3. 'Anber-efşān zülfinüñ **esrār**ını 'arif bilür
4. Āşinā sırrın ne bilsün özünü bilmez ğarib
18. Gazel

3. Eyle **esrār**uñı 'aynuma 'ayān
4. Kıl müyesser 'ayn-ı zātuña şühüd
33. Gazel

11. Kimin **esrār**ına eyledi vākıf
12. Kimi mağlūb-ı nefis ile hevādur
59. Gazel

5. Geçür bu naqş-ı keşretten irişdür vaḥdet-i zāta
6. 'Ayān it 'ayna **esrār**uñ arada olmaya mestür
72. Gazel

9. Beyān-ı küntü keniz eyler egerçi nergis ü lāle
10. Bice belhüm eḍal bilsün rumüzını bu **esrār**uñ
103. Gazel

3. Cümle mevcūdātta mestür eyledüñ **esrār**uñı
4. Pes bu esrār ile ḥayrān oldu erbāb-ı 'uḫül
121. Gazel

5. İki 'ālem kıyūdından kıl ıtlāk
6. Kıl **esrār**uña vākıf ḥāle āġāh
199. Gazel

7. Maḥrem olan **esrār**uña irişdi zevk-i vaşluñla
8. Manzar olup didāruña buldı merāmın bî-ḥisāb
27. Gazel

11. Keşf eyle gel **esrār**uñı
12. Gülzār-ı sırdan vir ḥaber
44. Murabba

3. Cümle mevcūdātta mestür eyledüñ **esrār**uñı
4. Pes bu esrār ile ḥayrān oldu erbāb-ı 'uḫül
121. Gazel

5. Dinildi vaşf-ı Ādem'de egerçi 'alleme'l-esmā
6. İdüp **esrār**ına vākıf emānet eyledi ḥāmil
123. Gazel

9. Ḳamu aḫvālümüz iḥsāna mevḫūf
10. İki 'ālem bu **esrār** ile ḥayrān
157. Gazel

7. Nite vaşf idem vişālüñ vaşfını
8. Olur **esrār**uñla ḥayrān kün fe-kān
159. Gazel

15. Fenāyi'ye içür 'ışkuñ meyinden
16. Kıl **esrār**uña vākıf ḥāle āġāh
186. Gazel

5. Yine ḥayretde niçe bir cān u dil nālān ola
6. Kendi **esrār**ı ile ḥayrān ide ol pādişāh
193. Gazel

7. Niçe bir olalum ḥayretde nālān
8. Ola vākıf dil **esrār**-ı kümüña
194. Gazel

11. Sivā kıyūdından eyle bizi ıtlāk
12. Kıl **esrār**uña vākıf ḥāle āġāh
218. Gazel

13. Vuşlatı **esrār**maḥayrān Fenāyi işbu cān
14. Virmedi iki cihāna vuşlatuñ bir ānımı
260. Gazel

19. Fenāyi kuluña eyle hidāyet
20. Ola **esrār**uña vākıf kemāhı
275. Gazel

3. ‘Ābidān zühd ü ‘ibādetle dilerler şöhreti
4. Ol durur maḥbül-i ‘ālem hıfz ide **esrār**uñı
280. Gazel

13. Luṭf ile eyle Fenāyi’ye nazar
14. Aña fetḥ it küntü keniz **esrār**ımı
281. Gazel

7. Bizden gidelüm bize arada ḳoma perde
8. Serrāda vü ḳarrāda **esrār**uñı ḳıl izhār
57. Gazel

9. Sırr-ı pāküñ it Fenāyi’ye ‘ayān
10. Tā ki ḥayrān ola bu **esrār** ile
216. Gazel

11. Cām-ı vaşluñ cür‘asını nüş iden buldı ḥayāt
12. Dü cihāni vaḥdetüñ **esrār**ı ḥayrān eyledi
257. Gazel

esrār-ı Ḥaḳ [2] Hakk’ın sırları.

11. Fetḥ olup bāb-ı ma‘āni keşf olup **esrār-ı Ḥaḳ**
12. Zerrece iḥsān olursa pertev-i Raḥmān’dan
173. Gazel

3. Yum gözüñi dü cihāndan özüñe eyle nazar
4. Aḳ gözün **esrār-ı Ḥaḳḳ’a** dide-i Ḥaḳḳ ile baḳ
100. Gazel

esrār-ı ḳadem [1] Uğurun sırları.

1. Fazluñ ile ḳıl bize luṭf u kerem
2. Zāhir ola tā ki **esrār-ı ḳadem**
133. Gazel

esrār-ı nihāni [1] Gizli sırlar.

9. Gider āyiñe-i dilden ḡubārı
10. Görine anda **esrār-ı nihāni**
287. Gazel

esrār-ı vaşl [1] Kavuşmanın sırları.

11. Olur **esrār-ı vaşluñda** dü ‘ālem gerçi kim ḥayrān
12. İrerdi cāna bir behre eger olursa ‘avn’ullah
215. Gazel

esrār-ı yār [1] Sevgilinin sırları.

9. Fetḥ olup bāb-ı ma‘āni keşf olur **esrār-ı yār**
10. Nefy ü işbātla Fenāyi bāb-ı ḳalbi eyle daḳ
94. Gazel

eşref-i evlād-ı Ādem [1] Ademoğullarının en şereflişi,
insanların en şereflişi; Hz. Muhammed.

29. **Eşref-i evlād-ı Ādem** menba’-ı cüd u kerem
30. Dīn-i bāḳı da’vetin ‘ām eyledi der-baḥr u ber
1. Kaside

eş-şavmu li [2] Oruç benim içindir. “Allah buyurdu ki:
Ancak oruç müstesna. Çünkü o benim içindir; onun
mükāfatını ancak ben vereceğim.” hadisinden iktibastr.

3. Ola **eş-şavmu li** envārına sālīk maḥzar
4. Gicemüz ḳadre irtüp rüzumuz a’yād eyle
185. Gazel

7. İdüp **eş-şavmu li** remzini iz‘ān
8. Sivā resminden idegör şiyāmı
279. Gazel

eş-şükrü lillah [16] Şükür Allah'adır.

1. Nazar ḳıldı yine luṭf ile Allah
2. Diyelüm dā’imā **eş-şükrü lillah**
24. Murabba

3. İdüp sırrına vākıf ḥāle āḡāh
4. Diyelüm dā’imā **eş-şükrü lillah**
24. Murabba

7. Geçürdi ḳalbümüz resm-i sivādan
8. Diyelüm dā’imā **eş-şükrü lillah**
24. Murabba

11. N’ola eylerse zātını nihāni
12. Diyelüm dā’imā **eş-şükrü lillah**
24. Murabba

15. Murādını virür her nā-murāduñ
16. Diyelüm dā’imā **eş-şükrü lillah**
24. Murabba

19. Nice şükr ide aña bir avuç ḥāk
20. Diyelüm dā’imā **eş-şükrü lillah**
24. Murabba

23. Umar bu ḥaste dil nūr-ı şühüdü
24. Diyelüm dā’imā **eş-şükrü lillah**
24. Murabba

27. Anuñdur çün yekūnu küllü mā kān
28. Diyelüm dā’imā **eş-şükrü lillah**
24. Murabba

1. İrişdik yine mevlūd-ı Resūl'e
2. Diyelüm dem-be-dem **eş-şükürü li-llah**
37. Murabba

3. Kuşurumuz qarın ola kabüle
4. Diyelüm dem-be-dem **eş-şükürü lillah**
37. Murabba

7. Degil bir kerre luṭf ide mükerrer
8. Diyelüm dem-be-dem **eş-şükürü lillah**
37. Murabba

11. 'Ulüvv-i şānımı 'aql itmez idrāk
12. Diyelüm dem-be-dem **eş-şükürü lillah**
37. Murabba

15. Kudümü 'ālemine oldı rahmet
16. Diyelüm dem-be-dem **eş-şükürü lillah**
37. Murabba

19. Bizi irgür vişālün ni'metine
20. Diyelüm dem-be-dem **eş-şükürü lillah**
37. Murabba

23. Mufaşşal añladı her faşl u bâbın
24. Diyelüm dem-be-dem **eş-şükürü lillah**
37. Murabba

27. İfāza ide feyzin aña her dem
28. Diyelüm dem-be-dem **eş-şükürü lillah**
37. Murabba

estağfir'ullāh [2] "Allah'tan af ve mağfired dilerim"
anlamında duâ sözü.

3. Gider benlik hicābını aradan
4. Vücüdüm zenbine **estağfir'ullāh**
199. Gazel

1. Vücüdüm zenbine **estağfir'ullah**
2. 'Aṭā kıl nūr-ı zātuñ şey'e li'llah
218. Gazel

estağfir'ullah el- 'azim [7] Yüce olan Allah'tan af dilerim.

23. Qalmaya mir'āt-i dilde dü cihāndan hemm ü gam
24. Sehv ü nisyānumuza **estağfir'ullah el- 'azim**
16. Murabba

1. Cürm ü 'ișyāna umaruz bakmaya Rabb-i Kerim
2. Sehv ü nisyānumuza **estağfir'ullah el- 'azim**
16. Murabba

3. Kıla yolunda refiḳumuz sırāt-ı müstaḳim
4. Sehv ü nisyānumuza **estağfir'ullah el- 'azim**
16. Murabba

7. Var iken vech-i kerimün ğayra meyl itmek ḥaṭā
8. Sehv ü nisyānumuza **estağfir'ullah el- 'azim**
7. 16. Murabba

11. Zevk-ı vaşluñdan dil-i maḥzūna iriše sürür
12. Sehv ü nisyānumuza **estağfir'ullah el- 'azim**
16. Murabba

15. Şıdḳ u ihlās ile dā'im diyelüm leyl ü nehār
16. Sehv ü nisyānumuza **estağfir'ullah el- 'azim**
16. Murabba

19. Kıl 'ināyet girmeye araya ins ile melek
20. Sehv ü nisyānumuza **estağfir'ullah el- 'azim**
16. Murabba

eşyā [20] Şeyler, nesnelere, mevcudat.

1. Füyüzi senden alur cümle **eşyā**
2. Seni senden ider bu dil temennā
4. Gazel

11. Meded senden meded yā Ḥayy u Ḳayyüm
12. Kamu **eşyāya** sen virdün vücüdi
6. Murabba

23. Meded senden meded yā Ḥayy u Ḳayyüm
24. Görüp bilmege **eşyāya** kemāhij
6. Murabba

17. 'İbret ile itseñ **eşyāya** nazar
18. Vaḥdet-i zātıyyeden virür ḥaber
10. Murabba

15. Kamu **eşyā** lisān oldı
16. Şükürler olsun Allāh'a
38. Murabba

11. Lā-mekān oldı nāmuñ **eşyāda**
12. Lā-mekānsın bî-levn ü bî-emşāl
117. Gazel

3. Aşl-ı mevcūdāt zātum oldı fer'üm kâ'ināt
4. Cümle **eşyānuñ**vücüdi ḥük-m-i cüdum oldı bil
120. Gazel

1. Ketb idicek kâna mekân levḥ-i maḥfūza ḳalem
2. Kenz-i maḥfiden zuḥūra geldi **eşyā** lâ-cerem
134. Gazel

3. 'Arūs-ı ma'na ref' ide hicābın
4. Ola **eşyāda** envāruñ nümāyān
174. Gazel

9. Ṭayy idüp arz u semādan buldı vaḥdet sırrını
10. Küntü kenzen lem'asını buldı **eşyāda** 'ayān
181. Gazel

1. Ey gönül gel nazar-ı Hakk ile bak **esyāya**
2. Bugünü şalma şağın 'ākıl iseñ ferdāya
217. Gazel

5. Hakkikat üzere **esyādan** kemāhi
6. İrişe gūş-ı cāna Rabbī Rabbī
222. Gazel

5. Geçüp mevc-i mecāziden irişdür aşl-ı deryāya
6. Bulup añlayalum yā Rab hakkikat üzere **esyāy**
225. Gazel

9. Gönül āyinesinden gel nuş-ı ğayrı hakk eyle
10. Fenāyī bilmek isterseñ hakkikat üzere **esyāy**
228. Gazel

5. Görüp bilmegi kıl bize hidāyet
6. Hakkikat üzere **esyāy**ı kemāhi
232. Gazel

5. Sırr-ı remz-i 'alleme'l-esmāya 'ārifseñ eger
6. Senün ile bile görürsin tamām **esyāmu**
238. Gazel

1. Şems-i zātuñ zerresi **esyāyate**'şir eyledi
2. Pertev-i hüsniñ cihānı cümle tenvir eyledi
246. Gazel

7. Geçüp bu naş-ı şüriden irişdür sırr-ı ma'nāya
8. Nümāyān ola **esyādarumūz**-ı vech-i Raḥmanī
253. Gazel

7. Mecāzī mevce bakmayup bulalum aşl-ı deryāy
8. Görem āyine-i dilden hakkikat üzere **esyāy**
286. Gazel

3. Kamu **esyāya** cāmī' oldı zātuñ
4. Bahāne arada suğrā vü kübrā
7. Gazel

etemm [1] Ziyade tamam, kusursuz olan.

13. Luṭfuñ ile kıl Fenāyī'ye nazar
14. Ola fazluñ ile noşşāmı **etemm**
126. Gazel

eṭfāl-ı ervāh [1] Ruhların çocukları.

11. Almağa **eṭfāl-ı ervāh** nokṭa-ı bādan sebak
12. Bil ki mektep-ḥāne oldı çarḥ-ı mīnādan ğarāz
90. Gazel

etmemtū 'aleykūm [1] "Bugün size dininizi ikmal ettim, üzerinize nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslām'ı beğendim." (Maide5/3) ayetinden iktibastır.

5. Eyle **etmemtū 'aleykūm** ni'metinden hişşe-dār
6. Kıl müyesser iki 'ālemde devām-ı ni'meti
223. Gazel

eṭyeb [1] Çok hoş olanlar, en iyiler.

3. **Eṭyebi** me'ālinden ifrāz eyledi
4. Kıla maḳbūl anı rabbū'l- 'ālemīn
4. Tarih

ev ednā [2] "Sonra (Muhammed'e) yaklaştı, derken daha da yaklaştı. O kadar ki (birleştirilmiş) iki yay arası kadar, hatta daha da yakın oldu." (Necm53/9) ayetinden iktibastır.

3. Kābe kavseyni geçüp bulurduḳ **ev ednāya** yol
4. Şems-i zātuñ lem'asından feyz olursa zerre nūr
65. Gazel

5. Kuyūd-ı cān ile tenden ḥalāş olursa ger sırrum
6. Geçüp ma'nā-yı kavseyni ḥaber bile **ev ednādan**
160. Gazel

evc-i a'lā [2] En yüce zirve.

19. Mā-sivādan kılmış idi **evc-i a'lāya** 'urūc
20. Görinürdi şüretā cismi cihān içre hemān
1. Tarih

7. İrişdi **evc-i a'lāya** esfelden
8. Maḥv idenler vücūd-ı cismānı
237. Gazel

evc-i 'izzet [1] Yüceliğin zirvesi.

13. Rāz-ı derünüñ maḥremi irişdi **evc-i 'izzete**
14. 'İşki ḥadisini işit ḳo ğayrıyı efsānedür
66. Gazel

evc-i kemāl [2] Olgunluk, mükemmellik zirvesi.

11. Bugün **evc-i kemāle** irmeyen cān
12. Ḥalāş olmadı yarın cüst ü cūdan
163. Gazel

7. Şeref burcında bedr eyle hilāli
8. İre **evc-i kemāle** tā ki māhum
132. Gazel

evc-i maḳşūd [1] Amacın zirvesi.

5. Hilāl-āsā 'urūc iden semā-ı **evc-i maḳşūda**
6. Kamer devrinde ḥāver-veş görür ol māh-ı tābānı
228. Gazel

evlād [1] Çocuklar; kişinin soyundan gelenler.

61. Cümleten **evlād** u aşḫāb ne var ise tābī'in
62. Maḫhar olup luṭfuña kılduñ 'ināyetle nazar
1. Kaside

evliyā [1] Allah dostları, veliler.

3. Añla bî-yantık kelâmın cān ile
4. Nuṭṭ-ı Hâk bil **evliyā**nuñ her sözün
145. Gazel

evrāk [1] Yapraklar.

9. Tutar **evrāk**ımı güller elinde
10. Oḡur ḡüsñüñ kitābın murḡ-ı cānum
138. Gazel

evrāk u eṣcār [1] Yapraklar ve ağaçlar.

5. Sebaḡ al nüṣḡa-yı sırr-ı ezelden
6. Kitāb ola ḡamu **evrāk u eṣcār**
70. Gazel

evṣāf-ı kemālī [1] Olgunluḡa, mükemmelliḡe ait özellikler.

9. Ḥudāyā zātuñ envārın Fenāyī'den nihān itme
10. Ola mazhar kemālāta ol **evṣāf-ı kemālī**den
168. Gazel

evvel āḡır [2] Önünde sonunda, neticede.

5. **Evvel āḡır** çünkü sensin cümleden maḡṣūd olan
6. Ṣems-i veçhüñ seyr ider lâkin seḡāb āḡırn ḡicāb
21. Gazel

33. Neye ḡādir olur yā Rabbi insān
34. Senüñdür **evvel āḡır** luṭf u iḡsān
39. Murabba

7. Bu ilde vü ol ilde **evvel āḡır**
8. Viṣālüñ zevḡını eyle müyesser
75. Gazel

9. Bu ilde vü ol ilde **evvel āḡır**
10. Fenāyī ḡuluñuñ sensin penāhı
232. Gazel

evvel ü āḡır [3] Başlangıç ve son.

37. Ola ızmār-ı hū zāḡır
38. Bir olup **evvel ü āḡır**
26. Murabba

9. Ḳāl ü ḡāle gelmeyen mā'nā olur mı ḡıç beyān
10. **Evvel ü āḡır**ümüz yek-sān ide ol pādīṣāḡ
193. Gazel

11. Şaydı 'ārif dü cihāmı yek deme
12. **Evvel ü āḡır**e didi dem bu dem
130. Gazel

evvelīñ ü āḡırīñ [2] Öncekiler ve sonrakiler.

7. Yemm-i cūduñ ḡaṭresinden buldı mevcūdāt vücūd
8. Reṣḡa-ı faẓl u keremdür **evvelīñ ü āḡırīñ**
171. Gazel

1. Senden alurlar füyüzü **evvelīñ ü āḡırīñ**
2. Sen virürsin her murādı yā mucḡbe's-sā'ilīñ
178. Gazel

evzār [1] Günahlar, hatalar.

13. Şudür eylerse nisyān ile **evzār**
14. Naẓar ḡılma aña ey Rabb-i ḡaffār
23. Murabba

eyā [9] Ey.

1. Kerīm Mevlā işümüz eyle āsān
2. Meded senden **eyā** sulṭān u Sübhān
17. Murabba

3. Yolumuz urmasun nefis ileṣeyṭān
4. Kerem senden **eyā** sulṭān u Sübhān
17. Murabba

7. Senüñledür saña yā Rab liyāḡat
8. Meded senden **eyā** sulṭān u Sübhān
17. Murabba

11. Keremdür umulan kân-ıkeremden
12. Meded senden **eyā** sulṭān u Sübhān
17. Murabba

15. İṣitsün cān ḡıṭāb-ı müsteṭābı
16. Kerem senden **eyā** sulṭān u Sübhān
17. Murabba

19. Ḳamunuñ çünkü faẓluñdur penāhı
20. Meded senden **eyā** sulṭān u Sübhān
17. Murabba

1. Bizi nār-ı firāḡa ḡılmasüzān
2. 'İnāyet it **eyā** luṭf ıssı Raḡmān
25. Murabba

7. İre bu cān u dil bāḡıḡuzūra
8. 'İnāyet it **eyā** luṭf ıssı Raḡmān
25. Murabba

19. Beḡā iḡlīmıne irsün Fenāyī
20. Kerem senden **eyā** sulṭān u Sübhān
25. Murabba

eyne'l- mefer [1] "O gün insan, 'Kaçacak yer neresi!' diyecektir. " (Kıyame75/10) ayetindeniktibastır.

23. Ol giyer təc-ı şefâ'at hem kabülün hil'atin
24. Şol zamânda kim hâlâyık ideler **eyne'l- mefer**

1. Kaside

eyvân [1] Köşk, kasır, kemerli yüksek binâ,çardak.

7. 'Arağ-rız oluban sünbül dutar destinde sāğar gül
8. Yağasın çäk idüp bülbül şadâsı tütde**eyvânı**
251. Gazel

eyyâm [1] Günler.

5. Bizi irgürdi çü bu**eyyâma**
6. Lutfum eyledi hâşş u 'âma
21. Murabba

eyyâm-ı şıyâm [1] Oruç günleri.

1. Geldi 'izzet ile **eyyâm-ı şıyâm**
2. Kılalum hamd ü şenâ Mevlâ'ya
21. Murabba

eyyâm-ı vuşlat [1] Kavuşma günleri.

29. Olup reh-berümüz fahr-irisâlet
30. Devâm üzre olup **eyyâm-ıvuşlat**
39. Murabba

ez [16] "den, dan" mânâsına gelir.

11. Bizi 'ilm-i ledünden eyle āgâh
12. Görem envârünü **ez** herkemâhî
275. Gazel

3. Bulan sırr-ı ev ednâ bezminerâh
4. Güzer kılsa n'ola **ez** kabe kavseyn
146. Gazel

3. . Yemm-i cüduñ reşhasıdur dücihân
4. . Şānuña lâyıq ne ola **ez**-'adem
133. Gazel

3. Küntü kenz esrârınıñ miftâhı ol kân-ıkerem
4. Anuñ için buldı mevcüdât vücüdi **ez**-'adem
134. Gazel

3. Cinân-ı 'adn rā bādî mağâm şod
4. **Ez**-ân kuyed bād ehl-i cinānest
30. Gazel

3. Rūiyet nūr-ı cemâlet çünmurâd
4. **Ez**-heme mefhüm-ı emr-ikünfekân
172. Gazel

1. Müsa-veş Tūr-ı fenâda eyleyen varıntelef
2. Gördi ol ānestü nâran nūrını **ez**-herţaraf
91. Gazel

9. Kes kocā bāşed sezâ-yı bezm-i ü
10. Çün münezzeh şân-ı ān **ez**-in u ān
172. Gazel

3. Niçe yol bulur aña 'abd-i zelîl
4. Bî-nişândur şanı **ez**-kevn ü mekân
159. Gazel

11. Bâb-ı rahmet bāz kon ber-în'aziz
12. Bokzered sâlik **ez**-kevn ümekân
172. Gazel

9. Tâhir olup kalbümüz **ez**-mâ-sivâ
10. Pâk olup hıbbuñla vir bize cilâ
30. Murabba
63. Hürmetiyçün anlaruñ fazluñla sen yâ zü'l- 'ağâ
64. Yüzleri şuyına hıfz it bizi **ez**-râh-ı haţar
1. Kaside

7. Setr idüp nūr-ı cemâliyle celâliperdesin
8. 'Arz ider 'uşşâka dîdârını **ez**-rüy-ı 'itâb
16. Gazel

5. Revzen-i cânuñ açısun **ez**-şafâ
6. İrişüp bî-vâsıta nâm-ı Hudâ
10. Murabba

9. Zikrûñ ile kalbümüz bulsun cilâ
10. Açıla tâ revzen-i cân**ez**-şafâ
14. Murabba

11. Çünki itdüñ in te'uddüdannaşib
12. Kıl yine **ez**-zümre-i 'abd-işekür
78. Gazel

ezber [5] Zihinde tutma, hıfz.

5. Okuyam noqtadan 'ilm-i ledünni
6. Kitâb-ı hüsünüñ dil ide **ezber**
49. Gazel

13. Fenâyî nuşha-ı sırr-ıezelden
14. Kitâb-ı hüsünüñ eyledi **ezber**
50. Gazel

5. 'Arūs-ı ma'na ref' itsünhicâbın
6. Kitâb-ı hüsünüñ dil ide **ezber**
55. Gazel

3. Okuyam noqtadan 'ilm-i ledünni
4. Kitâb-ı hüsünüñ dil ide **ezber**
75. Gazel

9. **Ezber** it bu âyetüñ gel ey Fenâyî seb'asın
10. Nağşı ço nağkâşî gör nağşın ne hem-vâr eyledi
248. Gazel

ezel [14] 1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

9. Yazup **ezel**de nüşhasın kondurdu bādanoktasın
10. Kodı dü 'ālem gūşşasın kalmadı arada hicāb
27. Gazel

1. **Ezelden** böyle olmuş 'ādetu'llah
2. Ki hıdmetle bulunur vuşlat'ullah
45. Matla

5. N'ola pervāne-veş olsa bu dil 'ışk odına sūzān
6. Cemālūñ şem'ine yanmak **ezel** 'uşşāka gelmişdür
58. Gazel

5. **Ezel** naqqāş-ı kudret levh-idilde
6. Maḥabbet naqqāşını kılmış muşavver
75. Gazel

1. 'İşka düşdi cān u dil koduḡ kamu tedbirümüz
2. N'eyesün dil bu imiş Ḥaḡ'dan **ezel**taḡdırümüz
85. Gazel

1. Cān u dil şehrin **ezelden** eyledüñ yağma-yı 'ışk
2. Ol vecihden düşdi bu 'ālemlere gavgā-yı'ışk
92. Gazel

3. Göñül sevdā-yı zülfiyle **ezelden** oldıāşüfte
4. Aña biñ cān olaydı anuñ için bende ey bülbül
124. Gazel

1. Açıldı vaḡdetüñ sırrı **ezel** rāz-ı nihānumdan
2. Anuñçün olmadı pinhān bu sır 'ayn-ı 'ayānumdan
143. Gazel

13. **Ezel** t̄ālī' olup şubḡ-ı hidāyet
14. Açılsun revzen-i cānuñşafādan
154. Gazel

1. Açıldı vaḡdetüñ sırrı **ezel** rāz-ı nihānumdan
2. Anuñçün olmadı pinhān bu sır 'ayn-ı 'ayānumdan
167. Gazel

13. Düşüp sevdā-yı sevdāna Fenāyi
14. **Ezelden** bu imiş anuñ naşibi
220. Gazel

5. **Ezeldendür** bidāyeti cihāna şıgmadıhergiz
6. Bu ma'nıdendür 'uşşākuñ mekānı lā-mekān oldı
239. Gazel

1. **Ezelden** biz size dil-dāda geldük
2. Mübārek nāmuñuzı yādageldük
112. Gazel

1. Şunalı sāḡi-i 'ışkuñ **ezel** cām-ı rüh-efzāyı
2. İder bezm-i cihān içre anıñçün bizişeydāyi
265. Gazel

ezel bezmi [1] Bezm-i elest. Allah'ın tüm ruhları topladığı meclis.

5. İçen vaḡdet şarābından **ezel bezmi**nde sāḡiden
6. 'Ubūr itse 'aceb midür göñül dünyā vü 'uḡbādan
284. Gazel

ezel ḡubbu [1] Ezeli aşk.

11. **Ezel ḡubbu**ñ ḡurūfını göñül levhinde ketb itdüñ
12. Zihī maḡbūb-ı Raḡmān kim bu ne ḡarf ü ne inşādur
38. Gazel

ezel naqqāş [2] Allah (cc).

7. Ḥayālūñ naqqāşını bu cān içinde
8. **Ezel naqqāş**ı eyledi muşavver
46. Gazel

5. **Ezel naqqāş**ı yazmadı mişālin naqqāş-ı 'ālemdede
6. Ḳamaşur görmege gözler o naqqāş-ı 'ālem-ārāya
204. Gazel

ezel sehmi [1] Ezeldeki pay,hisse.

13. N'ola saḡlarsa Fenāyi cāndan özge sırruñı
14. Ki **ezel sehminden** irmiş cānına peykān imiş
88. Gazel

ezhār [2] Çiçekler.

15. Çemende lāleden gülden cihān bāzārıdur gülşen
16. Temāşāsın ḡanīmet bil gel ey ḡ'āce buezhāruñ
103. Gazel

13. Benefşe sünbül ü zerrin delil oldılar **ezhāra**
14. Eline seyf alup süsen ider nergisnigeh-bāni
251. Gazel

ezhār-ı 'irfān [1] İrfan çiçekleri.

7. Pür durur **ezhār-ı 'irfān** ile cānumravzası
8. Zer' idelden bezr-i ḡubb-ı yāri Ḥaḡbostānuma
188. Gazel

F

fahḡr-i 'ālem [5] Âlemin, kainatın övüncü; HazretiMuhammed.

9. Cenāb-ı zāt-ı pākūñ 'izzetine
10. Ḥabībūñ **fahḡr-i 'ālem**ḡürmetine
20. Murabba

7. Şirāt-ı müstakim oldı ḡariḡı
8. Anuñ kim **fahḡr-i 'ālem** reh-beridür
41. Gazel

1. Umaruz kim **fahır-i 'âlem** ola anuñreh-beri
2. Şubh-veş yoluñda şadıķ eyle yâ Rab Ca'feri
47. Matla

7. **Fahır-i 'âlem** hürmetine yâKerim
8. Kıl müyesser zevķ-ı faẓluñ dem-be-dem
126. Gazel

13. Zât-ı pākũñ 'izzetiyçũn yâ Raħim
14. **Fahır-ı 'âlem** hürmetiyçũn yâKerim
14. Murabba

fahır-ı dñn [1] Dinin övüncü.

55. Nür-ı 'ayn-ı ehl-i cennet verd-i bāğ-ı **fahır-ıdñn**
56. Gelmedi dünyâ için ħalblerine zerrekeder

1. Kaside
- fahır-ı risâlet [1]** Peygamberliğin övünç kaynağı, Hz. Muhammed.

29. Olup reh-berümüz **fahır-irisâlet**
30. Devâm üzre olup eyyâm-ıvuşlat
39. Murabba

fâ'ide [1] İşe yarama, işe yaramanın meydana getirdiği iyi durum, olumlu sonuç, kar, yarar,nefi.

5. Hâşıl olmaz **fâ'ide** efsânesinden zâhidũñ
6. Güş iden 'ışķuñ ħadışin neylesün efsâneyi
200. Gazel

fâ'ik [1] Daha üstün, tercih edilecek üstünlükte,müreccah.

3. 'Urüc iden semâ-yı evc-i ħudse
4. 'Aceb mi olsa ol fenninde **fâ'ik**
101. Gazel

fakıh [1] Fıkıh bilgini.

3. Bilmedi yüzüñde ħâlũñ sırrını miskiñ **fakıh**
4. Ol vecihden aħsen-i taķvimi inkâr eyledi
248. Gazel

fakır [2] Yoksul,muhtaç.

13. Bu Fenâyi **fakire** nüheflâk
14. Mâni' olmaya râhuma yâ Rab
22. Gazel

9. 'Aṭâ it fakru fahırj lem'asından
10. Ğinâ-yı zâta irgür bu**fakiri**
261. Gazel

fakır ü müstemend [1] Fakir ve dertli.

13. **Fakır ü müstemend**üñdür Fenâyi
14. Şühüdı nür-ı zâtuñ kılmuķadder
75. Gazel

fakır: [1] Fakirlik, yoksulluk. [tas.] Kendinde varlık görmeyip her bakımdan Allah'a muhtaç olduğunu bilme, mevhum varlığından kurtulup ef'al,sıfat ve zâtını Allah'ın sıfat ve zâtında fânî kılma, fenâfillâha erişme hâli, mânevî yokluk.

3. Şey'e li'llah yâ mucibe's-sâ'ilin
4. **Fakrumuzirgür** ğinâya yâĞani
282. Gazel

fakru fahırj [4] "Fakirliğimle iftihar ederim. " hadisindeniktibastır.

3. Naẓar ħıl **fakru fahırj** lem'aşından
4. Bulam zımnında envâ'-ı ğinâyi
254. Gazel

9. 'Aṭâ it **fakru fahırj** lem'asından
10. Ğinâ-yı zâta irgür bu**fakiri**
261. Gazel

11. **Fakru fahırden** olan ħişşe-pezir
12. İki 'âlemde n'ider ol câhı
276. Gazel

17. Çünkü bulduñ ey Fenâyi **fakru fahırj** denginâ
18. Gör bu devri ğam yeme gel gerdiş-i devrâniçũn
151. Gazel

fâl [4] Uğur; birtakım usullerle insanların talihi ya da geleceği hakkında bir şeyler belirlemek, söylemek.

7. Şahn-ı vaħdet tâli'inde ħur'amuz
8. Şalıcaķ ferħunde gele **fâlümüz**
82. Gazel

13. Bu vücüduñ ħur'asın aşlına şal
14. Ola ferħunde Fenâyi **fâlümüz**
83. Gazel

9. Mâh-ı nev gibi Fenâyi ideğör kesb-i kemâl
10. Ola ferħunde şeref burcunda her dem**fâlümüz**
86. Gazel

11. Vücüduñ ħur'asın şal sâhibine
12. Ola tâ her nefes ferħunde **fâlũñ**
104. Gazel

fânî [13] Bekası olmayan, fena bulan, devamsız.

5. Âşiyân-ı ħudse pervâz ide bu cân bülbüli
6. Niçe bir bu **fâniverde** ola nâlân'andelib
13. Gazel

13. İster iseñ derdedevâ
14. Geç **fânj** gülden muṭlakâ
43. Murabba

13. Bu **fānî** gülde yok şebāt
14. İr bākî mülke bul hayāt
44. Murabba

9. **Fānî**den geçüp Fenāyî buldı bir bākî hayāt
10. 'Add idenler ma'nide nefsinin min- ehli'l- kubbūr
65. Gazel

1. Bu **fānî** mülke mağrūr olma ey yār
2. Olagör mazhar-ı envār-ı idjār
70. Gazel

13. Bu **fānî** devleti terk it bulasın 'izzet-i bākî
14. Şühüd itmege ol şe'ni vücūd-ı fānidür hā'il
123. Gazel

9. Geçüp bu **fānî** varlıktan irerdüm 'ālem-iünse
10. Refîk olursa bu yolda eger tevfiq-i Rabbānî
229. Gazel

5. Ulaşup vaşlına bekā buldı
6. Eyleyenler bu kalbi **fānî**
237. Gazel

3. Kılğör emr-i mütüya it'at Hakk'a kurbetbul
4. Şaķın bākî kalur şanma begüm bu **fānî** dünyayı
284. Gazel

7. Bu **fānî** varlığı maħv it iriş maħbüb-ı bākîye
8. Vücūdünür saña hā'il şühüd itmege Mevlā'yı
284. Gazel

11. Beķā iķlîmine 'āzm eyle ey cān
12. Bu cismün olmadın **fānî**de fānî
287. Gazel

11. Beķā iķlîmine 'āzm eyle ey cān
12. Bu cismün olmadın **fānî**de**fānî**
287. Gazel

9. **Fānî** olup ey Fenāyî çünki nā-būd olmışam
10. Ol vecihden cümle 'ālem 'ayn-ı būdum oldı bil
120. Gazel

fānî cihan [1] Ölümlü dünya.

7. Baķup kalmayalum **fānî cihān**uñ naķş urengine
8. Gider ğaflet hicābını göñül gözini h̄'ābitme
211. Gazel

fānî ev [1] Geçici, sonlu ev; dünya.

1. Şaķın kılma bu **fānî ev**de mesken
2. Beķā iķlîmine 'āzm eyle bülbül
47. Murabba

farķ [4] İki şeyin birbirinden ayrılmasını sağlayan değişik taraf.

13. Deryā-yı tevħid itdi ğarķ
14. Pes aradan maħv oldı **farķ**
11. Murabba

7. Ger maķām-ı cem'e bulduñsa vuşul
8. Bu vücūd ilinde cāna **farķı** var
76. Gazel

7. Emr-i Hakk'ı itmeyen **farķ** kaldı fūrķatdemüdām
8. Āşinādan pes ne ma'niden seçer bigāneyi
200. Gazel

13. Emr-i Hakk'ı **farķ** idüp fūrķatden olmaķdurħalāş
14. Ey Fenāyî neş'e-i suĝrā vü kübrādan ğarāz
90. Gazel

farz [1] İslām dininde Allah'ın emri olduğu kesin bir delille sabit olan, yapılması sevabı, özürsüz olarak terki büyük günahı, inkarı ise küfrü gerektiren itikādî, amelî, ahlākî yükümlülük.

1. 'Ahd ü peymānuña vefā eyle
2. **Farz** ile sünneti edā eyle
209. Gazel

fāş eylemek [1] ortaya çıkarmak, açığa vurmak.

7. Zāhir olup sırrumuz 'ālemlere **fāşeyledi**
8. Hem-dem olal'dan bu sırra noķta-ı sevdā-yı 'ışķ
92. Gazel

faş u bāb [2] Fasil ve bölüm

23. Bilem bir noķtadan her **faş u bāb**ın
24. 'İnāyet eyle Allah'um meded it
28. Murabba

23. Mufaşşal añladı her **faş u bāb**ın
24. Diyelüm dem-be-dem eş-şükrü lillah
37. Murabba

Fazl [62] İyilik, erdem, lütuf.

63. Hürmetiyçün anlaruñ **fazl**uñlasen yā zül'- 'atā
64. Yüzleri şuyına hıfz it bizi ez-rāh-ı ğaķar
1. Kaside

11. **Fazl**uñ eyle cilve-gāh
12. Kuldan ğaķā senden 'atā
4. Murabba

7. Gider **fazl**uñ ile yüzden niķābun
8. Ķoma bu derd ile miħnetde yā Rab
5. Murabba

7. Dehr-i dündan görmeye hergizitem
8. **Fazl** ile luṭfını bî-pâyân ide
5. Tarih

15. N'ola itseñ vâsıl-ı tevḥîd-i zât
16. **Fazluña** yâ Rab nihâyet var mıdur
8. Murabba

19. Baḥr-ı iḥsânuña kıl anıḡarık
20. **Fazluña** yâ Rab ḡâyet var mıdur
8. Murabba

3. **Fazl** u iḥsânuñla bulmuşdur ḡayâtıkâ'inât
4. Cân u diller derdine senden olur yinedevâ
8. Gazel

37. **Fazl**ımı ol Rabb-i Raḡîm
38. İtdi Fenâyi'ye 'azîm
11. Murabba

7. Bir avuç ḡâk iken itdüñ bizi **fazluñ** ile içcâd
8. Müfevvez öükümüñe cümle gerek jılâ gerek uorâ
12. Gazel

21. Bizi nâr-ı firâka kılmâsüzân
22. Bulunmaz **fazluña** çün ḡadd ü pâyân
14. Murabba

11. İrdi niçe kez **fazl**ına Raḡmân u Raḡîm'ün
12. Ḳullarına yollarını âsân iden Allah
15. Murabba

19. Ḳamunuñ çünki **fazluñdur** penâhı
20. Meded senden eyâ sulṭân u Sübhân
19. 17. Murabba

1. 'Aṭâ vü **fazl** u cüd eyle
2. Kemâle irsün iḥsânuñ
18. Murabba

5. Yoluñda kıl **fazluñ**refîk
6. Âsân ola tâ ki ṭarîk
19. Murabba

23. İre kemâle **fazl** ucüd
24. Eyle bize luṭf ukerem
19. Murabba

3. Yoḡ iken 'âlemleri cüduñla içcâdeyledüñ
4. Ola **fazluñ**umaruz ḡullarına bî-ḡisâb
24. Gazel

9. Maḡz-ı luṭfuñla 'ademden bizi içcâd eyledüñ
10. **Fazluñ**irerse yine her ḡâlümüz olurnecîb
25. Gazel

1. Bize **fazluñ**layâ Rab eyle raḡmet
2. Resülün ḡürmetine vir maḡabbet
28. Gazel

11. Bulunmaz **fazluña** ḡadd ü nihâyet
12. Kerem senden 'inâyet eyleMevlâ
29. Murabba

7. **Fazluñ** ile kıl yine 'id-ı şekür
8. Yâ Eḡad ü yâ Şamed ü yâ Kerîm
30. Murabba

5. Geçür **fazluñ** ile ḡayrı hevâdan
6. ḡalâş ola ḡönül ḡayd-ı sivâdan
31. Murabba

17. 'Inâyet eyle ef'âl ü şifâta
18. ḡarîk it **fazluñ**ile baḡr-ı zâta
34. Murabba

3. Ḳamu aḡvâlümüz **fazluña** mevḡûf
4. 'Ademden nice kılduñ ise içcâd
35. Gazel

5. Levḡ-i dilden ḡakk ola resm-i nuḡûş-ımâ-sivâ
6. Lâ-mekân mülkini eyle aña **fazluñla** maḡar
44. Gazel

7. Sivâ resmini ḡâkk eyle efendi levḡ-i ḡḡâṭırdan
8. Ki **fazluñla** ola vâḡid eger âmir eger me'mür
48. Gazel

9. Rumüz-ı fezkurüniden ziyâ-baḡş it dil ü cânı
10. Ola **fazluñ** ile vâḡid ki zıkr ü zâkir ü mezkür
48. Gazel

9. Şu'â-yı şems-i zâtuñzerresinden
10. Ola **fazluñla** cân u dil münevver
49. Gazel

7. Bir avuç ḡâk iken itdüñ bizi **fazluñla** çün insân
8. Bu cüd u luṭf ile iḥsân hemân ḡallâk'a gelmişdür
58. Gazel

5. Görine âyiñe-i nür-ı cemâlünpertevi
6. **Fazluñ** ile aradan ref' ola kıl üḡâlümüz
86. Gazel

9. Bu şikeste-bâlûme **fazluñ** ile eyle nazar
10. Va'de-i vaşluñla tâ ma'mür olavırânemüz
87. Gazel

5. Cürm ü 'iṡyân baḡrine müstaḡraḡam
6. Eyle **fazluñla** bize yâ Rabkerem
126. Gazel

7. Faḡr-i 'âlem ḡürmetine yâ Kerîm
8. Kıl müyesser zevḡ-ı **fazluñ** dem-be-dem
126. Gazel

13. Luṭfuñ ile kıl Fenâyi'ye nazar
14. Ola **fazluñ** ile noḡşanı etemem
126. Gazel

3. Nefs elinde eyleme bizi zebūn
4. **Fazlu**n ile kıl 'aṭā kalb-i selīm
127. Gazel

1. **Fazlu**n ile kıl bize luṭf ukerem
2. Zāhir ola tā ki esrār-ıḳadēm
133. Gazel

13. **Fazlu**n ile kıl Fenāyī'ye nazar
14. Ola tā ki maḥrem-i rāz-ıḥarem
133. Gazel

9. Gerçi isti'dād ile kimse aña yol bulmadı
10. İde meger **fazl**ına muḥṭaş anı Rabbü'l- enām
135. Gazel

11. Gider bigānelik resminaradan
12. Bizi **fazlu**nla 'add it āşinādan
141. Gazel

9. Vücüdüm zevraḳını şalma ğarḳa
10. İre **fazlu**nla aña feyz-ıbaḥreyñ
146. Gazel

11. Ḳamu eşyā diler **fazlu**ndan iḥsān
12. Ne ola şādır olan şey'yesirden
148. Gazel

11. Fenāyī bendeñe irerse**fazlu**n
12. Olur her zerresi gün gibiraḥşān
157. Gazel

7. Yine her ḥālümüz **fazlu**nnamevkūf
8. 'Ademden niçe kılduñ ise insān
162. Gazel

1. Nefs elinde bizi yā Rab kılma **fazlu**nla zebūn
2. Olmayavuz tā ki hergiz rāġıb-ı dünyā-yıdūn
171. Gazel

7. Zerre luṭfuñ bes durur'ālemlere
8. Biz de **fazlu**n umaruz zāhir nihān
176. Gazel

5. İde ef'āl ü şifāt berzahımı cānum 'ubūr
6. Vaḥdet-i zātuña **fazlu**n ile irşādeyle
185. Gazel

13. Fenāyī bendeñi irgürmerāma
14. Anı **fazlu**nla eyle ḥaşş-ıder-gāh
199. Gazel

29. Zāt-ı pākūñ vaḥdetiyçün cümle iḥvān-ı ma'ān
30. Dāḥil eyle 'adnūñe **fazlu**nla fī 'ale'l- cinān
1. Tarih

13. Neş'e-dār it sırr-ı vaḥdetden fenāyībendeñi
14. **Fazlu**n ile her merāmın kıl müyesser yā mucıb
13. Gazel

7. Niçe taḥrır ide **fazlu**ñhāme
8. Kılalum ḥamd ü şenā Mevlā'ya
21. Murabba

25. Bizi yoḳdan niçe itdūñ ise var
26. Yine**fazlu**nı sen eyle izḥār
21. Murabba

1. Vişālūñ zevḳini yā Rab bize **fazlu**nla kıli'tā
2. Şu'a'-ı nūr-ı zātuñdan ola tā mürdeleriḥyā
2. Nazm

1. **Fazlu**n ile bizi tevfiḳ eyle toġrı yoluña
2. Saña lāyık olanı kıl yā İlahī ḳuluña
18. Matla

13. Ḥalāş eyle 'anāşırdanvücüdüm
14. Umar **fazlu**nıher 'āşī vü güñ-rāh
186. Gazel

7. Göñül şeh-bāzı eylerdi hüñā-yı lā-mekānişayd
8. İderse feyz-i aḳdesden 'aṭā **fazl** ile ger bāle
205. Gazel

13. Fenāyī bendeñe kıl **fazlu**n iḥsān
14. Varıcaḳ ḥazret-i ni'me'l- ḥubūra
212. Gazel

3. Ḥaḳıḳat sırrına kıl bizi āġāh
4. İrişdür **fazlu**n ile vuşlatuña
213. Gazel

13. İki 'ālemde Fenāyī ḳuluñ iḥsānuñ umar
14. Ḳıl ḥabıbüñe anı **fazlu**n ile hem-sāye
217. Gazel

15. Fenāyī yüz süre bābuñageldi
16. Anı **fazlu**nla eyle ḥāşş-ıder-gāh
218. Gazel

11. Ref idüp 'usrı cihāndan kıldı izḥār yüsrüni
12. Ḥall idüp her müşküli **fazl** ile teysir eyledi
246. Gazel

9. Hüñā-yı hū vü yā hūnuñ hevāsında idem pervāz
10. Güzer eyleye **fazlu**nla dil ü cān kān-ı imkānı
253. Gazel

5. İtdi ḥayyāt-ı ezel **fazlu**ndan
6. Cāme-i ḥüsnüni cāna biçdi
255. Gazel

13. Eyle **fazlu**nla Fenāyī'yekerem
14. Yüz sürer bābuña 'abd-isāḥī
276. Gazel

fażl u 'aṭā [1] İyilik ve bağış.

13. 'İbāduñ dā'imā kārī ḥaṭādur
14. Saña lāyık olan **fażl u 'aṭā**dur
34. Murabba

fażl u cūd [6] İyilik ve cömertlik.

19. İrişdür gāyete **fażl u cūdi**
20. Kerem senden 'ināyet ıssıMevlā
31. Murabba

21. Ey **fażl u cūd** ıssı kerim
22. Eyle bize luṭf-ı 'aẓim
13. Murabba

29. Vir Fenāyi bendeñe bākivücūd
30. İre tā ḥadd-i kemāle **fażl ucūd**
14. Murabba

3. İki 'ālem kuyūdından ḥalāş it
4. Kemāline irişdür **fażl u cūdi**
233. Gazel

15. İrişdür gāyetine **fażl u cūdi**
16. Bi-ḥaḳkı nūr-ı pāk-i sırr-ilevlāk
35. Murabba

13. **Fażl u cūduñ** bahrine yā Rabbi yoḳ ḥadd ü kenār
14. Ḳaṭresi besdür 'uṣāt-ı mü'minine her nevar
16. Murabba

fażl u iḥsān [4] İyilik ve bağış.

1. Nūr-ı zātuñ eyleme bizdennihān
2. **Fażl u iḥsān**uña gāyet var mıdır
8. Murabba

7. Dār-ı gurbetde anı itmeğarīb
8. **Fażl u iḥsān**uña gāyet var mıdır
8. Murabba

11. Gūş-ı cāna ire hātifdennidā
12. **Fażl u iḥsān**uña gāyet var mıdır
8. Murabba

1. Ḥudāyā **fażl u iḥsān**uñ bulunmaz ḥadd ü pāyānı
2. N'ola luṭfuñla eylersen göñül derdinedermānı
283. Gazel

fażl u kerem [1] Erdem vecömertlik.

1. Ey luṭf u cūd ıssı Ḥudā
2. Eyle bize **fażl ukerem**
19. Murabba

fażl-ı ezel [1] Ezeldeki iyilik, lütuf.

29. İrdi kime **fażl-ı ezel**
30. Dost bezmine oldu maḥal
11. Murabba

fażl-ı Ḥaḳ [2] Allah'ın lütüf.

1. **Fażl-ı Ḥaḳ**ref eyledi çün perde-ipindārumuz
2. Cennet-i ḥüsnuñ görüp fehmedükdü settarumuz
79. Gazel

9. Ger bu yolda **fażl-ı Ḥaḳ** olsa Fenāyi'yereḳ
10. Ayrılıḳdan ḳurtulup irerdi maṭlūba herān
161. Gazel

fe firrū [1] "O halde Allah'a koşun. Çünkü ben, size O'nun katından (gelmiş)açık bir uyarıcıyım." (Zariyat 51/50) ayetindeniktibastır.

11. **Fe firrū** emrini gūş idicekcān
12. Güzer eyler ḳadımi āşiyāna
198. Gazel

fedā [14] Bir şey uğruna değerli bir şeyden vazgeçme, uğruna verme.

57. Birisi İmām Ḥasan'dur birisi İmām Ḥüseyn
58. Ḳıldılar Ḥaḳ'ı uñ rızāsına **fedā** cān ile ser
1. Kaside

5. Ḳıldı İsmā'il-veş dost yoluna varın **fedā**
6. İrdi sırr-ı eslemādan gūş-ı cānınaḥitāb
15. Gazel

9. Düşen sevdā-yı zülfüne n'ider pes gayrı sevdāyı
10. Vişālün bezmine cānā dil ü cāmı **fedā**durhep
20. Gazel

15. Bu yolda kıl cānuñ **fedā**
16. Cānān ilinden vir ḥaber
43. Murabba

3. **Fedā**dur yoluña bu cism ile cān
4. Revā olursa ger şükrānesidür
60. Gazel

21. Dost yoluna cān u teni ḳıldı Fenāyi çün **fedā**
22. 'Ariflere vaşl-ı ruḥuñ hem cān u hemcānānedür
66. Gazel

1. **Fedā**dur yoluña bu cism ü cānum
2. 'Ayān olsun ki tek sırr-mihānum
140. Gazel

5. Cism ü cāmı yoluña ider **fedā**
6. Ḥā'il olmaz aña arz u āsümān
159. Gazel

9. Dâne-i hâl-i ruhuñ vechinde cân eyler **fedâ**
10. Okuyanlar noqtadan sırr-ı ezel'irfânını
260. Gazel

9. **Fedâ** iden yoluñda cism ü cânı
10. Görür zerrede mihr-iâsümâmı
27. Murabba

13. **Fedâ** idüp yoluñda kişi nefsi
14. Refîkümüz ola ervâh-ı kıdsı
33. Murabba

1. Gider dilden gönül gel inkisârı
2. **Fedâ** it râh-ı Hâk'da cümle varı
250. Gazel

7. **Fedâ** kıl cism ile cânı fenâ râhında ey sâlik
8. Nazar kılma virürlerse Semerkand ü Buğarâ'yı
225. Gazel

fedhulühâ hâlidin [1] "İşte cennet bahçeleri; oraya ebedî kalacak şekilde giriniz!"(Tâhâ,76). ayetinden iktibastır.

5. Kıl harîm-i cennet-i vaşluña mahremdem-be-dem
6. Zâhir ola cânâ sırr-ı **fedhulühâhâlidin**
178. Gazel

fehm etmek, eylemek [16] Anlamak.

1. Fazl-ı Hâk ref' eyledi çün perde-ipindârumuz
2. Cennet-i hüsnüñ görüp **fehm eyledük** settârumuz
79. Gazel

1. Gel ey mestür olup gâfletde kalmış kendüdenğâfil
2. Özüñ **fehm eyle** çeşmüñ aç sivâya bakma ol 'âkıl
123. Gazel

13. Ey Fenâyî bu remzi **fehmeyle**
14. Bu ma'ânî saña beyân oldı
259. Gazel

5. Nefahtü sırrını **fehm eyleyen** cân
6. Semâ-ı kıdse eyledi şu'üdü
273. Gazel

7. Vâşıl oldı nañnu akrebsırrına
8. Ve hüve me'aküm ma'nisin **fehmeyleyen**
153. Gazel

9. **Fehm ider** seb'a'l-meşânî sırrını bir noqtadan
10. Levh-i dilde ey Fenâyî ma'nâ-yı ümmü'l-kitâb
16. Gazel

25. Kemâhî **fehm idüp** sırr-ısücüdü
26. Semâ-ı seb'aya kıldı su'üdü
36. Murabba

3. Çün melâ'ik dir ise her demde lâ 'ilme lenâ
4. Gayr-ı mâ 'allemtenâyı **fehm iden** dâñâyıgör
39. Gazel

7. Feyz-i aqdesden ireli cism ile cânâ'ağâ
8. Cennet-i hüsnüñde gördüñ **fehm idüp**me'vâmuza
238. Gazel

7. Geçür cısr-i mecâziden bulalum aşl-ımağşüdü
8. Hâkikat üzre **fehm ide** dil ü cân sırr-iinsânı
258. Gazel

11. Rabbi ernî lem'asından kıl 'ağâ
12. Müsa-veş **fehm ide** bu dil Rabbini
282. Gazel

23. Mufaşşal **fehm ide** her faşl u bâbın
24. 'İnâyet eyle sultânım meded it
20. Murabba

1. Dür olma 'âkıl iseñ şoñbet-i cânândan
2. **Fehm idüp** zenb-i vücüdü ey gönül geç cânandan
173. Gazel

9. Nefahtü nüktesin **fehm it** Fenâyî
10. Hâkikat üzre ger olduñsainsân
164. Gazel

9. Bu şüret-i ma'nîñüñ **fehm itdi** me'âlin herkim
10. Olup özine vâkıf bildi nelerüz cânâ
2. Gazel

5. Aşhâb-ı kehfün nüktesin **fehm itse** n'ola cân u dil
6. Zâtü'l-yemîn zâtü's-şimâl kehfindedürkıtmîrümüz
85. Gazel

fehm-i me'al [1] Neticeyi anlamak.

5. Vâşıl oldı men 'aref esrârınıñmefhümüne
6. 'Âkıl u dâñâ olanlar eyledi **fehm-i me'al**
118. Gazel

felek [3] Gökyüzü, semâ. Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hâkim olduğuna inanılan güç, tâlih, baht.

7. İçerseñ ey gönül şol meyden iç kim
8. Melek sâkî **felek** peymânesidür
60. Gazel

5. Def' itdi mihr ü mâhî **felek** rağş ider nücüm
6. Arzdan semâya eyledi âhı güzër zi-ney
252. Gazel

3. Meded-cüy olmasa 'âlem eger bu eşki silmeden
4. Göl eylerdi **felek** gibi dem-â-dem heftderyâyı
265. Gazel

felek-veş [1] Felek gibi.

7. 'Aql-ı ser-gerdân **felek-veş** nice bulsun añarâh
8. Rûh-ı kudse denk ider ol dergeh-i'âlî-cenâb
21. Gazel

fen [1] Hüner, mârifet,sanat.

13. Kıl Fenâyi'ye ledünnâdan 'a'â
14. İde tekmi'l Hızr-âsâ her**feni**
282. Gazel

Fenâ [15] yokluk, yok olmaFânî, geçici. Sonu olan. [Tasavvufta maddî varlıktan sıyrılıp hakka ulaşma].

13. Fenâyi bendeñi iki cihânda
14. **Fenâ**dan sonra kıl zâtuñla ibkâ
4. Gazel

3. **Fenâ**dan gidicek mülk-i bekâya
4. Açıldı bâb-ı rahmet olmadı sed
8. Tarih

21. **Fenâ** dünyâya aldanma
22. Bu mevcûdât qalır şanma
26. Murabba

1. Güzer eyle **fenâ**dan bul beğâyı
2. Yüri bülbül kadimî aşiyâne
45. Murabba

11. Geç **fenâ**dan bul beğâ iklimini
12. Aña şarf it kâr u bâruñ ey gönül
122. Gazel

7. Çü bildük hep **fenâ**dur mâsivullah
8. Beğâ mülkine ir kırtul sivâdan
154. Gazel

3. Hâkîkat 'âleminden olhaber-dâr
4. Beğâyâ ir güzer eyle **fenâ**dan
177. Gazel

13. **Fenâ**dan geç Fenâyi bul beğâyı
14. Ki re's-i mälüñ irmeyeziyâna
198. Gazel

9. Ey Fenâyi bu **fenâ**ya bakma
10. Her gelen mülk-i beğâyâ göçdi
255. Gazel

17. **Fenâ**dan geç iriş mülk-i beğâyâ
18. Hüve'l-Hayyu hüv'allahu'l-beğâdur
59. Gazel

1. Gönül virme fenâ mülke devâm ile beğâsı yok
2. İriş ol mülk-i bākīye k'anuñ hergiz **fenâ**sıyok
95. Gazel

13. **Fenâ**dan geç Fenâyi bul beğâyı
14. Budur maşşüd hemân bu in ü ândan
147. Gazel

5. Geç **fenâ**dan beğâyâ kıl nazarı
6. Mâ-sivâ resmini hebâeyle
209. Gazel

13. Bu **fenâ**dan Fenâyi eyle 'ubür
14. Mülk-i bākīye ir şafâ eyle
209. Gazel

1. **Fenâ**dur 'âlemüñ yoğdur beğâsı
2. Şahîh bil ki şu üzredürbinâsı
274. Gazel

9. Vuşlat-ı maşbüb içtin yoğ it Fenâyivaruñı
10. Bulagör bir bākī devlet irmeye hergiz**fenâ**
1. Gazel

fenâ dârı [2] Familik evi; sonlu, geçici dünya.

21. N'iderler bu **fenâ dârı**
22. Ki mestür ola dîdârı
38. Murabba

3. Harîm-i vahdetüñ n'ola olursa maşremiHallâc
4. **Fenâ dârı**nda varını kılan ifnâ olur Maşşür
48. Gazel

fenâ dünyâ [1] Geçici, fani dünya.

3. Mâl ü cāhından 'ubür it bu **fenâ dünyâ**nuñ
4. Cān u dilden olagör bende ğanı Mevlâ'ya
217. Gazel

fenâ ehli [1] Faniliğe mensup olanlar,faniler.

9. **Fenâ ehli** n'ola irse beğâyâ
10. Fenâyi eski yurtdan köy göçdi
256. Gazel

fenâ gülzârı [4] Yokluk bahçesi, geçicidünya.

13. Degil çünkü **fenâ gülzârı** bākī
14. Beğâ cāmını şundi aña sākī
46. Murabba

13. **Fenâ gülzârı**na cānâ hezâr olma gül-i mesrür
14. Senüñ givinüñ uçmışdur bu gülzârüñ hezârâñı
229. Gazel

5. **Fenâ gülzârı**nuñ yoğdur beğâsı
6. Nedür güş eylegil zâr-ıhezârı
236. Gazel

5. **Fenâ gülzârı**na cānâ hezâr-veş olma gelmesrür
6. Senüñ givinüñ uçmışdur bu gülzârüñ hezârâñı
253. Gazel

fenā meydāni [2] Fenafillaha erişmeyeri.

11. Liķā ehli olup buldı beķāyı
12. **Fenā meydāni**nuñ kim ki eridür
42. Gazel

7. Başını top eyleyüp giren **fenāmeydānna**
8. Lā-mekān mülkinde çaldı ol topuñ çevgānını
260. Gazel

fenā mülkü [2] Sonlu ülke; dünya.

1. Göñül virme **fenā mülke** devām ile beķāsi yok
2. İriş ol mülk-i bāķiye k'anuñ hergiz fenāsiyok
95. Gazel

1. Āferīn ol cāna ki meşhūd ide cānānını
2. Bu **fenā mülkü**nde yek-sān kıla cism ü cānını
260. Gazel

fenā rāhi [10] Fenafillah'a ermeyolu.

5. Bu **fenā rāhi**nda iden cāme-i cismi 'adem
6. Hāy ü Bāķi'den 'aṭā olsa n'ola lebs-i cedīd
34. Gazel

9. Kıluban ceybüñi gül gibi şad çāk
10. **Fenā rāhi**nda eyle varuñi hāk
45. Murabba

7. Fedā kıl cism ile cāni **fenā rāhi**nda ey sālīk
8. Nazar kılima virürlerse Semerķand ü Buḥārā'yı
225. Gazel

1. Mülāķat isteyen dīdār-ıyāri
2. **Fenā rāhi**nda yoğ eyledi varı
240. Gazel

13. Fenāyi maḥv-ı maḥz eyle **fenā rāhi**nda gel varı
14. Beķā iķlīmine 'azm it açıla sırr-ıSübḥāñi
253. Gazel

3. **Fenā rāhi**nda varın iden ifnā
4. N'ola balsa beķā-yı cāvidāni
266. Gazel

3. **Fenā rāhi**nda varuñ eyle ifnā
4. Göñül bulmaķ dilerseñ her merāmi
279. Gazel

9. **Fenā rāhi**na sālīk ol irem dirseñvişāline
10. Fenāyi dir ki ḥā'ıldür bu cān arada ey bülbül
124. Gazel

7. Güzer iden ta'ayyün 'ālemindeñ
8. **Fenā rāhi**nda varın itdi infāk
99. Gazel

1. Ger dilerseñ beyt-i dilde dürr-ıpāk
2. Meskenetle ol **fenā rāhi**nda hāk
113. Gazel

fenā-ender-fenā [1] Yokluk içinde yokolmak.

9. Fenāyi eyleyüp varını ifnā
10. **Fenā-ender-fenā**da buldıvarı
235. Gazel

Fenāyi [331] Şairin mahlası (yokluk yolunu seçen, yokluğa ait).

17. Ger **Fenāyi**'ye olursa luṭf ile bir kez nazār
18. Küllü şey'in hālīkūn şāḥrāsını eyler güzer
1. Murabba

5. Güzer eyleye dil arz u semāyı
6. İre tā 'arş-ı maḥşūda**Fenāyi**
1. Kısa Mesnevi

65. Ey **Fenāyi** sālīk ol zevķ it o şe'nüñ rütbetin
66. İre imānuñ 'ayāna kıru taķlīdigider
1. Kaside

19. Kıl **Fenāyi**'ye 'aṭāyı bī-şümār
20. Yā 'Alīm ü yā Ḥāķīm ü yā Raḥīm
2. Murabba

1. Alduñ ise ey **Fenāyi** nokṭa-ı bādan sebaķ
2. Gel bu ḥarfūñ levḥ-i dilden idegör inşāsını
2. Kıt'a

3. Mantıķu't-ṭayr ey **Fenāyi** hemçü 'Aṭṭār ile gör
4. Nice görür küh-i ḳāfa varmayan 'anķāsını
2. Kıt'a

23. **Fenāyi** ḡonçe-i baḥtı ola güller gibi ḥandān
24. Cihān durduḳça ābādān ola āyın üerkāni
2. Tarih

19. İrişsün 'arş-ı maḥşūda **Fenāyi**
20. Kerem luṭf u 'ināyet sendenolur
3. Murabba

11. Kāl u kılin ḥāle tebdīl it **Fenāyi** bendeñüñ
12. Ḥāline bir kez nazār kılsañ bulur 'ayn-ıliķā
3. Gazel

13. **Fenāyi** vedd ile dinildi tāriḥ
14. Zihī cāmi' maḥām-ı beyt-i Raḥman
3. Tarih

27. Virgil **Fenāyi**'yeşebāt
28. Kıldan ḥaṭā senden 'aṭā
4. Murabba

13. **Fenāyî** bendeñi iki cihānda
14. Fenādan şoñra kıl zātuñla ibkâ
4. Gazel
19. Vişālūñ zevkine irsün**Fenāyî**
20. Koma bu derd ile miñnetde yāRab
5. Murabba
13. Didi hātif ey **Fenāyî** tārîhin
14. Hāneñüz Raḥmān ābādān ide
5. Tarih
25. 'Ināyet senden olur yā ilāhî
26. **Fenāyî** kuluñuñ sensin penāhî
6. Murabba
9. Çün **Fenāyî** eyledi ānestü nūrını şühüd
10. Hāşıl oldı aña sırr-ı ḥarre mūsāşa'ikā
6. Gazel
13. Sürūran didi tārîhin **Fenāyî**
14. Bi-ḥamdî'llah yerin buldivezāret
6. Tarih
9. Başdı çünki himmet ile şadr-ı 'uzmāyākem
10. Tidi tārîhin **Fenāyî** maḳdemūñüz ḥayrola
7. Tarih
27. Eyle luṭfuñı **Fenāyî'**ye her ān
28. 'Afv u ḡufrān ıssı sulṭānum meded
7. Murabba
13. 'Ayān eyle aña sırr-ı evednā
14. Niçe vaşf ide şānuñı **Fenāyî**
7. Gazel
17. Eyle tevfiḳūñ **Fenāyî'**yerefiḳ
18. Hāzretüñe doḡrı vara tātarîḳ
8. Murabba
31. Kıldı 'ārif ey **Fenāyî** fetḫ-i bāb
32. Geç sivādan ḥāzret-i Mevlāyair
10. Murabba
37. Faẓlını ol Rabb-i Raḥîm
38. İtdi **Fenāyî'**ye 'azîm
11. Murabba
9. Zerre görünmez **Fenāyî** işbu 'ālem 'ārif
10. Bir demine vuşlatuñ iki cihān olmaz bahā
11. Gazel
27. Nūr-ı zātuñ it **Fenāyî'**ye'aṭā
28. Rū'yetünle dîdemüz eyle münîr
12. Murabba
15. **Fenāyî** bendeñi yā rab irişdür vaḫdet-i zāta
16. Ḥābîbūñ ḥürmetine kıl beḳāñ ile anı ifnā
12. Gazel
27. Bula **Fenāyî** vuşlatı
28. Yā zū'l-'aṭā yā zū'l-'aṭā
13. Murabba
13. Neş'e-dār it sırr-ı vaḫdetden **Fenāyî**bendeñi
14. Faẓluñ ile her merāmın kıl müyesser yā mucîb
13. Gazel
23. **Fenāyî** kuluña kıl luṭf u iḥsān
24. Luṭf u iḥsān ıssı Raḥmān'um meded
14. Murabba
29. Vir**Fenāyî** bendeñe bāḳivücüd
30. İre tā ḥadd-i kemāle faẓl ucüd
14. Murabba
17. Burc-ı mes'ūda **Fenāyî** eyledi 'ārifşu'ūd
18. Zāhir oldı levḫ-i ḳalbe ma'nā-yı'ilmü'l-kitāb
14. Gazel
9. Yüz sürdi **Fenāyî** derine bāb-ıḳadîmūñ
10. Kaṭ' itmedi luṭfundan ümîdin o Kerîm'üñ
9. 15. Murabba
9. N'ola alursa **Fenāyî** noḳta-ı bādan sebaḳ
10. Hıfz-ı Ḳur'ān itdi ve men 'indehü 'ilmü'l-kitāb
15. Gazel
21. Kıl **Fenāyî** bendeñe yā Rabbenā luṭf ukerem
22. Baḳma taḳşirine 'afv eyle ḥaṭāsın dem-be-dem
16. Murabba
9. Fehm ider seb'a'l-meşāñı sırrını bir noḳtadan
10. Levḫ-i dilde ey **Fenāyî** ma'nā-yı ümmü'l-kitāb
16. Gazel
17. Hidāyet it **Fenāyî'**ye ilāhî
18. Göre her şey'de tā nūr-ilāhî
17. Murabba
25. **Fenāyî** kuluñuñ ey Ḥaḳ
26. Ḳuyūdını gider muṭlaḳ
18. Murabba
13. Ger **Fenāyî'**ye olursa feyz-i tevfiḳuñrefiḳ
14. Luṭf u ḳahrı bir olup aña ḥābîb olur raḳîb
18. Gazel
25. Yā Rabbenā yā Rabbenā
26. Eyle **Fenāyî'**ye 'aṭā
19. Murabba
35. İrişe şems-i zātuña **Fenāyî**
36. 'Ināyet eyle sulṭānum meded it
20. Murabba
13. Bulurşa şems-i zātuñdan **Fenāyî** n'ola niḡzerre
14. Ḳamuya mebde ü menşe Hüdāyî'den du'ādur hep
20. Gazel

9. Zāt-ı bî-çünü taşavvurdan münezzehdüranun
10. Ey **Fenâyi** söz hatâ vallahu a'lemü'ş-şavâb
21. Gazel

13. Bu **Fenâyi** fakîre nüheflâk
14. Mâni' olmaya rāhuma yâ Rab
22. Gazel

13. Ger dilerseñ ey **Fenâyi** iki 'âlemde beķā
14. Zāt-ı bîçüna idegör cān u dilden intisāb
23. Gazel

15Yār-ı bākî kaçdına kıl hicret-i dār-ifenā
16. İster iseñ ey **Fenâyi** zāt-ı pāke intisāb
24. Gazel

13. Kıl şühüd-ı nūr-ı zātuñı **Fenâyi**'ye 'atā
14. İt müyesser dü cihānda her merāmın yâ Muçib
25. Gazel

9. Zāhir ü bātın **Fenâyi** kuluña eyle nażar
10. Kıl meded iki cihānda eyleme aña 'itāb
26. Gazel

13. Eyle **Fenâyi**'yekerem resm-i sivā ola'adem
14. Maħbūba ire dem-be-dem ref ola vechüñdennikāb
27. Gazel

13. Vücüduñ zerresin maħv it**Fenâyi**
14. Ola zāhir ki tā şems-i haķikāt
28. Gazel

9. **Fenâyi** bendeñi irgürmerāma
10. Kıl anı mażhar-ı 'ayn-ı'ināyet
29. Gazel

1. **Fenâyi** 'ārif-i sırr-ıcihānest
2. Nemāyed der beşer ev lik cānest
30. Gazel

13. **Fenâyi** bendeñi kıl mażhar-ızāt
14. Dü 'âlemde yeter aña bu 'izzet
31. Gazel

15. **Fenâyi** bendeñi bir baħreirgür
16. Görine kaçresinden niceemvāc
32. Gazel

13. İt **Fenâyi** bendeñe cüd ukerem
14. Şems-i zātuñ lem'asından yāVedüd
33. Gazel

13. Şems-i zātuñdan irerse ger **Fenâyi**'yeziyā
14. Sırr-ı vaħdet keş olup olurdu fennindeferid
34. Gazel

13. İrerdi şems-i vaşluña**Fenâyi**
14. Cenābuñdan olursa zerreimdād
35. Gazel

13. Kıl **Fenâyi** bendeñe vaşluñ naşib
14. Zāt-ı pāküñ 'izzetine yāVedüd
36. Gazel

25. **Fenâyi** bendesin ol Rabb-iekrem
26. Haşim-i vaşlma eyleyemāhrem
37. Murabba

13. Feyz-i zātuñ lem'asından kıl **Fenâyi**'ye naşib
14. Maħz-ı fażluñ ile ide maķ'ad-ı şidka ķu'üd
37. Gazel

25. **Fenâyi**'ye idüp iħsān
26. Ola her müşküli āsān
38. Murabba

19. İzā aħbebtelhü sırrın **Fenâyi** idegör iz'ān
20. Gören ü görinen diyen işiden sendepeydādur
38. Gazel

35. **Fenâyi** derd-mende eyledermān
36. Şükür geldi yine şehr-imübārek
39. Murabba

9. Rabbi erni enzuruñ nürını kılmağa şühüd
10. Hem çü Mūsā ey **Fenâyi** Tür ile Şinā'yı gör
39. Gazel

9. **Fenâyi** bendeñ iħlak it iki 'âlem ķuyūdından
10. Virilsün dest-i kudretten yedine nāme-imenşür
40. Gazel

19. Kıla iħsān **Fenâyi** ķuluna fevķa'l-me'mül
20. Geldi yümn ile yine şehr-i mübārekramazān
40. Murabba

17. Eyle her demde **Fenâyi**'ye meded
18. Rū'yetüñ bābını aña kılma sed
41. Murabba

13. Temennā-yı cemālünden**Fenâyi**
14. Bu vech ile dü 'âlemden beridür
41.Gazel

17. Ger **Fenâyi** bendeñe fetħ ola bāb
18. Zerresi bî-şek olurdiāfitāb
42. Murabba

13. **Fenâyi** kuluña kıl vaşluñ iħsān
14. 'İbādıñ bir ednā kemteridür
42. Gazel

19. Bulsun **Fenâyi** de vuşul
20. Cānān ilinden vir ħaber
43. Murabba

9. Sırr-ı tevħiddiden olursa ger **Fenâyi**'yesu'āl
10. Nefy ü işbātuñ me'āli neş'e-i illādudur
43. Gazel

25. Her şām u her şubḥ u seḥer
26. Eyle **Fenāyi'**ye nazar
44. Murabba

13. Baḥr-ı bî-pâyāna gark it ey **Fenāyi'**katreñi
14. Qalmaya hergiz arada zenb-i fānīdeneşer
44. Gazel

19. Vişāle kıl **Fenāyi'**yisezā-vār
20. 'Urūc eyle kadīmī āşiyāne
45. Murabba

9. Cem' ü farkı cem' idüp irdi **Fenāyi'**izzete
10. Her kimūñ kim muḳtedāsı sünnet ü Qur'ānolur
45. Gazel

17. Şadāsı bülbülün güş olmaz oldu
18. **Fenāyi'** derd-mend nic'etmesünzār
46. Murabba

13. Vişālün zevkıñı ikicihānda
14. **Fenāyi'** kuluña eyle muḳadder
46. Gazel

9. **Fenāyi'** cāmī'-i mısır-ı vücūdda cum' ayıklıdı
10. Hışār-ı tende şüretde görinür özge şürumvar
47. Gazel

11. Olurşa sırr-ı eydihim **Fenāyi'** bendeñezāhir
12. Virülür dest-i ḳudretden yedine nāme-imenşür
48. Gazel

15. **Fenāyi'**ye 'ināyetle nazar kıl
16. Ola tā manzar-ı zātuñamaşhar
49. Gazel

13. **Fenāyi'** nuşḥa-ı sırr-iezelden
14. Kitāb-ı ḥüsnüñi eyledi ezber
50. Gazel

13. Cürm ile taḳşırine ḳılma **Fenāyi'**nün nazar
14. Feyz-i zātuñdan aña eyle 'atāñı bî-şümār
51. Gazel

13. **Fenāyi'** bendeñ irgür nūr-ızāta
14. Bu sırra vāḳıf olan 'ayn u nūndur
52. Gazel

13. Şaldı vechinden **Fenāyi'** bürka'miāfitāb
14. Bu vecihden cism ü cānı zerresi raḥşānider
53. Gazel

13. Şems-i zātuñdan irerse ger **Fenāyi'**yeziyā
14. Zerresi iki cihānda gün gibi raḥşānolur
54. Gazel

13. Beḳā illerine irsün **Fenāyi'**
14. Aña kıl feyz-i zātuñı muḳadder
55. Gazel

13. Feyz-i zātuñdan olursa ger **Fenāyi'**ye 'atā
14. Küllü şey'in hālikün şahrāsımı eyler güzer
56. Gazel

13. Ḥum-hāne-i vaḥdetden mest oldı **Fenāyi'** çün
14. Bu vech ile oldı ol bu bāde ile hüşyār
57. Gazel

9. Kelām-ı mā vesa'niyi **Fenāyi'** idegör iz'ān
10. Bu sırruñ çünki āgāñı dil-i müştāka gelmişdür
58. Gazel

21. Sa'ādet ol ḳuluñdur kim **Fenāyi'**
22. Delīl-i ḥāne-dān-ı Muştāfā'dur
59. Gazel

13. Nihān eylerse ger sırrın **Fenāyi'**
14. Maḥabbet kenzinüñ vırānesidür
60. Gazel

13. Mā vesa'niden **Fenāyi'** olduñ ise neş'e-dār
14. Kıl ma'ānişin beyān innā 'araznānuñnedür
61. Gazel

9. Maḳ'ad-ı şıdk n'ola olursa **Fenāyi'**ye maḳām
10. Eyledi 'inde meliḳin muḳtedir sırrın maḳar
62. Gazel

9. Sırr-ı pāki ḥürmetiyçün yā İlahiAḥmed'ün
10. Şems-i zātuñdan **Fenāyi'** bendeñi kıl neş'e-dār
63. Gazel

9. Semā'-i evc-i mes'ūda **Fenāyi'** eyleyen mi'rāc
10. Ḳamer devrinde mihr-āsā şühūd-ı vech-i yāreyler
64. Gazel

9. Fāniden geçüp **Fenāyi'** buldı bir bāḳi ḥayāt
10. 'Add idenler ma'nide nefsini min- ehli'l-ḳubūr
65. Gazel

21. Dost yoluna cān u teni ḳıldı **Fenāyi'** çün fedā
22. 'Āriflere vaşl-ı ruḥuñ hem cān u hemcānānedür
66. Gazel

17. Küntü kenzün bābını fetḥ it **Fenāyi'** bendeñe
18. Pertev-i mihr-i ezelden eyle anıneş'e-dār
67. Gazel

9. Ol hümā himmet **Fenāyi'** eyle maḥlūba 'urūc
10. Arzū-yı cennet itmez şol ki dil-dārın görür
68. Gazel

13. Nār-ı 'ışḳuña **Fenāyi'** nice sūzānolmasun
14. Şem'-i ḥüsnüñ bezmine pervānedür şems ü ḳamer
69. Gazel

13. 'Ayān eyle **Fenāyi**'ye busırrı
14. Ki leyle gayruke fi'l-mülki deyyār
70. Gazel
9. Herkese it merāmını i'tā
10. Bu **Fenāyi** ğaribe ilāh yiter
71. Gazel
13. Rumūz-ı lî me'allāhdan **Fenāyi** bendeñ āgāh it
14. Virile dest-i kudretden yedine nāme-imenşür
72. Gazel
13. Feyz-i fażluñdan olursa ger **Fenāyi**'ye nazar
14. Vehve ma'küm sırrını 'ālemlere i'lān ider
73. Gazel
13. Ger **Fenāyi**'ye olursa feyz-i aqdesden 'aṭā
14. Lā-mekān mülki hümāsın dem-be-dem eyler şikār
74. Gazel
13. Faķır ü müstemendüñdür **Fenāyi**
14. Şühüdi nūr-ı zātuñ kılmuqadder
75. Gazel
13. Ey **Fenāyi** buldı haķķāñi vücüd
14. Her kimüñ özüñde Haķķ'ıñ şevķi var
76. Gazel
13. Bāb-ı Haķķ'a ey **Fenāyi** sür yüzüñ
14. Her merāmı 'abde ol ihsān ider
77. Gazel
13. Luṭf ile eyle **Fenāyi**'ye nazar
14. Vāḥid ola tā nazar zāhir ü manzūr
78. Gazel
9. Geç mecāziden **Fenāyi** bul haķıķat sırrını
10. Şābitü'l-aqdam olup hıfz eyledük ikrārumuz
79. Gazel
13. Sırruñı buldı **Fenāyi** cān gibi dilde nihān
14. Bu imiş bezm-i ezel ol yār ile peymānumuz
80. Gazel
9. Bāda virdi varumuz sevdā-yı ḥāl-iyārda
10. Biz de ol ḥālüñ **Fenāyi** vechi sevdāsındayuz
81. Gazel
9. Luṭf ile eyle **Fenāyi**'ye nazar
10. Kıl muvāfiķ emrüne ef'ālümüz
82. Gazel
11. Dem-be-dem senden **Fenāyi** luṭf umar
12. Bula taşşılıñı tā icmālümüz
82. Gazel
13. Bu vücüduñ kur'asın aşlına şal
14. Ola ferḥunde **Fenāyi** fālümüz
83. Gazel

9. 'Alleme'l-Ḳur'an'ıñ añla ey **Fenāyi** ma'nisin
10. Levḥ-i maḥfūzuñ ḥurūfın keşf ider tefsīrümüz
85. Gazel
9. Māh-ı nev gibi **Fenāyi** idegör kesb-i kemāl
10. Ola ferḥunde şeref burcunda her demfālümüz
86. Gazel
13. Baķma yā Rabbi **Fenāyi** kuluñuñ noķşāñına
14. İrişe ḥadd-i kemāle 'ahd ile peymānemüz
87. Gazel
13. N'ola saķlarsa **Fenāyi** cāndan özge sırruñı
14. Ki ezel sehminden irmiş cāñına peykān imiş
88. Gazel
9. Bezm-i vaḥdetde çeküp şahbā-yı zātı dem-be-dem
10. Ey **Fenāyi** mest ü medhūş olmayan nādān imiş
89. Gazel
13. Emr-i Haķķ'ı fark idüp fürkatden olmaķdurḥalāş
14. Ey **Fenāyi** neş'e-i suĝrā vü kübrādan ğarāz
90. Gazel
9. Vāşıl ol āb-ı haķıķı sırrıñuñ mefhūmına
10. Olmaķ isterseñ **Fenāyi** ḥayr-ı ferzend-iḥalef
91. Gazel
9. Çünki mevcüd nuṭķ imiş 'ālemde 'ışķ ķā'immaķām
10. Bize bildürdi **Fenāyi** reh-ber-i Mevlā-yı'ışķ
92. Gazel
13. **Fenāyi** bendeñi ey Rabb-iekrem
14. Gürüh-ı kümmelīne eyle ilḥāk
93. Gazel
9. Fetḥ olup bāb-ı ma'āñi keşf olur esrār-ıyār
10. Nefy ü işbātla **Fenāyi** bāb-ı ḳalbi eyle daķ
94. Gazel
13. Be-ḥaķķ-ı āb-ı rüy-ı sırr-ı levlāk
14. **Fenāyi** bendeñüñ kıl ḳaydın itlāk
96. Gazel
13. Dir lisān-ı ḥāl ile gūş it **Fenāyi** her giyāh
14. 'Ayn-ı Haķ'dur cümle eşyā dide-i Haķ ilebaķ
97. Gazel
13. Mihr-i 'ālem-tāba irgür ey **Fenāyi** zerreñi
14. Özüñi pervāne gibi şem'-i bezm-i yāre yaķ
98. Gazel
13. **Fenāyi**'yi ḥalāş it hemm ü ğamdan
14. İki 'ālemde eyle anı i'tāk
99. Gazel
9. Kıl ḥabībün ḥürmetine bu **Fenāyi**'ye 'aṭā
10. Zāhir ola levḥ-i dilde ketb olınan mā-sebaķ
100. Gazel

13. **Fenāyi** varın eyler cümle ifnā
14. Bunu ketb eylemiş taqdīr-isābık
101. Gazel
9. Eyle yā Rabbi **Fenāyi** kuluña luṭf ukerem
10. Enbiyā vü evliyāya şol ki ikrār eyledüñ
102. Gazel
17. Nişānın görmek istersen **Fenāyi** ‘ālem-i ğaybuñ
18. Makāmātın semā’ eyle uşūliyle bu edvāruñ
103. Gazel
13. **Fenāyi** bendeñüñ ‘afv it kuşūrın
14. Müyesser kıl aña kaşr-ıkemālūñ
104. Gazel
13. Ey **Fenāyi** kadrini bil bu demüñ
14. Hem-dem ola yār ile tā şöhetüñ
105. Gazel
9. Şerha şerha kıl **Fenāyi** şineñi
10. Bir gün ola ekile aña nemek
106. Gazel
13. İre çün innā ‘arāznādan **Fenāyi**’yenaşib
14. ‘Ārif olsa yeridür gencine her vırānenüñ
107. Gazel
13. N’ola bezl itse **Fenāyi** cism ü cānı yoluña
14. Dü cihān kaydından anı çünki āzād eyledüñ
108. Gazel
13. Huzūr-ı Haḳ’da pes nedürcevābuñ
14. **Fenāyi** zerrece yok hüsn-iḫālūñ
109. Gazel
17. Zāt-ı pākūñ hürmetine yā Raḫīm
18. İt **Fenāyi**’ye müyesser vuşlatuñ
110. Gazel
11. Ey bülbül-i cān eyle **Fenāyi**’yiḫaber-dār
12. Bu ‘ahd ile peymānuñ bünyāda mı geldüñ
111. Gazel
13. Bu heft iklīmi tayy eyle **Fenāyi**
14. Koyup ğayrı elifle bādageldük
112. Gazel
9. Kıl **Fenāyi** kuluña ‘ayn-ı ḫaḳıḳatle nazār
10. Nūr-ı zātuñ tā ki meşhūd ide bu ‘ayn-ı’alij
114. Gazel
13. Kān-ı gevherdür **Fenāyi** bu gönülkāşānesi
14. Amı ol kāna mekân itmek dilersün ey gönül
115. Gazel
9. Kılmadı nazār ‘ārif olan hür-ıcināna
10. İr cennet-i vaşlına **Fenāyi** hür-ı cinānol
116. Gazel

13. İrdi ‘ārif **Fenāyi**menziline
14. Çeker ‘ābid hemişe āh u melāl
117. Gazel
9. Zāḫir ü bāṭın **Fenāyi** bendeñe eyle nazār
10. Maḫz-ı fażluña efendi eyledi çün ittikal
118. Gazel
9. Eyledüñse yek nefesde iki ‘id
10. Ol dem ile ey **Fenāyi** hoş dem ol
119. Gazel
9. Fāni olup ey **Fenāyi** çünki nā-būd olmuşam
10. Ol vecihden cümle ‘ālem ‘ayn-ı būdum oldu bil
120. Gazel
13. Nūr-ı zātuñ lem’asından kıl **Fenāyi**’ye’atā
14. Maḫzar ola tā tecellī nūrına fevka’l-ḫuşul
121. Gazel
13. Mā-sivādan ey **Fenāyi** yum gözüñ
14. Rūḫ-ı quds it hem-civāruñ ey gönül
122. Gazel
9. Fenā rāhına sālik ol irem dirseñvişāline
10. **Fenāyi** dir ki ḫā’ildür bu cān arada ey bülbül
124. Gazel
9. **Fenāyi** kuluña ‘arz eyle dīdār
10. Kerem kıl pādīşāhlarpādīşāhum
125. Gazel
13. Luṭfuñ ile kıl **Fenāyi**’ye nazār
14. Ola fażluñ ile noḫşāni etemm
126. Gazel
13. Kıl **Fenāyi** bendeñe ‘arz-ı cemāl
14. Cennet-i vaşluñda ola tā muḳıim
127. Gazel
13. Nefaḫtū sırrına eyle **Fenāyi** bendeñi vākıf
14. Bula yerin belā bezminde olan ‘ahd ü peymānum
128. Gazel
9. Aç gözüñi ey **Fenāyi** ‘ayn-ı cem’e vāşıl ol
10. Ğaybı ‘ayn eyle ki tā maḫv ola resp üirtisām
129. Gazel
13. Her nefesde hem-dem ol cānān ile
14. Geç **Fenāyi** bāḳi mülke baş ḳadem
130. Gazel
9. Ḥarīm-i vuşlata eyle **Fenāyi** bendeñimaḫrem
10. Ki baḫr-ı fażluña reyyān ola tā cān-ı’atşānum
131. Gazel
9. **Fenāyi**’ye müyesser it vişālūñ
10. ‘Atā vü fażl u cūd ıssı ilāhum
132. Gazel

13. Fazluñ ile kıl **Fenāyi'**ye nazar
14. Ola tā ki maħrem-i rāz-iħarem
133. Gazel

13. Kibriyā-yı hāzrete kıl ey **Fenāyi'**ilticā
14. Kimse maħrūm kalmadı ol bāba iden i'tiṣām
135. Gazel

13. Beķāñ ile beķā bulsun **Fenāyi'**
14. İre ħadd-i kemāleittiħādum
136. Gazel

9. **Fenāyi'**yi ħalāṣ it her elemenden
10. Meded ey pādiṣāħlar pādiṣāħum
137. Gazel

13. Vücūduñ zenbini maħv it **Fenāyi'**
14. Ola zāħir o şe'n-i bī-niṣānum
138. Gazel

13. Zāt-ı pākūñ 'izzetine zevk-i vaṣluñ kıl 'aṭā
14. İt **Fenāyi'** kuluña iħsān be-ħaķķ-i ħā vü mīm
139. Gazel

13. Yed-i ħudret 'aṭāsından**Fenāyi'**
14. Elini kesmedi rüy-irecādan
141. Gazel

9. Min-ledünnā mektebinden ey **Fenāyi'** al sebaķ
10. 'Arifūñ bir ānıma olmaz bahā iki cihān
142. Gazel

9. Bir avuķ ħāk iken kılduñ **Fenāyi'** bendeñi insān
10. Ne ola zātuña lāyık bu cism-i nā-tüvānumdan
143. Gazel

15. Sırr-ı vaħdetden iriṣdi çün **Fenāyi'**yenaṣıb
16. Vāħid olup yār ile kendüsi çıkıdı aradan
144. Gazel

9. İzle izin ey **Fenāyi'** Aħmed'üñ
10. Tütiyā it gözüñe izi tozın
145. Gazel

13. **Fenāyi'** bendeñe iki cihānda
14. Müyesser it aña her demde 'ıdeyn
146. Gazel

13. Fenādan geķ **Fenāyi'** bul beķāyı
14. Budur maķṣūd hemān bu ħn ü āndan
147. Gazel

13. **Fenāyi'**ye dü 'ālemde 'aṭā kıl
14. Güzer ide ṣaġır ile kebirden
148. Gazel

15. **Fenāyi'**ye 'aṭā it nūr-ızātuñ
16. Bula sidre-i dildemüntehāsın
149. Gazel

15. Şems-i zātuñ zerresinden kıl **Fenāyi'**yenażar
16. Ola bir enzāra mażhar ħadd ü pāyān olmasun
150. Gazel

17. Çünki bulduñ ey **Fenāyi'** fakru faħrı dengınā
18. Gör bu devri ġam yeme gel gerdiṣ-i devrāniçün
151. Gazel

13. Sebaķ alan ledünnādan **Fenāyi'**
14. Oķur ħüsni kitābın ħarf-i bādan
152. Gazel

11. 'Ālim oldu iki 'ālem 'ilmine
12. Ey **Fenāyi'** vaħdet-i zāta iren
153. Gazel

15. **Fenāyi'**ref' idüp kayd-ıvücüdi
16. Yetiṣün behre nūr-ıKibriyā'dan
154. Gazel

9. Bu ṣānımı **Fenāyi'** iden ifnā
10. Niṣān bulsa n'ola ol bī-niṣāndan
155. Gazel

11. **Fenāyi'** bendeñe iki cihānda
12. Şühüd-ı nūr-ı zātuñ eyleiħsān
156. Gazel

11. **Fenāyi'** bendeñe irersefazluñ
12. Olur her zerresi ġün gibiraħṣān
11. 157. Gazel

13. Nūr-ı zātuñ kıl **Fenāyi'**ye 'aṭā
14. Bu durur maķṣūd hemān her dü cihān
158. Gazel

13. Vaṣluñ eyle **Fenāyi'**ye'aṭā
14. Vaħdetüñ sırrını kıl aña'ayān
159. Gazel

9. Rumüz-ı 'alleme'l-esmā **Fenāyi'**ye olup zāħir
10. Özini görmeyen a'mā ne bilsün ħāl-i bīnādan
160. Gazel

9. Ger bu yolda fazl-ı ħaķ olsa **Fenāyi'**yerefiķ
10. Ayrılıķdan ħurtulup irerdi maṭlūba herān
161. Gazel

13. **Fenāyi'**yi ħalāṣ it hemm ü ġamdan
14. Dü 'ālemde ola vaṣluña ṣādān
162. Gazel

13. Cihāt-ı sitti selb eyle **Fenāyi'**
14. 'Ubür it ħāk ü nār u bād u ṣudan
163. Gazel

9. Nefaħtü nüktesin fehm it **Fenāyi'**
10. Ĥaķiķat üzere ger olduñsainsān
164. Gazel

9. Nihâyetsiz olan hüsnuñ **Fenâyi** nice vaşf itsün
10. Tutulur nuṭkı eflāküñ su'âl itsemcevâbından
165. Gazel

9. Kalmadı arada gayrıdan **Fenâyi**'de eşer
10. Cümle mevcüdâtı yokdan var iden kaldı hemân
166. Gazel

9. Bir avuç hâk iken kılduñ **Fenâyi** bendeñi insân
10. Ne ola zâtuña lâyıķ bu cism-i nâ-tüvânumdan
167. Gazel

9. Hudâyâ zâtuñ envârın **Fenâyi**'den nihân itme
10. Ola mazhar kemâlâta ol evşâf-ı kemâliden
168. Gazel

13. Şüret ü ma'nâ **Fenâyi** luṭfumar
14. Ola mazhar luṭfuña zâhir nihân
169. Gazel

13. **Fenâyi** bendeñe kıl vaşluñ i'tâ
14. Kerem deryâsına yok ḥadd üpâyân
170. Gazel

13. Bu vücudı zerresini kıl **Fenâyi**'nünhebâ
14. Şems-i esrârüñi eyle dâ'im añareh-nümün
171. Gazel

13. **Fenâyi** bendeñ irgür hermerâma
14. Kemâl-i cüduña yok ḥadd ü pâyân
174. Gazel

13. Fezâ-yı kudse eylerdişu'üdi
14. Fenâyi'ye olursa Haķ'dan ihsân
175. Gazel

13. Zenbini 'afv it **Fenâyi** bendenüñ
14. Eyle âsân müşkülün yâ müste'ân
176. Gazel

15. **Fenâyi** bendeñe kıl vaşluñ ihsân
16. Ziyâ-baḥş ola nür-ıKibriyâ'dan
177. Gazel

13. Yâ ilahî bu **Fenâyi** kuluñuñ her ḥâline
14. Maḥz-ı fazluñla i'ânet eyle her dem yâ Mu'in
178. Gazel

9. Ger **Fenâyi**'ye şorarsañ sırr-ı vahdetdenişân
10. Her nefes tevḥidi söyler cümle zerrât-ı cihân
179. Gazel

9. Cemâlün vaşfı yâdına **Fenâyi** dem-be-dem yâ Rab
10. Aķıdur lü'lü' ü mercân bu çeşm-iḥün-feşânumdan
180. Gazel

13. İki 'âlemde **Fenâyi** bendeñe eyle nazâr
14. Bu imiş maḥşud olan mefhüm-ı emr-i küñfe-kân
181. Gazel

13. **Fenâyi** bendeñe yâ Rab kıl ihsân
14. 'Aṭâ-baḥş it anı sırr-ıḥabıbden
182. Gazel

13. Görürsin sırr-ı eşyâyıkemâhî
14. Güzer it ey **Fenâyi** mâverâsın
183. Gazel

9. İster iseñ iki 'âlemde **Fenâyi** 'izzeti
10. Rüz u şeb durma hemân Ḥâlîķ'uñi yâd eyle
185. Gazel

15. **Fenâyi**'ye içür 'ışķuñ meyinden
16. Kıl esrârüña vâķıf ḥâle âgâh
186. Gazel

13. Esâsı yoğ iken arz u semânuñ
14. **Fenâyi** mazhar idi ol cemâle
187. Gazel

9. Büy-ı 'ışķ ile **Fenâyi** dil mu'attâr dâ'imâ
10. Sâķi-i bezm-i ezel çün şundi câmin cânuma
188. Gazel

13. Yüzi ḳarasına bakma kıl **Fenâyi**'yi ḳabül
14. Sürdi der-gâhuña vechin şad hezâr 'işyânile
189. Gazel

9. Rüh-ı ḳudsiden irürse ger **Fenâyi**'ye 'atâ
10. Çün seni seyr eyledi ol rüh-ı cân-efzâ ile
190. Gazel

9. Câna irgürüp bu râzı ey **Fenâyi** bilmedüñ
10. Saña kim dir sırruñı keşf eyle her bigâneye
191. Gazel

9. İçenler âbını Hızr'uñ olurlarsa n'olaihyâ
10. **Fenâyi** jirdi la'linden hayât-ı 'ayn-ı'aynâna
192. Gazel

13. Baḥr-ı cüdüñdan olursa ger **Fenâyi**'ye'atâ
14. Bu vücudı ḳaṭresin 'ummân ide olupâdişâh
193. Gazel

13. **Fenâyi**'ye 'atâ it zevķ-ı vaşluñ
14. Ola 'ârif rumüz-ı kâf u nûna
194. Gazel

13. **Fenâyi** olmaķ isterseñ eger cânân ile vâhid
14. Kesil bu mâ vü menlikden ulaş ol dürr-iyektâya
196. Gazel

13. Nazâr eyleme sehv ile kuşûra
14. **Fenâyi** bendeñi kıl ḥaşş-ıder-gâh
197. Gazel

13. Fenâdan geç **Fenâyi** bul beķâyı
14. Ki re's-i mâlüñ irmeyeziyâna
198. Gazel

13. **Fenāyi** bendeñi ırgürmerāma
14. Anı fazluñla eyle haşş-ıder-gāh
199. Gazel
13. Şem'-i hüsün itdi sūzān ey **Fenāyi** şinede
14. Nār-ı 'ışka her nefes iħrāk idenpervāneyi
200. Gazel
13. Be-ħaķķ-ı āb-ı rüy-ı sırr-ı levlāk
14. **Fenāyi** bendeñi ırgür vişāle
201. Gazel
13. Çün **Fenāyi** diñle kārın muħribūñ
14. Perdesinden bil bu sāzi eydede
202. Gazel
9. Cemālūñ şem'ine karşı **Fenāyi**
10. Yaķar pervāne-veş varınıñāre
203. Gazel
25. **Fenāyi** bendeñe eyle şefā'at yā Resūl'allāh
26. Cīvār-ı ħazret-i ħudse ola bī-çārehem-sāye
204. Gazel
9. Çün irdi bülbülūñ zārı gülūñ gūş-ıķabūline
10. Anuñçün murğ-ı dil eyler **Fenāyi** rüz u şeb nāle
205. Gazel
13. Dü 'ālem ħubbını ħaķk eyle dilden
14. **Fenāyi** ħuluñı ırgürmurāda
206. Gazel
13. Ķıl **Fenāyi** bendeñe vaşluñ 'atā
14. Maħz-ı luţfuñdur aña ancaķ penāh
207. Gazel
13. **Fenāyi**'ye iderse Bāri iħsān
14. Maķām olur aña seyr-i'an'illah
13. 208. Gazel
13. Bu fenādan **Fenāyi** eyle 'ubūr
14. Mülk-i bāķiye ir şafā eyle
209. Gazel
13. **Fenāyi** bulagör bir yār-ıbāķi
14. Nażar ħılma dü 'ālem zinetine
210. Gazel
9. Çeküp ħufrān-ı 'afv ħaţtuñ **Fenāyi**'nūñ ħaţāsıma
10. Anuñ her ħayr u şerrine su'āl ile ħisāb itme
211. Gazel
13. **Fenāyi** bendeñe ħıl fazluñ iħsān
14. Varıcaķ ħazret-i ni'me'l- ħübūra
212. Gazel
13. Şu'ā-ı şems-i zātuñdan 'atā ħıl
14. **Fenāyi**'ye ħabībūñ ħürmetūne
213. Gazel
13. Çün **Fenāyi** senden özge bildiğüm yoķdur vücūd
14. Derd ü dermān vaşl hicrān oldu yek-sān bugice
214. Gazel
13. İki 'ālem vücūdı kim aña āyinedür vechūñ
14. Ķapuña yüz sürüp geldi **Fenāyi** der ki şey'ullah
215. Gazel
9. Sırr-ı pākūñ it **Fenāyi**'ye'ayān
10. Tā ki ħayrān ola bu esrār ile
216. Gazel
13. İki 'ālemde **Fenāyi** ħuluñ iħsānuñ umar
14. Ķıl ħabībūne anı fazluñ ile hem-sāye
217. Gazel
15. **Fenāyi** yüz süre bābuñageldi
16. Anı fazluñla eyle ħāşş-ıder-gāh
218. Gazel
13. **Fenāyi** bendeñi ırgürmerāma
14. Ola manzar cenāb-ıħazretūne
219. Gazel
13. Düşüp sevdā-yı sevdāna **Fenāyi**
14. Ezelden bu imiş anuñ naşibi
220. Gazel
9. Sivādan ħıl **Fenāyi** bendeñ āzād
10. Ķarım-i vaşluñuñ olsun muķımı
221. Gazel
13. **Fenāyi** bendeñi ırgürmerāma
14. Be-ħaķķ-ı ħazret-i ħubbuñħabibi
222. Gazel
9. 'Ayn-ı luţfuñla **Fenāyi** bendeñe eylenazar
10. Keşret-i eşyāda göre tā ki sırr-ıvaħdeti
223. Gazel
9. N'ola bulursa **Fenāyi** feyz-i aķdesden naşib
10. Vuşlat-ı sırrına anı maħrem-i rāzeyledi
224. Gazel
9. Ķarım-i zātuña eyle **Fenāyi** bendeñimaħrem
10. Geçe tā ħābe ħavseynden bile sırr-ı evednāyı
225. Gazel
13. **Fenāyi** ħıl vücūdūñ ferd-imuţlak
14. Eħaddendür bu tevħidūñ bināsı
226. Gazel
9. Ķarım-i vaşla ger olduñsamāħrem
10. Sözüñ ħaţ' it **Fenāyi** yum dehāmı
227. Gazel
9. Göñül āyinesinden gel nuķūş-ı ħayrı ħaķk eyle
10. **Fenāyi** bilmek isterseñ ħaķıķat üzre eşyāyı
228. Gazel

15. 'Uruc eylerdi meh gibi **Fenāyi** burc-imes'ūda
16. Olursa şems-i zātuından aña yek zerreerzāni
229. Gazel

9. Fevka eydihim hiṭābın çün **Fenāyi** kıldı gūş
10. Tarḥ idüp resm-i sivāyi yudi özindeneli
230. Gazel

9. İden aḥbabtü en u'raf rumūzın zevk ile iz'ān
10. İçer bahr-ı ḥaḳāyıkdan **Fenāyi** āb-iḥayvāni
231. Gazel

9. Bu ilde vü ol ilde evvel āḥir
10. **Fenāyi** kuluñuñ sensin penāhi
232. Gazel

13. **Fenāyi** bendeñi irgürbekāya
14. Senüñle ola kıyāmla ku'ūdı
233. Gazel

13. Eger ma'nā-yı Ādem'den şorarsañ
14. Beyān olmaz **Fenāyi** ol ma'āni
234. Gazel

9. **Fenāyi** eyleyüp varını ifnā
10. Fenā-ender-fenāda buldıvarı
235. Gazel

13. **Fenāyi** bendeñe iki cihānda
14. 'Aṭā eyle şühüd-ı vech-i yāri
236. Gazel

13. Oldı bende **Fenāyi** Raḥmān'a
14. Kim ki bildi bu vech-i insāni
237. Gazel

9. Hemçü 'Aṭṭār ey **Fenāyi** mantıku't-ṭayr bilmeyen
10. Kāf 'a varup görmek ister ol bezm-i'anḳāmuzı
238. Gazel

13. Cihānda cān ile vaşluñ **Fenāyi** iḥtiyār itdi
14. Qoyup bu cism ile cāni cihān içre cihānoldı
239. Gazel

13. **Fenāyi**'ye olursa Bāri yāri
14. Beḳā mülkine irgürür bukārı
240. Gazel

13. Sebaḳ al nüshā-ı sırr-iezelden
14. Sözüñ kat' it **Fenāyi** yum dehāni
241. Gazel
13. **Fenāyi**'nün zünübün eyle maḡfūr
14. Müyesser kıl aña fetḥ-i mübini
242. Gazel

13. Sırr-ı eşyāya **Fenāyi** kıl ḥaḳıḳatlenazar
14. Nūr-ı zātın cümle mevcūdātda mestüreyledi
243. Gazel

9. Girdi ḥarem-i Ka'be-i vaşlına**Fenāyi**
10. Ḥannāni ṭavāf eyledi mennāneyi buldı
244. Gazel

9. Senüñ zāt-ı kerimüñi **Fenāyi** niçe vaşf itsün
10. Ki kâne lā-mekān mülki saña çünki mekān oldı
245. Gazel

13. Sehv ile noḳşānına itme **Fenāyi**'nün nazar
14. Ḥizmetünde gerçi yā Rab sehv ü taḳşır eyledi
246. Gazel

9. **Fenāyi** küllü yevmin şe'n rumūzın ideli iz'ān
10. Nişānuñ buldı o şe'nün bu şāni bñ-nişān oldı
247. Gazel

9. Ezber it bu āyetün gel ey **Fenāyi** seb'asın
10. Naḳşı ḳo naḳḳāşı gör naḳşın ne hem-vār eyledi
248. Gazel

13. Beḳā iḳlīmüne irsün **Fenāyi**
14. N'ider sensiz bu cān cān ucihāni
249. Gazel

13. **Fenāyi**'ye nazar ḳıl şeş cihetden
14. K'ola vāḥid yümn ile yesārı
250. Gazel

15. **Fenāyi** içegör bir bādeden kim
16. İki 'ālemde olmaya ḥumārı
250. Gazel

23. İdüp aḥbabtü en u'raf rumūzın zevk ile iz'ān
24. İçer bezm-i maḥabbetden **Fenāyi** cām-ı 'irfāni
251. Gazel

19. Kıl şerḥa şerḥa şineñi eyle delik delik
20. Tā ki derūna ire **Fenāyi** nazarzi-ney
252. Gazel

13. **Fenāyi** maḥv-ı maḥz eyle fenā rāhında gel varı
14. Beḳā iḳlīmüne 'azm it açıla sırr-ıSübḥāni
253. Gazel

13. Şühüd-ı nūr-ı zātuñ eyleiḥsān
14. Beḳā illerine irsün **Fenāyi**
13. 254. Gazel

9. Ey **Fenāyi** bu fenāya baḳma
10. Her gelen mülk-i beḳāya göçdi
255. Gazel
9. Fenā ehli n'ola irse beḳāya
10. **Fenāyi** eski yurtdan köy göçdi
256. Gazel

13. Açdı vechinden ḥicābın çün **Fenāyi**āfitāb
14. Zerresiyle cümle mevcūdāti raḥşāneyledi
257. Gazel

19. Hārīm-i vaşluña eyle **Fenāyi** bendeñimahrem
20. İde şāhibine işāl geçen ‘ahd ile peymānı
258. Gazel

13. Ey **Fenāyi** bu remzi fehmeyle
14. Bu ma‘ānı saña beyān oldı
259. Gazel

13. Vuşlatı esrārına hayrān **Fenāyi** işbucān
14. Virmedi iki cihāna vuşlatuñ birānını
260. Gazel

13. İrerdi ‘ālem-i kudse**Fenāyi**
14. Olursa Hāk mu‘in ile zāhıri
261. Gazel

9. **Fenāyi** bulsa n’ola sırr-itevhıd
10. Eħaddendür bu tevħıdüñ esāsı
262. Gazel

13. **Fenāyi** bendeñe iki cihānda
14. ‘Ayān eyle şühüd-ı ‘ayn-ıyāri
263. Gazel

9. Senden özge çün **Fenāyi** bildigüm yoğdur vücüd
10. Bu vecihden vaşl ile hicrānı yek-sān eyledi
264. Gazel

13. Cenāb-ı yār-ı ‘ālīdür hayāl-i vaşl idegerçi
14. **Fenāyi** kesmedi dilden veli rabı-ı temennāyi
265. Gazel

13. **Fenāyi** bendeñe iki cihānda
14. ‘Ayān it ‘aynına nūr-ı‘ayānı
266. Gazel

13. Bu dil şafhında ketb olan **Fenāyi**
14. Ne nüşhadur bulunmaz aña şānı
267. Gazel

13. **Fenāyi** bendeñüñ iki cihānda
14. Cenābuñdur ancağ intisābı
268. Gazel

13. **Fenāyi**’ye olursa feyzüñ in‘ām
14. Fezā-yı kudse irgürürmakāmı
270. Gazel

13. **Fenāyi**’ye olursa vaşluñ ihsān
14. Cıvār-ı kudse irgürürmakāmı
271. Gazel

9. **Fenāyi** derd-mende kılhidāyet
10. Hemān envār-ı dıdār olağışdı
272. Gazel

13. **Fenāyi** bendeñe yā Rab kıl ihsān
14. ‘Aṭā it aña hākāñı şühüdü
273. Gazel

19. **Fenāyi** kuluña eyle hidāyet
20. Ola esrāruña vākıf kemāhı
275. Gazel

13. Eyle fazluña **Fenāyi**’yekerem
14. Yüz sürer bābuña ‘abd-isāhı
276. Gazel

13. Şühüd-ı nūr-ı zātuñ eylein‘ām
14. İre tā ‘arş-ı maşşūda**Fenāyi**
277. Gazel

13. Mantıku’t-ṭayr ey **Fenāyi** noқта-ı bādanhaber
14. Niçe görür küh-ı kāfa varmayan ‘anğāsını
278. Gazel

15. Alduñ ise ey **Fenāyi** noқта-ı bādan sebak
16. Gel bu harfün levh-i dilde idegör inşāsını
278. Gazel

13. **Fenāyi** bendeñe kıl luṭf u ihsān
14. Bula her cāda maşşūda devāmı
279. Gazel

13. Luṭf ile eyle **Fenāyi**’ye nazār
14. Aña fetħ it küntü kenz esrārını
281. Gazel

13. Kıl **Fenāyi**’ye ledünnādan ‘aṭā
14. İde tekmiñ Hızr-āsā herfeni
282. Gazel

9. Kemāl-i cūd u fazluñdan **Fenāyi**’ye ‘ināyet kıl
10. İre sırr-ı maħabbetden aña tā feyz-iRaħmānı
283. Gazel

9. Vücüduñ kaçresini şal **Fenāyi** aşl-ıderyāya
10. Hākıkatde eger bilmek dilerseñ sırr-ıeşyāyi
284. Gazel

13. **Fenāyi**’yi kaçpuñdan kılma mehcūr
14. Kemāl-i fazluñdur i’timādı
285. Gazel

9. ‘Ale’l-‘arş istevā remzin **Fenāyi**’ye ‘aṭāeyle
10. Nümāyān ola her cāda aña envār-ıRaħmānı
286. Gazel

13. **Fenāyi** bendeñe ref ithicābı
14. Hākıķice bile ma’nā-yı insānı
287. Gazel

9. Vuşlat-ı maħbüb için yoğ it **Fenāyi**varuñı
10. Bulagör bir bāķi devlet irmeye hergizfenā
1. Gazel

13. Ol dürr-i yetimi gel özünde **Fenāyi**bul
14. Aşdāf-ı hākıķatde yek-dānelerüz cānā
2. Gazel

9. Sırr-ı vaḥdetden **Fenāyi** bendeñe eylenazar
10. Her nefesinde zāḥir ola sırrına ‘ayn-ilikā
3. Gazel

27. İt **Fenāyi**’ye ‘aṭāñi her bār
28. Kılalum ḥamd ü ſenā Mevlā’ya
21. Murabba

21. Gider dilden rūsüm-ı mā-sivāyi
22. Beḳā iḳlīmüne irsün **Fenāyi**
22. Murabba

25. **Fenāyi** külli yevmin hüve fī ſe’n
26. Bu remzün ma’nisini eyleiz’ān
24. Murabba

19. Beḳā iḳlīmüne irsün **Fenāyi**
20. Kerem senden eyā sultān uSübḥān
25. Murabba

39. **Fenāyi** ḡā’ib ü ḥāzir
40. Digil yā hū vü yā men hū
26. Murabba

17. **Fenāyi** bendeñe ‘arz eyle diḍār
18. Degil bir kez mükerrer eyle herbār
27. Murabba

25. **Fenāyi**’yeirerse sendeniḥsān
26. Olur her zerresi gün gibiraḥṣān
28. Murabba

19. **Fenāyi** de ola vaṣluñla ṣādān
20. Kerem senden ‘ināyet eyleMevlā
29. Murabba

17. **Fenāyi** yoḡ idüp zenb-i vücüdi
18. ‘Aṭā eyle aña nūr-iṣühüdi
31. Murabba

19. Bu durur sözi **Fenāyi**’nün hemān
20. Sen ‘ināyet it meded yā Rabbenā
32. Murabba

17. **Fenāyi** bendeñi ey Rabb-iekrem
18. Cemālün Ka’besine eylemaḥrem
33. Murabba

19. **Fenāyi** de ire bāḳiḥayāta
20. Senüñdür luṭf u iḥsān yā İlahi
34. Murabba
13. **Fenāyi**’ye ‘aṭā eyle ṣühüdi
14. Senüñle ola kıyāmla ku’üdi
35. Murabba

27. **Fenāyi** maḥv idüp zenb-i vücüdi
28. Ḳudüm-ı ḥazret-i sultān-ikevneyn
36. Murabba

13. Aḥsen-i taḳvīmün añla ey **Fenāyi** ma’nisin
14. Aṣınā oldu yine ol yār ile biḡānemüz
84. Gazel

9. Zāḥir ü bāṭın **Fenāyi** bendeñe eyle nazār
10. Oldı mazḥar tā cemālün nūrına ol bi-ḥicāb
17. Gazel

13. ‘Ayn olursa ‘ayn-ı ‘ālem ger **Fenāyi** ‘yen’ola
14. Ḳuḥl-ı ḳudretten çekilmiş ‘aynına çüntütiyā
5. Gazel

13. Yemm-i cüduñ ḳaṭresinden buldı ‘ālemlervücüd
14. . Feyz-i zātuñ n’ola olursa **Fenāyi**’ye’aṭā
8. Gazel

13. Sehv ile nişyānına itme **Fenāyi**’nünnaẓār
14. Tā civār-ı ḥazretüñden olmaya yek-demcüdā
10. Gazel

13. Naḥnu aḳrab sırrını eyle **Fenāyi**’ye’ayān
14. Şems-i zātuñ zerresinden sırrına ireziyā
9. Gazel

fenn [3] ilim,Herhangi bir konuya ait olan ilim, bir ilim kolu, hüner, marifet, sanat.

5. İtdi ezber dört kitābuñ ma’nisin birnoḳṭadan
6. Ḥızr-veṣ oldı mükemmel cümle **fenni** oldilā
5. Gazel

13. Şems-i zātuñdan irerse ger Fenāyi’yeziyā
14. Sırr-ı vaḥdet keşf olup olurdu **fennindeferid**
34. Gazel

3. ‘Urüc iden semā-yı evc-i ḳudse
4. ‘Aceb mi olsa ol **fenninde** fā’ik
101. Gazel

fer' [1] Nur, ziya.

3. Küntü kenzün sırrını ‘ālemlere ḳıldı’ayān
4. Zümre-i ervāḥa rūḥı ol zamān ki virdifer
1. Kaside

fer' [1] Asla deḡil ayrıntılarla ilgili olan, şübe, dal ve kollara âitbulunan.

3. Aşl-ı mevcüdāt zātum oldı **fer'**ümkä’ināt
4. Cümle eşyānuñ vücüdi ḥükm-i cüdum oldı bil
120. Gazel

ferāḡ-ı bāl [1] Gönül rahatı.

1. İreli lem’a cāna sırr-ıHü’dan
2. **Ferāḡ-ı bāl**ümüz vardurḳamudan
163. Gazel

ferah [1] Sevinç ve mutluluk

5. Yañağı gül gibi güldi **ferah**dan gonçeniüngerçi
6. Yine gül oldu manzûri çemende bülbül-izârûñ
103. Gazel

ferah-bağş [2] Ferah bağışlayıcı,müferrih.

1. Müyesser kıla ol Mevlâ iki 'âlem merâmını
2. **Ferah-bağş** eylesün dâ'im bu halkuñ hâşş u 'âmını
46. Matla

1. Bi-hamdi'llâh zuhûr itdi yine elţâf-ı Sübhâñi
2. Terağ fi'l-cümle tarğ olup **ferah-bağş** eyledicâñı
251. Gazel

ferah-nâk [1] Sevinçli.

5. Qudümiyle **ferah-nâk** oldu 'âlem
6. Kıla her kârına Bârî i'ânet
6. Tarih

Ferâmüş [4] Unutmak.

5. Dü 'âlem zevkını eyle **ferâmüş**
6. 'Ubûr eyleye dil ağ u qaradan
152. Gazel

1. Gözet ey dil şırâţ-ı müstakîmi
2. **Ferâmüş** eyleme ahd-i kadîmi
221. Gazel

11. Civâr-ı feyz-i kudse nâ'ilolmaz
12. **Ferâmüş** eyleyen haqq-ı civârı
250. Gazel

1. **Ferâmüş** eyle ey dil dü cihâni
2. Bulam dirseñ eger cân içre cânı
287. Gazel

Ferdâ [2] Yarın.

7. Neş'e-i el-yevme tüczâ hâşılın bulduğ bugün
8. Ʀa'n u teşnî' kıлма zâhid 'âşîka **ferdâ**ile
190. Gazel

1. Ey gönül gel nazâr-ı Haqq ile baķeşyâya
2. Bugünü şalma şaķın 'âkıl iseñ**ferdâ**ya
217. Gazel

ferd-i muţlak [1] Tek başına,yalnız.

13. Fenâyi kıl vücuduñ **ferd-imuţlak**
14. Ehaddendür bu tevâhdüñ binâsı
226. Gazel

Ferhâd [1] Ferhad ile Şirin, Hüsrev ü Şirin adlı aşk hikâyelerininbaşkahramanı.

7. Gönlümi Leylâ-yı zülfün bend idüp Mecnûn-şifat
8. Bu vücüdüm kühmı kesmekte **Ferhâd**eyledüñ
108. Gazel

ferhunde [4] Kutlu,mübarek.

7. Şahn-ı vağdet tâli'inde kur'amuz
8. Şalıcağ **ferhunde** gele fâlümüz
82. Gazel

13. Bu vücuduñ kur'asın aşlına şal
14. Ola **ferhunde** Fenâyi fâlümüz
83. Gazel

9. Mâh-ı nev gibi Fenâyi ideğör kesb-i kemâl
10. Ola **ferhunde**şeref burcunda her demfâlümüz
86. Gazel

11. Vücuduñ kur'asın şal sâhibine
12. Ola tâ her nefes **ferhunde** fâlün
104. Gazel

ferîd [1] Eşsiz, tek, eşi olmayan (kimse veya şey)

13. Şems-i zâtuñdan irerse ger Fenâyi'yeziyâ
14. Sırr-ı vağdet keşf olup olurdu fenninde**ferîd**
34. Gazel

Fermân [3] Emir, irade,buyruk.

5. **Fermân**uña tâbi' ne ki var cümle vücüdât
6. Baħr-ı keremüñ reşhasıdur işbuzuhûrât
15. Murabba

9. Senüñ **fermân**uña gerden-keşolan
10. Anuñ boynında bağludur şalıbi

220. Gazel

1. Geçen **fermân** ile bu cism ü cândan
2. Cihân oldu cihân içre cihândan
155. Gazel

fermân-ber [1] Emrini yerine getiren.

5. Taht-ı teşhîründeür arz usemâ
6. Cümlesi **fermân-ber**ündeür dâ'imâ
14. Murabba

Feryâd [4] Bağırıp çağırma. Yüksek sesle yardımistemek.

1. Ey murğ-ı ezel 'âleme **feryâd** mı geldüñ
2. Yâr ile olan 'ahdüñi ziyâde mi geldüñ
111. Gazel

7. Koşup vahdet gülün mışr-ivücüdde
8. Hezâr-veş ol güle **feryâda**geldük
112. Gazel

7. İçüp vahdet şarâbından gider benliği ortadan
8. Kayır ahvâlünü irken koma **feryâda** ey bülbül
124. Gazel

1. N'olduñ inlersin gönül aşluñı mı yâd eyledüñ
2. Fırkat-ı yâri añup derd ile **feryâde**yledüñ
108. Gazel

feth [2] Ele geçirmek.

11. Mübârek ide bu **fethi** Cenâb-ı Hâzret-iRaḥman
12. Umaruz 'an-ḳarîb ola nice nuşretlererzânî
2. Tarih

11. **Feth**ler ide erzânî cenâb-ı hâzret-ibârî
12. İki 'âlem merâmını kıla kullarınai'tâ
12. Gazel

feth [10] Açmak.

5. Tılsım-ı kenz-i esmâyı n'ola **feth** eylese sâlik
6. Cemâl-i pâkine zîrâ ki mir'ât itdiinsânı
231. Gazel

1. Bize **feth** eyle ebvâb-ı vişâlüñ
2. görem zerrede şems-ilâ-yezâlüñ
104. Gazel

11. Bize **feth** eyle gel feth-i mübjni
12. Kerem kıl eyle mağfür cümlezenbi
222. Gazel

1. Bize **feth** eyle ebvâb-ı cinânı
2. Geçür kayd-ı sivâdan cism ü cânı
234. Gazel

1. **Feth** ide ebvâb-ı vaşlın bize ol kâdir ḥudâ
2. Hâtif-i ḡaybdan ire bî-vâsiṭa cânanidâ
10. Gazel

17. Küntü kenzüñ bábını **feth** it Fenâyi bendeñe
18. Pertev-i mihr-i ezelden eyle anneş'e-dâr
67. Gazel

1. Şükür Bârî'ye **feth** itdi yine ebvâb-ı iḥsânı
2. Şühüd-ı vahdet-i zâtı umaruz ola erzânî
228. Gazel

13. Luṭf ile eyle Fenâyi'ye nazar
14. Aña **feth** it küntü kenz esrârını
281. Gazel

7. Mu'ammâsını **feth** itdi bu ismüñ vech-i kâmiden
8. Bu yüzden keşf olup sırr-ı ḥaḳîkat çünmüsemmeden
160. Gazel

3. Çün açdı zülf-i tâbından bize luṭfu kerembâbın
4. O ḥarf-i noḳṭaya bak kim neler **feth** itdi bábından
165. Gazel

feth olmak [6] Açılmak, ortaya çıkmak

9. Umaruz **feth ola** sırr-ımu'ammâ
10. Semâ-ı dilde bedr eyle hilâlüm
7. Gazel

17. Ger Fenâyi bendeñe **feth ola** bâb
18. Zerresi bî-şek olurdiâfitâb
42. Murabba

9. Ḳalbümüz kayd-ı sivâdan it ḥalâş
10. **Feth ola** maḥzûn olan kenz-i ḳadem
126. Gazel

9. **Feth olup** bâb-ı ma'ânî keşf olur esrâr-ıyâr
10. Nefy ü işbâtle Fenâyi bâb-ı ḳalbi eyle daḳ
94. Gazel

1. Ger celâliyle cemâl olursa meşḥûduñ müdâm
2. Bâb-ı vahdet **feth olup** bulursun istiḡrâḳ-ı tām
129. Gazel

11. **Feth olup** bâb-ı ma'ânî keşf olup esrâr-iḤaḳ
12. Zerrece iḥsân olursa pertev-iRaḥmân'dan
173. Gazel

feth-i bâb [11] Kapı açmak;kapının açılması.

3. İde ḳullarına her dem **feth-i bâb**
4. Güş-ı cânâ ire luṭfuñdanḥitâb
2. Tuyuḡ

5. İre cânâ ḥitâb-ı müstetâbuñ
6. Müyesser olsun aña **feth-i bâbuñ**
5. Murabba

15. Meded senden meded yâ Ḥayy u Ḳayyüm
16. Naşib eyle efendi **feth-i bâbı**
6. Murabba

31. Ḳıldı 'arîf ey Fenâyi **feth-i bâb**
32. Geç sivâdan ḥâzret-i Mevlâyair
10. Murabba

7. Baḫr-i cüduñ ḳatresinden buldı 'âlemlervücüd
8. Feyz-i zâtuñdan olursa n'ola cânâ **feth-ibâb**
14. Gazel

7. Küllü şey'in reşhasından neş'e-dâr itbälümüz
8. Ol vecihden dü cihânda kıl müyesser **feth-i bâb**
24. Gazel

13. Sebḳ-ı ḥüsnâ maḫzeninden ḥişşe-dâr eyle bizi
14. Senden olur yine saña yâ ilahî **feth-i bâb**
24. Gazel

1. Aç cemālün perdesin ‘uşşāka olsun **feth-ibāb**
2. Ref’ olup benlik aradan kalmaya dilde hicāb
26. Gazel

7. İtdüñ ise ger **feth-i bāb**
8. Cānān ilinden vir hāber
43. Murabba

9. Maḥrem olsaḡ ger ḥarīm-i vaşlına yārūñn’ola
10. **Feth-i bāb** eyledi emr-i Ḥaḡḡ ileder-bānumuz
80. Gazel

9. Ķapuñdur melce-i şuḡrā vü kübrā
10. Müyesser eyle yā Rab **feth-i bābı**
268. Gazel

feth-i karīb [2] Feth-i karīb, yakın fetih demektir. "Seveceğiniz başka bir şey daha var: Allah'tan yardım ve yakın bir fetih. Müminleri (bunlarla) müjdele. " (Kur'an-ı Kerim, Saf Suresi61/13) ayetinde geçer.

11. Göñülde yazıla naşrun min-allah
12. Müyesser kıl aña **feth-i karībı**
220. Gazel

9. Bulurduḡ feth-i muṭlaḡavuşülü
10. Naşīb irerse ger **feth-i karībden**
148. Gazel

feth-i mübjn [2] Açık ve parlak zafer. “Biz sana doğrusu apaçık bir fetih ihsan ettik. ” (Fetih Suresi,48/1) ayetinden iktibastır.

11. Bize feth eyle gel **feth-i mübjni**
12. Kerem kıl eyle maḡfūr cümlezenbi
222. Gazel

13. Fenāyi’ nūñ zünübün eyle maḡfūr
14. Müyesser kıl aña **feth-i mübjni**
242. Gazel

feth-i muṭlaḡ [3] Mutlak fetih, açılma.

11. **Feth-i muṭlaḡ** lem’asından eyle cānı neş’e-dār
12. Tā müyesser ola aña ma’nā-yı feth-i karīb
18. Gazel

9. Bulurduḡ **feth-i muṭlaḡa**vuşülü
10. Naşīb irerse ger feth-i karībden
148. Gazel

7. Raḡmetinden **feth-i muṭlaḡ**bābın açdı çün Kerīm
8. Nuşretiyle enfüs ü āfāka tebsīreyledi
246. Gazel

fevka eydihim [1] “Muhakkak ki sana biat edenler ancak Allah’a biat etmektedirler. Allah’ın elionların ellerinin üzerindedir. Kim ahidini bozarsa, ancak kendi aleyhine bozmuş olur. Kim de Allah ile olan ahidine vefa gösterirse Allah ona büyük bir mükāfat verecektir. ” (Fetih48/10) ayetindeniktibastır.

9. **Fevka eydihim** ḥiṭābın çün Fenāyi kıldı gūş
10. Ṭarḥ idüp resm-i sivāyı yudı özindeneli
230. Gazel

fevka’l-’āde [1] 1. Her zaman görülen, yapılan veya süregelmekte olandan başka,alışılmışındışında, olağanüstü.

5. Kemāl-i cūduña yoḡ ḡadd ü pāyān
6. Umaruz cūduñ ola **fevka’l-’āde**
206. Gazel

fevka’l-ḡuşül [1] Hasıl olanın üstünde.

13. Nūr-ı zātuñ lem’asından kıl Fenāyi’ye’atā
14. Maḡzar ola tā tecellī nūrına **fevka’l-ḡuşül**
121. Gazel

fevka’l-me’ mül [1] Umulanın üstünde, umulandan iyi.

19. Ķıla iḡsān Fenāyi ḡuluna **fevka’l-me’ mül**
20. Geldi yümñ ile yine şeh-r-i mübārekramażān
40. Murabba

fevt [3] Ölüm.

11. **Fevti** için oldılar ḡalḡ-ı cihān mātem-zede
12. Olmuş idi çün vücūdı bā’iş-i emñ ü emān
1. Tarih

5. Didi **fevtine** hātif tāriḡini
6. ‘Urūc itdi maḡām-ı ünse Aḡmed
8. Tarih

3. **Fevtine** tāriḡ için kesb-i te’essüflededi
4. Āh ḡuṭbu’l-etḡiyā Maḡmūd Efendi ḡöçdi ḡayf
9. Tarih

feyz [13] Bereket,bolluk; Allah tarafından kula lutfedilen ve ilham yoluyla kalbe gelen şey,vâridat.

13. Cümle mevcūdāta sen virdüñḡayāt
14. Senden alur işbu **feyz**i kā’ināt
8. Murabba

27. İfāza ide **feyzin** aña her dem
28. Diyelüm dem-be-dem eş-şükrü lillah
37. Murabba

5. Nesīm-i rūḡ-ı raḡmetden irişdi cāna çün **feyz**i
6. Egerçi ‘ālem-i mülkde bu vech ile zūhūrum var
47. Gazel

3. Kābe kavseyni geçüp bulurdük ev ednāyayol
4. Şems-i zātūñ lem'asından **feyz** olursa zerrenür
65. Gazel

1. Raĥmetüñ **feyz**ini ihsān eyle yā Rab teşneyüz
2. Qatresi pes 'āleme olsa nice biñ kerreyüz
81. Gazel

3. Senden alur **feyz**icümle kâ'ināt
4. Qābil-i ihsān midur hiç ni'metüñ
105. Gazel

7. Kelām-ı küllü şey'inden irişdi cāna çün **feyz**i
8. Şühüd-ı vaĥdet-i zātı olursa n'ola erzānum
131. Gazel

5. Pertev-i ĥüsnünden alur **feyz**ini
6. Āsümānda seyr ider mihr ile māh
207. Gazel

3. Rumüz-ı mā vesa'niden irişdi cāna çün **feyz**i
4. Ve in min şey' kelāmiyle kāmı eşyā lisānoldı
239. Gazel

3. Şühüd-ı nūr-ı vaĥdetden irişe cānuma**feyz**üñ
4. Ĥicābı aradan ref it gerek zulmāninürāñi
258. Gazel
7. Keşret-i eşyāda **feyz**ün it'aṭā
8. Görine her cāda sırr-ıvaĥdetüñ
105. Gazel

3. Kelām-ı küllü şey'inden irişdi cāna çün **feyz**i
4. Açıldı vaĥdeti sırrı kāmı eşyā lisān oldı
247. Gazel

13. Fenāyi'ye olursa **feyz**üñ in'ām
14. Fezā-yı kuds e irgürtürmaĥāmı
270. Gazel

feyz-i akdes [11] En kutsal feyiz. İlâhî zâtın, bütün mümkinlerin ve şeylerin sûretinde kendine tecelli etmesine feyz-i akdes denir.

33. Rumüz-ı mā vesa'niden
34. 'Aṭā bul **feyz-i akdes**den
26. Murabba

15. Cism ü cāna kıl müyesser **feyz-i akdes**den naşib
16. Vir ĥabîbüñ ĥürmetine zāt-ı pākeiktidār
67. Gazel

7. Olursa **feyz-i akdes**den dil ü cāna n'ola i'tā
8. Maĥabbet dārına ber-dār olan lā-büd olurMaşşūr
72. Gazel

13. Ger Fenāyi'ye olursa **feyz-i akdes**den 'aṭā
14. Lā-mekān mülki ĥümāsın dem-be-dem eyler şikār
74. Gazel

7. Göñül şeh-bāzi eylerdi ĥümā-yı lā-mekānişayd
8. İderse **feyz-i akdes**den 'aṭā fazl ile ger bāle
205. Gazel

9. N'ola bulursa Fenāyi **feyz-i akdes**den naşib
10. Vuşlat-ı sırrına anı maĥrem-i rāzeyledi
224. Gazel

7. **Feyz-i akdes**denireli cism ile cāna'aṭā
8. Cennet-i ĥüsnünde gördüñ fehm idüpme'vāmuzı
238. Gazel

7. Quyüd-ı mā-sivādan eyle iṭlāk
8. Alalum **feyz-i akdes**den naşibi
242. Gazel

5. **Feyz-i akdes**den ola cāna 'aṭā
6. İdelüm derd ile āh uvāhı
276. Gazel

3. İt müyesser cism ü cāna **feyz-i akdes**den naşib
4. Olalum her dem şırāt-ı müstaĥimde müstedām
135. Gazel

3. **Feyz-i akdes**den irişe cism ile cāna naşib
4. İt şühüd-ı vaĥdetüñ nürün 'aṭā her dün ü gün
171. Gazel
feyz-i bahreyn [1] İki denizin feyzi.

9. Vücüdüm zevrakını şalma ġarka
10. İre fazluñla aña **feyz-ibahreyn**
146. Gazel

feyz-i cüd [3] Cömertliğin feyzi, çokluğu.

7. Reşĥa-ı cüduñla buldı bu vücüdi kâ'ināt
8. **Feyz-i cüd**üñdan umaruz ola luṭfuñ bi-ĥisāb
26. Gazel

1. Cümle mevcüdāta sen virdüñvücüd
2. Senden irişdi kāmuya **feyz-i cüd**
33. Gazel

9. Temennā-yı vişālünde dü'ālem
10. Umar derdlü olan dil **feyz-icüd**
273. Gazel

feyz-i fazl [5] İyilik ve cömertliğin feyzi, bolluğu.

13. **Feyz-i fazluñdan** olursa ger Fenāyi'ye nazar
14. Vehve ma'küm sırrını 'ālemlere i'lān ider
73. Gazel

7. **Feyz-i fazl**uñdan umaruz ola envā'-ı fütūĥ
8. Maĥz-ı luṭfuñla 'ademden bizi çün var eyledüñ
102. Gazel

1. İrişdür **feyz-i fazl**uñı fu'āda
2. Vişālūñ bābını eyleküşāde
206. Gazel

3. **Feyz-i fazl**uñdanireli cism ile cāna'aṭā
4. Bu dil-i maḥzūnumuz luṭf ile şādān eyledi
257. Gazel

5. İrerse **feyz-i fazl**uñdan'ināyet
6. Bulur dil infişādeittişālūñ
109. Gazel

feyz-i Ḥaḳḳ [2] Allah'ın feyzi, İlahi feyiz vebereket.

17. Ḥalka irgürmekde **feyz-i Ḥaḳḳ'** rühivāsıṭa
18. Kıldı ise zāhiren gerçi bu 'ālemdensefer
1. Kaside

1. **Feyz-i Ḥaḳḳ'** uñ olursa iḥsānı
2. Keşf olur sırr-ı rāz-ıSübḥānı
237. Gazel

feyz-i ḥayāt [1] Hayat bereketi; ömrün uzunluğu.

25. Cümle vücūd-ı mümkünāt
26. Senden alur **feyz-i ḥayāt**
4. Murabba

feyzi Ḥudā [1] Allah'ın ihsanı.

5. Şafādan ravza-ı cānuñ açılısun
6. Alup bı-vāsıṭa **feyzi Ḥudā'** dan
177. Gazel

feyz-i luṭf u cūd [1] iyilik ve cömertliğinebereketi.

1. Yemm-i cūduñ kaṭresinden buldı 'ālemlervücūd
2. Zāhir oldı cümle-i eşyāda **feyz-i luṭf u cūd**
37. Gazel

feyz-i Raḥmānı [2] Rahmani feyiz, İlahi bolluk vebereket.

3. Geçüp nefsuñ hevāsından hevā-yı hūda pervāz it
4. Ki tā sırr-ı hüviyyetden irişsün **feyz-iRaḥmānı**
231. Gazel

9. Kemāl-i cūd u fazlūndan Fenāyi'ye 'ināyet kıl
10. İre sırr-ı maḥabbetden aña tā **feyz-iRaḥmānı**
283. Gazel

feyz-i tevfiḳ [1] Allah'ın yardımınınfeyzi.

13. Ger Fenāyi'ye olursa **feyz-i tevfiḳ**kuñrefiḳ
14. Luṭf u ḳahrı bir olup aña ḥabīb olur raḳıḳ
18. Gazel

feyz-i yem-i ḥıfz [1] Muhafaza denizinin bereketi.

3. **Feyz-i yem-i ḥıfz**ından irişdi 'aṭācāna
4. Ğavş eyleyüp ol baḥre dürr-dānelerüzcānā
2. Gazel

feyz-i zāt [11] İlahi feyiz vebereket.

9. **Feyz-i zātu**ndan bula cānlar 'aṭā
10. Dıdeden eyleme vechūñ iḥtifā
7. Murabba

7. Baḥr-i cūduñ kaṭresinden buldı 'ālemlervücūd
8. **Feyz-i zātu**ndan olursa n'ola cāna fetḥ-ıbāb
14. Gazel

13. **Feyz-i zātu**ñ lem'asından kıl Fenāyi'ye naşıḳ
14. Maḥz-ı fazlūñ ile ide maḳ'ad-ı şıḳka ḳu'ūd
37. Gazel

15. **Feyz-i zātu**ndanire cānaeşer
16. Dā'imā vaşluñla ḥandān it bizi
42. Murabba

13. Cürm ile taḳşirine kılma Fenāyi'nüñ nazār
14. **Feyz-i zātu**ndan aña eyle 'aṭāñı bı-şümār
51. Gazel

13. Beḳā illerine irsün Fenāyi
14. Aña kıl **feyz-i zātu**ñı muḳadder
55. Gazel

13. **Feyz-i zātu**ndan olursa ger Fenāyi'ye 'aṭā
14. Küllü şey'in hālikün şaḥrāsını eyler güzer
56. Gazel

1. Bu dil-i maḥzūnumuz mesrūr ide sırr-ıḥabıḳ
2. **Feyz-i zāt**ından umaruz irişe cāna naşıḳ
13. Gazel

13. Yemm-i cūduñ kaṭresinden buldı 'ālemlervücūd
14. **Feyz-i zātu**ñ n'ola olursa fenāyi 'ye'aṭā
8. Gazel

5. Sālik olan neş'e-i dünyāda mütü rāhına
6. **Feyz-i zātu**ndan n'ola balsa ḥayāt-ı cāvidān
142. Gazel

feyz-i zülāl [1] Saf ve tatlı suyun feyzi, bolluğu.

9. Niçe bir olalum vaşluña teşne
10. 'Aṭā eyle aña **feyz-i zülāl**uñ
104. Gazel

fezā [1] Ucu bucağı bulunmayan boşluk.

7. Sālik-i şādıḳ şu vaḳt irer kemāl-ıvuşlata
8. Lā-mekān mülkinüñ ol ḳurar **fezā**sında ḥıyām
129. Gazel

fezā-yı ḳuds [4] Kutsal feza, gökyüzü.

5. **Fezā-yı ḳuds**eire cism ilecān
6. Buyurduñ cün te'uddüni'met'ellah
218. Gazel

7. **Fezâ-yı kuds**e irgürdimakâmın
8. Semend-i himmetüñ câna süvârı
236. Gazel

13. Fenâyi'ye olursa feyzüñ in'âm
14. **Fezâ-yı kuds**e irgürürmakâmı
270. Gazel

13. **Fezâ-yı kuds**e eylerdişu'üdü
14. Fenâyi'ye olursa Haq'dan ihsân
175. Gazel

fezâ-yı lâ-mekân [2] Mekânı olmayan gök.

9. **Fezâ-yı lâ-mekân**da kıldı cevân
10. Semend-i himmetüñ olan süvârı
263. Gazel

7. Mağv idüp cümle hicâbı gaybuñı 'ayn idegör
8. Tâ **fezâ-yı lâ-mekân**da kurmağa câna hıyâm
135. Gazel

fezâ-yı sırr-ı tefriğ [1] Yalnızlığın sırrının fezası.

13. **Fezâ-yı sırr-ı tefriğe** ir eycân
14. Qadem başmadı ol meydâna Hâllâc
32. Gazel

fezkürünj [1] "Öyle ise siz beni (ibadetle) anın ki ben de sizi anayım. Banaşükredin; sakın bana nankörlük etmeyin!"
(Bakara2/152) ayetindeniktibastır.

1. Bu dil-i mağzünü cânân yine mesrür eyledi
2. **Fezkürünj** lem'asıyla anı mezkür eyledi
243. Gazel

fî [3] Harf-i târif "el" almış Arapça kelimelerin başına gelen ve bunlara "-de, içinde" anlamı katarak zarflar yapan ek.

29. Zât-ı pākūñ vaħdetiyçün cümle ihvân-ı ma'ân
30. Dâhîl eyle 'adnūñe fazluñla **fî** 'ale'l- cinân
1. Tarih

7. Lehü **fî** külli yevmin şe'n nişânı dilde naqş ola
8. Nazar irerse ger câna o şe'n-ibj-nişânımdan
143. Gazel

7. Lehü **fî** külle yevmin şe'n nişânı dilde naqş ola
8. Nazar irerse ger câna o şe'n-ibj-nişânımdan
167. Gazel

Figân [8] Acı inilti, çığlık;eyvah etmek, inlemek.

1. Gülüñ rengi şolup qoşusigidi
2. **Figânı** bülbülün yâd olmaz oldu
46. Murabba

3. Firâq u ħasreti cânlarayetdi
4. **Figânı** bülbülün yâd olmaz oldu
46. Murabba

11. İrüp bâkı ħayâta buldı zâtı
12. **Figânı** bülbülün güş olmaz oldu
46. Murabba

1. Dü 'âlem gül-'izârını firâkuñ 'ayna ħâreyler
2. Hezâr-veş verd-i bj-ħâra **figânı**ñ şad hezâreyler
64. Gazel

5. Gel ey bülbül qo bj-hüde**figânı**
6. Ħiġâb işit saña senden qarjbden
182. Gazel

9. Cemâlün gülşeninde bülbül-i dil
10. Hezârân âh ile başlar**figâna**
198. Gazel

3. 'İşk meclisinde gelse **figâna** o hernefes
4. Bezm ehli vecde ire ser-te-serzi-ney
252. Gazel

9. Dâ'im semâ' ü nâle vü raqş u **figânı**der
10. Kimün ki ire qalbine cânâ eşerzi-ney
252. Gazel

fıkr etmek [1] Düşünmek.

9. Güzer eyle qadimj âşiyâna
10. Neden geldün nedür **fıkr itme'**älün
109. Gazel

fıkr ü ħayâl [1] Düşünce ve hayal.

1. Ħayâl-i sırr-ı cânâna gönül **fıkr ü ħayâl**irmez
2. Bu bir râz-ı nihânîdür ki 'aql u 'ikâl irmez
20. Matla

fıkr-i me'âl [1] Manayı fikretme,düşünme.

9. 'Aql oldur eyleye **fıkr-ime'âl**
10. Men 'aref sırrın bilen bulurkemâl
10. Murabba

fî'l-cümle [1] tamamıyla, büsbütün, baştan başa.

1. Bi-ħamdi'llâh zuhür itdi yine elġâf-ı Sübhâñj
2. Teraħ **fî'l-cümle** tarħ olup feraħ-baħş eyledicâñı
251. Gazel

fîrâq [12] Ayrılık.

9. **Fîrâquñ** yaqdı bu cânım
10. Ki yoqdur şabra dermânım
18. Murabba

1. Dü 'âlem gül-'izârını **firâk**kuñ 'ayna hâreyler
2. Hezâr-veş verd-i bi-hâra fiğânın şad hezâreyler
64. Gazel

1. Yeter itdi **firâk**kuñ cânısüzân
2. Vişâlûñ zevkini yâ Rab kılıhsân
158. Gazel

5. **Firâkı** miñnetini çekmeyen cân
6. Nice lâyıq olur bezm-i vişâle
195. Gazel

5. Nazar kıl mâ vesa'ñi lem'asından
6. Bizi şalma **firâk**kuñfırkâtine
210. Gazel

3. **Firâk**kuñla gözüm yaşı idüpdür Nîl gibi tuğyân
4. Vücüdüm mülkini luğf it bi-küllü garq-ı âb itme
211. Gazel

5. Tecellî-i cemâlûñle dil-i müştâkı tenvirrit
6. Kerem kıl mihr-i fazluñla **firâk**kuñı sehbâbitme
211. Gazel

3. **Firâk**kuñ âteşine kılma süzân
4. Sezâ-vâr eyle bezm-i vuşlatuñna
219. Gazel

9. Niçe şabr eyleye dil **bufirâka**
10. Kişinüñ elde midür ihtiyârı
236. Gazel

1. **Firâk**kuñ şaldı bâlûmi melâle
2. Kebâba döndi bağrum hem çü lâle
187. Gazel

1. İki 'âlemde luğfuñdan habîbî
2. **Firâk** odına yaqma bu garîbî
242. Gazel

3. **Firâk** odına süzân itme cânı
4. Umaruz vaşluñ envâ'-ı 'atâdan
152. Gazel

1. **Firâk**-ı yâr ile hâlüm irişdi bir 'aceb hâle
2. Nice vaşf eyleyem saña anı kim gelmeye kâle
205. Gazel

13. **Firâk**kuñ âteşine kılma süzân
14. Vişâlûñ zevkîn ihsân eyle herân
20. Murabba

5. Hârîk itme **firâk**kuñâteşine
6. Yeter çekdük vişâleintizârı
240. Gazel

1. **Firâk**kuñ nârı 'uşşâkı hemişe yaqa gelmişdür
2. Olara rahmetüñ âbî dem-â-dem aqa gelmişdür
58. Gazel

11. **Firâk**kuñnârına eyleme süzân
12. Dil-i maḥzûn ola vaşluñla şadı
285. Gazel

firâk u ḥasret [1] Ayrılık veözlem.

3. **Firâk u ḥasreti** cânlarayetdi
4. Fiğânı bülbülün yâd olmaz oldı
46. Murabba

firâr etmek [1] Kaçmak, ayrılmak, terk etmek.

17. 'Âbid **firâr iderse** meclis-i neyden 'acebmidür
18. Bi-derd olan kulûba irişür kederzi-ney
252. Gazel

firdevs [2] Cennet.

59. Mesken oldı bunlara **firdevs**-i ḥâdimḥür-i'îñ
60. Ḥamza vü Abbâs bâkî kim var ise min 'aşer
1. Kaside

25. Ol 'azîzün rûḥ-ı pâkine du'âlar idenün
26. Ḥazret-i Ḥaḥ eylesün anları **firdevs** âşiyân
1. Tarih

firdevs-i a'lâ [2] Yüce Cennet,cennetin altıncı katı.

1. Güzer kılsa 'aceb midür bu dil **firdevs-ia'lâ**dan
2. Açıldı vaḥdeti sırrı bugün nür-itecellâdan
10. Matla

1. Zâtuña nisbet olur **firdevs-i a'lâ**daḥuşür
2. Var ise ger dâhilinde kevşer ü ḡilmân uḥür
65. Gazel

Firât [1] Fırat Nehri.

7. Dicle vü Bağdâd ü Ceyhün u **Firât** u Nil'i nüş
8. İtse ḳanmaz âb-ı vaşluñ içmese 'atşânumuz
80. Gazel

fu'âd [7] Kalp, gönül.

3. Cemâlûñle münevver it **fu'âd**
4. Kerem luğf u 'inâyet sendenolur
3. Murabba

11. Geçür bu naḳş-ı şürjiden**fu'âd**
12. Ki zâhir ola aña sırr-ıma'nâ
4. Gazel

15. İrişdür vaḥdet-i zâta **fu'âd**
16. Kerem luğf u 'inâyet eyle yâRab
22. Murabba

9. Şühüd-ı nür-ı zâtuñ itmüyesser
10. Münevver ola nûruñla **fu'âd**um
136. Gazel

1. İrişdür feyz-i fazlunu **fu'ada**
2. Vişälün bâbını eyleküşâde
206. Gazel

9. Li meni'l- mülk şühüd-i ger 'ayân olursa 'aynuñda
10. **Fu'adu**ñda zühür eyler bu sırru'l- hüküm-i illa'llah
215. Gazel

3. Tecellî-i cemâlün eylein'âm
4. Münevver eyle nürüñla **fu'adı**
285. Gazel

fülân [1] Filan, şu, bu.

1. Neseble iftihâr itmek hevesdür
2. **Fülân** ensâb ehl-i 'aqla besdür
7. Matla

fünün [1] Fenler,bilimler.

5. Kitâb-ı hüsn-i cânâmı okur bir noqtadan 'ârif
6. Mükemmel itdi Hızır-veş **fününü**sırdasultânım
131. Gazel

fürkat [2] Ayrılık.

11. **Fürkat**ünle bälümüz kılma melül
12. Câm-ı vaşluñ cür'asın şun dem-be-dem
133. Gazel

5. **Fürkat**ünlekalbümüz kılma melül
6. Ola cânım vuşlatuñla şâd-mân
169. Gazel

fürkat [17] Ayrılık.

13. Niçe bir olalum **fürkat**le nälân
14. Vişälünle bizi kıl şâd uhandân
3. Murabba

1. **Fürkat**ün odına yakma kullaruñ
2. Luţf u ihsân ıssı sultânım meded
7. Murabba

25. Gider aradan **fürkati**
26. Göster sarây-ı vahdeti
13. Murabba

5. Niçe bir olalum **fürkat**de 'atşân
6. Zülâl-i feyz-i fazlı eylereyyân
22. Murabba

9. Niçe bir olalum **fürkat**de 'atşân
10. Zülâl-i feyz-i fazlı eylereyyân
23. Murabba

13. Emr-i Hakk'ı fark idüp **fürkat**den olmağdurhalâş
14. Ey Fenâyi neş'e-i suğrâ vü kübrâdan ğarâz
90. Gazel

5. **Fürkat**ün nârına süzân cism ü cân
6. Vaşla tebdil eyle yâ Rabfürkatün
110. Gazel

1. **Fürkat**ünle bedter itdüñ kalb-i nâ-şadı melül
2. Kıl müyesser vahdet-i zâtiyyeye yâ Rab vuşul
121. Gazel

7. Emr-i Hakk'ı itmeyen fark kaldı **fürkat**demüdâm
8. Âşinâdan pes ne ma'niden seçer bigâneyi
200. Gazel

11. Kıl şühüd-ı vahdet-i zâtuñ naşib
12. Görmeyem iki cihânda **fürkat**ün
105. Gazel

7. **Fürkate** düşüp itme hezâr nâle vü zârı
8. Gül mevsimidür vechine anuñ nigerân ol
116. Gazel

1. Gitdi **fürkat** irişdi 'ayn-ı vişâl
2. Kalmadı zerrece 'aynundağayâl
117. Gazel

5. Nazar kıl mâ vesa'ni lem'asından
6. Bizi şalma firâkuñ**fürkat**ine
210. Gazel

11. Tecellî tâbına şabr itmediTür
12. Nice mümkün taħammül **fürkat**üne
213. Gazel

3. Berr ü **fürkati**çre bu dil teşnesi 'atşâniken
4. Eyledi 'ayn-ı vişälün anı reyyân bugice
214. Gazel

7. **Fürkat**ün derdiyle bu dil dem-be-dem giryâniken
8. Oldı didâruñ bu haste cânâ dermân bu gice
214. Gazel

1. **Fürkat**ün yandurdu cânım bağrumı kaneyledi
2. Kaţre-i eşküm cihânı tutdı 'ummâneyledi
264. Gazel

fürkat ili [1] Ayrılıkülkesi.

1. 'Âşık-ı bî-dillere eyle vişälüninaşib
2. **Fürkat** ilinde anı yâ Rabbenâ itme ğariyb
19. Gazel

fürkat şebi [1] Ayrılıkgecesi

3. **Fürkat şebi**ni arada ref' eyleye kudreteli
4. Zâhir ola her zerrede 'uşşâka nür-iâfitâb
27. Gazel

fürkat-ı yâr [1] Sevgilinin ayrılığı.

1. N'olduñ inlerson gönül aşluñı mı yâd eyledüñ
 2. **Fürkat-ı yâr**i añup derd ile feryâdeyledüñ
108. Gazel

fürkatüñ nârî [2] Ayrılığınateşi.

11. **Fürkatüñ nârî**na süzân eyleme cân u dili
 12. Hâşıl ola her nefesde rü'yet-i cânânemüz
87. Gazel

5. **Fürkatüñ nârî**na süzân cism ü cân
 6. Vaşla tebdîl eyle yâ Rabfürkatüñ
5. 110. Gazel

fürüzân eyle [1] Aydınlatmak.

5. Ziyâ-bağş olsun âfâkda cemâl-i 'âlem-efrüzüñ
 6. **Fürüzân** eyledükçe tal'at-i hürşîd-i dünyâyı
288. Gazel

fütühât [1] Fetihler, zaferler.

11. Cenâbuñdan olur cümle **fütühât**
 12. Çoma bu derd ile miñnetde yâRab
5. Murabba

fütür [1] keder, ümitsizlik; bezginlik, usanç, bıkmak, iş görmeye engel olangevşeme.

7. Mağv ola âyine-i dilden **fütür**
 8. Rü'yetüñle dîdemüz eyle münîr
12. Murabba

fütüvvet câmesi [1] Cömertlik elbisesi.

3. Yed-i hayyât-ı kudret cism üçâna
 4. **Fütüvvet câmesi**n kesdi ve biçdi
256. Gazel

Füyüz [2] Feyizler, bereketler.

1. **Füyüzi** senden alur cümle eşyâ
 2. Seni senden ider bu dil temennâ
4. Gazel

1. Senden alurlar **füyüzi** evvelin ü âhîriñ
 2. Sen virürsin her murâdı yâmuçibe's-sâ'ilin
178. Gazel

füyüzât [1] Bolluk, bereket, ilim, irfan anlamına gelen feyz kelimesininçoğuludur.

13. Cenâb-ı hâzret-i Bârî buyurdi şânüñlevlâk
 14. Senün nûruñdan irişdi **füyüzât** cümle eşyâyâ
204. Gazel

G

gâfil [1] Çevresinden ve gerçeklerden habersiz olan, gaflet içinde bulunan, dalgın, dikkatsiz ve düşüncesiz (kimse), basîretsiz, aymaz.

1. Gel ey mestür olup gafletde kalmış kendüden **gâfil**
 2. Özüñ fehm eyle çeşmüñ aç sivâyâ bakma ol 'âkıl
123. Gazel

gaflet [6] Çevresinde olanları farkedememe, açık gerçeği görememe, dalgınlık, dikkatsizlik, basîretsizlik, aymazlık, gâfillik.

11. Kalbi anuñ görmedi **gaflet** hiçcâbın birnefes
 12. Anuñ için didi Hâk hakkında mâzâğa'l-başar
1. Kaside

1. Yumdı göz dâr-ı fenâdan pîr-i şadr-işâdîkân
 2. Gördi hep **gafletde** yatur n'eylesün halk-ıcihân
1. Tarih

1. Gel ey mestür olup **gafletde** kalmış kendüden **gâfil**
 2. Özüñ fehm eyle çeşmüñ aç sivâyâ bakma ol 'âkıl
123. Gazel

1. Aç gözüñ **gafletde** kalma dîde-i bîñâyıgör
 2. Remz-i sırr-ı ellezîne câhedü fîñâyıgör
39. Gazel

1. Âşiyânında yatarsa **gaflet** ile murğ-ıcân
 2. Şarmaşup bir gün çıkar mâr-ı ecel virmezemân
181. Gazel

7. 'Aceb **gafletdedür** bî-çâreinsân
 8. Alup viren iden kendüyüşandı
272. Gazel

gaflet hiçcâbı [1] Gafletperdesi.

7. Bakup kalmayalum fânî cihânüñ nağş urengine
 8. Gider **gaflet hiçcâbı**nı gönül gözini h'âbitme
211. Gazel

gaflet menâmı [1] Gaflet uykusu.

7. Geçür zulmâni nûrânî hiçcâbdan
 8. Bizi 'avk itmeye **gafletmenâmı**
271. Gazel

gaflet-i leyl [1] Gecegafleti.

1. 'İşkuñ ile bizi 'işkuñ göğine çıkar
 2. Bu **gaflet-i leylden** derdüñ ile senuyar
57. Gazel

Ġafür [3] Günah bağışlayan Allah. “Çok mağfiret eden, çok şefkat gösteren, bağışlayan, yarlıgayan” anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah’ın en güzel isimlerinden)dır.

5. Gerçi çokdur yâ İlahî saña hizmetde kuşür
6. Luţf umup kapuña geldik bizi ‘afv it yâ **Ġafür**
1. Murabba

9. Hizmetüñde gerçi çokdur bizde yâ Rabbi kuşür
10. Luţf umup kapuña geldük bizi ‘afv it yâ **Ġafür**
16. Murabba

3. Kılma yâ Rab cürm ü ‘işyâna naţar
4. ‘Afv umup bâbuña geldük yâ **Ġafür**
78. Gazel

Gâh [1] Bazen, bazı zaman.

1. Vişâlûñ zevkine kıl biziğâh
2. Değil bir kez mükerrer eyle her**gâh**
208. Gazel

gâh u bi-gâh [1] Sıralı sırasız, vakitli vakitsiz.

7. Tecellî-i cemâlûñ eylein’âm
8. Mükerrer ola dâ’im **gâh ubi-gâh**
199. Gazel

gâhi [4] Ara sıra, bazen, zaman olur.

7. Bülbül-i bâğ-ı belânuñ kârı efgân olmasun
8. Geh hiçâz eyle nevâñı **gâhi** ‘uşşâka ‘ırâk
98. Gazel

1. Bülbül-i dil âşiyân-ı aşla pervâz eyledi
2. Geh ‘ırâk idüp nevâsın **gâhi** şehnâz eyledi
224. Gazel

7. Geh hiçâz ider nevâsın **gâhi** ‘uşşâk u ‘ırâk
8. Gösterür işnâ aşerden ol hevâyisünbülü
230. Gazel

ğâ’ib [6] Hazır bulunmayan, mevcut olmayan, zayi, görünmez olan.

13. Vaġdetüñ sırrına vâkıf olalı cism ilecân
14. **Ġâ’ib** oldı ‘ayn-ı sâlikden cihân zâhir nihân
1. Murabba

9. **Ġâ’ib** ola dîdeden resm-isivâ
10. Olmaya arada benlik muţlaka
8. Murabba

9. Zenb ü taġşürümüzi raġmeti ide sâlib
10. Mâ-sivâ resmi ola dîde-i dildengâ’ib
40. Murabba

1. Ĥaġkı **ğâ’ib** dirsın ey cân çünki sen
2. Söyle kimdür seni beni söyleden
153. Gazel

5. Bu derdüñ çâresibi-çârelikdür
6. Olur mı **ğâ’ib** olan derdeçâre
203. Gazel

3. Eger **ğâ’ib** eger ġâzır eger bâtın egerzâhir
4. Kılalum cân ile dilden yolına varumuz ifnâ
12. Gazel

ğâ’ib olmak [3] Kaybolmak.

9. Ger irişse luţf u fazl-ikird-gâr
10. **Ġâ’ib olmaz** dîdeden envâr-iyâr
41. Murabba

1. Şems-i zatuñ zerresinden cism ü cân bulsunziyâ
2. **Ġâ’ib ola** ‘ayn-ı dilden dem-be-dem ‘ayn-isivâ
3. Gazel

9. Güzer eyle ġadimî âşiyâna
10. Naţardan **ğâ’ib ola** kân-iimkân
175. Gazel

ğâ’ib ü ġâzır [1] Hazır olmayan ve hazır olan.

39. Fenâyi **ğâ’ib ü ġâzır**
40. Dıgil yâ hû vü yâ men hû
26. Murabba

ğam [3] Dert, tasa, üzüntü.

1. Cânumuz cânâna irgürdiğamuñ
2. ‘Âlemi tutdı ziyâ-yı pertevüñ
110. Gazel

1. Sivâdan bâli taġhîr it dilerseñ sırr-ıcânâni
2. **Ġam** ile şâd olur sırrum ne sırdur bilmezemanı
231. Gazel

1. Vişâlûñ zevkini eyle iki ‘âlemdeerzâni
2. Ĥalâş it derd ile **ğam**dankerem kıl cism ilecânı
286. Gazel

ğam yemek [1] Tasa etmek, kaygılanmak,üzülmek.

17. Çünki bulduñ ey Fenâyi faġru faġrı dengünâ
18. Gör bu devri **ğam yeme** gel gerdiş-i devrâniçün
151. Gazel

11. Câm-ı la’lûñ nüş iden ölmekden aşlâ **ğam yimez**
12. İrdi bir bâkı ġayâta kıldı ifnâ-yivücüd
37. Gazel

ġam-ı ferdā [2] Yarının derdi, gelecekkaygısı.

5. **ġam-ı ferdā** ile zāhid bize ta'n eylemeim-rüz
6. Cemāl-i şem'ine sūzān olan 'uşşāka pervāne
192. Gazel

1. Şakın çekme **ġam-ı ferdā**ı eycān
2. Kılāgör bugünü yarımı yek-sān
157. Gazel

ġam-nāk [1] Gamlı, kederli.

3. İki 'ālemd e bizi itme **ġam-nāk**
4. Bi-ħaġķı nūr-ı pāk-i sırr-ılevlāk
35. Murabba

ġanī [3] Hiçbir şeye ve hiçbir kimseye muhtaç olmayan, kullarının bütün ihtiyacını karşılayan mutlak zengin olan Allah.

1. Ol **ġanī** Mevlā umarum baġmaya nisyānuma
2. Çekile 'afv-ı ġalem rüz-ı cezā 'işıyānuma
188. Gazel

3. Māl ü cāhından 'ubūr it bu fenā dūnyānuñ
4. Cān u dilden olagör bende **ġanī** Mevlā'ya
217. Gazel

3. Şey'e li'llah yāmuġibe's-sā'ilin
4. Faġrumuz ırgür ġināya yā**ġanī**
282. Gazel

ġanīmet bilmek [1] Kazanç kabul etmek.

15. Çemende lāleden ġulden cihān bāzārıdır ġülşen
16. Temāşāsın **ġanīmet bil** gel ey ġ'āce buezhāruñ
103. Gazel

ġaraż [1] Maksat.

11. Almaġa eġfāl-ı ervāñ noġta-ı bādan sebāk
12. Bil ki mektep-ħāne oldı ġarġ-ı mīnādan **ġaraż**
90. Gazel

ġarb u şark [1] Doġu ile batı.

11. İrdi bu keşretde vaġdetsırrına
12. 'Ārifüñ de dilde **ġarb u şarkı** var
76. Gazel

ġarīb [14] Kimsesiz, zavallı,biçare.

19. Dār-ı ġurbetde bizi itme**ġarīb**
20. Luġf u iħşān ıssı sulġānum meded
7. Murabba

7. Dār-ı ġurbetde anı itme**ġarīb**
8. Fażl u iħşānuña ġāyet var midur
8. Murabba

3. Lı me'allāh lem'asından eyleye sırra'aġā
4. Kılmaya bu cism ü cānı iki 'ālemd**ġarīb**
13. Gazel

3. 'Anber-efşān zülfinüñ esrārını 'ārifbilür
4. Āşinā sırrın ne bilsün özünü bilmez **ġarīb**
18. Gazel

7. Çeşm-i ġün-rizüñ dem-ā-dem luġf ile ġanum döker
8. Ey 'aceb bilsem nedendür ben **ġarīb**e bu naşib
18. Gazel

1. 'Āşık-ı bı-dillere eyle vişālüninaşib
2. Fūrġat ilinde anı yā Rabbenā itme **ġarīb**
19. Gazel

7. İn te'uddü ni'metinden neş'e-dār itbālümüz
8. Umaruz iħşānuñ ire bu **ġarīb**ebı-ħişāb
23. Gazel

1. Dār-ı ġurbetde efendi eyleme bizi**ġarīb**
2. İki 'ālemd vişālün zevġini eyle naşib
25. Gazel

9. Herkese it merāmını i'tā
10. Bu Fenāyi **ġarīb**e ilāh yiter
71. Gazel

7. Vişālī bezminüñ zevġınumaruz
8. Dirıġ eylemeye işbu **ġarīb**den
148. Gazel
7. Ĥaġıġkat cür'asından şey'en li'llah
8. Dirıġ itme vişālün bu **ġarīb**den
182. Gazel

1. Celālün nārını yā Rab cemālüne ġicāb itme
2. **ġarīb-i** müstemendüne bu vech ile 'itāb itme
211. Gazel

1. Cenābuñdan revā midurħabıbjı
2. Ki nāra yandurasın bu **ġarıbjı**
220. Gazel

1. İki 'ālemd luġfuñdan ġabıbjı
2. Firāġ odına yaġma bu **ġarıbjı**
242. Gazel

ġarīb ü bı-kes [1] Kimsesiz ġarip.

11. **ġarīb ü bı-kesüñ** sensin penāhı
12. Kerem senden 'ināyet ıssıMevlā
31. Murabba

ġarık [9] Suya batmış, boġulmuş.

19. Baġr-ı iħşānuña kıl anı**ġarık**
20. Fażluña yā Rab ġāyet var midur
8. Murabba

1. Vuşlatuñ deryāsına yā Rabbi kıl bizi**ğarık**
2. Niçe bir şöyle qalalum nār-ı hasretde**ğarık**
17. Matla

7. Kıl baħr-i vaşluña**ğarık**
8. Eyle bize luţf ukerem
19. Murabba

17. ‘İnāyet eyle ef’āl ü şifāta
18. **Ğarık** it fażluñ ile baħr-ızāta
34. Murabba

11. **Ğarık** it baħr-ı fażl-ırahmetüñe
12. Bi-ħakķı nūr-ı pāk-i sırr-ılevlāk
35. Murabba

3. Niçe bir berr-i fırkatde olalum vaşluñateşne
4. Zülāl-i feyz-i fażluña **ğarık** it cān-ı ‘aţşānum
128. Gazel

7. Niçe bir berr-i fırkatde olalum vaşluñateşne
8. Zülāl-i baħr-ı fażluña **ğarık** it cān-ı ‘aţşānı
229. Gazel

3. Niçe bir berr-i fırkatde olalum vaşluñateşne
4. Zülāl-i feyz-i fażluña **ğarık** it cān-ı ‘aţşānı
253. Gazel

3. Niçe bir berr-i fırkatde olalum la’lüneteşne
4. Zülāl-i baħr-ı fażluña **ğarık** it cān-ı ‘aţşānı
286. Gazel

ğarık-i yemm-i cüd [1] Cömertlik denizine batmış.

9. **Ğarık-i yemm-i cüduñ** cümle eşyā
10. Buyurduñ in te’uddüni’met’ellah
208. Gazel

ğarık [4] Suya batma, boğulma.

13. Deryā-yı tevħid itdi **ğarık**
14. Pes aradan maħv oldı farķ
11. Murabba

5. Yemm-i bı-pāyāna irdikaşresi
6. Ol gönül ki işbu baħre**ğarıkı**var
76. Gazel

9. Vücüdüm zevraķını şalma **ğarķa**
10. İre fażluñla aña feyz-ıbaħreyn
146. Gazel

3. Bu dil kaşresini kıldı o baħr-ı bı-nihāyet**ğarık**
4. Nitekim maħv olur tāb-ı güñeşde kaşre-ıjāle
205. Gazel

ğarık etmek [1] Batırmak, boğmak.

13. Baħr-ı bı-pāyāna **ğarık it** ey Fenāyıkatreñi
14. Qalmaya hergiz arada zenb-i fāñideneşer
44. Gazel

ğarık olmak [5] Boğulmak, batmak.

11. **Ğarık ola** envāra sālİK ser-te-ser
12. Yā ‘Alım ü yā Ĥakım ü yā Raħım
2. Murabba

15. **Ğarık ola** esrārına cān u dili
16. Luţf u iħsān ıssı sultānum meded
7. Murabba

5. Lebün ‘aynında zāhir oldı ol māħ
6. Cihān baħrine **ğarık oldı**ser-ā-ser
46. Gazel

5. Vişālün kıymeti dürdür nihāyetsiz döker’ışķuñ
6. O dürrün kāmını bulan ki **ğarık oldı** bu deryāya
196. Gazel

7. Nihāyetsiz olan baħruñ o bir dürr-ıyetimdir
8. Anuñ kıymetin ol bildi ki **ğarık ola** bu deryāya
204. Gazel

ğarķa vermek [1] (Suya) batırmak.

5. Baħr-ı ‘ışķuñ **ğarķa virdi**bu vücūdumzevraķın
6. Gör ne bıdār eyleyüp hecrün ne tūfān eyledi
264. Gazel

ğarık-ı āb [1] Suya batma, boğulma.

3. Firāķuñla gözüm yaşı idüpdür Niļ gibi tuğyān
4. Vücüdüm mülkini luţf it bi-küllü **ğarık-ı āb** itme
211. Gazel

ğavğā [1] Kavga, dövüş.

7. Gönül sevdā-yı sevdādan gezer bir derd-i serdeyü
8. Çeker şāne gibi zülfi belāsın gör bu**ğavğāyı**
265. Gazel

ğavğā-yı ‘ışķ [1] Aşk kavgası.

1. Cān u dil şehrin ezelden eyledün yağma-yı ‘ışķ
2. Ol vecihden düşdi bu ‘ālemlere **ğavğā-yı‘ışķ**
92. Gazel

ğavş eylemek [1] Suya dalmak.

3. Feyz-i yem-i ĥıfzından irişdi ‘aţācāna
4. **Ğavş eyleyüp** ol baħre dürr-dānelerüzcānā
2. Gazel

ğavvāş [2] Dalgıç.

7. Gönül **ğavvāş** gibi cān terkin urdı
8. Yüzünde zāhir olan haţt u ĥāle
187. Gazel

11. Hâkikat bahrine sen eyle **ğavvâş**
12. Bulayum dürr-i pâk-ibî-nażiri
261. Gazel

ğayb [3] Görünmeyen, bilinmeyen hâl ve ahval.

13. Murâ-ı kudsi ile olup dem-sâz
14. Sem'-i cāna ire **ğayb**danāvâz
21. Murabba

9. Aç gözünü ey Fenâyi 'ayn-ı cem'e vâşıl ol
10. **Ğaybı** 'ayn eyle ki tâ maḥv ola resm üirtisâm
129. Gazel

7. Maḥv idüp cümle hicâbı **ğayb**uñı 'ayn idegôr
8. Tâ fezâ-yı lâ-mekânda kûrmağa cāna hıyâm
135. Gazel

ğâyet [9] Çok, pek, pek çok, son derece; son, nihâyet, encam; gaye.

1. Nûr-ı zâtuñ eyleme bizdennihân
2. Fazl u iḥsânuña **ğâyet** var mıdur
8. Murabba

3. Kalmasun ḥayretde işbu 'aql ucân
4. Luṭf u iḥsânuña **ğâyet** var mıdur
8. Murabba

7. Dâr-ı ğurbetde anı itmeğariḥ
8. Fazl u iḥsânuña **ğâyet** var mıdur
8. Murabba

11. Güş-ı cāna ire hâtifdennidâ
12. Fazl u iḥsânuña **ğâyet** var mıdur
8. Murabba

19. Baḥr-ı iḥsânuña kıl anığariḥ
20. Fazluña yâ Rab **ğâyet** var mıdur
8. Murabba

17. Cenâbuñdan olursa ger 'inâyet
18. Bir olur sâlike **ğâyet** bidâyet
22. Murabba

13. 'Aṭâ vü cüduña yokdur nihâyet
14. Kerem kıl bir ola **ğâyet**bidâyet
28. Murabba

19. İrişdür **ğâyet**e fazl ile cüdi
20. Kerem senden 'inâyet ısııMevlâ
31. Murabba

15. İrişdür **ğâyet**ine fazl-ı cüdi
16. Bi-ḥaḥkı nûr-ı pâk-i sırr-ilevlâk
35. Murabba

ğâyet [1] Çok, oldukça.

1. Teng durur **ğâyet** dehâmidilberûñ
2. Yok yire da'vâ-yı kizb eyler ḥasûd
39. Matla

ğayr [9] 1. Başka bir kimse, başkası; mâsivâ, sivâ; başına geldiği Arapça sıfatlara olumsuzluk anlamı katarak Farsça usûlüyle çeşitli tamlamalar meydana getirir.

3. Açdı aḥbâbtü enu'raf sırrınıñebvâbını
4. Hâşıl oldu aña sırr-ı **ğayr-ı** mâ'alletmenâ
5. Gazel

7. Var iken vech-i kerimûñ **ğayra** meyl itmekḥaṭâ
8. Sehv ü nisyânumuza estagfir'ullahel-'azîm
16. Murabba

3. Geçür bâlümüzi resm-isivâdan
4. Koma iki cihânda **ğayra** rağbet
28. Gazel

15. Ko **ğayrı** 'arif ol ey merd-ikâmil
16. Bu sözi cân ile güş it sañadur
59. Gazel

13. Bu heft iklimi ṭayy eyle Fenâyi
14. Koyup **ğayrı** elifle bādagedlûk
112. Gazel

17. Gel derünüñ 'ışk ile doldur ki **ğayrı** girmeye
18. Şâbitü'l-aqdâm ol ey dil muḥkem it ikrârünü
280. Gazel

1. Bize luṭf u kerem ebvâbınıaç
2. Kâpuñdan **ğayra** yâ Rab kılma muḥtâc
32. Gazel

3. Çün melâ'ik dir ise her demde lâ 'ilme lenâ
4. **Ğayr-ı** mâ 'alletmenâyıfehm iden dānâyıgôr
39. Gazel

5. Bu devâsız derde hergiz bulmadum cānâdevâ
6. Yârdan **ğayrı** ider mi aña dermân eyṭabîb
18. Gazel

ğayrı [15] Bkz. ğayr.

3. Vaḥdet-i zâta olur keşret-i eşyâdagüvâh
4. **Ğayrı**yı maḥv eyleyüp bir lem'a duy 'irfândan
173. Gazel

5. Seni senden ider bu dil temennâ
6. Anı **ğayrı**ya eyleme ḥavâle
187. Gazel

11. Cāna keşf itme derünüñ sırrını
12. **Ğayrı**ya açma bu râzı ey dede
202. Gazel

13. İt kıyās parmaklarından mu' cizātın **ğayrısın**
 14. Çeşme ağıdı her birinden eyleyüp şakka'l- kamer
 1. Kaside

13. Saña senden sığındım yā ilāhum
 14. Ki **ğayrı** yok durur püşt ü penāhum
 9. Murabba

9. Düşen sevdā-yı zülfiüne n'ider pes **ğayrı** sevdāyı
 10. Vişālün bezmine cānā dil ü cāmī fedādurhep
 20. Gazel

5. Geçür fažluñ ile **ğayrı** hevādan
 6. Halaş ola göñül kayd-ı sivādan
 31. Murabba

13. Rāz-ı derūnuñ maħremi irişdi evc-i' izzete
 14. 'Işkı ħadısinı işt kı **ğayrı**yı efsānedür
 66. Gazel

3. Kapuñdan **ğayrı** bāba kılma muħtāc
 4. Karın it 'afvuña cürm ü günāhum
 132. Gazel

5. İki 'ālemde red itmeķapuñdan
 6. Ki senden **ğayrı** yok püşt ü penāhum
 137. Gazel

9. Kalmadı arada **ğayrı**dan Fenāyi'de eşer
 10. Cümle mevcūdātı yokdan var iden kaldı hemān
 166. Gazel

1. Şafā-yı şafvet-i kālbi yeter eglence insāna
 2. Cihāna gelmeden maķşūd budur **ğayrısı** efsāne
 192. Gazel

11. Çü yokdur **ğayrı** ħüsn dost cihānda şüret üma'nā
 12. N'ola eylirse ger zāhid ħod-ārāyı vü ħod-rāyı
 265. Gazel

1. Yā İlāhī saña ma'lūm ħālümüz
 2. **Ğayrı** kime diyelüm aħvālümüz
 82. Gazel

11. Temennā-yı vişālünde dil ücān
 12. N'ider sālīk olan **ğayrı** sivāyı
 254. Gazel

ğazve [1] Cenk, gaza.

53. Ġazvesinde ħācib oldı kıldı da'vet olresül
 54. Hāzır oldı ol zamān ki sem'ine irdi ħaber
 1. Kaside

geh [4] Bazen, ara sıra.

7. Bülbül-i bāğ-ı belānuñ kārī efgān olmasun
 8. **Geh** ħicāz eyle nevāñı gāhi 'uşşāka 'ırāk
 98. Gazel

13. Bā Fenāyi zerre-i derdetbe-deh
 14. **Geh** be-bined şems-i zāted did cān
 172. Gazel

7. **Geh** ħicāz ider nevāsın gāhi 'uşşāk u 'ırāk
 8. Gösterür işnā aşerden ol hevāyısünbüli
 230. Gazel

1. Bülbül-i dil āşiyān-ı aşla pervāz eyledi
 2. **Geh** 'ırāk idüp nevāsın gāhi şehnāz eyledi
 224. Gazel

genc-i bj-pāyān [1] Sonsuz hazine.

7. Bu 'aql u 'ilm ü ħilm ü ħulk senün şānuñda nāzildür
 8. Vişālün **genc-i bj-pāyān** zühuruñ cān-teşyādür
 38. Gazel

genc-i nihān [1] Gizli hazine.

5. Bu ħāk ü hevā nār ile mādan güzer eyle
 6. yād it vaţan-ı aşluñı bir **genc-i nihān** ol
 116. Gazel

11. Ĥaķıķat dürrüni kıl dā'im işār
 12. Vücüduñda olan **genc-i nihāndan**
 147. Gazel

gencine [1] Hazine.

13. İre çün innā 'arāznādan Fenāyi'yenaşib
 14. 'Arif olsa yeridür **gencine** her vırānenün
 107. Gazel

ger [53] Eğer,şayet.

17. **Ger** Fenāyi'ye olursa luţf ile bir kez naţar
 18. Küllü şey'in hālīkün şahrāsını eyler güzer
 1. Murabba

15. Şanma bu mülke hemān maķşüş ola ħükmi anuñ
 16. On sekiz biñ 'āleme ħükmi irer **ger** ħuşk uter
 1. Kaside

9. **Ger** olursa cāna luţf ile naţar
 10. Kalmaya arada benlikden eşer
 2. Murabba

13. 'Ayn olursa 'ayn-ı 'ālem **ger** Fenāyi 'yen'ola
 14. Kuĥl-ı ħudretten çekilmiş 'aynına çüntütüyā
 5. Gazel

5. **Ger** ziyā-ı şems-i zātuñ irmez ise sālīke
 6. Nice kat' ider menāzil kandan irişür'aţā
 11. Gazel

7. **Ger** cemāliyle celālün olsa meşĥudum müdām
 8. Çünki ref itdi 'arūs-ı ma'nā vechindenniķāb
 15. Gazel

13. **Ger** Fenāyi'ye olursa feyz-i tevfiķuñrefiķ
14. Luṭf u ķahırı bir olup aña ḥabīb olur raķıb
18. Gazel
17. Cenābuñdan olursa **ger** 'ināyet
18. Bir olur sālīke ğāyet bidāyet
22. Murabba
13. **Ger** dilersen ey Fenāyi iki 'ālemde beķā
14. Zāt-ı bīçūna ideğör cān u dilden intisāb
23. Gazel
9. Refiķ olursa **ger** 'avn-ı İlahi
10. Ki sālīk ṭayy ide bir demde rāhı
31. Murabba
3. Güzer eylerdi dil arz usemādan
4. Cenābuñdan olursa **ger** 'ināyet
31. Gazel
13. Şems-i zātuñdan irerse **ger** Fenāyi'yeziyā
14. Sırr-ı vaḥdet keşf olup olurdı fennindeferiğ
34. Gazel
9. **Ger** irişse luṭf u fażl-ı kird-gār
10. Ğā'ib olmaz dıdeden envār-ıyār
41. Murabba
17. **Ger** Fenāyi bendeñe fetḥ ola bāb
18. Zerre si bī-şek olurdıāfitāb
42. Murabba
7. İtdüñ ise **ger** fetḥ-i bāb
8. Cānān ilinden vir ḥaber
43. Murabba
9. Sırr-ı tevḥiddeden olursa **ger** Fenāyi'yesu'āl
10. Nefy ü işbātuñ me'ālī neş'e-i illādadur
43. Gazel
5. İrerse Rabbi erniden nażar **ger** Mūsa-veşcāna
6. Bu ḥāk-i 'unşuru olur mübeddel cevhere çünTūr
48. Gazel
13. Şems-i zātuñdan irerse **ger** Fenāyi'yeziyā
14. Zerre si iki cihānda gün gibi raḥşānolur
54. Gazel
13. Feyz-i zātuñdan olursa **ger** Fenāyi'ye 'aṭā
14. Küllü şey'in hālīkūn şahrāsını eyler güzer
56. Gazel
3. Fedādur yoluña bu cism ile cān
4. Revā olursa **ger** şükrānesidür
60. Gazel
13. Nihān eylerse **ger** sırrın Fenāyi
14. Maḥabbet kenzinüñ vırānesidür
60. Gazel

3. Dāḥil olsañ **ger** bu şehre çok temāşāğöresin
4. Arayuban bulmayasın çār 'unşurdaneşer
62. Gazel
1. Raḥmetüñ deryāsına yā Rabbi yok ḥadd ü kenār
2. Kaṭresi maḥv ide zembüm **ger** olursa şadhezār
63. Gazel
1. Zātuña nisbet olur firdevs-i a'lādaķuşūr
2. Var ise **ger** dāḥilinde kevşer ü ğilmān uḥūr
65. Gazel
7. Rabbi heblī nüktesinden alduñ ise **ger** sebaķ
8. Zerre degilken vücūduñ gün gibi raḥşānider
73. Gazel
13. Feyz-i fażluñdan olursa **ger** Fenāyi'ye nażar
14. Vehve ma'kü m sırrını 'ālemlere i'lān ider
13. 73. Gazel
13. **Ger** Fenāyi'ye olursa feyz-i aķdesden 'aṭā
14. Lā-mekān mülki hümāsın dem-be-dem eyler şikār
74. Gazel
7. **Ger** maķām-ı cem'e bulduña vuşül
8. Bu vücūd ilinde cāna farkı var
76. Gazel
9. Maḥrem olsaķ **ger** ḥarım-i vaşlına yārüñn'ola
10. Fetḥ-i bāb eyledi emr-i Ḥaķķ ileder-bānumuz
80. Gazel
9. Senden olur yine bu derdedevā
10. **Ger** geçerse şad hezārān sālümüz
83. Gazel
7. Nūr-ı Ḥaķ'dan yandı ise nār-ı 'işķuñ dildeger
8. Özüñi pervāne-veş gel şem'-i ḥüsn-i yāre yaķ
94. Gazel
1. **Ger** dilersen beyt-i dilde dürr-ıpāk
2. Meskenetle ol fenā rāhında ḥāk
113. Gazel
1. **Ger** celāliyle cemāl olursa meşhūduñ müdām
2. Bāb-ı vaḥdet fetḥ olup bulursun istiğrāk-ı tām
129. Gazel
7. Lehü fī külli yevmin şe'n nişānı dilde naķş ola
8. Nażar irerse **ger** cāna o şe'n-ı bī-nişānumdan
143. Gazel
3. Olurdi lī me'allāh sırrımekşüf
4. Nażar olursa **ger** sırr-ıḥabıbden
148. Gazel
9. Bulurduķ fetḥ-i muṭlaķavuşüli
10. Naşib irerse **ger** fetḥ-iķariḥbden
148. Gazel

5. Kuyūd-ı cān ile tenden hālāş olursa **ger** sırrum
6. Geçüp ma'nā-yı kavseyini haber bile ev ednādan
160. Gazel

9. **Ger** bu yolda fazl-ı haq olsa Fenāyi'yerefiq
10. Ayrılıktan kurtulup irerdi maqlūba herān
161. Gazel

9. Nefahtü nüktetin fehm it Fenāyi
10. Haqiqat üzre **ger** olduñsainsān
164. Gazel

7. Lehü fı külle yevmin şe'n nişānı dilde naqş ola
8. Nazar irerse **ger** cāna o şe'n-ibi-nişānumdan
167. Gazel

9. Sāki-i bezm-i ezelden nüş iden cām-ı şafā
10. **Ger** güzer kılsa 'aceb mi 'ālem-i imkāndan
173. Gazel

1. Seni sevsün dir iseñ **ger** yaradan
2. Gider perde-i pindāriaradan
177. Gazel

9. **Ger** Fenāyi'ye şorarsañ sırr-ı vaḥdetdenişān
10. Her nefes tevḥidi söyler cümle zerrāt-ı cihān
179. Gazel

5. İrüp dirlik diyārına olurdı cān u dilyek-sān
6. İrerse sem'-i cāna **ger** nidā-yı mütücānumdan
180. Gazel

9. Rūh-ı qudsiden irürse **ger** Fenāyi'ye 'atā
10. Çün seni seyr eyledi ol rūḥ-ı cān-efzā ile
190. Gazel

13. Baḥr-ı cūdından olursa **ger** Fenāyi'ye 'atā
14. Bu vücūdı kaṭresin 'ummān ide olupādişāh
193. Gazel

7. Göñül şeh-bāzi eylerdi hümā-yı lā-mekānişayd
8. İderse feyz-i aqdesden 'atā fazl ile **ger** bāle
205. Gazel

9. Li meni'l- mülk şühūdi **ger** 'ayān olursa 'aynuñda
10. Fu'āduñda zuhūr eyler bu sırru'l-ḥük-m-i illa'llah
215. Gazel

1. Şafāsız şüfinüñ yoqdurşafası
2. Olursa tāc u hırka **ger** kabāsi
226. Gazel

9. Ḥarīm-i vaşla **ger** olduñsamaḥrem
10. Sözüñ kaṭ' it Fenāyi yum dehām
227. Gazel

3. Olur aḥbabtü en u'raf rumūzına özüm vāşıl
4. Şunarsa sāki-i bezm-i ezel **ger** cām-ı 'irfānı
229. Gazel

11. Çü yoqdur ḡayrı ḥüsn dost cihānda şüret üma'nā
12. N'ola eylerse **ger** zāhid ḥod-ārāyi vü ḥod-rāyi
265. Gazel

19. **Ger** şefā'at eylesün dir iseñ ol şāh-iresül
20. Kıl ri'āyet sünnetin ol ḥizmetinde ḥāk-i der
1. Kaside

gerçi [24] Aslına bakılırsa, aslında; her ne kadar, ... ise de.

1. **Gerçi** vaşluñ cānuma cāndan olur baña qarjib
2. Sensin olan bize bizden hem ba'ıd ü hem qarjib
1. Matla

1. Lā-mekān iline irüp buldı ol cānānını
2. **Gerçi** 'unşurdan mürekkeb eylemişendāmını
27. Matla

1. Mazhar-ı esrār-ı esmā itdi cānāncānumuz
2. **Gerçi** 'unşurdan mürekkeb eylemişāb-dānumuz
80. Gazel

11. **Gerçi** seng-i hecr ile mir'āt-ı dil şadpāredür
12. Görinür nūr-ı cemāli her biri birpāreden
144. Gazel

7. Gözümden **gerçi** pinhāndur o yārūñ şüretiammā
8. Görinen vechidür yine nazar kıldıqça her cāya
196. Gazel

13. Sehv ile noqşānına itme Fenāyi'nüñ nazar
14. Ḥizmetünde **gerçi** yā Rab sehv ü taqşir eyledi
246. Gazel

11. Çok durur **gerçi** zāhiren buzebān
12. Velī ma'nıde bir Hamānoldı
259. Gazel

5. **Gerçi** çoqdur yā ilahı saña ḥizmetde kuşür
6. Luṭf umup kapuña geldik bizi 'afv it yā ḡafūr
1. Murabba

17. Ḥalka irgürmekde feyz-i Ḥaqq'ı rūḥivāsıta
18. Kıldı ise zāhiren **gerçi** bu 'ālemdensefer
1. Kaside

33. **Gerçi** vardur nās beyninde ḥilāfetdeḥilāf
34. Şāh-ı kevneyn anı ta'yin itdi oldur mu'teber
1. Kaside

17. Emr-i mütü ḥükmine itmişdi **gerçi** imtişāl
18. Küllü nefsin ma'nisinden zāhiren kıldıbeyān
1. Tarih

5. Vesāit kaṭ' iden buldımüsem mā
6. Vesā'ıldür bu yolda **gerçi** esmā
7. Gazel

27. Rehber oldu sidreye dek **gerçi** kim rûhu'l-emîn
28. Kaldı Cibrîl enbiyâ ervâhı ol kıldı güzer
1. Kaside

9. Hizmetünde **gerçi** çokdur bizde yâ Rabbi kuşur
10. Luţf umup kapuına geldük bizi 'afv it yâ Ğafür
16. Murabba

3. Olur sürette aşğar **gerçinsân**
4. Velî ma'nâ yüzünüñekberidür
42. Gazel

1. Belâ bezmi bu halka **gerçi** dündür
2. Velî 'arıflere ol günbugündür
52. Gazel

5. 'Älem-i kesrette **gerçi** nürünü kıldınıhân
6. Vaĥdet-i zâtiyyesin işbât ider gör hervarağ
94. Gazel

9. **Gerçi** isti'dâd ile kimse aña yol bulmadı
10. İde meger fazlına muĥtaş anı Rabbü'l- enâm
135. Gazel

7. Dinildi len terâni Mûsa'ya **gerçi**
8. Velî itdi erini nürniĥân
164. Gazel

9. Münezzeĥ **gerçi** şânuñ şeş cihetden
10. Görinür yine nürünü cümle câda
206. Gazel

11. Olur esrâr-ı vaşluında dü 'âlem **gerçi** kimĥayrân
12. İrerdi câna bir behre eger olursa'avn'ullah
215. Gazel

5. Yañağı gül gibi güldi feraĥdan ĝonçenüñ**gerçi**
6. Yine gül oldu manzûrı çemende bülbül-izâruñ
103. Gazel

13. Cenâb-ı yâr-ı 'âli'dür ĥayâl-i vaşl ide**gerçi**
14. Fenâyi kesmedi dilden velî rabt-ı temennâyı
265. Gazel

gerçi kim [1] Her ne kadar.

7. Küntü kenzüñ ma'nisin özümde buldum âşikâr
8. Muţlak oldum **gerçi kim** keşret ĥuyüdum oldibil
120. Gazel

gerden-keş [1] 1. "Boyun çeken". İnatçı, kibirli; asî, serkeş.

9. Senüñ fermânuña **gerden-keşolan**
10. Anuñ boynında bağludur şalibi
220. Gazel

gerdiş-i devrân [1] Zamanın dönüşü.

17. Çünkü bulduñ ey Fenâyi faĥru faĥrı den ĝinâ
18. Gör bu devri ĝam yeme gel **gerdiş-i devrân** içün
151. Gazel

gevher-i ferd [1] Maddenin bölünemeyen en küçük parçası, atom; [şiiirde] Sevgili veya onun dudağı.

1. Sun ey sâĥi mey-i bâĥiyi ol câm-ı muşaffâdan
2. Bulup ol **gevher-i ferdi** çıkam bu ĥâl-i ednâdan
160. Gazel

gevher-i yek-dâne [2] Tek taneli inci

11. Gel bu vücuduñ ĥatresin bir baĥr-ı bî-pâyâna şal
12. Ol yemm-i cüduñ şemmesi biñ **gevher-i yek-dâne**dür
66. Gazel

11. Naĥd-i câna cevher-i bâĥiyi kılduñ iştirâ
12. Şiğmadı arz u semâya **gevher-i yek-dânemüz**
84. Gazel

gevher-i yektâ [1] Benzersiz, eşsiz cevher.

5. Ĥâk u nâr u âb hevâ aşlına kıldılar rücû'
6. Kalmışuz ancak hemân ol **gevher-i yektâ** ile
190. Gazel

geyürmek [1] Giydirmek.

3. Emr-i künle bunca mevcüda **geyürdüñ** ĥıl'ati
4. Zerre-i nâ-çize ĥılsañ n'ola vaşluñ 'aĥâ
1. Gazel

giriftâr [1] Tutulmuş, yakalanmış, tutkun, müptelâ.

5. Bizi bu derde sen itdüñ **giriftâr**
6. Anuñ sensin yine ancak ĥabibi
220. Gazel

giriftâr eylemek [1] Bağlamak; esir etmek.

5. Getürdi ĥâşid-ı sırr-ı hüviyyet nâme-i şâhı
6. **Giriftâr eyledi** cânı kemend-i zülf-i pür-âle
205. Gazel

giriftâr olmak [1] Tutulmak, yakalanmak.

1. Kemend-i zülf-i cânâna **giriftâr olalı** cânım
2. Geçürdi cümle sevdâdan dil-i sevdâyı cânânım
131. Gazel

giryân [1] Gözyaşı dökken, ağlayan

7. Fürkatüñ derdiyle bu dil dem-be-dem **giryân** iken
8. Oldı diğdaruñ bu ĥaste câna dermân bu gice
214. Gazel

gittî-nümâ [1] Cihanı gösteren.

9. Eger âyîne-sâz ise Sikender
10. Yüzüñ mir'âtıdur **gittî-nümâsı**
226. Gazel

giyâh [1] Ot, bitki.

13. Dir lisân-ı hâl ile güş it Fenâyi her **giyâh**
14. 'Ayn-ı Hâk'dur cümle eşyâ dîde-i Hâk ile bak
97. Gazel

ğidâ [1] 1. Canlıların yaşaması, beslenip gelişmesi için gerekli her türlü yiyecek ve içecek, besin. mec. Hayat kaynağı, kuvvet ve güç veren şey, besleyici unsur.

11. Ubeytî sırrına mażhar olan cân
12. Alur yuţ'imü yeskîden **ğidâsın**
149. Gazel

ğilmân [2] Tüyü, bıyığı çıkmamış delikanlılar, gençler.

7. Riyâz-ı ravzası olup münevver
8. Ki hâdim ola aña hür u **ğilmân**
3. Tarih

9. Cennet-i firdevsini ide naşib
10. Hâdimini hür ile **ğilmân** ide
5. Tarih

ğilmân u hür [1] Cennetteki hizmetçiler. Huri ve gilman.

1. Zātuña nisbet olur firdevs-i a'lâda kuşūr
2. Var ise ger dâhilinde kevşer ü **ğilmân u hür**
65. Gazel

ğınâ [2] Varlık, zenginlik.

17. Çünkü bulduñ ey Fenâyi fakru faħrı den **ğınâ**
18. Gör bu devri ğam yeme gel gerdiş-i devrân için
151. Gazel

3. Şey'e li'llah yâ mucibe's-sâ'ilin
4. Fakrumuz irgür **ğınâya** yâ Ğanj
282. Gazel

ğınâ-yı zât [1] Yüce Allah'ın zenginliği. İlahi zenginlik.

9. 'Aţâ it fakru faħrı lem'asından
10. **Ğınâ-yı zâta** irgür bu faķiri
261. Gazel

goften [1] Söylemek.

9. Sülûkeş mîr şod bā-arş-ı a'lā
10. Çe hâcet **goften** o çün 'iyānest
30. Gazel

ğonçe [5] Yaprakları henüz açılmamış veya az açılmış çiçek; özellikle de gül tomurcuğu; sevgilinin ağzı.

11. **Ğonçe** rüyın keşf idicek bülbüle
12. Bu vecihden dem-be-dem nālān ider
77. Gazel
5. Yañağı gül gibi güldi feraħdan **ğonçenüñgerçi**
6. Yine gül oldı manzürî çemende bülbül-i zāruñ
103. Gazel

7. Açdı **ğonçenüñ** yüzinden perdesin bād-ı şabā
8. Bülbüle gülzārını ol vech ile yaz eyledi
224. Gazel

5. **Ğonçenüñgüşına** irdi 'andelibüñ nālesi
6. Ravza-ı cānımı açup keşf-i esrār eyledün
102. Gazel

1. Bahār irişdi ref' oldı yüzünden perde gülzāruñ
2. Açıldı **ğonçenüñ** kalbi zamānı kalmadı hāruñ
103. Gazel

ğonçe-i baht [2] Baht, talih goncası.

23. Fenâyi **ğonçe-i bahtı** ola güller gibi hāndān
24. Cihān durdukça ābādān ola āyın ü erkānı
2. Tarih

1. Hemişe **ğonçe-i bahtı** ola güller gibi hāndān
2. Cihān durdukça bu beyti idüp Hâk dā'im ābādān
51. Matla

ğonçe-i hāndān [1] Gülen, açılan gonca.

7. Verd-i bî-hemtā içündür 'andelibüñ nālesi
8. Bülbülün zārı degildür **ğonçe-i hāndāndan**
173. Gazel

ğubār [3] Toz, ince toprak; hat sanatında nesih, rika gibi ince yazılmaya elverişli yazıların toz gibi gözle görülemeyecek kadar küçük yazılmış şekli, gubarı yazısı.

11. Kamu haţ sâhibin **ğubār** eyler
12. Nesh iderse haţında reyħānı
237. Gazel

7. Şifāt-ı şafvet-i vaşluñ kıl iħşān
8. Gider āyîne-i dilden **ğubārı**
263. Gazel

9. Gider āyîne-i dilden **ğubārı**
10. Görine anda esrār-ı nihānı
287. Gazel

ğubār-ı ğayr [1] Başkasının tozu; Allah'tan başka ilgiler anlamında.

11. **Ğubār-ı ğayrı** dilden sil
12. Digil yā hū vü yā men hū
26. Murabba

gufrān [3] Bağışlama. Affetme.

1. Haḳ Te‘ālā cümleye iḥsān ide
2. Sehv ile noḳşānumuz **gufrān** ide
5. Tarih
27. Eyle luṭfuñı Fenāyi’ye her ān
28. ‘Afv u **gufrān** ıssı sulṭānum meded
7. Murabba
9. Çeküp **gufrān-ı** ‘afv ḥaṭṭuñ Fenāyi’nün ḥaṭāsına
10. Anuñ her ḥayr u şerrine su‘āl ile ḥisāb itme
211. Gazel

guft ü gü [1] Asılsız dedikodu.

5. Oḳuyan noḳṭadan ‘ilm-i ledünni
6. ‘Ubūr eyler bi-küllü **guft ü gü**dan
163. Gazel

güher-veş [1] Cevher gibi.

7. Gördi kimse bilmedi ol dürr-i pākūñ kıymetin
8. Şaldı şandūka **güher-veş** ḥāzin-i kevn ü mekān
1. Tarih

gül [36] Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek.

23. Fenāyi gonçe-i baḥtı ola **güller** gibi ḥandān
24. Cihān durdukça ābādān ola āyiñ ü erkānı
2. Tarih

5. Bedr ola burc-ı şerefde ṭālī’i
6. Rüy-ı baḥtı **gül** gibi ḥandān ide
5. Tarih

25. Bülbül-āsā idegör cüş u ḥurūş
26. Kıl maḥabbet cāmını **gül** gibi nüş
10. Murabba

35. Her bir dikenden **gül** derer
36. Hū isminüñ zākirleri
11. Murabba

15. Naşib itme **güli** ḥāre
16. Tamāma irsün iḥsānuñ
18. Murabba

21. Diküp ‘ışḳ ehli cāna **gül**
22. Pür oldı bāğ-ı dil sünbül
18. Murabba

5. Qadimj āşiyānına ‘urüc itse n’ola bülbül
6. Hezāruñ **güllere** zārı vişāline recādur hep
20. Gazel

13. İster iseñ derde devā
14. Geç fāni **güldenmutlakā**
43. Murabba

13. Bu fāni **gül**de yoḳ şebāt
14. İr bāḳi mülke bul ḥayāt
44. Murabba

17. Yek-sān olup bu cān u ten
18. **Güllerden** al büy-ı ḥāsen
44. Murabba

9. Kıluban ceybüñi **gül** gibi şad çāk
10. Fenā rāhında eyle varuñı ḥāk
45. Murabba

17. Özüñde bulagör bir verd-i bi-ḥār
18. Yeter itdüñ **gül** için nāle vü zār
45. Murabba

1. **Gülün** rengi şolup ḳoḥusı gitdi
2. Fiğāni bülbülün yād olmaz oldı
46. Murabba

5. Mecāzi **gül**de bulmayup ḥaḳıḳat
6. Qadimj gülşene kıldı ‘azimet
46. Murabba

9. **Gülün** büyında görmedi şebāti
10. Güzer eyledi efāl ü şifāti
46. Murabba

1. Hemişe gonçe-i baḥtı ola **güllergibi** ḥandān
2. Cihān durdukça bu beyti idüp Haḳ dā’im ābādān
51. Matla

7. Hezāruñ rāzını güş idicek **gül**
8. Yolına eyledi varını işār
70. Gazel

5. Yañağı **gül** gibi güldi feraḥdan gonçenüñ gerçi
6. Yine gül oldı manzürü çemende bülbül-i zāruñ
103. Gazel

5. Yañağı gül gibi güldi feraḥdan gonçenüñ gerçi
6. Yine **gül** oldı manzürü çemende bülbül-i zāruñ
103. Gazel

11. Bugün sünbül ile **güldengülistān** külli nūr oldı
12. Velj ṭa’n eyledi aña yine zülfi ile ruḥsāruñ
103. Gazel

15. Çemende lāleden **gülden** cihān bāzārıdur gülşen
16. Temāşāsın ḡanijmet bil gel ey ḥ’āce bu ezhāruñ
103. Gazel

7. Qoḳup vaḥdet gülin mışr-ı vüçüdda
8. Hezār-veş ol güle feryāda geldük
112. Gazel

3. ‘Andeljbüñ güş idenler nālesin
4. Ceyb-i şabrı **gül** gibi eyledi çāk
113. Gazel

1. Şaķın bu reng ü büyına **gölün** aldanma ey bülbül
2. Vişâl-i yâre t̄alib ol bu naķşa baķma ey bülbül

124. Gazel

9. Tutar evrāķımı **güller** elinde
10. Oķur hüsünüñ kitābın murġ-ı cānum

138. Gazel

5. **Göl** yüzün gülzārınıñ seyrānına çıkdı şabā
6. Şaçdı müşġ ü 'anberi ol ũurra-ı ũarrāreden

144. Gazel

3. Belā gülzārına irmek dilerseñ
4. **Gölün** hālın su'āl it 'andelj̄bden

182. Gazel

7. Hezārūñ nālesin ġüş idicek **göl**
8. Bu yüzden keşf-i rāz eyler hezāre

203. Gazel

9. Çün irdi bülbülün zārı **gölün** ġüş-ı ġabūline
10. Anuñçün murġ-ı dil eyler Fenāyi rūz u şeb nāle

205. Gazel

1. Mest ü şeydā olsa dā'im n'ola bu cān bülbülü
2. Bir ũolu peymānedür baġ-ı elestün her **göli**

230. Gazel

7. 'Araķ-rjz oluban sünbül dutar destinde sāġar **göl**
8. Yakasın çāk idüp bülbül şadāsı ũutdı eyvāni

251. Gazel

9. **Gölün** ġüş-ı ġabūline irişdi nāle-i bülbül
10. Anıñçün dā'imā tekrār ider ol āh u nālāni

251. Gazel

7. 'Işķıñuñ bāġ u bahārı vuşlatuñ gülzārıdır
8. Ķaņġı gülzār nāmını **gölsüz** gülistān eyledi

264. Gazel

7. Lāle-zārı görse bülbül gülsitānım yād ider
8. Ol vecihle **güller** ider varını aña nişār

74. Gazel

9. 'Işķ yolunda şādık oldur kim belādan kaçmadı
10. Şādık iseñ sen daġı 'add it **göle** her hāruñı

280. Gazel

göl mevsimi [1] ilkbahar.

7. Fürkate düşüp itme hezār nāle vü zārı
8. **Göl mevsim**dür vechine anuñ nigerān ol

116. Gazel

göl-i bġ-çāre [1] Çaresiz, zavallı gül.

19. Bilenler hāl-i bülbülden iderler nālesin maķbül
20. **Göl-i bġ-çāredür** anuñ hemişe rāz u eġġāni

251. Gazel

göl-i bġ-hār [4] Dikensiz gül.

7. Verd-i bġ-hemtā içündür 'andelj̄bün nālesi
8. Gice gündüz ol **göl-i bġ-hāre** zār eyler hezār

67. Gazel

9. Hezār-veş ol **göl-i bġ-hāre** zār ol
10. Bilem dirseñ eger zār-ı hezārı

250. Gazel

7. Ol **göl-i bġ-hāra** zār eyler hezār
8. Zārını ġüş it hezārūñ ey ġöñül

122. Gazel

3. Ey şabā ref it ġicābı ol **göl-i bġ-hār**dan
4. Bülbül-i bāġ-ı belānuñ kārı eġġān olmasın

150. Gazel

göl-i mesrūr [1] Sevinçli gül.

13. Fenā gülzārına cānā hezār olma **göl-i mesrūr**
14. Senün ġibinün uçmışdur bu gülzārūñ hezārāni

229. Gazel

göl-i şad-berg [1] Yüz yapraklı gül

3. Vuşlatuñ gülzārına cān bülbülü pervāz ider
4. Ol **göl-i şad-berg** içündür dā'imā zār-ı hezār

51. Gazel

göl-i ter [1] Taze gül.

1. Çü şaldı 'anberin zülfi **göl-i ter** üstine sāye
2. Bu yüzden zār ider bülbül o reyġān-ı semen-sāya

196. Gazel

gülistān [3] Güllük, gül bahçesi, gül tarlası.

3. Bahārūñ nūr u nārından **gülistān** ũür-ı ġuds oldı
4. Gör āşārını Mūsā-veş çemende nūr ile nārūñ

103. Gazel

11. Bugün sünbül ile gülden **gülistān** külli nūr oldı
12. Velġ ũa'n eyledi aña yine zülf ile ruġsārūñ

103. Gazel

7. 'Işķıñuñ bāġ u bahārı vuşlatuñ gülzārıdır
8. Ķaņġı gülzār nāmını gülsüz **gülistān** eyledi

264. Gazel

gülistān seyri [1] Gül bahçesinde gezinmek, dolaşmak.

3. Gel **gülistān seyri**n eyle çık kafeşden ey hezār
4. Cennet-i ġudse 'urüc it bulasın me'vā-yı 'işķ

92. Gazel

gül-'izâr-ı 'Aden [1] Aden'in gül yanaklısı.

1. **Gül-'izâr-ı 'Aden** ider cân bâğın vech-i hâbîb
2. Ol vecihle nâle ider rûy-ı verde 'andelîb
18. Gazel

gül-'izâr-ı vaşl [3] Kavuşmanın gül yanaklısı.

1. Vaḥdetüñ esrârı yâ Rab dilleri ḥayrân ider
2. **Gül-'izâr-ı vaşl**uñ cân bülbülün nâlân ider
53. Gazel
9. Âşiyân-ı kûdse pervâz eyleye cân bülbüli
10. **Gül-'izâr-ı vaşl**uñ ola dem-be-dem aña maḳar
56. Gazel
3. Mübtelâ-yı hâr-ı hicrân olmadan eyle ḥalâş
4. **Gül-'izâr-ı vaşl**la nâlân ola çün zâr-ı hezâr
74. Gazel

gül-'izâr-ı vuşlat [1] Kavuşmanın gül yanaklısı.

3. **Gül-'izâr-ı vuşlat**uñ hem-demi olduñ çün hezâr
4. Dem-be-dem ol verd-i bî-hemtâya efgânüñ nedür
61. Gazel

gülşen [5] Gül bahçesi.

1. Cenâb-ı ḥazret-i Ḥaḳ kıla güyâ
2. Ḥaḳîkat **gülşen**inde 'andelîbi
1. Kıt'a
3. Vişâlüñ **gülşen**inden ḥâşe-lillah
4. Ki maḥrûm eyleyesin 'andelîbi
242. Gazel
5. Vişâlüñ **gülşen**inde şey'en lillah
6. 'Aṭâ kıl 'andelîb-i cânâ vuşlat
31. Gazel
15. Çemende lâleden gülden cihân bâzârıdur **gülşen**
16. Temâşâsın ḡanîmet bil gel ey ḥ'âce bu ezḥârüñ
103. Gazel
9. Cemâlüñ **gülşen**idür çünki maḳşûd
10. Bu cân sensiz n'ider bâğ-ı cinâni
266. Gazel

gülşen-i bâğ-ı belâ [1] "Belâ" bahçesinin gül yeri.

5. Tîh-i ḥayretde niçe bir cân u dil ḥayrân ola
6. **Gülşen-i bâğ-ı belâ**da behre bulsun 'andelîb
25. Gazel

gülşen-i küy [1] Köyün gül bahçesi.

5. Mübtelâ-yı hâr-ı hicrân olmadan eyle ḥalâş
6. **Gülşen-i küyüñda** güyâ ola cânım çün hezâr
63. Gazel

gülşen-i vaḥdet [1] Vaḥdet bahçesi.

13. **Gülşen-i vaḥdete** irgür bülbüli
14. Dâ'im istişmâm ide büy-ı güli
7. Murabba

gülşen-i vaşl [1] Kavuşma bahçesi.

5. Uçmadan bu bâğ-ı tenden 'andelîb
6. **Gülşen-i vaşl**uñ aña kıl naşîb
8. Murabba

gülsitân [1] Gül bahçesi.

7. Lâle-zârı görse bülbül **gülsitân**ın yâd ider
8. Ol vecihle güller ider varımı aña nişâr
74. Gazel

gülzâr [12] gül bahçesi || bahçe

17. Uçmadan baâ-ı fenâdan 'andelîb
18. Vuşlatuñ **gülzâr**ını eyle naşîb
7. Murabba
5. Ḳalb ḥânesin **gülzâr** ider
6. Bülbüli aña zâr ider
11. Murabba
3. İrişdür özüñi **gülzâr**a irken
4. Beḳâ **gülzâr**ına 'azm eyle bülbül
47. Murabba
3. Vuşlatuñ **gülzâr**ına cân bülbüli pervâz ider
4. Ol gül-i şad-berg içündür dâ'imâ zâr-ı hezâr
51. Gazel
1. Bahâr irişdi ref' oldu yüzünden perde **gülzâr**uñ
2. Açıldı ḡonçenüñ ḳalbi zamâni ḳalmadı ḥârüñ
103. Gazel
5. Gül yüzüñ **gülzâr**ımuñ seyrânına çıkdı şabâ
6. Şaçdı müşğ ü 'anberi ol turra-ı ṭarrâreden
144. Gazel
13. Fenâ **gülzâr**ına cânâ hezâr olma gül-i mesrür
14. Senüñ gîbinüñ uçmışdur bu **gülzâr**uñ hezârâni
229. Gazel
5. Fenâ **gülzâr**ına cânâ hezâr-veş olma gel mesrür
6. Senüñ gîbinüñ uçmışdur bu **gülzâr**uñ hezârâni
253. Gazel
7. 'İşkıñuñ bâğ u bahârı vuşlatuñ **gülzâr**ıdur
8. Ḳanğı **gülzâr** nâmını gülsüz gülistân eyledi
264. Gazel
1. İster iseñ yârüñi terk eyle cümle varuñı
2. Bülbül-i şürîde gibi zînet it **gülzâr**uñı
280. Gazel

7. Açdı gönçeniñ yüzinden perdesin bād-ı şabā
8. Bülbüle **gülzār**ını ol vech ile yaz eyledi
224. Gazel

7. 'İşkınıñ bağ u bahārı vuşlatuñ **gülzār**ıdur
8. Kañğı gülzār nāmını gülsüz gülistān eyledi
264. Gazel

gülzār-ı cinān [1] Cennet bahçeleri.

1. 'Aynuma hār oldı **gülzār-ı cinān**
2. Sensin ey maħbūb-ı kān-ı kün fekān
169. Gazel

gülzār-ı fenā [1] Fanilik , yokluk gül bahçesi.

9. Bekā mülkine bülbül ide pervāz
10. Güzer ide bu **gülzār-ı fenā**dan
152. Gazel

gülzār-ı qadīm [1] Eski gül bahçesi.

11. Bülbül-i dil aşla pervāz eyleye
12. Zāhir ola aña **gülzār-ı qadīm**
127. Gazel

gülzār-ı ma'ānı [1] Manalar gül bahçesi.

7. **Gülzār-ı ma'ānı**de açıldı şafā verdi
8. Ol bezm-i şafā-baħşı bize hoş bāda mı geldüñ
111. Gazel

gülzār-ı sır [8] Sırrın gül bahçesi.

1. Ey bülbül-i bağ-ı belā
2. **Gülzār-ı sır**dan vir haber
44. Murabba

3. Olduñsa vaşlına sezā
4. **Gülzār-ı sır**dan vir haber
44. Murabba

7. Kıldıñ mı 'ahdüñe vefā
8. **Gülzār-ı sır**dan vir haber
44. Murabba

11. Keşf eyle gel esrāruñı
12. **Gülzār-ı sır**dan vir haber
44. Murabba

15. İtsün tecellı nūr-ı zāt
16. **Gülzār-ı sır**dan vir haber
44. Murabba

19. Gitsün aradan sen ü ben
20. **Gülzār-ı sır**dan vir haber
44. Murabba

23. Bul zāt-ı bı-çüne vuşül
24. **Gülzār-ı sır**dan vir haber
44. Murabba

27. İre aña senden eşer
28. **Gülzār-ı sır**dan vir haber
44. Murabba

gümān [2] Şüphe, kuşku.

3. Haķıķat sırrına kıl bizi vāşıl
4. Arada qalmaya zerre **gümān**um
138. Gazel

7. Ruħuñ kālū belā sırrın ideli 'āleme ifşā
8. Giderdi perdeyi yüzden **gümān**um bı-gümān oldı
239. Gazel

güm-rāh [2] Yolunu şaşırımış, doğru yoldan ayrılmış.

13. Halāş eyle 'anāşırdan vücūdum
14. Umar fazluñı her 'āşı vü **güm-rāh**
186. Gazel

11. Umar luţfuñı her **güm-rāh** u 'āşı
12. Didüñ lā-taķnetü min- raħmet'illāh
199. Gazel

günāh [6] Suç, Allah katında yasaklanan şey

13. Nefsüm ider yüz biñ **günāh**
14. 'Ömrinde kılmaz bir kez āh
4. Murabba

1. Baķma rüy-ı siyāhuma yā Rab
2. Nażar itme **günāh**uma yā Rab
22. Gazel

1. Ĥubb-ı mā-sivā **günāh** yiter
2. Cān-ı sūzāna her gün āh yiter
71. Gazel

11. Yaķma ey dil bu **günāh**um keşretine 'ālemi
12. Raħmeti deryāsına ġarķ eyleyen Raħmān'a baķ
98. Gazel

1. Varıcaķ ĥazretüñe yā İlāhum
2. Kerem eyle bağışla her **günāh**um
137. Gazel

5. Be-ħaķķ-ı āb-ı rüy-ı vech-i enver
6. N'ola 'afv eyler iseñ her **günāh**
275. Gazel

gürüh-ı kümmelīn [2] Kāmiller, olgunluġa erenler grubu.

13. Fenāyı bendeñi ey Rabb-i ekrem
14. **Gürüh-ı kümmelīn**e eyle ilħāķ
93. Gazel

9. Vücüdüm zenbini mahv it aradan
10. **Gürüh-ı kümmelî**ne eyle ilhâk
99. Gazel

gürüh-ı sâbiķün [1] Öncekiler, önden gelip geçmiş olanlar.

5. Bidâyetle nihâyet ola yek-sân
6. Bizi irgür **gürüh-ı sâbiķûna**
194. Gazel

güş [25] Kulak; dinlemek, kulak vermek.

27. Eyledüñse men 'aref sırrını **güş**
28. Geç sivâdan maţlab-ı a'lâya ir
10. Murabba

3. Tis'a âyât-ı kelâmın eyledi cân ile **güş**
4. Gösterirse yed-i beyzâ lem'asın n'ola be-kef
91. Gazel

7. Ve in min şey' hitâbını idüp **güş**
8. İştidi zıkr-i Hâķķ'ı her lisândan
155. Gazel

5. Küntü kenz esrârınıñ **güş** eyleyügör remzini
6. Hılkat-i ins ile cinden bu imiş maķşüd hemân
161. Gazel

5. Gonçenüñ **güş**ına irdi 'andelîbüñ nâlesi
6. Ravza-ı cânını açup keşf-i esrâr eyledüñ
102. Gazel

5. Ve in min şey' kelâmını iden **güş**
6. İşidür zıkr-i Hâķķ'ı her lisândan
147. Gazel

11. Cemâlüñ vaşfını **güş** eyleyen dil
12. N'ider hür u cinân ile kuşurı
273. Gazel

5. Fenâ gülzârınıñ yokdur beķası
6. Nedür **güş** eylegil zâr-ı hezârı
236. Gazel

5. Açılsun ravza-ı cânım şafâdan
6. Nidâ-yı Hâķķ'ı **güş** eyleye cânım
138. Gazel

9. Rumûz-ı küntü kenze eyle 'ârif
10. Ki dâ'im **güş** idem âvâz-ı hâtif
33. Murabba

11. Fe firrû emrini **güş** idicek cân
12. Güzer eyler ķadîmjî âşiyâna
198. Gazel

5. Hâşıl olmaz fâ'ide efsânesinden zâhidüñ
6. **Güş** iden 'ışķuñ hâdîşin neylesün efsâneyi
200. Gazel

7. Hezârüñ nâlesin **güş** idicek gül
8. Bu yüzden keşf-i râz eyler hezâre
203. Gazel

11. Âşiyân-ı aşla dil itdi 'urüc
12. **Güş** idicek cân hezârüñ zârını
281. Gazel

3. 'Andelîbüñ **güş** idenler nâlesin
4. Ceyb-i şabrı gül gibi eyledi çâķ
113. Gazel

9. İştirâ iden meţa'-ı vaşluñı cân naķdine
10. **Güş** ider her zerreden zıkrüñi yâ Semi' ķabül
121. Gazel

7. Hezârüñ râzını **güş** idicek gül
8. Yolına eyledi varını işâr
70. Gazel

11. Bülbül gibi murğ -ı dil her demde ider efgân
12. **Güş** itdi ruħuñ vaşfın ķıldı özüni işâr
57. Gazel

15. Kõ ğayrı 'ârif ol ey merd-i kâmil
16. Bu sözi cân ile **güş** it sañadur
59. Gazel

13. Dir lisân-ı hâl ile **güş** it Fenâyi her giyâh
14. 'Ayn-ı Hâķ'dur cümle eşyâ dîde-i Hâķ ile baķ
97. Gazel

7. Ol gül-i bî-hâra zâr eyler hezâr
8. Zârını **güş** it hezârüñ ey gönül
122. Gazel

5. Dilerseñ verd-i bî-hârdan nişâne
6. Anuñ hâlîni **güş** it 'andelîbden
148. Gazel

7. Kelâm-ı şemme vech'ullah'ı **güş** it
8. Anı bî-vâsıta diñle Hüdâ'dan
177. Gazel

1. Açıldı sırr-ı vahdetden haber 'ayna 'ayân oldı
2. Semâ'-ı cân ile **güş** it ki her eşyâ lisân oldı
245. Gazel

güş ol [3] Duyulmak.

7. Bulup yâr ile vuşlat bî-nihâyet
8. Şadâsı bülbülüñ **güş olmaz** oldı
46. Murabba

17. Şadâsı bülbülüñ **güş olmaz** oldı
18. Fenâyi derd-mend nic'etmesün zâr
46. Murabba

11. İrüp bākī hayāta buldı zātı
12. Fiğānı bülbülün **güş olmaz** oldı
46. Murabba

güş-ı cān [13] Can kulağı

3. İde kıllarına her dem fetḥ-i bāb
4. **Güş-ı cāna** ire luṭfuñdan ḥiṭāb
2. Tuyuğ

11. **Güş-ı cāna** ire luṭfuñdan nidā
12. Luṭf u iḥsān ıssı sulṭānum meded
7. Murabba

11. **Güş-ı cāna** ire hātifden nidā
12. Fazl u iḥsānuña ğāyet var mıdur
8. Murabba

11. **Güş-ı cāna** iriṣe Ḥaḳ'dan nidā
12. Luṭf u iḥsān ıssı Raḥmān'um meded
14. Murabba

5. Nefs elinden vir ḥalāş ḳalbe gelsün itmi'nān
6. İrci'iden **güş-ı cāna** ire luṭfuñdan ḥiṭāb
14. Gazel

5. Kıldı İsmā'il-veş dost yoluna varın fedā
6. İrdi sırr-ı eslemādan **güş-ı cāna**na ḥiṭāb
15. Gazel

5. Levḥ-i dilden ḥaḳk ola ḥubb-ı rusūm-ı mā-sivā
6. **Güş-ı cāna** iriṣe sırr-ı hüviyyetden nidā
16. Murabba

3. Kesret-i eṣyāda gördi vahdetün sırrın 'ayān
4. **Güş-ı cāna** ireli sırr-ı ḥiṭāb-ı müsteṭāb
17. Gazel
7. Ara yerden ref' olına kāl u ḳıl u ḥarf u şavt
8. **Güş-ı cāna** iriṣe bî-vāşiṭa tā ki ḥaber
44. Gazel

7. Mā vesa'nî nüktesinden neş'e-dār it ḳalbümüz
8. **Güş-ı cāna** şeş cihetden iriṣe tā ki ḥaber
56. Gazel

5. Ḥaḳıḳat üzre eṣyādan kemāhî
6. İriṣe **güş-ı cāna** Rabbî Rabbî
222. Gazel

1. Çün **güş-ı cāna** irdi ḥaber zi-ney
2. Cüş u hüşa geldi ḳamu ḥuşk u ter zi-ney
252. Gazel

7. Bülbül-i dil āşiyān-ı aşla pervāz eylesün
8. **Güş-ı cāna** iriṣe bî-vāşiṭa ḥaḳ'dan nidā
9. Gazel

- güş-ı hüş [1]** Akıl kulağı; dikkat, uyanıklık.
5. İrişelden **güş-ı hüşa** yevm-i mişākdan ḥiṭāb
 6. Levḥ-i dilde ketb idüpdür nāmuñı dest-i ḳazā
 1. Gazel

güş-ı ḳabül [2] Kabul kulağı.

9. Çün irdi bülbülün zārı gülün **güş-ı ḳabüline**
10. Anuñçün murğ-ı dil eyler Fenāyî rüz u şeb nāle
205. Gazel

9. Gülün **güş-ı ḳabüline** irişdi nāle-i bülbül
10. Anıñçün dā'imā tekrār ider ol āh u nālānı
251. Gazel

guşsa [2] Sıkıntı, kaygı, tasa.

19. Def ' itdi cümle **guşsasın**
20. Hü isminün zākırları
11. Murabba

9. Yazup ezelde nüṣḥasın ḳondurdi bāda noḳtasın
10. Ḳodı dü 'ālem **guşsasın** ḳalmadı arada ḥicāb
27. Gazel

güvāh [6] Şahit, tanık; delil.

3. 'Arz-ı ḥāle ne ḥüccet idem
4. Vāḳıf-ı ḥāl olduḡun **güvāh** yiter
71. Gazel

7. Cümle eṣyā vahdet-i zāta **güvāh**
8. Sırr-ı vahdet dilleri ḥayrān ider
77. Gazel

3. Vahdet-i zāta olur keşret-i eṣyāda **güvāh**
4. Ğayrıyı maḥv eyleyüp bir lem'a duy 'irfāndan
173. Gazel

7. Niçe taşvîr ide sālîk şānını
8. Vahdetine keşret-i eṣyā **güvāh**
207. Gazel

7. Cümle mevcüdāt olur vahdet-i zātuña güvāh
8. 'Ayn-ı 'ibretle naẓar eyler iseñ her cāya
217. Gazel

15. Müsebbihler seni hep cümle eṣyā
16. Ḳamusı vahdet-i zātuñ **güvāhı**
275. Gazel

güvāh-ı vahdet [1] Birliğin delili.

9. **Güvāh-ı vahdet**tüñdür iki 'ālem
10. Müsebbihler seni eṣcār u evrāk
96. Gazel

güyā [1] Söyleyen, söyleyici.

1. Cenāb-ı hāzret-i Hāq kıla **güyā**
2. Hāқиқat gülşeninde ‘andelībi
1. Kıt'a

güyā [1] Sanki, âdetâ.

5. Mübtelâ-yı hār-ı hicrân olmadan eyle hālâş
6. Gülşen-i küyuñda **güyā** ola cānum çün hezār
63. Gazel

güyend [1] Denilen, söylenen.

7. Zi-hāk ü nār u hevā âteş güzer kerd
8. Beher ki **güyend** an-rā çönānest
30. Gazel

güzer [52] Geçme, geçiş.

17. Ger Fenāyi'ye olursa luţf ile bir kez nazar
18. Küllü şey'in hālikün şahrāsını eyler **güzer**
1. Murabba

27. Rehber oldı sidreye dek gerçi kim rūhu'l- emīn
28. Qaldı Cibrīl enbiyā ervāhı ol kıldı **güzer**
1. Kaside

17. Hicābı ref idüp göster liķāyı
18. **Güzer** eyleye dil arz u semāyı
3. Murabba

1. Bizi dūr eyleme hūsni- nazardan
2. Hālâş olam ki tā 'ayn-ı **güzer**den
15. Matla

9. **Güzer** eyleyegör iki cihānı
10. Qo bī-hüde yire āh u fiğāmı
47. Murabba

13. Feyz-i zātuñdan olursa ger Fenāyi'ye 'aţā
14. Küllü şey'in hālikün şahrāsını eyler **güzer**
56. Gazel

5. Yir ü gökden itdi efğāmı **güzer**
6. 'Arş-ı a'lādan yeridür ura dem
130. Gazel

5. Def itdi mihr ü mähı felek raqş ider nücüm
6. Arzdan semāya eyledi āhı **güzer** zi-ney
252. Gazel

5. **Güzer** eyleye dil arz u semāyı
6. İre tā 'arş-ı maqşūda Fenāyi
1. Kısa Mesnevi

7. Bu rüsüm-ı kâ'inātından ey gönül eyle **güzer**
8. 'Āqıl iseñ maqşad-ı aqşāya sa'y it dā'imā
8. Gazel

33. **Güzer** eyleye dil arz u semāyı
34. Göre her zerrede nūr-ı liķāyı
20. Murabba

13. Geçür bālümüzi hıbb-ı sivādan
14. **Güzer** eyleye dil ağ u qaradan
25. Murabba

17. **Güzer** eyle bu 'ālemden
18. Haber bil sırr-ı Ādem'den
26. Murabba

3. **Güzer** eylerdi dil arz u semādan
4. Cenābuñdan olursa ger 'ināyet
31. Gazel

5. **Güzer** eyle gönül arz u semādan
6. Geçe 'avnūñla sidre müntehādan
34. Murabba

1. **Güzer** eyle fenādan bul beķāyı
2. Yüri bülbül qadimī āşiyāne
45. Murabba

9. Gülün büyüñde görmedi şebātı
10. **Güzer** eyledi ef'āl ü şifātı
46. Murabba

7. **Güzer** eyle nuķuş-ı kâ'inātından
8. Gönül virmek aña 'ayn-ı cünündür
52. Gazel

9. **Güzer** eyle qadimī āşiyāna
10. Neden geldün nedür fikr it me'ālün
109. Gazel

5. Bu hāk ü hevā nār ile mādān **güzer** eyle
6. yād it vaţan-ı aşluñı bir genc-i nihān ol
116. Gazel

3. Burüc-ı evc-i mes'ūda 'urüc it
4. **Güzer** eyle bi-küllü kün fe-kāndan
147. Gazel

5. **Güzer** eyle rüsüm-ı mā-sivādan
6. Ola ma'düm aradan kân-ı imkân
157. Gazel

11. **Güzer** eyle gönül arz u semādan
12. İre maţlūbına bu cism ile cān
170. Gazel

9. **Güzer** eyle qadimī āşiyāna
10. Nazardan gā'ib ola kân-ı imkân
175. Gazel

3. Hâkikat 'âleminden ol haber-dâr
4. Bekâya ir **güzer** eyle fenâdan
177. Gazel

9. **Güzer** eyleye dil kevn ü mekânı
10. Hâkâyık sırrına kıl anı âgâh
197. Gazel

11. Fe firrû emrini güş idicek cân
12. **Güzer** eyler kadîmî âşiyâna
198. Gazel

7. İkilik perdesin ref it aradan
8. **Güzer** eyleye cânım şarḡ u ğarḡı
222. Gazel

5. **Güzer** eyleye dil arz u semâdan
6. İde tâ 'arş-ı maḡşûda şu'ûdı
233. Gazel

3. **Güzer** eyleye sâlik dü cihândan
4. Ḳuyûdâtdan kıl itlâk cism ü câmı
249. Gazel

9. Hümâ-yı hû vü yâ hûnuñ hevâsında idem pervâz
10. **Güzer** eyleye faẓluñla dil ü cân kân-ı imkânı
253. Gazel

9. Nazar kıl lî me'allah lem'asından
10. **Güzer** eyleye dil heft âsümânı
267. Gazel

3. **Güzer** eyleye dil bu ism ü resmi
4. 'Arûs-ı ma'na ref ide hiçâbı
268. Gazel

5. **Güzer** eyleye dil arz u semâdan
6. İşide şâhibinden her kelâmı
271. Gazel

1. **Güzer** eyle gönül gel hâşş u 'âmı
2. İrişdür ḡazret-i zâta maḡâmı
279. Gazel

7. **Güzer** eyleye dil heft âsümândan
8. Ola zâhir aña sırr-ı meşânî
287. Gazel

3. Nuḡûş-ı ğayrı ḡakk it levḡ-i dilden
4. **Güzer** eyleyelüm her reng ü būdan
163. Gazel

7. **Güzer** idüp bu keşretten irişdi vahdet-i zâta
8. Vişâl-i bezm-i cânâna şu kim câmı nişâr eyler
64. Gazel

5. İki 'âlem ḡuyûdından ḡalâş it
6. **Güzer** ide gönül aĝ u ḡarayı
277. Gazel

5. İki 'âlem ḡuyûdından ḡalâş it
6. **Güzer** ide gönül aĝ u ḡarayı
277. Gazel

5. Geçür bâlümüzi ḡubb-ı sivâdan
6. **Güzer** ide gönül arz u semâdan
27. Murabba

3. **Güzer** ide dil ü cân her hevâdan
4. 'İnâyet eyle Allah'um meded it
28. Murabba

3. **Güzer** ide gönül arz u semâdan
4. 'Ayân ola aña 'ayn-ı me'âlûñ
104. Gazel

13. Fenâyi'ye dü 'âlemde 'aḡâ kıl
14. **Güzer** ide şaĝır ile kebîrden
148. Gazel

9. Bekâ mülkine bülbül ide pervâz
10. **Güzer** ide bu gülzâr-ı fenâdan
152. Gazel

7. **Güzer** iden ta'ayyün 'âleminden
8. Fenâ râhında varın itdi infâk
99. Gazel

3. **Güzer** idüp ta'ayyün 'âleminden
4. Kadîmî âşiyânda kıldı cevân
162. Gazel

11. **Güzer** itdi nuḡûş-ı kâ'inâtdan
12. Cemâlûñ olalı dilde muşavver
55. Gazel

13. Görürsin sırr-ı eşyâyı kemâhî
14. **Güzer** it ey Fenâyi mâverâsın
183. Gazel

9. Ḳamer devrinde bedr olsa hilâli n'ola ol mâhuñ
10. Cihât-ı sitti selb idüp **güzer** itdi müsemâyâ
204. Gazel

3. Cihânuñ 'izz ü câhından **güzer** it
4. Çekerseñ bâr-ı yâri çek bâri
236. Gazel

9. Ḳuyûd-ı cism ü cândan bulan âzâd
10. **Güzer** itdi zemîn ü âsümânı
241. Gazel

güzer kerdin [1] Geçmek.

7. Zi-ḡâk ü nâr u hevâ âteş **güzer kerd**
8. Beher ki güyend an-râ çönânest
30. Gazel

güzer kııl [6] Geçmek.

1. **Güzer kılsa** 'aceb midür bu dil firdevs-i a'lâdan
2. Açıldı vahdeti sırrı bugün nür-ı tecellâdan
10. Matla
11. **Güzer kıldı** zemîn ü âsümândan
12. İdenler müntehâ-yı vaşla mi'râc
32. Gazel
7. Eger bildünse er-raḥman 'ale'l- 'arş istevâ remzin
8. **Güzer kııl** ın ile ândan nazar it vech-i Raḥmân'a
192. Gazel
7. Ḥayâlün naqşı gönümde muşavver olalı cânâ
8. **Güzer kıldı** bi-küllî dil bu taşvîr-i ḥayâliden
168. Gazel
3. Bulan sırr-ı ev ednâ bezmine râh
4. **Güzer kılsa** n'ola ez kıbe kıavseyn
146. Gazel
9. Sâki-i bezm-i ezelden nüş iden câm-ı şafâ
10. Ger **güzer kılsa** 'aceb mi 'âlem-i imkândan
173. Gazel

H

hâ vü hûdan [1] (hây u hûy) Her ağızdan bir ses çıkmasından meydana gelen gürültü, patırtı; insanın vaktinin boşa geçmesine sebep olan çeşitli meşgale.

7. Vişâlün zevkını eyle müyesser
8. Geçür kalbümüzi bu **hâ vü hûdan**
163. Gazel

hâ vü mîm [1] hâ vü mîm "hâ ve mîm": "hâ mîm", Kur'an'da bazı surelerin başında bulunan haruf-ı mukattaadenilen harflerendir.

13. Zât-ı pākūn 'izzetine zevk-i vaşluñ kııl 'atâ
14. İt Fenâyi kıluña ihsân be-ḥakḳ-ı **hâ vü mîm**
139. Gazel

H'âb [2] Uyku.

7. Gönül gözini **h'âbdan** eyle bîdâr
8. İre tâ cân u dil sırr-ı me'âle
195. Gazel
7. Bakup kıalmayalum fânî cihânuñ naqş u rengine
8. Gider gâflet hiçâbını gönül gözünü **h'âb** itme
211. Gazel

ḥaber [28] Naklolunan söz; ilim, vukuf, malûmat

53. Ğazvesinde ḥâcib oldu kıldı da'vet ol resûl
54. Ḥâzır oldu ol zamân ki sem'ine irdi **ḥaber**
1. Kaside

17. Güzer eyle bu 'âlemden
18. **Ḥaber** bil sırr-ı Âdem'den
26. Murabba

1. Ey bülbül-i bâğ-ı elest
2. Cânân ilinden vir **ḥaber**
43. Murabba

3. Ol bâdeden olduña mest
4. Cânân ilinden vir **ḥaber**
43. Murabba

7. İtdün ise ger fetḥ-i bâb
8. Cânân ilinden vir **ḥaber**
43. Murabba

11. Ol lâyıḳ-ı bezm-i vişâl
12. Cânân ilinden vir **ḥaber**
43. Murabba

15. Bu yolda kııl cânüñ fedâ
16. Cânân ilinden vir **ḥaber**
43. Murabba

19. Bulsun Fenâyi de vuşûl
20. Cânân ilinden vir **ḥaber**
43. Murabba

1. Ey bülbül-i bâğ-ı belâ
2. Gülzâr-ı sırdan vir **ḥaber**
44. Murabba

3. Olduña vaşlına sezâ
4. Gülzâr-ı sırdan vir **ḥaber**
44. Murabba

7. Kılduñ mı 'ahdüne vefâ
8. Gülzâr-ı sırdan vir **ḥaber**
44. Murabba

11. Keşf eyle gel esrâruñı
12. Gülzâr-ı sırdan vir **ḥaber**
44. Murabba

15. İtsün tecellî nür-ı zât
16. Gülzâr-ı sırdan vir **ḥaber**
44. Murabba

19. Gitsün aradan sen ü ben
20. Gülzâr-ı sırdan vir **ḥaber**
44. Murabba

23. Bul zât-ı bî-çüne vuşûl
24. Gülzâr-ı sırdan vir **ḥaber**
44. Murabba

27. İre aña senden eşer
28. Gülzâr-ı sırdan vir **ḥaber**
44. Murabba

7. Ara yerden ref olma kâl u kı̄l u ħarf u şavt
8. Gûş-ı cāna irişe bî-vâşıta tâ ki **ħaber**
44. Gazel

7. Mā vesa'nj nüktesinden neş'e-dār it ħalbümüz
8. Gûş-ı cāna şeş cihetden irişe tâ ki **ħaber**
56. Gazel

1. Bilmedüñ hergiz göñül sırr-ı nihānuñdan **haber**
2. Bu vücūduñ 'āleminde ħılmadıñ bir kez naẓar
62. Gazel

5. Ķalb-i Mūsā'ya irişe min-ledünnādan **ħaber**
6. Gelmeye hergiz derūna Ħızır-veş hāzā firāk
98. Gazel

9. Bir **ħaber** irişdi beñzer cānuña cānāndan
10. 'Aklıñı yağmaya virüp varı ber-bād eyledüñ
108. Gazel

9. Vücūd mülkini zāhid kı̄l temāşā
10. Ķo taklıdi **ħaber** bil sırr-ı lādan
154. Gazel

5. Ķuyūd-ı cān ile tenden ħalāş olursa ger sırrum
6. Geçüp ma'nā-yı ħavseyni **ħaber** bile ev ednādan
160. Gazel

5. Ref idüp zāhid ħicābı gel hüviyyet ħāşıl it
6. Žāyi' itme naħd-i 'ömri al **ħaber** ihvāndan
173. Gazel

7. 'Arūs-ı ma'na ref itdi yüzünden çün niħābını
8. O vech ile olur zāhir **ħaber** rāz-ı nihānumdan
180. Gazel

1. Açıldı sırr-ı vaħdetden **ħaber** 'ayna 'ayān oldı
2. Semā'-ı cān ile gûş it ki her eşyā lisān oldı
245. Gazel

1. Çün gûş-ı cāna irdi **ħaber** zi-ney
2. Cûş u hūşa geldi ħamu ħuşk u ter zi-ney
252. Gazel

13. Mantıķu't-tayr ey Fenāyi noħta-ı bādan **ħaber**
14. Niçe görür küh-ı kāfa varmayan 'anħāsımı
278. Gazel

17. 'İbret ile itseñ eşyāya naẓar
18. Vaħdet-i zātiyyeden virür **ħaber**
10. Murabba

ħaber-dār [7] Haberli, haberi olan, bilgisi bulunan.

15. **Ĥaber-dār** it bizi sırr-ı nihāndan
16. Kerem senden 'ināyet eyle Mevlā
29. Murabba

11. Ĥaħıķat lem'asından ol **ħaber-dār**
12. Ara yerden gider bu kı̄l ü ħālūñ
109. Gazel

11. Ey bülbül-i cān eyle Fenāyi'yi **ħaber-dār**
12. Bu 'ahd ile peymānuñı bünyāda mı geldüñ
111. Gazel

5. Bu naħş-ı zāhire baħma derūnuñ 'ālemin seyr it
6. **Ĥaber-dār** iseñ ey 'āşık eger sırr-ı vişāliden
168. Gazel

3. Ĥaħıķat 'āleminde ol **ħaber-dār**
4. Beħāya ir güzer eyle fenādan
177. Gazel

9. İdüp seb'a'l-meşāniñden **ħaber-dār**
10. 'Ubür itmege dil arz u semāyi
277. Gazel

9. İdüp seb'a'l-meşāniñden **ħaber-dār**
10. 'Ubür itmege dil arz u semāyi
277. Gazel

ħaber-dār olmak [1] Haberi olmak, bilmek, öğrenmek, vâkıf olmak.

7. Eger derd-i İlahi'den **ħaber-dār olmak** isterseñ
8. Anuñ maħv-ı vücūd itmekden özge bir devāsı yok
95. Gazel

ħabjb [15] (Habıbullah "Allah'ın sevgilisi" sözünün kısaltılmışı olarak) Hz. Muhammed(s. a. v).

15. Fenāyi bendeñi yā rab irişdür vaħdet-i zāta
16. **Ĥabjb**üñ ħürmetine kı̄l beħāñ ile anı ifnā
12. Gazel

9. Cenāb-ı zāt-ı pāküñ 'izzetine
10. **Ĥabjb**üñ faħr-i 'ālem ħürmetine
20. Murabba

17. Şühüd eylemege nür-ı liķāyı
18. Delil eyle **ħabjb**üñ Muştafā'yi
25. Murabba

17. Ĥudā'yā zāt-ı pāküñ 'izzetine
18. **Ĥabjb**üñ Muştafā'nuñ ħürmetine
37. Murabba

9. Kı̄l **ħabjb**üñ ħürmetine bu Fenāyi'ye 'atā
10. Zāhir ola levħ-i dilde ketb olunan mā-sebaħ
100. Gazel

3. Teselli-i cemālün eyle iħsān
4. **Ĥabjb**üñ Muştafā'nuñ ħürmetine
210. Gazel

13. Şu'â-ı şems-i zâtuñdan 'atâ kıl
14. Fenâyi'ye **habîb**üñ hürmetüñe
213. Gazel

13. Fenâyi bendeñi irgür merâma
14. Be-ħakķ-ı ħazret-i ħubbuñ **habîbi**
222. Gazel

3. Şırâţ-ı müstakîme kıl hidâyet
4. Delîl eyle **habîb**üñ Muştafâ'yı
277. Gazel

13. Ger Fenâyi'ye olursa feyz-i tevfiķuñ refîķ
14. Luţf u ħahrı bir olup aña **habîb** olur rakîb
18. Gazel

11. Kıl 'inâyet levĥ-i dilden ħakk ola resm-i sivâ
12. Vir **habîb**üñ hürmetine bezm-i vaşla iktidâr
51. Gazel

13. İki 'âlemde Fenâyi kuluñ iĥsânuñ umar
14. Kıl **habîb**üñe anı fazluñ ile hem-sâye
217. Gazel

15. Cism ü câna kıl müyesser feyz-i aķdesden naşîb
16. Vir **habîb**üñ hürmetine zât-ı pâke iktidâr
67. Gazel

habîbi [2] Dostum, ey dost.

1. Cenâbuñdan revâ mıdur **habîbi**
2. Ki nâra yandurasın bu ħarîbi
220. Gazel

1. İki 'âlemde luţfuñdan **habîbi**
2. Firâķ odına yakma bu ħarîbi
242. Gazel

Ĥabîb-i Rabbiye'l- a'lâ [1] Yüce Allah'ın dostu -Hz. Muhammed-

13. Ķuşûr u sehv ü takşîre nazar eylemeye rahmân
14. Şefî'ümüz ola dâ'im **Ĥabîb-i Rabbiye'l- a'lâ**
12. Gazel

Ĥabîb'ullah [1] Allah'ın sevgilisi Hz. Muhammed.

7. Bu emrûñ şavtıyla ħarfsiz dinildi ħünki aĥkâmı
8. İşâretle buyurdı lî me'allahü **ĥabîb'ullah**
215. Gazel

Ĥabîr [1] Haberli, bilgili; Cenab-ı Hak.

9. Yâ 'Alîm ü yâ Ĥakîm ü yâ **Ĥabîr**
10. Saña ma'lûm niķ ü bed mâ fi'z-zamîr
12. Murabba

ĥ'âb-ı ħaflet [6] Gaflet uykusu.

1. Ķullaruñı **ĥ'âb-ı ħaflet**den uyar
2. Yâ 'Alîm ü yâ Ĥakîm ü yâ Raĥîm
2. Murabba

9. Dîdeden ref eyle **ĥ'âb-ı ħafleti**
10. Göre göz keşretde sırr-ı vaĥdeti
32. Murabba

3. **Ĥ'âb-ı ħaflet**den uyar gönül gözin
4. Zâhir ola câna envâr-ı şühüd
36. Gazel

1. Dîde-i ħam-dîdeyi bu **ĥâb-ı ħaflet**den uyar
2. Zâhir ola her nefesde 'aynına tâ 'ayn-ı yâr
51. Gazel

9. Nazar itdünse en-nâsu niyâma
10. Gider bu **h'âb-ı ħaflet**den menâmı
279. Gazel

7. Sırr-ı eşyâya kemâĥî kıl nazar
8. **Ĥ'âb-ı ħaflet**den uyar gönül gözin
145. Gazel

ħacc-ı ekber [4] En büyük hac.

3. 'İd-ı vaşluña irenler **ħacc-ı ekber** eyledi
4. Cennet-i ĥüsnüñde me'vâsın ider ni'me'l-me'âb
15. Gazel

3. İdeler ħullaruñ tâ **ħacc-ı ekber**
4. Meded ey luţf-ı bî-ħad pâdişâhum
33. Murabba

1. Vişâlûñ 'idını eyle müyesser
2. İde sâliklerüñ tâ **ħacc-ı ekber**
49. Gazel

1. Vişâlûñ 'idini eyle müyesser
2. İde sâliklerüñ ta **ħacc-ı ekber**
50. Gazel

ĥ'âce [2] Efendi, hoca.

11. Metâ'-ı vaşlına bey' eyle câmı
12. Düşer şanma gel ey **ĥ'âce** bu bâzâr
70. Gazel

15. Ķemende lâleden gülden cihân bâzârıdır güleşen
16. Temâşâsın ħanımet bil gel ey **ĥ'âce** bu ezhârüñ
103. Gazel

ħacet [2] İnsanın muhtaĥ olduĥu şey, lüzumlu husus.

7. Zâtuñ olsun dü cihânda **ħacet**üm
8. Yâ 'Alîm ü yâ Ĥakîm ü yâ Raĥîm
2. Murabba

21. Eyleyüben aşı-ı uşül
22. Her **hâcet**ün ola kabül
44. Murabba

hâcib [1] Kapıcı, kapıcı başı.

53. Gazvesinde **hâcib** oldı kıldı da'vet ol resül
54. Hâzır oldı ol zamân ki sem'ine irdi haber
1. Kaside

hadd [1] Sınır; derece, mertebe.

7. Şirât-ı müstakîm olur tārîkı
8. Ri'âyet eyleyen **hadd-i** hudûdı
273. Gazel

hadd ile gâyet [6] Sınır ve son.

9. Kuşûr u cürme yok **hadd ile gâyet**
10. 'Aṭâ eyle vişâlûñ kullaruña
219. Gazel

7. Kemâl-i cüduña yok **hadd u gâyet**
8. Sivâ ḥubbını ḥakk it levḥ-i dilden
6. Murabba

19. Kemâl-i cüduña yok **hadd ü gâyet**
20. Kerem luṭf u 'inâyet eyle yâ Rab
22. Murabba

5. Kemâl-i cüduña yok **hadd ü gâyet**
6. Dü 'âlem emrûñe yâ Rab musahḥar
50. Gazel

13. 'Aṭâ vü fazlına yok **hadd ü gâyet**
14. Umaruz itmeye mahrûm 'aṭâdan
177. Gazel

7. Kemâl-i cüduña yok **hadd ü gâyet**
8. 'Aṭâña muntazırlar bende vü şâh
208. Gazel

hadd ü kenâr [2] Sınır ve kenar.

13. Fazl u cüduñ baḥrine yâ Rabbi yok **hadd ü kenâr**
14. Kaṭresi besdür 'uşât-ı mü'minîne her ne var
16. Murabba

1. Raḥmetüñ deryâsına yâ Rabbi yok **hadd ü kenâr**
2. Kaṭresi mahv ide zenbüm ger olursa şad hezâr
63. Gazel

hadd ü nihâyet [1] sınır ve son.

11. Bulınmaz fazluña **hadd ü nihâyet**
12. Kerem senden 'inâyet eyle Mevlâ
29. Murabba

hadd ü pâyân [8] Sınır ve son.

21. Bizi nâr-ı firâka kıılma süzân
22. Bulunmaz fazluña çün **hadd ü pâyân**
14. Murabba

15. Kemâl-i cüduña yok **hadd ü pâyân**
16. 'inâyet eyle sulṭânüm meded it
20. Murabba

15. Şems-i zâtuñ zerresinden kıl Fenâyi'ye nazar
16. Ola bir enzâra maḥzar **hadd ü pâyân** olmasun
150. Gazel

5. Nazar kıılma kuşûr u sehv ü zenbe
6. 'Aṭâ vü cüduña yok **hadd ü pâyân**
162. Gazel

13. Fenâyi bendeñe kıl vaşluñ i'ṭâ
14. Kerem deryâsına yok **hadd ü pâyân**
170. Gazel

13. Fenâyi bendeñ irgür her merâma
14. Kemâl-i cüduña yok **hadd ü pâyân**
174. Gazel

5. Kemâl-i cüduña yok **hadd ü pâyân**
6. Umaruz cüduñ ola fevka'l-'âde
206. Gazel

1. Hudâyâ fazl u iḥsânüñ bulunmaz **hadd ü pâyânı**
2. N'ola luṭfuñla eylersen göñül derdine dermânı
283. Gazel

hadden efzûn olmak [1] Haddinden fazla olmak, sınırı aşmak.

1. **Hadden efzûn oldu** dilde miḥnet-i derd ü firâk
2. Şabra ṭâkat kalmadı irdi kemâle iştîyâk
98. Gazel

hadd-i kemâl [3] Olgunluğun, mükemmelliğin son sınırı.

29. Vir Fenâyi bendeñe bākî vücüd
30. İre tā **hadd-i kemâle** fazl u cüd
14. Murabba

13. Baḥma yâ Rabbi Fenâyi kuluñuñ noḫşânına
14. İrişe **hadd-i kemâle** 'ahd ile peymânemüz
87. Gazel

13. Beḳân ile beḳâ bulsun Fenâyi
14. İre **hadd-i kemâle** ittiḥâdum
136. Gazel

hadeng [1] Ok.

1. Karârum kalmadı câna görince sen dil-ârâyi
2. **Hadeng-i** çeşm-i mestüñdür açan şinemde yarayı
225. Gazel

hādī [3] Doğru yolu gösteren, hidâyet eden kimse; “Kendisine ulaşan doğru yolu gösterici, hidâyet edici” anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah’ın en güzel isimlerinden)dır.

5. Sâlik-i rāh-ı fenāya aç hâkikat sırrını
6. Ola **hādī** işbu yollarda bize nūr-ı hâbîb
19. Gazel

1. Raḥmet-i hâşını in’âm ide Raḥmanu’r-Raḥîm
2. Bize **hādī** ola ihdînâ şirâte’l-müstakîm
139. Gazel

7. Hidâyet it sırât-ı müstakîme
8. Delîlümüz ola Allah u **hādī**
285. Gazel

hâdim [3] Hizmetçi, hizmet eden, yardımcı olan kimse.

59. Mesken oldu bunlara firdevs-i **hâdim** hür-i’îñ
60. Hâmza vü Abbâs bâkî kim var ise min ‘aşer
1. Kaside

9. Cennet-i firdevsini ide naşîb
10. **Hâdimini** hür ile gilmân ide
5. Tarih

7. Riyâz-ı ravzası olup münevver
8. Ki **hâdim** ola aña hür u gilmân
3. Tarih

hâdîs [2] Haber, söz, kıssa.

13. Râz-ı derûnuñ mahremi irişdi evc-i ‘izzete
14. ‘İşkî **hâdîsini** işit ço ğayrıyı efsânedür
66. Gazel

5. Hâşıl olmaz fâ’ide efsânesinden zâhidüñ
6. Güş iden ‘ışkuñ **hâdîs**in neylesün efsâneyi
200. Gazel

hâdîs-i li me’allah [2] Benim Allah ile öyle anlarım olur ki, ne mukarreb melekler ne debir nebi o yakınlığı elde edememiştir. ” hadisi.

5. **Hâdîs-i li me’allah**uñ olurdu sırrına vâkîf
6. Eger ‘âbid eger zâhid bileydi bu lisânundan
143. Gazel

5. **Hâdîs-i li me’allah**uñ olurdu sırrına vâkîf
6. Eger ‘âbid eger zâhid bileydi bu lisânundan
167. Gazel

hâ’il [5] Perde, engel.

13. Bu fânî devleti terk it bulasın ‘izzet-i bâkî
14. Şühüd itmege ol şe’ni vücūd-ı fânidür **hâ’il**
123. Gazel

9. Fenâ rāhına sâlik ol irem dirseñ vişâline
10. Fenâyi dir ki **hâ’ildür** bu cân arada ey bülbül
124. Gazel

9. Emr-i na’leykeden alduñsa naşîb
10. **Hâ’il** olmaz sırruña bu cân u ten
153. Gazel

5. Cism ü cāmı yoluña ider fedâ
6. **Hâ’il** olmaz aña arz u âsümân
159. Gazel

7. Bu fânî varlığı maḥv it iriş maḥbûb-ı bâkîye
8. Vücūdudur saña **hâ’il** şühüd itmege Mevlâ’yı
284. Gazel

Hâk [17] AllahTealâ.

5. Yüzü anuñ ve’đ-đuñā ve’ş-şemsi ve’l-leyl şacı
6. İtdi Qur’anda ḳasem **Hâk** çünki oldur mu’teber
1. Kaside

11. Ḳalbi anuñ görmedi ğaflet hicâbın bir nefes
12. Anuñ içün didi **Hâk** hakkında mâzâğa’l-başar
1. Kaside

45. Her kişiye cennet içre lâzım elbetde refîḳ
46. Didi ‘Osmân’ı baña cennetde **Hâk** yoldaş ider
1. Kaside

3. Dü ‘âlem devletiyle ola mesrūr
4. Cinân-ı ‘adnini **Hâk** kıla iḥsân
3. Tarih

21. Neye kâdir olur bi-çäre insân
22. Yine **Hâk**’dan olur ḳullara iḥsân
6. Murabba

1. İki ‘âlemde merâmın aña **Hâk** ide ‘aḫa
2. Ola maḥfûz-ı İlâhi her belâdan dâ’imâ
7. Tarih

7. Bülbül-i dil âşiyân-ı aşla pervâz eylesün
8. Güş-ı câna irişe bi-vâsiḫa **Hâk**’dan nidâ
9. Gazel

11. Güş-ı câna irişe **Hâk**’dan nidâ
12. Luḫ u iḥsân ıssı Raḥmân’um meded
14. Murabba

9. Anuñ hakkında **Hâk** buyurdu levlâk
10. Ol olmasa yaradılmazdı eflâk
37. Murabba

9. Naẓar kıllı sırr-ı eşyâya kemâhi
10. Müsebbihler **Hâk**’ı her leyl ü nehâr
70. Gazel

13. Fezâ-yı kudse eylerdi şu'ûdi
14. Fenâyi'ye olursa **Hak'**dan ihsân
175. Gazel

1. Bizi bilenlere idûn selâmı
2. Müyesser ide **Hak'**dârü's-selâmı
6. Nazm

1. Hemîşe gönçe-i bahtı ola güller gibi hândân
2. Cihân durduka bu beyti idüp **Hak'**dâ'im âbâdân
51. Matla

3. 'Akıll irmez anuñ hikmetlerine
4. Meger ol kim **Hak'** ile âşinâdur
59. Gazel

1. 'İşka düşdi cân u dil koduk kamu tedbirümüz
2. N'eylesün dil bu imiş **Hak'**dan ezel taqdirümüz
85. Gazel

13. Dir lisân-ı hâl ile güş it Fenâyi her giyâh
14. 'Ayn-ı **Hak'**dur cümle eşyâ dide-i **Hak'** ile bak
97. Gazel

7. Pür durur ezhâr-ı 'irfân ile cânım ravzası
8. Zer' idelden bezr-i hübb-ı yâri **Hak'** bostânuma
188. Gazel

25. Fenâyi kulınuñ ey **Hak'**
26. Kuyûdını gider muçlak
18. Murabba

1. Budur dâ'im gönül levhinde melhûz
2. Küdûrâtdan sizi **Hak'** ide mahfûz
22. Matla

1. Pâdişâhum **Hak'** seni yavuz nazardan şaklasun
2. Bir nihâl-i tâzesin Mevlâ haçardan şaklasun
37. Matla

1. 'Ayn-ı **Hak'**dur cümle eşyâ dide-i 'ibretle bak
2. Sırrımı setr eylemiş kendüde yine sırr-ı **Hak'**
94. Gazel

13. Dir lisân-ı hâl ile güş it Fenâyi her giyâh
14. 'Ayn-ı **Hak'**dur cümle eşyâ dide-i **Hak'** ile bak
97. Gazel

3. Zâtına çün tecellî eyledi **Hak'**
4. Bu şifât lâ-cerem 'ayân oldı
259. Gazel

7. Şekl-i Âdem durur ki buldı vücüd
8. **Hak'** lisânında tercümân oldı
259. Gazel

13. İrerdi 'âlem-i kudse Fenâyi
14. Olursa **Hak'** mu'in ile zahîri
261. Gazel

7. Şehîd ol 'ışk içinde şadık iseñ
8. Ki **Hak'**dur ol şehîdüñ kan bahâsı
262. Gazel

7. Halk idüp tevhiid dürrin ma'rifet bahrinde **Hak'**
8. Kıldı 'unşurdan vücüdüñ aña mahzen çün şadef
91. Gazel

Hak' Te'âlâ [2] Yüce Allah.

1. **Hak' Te'âlâ** cümleye ihsân ide
2. Sehv ile noqşânumuz gufrân ide
5. Tarih

1. **Hak' Te'âlâ** kullarına luft ile ihsân ider
2. Zâhir ü bâtın olan müşkillerin âsân ider
73. Gazel

hakâyık [1] Hakikatler, gerçekler.

9. Güzer eyleye dil kevn ü mekânı
10. **Hakâyık** sırrına kıl anı âgâh
197. Gazel

hak [13] Toprak.

7. Bir avuç **hak** iken itdüñ bizi fazluñ ile içad
8. Müfevvez öükmüne cümle gerek ylä gerek uorâ
12. Gazel

13. Bu yolda varı **hak** eyle
14. Libâs-ı 'arı çak eyle
26. Murabba

9. Kıluban ceybüñi gül gibi şad çak
10. Fenâ râhında eyle varuñı **hak**
45. Murabba

1. Ger dilerseñ beyt-i dilde dürr-i pāk
2. Meskenetle ol fenâ râhında **hak**
113. Gazel

9. 'Ademden eyledüñ **hak** iken insân
10. Nedür hâşıl olan bir kaçre mâdan
141. Gazel

3. Bu vücüdüñ **hak**ini tahmîr iden
4. Ne şanursın kim çıkar mı aradan
153. Gazel

11. Buhûr-ı Meryem'ün büyü irişdi **hak**den eflâke
12. Mu'açtar itdi 'İsâ-veş semâda vech-i cânânı
251. Gazel

1. Matla'-ı feyz-i ezelden toğdı nür-ı âfitâb
2. Zâ'il oldı aradan **hak** ile nâr ü bād u âb
17. Gazel

5. Bu **hāk** ü āb ile nāruñhevāsından gönül geçdi
6. Hümā-yı hū vü yā hūnuñ hevāsında nihān oldı
245. Gazel

5. Bu **hāk** ü hevā nār ile mādan güzer eyle
6. yād it vaṭan-ı aşluñı bir genc-i nihān ol
116. Gazel

5. **Hāk** u nār u āb hevā aşlına kıldılar rüçü'
6. Qalmışuz ancağ hemān ol gevher-i yektā ile
190. Gazel

13. Cihāt-ı sitti selb eyle Fenāyi
14. 'Ubūr it **hāk** ü nār u bād u şudan
163. Gazel

7. Nedür maqşūd ma'ānışın beyān it
8. Bu **hāk** ü nār u mā ile havādan
152. Gazel

hāk-i der [1] Kapı toprağı.

19. Ger şefā'at eylesün dir iseñ ol şāh-ı resül
20. Kıl ri'āyet sünnetin ol hizmetinde **hāk-i der**
1. Kaside

hāk-i rāh [1] Sevgilinin yolunun toprağı, yolun toprağı.

1. Oldı dil yolunda yārūñ **hāk-i rāh**
2. N'eyleyelüm başmadı aña ayağın bir kez āh
207. Gazel

1. Yolunda yārūñ oldum **hāk-i rāhı**
2. Umaruz düşe bir gün aña rāhı
232. Gazel

5. Kıl şedā'id ihtiyār ol eşiginde **hāk-i rāh**
6. İt melāmet nefsuñı terk eyle ṭalib 'āruñı
280. Gazel

hāk-i tenezzül [1] Tenezzül toprağı, alçak yer.

3. Bu **hāk-i tenezzül**den al elümüzi qaldur
4. Tā 'ālem-i ḳudse ola seyr ile sülükum her bār
57. Gazel

hāk-i 'unşur [1] Toprak unsuru.

5. İrerse Rabbi erniden naẓar ger Mūsa-veş cāna
6. Bu **hāk-i 'unşurı** olur mübeddel cevhere çün Ṭūr
48. Gazel

hākikat [33] Asıl olan durum ve şekil, gerçek, asıl, künh;
doğru olan şey, doğru.

1. Cenāb-ı ḫāzret-i Ḥāğ kıla güyā
2. **Hākikat** gülşeninde 'andelībi
1. Kıt'a

1. Zuhūr iden bu 'ālemde cemāl ile celālüñdür
2. **Hākikat**le naẓar itseñ yine 'ayn-ı cemālüñdür
23. Matla

9. Nefāhtü nüktesin fehm it Fenāyi
10. **Hākikat** üzre ger olduñsa insān
164. Gazel

3. **Hākikat** 'āleminden ol ḫaber-dār
4. Beḳāya ir güzer eyle fenādan
177. Gazel

3. **Hākikat** sırrına ḳıl bizi āğāh
4. İrişdür faẓluñ ile vuşlatuña
213. Gazel

5. **Hākikat** üzre eşyādan kemāhı
6. İrişe gūş-ı cāna Rabbı Rabbı
222. Gazel

5. Geçüp mevc-i mecāziden irişdür aşl-ı deryāya
6. Bulup añlayalum yā Rab **hākikat** üzre eşyāyı
225. Gazel

9. Gönül āyinesinden gel nuḳūş-ı ğayrı ḫāğ eyle
10. Fenāyi bilmek isterseñ **hākikat** üzre eşyāyı
228. Gazel

5. Görüp bilmegi ḳıl bize hidāyet
6. **Hākikat** üzre eşyāyı kemāhı
232. Gazel

13. Sırr-ı eşyāya Fenāyi ḳıl **hākikat**le naẓar
14. Nūr-ı zātın cümle mevcüdātta mestür eyledi
243. Gazel

7. Geçür cısr-i mecāziden bulalum aşl-ı maqşūdı
8. **Hākikat** üzre fehm ide dil ü cān sırr-ı insānı
258. Gazel

5. Kıldı künle bu 'ālemi izhār
6. Bu **hākikat** cihāna cān oldı
259. Gazel

7. **Hākikat** 'āleminden eyle āğāh
8. 'Ayān ola dile rāz-ı nihānı
266. Gazel

1. Aradan ref' iden zenb-i vücūdı
2. **Hākikat** üzre ol eyler sücūdı
273. Gazel

17. Naẓar eyle gel en-nāsü niyāma
18. **Hākikat**de dilerseñ intibāhı
275. Gazel

9. Vücūdun ḫaṭresini şal Fenāyi aşl-ı deryāya
10. **Hākikat**de eger bilmek dilerseñ sırr-ı eşyāyı
284. Gazel

7. Mecāzî mevce bakmayup bulalum aşl-ı deryâyı
8. Görem âyîne-i dilden **hakikat** üzre eşyâyı
286. Gazel

13. Geldi geçdi bilmedi kimse o şe'nün rütbetin
14. Vâkıf olmadı **hakikat** hâline ins ile cân
1. Tarih

5. Sâlik-i râh-i fenâya aç **hakikat** sırrını
6. Ola hâdî işbu yollarda bize nür-i habîb
19. Gazel

5. Mecāzî gülde bulmayup **hakikat**
6. Qadîmî gülşene kıldı 'azîmet
46. Murabba

3. **Hakikat** sırrına kıl bizi vâşıl
4. Arada qalmaya zerre gümânum
138. Gazel

5. Vâkıf olmayan bu remze ey 'aziz
6. Bilmemişdür ol **hakikat**de özin
145. Gazel

11. Nuqûş-ı mâ-sivâdan eyle âzâd
12. **Hakikat** sırrını naqş it derûna
194. Gazel

9. Geç mecâziden Fenâyi bul **hakikat** sırrını
10. Şâbitü'l-aqdâm olup hîfz eyledük ikrârumuz
79. Gazel

11. **Hakikat** bahrine sen eyle gavvâş
12. Bulayum dürr-i pâk-i bi-nazîri
261. Gazel

7. **Hakikat** cür'asından şey'en li'llah
8. Dirîğ itme vişâlün bu garîbden
182. Gazel

11. **Hakikat** dürrünü kıl dâ'im işâr
12. Vücûdunda olan genc-i nihândan
147. Gazel

7. N'ola mazhar olsa sırr-ı lî me'allâh remzine
8. Şol **hakikat** ehlinün ki nâzırı Raḥmân olur
54. Gazel

5. Ey dil isterseñ **hakikat** gülşeninden reng ü bü
6. Perdeyi ref' it aradan tüt nesîminde meşâm
135. Gazel

1. **Hakikat** kenzinün sırrı açıldı
2. Vücûd mülkine rahmetler saçıldı
256. Gazel

11. **Hakikat** lem'asından ol haber-dâr
12. Ara yerden gider bu kıl ü kâlün
109. Gazel

3. **Hakikat** râhına kıl bizi sâlik
4. Kerem kıl eyle tevfiḳuñu hem-râh
186. Gazel

19. **Hakikat** râzinuñ keşf itdi hâlin
20. Kudüm-ı ḥazret-i sultân-ı kevneyn
36. Murabba

hakiki [3] Gerçek.

5. Geçüp cîsr-i mecâziden **hakiki** maṭlaba 'azm it
6. Bu zıll-ı zâ'ile bakma me'âl ile vefâsı yok
95. Gazel

7. **Hakiki** maṭlaba dil itdi pervâz
8. Mecâza bakmayup gördi ve geçdi
256. Gazel

13. Fenâyi bendeñe ref' it hicâbı
14. **Hakiki**ce bile ma'nâ-yı insânı
287. Gazel

Hakim [7] Her şeyi bilen (Allah).

1. Kullaruñu h'âb-ı gafletden uyar
2. Yâ 'Alîm ü yâ **Hakim** ü yâ Raḥîm
2. Murabba

3. Göreler tâ her nefes didâr-ı yâr
4. Yâ 'Alîm ü yâ **Hakim** ü yâ Raḥîm
2. Murabba

7. Zâtuñ olsun dü cihânda ḥâcetüm
8. Yâ 'Alîm ü yâ **Hakim** ü yâ Raḥîm
2. Murabba

11. Çarḳ ola envâra sâlik ser-te-ser
12. Yâ 'Alîm ü yâ **Hakim** ü yâ Raḥîm
2. Murabba

15. İrişe bi-vâsiṭa sırna nidâ
16. Yâ 'Alîm ü yâ **Hakim** ü yâ Raḥîm
2. Murabba

19. Kıl Fenâyi'ye 'atâyi bi-şümâr
20. Yâ 'Alîm ü yâ **Hakim** ü yâ Raḥîm
2. Murabba

9. Yâ 'Alîm ü yâ **Hakim** ü yâ Raḥîm
10. Saña ma'lûm niḳ ü bed mâ fi'z-zamîr
12. Murabba

hakir [1] itibarsız, değersiz, adi, bayağı.

7. Tecellî-i cemâlün eyle iḥsân
8. Ziyâsıyla münevver kıl **hakiri**
261. Gazel

Ḥakk [13] Allah, Cenâbihak, Tanrı, Hudâ.

57. Birisi İmâm Hasan'dur birisi İmâm Hüseyin
58. Kıldılar **Ḥakk'**uñ rızasına fedâ cân ile ser
1. Kaside

1. Cenâb-ı Ḥazret-i Ahmed Efendi
2. İrişdi aña **Ḥakk'**uñ luṭfi bî-ḥad
8. Tarih

13. Ey Fenâyi buldı ḥakkâni vücüd
14. Her kimüñ özünde **Ḥakk'**uñ şevkı var
76. Gazel

3. Yum gözüñi dü cihândan özüñe eyle nazâr
4. Aç gözün esrâr-ı **Ḥakk'**a dide-i Ḥakk ile baḳ
100. Gazel

5. Maḫhar-ı câmi' benem **Ḥakk'**uñ şifât u zâtına
6. Menşe' olan 'âleme 'aqs-i vücüdüm oldı bil
120. Gazel

11. Kılup âyine-i ḳalbüñ muşaffâ
12. İre bî-vâsiṭâ **Ḥakk'**uñ kelâmı
279. Gazel

1. Cemâ'atle kılalum gel namâzı
2. İdelüm dâ'imâ **Ḥakk'**a niyâzı
43. Matla

5. Yir ü gök cümle **Ḥakk'**uñ âyetidür
6. Bunı a'mâ olan eyler mi iz'ân
164. Gazel

3. Kılğör emr-i mütüya itâ'at **Ḥakk'**a kurbet bul
4. Şakın bâḳı ḳalur şanma begüm bu fâni dünyâyı
284. Gazel

27. **Ḥakk'**ı görür her zerreden
28. Hû isminüñ zâkirleri
11. Murabba

1. Bir içim mânuñ efendi ḥakkı var
2. Añlayagör yürü sen de **Ḥakk'**ı var
76. Gazel

1. Oldı çün **Ḥakk'**uñ cemâli 'ayn-ı 'aşıḳda 'ayân
2. Bildi anı kim nedür maḳşûd-ı emr-i kün fekân
179. Gazel

7. Her ki keşretten geçüp oldı vücüdından ḫalâş
8. Vaḫdetüñ sırrın bulup ol **Ḥakk'**uñ envârın görür
68. Gazel

ḥakk [2] insan üzerine lâzım, kendine ait olan şey, husus.

1. **Ḥakkı** ḡâ'ib dirsın ey cân çünki sen
2. Söyle kimdür seni beni söyleden
153. Gazel

1. Bir içim mânuñ efendi **ḥakkı** var
2. Añlayagör yürü sen de **Ḥakk'**ı var
76. Gazel

ḥakk etmek, eylemek [23] Kazımak.

5. Zülmet ü kibr ü riyâyı levḫ-i dilden **eyleḥakk**
6. Zâhir ola dem-be-dem tâ anda nür-ı kibriyâ
8. Gazel

11. Hudâyâ levḫ-i ḫâtırdan rüsüm-ı ḡayrı **ḥakk eyle**
12. Görinen şüret ü ma'nâ yine luṭf-ı Hudâ'dur hep
20. Gazel

7. Sivâ resmini **ḥakkkeyle** efendi levḫ-i ḫâtırdan
8. Ki fazluñla ola vâḫid eger âmir eger me'mür
48. Gazel

13. Dü 'âlem ḫubbımı **ḥakk eyle** dilden
14. Fenâyi ḳuluñı ırgür murâda
206. Gazel

9. Nuḳûş- keşreti **ḥakk eyle** dilden
10. İresin tâ ki sırr-ı vaḫdetine
210. Gazel

9. Göñül âyinesinden gel nuḳûş-ı ḡayrı **ḥakkeyle**
10. Fenâyi bilmek isterseñ ḫaḳıḳat üzre eşyâyı
228. Gazel

11. Nuḳûş-ı ḡayrıyı **ḥakkeyle** dilden
12. 'Ayân ola aña naḳş-ı nihâni
234. Gazel

11. Nuḳûş-ı ḡayrıyı **ḥakkeyle** dilden
12. N'ider sâlik olan naḳş u nigârı
240. Gazel

5. Nuḳûş-ı ḡayrıyı **ḥakk eyle** dilden
6. 'Ayân ola dile râz-ı nihâni
241. Gazel

7. Kemâl-i cüduña yoḳ ḫadd u ḡâyet
8. Sivâ ḫubbımı **ḥakkıt** levḫ-i dilden
6. Murabba

13. Sivâ naḳşımı **ḥakkıt** levḫ-i dilden
14. Cemâlüñ naḳşımı eyle muşavver
49. Gazel

3. Nuḳûş-ı ḡayrı **ḥakkıt** levḫ-i dilden
4. Şuhûd-ı zât-ı pâküñ ḳıl mükerrerr
50. Gazel

5. Rüsüm-ı ḡayrı **ḥakkıt** levḫ-i dilden
6. Olagör zümre-i sâbıḳa lâḫiḳ
101. Gazel

3. Sivâ zıkrini **ḥakkıt** levḫ-i dilden
4. Senüñ zıkrüñ ola her demde yâdum
136. Gazel

3. Nuķüş-1 ğayrı **ħakk it** levħ-i dilden
4. Güzer eyleyelüm her reng ü būdan
163. Gazel

7. Nuķüş-1 ğayrı **ħakkıt** levħ-i dilden
8. Vişālün naķşı zāhir ola her ān
170. Gazel

11. Nuķüş-1 ğayrı **ħakk it** levħ-i dilden
12. Nümāyān ola anda vech-i cānān
175. Gazel

7. Rūsüm-1 ğayrı **ħakkıt** levħ-i dilden
8. Bizi kıl muṭṭali' rāz-ı nihāna
198. Gazel

9. Bu ism ü resmi **ħakk it** levħ-i dilden
10. 'Ayān it bize nūr-ı yā Vedūd'
233. Gazel

3. Nuķüş-1 ğayrı **ħakkıt** levħ-i dilden
4. Beyān olsun dile sırr-ı ma'ānı
267. Gazel

7. Sivā resmini **ħakkıt** levħ-i dilden
8. Münevver eyle bu ħalḫ-i siyāhi
275. Gazel

7. Nuķüş-1 ğayrı **ħakkıt** levħ-i dilden
8. Arada ħalmaya mer'ı vü rā'ı
277. Gazel

ħakk olmak, olunmak [8] Kazınmak.

13. Levħ-i dilden **ħakk ola** resm-i sivā
14. Zāhir ola rūħa envā'-ı 'aṭā
2. Murabba

5. Levħ-i dilden **ħakk ola** ħubb-ı rusüm-ı mā-sivā
6. Gūş-ı cāna irişe sırr-ı hüviyyetden nidā
16. Murabba

5. Levħ-i dilden **ħakkola** resm-i nuķüş-ı mā-sivā
6. Lā-mekān mülkini eyle aña fazluñla maķar
44. Gazel

11. Kıl 'ināyet levħ-i dilden **ħakkola** resm-i sivā
12. Vir ħabībün ħürmetine bezm-i vaşla iķtidār
51. Gazel

9. **ħakkolma** levħ-i dilden ħubb-ı resm-i mā-sivā
10. Sebk-ı ħüsnü lem'asından eyle bizi behrever
69. Gazel

9. Levħ-i dilden **ħakkola** resm-i sivā
10. Göre āyınede cān cānānını
281. Gazel

11. Levħ-i dilden **ħakkola** naķş-ı sivā
12. Dideden olmasun envāruñ nihān
158. Gazel

3. **ħakk olupdur** levħ-i dilden naķş-ı resm-i mā-sivā
4. Şüretün naķşında zāhir olalı dıdārumuz
79. Gazel

ħakka'l-yaķın [1] Ahadiyyet makamında Hakk'ı müşahede.

5. Üstüvāsın aña bu sırruñ gönül **ħakka'l-yaķın**
6. Zāhir ola remz-i raħmānu 'ale'l- 'arş istevā
6. Gazel

ħakķānı [8] Hak ve adalete uygun.

19. Vir yine **ħakķānı** şühüd
20. Yā zü'l-'aṭā yā zü'l-'aṭā
13. Murabba

21. Cūduñ ile bulduķ vüçüd
22. Vir yine **ħakķānı** şühüd
19. Murabba

11. Ey Ķādir ü Ħayy u Vedūd eyle 'aṭā nūr-ı şühüd
12. Vir bize **ħakķānı** vüçüd ol zāt-ı pāke intisāb
27. Gazel

13. Ey Fenāyı buldı **ħakķānı** vüçüd
14. Her kimün özünde Ħakķ'ıñ şevķı var
76. Gazel

11. Devāsız derde isterseñ devāyı
12. Gel iste anı **ħakķānı** tabıbden
182. Gazel

1. 'Aṭā kıl bize **ħakķānı** vüçüdü
2. Müyesser eyle nūrānı şühüdü
233. Gazel

13. Fenāyı bendeñe yā Rab kıl iħsān
14. 'Aṭā it aña **ħakķānı** şühüdü
273. Gazel

5. İdüp Mevlā'ya **ħakķānı** sücüdü
6. Kılğör kıble-i ħalbe kıyāmı
279. Gazel

ħakķ-ı civār [1] Komşu hakkı.

11. Civār-ı feyz-i ħudse nā'il olmaz
12. Ferāmüş eyleyen **ħakķ-ı civārı**
250. Gazel

ħakķında [1] Üzerine, için, husûsunda, dâir, müteallik.

3. Senün **ħakķında** dinmişdür nefahtü fihî min-rüñi
4. Ve naħnu aķrabü sırrı senün şānuñdadur nāzil
123. Gazel

11. Kalbi anuñ görmedi gaflet hicābın bir nefes
12. Anuñ için didi Hāk **hakkında** māzāga'l-başar
1. Kaside

hāl [39] 1. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.
2. Davranış, tutum, tavır. 3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

1. **Hāl**ümüze bāri ihsān eyleye
2. Cümle müşkilleri āsān eyleye
1. Tuyuğ

1. Cenāb-ı hāzret-i Bārī ola **hāl**ümüze yārī
2. Gönül hoşlıkların kılsun müyesser dā'imā Bārī
2. Matla

3. Niçe yol bulur cenāb-ı pāke bu 'abd-i zelīl
4. Şems-i zātūñ lem'asından irmese zerrece **hāl**
4. Nazm

1. Eyle mesrūr bu şikeste-bālūmi
2. Kıl muvāfiq emrūñe her **hāl**ūmi
16. Matla

1. İde **hāl**ūñizeBārī vü yārī
2. Gidere qalbūñüzden inkisārı
42. Matla

15. Fenāyī'ye içür 'ışkuñ meyinden
16. Kıl esrāruña vākıf **hāle** āgāh
186. Gazel

5. İki 'ālem kıyūdından kıl ıtlāk
6. Kıl esrāruña vākıf **hāle**āgāh
199. Gazel

1. Niçe 'arz ideyüm **hāl**üm o yāre
2. Oñulmaz qaldı şinem üzre yāre
203. Gazel

1. Firāk-ı yār ile **hāl**üm irişdi bir 'aceb hāle
2. Nice vaşf eyleyem saña anı kim gelmeye qāle
205. Gazel

5. Velvele saldı cihāna hāl ü hāttı noqtası
6. Tā ezel ol **hāl** iledür bāde-i 'ışk gūlgūli
230. Gazel

1. 'İnāyet idicek bir 'abde Bārī
2. İder **hāl**ine anuñ Bārī yārī
235. Gazel

1. 'İnāyet idicek bir 'abde Bārī
2. Olur **hāl**ine anuñ Bārī yārī
236. Gazel

13. Geldi geçdi bilmedi kimse o şe'nüñ rütbetin
14. Vākıf olmadı hākiqat **hāl**ine ins ile cān
1. Tarih

23. Saña ma'lūmdur efendi cümle **hāl**
24. Luṭf u ihsān ıssı sultānum meded
7. Murabba

3. Kılma nār-ı firākuña sūzān
4. Merḥamet eyle **hāl**üme yā Rab
22. Gazel

3. İdüp sırrına vākıf **hāl**e āgāh
4. Diyelüm dā'imā eş-şükrü lillah
24. Murabba

9. Maḥz-ı luṭfuñla 'ademden bizi içād eyledün
10. Faḫluñ irerse yine her **hāl**ümüzölur necīb
25. Gazel

5. Kamer devrinde sen olduñ kamu maḥbūblaruñ māhi
6. Ki **hāl**inüñ hayālinden iki 'ālem müberrādur
38. Gazel

5. Kamu **hāl**i bozan oldur düzen ol
6. Niçün 'ākıl bu ma'nādan cüdādur
59. Gazel

1. Yā İlahī saña ma'lūm **hāl**ümüz
2. Gayrı kime diyelüm aḫvālümüz
82. Gazel

1. Sen bilürsin yā İlahī **hāl**ümüz
2. Saña ma'lūm cümle-i aḫvālümüz
83. Gazel

5. Dilerseñ verd-i bī-hārdan nişāne
6. Anuñ **hāl**ini gūş it 'andelībden
148. Gazel

7. Yine her **hāl**ümüzfaḫluña mevķūf
8. 'Ademden niçe kılduñ ise insān
162. Gazel

13. Yā ilahī bu Fenāyī kuluñuñ her **hāl**ine
14. Maḥz-ı faḫluña i'ānet eyle her dem yā Mu'in
178. Gazel

3. Belā gülzārına irmek dilerseñ
4. Gülüñ **hāl**in su'al it 'andelībden
182. Gazel

11. Kāl u kılin **hāl**etebdil it Fenāyī bendeñüñ
12. Hāl'ine bir kez nazar kılsañ bulur 'ayn-ı liķā
3. Gazel

11. Kāl u kılin hāle tebdil it Fenāyī bendeñüñ
12. **Hāl**ine bir kez nazar kılsañ bulur 'ayn-ı liķā
3. Gazel

7. Mağz-ı fażluñla ilahî 'âlim it esrâruña
8. İdelüm her **hâl** ile sırr-ı resüle iktidâ
11. Gazel

1. **Hâlüm** harâb bağrum kebâb mağbûb ise 'âli-cenâb
2. Hüs-n-i cemâline iren tûbâ lehü hüs-nü me'âb
27. Gazel

19. Hâkîkat râzınuñ keşf itdi **hâlin**
20. Qudüm-ı hâzret-i sultân-ı kevneyn
36. Murabba

1. Sen bilürsin yâ İlahî cümle-i ahvâlümüz
2. Hâzretünden özge kime 'arz idelüm **hâlümüz**
86. Gazel

1. Umaruz senden 'inâyet ey Kerîm
2. **Hâlümüze** merhâmet it yâ Raḥîm
127. Gazel

11. Sivâ kaydından eyle bizi itlâk
12. Kıl esrâruña vâkıf **hâle** âgâh
218. Gazel

17. Kaṭre **hâl**-i bahrı nic'etsün beyân
18. Cirm-i şemsi ide mi zerre beyân
32. Murabba

9. Rumûz-ı 'alleme'l-esmâ Fenâyi'ye olup zâhir
10. Özini görmeyen a'mâ ne bilsün **hâl**-i binâdan
160. Gazel

3. Derünuñ 'âlemin eyle temâşâ
4. Bakup aldanmagil **hâl**-i birüna
194. Gazel

19. Bilenler **hâl**-i bülbül den iderler nâlesin mağbûl
20. Gül-i bî-çâredür anuñ hemişe râz u efgâmı
251. Gazel

1. Sun ey sâkı mey-i bâkıyi ol câm-ı muşaffâdan
2. Bulup ol gevher-i ferdi çıķam bu **hâl**-i ednâdan
160. Gazel

5. Mañşür'a degildür yaluñuz **hâl**-i hüviyyet
6. Şol 'âşık-ı şâdıķ ki bu mey-hâneyi buldı
244. Gazel

5. Derde düşendür bilenler ehl-i derdüñ **hâlini**
6. Gör niçe 'ârifleri Mecnûn ider Leylâ-yı 'ışķ
92. Gazel

hâl [10] Ben.

1. Bend olanlar zülf-i **hâlün** dâmına âzâdedür
2. Câm-ı la'lüñ 'İsi-veş mürde dile cân-dâdedür
43. Gazel

9. Görse vâ'iz **hâlün**i kordı elinden dâneyi
10. Unudurdu minberinde huṭbesin miskîñ **hâṭıb**
18. Gazel

1. Ruḥuñ **hâli** dü 'âlem dânesidür
2. Şem'ün mihr ü meh pervânesidür
60. Gazel

7. Gönül ğavvâş gibi cân terkin urdı
8. Yüzüñde zâhir olan **hâṭı** u **hâle**
187. Gazel

9. İder biñ cân ile cânımı ifnâ
10. Yüzüñde zâhir olan **hâṭı** u **hâle**
201. Gazel

5. Velvele saldı cihâna **hâl** ü **hâṭı** noķtası
6. Tâ ezel ol hâl iledür bâde-i 'ışķ ğulğuli
230. Gazel

3. Bilmedi yüzüñde **hâlün** sırrını miskîñ faķıḥ
4. Ol vecihden aḥsen-i taķvîmi inkâr eyledi
248. Gazel

9. Bâda virdi varumuz sevdâ-yı **hâl**-i yârda
10. Biz de ol hâlün Fenâyi' vechi sevdâsındayuz
81. Gazel

9. **Hâl**-i haddün naķşına âlûde oldu işbu cân
10. Kimseler bu vech ile âşüfte-i cân olmasun
150. Gazel

5. Cemâlün âline alındı bu dil
6. Ne âl eyler göze **hâl**-i ḥayâlün
104. Gazel

hâl u hadd [1] Ben ve yanak.

3. **Hâl u haddi** vechine âşüftedür bu 'aql u cân
4. Lebleri esrârına iki cihân ḥayrân olur
1. Nazm

hâl ü hâṭ [1] Ben ve ayva tüyü.

9. Mantıķu't-ṭayr oldu ehl-i vaḥdete **hâl ü hâṭuñ**
10. Hemçü 'Atṭâr tercümân itmek dilersün ey gönül
115. Gazel

hâlâş [14] Kurtulma, kurtuluş.

9. Mübtelâ-yı mâ-sivâ kaydından it bizi **hâlâş**
10. Cân u dil derdine sensin yine yâ Rabbi ṭabîb
13. Gazel

5. Nefs elinden vir **hâlâş** kalbe gelsün itmi'nân
6. İrci'iden ğuş-ı câna ire luṭfuñdan ḥitâb
14. Gazel

5. Mübtelâ-yı ḥâr-ı ḥicrân olmadan eyle **hâlâş**
6. Gülşen-i küyuñda güyâ ola cânum çün hezâr
63. Gazel

7. Her ki keşretten geçüp oldı vücūdından **ḥalāş**
8. Vaḥdetüñ sırrın bulup ol Ḥaḳḳ'ıñ envārın görür
68. Gazel

13. Emr-i Ḥaḳḳ'ı fark idüp fūrkatden olmaḳdur **ḥalāş**
14. Ey Fenāyi neş'e-i suḡrā vü kübrādan ḡaraż
90. Gazel

5. Bu ta'ayyün zerresinden kıl **ḥalāş**
6. Zāhir ola cāna şems-i rü'yetüñ
105. Gazel

9. Ḳalbümüz kayd-ı sivādan it **ḥalāş**
10. Fetḥ ola maḥzün olan kenz-i ḳadem
126. Gazel

9. Mā-sivā kaydından it cānum **ḥalāş**
10. İki 'ālemde bula bāḳı na'ım
127. Gazel

5. Āb u kil kaydından itdi cism ile cānı **ḥalāş**
6. Keşret-i eşyāda görđi vaḥdetüñ zāhir nihān
166. Gazel

9. Mā-sivā kaydından it cānum **ḥalāş**
10. Tā ki pā-bend olmaya dehr-i deni
282. Gazel

3. Mübtelā-yı ḥār-ı hicrān olmadan eyle **ḥalāş**
4. Gül-'izār-ı vaşla nālān ola çün zār-ı hezār
74. Gazel

5. Sāḥir-i şu'bān-ı nefsuñ oldı elinden **ḥalāş**
6. Zāhir olur ḳalbine nükte-i emr-i lā-teḥaf
91. Gazel

5. Mā-sivā kaydından eyle maḥz-ı lutfuñla **ḥalāş**
6. Taḥt-ı teşḥir-üñdedür hep küllü mā kāne yekün
171. Gazel

3. Dü cihāndan özüni itdi **ḥalāş**
4. Rāh-ı Ḥaḳ'da bezl iden cān u teni
281. Gazel

ḥalāş etmek, eylemek [26] Kurtarmak.

9. Bizi 'add eyleme belhüm eḡalden
10. **Ḥalāş eyle** ḳuyūd-ı āb u gilden
6. Murabba

9. Bizi var eyledüñ çünki 'ademden
10. **Ḥalāş eyle** yine her derd ü ḡamdan
17. Murabba

1. Bizi kayddan **ḥalāş eyle** ilāhum
2. İki 'ālemde de sensin penāhum
125. Gazel

1. **Ḥalāş eyle** bizi Bārı belādan
2. Elümüz al geçür rāh-ı ḥaḫādan
152. Gazel

13. **Ḥalāş eyle** 'anāşırdan vücūdum
14. Umar fażluñı her 'āsı vü ḡüm-rāh
186. Gazel

9. Bu belādan **ḥalāş idüp** bāli
10. Menzilüñ 'ālem-i bālā eyle
209. Gazel

3. Ḥār-ı hicrāndan **ḥalāş it** bālümüz yā zü'l-'aḫā
4. Vuşlatuñ ḡülzārına irişe tā ki 'andelīb
19. Gazel

5. İçürdi cür'asın bezm-i belādan
6. **Ḥalāş itdi** dil ü cānı belādan
24. Murabba

11. **Ḥalāş it** ḳalbümüz ḥubb-ı sivādan
12. Bi-ḥaḳḳ-ı āb-ı rüy-ı vech-i enver
49. Gazel

11. İki 'ālem ḳuyūdından **ḥalāş it**
12. Ola nūruñla cism ü cān münevver
75. Gazel

7. **Ḥalāş it** ḳalbümüz resm-i sivādan
8. Derünümüz bula nūruñla işrāk
96. Gazel

13. Fenāyi'yi **ḥalāş it** hemm ü ḡamdan
14. İki 'ālemde eyle anı i'tāk
99. Gazel

9. Fenāyi'yi **ḥalāş it** her elemden
10. Meded ey pādişāhlar pādişāhum
137. Gazel

5. İki 'ālem ḳuyūdından **ḥalāş it**
6. Ara yerden gider aḡ u ḳarasın
149. Gazel

7. İki 'ālem ḳuyūdından **ḥalāş it**
8. Aradan ref' ola hergiz in ü ān
158. Gazel

13. Fenāyi'yi **ḥalāş it** hemm ü ḡamdan
14. Dü 'ālemde ola vaşluñla şādān
162. Gazel

11. **Ḥalāş it** özüñi bu āb u gilden
12. Geçegör 'avn ile arz u semādan
177. Gazel

3. Bizi bizlik ḫicābından **ḥalāş it**
4. Senüñle varalum sen yāre senden
184. Gazel

11. İki 'âlem kıyūdından **halâş it** kalb-i 'uşşâkı
12. Koya bu sûret ü naqşı bile ma'nâ-yı insânı
229. Gazel

3. İki 'âlem kıyūdından **halâş it**
4. Kemâline irişdür fażl u cüdü
233. Gazel

1. Nuķuş-ı resm-i kevneynden **halâş it** bu dil ü cāmı
2. Vişâlün zevķini eyle iki 'âlemde erzānj
258. Gazel

7. İki 'âlem kıyūdından **halâş it**
8. Ara yerden gider in ile ānı
267. Gazel

9. İki 'âlem kıyūdından **halâş it**
10. Cenābuñdur 'ibāduñ 'izz ü cāhı
275. Gazel

5. İki 'âlem kıyūdından **halâş it**
6. Güzer ide göñül ağ u karayı
277. Gazel

5. İki 'âlem kıyūdından **halâş it**
6. Güzer ide göñül ağ u karayı
277. Gazel

1. Vişâlün zevķini eyle iki 'âlemde erzānj
2. **Halâş it** derd ile ğamdan kerem kıl cism ile cāmı
286. Gazel

halâş olmak [14] Kurtulmak.

1. Bizi dūr eyleme hüs-n-i nazardan
2. **Halâş olam** ki tā 'ayn-ı güzerden
15. Matla

19. **Halâş ol** hemm ile ğamdan
20. Diğil yā hū vü yā men hū
26. Murabba

1. Bizi dūr eyleme hüs-n-i nazardan
2. **Halâş olam** ki tā 'ayn-ı kederden
30. Matla

5. Geçür fażluñ ile ğayrı hevādan
6. **Halâş ola** göñül kayd-ı sivādan
31. Murabba

1. 'İķâl-i 'aķl-ı cüz'iden **halâş oldum** sürürüm var
2. Maħabbet sāğarın içdüm bi-ħamd'illāh huzürüm var
47. Gazel

1. Gözüñi yum göñül iki cihāndan
2. **Halâş ol** gel kıyūd-ı cism ü cāndan
147. Gazel

7. İki 'âlem kıyūdından **halâş ol**
8. Bula maţlabını dirseñ dil ü cān
175. Gazel

5. İki 'âlem kıyūdından **halâş ol**
6. Çekerseñ bāri çek bār-ı nigārı
250. Gazel

1. Geçür bālümüzi ħubb-ı sivādan
2. **Halâş ola** ki sālİK her hevādan
141. Gazel

11. Bugün evc-i kemāle irmeyen cān
12. **Halâş olmadı** yarın cüst ü cūdan
163. Gazel

11. Düşen sevdā-yı zülfüne ne mümkündür **halâş olmak**
12. Ruħuñ āline alındı n'idem bāl ü perri şānum
128. Gazel

11. **Halâş olmak** dilerseñ hemm ü ğamdan
12. Gider dilden dilā zenb-i vücüdü
233. Gazel

1. **Halâş olurdu** dil cümle hevādan
2. Hıţāb-ı irci'İ irse Ĥudā'dan
154. Gazel

5. Kıyūd-ı cān ile tenden **halâş olursa** ger sırrum
6. Geçüp ma'nâ-yı kavseyne ħaber bile ev ednādan
160. Gazel

halāyık [1] Yaratılmış canlılar, özellikle insanlar, mahlukat.

23. Ol giyer tāk-ı şefā'at hem kabülün ħil'atin
24. Şol zamānda kim **halāyık** ideler eyne'l- maķar
1. Kaside

hāle [1] Ay ve güneşin etrafında bazen görünen parlak dāire.

1. Mişli görölmedi der-devr-i felek
2. **Hāle** māhuñ yüzine asdı elek
106. Gazel

halel vermek [1] Zarara uğratmak, ket vurmak.

23. Aħvālüme **virme halel**
24. Kıldan ħaţā senden 'aţā
4. Murabba

hāli olmamak [1] O şey orada hep mevcut olmak, o şeysiz olmamak.

5. Vāķıf olalı nefahtü rūħına
6. **Hāli olmadı** o demden bir dem ol
119. Gazel

hâli [1] Sadık ve gerçek dost. **Halîullah**“Allah’ın dostu” sözünün kısaltılmışı olarak Hz. İbrâhim için kullanılır.

1. Umaruz ‘afv ide cürmin celîl
2. Eyleye İbrâhim’i Mevlâ **hâli**
34. Matla

hâlisen [1] Saf ve temiz yürekli, samimi, içten olarak.

1. Kad-benâ Vâlide Sultân câmi’an
2. **Hâlisen** li’l- ‘alemîne’l- ‘âmilîn
4. Tarih

Hâlik [1] Yaratan, Allah.

9. İster iseñ iki ‘âlemde Fenâyi ‘izzeti
10. Rûz u şeb durma hemân **Hâlik**’uñ yâd eyle
185. Gazel
- halk** [5] Ahali, insanlar.

17. **Halka** irgürmekde feyz-i Hakk’ı rûhı vâsıta
18. Kıldı ise zâhiren gerçi bu ‘âlemden sefer
1. Kaside

1. Yine kıldı Hudâ **halka** ‘inâyet
2. İrişdi ehline mihr-i şadâret
6. Tarih

1. Müyesser kıla ol Mevlâ iki ‘âlem merâmını
2. Ferah-bahş eylesün dâ’im bu **halkuñ** hâşş u ‘âmını
46. Matla

1. Belâ bezmi bu **halka** gerçi düdüdür
2. Velî ‘âriflere ol gün bugündür
52. Gazel

1. Müyessersin müyesser it merâmı
2. Saña muhtâc bu **halkuñ** hâşş u ‘âmi
271. Gazel

halk etmek [1] Yaratmak, yoktan var etmek.

7. **Halk idüp** tevhid dürrin ma’rifet bahrinde Hak
8. Kıldı ‘unşurdan vücuduñ aña mahzen çün şadef
91. Gazel

halkolmak [1] Yaratılmak.

3. Çün dem-i Rûhu’l- kudüsdan İsi-veş buldı hayât
4. Ahsen-i takvîmde **halk olsa** n’ola insânumuz
80. Gazel

halk-ı ‘âlem [2] Dünya halkı, herkes.

5. ‘Adl u dâd ile mübeşşir oldı **halk-ı ‘âleme**
6. Şâbitü’l-aqdâm olup bula maqâmında beka
7. Tarih
7. **Halk-ı ‘âlem** câm-ı la’lünden niçe mest olmasun
8. Nergis-i mestüñ ile mest oldılar hum-hânemüz
87. Gazel

halk-ı cihân [3] Dünya halkı, bütün insanlar.

1. Yumdı göz dâr-ı fenâdan pîr-i şadr-ı şâdikân
2. Gördi hep âafletde yatur n’eylesün **halk-ı cihân**
1. Tarih

11. Fevti için oldılar **halk-ı cihân** mâtem-zede
12. Olmuş idi çün vücûdı bâ’îs-i emn ü emân
1. Tarih

13. Bilem maşşûdı bu **halk-ı cihândan**
14. Nedür hâşıl olan cism ile cândan
29. Murabba

halk-ı eşyâ [1] Eşyanın, nesnelere, varlıkların yaratılışı.

1. Ahsen-i takvîm imiş çün **halk-ı eşyâdan** garaş
2. Pes bu hüsnüñ sırrıdır innâ ‘araznâdan garaş
90. Gazel

halka-ı ‘ayn [1] Göz halkası.

1. **Halka-ı ‘aynı** şayyâd-ı ezel kılalı dâm
2. Hüblarda seni dutdı gözüm ey kebk-i hîrâm
44. Matla

hall etmek [2] Çözmek, açmak.

31. Her müşkülünü itdi **hall**
32. Hû isminüñ zâkirleri
11. Murabba

11. Ref idüp ‘usrı cihândan kıldı izhâr yüsrünü
12. **Hall idüp** her müşkülü fazl ile teysir eyledi
246. Gazel

Hallâc [3] “Ene’l-hak” dediği için922’de asılarak öldürülen ünlü mutasavvuf.

13. Fezâ-yı sırr-ı tefriğe ir ey cân
14. Kâdem başmadı ol meydâna **Hallâc**
32. Gazel

5. N’ola nüş eylese câm-ı hüviyyet cür’asın **Hallâc**
6. Mağabbet dârına ber-dâr olan lâ-büdd olur Maşşûr
40. Gazel

3. Hârim-i vahdetüñ n’ola olursa mahremi **Hallâc**
4. Fenâ dârında varını kılan ifnâ olur Maşşûr
48. Gazel

Hallâk [1] Yaratma gücü sınırsız olan, devamlı olarak yaratan, Allah.

7. Bir avuç hâk iken itdüñ bizi fazluña çün insân
8. Bu cüd u luğf ile ihsân hemân **Hallâk**’a gelmişdür
58. Gazel

ḥallāk-ı eṣyā [1] Eşyayı yaratan.

17. Ey Kādīm ü Hayy u Kayyūm u Eḥad
18. Sensin ol **ḥallāk-ı eṣyā** bî-'aded
12. Murabba

ḥalvet [2] Yalnız kalma, tenhaya çekilme, tenhalık.

9. Bulmadı yol kurbet-i ḥazretde kimse şânına
10. Oldı dâ'im lî - me'allah **ḥalveti** aña maqar
1. Kaside
7. Yād idüp 'ahd-i kādīmi yār ile yād olmaduk
8. **Ḥalvet**-i sırda olaldan anuñ ile āşinā
1. Gazel

ḥalvet- sarāy [1] Tenhâ ve gözlerden uzak olarak oturulabilen saray, kâşâne, köşk.

1. Eyledi 'azm-i beḳā sālik-i rāh-ı Hüdā
2. Olmağa **ḥalvet- sarāy**-ı 'ālem-i 'uḳbāda saf
9. Tarih

Hamān [1] Hz. Musa zamanında Mısır'da Firavun'un veziri.

11. Çok durur gerçi zāhiren bu zebān
12. Velî ma'nide bir **Hamān** oldı
259. Gazel

ḥamd [1] Kulun Allah'ın yüceliğini, sonsuz lutuf ve ihsânı karşısında yaratanına minnet ve şükran duygularını bildirmesi.

13. Marîz olanları irgür devāya
14. Bulup şıḥḥat ki **ḥamd** ide Hüdā'ya
31. Murabba

ḥamd etmek [1] Allah'ın büyüklüğü ve lutufları karşısında onu methederek şükürünü bildirmek.

1. Hüdā'ya **ḥamd it** ey dil şubḥ u şāmî
2. Resül'e vir şalāt ile selāmı
270. Gazel

ḥamd ü ū senā [8] Şükür ve övgü.

1. Geldi 'izzet ile eyyām-ı sıyām
2. Kılalum **ḥamd ü ū senā** Mevlā'ya
21. Murabba
3. Umaruz ḥāşıl ola cümle merām
4. Kılalum **ḥamd ü ū senā** Mevlā'ya
21. Murabba

7. Niçe taḥrîr ide fazlı ḥāme
8. Kılalum **ḥamd ü ū senā** Mevlā'ya
21. Murabba

11. Mebde üçdür bu maqamāta hemān
12. Kılalum **ḥamd ü ū senā** Mevlā'ya
21. Murabba

15. Vaṭan-ı aşla idegör pervāz
16. Kılalum **ḥamd ü ū senā** Mevlā'ya
21. Murabba

19. İrdiler ḥazret-i nūr-ı pāke
20. Kılalum **ḥamd ü ū senā** Mevlā'ya
21. Murabba

23. Ḥāzır u nāzır O'dur her yerde
24. Kılalum **ḥamd ü ū senā** Mevlā'ya
21. Murabba

27. İt Fenāyî'ye 'aṭāñı her bār
28. Kılalum **ḥamd ü ū senā** Mevlā'ya
21. Murabba

ḥāme [1] Kalem.

7. Niçe taḥrîr ide fazlı **ḥāme**
8. Kılalum ḥamd ü ū senā Mevlā'ya
21. Murabba

ḥāmil [1] Kendinde bulunduran, sâhip olan, yüklenmiş olan, hâiz.

5. Dinildi vaşf-ı Ādem'de egerçi 'alleme'l-esmā
6. İdüp esrārına vāḳıf emānet eyledi **ḥāmil**
123. Gazel

ḥaml [1] Taşıma, yüklenme, yükletme.

7. İt şırāt-ı müstakîimde bize tevfiḳuñ refiḳ
8. Eyledüñ innā 'araznā **ḥaml**ine çünki emîñ
178. Gazel

ḥamr [2] Şarap.

3. Nedendür terk idüp Hū'yı hevāya ḳāni' olmışsın
4. İçerseñ cām-ı Hū'dan içki bu **ḥamruñ** ḥumārı yok
95. Gazel

9. Lā-yezālî **ḥamr**ınuñ çıḳdı ḥumārı başına
10. Vaḥdetüñ peymānesin nüş ideli ḥum-ḥāreden
144. Gazel

Ḥamza [1] Peygamberimizin Uhud savaşında şehit olan amcası Hz. Hamza.

59. Mesken oldı bunlara firdevs-i ḥādım ḥūr-i'İN
60. **Ḥamza** vü Abbās bāḳı kim var ise min 'aşer
1. Kaside

ḥandān [9] Gülen, şen, neşeli.

23. Fenāyî ḡonçe-i baḥtı ola güller gibi **ḥandān**
24. Cihān durduḳça ābādān ola āyın ü erkānı
2. Tarih

13. Niçe bir olalum fūrkatle nālān
14. Vişālūñle bizi kıl şād u **handān**
3. Murabba

1. Cenāb-ı Hāzret-i Vālide Sultān
2. Ola ‘izzetle dā’im şād u **handān**
3. Tarih

13. Niçe bir olalum derd ile nālān
14. Vişālūñle bizi kıl şād u **handān**
5. Murabba

5. Bedr ola burc-ı şerefde tālī’i
6. Rūy-ı bahtı gül gibi **handān** ide
5. Tarih

11. Gice kadr ü rūzumuz a’yād ola
12. Dā’imā vaşluñla **handān** it bizi
42. Murabba

15. Feyz-i zātuñdan ire cāna eşer
16. Dā’imā vaşluñla **handān** it bizi
42. Murabba

1. Hemişe gönçe-i bahtı ola güller gibi **handān**
2. Cihān durduqça bu beyti idüp Hāq dā’im ābādān
51. Matla

3. Tesellī-i vişālūñle bizi **handān** u şādān it
4. Şühūd-ı zātuñi eyle iki ‘ālemde erzāñi
283. Gazel

hāne [2] Ev, mesken.

13. Didi hātif ey Fenāyī tārīhın
14. **Hāne**ñüz Rahmān ābādān ide
5. Tarih

7. Leyl-i fūrkat zā’il olup irişe şubh-ı vişāl
8. Şem’-i zātuñ zerresiyile kıl münevver **hānemüz**
84. Gazel

hāne-dān-ı Muştafā [1] Hz. Muhammed’in köklü ve asil soyu.

21. Sa’ādet ol kuluñdur kim Fenāyī
22. Delīl-i **hāne-dān-ı Muştafā**’dur
59. Gazel

hān-kāh [1] Bir tarikatın, diğerktekelerinin kendisine bağı bulunduğumerkez durumundaki tekkesi.

9. Koma elden cām-ı ‘ışkı cür’asın
10. Böyle bend eyledi bih-i **hān-kāh**
207. Gazel

Hānnān [1] Çok merhametli, çok acıyan” anlamında Allah’ın sıfatlarındandır.

9. Girdi harem-i Ka’be-i vaşlına Fenāyī
10. **Hānnānı** tavāf eyledi mennāneyi buldı
244. Gazel

hār [7] Diken.

15. Naşib itme güli **hāre**
16. Tamāma irsün ihsānuñ
18. Murabba

1. Dü ‘ālem gül-‘izārını firākuñ ‘ayna **hār** eyler
2. Hezār-veş verd-i bi-hāra fiğānın şād hezār eyler
64. Gazel

1. Bahār irişdi ref’ oldu yüzünden perde gülzārūñ
2. Açıldı gönçenūñ qalbi zamāni qalmadı **hāruñ**
103. Gazel

9. ‘Işq yolunda şādık oldur kim belādan kaçmadı
10. Şādık iseñ sen dahı ‘add it güle her **hāruñi**
280. Gazel

1. ‘Aynuma **hār** oldu sensiz dü cihān
2. ‘Ayn-ı zātuñ eyle ‘aynuma ‘ayān
156. Gazel

1. ‘Aynuma **hār** oldu gülzār-ı cinān
2. Sensin ey maḥbūb-ı kān-ı kün fekān
169. Gazel

1. Bi-to **hār** şod çeşm-i mā-rā dü cihān
2. ‘Ayn-ı cānrā mi-şevde mā-rā ‘iyān
172. Gazel

hār-ı hicrān [1] Ayrılık dikenini.

3. **Hār-ı hicrān**dan hālāş it bālūmüz yā zū’l-‘atā
4. Vuşlatuñ gülzārına irişe tā ki ‘andelīb
19. Gazel

hār u ḥas [1] Çalı çırpı, diken ve bitki artığı.

13. İksir-i vaşla olursa dest-res
14. Yek nazarda cevher olur **hār u ḥas**
32. Murabba

ḥarāb [1] Yıkıntı, yıkılmış, bakımsız.

1. Hālūm **ḥarāb** bağrum kebāb maḥbūb ise ‘ālī-cenāb
2. Hüsni cemāline iren tūbā leḥi hüsni me’āb
27. Gazel

harem [2] Herkesin girmesine izin verilmeyen, saygı gösterilmesi gereken yer.

7. Eyledi pergār-ı vaḥdet dü cihāni der-**harem**
8. Noqta-ı devr-i vücūduñ sırrı ḥarf-i bādudur
43. Gazel

9. Eyleyen pergār-ı vaḥdetle dü kevnı der **harem**
10. Buldı ol devr-i vücūdın noqtasın devrān ile
189. Gazel

harem-i Ka'be-i vaşl [1] Vuslat Kabe'sinin haremi.

9. Girdi **harem-i Ka'be-i vaşl**ına Fenāyi
10. Hānnāni tavāf eyledi mennāneyi buldı
244. Gazel

harf [8] Dildeki sesleri gösteren ve alfabeyi meydana getiren işaretlerden her biri.

1. Alduñ ise ey Fenāyi noқта-ı bādan sebak
2. Gel bu **harf**üñ levh-i dilden idegör inşāsını
2. Kıt'a
7. Küntü sem'a remzinüñ nürüna mazhar it bizi
8. İstimā' ide kelāmuñ **harfsiz** şavtsız şulak
97. Gazel

3. Çün açdı zülf-i tābından bize luţfu kerem bābın
4. O **harf**-i noқтаya bak kim neler fetḥ itdi bābından
165. Gazel

3. Kitāb-ı ḥüsnüñi yaz levh-i cāna
4. İdelüm **harfsiz** şavtsız ifāde
206. Gazel

7. Bu emrūñ şavtıyla **harfsiz** dinildi çünki aḥkāmı
8. İşāretle buyurdı lî me'allahü ḥabîb'ullah
215. Gazel

15. Alduñ ise ey Fenāyi noқта-ı bādan sebak
16. Gel bu **harf**üñ levh-i dilde idegör inşāsını
278. Gazel

11. Ezel ḥubbuñ ḥurūfını göñül levhinde ketb itdün
12. Zihî maḥbüb-ı Raḥmān kim bu ne **harf** ü ne inşādur
38. Gazel

7. Ara yerden ref' olına kāl u kıl u **harf** u şavt
8. Güş-ı cāna irişe bî-vāşiṭa tā ki ḥaber
44. Gazel

harf-ibā [2] "bâ"harfi. Hz. Ali şöyle buyurdu:
"Bil ki tüm semavi kitapların (Zebur, Tevrat ve İncil) esrarı Kur'an'da toplanmıştır, Kur'an'ın tüm esrarı Fatiha'dadır, Fatiha'nın tüm esrarı Besmelededir, Bismelenin tüm esrarı 'b' harfindedir. "Daha sonra şöyle buyurdu:
" 'b' harfinin altındaki nokta benim. "

7. Eyledi pergār-ı vaḥdet dü cihāni der-ḥarem
8. Noқта-ı devr-i vücūduñ sırrı **harf-i bā**dadır
43. Gazel

13. Sebak alan ledünnādan Fenāyi
14. Oğur ḥüsnî kitābın **harf-i bā**dan
152. Gazel

hâric [2] Dış, dışarı.

5. Añladuñsa naḥnu akrab remzini
6. İsteme **hâric**de yārūñ ey göñül
122. Gazel

5. Eyle iz'ān mā vesa'nı remzini
6. **Hâric** olmaz bu yaşanı yaşayan
153. Gazel

harıdâr [1] Müşteri.

5. Bu bāzâr-ı cihānda ol **harıdâr**
6. Nuḳūd-ı cāna ol dürr-i yetîmi
221. Gazel

harık [5] Yanmış.

25. Eyle tevfiḳüñi yoluñda refiḳ
26. Nâr-ı ḳahra eyleme bizi **harık**
14. Murabba

1. Vuşlatuñ deryāsına yâ Rabbi kıl bizi **garık**
2. Niçe bir şöyle ḳalalüm nâr-ı ḥasretde **harık**
17. Matla

9. Nâr-ı fûrḳate bizi itme **harık**
10. Anı itfā ide āb-ı raḥmetüñ
105. Gazel

1. **Harık** itme bizi nâr-ı celāle
2. Kerem kıl mazhar it nür-ı cemāle
195. Gazel

5. **Harık** itme firāḳuñ āteşine
6. Yeter çekdük vişāle intizārı
240. Gazel

harım [2] Yabancılar yasak olan, yabancılardan korunan mukaddes yer.

9. **Harım**-i bezm-i yāre maḥrem olan
10. Naḫar eylemedi kāne yekūna
194. Gazel

5. Kıl **harım**-i cennet-i vaşluña maḥrem dem-be-dem
6. Zāhir ola cāna sırr-ı fedḫulūhā ḥālidün
178. Gazel

harım-i ḳurbet [1] Allah'a yakınlığın haremi, kutsal yeri.

5. Olmağa maḥrem **harım-i ḳurbete**
6. Varlıguñ yoğ eyle gel ol var ile
216. Gazel

11. **Harım-i ḳurbet**üne eyle maḥrem
12. Kerem kıl eyle yâ Rab hæşş-ı der-gāh
186. Gazel

ḥarīm-i vaḥdet [1] Vahdetin korunmuş kutsal yeri.

3. **Ḥarīm-i vaḥdet**üñ n'ola olursa maḥremi Ḥallāc
4. Fenā dārında varını kılan ifnā olur Maşūr
48. Gazel

ḥarīm-i vaşl [9] Kavuşmanın kutsal yeri.

1. **Ḥarīm-i vaşl**uñ kıl bizi maḥrem
2. Kerem luṭf u 'ināyet eyle yā Rab
22. Murabba

1. **Ḥarīm-i vaşl**uñ kıl bizi maḥrem
2. Kerem luṭf u hidāyet eyle yā Rab
27. Murabba

7. **Ḥarīm-i vaşl**uñ maḥrem idi cān
8. Daḥī urılmadın bu kevne bünyād
35. Gazel

25. Fenāyi bendesin ol Rabb-i ekrem
26. **Ḥarīm-i vaşl**ına eyleye maḥrem
37. Murabba

11. Maḥrem ola cismile cānum **ḥarīm-i vaşl**uñ
12. Vāḳıf eyle mā vesa'nı sırrına der- baḥr u ber
44. Gazel

11. **Ḥarīm-i vaşl**la maḥrem olmayan cān
12. Nice bilsün nedür miḥrāb u minber
46. Gazel

9. Maḥrem olsaḡ ger **ḥarīm-i vaşl**ına yārūñ n'ola
10. Fetḥ-i bāb eyledi emr-i Ḥaḳḳ ile der-bānumuz
80. Gazel

9. Sivādan kıl Fenāyi bendeñ āzād
10. **Ḥarīm-i vaşl**uñ olsun muḳımi
221. Gazel

9. **Ḥarīm-i vaşl**la ger olduñsa maḥrem
10. Sözüñ ḳat' it Fenāyi yum dehānı
227. Gazel
19. **Ḥarīm-i vaşl**uñ eyle Fenāyi bendeñi maḥrem
20. İde şāḥibine işāl geçen 'ahd ile peymānı
258. Gazel

ḥarīm-i vuşlat [2] Kavuşmanın kutsal yeri.

9. Bize yā Rab delil ol ḥazretüñe
10. Hem idḥāl it **ḥarīm-i vuşlat**uñ
9. Murabba

9. **Ḥarīm-i vuşlat**la eyle Fenāyi bendeñi maḥrem
10. Ki baḥr-ı fażluñ reyyān ola tā cān-ı 'atşānum
131. Gazel

ḥarīm-i zāt [3] Allah'ın zatının harimi.

11. **Ḥarīm-i zāt**uñ cān ola maḥrem
12. 'Ayān it 'aynuma beyt-i ḥarāmı
270. Gazel

5. İt **ḥarīm-i zāt**uñ maḥrem bizi
6. Zāhir eyle mā vesa'nı sırrını
281. Gazel

9. **Ḥarīm-i zāt**uñ eyle Fenāyi bendeñi maḥrem
10. Geçe tā ḳābe ḳavseynden bile sırr-ı ev ednāyı
225. Gazel

ḥarre Mūsā [5] "Rabb'i o daḡa tecelli edince onu paramparça attı, Musa da baygın düştü. " (A'raf/143) ayetinden iktibastır.

1. **Ḥarre Mūsā** lem'asından irdi çün sırıa ḥiṭāb
2. Ṭāli' oldı maṭla'mdan cāna nūr-ı āfitāb
23. Gazel

7. **Ḥarre Mūsā** neş'esinden oldı şad pāre göñül
8. Şabr ider mi hiç tecelli nūrına yā Rabbi Ṭūr
65. Gazel

5. **Ḥarre Mūsā** lem'asından cāna irişdi ziyā
6. Zāhir itdi len terāñi remzinüñ ma'nāsını
278. Gazel
5. Rabbi eriniñ lem'asıyla it münevver bālümüz
6. Ḥāşıl ola neş'e-i tā **ḥarre Mūsā** şa'ikā
3. Gazel

13. **Ḥarre Mūsā'dan** egerçi ṭūr-ı dil şad pāredür
14. Görinür sırr-ı terāñi yine her bir pāreden
144. Gazel

Ḥasan Peygamberimizin torunu Hz. Hasan.

57. Birisi İmām **Ḥasan**'dur birisi İmām Ḥüseyn
58. Ḳıldılar Ḥaḳḳ'uñ rızāsına fedā cān ile ser
1. Kaside

ḥāsibü [2] "Hesaba çekilmeden önce nefsinizi hesaba çekiniz. " hadisinden iktibastır.

3. Bilenler **ḥāsibü** remzin vücūdun eyledi ifnā
4. Beḳā-yı lem-yazel bulup ḥisābın bî-şümār eyler
64. Gazel

5. Olalum **ḥāsibü** emrine maḡzar
6. İki 'ālemde gösterme ḥisābı
268. Gazel

ḥaşın [1] Sağlam, kuvvetli, müstahkem yer.

9. **Ḥaşın**-i ḥışn-ı zikre dāḥil olan
10. Dü 'ālem ḥavf u ḥüznünden maşūndur
52. Gazel

hâşıl [2] Bir işten bir şeyden husûle gelen kâr, menfaat.

9. Neş'e-i el-yevme tücâzâ **hâşıl**ın bulduk bugün
10. Bu durur maşşûd olan emrûz u ferdâdan ğarâz
90. Gazel

7. Neş'e-i el-yevme tücâzâ **hâşıl**ın bulduk bugün
8. Ța'n u teşnî' kılma zâhid 'âşîka ferdâ ile
190. Gazel

hâşıl etmek [1] Peydâ etmek, elde etmek, edinmek.

5. Ref idüp zâhid hicâbî gel hüviyyet **hâşıl it**
6. Zâyî' itme nağd-i 'ömri al haber ihvândan
173. Gazel

hâşıl olmak [13] Meydana gelmek, doğmak.

9. Pertev-i mihr-i ezelden neş'e-dâr it cânumuz
10. **Hâşıl ola** her nefes tâ rü'yet-i cânânumuz
1. Murabba

9. Çün Fenâyi eyledi ânestü nûrını şühüd
10. **Hâşıl oldu** aña sırr-ı ğarre Mûsâ şa'îkâ
6. Gazel

5. Şems-i zâtuñdan irerre zerre nûr
6. **Hâşıl olur** cism ile cânâ ğubûr
12. Murabba

3. Umaruz **hâşıl ola** cümle merâm
4. Kılalum ğamd ü şenâ Mevlâ'ya
21. Murabba

13. Bilem maşşûdı bu ğalk-ı cihândan
14. Nedür **hâşıl olan** cism ile cândan
29. Murabba

9. Ref ola mir'ât-i dilde resm-i nağş-ı mâ-sivâ
10. **Hâşıl ola** kıble-i nûr-ı ğağıkiye sücüd
37. Gazel

15. **Hâşıl ola** dir iseñ şûret-i ma'nâ-yı ümîd
16. Geldi 'izzetle yine şehr-i mübârek ramazân
40. Murabba

7. Dü cihânun lezzetinden ey gönül yum 'aynuñı
8. **Hâşıl ola** 'ayn-ı cânâ sırr-ı mâzâğa'l-başar
69. Gazel

5. **Hâşıl olmaz** fâ'ide efsânesinden zâhidün
6. Güş iden 'işkuñ ğadışın neylesün efsâneyi
200. Gazel

5. Rabbi ernî lem'asıyla it münevver bälümüz
6. **Hâşıl ola** neş'e-i tâ ğarre Mûsâ şa'îkâ
3. Gazel

11. Fırkatün nârına süzân eyleme cân u dili
12. **Hâşıl ola** her nefesde rü'yet-i cânânemüz
87. Gazel

1. Luţf ile eyle tecellî **hâşıl ola** her merâm
2. Kâl ü ğâlden dil 'ubür idüp ola şâğib-mağâm
135. Gazel

9. 'Ademden eyledün ğâk iken insân
10. Nedür **hâşıl olan** bir ğatre mädan
141. Gazel

hâşş [4] Bir şeye veya bir kimseye âit olup başkasında bulunmayan, ona mahsus olan, özgü; seçkin, temâyüz etmiş.

11. Ğarîm-i ğurbetüne eyle mağrem
12. Kerem kıl eyle yâ Rab **hâşş**-ı der-ğâh
186. Gazel

13. Nağar eyleme sehv ile kuşûra
14. Fenâyi bendeñi kıl **hâşş**-ı der-ğâh
197. Gazel

13. Fenâyi bendeñi irgür merâma
14. Anı fazluñla eyle **hâşş**-ı der-ğâh
199. Gazel

15. Fenâyi yüz süre bâbuña geldi
16. Anı fazluñla eyle **hâşş**-ı der-ğâh
218. Gazel

hâşş ile 'âm [1] Seçkin kimseler ile halk, herkes.

1. Şenâ eylerse n'ola **hâşş ile 'âm**
2. Henüz buldı mağâmuñ şeyhü'l-islâm
33. Matla

hâşş u 'âm [5] Seçkin kimseler ve halk, herkes.

5. Bizi irgürdi çü bu eyyâma
6. Luţfumı eyledi **hâşş u 'âma**
21. Murabba

1. Müyesser kıla ol Mevlâ iki 'âlem merâmını
2. Ferağ-bağş eylesün dâ'im bu ğalkuñ **hâşş u 'âmını**
46. Matla

5. Kemâl-i rahmetinden **hâşş u 'âma**
6. Didi lâ-tağneţü min- rahmet'illah
197. Gazel

1. Müyessersin müyesser it merâmı
2. Saña muğtâc bu ğalkuñ **hâşş u 'âmı**
271. Gazel

1. Güzer eyle gönül gel **hâşş u 'âmı**
2. İrişdür ğazret-i zâta mağâmı
279. Gazel

haste [4] Hasta kelimesinin eski metinlerde rastlanan asıl şekli.

1. Yâ ilâhî âsitanuñ **haste**ye dârü's-şifâ
2. Şerbet-i vaşluñ içenler buldı her derde devâ
11. Gazel

3. **Haste** olan dillere dârü's-şifâdur küy-ı yâr
4. Derdini bulan gönül pes n'eylesün dermânını
260. Gazel

7. Fırkatuñ derdiyle bu dil dem-be-dem giryân iken
8. Oldı dîdârûñ bu **haste** câna dermân bu gece
214. Gazel

23. Umar bu **haste** dil nür-ı şühûdî
24. Diyelüm dâ'imâ eş-şükrü lillah
24. Murabba

hasûd [2] Çok haset eden, kıskanan.

1. Teng durur gâyet dehâni dilberüñ
2. Yok yire da'vâ-yı kizb eyler **hasûd**
39. Matla

1. Tengdür yârüñ dehâni dir imiş çün ol **hasûd**
2. Yok yire da'vâ ider işbâti yok bulmaz şühûd
40. Matla

hâşe lillâh [3] Allah göstermesin, asla kat'iyen, hiçbir vakit.

3. Vişâlüñ gülşeninde **hâşe lillâh**
4. Dil ü cân bülbülin mañrûm kılasın
149. Gazel

3. Cemâlüñ ravzasından **hâşe'lillâh**
4. Ki mañrûm eylesin 'andelîbi
220. Gazel

3. Vişâlüñ gülşeninden **hâşe-lillah**
4. Ki mañrûm eylesin 'andelîbi
242. Gazel

haşr [1] Cenâbıhakk'ın kıyâmet gününde, dünya hayâtında işlediklerinin hesabını sormak üzere ölüleri diriltip bir araya toplaması.

5. Düşüp ħumârüñ rencine eylemedi tâ **haşre** dek
6. Deryâ-yı fazluñdan aña eyle 'atâ bir kaçre âb
27. Gazel

haç [7] Çizgi; yazı; gençlerde yeni beliren sakal ve bıyık.

11. Kamu **haç** sâhibin ħubâr eyler
12. Nesh iderse **haç**tında reyħâni
237. Gazel

7. Gönül ħavvâş gibi cân terkin urdı
8. Yüzüñde zâhir olan **haç**t u ħâlê
187. Gazel

5. Çün cülûs itdi geçüp sultân-ı 'ışk cân tahtına
6. Yazdı zülfüñ **haç**tını kim nüşâ yok dîvânuma
188. Gazel

9. İder biñ cân ile cânını ifnâ
10. Yüzüñde zâhir olan **haç**t u ħâlê
201. Gazel

9. Çeküp ħufrân-ı 'afv **haç**tıñ Fenâyi'nüñ ħatâsına
10. Anuñ her ħayr u şerrine su'al ile ħisâb itme
211. Gazel

5. Velvele saldı cihâna ħâl ü **haç**tı noktası
6. Tâ ezel ol ħâl iledür bâde-i 'ışk ħulħuli
230. Gazel

11. Kamu **haç** sâhibin ħubâr eyler
12. Nesh iderse **haç**tında reyħâni
237. Gazel

haçâ [13] İstemeyerek ve bilmeyerek yapılan yanlış, kusur, yanlışlık, yanlışlık.

1. Ey kâdir-i muḥlak ħudâ
2. ħuldan **haçâ** senden 'atâ
4. Murabba

3. Dâ'im işüñ cüd u seħâ
4. ħuldan **haçâ** senden 'atâ
4. Murabba

7. ħalmayalum şöyle saħım
8. ħuldan **haçâ** senden 'atâ
4. Murabba

11. Fazluñı eyle cilve-gâh
12. ħuldan **haçâ** senden 'atâ
4. Murabba

15. 'Afv it şuçum ey pâdişâh
16. ħuldan **haçâ** senden 'atâ
4. Murabba
19. Luḫ it sivâdan bizi kes
20. ħuldan **haçâ** senden 'atâ
4. Murabba

23. Aħvâlüme virme ħâlel
24. ħuldan **haçâ** senden 'atâ
4. Murabba

27. Virgil Fenâyi'ye şebât
28. ħuldan **haçâ** senden 'atâ
4. Murabba

7. Var iken vech-i kerîmün gayra meyl itmek **hata**
8. Sehv ü nisyânumuza estagfir'ullah el-'azîm
16. Murabba

21. Kıl Fenâyi bendeñe yâ Rabbenâ luṭf u kerem
22. Bakma takşîrine 'afv eyle **hata**sın dem-be-dem
16. Murabba

9. Zât-ı bî-çünü taşavvurdan münezzehdür anuñ
10. Ey Fenâyi söz **hata** vallahu a'lemü's-şavâb
21. Gazel

13. 'İbâduñ dâ'imâ kârî **hata**dur
14. Saña lâyiḳ olan fazl u 'atâdur
34. Murabba

9. Çeküp gufrân-ı 'afv **hata**tuñ Fenâyi'nün **hata**sına
10. Anuñ her hayr u şerrine su'âl ile hisâb itme
211. Gazel

hatar [2] Tehlike, emniyetsizlik.

3. Maşûn eyleye Mevlâ her **hatar**dan
4. İde dâ'im maḳâmında iḳâmet
6. Tarih

1. Pâdişâhum Haḳ seni yavuz nazardan şaḳlasun
2. Bir nihâl-i tâzesin Mevlâ **hatar**dan şaḳlasun
37. Matla

hâtem [2] Yüzük, üzerinde mühür bulunan yüzük; son, en son, sonuncu.

1. İtdi teşrif çün cihâm **hâtem**-i hayru'l-beşer
2. Oldı nûriyle münevver cümle 'âlem ser-te-ser
1. Kaside

11. Be-ḥaḳḳ-ı **hâtem**-i mihr-i nübüvvet
12. Şühüd-ı nûr-ı zâtuñ eyle iḥsân
11. 162. Gazel

hâtib [1] Cuma günleri câmide minbere çıkarak hutbe okumakla görevli olan kimse.

9. Görse vâ'iz ḥâlünü ḳordı elinden dâneyi
10. Unudurđ minberinde ḥuṭbesin miskiñ **hâtib**
18. Gazel

hâtif [3] Gaybdan seslenir gibi haber veren melek; gözle görülmeyen mânevî âlem, gayb.

13. Didi **hâtif** ey Fenâyi târiḥin
14. Ḥâneñüz Raḥmân âbâdân ide
5. Tarih

5. Didi fevtine **hâtif** târiḥini
6. 'Urüc itdi maḳâm-ı ünse Aḥmed
8. Tarih

11. Gûş-ı câna ire **hâtif**den nidâ
12. Fazl u iḥsânuna gâyet var mıdur
8. Murabba

hâtif-i gayb [1] Görünmeyen çağırıcı.

1. Feth ide ebvâb-ı vaşlın bize ol ḳâdir Ḥudâ
2. **Hâtif-i gayb**dan ire bî-vâsiṭa câna nidâ
10. Gazel

hâtır [1] Gönül, kalp; akıl, zihin.

3. İrmege bezm-i vişâl-i yâre
4. Ele al **hâtır**-ı 'abd'ullâhı
276. Gazel

hatm-i Qur'an [1] Kur'an-ı Kerim'i başından sonuna kadar ezberden veya yüzünden okumak.

7. Bildi bu heft âyetün vechin tamâm
8. **Hatm-i Qur'an** itdi zirâ her dem ol
119. Gazel

havâle [2] Bir işi, bir şeyi başkasına devretme, başkasının sorumluluğuna bırakma.

5. Seni senden ider bu dil temennâ
6. Anı ḡayrıya eyleme **havâle**
187. Gazel

1. Gider noḳşânumuz irgür kemâle
2. Sivâya eyleme bizi **havâle**
201. Gazel

hâver [1] Şark, doğu.

5. Hilâl-âsâ 'urüc iden semâ-ı evc-i maḳşûda
6. Ḳamer devrinde ḥâver-veş görür ol mâh-ı tâbânı
228. Gazel

havf eylemek [1] Korkmak.

3. **Havf eyler** iseñ yanmağa gel şem'e yapışma
4. Ol âteşe baḳ gör nice pervâneyi buldı
244. Gazel

havf u hüzn [1] Korku ve keder.

9. Ḥaşîñ-i ḥısn-ı zikre dâḥil olan
10. Dü 'âlem **havf u hüzn**ünden maşûndur
52. Gazel

Havvâ [1] Hazret-i Adem'in zevcesi, ümmü'l-beşer.

7. Levḥ-i dilde ketb olur Âdem'le **Havvâ** menşe'i
8. Bildün ise ictimâ'ın kâf ile nûnuñ n'ola
6. Gazel

hayā [2] Utanma, sıkılma, utanç.

47. 'Ālim ü cāhil hayāyı dir mine'l- imāndur
48. Andan aḥz itdi hayāyı ehl-i iḥsān her ne var
1. Kaside

47. 'Ālim ü cāhil hayāyı dir mine'l- imāndur
48. Andan aḥz itdi hayāyı ehl-i iḥsān her ne var
1. Kaside

hayāl [11] Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş; var olmayan şeyleri varmış gibi zihinde tasarlama yeteneği, tasavvur etme gücü.

5. Kamer devrinde sen olduḡ kamu maḥbūblaruḡ māhı
6. Ki ḥālınıḡ hayālinden iki 'ālem müberrādur
38. Gazel

1. 'Ayn-ı 'āşıḡda görünür naḡş-ı 'ālem bir hayāl
2. Ol hayālde zāḥir olur dıdeye nūr-ı cemāl
118. Gazel

1. 'Ayn-ı 'āşıḡda görünür naḡş-ı 'ālem bir hayāl
2. Ol hayālde zāḥir olur dıdeye nūr-ı cemāl
118. Gazel

11. Hayālün derdine düşen kemāl-i hayrete irdi
12. İderseñ Mūsa-veş Tūr-ı vücūduḡda münācātı
258. Gazel

7. Hayālün naḡşını bu cān içinde
8. Ezel naḡḡāşı eyledi muşavver
46. Gazel

1. Ey kemāl-i ḡudretüñde iki 'ālem bir hayāl
2. Kühni vaşfuña irişmek mā-sivā emr-i muḡāl
50. Matla

1. Gitdi fūrḡat irişdi 'ayn-ı vişāl
2. Ḳalması zerrece 'aynunda hayāl
117. Gazel

5. Āb-ı hayvāna la'lüni teşbih
6. Eyleyenler zihī hayāl u muḡāl
117. Gazel

1. Hayāl-i sırr-ı cānāna göñül fikr ü hayāl irmez
2. Bu bir rāz-ı nihāñdūr ki 'aḡıl u 'iḡāl irmez
20. Matla

13. Cenāb-yār-ı 'ālīdūr hayāl-i vaşl ide gerḡi
14. Fenāyī kesmedi dilden velī rabḡ-ı temennāyı
265. Gazel

7. Hayālün naḡşı göñlümde muşavver olalı cānā
8. Güzer ḡıldı bi-küllī dil bu taşvir-i hayāliden
168. Gazel

hayāl-i ḡ'āb [1] Uyurken görülen hayal, rüya.

17. İren derd-i hayālüne hayāl-i ḡ'ābı terk itdi
18. Vişālün derdidür ancak bu derdün yine dermānı
258. Gazel

hayāt [18] Dirilik, canlılık.

13. Cümle mevcūdāta sen virdün hayāt
14. Senden alur işbu feyzi kā'ināt
8. Murabba

15. Bu mürde dil bulsun hayāt
16. Eyle bize luḡ u kerem
19. Murabba

11. Cām-ı la'lün nūş iden ölmekten aşlā ḡam yimez
12. İrdi bir bāḡi hayāta ḡıldı ifnā-yı vücūd
37. Gazel

13. Bu fāñi ḡülde yok şebāt
14. İr bāḡi mülke bul hayāt
44. Murabba

9. Mürde diller n'ola bulsa la'l-i nābuñdan hayāt
10. Cām-ı 'iḡḡun nūş iden görmez dü 'ālemde ḡumār
74. Gazel

3. Çün dem-i Rūḡu'l- ḡudüsden 'İsi-veş buldı hayāt
4. Aḡsen-i taḡvimde ḡaḡḡ olsa n'ola insānumuz
80. Gazel

7. Çün dem-i Rūḡu'l-ḡudüsden 'İsi-veş bulduḡ hayāt
8. Tā ezel ol dāyedendür yevm-i fiḡrat şürümüz
85. Gazel

9. İçenler ābını Hızr'uñ olurlarsa n'ola iḡyā
10. Fenāyī irdi la'linden hayāt-ı 'ayn-ı 'aynāna
192. Gazel

3. Faḡl u iḡsānuñla bulmuşdur hayātı kā'ināt
4. Cān u diller derdine senden olur yine devā
8. Gazel

11. İrüp bāḡi hayāta buldı zātı
12. Fiḡāmı bülbülün ḡüş olmaz oldu
46. Murabba

3. Zülmet içre hayāt imiş buldum
4. Zülfi-i ḡüsnün lebüñde āb-ı zülāl
117. Gazel

7. Hızr-veş buldı lebüñden mürde-i cān çün hayāt
8. Zülm olur zülmāta varmaḡ çeşme-i hayvān için
151. Gazel

3. ḡazretünden irmese luḡ u kerem
4. Ḳanda bulurdu hayātı cism ü cān
176. Gazel

5. Zülâl-i feyz-i la'lünden Hızır-veş
6. **Hayât** irsün dem-â-dem mürde cāna
198. Gazel

3. İrdi 'İsâ-veş deminden mürde dillere **hayât**
4. Nâlesin murğân-ı qudsîlerle dem-sâz eyledi
224. Gazel

3. Kamu maḥlûka meccânen vücûdı eyleyüp in'âm
4. Cedîden mürde dillere **hayât** eyledi erzâni
251. Gazel

11. Câm-ı vaşluñ cür'asını nûş iden buldı **hayât**
12. Dü cihânı vaḥdetüñ esrârı hayrân eyledi
257. Gazel

11. Çün dem-i Rûhu'l-ḳudûsden mürde dil buldı **hayât**
12. Nice mümkün ide Âdem ol demüñ şükrânını
260. Gazel

hayât-baḥş [1] Hayat veren.

3. Bu zulmetden münevver it cihânı
4. **Hayât-baḥş** it cedîden mürde cāni
1. Kısa Mesnevi

hayât-ı bâki [1] Ebedi hayat.

11. Bekâsı yok geçer 'ömrüñ idersin her nefes zâyi'
12. **Hayât-ı bâki** kesbine niçün olmayasın 'âcil
123. Gazel

hayât-ı câvidân [2] Sonsuz hayat.

5. Sâlik olan neş'e-i dünyâda mütü rāhına
6. Feyz-i zâtuñdan n'ola bulsa **hayât-ı câvidân**
142. Gazel

3. Tecellî-i cemâlüñi kıl iḥsân
4. Müyesser it **hayât-ı câvidânı**
234. Gazel

hayât-ı lem- yezel [1] Baki, daimi, yok olmaz hayat.

15. Sevâd-ı zülfüne iren **hayât-ı lem-yezeli** buldı
16. Ki 'İsâ ile Hızır İlyâs yüzüñ şuyına ahyâdur
38. Gazel

hayf [1] Eyvah, Yazık.

3. Fevtine târiḥ için kesb-i te'essüfle dedi
4. Âh kuḫbu'l-etḫiyâ Maḥmûd Efendi göçdi **hayf**
9. Tarih

hayl-i hayâl [1] Hayal ordusu.

7. Vücûdum mülkünü yağmaya virdi
8. İreli cānuma **hayl-i hayâlüñ**
109. Gazel

hayr [1] Maddî veya mânevî karşılık beklenilmeden yapılan iyilik, yardım, ihsan.

3. Dîñ-i devlet hizmetine sa'y ider leyl ü nehâr
4. N'ola mü'minler iderse aña **hayr** ile du'â
7. Tarih

hayr-ı ferzend [1] Hayırlı evlat.

9. Vâşıl ol âb-ı ḫaḳîḳî sırrınıñ mefhûmına
10. Olmak isterseñ Fenâyi **hayr-ı ferzend-i** ḫalef
91. Gazel

hayru'l-beşer [1] İnsanların en hayırlısı, Hz. Muhammed.

1. İtdi teşrif çün cihânı ḫâtem-i **hayru'l-beşer**
2. Oldı nûriyle münevver cümle 'âlem ser-te-ser
1. Kaside

hayr ola [1] Uğurlu, mübârek olsun.

9. Başdı çünki himmet ile sadr-ı 'uzmâya kâdem
10. Tidi târiḥin Fenâyi maḳdemüñüz **hayr ola**
7. Tarih

hayr u şerr [1] İyilik ve kötülük.

9. Çeküp gufrân-ı 'afv ḫaḫtuñ Fenâyi'nüñ ḫaḫasına
10. Anuñ her **hayr u şerrine** su'âl ile ḫisâb itme
211. Gazel

hayrân [10] Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse; şaşkın, şaşırıp kalmış kimse.

1. Derin efendi 'âlem cümle 'âlem
2. Bu esrâr ile **hayrân** ibn-i Âdem
5. Matla

1. Vaḥdetüñ esrârı yâ Rab dilleri **hayrân** ider
2. Gül-'izâr-ı vaşluña cân bülbülin nâlân ider
53. Gazel

11. Leyl-i fûrḳat zâ'il olup şubḫ-ı şemsüñ kıl 'ayân
12. Vaḥdetüñ esrârına **hayrân** gönül şâm u seḫer
56. Gazel

7. Diñle zerrât-ı cihân tevḫîdi söyler her nefes
8. Vaḥdetüñ esrârına iki cihân **hayrân** imiş
88. Gazel

9. Kamu aḫvâlümüz iḥsâna mevḫûf
10. İki 'âlem bu esrâr ile **hayrân**
157. Gazel

7. Nite vaşf idem vişâlün vaşfını
8. Olur esrârıyla **hayrân** kün fe-kân
159. Gazel

5. Muṭahhar cism ü ruḥānî ne ṭurfe sâkidür ol kim
6. Bu cān **ḥayrān** u mest olup lebi la'li şarābindan
165. Gazel

5. Yine ḥayretde niçe bir cān u dil nālān ola
6. Kendi esrārî ile **ḥayrān** ide ol pādīşāh
193. Gazel

11. Olur esrār-ı vaşluñda dü 'ālem gerçi kim **ḥayrān**
12. İrerdi cāna bir behre eger olursa 'avn'ullah
215. Gazel

13. Vuşlatı esrārına **ḥayrān** Fenāyî işbu cān
14. Virmedi iki cihāna vuşlatuñ bir ānını
260. Gazel

ḥayrān etmek, eylemek [2] Karşısındakinde hayranlık duygusu uyandırmak.

11. Cām-ı vaşluñ cür'asını nūş iden buldı ḥayāt
12. Dü cihānı vaḥdetüñ esrārî **ḥayrān eyledi**
257. Gazel

7. Cümle eşyā vaḥdet-i zāta güvāh
8. Sırr-ı vaḥdet dilleri **ḥayrān ider**
77. Gazel

ḥayrān olmak [5] Çok beğenmek, kendinden geçmek, bağlanmak.

3. Ḥāl u ḥaddi vechine āşüftedür bu 'aql u cān
4. Lebleri esrārına iki cihān **ḥayrān olur**
1. Nazm

5. Tîh-i ḥayretde niçe bir cān u dil **ḥayrān ola**
6. Gülşen-i bāğ-ı belāda behre bulsun 'andelîb
25. Gazel

1. Vaḥdetüñ esrārına cān u cihān **ḥayrān olur**
2. Bu vecihden iki 'ālem cāna 'ayn-ı cān olur
54. Gazel

9. Sırr-ı pākūñ it Fenāyî'ye 'ayān
10. Tā ki **ḥayrān ola** bu esrār ile
216. Gazel

3. Cümle mevcüdātta mestür eyledüñ esrāruñı
4. Pes bu esrār ile **ḥayrān oldı** erbāb-ı 'uḳül
121. Gazel

ḥayret [6] Bir durum veya bir şey karşısında ne yapacağını, ne hüküm vereceğini bilememe, şaşırma, şaşırıp kalma, şaşkınlık.

3. Ḳalmasun **ḥayret**de işbu 'aql u cān
4. Luṭf u iḥsānuña ḡāyet var mıdır
8. Murabba

3. Şarşarından kibriyānuñ heft deryā dem-be-dem
4. **Ḥayret** emvâcında eyler ḳatre gibi izṭirāb
21. Gazel

3. Niye **ḥayret** içre şöyle ḳalmışam
4. Aç yolum senüñle tā saña varam
126. Gazel

5. Yine **ḥayret**de niçe bir cān u dil nālān ola
6. Kendi esrārî ile ḥayrān ide ol pādīşāh
193. Gazel

7. Niçe bir olalum **ḥayret**de nālān
8. Ola vāḳıf dil esrār-ı kümūna
194. Gazel

3. Bizligümüzi bizden alup **ḥayrete** şalduñ
4. Zülfi ruḥuña lu'b ile alındı ṭolandı
269. Gazel

Ḥayy [4] "Bütün varlıkların hayat kaynağı, ebedî ve hakikî hayat sâhibi" anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır.

9. Yapup bu cāmî'i ḳıldı yerinde
10. Anı maḳbül ide ol **Ḥayy** u Sübhān
3. Tarih

15. Sen 'ināyet eyle yā **Ḥayy** u Ḳadīm
16. Luṭf u iḥsān ıssı Raḥmān'um meded
14. Murabba

11. Ey Ḳādir ü **Ḥayy** u Vedüd eyle 'aṭā nūr-ı şühüd
12. Vir bize ḥaḳḳāñi vücüd ol zāt-ı pāke intisāb
27. Gazel

1. Dil mürdesini **ḥayy** ider
2. Hū isminüñ zākirleri
11. Murabba

Ḥayy ü Bâḳî [1] Diri ve ebedi olan Allah.

5. Bu fenā rāhında iden cāme-i cismi 'adem
6. **Ḥayy ü Bâḳî'den** 'aṭā olsa n'ola lebs-i cedîd
34. Gazel

Ḥayy u Ḳayyüm [9] Varlığı, diriliği her an için olup, gökleri, yerleri her an için tutan, daimi her şeye her hususta iktidarı yeten Allah.

3. Esirge luṭf idüp ey **Ḥayy u Ḳayyüm**
4. Ḳoma bu derd ile miḥnetde yā Rab
5. Murabba

1. Tecellî-i cemālün ḳıl müyesser
2. Meded senden meded yā **Ḥayy u Ḳayyüm**
6. Murabba

3. Degil bir kerre ihsân it mükerrer
4. Meded senden meded yâ **Ḥayy u Ḳayyûm**
6. Murabba

11. Meded senden meded yâ **Ḥayy u Ḳayyûm**
12. Ḳamu eşyâya sen virdüñ vücûdi
6. Murabba

15. Meded senden meded yâ **Ḥayy u Ḳayyûm**
16. Naşib eyle efendi fetḥ-i bâbı
6. Murabba

19. Meded senden meded yâ **Ḥayy u Ḳayyûm**
20. Eger irmezse aña lutf-ı Raḥmân
6. Murabba

23. Meded senden meded yâ **Ḥayy u Ḳayyûm**
24. Görüp bilmege eşyâyı kemâhı
6. Murabba

27. Meded senden meded yâ **Ḥayy u Ḳayyûm**
28. Fen'âyî úuluñuñ sensin pen'âhı
6. Murabba

17. Ey Ḳadîm ü **Ḥayy u Ḳayyûm** u Eḫad
18. Sensin ol ḫallâḳ-ı eşyâ bî-'aded
12. Murabba

ḫayyât-ı ezel [1] Ezel terzisi; Allah.

5. İtdi **ḫayyât-ı ezel** fażlından
6. Câme-i ḫüsnüni câna biçdi
255. Gazel

ḫazâ firâḳ [1] "(Hızır) şöyle dedi: İşte bu, benimle senin aramızın ayrılmasıdır. Şimdi sana, sabredemediğin şeylerin içyüzünü haber vereceğim."(Kehf18/78) ayetinden iktibastır.

5. Ḳalb-i Mûsâ'ya irişe min-ledünnâdan ḫaber
6. Gelmeye hergiz derûna Ḥızır-veş ḫazâ firâḳ
98. Gazel

ḫazâ'l-ma'bed [1] "Bu mabet" anlamında Arapça ibare.

5. Ḳultü târiḫan li **ḫazâ'l-ma'bed**
6. Mecma'un li'l-müslimüne'l-mütteḳin
4. Tarih

ḫazer etmek, eylemek [3] Çekinmek, sakınmak.

39. Dîn-i bâḳı içre şol deñlü şalâbet kıldı kim
40. Heybetinden zıllımı görse **ider** şeytân **ḫazer**
1. Kaside

11. Bî-naşibsin sen bu zevḳden zâhidâ **eyle ḫazer**
12. Da'vî-i 'ışk eyleme özüñe bühtânüñ nedür
61. Gazel

1. Ey dîde dil-i noḳṭa-yı bâya nazar eyle
2. Bir gördüñ ise var ikilikden **ḫazer eyle**
1. Rübai

ḫazihi cennâtü 'adnin [1] "İçinde ebedî kalacakları, zemininden ırmaklar akan Adn cennetleri! İşte arınanların mükâfatı budur." (Taha20/76) ayetinden iktibastır.

11. Hicret-i dâr-ı fenâ kıl vech-i bâḳı yâdına
12. **Ḥazihi cennâtü 'adnin** dinile ni'me'l-ḳarâr
74. Gazel

ḫâzin-i kevn ü mekân [1] Kâinatın, bütün varlıkların muhafızı, koruyucusu.

7. Gördi kimse bilmedi ol dürr-i pâküñ kıymetin
8. Şaldı şandûḳa güher-veş **ḫâzin-i kevn ü mekân**
1. Tarih

ḫazîz-i ḫâk [1] Yerin, zeminin alçaklığı.

17. 'Ârifân itdi 'urüc eflâke
18. Baḳmadılar bu **ḫazîz-i ḫâke**
21. Murabba

ḫâzır [1] 1. Bir işi yapmak için gerekli her türlü şeyini tamamlamış olan. 2. Bir yerde mevcut olan, bizzat bulunan, huzurda, göz önünde olan.

3. Eger gâ'ib eger **ḫâzır** eger bâṭın eger zâhir
4. Ḳılalum cân ile dilden yolına varumuz ifnâ
12. Gazel

ḫâzır olmak [1] Hazır durumda bulunmak.

53. Ğazvesinde ḫâcib oldı kıldı da'vet ol resül
54. **Ḥâzır oldı** ol zamân ki sem'ine irdi ḫaber
1. Kaside

ḫâzır u nâzır [1] Her yerde bulunan ve gören [Allah].

23. **Ḥâzır u nâzır** O'dur her yerde
24. Ḳılalum ḫamd ü şenâ Mevlâ'ya
21. Murabba

ḫazret [19] 1. Şahıs veya kutsal sayılan varlık isimlerinin başına getirilip Farsça isim tamlaması şeklinde kullanılır ve saygı ifâde eder: "Hazret-i Peygamber." "Hazret-i Kur'an." 2. Bir büyük zattan bahsedilirken isim yerine kullanılır. 3. (Bilhassa Allah için) Kat, huzur, nezd [Aslında bu anlamda olan kelime, zamanla saygı sözü olarak yukarıda gösterilen şekillerde kullanılır olmuştur].

1. Ey bizi maḫz-ı 'ademden var iden Ḳâdir Ḥuda
2. Hem-dem eyle **ḫazretüñe** yek nefes ḳılma cüdâ
1. Gazel

27. Ḳamüsü **ḫazrete** yek-sân
28. Dıgil yâ hû vü yâ men hû
27. 26. Murabba

9. Bulmadı yol ı̇rbet-i **hazret**de kimse Őānına
10. Oldı dā'im lı̇ - me'allah hālveti āna maıar
1. Kaside

5. **Hazret**üñe varmaıa yok tākātüm
6. Saña lāyık ıamı yā Rab tātātüm
2. Murabba

17. Eyle tevfiķiñ Fenāyi'ye refiķ
18. **Hazret**üñe doırı vara tā tariķ
8. Murabba

11. Nice demler rāh-ı hāķ'da bād-veş yelmek gerek
12. **Hazret**inden bir selām-ı cān-fezā vire Őabā
8. Gazel

11. Nice yıllar bād-veş yoluñda sa'y itmek gerek
12. **Hazret**üñden bir selām-ı cān-fezā vire Őabā
9. Gazel
11. Őırāt-ı müstākime kıl hidāyet
12. İrişe **hazrete** rāh-ı reŐādum
136. Gazel

1. Varıcaķ **hazret**üñe yā ilāhum
2. Kerem eyle baııŐla her günāhum
137. Gazel

9. Bize yā Rab delil ol **hazret**üñe
10. Hem idhāl it hārim-i vuŐlatuña
9. Murabba

17. **Hazret**üñden budur ey Őāhib-kerem senden dilek
18. Seyre māni' olmaya bu 'arş u ferş ü nüñ felek
16. Murabba

19. İrdiler **hazret**-i nür-ı pāke
20. Kılalum hāmd ü Őenā Mevlā'ya
21. Murabba

1. Sen bilürsin yā İlahi cümle-i ahvālümüz
2. **Hazret**üñden özge kime 'arż idelüm hālümüz
86. Gazel

1. **Hazret**üñden yaña adım atamam
2. Ne idüp ne idecegüm bilemem
126. Gazel

3. **Hazret**üñden irmese luft u kerem
4. ıanda bulurdu hayātı cism ü cān
176. Gazel

25. Fenāyi bendeñe eyle Őefā'at yā Resül'allāh
26. Civār-ı **hazret**-i ıudse ola bi-ıāre hem-sāye
204. Gazel

13. Fenāyi bendeñe kıl fażluñ ihsān
14. Varıcaķ **hazret**-i ni'me'l- ħubūra
212. Gazel

13. Fenāyi bendeñi irgür merāma
14. Be-hāķķ-ı **hazret**-i ħubbuñ ħābiĳi
222. Gazel

7. Taleb kıl cān u dilden 'ākıñ iseñ
8. Şühüd-ı **hazret**-i ni'me'l-me'ābi
268. Gazel

Hazret-i Bārı [1] Yüce Allah.

7. Bedr ola burc-ı Şerefde rüy-ı baĳtı dem-be-dem
8. İde her müşkilin āsān **Hazret-i Bārı** Īudā
7. Tarih

Hazret-i Hāķ [2] Hak Taala, yüce Allah.

25. Ol 'azizüñ rüh-ı pākine du'ālar idenüñ
26. **Hazret-i Hāķ** eylesün anları firdevs āŐiyān
1. Tarih

1. İrişdük sırr-ı mevlüde Şükürler yine Mevlā'ya
2. 'Aĳādur **Hazret-i Hāķ**'dan zühürü ĳin ü dünyāya
204. Gazel

Hazret-i Mevlā [8] Yüce Allah.

1. Şüreti geı 'ālem-i ma'nāya ir
2. ıo sıvāyi **Hazret-i Mevlā**'ya ir
10. Murabba

11. Emr-i mütüya ideıör imtiŐāl
12. Geı sıvādan **Hazret-i Mevlā**'ya ir
10. Murabba

15. Tālib olup cān u dilden vuşlata
16. Geı sıvādan **Hazret-i Mevlā**'ya ir
10. Murabba

19. Var ise 'ayn-ı baŐiretten eşer
20. Geı sıvādan **Hazret-i Mevlā**'ya ir
10. Murabba

31. ııldı 'ārif ey Fenāyi fetĳ-ı bāb
32. Geı sıvādan **Hazret-i Mevlā**'ya ir
10. Murabba

1. ĀŐiyān-ı ıudse ey dil ister iseñ ittiŐāl
2. Geı sıvādan **Hazret-i Mevlā**'ya eyle ittikāl
21. Matla

7. İrişdür **Hazret-i Mevlā**'ya rāhi
8. 'Urüc eyle kađimī āŐiyāne
45. Murabba

7. Eyledi esrā bi-'abdih leylinüñ mi'rācını
8. Cān u dilden kim olursa **Hazret-i Mevlā**'ya ıul
121. Gazel

Ḥazret-i Raḥmān [1] Çok merhametli olan yüce Allah.

11. Ulaşdır **Ḥazret-i Raḥmān**'a cānı
12. Beḳā güzlārına 'āzm eyle bülbül
47. Murabba

ḥazret-i vālide sultān [1] Valide Sultan Hazretleri.

1. **Ḥazret-i Vālide Sultān** cāmi'i oldı tamām
2. Cennet-i 'adnini Mevlā eylesün aña maḳām
10. Tarih

ḥazret-i zāt [1] Yüce Allah.

1. Güzer eyle gönül gel ḥāşş u 'āmı
2. İrişdür **ḥazret-i zāta** maḳāmı
279. Gazel

hebā [6] Boşa gitme, ziyan olma.

1. Bu keşret mülkine cānā gönül virme hebādur hep
2. Beḳā iḳlīmine ir ki sivā ḥubbi **hebā**dur hep
20. Gazel

1. Bu keşret mülkine cānā gönül virme **hebā**dur hep
2. Beḳā iḳlīmine ir ki sivā ḥubbi hebādur hep
20. Gazel

13. Mā-sivā resmini ey dil kıl **hebā**
14. Āşiyān-ı ḳudse eyle himmetüñ
110. Gazel

13. Bu vücūdi zerresini kıl Fenāyi'nün **hebā**
14. Şems-i esrāruñı eyle dā'im aña reh-nümün
171. Gazel

3. Dü 'ālem zevḳini virdi **hebāya**
4. 'Ubūr idüp be-küllü in ü āndan
155. Gazel

9. Eger sa'y eylesem biñ yıl **hebā**dur
10. 'Aḫā irmezse senden ḳula ey şāh
186. Gazel

hebā eylemek [1] Ziyan etmek, boşa harcamak.

5. Geç fenādan beḳāya kıl nazarı
6. Mā-sivā resmini **hebā eyle**
209. Gazel

hecr [1] Ayrılık.

5. Baḫr-ı 'iḫşuñ ḡarḳa virdi bu vücūdum zevraḳın
6. Gör ne bîdār eyleyüp **hecrüñ** ne tūfān eyledi
264. Gazel

heftderyā [2] "Yedi deniz" Pasifik Okyanusu, Atlas Okyanusu, Akdeniz, Karadeniz, Taberiye, Hazer, Aral.

3. Şarşarından kibriyānuñ **heftderyā** dem-be-dem
4. Ḥayret emvācında eyler ḳatre gibi iztırāb
21. Gazel

3. Meded-cüy olmasa 'ālem eger bu eşki silmeden
4. Göl eylerdi felek gibi dem-ā-dem **heft deryāy**
265. Gazel

heft iḳlīm [1] Yedi iklim, yedi bölge.

13. Bu **heft iḳlīm**i tayy eyle Fenāyi
14. Ḳoyup ḡayrı elifle bāda geldük
112. Gazel

heft āsümān [3] Yedi kat gök.

9. İrişdür remzine **heft āsümān**uñ
10. Oḳuyam noḳtadan seb'a'l- meşāni
249. Gazel

9. Naḫar ḳıl lı me'allah lem'asından
10. Güzer eyleye dil **heft āsümān**
267. Gazel

7. Güzer eyleye dil heft **āsümān**dan
8. Ola zāhir aña sırr-ı meşāni
287. Gazel

heft āyet [1] Yedi ayet; yedi ayetten meydana gelen Fatiha suresi.

7. Bildi bu **heft āyet**üñ vechin tamām
8. Ḥatm-i Ḳur'ān itdi zırā her dem ol
119. Gazel

hem [9] Üstelik, bir de, şu da var ki, zāten.

1. Gerçi vaşluñ cānuma cāndan olur baña ḳarīb
2. Sensin olan bize bizden **hem** ba'ıd ü hem ḳarīb
1. Matla

1. Gerçi vaşluñ cānuma cāndan olur baña ḳarīb
2. Sensin olan bize bizden hem ba'ıd ü **hem** ḳarīb
1. Matla

9. Bize yā Rab delil ol ḥazretüñe
10. **Hem** idḫāl it ḫarım-i vuşlatuña
9. Murabba

3. Naḫnu aḳreb lem'asından neş'e-dār it bālümüz
4. Çünkü sensin bize bizden **hem** yaḳın ü hem ḳarīb
25. Gazel

3. Naḫnu aḳreb lem'asından neş'e-dār it bālümüz
4. Çünkü sensin bize bizden hem yaḳın ü hem **ḳarīb**
25. Gazel

21. Dost yoluna cān u teni kıldı Fenāyī çün fedā
22. 'Āriflere vaşl-ı ruḥuñ **hem** cān u hem cānānedür
66. Gazel

21. Dost yoluna cān u teni kıldı Fenāyī çün fedā
22. 'Āriflere vaşl-ı ruḥuñ hem cān u **hem** cānānedür
66. Gazel

23. Ol giyer tāt-ı şefā'at **hem** kabülün hil'atin
24. Şol zamānda kim ḥalāyık ideler eyne'l- mefer
1. Kaside

41. Bil anuñ islāmı ile zāhir oldı iş bu dīn
42. **Hem** kamu a'dāsına buldı ḥilāfetde zafer
1. Kaside

hemān [24] Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

15. Zāt-ı pāküñdür efendi cümleden maqşūd **hemān**
16. Her murādı sen virirsın yā mucıbe's- sâ'ilin
1. Murabba

15. Şanma bu mülke **hemān** maḥşūş ola ḥükmi anuñ
16. On sekiz biñ 'āleme ḥükmi irer ger ḥuşk u ter
1. Kaside

19. Mā-sivādan kılmış idi evc-i a'lāya 'urüc
20. Görinürdi şuretā cismi cihān içre **hemān**
1. Tarih

11. Mebde üçdür bu maqāmāta **hemān**
12. Kılalum ḥamd ü şenā Mevlā'ya
21. Murabba

19. Bu durur sözi Fenāyī'nün **hemān**
20. Sen 'ināyet it meded yā Rabbenā
32. Murabba

7. Nesi var bir avuç ḥākūñ cenāb-ı Ḥazret'e lāyık
8. **Hemān** rüy-ı siyāh ile hezār sehv ü kuşurum var
47. Gazel

7. Bir avuç ḥāk iken itdün bizi fazluñla çün insān
8. Bu cüd u luḥf ile iḥsān **hemān** Ḥallāk'a gelmişdür
58. Gazel

11. Vāḥid oldı sāl ü mäh ü hefte vü leyl ü nehār
12. Müddet-i 'ömr-i cihān ancak **hemān** bir ān imiş
88. Gazel

1. Dilerseñ cānumı cān üzre cānum
2. Vişālüñdür **hemān** maqşūd-ı cānum
138. Gazel

3. Çarār itmez gönül arz u semāda
4. Vişālüñdür **hemān** ārām-ı cānum
140. Gazel

13. Nūr-ı zātuñ kıl Fenāyī'ye 'aṭā
14. Bu durur maqşūd **hemān** her dü cihān
158. Gazel

9. Ey kamu eşyāyı yokdan var iden
10. Cümleden maqşūd d vişālüñdür **hemān**
159. Gazel

5. Küntü keniz esrārınun güş eyleyügör remzini
6. Ḥilkat-i ins ile cinden bu imiş maqşūd **hemān**
161. Gazel

9. Çalmadı arada ğayrıdan Fenāyī'de eşer
10. Cümle mevcüdātı yokdan var iden çaldı **hemān**
166. Gazel

1. Taḥt-ı teşḫirüñdedür iki cihān
2. Yā İllāhı saña şıgınduk **hemān**
176. Gazel

7. Cennet ü ḥür u kuşuruñ ṭālibidür pür-kuşūr
8. Lem'a-i nūr-ı tecellī besdür 'uşşāka **hemān**
179. Gazel

9. İster iseñ iki 'ālemde Fenāyī 'izzeti
10. Rüz u şeb durma **hemān** Ḥālīk'ıñ yād eyle
185. Gazel

1. Kelām-ı Ḥaqq'ı gel kendüden işit
2. **Hemān** çırma ulular yolına git
41. Matla

3. Vāḥdetde idük senün ile bezm-i belāda
4. Bu 'ālem-i keşretde dahı yine **hemān** ol
116. Gazel

13. Fenādan geç Fenāyī bul beḳāyı
14. Budur maqşūd **hemān** bu in ü āndan
147. Gazel

3. İki 'ālem ḥalkınun mefhümü vuşlatdur **hemān**
4. Emr-i kāne kün fekān ḥükmi ne in ü ān imiş
89. Gazel

7. Teşne diller vād-i fūrkatde süzān oldılar
8. Baḥr-ı cüduñ çatresidür cümleden maqşūd **hemān**
181. Gazel

5. Ḥāk u nār u āb hevā aşlına kıldılar rüçü'
6. Çalmışuz ancak **hemān** ol gevher-i yektā ile
190. Gazel

9. Fenāyī derd-mende kıl hidāyet
10. **Hemān** envār-ı dıdār ola qaşdı
272. Gazel

hem-civār [1] Bir civarda, bir civarlı, komşu.

13. Mā-sivādan ey Fenāyi yum gözüñ
14. Rūh-ı kıds it **hem-civār**uñ ey gönül
122. Gazel

hemçü [7] [Onun] gibi.

9. Rabbi erni enzuruñ nürünü kıılmağa şühüd
10. **Hemçü** Mūsā ey Fenāyi Tūr ile Sınā'yı gör
9. 39. Gazel

1. Firākuñ şaldı bālümü melāle
2. Kebāba döndi bağrum **hemçü** lāle
187. Gazel

3. Ruḥuñ āline alınalı bālüm
4. Derūnum oldı pür-ḥūn **hemçü** lāle
201. Gazel

3. Mantıku't-ṭayr ey Fenāyi **hemçü** 'Aṭṭār ile gör
4. Nice görür küh-ı kafa varmayan 'anḳāsını
2. Kıt'a

11. Maḫzar olmaḫ diler iseñ len terāni sırrına
12. Diyeğör tübtü ileyke **hemçü** Mūsā-yı kelim
139. Gazel

9. **Hemçü** 'Aṭṭār ey Fenāyi mantıku't-ṭayr bilmeyen
10. Kāf 'a varup görmek ister ol bezm-i 'anḳāmu
238. Gazel

9. Mantıku't-ṭayr oldı ehl-i vaḫdete ḥāl ü ḥaṭuñ
10. **Hemçü** 'Aṭṭār tercümān itmek dilersün ey gönül
115. Gazel

hem-dem [15] Birlikte bulunan, samimî, canciğer arkadaşı, dost.

15. Bezm-i yāre **hem-dem** eyle her nefes
16. Sen 'ināyet it meded yā Rabbenā
32. Murabba

1. Olıcaḫ rūh-ı kıdsilerle **hem-dem**
2. İrişdi āşiyān-ı vaşla Ādem
35. Matla

5. **Hem-dem** ola her nefesde cān u dil cānān ile
6. Eyleye sālİKlerün tā 'arş-ı maḫşūda şu'ūd
37. Gazel

1. Demdeme irişmege dem ehline **hem-dem** gerek
2. Rūh-ı kıdsiden irişmiş İsa-veş bir dem gerek
38. Matla

1. Olıcaḫ rūh-ı kıdsilerle **hem-dem**
2. Rūhu'l-ḳudūs deminden İsa Meryem
49. Matla

3. Gül-'izār-ı vuşlatuñ **hem-dem** olduñ çün hezār
4. Dem-be-dem ol verd-i bi-hemtāya efgānuñ nedür
61. Gazel

7. Zāhir olup sırrumuz 'ālemlere fāş eyledi
8. **Hem-dem** olal'dan bu sırra noḫta-ı sevdā-yı 'ışḫ
92. Gazel

13. Ey Fenāyi ḳadrini bil bu demüñ
14. **Hem-dem** ola yār ile tā şoḫbetüñ
105. Gazel

9. **Hem-dem** olduñ her nefes çün yār ile
10. Pes nedendür inkisāruñ ey gönül
122. Gazel

3. **Hem-dem** ol gel ney gibi erbābına
4. 'İsa-veş Rūhu'l-ḳudūsden ire dem
130. Gazel

13. Her nefesde **hem-dem** ol cānān ile
14. Geç Fenāyi bāki mülke baş ḳadem
130. Gazel

3. Āşiyān-ı kıdse pervāz eyleye can bülbüli
4. Her nefesde **hem-dem**-i cānān ide ol pādīşāh
193. Gazel

3. Demdeme irmege ey dil ehl-i demle **hem-dem** ol
4. 'Ayn-ı sālē 'add iderdüm ehl-i yek-dem şoḫbeti
223. Gazel

1. Ādem'i bil Ādem'i bul Ādem ol
2. Her nefesde Ādem ile **hem-dem** ol
119. Gazel

1. Ey bizi maḫz-ı 'ademden var iden Ḳādir Ḥuda
2. **Hem-dem** eyle ḫazretüñe yek nefes kıılma cüdā
1. Gazel

hemişe [9] Her zaman, hep, devamlı.

13. İki 'ālem merāmıyla **hemişe** olısar mesrūr
14. Musahḫḫār eyleyüp Bārī yedüñde kāfir-istāmı
2. Tarih

1. Tecellī itdi luṭf ile 'ibādına yine mevlā
2. Umaruz maḫz-ı fażlından **hemişe** ḳahr ola a'dā
12. Gazel

13. Belā bezminde 'ayneynüñ ne şey' gördi ki mest oldı
14. Ḥumārından iki 'ālem **hemişe** mest ü şeydādūr
38. Gazel

1. Firākuñ nārı 'uşşāḳı **hemişe** yaḳa gelmişdür
2. Olara raḫmetüñ ābı dem-ā-dem aḳa gelmişdür
58. Gazel

13. İrdi ‘arîf Fenâyi menziline
14. Çeker ‘âbid **hemîşe** âh u melâl
117. Gazel

3. Dil-i şeydâ **hemîşe** şâne gibi
4. Çeker her demde zülfünün belâsın
183. Gazel

19. Bilenler hâl-i bülbüliden iderler nâlesin maqbül
20. Gül-i bî-çâredür anuñ **hemîşe** râz u efgânı
251. Gazel

1. **Hemîşe** gönçe-i bahtı ola güller gibi hândân
2. Cihân durduka bu beyti idüp Haq dâ'im âbâdân
51. Matla

1. Şem'-i âhum yakdı bâl ü perrini pervânenün
2. Bu imiş kârî **hemîşe** nâr-ı 'ışka yananun
107. Gazel

hemm ile gam [2] Üzüntü, gam, keder, kaygı, hüznün.

19. Hâlâş ol **hemm ile gamdan**
20. Digil yâ hû vü yâ men hû
26. Murabba

3. Görmedi iki cihânda **hemm ile gamdan** nişân
4. Bezm-i vaşluñ cür'asından nüş iden mestânemüz
87. Gazel

hemm ü gam [6] Üzüntü, gam, keder, kaygı, hüznün.

23. Kalmaya mir'ât-i dilde dü cihândan **hemm ü gam**
24. Sehv ü nisyânumuza estağfir'ullah el- 'azîm
16. Murabba

9. Resm-i hubb-ı mâ-sivâ ber-bâd ola
10. **Hemm ü gamdan** cân u dil âzâd ola
42. Murabba

9. Eyleye dil naqş-ı kevénynden güzer
10. Kalmaya mir'ât-i qalbde **hemm ü gam**
133. Gazel

11. Hâlâş olmak dilerseñ **hemm ü gamdan**
12. Gider dilden dilâ zenb-i vücûdı
233. Gazel

13. Fenâyi'yi hâlâş it **hemm ü gamdan**
14. İki 'âlemde eyle anı i'tâk
99. Gazel

13. Fenâyi'yi hâlâş it **hemm ü gamdan**
14. Dü 'âlemde ola vaşluñla şâdân
162. Gazel

hem-râh [2] Yol arkadaşı, yoldaş.

3. Haqîkat râhına kıl bizi sâlik
4. Kerem kıl eyle tevfiķuñı **hem-râh**
186. Gazel

11. Vücûdum zenbini maħv it aradan
12. Yoluñda eyle tevfiķuñı **hem-râh**
197. Gazel

hem-sâye [2] Komşu.

25. Fenâyi bendeñe eyle şefâ'at yâ Resûl'allâh
26. Civâr-ı hazret-i kudse ola bî-çâre **hem-sâye**
204. Gazel

13. İki 'âlemde Fenâyi kuluñ ihsânun umar
14. Kıl habîbüñe anı fazluñ ile **hem-sâye**
217. Gazel

hem-vâr [1] Düzgün, muntazam, uygun.

9. Ezber it bu âyetün gel ey Fenâyi seb'asın
10. Naqş-ı ço naqķâş-ı gör naqşın ne **hem-vâr** eyledi
248. Gazel

hengâm [1] Vakit, zaman, mevsim.

3. Görinen **hengâm**-ı şeb encüm degildür ber-felek
4. Dökdi göz yaşını anuñ riħletine âsümân
1. Tarih

henüz [2] Daha, şimdi, yeni.

1. Şenâ eylerse n'ola hâşş ile 'âm
2. **Henüz** buldı maķâmuñ şeyhü'l-islâm
33. Matla

15. Girmedi dil vilâyetine ehl-i zühd **henüz**
16. Derd ehli bezm-i vaşla bulubdur zafer zi-ney
15. 252. Gazel

hep [17] 1. Hiçbiri veya hiçbir kimse dışarıda kalmamak üzere, bütün. 2. Her zaman, dâima.

1. Yumdı göz dâr-ı fenâdan pîr-i şadr-ı şâdıķân
2. Gördi **hep**gafletde yatur n'eylesün halk-ı cihân
1. Tarih

9. Cümle-i eşyâda mestür eyledi esrârını
10. **Hep** anuñ âşâridur zâhir olan zûlmet ziyâ
9. Gazel

3. İki 'âlem vücûdı kim aña âyinedür vechün
4. O yüzde görinen ancak yine nür-ı liķâdur **hep**
20. Gazel

5. Kadımî aşiyânına ‘urüc itse n’ola bülbül
6. Hezârüñ güllere zârî vişâline recâdur **hep**
20. Gazel
7. Bir avuç hâk iken itdüñ ‘ademden çün bizi insân
8. Zuhûr-ı cümle mevcûdât cenâbuñdan ‘atâdur **hep**
20. Gazel
11. Hudâyâ levh-i hâtırdan rüsüm-ı ğayrı hâk eyle
12. Görinen şüret ü ma’nâ yine luţf-ı Hudâ’dur **hep**
20. Gazel
13. Vücûdi çün ‘ayân oldı
14. Me’ânî **hep** beyân oldı
38. Murabba
7. Nedendür baĝ-ı ‘âlemde çiçekler muhtelif elvân
8. Boyacısı bir iken **hep** bu eşcâr ile ezhârüñ
103. Gazel
1. Kâmu aĥvâlümüz **hep** saña ma’lum
2. Koma bu derd ile miĥnetde yâ Rab
5. Murabba
5. Mâ-sivâ kaydından eyle maĥz-ı luţfuñla ĥalâş
6. Taĥt-ı teşĥîründeñdur **hep** küllü mâ kâne yekün
171. Gazel
7. Dü ‘âlem taĥt-ı teşĥîründeñdur **hep**
8. Nihâyet yoĝ kemâl-i kudretüne
213. Gazel
1. Bu keşret mülkine cânâ gönül virme hebâdur **hep**
2. Beĝâ iĝlîmine ir ki sivâ ĥubbi hebâdur hep
20. Gazel
1. Bu keşret mülkine cânâ gönül virme hebâdur hep
2. Beĝâ iĝlîmine ir ki sivâ ĥubbi hebâdur **hep**
20. Gazel
9. Düşen sevdâ-yı zülfüne n’ider pes ğayrı sevdâyı
10. Vişâlüñ bezmine cânâ dil ü câmî fedâdur **hep**
20. Gazel
13. Bulurşa şems-i zâtuñdan Fenâyi n’ola niĥ zerre
14. Kâmu mebdâ ü menşe Hudâyî’den du’âdur **hep**
20. Gazel
7. Çü bildük **hep** fenâdur mâsivullah
8. Beĝâ mülkine ir ĥurtul sivâdan
154. Gazel
15. Müsebbihler seni **hep** cümle eşyâ
16. Kâmusı vaĥdet-i zâtuñ güvâhı
275. Gazel

her [144] Hepsî, bütün, cümle.

1. Kenz-i esrârüña yâ Rab eyle luţfuñla emîn
2. **Her** murâdı sen virirsîn yâ mucîbe’s- sâ’ilîñ
1. Murabba
3. İreler tâ maţlab-ı a’lâya cümle tâlîbîñ
4. **Her** murâdı sen virirsîn yâ mucîbe’s- sâ’ilîñ
1. Murabba
7. Ref’ it aradan ĥicâbî ĝalbümüz bulsun sürür
8. **Her** murâdı sen virirsîn yâ mucîbe’s- sâ’ilîñ
1. Murabba
9. Pertev-i mihr-i ezelden neş’e-dâr it cânımız
10. Hâşıl ola **her** nefes tâ rü’yet-i cânımız
1. Murabba
11. Bâde-i nûr-ı ezelden pür olup peymânemüz
12. **Her** murâdı sen virirsîn yâ mucîbe’s- sâ’ilîñ
1. Murabba
15. Zât-ı pâküñdür efendi cümleden maĝşûd hemân
16. **Her** murâdı sen virirsîn yâ mucîbe’s- sâ’ilîñ
1. Murabba
19. Kalmaya tâ zenb-i fâniden vücûdunda eşer
20. **Her** murâdı sen virirsîn yâ mucîbe’s- sâ’ilîñ
1. Murabba
45. **Her** kişiye cennet içre lâzım elbetde refîĝ
46. Didi ‘Osmân’ı baña cennetde Ĥaĝ yoldaş ıder
1. Kaside
47. ‘Âlim ü câhil ĥayâyı dir mine’l- imândur
48. Andan aĥz itdi ĥayâyı ehl-i iĥsân **her** ne var
1. Kaside
9. Vâdi-i ĥayretde kalan teşne-dilleri müdâm
10. Kandırurdu câm-ı ‘irfân ile cânların **her** ân
1. Tarih
3. Göreler tâ **her** nefes didâr-ı yâr
4. Yâ ‘Alîm ü yâ Ĥaĝîm ü yâ Raĥîm
2. Murabba
9. Sırr-ı vaĥdetden Fenâyi bendeñe eyle nazâr
10. **Her** nefesde zâĥîr ola sırrına ‘ayn-ı liĝâ
3. Gazel
11. Şanasın mescîd-i aĝşâdur ol kim
12. Dolar envâr-ı ĥudsîlerle **her** ân
3. Tarih
1. Okıyan ‘ilm-i ledüñni görmedi aĝ u ĝara
2. Çün melâ’ik **her** nefesde didi lâ-’ilme lenâ
5. Gazel

3. Maşûn eyleye Mevlâ **her** haţardan
4. İde dâ'im maķâmında iķâmet
6. Tarih
5. Kudümiyle ferah-nâk oldu 'âlem
6. Kıla **her** kârına Bârî i'ânet
6. Tarih
1. İki 'âlemde merâmin aña Hâķ ide 'aţa
2. Ola maĥfûz-ı ilâhi **her** belâdan dâ'imâ
7. Tarih
7. Bedr ola burc-ı şerefde rüy-ı baĥtı dem-be-dem
8. İde **her** müşkilin âsân Hâzret-i Bârî Hudâ
7. Tarih
25. İreler kaçır-ı kemâle 'aşîķân
26. Göreler **her** zerrede nûruñ 'ayân
7. Murabba
27. Eyle luţfuñı Fenâyi'ye **her** ân
28. 'Afv u ğufrân ıssı sulţânım meded
7. Murabba
27. Hâķķ'ı görür **her** zerreden
28. Hû isminüñ zâkirleri
11. Murabba
31. **Her** müşkülünü itdi ĥâl
32. Hû isminüñ zâkirleri
11. Murabba
5. Ref' ola dilden **her** hevâ
6. Gide naţardan mâ-sivâ
13. Murabba
11. **Her** şey'de sensin çün 'ayân
12. Yâ zü'l-'aţâ yâ zü'l-'aţâ
13. Murabba
13. Bezm-i vaşluñ cür'asından sâķiyâ şun sagârı
14. Nûş idenlerüñ ola **her** dem du'âsı müstecâb
14. Gazel
15. Ķo bu zerķi zâhidâ bir bâdeden nûş eyle kim
16. Ķatresin gören olur **her** dem du'âsı müstecâb
14. Gazel
9. Bizi var eyledüñ çünki 'ademden
10. Ĥalâş eyle yine **her** derd ü ğamdan
17. Murabba
17. Hidâyet it Fenâyi'ye ilâhi
18. Göre **her** şey'de tâ nûr-ı ilâhi
17. 17. Murabba
33. Güzer eyleye dil arz u semâyı
34. Göre **her** zerrede nûr-ı liķâyı
20. Murabba
23. Hâzır u nâzır O'dur **her** yerde
24. Kılalum ĥamd ü şenâ Mevlâ'ya
21. Murabba
19. Cenâbuñdan olur **her** derde dermân
20. 'İnâyet eyle sulţânım meded it
23. Murabba
11. Küllü yevmin hüve fî şe'n sırrına bulan vuşûl
12. N'ola **her** anda görürse başķa bir şe'n-i 'acîb
25. Gazel
5. Eger baĥr u eger berde
6. Hudâ zâhir çü **her** yerde
26. Murabba
9. Özüñ kâ mudan ednâ bil
10. Ķo **her** ne dirse disün il
26. Murabba
3. Güzer ide dil ü cân **her** hevâdan
4. 'İnâyet eyle Allah'um meded it
28. Murabba
23. Bilem bir noĥtıdan **her** faşl u bâbin
24. 'İnâyet eyle Allah'um meded it
28. Murabba
15. Bezm-i yâre hem-dem eyle her nefes
16. Sen 'inâyet it meded yâ Rabbenâ
32. Murabba
15. Cemâlüñ nûrı **her** derde devâdur
16. Senüñdür luţf u iĥsân yâ ilâhi
34. Murabba
23. Mufaşşal añladı **her** faşl u bâbin
24. Diyelüm dem-be-dem eş-şükrü lillah
37. Murabba
25. Fenâyi'ye idüp iĥsân
26. Ola **her** müşkülü âsân
38. Murabba
3. Añla bî-yantıķ kelâmın cân ile
4. Nuţķ-ı Hâķ bil evliyânüñ **her** sözün
145. Gazel
1. Bizi meccânen itdüñ yâ Rab insân
2. Yine **her** müşkili sen eyle âsân
170. Gazel
9. Ey Fenâyi bu fenâyâ baķma
10. **Her** gelen mülk-i beķâyâ göçdi
255. Gazel
13. Kıl Fenâyi'ye ledünnâdan 'aţâ
14. İde tekmîl Hızır-âsâ **her** feni
282. Gazel

7. Bizi bizlik hiçâbından hâlâş it
8. Görine nür-ı vechüñ cāna **her** cā
4. Gazel
9. Cemālün şemsine mazhar olan dil
10. İder **her** zerrede hüsñün temāşā
4. Gazel
3. Sebķ-ı hüsñā lem'asından neş'e-dār it bālümüz
4. Zāhir ola **her** nefes āyine-i gitī-nümā
10. Gazel
2. Müyesser ide Óaú dĀrū's-selĀmı
3. Hāķķı zıkr ideler **her** şubĥ u şāmı
6. Nazm
1. Mest ü şeydā olsa dā'im n'ola bu cān bülbüli
2. Bir ũolu peymānedür baĥ-ı elestün **her** güli
230. Gazel
5. Kāmu müşkillerümüz eyle teysır
6. Müyessirsın efendi **her** 'asırı
261. Gazel
1. Cemālüñdür görinen çünkü **her** cā
2. Seni senden ider bu dil temennā
7. Gazel
1. Āsümān-ı dil bula yā Rabbenā **her** dem şafā
2. Şems-i zātuñdan irişün zerre-veş cāna ziyā
8. Gazel
7. **Her** demde seyr-i yār ider
8. Hū isminüñ zākırleri
11. Murabba
13. Neş'e-dār it sırr-ı vaĥdetden Fenāyi bendeñi
14. Fażluñ ile **her** merāmın ķıl müyesser yā mucıĥ
13. Gazel
3. Dığarımı **her** vech ile iĥsān iden Allah
4. Şādıķ ķulına yolını āsān iden Allah
15. Murabba
19. **Her** zerrede nūruñ 'ayān
20. Eyle bize luţf u kerem
19. Murabba
9. Nefy ü işbātı 'ubūr eyleye **her** dem cān u dil
10. Levĥ-i dile lāyıĥ ola ma'na-yı ümmü'l- kitāb
23. Gazel
15. Murādını virür **her** nā-murāduñ
16. Diyelüm dā'imā eş-şükrü lillah
24. Murabba
9. Maĥz-ı luţfuñla 'ademden bizi icād eyledün
10. Fażluñ irerse yine **her** ĥālümüz olur necıĥ
25. Gazel
13. Kıl şühüd-ı nūr-ı zātuñı Fenāyi'ye 'aĥā
14. İt müyesser dü cihānda **her** merāmın yā Muĥıĥ
25. Gazel
31. Taĥammül eyle **her** ķahre
32. Diĥil yā hū vü yā men hū
26. Murabba
3. Fūrķat şebini arada ref eyleye ķudret eli
4. Zāhir ola **her** zerrede 'uşşāķa nūr-ı āfitāb
27. Gazel
25. Fenāyi'ye irerse senden iĥsān
26. Olur **her** zerresi gün gibi raĥşān
28. Murabba
27. Vişālün zevķin i'tā eyle **her** ān
28. 'İnāyet eyle sulţānum meded it
28. Murabba
3. Nüş iden cām-ı vişālün cür'asın görmez ĥumār
4. **Her** dem eyleser 'aceb mi yek nefesde iki 'ıđ
34. Gazel
11. Lı me'allah lem'asından ķıl 'aĥā
12. Ref olına ara yerden **her** ķuyūd
36. Gazel
5. Hem-dem ola **her** nefesde cān u dil cānān ile
6. Eyleye sālıķlerün tā 'arş-ı maķşūda şu'ūd
37. Gazel
19. Ola **her** rūzumuz tā 'ıđ-ı ekber
20. Şükür geldi yine māh-ı mübārek
39. Murabba
25. Cemā'atle ķıluĥ **her** şeb terāviĥ
26. İdelüm dā'imā tehliĥ ü tesbıĥ
39. Murabba
7. Sırr-ı pāküñ ola **her** şey'de 'ayān
8. Dā'imā vaşluñla mesrūr it bizi
42. Murabba
17. Şıđķ ile ol Mevlā'ya ķul
18. **Her** 'özüñüz olsun ķabül
43. Murabba
21. Eyleyüben aşl-ı uşül
22. **Her** ĥācetüñ ola ķabül
44. Murabba
5. Görüp **her** zerrede nūr-ı İlāh'ı
6. Vücüd mülkinde bul şems ile māhı
45. Murabba
1. 'İd-ı ađĥādur cemālün cān āña ķurbān olur
2. Şu'le-i mihr-i ruĥuñ **her** zerrede raĥşān olur
45. Gazel

1. Dide-i ğam-dideyi bu hâb-ı ğafletden uyar
 2. Zâhir ola **her** nefesde 'aynına tâ 'ayn-ı yâr
51. Gazel

1. **Her** işi işleyen şun'-ı Hudâ'dur
 2. Bu sırrı anlamayan uykuudadur
59. Gazel

9. Nazar kıl sırr-ı eşyâya kemâhî
 10. Müsebbihler Hâk'ı **her** leyl ü nehâr
70. Gazel

1. Hubb-ı mâ-sivâ günâh yiter
 2. Cân-ı süzâna **her** gün âh yiter
71. Gazel

1. Sebğ-ı hüsna mağzeninden eyle yâ Rab neş'e-dâr
 2. Zâhir ola **her** nefesde dideye didâr-ı yâr
74. Gazel

13. Bâb-ı Hâk'ı a ey Fenâyi sür yüzün
 14. **Her** merâmı 'abde ol ihsân ider
77. Gazel

5. 'Aşr-ı emsâliyle zâhid 'âşîka ta'n eyleme
 6. 'Ârif olan **her** nefesde buldı anı nice yüz
81. Gazel

7. Hıfz idem sırru'l-meşânî âyetin bir noqtadan
 8. Sünnet ü farza mu'tâbîk eyle **her** a'mâlümüz
86. Gazel

5. 'Âlem-i kesretde gerçi nûrını kıldı nihân
 6. Vaĥdet-i zâtiyyesin işbât ider gör **her** varâk
94. Gazel

13. Dir lisân-ı hâl ile gûş it Fenâyi **her** giyâh
 14. 'Ayn-ı Hâk'dur cümle eşyâ dide-i Hâk ile baĥ
97. Gazel

1. Min- ledünnâ mektebinden ey dil alduña sebaĥ
 2. Vaĥdet-i zâtiyyeyi işbât ider gör **her** varâk
100. Gazel

13. İre çün innâ 'araznâdan Fenâyi'ye naşîb
 14. 'Ârif olsa yeridür gencine **her** vîrânenün
107. Gazel

1. Müyesser kıl bize yâ Rab vişâlün
 2. Görem **her** zerrede şems-i cemâlün
109. Gazel

5. Mâ vesa'ni lem'asından kıl 'atâ
 6. Zâhir ola sırta **her** dem zât-ı pâk
113. Gazel

5. Câm-ı 'işkuñ cür'asını nûş iden görmez ĥumâr
 6. **Her** merâma mağz-ı faẓluñdur yine asl-ı uşûl
121. Gazel

9. İştirâ iden me'ta'-ı vaşluñi cân naĥdine
 10. Gûş ider **her** zerreden zikrünü yâ Semi' ĥabûl
121. Gazel

5. Şanma **her** tâlib irişdi ol bisât-ı ĥurbete
 6. Umarum ihsânın izhâr ide ol Rabbü'l-enâm
129. Gazel

7. Dem-be-dem derd ile süzândur özi
 8. Eyler 'uşşâka nevâ **her** şubĥ u dem
130. Gazel

13. **Her** nefesde hem-dem ol cânân ile
 14. Geç Fenâyi bâki mülke baş ĥadem
130. Gazel

7. Âsitânun n'ola kılsam ilticâ
 8. **Her** merâma bâbuñ olur mültezem
133. Gazel

1. Lu'tf ile eyle tecellî ĥâşil ola **her** merâm
 2. Ķâl ü ĥâlden dil 'ubür idüp ola şâĥib-maĥâm
135. Gazel

3. Sivâ zikrini ĥakk it levĥ-i dilden
 4. Senün zikrün ola **her** demde yâdum
136. Gazel

1. Varıcaĥ ĥazretüne yâ İlähum
 2. Kerem eyle baĥışla **her** günâhum
137. Gazel

3. İder **her** günde biñ kez nefsum 'işyân
 4. Velî yoĥdur efendi bir gün âhum
137. Gazel

9. Fenâyi'yi ĥalâş it **her** elemden
 10. Meded ey pâdişâhlar pâdişâhum
137. Gazel

1. Geçür bälümüzü ĥubb-ı sivâdan
 2. Ķalâş ola ki sâlik **her** hevâdan
141. Gazel

13. Fenâyi bendeñe iki cihânda
 14. Müyesser it aña **her** demde 'ideyn
146. Gazel

5. Ve in min şey' kelâmını iden gûş
 6. İşidür zikr-i Hâk'ı **her** lisândan
147. Gazel

9. La'l-i nâbuñ n'ola dökse **her** nefesde ĥanımı
 10. Ķanda gördün şorıla bir ĥan hezârân ĥan içün
151. Gazel

7. Ve in min şey' ĥitâbını idüp gûş
 8. İştidi zikr-i Hâk'ı **her** lisândan
155. Gazel

11. Fenāyi bendeñe irerse fazluñ
12. Olur **her** zerresi gün gibi raḥşān
157. Gazel
13. Nūr-ı zātuñ kıl Fenāyi'ye 'atā
14. Bu durur maḳşūd hemān **her** dü cihān
158. Gazel
7. Yine **her** ḥālümüz fazluña mevḳūf
8. 'Ademden niçe kılduñ ise insān
162. Gazel
3. Nuḳūş-ı ğayrı ḥakk it levḥ-i dilden
4. Güzer eyleyelüm **her** reng ü būdan
163. Gazel
3. Feyz-i aḳdesden irişe cism ile cāna naşīb
4. İt şühūd-ı vaḥdetüñ nūrın 'atā **her** dün ü gün
171. Gazel
13. Şanma ki **her** ḫālib irer ol bisāt-ı ḳurbete
14. Maḥz-ı fazlından umaruz 'add ide 'ayāndan
173. Gazel
7. Nazar eyleme sehv ile ḳuşūra
8. Umaruz 'afv u ğufrānuñı **her** ān
174. Gazel
11. Şırāt-ı müstaḳıme kıl hidāyet
12. Yine **her** müşkilü sen eyle āsān
174. Gazel
13. Fenāyi bendeñ irgür **her** merāma
14. Kemāl-i cūduña yoḳ ḥadd ü pāyān
174. Gazel
9. Derdlü olan dillere eyle devā
10. Kıl müyesser zevḳ-i vaşluñı **her** ān
176. Gazel
1. Senden alurlar füyüzi evvelin ü āḫirin
2. Sen virürsin **her** murādı yā mucıbe's-sā'ilin
178. Gazel
13. Yā ilahı bu Fenāyi ḳuluñuñ **her** ḥāline
14. Maḥz-ı fazluñla i'ānet eyle her dem yā Mu'ın
178. Gazel
13. Ḥalāş eyle 'anāşırdan vücūdum
14. Umar fazluñı **her** 'ası vü güm-rāh
186. Gazel
9. Cāna irgürüp bu rāzi ey Fenāyi bilmedüñ
10. Saña kim dir sırruñı keşf eyle **her** bigāneye
191. Gazel
3. Aşiyān-ı ḳudse pervāz eyleye can bülbüli
4. **Her** nefesde hem-dem-i cānān ide ol pādişāh

193. Gazel
7. Gözümden gerçi pinhāndur o yārüñ şüreti ammā
8. Görinen vechidür yine nazār ḳıldıḳça **her** cāya
196. Gazel
11. Kaşuñ mi'rācına zāhid irişmek ister ey ḫüri
12. Velı **her** ḳaşır idrākuñ 'urücü irmez ol pāye
196. Gazel
7. Cemālün gülşenine bülbül-i cān
8. Hezārān nāle eyler **her** seher-ğāh
197. Gazel
21. Cemālün dıdeden pinhān egerçi zāhiren ammā
22. Görinen yine vechüñdür nazār olduḳda **her** cāya
204. Gazel
1. Vişālün zevḳine kıl bizi āğāh
2. Degil bir kez mükerrer eyle **her** gāh
208. Gazel
9. Çeküp ğufrān-ı 'afv ḥatṭuñ Fenāyi'nün ḥatāsına
10. Anuñ **her** ḫayr u şerrine su'āl ile ḫisāb itme
211. Gazel
7. Cümle mevcūdāt olur vaḥdet-i zātuña güvāh
8. 'Ayn-ı 'ibretle nazār eyler iseñ **her** cāya
217. Gazel
9. Olalum raḫmet ümıdinde **her** ān
10. Didüñ lā-taḳnetü min-raḫmet'illah
218. Gazel
3. Vişālün zevḳini yā Rab kıl iḫsān
4. 'Atā it ḳullaruña **her** merāmı
270. Gazel
11. Kemāl-i feyz-i cūduñdan ḳıl iḫsān
12. Görem **her** zerrede şems-i likāyı
277. Gazel
3. Fenā rāhında varuñ eyle ifnā
4. Göñül bulmaḳ dilerseñ **her** merāmı
279. Gazel
1. İrişdür vaḥdet-i zāta 'ibādı
2. Viren sensin 'ibāda **her** murādı
285. Gazel
1. Yā ilāhı āsitanuñ ḫasteye dārü's-şifā
2. Şerbet-i vaşluñ içenler buldı **her** derde devā
11. Gazel
1. Eyle mesrūr bu şikeste-bālümü
2. Kıl muvāfiḳ emrüñe **her** ḥālümü
16. Matla
7. Göñlümi itdüñ nişāne **her** ḳazānuñ tırine
8. Ol nişāmi bı-nişān itmek dilersüñ ey göñül

115. Gazel
5. Bu derdün çâresin Loğmân'a şordum
6. Didi **her** derdlerün oldur taḫibi
242. Gazel
11. Ref idüp 'usrı cihāndan kıldı izhār yüsürünü
12. Ḥall idüp **her** müşküli fazl ile teysir eyledi
246. Gazel
5. Güzer eyleye dil arz u semādan
6. İşide şāhibinden **her** kelāmı
271. Gazel
9. 'Işk yolunda şādık oldur kim belādan kaçmadı
10. Şādık iseñ sen daḫi 'add it güle **her** hāruñı
280. Gazel
7. Maḫz-ı fazluñla ilahî 'ālim it esrāruña
8. İdelüm **her** hāl ile sırr-ı resüle iktidā
11. Gazel
11. Umar luṭfuñı **her** gümrāh u 'āşı
12. Didün lâ-taḫnetü min- rahmet 'illāh
199. Gazel
7. Tesbîḫ ile seccādeyi bir cür'aya şatdı
8. **Her** şüfi-i şāfi ki bu mey-hāneyi buldı
244. Gazel
1. Āvāre gönül neyleyeyüm derdüñe yandı
2. Mecnün gibi **her** gördüğünü Leylā şandı
269. Gazel
5. Be-ḫaḫḫ-ı āb-ı rüy-ı vech-i enver
6. N'ola 'afv eyler iseñ **her** günāhı
275. Gazel
11. Bizi 'ilm-i ledünden eyle āgāh
12. Görem envāruñı ez **her** kemāhı
275. Gazel
1. Açıldı sırr-ı vaḫdetden ḫaber 'ayna 'ayān oldı
2. Semā-ı cān ile güş it ki **her** eşyā lisān oldı
245. Gazel
23. Mufaşşal fehm ide **her** faşl u bābın
24. 'İnāyet eyle sulṭānum meded it
20. Murabba
- her ān [7]** Her zaman, her dakıka.
1. Temennā-yı vişālünde dil ü cān
2. Umaruz ola iḫsān aña **her ān**
3. Nazm
13. Firāḫun āteşine kıлма süzān
14. Vişālün zevḫın iḫsān eyle **her ān**
20. Murabba
3. Şanmañuz sırr-ı ḫaḫikat āşinādan yād ola
4. Şems-i zātuñ zerre-veş **her ān** tecellisindeyüz

81. Gazel
3. Tecellî-i cemālün eyle in'ām
4. Degil bir kez mükerrer eyle **her ān**
158. Gazel
9. Ger bu yolda fazl-ı ḫaḫ olsa Fenāyi'ye refiḫ
10. Ayrılıḫdan ḫurtulup irerdi maṭlūba **her ān**
161. Gazel
9. Tecellî-i cemālün kııl müyesser
10. Degil bir kez mükerrer ola **her ān**
162. Gazel
7. Nuḫuş-ı ḡayrı ḫakk it levḫ-i dilden
8. Vişālün naḫşı zāhir ola **her ān**
170. Gazel
- her bār [5]** Her defa, dāima, her vakit.
27. İt Fenāyi'ye 'aṭāñı **her bār**
28. Kılalum ḫamd ü şenā Mevlā'ya
21. Murabba
15. Umaruz luṭf-ı iḫsānuñı **her bār**
16. 'İnāyet eyle sulṭānum meded it
23. Murabba
1. **Her bār** dāver-i aşḫāb-ı şafā ol
2. Lutuf itmek ile maḫhar-ı elṭāf-ı Ḥudā ol
24. Matla
17. Fenāyi bendeñe 'arz eyle dıdār
18. Degil bir kez mükerrer eyle **her bār**
27. Murabba
3. Bu ḫāk-i tenezzülden al elümüzi ḫaldur
4. Tā 'ālem-i ḫudse ola seyr ile sülükum **her bār**
57. Gazel
- her bir [5]** Tek tek, ayrı ayrı.
35. **Her bir** dikenden gül derer
36. Hū isminün zākirleri
11. Murabba
1. 'Āḫıl oldur ḫişşe ala kışşadan
2. Seyr ide deryāyi **her bir** noḫṭadan
12. Matla
3. Rāh-ı Ḥaḫ'da cān virenler ḫan bahā dıdār alur
4. Şanma bu bāzārı ol yār ile **her bir** cān ider
53. Gazel
5. Cān virenler rāh-ı Ḥaḫ'da ḫan bahā dıdār alur
6. Şanma bu bāzārı ol yār ile **her bir** cān ider
73. Gazel
13. Ḥarre Mūsā'dan egerçi tür-ı dil şad pāredür
14. Görünür sırr-ı terāñi yine **her bir** pāreden

144. Gazel

her biri [4] Teker teker, hepsi.

13. İt kıyās parmaklarından mu' cizātın ğayrısın
14. Çeşme akdı **her birinden** eyleyüp şakka'l- kamer
1. Kaside

5. Luṭf u kaḥrı zāhir olup buldı **her biri** kemāl
6. Oldı der-bezm-i elest kālū belā kālū ne'am
134. Gazel

11. Gerçi seng-i hecr ile mir'āt-ı dil şad pāredür
12. Görinür nūr-ı cemāli **her biri** bir pāreden
144. Gazel

11. Buldı ʔizzet irişenler sāyesine ʔārifüñ
12. Kim hevā-yı lā-mekānda **her biridür** bir hümā
5. Gazel

her cā [6] Her yer.

3. Göñül mir'ātını eyle mücellā
4. Nümāyān ola **her cā** vech-i dil-dār
70. Gazel

13. Fenāyi bendeñe kıl luṭf u iḥsān
14. Bula **her cāda** maḫşūda devāmı
279. Gazel

9. 'Ale'l-'arş istevā remzin Fenāyi'ye 'aṭā eyle
10. Nümāyān ola **her cāda** aña envār-ı Raḥmāñi
286. Gazel

5. Kelām-ı külli yevmin hüve fī şe'n
6. Nümāyān ide **her cāda** o şanı
287. Gazel

7. Keşret-i eşyāda feyzün it 'aṭā
8. Görine **her cāda** sırr-ı vahdetüñ
105. Gazel

3. Bu ne sırdur kimseye olmaz 'ayān
4. Görinür **her cāda** nūr-ı ṭal'atüñ
110. Gazel

her dem [18] Her zaman, her an, daima.

3. İde kullarına **her dem** fetḥ-i bāb
4. Gūş-ı cāna ire luṭfuñdan ḥiṭāb
2. Tuyuğ

21. Yoğ saña lāyık bir 'amel
22. **Her dem** işüm cürm ü zelev
4. Murabba

27. İfāza ide feyzin aña **her dem**
28. Diyelüm dem-be-dem eş-şükrü lillah
37. Murabba

3. Çün melā'ik dir ise **her demde** lā 'ilme lenā
4. Ğayr-ı mā 'allemtenāyi fehm iden dānāyi gör
39. Gazel

17. Eyle **her demde** Fenāyi'ye meded
18. Rū'yetüñ bābını aña kılma sed
41. Murabba

9. Āşiyān-ı kudse pervāz eylesün şeh-bāz-ı dil
10. Lā-mekān mülki hümāsın kılmağa **her dem** şikār
51. Gazel

5. Geçür bu ikilikden birlik iline irgür
6. Meşhūd olına **her dem** envār-ı cemāl-i yār
57. Gazel

11. Bülbül gibi murğ -ı dil **her demde** ider efgān
12. Gūş itdi ruḥuñ vaşfın kıldı özüni iṣār
57. Gazel

7. Āşiyān-ı aşla pervāz eylesün şeh-bāz-ı dil
8. Lā-mekān mülki hümāsın kılmağa **her dem** şikār
63. Gazel

9. Māh-ı nev gibi Fenāyi ideğör kesb-i kemāl
10. Ola ferḥunde şeref burcunda **her dem** fālümüz
86. Gazel

7. Bildi bu heft āyetüñ vechin tamām
8. Ḥatm-i Qur'an itdi zirā **her dem** ol
119. Gazel

3. İt müyesser cism ü cāna feyz-i aḫdesden naşib
4. Olalum **her dem** şırāt-ı müstaḫimde müstedām
135. Gazel

5. Bu cism ü cāna **her dem** zāhir olsun
6. Rumüz-ı külle yevmin hüve fī şe'n
158. Gazel

13. Yā ilahı bu Fenāyi kuluñuñ her ḥāline
14. Maḫz-ı faẓluñla i'ānet eyle **her dem** yā Mu'in
178. Gazel

3. Dil-i şeydā hemişe şāne gibi
4. Çeker **her demde** zülfüñüñ belāsın
183. Gazel

7. Şayarlar bir deme iki cihānı
8. Budur 'āriflerüñ **her demde** kārı
235. Gazel

9. Leb ü la'li hevāsına çeşmüm
10. Dökdi **her dem** bu dürr ü mercāmı
237. Gazel

7. Dem-be-dem kıl küntü kenzüñ sırrını 'ayna 'ayān
8. Nūr-ı zātüñ dıdeden **her demde** pinhān olmasın
150. Gazel

1. Ey cemālūñ lem'asından zerredür nūr āfitāb
2. Pertevinden zülfüñ āşüftedür **her dem** şehāb
21. Gazel

her gāh [1] Her zaman.

7. Bu dil kâni' degil bir kez şühūda
8. Murādı bu ki ihsān ola **her gāh**
186. Gazel

her hāl [1] Kesinlikle.

11. Yüz sürüp қаpuña geldük umaruz in'āmuñi
12. Reh-nümāmuz ola **her hāl** sırr-ı pāk-i muşţafā
10. Gazel

her ki [3] Her kim ki.

9. Cür'a-ı 'ışk-ı ezelden **her ki** nüş eyler bugün
10. Nefsini kıldı melāmet terk idüp nāmūs u 'ār
67. Gazel

7. **Her ki** keşretten geçüp oldı vücūdından hālāş
8. Vaḥdetüñ sırrın bulup ol Ḥaḳḳ'üñ envārın görür
68. Gazel

3. Yāri eyler müşāhede muḥaḳḳıḳ
4. **Her ki** bilür bu remz-i 'irfāni
237. Gazel

her kim [3] Hangi kimse ki.

9. Bu şüret-i ma'nünün fehm itdi me'ālin **her kim**
10. Olup özüne vāḳıf bildi nelerüz cānā
2. Gazel

13. Ey Fenāyi buldı ḥaḳḳāni vücūd
14. **Her kimün** özünde Ḥaḳḳ'üñ şevkı var
76. Gazel

9. Vişālün yād iden 'āşık 'aceb sevdāya düşmişdür
10. Cihān u cāni terk eyler düşer **her kim** bu sevdāya
196. Gazel

her kim ki [3] Hangi kimse ki.

17. İçse saḳāhüm cāmını maḥbūb elinden dil müdām
18. **Her kim ki** anuñ sākisi ol gözleri mest-ānedür
66. Gazel

3. Şeş cihetden bi-cihetdür ol Kerim
4. Tatdı **her kim ki** özünde zevkı var
76. Gazel

5. Ka'be-i nūr-ı cemālün itdi dā'im kible-gāh
6. Қаşlaruñ miḥrābına **her kim ki** ikrār eyledi
248. Gazel

her kime [1] Hangi kimseye.

1. Şems-i zātuñ zerresinden **her kime** irse ziyā
2. Selb olur gözinden anuñ muḥlaḳā 'ayn-ı sivā
6. Gazel

her kimün kim [1] Hangi kimsenin ki.

9. Cem' ü farkı cem' idüp irdi Fenāyi 'izzete
10. **Her kimün kim** muḳtedāsi sünnet ü Qur'an olur
45. Gazel

her kişi [1] Herkes.

11. Sālik ol bu neş'e-i dünyā-yı mütü rāhına
12. Lāḥıḳ olur **her kişiye** yoḥsa mevt-i iztirār
67. Gazel

her laḫza [2] Her an.

1. Ya'küb-ı dil itse n'ola **her laḫza** te'essüf
2. Dīdār-ı 'aziz eylemege başladı Yūsuf
26. Matla

23. İrişe ḳadrümüz **her laḫza** ḳadre
24. Şükür geldi yine māh-ı mübārek
39. Murabba

her ne [1] Hangi, hangi (şey ki).

1. 'Āḳıl iseñ zind ü 'ömre eyleme hergiz zarar
2. **Her ne** iderse kişi bil yine kendüye ider
11. Matla

her ne deñlü [2] Her ne kadar; ... ise de, -dir ama.

3. **Her ne deñlü** çok olursa ḳulda noḳşān u zelev
4. Zerre-i fazluñ efendi iki 'āleme yeter
69. Gazel

3. Baḫr-ı rahmet ḳaḫresi ḳurbında cümle yoḡ u var
4. **Her ne deñlü** çok olursa bizde cürm ile ḫaḫā
11. Gazel

her ne var [4] Tamamı; ne varsa.

9. Yemm-i cūduñla 'ademden buldı 'ālemler vücūd
10. Maḫz-ı ihsānuña muḫtāc **her ne var** arz u semā
10. Gazel

13. Fazl u cūduñ baḫrine yā Rabbi yoḳ ḫadd ü kenār
14. Ḳaḫresi besdür 'uşāt-ı mü'miniñe **her ne var**
16. Murabba

11. Zāhir ola **her ne var** arz u semā
12. Yā Eḫad ü yā Şamed ü yā Kerim
30. Murabba

7. Yir ü göge şıgmayan bu sehv ü taqşır **her ne var**
8. Zerre-i şemsi tecellişiyle mağfūr eyledi
243. Gazel

her nefes [14] Her an, her saniye, her vakit; süreklî.

3. Ve bî-yentîk lem'asından hişşe-dâr eyle bizi
4. Ola nûruñla münevver **her nefes**de bālümüz
86. Gazel

11. Fūrkatüñ nārına sūzān eyleme cān u dili
12. Hāşıl ola **her nefes**de rü'yet-i cānānemüz
87. Gazel

7. Diñle zerrāt-ı cihān tevḥīdi söyler **her nefes**
8. Vaḥdetüñ esrārına iki cihān ḥayrān imiş
88. Gazel

11. Vücūduñ kur'asın şal sāhibine
12. Ola tā **her nefes** ferḥunde fālūñ
104. Gazel

9. Hem-dem olduñ **her nefes** çün yār ile
10. Pes nedendür inkisāruñ ey göñül
122. Gazel

11. Beḳāsı yok geçer 'ömrüñ idersin **her nefes** zāyî'
12. Ḥayāt-ı bāki kesbine niçün olmayasın 'ācil
123. Gazel

1. Zā'il olsa dīdeden perde görtürdi anı cān
2. 'Ayn-ı 'ārifden anuñçün **her nefes** olmaz nihān
161. Gazel

9. Ger Fenāyî'ye şorarsañ sırr-ı vaḥdetden nişān
10. **Her nefes** tevḥīdi söyler cümle zerrāt-ı cihān
179. Gazel

5. Emr-i mütü emrine ey dil idegör imtişāl
6. Zāhir ola **her nefes**de dīdeye rāz-ı nihān
181. Gazel

13. Şem'-i ḥüsnin itdi sūzān ey Fenāyî şinede
14. Nār-ı 'ışka **her nefes** iḥrāk iden pervāneyi
200. Gazel

3. 'İşk meclisinde gelse fiḡāna o **her nefes**
4. Bezm ehli vecde ire ser-te-ser zi-ney
252. Gazel

1. Ādem'i bil Ādem'i bul Ādem ol
2. **Her nefes**de ḡdem ile hem-dem ol
119. Gazel

3. Cān u diller derdine kıl maḥz-ı faẓluñla devā
4. Zāhir ola **her nefes**de bize zū'l-fazle'l-'azīm
139. Gazel

9. Sebḳ-ı ḥüsnā maḥzeninden neş'e-dār it ḳalbümüz
10. Zāhir ola **her nefes**de lem'a-yı sırr-ı derün
171. Gazel

her şām u her şubḥ u seḫer [1] Her akşam ve sabah.

25. **Her şām u her şubḥ u seḫer**
26. Eyle Fenāyî'ye nazar
44. Murabba

her şey' [4] Var olanın hepsi, tümü; bütün nesnelere, bütün varlıklar.

7. 'Ubūr ide bu keşretten dil ü cān
8. Göre **her şey'**de tā ki sırr-ı vaḥdet
28. Gazel

3. Mā vesa'ñi lem'asından neş'e-dār it ḳalbümüz
4. Yüzüñi **her şey'**de görem dīde-i iḳān ile
189. Gazel

15. Ḳıl hidāyet cān u dil yek-sān ola
16. Görine **her şey'**de sırr-ı vaḥdetüñ
15. 110. Gazel

3. Mazhar-ı ḥaḳ olduḡyçün cümle eşyā ser-te-ser
4. Ol vecihden 'ārif olan gördi **her şey'**de kemāl
118. Gazel

hergiz [23] Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

9. Vuşlat-ı maḥbūb içün yoḡ it Fenāyî varuñı
10. Bulagör bir bāki devlet irmeye **hergiz** fenā
1. Gazel

7. Dehr-i dündan görmeye **hergiz** sitem
8. Faẓl ile luḡfını bî-pāyān ide
5. Tarih

7. Zāhidā öğretme ādābuñdan ehl-i vaḥdete
8. Bilmeyen ādāb-ı 'ışkı olmadı **hergiz** ediḅ
13. Gazel

1. 'Āḳıl iseñ zind ü 'ömre eyleme **hergiz** zarar
2. Her ne iderse kişi bil yine kendüye ider
11. Matla

5. Bu devāsız derde **hergiz** bulmadum cānā devā
6. Yārdan ḡayrı ider mi aña dermān ey ḫabīb
18. Gazel

11. Araya girmeye **hergiz** nüh eflāk
12. Kerem senden meded luḡf ıssı Raḥmān
25. Murabba

11. 'İd-i vaşluña irişen görmedi **hergiz** memāt
12. Buldılar baḳı ḥayātı didiler ni'me'l-me'āb
23. Gazel

1. Bilmedüñ **hergiz** gönül sırr-ı nihānuñdan haber
2. Bu vücūduñ 'ālemine kılmaduñ bir kez naẓar
62. Gazel

5. Āşiyān-ı ẓudse pervāz eyleye şeh-bāz-ı dil
6. İre bir mülke ki **hergiz** olmaya leyl ü nehār
74. Gazel

9. Olmadı **hergiz** ħumārı lā-yezālī ħamrınıñ
10. Bāde-i ħubb-ı ezelden mestdür mestānemüz
84. Gazel

1. Gönül virme fenā mülke devām ile beķası yok
2. İriş ol mülk-i bākīye k'anuñ **hergiz** fenāsi yok
95. Gazel

5. Ẕalb-i Mūsā'ya iriše min-ledünnādan ħaber
6. Gelmeye **hergiz** derūna Ĥızr-veş hāzā firāk
98. Gazel

9. Sa'y it ey dil cihānda kāmīl ol
10. **Hergiz** irmez zevāle bil ki kemāl
117. Gazel

5. Kā'inātdan yoğ iken **hergiz** nişān
6. Levḥ-i dilde yazdı ħubbuñı ẓalem
133. Gazel

7. İki 'ālem ẓuyūdından ħalāş it
8. Aradan ref' ola **hergiz** in ü ān
158. Gazel

1. Görmedi mişlini **hergiz** ins ü cān
2. Ĥüsnine taḥşin ider iki cihān
159. Gazel

9. Yir ü gökden cān u dil ide 'ubūr
10. Ẕalmaya arada **hergiz** in ü ān
169. Gazel

1. Nefs elinde bizi yā Rab kıılma fazluñla zebūn
2. Olmayavuz tā ki **hergiz** rāğīb-ı dünyā-yı dūn
171. Gazel

3. Devāsın bulmadum **hergiz** bu derdüñ
4. Meger kendümi kıılam pāre pāre
203. Gazel

5. Ezeldendür bidāyeti cihāna şığmadı **hergiz**
6. Bu ma'nīdendür 'uşşāķuñ mekānı lā-mekān oldı
239. Gazel

7. Ẕalmadı **hergiz** vişāl-i bezm-i yāre iştiyāk
8. Luḫf u ẓahrın dem-be-dem 'uşşāķa yek-sān eyledi
257. Gazel

13. Baḫr-ı bī-pāyāna ġarḫ it ey Fenāyī ẓatreñi
14. Ẕalmaya **hergiz** arada zenb-i fāniden eşer
44. Gazel

5. Şeş cihetden iriše cāna ħitāb-ı müsteḫāb
6. Dinile kim saña **hergiz** leyse min mevṫin ḫazer
62. Gazel

herkes [1] Kim varsa hepsi, mevcut olan bütün insanlar.

9. **Herkese** it merāmını i'tā
10. Bu Fenāyī ġarībe ilāh yiter
71. Gazel

hevā [14] (Nefisten gelen) Arzu, iptilā.

17. Ortaķ olup şeyṫān u nefis
18. Olur **hevā**ya pūr-heves
4. Murabba

5. Ref' ola dilden her **hevā**
6. Gide naẓardan mā-sivā
13. Murabba

3. Güzer ide dil ü cān her **hevā**dan
4. 'İnāyet eyle Allah'um meded it
28. Murabba

7. Zi-ḫāk ü nār u **hevā** āteş güzer kerd
8. Beher ki güyend an-rā çönānest
30. Gazel

5. Geçür fazluñ ile ġayrı **hevā**dan
6. Ĥalāş ola gönül ẓayd-ı sivādan
31. Murabba

3. Nedendür terk idüp Hū'yı **hevā**ya ẓānı' olmuşsın
4. İçerseñ cām-ı Hū'dan içki bu ħamruñ ħumārı yok
95. Gazel

1. Ĥalāş olurdu dil cümle **hevā**dan
2. Ĥitāb-ı irci'ī irse Ĥudā'dan
154. Gazel

1. Geçür bālümüzi ħubb-ı sivādan
2. Ĥalāş ola ki sālīk her **hevā**dan
141. Gazel

3. Geçüp nefsuñ **hevā**sından hevā-yı hūda pervāz it
4. Ki tā sırr-ı hüviyyetden irişsün feyż-i Raḫmāñi
231. Gazel

5. Bu ḫāk ü āb ile nārnuñ **hevā**sından gönül geçdi
6. Hümā-yı hū vü yā hūnuñ hevāsında nihān oldı
245. Gazel

5. Bu ḫāk ü āb ile nārnuñ hevāsından gönül geçdi
6. Hümā-yı hū vü yā hūnuñ **hevā**sında nihān oldı
245. Gazel

7. Geh ḫicāz ider nevāsın ġāhi 'uşşāķ u 'ırāk
8. Gösterür işnā aşerden ol **hevā**yı sūnbūli
230. Gazel

9. Leb ü la'li **hevâs**ına çeşmüm
10. Dökdi her dem bu dürr ü mercânı
237. Gazel

9. Hümâ-yı hû vü yâ hûnuñ **hevâs**ında idem pervâz
10. Güzer eyleye fazluñla dil ü cân kân-ı imkânı
253. Gazel

hevâ ile heves [1] Gelip geçici ve dünyaya dair olan her şey.

9. **Hevâ ile heves**den çekmeyen ser
10. Yeler bî-hûde seyre serseridir
42. Gazel

hevâ-yı hû [1] "Hû" aşkı, Allah aşkı.

3. Geçüp nefsuñ hevâsından **hevâ-yı hûda** pervâz it
4. Ki tâ sırr-ı hüviyyetden irişsün feyz-i Raḥmânî
231. Gazel

hevâ-yı hû vü yâ hû [1] "Hû ve "yâ hû" nun arzusu [Hû Allah isminin kısaltılmış şeklidir] .

5. **Hevâ-yı hû vü yâ hû**nuñ hümâsın
6. N'ola şeh-bâz-ı dil itse şikârı
263. Gazel

hevâ-yı lâ-mekân [1] Mekânsız gökyüzü.

11. Buldı ʔizzet irişenler sâyesine ʔarîfûñ
12. Kim **hevâ-yı lâ-mekân**da her biridir bir hümâ
5. Gazel

hevâ-yı nefis [1] Nefis istekleri.

11. Ne mümkindür semâ'-ı ḳudse pervâz
12. **Hevâ-yı nefis** elinden kim zebûndur
52. Gazel

heves [1] Gelip geçici arzu, devamlı olmayan istek.

1. Neseble iftiḥâr itmek **heves**dür
2. Fülân ensâb ehl-i 'aḳla besdür
7. Matla

heybet [1] İnsanda korku ve saygı duygusu uyandıran etkili görünüş, ululuk, azamet; bir şey karşısında hissedilen korku ile karışık saygı duygusu.

39. Dîñ-i bâḳî içre şol deñlü şalâbet kıldı kim
40. **Heybet**inden zıllımı görse ider şeyṭân ḥazer
1. Kaside

hezâr [12] Çok güzel öten, sesinin güzelliğiyle meşhur küçük kuş, bülbül.

5. Ḳadîmî âşiyânına 'urüc itse n'ola bülbül
6. **Hezâr**uñ güllere zârı vişâline recâdur hep
20. Gazel

3. Gül-'izâr-ı vuşlatuñ hem-demi olduñ çün **hezâr**
4. Dem-be-dem ol verd-i bî-hemtâya efgânüñ nedür
61. Gazel

5. Mübtelâ-yı ḥâr-ı ḥicrân olmadan eyle ḥalâş
6. Gülşen-i küyuñda güyâ ola cânum çün **hezâr**
63. Gazel

7. Verd-i bî-hemtâ içündür 'andelîbüñ nâlesi
8. Gice gündüz ol gül-i bî-ḥâre zâr eyler **hezâr**
67. Gazel

7. **Hezâr**uñ râzını güş idicek gül
8. Yolına eyledi varımı işâr
70. Gazel

3. Gel gülistân seyrin eyle çık kafeşden ey **hezâr**
4. Cennet-i ḳudse 'urüc it bulasın me'vâ-yı 'ışḳ
92. Gazel

7. Fûrḳate düşüp itme **hezâr** nâle vü zârı
8. Gül mevsimidür vechine anuñ nigerân ol
116. Gazel

7. Ol gül-i bî-ḥâra zâr eyler **hezâr**
8. Zârını güş it hezârüñ ey göñül
122. Gazel

7. Ol gül-i bî-ḥâra zâr eyler **hezâr**
8. Zârını güş it hezârüñ ey göñül
122. Gazel

7. **Hezâr**uñ nâlesin güş idicek gül
8. Bu yüzden keşf-i râz eyler hezâre
203. Gazel

7. Hezârüñ nâlesin güş idicek gül
8. Bu yüzden keşf-i râz eyler **hezâre**
203. Gazel

13. Fenâ gülzârına cânâ **hezâr** olma gül-i mesrûr
14. Senüñ gîbinüñ uçmışdur bu gülzârüñ hezârânı
229. Gazel

hezâr [3] Bin sayısı.

7. Nesi var bir avuç ḥâküñ cenâb-ı Ḥazret'e lâyıḳ
8. Hemân rûy-ı siyâh ile **hezâr** sehv ü ḳuşûrum var
47. Gazel

3. Şiddet-i fûrḳatde çekdiyse **hezâr** derd ü belâ
4. İrgürüp maṭlûba âḥir vâşıl-ı yâr eyledüñ
102. Gazel

7. Ruḥuñ gülzârınuñ büyına bu cân
8. Çeker bülbül gibi zâr-ı **hezârı**
240. Gazel

hezārān [9] Binlerce, pek çok.

1. Şaķın aldanma naķşına bu ‘ālem gūlsitānınınū
2. Senūñ gibinūñ ey būlbūl uçurmuşdur **hezārānūñ**
19. Matla

3. Kañı burcın aķterisin bilsem ey meh-rū seni
4. Menzilūñ ‘ālī **hezārān** kevkeb-i seyyāreden
144. Gazel

9. La’l-i nābuñ n’ola dökse her nefesde ķanımı
10. Kıanda gördūñ şorıla bir ķan **hezārān** ķan iķin
151. Gazel

7. Cemālūñ gülşenine būlbūl-i cān
8. **Hezārān** nāle eyler her seher-gāh
197. Gazel

9. Cemālūñ gülşeninde būlbūl-i dil
10. **Hezārān** āh ile başlar fiğāna
198. Gazel

13. Fenā gūlzārına cānā hezār olma gül-i mesrūr
14. Senūñ gibinūñ uçmuşdur bu gūlzārūñ **hezārānı**
229. Gazel

5. Fenā gūlzārına cānā hezār-veş olma gel mesrūr
6. Senūñ gibinūñ uçmuşdur bu gūlzārūñ **hezārānı**
253. Gazel

1. Yā ilāhī nār-ı ‘işķuñ cānı sūzān eyledi
2. Būlbūl-āsā nālesin verde **hezārān** eyledi
257. Gazel

9. Gör **hezārān** kafesinde bir būlbūl
10. Bu ‘anāşırda ol nihān oldı
259. Gazel

hezār-veş [5] Būlbūl gibi.

3. **Hezār-veş** dem-be-dem cūş it
4. Diğil yā hū vū yā men hū
26. Murabba

1. Dü ‘ālem gül-‘izārını firāķuñ ‘ayna hār eyler
2. **Hezār-veş** verd-i bī-ḥāra fiğānın şad hezār eyler
64. Gazel

7. Koķup vaḥdet gülün mışr-ı vüçüdda
8. **Hezār-veş** ol güle feryāda geldük
112. Gazel

9. **Hezār-veş** ol gül-i bī-ḥāre zār ol
10. Bilem dirseñ eger zār-ı hezārı
250. Gazel

5. Fenā gūlzārına cānā **hezār-veş** olma gel mesrūr
6. Senūñ gibinūñ uçmuşdur bu gūlzārūñ hezārānı

253. Gazel

hiç [6] Yok denecek kadar az olan; ehemmiyetsiz, değersiz;Kat’iyen, asla.

1. Zāhidūñ **hiç** oldı zerķi **hiç** vardı tã’ati
2. Başladı Yāsīn’e şimdi kimse gelmez yasına
32. Matla

7. Ḥarre Mūsā neş’esinden oldı şad pāre göñül
8. Şabr ider mi **hiç** tecellī nūrına yā Rabbi Ṭūr
65. Gazel

3. Senden alur feyzi cümle kā’ināt
4. Kābil-i iḥsān mıdır **hiç** ni’metūñ
105. Gazel

9. Kāl ü ḥāle gelmeyen mā’nā olur mı **hiç** beyān
10. Evvel ü āḫirümüz yek-sān ide ol pādīşāh
193. Gazel

3. Pāyına yüz sürmege mümkün mi **hiç**
4. Lā-mekān mülkini kıldı cilve-gāh
207. Gazel

1. Zāhidūñ **hiç** oldı zerķi **hiç** vardı tã’ati
2. Başladı Yāsīn’e şimdi kimse gelmez yasına
32. Matla

hiçe şaymak [1] Hiç önemsememek ve değer vermemek.

9. İki ‘ālem ‘izzetini **hiçe şay**
10. Bārī’nūñ kullarına tevfiķi var
76. Gazel

hiçāb [48] Perde, örtü, engel, hail.

7. Ref’ it aradan **hiçābı** ķalbümüz bulsun sürür
8. Her murādı sen virirsin yā mucībe’s- sā’ilīñ
1. Murabba

25. Vuşlat-ı Ḥaķ oldı ķünkü mūntehā mi’rācına
26. Geçdi yetmiş biñ **hiçābı** ol kelemḫin bi’l- başar
1. Kaside

1. Ara yerden cāna ref’ ola **hiçāb**
2. Göre göz envārını bī-irtiyāb
2. Tuyuğ

17. **Hiçābı** ref’ idüp göster liķāyı
18. Güzer eyleye dil arz u semāyı
3. Murabba

17. Arada ķalmasun varlık **hiçābı**
18. Görem zerrede nūr-ı āfitābı
6. Murabba

29. Kulluğın ‘ābid ider dā’im hisāb
30. Olısdur zāhide zūhdi **hiçāb**
10. Murabba

15. Ref' ola 'ayn-ı 'alîlümnden **hicâb**
16. Rü'yetüñle didemüz eyle münîr
12. Murabba

1. Şubh-ı vaşluñ tal'atından t̄ali' ola âfitâb
2. Leyl-i fūrkat zâ'il olup qalmaya dilde **hicâb**
14. Gazel

3. Lî me'allâh lem'asından eyleye sırra 'atâ
4. Leyl-i fūrkat zâ'il olup qalmaya dilde **hicâb**
14. Gazel

1. Aç cemâlün perdesin ref' ola 'uşşâka **hicâb**
2. T̄ali' ola maṭla'-ı feyz-i ezelden âfitâb
15. Gazel

1. Maṭla'-ı feyz-i ezelden t̄ali' oldı âfitâb
2. Leyl-i fūrkat zâ'il oldı qalmadı dilde **hicâb**
16. Gazel

13. Yüzünden luṭf ile ref' it niḳâbı
14. Aradan çâk ola varlık **hicâbı**
17. Murabba

9. Ref' ola vechüñden niḳâb
10. Qalmaya arada **hicâb**
19. Murabba

21. 'Arūs-ı ma'na ref' idüp **hicâbın**
22. Oḳısun cān u dil ḥüsnün kitâbın
20. Murabba

5. Evvel âḥir çünki sensin cümleden maḳşūd olan
6. Şems-i vechüñ seyr ider lâkin seḥâb âhın **hicâb**
21. Gazel

3. Niçe bir nâr-ı celâle cān u dil sūzān ola
4. Aç cemâlün perdesin 'uşşâka ref' eyle **hicâb**
23. Gazel

1. Aç cemâlün perdesin 'uşşâka ref' ola **hicâb**
2. Zâhir ola maṭla'ından tā ki nūr-ı âfitâb
24. Gazel

1. Aç cemâlün perdesin 'uşşâka olsun fetḥ-i bâb
2. Ref' olup benlik aradan qalmaya dilde **hicâb**
26. Gazel

9. Yazup ezelde nüshasın ḳondurdu bâda noḳtasın
10. Ḳodı dü 'âlem ḡuşşasın qalmadı arada **hicâb**
27. Gazel

21. 'Arūs-ı ma'na ref' ide **hicâbın**
22. Oḳuyam dâ'imâ ḥüsnün kitâbın
28. Murabba

3. Geçür zulmāni nūrāñj **hicâbı**
4. İrişe sırrumuza nūr-ı Vehhâc

32. Gazel
9. Aradan ref' iden muṭlaḳ **hicâbı**
10. Görür zerrede nūr-ı âfitâbı
36. Murabba

5. Aç vech-i ma'niden kitâb
6. Qalmasun arada **hicâb**
43. Murabba

1. Ḳulluḡın 'âbid ider dâ'im ḥisâb
2. Olıardur zâhıde zühdü **hicâb**
48. Matla

5. 'Arūs-ı ma'na ref' itsün **hicâbın**
6. Kitâb-ı ḥüsnüñi dil ide ezber
55. Gazel

5. Cemâlünden gider luṭf it **hicâbı**
6. Celâlün âteşine ḳılma iḥrâḳ
99. Gazel

5. Aç cemâlün perdesin ref' eyle 'uşşâka **hicâb**
6. Zâhir ola ol vecihden cāna elṭâf-ı celîl
114. Gazel

13. Cān u dilden işiḡüñde ḳul olan görmez **hicâb**
14. Bende-i ḥâşşuñ odur kim aña tiryâḳ ola sem
134. Gazel

7. Maḥv idüp cümle **hicâbı** ḡaybuñı 'ayn ideḡör
8. Tâ fezâ-yı lâ-mekānda ḳurmaḡa cāna ḥıyām
135. Gazel

3. Ey şabâ ref' it **hicâbı** ol gül-i bî-ḡârdan
4. Bülbül-i bâḡ-ı belānuñ kârı eḡḡān olmasun
150. Gazel

13. Verd-i bî-ḡâruñ **hicâbın** ey şabâ ref' eyle kim
14. Bülbül-i bâḡ-ı belānuñ kârı eḡḡān olmasun
150. Gazel

5. Ref' idüp zâhid **hicâbı** gel hüviyyet ḥâşıl it
6. Zâyi' itme naḳd-i 'ömri al ḡaber iḡvāndan
173. Gazel

3. 'Arūs-ı ma'na ref' ide **hicâbın**
4. Ola eşyāda envāruñ nümâyān
174. Gazel

5. 'Arūs-ı ma'na ref' idüp **hicâbın**
6. Dile 'arz eyledi çeşm-i elâsın
183. Gazel

3. Bizizlik **hicâbı**ndan ḡalâş it
4. Senüñle varalum sen yāre senden
184. Gazel

3. Gider benlik **hicâbı**nı aradan
4. Vücüdüm zenbine estaḡfir'ullâh
199. Gazel

5. 'Arūs-ı ma'na ref' itsün **hicābı**
6. Efendi maẓhar it nūr-ı cemāle
201. Gazel

1. Celālūñ nārını yā Rab cemālūñe **hicāb** itme
2. Ğarīb-i müstemendūñe bu vech ile 'itāb itme
211. Gazel

13. Açıdı vechinden **hicābın** çün Fenāyī āfitāb
14. Zerresiyle cümle mevcūdātı rahşān eyledi
257. Gazel

3. Şühūd-ı nūr-ı vaḥdetden irişe cānuma feyzūñ
4. **Hicābı** aradan ref' it gerek zūlmāni nūrāñi
258. Gazel

11. 'Arūs-ı ma'nā ref' ide **hicābın**
12. Ola zāhir ki tā sırr-ı meşāni
267. Gazel

1. Gider zūlmāñi nūrāñi **hicābı**
2. Görem zerrede nūr-ı āfitābı
268. Gazel

3. Güzer eyleye dil bu ism ü resmi
4. 'Arūs-ı ma'na ref' ide **hicābı**
268. Gazel

7. Geçür zūlmāni nūrāñi **hicābdan**
8. Bizi 'avķ itmeye ğaflet menāmi
271. Gazel

13. Fenāyī bendeñe ref' it **hicābı**
14. Ḥaķıķıçe bile ma'nā-yı insāni
287. Gazel

11. Ķalbi anuñ görmedi ğaflet **hicābın** bir nefes
12. Anuñ için didi Ḥaķ ḥaķķında māzāĝa'l-başar
1. Kaside

9. Açı cemālūñ perdesin 'uşşāka ref' ola **hicāb**
10. Zāhir ola şeş cihetden dıdeye 'ayn-ı liķā
8. Gazel

7. Bizi bizlik **hicābından** ḥalāş it
8. Görine nūr-ı vechūñ cāna her cā
4. Gazel

hicāb [1] Utanma, sıklıma, mahcūbiyet.

7. Zihī necm-i sa'ādet kim anuñ biddār ola baḥtı
8. Yüzünden perde ref' olup güneş çıķa **hicābından**
165. Gazel

hicāb-ı zūlf [1] Saç perdesi; yüzü örten saç.

5. **Hicāb-ı zūlfüni** ref' it yüzünden
6. Şeb ü rüzumuz ola ķadr ü a'yād

35. Gazel

hicāz [2] Mûsikîmizde hicaz dördlüsü ve rast beşlisinin birleşmesinden meydana gelen ve düĝah perdesinde karar kılan, çok yaygın basit makamlardan biri.

7. Bülbül-i bāĝ-ı belānuñ kārı efgān olmasun
8. Geh **hicāz** eyle nevāñi ĝāhi 'uşşāka 'ırāķ
98. Gazel

7. Geh **hicāz** ider nevāsın ĝāhi 'uşşāķ u 'ırāķ
8. Gösterür işnā aşerden ol hevāyı sünbülü
230. Gazel

Hicāz [1] Arap Yarımadası'nda günümüz Suudi Arabistan'ının batısında bir bölgedir. Hicaz kelimesi Arapça'da "engel, bariyer" anlamına gelir. Kızıldeniz boyunca kuzeydeki Ürdün'den güneydeki Asir bölgesine doğru uzanır. Hicaz bölgesi, kutsal şehirleri Mekke ve Medîne'yi ihtivâ ettiği için İslâm âleminde önemli bir yere sâhiptir.

9. Eyle 'uşşāka nevāñi rāstdan
10. Ķo 'ırāķ ile **Hicāz**'ı ey dede
202. Gazel

hicrān [2] Ayrılık, ayrılık acısı.

1. Nār-ı hicrāna dilerseñ cāni sūzān olmasun
2. Vāşıl ol bir yāre kim şānında **hicrān** olmasun
150. Gazel

13. Çün Fenāyī senden özge bildiğüm yoķdur vücūd
14. Derd ü dermān vaşl **hicrān** oldı yek-sān bu gice
214. Gazel

hicret-i dār-ı fenā [4] Fani, sonlu evden, dünyadan göç.

5. Yār-ı bāķi için itdi **hicret-i dār-ı fenā**
6. Mā vesa'nı nüktetin zevķ eyledi bı-irtiyāb
17. Gazel

15. Yār-ı bāķi ķaşdına kııl **hicret-i dār-ı fenā**
16. İster iseñ ey Fenāyī zāt-ı pāke intisāb
24. Gazel

11. **Hicret-i dār-ı fenā** kııl vech-i bāķi yādına
12. Hazihi cennātü 'adnin dinile ni'me'l-ķarār
74. Gazel

7. Vech-i bāķi için iden **hicret-i dār-ı fenā**
8. Cānını şükrāne virür vaşlına cānānenüñ
107. Gazel

hidāyet [1] Doğru yol, hak yolu, Müslümanlık.

21. Derd ile girse kim yola
22. Oldı **hidāyet** ol ķula

11. Murabba

hidāyet etmek, eylemek, kılmak [18] Doğru yolu göstermek.

23. **Ƙıl hidāyet** irişe dem tā deme
24. Rū'yetüñle dıdemüz eyle münır
12. Murabba

1. Zihî devlet zihî 'izzet sa'âdet
2. **İde** bir Ƙıluna Mevlā **hidāyet**
31. Gazel

15. **Ƙıl hidāyet** cān u dil yek-sān ola
16. Görine her şey'de sırr-ı vahdetüñ
110. Gazel

11. Şırāt-ı müstakıme **Ƙıl hidāyet**
12. İrişe hazrete rāh-ı reŝādum
136. Gazel

11. Şırāt-ı müstakıme **Ƙıl hidāyet**
12. Yine her müşkili sen eyle āsān
174. Gazel

7. Şırāt-ı müstakıme **Ƙıl hidāyet**
8. Yolumuz ire tā rāh-ı reŝāda
206. Gazel

5. Görüp bilmegi **Ƙıl** bize **hidāyet**
6. Hāƙıƙat üzre eŝyāyı kemāhî
232. Gazel

9. Fenāyi derd-mende **Ƙıl hidāyet**
10. Hemān envār-ı dıdār ola ƙaŝdı
272. Gazel

19. Fenāyi ƙuluña **eyle hidāyet**
20. Ola esrāruña vāƙıf kemāhî
275. Gazel

3. Şırāt-ı müstakıme **Ƙıl hidāyet**
4. Delîl eyle habîbüñ Muŝtafā'yı
277. Gazel

3. Şırāt-ı müstakıme **Ƙıl hidāyet**
4. Delîl eyle habîbüñ Muŝtafā'yı
277. Gazel

11. **Hidāyet eyle** sulţānum
12. Tamāma irsün iŝsānuñ
18. Murabba

1. Hāriñ-i vaŝluña ƙıl bizi maħrem
2. Kerem luţf u **hidāyet eyle** yā Rab
27. Murabba

11. Şu'ā'-ı ƙal'atüñ ƙıtuñ cihānı
12. Kerem luţf u **hidāyet eyle** yā Rab
27. Murabba

17. **Hidāyet it** Fenāyi'ye ilāhî

18. Göre her şey'de tā nūr-ı ilāhı

17. Murabba

1. **Hidāyet it** şırāt-ı müstakıme
2. 'İnāyet eyle sulţānum meded it
20. Murabba

7. **Hidāyet it** şırāt-ı müstakıme
8. Delîlümüñ ola Allah u hādî
285. Gazel

7. **Hidāyet ƙıl** şırāt-ı müstakıme
8. İre sırr-ı habîbe tā ki rāhum
137. Gazel

hikmet [1] Cenābıhakk'ın her şeyi yerli yerince yaratma, her şeyi lâyık olduğu yere koyma sırrı, âlemin insanlar tarafından anlaşılamayan gizli amacı; Allah'ın kulun kalbine eŝyânın hakîkati hakkında koyduğu, akılla elde edilemeyen kalbî ilim, eŝyânın hakîkatini olduğu gibi bilme; Tanrı ile kâinat, insanla âlem arasındaki bağları, âlemlerle ilgili gerçekleri kavrama ilmi, ledün ilmi; bir şeyin oluşundaki akıl erdirilemeyen sebep, gizli sebep.

3. 'Aƙıl irmez anuñ **hikmet**lerine
4. Meger ol kim Hāƙ ile āŝinādur
59. Gazel

hılāf [1] Zıtlık, ihtilaf.

33. Gerçi vardur nās beyninde hılāfetde **hılāf**
34. Şāh-ı kevneyn anı ta'yın itdi oldur mu'teber
1. Kaside

hılāfet [2] Hz. Muhammed'den sonra onun vekili, din ve dünya işlerinde bütün müslümanların önderi, aynı zamanda devletin başı olan zâtın görevi ve makâmı.

33. Gerçi vardur nās beyninde **hılāfet**de hılāf
34. Şāh-ı kevneyn anı ta'yın itdi oldur mu'teber
1. Kaside

41. Bil anuñ islāmı ile zāhir oldı iş bu dın
42. Hem ƙamu a' dāsına buldı **hılāfet**de zafer
1. Kaside

hılāl [7] Ayın ilk günlerinde aldığı yay şekli, yeni ay.

5. Şeref burcında bedr olup **hılālî**
6. Ola baħtı anuñ gün gibi raħŝān
3. Tarih

11. Şeref burcunda bedr olup **hılālî**
12. Ziyāsına irişmeye kesāfet
6. Tarih

9. Umaruz fetħ ola sırr-ı mu'ammā
10. Semā-ı dilde bedr eyle **hılālüm**
7. Gazel

7. Şeref burcında bedr eyle **hılālî**
8. İre evc-i kemāle tā ki māhum

132. Gazel

1. Döndü bu cismüm **hiläle** ol meh-i tábân için
 2. Geçdi dil cân u cihândan sohbət-i cânân için
151. Gazel

9. Şeref burcında bedr eyle **hilâlüm**
 10. Koma noşsân ile irgür kemâle
187. Gazel

9. Kamer devrinde bedr olsa **hilâli** n'ola ol mâhuñ
 10. Cihât-ı sitti selb idüp gûzer itdi müsemmäya
204. Gazel

hilâl-âsâ [2] Hilal gibi.

5. Şeref burcunda bedr ola dem-â-dem tâli'-i bahtı
 6. **Hilâl-âsâ** terakkiye ola 'üvnân-ı 'Osmânî
2. Tarih

5. **Hilâl-âsâ** 'urüc iden semâ-ı evc-i maşşûda
 6. Kamer devrinde hâver-veş görür ol mâh-ı tábânı
228. Gazel

hil'at [3] Pâdişahlar ve vezirler tarafından birine iltifat veya mükâfat olarak giydirilen, kürklü veya işlemeli kıymetli kaftan.

7. Tâc olupdur pes le'amrük **hil'ati** levlâk anuñ
 8. Oldı illâ rahmeten li'l- 'âlemîn aña kemer
1. Kaside

23. Ol giyer tâc-ı şefâ'at hem kabûlüñ **hil'atin**
 24. Şol zamânda kim hâlâyık ideler eyne'l- mefer
1. Kaside

3. Emr-i küñle bunca mevcûda geyürdüñ **hil'ati**
 4. Zerre-i nâ-çize kılsañ n'ola vaşluñı 'ağâ
1. Gazel

hilkat [3] Yaratma, yaratılma, yaratılış; yaratılıştan gelen, sonradan kazanılmayan hal, tabiat.

7. İtmedür pergâr-ı vahdetle dü kevnî der-ğarem
 8. **Hilkat**-i hâk ile nâr u bād ile mâdan ğarâz
90. Gazel

5. Küntü kenz esrârıñ güş eyleyügör remzini
 6. **Hilkat**-i ins ile cinden bu imiş maşşûd hemân
161. Gazel

3. Aşsen-i taqvimde bulduğ **hilkat**-i insânî biz
 4. Şüreti koyup bir oldı cismümüz ma'nâ ile
190. Gazel

hilm [1] Huy yumuşaklığı, yumuşak huyluluk.

7. Bu 'aql u 'ilm ü **hilm** ü hulk senüñ şânuñda nâzıldür

8. Vişâlüñ genc-i bî-pâyân zuhûruñ cân-ı eşyâdur

38. Gazel

himmet [2] Mânen büyük kimselerin, ermişlerin dilediklerini yerine getiren mânevî gücü, mânevî yardımı, lutfu.

9. Başdı çünki **himmet** ile şadr-ı 'uzmâya kâdem
 10. Tidi târihin Fenâyi maqdemüñüz hayr ola
7. Tarih

13. Mâ-sivâ resmini ey dil kıl hebâ
 14. Aşiyân-ı kudse eyle **himmetüñ**
110. Gazel

hisâb [6] Sayılara âit kural ve işlemlerden bahseden ilim, aritmetik; bilinen veya kabul edilen sayı ve değerler üzerinde matematik işlemlerin yapılması işi.

29. Kulluğın 'âbid ider dâ'im **hisâb**
 30. Olsardur zâhide zühdi hicâb
10. Murabba

1. Kulluğın 'âbid ider dâ'im **hisâb**
 2. Olsardur zâhide zühdi hicâb
48. Matla

19. Luğf-ı bî-pâyânuña yokdur **hisâb**
 20. Va'de-i vaşluñla mesrûr it bizi
42. Murabba

3. Bilenler hâsibü remzin vücûdun eyledi ifnâ
 4. Beğâ-yı lem-yezel bulup **hisâb**ın bî-şümâr eyler
64. Gazel

9. Çeküp gufrân-ı 'afv hattuñ Fenâyi'nüñ hatâsına
 10. Anuñ her hayr u şerrine su'al ile **hisâb** itme
211. Gazel

5. Olalum hâsibü emrine maşhar
 6. İki 'âlemde gösterme **hisâbı**
268. Gazel

hişâr-ı ten [1] Vücut kalesi.

9. Fenâyi câmi'-i mısır-ı vücûdda cum'ayı kıldı
 10. **Hişâr-ı tende** şüretde görünür özge şürum var
47. Gazel

hişşe [4] Pay, nasip.

17. Devr-i elestd e **hişşesin**
 18. 'İşk ile itdi kışşasın
11. Murabba

1. Surâdık ref olıcağ muhtecibden
 2. İrişür **hişşe** ve'scud va'kterib den
148. Gazel

1. Süradık ref olıcağ muhtecibden
2. İrişür **hişşe** ve'scud va'kterib den

182. Gazel

7. İrişe **hişse** ve'scud va'kteribden
8. Saña idem ku'üd ile kıyâmı
270. Gazel

hişse-dâr etmek, eylemek [4] Hisse sahibi, ortak yapmak.

5. **Eyle** etmemtü 'aleyküm ni'metinden **hişse-dâr**
6. Kıl müyesser iki 'âlemde devâm-ı ni'meti
223. Gazel

13. Sebķ-i ħüsnâ maĥzeninden **hişse-dâr eyle** bizi
14. Senden olur yine saña yâ ilahî fetĥ-i bâb
24. Gazel

3. Ve bî-yentîk lem'asından **hişse-dâr eyle** bizi
4. Ola nûruñla münevver her nefesde bälümüz
86. Gazel

11. Vehüve ma'küüm lem'asından **hişse-dâr it** cânumuz
12. Raĥmetüñden umaruz yek-sân ola bu'd u ĥarĥ
13. Gazel

hişse-pezir [1] Pay, hisse alan.

11. Faķru fahrîden olan **hişse-pezir**
12. İki 'âlemde n'ider ol cāhı
276. Gazel

ĥitâb [10] Sözüñ bir kimseye yöneltildiğini anlatmak için kullanılan seslenme sözü.

5. İrişelden güş-ı hüşa yevm-i mişâķdan **ĥitâb**
6. Levĥ-i dilde ketb idüpdür nâmuñı dest-i ĥazâ
1. Gazel

5. Nefs elinden vir ĥalâş ĥalbe gelsün itmi'nân
6. İrci'iden güş-ı cāna ire luĥfuñdan **ĥitâb**
5. 14. Gazel

3. İde ĥullarına her dem fetĥ-i bâb
4. Güş-ı cāna ire luĥfuñdan **ĥitâb**
2. Tuyuĥ

13. Maĥla'ından ĥâli' ola âfitâb
14. İrişe bî-vâşita cāna **ĥitâb**
12. Murabba

5. Kıldı İsmâ'il-veş dost yoluna varın fedâ
6. İrdi sırr-ı eslemâdan güş-ı cānına **ĥitâb**
15. Gazel

1. Ĥarre Mûsâ lem'asından irdi ĥün sırıa **ĥitâb**
2. Ĥâli' oldu maĥla'ından cāna nür-ı âfitâb
23. Gazel

5. Bâde-i ĥubb-ı ezelden mest it 'uşşâķı müdâm
6. Sem'-i cāna irişe tâ vech-i luĥfuñdan **ĥitâb**
26. Gazel

7. Ve in min şey' **ĥitâb**ımı idüp güş
8. İştidi zıkr-ı Ĥaķķ'ı her lisândan
155. Gazel

5. Gel ey bülbül ĥo bî-hüde fiĥâmı
6. **Ĥitâb** işit saña senden ĥarĥbden
182. Gazel

9. Fevķa eydihim **ĥitâb**ın ĥün Fenâyi kıldı güş
10. Ĥarĥ idüp resm-i sivâyı yudı özinden eli
230. Gazel

ĥitâb-ı irci'î [1] "Dön" hitabı: Ey huzura kavuşmuş insan! Sen O'ndan hoşnut, O da senden hoşnut olarak Rabbine dön. (Seçkin) kullarım arasına katıl ve cennetime gir! (Fecr9/27-30) ayetlerinden iktibastır.

1. Ĥalâş olurdı dil cümle hevâdan
2. **Ĥitâb-ı irci'î** irse Ĥudâ'dan
154. Gazel

ĥitâb-ı müsteĥâb [6] Güzel seslenişler, güzel sözler.

5. İre cāna **ĥitâb-ı müsteĥâb**uñ
6. Müyesser olsun aña fetĥ-i bâbuñ
5. Murabba

15. İştisün cān **ĥitâb-ı müsteĥâb**ı
16. Kerem senden eyâ sulĥân u Sübhân
17. Murabba

11. Zâhir olsun enfüs ü âfâķa sırr-ı irci'î
12. Ĥîb-ı ĥâĥır vire cāna ol **ĥitâb-ı müsteĥâb**
24. Gazel

11. İştidürür **ĥitâb-ı müsteĥâb**ı
12. Ĥudüm-ı ĥazret-i muĥtâr-ı kevneyn
36. Murabba

21. Semâ' iden **ĥitâb-ı müsteĥâb**ın
22. Oĥur bir noĥĥadan ĥüsnüñ kitâbın
37. Murabba

5. Şeş cihetden irişe cāna **ĥitâb-ı müsteĥâb**
6. Dinile kim saña herĥiz leyse min mevtin ĥazer
62. Gazel

ĥizmet [5] Birinin işini görme, başkalarına âit yapılması gereken günlük işleri yapma.

5. Gerçi çokdur yâ ilahî saña **ĥizmet**de ĥuşür
6. Luĥf umup ĥapuña geldik bizi 'afv it yâ ĥâfûr
5. 1. Murabba

19. Ger şefâ'at eylesün dir iseñ ol şâh-ı resül
20. Kıl ri'âyet sünnetin ol **ĥizmet**inde ĥâķ-i der
1. Kaside

3. Dîn-i devlet **hizmetine** sa'y ider leyl ü nehâr
4. N'ola mü'minler iderse aña **hayr** ile du'â
7. Tarih

9. **Hizmet**ünde gerçi çokdur bizde yâ Rabbi kuşûr
10. Luţf umup kapuña geldük bizi 'afv it yâ Gafûr
16. Murabba

13. Sehv ile noķşânına itme Fenâyi'nüñ nazâr
14. **Hizmet**ünde gerçi yâ Rab sehv ü taķşir eyledi
246. Gazel

hıdmet [1] Hizmet kelimesinin eski metinlerde kullanılan asıl şekli.

1. Ezelden böyle olmuş 'âdetü'llah
2. Ki **hıdmetle** bulunur vuşlat'ullah
45. Matla

hıfz etmek, eylemek [3] Korumak, saklamak, muhafaza etmek.

9. Geç mecâziden Fenâyi bul haķıķat sırrını
10. Şâbitü'l-aķdâm olup **hıfz eyledük** iķrârumuz
79. Gazel

3. 'Âbidân zühd ü 'ibâdetle dilerler şöhereti
4. Ol durur maķbül-i 'âlem **hıfz ide** esrârüñi
280. Gazel

63. Hürmetiyçün anlaruñ fazluñla sen yâ zü'l- 'aţâ
64. Yüzleri şuyına **hıfz it** bizi ez-râh-ı haţar
1. Kaside

hıfz etmek [2] Ezberlemek.

7. **Hıfz idem** sırru'l-meşânî âyetin bir noķtıadan
8. Süñnet ü farza muţâbıķ eyle her a'mâlümüz
86. Gazel

7. **Hıfz idem** bir noķtıadan seb'a'l meşânî âyetin
8. Eyle luţfuñla cemâlün muşhafından seb'a-h'ân
142. Gazel

hıfz-ı Kur'an etmek [1] Kur'an-ı Kerim'i ezberlemek.

9. N'ola alursa Fenâyi noķta-ı bâdan sebaķ
10. **Hıfz-ı Kur'an itdi** ve men 'indehü 'ilmü'l- kitâb
15. Gazel

hıramânî hıramânî [1] Salına salına.

15. Döküp göz yaşını yüzler sürer servüñ ayağına
16. İder nâz ile istiķbâl **hıramânî hıramânî**
251. Gazel

hıyâm [2] Çadırlar.

7. Sâlik-i şâdiķ şu vaķt irer kemâl-i vuşlata
8. Lâ-mekân mülkinüñ ol kırar fezâsında **hıyâm**
129. Gazel

7. Maħv idüp cümle hicâbı ğaybuñı 'ayn ideğör
8. Tâ fezâ-yı lâ-mekânda kıurmağa câna **hıyâm**
135. Gazel

Hızr,Hızır [1] Ab-ı hayatı içtiği için ölümsüzlüğe kavuşan peygamber ya da veli.

15. Sevâd-ı zülfüne iren hayât-ı lem-yezel buldı
16. Ki 'İsâ ile **Hızır** İlyâs yüzün şuyına ahyâdur
38. Gazel

9. İçenler âbını **Hızır**'uñ olurlarsa n'ola ihyâ
10. Fenâyi irdi la'linden hayât-ı 'ayn-ı 'aynâna
192. Gazel

9. Ne cânibe sa'âdetle kudümü eyleye iķbâl
10. **Hızır** İlyâs refiķ olup ola bâri nigeħ-bânı
2. Tarih

Hızr-âsâ [1] Hızır gibi.

13. Kıl Fenâyi'ye ledüñnâdan 'aţâ
14. İde tekmiş **Hızr-âsâ** her feni
282. Gazel

Hızr-ves [8] Hızır gibi.

5. Oķut bir noķtıadan 'ilm-i ledüñni
6. **Hızr-ves** mürde dili eyle ihyâ
4. Gazel

5. İtdi ezber dört kitâbuñ ma'nisin bir noķtıadan
6. **Hızr-ves** oldu mükemmel cümle fenni ol dilâ
5. Gazel

5. Kâlb-i Mûsâ'ya irişe min-ledüñnâdan haber
6. Gelmeye hergiz derüna **Hızr-ves** hâzâ firâķ
98. Gazel

5. Kitâb-ı hüsn-i cânânı oķur bir noķtıadan 'ârif
6. Mükemmel itdi **Hızr-ves** fünüñi sırda sulţânüm
131. Gazel

7. **Hızr-ves** buldı lebüñden mürde-i cân çün hayât
8. Zülm olur zülmâta varmaķ çeşme-i hayvân için
151. Gazel

5. Zülâl-i feyz-i la'lünden **Hızr-ves**
6. Hayât irsün dem-â-dem mürde câna
5. 198. Gazel

3. Oķur seb'a'l- meşânî âyetin bir noķtıadan 'ârif
4. Ledüñni 'ilmi **Hızr-ves** aña çünkü beyân oldu

245. Gazel

5. Teşne diller vâdi-i fûrkatde ser-gerdân iken
 6. Âb-ı vaşluña **Hızr-vesç** câmı reyyân eyledi
257. Gazel

hod [1] Kendi, bizzat.

1. Ey ‘aceb bilsem gönül sırrında pinhânuñ nedür
 2. Câmı **hod** cânâna virdüñ arada cânuñ nedür
61. Gazel

hod-ârây [1] Kendini süsleyen, kendini metheden.

11. Çü yokdur ğayrı hüsn dost cihânda şüret ü ma’nâ
 12. N’ola eylerse ger zâhid **hod-ârâyı** vü **hod-râyı**
265. Gazel

hod-rây [1] Kendi reyi ile iş gören, dik kafalı kimse.

11. Çü yokdur ğayrı hüsn dost cihânda şüret ü ma’nâ
 12. N’ola eylerse ger zâhid **hod-ârâyı** vü **hod-râyı**
265. Gazel

hoş bād [1] Hoş oldu; güzel oldu.

7. Gülzâr-ı ma’ânide açıldı şafâ verdi
 8. Ol bezm-i şafâ-bahşı bize **hoş bāda** mı geldüñ
111. Gazel

hoş dem [1] Hoş, güzel zaman.

9. Eyledüñse yek nefesde iki ‘id
 10. Ol dem ile ey Fenâyi **hoş dem** ol
119. Gazel

hoşluk [1] Hoşluk, hoş olma durumu.

1. Cenâb-ı hazret-i Bâri ola hâlümüze yâri
 2. Gönül **hoşluk**ların kılsun müyesser dâ’imâ Bâri
2. Matla

Hü [13] Allah [Allah’ın zâtına delâlet eden ve ism-i a’zam ve ism-i celâl de denen Allah isminin kısaltılmış şeklidir].

3. Nedendür terk idüp **Hü**’yı hevâya kâni’ olmışsın
 4. İçerseñ câm-ı Hü’dan içki bu hamruñ humârı yok
95. Gazel

3. Nedendür terk idüp **Hü**’yı hevâya kâni’ olmışsın
 4. İçerseñ câm-ı Hü’dan içki bu hamruñ humârı yok
95. Gazel

1. Dil mürdesini hayy ider
 2. **Hü** isminüñ zâkirleri
11. Murabba

3. Arz u semâyi tayy ider
4. **Hü** isminüñ zâkirleri

11. Murabba

7. Her demde seyr-i yâr ider
 8. **Hü** isminüñ zâkirleri
11. Murabba

11. Yârüñ kadîmî dostıdur
 12. **Hü** isminüñ zâkirleri
11. Murabba

15. Oldı muhîṭ-i ğarb u şark
 16. **Hü** isminüñ zâkirleri
11. Murabba

19. Def’ itdi cümle ğuşşasın
 20. **Hü** isminüñ zâkirleri
11. Murabba

23. Şaymaz cihâni bir pula
 24. **Hü** isminüñ zâkirleri
11. Murabba

27. Hakk’ı görür her zerreden
 28. **Hü** isminüñ zâkirleri
11. Murabba

31. Her müşkülüni itdi hâl
 32. **Hü** isminüñ zâkirleri
11. Murabba

35. Her bir dikenden gül derer
 36. **Hü** isminüñ zâkirleri
11. Murabba

39. Bulur ebed bâkı na’im
 40. **Hü** isminüñ zâkirleri
11. Murabba

hüb [3] Güzel.

1. Halka-ı ‘aynumı şayyâd-ı ezel kılalı dâm
 2. **Hüb**larda seni dutdı gözüüm ey kebk-i hırâm
44. Matla

1. Şu’le irdi ‘äleme ol peyker-i meh-pâreden
 2. Âferinler olsun anı **hüb** yaratmış yarıdan
144. Gazel

19. Emîrüm seyyidüm sensin bugün ey **hüb**laruñ şâhi
 20. Vücüdüm şehrin virdi cemâlüñ cüñdi yağmaya
204. Gazel

hubb [7] Sevgi, muhabbet.

7. Kemâl-i cüduña yok hadd u ğâyet
 8. Sivâ **hubbı**ni hakk it levḥ-i dilden
6. Murabba

9. Ṭâhir olup kalbümüz ez-mâ-sivâ

10. Pāk olup **ḥubbu**ñla vir bize cilā
30. Murabba
3. Mā-sivā **ḥubb**ına meftūn eyleme
4. Dā'imā luṭfuñla mesrūr it bizi
42. Murabba

5. Kā'inātdan yoğ iken hergiz nişān
6. Levḥ-i dilde yazdı **ḥubbu**ñi ḳalem
133. Gazel

13. Dü 'ālem **ḥubb**ımı ḥakk eyle dilden
14. Fenāyi ḳuluñı irgūr murāda
206. Gazel

13. Fenāyi bendeñi irgūr merāma
14. Be-ḥaḳḳ-ı ḥazret-i **ḥubbu**ñ ḥabibi
222. Gazel

3. Kā'inātuñ şafḥasına çekmedin dāḥi ḳalem
4. Dest-i ḳudret **ḥubbu**ñı sijnede tahrir eyledi
246. Gazel

ḥubb-ı ḡayr [1] Allah'tan başkasının sevgisi.

7. **Ḥubb-ı ḡayr**ı göñülden it zā'il
8. Ḳalbüñ āyiñe-i Ḥudā eyle
209. Gazel

ḥubb-ı mā-sivā [3] Allah'tan başka şeylerin sevgisi.

1. **Ḥubb-ı mā-sivā** günān yiter
2. Cān-ı sūzāna her gün ān yiter
71. Gazel
9. Ḥakk olına levḥ-i dilden **ḥubb-ı** resm-i **mā-sivā**
10. Sebki ḥüsnü lem'asından eyle bizi behrever
69. Gazel

5. Levḥ-i dilden ḥakk ola **ḥubb-ı** rusüm-i **mā-sivā**
6. Gūş-ı cāna irişe sırr-ı hüviyyetden nidā
16. Murabba

ḥubb-ı sivā [6] Allah'tan başka şeylerin sevgisi.

13. Geçür bālümüzi **ḥubb-ı sivā**dan
14. Güzer eyleye dil ağ u ḳaradan
25. Murabba

5. Geçür bālümüzi **ḥubb-ı sivā**dan
6. Güzer ide göñül arz u semādan
27. Murabba

1. Geçür bālümüzi **ḥubb-ı sivā**dan
2. 'İnāyet eyle Allah'um meded it
28. Murabba

11. Ḥalāş it ḳalbümüz **ḥubb-ı sivā**dan
12. Bi-ḥaḳḳ-ı āb-ı rūy-ı vech-i enver
49. Gazel

3. Geçür bālümüzi **ḥubb-ı sivā**dan
4. 'Ayān eyle ḳulūba sırr-ı ḡaybı
222. Gazel

1. Geçür bālümüzi **ḥubb-ı sivā**dan
2. Ḥalāş ola ki sālİK her hevādan
141. Gazel

ḥubūr [2] Aşırı sevinç, sürür.

5. Şems-i zātuñdan irerse zerre nūr
6. Ḥāşıl olur cism ile cāna **ḥubūr**
12. Murabba

13. Fenāyi bendeñe ḳıl fazluñ iḥsān
14. Varıcaḳ ḥazret-i ni'me'-l- **ḥubūr**a
212. Gazel

ḥüccet [1] Delil, belge.

3. 'Arz-ı ḥāle ne **ḥüccet** idem
4. Vāḳıf-ı ḥāl olduḡun güvāh yiter
71. Gazel

Ḥudā [18] Allah (c. c.), Cenābıhak.

1. Ey bizi maḥz-ı 'ademden var iden Ḳādir **Ḥudā**
2. Hem-dem eyle ḥazretüñe yek nefes ḳılma cüdā
1. Gazel

1. **Ḥudā** virdi çü ḳudret luṭf u cüdā
2. Getür mümkün olan luṭf vüçüda
14. Matla

1. Ḥalāş olurdu dil cümle hevādan
2. Ḥıṭāb-ı irci'î irse **Ḥudā**'dan
154. Gazel

1. **Ḥudā**'ya vü Resül'e getir imān
2. Kemāle ire tā ki 'ahd ü peymān
175. Gazel

7. Kelām-ı şemme vech'ullah'ı gūş it
8. Anı bî-vāsiṭa diñle **Ḥudā**'dan
177. Gazel

7. Ḥubb-ı ḡayrı göñülden it zā'il
8. Ḳalbüñ āyiñe-i **Ḥudā** eyle
209. Gazel

11. N'ola 'afv eylese cümle 'uşātı
12. Nihāyet yoḳ **Ḥudā**'nuñ raḥmetine
210. Gazel

7. Zātına **Ḥudā** mazhar idüp eyledi ta'zīm
8. Küfven eḥadüñ sırrı āyā nice bulundu
269. Gazel

1. **Hudā**'ya hamd it ey dil şubḥ u şāmī
 2. Resūl'e vir şalāt ile selāmı
 270. Gazel
1. Nümāyān oldı 'ālemde yine gör şun'-ı Rahmānī
 2. İrişdi berr ile bahre **Hudā**'nuñ luṭf u iḥsānı
 2. Tarih
1. Ey kâdir-i muṭlaḳ **Hudā**
 2. Qıldan ḥaṭā senden 'aṭā
 4. Murabba
7. Bedr ola burc-ı şerefde rüy-ı baḥtı dem-be-dem
 8. İde her müşkilin āsān Ḥazret-i Bārī **Hudā**
 7. Tarih
1. Yine kıldı **Hudā** ḥalka 'ināyet
 2. İrişdi ehline mihr-i şadāret
 6. Tarih
1. Cümle mevcūdātı yokdan var iden kâdir **Hudā**
 2. Maḥz-ı faẓlından umaruz vuşlatın ide 'aṭā
 9. Gazel
1. Fetḥ ide ebvāb-ı vaşlın bize ol kâdir **Hudā**
 2. Hātif-i ḡaybdan ire bî-vāsiṭa cāna nidā
 10. Gazel
1. Ey luṭf u cüd ıssı **Hudā**
 2. Eyle bize faẓl u kerem
 19. Murabba
5. Eger baḥr u eger berde
 6. **Hudā** zāhir çü her yerde
 26. Murabba
13. Marîz olanları irgür devāya
 14. Bulup şıḥḥat ki ḥamd ide **Hudā**'ya
 31. Murabba
9. Şükürler idelüm dā'im **Hudā**'ya
 10. İrişdüirdi yine bu ḳutlu aya
 39. Murabba
- Hudāvend-i 'alīm [1]** Her şeyi bilen Allah.
1. Ol kerem kâni **Hudāvend-i 'alīm**
 2. Kıla dā'im sizlere luṭfun 'azīm
 4. Matla
- Hudāyā [6]** Ey Allah'ım!
1. **Hudāyā** mazhar it nūr-ı cemāle
 2. 'İnāyet eyle sulṭānum meded it
 9. Murabba
11. **Hudāyā** levḥ-i ḥāṭırdan rūsüm-ı ḡayrı ḥakk eyle

12. Görinen şüret ü ma'nā yine luṭf-ı **Hudā**'dur hep
 20. Gazel
 17. **Hudāyā** zāt-ı pākūñ 'izzetine
 18. Ḥabībūñ Muşṭafā'nuñ ḥürmetine
 37. Murabba
9. **Hudāyā** zātuñ envārın Fenāyī'den nihān itme
 10. Ola mazhar kemālāta ol evşāf-ı kemālīden
 168. Gazel
1. **Hudāyā** yara senden çāre senden
 2. Umar derde devā bî-çāre senden
 184. Gazel
1. **Hudāyā** zāt-ı pākūñ 'izzetine
 2. Bizi irgür vişālūñ ni'metine
 210. Gazel
1. **Hudāyā** faẓl u iḥsānuñ bulunmaz ḥadd ü pāyānı
 2. N'ola luṭfuñla eylersen ḡöñül derdine dermānı
 283. Gazel
- Hudāyī [2]** Aziz Mahmud Hüdayi (1541 Şereflikoçhisar-1628 İstanbul), Anadolu'da yetişen büyük velîlerden olup, Halvetîyetarikatının bir alt sınıfına ait olan Bayramîyetarikatının devamı niteliğinde bulunan Celvetîye tarikatının kurucusudur.
31. Rūḥ-ı ḳudsiydi **Hudāyī** tarḥ-ı kevneyn eyledi
 32. Cevher-i ferd oldı kıldı lā-mekān ilin mekān
 1. Tarih
13. Bulurşa şems-i zātuñdan Fenāyī n'ola niḡim zerre
 14. Qamuya mebbe ü menşe **Hudāyī**'den du'ādur hep
 20. Gazel
- hüdūd-i dil [1]** Gönül hüdūdü, gönlün ibibik kuşu [Hazret-i Süleyman ile Sabā Melikesi Belkis arasında haber götüüp getiren kuş].
11. N'ola şādī olursa **hüdūd-i dil**
 12. Peyām-ı yār irişdüirdi şabādan
 154. Gazel
- ḥudūd [1]** Sınır.
7. Şırāṭ-ı müstaḳim olur tarīḳı
 8. Ri'āyet eyleyen ḥadd-i **ḥudūd**
 273. Gazel
- ḥükmi [6]** 1. Bir şeyin şöyle veya böyle olduğu hakkında verilen karar, yargı; emir, buyruk.
15. Şanma bu mülke hemān maḥşüş ola **ḥükmi** anuñ
 16. On sekiz biñ 'āleme ḥükmi irer ger ḥuşḳ u ter
 1. Kaside
15. Şanma bu mülke hemān maḥşüş ola ḥükmi anuñ
 16. On sekiz biñ 'āleme **ḥükmi** irer ger ḥuşḳ u ter
 1. Kaside

17. Emr-i mütü **hükme** itmişdi gerçi imtişâl
18. Küllü nefsin ma'nisinden zâhiren kıldı beyân
1. Tarih

9. Musahhâr emrüne arz u semâvât
10. Senüñ **hükme**ndedir şems ile zerrât
5. Murabba

7. Taht-ı teşhîründe'dür iki cihân
8. İt muvâfîk **hükme**ne ef'âlümüz
83. Gazel

3. İki 'âlem halkınuñ mefhümü vuşlatdur hemân
4. Emr-i kâne kün fekân **hükme** ne in ü an imiş
89. Gazel

hükme-i cüd [1] Cömertliğin gücü, tesiri.

3. Aşl-ı mevcûdât zâtum oldı fer'üm kâ'inât
4. Cümle eşyanuñ vücûdı **hükme-i cüd**um oldı bil
120. Gazel

hükme-i hümâyün [1] Padişahın yazılı emri.

7. Cenâb-ı Hazret-i Sultân Mehemmed Hân-ı Câzi kim
8. Cihâni eyler âsüde anuñ **hükme-i hümâyün**
2. Tarih

hulk [1] Doğuştan gelen huy, tabiat, yaratılış.

7. Bu 'aql u 'ilm ü hilm ü **hulk** senüñ şânuñda nâzildür
8. Vişâlün genc-i bî-pâyân zuhuruñ cân-ı eşyâdur
38. Gazel

hümâ [9] Devlet kuşu, talih kuşu. Kaf dağında, Okyanus adalarında veya Çin'de yaşadığına inanılan efsanevi bir kuş.

11. Buldı 'izzet irişenler sâyesine 'ârifün
12. Kim hevâ-yı lâ-mekânda her biridür bir **hümâ**
5. Gazel

7. Lâ-mekân mülki **hümâsın** şayd idüp şeh-bâz-ı dil
8. 'Âlem-i lâhûtda kârı zîñ sebep seyrân olur
45. Gazel

13. Ger Fenâyi'ye olursa feyz-i aqdesden 'aât
14. Lâ-mekân mülki **hümâsın** dem-be-dem eyler şikâr
74. Gazel

5. Lâ-mekân mülki **hümâsın** eyle şayd
6. Şalma zâğa şâh-bâzı ey dede
202. Gazel

7. İde şeh-bâz-ı dil aşlına pervâz
8. 'Adem mülkinde şayd ide **hümâyı**
254. Gazel

5. Lâ-mekân mülki **hümâsın** itmege cânâ şikâr
6. Aşiyân-ı kudse irgüre ki murğ-ı cânını
260. Gazel

5. Hevâ-yı hû vü yâ hūnuñ **hümâsın**
6. N'ola şeh-bâz-ı dil itse şikârı
263. Gazel

9. Aşiyân-ı kudse pervâz eylesün şeh-bâz-ı dil
10. Lâ-mekân mülki **hümâsın** kıлмаğa her dem şikâr
51. Gazel

7. Aşiyân-ı aşla pervâz eylesün şeh-bâz-ı dil
8. Lâ-mekân mülki **hümâsın** kıлмаğa her dem şikâr
63. Gazel

7. Lâ-mekân mülki **hümâsı** şaydına şeh-bâz-ı dil
8. Rûh-ı kudşilerle kıldı lâ-mekân ilin mekân
166. Gazel

hümâ himmet [1] Hüma gayretli.

9. Ol **hümâ himmet** Fenâyi eyle ma'lıba 'urüc
10. Arzû-yı cennet itmez şol ki dil-dârın görür
68. Gazel

humâr [13] İçkiden sonra gelen baş ağrısı ve sersemlik.

5. Düşüp **humâr**uñ rencine eylemedi tâ haşre dek
6. Deryâ-yı fazluñdan aña eyle 'aât bir ka'tre âb
27. Gazel

3. Nüş iden câm-ı vişâlün cür'asın görmez **humâr**
4. Her dem eylerse 'aceb mi yek nefesde iki 'id
34. Gazel

13. Belâ bezminde 'ayneynüñ ne şey' gördi ki mest oldı
14. Humârından iki 'âlem hemişe mest ü şeydâdur
38. Gazel

7. La'li meyinden tâ ebed düşer **humâr**-ı rencine
8. Şol mest-i haq ki sâkisi ol nergis-i mestânedür
66. Gazel

9. Mürde diller n'ola bulsa la'l-i nâbuñdan hayât
10. Câm-ı 'ışkuñ nüş iden görmez dü 'âlemdede **humâr**
74. Gazel

9. Olmadı hergiz **humârı** lâ-yezâlî hamrınıñ
10. Bâde-i hubb-ı ezelden mestdür mestânemüz
84. Gazel

3. Nedendür terk idüp Hû'yı hevâya kâni' olmuşsın
4. İçerseñ câm-ı Hû'dan içki bu hamruñ **humârı** yok
95. Gazel

5. Lezzetin lî'ş-şâribin peymânesinden eyle nüş

6. Kim **humārı** olmaz ol meyden içen mestänenün
107. Gazel

5. Cām-ı 'ışkuñ cür'asını nüş iden görmez **humār**
6. Her merāma maḥz-ı faẓluñdur yine asl-ı uşul
121. Gazel

9. Lā-yezālî ḥamrınıñ çıktđı **humārı** başına
10. Vaḥdetün peymānesin nüş ideli hum-ḥāreden
144. Gazel

15. Fenāyî içegör bir bādeden kim
16. İki 'ālemde olmaya **humārı**
250. Gazel

3. İçenler la'l-i nābuñ cür'asından
4. İki 'ālemde görmedi **humārı**
263. Gazel

5. **Humārın** görmedi iki cihānda
6. İçenler dest-i sākiden bu cāmı
270. Gazel

hümā-veş [1] Hüma kuşu gibi.

17. Semā-yı evc-i rifatde **hümā-veş** 'āli-pervāz ol
18. Semend-i devletün itsün murāduñ üzre cevläni
2. Tarih

hümā-yı hū vü yā hū [4] Hū ve yā hū hüması (devlet kuşu).

3. **Hümā-yı hū vü yā hūyı** gönül şeh-bāzı şayd itdi
4. Semend-i 'ışk-ı bāz ile bu şahrādan 'ubūrum var
47. Gazel

5. Bu ḥāk ü āb ile nāruñ hevāsından gönül geçdi
6. **Hümā-yı hū vü yā hūnuñ** hevāsında nihān oldı
245. Gazel

9. **Hümā-yı hū vü yā hūnuñ** hevāsında idem pervāz
10. Güzer eyleye faẓluñla dil ü cān kān-ı imkāni
253. Gazel

3. **Hümā-yı hū vü yā hūyı** gönül murğı şikār itdi
4. Maḥabbet sāğarın sāki şunalı bezm-i 'āliden
168. Gazel

hümā-yı lā-mekān [1] Mekānsız hüma kuşu.

7. Gönül şeh-bāzı eylerdi **hümā-yı lā-mekānı** şayd
8. İderse feyz-i aḳdesden 'atā faẓl ile ger bāle
205. Gazel

hum-ḥāne [2] Meyhane.

7. Ḥaḳ-ı 'ālem cām-ı la'lünden niçe mest olmasun
8. Nergis-i mestün ile mest oldılar **hum-ḥānemüz**
87. Gazel

9. Lā-yezālî ḥamrınıñ çıktđı humārı başına

10. Vaḥdetün peymānesin nüş ideli **hum-ḥāne**den
144. Gazel

hum-ḥāne-i vaḥdet [2] Birlik meyhanesi.

13. **Hum-ḥāne-i vaḥdet**den mest oldı Fenāyî çün
14. Bu vech ile oldı ol bu bāde ile hüşyār
57. Gazel

7. **Hum-hane-i vaḥdet**den pür oldı şafā cāmı
8. Ol cür'a-ı şahbādan peymānelerüz cānā
2. Gazel

hūri [1] Cennet kızı.

11. Kaşuñ mi'rācına zāhid irişmek ister ey **hūri**
12. Velî her ḳaşır idrākuñ 'urūcı irmez ol pāye
196. Gazel

hūr u ḡilmān [2] Huri ve ḡılman; cennet kızları ve cennette hizmet eden delikanlılar.

7. Riyāz-ı ravzası olup münevver
8. Ki ḥādım ola aña **hūr u ḡilmān**
3. Tarih

9. Cennet-i firdevsini ide naşib
10. Ḥādimini **hūr ile ḡilmān** ide
5. Tarih

hūr u cinān ile ḳuşūr [1] Huriler, cennetler ve köşkler.

11. Cemālün vaşfını ḡüş eyleyen dil
12. N'ider **hūr u cinān ile ḳuşūrı**
273. Gazel

hūr u 'jn ü cinān [1] Huriler ve cennetler.

5. **Hūr u 'jn ü cināna** ḳaşd itme
6. 'Ayn-ı mestünle bir niḡāh yiter
71. Gazel

hūr u ḳaşr u cennet ü cāh [1] Huri, köşk, cennet ve makam.

5. Şühūd-ı nūr-ı Ḥaḳ'dur aşl-ı maḳşūd
6. N'iderler **hūr u ḳaşr u cennet ü cāh**
186. Gazel

hūr-i' jn [1] Gözünün siyahı çok siyah, beyazı çok beyaz olan hūriler.

59. Mesken oldı bunlara firdevs-i ḥādım **hūr-i' jn**
60. Ḥamza vü Abbās bāḳı kim var ise min 'aşer
1. Kaside

hūr-ı cinān [2] Cennet hurisi.

9. Ḳılmadı nazar 'ārif olan **hūr-ı cināna**
10. İr cennet-i vaşlına Fenāyî hūr-ı cinān ol
116. Gazel

9. Kılmadı nazar 'ārif olan hūr-ı cināna
10. İr cennet-i vaşlına Fenāyi **hūr-ı cinān** ol
116. Gazel

hürmetBir şeye veya bir kimseye değer vermekten ileri gelen ölçülü davranma hissi, çekinme ile karışık bir sevginin verdiği dikkat ve îtinâ gösterme duygusu, saygı.

hürmetine, hürmeti için [14] . . . nin hatırı için, ... şerefine, -e olan saygı sebebiyle.

63. **Hürmetiçün** anlaruñ fazluñla sen yâ zü'l- 'aṭā
64. Yüzleri şuyına hıfz it bizi ez-râh-ı hâtar
1. Kaside

9. Kıl hâbüñ **hürmetine** bu Fenāyi'ye 'aṭā
10. Zâhir ola levh-i dilde ketb olınan mâ-sebak
100. Gazel

9. Cenâb-ı zât-ı pāküñ 'izzetine
10. Hâbüñ fahr-i 'âlem **hürmetine**
20. Murabba

11. Kıl 'inâyet levh-i dilden hâkk ola resm-i sivâ
12. Vir hâbüñ **hürmetine** bezm-i vaşla iktidâr
51. Gazel

1. Bize fazluñla yâ Rab eyle rahmet
2. Resülün **hürmetine** vir maḥabbet
28. Gazel

17. Hudâ'yâ zât-ı pāküñ 'izzetine
18. Hâbüñ Muştafâ'nuñ **hürmetine**
37. Murabba

17. Zât-ı pāküñ **hürmetine** yâ Raḥîm
18. İt Fenāyi'ye müyesser vuşlatuñ
110. Gazel

13. Şu'â-ı şems-i zâtuñdan 'aṭā kıl
14. Fenāyi'ye hâbüñ **hürmetüñe**
213. Gazel

15. Fenāyi bendeñi yâ rab irişdür vahdet-i zâta
16. Hâbüñ **hürmetine** kıl beḳâñ ile anı ifnâ
12. Gazel

7. Faḥr-i 'âlem **hürmetine** yâ Kerîm
8. Kıl müyesser zevk-ı fazluñ dem-be-dem
126. Gazel

3. Tesellî-i cemâlün eyle iḥsân
4. Hâbüñ Muştafâ'nuñ **hürmetine**
210. Gazel

9. Receb şa'bân ramazân **hürmetine**
10. Sivâ levşinden iḥsân it şiyâmı
271. Gazel

13. Zât-ı pāküñ 'izzetiçün yâ Raḥîm
14. Faḥr-i 'âlem **hürmetiçün** yâ Kerîm
14. Murabba
9. Sırr-ı pâki **hürmetiçün** yâ ilahî Aḥmed'ün
10. Şems-i zâtuñdan Fenāyi bendeñi kıl neş'e-dâr
63. Gazel

hurrem [1] Sevinçli, şen, gönül açıcı.

3. Dil-i maḥzûn ola şādân u **hurrem**
4. Kerem luḫ u 'inâyet eyle yâ Rab
22. Murabba

hüruc etmek [1] Çıkmak, dışarı veya yukarı çıkmak.

3. **Hüruc idüp** kadîmî âşiyândan
4. Vücüd iḳlîmine âbâda geldük
112. Gazel

hüruf [2] Harfler.

11. Ezel ḥubbuñ **hüruf**ını gönül levhinde ketb itdün
12. Zihî maḥbûb-ı Raḥmân kim bu ne ḥarf ü ne inşâdur
38. Gazel

9. 'Alleme'l-Ḳur'an'nuñ aña ey Fenāyi ma'nisin
10. Levh-i maḥfuzuñ **hüruf**ın keşf ider tefsîrümüz
85. Gazel

Hüseyn [1] Hz. Peygamber'in torunu, Hz. Ali'nin oğludur. 625 Medine'de doğmuş,680'de Kerbelâ'da hunharca şehit edilmiştir.

57. Birisi İmâm Ḥasan'dur birisi İmâm **Hüseyn**
58. Kıldılar Ḥaḳḳ'nuñ rızâsına fedâ cân ile ser
1. Kaside

huşk u ter [2] Kuru ve yaş (istisnasız her şey anlamında).

15. Şanma bu mülke hemân maḥşûş ola hükmi anuñ
16. On sekiz biñ 'âleme hükmi irer ger huşk u ter
1. Kaside

1. Çün gûş-ı cāna irdi haber zi-ney
2. Cûş u hûşa geldi kamu **huşk u ter** zi-ney
252. Gazel

hüsn [9] Güzellik.

9. Cemâlün şemsine maḥzar olan dil
10. İder her zerrede **hüsn**ün temâşâ
4. Gazel

1. Aḥsen-i takvîm imiş çün ḥalk-ı eşyâdan ğaraż
2. Pes bu **hüsn**ün sırrıdır innâ 'araznâdan ğaraż
90. Gazel

3. Ruḫnuñ esmâ-yı hüsnâdur te'âlâ şânühü gör kim

4. Ne ihsân eylemiş muhsin bu **hüsni**-i vech-i esmâya
196. Gazel

11. Çü yokdur gayrı **hüsni** dost cihânda şüret ü ma'nâ
12. N'ola eylerse ger zâhid hod-ârâyı vü hod-râyı
265. Gazel

3. Bedr-i vechüñ 'äleme virdi ziyâ
4. **Hüsni**ne taşşın ider ins ü melek
106. Gazel

1. Görmedi mişlini hergiz ins ü cân
2. **Hüsni**ne taşşın ider iki cihân
159. Gazel

5. Ahsen-i takvîmüñ itdi **hüsni**n insânda nihân
6. Nâdi-i gayb ol vecihden hüsni-i ta'yîn eyledi
246. Gazel

7. Şâni'ün ihsânıdur **hüsni**nün Te'âla şânühü
8. Bu kemâl-i şun'ı gör kim sende izhâr eyledi
248. Gazel

9. Nihâyetsiz olan **hüsni**nün Fenâyi nice vaşf itsün
10. Tutılır nuçkı eflâküñ su'âl itsem cevâbından
165. Gazel

hüsni-i cemâl [1] Yüz güzelliği.

1. Hâlüm harâb bağrum kebâb maḥbûb ise 'âlî-cenâb
2. **Hüsni-i cemâl**ine iren tûbâ lehü hüsni me'âb
27. Gazel

hüsni-i hâl [2] İyi hal, yaşayışında kötü bir hal bulunmama.

9. Bizi yokdan nice var eyledünse
10. Muvaffaq eyle yine **hüsni-i hâl**e
195. Gazel

13. Huzûr-ı Hâk'da pes nedür cevâbuñ
14. Fenâyi zerrece yok **hüsni-i hâl**ün
109. Gazel

hüsni-i icâbet [1] Güzel bir şekilde kabul etme, muvâfakat etme, uyma.

1. Efendiden olıcağ kula da'vet
2. Olur kıldan daḥî **hüsni-i icâbet**
9. Matla

hüsni-i nazâr [2] İyi gözle bakma, takdir etme, iltifat.

1. Bizi dür eyleme **hüsni-i nazâr**dan
2. Hâlâş olam ki tâ 'ayn-ı güzlerden
15. Matla

1. Bizi dür eyleme **hüsni-i nazâr**dan
2. Hâlâş olam ki tâ 'ayn-ı kederden
30. Matla

hüsni-i ta'yîn [1] Güzel bir şekilde tayin.

5. Ahsen-i takvîmüñ itdi hüsni'n insânda nihân
6. Nâdi-i gayb ol vecihden **hüsni-i ta'yîn** eyledi
246. Gazel

hüsni'nün kitâbı [6] Güzelliğin kitabı.

21. 'Arûs-ı ma'na ref' idüp hicâbın
22. Oğusun cân u dil **hüsni'nün kitâbın**
20. Murabba

13. Sebağ alan ledünnâdan Fenâyi
14. Oğur **hüsni kitâbın** harf-i bâdan
152. Gazel

21. Semâ' iden ḥiṭâb-ı müsteṭâbın
22. Oğur bir noçtadan **hüsni'nün kitâbın**
37. Murabba

21. 'Arûs-ı ma'na ref' ide hicâbın
22. Oğuyam dâ'imâ **hüsni'nün kitâbın**
28. Murabba

9. Tutar evrâkıñ güller elinde
10. Oğur **hüsni'nün kitâbın** murğ-ı cânım
138. Gazel

9. Oğuyam **hüsni'nün kitâbın** ma'nisin bir noçtadan
10. Vâhid ola nüşâ-dilde siyâğ ile sibâğ
98. Gazel

hüşyâr [3] Ayık, uyanık, akli başında kimse.

13. Hum-hâne-i vahdetden mest oldı Fenâyi çün
14. Bu vech ile oldı ol bu bâde ile **hüşyâr**
57. Gazel

9. N'ola bu cân u dil olmazsa **hüşyâr**
10. Şaḳâhüm rabbühüm mestânesidür
60. Gazel

3. Niçe **hüşyâr** ola 'ışkuñ mesti
4. Bâde-i câm-ı belâdan içdi
255. Gazel

ḥuṭbe [1] Cuma namazından önce ve bayram namazlarından sonra hatîbin minberde yaptığı dînî konuşma.

9. Görse vâ'iz ḥâlünü kordı elinden dâneyi
10. Unurdı minberinde ḥuṭbesin miskîn **ḥaṭîb**
18. Gazel

ḥuṭûṭ [1] Hatlar, çizgiler; yazılar.

1. **Ḥuṭûṭı** kim yed-i ḳudret sırr-ı insâna yazmışdur

2. Meşâni âyetidür kim ruḥ-ı cānāna yazmışdur
13. Matla

Hüve'l-Hayyu [1] Allah "Hayy"dir. **Hayy**:Bütün varlıkların hayat kaynağı, ebedî ve hakîki hayat sâhibi" anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

17. Fenâdan geç iriş mülk-i beḳāya
18. **Hüve'l-Hayyu** hüv'allahu'l-beḳādur
59. Gazel

hüve fî şe'n [1] "Göklerde ve yerde bulunan herkes, O'ndan ister. O, her an yaratma halindedir. " (Rahman Suresi55/29) ayetinden iktibastır.

11. Bulduñ ise **hüve fî şe'n** şânına cānā vuşul
12. Maḥv idüp şe'n-i vücüduñ özge bir şân olmasun
150. Gazel

hüveydâ [1] Belli, besbelli, açık, apaçık, aşikâr.

3. Cemâlüñ nürü ey maḥbüb ne mazḥardur ki 'âlemde
4. Cemî'-i şey'de ol nürüñ tecellîşi **hüveydâ**dur
38. Gazel

hüviyyet [1] Mâhiyet, hakîkat; Cenâbıhakk'ın hiçbir şekilde nitelenemeyen mutlak hakîkati.

5. Ref idüp zâhid hiçcâbi gel **hüviyyet** ḥâşıl it
6. Zâyi' itme naḳd-i 'ömri al ḥaber iḥvândan
173. Gazel

ḥüzn [6] Tasa, üzüntü, gam, keder.

25. Nazar eyleme sehv ile ḳuşūra
26. Mübeddel ola **ḥüzn**ümüz sürūra
20. Murabba

5. Nazar eyleme sehv ile ḳuşūra
6. Mübeddel ola **ḥüzn**ümüz sürūra
25. Murabba

5. Nazar eyleme sehv ile ḳuşūra
6. Mübeddel ola **ḥüzn**ümüz sürūra
28. Murabba

5. Nazar eyleme sehv ile ḳuşūra
6. Mübeddel ola **ḥüzn**ümüz sürūra
35. Murabba

1. Ḳalbümüz **ḥüzn**üñle maḥzün eyleme
2. Dâ'imâ vaşluñla mesrür it bizi
42. Murabba

1. Budur lâyıḳ olan Rabb-i Ğafūra
2. Mübeddel ola **ḥüzn**ümüz sürūra
212. Gazel

ḥuzür [9] İç rahatlığı, hâlınden memnun olup gönlünde rahatlık duyma, kendini rahat ve memnun hissetme durumu; önemli bir makâmın veya kişinin var olduğu, bulunduğu yer, o makam veya şahsın önü, katı, yanı.

27. İrişsün cism ü cān bāḳı **ḥuzūra**
28. 'İnâyet eyle sultānum meded it
20. Murabba

7. İre bu cān u dil bāḳı **ḥuzūra**
8. 'İnâyet it eyâ luḫf ıssı Raḥmān
25. Murabba

1. 'İḳâl-i 'aḳl-ı cüz'iden ḥalâş oldum sürürüm var
2. Maḥabbet sāğarın içdüm bi-ḥamd'illāh **ḥuzürüm** var
47. Gazel

9. Nazar eyleme sehv ile ḳuşūra
10. Nemüz ola sezâ 'izz ü **ḥuzūra**
22. Murabba

7. İrişe cism ü cān bāḳı **ḥuzūra**
8. 'İnâyet eyle sultānum meded it
28. Murabba

5. Zıkrüñ ile cānumuza vir sürür
6. Tâ bulavuz iki cihānda **ḥuzür**
30. Murabba

7. K'ire sâliklerüñ bāḳı **ḥuzūra**
8. Bi-ḥaḳḳı nür-ı pāk-i sırr-ı levlāk
35. Murabba

1. Dü cihānda buldı bir bāḳı **ḥuzür**
2. 'Add iden özünü min- ehli'- ḳubür
78. Gazel

3. Bir avuç ḥāk iken eyledüñ insān
4. Sezâ olan nedür 'izz-i **ḥuzūra**
212. Gazel

ḥuzür-ı Ḥaḳ [1] Allah'ın huzuru, nezdi, katı.

13. **Ḥuzür-ı Ḥaḳ**'da pes nedür cevābuñ
14. Fenâyi zerrece yok ḥüsn-i ḥālüñ
109. Gazel

ḥuzûzât-ı fenâ [1] Fani, geçici zevkler; dünya zevkleri.

5. **Ḥuzûzât-ı fenâ**dan geç beḳâ bul
6. Niçün geldüñ cihāna eyle iz'an
175. Gazel

I

'**irāk** [3] Türk müziğinin en eski mürekkepmakamlarındandır.

7. Bülbül-i bāğ-ı belānuñ kārī efgān olmasun
8. Geh hiçāz eyle nevāñi gāhi 'uşşāka '**irāk**
98. Gazel

9. Eyle 'uşşāka nevāñi rāstdan
10. Qo '**irāk** ile Hicāz'ı ey dede
202. Gazel

1. Bülbül-i dil āşiyān-ı aşla pervāz eyledi
2. Geh '**irāk** idüp nevāsın gāhi şehnāz eyledi
224. Gazel

issı [27] Sahip.

1. Fürkatüñ odına yakma kullaruñ
2. Luţf u ihsān **issı** sulţānum meded
7. Murabba

3. Açıvir anlara vuşlat yollaruñ
4. Luţf u ihsān **issı** sulţānum meded
7. Murabba

7. Rü'yetüñle dā'imā mesrūr kıl
8. Luţf u ihsān **issı** sulţānum meded
7. Murabba

11. Gūş-ı cāna ire luţfuñdānidā
12. Luţf u ihsān **issı** sulţānum meded
7. Murabba

15. Ğarq ola esrārına cān u dili
16. Luţf u ihsān **issı** sulţānum meded
7. Murabba

19. Dār-ı ğurbetde bizi itmeğariḅ
20. Luţf u ihsān **issı** sulţānum meded
7. Murabba

23. Saña ma'lūmdur efendi cümle ḥāl
24. Luţf u ihsān **issı** sulţānum meded
7. Murabba

27. Eyle luţfuñı Fenāyi'ye her ān
28. 'Afv u ğufrān **issı** sulţānum meded
7. Murabba

21. Ey fażl u cūd **issı** kerim
22. Eyle bize luţf-ı 'azim
13. Murabba

1. Nūr-ı illā'llāha āgāh itbizi
2. Luţf u ihsān **issı** Raḥmān'um meded
14. Murabba

3. Mazhar-ı esrār-ı Allah itbizi
4. Luţf u ihsān **issı** Raḥmān'um meded
14. Murabba

7. Bulalum nūr-ı hüviyyetden'atā
8. Luţf u ihsān **issı** Raḥmān'um meded
14. Murabba

11. Gūş-ı cāna irişe Ḥak'dan nidā
12. Luţf u ihsān **issı** Raḥmān'um meded
14. Murabba

15. Sen 'ināyet eyle yā Hayy u Qadim
16. Luţf u ihsān **issı** Raḥmān'um meded
14. Murabba

19. Nūr-ı zātuñ dideden itmenihān
20. Luţf u ihsān **issı** Raḥmān'um meded
14. Murabba

23. Fenāyi kuluña kıl luţf u ihsān
24. Luţf u ihsān **issı** Raḥmān'um meded
14. Murabba

27. Saña toğrı vara yā Rabbi ṭariḅ
28. Luţf u ihsān **issı** Raḥmān'um meded
14. Murabba

31. Kıl müyesser 'arş-ı maqşūda su'ūd
32. Luţf u ihsān **issı** Raḥmān'um meded
14. Murabba

1. Ey luţf u cūd **issı** Hudā
2. Eyle bize fażl ukerem
19. Murabba

1. Bizi nār-ı firāka kılmasüzān
2. 'Ināyet it eyā luţf **issı** Raḥmān
25. Murabba

3. Şühūd-ı nūr-ı pākūñ eyleihsān
4. Kerem senden meded luţf **issı** Raḥmān
25. Murabba

7. İre bu cān u dil bākiḥuzūra
8. 'Ināyet it eyā luţf **issı** Raḥmān
25. Murabba

11. Araya girmeye hergiz nüheflāk
12. Kerem senden meded luţf **issı** Raḥmān
25. Murabba

15. İrişün lem'a nūr-ıKibriyādan
16. Meded senden 'ināyet **issı** sulţān
25. Murabba

11. Ğariḅ ü bī-kesüñ sensin penāhi
12. Kerem senden 'ināyet **issı** Mevlā
31. Murabba

15. Dola envār-ı Hâk arz usemāya
16. Meded senden 'ināyet **ıssı** Mevlā
31. Murabba

19. İrişdür gāyete fażl ile cūdı
20. Kerem senden 'ināyet **ıssı** Mevlā
31. Murabba

'**ışk** [23] Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

17. Devr-i elestdehişşesin
18. '**ışk** ile itdi kışşasın
11. Murabba

1. '**ıškuñ** ile bizi 'ıškuñ göğine çıkar
2. Bu ğaflet-i leylden derdüñ ile senuyar
57. Gazel

13. Rāz-ı derūnuñ maħremi irişdi evc-i'izzete
14. '**ışk**ı hadīsini işt kı ğayrıyı efsānedür
66. Gazel

1. '**ıška** düşdi cān u dil kıduķ kıamu tedbirümüz
2. N'eyesün dil bu imiş Hâk'dan ezeltaķdırümüz
85. Gazel

7. '**ıškuñuñ** bāğ u bahārı vuşlatuñ gülzārıdur
8. Kañğı gülzār nāmını gülsüz gülistān eyledi
264. Gazel

3. '**ışk** meclisinde gelse fiğāna o hernefes
4. Bezm ehli vecde ire ser-te-serzi-ney
252. Gazel

9. '**ışk** yolunda şādık oldur kim belādan kaçmadı
10. Şādık iseñ sen daħi 'add it güle her hārūñı
280. Gazel

5. Naķd-i cāna cevher-i bāķiyi eyleştirā
6. '**ışk**-ı ma'şūķi ideğör cān u dilden ihtiyār
67. Gazel

5. Gel ey '**ışk** eri kıoma 'ışkı elden
6. Nażar-ğāh-ı Hūdā sırr-ıderündür
52. Gazel

5. Gel ey 'ışk eri kıoma '**ışk**ı elden
6. Nażar-ğāh-ı Hūdā sırr-ıderündür
52. Gazel

1. '**ıškuñ** ile bizi 'ıškuñ göğine çıkar
2. Bu ğaflet-i leylden derdüñ ile senuyar
57. Gazel

11. Yaķar '**ıškuñ** odı ikicihāmı
12. Bu ol degıldür o pes pāyesidür
60. Gazel

9. Çünki mevcüd nuţķ imiş 'ālemde '**ışk** kıā'immaķām
10. Bize bildürdi Fenāyi reh-ber-i Mevlā-yı'**ışk**
92. Gazel

9. Çünki mevcüd nuţķ imiş 'ālemde 'ışk kıā'immaķām
10. Bize bildürdi Fenāyi reh-ber-i Mevlā-yı'**ışk**
92. Gazel

15. Fenāyi'ye içür '**ıškuñ** meyinden
16. Kıl esrārūña vāķıf hāle āğāh
186. Gazel

5. Vişālün kıymeti dürdür nihāyetsiz döker'**ıškuñ**
6. O dürrüñ kāmını bulan kı ğarķ oldu bu deryāya
196. Gazel

5. Hāşıl olmaz fā'ide efsānesinden zāhidüñ
6. Güş iden '**ıškuñ** hadişiñ neylesün efsāneyi
200. Gazel

3. Vişāli bezmine şol cān irerki
4. Derünında ola '**ıškuñ** belāsı
226. Gazel

3. Niçe hüşyār ola '**ıškuñ** mesti
4. Bāde-i cām-ı belādan içdi
255. Gazel

5. Vişālün zevķini şol cān bilürkim
6. Ola göñlinde '**ıškuñuñ** belāsı
262. Gazel

7. Şehid ol '**ışk** içinde şādık iseñ
8. Kı Hâk'dur ol şehidüñ kıan bahāsı
262. Gazel

17. Gel derūnuñ '**ışk** ile doldur kı ğayrı girmeye
18. Şābitü'l-aķdām ol ey dil muħķem it iķrārūñı
280. Gazel

3. Geçür bu bezm-i keşretten nażar kıl sırr-ıvaħdetden
4. İçür '**ıškuñ** şarābından olalum dā'imā şeydā
2. Nazm

'**ışk ehli** [1] Aşk erbabı,âşıklar.

21. Diküp '**ışk ehli** cāna gül
22. Pür oldu bāğ-ı dil sünbül
18. Murabba

'**ışk odı** [1] Aşk ateşi.

5. N'ola pervāne-veş olsa bu dil '**ışk odına** sūzān
6. Cemālün şem'ine yanmaķ ezel 'uşşāķa gelmişdür
58. Gazel

‘ışk-ı ebed [1] Sonsuz aşk.

3. Tā’at u zühdün ecrini şüfi ehl-i zevkeşor
4. Biz mürid-i ‘aşıqüz **‘ışk-ı ebeddür** pürümüz
85. Gazel

ıtlāk [18] Saliverme; affetme.

31. Kuyūd-ı mā-sivādan eyle **ıtlāk**
32. ‘İnāyet eyle sultānum meded it
20. Murabba

7. İki ‘ālem kuyūdından kıl **ıtlāk**
8. Bi-ḥaḥḳ-ı āb-ı rüy-ı vech-i enver
49. Gazel

3. İki ‘ālem kuyūdından kıl **ıtlāk**
4. Ola nūruña cism ü cān münevver
55. Gazel
3. Esir-i dehr-i dūn itme sivā kaydından itt**ıtlāk**
4. Nazar-ı luṭf ile Mevlā ‘ibāda baḳağelmışdür
58. Gazel

1. Sivā kaydından eyle bizi **ıtlāk**
2. Ve bî-yantıḳ kelāmiyle kılintāk
93. Gazel

13. Be-ḥaḥḳ-ı āb-ı rüy-ı sırr-ı levlāk
14. Fenāyi bendeññ kıl kaydın **ıtlāk**
96. Gazel

1. Kuyūd-ı mā-sivādan eyle **ıtlāk**
2. Cemālün nūri virsün cāna işrāk
99. Gazel

5. Kuyūdāt-ı sivādan eyle **ıtlāk**
6. Kerem kıl pādīşāhlarpādīşāhum
132. Gazel

5. Kuyūd-ı cism ü cāndan olan **ıtlāk**
6. İrer mi mā-sivādan şe’nineşeyn
146. Gazel

7. Kuyūd-ı mā-sivādan eyle **ıtlāk**
8. Tecellî-i cemālünñ kılıhsān
156. Gazel

3. Ref idüp kayd-ı vücūdı buldı **ıtlāk** ‘ālemin
4. Keşret-i eşyāda gördi vaḥdetünñ zāhırnihān
179. Gazel

5. İki ‘ālem kuyūdından kıl **ıtlāk**
6. Kıl esrāruña vāḳıf ḥāle āgāh
199. Gazel

11. Sivā kaydından eyle bizi **ıtlāk**
12. Kıl esrāruña vāḳıf ḥāle āgāh
218. Gazel

7. Kuyūd-ı mā-sivādan eyle **ıtlāk**
8. Alalum feyz-i aḳdesden naşıbi
242. Gazel

3. Güzer eyleye sālİK dü cihāndan
4. Kuyūdātından kıl **ıtlāk** cism ü cānı
249. Gazel

9. İki ‘ālem kuyūdından kıl **ıtlāk**
10. Ara yerden gider resm-isivāyı
254. Gazel

5. Mā-sivā kaydından **ıtlāk** it bizi
6. Ref ola dilden izāfāt u kuyūd
33. Gazel

9. Fenāyi bendeññ **ıtlāk** it iki ‘ālem kuyūdından
10. Virilsün dest-i ḳudretten yedine nāme-imenşür
40. Gazel

‘ıyān [2] Belli, açık, ortada.

1. Bî-to ḥār şod çeşm-i mā-rā dü cihān
2. ‘Ayn-ı cānrā mî-şevēd mā-rā **‘ıyān**
172. Gazel

9. Sülūkeş mîr şod bā-arş-ı a’lā
10. Çe ḥācet goften o çün **‘ıyānest**
30. Gazel

ızmār [1] Bir şeyi gönlünde gizleme, içinde saklama.

37. Ola **ızmār**-ı hüzāhir
38. Bir olup evvel ü āḫir
26. Murabba

ıztırāb [1] Acı, keder.

3. Şarşarından kibriyānuñ heft deryā dem-be-dem
4. Ḥayret emvācında eyler ḳatre gibii**ıztırāb**
21. Gazel

ıztırārî [1] Mecburi.

5. Tā’ne kılma zāhidā ehl-i ḥarābāta şaḳın
6. **ıztırārî** çekdiler pāyın anuñ mey-ḥāneye
191. Gazel

İ

i’ānet [1] Yardım.

5. Ḳudūmiyle ferāḥ-nāk oldu ‘ālem
6. Ḳıla her kārına Bārî **i’ānet**
6. Tarih

i’ānet eylemek [1] Yardım etmek.

13. Yā ilahî bu Fenāyi ḳuluññ her ḥāline
14. Maḥz-ı faẓluña **i’ānet eyle** her dem yā Mu’ın
178. Gazel

'ibād [15] Kullar. 2. İbadet edenler.

1. Celālūn nārına yaqma **'ibādi**
2. Kerem luṭf u 'ināyet senden olur
3. Murabba

13. 'Ademden çünki var itdün **'ibādi**
14. 'Ayān eyle yine rāh-ı reşādi
22. Murabba

13. Kuşūrına nazar kılna **'ibāduñ**
14. Açar yollarını rāh-ı reşāduñ
24. Murabba

17. **'ibāda** dā'imā işün keremdür
18. Ki bābuñ ehl-i cürme mültezemdür
28. Murabba

13. **'ibāduñ** dā'imā kārı ḥaṭādur
14. Saña lāyık olan fazl u 'aṭādur
34. Murabba

5. **'ibāda** eyleyüp iḥsān-ı bî -ḥad
6. Cehennem ḳapuların eyledi sed
39. Murabba

7. Ve emme's-sā'ile bābin **'ibādına** iden meftūḥ
8. Kef-i cūd ile mümkün mi kıla ḳullarını maḳhūr
40. Gazel

13. Fenāyî ḳuluña kıln vaşluñ iḥsān
14. **'ibādı**muñ bir ednā kemteridür
42. Gazel

3. Esjir-i dehr-i dün itme sivā ḳaydından it iṭlāk
4. Nazar-ı luṭf ile Mevlā **'ibāda** baḳa gelmişdür
58. Gazel

3. Kuşūr u sehv ü nisyānken **'ibāduñ** dā'imā kārı
4. Nazar itmedi taḳşire kerimdür ol kerem kārı
228. Gazel

7. Kıldı luṭf ile 'ademden bizi var
8. Raḫmeti ibn-i **'ibāda** şaçdı
255. Gazel

9. İki 'ālem ḳuyūdından ḫalāş it
10. Cenābuñdur **'ibāduñ** 'izz ü cāhı
275. Gazel

1. İrişdür vaḫdet-i zāta **'ibādi**
2. Viren sensin 'ibāda her murādi
285. Gazel

1. İrişdür vaḫdet-i zāta 'ibādi
2. Viren sensin **'ibāda** her murādi
285. Gazel

1. Tecellî itdi luṭf ile **'ibād**ınayine mevlā
2. Umaruz maḫz-ı fazlından hemişe ḳahr ola a'dā
12. Gazel

'ibādet [2] Allah'ın emirlerini yerine getirme, tapma, tapınma.

7. Nazar eyleme sehv ile kuşūra
8. Ḳanı ḳulda saña lāyık **'ibādet**
31. Gazel

3. 'Ābidān zühd ü **'ibādet**le dilerler şöhreti
4. Ol durur maḳbül-i 'ālem ḫıfz ide esrāruñı
280. Gazel

ibn [1] Oğul.

7. Kıldı luṭf ile 'ademden bizi var
8. Raḫmeti **ibn-i** 'ibāda şaçdı
255. Gazel

ibn-i Ādem [1] Adem oğlu, insan.

1. Derin efendi 'ālem cümle 'ālem
2. Bu esrār ile ḫayrān **ibn-i Ādem**
5. Matla

ibn-i 'amm [1] Amca oğlu.

49. Yār-ı rābi' **ibn-i 'ammı** oldur 'Alî Murtażā
50. Zāhir ü bāḫında ekmel şir-i Ḥaḳ ol nāmı var
1. Kaside

'ibret [2] Kötü bir hâdiseden alınan ders.

17. **'ibret** ile itseñ eşyāya nazar
18. Vaḫdet-i zātıyyeden virür ḫaber
10. Murabba

29. Baḳup **'ibret**le bu dehre
30. İrişdür ḳaṭreñi baḫre
26. Murabba

ibtılā [1] Bir şeye karşı gösterilen aşırı düşkünlük, kendini alamayacak kadar tutkun olma, tutku.

9. Kimi nāsuñ tecellîden urur dem
10. Kimisi **ibtılā**ya mübtelādur
59. Gazel

icād etmek, eylemek, kılmak [7] Yeni bir şey meydana getirmek.

9. 'Ademden **eyledüñ** cüduñla **icād**
10. Göñül vjranesin kıln yine ābād
3. Murabba

7. Bir avuç ḫāk iken **itdün** bizi faẓluñ ile **icād**
8. Müfevvez öükmüne cümle gerek ylä gerek uorÄ
12. Gazel

13. 'Ademden **eyledüñ** çün bizi **icād**
14. Dil-i vîrânı kıl vaşluñla âbād
27. Murabba

3. Kamu aḥvālümüz fazluña mevkûf
4. 'Ademden nice **kılduñ** ise **icād**
35. Gazel

11. 'Ademden **eyledüñ** meccānen **icād**
12. İrişdür yine sîrr-ı vahdetüñe
219. Gazel

3. Yoğ iken 'älemleri cüduñla **icād eyledüñ**
4. Ola fazluñı umaruz ḳullarına bî-ḥisāb
24. Gazel

9. Maḥz-ı luṭfuñla 'ademden bizi **icād eyledüñ**
10. Fazluñ irerse yine her ḥālümüz olur necîb
25. Gazel

icmāl [2] Kısaltma, özetleme, ihtisar etme.

11. Dem-be-dem senden Fenāyî luṭf umar
12. Bula tafşîlini tâ **icmāl**ümüz
82. Gazel

11. Eyledüñ çünki 'araznāya emîñ
12. İre tafşîle yine **icmāl**ümüz
83. Gazel

ictimā' [1] Bir araya gelme, toplanma.

7. Levḥ-i dilde ketb olur Âdem'le Ḥavvā menşe'i
8. Bildüñ ise **ictimā'**ın kâf ile nūnuñ n'ola
6. Gazel

'id [4] Bayram

1. Vişālüñ **'id**ını eyle müyesser
2. Meded ey luṭf-ı bî-ḥad pâdişāhum
33. Murabba

13. Burc-ı mes'ûda irüp ṭālî'ümüz ola sa'îd
14. Gicemüz ḳadri bulup rûzumuzu eyleye **'id**
40. Murabba

3. Nüş iden cām-ı vişālüñ cür'asın görmez ḥumār
4. Her dem eylerse 'aceb mi yek nefesde iki **'id**
34. Gazel

1. Vişālüñ **'id**ını eyle müyesser
2. İde sâliklerüñ tâ ḥacc-ı ekber
49. Gazel

'ideyn [1] İki bayram.

13. Fenāyî bendeñe iki cihānda
14. Müyesser it aña her demde **'ideyn**
146. Gazel

idḥāl [1] İçeri koyma, içeri sokma, dâhil etme.

9. Bize yâ Rab delîl ol ḥazretüñe
10. Hem **idḥāl** it ḥarîm-i vuşlatuña
9. Murabba

'id-i vaşl [3] Kavuşma bayramı.

11. **'id-i vaşl**uña irişen görmedi hergiz memāt
12. Buldılar baḳı ḥayâtı didiler ni'me'l-me'âb
23. Gazel

1. Cihān u cism ü cān yoluñda ḳurbān
2. Tek eyle **'id-i vaşl**uñ cāna iḥsān
164. Gazel

3. **'id-i vaşl**uña irenler ḥacc-ı ekber eyledi
4. Cennet-i ḥüsnüñde me'vāsın ider ni'me'l-me'âb
15. Gazel

'id-i vişāl [1] Kavuşma bayramı.

9. Bulursa şeb-i ḳadri n'ola 'ârif özinde
10. Ol **'id-i vişāl**üñi dile a'yāda mı geldüñ
111. Gazel

'id-i adḥā [1] Kurban bayramı.

1. **'id-i adḥā**dur cemālüñ cān aña ḳurbān olur
2. Şu'le-i mihr-i ruḥuñ her zerrede raḥşān olur
45. Gazel

'id-i ekber [2] En büyük bayram.

19. Ola her rûzumuz tâ **'id-i ekber**
20. Şükür geldi yine māh-ı mübārek
39. Murabba

1. Sivā şavmını yâ Rab kıl müyesser
2. K'ide sâliklerüñ tâ **'id-i ekber**
46. Gazel

'id-i rü'yet [1] İlahi tecelli bayramı.

9. Mazhar eyle eczi'ü biḥ sîrrına
10. İde mesrûr bizi **'id-i rü'yet**üñ
110. Gazel

'id-i şekür [1] "Şekür"un, çok şükredenin bayramı.

7. Fazluñ ile kıl yine **'id-i şekür**
8. Yâ Eḥad ü yâ Şamed ü yâ Kerîm
30. Murabba

idrāk [1] Anlamak, anlaşılmaq; anlayış, varış.

11. Kaşuñ mi'râcına zâhid irişmek ister ey ḥürî
12. Velî her ḳaşır **idrāk**uñ 'urûcı irmez ol pâye
196. Gazel

idrāk etmek, eylemek [3] Anlamak, kavramak.

17. Anuñ emriyle devr eyler nüñ eflāk
18. Kemāl-i kudretin ‘aql itmez **idrāk**
24. Murabba

11. ‘Ulüvv-i şānını ‘aql itmez **idrāk**
12. Diyelüm dem-be-dem eş-şükürü lillah
37. Murabba

7. Şems-i tábāndur cemālün zāhid **idrāk eylemez**
8. Pes ne bilsün çeşm-i huffaş dide-i nezzāreden
144. Gazel

ifāde [1] Zihinde tasarlanan bir şeyi söz veya yazı ile anlatma, söyleme, bildirme.

3. Kitāb-ı hüsnüñi yaz levh-i cāna
4. İdelüm harfsiz şavtsız **ifāde**
206. Gazel

ifākat [1] Hastalıktan kalkma, sağlığına kavuşma, iyileşme.

5. Saña varmağa yokdur bizde tākāt
6. Dil-i mecrūha lutf it vir **ifākat**
17. Murabba

ifāza etmek [1] Feyiz vermek.

27. **Ifāza ide** feyzin aña her dem
28. Diyelüm dem-be-dem eş-şükürü lillah
37. Murabba

ifnā etmek, eylemek, kılmak [17] Yok etmek.

5. Yoluñda **kıl** vücūdum cümle **ifnā**
6. Bisāt-ı kırbetüñi it müheyyā
9. Murabba

3. Eger gā’ib eger hāzır eger bāṭın eger zāhir
4. **Kılalum** cān ile dilden yolına varumuz **ifnā**
12. Gazel

9. Vücūdum zerresini **eyleifnā**
10. Ṭulū ‘ide dile şems-i haḳıḳāt
31. Gazel

3. Hārim-i vaḫdetün n’ola olursa maḫremi Ḥallāc
4. Fenā dārında varını **kılan ifnā** olur Maşşūr
48. Gazel

3. Bilenler ḫāsibū remzin vücūdun **eyledi ifnā**
4. Bekā-yı lem-yezel bulup ḫisābın bî-şümār eyler
64. Gazel

13. Fenāyi varın **eyler** cümle **ifnā**
14. Bunı ketb eylemiş taḫdīr-i sābık
101. Gazel

7. ‘Adem rāhında şānın **kılan ifnā**
8. Nişān bulsa n’ola ol bî-nişāndan
147. Gazel

9. Bu şānını Fenāyi **iden ifnā**
10. Nişān bulsa n’ola ol bî-nişāndan
155. Gazel

5. **İdüp** pervāne-veş varumuz **ifnā**
6. Olalı cān ruḫuñ şem’ine sūzān
156. Gazel

5. **İdüp** pervāne-veş varumuz **ifnā**
6. Olalı dil ruḫuñ şem’ine sūzān
170. Gazel

9. **İder** biñ cān ile cānını **ifnā**
10. Yüzüñde zāhir olan ḫaṭṭ u ḫāle
201. Gazel

9. Fenāyi **eyleyüp** varını **ifnā**
10. Fenā-ender-fenāda buldı varı
235. Gazel

5. Sivā resmini muṭlaḳ **eyleifnā**
6. ‘Ayān it sırruma ‘ayn-ı bekāyı
254. Gazel

11. ‘Urūc itdi semā-yı evc-i kudse
12. **İden ifnā** ‘adem rāhında varı
263. Gazel

3. Fenā rāhında varın **iden ifnā**
4. N’ola bulsa bekā-yı cāvidāni
266. Gazel

3. Fenā rāhında varuñ **eyle ifnā**
4. Göñül bulmaḳ dilerseñ her merāmı
279. Gazel

15. Fenāyi bendeñi yā Rab irişdür vaḫdet-i zāta
16. Ḥabībün ḫürmetine **kıl** bekāñ ile anı **ifnā**
12. Gazel

ifnā-yı vücūd [1] Vücudunu, varlığını yok etmek.

11. Cām-ı la’lün nüş iden ölmekden aşlā ḡam yimez
12. İrdi bir bāki ḫayāta kıldı **ifnā-yı vücūd**
37. Gazel

ifrāz etmek [1] (Vücuttan) Dışarıya atmak.

3. Eṭyebi me’ālıñden **ifrāz eyledi**
4. Kıla maḳbūl anı rabbū’l- ‘ālemīñ
4. Tarih

ifşâ etmek [1] Açığa vurmak, açıklamak.

7. Ruhuñ kâlû belâ sırrın **ideli** 'âleme **ifşâ**
8. Giderdi perdeyi yüzden gümânum bî-gümân oldu
239. Gazel

iftihâr etmek [1] Övünmek.

1. Neseble **iftihâr etmek** hevesdür
2. Fülân ensâb ehl-i 'aqla besdür
7. Matla

iftirâk [1] Ayrılık.

7. Dil-i 'uşşâkı yakdı **iftirâkı**
8. âadâsı bülbülüñ gÿş olmaz oldu
46. Murabba

ihâta etmek [1] Kuşatmak, sarmak, içine almak.

5. Nedendür kaçre iken nev'-i insân
6. **ihâta ide** bahr-ı bî-girânı
227. Gazel

ihdinâ şırâte'l-müstakîm [2] "Bizi doğru yola eriştir. "
(Fatıha1/6)

1. Rahmet-i hâşımı in'âm ide Raḥmanu'r-Raḥîm
2. Bize hâdî ola **ihdinâ şırâte'l-müstakîm**
139. Gazel
7. Eyle tevfiķuñı yoluñda refiķ
8. Rabbi **ihdinâ ş-şırâta'l-müstakîm**
127. Gazel

ihlâş [1] Kulun bütün amel, ibâdet ve davranışlarının şirk ve riyâdan uzak olarak sâdece Allah için olması.

15. Şıdķ u **ihlâş** ile dâ'im diyelüm leyl ü nehâr
16. Sehv ü nisyanumuza estagfir'ullah el-'azîm
16. Murabba

ihrâc eylemek [1] Dışarıya çıkarmak, dışarıya atmak.

7. Müyesser kıl şühüd-ı nûr-ı zâtuñ
8. Sivâ kaydını **eyle** dilden **ihrâc**
32. Gazel

ihrâk [5] Yakma.

29. Bizi bizlik odına itme **ihrâk**
30. Cemâlûñ nûrı vire câna işrâk
20. Murabba

5. Tesellî-i vişâlûñ eyle ihsân
6. Bizi nâr-ı firâka kılma **ihrâk**
96. Gazel

5. Cemâlûñden gider luḫ it hicâbı

6. Celâlûñ âteşine kılma **ihrâk**

99. Gazel

13. Şem'-i hüsün itdi süzân ey Fenâyi sînede

14. Nâr-ı 'ışka her nefes **ihrâk** iden pervâneyi

200. Gazel

11. Bâl ü perrin nâr-ı 'ışkuñ niçe **ihrâk** itmesün

12. Şem'-i hüsünüñe gönül pervânesi süzân olur

54. Gazel

ihsân [30] Bağışlama, bağışta bulunma; lutuf, kerem, iyilik.

21. Neye kâdir olur bî-çâre insân

22. Yine Hâk'dan olur kullara **ihsân**

6. Murabba

1. 'Aḫ vü fazl u cüd eyle

2. Kemâle irsün **ihsân**uñ

18. Murabba

3. Sezâ-vâr-ı şühüd eyle

4. Tamâma irsün **ihsân**uñ

18. Murabba

7. 'Înâyet eyle yâ Raḥman

8. Kemâle irsün **ihsân**uñ

18. Murabba

11. Hidâyet eyle sulṫânüm

12. Tamâma irsün **ihsân**uñ

18. Murabba

15. Naşib itme güli hâre

16. Tamâma irsün **ihsân**uñ

18. Murabba

19. Bizi kıl maḫrem-i esrâr

20. Kemâle irsün **ihsân**uñ

18. Murabba

23. O verdistâna it bülbül

24. Tamâma irsün **ihsân**uñ

18. Murabba

27. Aña luḫfuñla dâ'im baķ

28. Kemâle irsün **ihsân**uñ

18. Murabba

7. İn te'uddü ni'metinden neş'e-dâr it bälümüz

8. Umaruz **ihsân**uñ ire bu ğaribe bî-ḫişâb

23. Gazel

25. Fenâyi'ye irerse senden **ihsân**

26. Olur her zerresi gün gibi raḫşân

28. Murabba

9. Cenābuñdan eger olmazsa **ihsān**
10. Neye kâdir olur bî-çāre insān
34. Murabba

7. Bir avuç hāk iken itdūñ bizi faẓluñla çün insān
8. Bu cūd u luṭf ile **ihsān** hemān Ḥallāk'a gelmişdür
58. Gazel

5. Şanma her ṭālib irişdi ol bisāṭ-ı kurbete
6. Umarum **ihsān**ın izhār ide ol Rabbü'l-enām
129. Gazel

11. Kāmu eşyā diler faẓluñdan **ihsān**
12. Ne ola şādir olan şey' yesirden
148. Gazel

3. Çünki **ihsān**dur cefāsı cāna cānānuñ müdām
4. Dem-be-dem şükr eylerem ol vāhibü'l-ihsān için
151. Gazel

1. Temennā-yı vişālūñde dil ü cān
2. Umaruz ola **ihsān** aña her ān
3. Nazm

13. Fezā-yı kuds eyleydi şu'üdi
14. Fenāyî'ye olursa Ḥāk'dan **ihsān**
175. Gazel

7. Bu dil kâni' degil bir kez şühüda
8. Murādi bu ki **ihsān** ola her gāh
186. Gazel

13. İki 'ālemde Fenāyî kuluñ **ihsān**uñ umar
14. Kıl ḥabîbüñe anı faẓluñ ile hem-sāye
217. Gazel

1. Feyz-i Ḥākḫ'uñ olursa **ihsān**
2. Keşf olur sırr-ı rāz-ı Sübhāñi
237. Gazel

9. Baḫmadı taḫşire ol **ihsān**ı bî-ḥad pādīşāh
10. Dest-i luṭfile dil-i vîrānı ta'mîr eyledi
246. Gazel
7. Şāni'üñ **ihsān**ıdur ḥüsnüñ Te'āla şānühü
8. Bu kemāl-i şun'ı gör kim sende izhār eyledi
248. Gazel

13. Fenāyî'ye olursa vaşluñ **ihsān**
14. Civār-ı kudse irgürür maḫāmı
271. Gazel

3. Nazar eyleme sehv ile kuşūra
4. Umar **ihsān**uñı bu 'abd-i sāhı
275. Gazel

3. Faẓl u **ihsān**uñla bulmuşdur ḥayātı kâ'ināt
4. Cān u diller derdine senden olur yine devā
8. Gazel

3. Yüz sürüp bābuña geldük umaruz **ihsān**uñı
4. Maḫv ola resm-i sivā mir'āt-i dilden ser-te-ser
56. Gazel

9. Zāhirde vü bātında senden umaruz **ihsān**
10. Bîmār olana yā Rab kıl luṭfuñ ile tîmār
57. Gazel

9. Kāmu aḥvālümüz **ihsān**a mevḫūf
10. İki 'ālem bu esrār ile ḥayrān
157. Gazel

11. Fetḫ olup bāb-ı ma'āñi keşf olup esrār-ı Ḥāk
12. Zerrece **ihsān** olursa pertev-i Raḥmān'dan
173. Gazel

ihsān-ı 'azîm [1] Büyük iyilik, bağış.

5. İtdi kullarına in'āmını Mevlā-yı kerîm
6. Bāb-ı faẓlını açup eyledi **ihsān-ı 'azîm**
40. Murabba

ihsān-ı bî-ḥad [1] Sınırsız, sonsuz iyilik ve bağış.

5. 'İbāda eyleyüp **ihsān-ı bî-ḥad**
6. Cehennem kapuların eyledi sed
39. Murabba

ihsān-ı cūd [1] Cömertlik bağış.

17. Kıldıñ niçe **ihsān-ı cūd**
18. Yoḫdan bize virdüñ vücüd
13. Murabba

ihsān etmek, eylemek, kılmak [52] Bağışlamak, armağan etmek, vermek, bahşetmek.

15. Şühüd-ı nūr-ı zātuñ **eyle ihsān**
16. Kerem luṭf u 'ināyet senden olur
15. 3. Murabba

3. Dü 'ālem devletiyle ola mesrūr
4. Cinān-ı 'adnini Ḥāk **kıla ihsān**
3. Tarih

1. Ḥāk Te'ālā cümleye **ihsān ide**
2. Sehv ile noḫşānumuz ḡufrān ide
5. Tarih

3. Degil bir kerre **ihsān it** mükerrer
4. Meded senden meded yā Ḥayy u Ḳayyüm
6. Murabba

3. Dîdārını her vech ile **ihsān iden** Allah
4. Şādiḫ ḫulma yolını āsān iden Allah
15. Murabba

5. Tecellî-i cemâlûñ kıl müyesser
6. Degil bir kerre **ihsân it** mükerrer
20. Murabba

7. Tecellî-i cemâlûñi **kıl ihsân**
8. Kerem luţf u ‘inâyet eyle yâ Rab
22. Murabba

11. Tesellî-i vişâlûñ **eyle ihsân**
12. ‘Inâyet eyle sulţânüm meded it
23. Murabba

3. Şühüd-i nür-i pâküñ **eyle ihsân**
4. Kerem senden meded luţf ıssı Raĥmân
25. Murabba

3. Degil bir kerre **ihsân it** mükerrer
4. Kerem senden ‘inâyet eyle Mevlâ
29. Murabba

9. Şühüd-i nür-i zâtuñ **eyle ihsân**
10. Bu ihsâna bizi kılduñ çü mu’tâd
35. Gazel

9. Şühüd-i nür-i zâtuñ **eyle ihsân**
10. Bu ihsâna bizi kılduñ çü mu’tâd
35. Gazel

25. Fenâyi’ye **idüp ihsân**
26. Ola her müşküli âsân
38. Murabba

17. Vişâlûñ şavmını eyle müyesser
18. Degil bir kerre **ihsân it** mükerrer
39. Murabba

13. Fenâyi kuluña **kıl** vaşluñ **ihsân**
14. ‘İbâdınıñ bir ednâ kemteridür
42. Gazel

5. Tesellî-i vişâlûñ **eyle ihsân**
6. Bizi nâr-ı firâka kıлма iĥrâk
96. Gazel

13. Zât-ı pâküñ ‘izzetine zevk-i vaşluñ kıl ‘aţâ
14. **İt** Fenâyi kuluña **ihsân** be-ĥaĥķ-ı ĥâ vü mîm
139. Gazel

11. Fenâyi bendeñe iki cihânda
12. Şühüd-i nür-i zâtuñ **eyle ihsân**
156. Gazel

1. Yeter itdi firâkuñ cânı süzân
2. Vişâlûñ zevkını yâ Rab **kıl ihsân**
158. Gazel

11. Be-ĥaĥķ-ı ĥâtem-i mihr-i nübüvvet
12. Şühüd-i nür-i zâtuñ **eyle ihsân**
162. Gazel

1. Bizi nâr-ı firâka kıлма süzân
2. Tesellî-i vişâlûñ **eyle ihsân**
174. Gazel

15. Fenâyi bendeñe **kıl** vaşluñ **ihsân**
16. Ziyâ-baĥş ola nür-ı Kibriyâ’dan
177. Gazel

13. Fenâyi’ye **iderse** Bâri **ihsân**
14. Maĥâm olur aña seyr-i ‘an’illah
208. Gazel

3. Tesellî-i cemâlûñ **eyle ihsân**
4. Ĥabîbüñ Muşţafâ’nuñ ĥürmetine
210. Gazel

13. Fenâyi bendeñe **kıl** fazluñ **ihsân**
14. Varıcaĥ ĥâzret-i ni’mel- ĥübûra
212. Gazel

7. Tecellî-i cemâlûñ **eyle ihsân**
8. Degil bir kez mükerrer kıl İlähi
232. Gazel

3. Tecellî-i cemâlûñi **kıl ihsân**
4. Müyesser it ĥayât-ı câvidânı
234. Gazel

13. Şühüd-i nür-i zâtuñ **eyle ihsân**
14. Beĥâ illerine irsün Fenâyi
254. Gazel

7. Tecellî-i cemâlûñ **eyle ihsân**
8. Ziyâsıyla münevver kıl ĥaĥķiri
261. Gazel

7. Şifât-ı şafvet-i vaşluñ **kıl ihsân**
8. Gider âyiñe-i dilden ĥübârı
263. Gazel

3. Vişâlûñ zevkını yâ Rab **kıl ihsân**
4. ‘Aţâ it kullaruña her merâmı
270. Gazel

13. Fenâyi bendeñe yâ Rab **kıl ihsân**
14. ‘Aţâ it aña ĥaĥķâñi şühüdi
273. Gazel

11. Kemâl-i feyz-i cüduñdan **kıl ihsân**
12. Görem her zerrede şems-i liĥâyı
277. Gazel

3. Baĥmaya noĥşânumuza **ideihsân**ın tamâm
4. Rû’yetiyle cân u diller derdine ide devâ
9. Gazel

19. **Kıla ihsân** Fenâyi kuluña fevķa’l-me’mül
20. Geldi yümn ile yine şehr-i mübârek ramazân
40. Murabba

3. Şühüd-ı nūr-ı zātuñ eyle i'tā
4. Degil bir kerre **ihsān it** mükerrer
46. Gazel
3. 'Arūs-ı mā'na ref' itdi cemālinden niķābını
4. Bu yüzden **eyledi ihsān** dil-i 'uşşāka sultānum
131. Gazel
7. Kuyūd-ı mā-sivādan eyle ıtlāk
8. Tecellī-i cemālünü **kıl ihsān**
7. 156. Gazel
7. Temennā-yı vişālünde dü 'ālem
8. Tecellī-i cemālün **eyle ihsān**
157. Gazel
1. Cihān u cism ü cān yoluñda ķurbān
2. Tek **eyle** 'ıd-i vaşluñ cāna **ihsān**
164. Gazel
13. Fenāyi bendeñe yā Rab **kıl ihsān**
14. 'Aṭā-baḥş it amı sırr-ı ḥabıbden
182. Gazel
1. Hālümüze bāri **ihsān eyleye**
2. Cümle müşkilleri āsān eyleye
1. Tuyuğ
13. Firākuñ āteşine kılma sūzān
14. Vişālün zevķin **ihsān eyle** her ān
20. Murabba
1. Raḥmetün feyzini **ihsān eyle** yā Rab teşneyüz
2. Kātresi pes 'āleme olsa nice biñ kerre yüz
81. Gazel
3. Ruḥuñ esmā-yı ḥüsnādur te'ālā şānühü gör kim
4. Ne **ihsān eylemiş** muḥsin bu ḥüsn-i vech-i esmāya
196. Gazel
1. Cümle müşküllerümüz Kādir Ḥudā āsān ide
2. Maḥz-ı fażlından umaruz vuşlatın **ihsān ide**
3. Matla
1. Ḥaķ te'ālā kullarına luṭf ile **ihsān ider**
2. Zāhir ü bāṭın olan müşkillerin āsān ider
73. Gazel
1. Kullarına yolların āsān ide ol pādişāh
2. Vuşlatını dem-be-dem **ihsān ide** ol pādişāh
193. Gazel
13. Bāb-ı Ḥaķķ'a ey Fenāyi sür yüzün
14. Her merāmı 'abde ol **ihsān ider**
77. Gazel
3. Tecellī-i cemālünü kıl i'tā
4. Degil bir kerre **ihsān it** mükerrer
49. Gazel

1. Yanar nār-ı firākuñla şeb ü rüz cism ile cānum
2. Vişālün zevķin **ihsān it** dil-i sūzāna sultānum
128. Gazel

9. Receb şa'bān ramazān ḥürmetine
10. Sivā levşinden **ihsān it** şiyāmı
271. Gazel

iḥtifa [1] Saklanma, gizlenme.

9. Feyz-i zātuñdan bula cānlar 'aṭā
10. Dideden eyleme vechün **iḥtifa**
7. Murabba

iḥtiyār [5] Seçmek, seçilmek, seçilip alınmak; irade.

5. Naķd-i cāna cevher-i bākīyi eyle iştirā
6. 'Işķ-ı ma'şūķı ideğör cān u dilden **iḥtiyār**
67. Gazel

1. Yırde gökde yoķ karāruñ ey göñül
2. Gitdi elden **iḥtiyār**uñ ey göñül
122. Gazel

9. Niçe şabr eyleye dil bu firāka
10. Kişinün elde midür **iḥtiyār**
236. Gazel

5. Kıl şedā'id **iḥtiyār** ol eşiginde ḥāk-i rāh
6. İt melāmet nefşünü terk eyle ṭālib 'āruñı
280. Gazel

13. Cihānda cān ile vaşluñ Fenāyi **iḥtiyār** itdi
14. Koyup bu cism ile cānı cihān içre cihān oldı
239. Gazel

iḥvān [2] Candan dostlar, samīmî arkadaşlar; aynı tarıkata mensup olanlar.

29. Zāt-ı pākün vaḥdetiyün cümle **iḥvān**-ı ma'ān
30. Dāḥil eyle 'adnūne fażluñla fī 'ale'l- cinān
1. Tarih

5. Ref' idüp zāhid ḥicābı gel hüviyyet ḥāşıl it
6. Zāyi' itme naķd-i 'ömri al ḥaber **iḥvān**dan
173. Gazel

iḥyā [5] Diriltme, canlandırma.

1. Vişālün zevķini yā Rab bize fażluñla kıl i'tā
2. Şu 'ā-ı nūr-ı zātuñdan ola tā mürdeler **iḥyā**
2. Nazm

7. Dil ü cān mürdesini eyle **iḥyā**
8. 'İnayet eyle sultānum meded it
9. Murabba

11. Kerem kıl mürde diller ola **iḥyā**

12. 'ināyet eyle Allah'um meded it
28. Murabba

5. Bizi nār-ı firāka kılma sūzān
6. Vişālūñle kıl **ihyā** mürde cānı
267. Gazel

9. İçenler ābını Hızır'uñ olurlarsa n'ola **ihyā**
10. Fenāyi irdi la'linden hayāt-ı 'ayn-ı 'aynāna
192. Gazel

'ikāl [1] Ayak bağı, bağ, köstek.

1. Hayāl-i sırr-ı cānāna gönül fikr ü hayāl irmez
2. Bu bir rāz-ı nihāñdür ki 'akıl u **'ikāl** irmez
20. Matla

'ikāl-i 'akl-ı cüz' [1] Cüz'i akıl bağı, kösteği.

1. **'ikāl-i 'akl-ı cüz'**iden hālāş oldum sürürüm var
2. Maḥabbet sāgarın içdüm bi-ḥamd'illāh huzūrum var
47. Gazel

ikāmet [1] Bir yerde yerleşip oturma, mukim olma.

3. Maşūn eyleye Mevlā her ḥaṭardan
4. İde dā'im maḥāmında **ikāmet**
6. Tarih

ikān [1] Sağlam bilme, şüphe götürmeyecek şekilde yakinen bilme.

7. Dinildi len terāñi Mūsa'ya gerçi
8. Velj itdi erinji nürin **ikān**
164. Gazel

ikbāl [1] İşlerin yolunda gitmesi; bahtlı, saadetli, mutlu olma.

9. Ne cānibe sa'ādetle kudūmi eyleye **ikbāl**
10. Hızır ilyās refiḳ olup ola bārj nigh-bānı
2. Tarih

iklīm [1] Ülke, memleket, diyar.

13. Bu heft **iklīm**ı tayy eyle Fenāyi
14. Qoyup ḡayrı elifle bāda geldük
112. Gazel

ikrār etmek, eylemek [4] Açıkça söyleyip kabul etmek.

9. Geç mecāziden Fenāyi bul ḥaḳıḳat sırrını
10. Şābitü'l-aḳdām olup ḥifz **eyledük ikrārumuz**
79. Gazel

17. Gel derūnuñ 'ışḳ ile doldur ki ḡayrı girmeye
18. Şābitü'l-aḳdām ol ey dil muḥkem **it ikrāruñu**
280. Gazel

5. Ka'be-i nūr-ı cemālūñ itdi dā'im kıble-gāh
6. Qaşlaruñ miḥrābına her kim ki **ikrār eyledi**
248. Gazel

9. Eyle yā Rabbi Fenāyi kuluña luṭf u kerem
10. Enbiyā vü evliyāya şol ki **ikrār eyledüñ**
102. Gazel

iksir-i vaşl [1] Kavuşma iksiri.

13. **İksir-i vaşla** olursa dest-res
14. Yek nāzarda cevher olur ḡār u ḡas
32. Murabba

iktidā etmek, eylemek [2] Tābi olmak.

9. Zāhir oldı cānına mefhūm-ı emr-i festeḳim
10. **Eyledi** çün nūr-ı pāk-i muştafā'ya **iktidā**
9. 5. Gazel

7. Maḡz-ı fazluñla ilahj 'ālim it esrāruña
8. **İdelüm** her ḡāl ile sırr-ı resüle **iktidā**
11. Gazel

iktidār [2] Bir şeyi yapabilmeye gücü yetme durumu, muktedir olma; kuvvet, kudret, güç.

11. Kıl 'ināyet levḫ-i dilden ḡakk ola resm-i sivā
12. Vir ḡabībūñ ḡürmetine bezm-i vaşla **iktidār**
51. Gazel

15. Cism ü cāna kıl müyesser feyz-i aḳdesden naşib
16. Vir ḡabībūñ ḡürmetine zāt-ı pāke **iktidār**
67. Gazel

ilā yevmi'l-ḳıyām [1] Kıyamet gününe kadar.

1. **ilā yevmi'l-ḳıyām** olsun mükerrem
2. Cenāb-ı ḡazret-i paşa-yı ekrem
31. Matla

ilāh [4] Tanrı.

9. Bir 'abd-i 'āḳim yā **ilāh**
10. Luṭfuña uş ḳıldum penāh
4. Murabba

13. Saña senden sığındum yā **ilāhum**
14. Ki ḡayrı yok durur püşt ü penāhum
9. Murabba

9. Herkese it merāmını i'tā
10. Bu Fenāyi ḡariḑe **ilāh** yiter
71. Gazel

1. Bizi ḳayddan hālāş eyle **ilāhum**
2. İki 'ālemde de sensin penāhum
125. Gazel

ilāhî [8] Tanrı'm.

5. Gerçi çokdur yâ **ilāhî** saña hizmetde kuşūr
6. Luṭf umup ḳapuña geldik bizi 'afv it yâ ḡafūr
1. Murabba

1. Yâ **ilāhî** āsitanuñ ḥasteye dārü'ş-şifā
2. Şerbet-i vaşluñ iḥenler buldı her derde devā
11. Gazel

25. 'İnāyet senden olur yâ **ilāhî**
26. Fenāyî ḳuluñuñ sensin penāhî
6. Murabba

7. Maḥz-ı fazluñla **ilāhî** 'ālim it esrāruña
8. İdelüm her ḥāl ile sırr-ı resüle iktidā
11. Gazel

17. Hidāyet it Fenāyî'ye **ilāhî**
18. Göre her şey'de tā nūr-ı ilāhî
17. Murabba

13. O zümreden bizi ḳılma **ilāhî**
14. Men ittiḥāze ilāhehü hevāh
218. Gazel

7. Tecellî-i cemālün eyle iḥşān
8. Deḡil bir kez mükerrer ḳıl **ilāhî**
232. Gazel

1. Saña senden şıḡınuram **ilāhî**
2. Ki sensin cümleñüñ püşt ü penāhî
275. Gazel

i'lān etmek [3] Bildirmek.

9. Şehr-i şa'bān ü receble ramazān
10. Vaḥdeti sırrın **iderleri'lān**
21. Murabba

11. Āşiyān-ı ḳudse pervāz eyleyüp cān bülbüli
12. Küntü kenzüñ nüktesin cān u dile **i'lān ider**
53. Gazel

13. Feyz-i fazluñdan olursa ger Fenāyî'ye nazar
14. Vehve ma'küm sırrını 'ālemlere **i'lān ider**
73. Gazel

ilhāk [3] (Bir şeyi) Bir yere katma, ekleme, ilâveetme.

13. Fenāyî bendeñi ey Rabb-iekrem
14. Gürüh-ı kümmelîne eyle **ilhāk**
93. Gazel

9. Vücüdüm zenbini maḥv it aradan
10. Gürüh-ı kümmelîne eyle **ilhāk**
99. Gazel

5. Buyurduñ in te'uddüni'met'ellah
6. Ḳıl **ilhāk** zümre-i 'abd-işekūra
212. Gazel

illā [2] Ancak, yalnız.

7. Tāc olupdur pes le'amrük ḥil'ati levlāk anuñ
8. Oldı **illā** rahmeten li'l-'ālemñ aña kemer
1. Kaside

7. İrdi pervāneye **illā** vechehüden çüneşer
8. Perr ü bālini cemālün şem'ine sūzānider
53. Gazel

'ilm [5] Bilim, bilgi,marifet.

51. Didi vaşfında anuñ pes 'ālimü'l- esrār olan
52. Ben meḡine olmışam **'ilme** 'Alı'dür aña der
1. Kaside

7. Bu 'aḳl u **'ilm** ü ḥilm ü ḥulk senüñ şānuñda nāzildür
8. Vişālün genc-i bî-pāyān zuhūruñ cān-ieşyādur
38. Gazel

3. Oldı 'ālim dü cihānuñ **'ilmine** bir noḡtadan
4. Nüşḥa-i sırr-ı ezelden kim ki oḡursasebaḳ
94. Gazel

11. 'Ālim eyle iki 'ālem **'ilmine** bir noḡtadan
12. Nüşḥa-i sırr-ı ezelden cān u dil alsunsebaḳ
97. Gazel

11. 'Ālim oldı iki 'ālem **'ilmine**
12. Ey Fenāyî vaḥdet-i zāta iren
153. Gazel

'ilm-i esmā [1] Allah'ın isimlerini ve bu isimlerin özelliklerinin anlam ve açıklamalarıyla uğraşan ilim.

3. Ādemiden **'ilm-i esmā** öğrenen oldımelek
4. Cinnün aşlı nār idi öğrenmediesmāmuzı
238. Gazel

'ilm-i ledün [9] Allah'ın sırlarına ait manevi bilgi, gayb ilmi.

5. Oḳuyam noḡtadan **'ilm-i ledünni**
6. Kitāb-ı ḥüsnüñi dil ide ezber
49. Gazel

3. Oḳuyam noḡtadan **'ilm-i ledünni**
4. Kitāb-ı ḥüsnüñi dil ide ezber
75. Gazel

11. Bizi **'ilm-i ledünden** eyle āḡāh
12. Görem envāruñi ez herkemāḡı
275. Gazel

1. Olmayan **'ilm-i ledün** āgāhı
2. Ne bilür sırr-ıkelām'ullahı
276. Gazel

5. Oğut bir noçtadan **'ilm-iledünni**
6. Hızır-veş mürde dili eyleihyā
4. Gazel

1. Okıyan **'ilm-i ledünni** görmedi ağ uqara
2. Çün melā'ik her nefesde didi lâ-'ilmelenā
5. Gazel

5. Oğur bir noçtadan **'ilm-i ledünni**
6. Uşüliyle ma'ānı vü beyāndan
155. Gazel

5. Okıyan noçtadan **'ilm-i ledünni**
6. 'Ubür eyler bi-küllü güft ü güdan
163. Gazel

7. Oğut bir noçtadan **'ilm-i ledünni**
8. Bakup qalmayalum bu kı̄l ü qāle
201. Gazel

'ilmü'l-kitāb [1] Kitap ilmi, kitap bilgisi: "Kâfir olanlar: Sen resûl olarak gönderilmiş bir kimse değilsin, derler. De ki: Benimle sizin aramızda şahit olarak Allah ve yanında Kitab'ın bilgisi olan (Peygamber) yeter. " (Kur'an-ı Kerim:13/43)

17. Burc-ı mes'ûda Fenāyi eyledi 'ārifşu'üd
18. Zāhir oldı levḥ-i qalbe ma'nā-yı'**ilmü'l-kitāb**
14. Gazel

ilticā [3] Sığınma, himāyesi altına girmeyi isteme.

1. Cümle mevcūdāt lisān-ı ḥāl ile eyler nidā
2. Mā-sivādan yoq vefā Mevlā'ya idüñ **ilticā**
28. Matla

7. Āsitānuñ n'ola kılsam **ilticā**
8. Her merāma bābuñ olur mültezem
133. Gazel

13. Kibriyā-yı ḥazrete kı̄l ey Fenāyī**ilticā**
14. Kimse maḥrūm qalmadı ol bāba iden i'tiṣām
135. Gazel

ilyās [2] İlyaspeygamber.

9. Ne cānibe sa'ādetle qūdümü eyleye iqbāl
10. Hızır **ilyās**refiḫ olup ola bārınigeh-bānı
2. Tarih

15. Sevād-ı zülfüne iren ḥayāt-ı lem-yezelbuldı
16. Ki 'İsā ile Hızır **ilyās** yüzüñ şuyına ahyādur
38. Gazel

- imām [1]** Ali neslinden gelen zevat.
57. Birisi **imām** Ḥasan'dur birisi **imām** Ḥüseyn
58. Kıldılar Ḥaqq'ıñ rızāsına fedā cān ile ser
1. Kaside

imān [2] Allah'ın birliğini, melekleri, mukaddes kitapları, peygamberleri, kıyâmet gününü, kaderi, ölümünden sonra dirilmeyi kalp ile tasdik ve dil ile ikrar etme, kalben inanma ve dil ile söyleme.

65. Ey Fenāyi sâlik ol zevk it o şe'nüñ rütbetin
66. İre **imānuñ** 'ayāna qurı taqlıdigider
1. Kaside

3. Küllü nefsin zā'ıkatün didi Rabbü'l- 'ālemīñ
4. Yād idüp 'ahd-i qadimi eyle **imānuñ** 'ayān
181. Gazel

imān-ı 'ayān [1] Görerek imanetmek.

1. Müyesser eyle **imān-ı 'ayānı**
2. Ola 'ayna 'ayān sırr-ımiḥāñı
249. Gazel

imdād [2] Yardım, yardımistemek.

13. İrerdi şems-i vaşluñaFenāyi
14. Cenābuñdan olursa zerre**imdād**
35. Gazel

5. Temevvüc itdi çün baḥr-iḥaqqıkat
6. Anuñ emvācını **imdāda** geldük
112. Gazel

imkān [2] Kudret dahilinde oluş, mümkünlük.

5. Āşiyān-ı aşla irişmek dilersin rüz u şeb
6. Tārik-i kevn ü mekānsın ya bu **imkānuñ** nedür
61. Gazel

5. Güzer eyle rüsüm-ı mā-sivādan
6. Ola ma'düm aradan kân-ı **imkān**
157. Gazel

imrüz [1] Bugün.

5. Ğam-ı ferdā ile zāhid bize ta'n eyleme**imrüz**
6. Cemāl-i şem'ine süzān olan 'uşşāka pervāne
192. Gazel

imrüz ile ferdā [1] Bugünle yarın.

7. Teşne-i el-yevme tüczā sırrına irdibugün
8. Rāh-ı Ḥaqq'da bir iden **imrüz ileferdāsını**
278. Gazel

imrüz u ferdā [1] Bugün ve yarın.

23. Bugün dîdâr-ı yâr ile bu cism ü cânı kıltebşir
24. Olardan eyleme luft it kıla **imrüz uferdāya**
204. Gazel

imtişāl [3] Boyun eğip itâat etme, emre göre hareket etme.

17. Emr-i mütü hükmine itmişdi gerçimtişāl
18. Küllü nefsin ma'nisinden zâhiren kıldıbeyân
1. Tarih

11. Emr-i mütüya idegörimtişāl
12. Geç sivâdan hâzret-i Mevlâ'yair
10. Murabba

5. Emr-i mütü emrine ey dil idegörimtişāl
6. Zâhir ola her nefesde dîdeye râz-ı nihân
181. Gazel

imtiyâz [1] Ayrıcalık,hususiyet.

3. Dehr-i dünüñ bakma 'izz üçâhına
4. Bul özüñde **imtiyâzi** ey dede
202. Gazel

jn ile ân [4] Bu ve şu, teferruat.

9. 'Aṭā it nūr-ı zātuñvaḥdetini
10. Ara yerden gider **jn ileân**
234. Gazel

7. İki 'âlem kıyüdündan ḥalâş it
8. Ara yerden gider **jn ileân**
267. Gazel

3. Şühüd-ı nūr-ı zātuñdur çü maḥşüd
4. Ara yerden gider **jn ileân**
287. Gazel

7. Eger bildüñse er-raḥman 'ale'l- 'arş istevâremzin
8. Güzer kııl **jn ileândan** nazâr it vech-i Raḥmân'a
192. Gazel

in te'uddü ni'met'ellâh [7] Allah'ın nimetini sayacak olsanız sayamazsınız. Doğrusu insan çok zalim çok nankördür. ” (İbrahim14/34) ayetinden iktibastır.

7. **İn te'uddü** ni'metinden neş'e-dâr itbâlümüz
8. Umaruz iḥsânüñ ire bu ğariḥbeḫ-ḫiṣâb
23. Gazel

11. Çünkü itdüñ **in te'uddüdan**naşib
12. Kııl yine ez-zümre-i 'abd-işekür
78. Gazel

11. **İn te'uddü** sırrını itdüñ'ayân
12. 'Add olur mı ni'metüñ yâ zü'n-ni'am
126. Gazel

1. Buyurduñ **in te'uddüni'met'ellâh**
2. Vişâlüñ ni'metinden şey'enli'llâh
197. Gazel

1. Seni senden iderüz şey'en li'llâh
2. Buyurduñ **in te'uddüni'met'ellâh**
199. Gazel

9. Ğariḫ-i yemm-i cüduñ cümle eşyâ
10. Buyurduñ **in te'uddüni'met'ellâh**
208. Gazel

5. Buyurduñ **in te'uddüni'met'ellâh**
6. Kııl ilḥâḫ zümre-i 'abd-işeküra
212. Gazel

jn ü ân [7] Bu ve o, buna ve ona.

3. Bu ikilik perdesinden ey gönül eyle'ubür
4. 'Âlem-i tefrîde ir ki **jn ü ân** yek-sân olur
54. Gazel

7. İki 'âlem kıyüdündan ḥalâş it
8. Aradan ref' ola hergiz **jn üân**
158. Gazel

9. Yir ü gökden cân u dil ide'ubür
10. Kıalmaya arada hergiz **jn üân**
169. Gazel

3. İki 'âlem ḥalkıñuñ mefhümü vuşlatdur hemân
4. Emr-i kâne kün fekan ḥükmi ne **jn ü ân**miş
89. Gazel

13. Fenâdan geç Fenâyi bul beḫâyı
14. Budur maḥşüd hemân bu **jn üândan**
147. Gazel

3. Dü 'âlem zevḫini virdihebâyâ
4. 'Ubür idüp be-küllü **jn üândan**
155. Gazel

11. Şühüd-ı nūr-ı zātuñı kııl i'tâ
12. Aradan ref' olına **jn üân**
138. Gazel

in'âm [12] Lütuf ve ihsanda bulunma, iyilik etme.

11. Yüz sürüp ḫapuña geldük umaruz **in'âmüñ**
12. Reh-nümâmuz ola her ḥâl sırr-ı pāk-imuştafâ
10. Gazel

5. Senüñ **in'âmüña** yâ rab nice şükr ide'âlemler
6. Kemâl-i cüduña muḫtâc efendi cümle-i eşyâ
12. Gazel

5. İtdi kullarına **in'âmını** Mevlâ-yı kerîm
6. Bâb-ı fazlını açup eyledi ihsân-ı 'azîm
40. Murabba

3. Tecellî-i cemâlûñ eylein'**âm**
4. Değil bir kez mükerrer eyle herân
158. Gazel

7. Tecellî-i cemâlûñ eylein'**âm**
8. Mükerrer ola dâ'im gâh ubj-gâh
199. Gazel

7. Tecellî-i cemâlûñ eylein'**âm**
8. Cinân-ı 'adnûñ içre virna'îmi
221. Gazel

9. Şühüd-ı nûr-ı zâtuñ eylein'**âm**
10. Bi-küllî aradan ref' itraķibi
242. Gazel

3. Kâmu maħlûka meccânen vücûdı eyleyüp **in'âm**
4. Cedîden mürde dillere hayât eyledierzâñi
251. Gazel

13. Fenâyi'ye olursa feyzûñ **in'âm**
14. Fezâ-yı kudse irgürmakâmı
270. Gazel

13. Şühüd-ı nûr-ı zâtuñ eylein'**âm**
14. İre tâ 'arş-ı maķşûdaFenâyi
277. Gazel

3. Tecellî-i cemâlûñ eylein'**âm**
4. Münevver eyle nûruñla fu'adı
285. Gazel

1. Raħmet-i ħâşımı **in'âm** ideRaħmanu'r-Raħîm
2. Bize hâği ola ihdinâ şırâte'l-müstakîm
139. Gazel

1. Şühüd-ı nûr-ı zâtuñ kılmüyesser
2. Değil bir kerre **in'âm** itmükerrer
55. Gazel

'inân-ı ihtiyâr [1] İrade dizgini.

7. Süvâr olan semend-i 'işk-ı yâre
8. Kõdı elden **'inân-ı ihtiyârı**
250. Gazel

'inâyet [31] Lütuf, ihsan, iyilik.

61. Cümleten evlâd u aşķâb ne var ise tâbi'in
62. Mazhar olup luţfuña kılduñ **'inâyetle** nazar
1. Kaside

1. Celâlûñ nârına yakma 'ibâdı
2. Kerem luţf u **'inâyet** sendenolur
3. Murabba

5. İşümüz dem-be-dem cürm ü cinâyet
6. Umaruz mahz-ı fazluñdan **'inâyet**
3. Murabba

7. Olalum mazhar-ı nûr-ihidâyet
8. Kerem luţf u **'inâyet** sendenolur
3. Murabba
11. Kuyûdât-ı sivâdan eyle âzâd
12. Kerem luţf u **'inâyet** sendenolur
3. Murabba

15. Şühüd-ı nûr-ı zâtuñ eyleihsân
16. Kerem luţf u **'inâyet** sendenolur
3. Murabba

19. İrişsün 'arş-ı maķşûda Fenâyi
20. Kerem luţf u **'inâyet** sendenolur
3. Murabba

5. Saña varmağa yok bizde liyâķat
6. Meger ola cenâbuñdan **'inâyet**
6. Murabba

25. **'Inâyet** senden olur yâ ilâhi
26. Fenâyi kuluñuñ sensin penâhi
6. Murabba

1. Yine kıldı Hudâ ħalka'**inâyet**
2. İrişdi ehline mihr-işadâret
6. Tarih

15. N'ola 'afv eyleseñ cürm ü günâhum
16. **'Inâyet** eyle sulţânüm meded it
9. Murabba

19. Bu yolda it bize 'avnuñireh-ber
20. **'Inâyet** eyle sulţânüm meded it
9. Murabba

15. Sen **'inâyet** eyle yâ Hayy u Kâğim
16. Luţf u ihsân ıssı Raħmân'um meded
14. Murabba

19. Kıl **'inâyet** girmeye araya ins ile melek
20. Sehv ü nisyânümüza estağfir'ullahel-'azîm
16. Murabba

1. Ħarîm-i vaşluña kıl bizimaħrem
2. Kerem luţf u **'inâyet** eyle yâRab
22. Murabba

17. Cenâbuñdan olursa ger **'inâyet**
18. Bir olur sâlike gâyet bidâyet
22. Murabba

15. İrişsün lem'a nûr-ıKibriyâdan
16. Meded senden **'inâyet** ıssı sulţân
25. Murabba

11. Ğarīb ü bî-kesüñ sensin penâhı
12. Kerem senden **'ināyet** ıssıMevlā
31. Murabba

15. Dola envār-ı Hâk arz usemāya
16. Meded senden **'ināyet** ıssı Mevlā
31. Murabba

19. İrişdür ğāyete fażl ile cüdi
20. Kerem senden **'ināyet** ıssıMevlā
31. Murabba

15. Fenāyî'ye **'ināyetle** nazar kııl
16. Ola tā manzar-ı zātuñamaẓhar
49. Gazel

11. Kııl **'ināyet** levh-i dilden ĥakk ola resm-isivā
12. Vir ĥabībün ĥürmetine bezm-i vaşlaiktidār
51. Gazel

5. İrerse feyz-i fażluñdan**'ināyet**
6. Bulur dil infişaldeittişālün
109. Gazel

3. Cemālünle münevver it fu'adı
4. Kerem luţf u **'ināyet** sendenolur
3. Murabba

1. Kııl **'ināyet** luţf ile noķşānumuz bulsun kemāl
2. Leyl-i fūrkat ref' olup zāhir ola şubĥ uvişāl
4. Nazm

3. Güzer eylerdi dil arz usemādan
4. Cenābuñdan olursa ger **'ināyet**
31. Gazel

1. Umaruz senden **'ināyet** ey Kerim
2. Ĥālümüze merĥamet it yā Raĥim
127. Gazel

3. Kııl **'ināyet** girmeye araya ins ile melek
4. Lî me'allah sırrın eyle cism ile cāna 'ayān
142. Gazel

5. N'ola bu müznibe olsa **'ināyet**
6. Didün lâ-taķneţü min-raĥmet'illah
208. Gazel

1. **'Ināyet** idicek bir 'abde Bārî
2. İder ĥāline anuñ Bārî yārî
235. Gazel

11. Sālik-i rāh-ı ĥaķıķat luţfuñ umar dā'imā
12. Kııl **'ināyet** anlara tā görelerdîdāruñ
280. Gazel

'ināyet eylemek [39] İyilik etmek, yardım etmek, ihsanetmek.

1. Ĥudāyā maẓhar it nūr-ıcemāle
2. **'Ināyet eyle** sulţānum meded it
9. Murabba

3. Ķoma noķşān ile irgürkemāle
4. **'Ināyet eyle** sulţānum meded it
9. Murabba

7. Dil ü cān mürdesini eyleihyā
8. **'Ināyet eyle** sulţānum meded it
9. Murabba

11. Sezā olan budur çün 'izzetüñe
12. **'Ināyet eyle** sulţānum meded it
9. Murabba

7. **'Ināyet eyle** yā Raĥman
8. Kemāle irsün iĥşānuñ
18. Murabba

1. Hidāyet it şırāt-ı müstaķime
2. **'Ināyet eyle** sulţānum meded it
20. Murabba

3. İre dil vaşf-ı Raĥman uRaĥim'e
4. **'Ināyet eyle** sulţānum meded it
20. Murabba

7. Ola nūruñla cān u dil münevver
8. **'Ināyet eyle** sulţānum meded it
20. Murabba

11. Bizi irgür vişālüñni' metine
12. **'Ināyet eyle** sulţānum meded it
20. Murabba

15. Kemāl-i cüduña yoķ ĥadd ü pāyān
16. **'Ināyet eyle** sulţānum meded it
20. Murabba

19. Yerin bulsun yine bu 'ahd üpeymān
20. **'Ināyet eyle** sulţānum meded it
20. Murabba

23. Mufaşşal fehm ide her faşl u bābın
24. **'Ināyet eyle** sulţānum meded it
20. Murabba

27. İrişsün cism ü cān bāķî ĥuzūra
28. **'Ināyet eyle** sulţānum meded it
20. Murabba

31. Ķuyūd-ı mā-sivādan eyle itlāk
32. **'Ināyet eyle** sulţānum meded it
20. Murabba

35. İrişe şems-i zātuña Fenāyî
36. **'Ināyet eyle** sulţānum meded it
20. Murabba

1. Vişāli bezmüne kııl bizilāyîķ
2. **'Ināyet eyle** sulţānum meded it
23. Murabba

3. Ki tã mekşũf ola sırr-ıhãkãyiğ
4. **'İnãyet eyle** sulţãnum meded it
23. Murabba

7. Devãm üzre müyesser kılsürürü
8. **'İnãyet eyle** sulţãnum meded it
23. Murabba

11. Tesellj-i vişãlüñ eyleihsãn
12. **'İnãyet eyle** sulţãnum meded it
23. Murabba

15. Umaruz luţf-ı ihsãnuñı her bãr
16. **'İnãyet eyle** sulţãnum meded it
23. Murabba

19. Cenãbuñdan olur her derdedermãn
20. **'İnãyet eyle** sulţãnum meded it
23. Murabba

1. Geçür bãlümüzi ħubb-ı sivãdan
2. **'İnãyet eyle** Allah'um meded it
28. Murabba

3. Güzer ide dil ü cãn her hevãdan
4. **'İnãyet eyle** Allah'um meded it
28. Murabba

7. İrişe cism ü cãn bãķi ħuzũra
8. **'İnãyet eyle** sulţãnum meded it
28. Murabba

11. Kerem kıl mürde diller olaihyã
12. **'İnãyet eyle** Allah'um meded it
28. Murabba

15. Saña senden olur yine liyãķat
16. **'İnãyet eyle** sulţãnum meded it
28. Murabba

19. Ademden zãhir olan çün 'Ademdür
20. **'İnãyet eyle** Allah'um meded it
28. Murabba

23. Bilem bir noķţadan her faşl u bãbın
24. **'İnãyet eyle** Allah'um meded it
28. Murabba

27. Vişãlüñ zevķin i'tã eyle herãn
28. **'İnãyet eyle** sulţãnum meded it
28. Murabba

1. Şühüd-ı nür-ı zãtuñ ħılmüyesser
2. Kerem senden **'İnãyet eyle** Mevlã
29. Murabba

3. Degil bir kerre ihsãn itmükerrer
4. Kerem senden **'İnãyet eyle** Mevlã
29. Murabba

7. Dil ü cãn döymez oldiintizãre
8. Kerem senden **'İnãyet eyle** Mevlã
29. Murabba

11. Bulınmaz fazluña ħadd ü nihãyet
12. Kerem senden **'İnãyet eyle** Mevlã
29. Murabba

15. Ħaber-dãr it bizi sırr-ınıhãndan
16. Kerem senden **'İnãyet eyle** Mevlã
29. Murabba

19. Fenãyi de ola vaşluñla şãdãn
20. Kerem senden **'İnãyet eyle** Mevlã
29. Murabba

1. Vişãlüñ zevķini eylemüyesser
2. Meded senden **'İnãyet eyle** Mevlã
31. Murabba

3. Ola nũruñla cism ü cãn münevver
4. Kerem senden **'İnãyet eyle** Mevlã
31. Murabba

7. Bi-küllj maĥv ola benlik aradan
8. Meded senden **'İnãyet eyle** Mevlã
31. Murabba

17. **'İnãyet eyle** ef'ãl ü şıfãta
18. Ğariķ it fazluñ ile baĥr-ızãta
34. Murabba

'İnãyet etmek [8] İyilik etmek, yardım etmek, ihsanetmek.

1. Bizi nãr-ı firãķa kılmãsüzãn
2. **'İnãyet it** eyã luţf ıssı Raĥmãn
25. Murabba

7. İre bu cãn u dil bãķi ħuzũra
8. **'İnãyet it** eyã luţf ıssı Raĥmãn
25. Murabba

1. Açı vir 'uşşãķa vaĥdet yolların
2. Sen **'İnãyet it** meded yã Rabbenã
32. Murabba

3. İreler tã maţlabmaķullaruñ
4. Sen **'İnãyet it** meded yã Rabbenã
32. Murabba

7. Mã-sivã ħaydından äzãd olalar
8. Sen **'İnãyet it** meded yã Rabbenã
32. Murabba

11. Kıll müyesser zãt-ı pãke vuşlatı
12. Sen **'İnãyet it** meded yã Rabbenã
32. Murabba

15. Bezm-i yāre hem-dem eyle hernefes
16. Sen **'ināyet it** meded yā Rabbenā
32. Murabba

19. Bu durur sözi Fenāyi'nūñ hemān
20. Sen **'ināyet it** meded yā Rabbenā
32. Murabba

'ināyet kılmak [1] iyilik etmek, yardım etmek, ihsanetmek.

9. Kemāl-i cūd u fazluñdan Fenāyi'ye **'ināyet kı**
10. İre sırr-ı maħabbetden aña tā feyz-iRaħmāñi
283. Gazel

'inde melikın muħtedir [1] “Takva sahipleri cennetlerde ve ırmakların kenarında, güçlü ve Yüce Allah'ın huzurunda hak meclisindedirler. ” (Kamer54/55) ayetinden iktibastır.

9. Mağ'ad-ı şıdık n'ola olursa Fenāyi'ye mağām
10. Eyledi **'inde melikın muħtedir** sırrını mağar
62. Gazel

infāk [2] (Hak yolunda) Malını harcama,sarfetme.

11. Şühüd-ı nūr-ı zātuñdur çü mağşüd
12. İder sālİK yoluñda varın **infāk**
93. Gazel

7. Güzer iden ta'ayyün 'āleminden
8. Fenā rāhında varın itdi **infāk**
99. Gazel

infişāl [1] Ayrılmak.

5. İrerse feyz-i fazluñdan'ināyet
6. Bulur dil **infişālde**ittişālñ
109. Gazel

inkār eylemek [2] Reddetmek, kabul etmemek.

1. Aħsen-i taqvimı **inkār eyleyen** şeytān olur
2. Şüret-i şāb-ı kūtbeğ bu ma'naya bürhānolur
1. Nazm

3. Bilmedi yüzünde hālññ sırrını miskiñ fağih
4. Ol vecihden aħsen-i taqvimı **inkār eyledi**
248. Gazel

inkisār [4] Kırılma [Maddi ve mânevî şeyler için kullanılır].
kırılması.

1. İde hālññize Bārī vü yārī
2. Gidere ħalbññüzden**inkisārı**
42. Matla

9. Sağāhüm cāmını nüş eyleyen cān
10. İki 'ālemde görmez **inkisārı**
240. Gazel

1. Gider dilden göññül gel **inkisārı**
2. Fedā it rāh-ı Ĥağ'da cümle varı
250. Gazel

9. Hem-dem olduñ her nefes çün yār ile
10. Pes nedendür **inkisārññ** ey göññül
122. Gazel

inkıyād [2] İtaat, boyun eğme, kendini teslim etme.

5. Saña senden şıgındum yā İlahi
6. Kemāl-i fazluñadur **inkıyādum**
136. Gazel

7. Be-ħağğ-ı ħazret-i şadr-irisālet
8. Kitāb u sünnete kı **inkıyādum**
136. Gazel

innā 'araznā [4] “Biz emaneti, göklere, yere ve dağlara teklif ettik de onlar bunu yüklenmekten çekindiler, (sorumluluğundan) korktular. Onu insan yükledi. Doğrusu o çok zalim, çok cahildir. ” (Ahzab33/72) ayetinden iktibastır.

13. Mā vesa'niden Fenāyi olduñ ise neş'e-dār
14. Kı **innā 'araznānuñ** nedür
61. Gazel

7. İt şırāt-ı müstağimde bize tevfiķññrefiķ
8. Eyledüñ **innā 'araznā** ħamline çünki emiñ
178. Gazel

13. İre çün **innā 'araznādan** Fenāyi'yenaşıb
14. 'Arif olsa yeridür gencine her vırānenüñ
107. Gazel

1. Aħsen-i taqvim imiş çün ħağğ-ı eşyādan ħarağ
2. Pes bu ħüsññüñ sırrıdır **innā 'araznādan** ħarağ
90. Gazel

ins ile cān [1] İnsanlar ile cinler.

13. Geldi geçdi bilmedi kimse o şe'nüñ rütbetin
14. Vāğıf olmadı ħağğıkat ħālİne **ins ile cān**
1. Tarih

ins ü cān [1] insanlar ve cinler.

1. Görmedi mişİni hergiz ins ücān
2. Ĥüsñine tağşın ider iki cihān
159. Gazel

ins ile melek [2] İnsan ile melek.

19. Kı **'ināyet** girmeye araya **insile melek**
20. Sehv ü nisyānumuza estağfir'ullahel-'azim
16. Murabba

3. Kıl 'ināyet girmeye araya **insile melek**
4. Lj me'allah sırrın eyle cism ile cāna 'ayān
142. Gazel

ins ü melek [1] İnsan ve melek.

3. Bedr-i vechüñ 'āleme virdiziyā
4. Hüsüne taḥşin ider **ins ü melek**
106. Gazel

inşā [3] Yazma, kalemealma.

1. Alduñ ise ey Fenāyi nokṭa-ı bādan sebak
2. Gel bu ḥarfüñ levḥ-i dilden idegör **inşāsımı**
2. Kıt'a

15. Alduñ ise ey Fenāyi nokṭa-ı bādan sebak
16. Gel bu ḥarfüñ levḥ-i dilde idegör **inşāsımı**
278. Gazel

11. Ezel ḥubbuñ ḥurūfını göñül levḥinde ketb itdün
12. Zihī maḥbüb-ı Raḥmān kim bu ne ḥarf ü ne **inşādur**
38. Gazel

insān [25] Âdemoğlu, âdem evladı; huy ve ahlak yönünden üstün nitelikli (kimse).

21. Neye kâdir olur bj-çäre**insān**
22. Yine Ḥak'dan olur ḳullaraiḥsān
6. Murabba

3. Çün dem-i Rūḥu'l- kudüsden İsi-veş buldı ḥayāt
4. Aḥsen-i taḳvimde ḥalk olsa n'ola **insānumuz**
80. Gazel

17. Bir avuç ḥāk iken eyledüñ **insān**
18. 'Aṭā ḳılduñ niçe envā'-ı iḥsān
20. Murabba

5. Bir avuç ḥāk iken eyledüñ **insān**
6. Müyesser ḳıl yine zātuña vuşlat
28. Gazel

33. Neye kâdir olur yā Rabbi **insān**
34. Senüñdür evvel āḥir luṭf u iḥsān
39. Murabba

3. Egerçi şüretā aşğardur**insān**
4. Velj ma'nā ilinüñekberidür
41. Gazel

3. Olur süretde aşğar gerçi**insān**
4. Velj ma'nā yüzünüñekberidür
42. Gazel

7. Bir avuç ḥāk iken itdün 'ademden çün bizi **insān**
8. Zuhūr-ı cümle mevcüdāt cenābuñdan 'aṭādurhep
20. Gazel

7. Bir avuç ḥāk iken itdün bizi fazluñla çün **insān**
8. Bu cüd u luṭf ile iḥsān hemān Ḥallāk'a gelmişdür
58. Gazel

9. 'Ademden eyledüñ ḥāk iken **insān**
10. Nedür ḥāşıl olan bir ḳatremādan
141. Gazel

9. Bir avuç ḥāk iken ḳılduñ Fenāyi bendeñi **insān**
10. Ne ola zātuña lāyık bu cism-i nā-tüvānumdan
143. Gazel

13. Aḥsen-i taḳvimde izhār idüp 'aḳs-i ḥüsini
14. Gösterir mir'āt-i dilde vechini **insāniçün**
151. Gazel

7. Yine her ḥālümüz fazluñamevḳūf
8. 'Ademden niçe ḳılduñ ise insān
162. Gazel

9. Nefaḥtü nüktesin fehmi it Fenāyi
10. Ḥaḳıḳat üzre ger olduñ**insān**
164. Gazel

9. Bir avuç ḥāk iken ḳılduñ Fenāyi bendeñi **insān**
10. Ne ola zātuña lāyık bu cism-i nā-tüvānumdan
167. Gazel

1. Bizi meccānen itdün yā Rab **insān**
2. Yine her müşkili sen eyleāsān
170. Gazel

1. Şafā-yı şafvet-i ḳalbi yeter eglence **insāna**
2. Cihāna gelmeden maḳşūd budur ḡayrısı efsāne
192. Gazel

3. Bir avuç ḥāk iken eyledüñ **insān**
4. Sezā olan nedür 'izz-i ḥuzūra
212. Gazel

5. Bir avuç ḥāk iken eyledüñ **insān**
6. Yine sen maḫzar eylerahmetüñe
213. Gazel

5. Bir avuç ḥāk iken eyledüñ **insān**
6. Nihāyet yok efendi rahmetüñe
219. Gazel

5. Tılsım-ı kenz-i esmāyı n'ola fetḥ eylese sālİK
6. Cemāl-i pākine zırā ki mir'āt itdi**insāni**
231. Gazel

5. Aḥsen-i taḳvīmüñ itdi ḥüsün **insānda** nihān
6. Nādi-i ḡayb ol vecihden ḥüsni ta'yin eyledi
246. Gazel

7. 'Aceb ḡafletdedür bj-çäre**insān**
8. Alup viren iden kendüyişandı
272. Gazel

17. Bir avuç hâki itdüñ çünkü **insân**
 18. 'Aṭā kılduñ aña envā'-ı ihsân
 23. Murabba

9. Cenâbuñdan eger olmazsa ihsân
 10. Neye kâdir olur bî-çâre**insân**
 34. Murabba

insilâk [1] Yola girmek, sâlik olmak, sülûk etmek, bir yol tutupgitmek.

7. Emr-i mütü râhına eyledi sâlik**insilâk**
 8. Vâsıl oldu küntü kenzüñ gencine kâle'l- hisâb
 17. Gazel

intâk [1] Söyletmek, söyletilmek.

1. Sivâ kaydından eyle bizi itlâk
 2. Ve bî-yantıķ kelâmiyle kıl**intâk**
 93. Gazel

in te'uddüni'met'ellâh [1] "Allah'ın nimetini saymaya kalksanız, onu sayamazsınız. Hakikaten Allah çok bağışlayan, pek esirgeyendir." (Nahl,18) ayetinden iktibastır.

1. Buyurduñ **in te'uddüni'met'ellâh**
 2. Vişâlüñ ni'metinden şey'enli'llah
 197. Gazel

intibâh [1] Uyanma, uyanıklık.

17. Nâzar eyle gel en-nâsü niyâma
 18. Hâķikatte dilerseñ **intibâhı**
 275. Gazel

intisâb [4] Bağlanma.

13. Ger dilerseñ ey Fenâyî iki 'âlemde beķâ
 14. Zât-ı bîçûna idegôr cân u dilden **intisâb**
 23. Gazel

15. Yâr-ı bâķî kaşdına kıl hicret-i dâr-ıfenâ
 16. İster iseñ ey Fenâyî zât-ı pâke **intisâb**
 24. Gazel

11. Ey Kâdir ü Hayy u Vedüd eyle 'aṭā nūr-ışühüd
 12. Vir bize hâķķâñî vücüd ol zât-ı pâke**intisâb**
 27. Gazel

13. Fenâyî bendeñüñ iki cihânda
 14. Cenâbuñdur ancaķ **intisâbı**
 268. Gazel

intizâr [2] Beklemek; birinin yolunu gözlemek.

7. Dil ü cân döymez oldıintizâre
 8. Kerem senden 'inâyet eyleMevlâ
 29. Murabba

5. Hâriķ itme firâķuñâteşine
 6. Yeter çekdük vişâleintizârı
 240. Gazel

ircâ' [1] Döndürme, geriye doğru çevirme.

3. Zâmirüm şâñı cümle saña 'â'id
 4. Yine **ircâ'** idem mâfi'z-zâmiri
 261. Gazel

irci' [1] Dön: 'Ey huzura kavuşmuş insan! Sen O'ndan hoşnut, O da senden hoşnut olarak Rabbine dön. (Seçkin) kullarım arasına katıl ve cennetime gir!' (Kur'an-ı Kerim:89/28)

5. Nefs elinden vir hâlâş kâlbe gelsünitmi'nân
 6. **irci'den** güş-ı câna ire luṭfuñdanḥitâb
 14. Gazel

'irfân [3] Marifet, Allah ve O'nun sıfatları, fiilleri, isimleri ve tecellilerihakkındamânevî tecrübeyle doğrudan elde edilen bilgi anlamında bir tasavvuf terimi.

11. Kenz-i maḥfûden zuhûra geldi cümle ka'inât
 12. Açdı aḥbaptü en u'raf sırrını **'irfân** için
 151. Gazel

3. Vaḥdet-i zâta olur keşret-i eşyâdagüvâh
 4. Ğayrıyı maḥv eyleyüp bir lem'a duy **'irfândan**
 173. Gazel

9. Dâne-i hâl-i ruḥuñ vechinde cân eyler fedâ
 10. Oḳuyanlar noḳtadan sırr-ı ezel**'irfânımı**
 260. Gazel

'irfân-ı Hâķķ [1] Allah'ı hakkıyla bilme.

3. Sa'y ider 'irfân-ı Hâķķ' uñ müntehâsın bulmağa
 4. Buldı bu mülk-i vücüdda sırr-ı evednâsım
 278. Gazel

irgürmek [47] Ulaştırmak, eriştirmek.

3. Vücüdüm kaṭresin bir baḥre**irgür**
 4. Nümâyân ola kaṭresindederyâ
 4. Gazel

13. Gülşen-i vaḥdete **irgür**bülbüli
 14. Dâ'im istişmâm ide büy-ı güli
 7. Murabba

3. Ķoma noḳşân ile **irgür**kemâle
 4. 'Inâyet eyle sultânüm meded it
 9. Murabba

11. Bizi **irgür**vişâlüñni'metine
 12. 'Inâyet eyle sultânüm meded it
 20. Murabba

5. Bizi **irgürdi** çü bueyyāma
6. Luṭfunı eyledi ḥāşş u 'āma
21. Murabba
11. Nūr-ı zātuñ ziyāsmair**irgür**
12. Baḳma bu kıl ü kālūme yā Rab
22. Gazel
5. Nefy ü işbāt maḥv olup **irgür**bisāt-ıvuşlata
6. Ketb olına levḥ-i ḳalbe ma'na-yı'ilmü'l-kitāb
24. Gazel
9. Vücüdüm ḳatresin 'ummānair**irgür**
10. Muḥiṭ ola o baḥr-ıbj-nihāyet
28. Gazel
9. Fenāyi bendeñi **irgür**merāma
10. Kıl anı maḫhar-ı 'ayn-ı'ināyet
29. Gazel
13. Marjz olanları **irgür**devāya
14. Bulup şıḫḫat ki ḫamd ide Ḥudā'ya
31. Murabba
15. Fenāyi bendeñi bir baḫre**irgür**
16. Görine ḳatresinden niceemvāc
32. Gazel
9. Geçür keşretten **irgür**vahdetüñe
10. Keremdür lāyık olan'izzetüñe
35. Murabba
21. Naḫar eylemeyüp aḡ u ḳaraya
22. Sülüküñ **irgürür** rāh-ıfenāya
36. Murabba
9. Baḫr-ı bj-pāyāna **irgür**ḳatremüz
10. İre yerine kemāl-i yemm-ıicüd
36. Gazel
19. Bizi **irgür**vişālürni'metine
20. Diyelüm dem-be-dem eş-şükrü lillah
37. Murabba
3. Bu vücüd-ı fāniyi **irgür**beḳāikliğine
4. Dinile şānına anuñ leyse min mevtin ḫazer
44. Gazel
13. Fenāyi bendeñ **irgür** nūr-ıızāta
14. Bu sırra vāḳıf olan 'ayn u nündur
52. Gazel
5. Geçür bu ikilikden birlik iline**irgür**
6. Meşhüd olına her dem envār-ı cemāl-ıyār
57. Gazel
19. Vücüdün sidresin Ṭübā'ya**irgür**
20. Ki 'ārifler maḳāmımüntehādür
59. Gazel
13. Berr-i fūrḳat içre 'aṫşān olmayalum yāKerīm
14. **İrgürüp** āb-ı vişāle itme ser-gerdān uzār
67. Gazel
9. Mūntehāsın bulmaḡa esrā bi-'abdiḫ sırrınuñ
10. Refref-i tefriḋe **irgür**pāyemi ayakayāḳ
97. Gazel
13. Mihr-i 'ālem-tāba **irgür**ey Fenāyizerreñi
14. Özüñi pervāne gibi şem'-i bezm-i yāre yaḳ
98. Gazel
3. Şiddet-i fūrḳatde çekdiyse hezār derd übelā
4. **İrgürüp** maṫlūba āḫir vāşıl-ı yāreyledüñ
102. Gazel
3. Ḳoma noḳşān ile **irgür**tamāma
4. 'Ayān it 'aynuma 'ayn-ıkemālün
109. Gazel
1. Cānumuz cānāna **irgürdi**ḡamuñ
2. 'Ālemi ṫıtdı ziyā-yı pertevüñ
110. Gazel
13. Fenāyi bendeñ **irgür**hermerāma
14. Kemāl-i cüduña yoḳ ḫadd ü pāyān
174. Gazel
9. Şeref burcında bedr eylehilālüm
10. Ḳoma noḳşān ile **irgür**kemāle
187. Gazel
9. Cāna **irgürüp** bu rāzi ey Fenāyibilmedüñ
10. Saña kim dir sırrıñı keşf eyle her biḡāneye
191. Gazel
5. Bidāyetle nihāyet ola yek-sān
6. Bizi **irgür**gürüh-ısbābiḳūna
194. Gazel
13. Fenāyi bendeñi **irgür**merāma
14. Anı fazluñla eyle ḫāşş-ıder-gāḫ
199. Gazel
1. Gider noḳşānumuz **irgür**kemāle
2. Sivāya eyleme bizi ḫavāle
201. Gazel
13. Be-ḫaḳḳ-ı āb-ı rüy-ı sırr-ı levlāk
14. Fenāyi bendeñi **irgür** vişāle
201. Gazel
13. Dü 'ālem ḫubbmı ḫaḳk eyle dilden
14. Fenāyi ḳuluñı **irgür**murāda
206. Gazel
1. Ḥudāyā zāt-ı pākūñ 'izzetine
2. Bizi **irgür** vişālürni'metine
210. Gazel

9. Celālün âteşine itme sūzān
10. Gider nārumuz **irgür** bizinūra
212. Gazel

13. Fenāyi bendeñi **irgür**merāma
14. Ola manzar cenāb-ıhazretüñe
219. Gazel

13. Fenāyi bendeñi **irgür**merāma
14. Be-ḥaḥḥ-ı ḥazret-i ḥubbuñḥabjibi
222. Gazel

13. Fenāyi bendeñi **irgür**bekāya
14. Senüñle ola kıyımla ḳu'üdi
233. Gazel

7. Fezā-yı ḳudse **irgür**diḥakāmın
8. Semend-i himmetün cāna süvārı
236. Gazel

13. Fenāyi'ye olursa Bārı yārı
14. Beḳā mülkine irgürür bukārı
240. Gazel

5. Lā-mekān mülki hümāsın itmege cānā şikār
6. Aşiyān-ı ḳudse **irgüre**ki murğ-ıcānını
260. Gazel

9. 'Aṭā it faḳru faḥrı lem'asından
10. Gınā-yı zāta **irgür**bufaḳıri
261. Gazel

13. Fenāyi'ye olursa feyzün in'ām
14. Fezā-yı ḳudse **irgür**ürḥakāmı
270. Gazel

13. Fenāyi'ye olursa vaşluñ iḥsān
14. Cīvār-ı ḳudse irgürürḥakāmı
271. Gazel

3. Şey'e li'llah yāmuḥibe's-sā'ilin
4. Faḳrumuz **irgür** gınāya yāĠanı
282. Gazel

5. Bu vücüd ḳaṭresini **irgüre**görderyāya
6. Berr-i fūrḳatde niḳe bir gezesinbi-māye
217. Gazel

17. Ḥalka **irgür**mekde feyz-i Ḥaḳḳ'ı rūḥivāsıta
18. Ḳıldı ise zāhiren gerḳı bu 'ālemdensefer
1. Kaside

irşād [4] Doğru yolu gösterme; mānen aydınlatma, hak yolunu gösterme,gaflettenuyandırma, uyarma.

15. Şırāṭ-ı müstaḳıme eyle **irşād**
16. Kerem luṭf u 'ināyet eyle yāRab
27. Murabba

5. Vaḥdet-i zātuñla **irşād**olalar
6. Vaşluñ ile dā'imā şādolalar
32. Murabba

5. Gün gibi zāhir durur 'ālemlere sirruñsenüñ
6. Perde-i envār ile zātuñla **irşād**eyledüñ
108. Gazel

5. İde ef'āl ü şifāt berzaḥını cānum 'ubür
6. Vaḥdet-i zātuñla faşluñ ile **irşād**eyle
185. Gazel

'İsā [3] Hz. İsa.

15. Sevād-ı zūlfüne iren ḥayāt-ı lem-yezelbuldı
16. Ki **'İsā** ile Ḥızır İlyās yüzün şuyına ahyādur
38. Gazel

1. Olıcaḳ rūḥ-ı ḳudşilerle hem-dem
2. Rūḥu'l-ḳudüs deminden **İsa** Meryem
49. Matla

1. Kim oḳursa levḥ-i dilden ism-i rūḥ-efzāmuzu
2. Seyr ider **'İsā** gibi ol 'ālem-i bālāmuzu
238. Gazel

işāl [1] Vasıl kılmak, kılınmak, vardırma, vardırılmak.

19. Ḥarım-i vaşluña eyle Fenāyi bendeñimaḥrem
20. İde şāḥibine **işāl** geḳen 'ahd ile peymānı
258. Gazel

işār [4] İkrām, bahşış. Cömertlikleverme.

11. Bülbül gibi murğ -ı dil her demde ider efgān
12. Gūş itdi ruḥuñ vaşfin ḳıldı özünü **işār**
57. Gazel

13. İdenler Mūsa-veş Ṭür-ı fenāda varını**işār**
14. Terāñı sırrına idüp kemālin buldınoḳşāmı
258. Gazel

7. Hezāruñ rāzını gūş idicek gül
8. Yolına eyledi varını**işār**
70. Gazel

11. Ḥaḳıḳat dürrünü ḳıl dā'im **işār**
12. Vücüduñda olan genc-i nihāndan
147. Gazel

İsa-veş [4] Hz. İsa gibi.

1. Demdeme irişmege dem ehline hem-demgerek
2. Rūḥ-ı ḳudşiden irişmiş **İsa-veş** bir demgerek
38. Matla

3. Hem-dem ol gel ney gibi erbābına
4. **'İsa-veş** Rūḥu'l-ḳudüsden ire dem
130. Gazel

3. İrdi **'İsā-veş** deminden mürde dillerehayāt
4. Nālesin murğān-ı kudşilerle dem-sāz eyledi
224. Gazel

11. Buhūr-ı Meryem'ün büyi irişdi hākdeneflāke
12. Mu'aṭṭar itdi **'İsā-veş** semāda vech-i cānānı
251. Gazel

işbāt [4] Şahit ve delil göstererek doğrusunu meydana çıkarma; kanıt,delil.

1. Tengdür yārūn dehānı dir imiş çün olhasūd
2. Yok yire da'vā ider **işbātı** yok bulmazşühūd
40. Matla

11. İderler vahdet-i zātuñı **işbāt**
12. Kevākible semāda mihr ile māh
208. Gazel

5. 'Ālem-i kesretde gerçi nūrını kıldınıhān
6. Vahdet-i zātiyyesin **işbāt** ider gör hervarak
94. Gazel

1. Min- ledünnā mektebinden ey dil alduñsa sebağ
2. Vahdet-i zātiyyeyi **işbāt** ider gör hervarak
100. Gazel

'İsi-veş [5] Hz. İsa gibi.

1. Bend olanlar zülf-i hālūñ dāmına āzādedür
2. Cām-ı la'lūñ **'İsi-veş**mürde dilecān-dādedür
43. Gazel

5. **'İsi-veş** Rūhu'l-ḳudüsden cāna olursa 'aṭā
6. Āsümān-ı dilde dā'im murā-ı cān cevlan ider
53. Gazel

3. Çün dem-i Rūhu'l-ḳudüsden **'İsi-veş** buldı hayāt
4. Aḥsen-i taḳvimde ḥalk olsa n'ola insānumuz
80. Gazel

7. Çün dem-i Rūhu'l-ḳudüsden **'İsi-veş** bulduk hayāt
8. Tā ezel ol dāyedendür yevm-i fiṭrat şirümüz
85. Gazel

3. Münkir olma Ādem'e mişl-i raçim
4. **'İsi-veş** Rūhu'l-ḳudüsle yek-dem ol
119. Gazel

İslām [1] Allah'ın Kur'an ile vahyettiği ve esasları Hz. Muhammed tarafından bildirilendir, müslümanlık.

41. Bil anuñ **İslāmı** ile zāhir oldı iş bu dın
42. Hem ḳamu a'dāsına buldı ḥilāfetde zafer
1. Kaside

ism [2] Ad, nam.

1. Te'alallah ne muḥsinsin şifātuñ zāt-ıyektādur
2. Senüñ **ismüñ** ḳamu eşyā şifātında müsemādur
38. Gazel

7. Mu'ammāsını feth itdi bu **ismüñ** vech-i kāmilden
8. Bu yüzden keşf olup sırr-ı ḥaḳıḳat çünmüsemādān
160. Gazel

ism ü resm [4] İsim ve şekil.

7. Bu **ism ü resm**ımaḥv itdi bi-küllü nūr-ılāhūtı
8. Ne dünyā belki 'uḳbādan geçürdi cezbe-icāmı
231. Gazel

9. Bu **ism ü resm**ıḥakk it levḥ-idilden
10. 'Ayān it bize nūr-ı yā'Vedüd'ı
233. Gazel

3. Güzer eyleye dil bu **ism üresmi**
4. 'Arūs-ı ma'na ref' ideḥicābı
268. Gazel

5. Bu **ism ü resm**ımaḥv eyle kerem kıl levḥ-i ḥāṭırdan
6. Geçürsün cezbeñ ey Mevlā sivādan bu dil-i ḥāmı
283. Gazel

İsma'ıl-veş [1] İsmail gibi.

5. Kıldı **İsma'ıl-veş** dost yoluna varın fedā
6. İrdi sırr-ı eslemādan güş-ı cānımaḥiṭāb
15. Gazel

ism-i rūḥ-efzā [1] Ruha tazelik veren, cana can katanisim.

1. Kim oḳursa levḥ-i dilden **ism-i rūḥ-efzāmu**
2. Seyr ider 'İsā gibi ol 'ālem-i bālāmu
238. Gazel

ism-i şamed [1] Samed ismi: "Her türlü istek ve ihtiyacı karşılayacak güce sâhip bulunan, hiç kimseye veya hiçbir şeye muhtaç olmayan" anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır.

21. Olup **ism-i Şamed'den** cānabehre
22. Umaruz bula aşl-ı baḥrıḳatre
39. Murabba

İsnā aşer [1] On iki.

7. Geh ḥicāz ider nevāsın gāhi 'uşşāḳ u 'ırāk
8. Gösterür **İsnā aşerden** ol hevāyisünbülü
230. Gazel

isti'dād [1] Yeterlilik,kabiliyet.

9. Gerçi **isti'dād** ile kimse aña yol bulmadı
10. İde meger fazlına muhtaş anı Rabbü'l- enām
135. Gazel

istiğrāk-ı tām [2] Allah'tan başka her şeyden ilgisini keserek vecde dalma hâli, kendinden geçip dünyâyı tamamen unutma.

1. Ger celâliyle cemâl olursa meşhûduñ müdām
2. Bâb-ı vaḥdet feth olup bulursun **istiğrāk-ı tām**
129. Gazel

11. Vâsıl olup 'ayn-ı cem'e iden ol nûrı şühûd
12. Vaḥdeti sırrına irtüp buldı **istiğrāk-ı tām**
135. Gazel

istikbâl [1] Karşılama, gelen bir kimseyi karşılamaya çıkma.

15. Döküp göz yaşını yüzler sürer servüñayağına
16. İder nâz ile **istikbâl** hırâmânî hırâmânî
251. Gazel

istimâ' [1] İştirmek, duymak.

7. Küntü sem'a remzinüñ nûrına mazhar itbizi
8. **İstimâ'** ide kelâmuñ ḥarfsiz şavtsız kulaç
97. Gazel

istişmām [2] Koklama, koku alma.

13. Gülşen-i vaḥdete ırgürbülbüli
14. Dâ'im **istişmām** ide büy-ı güli
7. Murabba

11. Verd-i vaşluñ büyümü eylemeye**istişmām**
12. Şaldı bülbül bu vecihden özüni şahrâya
217. Gazel

'ișyân [5] Emre uymama, itaat etmeme, itaatsizlik etme, başkaldırma; Allahve peygamberinin emirlerine uymamak, itaat etmemek.

1. Cürm ü **'ișyâna** umaruz baqmaya Rabb-i Kerîm
2. Sehv ü nisyânumuza estagfir'ullahel-'azîm
16. Murabba

13. Yüzi karasına baqma kıl Fenâyi'yi kabûl
14. Sürdi der-gâhuña vechin şad hezâr **'ișyân**ile
189. Gazel

7. İtmeye sehv ile **'ișyâna** nazâr
8. Umaruz kim ola luṭf-ı şâhî
276. Gazel

3. İder her günde biñ kez nefsum **'ișyân**
4. Velî yoçdur efendi bir günâhum

137. Gazel

1. Ol ğanı Mevlâ umarum baqmaya nisyânuma
2. Çekile 'afv-ı kalem rûz-ı cezâ **'ișyânuma**
188. Gazel

ișâret [1] Alâmet,emâre.

7. Bu emrüñ şavtıyla ḥarfsiz dinildi çünki aḥkâmı
8. **ișâretle** buyurdu lî me'allahüḥabîb'ullah
215. Gazel

ișbu [13] İşte bu.

41. Bil anuñ islâmı ile zâhir oldı **ișbu** dîn
42. Hem kamu a'dâsına buldı ḥilâfette zafer
1. Kaside

3. Qalmasun ḥayrette **ișbu** 'aql ucân
4. Luṭf u iḥsânüña ğâyet var mıdur
8. Murabba

13. Cümle mevcûdâta sen virdüñḥayât
14. Senden alur **ișbu** feyzi kâ'inât
8. Murabba

9. Zerre görünmez fenâyi **ișbu** 'âlem 'ârife
10. Bir demine vuşlatuñ iki cihân olmaz bahâ
11. Gazel

21. 'Ayn-ı Âdem 'aynı oldı'âleme
22. Nüşa düşdi **ișbu** 'âlem Âdem'e
12. Murabba

5. Fermânuña ṭâbi' ne ki var cümle vücûdât
6. Baḥr-ı keremüñ reşhasıdur **ișbu** zuhûrât
15. Murabba

5. Sâlik-i râh-ı fenâya aç ḥaḳîkat sırrını
6. Ola hâdî **ișbu** yollarda bize nür-ıḥabîb
19. Gazel

5. Yemm-i bî-pâyâna irdiḳaṭresi
6. Ol gönül ki **ișbu** bahre ğarḳıvar
76. Gazel

1. Mâ 'arefnâ sırrı çünki ma'nâ-yı 'irfânimiş
2. Mazhar olan **ișbu** sırta nüşa-i insân imiş
89. Gazel

7. Vişâli bezminüñ zevḳınumaruz
8. Dirîğ eylemeye **ișbu** ğarîbden
148. Gazel

9. Ḥâl-i ḥaddüñ naqşına âlûde oldı **ișbu** cân
10. Kimseler bu vech ile âşüfte-i cân olmasun
150. Gazel

11. 'Aceb sevdāya düşmişdür vişālin isteyen 'āşık
12. Geçer sevdā-yı sevdādan düşenler **işbu** sevdāya
204. Gazel

13. Vuşlatı esrārına hayrān Fenāyi **işbucān**
14. Virmedi iki cihāna vuşlatuñ birānını
260. Gazel

işrāk [5] Aydınlık.

29. Bizi bizlik odına itme iḥrāk
30. Cemālūñ nūrı vire cānai**işrāk**
20. Murabba

9. Tecelli-i cemālūñle viri**işrāk**
10. Ola nūruñla cān u dil münevver
50. Gazel

1. Kuyūd-ı mā-sivādan eyle iṭlāk
2. Cemālūñ nūrı virsün cāna **işrāk**
99. Gazel

7. Celālūñ nārına yakma bu cānı
8. Cemālūñ nūrı kılsun anı **işrāk**
93. Gazel

7. Ḥalāş it ḳalbümüz resm-isivādan
8. Derūnumuz bula nūruñla **işrāk**
96. Gazel

iştibāh [1] Şüphelme, şüphelenme.

5. Müyessirsın müyesser it merāmum
6. Kemāl-i fażluña yoḳ **iştibāhum**
125. Gazel

iştirā [6] Satın alma, alınma.

7. İtdüñ ol dürr-i yetṭimi naḳd-i cānai**iştirā**
8. Cevherüñ kânını bulduñ pes bu dükkānuñ nedür
61. Gazel

5. Naḳd-i cāna cevher-i bāḳiyi eyle**iştirā**
6. 'İşḳ-ı ma'şūḳı idegör cān u dilden iḥtiyār
67. Gazel

11. Naḳd-i cāna cevher-i bāḳiyi ḳılduñ**iştirā**
12. Şıḡmadı arz u semāya gevher-iyek-dānemüz
84. Gazel

9. **İştirā** iden meṭa'-ı vaşluñ cān naḳdine
10. Güş ider her zerreden zıkrüñi yā Semî'ḳabül
121. Gazel

5. Naḳd-i cāna cevher-i bāḳiyi ḳılduñ**iştirā**
6. Bey' olup bāzār-ı 'işḳda varumuz ol kaniçün
151. Gazel

1. Naḳd-i cāna **iştirā** itdüñ meṭa'-ı vuşlatı
2. Sıḡmadı arz u semāya ol meṭa' uñ ḳıymeti
223. Gazel

iştıyāk [2] Özleme; güçlü istek, arzu.

1. Ḥadden efzün oldı dilde miḥnet-i derd üfirāk
2. Şabra ṭāḳat ḳalmadı irdi kemāle**iştıyāk**
98. Gazel

7. Ḳalmadı hergiz vişāl-i bezm-i yāre**iştıyāk**
8. Luṭf u ḳahrın dem-be-dem 'uşşāḳa yek-sān eyledi
257. Gazel

i'tā [11] Verme, verilme.

1. Vişālūñ zevḳini yā Rab bize fażluñla ḳılı'**i'tā**
2. Şu'ā'-ı nūr-ı zātuñdan ola tā mürdelerihyā
2. Nazm

11. Dü 'ālemdede vişālūñ eyle i'tā
12. Kemāline ire itmām-ını'met
28. Gazel

1. 'Ademden bir vücüd olunmuş **i'tā**
2. Mu'ammer eylesün Allah Te'ālā
36. Matla

3. Şühüd-ı nūr-ı zātuñ eyle **i'tā**
4. Degil bir kerre iḥsān it mükerrer
46. Gazel

3. Tecelli-i cemālūñi ḳılı'**i'tā**
4. Degil bir kerre iḥsān itmükerrer
49. Gazel

9. Herkese it merāmını **i'tā**
10. Bu Fenāyi ḡaribe ilāh yiter
71. Gazel

7. Olursa feyz-i aḳdesden dil ü cāna n'ola **i'tā**
8. Maḥabbet dārına ber-dār olan lā-büd olurManşür
72. Gazel

11. Şühüd-ı nūr-ı zātuñı ḳıl **i'tā**
12. Aradan ref olına in üānum
138. Gazel

13. Fenāyi bendeñe ḳıl vaşluñ **i'tā**
14. Kerem deryāsına yoḳ ḥadd üpāyān
170. Gazel

27. Vişālūñ zevḳin **i'tā** eyle herān
28. 'İnāyet eyle sultānum meded it
28. Murabba

11. Fetihler ide erzāñi cenāb-ı Ḥazret-iBārī
12. İki 'ālem merāmını ḳıla ḳullarına**i'tā**
12. Gazel

itā'at [1] Söz dinleme, emirlereuyma.

3. Kılâgör emr-i mütüya **itā'at** Hakk'a kırbetbul
4. Şaķın bākı kalur şanma begüm bu fāni dünyāyı
284. Gazel

'itāb [3] Azarlama, paylama.

9. Perde olmasun cemālün nūrına nār-ıcelāl
10. Bu vecihle cism ü cāna eyleme yā Rab'**itāb**
14. Gazel

9. Zāhir ü bāṭın Fenāyi kıluña eyle nazar
10. Kıl meded iki cihānda eyleme aña '**itāb**
26. Gazel

1. Celālün nārını yā Rab cemālüne hiçāb itme
2. Ğarīb-i müstemendüne bu vech ile '**itāb** itme
211. Gazel

i'tāk [2] Azad etme, edilme.

5. Vişālün bezmine eylesezā-vār
6. Eşir-i dest-i nefsdan olami'**tāk**
93. Gazel

13. Fenāyi'yi ḥalāş it hemm ü ğamdan
14. İki 'ālemde eyle anı '**tāk**
99. Gazel

itfā [1] Söndürme, söndürölme.

9. Nār-ı fırķate bizi itmeḥarık
10. Anı **itfā** ide āb-ı raḥmetün
105. Gazel

i'timād [1] Güvenme, emniyet etme, güven, emniyet.

13. Fenāyi'yi kapu ṅdan kıлма mehcür
14. Kemāl-i fazluñadur '**timādı**
285. Gazel

i'tişām [1] Bir şeye sarılıp sıkı sıkı tutma.

13. Kibriyā-yı ḥazrete kııl ey Fenāyiilticā
14. Kimse maḥrüm kıalmadı ol bāba iden '**tişām**
135. Gazel

itmām-ı ni'met [1] Nimetin tamamlanması.

11. Dü 'ālemde vişālün eyle i'tā
12. Kemālne ire itmām-ını'met
28. Gazel

itminān [1] İtimat ve rabt-ı kalb ile hāsıl olan sükün, emniyet.

5. Nefs elinden vir ḥalāş kıalbe gelsünitmi'**nān**
6. İrci'iden ğüş-ı cāna ire luṭfuñdanḥitāb

14. Gazel

ittihād [2] Birlik olmak, birleşmek, bir araya gelmek.

13. Beķāñ ile beķā bulsun Fenāyi
14. İre ḥadd-i kemāle**ittihādum**
136. Gazel

5. İkilik perdesin kııl ref'bizden

6. Dü 'ālemde naşib it **ittihādi**

285. Gazel

ittikāl [2] İşi Allah'a bırakıp kadere boyun eğme,güvenme.

1. Āşiyān-ı kıudse ey dil ister iseñ ittişāl
2. Ğeç sivādan ḥazret-i Mevlā'ya eyle**ittikāl**
21. Matla

9. Zāḥir ü bāṭın Fenāyi bendeñe eyle nazar

10. Maḥz-ı fazluña efendi eyledi cün **ittikāl**

118. Gazel

ittişāl [2] . Aralık kalmayacak şekilde birbirine dokunma, temas etme. [tas] Kulun seyr ü sülük ile fenāfillāḥ netīcesinde Hak'tan başka şeygörmeyerekHakk'a vāsıl olması.

1. Āşiyān-ı kıudse ey dil ister iseñ **ittişāl**
2. Ğeç sivādan ḥazret-i Mevlā'ya eyleittikāl
21. Matla

5. İrerse feyz-i fazluñdan'ināyet

6. Bulur dil infişāle**ittişālün**

109. Gazel

izā aḥbebtēhü [1] (Onu sevdiğim zaman) "Kulum farzlardan başka nafilerle bana yaklaşırv enihāyet onu severim. Onu sevdiğim zaman da gören gözü, işiten kulağı, tutan eli, yürüyen ayağı olurum. " kudsi hadisindeniktıbastır.

19. **İzā aḥbebtēhü** sırrın Fenāyi ideğör iz'ān

20. Gören ü görinen diyen işiden sendepeydādur

38. Gazel

izā şemme [1] "Doğru da Allah'ındır batı da. Nereye dönerseniz Allah'ın yüzü (zati) oradadır. " (Bakara2/115) ayetinden iktıbastır.

1. Göñül levḥinde naķş olsa kaçan ma'nā-yızıkr'ullah

2. **İzā şemme** rumüzını 'ayān eyler aña Allah

215. Gazel

izāfāt [1] tasavvuf. Mutlak olan Hak varlığına nispetle var kabul edilenizāfi varlıklar, mahlûkat, mevcûdat.

5. Mā-sivā kıaydından itlāk it bizi

6. Ref' ola dilden **izāfāt** u kıuyüd

33. Gazel

iz'ān [13] Anlayış, kavrayış, feraset.

25. Fenāyi külli yevmin hüve fı şe'n

26. Bu remzün ma'nisini eyle**iz'ān**

24. Murabba
19. İzā aḥbebbetihı sırrın Fenāyi idegör **iz'ān**
20. Gören ü görinen diyen işiden sendepeydādur
38. Gazel

9. Kelām-ı mā vesa'niyi Fenāyi idegör **iz'ān**
10. Bu sırruñ çünki āgāhi dil-i müştāka gelmişdür
58. Gazel

9. Ve in min şey' kelāmın ideniz'**ān**
10. Görür zākır anı eścār u evrāk
93. Gazel

9. İdenler mā vesa'ni remziniz'**ān**
10. 'Ubūr eyledi arz u āsümāndan
147. Gazel

5. Eyle **iz'ān** mā vesa'ni remzini
6. Hāric olmaz bu yaşanı yaşayan
153. Gazel

5. Yir ü gök cümle Hakk'unāyetidür
6. Bunı a'mā olan eyler mi **iz'ān**
164. Gazel

5. Huzūzāt-ı fenādan geç bekā bul
6. Niçün geldüñ cihāna eyle **iz'ān**
175. Gazel

9. İden aḥbabbü en u'raf rumüzün zevk ile **iz'ān**
10. İçer baḥr-ı ḥākāyıkdan Fenāyi āb-ıḥayvānı
231. Gazel

7. Kılanlar Rabbi a'lā remziniz'**ān**
8. Bilür sırr-ı rükü' ile sücüdü
233. Gazel

9. Fenāyi küllü yevmin şe'n rumüzün ideli **iz'ān**
10. Nişānuñ buldı o şe'nüñ bu şānı bî-nişān oldu
247. Gazel

23. İdüp aḥbabbü en u'raf rumüzün zevk ile **iz'ān**
24. İçer bezm-i maḥabbetden Fenāyi cām-ı 'irfānı
251. Gazel

7. İdüp es-şavmu li remziniiz'**ān**
8. Sivā resminden idegörüşiyānı
279. Gazel

izhār [7] Göstermek, açığa vurmak.

25. Bizi yokdan niçe itdüñ ise var
26. Yine fazluñı sen eyle**izhār**
21. Murabba

7. Bizden gidelüm bize arada komaperde
8. Serrāda vü đarrāda esrāruñı kıl **izhār**
57. Gazel

5. Kıldı künle bu 'ālemi **izhār**
6. Bu ḥākīkat cihāna cān oldu
259. Gazel

11. Ref idüp 'usrı cihāndan kıldı **izhār** yüsrünü
12. Hāl idüp her müşküli fazl ile teysir eyledi
246. Gazel

7. Şāni'ün iḥsānidur ḥüsnün Te'āla şānühü
8. Bu kemāl-i şun'ı gör kim sende **izhār** eyledi
248. Gazel

5. Şanma her tālīb irişdi ol bisāt-ı kurbete
6. Umarum iḥsānıñ **izhār** ide ol Rabbü'l-enām
129. Gazel

13. Aḥsen-i takvimde **izhār** idüp 'aqs-i ḥüsnini
14. Gösterir mir'āt-i dilde vechini insāniçün
151. Gazel

'izz [2] Yücelik, ululuk.

9. Nażar eyleme sehv ile kuşūra
10. Nemüz ola sezā **'izz** ü hużūra
22. Murabba

3. Bir avuç ḥāk iken eyledüñ insān
4. Sezā olan nedür **'izz**-i hużūra
212. Gazel

'izz ü cāh [3] Makam ve mevki.

3. Dehr-i dünuñ baqma **'izz ücāhına**
4. Bul özünde imtiyāzı ey dede
202. Gazel

3. Cihānuñ **'izz ü cāh**ından güzer it
4. Çekerseñ bār-ı yāri çekbāri
236. Gazel

9. İki 'ālem kuyūdından ḥalāş it
10. Cenābuñdur 'ibāduñ **'izz ü cāhı**
275. Gazel

'izzet [22] Kıymet, îtibar, büyüklük, yücelik; mertebeve rütbe yüksekliği, şeref.

1. Cenāb-ı Hāzret-i VālideSulṭān
2. Ola **'izzetle** dā'im şād u ḥandān
3. Tarih

11. Sezā olan budur çün **'izzetüñe**
12. 'İnayet eyle sulṭānum meded it
9. Murabba

9. Cenāb-ı zāt-ı pāküñ **'izzetine**
10. Ḥabībüñ faḥr-i 'ālemḥürmetine

20. Murabba

1. Geldi **'izzet** ile eyyām-ı şıyām
 2. Kılalum ḥamd ü ſenā Mevlā'ya
21. Murabba

1. Zihî devlet zihî **'izzet** sa'âdet
 2. İde bir ḳuluna Mevlā hidāyet
31. Gazel

13. Fenāyi bendeñi ḳıl maẓhar-ıẓāt
 14. Dü 'âlemde yeter aña bu **'izzet**
31. Gazel

9. Geçür keſretten irgürvahdetüne
 10. Keremdür lâyıḳ olan **'izzetüñe**
35. Murabba

13. ḳıl Fenāyi bendeñe vaſluñ naſıb
 14. Zāt-ı pāküñ **'izzetine** yāVedüd
36. Gazel

17. Ḳudā'yā zāt-ı pāküñ **'izzetine**
 18. Ḳabîbüñ Muſtafa'nuñ ḥürmetine
37. Murabba

3. Oldı nuriyle ziyā-baḥş ḳamu iki cihān
 4. Geldi **'izzetle** yine ſehr-i mübārekramaẓān
40. Murabba

7. Umaruz ire maḳāmına geçen 'ahd-iḳadım
 8. Geldi **'izzetle** yine ſehr-i mübārekramaẓān
40. Murabba

11. Cān u dilden olalum rü'yet-i yāre ḫālîb
 12. Geldi **'izzetle** yine ſehr-i mübārekramaẓān
40. Murabba

15. Ḳaſıl ola dir iseñ ſuret-i ma'nā-yiümîd
 16. Geldi **'izzetle** yine ſehr-i mübārekramaẓān
40. Murabba

9. Cem' ü farkı cem' idüp irdi Fenāyi **'izzete**
 10. Her kimüñ kim muḳtedası sünnet ü Ḳur'ānolur
45. Gazel

9. İki 'âlem **'izzetini** hiçe ſay
 10. Bāri'nüñ ḳullarına tevḫîki var
76. Gazel

13. Zāt-ı pāküñ **'izzetine** zevḳ-i vaſluñ ḳıl 'aḫā
 14. İt Fenāyi ḳuluña iḥsān be-ḫaḳḳ-ı ḫā vü mîm
139. Gazel

9. İster iseñ iki 'âlemde Fenāyi **'izzeti**
 10. Rüz u ſeb durma hemān Ḳālîḳ'uñı yād eyle
185. Gazel

1. Zihî **'izzet** zihî devlet sa'âdet
2. Bulanlar maḳşad-ı aḳşāya vuſlat

29. Gazel

1. Ḳudāyā zāt-ı pāküñ **'izzetine**
 2. Bizî irgür viſālüñi' metine
210. Gazel

1. Yüzümüz süriyü geldük ḳapuña
 2. Ḳabül it zāt-ı pāküñ **'izzetine**
219. Gazel

11. Buldı **'izzet** iriſenler sāyesine'arifüñ
 12. Kim hevā-yı lâ-mekānda her biridür bir ḥümā
5. Gazel

13. Zāt-ı pāküñ **'izzeti**yüçün yā Raḫîm
 14. Faḫr-ı 'âlem ḥürmetiyüçün yāḲerîm
14. Murabba

'izzet ü cāh [1] Şeref vemakam.

9. İrerse zerrece derdüñ bucāna
 10. Dü 'âlemde aña pes **'izzet ü cāh**
199. Gazel

'izzet-i bākî [1] Ebedi kıymet; sonsuz yücelik.

13. Bu fāñi devleti terk it bulasın 'izzet-i bākî
 14. Şühüd itmege ol ſe'ni vücüd-ı fānidür ḫā'il
123. Gazel

'izzet-i dāreyn [1] Dünya ve ahiretyüceliği.

11. **'izzet-i dāreyn** ile mesrüridüp
 12. Bu dil-i maḫzūnını ſādān ide
5. Tarih

K

ḳabā [1] Üste giyilen elbise, öñü daima açık duran kaftan, cübbe.

1. Şafāsız ſüfinüñ yokdurşafāsı
 2. Olursa tāc u ḫırḳa ger ḳabāsı
226. Gazel

Ka'be [2] Bütün müslümanların kiblesi ve ziyâret yeri olan Mekke ſehrindeki mukaddes binā, beytullah.

9. 'Ubür it berr-i fūrḳatmenzilinden
 10. Viſāli **ḳa'besine** eylemi'rāc
32. Gazel

5. 'Arif eyler dem-be-dem çün **ḳa'be**-i vaſluñ ḫavāf
 6. Zāhid-i ḫod-bîni gör ki Ka'be divāringörür
68. Gazel

11. Olalum **ḳa'be**-i āmāle nā'il
 12. 'Ayān ḳıl dîdeyedarü's-selām
271. Gazel

7. İrişdür **ka'be**-i âmâle bälüm
8. Cemâlün kıblesin kıl secde-gâhum
125. Gazel

9. **Ka'be**-i nür-ı cemâlün mürdesi virdişafâ
10. Nuşret-i fetḥ-i mübînden bizi manşüreyledi
243. Gazel

9. **Ka'be**-i nür-ı cemâlün mürdesi virdişafâ
10. Nuşret-i fetḥ-i mübînden bizi manşüreyledi
243. Gazel

5. **Ka'be**-i nür-ı cemâlün itdi dâ'imkıble-gâh
6. Қаşlarıñ mihrâbına her kim ki ikrâr eyledi
248. Gazel

5. 'Arif eyler dem-be-dem çün **ka'be**-i vaşluñ tavâf
6. Zâhid-i ḥod-bjñi gör ki Ka'be dıvârıngörür
68. Gazel

ķābe kavseyn [4] "Sonra (Muhammed'e) yaklaştı, derken daha da yaklaştı. O kadar ki (birleştirilmiş) iki yay arası kadar, hatta daha da yakın oldu." (Necm53/9) ayetinden iktibastır.

5. Sidre-i 'ilm-i ledünnüñ müntehâsınbulmağa
6. **ķābe kavseyni** geçübün sırr-ı ev ednâyıgör
65. Gazel

3. **ķābe kavseyni** geçüp bulurduķ ev ednâyayol
4. Şems-i zātuñ lem'asından feyz olursa zerrenür
39. Gazel

11. **ķābe kavseyni** cân 'urüc itsün
12. Sidre-i sırr-ı müntehâeyle
209. Gazel

9. Ḥarîm-i zātuña eyle Fenâyi bendeñimahrem
10. Geçe tâ **ķābe kavseynden** bile sırr-ı evednâyı
225. Gazel

ķābil [1] . Olabilir, mümkün.

3. Senden alur feyzi cümle kâ'inât
4. **ķābil**-i iḥsân mıdur hiç ni'metüñ
105. Gazel

ķable'l- hisâb [1] Hesaptan önce.

7. Emr-i mütü râhına eyledi sâlikinsilâk
8. Vâşıl oldı küntü kenzüñ gencine **ķable'l- hisâb**
17. Gazel

ķabül [8] Bir şeye isteyerek veya istemeyerek peki deme, râzi olma, muvâfakatetme.

23. Ol giyer tâc-ı şefâ'at hem **ķabülün** ḥil'atin
24. Şol zamânda kim ḥalâyıķ ideler eyne'l- maķar

1. Kaside
3. Қаşurumuz қарın ola **ķabüle**
4. Diyelüm dem-be-dem eş-şükrü lillah
37. Murabba

17. Şavm u tesbihümüzi eyleye luḥf ile **ķabül**
18. İki 'âlemde naşib ide vişâline vuşül
40. Murabba

17. Şıdķ ile ol Mevlâ'ya ķul
18. Her 'özüümüz olsun **ķabül**
43. Murabba

21. Eyleyüben aşı-ı uşül
22. Her ḥâcetün ola **ķabül**
44. Murabba

9. İştirâ iden meḥa'-ı vaşluñi cân naķdine
10. Güş ider her zerreden zıkrüñi yâ Semi'**ķabül**
121. Gazel

13. Yüzi қарasına бақма қıl Fenâyi'yi **ķabül**
14. Sürdi der-gâhuña vechin şad hezâr 'işyânile
189. Gazel

1. Yüzümüz süriyü geldük қапуña
2. **ķabül** it zât-ı pāküñ 'izzetine
219. Gazel

ķabz u bast [1] "Gerilme ve gevşeme" Kabz, Allah'ın lutfuna mazhar olamamaktan ileri gelen gerilme, sıkılma, korku; bast ise bu lutfu hissetmekten doğan ferahlık, neşe hâlidir ki genellikle birlikte kullanılır.

11. Şems-i zātuñdan irerse zerre-veş cānaeşer
12. **ķabz u bastı** luḥf u қahrı cism ü cân yek-sân ider
73. Gazel

ķaçan [2] Ne zaman.

1. Ol görür yârını yarın kim bugün yârın görür
2. Görmeyen yârını bunda ol **ķaçan** yârın görür
68. Gazel

1. Gönül levḥinde naķş olsa **ķaçan** ma'nâ-yızıkr'ullah
2. İzâ şemme rumüzını 'ayân eyler aña Allah
215. Gazel

ķad [2] Şüphesiz, muhakkak.

1. **ķad**-benâ Vâlide Sulṭân câmi'an
2. Ḥâlisen li'l- 'alemîne'l- 'âmilin
4. Tarih

1. Büşrâ leķad enceze'l-iķbâlü mā ve'adâ
2. Kevkebü'l-mecdi min ufķı's-sa'âdeti **ķad**bedâ
6. Matla

ka-dem [5] Ayak, adım, uğur.

9. Başdı çünkü himmet ile şadr-ı 'uzmāyaka-dem
10. Tidi tārīhin Fenāyi maqdemünüz hayrola
7. Tarih

9. Qalbümüz kayd-ı sivādan it hālāş
10. Feth ola maḥzūn olan kenz-i **ka-dem**
126. Gazel

7. 'Adem mülkini isteyen temāşā
8. Zi-ser-zāzed **ka-dem** ü zīdena'leyn
146. Gazel

13. Fezā-yı sırr-ı tefrīde ir eycān
14. **ka-dem** başmadı ol meydāna Ḥallāc
32. Gazel

3. **ka-dem** başmaz ma'ārif pāyesine
4. Şu ki bilmedi sırr-ı şubḥ uşāmi
271. Gazel

ka-dīm [2] Başlangıcı olmayan, Allah.

17. Ey **ka-dīm** ü Ḥayy u Ḥayyūm u Eḥad
18. Sensin ol ḥallāk-ı eşyā bī-'aded
12. Murabba

15. Sen 'ināyet eyle yā Ḥayy u **ka-dīm**
16. Luṭf u iḥsān ıssı Raḥmān'um meded
14. Murabba

ka-dīmī [18] Eskiden beri var olan, eski.

11. Yārūn **ka-dīmī** dostıdır
12. Hū isminün zākirleri
11. Murabba

5. 'Urūc itdi **ka-dīmī** menziline
6. Semend-i 'iştıruñ olan süvārı
235. Gazel

5. **ka-dīmī** āşiyānına 'urūc itse n'ola bülbül
6. Hezāruñ güllere zārı vişāline recādurhep
20. Gazel

1. Güzer eyle fenādan bul beḳāyı
2. Yüri bülbül **ka-dīmī** āşiyāne
45. Murabba

3. Beḳā ehli olan gördiliḳāyı
4. 'Urūc eyle **ka-dīmī** āşiyāne
45. Murabba

7. İrişdür ḥazret-i Mevlā'yarāhı
8. 'Urūc eyle **ka-dīmī** āşiyāne
45. Murabba

11. Zuhūr idince nūr-ı sırr-ılevlāk
12. 'Urūc eyle **ka-dīmī** āşiyāne
45. Murabba

15. Olup murḡān-ı qudsilerle dem-sāz
16. Yüri bülbül **ka-dīmī** āşiyāne
45. Murabba

19. Vişāle kıl Fenāyi'yisezā-vār
20. 'Urūc eyle **ka-dīmī** āşiyāne
45. Murabba

3. Güzer idüp ta'ayyūn 'āleminden
4. **ka-dīmī** āşiyānda kıldı cevllān
162. Gazel

3. **ka-dīmī** āşiyānına iderdi murḡ-ı dilpervāz
4. Olurdu aşlına vāşıl bileydi bulisānumdan
180. Gazel

11. Fe firrū emrini gūş idicekcān
12. Güzer eyler **ka-dīmī** āşiyāna
198. Gazel

9. **ka-dīmī** āşiyāna kıldı pervāz
10. Olanlar dāḥil-i bezm-i daḳāyık
101. Gazel

9. Güzer eyle **ka-dīmī** āşiyāna
10. Neden geldün nedür fikr itme'ālūñ
109. Gazel

9. Güzer eyle **ka-dīmī** āşiyāna
10. Naḫardan ḡā'ib ola kān-iimkān
175. Gazel

3. Ḥurūc idüp **ka-dīmī** āşiyāndan
4. Vücūd iḳlīmüne ābāda geldük
112. Gazel

5. Olup murḡān-ı qudsilerle dem-sāz
6. **ka-dīmī** gül-'izāra eyle pervāz
47. Murabba

5. Mecāzi gülde bulmayup ḥaḳıḳat
6. **ka-dīmī** gülşene kıldı 'azimet
46. Murabba

ka-dir [9] Kudret ve kuvvet sāhibi, yapabilme gücüne mālİK olan (kimse), muktedir; "Tam ve mutlak kudret sāhibi olan, istediğini dilediği gibi yapmaya gücü yeten" anlamında esmā-i hüsnādan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır.

1. Ey bizi maḥz-ı 'ademden var iden **ka-dir** Huda
2. Hem-dem eyle ḥazretüne yek nefes kılmacüdā
1. Gazel

21. Neye **ka-dir** olur bī-çāreinsān
22. Yine Ḥaḳ'dan olur kullaraiḥsān

6. Murabba

1. Cümle mevcūdâtı yokdan var iden **ķadır** Ĥudā
2. Maĥz-i fazlından umaruz vuşlatın ide'atā
9. Gazel

1. Fetĥ ide ebvāb-ı vaşlın bize ol **ķadır** ĥudā
2. Hātif-i ġaybdan ire bî-vāsiṭa cānanidā
10. Gazel

33. Neye **ķadır** olur yā Rabbi insān
34. Senüñdür evvel āĥir luṭf u iĥsān
39. Murabba

11. Ey **ķadır** ü Ĥayy u Vedūd eyle 'atā nūr-işühüd
12. Vir bize ĥaĥķāñi vücūd ol zāt-ı pākeintisāb
27. Gazel

1. Cümle müşküllerümüz **ķadır** Ĥudā āsān ide
2. Maĥz-i fazlından umaruz vuşlatın iĥsān ide
3. Matla

7. Kenz-i 'işķı ĥodı çün sırruñda ol **ķadır** Ĥudā
8. Anı ta'mir eyleyen bu vech ile vırān imiş
89. Gazel

9. Cenābuñdan eger olmazsa iĥsān
10. Neye **ķadır** olur bî-çāreinsān
34. Murabba

ķadır-i muṭlaķ [1] Dilediğini yapmakta serbest olan tek kudretsahibi.

1. Ey **ķadır-i muṭlaķ** Ĥudā
2. Ķıldan ĥaṭā senden 'atā
4. Murabba

ķadr [9] Kur'ān-ı Kerim'in indirilmeye başlandığı mübārek gece, Kadir gecesi.

1. Şebüñ **ķadr** ola ey māh-ı şeb-efrüz
2. Çerāġ-ı devletüñ yansın şeb ü rüz
25. Matla

5. Ĥicāb-ı zülfüñi ref ityüzüñden
6. Şeb ü rüzumuz ola **ķadr** ü a'yād
35. Gazel

3. Ola eş-şavmu li envārına sālīk mażhar
4. Gicemüz **ķadre** irüp rüzumuz a'yādeyle
185. Gazel

23. İrişe **ķadr**ümüz her laĥzakadre
24. Şükür geldi yine māh-imübārek
39. Murabba

23. İrişe **ķadr**ümüz her laĥzakadre
24. Şükür geldi yine māh-imübārek
39. Murabba

13. Ey Fenāyi **ķadr**ini bil bu demüñ
14. Hem-dem ola yār ile tā şoĥbetüñ
105. Gazel

13. Burc-ı mes'ūda irüp ṭālī'ümüz olasa'id
14. Gicemüz **ķadr**i bulup rüzümüzü eyleye 'id
40. Murabba

11. Gice **ķadr** ü rüzumuz a'yād ola
12. Dā'imā vaşluñla ĥandān it bizi
42. Murabba

7. Mā-sivā şavmını ĥıl cāna 'atā
8. Tā nümāyān ola **ķadr**-iķudretüñ
110. Gazel

ķāf [3] Ankā kuşunun yaşadığı ve yeryüzünü çepçevre kuşattığı kabul edilen efsānevîdaġ.

1. Ehl-i 'irfānuñ maķāmı **ķāf** imiş
2. 'Ārif-i Rab 'ārif-i 'arāf imiş
3. Tuyuġ

9. Hemçü 'Atṭār ey Fenāyi mantıķu't-ṭayr bilmeyen
10. **ķāf**'a varup görmek ister ol bezm-i'anķāmuñı
238. Gazel

3. Bilmeyen ol **ķāf**-ı sözi lāf imiş
4. Özüni bilen bugün şarrāf imiş
3. Tuyuġ

ķāf ile nün [2] Cenābıĥakk'ın bir işin olmasını dilediği zaman verdiği "kün" (=ol) emri.

7. Levĥ-i dilde ketb olur Ādem'le Ĥavvāmenşe'i
8. Bildüñ ise ictimā'ın **ķāf ile nünüñ**'ola
6. Gazel

5. Oķudı nuşĥa-i sırr-ı ezelden **ķāf ile nünü**
6. Cihāt-ı sitti selb idüp cihān içre cihānoldı
247. Gazel

ķafes [5] Hayvanlar için aralıklı tel, metal veya ağaç çubuklardan yapılmış taşınabilirbölme.

5. Lā-mekāndan gelmişüz çünki yine gitsek gerek
6. Bu **ķafes**de bir iki gün murġ-ı dil miĥmān imiş
89. Gazel

3. Gel gülistān seyrin eyle çık **ķafes**den ey hezār
4. Cennet-i ĥudse 'urüc it bulasın me'vā-yı 'işķ
92. Gazel

11. **ķafes**den itmedin cān murġı pervāz
12. Aña yek-sān ola bu'd ile ĥurbi
242. Gazel

11. Eger uçmak ise zâhid murâduñ
12. Uçur erken **kafes**den murğ-ı cânı
249. Gazel

9. Gör hezârân **kafes**de bir bülbül
10. Bu 'anâşırda ol nihânoldı
259. Gazel

kâfi [1] Kifayet edici, eden, yeterli.

11. **Kâfi**dür cümle 'usât-ı nâsaçün
12. Kaşresî irerse baħr-irahmetüñ
110. Gazel

kâfir-istân Kafirler ülkesi.

13. İki 'âlem merâmıyla hemîşe olısar mesrür
14. Musahħâr eyleyüp Bârî yedüñde**kâfir-istânı**
2. Tarih

kaħr [1] İnsanın içine işleyen derin üzüntü, sıkıntı, keder.

31. Taħammül eyle her**kaħre**
32. Digil yâ hû vü yâ men hû
26. Murabba

kaħr olmak [1] Mahvolmak, perîşan olmak, yok olmak.

1. Tecellî itdi luţf ile 'ibâdına yinemevlâ
2. Umaruz mahz-ı fazlından hemîşe **kaħr olaa'**dâ
12. Gazel

ka'im [2] ayakta duran, ayakta dimdik sağlam duran.

1. Senüñ emrüñle **ka'im** cümle eşyâ
2. Bu kudretdedür dünyâ vü'ukbâ
1. Kısa Mesnevi

17. Çünkü Kayyüm ile **ka'im**dürjihân
18. N'eyler ara yerde pes bu cism ücân
14. Murabba

ka'im maķâm [1] Makamda duran kişi.

9. Çünkü mevcüd nuţk imiş 'âlemde 'ışk **ka'immaķâm**
10. Bize bildürdi Fenâyi reh-ber-i Mevlâ-yı'ışk
92. Gazel

kâ'inât [9] Âlem, herkes, bütünvarlıklar.

13. Cümle mevcüdâta sen virdüññhayât
14. Senden alur işbu feyzî **kâ'inât**
8. Murabba

7. Reşha-ı cüduñla buldı bu vücüdî **kâ'inât**
8. Feyz-i cüduñdan umaruz ola luţfuñ bî-hisâb
26. Gazel

5. Bir nazarda yoğ iken buldı vücüdî**kâ'inât**
6. Yemm-i cüduñ kaşresinden zâhir oldu baħr über
69. Gazel

3. Senden alur feyzî cümle **kâ'inât**
4. Kaşbil-i ihsân mıdur hiç ni'metüñ
105. Gazel

3. Aşl-ı mevcüdât zâtum oldı fer'üm**kâ'inât**
4. Cümle eşyânuñ vücüdü ħük-m-i cüdüdü oldı bil
120. Gazel

5. **Kâ'inât**dan yoğ iken hergiznişân
6. Levh-i dilde yazdı ħubbuñı kaķem
133. Gazel

3. Fazl u ihsânüñla bulmuşdur ħayâtı**kâ'inât**
4. Cân u diller derdine senden olur yinedevâ
8. Gazel

11. Kenz-i mahfîden zühûra geldi cümle **ka'inât**
12. Açdı aħbaptı en u'raf sırrını 'irfân için
151. Gazel

3. **Kâ'inât**uñ şafhasına çekmedin dâħı kaķem
4. Dest-i kudret ħubbuñı şinede taħrîreyledi
246. Gazel

kał [1] Söz, lakırdı, laf.

1. Firâķ-ı yâr ile ħâlüm irişdi bir 'aceb ħâle
2. Nice vaşf eyleyem saña anı kim gelmeye **kaķe**
205. Gazel

kał ü ħâl [2] Söz ve durum.

1. Luţf ile eyle tecellî ħâşıl ola her merâm
2. **Kał ü ħâlden** dil 'ubür idüp ola şâħib-maķâm
135. Gazel

9. **Kał ü ħâle** gelmeyen mâ'nâ olur mı hiç beyân
10. Evvel ü âħirümüz yek-sân ide ol pâdişâh
193. Gazel

kał u kał [2] Söz; laf; dedikodu.

7. Ara yerden ref olına **kał u kał** u ħarf uşavt
8. Güş-ı câna irişe bî-vâşıta tâ ki ħaber
44. Gazel

11. **Kał u kał**in ħâle tebdîl it Fenâyi bendeñüñ
12. ħâline bir kez nazar kılsañ bulur 'ayn-iliķâ
3. Gazel

kałb [31] Yürek,gönül.

7. Ref it aradan ħicâbı **kałb**ümüz bulsun sürür

8. Her murādi sen virirsin yā mucıbe's-sā'ilin
1. Murabba
11. **Qalbi** anuñ görmedi ğaflet hicābın birnefes
12. Anuñ için didi Hāq hakkında māzāga'l-başar
1. Kaside

55. Nūr-ı 'ayn-ı ehl-i cennet verd-i bāğ-ı faḥr-ıdın
56. Gelmedi dünyā için **qalb**lerine zerrekeder
1. Kaside

5. Rāh-ı Hāq'da niçe demler bād-veş sa'y eylekim
6. Mürde-i rūḥdan irişe **qalbe** envā'-ızıyā
10. Gazel

9. Zikrūn ile **qalb**ümüz bulsun cilā
10. Açıla tā revzen-i cānez-şafā
14. Murabba

5. Nefs elinden vir ḥalāş **qalbe** gelsünitmi'nān
6. İrci'iden gūş-ı cāna ire luḥfuñdanḥitāb
14. Gazel

3. Nūruñla vir **qalbe** ziyā
4. Eyle bize luḥf ukerem
19. Murabba

7. Geçürdi **qalb**ümüz resm-isivādan
8. Diyelüm dā'imā eş-şükrü lillah
24. Murabba

9. Sivā levşinden eyle **qalb**ümüz pāk
10. Bi-ḥaqq-ı nūr-ı pāk-i sırr-ılevlāk
25. Murabba

9. Ṭāhir olup **qalb**ümüz ez-mā-sivā
10. Pāk olup ḥubbuñla vir bize cilā
30. Murabba

1. Sivādan **qalb**ümüz kıl ṭāhir ü pāk
2. Bi-ḥaqqı nūr-ı pāk-i sırr-ılevlāk
35. Murabba

1. İde ḥālūñize Bārī vü yārī
2. Gidere **qalb**ūñüzdeninkisārī
42. Matla

1. **Qalb**ümüz ḥüznūñle maḥzūn eyleme
2. Dā'imā vaşluñla mesrūr it bizi
42. Murabba

13. Bu tenezzül perdesin dildengider
14. Pür ola nūruñla **qalb**ümser-te-ser
42. Murabba

11. Ḥalāş it **qalb**ümüz ḥubb-ı sivādan
12. Bi-ḥaqq-ı āb-ı rūy-ı vech-i enver
49. Gazel

7. Mā vesa'nī nüktesinden neş'e-dār it **qalb**ümüz

8. Gūş-ı cāna şeş cihetden irişe tā ki ḥaber
56. Gazel
3. **Qalb**ümüz levş-i sivādan eyle pāk
4. Ola nūruñla münevver bālümüz
82. Gazel

5. Sāḥir-ı şu'bān-ı nefsuñ oldı elindenḥalāş
6. Zāhir olur **qalb**ine nükte-i emr-ilā-teḥaf
91. Gazel

7. Ḥalāş it **qalb**ümüz resm-isivādan
8. Derünümüz bula nūruñla işrāk
96. Gazel

5. **Qalb**-i Mūsā'ya irişe min-ledünnādan ḥaber
6. Gelmeye hergiz derūna Ḥızr-veş ḥazāfirāk
98. Gazel

1. Bahār irişdi ref' oldı yüzünden perdegülzāruñ
2. Açıldı gonçenüñ **qalbi** zamānı qalması ḥāruñ
103. Gazel

9. **Qalb**ümüz kayd-ı sivādan it ḥalāş
10. Fetḥ ola maḥzūn olan kenz-i ḫadem
126. Gazel

7. Vişālūñ zevkını eylemüyesser
8. Geçür **qalb**ümüzü bu hā vü ḥüdan
163. Gazel

5. Firḫatūñle **qalb**ümüz kılma melül
6. Ola cānum vuşlatuñla şād-mān
169. Gazel

9. Sebḫ-ı ḥüsnā maḥzeninden neş'e-dār it **qalb**ümüz
10. Zāhir ola her nefesde lem'a-yı sırr-ıderün
171. Gazel

3. Mā vesa'nī lem'asından neş'e-dār it **qalb**ümüz
4. Yüzüñi her şey'de görem diñe-i iḫāñile
189. Gazel

7. Ḥubb-ı ğayrı gönülünden itzā'il
8. **Qalb**ūñ āyine-i Ḥudā eyle
209. Gazel

7. Şems-i zātuñ şu'lesinden vir naşib
8. Pür-ziyā kıl **qalb**ümüz envāriyle
216. Gazel

5. Ulaşup vaşlına bekā buldı
6. Eyleyenler bu **qalbi** fāñi
237. Gazel

9. Dā'im semā' ü nāle vü raşş u fiğāñider
10. Kimüñ ki ire **qalb**ine cānā eşerzi-ney
252. Gazel

11. Zāhid geçerdı lezzet-i ḥür ukuşürdan

12. Zevk itse zerrece **kalb**i egerzi-ney

252. Gazel

kalb hānesi [1] Gönül evi.

5. **Kalb hānesin** gülzār ider

6. Bülbüli aña zār ider

11. Murabba

kalb-i nā-şād [2] kederli kalp.

1. Bend-i fūrkatden efendi bizi āzād eyle

2. Kalb-i nā-şādumuzu vaşluñ ile şād eyle

185. Gazel

1. Fūrkatüñle bedter itdün kalb-i nā-şādı melül

2. Qıl müyesser vaḥdet-i zātiyyeye yā Rab vuşül

121. Gazel

kalb-i selīm [1] Temiz kalp.

3. Nefs elinde eyleme bizi zebün

4. Fazluñ ile qıl 'aṭā **kalb-i selīm**

127. Gazel

kalb-i siyāh [1] Kötü, günahkār kalp.

7. Sivā resmini ḥakk it levḥ-idilden

8. Münevver eyle bu **kalb-i siyāhı**

275. Gazel

kalb-i 'uşşāk [1] Aşıkların kalbi.

11. İki 'ālem kuyūdından ḥalāş it **kalb-i 'uşşākı**

12. Qoya bu süret ü naqşı bile ma'nā-yiinsānı

229. Gazel

kalb-i vjirān [1] Harap, yıkık kalp.

7. Tecellī-i cemālüñle dil-i mürdeyi kılıḥyā

8. Yapılsun dest-i luṭfuñla ki tā bu **kalb-ivjirānum**

128. Gazel

kalem [4] Yazma, çizme vb. işlerde kullanılan çeşitli biçimlerdekiaraç.

5. Kā'inātdan yoğ iken hergiznişān

6. Levḥ-i dilde yazdı ḥubbuñı **kalem**

133. Gazel

1. Ol ḡani Mevlā umarum bakmaya nisyānuma

2. Çekile 'afv-ı **kalem** rüz-ı cezā 'işyānuma

188. Gazel

3. Kā'inātuñ şafḥasına çekmedin dāḥi **kalem**

4. Dest-i kudret ḥubbuñı sinede tahrīreyledi

246. Gazel

1. Ketb idicek kāna mekān levḥ-i maḥfūza **kalem**

2. Kenz-i maḥfīden zuḥūra geldi eşyālā-cerem

134. Gazel

kālū belā [2] "Evet dediler." "Kıyamet gününde, biz bundan habersizdik demeyesiniz diye Rabbin Âdem oğullarından, onların bellerinden zürriyetlerini çıkardı, onları kendilerine şahit tuttu ve dedi ki: Ben sizin Rabbiniz değil miyim? (Onlar da), Evet (buna) şahit olduk, dediler." (Araf7/172) ayetinden iktibastır.

5. Luṭf u ḳahrı zāhir olup buldı her biri kemāl

6. Oldı der-bezm-i elest **kālū belā** ḳālüne'am

134. Gazel

7. Ruḥuñ **kālū belā** sırrın ideli 'āleme ifşā

8. Giderdi perdeyi yüzden gümānum bī-gümānoldı

239. Gazel

Kamer [2] Ay.

3. Nice vaşf ide cemālüñ vaşfını şems ü **kamer**

4. Zerreden kemter yoluñda rüz u şebüftādedür

43. Gazel

1. Ziyā viren cemālüñdürcihāna

2. **Kamer** ü şems bahānedür cihāna

198. Gazel

kamer devri [4] içinde bulunulan kıyamete en yakın olan ay dönemi.

5. **Kamer devrinde** sen olduñ ḳamu maḥbūblaruñ māhı

6. Ki ḥālınıñ ḥayālinden iki 'ālem müberrādür

38. Gazel

9. Semā'-i evc-i mes'ūda Fenāyi eyleyen mi'rāc

10. **Kamer devrinde** mihr-āsā şühūd-ı vech-i yāreyler

64. Gazel

9. **Kamer devrinde** bedr olsa hilāli n'ola ol māhuñ

10. Cihāt-ı sitti selb idüp güzer itdi müsemmayā

204. Gazel

5. Hilāl-āsā 'urüc iden semā'-i evc-i maḳşūda

6. **Kamer devrinde** ḥāver-veş görür ol māh-itābānı

228. Gazel

Kāmil [4] İlim, fazilet ve hüner sâhibi, mânevî meziyetleri bakımından belli bir olgunluğa erişmiş (kimse).

7. Bedr olur burc-ı şerefde rüy-ı baḥtıkāmilüñ

8. Zān sebep çün māh-ı nev kesb-i kemāl üstündeyüz

81. Gazel

9. Sa'y it ey dil cihānda **kāmil** ol

10. Hergiz irmez zevāle bil kikemāl

117. Gazel

7. Mu'ammāsını fetḥ itdi bu ismüñ vech-i **kāmilden**

8. Bu yüzden keşf olup sırr-ı haqıkat çünmüsemmeden

160. Gazel

21. 'Älim-i 'ilm-i şerj'at ol begüm

22. **Kâmil**-i rāh-ı tarıkat ol begüm

10. Murabba

ķamu [27] Hep, bütün.

41. Bil anuñ islāmı ile zāhir oldı iş bu dın

42. Hem **ķamu** a'dāsına buldı hilāfetde zafer

1. Kaside

1. **ķamu** aḥvālümüz hep saña ma'lum

2. Ğoma bu derd ile miñnetde yāRab

5. Murabba

11. Meded senden meded yā Ḥayy u Ğayyüm

12. **ķamu** eşyāya sen virdüñvücüdı

6. Murabba

3. **ķamu** eşyāya cāmi' oldızātuñ

4. Bahāne arada suğrā vü kübrā

7. Gazel

15. **ķamu** eşyā lisān oldı

16. Şükürler olsun Allāh'a

38. Murabba

3. Oldı nūriyle ziyā-baḥş **ķamu** iki cihān

4. Geldi 'izzetle yine şehr-i mübārekramažān

40. Murabba

5. **ķamu** ḥāli bozan oldur düzen ol

6. Niçün 'ākıl bu ma'nādan cüdādur

59. Gazel

5. Sebağ al nüşha-yı sırr-ıezelden

6. Kitāb ola **ķamu** evrāk u eşcār

70. Gazel

1. 'İşka düşdi cān u dil koduğ **ķamu** tedbirümüz

2. N'eylesün dil bu imiş Ḥağ'dan ezeltağdırümüz

85. Gazel

3. Yer ü gökde ne varsa cümleesyā

4. **ķamu**sı rü'yet-i dīdāra müştāk

96. Gazel

9. **ķamu** aḥvālümüz iḥsāna mevķūf

10. İki 'ālem bu esrār ile ḥayrān

157. Gazel

1. İreli lem'a cāna sırr-ıHü'dan

2. Ferāğ-ı bālümüz vardur**ķamudan**

163. Gazel

17. Cihānuñ baḥr ile berri **ķamu** 'anberle müşğ oldı

18. Şaçuñ büyüñü şaçalı şabā deryā vü şaḥrāya

204. Gazel

5. Vücüd noqtasınun devri **ķamu**pergār-ıvaḥdetdür

6. Anuñla der-ḥarem kıldı bu mevcüdātızāt'ullah

215. Gazel

11. **ķamu** ḥağ sāhibin ğubār eyler

12. Nesh iderse ḥağtındareyḥānı

237. Gazel

1. Çün ğuş-ı cāna irdi ḥaberzi-ney

2. Cüş u hüşa geldi **ķamu** ḥuşk u ter zi-ney

252. Gazel

5. **ķamu** müşkillerümüz eyle teysir

6. Müyessirsın efendi her 'aşiri

261. Gazel

15. Müsebbihler seni hep cümle eşyā

16. **ķamu**sı vaḥdet-i zātuñ ğüvāhı

275. Gazel

1. Ey **ķamu** 'ālemlere virenziyā

2. Rü'yetünle dīdemüz eyle münir

12. Murabba

19. **ķamunuñ** çünki fażluñdur penāhı

20. Meded senden eyā sulṭān u Sübhān

17. Murabba

13. Bulurşa şems-i zātuñdan Fenāyi n'ola niñzerre

14. **ķamu**ya mebd ü menşe Hüdāyi'den du'ādur hep

20. Gazel

9. Özüñ **ķamudan** ednā bil

10. Ğo her ne dirse disün il

26. Murabba

27. **ķamu**sı ḥazreteyek-sān

28. Diğil yā hū vü yā men hū

26. Murabba

1. Cümle mevcüdāta sen virdüñvücüd

2. Senden irişdi **ķamu**ya feyz-i cüd

33. Gazel

3. **ķamu** aḥvālümüz fażluña mevķūf

4. 'Ademden nice kılduñ ise icād

35. Gazel

5. Ğamer devrinde sen olduñ **ķamu** maḥbūblaruñ māhı

6. Ki ḥālinuñ ḥayālinden iki 'ālem müberrādur

38. Gazel

3. **ķamunuñ** menşe'i birdür nazarkıl

4. Bu bāzār-ı dehirde virenalın

175. Gazel

ķamu 'ālem [1] Bütün dünya, herkes.

1. Giderse 'ayn-ı dilden noķta-ı ğayn
2. Őamu 'ālem olurdu cümleten'ayn
146. Gazel

ķamu eőyā [9] Tüm nesnelər.

1. Te'ālallah ne muħsinsin Őıfātuñ zāt-ıyektādur
2. Senüñ ismüñ **ķamueőyā** Őıfātında müsemmadur
38. Gazel

1. Őıfātuñ 'ayn-ı zātuñ manzarıdur
2. **Ķamueőyā** bu sırruñ maźharıdur
41. Gazel

1. Őıfātuñ 'ayn-ı zātuñ manzarıdur
2. **Ķamueőyā** bu sırruñ maźharıdur
42. Gazel

11. **Ķamu eőyā** diler faźluñdan iħsān
12. Ne ola Őādır olan Şey'yeőırden
148. Gazel

1. Aşlumuz cün nür-ı vāħıddür **ķamu eőyā**ile
2. Perde-i ten setr idüpdür aramız Mevlāile
190. Gazel

9. **Ķamu eőyāya** sen vırdüñvücüdü
10. 'Uķül irmedi sırr-ıħikmetüñe
213. Gazel

3. Rumüz-ı mā vesa'nıden iriőıdi cāna cün feyzi
4. Ve in min Şey' kelāmiyle **ķamu eőyā** lisānoldı
239. Gazel

3. Kelām-ı küllü Şey'inden iriőıdi cāna cün feyzi
4. Açıldı vaħdeti sırrı **ķamu eőyā** lisān oldı
247. Gazel

9. Ey **ķamu eőyāy**ı yoķdan var iden
10. Cümleden maķşüd viőālüñdür hemān
159. Gazel

ķamu maħlūk [1] Bütün yaratıklar.

3. Őamu maħlūķa meccānen vücüdü eyleyüp in'ām
4. Cedıden mürde dillere ğayāt eyledierzāñı
251. Gazel

ķamu mevcüd [2] Bütünvarlıklar.

21. **Ķamu mevcüda** sen vırdüñvücüdü
22. Sañadur cümleñüñ yine sücüdü
24. Murabba

3. Nazar kılsañ bu keşret'ālemine
4. **Ķamu mevcüd** olur vaħdet güvāhı
232. Gazel

ķān [4] Māden yatağı, māden ocağı. mec. Bir Şeyin çok bol bulunduğu yer veya kimse, kaynak, memba.

7. İtdüñ ol dürr-i yetımi naķd-i cānaiőtırā
8. Cevherüñ **ķān**ını bulduñ pes bu dükkānuñ nedür
61. Gazel

13. Kān-ı gevherdür Fenāyı bu gönüñkāőanesi
14. Anı ol **ķāna** mekān itmek dilersüñ ey gönül
115. Gazel

5. Naķd-i cāna cevher-i bāķıyı ķıldıñiőtırā
6. Bey' olup bāzār-ı 'ıőķda varumuz ol **ķāni**çün
151. Gazel

5. Viőālüñ kıymeti dürdür nihāyetsiz döker'ıőķuñ
6. O dürrüñ **ķān**ını bulan ki ğarķ oldı bu deryāya
196. Gazel

Ķan bahā [4] diyet, kan akçesi.

11. Cān virenler rāh-ı Ħaķ'da **ķan bahā** dıdāralur
12. Vaşluña Őükrāne virdi cānını oldıőehıd
34. Gazel

3. Rāh-ı Ħaķ'da cān virenler **ķan bahā** dıdāralur
4. Şanma bu bāzārı ol yār ile her bir cān ider
53. Gazel

5. Cān virenler rāh-ı Ħaķ'da **ķan bahā** dıdāralur
6. Şanma bu bāzārı ol yār ile her bir cān ider
73. Gazel

7. Őehıd ol 'ıőķ içinde Őādık isen
8. Ki Ħaķ'dur ol Őehıdüñ **ķan bahā**sı
262. Gazel

ķanda [3] Nerede.

13. Sen münezzeħ Őāha yoķ kevn ü mekān
14. **Ķanda** bulsunlar seni ya 'āőıķān
41. Murabba
9. La'l-i nābuñ n'ola dökse her nefesde ķanımı
10. **Ķanda** gördüñ Őonla bir ķan hezārān ķaniçün
151. Gazel

3. Ħazretüñden irmese luţf ukerem
4. **Ķanda** bulurdu ğayātı cism ücān
176. Gazel

ķandan [2] Nereden.

5. Ger ziyā-ı Şems-i zātuñ irmez ise sālke
6. Nice ķat' ider menāzil **ķandan** irişür'aţā
11. Gazel

5. Bulunmaz iken zāta naźır arz u semāda

6. **Ḳandan** gelüben gitdigümüz sende bilindi
269. Gazel
kāne [2] Oldu.

1. Ketb idicek **kāne** mekân levḥ-i maḥfûza ḳalem
2. Kenz-i maḥfîden zuhûra geldi eşyâlâ-cerem
134. Gazel

9. Senüñ zât-ı kerîmüñi Fenâyi niçe vaşf itsün
10. Ki **kāne** lâ-mekân mülki saña çünki mekân oldu
245. Gazel

kāne yekûn [1] “Olmuş olan her şey senin (Allah'ın) emrin altındadır.” anlamında Arapça bir ibaredir.

9. Ḥarîm-i bezm-i yâre maḥremolan
10. Nazar eylemedi **kāneyekûna**
194. Gazel

ḳanḡı [2] Hangi.

3. **Ḳanḡı** burcın aḥterisin bilsem ey meh-rüseni
4. Menziliñ ‘âlî hezârân kevkeb-iseyyâreden
144. Gazel

7. ‘Işkıñıñ bağ u bahârî vuşlatuñ gülzârıdır
8. **Ḳanḡı** gülzâr nâmnı gülsüz gülistân eyledi
264. Gazel

ḳāni’ [2] Kanaat edici, eden, hâlınden hoşnut, nasibinerazi.

7. Bu dil **ḳāni’** değil bir kez şühûda
8. Murâdı bu ki iḥsân ola her gâh
186. Gazel

3. Nedendür terk idüp Hû'yı hevâya **ḳāni’** olmışsın
4. İçerseñ cām-ı Hû'dan içki bu ḥamruñ ḥumârı yok
95. Gazel

Ḳanı [5] hani,nerede.

23. **Ḳanı** bir göz ki şühûd ide cemâli nûrını
24. Göstere mir’ât-i dilde vechini olbj-gümân
1. Tarih

5. Ḥazretüñe varmaḡa yoḡtâkatüm
6. Saña lâyıḳ **ḳanı** yâ Rab ṯâ’atüm
2. Murabba

7. Nazar eyleme sehv ile ḳuşûra
8. **Ḳanı** ḳulda saña lâyıḳ ‘ibâdet
31. Gazel

3. Senden olur yine çâre saña sendenvarmaḡa
4. Zât-ı pāküñ zikrine **ḳanı** efendi dil dudak
97. Gazel

5. Sehv ü nisyânumuza ḳılma nazar

6. Bâbuña yüz sürmeye ṯâkat **ḳanı**
282. Gazel

kân-ı gevher [1] Mücevher madeni.

13. **Kân-ı gevherdür** Fenâyi bu gönüilkâşânesi
14. Anı ol kâna mekân itmek dilersüñ ey gönül
115. Gazel

kân-ı imkân [3] İmkân madeni.

5. Güzer eyle rüsüm-ı mâ-sivâdan
6. Ola ma’düm aradan **kân-ı imkân**
157. Gazel

9. Güzer eyle ḳadîmî âşiyâna
10. Nazardan ḡâ’ib ola **kân-ı imkân**
175. Gazel

9. Hümâ-yı hû vü yâ hûnuñ hevâsında idem pervâz
10. Güzer eyleye fazluñla dil ü cân **kân-ı imkân**
253. Gazel

kân-ı kerem [2] İyilik, baḡışkaynaḡı.

11. Keremdür umulan **kân-ı keremden**
12. Meded senden eyâ sultân u Sübhân
17. Murabba

3. Küntü kenz esrârınuñ miftâhı ol **kân-ı kerem**
4. Anuñ için buldı mevcûdât vücûdı ez-‘adem
134. Gazel

kân-ı risâlet [1] Peygamberliḡin kaynaḡı.

7. Yed-i ḳudretle a’dâ olamaḳhür
8. Bi-ḥaḳḳ-ı mebd-e-i **kân-ı risâlet**
6. Tarih

kâr [10] İş, çalışma.

5. Ḳudümiyle feraḡ-nâk oldu ‘âlem
6. Ḳıla her **kâr**ına Bârî i’ânet
6. Tarih

13. ‘İbâduñ dâ’imâ **kâr**ı ḥaṯâdur
14. Saña lâyıḳ olan fazl u ‘aṯâdur
34. Murabba

7. Lâ-mekân mülki hümâsın şayd idüp şeh-bâz-ı dil
8. ‘Âlem-i lâhûtda **kâr**ı zın sebeb seyrân olur
45. Gazel

7. Bülbül-i bağ-ı belânuñ **kâr**ı efgân olmasın
8. Geh ḥicâz eyle nevâñi gâhi ‘uşşâḳa ‘ırâḳ
98. Gazel

1. Şem’-i âhum yaḳdı bâl ü perrini pervânenüñ
2. Bu imiş **kâr**ı hemişe nâr-ı ‘ışḳayananuñ

107. Gazel

3. Ey şabâ ref' it hicâbı ol gül-ibi-hârdan
 4. Bülbül-i bâğ-ı belânun **kârı** efgân olmasun
150. Gazel

13. Verd-i bî-hâruñ hicâbın ey şabâ ref' eylekim
 14. Bülbül-i bâğ-ı belânun **kârı** efgân olmasun
150. Gazel

3. Kuşür u sehv ü nisyânken 'ibâduñ dâ'imâ **kârı**
 4. Nazar itmedi takşire kerîmdür ol keremkânı
228. Gazel

7. Şayarlar bir deme iki cihâmı
 8. Budur 'âriflerün her demde**kârı**
235. Gazel

13. Fenâyi'ye olursa Bâri yârı
 14. Beğâ mülkine ırgürür bu**kârı**
240. Gazel

kâr [1] Mûsikîmizde makam ve usûl geçkileri ihtivâ eden, büyük usûllerle bestelenmiş, sazlı ve sözlü terennümlerle süslü, fasılda peşrevden sonra yer alan, güfteli uzun beste formu.

13. Çün Fenâyi diñle **kârın** muṭribün
 14. Perdesinden bil bu sazı eydede
202. Gazel

kâr u bâr [2] İş gücü, kazanç.

3. Tecellîsine kı lup anımaşhar
 4. Götürür bu cihândan **kâr u bârı**
235. Gazel

11. Geç fenâdan bul beğâ iklimini
 12. Aña şarf it **kâr u bâruñ** ey gönül
122. Gazel

karâr [2] Bir yerde veya bir halde durma, sebat üzere kalma, sâkinolma.

1. Yirde gökde yok **karâr**uñ eygönül
 2. Gitdi elden ihtiyârüñ ey gönül
122. Gazel

3. **Karâr** itmez gönül arz u semâda
 4. Vişâlüñdür hemân ârâm-ıcânım
140. Gazel

karârı kalmamak [1] Bir yerde duramamak, huzûru olmamak.

1. **Karârım kalmadı** câna görince sen dil-ârâyı
 2. Hâdeng-i çeşm-i mestüñdür açan şînemde yarayı
225. Gazel

karîb [6] Yakın.

1. Gerçi vaşluñ cânuma cândan olur baña **karîb**
 2. Sensin olan bize bizden hem ba'id ü hem **karîb**
1. Matla

1. Gerçi vaşluñ cânuma cândan olur baña **karîb**
 2. Sensin olan bize bizden hem ba'id ü hem **karîb**
1. Matla

3. Be-ḥaḳḳ-ı ḥâzret-i şadr-ırisâlet
 4. **Karîb** ola cenâb-ı pâke ḳurbı
1. Kıt'a

3. Naḥnu akreb lem'asından neş'e-dâr itbâlümüz
 4. Çünki sensin bize bizden hem yakın ü hem**karîb**
25. Gazel

5. Gel ey bülbül ḳo bî-hüdefigâmı
 6. Hîṭâb işit saña senden **karîb**den
182. Gazel

5. Vücüdi 'âşıḳuñ meh-veş **karîb** olduḳça mahv olur
 6. Niçe seyr eyleye bu dil o şems-i 'âlem-ârâyı
265. Gazel

karîñ [3] Yakın, karib.

3. Ḳapuñdan ğayrı bâba kı lma muḥtâc
 4. **Karîñ** it 'afvuña cürm ü günâhum
132. Gazel

3. Kuşürumuz **karîñ** ola kabüle
 4. Diyelüm dem-be-dem eş-şükrü lillah
37. Murabba

1. Gider yâ Rab aradan bu'd u ḳurbı
 2. **Karîñ** ola ki bezm-i ḥaşşa ḳurbı
222. Gazel

kaşd [2]Niyet, istek, amaç.

15. Yâr-ı bâḳı **kaşd**ına kı l hicret-i dâr-ifenâ
 16. İster iseñ ey Fenâyi zât-ı pâke intisâb
24. Gazel

9. Fenâyi derd-mende kı lhidâyet
 10. Hemân envâr-ı dîdâr ola**kaşdı**
272. Gazel

kaşd etmek, eylemek [2] Bir amaç güderek bir işe girişmek, niyet etmek.

13. Aldanup ḳalma nuḳûş-ıkesrete
 14. İrmeye **kaşd eyle** nür-ıvahdete
10. Murabba

5. Hür u 'în ü cinâna **kaşid itme**
6. 'Ayn-ı mestünle bir nigâhyiter
71. Gazel

kaşid-ı cân itmek [1] Öldürmek istemek.

5. Râh-ı vaşla virmişüz kevn ü mekânun varını
6. Cân nedir ki **kaşid-ı cân itmek** dilersün ey gönül
115. Gazel

kaşem [1] Yemin,ant.

5. Yüzü anuñ ve'd-đuhâ ve's-şemsi ve'l-leyl saçı
6. İtdi Qur'anda **kaşem** Haq çünkü oldurmu'teber
1. Kaside

kaşid [1] Kasteden, bir şeyi yapmaya niyet eden (kimse).

5. Getürdi **kaşid-ı sırr-ı hüviyyet nâme-işâhı**
6. Giriftâr eyledi cânı kemend-i zülf-ipür-âle
205. Gazel

kaşır [1] Kusurlu.

11. Kaşun mi'râcına zâhid irişmek ister ey hürî
12. Velî her **kaşır** idrâkuñ 'urücü irmez olupâye
196. Gazel

kaşır-ı kemâl [3] Olgunluk, mükemmellik köşkü.

25. İreler **kaşır-ı kemâl**e'âşıkân
26. Göreler her zerrede nürün'ayân
7. Murabba

3. Bu tenezzül perdesin dildengider
4. İreler **kaşır-ı kemâl**enâşıkân
169. Gazel

13. Fenâyi bendeñün 'afv it kuşürin
14. Müyesser kıl aña **kaşır-ıkemâlün**
104. Gazel

kaş [2] İlerleme, geçme, yol alma.

5. Vesâit **kaş** iden buldümüsemmä
6. Vesâ'ıldür bu yolda gerçiesmä
7. Gazel

5. Ger ziyâ-ı şems-i zâtuñ irmez ise sâlike
6. Nice **kaş** ider menâzil kıdan irişür'ağ
11. Gazel

kaş [3] Kesme, kesilme, biçme, biçilme.

9. Yüz sürdi Fenâyi derine bâb-ıkadımün
10. **kaş** itmedi luğfundan ümüdin o Kerîm'ün

15. Murabba
9. Hârim-i vaşla ger olduñsamahrem
10. Sözüñ **kaş** it Fenâyi yum dehâni
227. Gazel

13. Sebak al nüşha-ı sırr-iezelden
14. Sözüñ **kaş** it Fenâyi yum dehâni
241. Gazel

kaş-ı 'alâ'ik [2] İnsanı meşgul eden, Hakk'a erişmekten alıkoyan ilişkileri, bağları kesmek; son vermek.

7. Ta'alluk defterin dürdichândan
8. İderse murâ-ı cân **kaş-ı 'alâ'ik**
101. Gazel

9. İki 'âlemden it **kaş-ı 'alâ'ik**
10. Cihâna niçe geldünse anadan
177. Gazel

kaşre [35] Damla, yağmur ve yağmur gibi dökülen şeyin tanesi.

3. Vücüdüm **kaşresin** bir bahreirgür
4. Nümâyân ola **kaşresindederyâ**
4. Gazel

3. Vücüdüm **kaşresin** bir bahreirgür
4. Nümâyân ola **kaşresindederyâ**
4. Gazel

7. Bañr-i cüduñ **kaşresinden** buldı 'âlemlervücüd
8. Feyz-i zâtuñdan olursa n'ola cânâ fetñ-ibâb
14. Gazel

15. Ko bu zerki zâhidâ bir bâdeden nüş eyle kim
16. **kaşresin** gören olur her dem du'âsımüstecâb
14. Gazel

13. Fazl u cüduñ bañrine yâ Rabbi yok ħadd ü kenâr
14. **kaşresi** besdür 'uşât-ı mü'minîne her nevar
16. Murabba

29. Baqup 'ibretle budehre
30. İrişdür **kaşre**ñibañre
26. Murabba

3. Şarşarından kibriyânun heft deryâ dem-be-dem
4. Hâyet emvâcında eyler **kaşregibi**zırâb
21. Gazel

5. Yemm-i cüduñ **kaşresidür** bu rüsüm-ımümkinât
6. Bañr-i rahmetden 'ağ kıl sırruma bir **kaşre**âb
23. Gazel

5. Yemm-i cüduñ **kaşresidür** bu rüsüm-ımümkinât
6. Bañr-i rahmetden 'ağ kıl sırruma bir **kaşre**âb
23. Gazel

5. Düşüp hümârûñ rencine eylemedi tâ haşredek
6. Deryâ-yı fazluñdan aña eyle 'ağ bir **kaṭreâb**
27. Gazel

9. Vücüdüm **kaṭresin** 'ummānairgür
10. Muḥiṭ ola o baḥr-ibî-nihâyet
28. Gazel

17. Vücüdüm **kaṭresini** eyle'ummān
18. Görem zerrede nūr-ı şems-ipinhân
29. Murabba

17. **Kaṭre**hâl-i baḥrı nic'etsünbeyân
18. Cirm-i şemsi ide mi zerrebeyân
32. Murabba

15. Fenâyi bendeñi bir baḥreirgür
16. Görine **kaṭresinden** niceemvâc
32. Gazel

15. Vücüd **kaṭr**esini kıldı'ummān
16. Ḳudüm-ı ḥazret-i sultân-ikevneyn
36. Murabba

9. Baḥr-ı bî-pâyâna irgür**kaṭremüz**
10. İre yerine kemâl-i yemm-icüd
36. Gazel

21. Olup ism-i Şamed'den cânabehre
22. Umaruz bula aşl-ı baḥrı**kaṭre**
39. Murabba

13. Baḥr-ı bî-pâyâna garḳ it ey Fenâyi**kaṭreñi**
14. Ḳalmaya hergiz arada zenb-i fânîdeneşer
44. Gazel

9. Keşret-i eşyâda gören vaḥdetüñ sırrın'ayân
10. Baḥr-ı bî-pâyâna irüp **kaṭresin** 'ummānider
53. Gazel

5. Bu vücüdüm **kaṭresini** baḥr-ı bî-pâyânaşal
6. Şems-i fazluñ lem'asıyla zerre-veş kılbhever
56. Gazel

1. Raḥmetüñ deryâsına yâ Rabbi yoḳ ḥadd ü kenâr
2. **Kaṭresi** maḥv ide zenbüm ger olursa şadhezâr
63. Gazel

11. Gel bu vücüdüñ **kaṭresin** bir baḥr-ı bî-pâyânaşal
12. Ol yemm-i cüdüñ şemmesi biñ gevher-iyek-dânedür
66. Gazel

5. Bir nazarda yoḳ iken buldı vücü dikâ'inât
6. Yemm-i cüdüñ **kaṭresinden** zâhir oldı baḥr über
69. Gazel

5. Yemm-i bî-pâyâna irdi**kaṭresi**

6. Ol gönül ki işbu baḥre garḳıvar

76. Gazel

1. Raḥmetüñ feyzini iḥsân eyle yâ Rab teşneyüz

2. **Kaṭresi** pes 'âleme olsa nice biñ kerreyüz

81. Gazel

11. Kâfidür cümle 'usât-ı nâsaçün

12. **Kaṭresi** irerse baḥr-irahmetüñ

110. Gazel

5. Baḥr-ı cüdüñ **kaṭresinden** buldı 'âlemler'ağ

6. Yüz sürüp bâbuña geldük şey'en li'llah yâ Kerîm

139. Gazel

7. Yemm-i cüdüñ **kaṭresinden** buldı mevcüdâtüvücüd

8. Reşḥa-ı fazl u keremdür evvelîñ üâḥirîñ

171. Gazel

5. Cümle mevcüdâta sen virdüñvücüd

6. Baḥr-ı cüdüñ **kaṭresidür** künfe-kân

176. Gazel

13. Baḥr-ı cüdüñdan olursa ger Fenâyi'ye'ağ

14. Bu vücüdüñ **kaṭresin** 'ummān ide olupâdişâh

193. Gazel

3. Bu dil **kaṭresini** kıldı o baḥr-ı bî-nihâyetgarḳ

4. Nitekim maḥv olur tâb-ı güneşde **kaṭre**-ijâle

205. Gazel

5. Bu vücüd **kaṭresini** irgüregörderyâya

6. Berr-i fūrkatde niçe bir gezesinbî-mâye

217. Gazel

5. Nedendür **kaṭre**iken nev'-iinsân

6. İḥâta ide baḥr-ibî-girânı

227. Gazel

7. Nedendür **kaṭre**iken nev'-iinsân

8. Muḥiṭ ola o baḥr-ibî-girânı

241. Gazel

kaṭre-i eşk [1] Gözyaşı damlası.

1. Fūrkatüñ yandurdı cânüm bağrumı ḳaneyledi

2. **Kaṭre-i eşküm** cihâmı tıtdı 'ummāneyledi

264. Gazel

kaṭre-i jâle [1] Çiy damlası.

3. Bu dil kaṭresini kıldı o baḥr-ı bî-nihâyetgarḳ

4. Nitekim maḥv olur tâb-ı güneşde kaṭre-ijâle

205. Gazel

kaḳd [6Bağ, bağlayan şey, râbita.

9. Mübtelâ-yı mâ-sivâ **kaḳd**ından it bizi ḥalâş

10. Cân u dil derdine sensin yine yâ rabbiṭabîb

13. Gazel

1. Zencîr-i zülfün **kaḳd**ına şayd olmayandıvânedür

2. Şem'-i ruhuñ envârına şems ü kamer pervânedür

66. Gazel

13. Be-ḥaḥḳ-ı âb-ı rûy-ı sırr-ı levlâk

14. Fenâyi bendeñüñ kıl **ḳayd**ın ıtlâk

96. Gazel

3. Leyli-i zülfüñ dili Mecnûn-şıfat itdi esîr

4. Düşdi vaşluñ **ḳayd**ına gör derdiniñivânenüñ

107. Gazel

13. N'ola bezl itse Fenâyi cism ü cânı yoluña

14. Dü cihân **ḳayd**ından anı çünki âzâd eyledüñ

108. Gazel

1. Bizi **ḳayd**dan ḥalâş eyle ilâhum

2. İki 'âlemde de sensin penâhum

125. Gazel

ḳayd-ı sivâ [3] Allah dışındaki bütün bağ ve kayıtlar.

5. Geçür fazluñ ile ğayrı hevâdan

6. Ḥalâş ola gönül **ḳayd-ı sivâdan**

31. Murabba

1. Bize fetḥ eyle ebvâb-ı cinâmi

2. Geçür **ḳayd-ı sivâdan** cism ü cânı

234. Gazel

9. Ḳalbümüz **ḳayd-ı sivâdan** it ḥalâş

10. Fetḥ ola maḥzûn olan kenz-i ḳadem

126. Gazel

ḳayd-ı vücüd [2] Vücut, varlık bağı.

3. Ref idüp **ḳayd-ı vücüdi** buldı ıtlâk 'âlemin

4. Keşret-i eşyâda gördi vaḥdetüñ zâhîrniḥân

179. Gazel

15. Fenâyi ref idüp **ḳayd-ı vücüdi**

16. Yetişşün behre nûr-ıKibriyâ'dan

154. Gazel

Ḳayyûm [1] "Kendi zâtı ile kâim olan, varlığında ve varlığının devâmında her şey kendisine muhtaç olduğu halde kendisinin hiçbir şeye ihtiyâcı olmayan, bütün mahlûkâtı var kılıp varlığını devam ettiren" anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır.

17. Çünkü **Ḳayyûm** ile kâ'imdürciḥân

18. N'eyler ara yerde pes bu cism ücân

14. Murabba

ḳazâ [1] 1. Kimsenin kastı olmadan ortaya çıkan, zarara veya can kaybına sebep olabilen hâdis. 2. Kaderin, Allah tarafından ezelde tâyin ve tespit edilen biçimde ve zamanda gerçekleşmesi.

7. Gönlümi itdüñ nişâne her **ḳazâ**nuñ tîrine

8. Ol nişânı bî-nişân itmek dilersüñ ey gönül

115. Gazel

kebab [2] Ateşe karşı kızartılmış et.

1. Ḥâlüm ḥarâb bağrum **kebab** maḥbûb ise 'âlî-cenâb

2. Hüsn-i cemâline iren tûbâ lehü hüsnüme'âb

27. Gazel

1. Firâkuñ şaldı bâlümü melâle

2. **Kebab**a döndi bağrum hem çü lâlâle

187. Gazel

kebk-i ḥurâm [1] Salınan keklik.

1. Ḥalka-ı 'aynumı şayyâd-ı ezel kılalı dâm

2. Ḥüblarda seni dutdı gözüm ey **kebk-iḥurâm**

44. Matla

kef-i cüd [1] Cömertlik avucu.

7. Ve emme's-sâ'ile bâbın 'ibâdına idenmeftûḥ

8. **Kef-i cüd** ile mümkün mi kıla ḳullarını maḥḥûr

40. Gazel

kehf [1] Mağara.

5. Aşḥâb-ı **kehf**üñ nüktesin fehm itse n'ola cân u dil

6. Zâtü'l-yemîn zâtü'ş-şimâl kehfindedürḳıtmîrümüz

85. Gazel

kelâm [9] Söz, kavlı;ayet.

1. Sivâ ḳaydından eyle bizi ıtlâk

2. Ve bî-yantıḳ **kelâm**ıyle ḳalintâk

93. Gazel

9. Ve in min şey' **kelâm**ın ideniz'ân

10. Görür zâkir anı eşcâr u evrâk

93. Gazel

7. Küntü sem'a remzinüñ nûrına maḥzar itbizi

8. İstimâ' ide **kelâm**uñ ḥarfsiz şavtsız ḳulaḳ

97. Gazel

3. Añla bî-yantıḳ **kelâm**ın cân ile

4. Nuḥḳ-ı Ḥaḳ bil evliyânuñ her sözün

145. Gazel

5. Ve in min şey' **kelâm**ımı idengüş

6. İşidür zıkr-i Ḥaḳḳ'ı herlisândan

147. Gazel

3. Rumûz-ı mâ vesa'nîden irişdi câna çün feyzi

4. Ve in min şey' **kelâm**ıyle ḳamu eşyâ lisânoldı

239. Gazel

11. Kılıp âyiñe-i ḳalbüñ muşaffâ

12. İre bî-vâsiḫâ Ḥaḳḳ'ıñ **kelâm**ı

279. Gazel

5. **Kelām-ı külli** yevmin hüve fı şe'n
6. Nümāyān ide her cāda o şānı
287. Gazel

5. Güzer eyleye dil arz u semādan
6. İşide şāhibinden her **kelāmı**
271. Gazel

kelām-ı Hāḳḳ [1] Allah'ın kelamı.

1. **Kelām-ı Hāḳḳ'ı** gel kendüden işit
2. Hemān ṭurma ulular yolına git
41. Matla

kelām-ı küllü şey' [1] "küllü şey'in" sözü: "Allah ile beraber başka bir tanrıya tapıp yalvarma! O'ndan başka tanrı yoktur. O'nun zatından başka her şey yok olacaktır. Hüküm O'nundur ve siz ancak O'na döndürüleceksiniz." (Kasas28/88) ayetinden iktibastır.

3. **Kelām-ı küllü şey'**inden irişdi cāna çün feyzi
4. Açıldı vaḥdeti sırrı kamu eşyā lisān oldı
247. Gazel

7. **Kelām-ı küllü şey'**inden irişdi cāna çün feyzi
8. Şühüd-ı vaḥdet-i zātı olursa n'ola erzānum
131. Gazel

kelām-ı mā vesa'nı [1] "Mā vesa'nı" sözü: "Göklere ve yere sığmadım, mü'min kulumun kalbine sığdım. " kudsi hadisinden iktibastır.

9. **Kelām-ı mā vesa'nı**yı Fenāyi idegör iz'ān
10. Bu sırruñ çünki āgāhı dil-i müştāka gelmişdür
58. Gazel

kelām-ı ni'met'ullāh [1] "Ni'met'ullāh" sözü: "Allah'ın nimetini sayacak olsanız sayamazsınız. " (İbrahim14/34) ayetinden iktibastır.

11. **Kelām-ı ni'met'ullāhı** cihān u cāna 'ām itdün
12. Umaruz luṭf u ihsānuñ ola bu cāna nā-maḥşür
72. Gazel

kelām-ı şemme vech'ullah [1] "şemme vech'ullah" sözü: "Doğu da Allah'ındır batı da. Nereye dönerseniz Allah'ın yüzü (zati) oradadır." (Bakara2/115) ayetinden iktibastır.

7. **Kelām-ı şemme vech'ullah'ı** güş it
8. Anı bî-vāsiṭa diñle Hudā'dan
177. Gazel

keleḥḥin bi'l- başar [1] Göz kırpması: "Bizim buyruğumuz bir göz kırpması gibi anidir. " (Kur'an-ı Kerim, Kamer suresi54/50)

25. Vuşlat-ı Hāḳḳ oldı çünki müntehā mi'rācına
26. Geçdi yetmiş biñ hicābı ol **keleḥḥin bi'l- başar**

1. Kaside

Kelīm [1] Kendisine söz söylenen, hitap edilen kimse [Tur dağında Cenābhakk'ın kendisine hitap etmiş olması sebebiyle Hz. Mūsā'ya lakap olmuştur].

5. Rabbi erini lem'asından kıl nazar
6. Göre gözümüz cemālūñ çün **Kelīm**
127. Gazel

kemāhı [9] Olduğu gibi, tam mânâsıyla, hakkıyla.

23. Meded senden meded yā Ḥayy u Ḳayyüm
24. Görüp bilmege eşyāyı **kemāhı**
6. Murabba

25. **Kemāhı** fehm idüp sırr-ı sücüdü
26. Semā-ı seb'aya kıldı su'udı
36. Murabba

9. Nazar kıl sırr-ı eşyāya **kemāhı**
10. Müsebbihler Hāḳḳ'ı her leyl ü nehār
70. Gazel

7. Sırr-ı eşyāya **kemāhı** kıl nazar
8. Ḥ'āb-ı ḡafletden uyar gönül gözün
145. Gazel

13. Görürsin sırr-ı eşyāyı **kemāhı**
14. Güzer it ey Fenāyi māverāsın
183. Gazel

5. Hāḳḳat üzre eşyādan **kemāhı**
6. İrişe güş-ı cāna Rabbı Rabbı
222. Gazel

5. Görüp bilmegi kıl bize hidāyet
6. Hāḳḳat üzre eşyāyı kemāhı
232. Gazel

11. Bizi 'ilm-i ledünden eyle āgāh
12. Görem envāruñ ez her **kemāhı**
275. Gazel

19. Fenāyi kuluña eyle hidāyet
20. Ola esrāruña vāḳıf **kemāhı**
275. Gazel

Kemāl [20] Bir şeyin tam ve noksansız dereceye erişmiş olması durumu, mükemmellik, tamlık.

1. Kıl 'ināyet luṭf ile noḳşānumuz bulsun **kemāl**
2. Leyl-i fūrkat ref' olup zāhir ola şubḥ u vişāl
4. Nazm

11. Māh-ı nev gibi semā'-ı dilde kesb idem **kemāl**
12. Rüy-ı baḥtın bedr ide burc-ı şerefde sālīkūn
171. Gazel

1. Hüdâ'ya vü Resül'e getir imân
2. **Kemâle** ire tâ ki 'ahd ü peymân
175. Gazel
9. Şeref burcında bedr eyle hilâlüm
10. Koma noksân ile irgür **kemâle**
187. Gazel
1. Gider noşşānumuz irgür **kemâle**
2. Sivāya eyleme bizi havāle
201. Gazel
3. İki 'ālem kıyūdından hālāş it
4. **Kemāline** irişdür fazl u cüdi
233. Gazel
13. İdenler Mūsa-veş Tūr-ı fenāda varını işār
14. Terānî sırrına idüp **kemālin** buldı noşşānı
258. Gazel
3. Koma noşşān ile irgür **kemâle**
4. 'İnāyet eyle sulţānum meded it
9. Murabba
9. 'Aqıl oldur eyleye fikr-i me'al
10. Men 'aref sırrın bilen bulur **kemāl**
10. Murabba
19. Bizi kıl mahrem-i esrār
20. **Kemāle** irsün ihsānuñ
18. Murabba
27. Aña luţfuñla dā'im baķ
28. **Kemāle** irsün ihsānuñ
18. Murabba
23. İre **kemāle** fazl u cüd
24. Eyle bize luţf u kerem
19. Murabba
11. Dü 'ālemde vişālūñ eyle i'tā
12. **Kemāline** ire itmām-ı ni'met
28. Gazel
1. Hadden efzūn oldı dilde miñnet-i derd ü firāk
2. Şabra tākāt kalmadı irdi **kemāle** iştiyāk
98. Gazel
7. Zāt-ı pāke ulaşdı 'ārif nefes
8. Men 'aref sırrı ile buldı **kemāl**
117. Gazel
9. Sa'y it ey dil cihānda kāmil ol
10. Hergiz irmez zevāle bil ki **kemāl**
117. Gazel
3. Mażhar-ı haķ olduğıçün cümle eşyā ser-te-ser

4. Ol vecihden 'ārif olan gördi her şey'de **kemāl**
118. Gazel
5. Luţf u ķahrı zāhir olup buldı her biri **kemāl**
6. Oldı der-bezm-i elest kālū belā kālū ne'am
134. Gazel

1. 'Aţā vü fazl u cüd eyle
2. **Kemāle** irsün ihsānuñ
18. Murabba
7. 'İnāyet eyle yā Raħman
8. **Kemāle** irsün ihsānuñ
18. Murabba

kemālāt [4] Sāhip olunan mânevî hasletler, olgunluklar.

17. Şühüd-ı zātuñ eyle müyesser
18. **Kemālātuña** şānum ola mażhar
9. Murabba

1. Budur senden recā ey Rabb-i ekber
2. **Kemālātuña** şe'nüm ola mażhar
75. Gazel

5. Kemāl-i zāt-ı pāke yoķ nihāyet
6. **Kemālātuña** mażhar ola şānum
140. Gazel

9. Hüdāyā zātuñ envārın Fenāyî'den nihān itme
10. Ola mażhar **kemālāta** ol evşāf-ı kemāliden
168. Gazel

kemāl-i cüd [8] cömertliğin mükemmelliği, cömertliğin kusursuzluğu.

7. **Kemāl-i cüduña** yoķ hadd u gāyet
8. Sivā ħubbını haķ it levh-i dilden
6. Murabba

15. **Kemāl-i cüduña** yoķ hadd ü pāyān
16. 'İnāyet eyle sulţānum meded it
20. Murabba

19. **Kemāl-i cüduña** yoķ hadd ü gāyet
20. Kerem luţf u 'ināyet eyle yā Rab
22. Murabba

5. **Kemāl-i cüduña** yoķ hadd ü gāyet
6. Dü 'ālem emrūne yā Rab musaħħar
50. Gazel

5. **Kemāl-i cüduña** yoķ hadd ü pāyān
6. Umaruz cüduñ ola fevķa'l-'āde
206. Gazel

7. **Kemāl-i cüduña** yoķ hadd ü gāyet
8. 'Aţāña muntazırlar bende vü şāh
208. Gazel

5. Senüñ in'âmuña yâ rab nice şükr ide 'âlemler
6. **Kemâl-i cüduña** muhtâc efendi cümle-i eşyâ
12. Gazel

13. Fenâyi bendeñ irgür her merâma
14. **Kemâl-i cüduña** yok hadd ü pâyân
174. Gazel

kemâl-i cüd u fazl [1] Fazilet ve cömertliğin mükemmelliği.

9. **Kemâl-i cüd u fazluñdan** Fenâyi'ye 'inâyet kıl
10. İre sırr-ı maħabbetden aña tâ feyz-i Raħmânî
283. Gazel

kemâl-i fazl [3] İyiliğin mükemmelliği.

13. Fenâyi'yi kapuñdan kılma mehcür
14. **Kemâl-i fazluñadur** i'timâdi
285. Gazel

5. Müyessirsın müyesser it merâmum
6. **Kemâl-i fazluña** yok iştibâhum
125. Gazel

5. Saña senden şıgındum yâ İlahi
6. **Kemâl-i fazluñadur** inkıyâdum
136. Gazel

kemâl-i feyz-i cüd [1] Cömertliğin feyzinin mükemmelliği.

11. **Kemâl-i feyz-i cüduñdan** kıl ihsân
12. Görem her zerrede şems-i likâyı
277. Gazel

kemâl-i hayret [1] Hayretin mükemmelliği.

11. Hıyâlün derdine düşen **kemâl-i hayrete** irdi
12. İderseñ Mûsa-veş Tûr-ı vücuduñda münâcâtı
258. Gazel

kemâl-i 'izzet [1] Yüceliğin mükemmelliği.

7. Dil ü cân derdine sen eyle dermân
8. Budur lâyıķ **kemâl-i 'izzetüñe**
219. Gazel

kemâl-i kudret [4] Kudretin noksansızlığı, kudretin büyüklüğü.

17. Anuñ emriyle devr eyler nüh eflâk
18. **Kemâl-i kudretin** 'aql itmez idrâk
24. Murabba

1. Ey **kemâl-i kudretüñde** iki 'âlem bir hayâl
2. Künhi vaşfuña irişmek mâ-sivâ emr-i muħâl
50. Matla

7. Dü 'âlem taht-ı teşhîründeñdur hep
8. Nihâyet yok **kemâl-i kudretüñe**
213. Gazel

5. Vâhid oldu sâl u mâh u hefte vü leyl ü nehâr
6. Kim **kemâl-i kudretüñden** oldu bir şân bu gice
214. Gazel

kemâl-i rahmet [1] Yüce Allah'ın rahmetinin mükemmelliği, bolluğu.

5. **Kemâl-i rahmetinden** hâşş u 'âma
6. Didi lâ-taķneţü min- rahmet'illah
197. Gazel

kemâl-i şun' [1] Allah'ın yaratıcılığının mükemmelliği.

7. Şâni'tiñ ihsânıdır hüşnüñ Te'âla şânühü
8. Bu **kemâl-i şun'** gör kim sende izhâr eyledi
248. Gazel

kemâl-i vuşlat [1] Kavuşmanın mükemmelliği.

7. Sâlik-i şâdiķ şu vaķt irer **kemâl-i vuşlata**
8. Lâ-mekân mülkinüñ ol kırar fezâsında hıyâm
129. Gazel

kemâl-i yemm-i cüd [1] Cömertlik denizinin mükemmelliği.

9. Baħr-ı bî-pâyâna irgür kaķremüz
10. İre yerine **kemâl-i yemm-i cüd**
36. Gazel

kemâl-i zât-ı pâk [1] Temiz zatın mükemmelliği.

5. **Kemâl-i zât-ı pâke** yok nihâyet
6. Kemâlâtuña mażhar ola şânım
140. Gazel

kemend-i zülf [3] Saç kemendi.

1. Melaħat mülkinüñ sensin emiri
2. **Kemend-i zülfünüñ** oldum eşiri
261. Gazel

1. **Kemend-i zülf-i** cânâna giriftâr olalı cânım
2. Geçürdi cümle sevdâdan dil-i sevdâyı cânânım
131. Gazel

5. Getürdi kâşid-ı sırr-ı hüviyyet nâme-i şâhı
6. Giriftâr eyledi cânı **kemend-i zülf-i** pür-âle
205. Gazel

kemer [2] Bele bir kere dolandıktan sonra bağlanan veya tokalanan bel bağı.

7. Tâc olupdur pes le'amrük hil'ati levlâk anuñ
8. Oldı illâ rahmeten li'l- 'âlemin aña **kemer**
1. Kaside

37. Yâr-ı şânîdür Resül'e zeyn-i aşhâb çün 'Ömer

38. uvvet-i islm iin beline baqladı **kemer**

1. Kaside

kemter [2] Kck, az, deqlersiz.

13. Fenyi ulua ıl vaqlun iqlsn

14. 'bdnu bir edn **kemter**idr

42. Gazel

3. Nice vaql ide cemln vaqlm qlms i kamer

4. Zerreten **kemter** yoluda rz u qlb ftededr

43. Gazel

kenr [1] Kıyı, sahil.

17. Raqlmetn derysına yoqldur **kenr**

18. Baqlma taqlqlre olursa qlad hezar

2. Murabba

kenz [1] Hazine, define.

9. albmz ayd-ı sivdan it qlalql

10. Feth ola maqlzn olan **kenz**-i adem

126. Gazel

kenz-i esrr [1] Sırlar hazinesi.

1. **Kenz-i esrrua** y Rab eyle luqlfula emn

2. Her murd sen virirsin y mucbe's- s'iln

1. Murabba

kenz-i 'ıqlql [1] Aqlql hazinesi.

7. **Kenz-i 'ıqlql** od cn sırrouda ol adir Hud

8. An ta'mr eyleyen bu vech ile vrn imiql

89. Gazel

kenz-i maqlql / kenz-i nihn [3] Kudsi hadis olduql sylenen
"Ben gizli bir hazineydim; bilinmeyi arzu ettim, lemi yarattım." ifadesine iqlarettilr.

1. Ketb idicek kna mekn lev-i maqlfza alem

2. **Kenz-i maqlql**den zuhra geldi eql l-cerem

134. Gazel

11. **Kenz-i maqlql**den zuhra geldi cmle a'int

12. Aqld aqlbabbt en u'raf sırrm 'irfn iin

151. Gazel

11. Remz-i 'arafdan t bulal gnl behre

12. Ol **kenz-i nihnye** vrnelerz cn

2. Gazel

kerem [62] Lutuf, iyilik, merhamet, ihsan.

1. Celln nrna yaqlma 'ibd

2. **Kerem** luql u 'inyet senden olur

3. Murabba

3. Cemlnle mnevver it fu'd

4. **Kerem** luql u 'inyet senden olur

3. Murabba

7. Olalum maqlzar-ı nr-ı hidyet

8. **Kerem** luql u 'inyet senden olur

3. Murabba

11. uydt-ı sivdan eyle zd

12. **Kerem** luql u 'inyet senden olur

3. Murabba

15.qlhd-ı nr-ı ztn eyle iqlsn

16. **Kerem** luql u 'inyet senden olur

3. Murabba

19. 'irqlsn 'arql-ı maqlsda Fenyi

20. **Kerem** luql u 'inyet senden olur

3. Murabba

3. Yolumuz urmasun nefis ile qlayn

4. **Kerem** senden ey sultn u Sbhn

17. Murabba

11. **Kerem**dr umulan kn-ı keremden

12. Meded senden ey sultn u Sbhn

17. Murabba

15. 'qlsn cn qltb-ı msteqlb

16. **Kerem** senden ey sultn u Sbhn

17. Murabba

3. Nrula vir albe ziy

4. Eyle bize luql u **kerem**

19. Murabba

11. ıl luql u cdun b-qlsb

12. Eyle bize luql u **kerem**

19. Murabba

19. Her zerrede nrun 'ayn

20. Eyle bize luql u **kerem**

19. Murabba

23. 're kemle faql u cd

24. Eyle bize luql u **kerem**

19. Murabba

27. Gitsn naqlardan m-siv

28. Eyle bize luql u **kerem**

19. Murabba

3. Dil-i maqlzn ola qladn u qlrrem

4. **Kerem** luql u 'inyet eyle y Rab

22. Murabba

7. Tecell-i cemln ıl iqlsn

8. **Kerem** luql u 'inyet eyle y Rab

22. Murabba

11. 're t cn u dil zevql i srra

12. **Kerem** luṭf u 'ināyet eyle yā Rab
22. Murabba
15. İrişdür vaḥdet-i zāta fu'ādı
16. **Kerem** luṭf u 'ināyet eyle yā Rab
22. Murabba

19. Kemāl-i cūduña yoḡ ḥadd ü ḡāyet
20. **Kerem** luṭf u 'ināyet eyle yā Rab
22. Murabba

23. 'Ayān it 'aynuma 'ayn-ı liḡāyı
24. **Kerem** luṭf u 'ināyet eyle yā Rab
22. Murabba

3. Şühüd-ı nūr-ı pāküñ eyle iḥsān
4. **Kerem** senden meded luṭf ıssı Raḥmān
25. Murabba

11. Araya girmeye hergiz nüḥ eflāk
12. **Kerem** senden meded luṭf ıssı Raḥmān
25. Murabba

19. Beḡā iḡlīmüne irsün Fenāyı
20. **Kerem** senden eyā sultān u Sübhān
25. Murabba

1. Ḥarīm-i vaşluña kıl bizi maḥrem
2. **Kerem** luṭf u hidāyet eyle yā Rab
27. Murabba

3. Dil-i nā-şādum ola şād u ḥurrem
4. **Kerem** luṭf u 'ināyet eyle yā Rab
27. Murabba
7. İrişe lem'a nūr-ı Kibriyā'dan
8. **Kerem** luṭf u 'ināyet eyle yā Rab
27. Murabba

11. Şu'a-ı ṭal'atüñ ṭutdı cihānı
12. **Kerem** luṭf u hidāyet eyle yā Rab
27. Murabba

15. Şırāt-ı müstaḡıme eyle irşād
16. **Kerem** luṭf u 'ināyet eyle yā Rab
27. Murabba

19. Bi-ḡaḡḡ-ı ḡazret-i Aḡmed-i muḡtār
20. **Kerem** luṭf u 'ināyet eyle yā Rab
27. Murabba

13. Eyle Fenāyı'ye **kerem** resm-i sivā ola 'adem
14. Maḡbūba ire dem-be-dem ref' ola vechüñden niḡāb
27. Gazel

11. **Kerem** kıl mürde diller ola iḡyā
12. 'Ināyet eyle Allah'um meded it
28. Murabba

13. 'Aṭā vü cūduña yoḡdur nihāyet
14. **Kerem** kıl bir ola ḡāyet bidāyet

28. Murabba

17. 'İbāda dā'imā işüñ **keremdür**
18. Ki bābuñ ehl-i cürme mültezemdür
28. Murabba

1. Şühüd-ı nūr-ı zātuñ kıl müyesser
2. **Kerem** senden 'ināyet eyle Mevlā
29. Murabba

3. Degil bir kerre iḡsān it mükerrer
4. **Kerem** senden 'ināyet eyle Mevlā
29. Murabba

7. Dil ü cān döymez oldı intizāre
8. **Kerem** senden 'ināyet eyle Mevlā
29. Murabba

11. Bulınmaz faḡluña ḡadd ü nihāyet
12. **Kerem** senden 'ināyet eyle Mevlā
29. Murabba

15. Ḥaber-dār it bizi sırr-ı nihāndan
16. **Kerem** senden 'ināyet eyle Mevlā
29. Murabba

19. Fenāyı de ola vaşluñla şādān
20. **Kerem** senden 'ināyet eyle Mevlā
29. Murabba

3. Ola nūruñla cism ü cān münevver
4. **Kerem** senden 'ināyet eyle Mevlā
31. Murabba
11. Ğarīb ü bı-kesüñ sensin penāhı
12. **Kerem** senden 'ināyet ıssı Mevlā
31. Murabba

19. İrişdür ḡāyete faḡl ile cūdı
20. **Kerem** senden 'ināyet ıssı Mevlā
31. Murabba

9. Geçür keşretten irgür vaḥdetüñe
10. **Kerem**dür lāyıḡ olan 'izzetüñe
35. Murabba

19. İki 'ālemden itdüñ anı bı-dār
20. **Kerem** kıl sırruña olsun sezā-vār
46. Murabba

1. Varıcaḡ ḡazretüñe yā ilāhum
2. **Kerem** eyle baḡışla her günāhum
137. Gazel

7. Kıl baḡr-i vaşluña ḡarīb
8. Eyle bize luṭf u **kerem**
19. Murabba

15. Bu mürde dil bulsun ḡayāt
16. Eyle bize luṭf u **kerem**

19. Murabba

1. H̄arīm-i vaşluña kıl bizi maḥrem
 2. **Kerem** luṭf u 'ināyet eyle yā Rab
22. Murabba

5. Cürm ü 'iṣyān baḥrine müstağrakam
 6. Eyle faẓluña bize yā Rab **kerem**
126. Gazel

13. Eyle faẓluña Fenāyi'ye **kerem**
 14. Yüz sürer bābuña 'abd-i sāḥi
276. Gazel

5. İki 'ālem ḳuyūdını ḳaldur
 6. **Kerem** it cism ü cānuma yā Rab
22. Gazel

3. Niçe bir nār-ı hicrānuñ dil ü cāni ide sūzān
 4. Bizi bezm-i vişālūñden **kerem** it eyleme mehçür
40. Gazel

9. Fenāyi ḳuluña 'arż eyle dīdār
 10. **Kerem** ḳıl pādīşāḥlar pādīşāḥum
125. Gazel

5. 'Arūs-ı ma'ninūñ eyle yüzinden perdesin zā'il
 6. Celālūñ nārına yaḳma **kerem** ḳıl cān-ı sūzānum
128. Gazel

5. ḳuyūdāt-ı sivādan eyle iṭlāk
 6. **Kerem** ḳıl pādīşāḥlar pādīşāḥum
132. Gazel

3. Ḥaḳīḳat rāḥına ḳıl bizi sālik
 4. **Kerem** ḳıl eyle tevḫiḳuñı hem-rāḥ
186. Gazel

11. H̄arīm-i ḳurbetüñe eyle maḥrem
 12. **Kerem** ḳıl eyle yā Rab hāşş-ı der-gāḥ
186. Gazel

1. H̄arīḳ itme bizi nār-ı celāle
 2. **Kerem** ḳıl maẓhar it nūr-ı cemāle
195. Gazel

5. Tecellī-i cemālūñle dil-i müştāḳı tenvīr it
 6. **Kerem** ḳıl mihr-i faẓluña firāḳuñı seḫāb itme
211. Gazel

11. Bize fetḫ eyle gel fetḫ-i mübjini
 12. **Kerem** ḳıl eyle mağfūr cümle z̄enbi
222. Gazel

5. Bu ism ü resmi maḥv eyle **kerem** ḳıl levḫ-i ḫātırdan
 6. Geçürsün cezbeñ ey Mevlā sivādan bu dil-i ḫāmı
283. Gazel

1. Vişālūñ zevḳini eyle iki 'ālemdede erzāni

2. Ḥalāş it derd ile ğamdan **kerem** ḳıl cism ile cāni

286. Gazel

kerem deryāsı [1] Cömertlik denizi.

13. Fenāyi bendeñe ḳıl vaşluñ i'tā
 14. **Kerem deryāsına** yoḳ ḫadd ü pāyān
170. Gazel

kerem kāni [2] Cömertlik madeni, kaynağı.

1. Ol **kerem kāni** Ḥudāvend-i 'alīm
 2. Ḳıla dā'im sizlere luṭfun 'aẓīm
4. Matla

3. Ḳuşūr u sehv ü nisyānken 'ibāduñ dā'imā kāri
 4. Naẓar itmedi taḳşire kerīmdür ol **kerem kāni**
228. Gazel

Kerīm [11] "Vādini yerine getiren, çok verici, lutuf ve ihsānı bol, kendisine sığınanı geri çevirmeyen" anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır.

21. Ey faẓl u cüd ıssı **Kerīm**
 22. Eyle bize luṭf-ı 'aẓīm
13. Murabba

13. Zāt-ı pākūñ 'izzetiyçün yā Raḫīm
 14. Faḫr-ı 'ālem ḫürmetiyçün yā **Kerīm**
14. Murabba

9. Yüz sürdi Fenāyi derine bāb-ı ḳadīmūñ
 10. Ḳaṭ' itmedi luṭfundan ümīdin o **Kerīm**'üñ
15. Murabba

1. **Kerīm** Mevlā işümüz eyle āsān
 2. Meded senden eyā sultān u Sübhān
17. Murabba

13. Berr-i fūrḳat içre 'aṭşān olmayalım yā **Kerīm**
 14. İrgürüp āb-ı vişāle itme ser-gerdān u zār
67. Gazel

3. Şeş cihetden bī-cihetdür ol **Kerīm**
 4. Tatdı her kim ki özünde zevḳı var
76. Gazel

7. Faḫr-ı 'ālem ḫürmetine yā **Kerīm**
 8. Ḳıl müyesser zevḳ-ı faẓluñ dem-be-dem
126. Gazel

1. Umaruz senden 'ināyet ey **Kerīm**
 2. Ḥālümüze merḫamet it yā Raḫīm
127. Gazel

5. Baḫr-ı cüduñ ḳaṭresinden buldı 'ālemler 'aṭā
 6. Yüz sürüp bābuña geldük şey'en li'llah yā **Kerīm**
139. Gazel

3. Ḳuşūr u sehv ü nisyānken 'ibāduñ dā'imā kāri

4. Nazar itmedi takşire **Kerîm**'dür ol kerem kâni
228. Gazel
7. Rahmetinden fetḥ-i muṭlak bâbın açdı çün **Kerîm**
8. Nuşretiyle enfûs ü âfâka tebşîr eyledi
246. Gazel

kerre [1] Defa.

1. Rahmetüñ feyzini ihsân eyle yâ Rab teşneyüz
2. Qatresi pes 'âleme olsa nice biñ **kerre** yüz
81. Gazel

kes [1] Kimse.

9. **Kes** kocâ bâşed sezâ-yı bezm-i ü
10. Çün münezzeḥ şân-ı ân ez-în u ân
172. Gazel

kesâfet [1] Bulanıklık, açık ve berrak olmama, yoğunluk; kir, pislik.

11. Şeref burcunda bedr olup hilâli
12. Ziyâsına irişmeye kesâfet
6. Tarih

kesb [4] Çalışıp kazanma.

3. Fevtine târiḥ için **kesb**-i te'essüfle dedi
4. Âh kuṭbu'l-etkiyâ Maḥmûd Efendi göçdi hayf
9. Tarih
5. Vüs'üne taḥammül itmez iken arz u semâvât
6. Bu 'âlem-i esfelde anı **kesb** ile şayyâda mı geldün
111. Gazel
11. Beḳâsı yoḳ geçer 'ömrün idersin her nefes zâyî'
12. Ḥayât-ı bâki **kesb**ine niçün olmayasın 'âcil
123. Gazel
11. Mâh-ı nev gibi semâ'-ı dilde **kesb** idem kemâl
12. Rûy-ı baḥtın bedr ide burc-ı şerefde sâlikün
171. Gazel

kesb-i kemâl [3] Fazilet, yücelik, büyüklük elde etme.

7. Bedr olur burc-ı şerefde rûy-ı baḥtı kâmilün
8. Zân sebep çün mâh-ı nev **kesb-i kemâl** üstündeyüz
81. Gazel
9. Mâh-ı nev gibi Fenâyi idegör **kesb-i kemâl**
10. Ola ferḥunde şeref burcunda her dem fâlümüz
86. Gazel
9. Mâh-ı nev gibi iden **kesb-i kemâl**
10. O görür zerrede mihr ü mâhı
276. Gazel

kesb-i sürür [1] Neşelenmek, sevinmek, eğlenmek.

7. Bezm-i vaşluñ cür'asından kıl 'aṭâ
8. Cân u diller eyleye **kesb-i sürür**
78. Gazel

keşf [11] Gizli, bilinmeyen veya tanınmayan bir şeyi anlamak, tanımak, öğrenmek, ne olduğunu anlayıp bilmek.

11. **Keşf** eyle gel esrârüñ
12. Gülzâr-ı sırdan vir ḥaber
44. Murabba

9. Câna ırgürüp bu râzı ey Fenâyi bilmedün
10. Saña kim dir sırruñ **keşf** eyle her bigâneye
191. Gazel

9. 'Alleme'l-Ḳur'an'ın aña ey Fenâyi ma'nisin
10. Levḥ-i maḥfûzuñ ḥurûfın **keşf** ider tefsîrümüz
85. Gazel

11. Gönçe rûyın **keşf** idicek bülbüle
12. Bu vecihden dem-be-dem nâlân ider
77. Gazel

19. Ḥaḳîkat râzınuñ **keşf** itdi ḥâlin
20. Ḳudûm-ı ḥazret-i sulṭân-ı kevineyn
36. Murabba

11. Câna **keşf** itme derûnuñ sırrını
12. Ğayrıya açma bu râzı ey dede
202. Gazel

13. Şems-i zâtuñdan irerse ger Fenâyi'ye ziyâ
14. Sırr-ı vaḥdet **keşf** olup olurdu fenninde ferîd
34. Gazel

1. Feyz-i Ḥaḳḳ'ın olursa ihsânı
2. **Keşf** olur sırr-ı râz-ı Sübhâni
237. Gazel

7. Mu'ammâsını fetḥ itdi bu ismün vech-i kâmilden
8. Bu yüzden **keşf** olup sırr-ı ḥaḳîkat çün müsemâdan
160. Gazel

11. Fetḥ olup bâb-ı ma'ânî **keşf** olup esrâr-ı Ḥaḳ
12. Zerrece ihsân olursa pertev-i Raḥmân'dan
173. Gazel

9. Fetḥ olup bâb-ı ma'ânî **keşf** olur esrâr-ı yâr
10. Nefy ü işbâtle Fenâyi bâb-ı ḳalbi eyle daḳ
94. Gazel

keşf-i başar [1] Göz keşfi; gözü açmak.

3. Râ'î ile mer'î vü muḥṭab mütekellim

4. Birdür iki şanma aña **keşf-i başar** eyle
1. Rübai
keşf-i esrâr [1] Sırları keşfetmek, ortaya çıkarmak.

5. Gonçenüñ güşına irdi 'andelibüñ nâlesi
6. Ravza-ı cânını açup **keşf-i esrâr** eyledüñ
102. Gazel

keşf-i râz [2] Gizli olan sırrı ortaya çıkarmak.

7. Nüş idüp maḥbûb elinden cām-ı vaḥdet cür'asın
8. **Keşf-i râz** itse n'ola Maşşür-veş ber-dârumuz
79. Gazel

7. Hezârüñ nâlesin güş idicek gül
8. Bu yüzden **keşf-i râz** eyler hezâre
203. Gazel

keşret [9] Cenâbıhakk'ın tecellîsiyle zuhûra gelmiş olan çokluk, mahlûkâtın çokluğu.

7. 'Ubür ide bu **keşret**den dil ü cân
8. Göre her şey'de tâ ki sırr-ı vaḥdet
28. Gazel

9. Dideden ref' eyle ḥ'âb-ı gâfleti
10. Göre göz **keşret**de sırr-ı vaḥdeti
32. Murabba

9. Geçür **keşret**den irgür vaḥdetüne
10. Keremdür lâyiḳ olan 'izzetüne
35. Murabba

7. Her ki **keşret**den geçüp oldı vücüdından ḥalâş
8. Vaḥdetüñ sırrın bulup ol Ḥaḳḳ'ıñ envârın görür
68. Gazel

7. Güzer idüp bu **keşret**den irişdi vaḥdet-i zâta
8. Vişâl-i bezm-i cânâna şu kim cânı nişâr eyler
64. Gazel

11. İrdi bu **keşret**de vaḥdet sırrına
12. 'Ârifüñ de dilde ğarb u şarkı var
76. Gazel

11. Yakma ey dil bu günâhum **keşret**ine 'âlemi
12. Raḥmeti deryâsına ğarḳ eyleyen Raḥmân'a bak
98. Gazel

7. Geç vücüdün kaḫresinden baḫr-i bj-pâyâna ir
8. Tâ ki **keşret**de bulasın sırr-ı vaḥdetden nişân
161. Gazel

3. Aldanup ḳalmaz bu **keşret**de nuḳûş-ı zâhire
4. Vaḥdetüñ baḫrine ḫalup buldı ol dür-dâneyi
200. Gazel

keşret 'âlemi [4] Çokluk âlemi; yaratılan bütün şeyler.

7. 'Ubür eyle bu **keşret 'âlemi**nden
8. Beḳâyâ ir şühüd it nür-ı vaḥdet
29. Gazel

3. Nazar kılsañ bu **keşret 'âlemine**
4. Ḳamu mevcüd olur vaḥdet güvâhı
232. Gazel

11. Ḳapdı **keşret 'âlemi**nden vaḥdeti ḫopın bugün
12. Kimi ki şehri'at içre meşhür eyledi
243. Gazel

7. İçen vaḥdet meyin bezm-i belâda
8. 'Ubür eyler bu **keşret 'âlemi**nden
141. Gazel

keşret ḫicâbı [1] Kesret perdesi.

5. Geçüp **keşretḫicâbını** iriş vaḥdet diyârına
6. Rumûz-ı sırr-ı Yezdân'ı bilesin sen de ey bülbül
124. Gazel

keşret ḳuyüdü [1] Kesret bağları.

7. Küntü kenzüñ ma'nisin özümde buldum âşikâr
8. Muḫlaḳ oldum gerçi kim **keşretḳuyüdüm** oldı bil
120. Gazel

keşret mülkü [1] Çokluk ülkesi.

1. Bu keşret mülkine cânâ gönül virme hebâdur hep
2. Beḳâ iklimine ir ki sivâ ḫubbı hebâdur hep
20. Gazel

keşret-i eşyâ [11] Yaratılmış olan şeylerin, nesnelerin çokluğu.

3. **Keşret-i eşyâda** gördi vaḥdetüñ sırrın 'ayân
4. Güş-ı câna ireli sırr-ı ḫiḫâb-ı müsteḫâb
17. Gazel

3. **Keşret-i eşyâda** eyle vaḥdetüñ sırrın 'ayân
4. Maḫv ola şebnem-şıfat toğduḳda nür-ı âfitâb
26. Gazel

9. **Keşret-i eşyâda** gören vaḥdetüñ sırrın 'ayân
10. Baḫr-ı bj-pâyâna irüp kaḫresin 'ummân ider
53. Gazel

5. **Keşret-i eşyâda** eyle vaḥdetüñ sırrın 'ayân
6. Zâhir ola cism ü câna tâ ki envâ'-ı sürür
65. Gazel

3. Ref' idüp ḳayd-ı vücüdü buldı ıtlâḳ 'âlemin
4. **Keşret-i eşyâda** gördi vaḥdetüñ zâhir nihân
179. Gazel

7. Niçe taşvîr ide sâlik şânını
8. Vaḥdetine **keşret-i eşyâ** güvâh
207. Gazel

11. **Keşret-i eşyâda** gördi vaḥdetüñ sırrın 'ayân
12. Yetdi birlik 'âlemine cism ile cân bu gice
214. Gazel

9. 'Ayn-ı luḫfuñla Fenâyi bendeñe eyle nazar
10. **Keşret-i eşyâda** göre tâ ki sırr-ı vaḥdeti
223. Gazel

7. **Keşret-i eşyâda** feyzün it 'aḫâ
8. Görine her câda sırr-ı vaḥdetüñ
105. Gazel

5. Âb u kil kaydından itdi cism ile cânı ḫalâş
6. **Keşret-i eşyâda** gördi vaḥdetüñ zâhir nihân
166. Gazel

3. Vaḥdet-i zâta olur **keşret-i eşyâda** güvâh
4. Ğayrıy maḫv eyleyüp bir lem'a duy 'irfândan
173. Gazel

ketb [10] Yazmak, takdir etmek.

13. Fenâyi varın eyler cümle ifnâ
14. Bum **ketb** eylemiş taḫdir-i sâbık
101. Gazel

1. **Ketb** idicek kâna mekân levḫ-i maḫfûza kâlem
2. Kenz-i maḫfîden zuhûra geldi eşyâ lâ-cerem
134. Gazel

5. İrişelden gûş-ı hûşa yevm-i mişâkdan ḫiḫâb
6. Levḫ-i dilde **ketb** idüpür nâmuñı dest-i ḫazâ
1. Gazel

11. Ezel ḫubbuñ ḫurûfını gönül levḫinde **ketb** itdüñ
12. Zihî maḫbûb-ı Raḫmân kim bu ne ḫarf ü ne inşâdur
38. Gazel

3. Şaḫın aldanma cihânüñ ḫurî naḫş u âline
4. Gel derüñüñ 'âleminde **ketb** olan ma'nâya bak
5. Nazm

13. Bu dil şafḫında **ketb** olan Fenâyi
14. Ne nüshâdur bulunmaz aña şânî
267. Gazel

5. Nefy ü işbât maḫv olup irgür bisât-ı vuşlata
6. **Ketb** olına levḫ-i ḫalbe ma'na-yı 'ilmü'l-kitâb
24. Gazel

9. Âşiyân-ı aşla pervâz eyleye cân bülbüli
10. **Ketb** olına âsümân-ı ḫudse kevkeb-i sa'id
34. Gazel

9. ḫıl ḫabîbüñ ḫürmetine bu Fenâyi'ye 'aḫâ
10. Zâhir ola levḫ-i dilde **ketb** olınan mâ-sebak
100. Gazel

7. Levḫ-i dilde **ketb** olur âdem'le ḫavvâ menşe'i
8. Bildüñ ise ictimâ'ın kâf ile nûnuñ n'ola
6. Gazel

kevâkib [1] Yıldızlar.

11. İderler vaḥdet-i zâtuñı işbât
12. Kevâkible semâda mihr ile mâh
208. Gazel

kevkeb [3] Yıldız.

3. ḫaḅgı burcın aḫterşin bilsem ey meh-rü seni
4. Menzilüñ 'âlî hezârân kevkeb-i seyyâreden
144. Gazel

9. Âşiyân-ı aşla pervâz eyleye cân bülbüli
10. Ketb olına âsümân-ı ḫudse **kevkeb**-i sa'id
34. Gazel

1. Büşrâ leḫad enceze'l-iḫbâlü mâ ve'adâ
2. **Kevkeb**ü'l-mecdi min ufḫı's-sa'âdeti kâd bedâ
6. Matla

kevn [3] Varlık, vücut, mevcûdiyet.

7. ḫarîm-i vaşluña maḫrem idi cân
8. Daḫî urılmadın bu **kevn**e bünyâd
35. Gazel

11. Bu **kevnüñ** geçdüñ ise mâverâsın
12. Sürersin sırr-ı ev ednâ şafâsın
183. Gazel

3. Nefaḫtû sırrı şıgmazken bu **kevn**e
4. Lisân ile niçe mümkin beyâna
198. Gazel

kevn ü mekân [6] Varlık, kâinat, mevcudiyet.

13. Sen münezzeḫ şâha yok **kevn ü mekân**
14. ḫanda bulsunlar seni ya 'âşîḫân
41. Murabba

9. ḫayy idüp **kevn ü mekân** irdi sırr-ı vaḥdete
10. 'Âlem-i keşretde kim ki sırruñı pinḫân ider
73. Gazel

9. Güzer eyleye dil **kevn ü mekân**
10. ḫaḫâyîḫ sırrına ḫıl anı âgâh
197. Gazel

3. Münezzeḫ oldı şânuñ şeş cihetden

4. Tolu buldum velî **kevn ü mekân**

227. Gazel

1. Cemâlün pertevi tutdı cihânı
2. Münevver eyledi **kevn ü mekân**

266. Gazel

5. Râh-ı vaşla virmişüz **kevn ü mekânı** varını
 6. Cân nedür ki kâsd-ı cân itmek dilersün ey gönül
115. Gazel

Kevşer [1] Cennette bir nehir veya havuz.

1. Zâtuña nisbet olur firdevs-i a'lâda kuşür
 2. Var ise ger dâhîlinde kevşer ü gılmân u hür
65. Gazel

kışşadan hişşe almak [1] Anlatılan bir olaydan veya hikâyeden çıkarılan ibret dersi.

1. 'Âkıl oldur **hişşe ala kışşadan**
 2. Seyr ide deryâyı her bir noktadan
12. Matla

kibr [2] Büyüklenme, büyüklük satma, gurur.

5. Zülmet ü **kibr** ü riyâyı levh-i dilden eyle hakk
 6. Zâhir ola dem-be-dem tâ anda nür-ı kibriyâ
8. Gazel

5. Dili **kibr** ü riyâdan eyle tahtış
 6. Şafâ-bahtış ola sırr-ı Kibriyâ'dan
141. Gazel

kibriyâ [2] Büyüklük, ululuk, azamet; Allah, Cenâbıhak.

3. Şarşarından **kibriyânı** heft deryâ dem-be-dem
 4. Hayret emvâcında eyler kaçre gibi ıztırâb
21. Gazel

13. **Kibriyâ**-yı hâzrete kıl ey Fenâyî ilticâ
 14. Kimse mahrûm kalmadı ol bâba iden i'tişâm
135. Gazel

kıl u kâl [6] Dedikodu, boş söz.

5. Eyle bî-yentik rumüzünü 'ayân
 6. Arada kalmaya **kıl u kâlümüz**
83. Gazel

11. Nür-ı zâtuñ ziyâsına irgür
 12. Bakma bu **kıl ü kâlüm** yâ Rab
22. Gazel

5. Remz-i bî-yentik kelâmın kıl 'ayân
 6. Aradan ref' eyle **kıl ü kâlümüz**
82. Gazel

5. Görine âyine-i nür-ı cemâlün pertevi
 6. Fazluñ ile aradan ref' ola **kıl ü kâlümüz**
86. Gazel

7. Oğut bir noktadan 'ilm-i ledünni
 8. Bakup kalmayalum bu **kıl ü kâl**
201. Gazel

11. Hâkikat lem'asından ol haber-dâr
 12. Ara yerden gider bu **kıl ü kâlün**
109. Gazel

kim [45] "Ki" gibi kullanılan bir bağlaç.

23. Ol giyer tâc-ı şefâ'at hem kabülün hil'atin
24. Şol zamânda **kim** halâyık ideler eyne'l- maqar

Kaside

27. Rehber oldı sidreye dek gerçi **kim** rûhu'l- emîn
 28. Kaldı Cibrîl enbiyâ ervâhı ol kıldı güzer
1. Kaside

39. Dîn-i bâkî içre şol deñlü şalâbet kıldı **kim**
 40. Heybetinden zıllını görse ider şeytân hâzer
1. Kaside

7. Cenâb-ı Hâzret-i Sultân Mehemmed Hân-ı Gâzi **kim**
 8. Cihânı eyler âsüde anuñ hük-m-i hümâyünü
2. Tarih

11. Şanasın meşîd-i aştâdur ol **kim**
 12. Dolar envâr-ı kudşilerle her ân
3. Tarih

11. Buldı 'izzet irişenler sayesine 'ârifün
 12. **Kim** hevâ-yı lâ-mekânda her biridür bir hümâ
5. Gazel

5. Râh-ı hâk'da niçe demler bād-veş sa'y eyle **kim**
 6. Mürde-i rûhdan irişe kalbe envâ'-ı ziyâ
10. Gazel

1. Huñtî **kim** yed-i kudret sırr-ı insâna yazmışdur
 2. Meşânî âyetidür kim ruñ-ı cânâna yazmışdur
13. Matla

1. Huñtî **kim** yed-i kudret sırr-ı insâna yazmışdur
 2. Meşânî âyetidür **kim** ruñ-ı cânâna yazmışdur
13. Matla

15. Kõ bu zerki zâhidâ bir bâdeden nüş eyle **kim**
 16. Kâtresin gören olur her dem du'ası müstecâb
14. Gazel

11. Ezel hubbuñ hurûfını gönül levhinde ketb itdüñ
 12. Zihî mahbûb-ı Rahmân **kim** bu ne harf ü ne inşâdur
38. Gazel

17. İki 'âlem vücûdı **kim** aña âyinedür vechün
 18. Cemâlünde 'ayân gördi şunuñ kim 'aynı bîñâdur
38. Gazel

17. İki 'âlem vücûdı kim aña âyinedür vechüñ
18. Cemâlünde 'ayân gördi şunuñ **kim** 'aynı bñnâdur
38. Gazel

7. Şırât-ı müstakim oldı tarıķı
8. Anuñ **kim** faħr-i 'âlem reh-beridür
41. Gazel

5. Tarıķinde refiķi oldı tevfiķ
6. Şunuñ **kim** nür-i Aħmed reh-beridür
42. Gazel

1. Umaruz **kim** faħr-i 'âlem ola anuñ reh-beri
2. Şubh-veş yoluñda şadıķ eyle yâ Rab Ca'feri
47. Matla
3. 'Aķıl irmez anuñ hikmetlerine
4. Meger ol **kim** Hâķ ile âşinâdur
59. Gazel

21. Sa'âdet ol kuluñdur **kim** Fenâyi
22. Delil-i hâne-dân-ı Muştafâ'dur
59. Gazel

7. İçerseñ ey gönül şol meyden iç **kim**
8. Melek sâķi felek peymânesidür
60. Gazel

5. Şeş cihetden irişe câna hitâb-ı müsteţâb
6. Dinile **kim** saña hergiz leyse min mevtin hâzer
62. Gazel

5. Vaħdet meyın peymânesi sırr-ı hüviyyet câmıdur
6. Ol bâdeden nüş eyle **kim** aña cihân peymânedür
66. Gazel

1. Ol görür yârını yarın **kim** bugün yârın görür
2. Görmeyen yârını bunda ol kaçan yârın görür
68. Gazel

5. Buldı aħbaptı an u'raf sırrına 'arif vuşul
6. Bildi anı **kim** nedür remz-i ledünnâdan ğarâz
90. Gazel

5. Lezzetin li'ş-şaribñ peymânesinden eyle nüş
6. **Kim** ħumârı olmaz ol meyden içen mestânenüñ
107. Gazel

3. Berg-i nesrñ üzre zülfüñi perişân itme **kim**
4. Cânları bñ-ħânümân itmek dilersüñ ey gönül
115. Gazel

13. Cân u dilden işigünde kıl olan görmez hicâb
14. Bende-i ħâşşuñ odur **kim** aña tiryâķ ola sem
134. Gazel

1. Nâr-ı hicrâna dilerseñ cânı süzân olmasun
2. Vâşıl ol bir yâre **kim** şânında hicrân olmasun

150. Gazel

13. Verd-i bñ-ħâruñ hicâbın ey şabâ ref' eyle **kim**
14. Bülbül-i bâĝ-ı belânuñ kârı efgân olmasun
150. Gazel

3. Çün açdı zülf-i tâbından bize luţfu kerem bâbın
4. O ħarf-i noķtaya baķ **kim** neler feth itdi bâbından
165. Gazel

5. Muţahhar cism ü ruħâñi ne ħurfe sâķidür ol **kim**
6. Bu cân ħayrân u mest olup lebi la'li şarâbından
165. Gazel

7. Zihj necm-i sa'âdet **kim** anuñ bñdâr ola baħtı
8. Yüzünden perde ref' olup güneş çıķa hicâbından
165. Gazel
3. Mâ vesa'ñi nüktesinden câna irişdi 'aţâ
4. Bildi anı **kim** nedür mefñüm-ı emr-i kün feķân
166. Gazel

1. Oldı çün Hâķķ'uñ cemâli 'ayn-ı 'âşıkda 'ayân
2. Bildi anı **kim** nedür maķşüd-ı emr-i kün feķân
179. Gazel

5. Çün cülüs itdi geçüp sultân-ı 'ışk cân taħtına
6. Yazdı zülfüñ ħaţtını **kim** nüşa yok dıvânıma
188. Gazel

3. Ruħuñ esmâ-yı ħüsnâdur te'âlâ şânühü gör **kim**
4. Ne iħsân eylemiş muħsin bu ħüsn-i vech-i esmâya
196. Gazel

1. Firâķ-ı yâr ile ħâlüm irişdi bir 'aceb ħâle
2. Nice vaşf eyleyem saña anı **kim** gelmeye ħâle
205. Gazel

5. Vâħid oldı sâl u mâh u hefte vü leyl ü nehâr
6. **Kim** kemâl-i ħudretüñden oldı bir şân bu gice
214. Gazel

11. Olur esrâr-ı vaşluñda dü 'âlem gerçi **kim** ħayrân
12. İrerdi câna bir behre eger olursa 'avn'ullah
215. Gazel

13. İki 'âlem vücûdı **kim** aña âyinedür vechüñ
14. Ķapuña yüz sürüp geldi Fenâyi der ki şey'ullah
215. Gazel

7. Şâni'üñ iħsânidür ħüsnüñ Te'âlâ şânühü
8. Bu kemâl-i şun'ı gör **kim** sende izhâr eyledi
248. Gazel

15. Fenâyi içegör bir bâdeden **kim**
16. İki 'âlemde olmaya ħumârı
250. Gazel

5. İki 'âlem vücûdı **kim** aña âyinedür vechüñ
6. Ne bilsün zâhid-i miskñ rumüz-ı ħn ile ânı

258. Gazel

5. Vişālūn zevkini şol cān bilir **kim**
6. Ola gönlünde 'ışkuñuñ belası
262. Gazel

7. İtmeye sehv ile 'işıyāna nazār
8. Umaruz **kim** ola luţf-ı şāhī
276. Gazel

9. 'Işk yolunda şādık oldur **kim** belādan kaçmadı
10. Şādık iseñ sen daħī 'add it güle her hāruñı
280. Gazel

kitāb [3] Herhangi bir konuda yazılmış manzum veya mensur eser; Allah tarafından vahiy yoluyla peygamberlere indirilen Zebur, Tevrat, İncil ve Kur'an.

5. İtdi ezber dört **kitābuñ** ma'nisin bir noĸtadan
6. Hızr-veş oldı mükemmel cümle fenni ol dilā
5. Gazel

5. Aç vech-i ma'niden **kitāb**
6. Qalmasun arada hicāb
43. Murabba

5. Sebaĸ al nüşha-yı sırr-ı ezelden
6. **Kitāb** ola kamu evrāĸ u eşcār
70. Gazel

kitāb u sünnet [1] Kitap ve sünnet; Kur'an-ı Kerim ve Peygamberimizin sözleri, davranışları.

7. Be-ħaĸĸ-ı ĸāzret-i şadr-ı risālet
8. **Kitāb u sünnete** ĸıl inĸiyādum
136. Gazel

kitāb-ı ĸüsn [5] Güzellik kitabı.

5. Oĸuyam noĸtadan 'ilm-i ledünni
6. **Kitāb-ı ĸüsnüñi** dil ide ezber
49. Gazel

13. Fenāyi nüşha-yı sırr-ı ezelden
14. **Kitāb-ı ĸüsnüñi** eyledi ezber
50. Gazel

5. 'Arūs-ı ma'na ref itsün hicābın
6. **Kitāb-ı ĸüsnüñi** dil ide ezber
55. Gazel

3. Oĸuyam noĸtadan 'ilm-i ledünni
4. **Kitāb-ı ĸüsnüñi** dil ide ezber
75. Gazel

3. **Kitāb-ı ĸüsnüñi** yaz levĸ-i cāna
4. İdelüm ĸarfsiz şavtsız ifāde
206. Gazel

kitāb-ı ĸüsn-i cānān [1] Sevgilinin güzelliğinin kitabı.

5. **Kitāb-ı ĸüsn-i cānām** oĸur bir noĸtadan 'ārif
6. Mükemmel itdi Hızr-veş fünümü sırda sulţānum
131. Gazel

ķible [5] Müslümanların namazda yöneldiği cihet, Mekke şehrinin ve Kābe'nin bulunduğu yön.

7. İrişdür ĸa'be-i āmāle bālüm
8. Cemālūñ **ķiblesin** ĸıl secde-gāhum
125. Gazel

21. Āsitān-ı 'ālīşānın **ķible**-i cān idegör
22. Sırr-ı pākinden irişe sırruña tā ki eşer
1. Kaside

5. İdüp Mevlā'ya ĸaĸĸāñi sücüdü
6. ĸılagör **ķible**-i ĸalbe ĸıyāmı
279. Gazel

9. Ref' ola mir'āt-i dilde resm-i naĸş-ı mā-sivā
10. Hāşıl ola **ķible**-i nūr-ı ĸaĸĸiye sücüd
37. Gazel

7. **ķible**-i vaşluña irsün cān u dil
8. Ola yek-sān tā ĸıyām ile ĸu'üd
36. Gazel

ķible-gāh [1] Kābe'nin bulunduğu yer, kible yönü. mec. Sığımlan, baş vurulan yer.

5. Ka'be-i nūr-ı cemālūñ itdi dā'im **ķible-gāh**
6. ĸaşlaruñ miĸrābına her kim ki iĸrār eyledi
248. Gazel

ķışsa [1] Kısa hikāye, ibretli hikāye, fıka, rivāyet.

17. Devr-i elestde ĸışsesin
18. 'Işk ile itdi **ķışsasın**
11. Murabba

ķıtmır [1] Yedi uyurlar olarak da bilinen Ashab-ı Kehf'in köpeğinin ismidir.

5. Aşĸāb-ı kehfūñ nüĸtesin fehm itse n'ola cān u dil
6. Zātü'l-yemīñ zātü'ş-şimāl kehfindedür **ķıtmırümüz**
85. Gazel

ķıyām [5] Namazın rükünlerinden biri; ayaĸa kalkma, ayakta durma.

13. Fenāyi'ye 'aĸā eyle şühüdü
14. Senüñle ola **ķıyāmı** ĸu'üdü
35. Murabba

7. ĸible-i vaşluña irsün cān u dil

8. Ola yek-sân tâ **kıyâm** ile ku'üd

36. Gazel

5. İdüp Mevlâ'ya hâkkânî sücûdi

6. Kılâgôr kıble-i kâlbe **kıyâmı**

279. Gazel

3. Kılan mısr-ı vücûdında şalâtı

4. Bir eyledi **kıyâm** ile ku'üdi

273. Gazel

13. Fenâyi bendeñi ırgür beğâya

14. Senüñle ola **kıyâmla** ku'üdi

233. Gazel

kıyâs [1] Mukayese etmek, karşılaştırmak.

13. İt **kıyâs** parmaklarından mu'cizatın gayrısın

14. Çeşme akdı her birinden eyleyüp şakka'l- kâmer

1. Kaside

kıymet [4] Bir şeyin taşıdığı maddî varlığa göre tespit edilen karşılık, hakkında biçilen değer; bir şey veya kimsenin taşıdığı üstün nitelik, yüksek vasıf ve meziyet.

7. Gördi kimse bilmedi ol dürr-i pâküñ **kıymetin**

8. Şaldı şandûka güher-veş hâzin-i kevn ü mekân

1. Tarih

5. Vişâlün **kıymeti** dürdür nihâyetsiz döker 'ışkuñ

6. O dürrün kâmnı bulan ki garğ oldu bu deryâya

196. Gazel

7. Nihâyetsiz olan bahruñ o bir dürr-i yetimidür

8. Anuñ **kıymetin** ol bildi ki garğ ola bu deryâya

204. Gazel

1. Nakd-i câna iştirâ itdün metâ'-ı vuşlatı

2. Sıgmadı arz u semâya ol metâ'ün **kıymeti**

223. Gazel

köhne sarây [1] Eskimiş saray; dünya.

1. Şanma bu **köhne sarâyı** ey gönül dâr-ı qarâr

2. Gice gündüz sa'y idüben bulagör bir bâki yâr

67. Gazel

köy [1] Köy; mahalle ve işlek yol.

9. Fenâ ehli n'ola irse beğâya

10. Fenâyi eski yurtdan **köy** göçdi

256. Gazel

kudret [2] Kuvvet, güç, tâkat, iktidar.

1. Senün emrünüñle kâ'im cümle eşyâ

2. Bu **kudret** dedür dünyâ vü 'uqbâ

1. Kısa Mesnevi

1. Hüdâ virdi çü **kudret** lutf u cüda

2. Getür mümkün olan lutfi vücûda

14. Matla

kudret eli [1] Allah'ın yaratma gücü.

3. Fürkat şebini arada ref' eyleye **kudret eli**

4. Zâhir ola her zerrede 'uşşâka nür-ı âfitâb

27. Gazel

kuds [1] Kutsal, muazzez, mukaddes.

25. Fenâyi bendeñe eyle şefâ'at yâ Resül'allâh

26. Civâr-ı hâzret-i **kudse** ola bi-çâre hem-sâye

204. Gazel

kudüm [14] Uzak bir yerden, uzun bir yoldan gelme, bir yere ayak basma.

9. Ne cânibe sa'âdetle **kudümü** eyleye iqbâl

10. Hızır ilyâs refîk olup ola bârî nigeh-bânı

2. Tarih

5. **Kudümü** ile ferağ-nâk oldu 'âlem

6. Kıla her kârına Bârî i'ânet

6. Tarih

15. **Kudümü** 'âlemine oldu rahmet

16. Diyelüm dem-be-dem eş-şükrü lillah

37. Murabba

17. Zuhûri mahz-ı rahmetdür

18. **Kudümü** 'ayn-ı ni'metdür

38. Murabba

1. Sa'âdetle **kudümü** kıldı teşrif

2. Cihânı yine ol şehri-i mübarek

39. Murabba

3. Sa'âdetle **kudüm**ından müşerref oldu 'âlemler

4. Yetişdi şems-i zâtınuñ ziyâsı 'arş-ı a'lâya

204. Gazel

3. 'Urüc iden burüc-ı evc-i kudse

4. **Kudüm**ın 'arş-ı maşşûdına başdı

272. Gazel

11. İşitdürür hitâb-ı müsteşâbı

12. **Kudüm**-ı hâzret-i muhtâr-ı kevineyn

36. Murabba

1. Münevver eyledi iki cihânı

2. **Kudüm**-ı hâzret-i sultân-ı kevineyn

36. Murabba

3. Ziyâ-bağış itdi bu cism ile cânı

4. **Kudüm**-ı hâzret-i sultân-ı kevineyn

36. Murabba

15. Vücûdi kaşresini kıldı 'ummân

16. **Kudüm**-ı hâzret-i sultân-ı kevineyn

36. Murabba

19. Haqı̇kat rāzınuñ keşf itdi hālin
20. **Ƙudūm**-ı hażret-i sulţān-ı kevineyn
36. Murabba

23. 'Aţādur dillere bı-ħadd ü gāye
24. **Ƙudūm**-ı hażret-i sulţān-ı kevineyn
36. Murabba

27. Fenāyi maħv idüp zenb-i vücūdı
28. **Ƙudūm**-ı hażret-i sulţān-ı kevineyn
36. Murabba

kūdūrāt [1] Tasalar, gamlar, kaygılar, gussalar.

1. Budur dā'im göñül levhinde melhūz
2. **Kūdūrāt**dan sizi Haq ide maħfūz
22. Matla

kūfven eħad [1] "O'nun hiçbir dengi yoktur." (ihlas112/4)
ayetinden iktibastır.

7. Zātına Ĥudā maħzar idüp eyledi ta'zīm
8. Kūfven eħadūñ sırrı āyā nice bulundı
269. Gazel

kūh [2] Dağ.

7. Göñlümi Leylā-yı zūlfūñ bend idüp Mecnūn-şıfat
8. Bu vücūdum **kūhımı** kesmekde Ferhād eyledūñ
108. Gazel

9. Ne ola 'Atţār-veş bilse lisān-ı murğı
10. Maħv ider **kūh**-ı vücūdını iren 'anķāsıya
217. Gazel

kūh-ı kāf [2] Kaf Dağı. Anka kuşunun yaşadığı ve yeryüzünü
çepçevre kuşattığı kabul edilen efsānevī dağ.

3. Mantıķu't-ţayr ey Fenāyi hemçü 'Atţār ile gör
4. Nice görür **kūh-ı kāfa** varmayan 'anķāsını
2. Kıt'a

13. Mantıķu't-ţayr ey Fenāyi noķta-ı bādan ħaber
14. Niçe görür **kūh-ı kāfa** varmayan 'anķāsını
278. Gazel

kuhl [2] Sürme; göz ilacı.

11. Vişālūñ zevķini ol cān bilir ki
12. Çekile 'aynına **kuhl**-ı hidāyet
31. Gazel

13. 'Ayn olursa 'ayn-ı 'ālem ger fenāyi 'ye n'ola
14. **Ƙuħl**-ı ħudretten çekilmiş 'aynına çün tütıyā
5. Gazel

külle yevmin hüve fı şe'n [11] "Göklerde ve yerde bulunan
herkes, O'ndan ister. O, her an yaratma halindedir." Kur'an-ı
Kerim, Rahman Suresi 55/29.

25. Fenāyi **külle yevmin hüve fı şe'n**
26. Bu remzūñ ma'nisini eyle iz'ān
24. Murabba

15. **Külle yevmün hüve fı şe'n** şānına buldı vüsül
16. Bı-nişān iden yolunda şānını ol şān için
151. Gazel

5. Bu cism ü cāna her dem zāhir olsun
6. Rumūz-ı **külle yevmin hüve fı şe'n**
158. Gazel

9. Bu şe'ni bı-nişān ide dem- ā-dem
10. Rumūz-ı **külle yevmin hüve fı şe'n**
174. Gazel

5. **Külle yevmin hüve fı şe'n** şānına bulam vuşül
6. Bı-nişān ola bu şānum dem-be-dem ol şān ile
189. Gazel

7. Lehü fı **külle yevmin şe'n** nişānı dilde naķş ola
8. Nazār irerse ger cāna o şe'n-i bı-nişānumdan
143. Gazel

7. Lehü fı **külle yevmin şe'n** nişānı dilde naķş ola
8. Nazār irerse ger cāna o şe'n-i bı-nişānumdan
167. Gazel

5. Kelām-ı **külle yevmin hüve fı şe'n**
6. Nümāyān ide her cāda o şānı
287. Gazel

11. **Külle yevmin hüve fı şe'n** sırrına bulan vuşül
12. N'ola her anda görürse başķa bir şe'n-i 'açıb
25. Gazel

9. **Külle yevmin hüve fı şe'n** sırrına bulan vuşül
10. Bu vücūdı neş'esini başķa bir şān eyledi
257. Gazel

9. Fenāyi **külle yevmin şe'n** rumūzın ideli iz'ān
10. Nişānuñ buldı o şe'nüñ bu şānı bı-nişān oldı
247. Gazel

küllü [3] Bütünüyle, tamamıyla.

11. Bugün sünbül ile gülden gülistān **küllü** nūr oldı
12. Velı ħa'n eyledi aña yine zūlf ile ruħsāruñ
103. Gazel

1. Rāh-ı Haq'da maħv idenler kend'özün
2. **Küllü** göz oldı vü gördi dost yüzün
145. Gazel

9. Bulmak dilerseñ yārūñi
10. Yoğ eyle **küllü** varuñi
44. Murabba

küllü şey'in hālikün [8] "Allah ile beraber başka bir ilāha kulluk etme! O'ndan başka hiçbir ilāh yoktur. O'nun zatından başka her şey yok olacaktır. Hüküm yalnızca O'nundur ve kesinlikle O'na döndürüleceksiniz. "(Kur'an-ı Kerim, Kasas28/88) ayetinden iktibastır.

3. **Küllü şey'in hālikün** sırrını cānā zevk idüp
4. Ol vecihden kıldı 'arīf cāmī cānāna nişār
67. Gazel

7. **Küllü şey'in** reşhasından neş'e-dār it bālümüz
8. Ol vecihden dü cihānda kıl müyesser feth-i bāb
24. Gazel
1. Bı-ñicāb gösterdi vecihin çünkü cānān bu gice
2. **Küllü şey'in** lem'asın kıldı nümāyān bu gice
214. Gazel

17. Ger Fenāyī'ye olursa luṭf ile bir kez nazar
18. **Küllü şey'inhālikün** şahrāsını eyler güzer
1. Murabba

1. **Küllü şey'in hālikün** cāna sürürüm oldı bil
2. Sırr-ı illā vechehü 'ayn-ı şühūdum oldı bil
120. Gazel

9. **Küllü şey'inhālikün** mefhūmına buldı vuşul
10. Cennet-i hüsün nümāyān eyledi me'vāsını
278. Gazel

13. Feyz-i zātuñdan olursa ger Fenāyī'ye 'aṭā
14. **Küllü şey'in hālikün** şahrāsını eyler güzer
56. Gazel

1. 'Ālem-i dünyāda meşhūd eyleyen Mevlā'sını
2. Seyr ider ol **küllü şey'in hālikün** şahrāsını
278. Gazel

küllü mā kāne yekün [1] "Olmuş olan her şey senin (Allah'ın) emrin altındadır." anlamında Arapça bir ibaredir.

5. Mā-sivā kaydından eyle maḥz-ı luṭfuñla ḥalāş
6. Taht-ı teşhīrūñdedür hep **küllü mā kāne yekün**
171. Gazel

küllü nefsin [2] "Her can ölümü tadacaktır. Sonunda bize döndürüleceksiniz. "(Kur'an-ı Kerim, Ankebut29/57)

17. Emr-i mütü hükmine itmişdi gerçi imtişāl
18. **Küllü nefsin** ma'nisinden zāhiren kıldı beyān
1. Tarih

3. **Küllü nefsin** zā'ikatün didi Rabbü'l- 'ālemīn
4. Yād idüp 'ahd-i qadīmī eyle ĵmānuñ 'ayān

181. Gazel

kültü [1] Dedim, söyledim.

5. **Ḳültü** tārīḥan li hazā'l-ma'bed
6. Mecma'un li'l-müslimüne'l-mütteḳīn
4. Tarih

ḳulüb [3] Kalpler.

5. **Ḳulūba** irişe peyk-i selāmuñ
6. Ki sālīk zevk ide sırr-ı kelāmuñ
33. Murabba

3. Geçür bālümüzi ḥubb-ı sivādan
4. 'Ayān eyle **ḳulūba** sırr-ı ḡaybı
222. Gazel

17. 'Ābid firār iderse meclis-i neyden 'aceb midür
18. Bı-derd olan **ḳulūba** irişür keder zi-ney
252. Gazel

ḳulzüm [1] Deniz.

1. Yaḳdı şem'-i hüsünüñe bāl ü perin pervānemüz
2. Ḳulzüm-i 'ışkuña düşdi ṭālib-i dūr-dānemüz
87. Gazel

kümün [1] Pusulanıp gizlenmek.

7. Niçe bir olalum ḥayretde nālān
8. Ola vāḳıf dil esrār-ı **kümüne**
194. Gazel

kün Ol. "Kün feyekün" âyetinden kısmî iktibas. "Ol der ve hemen oluverir. "

5. Kıldı **kün**le bu 'ālemi izhār
6. Bu ḥaḳıḳat cihāna cān oldı
259. Gazel

kün fe-kān [8] Ol der, olur: "(O) göklerin ve yerin eşsiz yaratıcısıdır. Bir şeyi dilediğinde ona sadece "Ol" der, o da hemen oluverir. " Bakara2/17.

15. Levḥ-i maḥfūza muḳābildi derümü ālemi
16. Münaḳkaşdı levḥ-i ḥāṭırında sırr-ı **kün fe-kān**
1. Tarih

9. Maḳşūd-ı emr-i **kün fe-kān**
10. Zātuñ durur zāhir nihān
13. Murabba

17. Maḳşüdi emr-i **kün fe-kān**
18. Zātuñ durur zāhir nihān
19. Murabba

7. Nite vaşf idem vişālūñ vaşfını

8. Olur esrârûnla hayrân **kün fe-kân**
159. Gazel
5. Cümle mevcûdâta sen virdüñ vücûd
6. Bahr-i cüduñ kaçresidür **kün fe-kân**
176. Gazel

5. Gözi elâsı tıtdı **kün fe-kânı**
6. Ne âl eyler görüñ 'aynuñ elâsı
226. Gazel

3. Burûc-ı evc-i mes'ûda 'urûc it
4. Güzer eyle bi-küllî **kün fe-kândan**
147. Gazel

- 13 Gözi elâsı tıtdı **kün fe-kânı**
14. Ne âl itdi görüñ 'aynı elâsın
149. Gazel

küh [2] Bir şeyin aslı hakikati, temeli.

1. Ey kemâl-i kudretüñde iki 'âlem bir hayâl
2. **Kühni** vaşfuña irişmek mâ-sivâ emr-i muhâl
50. Matla

5. Ne mümkün niğ-i 'aql ire anuñ **küh**-i kemâline
6. Te'ağkıldan tefekkürden münezzehtür yüce şânı
251. Gazel

küntü kenz [10] Tasavvuf ehli tarafından kudsi hadis olduğu söylenen "Ben gizli bir hazine idim; bilinmek istedim, mahlukatı yarattım." ifadesinden iktibastır.

3. **Küntü kenzüñ** sırrını 'âlemlere kıldı 'ayân
4. Zümre-i ervâha rûhı ol zamân ki virdi fer
1. Kaside

17. **Küntü kenzüñ** bâbını fetḥ it Fenâyi bendeñe
18. Pertev-i mihr-i ezelden eyle anı neş'e-dâr
67. Gazel

13. Luḫf ile eyle Fenâyi'ye nazar
14. Aña fetḥ it **küntü kenz** esrârını
281. Gazel

5. **Küntü kenz** esrârınıñ güş eyleyügör remzini
6. Hilkat-i ins ile cinden bu imiş maḫşûd hemân
161. Gazel

3. **Küntü kenz** esrârınıñ miftâhı ol kân-ı kerem
4. Anuñ için buldı mevcûdât vücûdî ez-'adem
134. Gazel

9. Tayy idüp arz u semâdan buldı vahdet sırrını
10. **Küntü kenz** lem'asını buldı eşyâda 'ayân
181. Gazel

7. Dem-be-dem kıl **küntü kenzüñ** sırrını 'ayna 'ayân
8. Nür-ı zâtuñ dîdeden her demde pinhân olmasun

150. Gazel

7. Emr-i mütü râhına eyledi sâlik insilâk
8. Vâşıl oldu **küntü kenzüñ** gencine ḫable'l- ḫisâb
17. Gazel

7. **Küntü kenzüñ** ma'nisin özümde buldum âşikâr
8. Muḫlaḫ oldum gerçi kim keşret ḫuyûdum oldu bil
120. Gazel

11. Âşiyân-ı kudse pervâz eyleyüp cân bülbülü
12. **Küntü kenzüñ** nüktesin cân u dile i'lân ider
53. Gazel

küntü sem'a [1] "Kulum farzlardan başka nafilerle bana yaklaşır ve nihâyet onu severim. Onu sevdiğim zaman da gören gözü, işiten kulağı, tutan eli, yürüyen ayağı olurum." hadisinden iktibastır.

7. **Küntü sem'a** remzinüñ nürına mazhar it bizi
8. İstimâ' ide kelâmuñ ḫarfsiz şavtsız ḫulaḫ
97. Gazel

ḫur'a [3] Kime veya neye isabet edeceği önceden belli olmayan bir çekimle sonucu belirleme, ad çekme.

7. Şahn-ı vahdet ḫâli'inde **ḫur'amuz**
8. Şalıcaḫ ferḫunde gele fâlümüz
82. Gazel

13. Bu vücûduñ **ḫur'asın** şalına şal
14. Ola ferḫunde Fenâyi fâlümüz
83. Gazel

11. Vücûduñ **ḫur'asın** şal sâhibine
12. Ola tâ her nefes ferḫunde fâlüñ
104. Gazel

ḫur'an [2] Allah tarafından Hz. Muhammed'e vahyedilen kutsal kitap, İslam dininin temel kitabı, kelam-ı kadim, Kur'an-ı Kerim.

5. Yüzü anuñ ve'd-ḫuḫâ ve'-ş-şemsi ve'l-leyl şacı
6. İtdi **ḫur'anda** ḫasem ḫaḫ çünki oldur mu'teber
1. Kaside

3. Anı **ḫur'an**'da Mevlâ itdi ta'rîf
4. Şükür geldi yine şehri mübârek
39. Murabba

ḫurb [3] Yakınlık.

3. Be-ḫaḫḫ-ı ḫazret-i şadr-ı risâlet
4. ḫarîb ola cenâb-ı pâke **ḫurbı**
1. Kit'a

1. Gider yâ Rab aradan bu'd u **ḫurbı**
2. ḫarîñ ola ki bezm-i ḫaşaḫa ḫurbı
222. Gazel

3. Bahr-ı rahmet kaçresi **ḫurb**ında cümle yoḫ u var

4. Her nedeñlü çok olursa bizde cürm ile hıta
11. Gazel
ķurbān [2] Sevap için boğazlanan hayvan, zebīha.

1. Cihān u cism ü cān yoluñda **ķurbān**
2. Tek eyle 'id-i vaşluñ cāna ihsān
164. Gazel

1. 'Id-i ađhādur cemālūñ cān aña **ķurbān** olur
2. Şu'le-i mihr-i ruĥuñ her zerrede raşşān olur
45. Gazel

ķurbet [2] Yakınlık.

9. Bulmadı yol **ķurbet**-i hāzretde kimse şānına
10. Oldı dā'im lı - me'allah ĥalveti aña maķar
1. Kaside

3. Kılāgör emr-i mütüya itā'at Hāķķ'a **ķurbet** bul
4. Şaķın bāķi ĥalur şanma begüm bu fāni dūnyāyı
284. Gazel

ķuşāde [1] Açık.

1. İrişdür feyz-i fażluñ fu'āda
2. Vişālūñ bābını eyle **ķuşāde**
206. Gazel

ķuşūr [19] Hata, kabahat, noksan, taksir.

5. Gerçi çokdur yā ilāhī saña ĥizmetde **ķuşūr**
6. Luţf umup ĥapuña geldik bizi 'afv it yā ĥafūr
1. Murabba

13. **ķuşūr** u sehv ü taķşire nażar eylemeye raĥmān
14. Şefi'ümüz ola dā'im ĥabīb-i rabbiye'l- a'lā
12. Gazel

9. ĥizmetūñde gerçi çokdur bizde yā Rabbi **ķuşūr**
10. Luţf umup ĥapuña geldük bizi 'afv it yā Ėafūr
16. Murabba

7. Nażar eyleme sehv ile **ķuşūra**
8. Umaruz 'afv u ĥufrānuñı her ān
174. Gazel

13. Nażar eyleme sehv ile **ķuşūra**
14. Fenāyi bendeñi kıl ĥaşş-ı der-gāh
197. Gazel

25. Nażar eyleme sehv ile **ķuşūra**
26. Mübeddel ola ĥüznümüz sürūra
20. Murabba

9. Nażar eyleme sehv ile **ķuşūra**
10. Nemüz ola sezā 'izz ü ĥüzūra
22. Murabba

5. Ne deñlü çođ ise 'abdūñ **ķuşūr**

6. Anı maĥv eyleye 'afvuñ zūĥurı
23. Murabba
13. **ķuşūr**ına nażar kılma 'ibāduñ
14. Aĥar yollarını rāh-ı reşāduñ
24. Murabba

5. Nażar eyleme sehv ile **ķuşūra**
6. Mübeddel ola ĥüznümüz sürūra
25. Murabba

5. Nażar eyleme sehv ile **ķuşūra**
6. Mübeddel ola ĥüznümüz sürūra
28. Murabba

3. **ķuşūrumuz** ĥarın ola kabüle
4. Diyelüm dem-be-dem eş-şükrü lillah
37. Murabba

7. Nażar eyleme sehv ile **ķuşūra**
8. Ėanı ĥulda saña lāyık 'ibādet
31. Gazel

5. Nażar eyleme sehv ile **ķuşūra**
6. Baş açup bābuña geldük yalın ac
32. Gazel

1. Zātuña nisbet olur firdevs-i a'lāda **ķuşūr**
2. Var ise ger dāĥilinde kevşer ü ĥılmān u ĥūr
65. Gazel

13. Fenāyi bendeñüñ 'afv it **ķuşūr**ın
14. Müyesser kıl aña ĥaşr-ı kemālūñ
104. Gazel

9. **ķuşūr** u cürme yok ĥadd ile ĥāyet
10. 'Atā eyle vişālūñ ĥullaruña
219. Gazel

3. **ķuşūr** u sehv ü nisyānken 'ibāduñ dā'imā kārı
4. Nażar itmedi taķşire kerimdür ol kerem kāmı
228. Gazel

5. Nażar kılma **ķuşūr** u sehv ü zenbe
6. 'Atā vü cūduña yok ĥadd ü pāyān
162. Gazel

ķuţbeţ [1] Nişan okunun temreni; nişanlara atılan ufak ok.

1. Aĥsen-i taķvimi inkār eyleyen şeytān olur
2. Şüret-i şāb-ı **ķuţbeţ** bu ma'naya bürĥān olur
1. Nazm

ķuţbu'l-etķayā [1] Allah korkusuyla ĥünah işlemeden çekinenlerin kutbu.

3. Fevtine tārīĥ için kesb-i te'essüfle dedi
4. Āh **ķuţbu'l-etķayā** Maĥmūd Efendi göĥdi ĥayf
9. Tarih

ku'ud [5] Namazın rükünlerinden biri; oturmak.

11. Rāh-ı Hakk'a sıdık ile eyler sülük
12. İsteyenler mak'ad-ı sıdıkā **ku'ud**
33. Gazel

13. Fenāyi'ye 'atā eyle şühüdü
14. Senüñle ola kıyāmla **ku'udi**
35. Murabba

7. Kıble-i vaşluña irsün cān u dil
8. Ola yek-sān tā kıyām ile **ku'ud**
36. Gazel

13. Feyz-i zātuñ lem'asından kıl Fenāyi'ye naşib
14. Maḥz-ı fazluñ ile ide mak'ad-ı sıdıkā **ku'ud**
37. Gazel

7. İrişe hişşe ve'scud va'kteribden
8. Saña idem **ku'ud** ile kıyāmı
270. Gazel

kuvvat [1] Güç,zor, şiddet, cebir.

37. Yār-ı şāñdūr Resül'e zeyn-i aşhāb çün 'Ömer
38. **Kuvvet**-i islām için beline bağladı kemer
1. Kaside

küy-ı yār [1] Sevgilinin bulunduğu yer.

3. Haste olan dillere dārū'ş-şifādūr **küy-ı yār**
4. Derdini bulan gönül pes n'eylesün dermānını
260. Gazel

kuyūd [15] Bağlar, bağlı olunan şeyler, sorumlu olunan yerler.

25. Fenāyi kılıñuñ ey Haḳ
26. **Kuyūd**ını gider muṭlaḳ
18. Murabba

5. İki 'ālem **kuyūd**ını kıldur
6. Kerem it cism ü cānuma yā Rab
22. Gazel

5. Mā-sivā kaydından itlāk it bizi
6. Ref' ola dilden izāfāt u **kuyūd**
33. Gazel

11. Lj me'allah lem'asından kıl 'atā
12. Ref' olma ara yerden her **kuyūd**
36. Gazel

9. Fenāyi bendeñ itlāk it iki 'ālem **kuyūd**ından
10. Virilsün dest-i kudretten yedine nāme-i menşūr
40. Gazel

7. İki 'ālem **kuyūd**ından kıl itlāk
8. Bi-ḥaḳḳ-ı āb-ı rüy-ı vech-i enver
49. Gazel

9. Bizi 'add eyleme belhüm eḳalden
10. Ḥalāş eyle **kuyūd**-ı āb u gilden
6. Murabba

5. **Kuyūd**-ı cān ile tenden ḥalāş olursa ger sırrum
6. Geçüp ma'nā-yı kavseyni ḥāber bile ev ednādan
160. Gazel

9. **Kuyūd**-ı cism ü cāndan bulan āzād
10. Güzer itdi zemjñ ü āsümānı
241. Gazel

5. **Kuyūd**-ı cism ü cāndan olan itlāk
6. İrer mi mā-sivādan şe'nine şeyn
146. Gazel

1. Gözüñi yum gönül iki cihāndan
2. Ḥalāş ol gel **kuyūd**-ı cism ü cāndan
147. Gazel

31. **Kuyūd**-ı mā-sivādan eyle itlāk
32. 'İnāyet eyle sulṭānum meded it
20. Murabba

7. **Kuyūd**-ı mā-sivādan eyle itlāk
8. Alalum feyz-i aḳdesden naşibi
242. Gazel

1. **Kuyūd**-ı mā-sivādan eyle itlāk
2. Cemālūñ nūrı virsün cāna işrāk
99. Gazel

7. **Kuyūd**-ı mā-sivādan eyle itlāk
8. Tecellj-i cemālūñi kıl iḥsān
156. Gazel

kuyūdāt [3] Kayıtlar.

3. Güzer eyleye sālİK dü cihāndan
4. **Kuyūdāt**dan kıl itlāk cism ü cānı
249. Gazel

11. **Kuyūdāt**-ı sivādan eyle āzād
12. Kerem luṭf u 'ināyet senden olur
3. Murabba

5. **Kuyūdāt**-ı sivādan eyle itlāk
6. Kerem kıl pādişāhlar pādişāhum
132. Gazel

L

lā 'ilme lenā [2] "Melekler: Ya Rab! Seni noksan sıfatlardan tenzih ederiz, senin bize öğrettiklerinden başka bizim bilgimiz yoktur. Şüphesiz alim ve hakim olan ancak sensin, dediler." (Bakara2/32) ayetinden iktibastır.

1. Okıyan 'ilm-i ledünni görmedi ağ u kara
2. Çün melâ'ik her nefesde didi **lā-'ilme lenā**
5. Gazel

3. Çün melâ'ik dir ise her demde **lā 'ilme lenā**
4. Ğayr-ı mā 'allemtenāyi fehm iden dānāyi gör
39. Gazel

lā-büd [2] Şüphesiz, mutlaka.

7. Olursa feyz-i aqdesden dil ü cāna n'ola i'tā
8. Maḥabbet dārına ber-dār olan **lā-büd** olur Maşşūr
72. Gazel
5. N'ola nüş eylese cām-ı hüviyyet cür'asın Ḥallāc
6. Maḥabbet dārına ber-dār olan **lā-büd** olur Maşşūr
40. Gazel

lā-cerem [2] Kuşkusuz, hiç şüphesiz.

1. Ketb idicek kāna mekân levḥ-i maḥfūza kalem
2. Kenz-i maḥfîden zuhūra geldi eşyā **lā-cerem**
134. Gazel
3. Zātına çün tecellî eyledi Ḥaḳ
4. Bu şifāt **lā-cerem** 'ayān oldu
259. Gazel

lāf [1] Söz; gereksiz söz, boş lâkırdı, saçma söz.

3. Bilmeyen ol kâf-ı sözi **lāf** imiş
4. Özünü bilen bugün şarrāf imiş
3. Tuyuğ

lāḥik [2] Yetişen, ulaşan.

5. Rüsüm-ı ğayrı ḥakk it levḥ-i dilden
6. Olagör zümre-i sâbıka **lāḥik**
101. Gazel
11. Sâlik ol bu neş'e-i dünyā-yı mütü rāhına
12. **Lāḥik** olur her kişiye yoḥsa mevt-i iztırār
67. Gazel

lâkin [1] Ama, ancak, fakat.

5. Evvel âḥir çünki sensin cümleden maşşūd olan
6. Şems-i vechüñ seyr ider **lâkin** şehâb âhın hicâb
21. Gazel

la'l [5] Parlak kırmızı renkli kıymetli taş; sevgilinin kırmızı dudağı

5. Âb-ı ḥayvāna **la'l**üñi teşbîḥ
6. Eyleyenler zihî ḥayāl ü muḥāl
117. Gazel

9. **La'l**-i nābuñ n'ola dökse her nefesde kanımı
10. Kanda gördüñ şorıla bir kan hezārān kan için
151. Gazel

5. Muḥaḥhar cism ü ruḥāñi ne ṭurfe sâkidür ol kim
6. Bu cān ḥayrān u mest olup lebi **la'li** şarābından
165. Gazel

9. İçenler ābını Ḥızır'uñ olurlarsa n'ola iḥyā
10. Fenāyi irdi **la'l**inden ḥayāt-ı 'ayn-ı 'aynāna
192. Gazel

3. Niçe bir berr-i fūrkatde olalum **la'l**üne teşne
4. Zülâl-i baḥr-ı fazluña ğariḳ it cān-ı 'aṭşānı
286. Gazel

7. **La'li** meyinden tā ebed düşer ḥumār-ı rencine
8. Şol mest-i ḥaḳ ki sâkisi ol nergis-i mestānedür
66. Gazel

9. Mürde diller n'ola balsa **la'l**-i nābuñdan ḥayāt
10. Cām-ı 'iṣkuñ nüş iden görmez dü 'ālemde ḥumār
74. Gazel

7. **La'l**-i nābuñ nüşına dil teşnedür
8. Bu ümîde çok çekilmişdür emek
106. Gazel

3. İçenler **la'l**-i nābuñ cür'asından
4. İki 'ālemde görmedi ḥumārı
263. Gazel

lāle [3] Zambakgiller familyasından, Asya menşeli olduğu sanılan, çok değişik türleri bulunan, mızrak biçiminde uzun yapraklı, çok yıllık soğanlı bitki.

15. Çemende **lāleden** gülden cihān bāzārındur gülşen
16. Temāşāsın ğanîmet bil gel ey ḥ'āce bu ezḥarūñ
103. Gazel

1. Firākuñ şaldı bālūmi melāle
2. Kebāba döndi bağrum hem çü **lāle**
187. Gazel

3. Ruḥuñ āline alınalı bālüm
4. Derūnum oldu pür-ḥūn hem çü **lāle**
201. Gazel

lāle-zār [1] Lâlelik, lâlenin bittiği mahal.

7. **Lāle-zārı** görse bülbül gülsitānın yād ider
8. Ol vecihle güller ider varımı aña nişār
74. Gazel

lā-mekān [23] Belli bir yeri olmayan, mekânsız; zuhurdan önceki, zaman ve mekânın bulunmadığı âlem.

5. **Lā-mekāndan** gelmişüz çünkü yine gitsek gerek
6. Bu kafesde bir iki gün murğ-ı dil mihmân imiş
89. Gazel

11. **Lā-mekān** oldu nāmuñ eşyāda
12. Lā-mekānsın bî-levn ü bî-emşāl
117. Gazel

5. Ezeldendür bidāyeti cihāna şıgmadı hergiz
6. Bu ma'nîdendür 'uşşāquñ mekânı **lā-mekān** oldu
239. Gazel

1. Çünkü şānuñ ki bî-nişān oldu
2. **Lā-mekān** saña pes mekân oldu
259. Gazel

11. **Lā-mekān** oldu nāmuñ eşyāda
12. **Lā-mekānsın** bî-levn ü bî-emşāl
117. Gazel

31. Rūh-ı kudsiydi Hüdāyi tarh-ı kevineyn eyledi
32. Cevher-i ferd oldu kıldı **lā-mekān** ilin mekân
1. Tarih
1. **Lā-mekān** iline irüp buldı ol cānānını
2. Gerçi 'unşurdan mürekkeb eylemiş endāmını
27. Matla

7. **Lā-mekān** mülki hümāsı şaydına şeh-bāz-ı dil
8. Rūh-ı kudşilerle kıldı lā-meķān ilin meķān
166. Gazel

5. Vākıf ola mā 'arefnā remzine
6. **Lā-mekān** illerini seyrān ider
77. Gazel

3. **Lā-mekān** mülkinde cevlan n'ola itse cān u dil
4. İtdi aşlına rücu'ı nār-ı hevā mā-ı türāb
16. Gazel

5. Levh-i dilden hakk ola resm-i nuķuş-ı mā-sivā
6. **Lā-mekān** mülkini eyle aña fazluñla maķar
44. Gazel

7. **Lā-mekān** mülki hümāsın şayd idüp şeh-bāz-ı dil
8. 'Ālem-i lāhūtda kārı zīn sebeb seyrān olur
45. Gazel

9. Āşiyān-ı kudse pervāz eylesün şeh-bāz-ı dil
10. **Lā-mekān** mülki hümāsın kıлмаğa her dem şikār
51. Gazel

7. Āşiyān-ı aşla pervāz eylesün şeh-bāz-ı dil
8. **Lā-mekān** mülki hümāsın kıлмаğa her dem şikār
63. Gazel

13. Ger Fenāyi'ye olursa feyz-i aķdesden 'aķā
14. **Lā-mekān** mülki hümāsın dem-be-dem eyler şikār
74. Gazel

7. **Lā-mekān** mülki hümāsı şaydına şeh-bāz-ı dil
8. Rūh-ı kudşilerle kıldı lā-meķān ilin meķān
166. Gazel

5. **Lā-mekān** mülki hümāsın eyle şayd
6. Şalma zāğa şāh-bāzı ey dede
202. Gazel

3. Pāyına yüz sürmege mümkün mi hiç
4. **Lā-mekān** mülkini kıldı cilve-gāh
207. Gazel

9. Senüñ zāt-ı kerīmuñi Fenāyi niķe vaşf itsün
10. Ki kâne **lā-mekān** mülki saña çünkü meķān oldu
245. Gazel

5. **Lā-mekān** mülki hümāsın itmege cānā şikār
6. Āşiyān-ı kudse irgüre ki murğ-ı cānını
260. Gazel

7. Başını top eyleyüp giren fenā meydānına
8. **Lā-mekān** mülkinde çaldı ol topuñ çevgānını
260. Gazel

3. Cihāndan dūr ta'alluķ defterini
4. Dilerseñ **lā-mekān** mülkini seyrān
157. Gazel

7. Sālik-i şādık şu vaķt irer kemāl-i vuşlata
8. **Lā-mekān** mülkinüñ ol kırar fezāsında hıyām
129. Gazel

lā-taķnetü min- rahmet'illah [6] "Deki: Ey kendi nefisleri aleyhine haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin! Çünkü Allah bütün günahları bağışlar. Şüphesiz ki O çok bağışlayan, çok esirgeyendir." (Zümer39/53) ayetinden iktibastır.

5. Kemāl-i rahmetinden hāşş u 'āma
6. Didi **lā-taķnetü min- rahmet'illah**
197. Gazel

11. Umar luţfuñi her gümrāh u 'āşī
12. Didüñ **lā-taķnetü min- rahmet'illah**
199. Gazel

1. 'Aķā vü fazl-ı 'āmından ol Allah
2. Didi **lā-taķnetü min- rahmet'illah**
186. Gazel

5. N'ola bu müznibe olsa 'ināyet
6. Didüñ **lā-taķnetü min-rahmet'illah**
208. Gazel

7. Dü 'âlem ni' metin eyle müyesser
8. Didüñ **lâ-takneṭü min-rahmet'illah**
218. Gazel

9. Olalum rahmet ümidinde her ân
10. Didüñ **lâ-takneṭü min-rahmet'illah**
218. Gazel

lâ-tüharrîk [1] “(Resulüm) onu (vahyi) çarçabuk almak için dilini kımlıdatma.” Kıyamet (75/16) ayetinden iktibastır.

11. Nâzil oldu bu beyâna **lâ-tüharrîk** âyeti
12. Ol beyânı bî-gümân itmek dilersüñ ey gönül
115. Gazel

läübâli [1] Kayıtsız, çekinmez, hürmetsiz.

11. Cür'a-ı vaḥdet için düşdi melâmet rāhına
12. **Läübâli** seyr-i dârin itdi gör mestāneyi
200. Gazel

lâ-yezâli [2] Zeval bulmaz, bitmez, ebedî.

9. **Lâ-yezâli** ḥamrınıñ çıkdı ḥumârı başına
10. Vaḥdetüñ peymānesin nüş ideli ḥum-ḥāreden
144. Gazel

9. Olmadı hergiz ḥumârı **lâ-yezâli** ḥamrınıñ
10. Bāde-i ḥubb-ı ezelden mestdür mestānemüz
84. Gazel

läyḥ [1] Parlak.

9. Nefy ü işbâti 'ubür eyleye her dem cān u dil
10. Levḥ-i dile **läyḥ** ola ma'na-yı ümmü'l- kitāb
23. Gazel

läyḥ [19] Yakışır, münasip, şâyân.

5. Ḥazretüñe varmağa yok ṭākātüm
6. Saña **läyḥ** kani yā Rab ṭā'atüm
2. Murabba

21. Yok saña **läyḥ** bir 'amel
22. Her dem işüm cürm ü zeled
4. Murabba

7. Eyle bezm-i vişālüne **läyḥ**
8. Kıl 'aṭā anı bālūme yā Rab
22. Gazel

1. Vişāli bezmüne kıl bizi **läyḥ**
2. 'İnāyet eyle sulṭānum meded it
23. Murabba

7. Nazar eyleme sehv ile kuşūra
8. Kani ḳulda saña **läyḥ** 'ibādet
31. Gazel

9. Geçür keşretten irgür vaḥdetüñe
10. Keremdür **läyḥ** olan 'izzetüñe
35. Murabba

1. Vişālün bezmine kıl bizi **läyḥ**
2. Ola zāhir dile sırr-ı ḥaḳāyḳ
101. Gazel

11. Görmege **läyḥ** ola tā kim cemālün nürünü
12. Zikrünü zākırlerün cānlarına zād eyledüñ
108. Gazel

5. Firāḳı miḥnetini çekmeyen cān
6. Nice **läyḥ** olur bezm-i vişāle
195. Gazel

1. Budur **läyḥ** olan Rabb-i Ğafūra
2. Mübeddel ola ḥüznümüz sürūra
212. Gazel

9. Vişālün bezmine kıl cānı **läyḥ**
10. Saḳāḥüm rabbühümden ola şurbi
222. Gazel

1. Fazluñ ile bizi tevfiḳ eyle ṭoğrı yoluña
2. Saña **läyḥ** olamı kıl yā ilahî ḳuluña
18. Matla

13. 'İbāduñ dā'imā kārı ḥaṭādur
14. Saña **läyḥ** olan fazl u 'aṭādur
34. Murabba

7. Nesi var bir avuç ḥāküñ cenāb-ı Ḥazret'e **läyḥ**
8. Hemān rüy-ı siyāh ile hezār sehv ü kuşürüm var
47. Gazel

3. Yemm-i cüduñ reşḥasıdur dü cihān
4. Şānuña **läyḥ** ne ola ez-'adem
133. Gazel

9. Bir avuç ḥāk iken kıldıñ Fenāyî bendeñi insān
10. Ne ola zātuña **läyḥ** bu cism-i nā-tüvānumdan
143. Gazel

9. Bir avuç ḥāk iken kıldıñ Fenāyî bendeñi insān
10. Ne ola zātuña **läyḥ** bu cism-i nā-tüvānumdan
167. Gazel

7. Dil ü cān derdine sen eyle dermān
8. Budur **läyḥ** kemāl-i 'izzetüñe
219. Gazel

11. Ol **läyḥ**-ı bezm-i vişāl
12. Cānān ilinden vir ḥaber
43. Murabba

läzim [1] Gerekli.

45. Her kişiye cennet içre **läzim** elbetde refiḳ
46. Didi 'Osmān'ı baña cennetde Ḥaḳ yoldaş ider
1. Kaside

le'amrük [1] Senin ömrüne yemin olsun. "Senin hayatına and olsun ki, onlar sarhoşlukları içinde bocalayıp duruyorlardı. " (Kur'an-ı Kerim, Hicr Suresi 15/72)

7. Tâc olupdur pes **le'amrük** hil'ati levlâk anuñ
8. Oldı illâ rahmeten li'l- 'âlemîn aña kemer
1. Kaside

leb [6] Dudak.

3. Hâl u haddi vechine âşüftedür bu 'aql u cân
4. **Leb**leri esrârına iki cihân hayrân olur
1. Nazm
5. **Leb**ün 'aynında zâhir oldı ol mâh
6. Cihân baħrine ğarķ oldı ser-â-ser
46. Gazel
7. Hızr-veş buldı **leb**üñden mürde-i cân çün hayât
8. Zulum olur zulmâta varmaq çeşme-i hayvân için
151. Gazel
5. Muṭahhar cism ü ruḫâni ne ṭurfe sâkidür ol kim
6. Bu cân hayrân u mest olup **lebi** la'li şarâbindan
165. Gazel

3. Zulumet içre hayât imiş buldum
4. Zülf-i ḫüsnüñ **leb**üñde âb-ı zülâl
117. Gazel

9. **Leb** ü la'li hevâsına çeşmüm
10. Dökdi her dem bu dürr ü mercânı
237. Gazel

lebs [1] Giyilecek şey, elbise.

5. Bu fenâ rāhında iden cāme-i cismi 'adem
6. Ḥayy ü Bākī'den 'aṭā olsa n'ola **lebs**-i cedīd
34. Gazel

ledünnâ [2] Min-ledünnâ: "Derken, kullarımdan bir kul buldular ki, ona katımızdan bir rahmet(vahiy ve peygamberlik) vermiş, yine ona tarafımızdan bir ilim öğretmiştik." (Kehf18/65) ayetinden iktibastr.

13. Sebak alan **ledünnâdan** Fenâyi
14. Oķur ḫüsnî kitâbın ḫarf-i bâdan
152. Gazel

13. Kıl Fenâyi'ye **ledünnâdan** 'aṭā
14. İde tekmiñ Hızr-âsâ her feni
282. Gazel

ledünnj'ilm [1] ilâhî sırlara âit ilim; sâdece Cenâb-ı Hakk'a mâlûm olan, ancak dilediği peygamber ve velîlerine öğrettiği ilâhî sırlara vukuf ilmi.

3. Oķur seb'a'l- meşâni âyetin bir noķtadan 'ârif
4. **Ledünnj** 'ilmi Hızr-veş aña çünki beyân oldı
245. Gazel

lehü [2] Onun için.

7. **Lehü** fî külli yevmin şe'n nişâni dilde naķş ola
8. Nażar irerse ger cāna o şe'n-i bî-nişânımdan
143. Gazel

7. **Lehü** fî külle yevmin şe'n nişâni dilde naķş ola
8. Nażar irerse ger cāna o şe'n-i bî-nişânımdan
167. Gazel

leḳad [1] Muhakkak, şüphesiz.

1. Büşrâ **leḳad** enceze'l-iḳbâlü mâ ve'adâ
2. Kevkebü'l-mecdi min ufķı's-sa'âdeti kâd bedâ
6. Matla

lem'a [44] Parıltı, parlaklık.

5. Rabbi ernj **lem'**asıyla it münevver bälümüz
6. Ḥâşıl ola neş'e-i tâ ḫarre Mūsâ şa'ikâ
3. Gazel
3. Niçe yol bulur cenâb-ı pâke bu 'abd-i zelil
4. Şems-i zâtuñ **lem'**asından irmese zerrece ḫâl
4. Nazm

5. Rabbi ernj **lem'**asından mûsa-veş ide nazar
6. Bu vücüdüm ṭürına ba'de'l-fenâ vire beķâ
9. Gazel

3. Sebķ-ı ḫüsnâ **lem'**asından neş'e-dâr it bälümüz
4. Zâhir ola her nefes âyine-i ğitj-nümâ
10. Gazel

1. Ḥarre Mūsâ **lem'**asından irdi çün sırâ ḫitâb
2. Ṭâli' oldı matla'ından cāna nür-ı âfitâb
23. Gazel

9. Rabbi ernj **lem'**asından cân u dil bula ziyâ
10. Mûsa-veş dîdâr-ı yâri görmege bî-irtiyâb
24. Gazel

11. Lj me'allah **lem'**asından kıl 'aṭā
12. Ref olına ara yerden her kuyüd
36. Gazel

13. Feyz-i zâtuñ **lem'**asından kıl Fenâyi'ye naşib
14. Maḫz-ı fażluñ ile ide maķ'ad-ı şıdķa ḫu'üd
37. Gazel

9. Mûsa-veş anestü nâran nürını idem şühüd
10. Rabbi ernj **lem'**asından eyle cāni behre-ver
44. Gazel

5. Naḫnu aķrab **lem'**asından ireli sırâ nidâ
6. Āmed ü ref ref olup cism ile cân yek-sân olur
45. Gazel

5. Bu vücüdüm kaṭresini baħr-i bî-pâyâna şal
6. Şems-i fażluñ **lem'**asıyla zerre-veş kıl behrever
56. Gazel

3. Kābe kavseyni geçüp bulurduķ ev ednāya yol
4. Şems-i zātuñ **lem'**asından feyz olursa zerre nūr
65. Gazel

9. Hakk olına levh-i dilden hubb-ı resm-i mā-sivā
10. Sebk-i hüsni **lem'**asından eyle bizi behrever
69. Gazel

3. Ve bî-yentîķ **lem'**asından hişşe-dār eyle bizi
4. Ola nūruñla münevver her nefesde bālümüz
86. Gazel

7. Rabbi ernî **lem'**asından Mūsa-veş eyle nazār
8. Tā nümāyān ola cāna vech-i evşāf-ı kadīm
139. Gazel

1. İreli **lem'a** cāna sırr-ı Hū'dan
2. Ferāğ-ı bālümüz vardur ķamudan
163. Gazel

11. Li me'allāh **lem'**asından kıl nazār
12. 'Ayn-ı zātuñ 'aynuma eyle 'ayān
169. Gazel

3. Vaḥdet-i zāta olur keşret-i eşyāda güvāh
4. Ğayrıyı maḥv eyleyüp bir **lem'a** duy 'irfāndan
173. Gazel

9. Ṭayy idüp arz u semādan buldı vaḥdet sırrını
10. Küntü kenzen **lem'**asını buldı eşyāda 'ayān
181. Gazel

3. Mā vesa'ñi **lem'**asından neş'e-dār it ķalbümüz
4. Yüzüñi her şey'de görem dīde-i iķān ile
189. Gazel

5. Nazār kıl mā vesa'ñi **lem'**asından
6. Bizi şalma firāķuñ fūrķatine
210. Gazel

11. 'Aṭā it rabbi ernî **lem'**asından
12. İrişdür Mūsa'yı envār-ı Ṭūr'a
212. Gazel

1. Bî-ḥicāb gösterdi vechin ķünkü cānān bu gice
2. Küllü şey'in **lem'**asın kıldı nümāyān bu gice
214. Gazel

1. Bu dil-i maḥzūni cānān yine mesrūr eyledi
2. Fezķurūñi **lem'**asıyla anı mezkūr eyledi
243. Gazel

7. Nazār kıl Ṭūr-ı Mūsā **lem'**asından
8. Ki tā zāhir ola sırr-ı terāñi
249. Gazel

3. Nazār kıl fakru faḥri **lem'**asından
4. Bulam zımnında envā'-ı ğināyı
254. Gazel

9. 'Aṭā it fakru faḥri **lem'**asından
10. Ğinā-yı zāta irgür bu faķiri
261. Gazel

5. Nazār kıl Rabbi ernî **lem'**asından
6. Ki zāhir ola sırr-ı len terāñi
266. Gazel

9. Nazār kıl lî me'allah **lem'**asından
10. Güzer eyleye dil heft āsümāni
267. Gazel

5. Hārre Mūsā **lem'**asından cāna irişdi ziyā
6. Zāhir itdi len terāñi remzinūñ ma'nāsını
278. Gazel

11. Rabbi ernî **lem'**asından kıl 'aṭā
12. Mūsā-veş fehm ide bu dil Rabbini
282. Gazel

3. Lî me'allāh **lem'**asından eyleye sırra 'aṭā
4. Kılmaya bu cism ü cāni iki 'ālemde ğarīb
13. Gazel

11. Vehve ma'ķüm **lem'**asından hişşe-dār it cānumuz
12. Raḥmetüñden umaruz yek-sān ola bu'd u ķarīb
13. Gazel

3. Lî me'allāh **lem'**asından eyleye sırra 'aṭā
4. Leyl-i fūrķat zā'il olup ķalmaya dilde ḥicāb
14. Gazel

11. Feth-i muṭlaķ **lem'**asından eyle cāni neş'e-dār
12. Tā müyesser ola aña ma'nā-yı feth-i ķarīb
18. Gazel

15. İrişsün **lem'a** nūr-ı Kibriyādan
16. Meded senden 'ināyet ıssı sulṭān
25. Murabba

7. İrişe **lem'a** nūr-ı Kibriyā'dan
8. Kerem luṭf u 'ināyet eyle yā Rab
27. Murabba

13. İt Fenāyi bendeñe cüd u kerem
14. Şems-i zātuñ **lem'**asından yā Vedūd
33. Gazel

3. Tis'a āyāt-ı kelāmn eyledi cān ile ğuş
4. Gösterirse yed-i beyzā **lem'**asın n'ola be-kef
91. Gazel

13. Nūr-ı zātuñ **lem'**asından kıl Fenāyi'ye 'aṭā
14. Maḥzar ola tā tecelli nūrına fevķa'l-ḥuşul
121. Gazel

5. Rabbi erni **lem'**asından kıl nazar
6. Göre gözümüz cemālūñ çün Kelīm
127. Gazel

7. Cennet ü hür u kuşuruñ t̄alibidür pür-kuşūr
8. **Lem'a**-i envāruña cān u cihān olmaz 'adīl
114. Gazel

7. Cennet ü hür u kuşuruñ t̄alibidür pür-kuşūr
8. **Lem'a**-i nūr-ı tecellī besdür 'uṣṣāka hemān
179. Gazel

9. Sebḳ-ı hüsna maḥzeninden neş'e-dār it ḳalbümüz
10. Zāhir ola her nefesde **lem'a**-yı sırr-ı derūn
171. Gazel

len terāñj [5] "Musa tayin ettiğimiz vakitte (Tur'a) gelip de Rabb'i onunla konuşunca "Rabbim! Bana (kendini) göster; seni göreyim!" dedi. (Rabbi): "Sen beni asla göremezsın. Fakat şu dağa bak, eğer o yerinde durabilirse sen de beni göreceksın buyurdu. " Rabbi o dağa tecelli edince onu paramparça etti. Musa da baygın düştü. Aylınca dedi ki: Seni noksan sıfatlardan tenzih ederim, sana tevbe ettim. Ben inananların ilkiyim. " (A'raf7/143) ayetinden iktibastır.

11. Mazhar olmak diler iseñ **len terāñj** sırrına
12. Diyeğör tübtü ileyke hemçü Mūsā-yı kelīm
139. Gazel

7. Dinildi **len terāñj** Mūsā'ya gerçi
8. Velj itdi erinji nürin iḳān
164. Gazel

9. Mūsā-veş n'ola irerse **len terāñjden** nidā
10. Olmadı gözden cemālūñ naḳşı pinhān bu gıce
214. Gazel

3. Yeten Tūr-ı vişālūñe tecellī nūrını gördi
4. Bulupdur Mūsā-veş ol **len terāñjde** tesellāyı
225. Gazel

5. Hārre Mūsā lem'asından cāna irişdi ziyā
6. Zāhir itdi **len terāñj** remzinūñ ma'nāsını
278. Gazel

levḫ-i cān [1] Can, gönül sayfası.

3. Kitāb-ı hüsniñi yaz **levḫ-i cāna**
4. İdelüm ḫarfsiz şavtsız ifāde
206. Gazel

levḫ-i dil [34] Gönül sayfası.

13. **Levḫ-i dilden** ḫakk ola resm-i sivā
14. Zāhir ola rūḫa envā'-ı 'atā
2. Murabba

1. Alduñ ise ey Fenāyī noḳta-ı bādan sebaḳ
2. Gel bu ḫarfūñ **levḫ-i dilden** ideğör inşāsını
2. Kit'a

7. Kemāl-i cūduña yoḳ ḫadd u gāyet
8. Sivā ḫubbını ḫakk it **levḫ-i dilden**
6. Murabba

5. **Levḫ-i dilden** ḫakk ola ḫubb-ı rusūm-ı mā-sivā
6. Gūş-ı cāna irişe sırr-ı hüviyyetden nidā
16. Murabba

9. Fehm ider seb'a'l-meşāñj sırrını bir noḳtadan
10. **Levḫ-i dilde** ey Fenāyī ma'nā-yı ümmü'l-kitāb
16. Gazel

9. Nefy ü işbātı 'ubūr eyleye her dem cān u dil
10. **Levḫ-i dile** lāyih ola ma'nā-yı ümmü'l-kitāb
23. Gazel

5. **Levḫ-i dilden** ḫakk ola resm-i nuḳūş-ı mā-sivā
6. Lā-mekān mülkini eyle aña fazluñla maḫar
44. Gazel

13. Sivā naḳşını ḫakk it **levḫ-i dilden**
14. Cemālūñ naḳşını eyle muşavver
49. Gazel

3. Nuḳūş-ı gayrı ḫakk it **levḫ-i dilden**
4. Şuhūd-ı zāt-ı pākūñ kıl mükerrer
50. Gazel

11. Ḳıl 'ināyet **levḫ-i dilden** ḫakk ola resm-i sivā
12. Vir ḫabībūñ ḫürmetine bezm-i vaşla iḳtidār
51. Gazel

9. Ḫakk olına **levḫ-i dilden** ḫubb-ı resm-i mā-sivā
10. Sebḳ-ı hüsniñ lem'asından eyle bizi behrever
69. Gazel

5. Ezel naḳkāş-ı ḳudret **levḫ-i dilde**
6. Maḫabbet naḳşını ḳılmış muşavver
75. Gazel

3. Ḫakk olupdur **levḫ-i dilden** naḳş-ı resm-i mā-sivā
4. Şüretūñ naḳşında zāhir olalı dīdārumuz
79. Gazel

3. Sivā zikrini ḫakk it **levḫ-i dilden**
4. Senūñ zikrūñ ola her demde yādum
136. Gazel

11. Nuḳūş-ı gayrı ḫakk it **levḫ-i dilden**
12. Nümāyān ola anda vech-i cānān
175. Gazel

9. Bu ism ü resmi ḫakk it **levḫ-i dilden**
10. 'Ayān it bize nūr-ı yā Vedūd'
233. Gazel

1. Kim okursa **levh-i dilden** ism-i rûh-efzâmuzi
2. Seyr ider 'İsâ gibi ol 'âlem-i bâlâmuzi
238. Gazel

3. Nuķûş-ı ğayrı hakk it **levh-i dilden**
4. Beyân olsun dile sırr-ı ma'ânî
267. Gazel

7. Sivâ resmini hakk it **levh-i dilden**
8. Münevver eyle bu ğalb-i siyâhî
275. Gazel

7. Nuķûş-ı ğayrı hakk it **levh-i dilden**
8. Arada ğalmaya mer'î vü râ'î
277. Gazel

7. Nuķûş-ı ğayrı hakk it **levh-i dilden**
8. Arada ğalmaya mer'î vü râ'î
277. Gazel

15. Alduñ ise ey Fenâyi nokta-ı bâdan sebak
16. Gel bu ğarfûñ **levh-i dilde** idegör inşâsını
278. Gazel

9. **Levh-i dilden** hakk ola resm-i sivâ
10. Göre âyînede cân cânânımı
281. Gazel

5. İrişelden ğuş-ı hûşa yevm-i mişâkdan hitâb
6. **Levh-i dilde** ketb idüpdür nâmuñi dest-i ğazâ
1. Gazel

7. **Levh-i dilde** ketb olur âdem'le ğavvâ menşe'î
8. Bildüñ ise ictimâ'nin kâf ile nünüñ n'ola
6. Gazel

9. Ğıl ğabîbüñ ğürmetine bu Fenâyi'ye 'aţâ
10. Zâhir ola **levh-i dilde** ketb olunan mâ-sebak
100. Gazel
5. Kâ'inâtdan yoğ iken hergiz nişân
6. **Levh-i dilde** yazdı ğubbuñi ğalem
133. Gazel

5. Zulmet ü kibr ü riyâyı **levh-i dilden** eyle hakk
6. Zâhir ola dem-be-dem tâ anda nür-ı kibriyâ
8. Gazel

1. Sâki-i bezm-i belâdan pür olup peymânemüz
2. Zâhir oldı **levh-i dilden** rü'yet-i cânânemüz
84. Gazel

5. Rüsüm-ı ğayrı hakk it **levh-i dilden**
6. Olagör zümre-i sâbîğa lâhik
101. Gazel

11. **Levh-i dilden** hakk ola naķş-ı sivâ
12. Dîdeden olmasun envâruñ nihân
158. Gazel

3. Nuķûş-ı ğayrı hakk it **levh-i dilden**
4. Güzer eyleyelüm her reng ü bûdan
163. Gazel

7. Nuķûş-ı ğayrı hakk it **levh-i dilden**
8. Vişâlüñ naķşı zâhir ola her ân
170. Gazel

7. Rüsüm-ı ğayrı hakk it **levh-i dilden**
8. Bizi ğıl muţţalı' râz-ı nihâna
198. Gazel

levh-i ğâtır [4] Gönül levhası.

15. Levh-i maĥfûza muğâbildi derümü âlemi
16. Mûnağğaşdı **levh-i ğâtırında** sırr-ı kün fe-kân
1. Tarih

11. Ğudâyâ **levh-i ğâtırdan** rüsüm-ı ğayrı hakk eyle
12. Görinen şüret ü ma'nâ yine luţf-ı Ğudâ'dur hep
20. Gazel

7. Sivâ resmini ğakk eyle efendi **levh-i ğâtırdan**
8. Ki fazluñla ola vâĥid eger âmir eger me'mür
48. Gazel

5. Bu ism ü resmi maĥv eyle kerem ğıl **levh-i ğâtırdan**
6. Geğürsün cezbeñ ey Mevlâ sivâdan bu dil-i ğamı
283. Gazel

levh-i ğalb [2] Kalp, gönül levhası, sayfası.

5. Nefy ü işbât maĥv olup irgür bisâţ-ı vuşlata
6. Ketb olına **levh-i ğalbe** ma'na-yı 'ilmü'l-kitâb
24. Gazel

17. Burc-ı mes'ûda fenâyi eyledi 'ârif şu'ûd
18. Zâhir oldı **levh-i ğalbe** ma'nâ-yı 'ilmü'l-kitâb
14. Gazel

levh-i maĥfûz [3] Allah'ın takdir ettiği, olmuş ve olacak bütün şeylerin üzerinde yazılı bulunduğu kabul edilen levha.

15. **Levh-i maĥfûza** muğâbildi derümü âlemi
16. Mûnağğaşdı levh-i ğâtırında sırr-ı kün fe-kân
1. Tarih

9. 'Alleme'l-Ğur'an'ın aña ey Fenâyi ma'nisin
10. **Levh-i maĥfûzuñ** ğurûfin keş ider tefsîrümüz
85. Gazel

1. Ketb idicek kâna mekân **levh-i maĥfûza** ğalem
2. Kenz-i maĥfîden zuhûra geldi eşyâ lâ-cerem
134. Gazel

levlāk [4] Kudsi hadis olan "Sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım." ifadesinden iktibastır.

7. Tâc olupdur pes le'amrük hil'ati **levlāk** anuñ
8. Oldı illâ rahmeten lîl- 'âlemin aña kemer
1. Kaside

5. Didi Mevlâ anuñ şânında **levlāk**
6. Sen olmasañ yaratmaz idüm eflāk
36. Murabba

9. Anuñ haqqında haq buyurdı **levlāk**
10. Ol olmasa yaradılmazdı eflāk
37. Murabba

13. Cenâb-ı hazret-i Bârî buyurdı şânuña **levlāk**
14. Senüñ nûruñdan irişdi füyüzât cümle eşyâya
204. Gazel

levs-i sivâ [2] Allah'ın zâtı dışında kalan ve insanı Allah'tan uzaklaştıran her şeylerin kiri.

3. Qalbümüz **levs-i sivâdan** eyle pāk
4. Ola nûruñla münevver bälümüz
82. Gazel

7. Pāk itdi derüni **levs-i sivâdan** ki ney gibi
8. Vecd ehli tâ ki çuta seni mu'teber zi-ney
252. Gazel

leyl ü nehâr [6] Gece ve gündüz.

3. Dîn-i devlet hizmetine sa'y ider **leyl ü nehâr**
4. N'ola mü'minler iderse aña hayr ile du'â
7. Tarih

15. Şıdk u ihlâş ile dâ'im diyelüm **leyl ü nehâr**
16. Sehv ü nisyânımıza estağfir'ullah el-'azîm
16. Murabba

11. Sözüümüz bu dâ'imâ **leyl ü nehâr**
12. N'eyesünler bu cihân sultânlığın
41. Murabba

9. Nazar kıl sırr-ı eşyâya kemâhî
10. Müsebbihler Haq'ı her **leyl ü nehâr**
70. Gazel

5. Aşiyân-ı kudse pervâz eyleye şeh-bâz-ı dil
6. İre bir mülke ki hergiz olmaya **leyl ü nehâr**
74. Gazel

1. Açıldı ravza-ı vechüñ bahârı
2. Müsâvî eyledi **leyl ü nehârı**
263. Gazel

leylâ [4] Leyla ile Mecnun hikâyesinin kadın kahramanı.

1. Âvâre gönül neyleyeyüm derdüñe yandı
2. Mecnün gibi her gördüğünü **Leylâ** şandı
269. Gazel

5. Derde düşendür bilenler ehl-i derdüñ hâlini
6. Gör niçe 'ârifleri Mecnün ider **Leylâ**-yı 'ışk
92. Gazel

7. Gönlümi **Leylâ**-yı zülfün bend idüp Mecnün-şifat
8. Bu vücudum kühüm kesmekde Ferhâd eyledüñ
108. Gazel

3. **Leyli**-i zülfün dili Mecnün-şifat itdi eşir
4. Düşdi vaşluñ kaydına gör derdini dîvânenüñ
107. Gazel

leyl [1] Gece.

7. Eyledi esrâ bi-'abdih **leyl**inüñ mi'râcını
8. Cân u dilden kim olursa Hazret-i Mevlâ'ya kul
121. Gazel

leyl-i fûrkat [7] Ayrılık gecesi.

1. Kıl 'inâyet luft ile noqşânumuz bulsun kemâl
2. **Leyl-i fûrkat** ref' olup zâhir ola şubh u vişâl
4. Nazm

1. Şubh-ı vaşluñ tal'atından tâli' ola âfitâb
2. **Leyl-i fûrkat** zâ'il olup qalmaya dilde hicâb
14. Gazel

3. Lî me'allâh lem'asından eyleye sırra 'ağâ
4. **Leyl-i fûrkat** zâ'il olup qalmaya dilde hicâb
14. Gazel

1. Maṭla'-ı feyz-i ezelden tâli' oldı âfitâb
2. **Leyl-i fûrkat** zâ'il oldı qalınadı dilde hicâb
16. Gazel

11. **Leyl-i fûrkat** zâ'il olup şubh-ı şemsün kıl 'ayân
12. Vaḥdetün esrârına hayrân gönül şâm u şehër
56. Gazel

7. Maṭla'-ı feyz-i ezelden tâli' ola âfitâb
8. **Leyl-i fûrkat** zâ'il olup bir ola şâm u şehër
62. Gazel

7. **Leyl-i fûrkat** zâ'il olup irişe şubh-ı vişâl
8. Şem'-i zâtuñ zerresiyle kıl münevver hânemüz
84. Gazel

leyse fı'l-mülk gayrike [2] “Evde (kainatta) ev sahibinden (Allah'tan) başkası yoktur. ” anlamında bir mutasavvıf sözüdür.

3. **Leyse fı'l-mülk gayrike** sırrını kıl 'ayna 'ayân
4. Bir ola tā sāl ü mäh u hefte vü leyl ü nehâr
63. Gazel

13. 'Ayân eyle Fenâyi'ye bu sırrı
14. Ki **leyse gayruke fı'l-mülki** deyyâr
70. Gazel

leyse li'l-insâni illâ mâ sa'â [1] “Bilin ki insan için kendi çalışmasından başka bir şey yoktur. ” (Necm53/39) ayetinden iktibastır.

3. **Leyse li'l-insâni illâ mâ sa'âyi** eyle güş
4. Derdlülerüñ derdine dermân-ı bî-pâyân ider
73. Gazel

leyse min mevtin hâzer [2] “Ölümden korku yoktur. ” anlamında Arapça bir sözdür.

3. Bu vücûd-ı fâniyi irgür beķâ iķlîmine
4. Dinile şânına anuñ **leyse min mevtin hâzer**
44. Gazel

5. Şeş cihetden irişe câna hitâb-ı müsteţâb
6. Dinile kim saña hergiz **leyse min mevtin hâzer**
62. Gazel

lezzet [3] Ağızla duyulan tat, çeşni; herhangi bir şeyden alınan zevk, haz, safâ.

7. Dü cihânüñ **lezzetinden** ey gönül yum 'aynuñı
8. Hâşıl ola 'ayn-ı câna sırr-ı mâzâġa'l-başar
69. Gazel

11. Zâhid geçerci **lezzet-i** hür u kuşürdan
12. Zevķ itse zerrece ķalbi eger zi-ney
252. Gazel

1. Vuşlatuñ gülzârına cân bülbülin zâr eyledüñ
2. **Lezzet-i** hür-ı cinândan anı bîzâr eyledüñ
102. Gazel

lezzetin li's-şâribin [2] “Berraktır, içenlere lezzet verir. ” (Saffat37/46) ayetinden iktibastır.

5. **Lezzetin li's-şâribin** peymânesinden eyle nüş
6. Kim humârı olmaz ol meyden içen mestânenüñ
107. Gazel

9. Câm-ı feyzüñ cür'asından sâkiyâ eyle 'atâ
10. Görile devrinde anuñ **lezzetin li's-şâribin**
178. Gazel

li me'allâh [3] Benim Allah ile öyle anlarım olur ki, ne mukarreb melekler ne de bir nebi o yakınlığı elde edememiştir. ” hadisinden iktibastır.

3. Lî **me'allâh** lem'asından eyleye sırı 'atâ
4. Leyl-i fûrķat zâ'il olup ķalmaya dilde hicâb
14. Gazel

7. Zâhir ü bâtın 'ayân kıl lî **me'allah** sırrını
8. Cism ile câni ziyâ-baġş eyleye nür-ı habîb
25. Gazel

5. Hâdîş-i li **me'allahuñ** olurdu sırrına vâķıf
6. Eger 'âbid eger zâhid bileydi bu lisânımdan
143. Gazel

li meni'l- mülk [1] "O gün onlar (kabirlerinden) meydana çıkarlar. Onların hiçbir şeyi Allah'a gizli kalmaz. Bugün hükümler kimindir? Kâhâr olan tek Allah'ındır. " Mü'min40/16) ayetinden iktibastır.

9. **Li meni'l- mülk** şühüdi ger 'ayân olursa 'aynuñda
10. Fu'âduñda zühür eyler bu sırru'l-hüküm-i illa'llah
215. Gazel

libâs [1] Elbise.

13. Bu yolda varı hâk eyle
14. **Libâs**-ı 'ârı çâk eyle
26. Murabba

liķâ [4] 1Yüz, çehre.

17. Hicâbı ref idüp göster **liķâyı**
18. Güzer eyleye dil arz u semâyı
3. Murabba

11. **Liķâ** ehli olup buldı beķâyı
12. Fenâ meydanıñ kim ki eridür
42. Gazel

3. Beķâ ehli olan gördi **liķâyı**
4. 'Urûc eyle ķadîmî âşiyâne
45. Murabba

1. Bu rencürüñ cemâlündür devâsı
2. Şifâ-ı şadr olur cânân **liķâsı**
262. Gazel

lisân [12] Anlaşma vasıtası olarak dil.

15. Kâmu eşyâ **lisân** oldu
16. Şükürler olsun Allâh'a
38. Murabba

5. Hâdîş-i li me'allahuñ olurdu sırrına vâķıf
6. Eger 'âbid eger zâhid bileydi bu **lisân**ımdan
143. Gazel

5. Ve in min şey' kelâmını iden güş
6. İşidür zıkr-i Hâk'ı her **lisândan**
147. Gazel

7. Ve in min şey' hitâbını idüp güş
8. İşitdi zıkr-i Hâk'ı her **lisândan**
155. Gazel

5. Hâdîs-i lî me'allahuñ olurdu sırrına vâkıf
6. Eger 'âbid eger zâhid bileydi bu **lisânumdan**
167. Gazel

3. Kâdîmî âşiyânına iderdi murg-ı dil pervâz
4. Olurdu aşlına vâşıl bileydi bu **lisânumdan**
180. Gazel

3. Muqaddermiş bize rûz-ı ezelden
4. **Lisânumda** şeb u rûz âh u nâle
187. Gazel

3. Nefah'tü sırrı şıg'mazken bu keвне
4. **Lisân** ile niçe mümkin beyâna
198. Gazel

3. Rumûz-ı mâ vesa'niden irişdi câna çün feyzi
4. Ve in min şey' kelâmiyle kamu eşyâ **lisân** oldu
239. Gazel

1. Açıldı sırr-ı vaħdetden ħaber 'ayna 'ayân oldu
2. Semâ'-ı cân ile güş it ki her eşyâ **lisân** oldu
245. Gazel

3. Kelâm-ı küllü şey'inden irişdi câna çün feyzi
4. Açıldı vaħdeti sırrı kamu eşyâ **lisân** oldu
247. Gazel

7. Şekl-i Âdem durur ki buldı vücüd
8. Hâk **lisânında** tercümân oldu
259. Gazel

lisân-ı ħâl [2] Hâl dili (sözle değıl hâl ve davranışla anlatma).

1. Cümle mevcüdât **lisân-ı ħâl** ile eyler nidâ
2. Mâ-sivâdan yok vefâ Mevlâ'ya idüñ ilticâ
28. Matla

13. Dir **lisân-ı ħâl** ile güş it Fenâyi her giyâh
14. 'Ayn-ı Hâk'dur cümle eşyâ dide-i Hâk ile bak
97. Gazel

lisân-ı murg [1] Kuş dili.

9. Ne ola 'Attar-veş bilse **lisân-ı murgı**
10. Maħv ider küh-ı vücüdını iren 'anķaya
217. Gazel

liyâkat [3] Layık, yaraşır, uygun olmak.

5. Saña varmağa yok bizde **liyâkat**
6. Meger ola cenâbından 'inâyet
6. Murabba

15. Saña senden olur yine **liyâkat**
16. 'Inâyet eyle sultânım meded it
28. Murabba

7. Senüñledür saña yâ Rab **liyâkat**
8. Meded senden eyâ sultân u Sübhân
17. Murabba

Loķmân [1] Hikmetli sözleri ve hikayeleri ile efsaneleşip her derdin devasını bildiğı rivayet edilen hekim.

5. Bu derdüñ çâresin **Loķmân**'a sordum
6. Didi her derdlerüñ olurdu tabîbi
242. Gazel

lu'b [1] Oyun.

3. Bizligümüzi bizden alup ħayrete şalduñ
4. Zülf ü ruħuña **lu'b** ile alındı tolandı
269. Gazel

lü'lü' [1] İnci.

9. Cemâlün vaşfı yâdına Fenâyi dem-be-dem yâ Rab
10. Aķıdur **lü'lü'** ü mercân bu çeşm-i ħün-feşânımdan
180. Gazel

luţf [147] Bağış, bağışlama, ihsan, kerem, cömertlik.

1. Kenz-i esrâruña yâ Rab eyle **luţfuñla** emîn
2. Her murâdı sen virirsin yâ mucîbe's- sâ'ilin
1. Murabba

5. Gerçi çokdur yâ İlahî saña ħizmetde kuşur
6. **Luţf** umup ħapuña geldik bizi 'afv it yâ ħafür
1. Murabba

17. Ger Fenâyi'ye olursa **luţf** ile bir kez nazar
18. Küllü şey'in hâlikün şaħrâsını eyler güzer
1. Murabba

61. Cümleten evlâd u aşħâb ne var ise tâbi'in
62. Mażhar olup **luţfuña** ķıldıñ 'inâyetle nazar
1. Kaside

1. Cenâb-ı ħâzret-i Aħmed Efendi
2. İrişdi aña Hâk'ıñ **luţfi** bî-ħad
8. Tarih

5. Nefs elinden vir ħalâş kalbe gelsün itmi'nân
6. İrci'iden güş-ı câna ire **luţfuñdan** ħitâb
14. Gazel

11. Sebķ-i ħüsnâ maħzeninden irişe câna 'aķâ
12. İki 'âlemde umaruz ola **luţfuñ** bî-ħisâb
14. Gazel

11. Sâlik-i râh-ı ħaķıķat **luţfuñ** umar dâ'imâ
12. Kıl 'inâyet anlara tâ göreler dıdârıñı
280. Gazel

9. Ger olursa cāna **luṭf** ile naẓar
10. almaya arada benlikden eŖer
2. Murabba

1. Hak te'ālā ullarına **luṭf** ile ihsān ider
2. Zāhir ü bāṭın olan müŖkillerin āsān ider
73. Gazel

3. İde ullarına her dem fetḥ-i bāb
4. GūŖ-ı cāna ire **luṭf**undan ḥiṭāb
2. Tuyuğ

1. Celālūn nārına yama 'ibādı
2. Kerem **luṭf** u 'ināyet senden olur
3. Murabba

3. Cemālūnle mūnevver it fu'ādı
4. Kerem **luṭf** u 'ināyet senden olur
3. Murabba

7. Olalum maẓhar-ı nūr-ı hidāyet
8. Kerem **luṭf** u 'ināyet senden olur
3. Murabba

11. uyūdāt-ı sivādan eyle āzād
12. Kerem **luṭf** u 'ināyet senden olur
3. Murabba

15. Ŗühūd-ı nūr-ı zātuñ eyle ihsān
16. Kerem **luṭf** u 'ināyet senden olur
3. Murabba

19. İriŖsün 'arŖ-ı masūda Fenāyi
20. Kerem **luṭf** u 'ināyet senden olur
3. Murabba

1. Ol kerem kānı Hūdāvend-i 'alim
2. ıla dā'im sizlere **luṭfun** 'azim
4. Matla

9. Bir 'abd-i 'ākım yā ilāh
10. **Luṭf**uña uŖ kıldum penāh
4. Murabba

1. ıl 'ināyet **luṭf** ile noŖānumuz bulsun kemāl
2. Leyl-i fūrat ref' olup zāhir ola Ŗubḥ u viŖāl
4. Nazm

3. Esirge **luṭf** idüp ey Ḥayy u ayyüm
4. oma bu derd ile miḥnetde yā Rab
5. Murabba

7. Dehr-i dūndan görmeye hergiz sitem
8. Faẓl ile **luṭfım** bı-pāyān ide
5. Tarih

11. GūŖ-ı cāna ire **luṭf**undan nidā
12. **Luṭf** u ihsān ıssı sultānum meded
7. Murabba

27. Eyle **luṭf**uñı Fenāyi'ye her ān
28. 'Afv u Ėufrān ıssı sultānum meded
7. Murabba

1. Tecellı itdi **luṭf** ile 'ibādına yine mevlā
2. Umaruz maḥz-ı faẓlından hemıŖe ahr ola a'dā
12. Gazel

1. Hūdā virdi ü udret **luṭf** u cūda
2. Getür mümkün olan luṭfı vücūda
14. Matla

9. Yüz sürdi Fenāyi derine bāb-ı adımūñ
10. at' itmedi **luṭf**undan ümıdın o Kerim'ün
15. Murabba

9. Ḥızmetūnde geri okdur bizde yā Rabbi uŖūr
10. **Luṭf** umup apuña geldük bizi 'afv it yā Ćafür
16. Murabba

13. Yüzüñden **luṭf** ile ref' it niābı
14. Aradan āk ola varlı ḥicābı
17. Murabba

27. Aña **luṭf**uñla dā'im ba
28. Kemāle irsün ihsānuñ
18. Murabba

7. eŖm-i ḥün-rızūñ dem-ā-dem **luṭf** ile anum döker
8. Ey 'aceb bilsem nedendür ben Ėariḇe bu naŖıḇ
18. Gazel

1. Ey **luṭf** u cūd ıssı Hūdā
2. Eyle bize faẓl u kerem
19. Murabba

3. Nūruñla vir albe ziyā
4. Eyle bize **luṭf** u kerem
19. Murabba

7. ıl baḥr-i vaŖluña Ėari
8. Eyle bize **luṭf** u kerem
19. Murabba

11. ıl **luṭf** u cūduñ bı-ḥisāb
12. Eyle bize luṭf u kerem
19. Murabba

11. ıl **luṭf** u cūduñ bı-ḥisāb
12. Eyle bize luṭf u kerem
19. Murabba

15. Bu mürde dil bulsun ḥayāt
16. Eyle bize **luṭf** u kerem
19. Murabba

19. Her zerrede nūruñ 'ayān
20. Eyle bize **luṭf** u kerem
19. Murabba

23. İre kemāle faẓl u cūd
24. Eyle bize **luṭf** u kerem
19. Murabba

27. Gitsün nazardan mā-sivā
28. Eyle bize **luṭf** u kerem
19. Murabba

5. Bizi irgürdi çü bu eyyāma
6. **Luṭfunı** eyledi ḥāşş u 'āma
21. Murabba

1. Ḥarīm-i vaşluña kıl bizi maḥrem
2. Kerem **luṭf** u 'ināyet eyle yā Rab
22. Murabba

9. Umaruz **luṭf** ile ola nazaruñ
10. Şeb ü rüz zār u āhuma yā Rab
22. Gazel

1. Nazar kıldı yine **luṭf** ile Allah
2. Diyelüm dā'imā eş-şükrü lillah
24. Murabba

1. Bizi nār-ı firāka kılma sūzān
2. 'Ināyet it eyā **luṭf** ıssı Raḥmān
25. Murabba

3. Şühüd-ı nūr-ı pākūñ eyle iḥsān
4. Kerem senden meded **luṭf** ıssı Raḥmān
25. Murabba

7. İre bu cān u dil bākı ḥuzūra
8. 'Ināyet it eyā **luṭf** ıssı Raḥmān
25. Murabba

11. Araya girmeye hergiz nüh eflāk
12. Kerem senden meded **luṭf** ıssı Raḥmān
25. Murabba

7. Reşha-ı cüduñla buldı bu vücüdı kâ'ināt
8. Feyz-i cüduñdan umaruz ola **luṭfuñ** bî-ḥisāb
26. Gazel

1. Ḥarīm-i vaşluña kıl bizi maḥrem
2. Kerem **luṭf** u hidāyet eyle yā Rab
27. Murabba

11. Şu'ā'-ı ṭal'atüñ ṭutdı cihānı
12. Kerem **luṭf** u hidāyet eyle yā Rab
27. Murabba

17. Şavm u tesbîḥümüzi eyleye **luṭf** ile kabül
18. İki 'ālemde naşib ide vişāline vuşül
40. Murabba

3. Mā-sivā ḥubbına meftün eyleme
4. Dā'imā **luṭfuñla** mesrür it bizi
42. Murabba

9. Zāhirde vü bāṭında senden umaruz iḥsān
10. Bimār olana yā Rab kıl **luṭfuñ** ile tıṣmār
57. Gazel

13. **Luṭf** ile eyle Fenāyi'ye nazar
14. Vāḥid ola tā nazar zāhir ü manzūr
78. Gazel

9. **Luṭf** ile eyle Fenāyi'ye nazar
10. Kıl muvāfiḳ emrüñe ef'ālümüz
82. Gazel

11. Dem-be-dem senden Fenāyi **luṭf** umar
12. Bula tafşilini tā icmālümüz
82. Gazel

3. Kıl nazar **luṭf** ile bula bu dil-i maḥzün sürür
4. Niçe bir sūzān ide 'uşşākı nār-ı iftirāk
98. Gazel

5. Cemālünden gider **luṭf** it ḥicābı
6. Celālün āteşine kılma iḥrāk
99. Gazel

7. Feyz-i faẓluñdan umaruz ola envā'-ı fütüh
8. Maḥz-ı **luṭfuñla** 'ademden bizi çün var eyledüñ
102. Gazel

5. **Luṭf** ile 'uşşāka it 'arz-ı cemāl
6. Budur ey sâhib-kerem senden dilek
106. Gazel

13. **Luṭfuñ** ile kıl Fenāyi'ye nazar
14. Ola faẓluñ ile noḳşanı etemm
126. Gazel

9. Maṭla'-ı nūr-ı Hüdā'sın maẓhar-ı faẓl-ı ilāh
10. N'ola **luṭfuñla** olursaḳ dāḥil-i beyt-i ḥarem
134. Gazel

1. **Luṭf** ile eyle tecellî ḥāşil ola her merām
2. Kāl ü ḥālden dil 'ubür idüp ola şāhib-maḳām
135. Gazel

7. Ḥıfz idem bir noḳtadan seb'a'l meşāñi āyetin
8. Eyle **luṭfuñla** cemālün müşḥafından seb'a-ḥ'ān
142. Gazel

3. Bir avuç ḥāke mümkün mi vişāli bezmine irmek
4. Meger bir **luṭf** ire cāna cenāb-ı Rabb-i a'lādan
160. Gazel

13. Şüret ü ma'nā Fenāyi **luṭf** umar
14. Ola maẓhar luṭfuña zāhir nihān
169. Gazel

13. Şüret ü ma'nā Fenāyi **luṭf** umar
14. Ola maẓhar luṭfuña zāhir nihān
169. Gazel

7. Zerre **luṭfu**ñ bes durur ‘älemlere
8. Biz de faẓluñ umaruz zāhir nihān
176. Gazel

11. Umar **luṭfu**ñi her gümrāh u ‘āşī
12. Didüñ lā-taḳnetü min- raḥmet’illāh
199. Gazel

1. İki ‘ālemdede **luṭfu**ñdan ḥabıbjı
2. Firāḳ odına yaḳma bu ğarıbjı
242. Gazel

7. Ƙıldı **luṭf** ile ‘ademden bizi var
8. Raḥmeti ibn-i ‘ibāda şaçdı
255. Gazel

3. Feyz-i faẓluñdan ireli cism ile cāna ‘aṭā
4. Bu dil-i maḥzūnumuz **luṭf** ile şādān eyledi
257. Gazel

13. **Luṭf** ile eyle Fenāyi’ye nazar
14. Aña fetḥ it küntü kenz esrārını
281. Gazel

1. Ḥudāyā faẓl u iḥsānuñ bulunmaz ḥadd ü pāyānı
2. N’ola **luṭfu**ñla eylerseñ gönül derdine dermānı
283. Gazel

13. İtme ḳapuñdan bizi **luṭf** eyle red
14. Ola ki senden ire cāna meded
30. Murabba

7. Değil bir kerre **luṭf** ide mükerrer
8. Diyelüm dem-be-dem eş-şükrü lillah
37. Murabba

19. **Luṭf** it sivādan bizi kes
20. Ƙıldan ḥaṭā senden ‘aṭā
4. Murabba

5. Saña varmağa yokdur bizde ṭāḳat
6. Dil-i mecrūḥa **luṭf** it vir ifāḳat
17. Murabba

23. Bugün dīdār-ı yār ile bu cism ü cānı ƙıl tebşir
24. Olardan eyleme **luṭf** it ƙala imrüz u ferdāya
204. Gazel

3. Firāḳuñla gözüm yaşı idüpdür Niḳ gibi tuğyān
4. Vücūdum mülkini **luṭf** it bi-küllü ğarḳ-ı āb itme
211. Gazel

7. Temennā-yı vişālünde dil ü cān
8. Ara yerden gider **luṭf** it raḳıbjı
220. Gazel

1. Ḥudā virdi çü ḳudret **luṭf** u cūda
2. Getür mümkün olan luṭfi vücūda
14. Matla

9. Ger irişse **luṭf** u faẓl-ı kird-ğār
10. Ğā’ib olmaz dīdeden envār-ı yār
41. Murabba

1. Fürḳatüñ odına yaḳma ƙullaruñ
2. **Luṭf** u iḥsān ıssı sulṭānum meded
7. Murabba

3. Açıvir anlara vuşlat yollaruñ
4. **Luṭf** u iḥsān ıssı sulṭānum meded
7. Murabba

7. Rū’yetüñle dā’imā mesrūr ƙıl
8. **Luṭf** u iḥsān ıssı sulṭānum meded
7. Murabba

11. Güş-ı cāna ire **luṭfu**ñdan nidā
12. **Luṭf** u iḥsān ıssı sulṭānum meded
7. Murabba

15. Ğarḳ ola esrārına cān u dili
16. **Luṭf** u iḥsān ıssı sulṭānum meded
7. Murabba

19. Dār-ı ğurbetde bizi itme ğarıbjı
20. **Luṭf** u iḥsān ıssı sulṭānum meded
7. Murabba

23. Saña ma’lūmdur efendi cümle ḥāl
24. **Luṭf** u iḥsān ıssı sulṭānum meded
7. Murabba

3. Ƙalmasun ḥayretde işbu ‘aḳl u cān
4. **Luṭf** u iḥsānuña ğāyet var mıdır
8. Murabba

1. Nūr-ı illā’llāha āğāh it bizi
2. **Luṭf** u iḥsān ıssı Raḥmān’um meded
14. Murabba

3. Maẓhar-ı esrār-ı Allah it bizi
4. **Luṭf** u iḥsān ıssı Raḥmān’um meded
14. Murabba

7. Bulalum nūr-ı hüviyyetden ‘aṭā
8. **Luṭf** u iḥsān ıssı Raḥmān’um meded
14. Murabba

11. Güş-ı cāna irişe Ḥaḳ’dan nidā
12. **Luṭf** u iḥsān ıssı Raḥmān’um meded
14. Murabba

15. Sen ‘ināyet eyle yā Ḥayy u Ƙadım
16. **Luṭf** u iḥsān ıssı Raḥmān’um meded
14. Murabba

19. Nūr-ı zātüñ dīdeden itme nihān
20. **Luṭf** u iḥsān ıssı Raḥmān’um meded
14. Murabba

23. Fenāyi kuluña kıl luṭf u ihsān
24. **Luṭf** u ihsān ıssı Raḥmān'um meded
14. Murabba
23. Fenāyi kuluña kıl luṭf u ihsān
24. **Luṭf** u ihsān ıssı Raḥmān'um meded
14. Murabba
27. Saña toğrı vara yā Rabbi ʔariḳ
28. **Luṭf** u ihsān ıssı Raḥmān'um meded
14. Murabba
31. ʔıl müyesser 'arş-ı maḳşūda su'ūd
32. **Luṭf** u ihsān ıssı Raḥmān'um meded
14. Murabba
1. 'Aṭā eyle bize nūr-ı cemālūñ
2. Senüñdür **luṭf** u ihsān yā ilahı
34. Murabba
3. Meded kıl yaḳmasun nār-ı celālūñ
4. Senüñdür **luṭf** u ihsān yā ilahı
34. Murabba
7. Çerāđını yaḳa nūr-ı Ḥudā'dan
8. Senüñdür **luṭf** u ihsān yā ilahı
34. Murabba
11. Saña varmağa yollar ola āsān
12. Senüñdür **luṭf** u ihsān yā ilahı
34. Murabba
15. Cemālūñ nūrı her derde devādur
16. Senüñdür **luṭf** u ihsān yā ilahı
34. Murabba
19. Fenāyi de ire bāḳı ḥayāta
20. Senüñdür **luṭf** u ihsān yā ilahı
34. Murabba
33. Neye ḳādir olur yā Rabbi insān
34. Senüñdür evvel āḥir **luṭf** u ihsān
39. Murabba
19. **Luṭf** u ihsānuñı eyle bi-'aded
20. N'eylesünler bu cihān sultānıḡın
41. Murabba
11. Kelām-ı ni'met'ullāhı cihān u cāna 'ām itdūñ
12. Umaruz **luṭf** u ihsānuñı ola bu cāna nā-maḥşūr
72. Gazel
13. Fenāyi bendeñe kıl **luṭf** u ihsān
14. Bula her cāda maḳşūda devāmı
279. Gazel
1. Nümāyān oldı 'ālemde yine gör şun'-ı Raḥmāñı
2. İrişdi berr ile baḥre Ḥudā'nuñ **luṭf** u ihsānı
2. Tarih

1. Umarlar **luṭf** u ihsānuñı 'uşşāḳ
2. Gerek enfüs efendi gerek āfāk
96. Gazel
3. Dil-i maḥzūn ola şādān u ḥurrem
4. Kerem **luṭf** u 'ināyet eyle yā Rab
22. Murabba
7. Tecellı-i cemālūñı kıl ihsān
8. Kerem **luṭf** u 'ināyet eyle yā Rab
22. Murabba
11. İre tā cān u dil zevḳ ü sürūra
12. Kerem **luṭf** u 'ināyet eyle yā Rab
22. Murabba
15. İrişdür vaḥdet-i zāta fu'ādı
16. Kerem **luṭf** u 'ināyet eyle yā Rab
22. Murabba
19. Kemāl-i cūduña yoḳ ḥadd ü ḡāyet
20. Kerem **luṭf** u 'ināyet eyle yā Rab
22. Murabba
23. 'Ayān it 'aynuma 'ayn-ı liḳāyı
24. Kerem **luṭf** u 'ināyet eyle yā Rab
22. Murabba
3. Dil-i nā-şādum ola şād u ḥurrem
4. Kerem **luṭf** u 'ināyet eyle yā Rab
27. Murabba
7. İrişe lem'a nūr-ı Kibriyā'dan
8. Kerem **luṭf** u 'ināyet eyle yā Rab
27. Murabba
15. Şırāt-ı müstaḳıme eyle irşād
16. Kerem **luṭf** u 'ināyet eyle yā Rab
27. Murabba
19. Bi-ḥaḳḳ-ı ḥazret-i Aḥmed-i muḥtār
20. Kerem **luṭf** u 'ināyet eyle yā Rab
27. Murabba
13. Ger Fenāyi'ye olursa feyz-i tevfiḳuñ refiḳ
14. **Luṭf** u ḳahrı bir olup aña ḥabıḳ olur raḳıḳ
18. Gazel
11. Şems-i zātuñdan irerse zerre-veş cāna eşer
12. Ḳabz u bastı **luṭf** u ḳahrı cism ü cān yek-sān ider
73. Gazel
7. Ḳalmadı hergiz vişāl-i bezm-i yāre iştıyāḳ
8. **Luṭf** u ḳahrın dem-be-dem 'uşşāḳa yek-sān eyledi
257. Gazel
5. **Luṭf** u ḳahrı zāhir olup buldı her biri kemāl
6. Oldı der-bezm-i elest ḳālū belā ḳālū ne'am
134. Gazel

21. Kıl Fenāyi bendeñe yā Rabbenā **luṭf** u kerem
22. Bakma takşırine ‘afv eyle ḥaṭāsın dem-be-dem
16. Murabba

1. Bize **luṭf** u kerem ebvābını aç
2. Çapuñdan ğayra yā Rab kılma muḥtāc
32. Gazel

9. Eyle yā Rabbi Fenāyi kuluña **luṭf** u kerem
10. Enbiyā vü evliyāya şol ki ikrār eyledüñ
102. Gazel

1. Fazluñ ile kıl bize **luṭf** u kerem
2. Zāhir ola tā ki esrār-ı ḳadem
133. Gazel

3. Ḥazretüñden irmese **luṭf** u kerem
4. Ḳanda bulurdu ḥayātı cism ü cān
176. Gazel

3. Çün açdı zülfi-tābından bize **luṭf** u kerem bābın
4. O ḥarf-i noḳṭaya baḳ kim neler fetḥ itdi bābından
165. Gazel

21. Ey faẓl u cüd ıssı kerim
22. Eyle bize **luṭf**-ı ‘azim
13. Murabba

1. Vişālün ‘ıdını eyle müyesser
2. Meded ey **luṭf**-ı bî-ḥad pādişāhum
33. Murabba

3. İdeler kullaruñ tā ḥacc-ı ekber
4. Meded ey **luṭf**-ı bî-ḥad pādişāhum
33. Murabba

7. Ṭavāf eyleye dil beyt-i ḥarāmuñ
8. Meded ey **luṭf**-ı bî-ḥad pādişāhum
33. Murabba

11. Bizi kıl sırr-ı pinḥānuña vāḳıf
12. Meded ey **luṭf**-ı bî-ḥad pādişāhum
33. Murabba

15. Devām üzre naşib it saña ünsi
16. Meded ey **luṭf**-ı bî-ḥad pādişāhum
33. Murabba

19. Dil-i maḥzūni ola şād u ḥurrem
20. Meded ey **luṭf**-ı bî-ḥad pādişāhum
33. Murabba

19. **Luṭf**-ı bî-pāyānuña yoḳdur ḥisāb
20. Va‘de-i vaşluñla mesrūr it bizi
42. Murabba

11. Ḥudāyā levḥ-i ḥāṭırdan rüsüm-i ğayrı ḥakk eyle
12. Görinen şüret ü ma‘nā yine **luṭf**-ı Ḥudā’dur hep
20. Gazel

15. Umaruz **luṭf**-ı iḥsānuñı her bār
16. ‘İnāyet eyle sultānum meded it
23. Murabba

19. Meded senden meded yā Ḥayy u Ḳayyüm
20. Eger irmezse aña **luṭf**-ı Raḥmān
6. Murabba

7. İtmeye sehv ile ‘işyāna nazar
8. Umaruz kim ola **luṭf**-ı şāhi
276. Gazel

1. Her bār dāver-i aşḥāb-ı şafā ol
2. **Lutuf** itmek ile maẓhar-ı elṭāf-ı Ḥudā ol
24. Matla

M

mā ‘allemtenā [2] “Melekler: Ya Rab! Seni noksan sıfatlardan tenzih ederiz, senin bize öğrettiklerinden başka bizim bilgimiz yoktur. Şüphesiz alim ve hakim olan ancak sensin, dediler.” (Bakara2/32) ayetinden iktibastır.

3. Açdı aḥbaptü en u‘raf sırrınuñ ebvābını
4. Ḥaşıl oldu aña sırr-ı ğayr-ı **mā ‘allemtenā**
5. Gazel

3. Çün melā’ik dir ise her demde lā ‘ilme lenā
4. Ğayr-ı **mā ‘allemtenāyı** fehm iden dānāyı gör
39. Gazel

mā ‘arefnā [2] "Seni bilemedik" anlamında bir zikir sözü.

5. Vāḳıf ola **mā ‘arefnā** remzine
6. Lā-mekān illerini seyrān ider
77. Gazel

1. **Mā ‘arefnā** sırrı çünki ma‘nā-yı ‘irfān imiş
2. Maẓhar olan işbu sırta nüşḥa-i insān imiş
89. Gazel

mā fi‘z-ẓamir [2] Gönülde olan maksat ve meram.

9. Yā ‘Alim ü yā Ḥakim ü yā Ḥabir
10. Saña ma‘lüm niḳ ü bed **mā fi‘z-ẓamir**
12. Murabba

3. Zāmīrüm şānı cümle saña ‘ā’id
4. Yine ircā’ idem **mā fi‘z-ẓamiri**
261. Gazel

mā vesa‘ni [11] “Göklere ve yere sığmadım, mü’min kulumun kalbine sığdım. .” kudsi hadisinden iktibastır.

11. Maḥrem ola cismile cānum ḥarim-i vaşluña
12. Vāḳıf eyle **mā vesa‘ni** sırrına der- baḥr u ber
44. Gazel

13. **Mā vesa'niden** Fenāyi olduñ ise neş'e-dār
14. Kıl ma'ānışın beyān innā 'araznānuñ nedür
61. Gazel

9. İdenler **mā vesa'nij** remzin iz'ān
10. 'Ubūr eyledi arz u āsümāndan
147. Gazel

5. Eyle iz'ān **mā vesa'nij** remzini
6. Hāric olmaz bu yaşanı yaşayan
153. Gazel

3. **Mā vesa'nij** nüktesinden cāna irişdi 'aṭā
4. Bildi anı kim nedür mefhūm-ı emr-i kün feḳān
166. Gazel

3. **Mā vesa'nij** lem'asından neş'e-dār it ḳalbümüz
4. Yüzüñi her şey'de görem dide-i iḳān ile
189. Gazel

5. Nazar ḳıl **mā vesa'nij** lem'asından
6. Bizi şalma firāḳuñ fūrḳatine
210. Gazel

5. İt ḫarīm-i zātuña mahrem bizi
6. Zāhir eyle **mā vesa'nij** sırrını
281. Gazel

5. **Mā vesa'nij** lem'asından ḳıl 'aṭā
6. Zāhir ola sırra her dem zāt-ı pāk
113. Gazel

5. Yār-ı bāḳı için itdi hicret-i dār-ı fenā
6. **Mā vesa'nij** nüktesin zevḳ eyledi bi-irtiyāb
17. Gazel

7. **Mā vesa'nij** nüktesinden neş'e-dār it ḳalbümüz
8. Gūş-ı cāna şeş cihetden irişe tā ki ḫaber
56. Gazel

mā vü men [1] "ben" ve "biz".

13. Fenāyi olmaḳ isterseñ eger cānān ile vāḫid
14. Kesil bu mā vü menlikden ulaş ol dürr-i yektāya
196. Gazel

ma'ān [1] Beraber, birlikte.

29. Zāt-ı pākūñ vaḫdetiyçün cümle ihvān-ı **ma'ān**
30. Dāḫil eyle 'adnūne faẓluñla fī 'ale'l- cinān
1. Tarih

ma'ānı [7] Manalar, anlamlar; düzgün ve yerinde söz söyleme kurallarını öğreten belâgat ilminin sözün hâle uygunluğundan bahseden bölümü [Diğer iki bölümü bedî ve beyan'dır].

7. Vesāiṭ terk iden buldı müsemmə
8. Bu sūretüñ **ma'ānışın** beyān it
7. Gazel

5. Baḳ vüçüduñ 'ālemine gör ne yazmış nāmuñı
6. Bu **ma'ānjnūñ** beyānı 'alleme'l- esmādadur
43. Gazel

13. Mā vesa'niden Fenāyi olduñ ise neş'e-dār
14. Kıl **ma'ānışın** beyān innā 'araznānuñ nedür
61. Gazel

7. Nedür maḳşūd **ma'ānışın** beyān it
8. Bu ḫāk ü nār u mā ile havādan
152. Gazel

5. Oḳur bir noḳṭadan 'ilm-i ledüñni
6. Uşūliyle **ma'ānı** vü beyāndan
155. Gazel

13. Eger ma'nā-yı Ādem'den sorarsañ
14. Beyān olmaz Fenāyi ol **ma'āni**
234. Gazel

13. Ey Fenāyi bu remzi fehmi eyle
14. Bu **ma'ānı** şaḫa beyān oldu
259. Gazel

13. Vüçüdü çün 'ayān oldu
14. **Ma'ānı** hep beyān oldu
38. Murabba

11. 'Aceb sırdur semā vü arzaşığmaz
12. Göñül burcunda derc olan **ma'āni**
241. Gazel

ma'ārif [2] Hüner, sanat ve bilgiler; [tas.] ilāhî sırlar üzerinde, varlıkların özü ve gerçeği hakkında tefekkür, keşif ve ilham yoluyla elde edilen bilgiler, irfan.

3. Ḳadem başmaz ma'ārif pāyesine
4. Şu ki bilmedi sırr-ı şubḫ u şāmı
271. Gazel

3. İster iseñ pes **ma'ārif** gülşeninde reng-i bü
4. Maḫv idüp zenb-i vüçüdü ṭut neşimine meşām
129. Gazel

ma'düm [1] Var olmayan, mevcut olmayan, yok.

5. Güzer eyle rüsüm-ı mā-sivādan
6. Ola **ma'düm** aradan kân-ı imkân
157. Gazel

mağfūr [4] Af ve mağfired olunmuş.

5. 'Afvuñ ile cürmümi **mağfūr** kıl
6. Bu dil-i vj̄rānemüz ma'mūr kıl
7. Murabba

11. Bize fetḥ eyle gel fetḥ-i mübini
12. Kerem kıl eyle **mağfūr** cümle zenbi
222. Gazel

13. Fenāyi'nün zünübün eyle **mağfūr**
14. Müyesser kıl aña fetḥ-i mübini
242. Gazel

7. Yir ü göge şıgmayan bu sehv ü taqşir her ne var
8. Zerre-i şemsi tecellişiyle **mağfūr** eyledi
243. Gazel

mağlūb [1] Kendisinden üstün bir gücün hükmünü kabul etmiş durumda bulunan, ona boyun eğmiş durumda olan.

11. Kimin esrārına eyledi vākıf
12. Kimi **mağlūb**-i nefis ile hevādūr
59. Gazel

mağrūr [1] Kendini beğenen, böbürlenen, kibirli, gururlu.

1. Bu fānıj mülke **mağrūr** olma ey yār
2. Olagör maẓhar-ı envār-ı dıdār
70. Gazel

māh [6] Gökteki ay, kamer.

1. Şeref burcında bedr oldu çün ol **māh**
2. Semāvāt ehli didi bārek'allah
8. Matla

5. Kamer devrinde sen olduñ kamu maḥbūblaruñ **māhı**
6. Ki ḥālınıñ ḥayālinden iki 'ālem müberrādūr
38. Gazel

1. Mişli görölmedi der-devr-i felek
2. Hāle **māhuñ** yüzine asdı elek
106. Gazel

7. Şeref burcında bedr eyle hilālī
8. İre evc-i kemāle tā ki **māhum**
132. Gazel

9. Kamer devrinde bedr olsa hilālī n'ola ol **māhuñ**
10. Cihāt-ı sitti selb idüp güzer itdi müsem māya
204. Gazel

5. Lebün 'aynında zāhir oldu ol **māh**
6. Cihān baḥrine ğarḫ oldu ser-ā-ser
46. Gazel

maḥabbet [13] Sevgi; aşk, seveda.

1. **Maḥabbet** cür'asın nüş it
2. Digil yā hū vü yā men hū
26. Murabba

1. Bize faẓluñla yā Rab eyle raḥmet
2. Resülün ḥürmetine vir **maḥabbet**
28. Gazel

25. Bülbül-āsā idegör cüş u ḥurüş
26. Kıl **maḥabbet** cāmını gül gibi nüş
10. Murabba

1. **Maḥabbet** cāmını nüş eyleyen cān
2. Olur düşvār ü āsān aña yek-sān
162. Gazel

9. İçürdi cām-ı la'lüñden **maḥabbet** cür'asın sākı
10. Dökerse çeşm-i ḥün-rizüñ 'aceb mi dem-be-dem kānum
128. Gazel

3. **Maḥabbet** dāgını kıl dilde sūzān
4. Çerāğumuz yana nūr-ı Ḥudā'dan
141. Gazel

5. N'ola nüş eylese cām-ı hüviyyet cür'asın Ḥallāc
6. **Maḥabbet** dārına ber-dār olan lā-büdd olur Maṣşūr
40. Gazel

7. Olursa feyz-i aḳdesden dil ü cāna n'ola i'tā
8. **Maḥabbet** dārına ber-dār olan lā-büdd olur Maṣşūr
72. Gazel

1. **Maḥabbet** eyleme bu dehr-i dūna
2. Gidenler saña yetmez mi nümüne
194. Gazel

13. Nihān eylerse ger sırrın Fenāyi
14. **Maḥabbet** kenzinüñ vj̄rānesidür
60. Gazel

5. Ezel naḳkāş-ı ḳudret levḥ-i dilde
6. **Maḥabbet** naḳşını ḳılmış muşavver
75. Gazel

1. 'İḳāl-i 'aḳl-ı cüz'iden ḥalāş oldum sürürüm var
2. **Maḥabbet** sāğarın içdüm bi-ḥamd'illāh ḥuzūrüm var
47. Gazel

3. Hümā-yı hū vü yā hūyı gönül murḡı şikār itdi
4. **Maḥabbet** sāğarın sākı şunalı bezm-i 'āliden
168. Gazel

maḥal [1] Yer,yöre.

29. İrdi kime faẓl-ıezel
30. Dost bezmine oldu **maḥal**
11. Murabba

maḥbūb [11] Sevilen, sevgili.

1. Hālüm ḥarāb bağrum kebāb **maḥbūb** ise ‘ālī-cenāb
2. Hüsni-i cemāline iren ṭübā leḥü ḥüsnume’āb
27. Gazel
3. Cemālün nūri ey **maḥbūb** ne mazhardur ki’ālemde
4. Cemī’-i şey’de ol nūruñ tecellīsi hüveydādur
38. Gazel
5. Kamer devrinde sen olduñ kamu **maḥbūb**ların māhi
6. Ki ḥālinün ḥayālinden iki ‘ālem müberrādur
38. Gazel
3. Egerçi Sidre vü Ṭübā’ **damaḥbūb**
4. Bu sidrenün bulunmazmüntehāsı
262. Gazel
13. Eyle Fenāyi’ye kerem resm-i sivā ola’adem
14. **Maḥbūba** ire dem-be-dem ref’ ola vechündenniḳāb
27. Gazel
17. İçse saḳāhüm cāmını **maḥbūb** elinden dil müdām
18. Her kim ki anuñ sāḳisi ol gözleri mest-ānedür
66. Gazel
7. Nüş idüp **maḥbūb** elinden cām-ı vaḥdet cür’asın
8. Keşf-i rāz itse n’ola Maṣṣūr-veşber-dārumuz
79. Gazel
7. Bu fānı varlığı maḥv it iriş **maḥbūb**-ı bāḳiye
8. Vücūduñdur saña ḥā’il şühūd itmege Mevlā’yı
284. Gazel
7. Cihān-ı fāninün naḳş u nigārına göñül virme
8. İrüp **maḥbūb**-ı bāḳiye beḳā mülkine ol vāşıl
123. Gazel
1. ‘Aynuma ḥār oldı gülzār-icinān
2. Sensin ey **maḥbūb**-ı kân-ı kün fekān
169. Gazel
11. Ezel ḥubbuñ ḥurūfını göñül levḥinde ketb itdün
12. Zihī **maḥbūb**-ı Raḥmān kim bu ne ḥarf ü ne inşādur
38. Gazel

maḥfi [1] Gizli, saklı.

9. **Maḥfi** ider sırr-ı ‘ışḳışınede
10. Olmadın Ādem’e daḥi nefḥ-i dem
130. Gazel

maḥfūz [2] Saklanmış, korunmuş, muhâfaza edilmiş.

1. Budur dā’im göñül levḥinde melḥūz
2. Kūdūrātđan sizi Ḥaḳ ide maḥfūz
22. Matla
1. İki ‘ālemde merāmın aña Ḥaḳ ide ‘aṭa
2. Ola **maḥfūz**-ı İlähi her belādan dā’imā
7. Tarih
- māh-ı mevlūd [1]** Doğum ayı; Hz. Muhammed'in doğduđu ay.
1. İrişdüĳ **māh-ı mevlūda**
2. Şükürler olsun Allāh’a
38. Murabba
- māh-ı mübārek [7]** Mübarek ay.
7. Zuhūr itmek içün minḥāc-ı Aḥmed
8. Şükür geldi yine **māh-ı mübārek**
39. Murabba
11. Vara derdlü olandāri’ş-şifāya
12. Şükür geldi yine **māh-ı mübārek**
39. Murabba
15. Müzeyyen eyledi bağ-ı cinānı
16. Şükür geldi yine **māh-ı mübārek**
39. Murabba
19. Ola her rüzumuz tā ‘id-ı ekber
20. Şükür geldi yine **māh-ı mübārek**
39. Murabba
23. İrişe ḳadrümüz her laḥzaḳadre
24. Şükür geldi yine **māh-ı mübārek**
39. Murabba
27. Dil ü cāna ziyā virüp meşābiḥ
28. Şükür geldi yine **māh-ı mübārek**
39. Murabba
31. Zuhūr eyleye tā sırr-ıḥaḳiḳat
32. Şükür geldi yine **māh-ı mübārek**
39. Murabba
- māh-ı nev [4]** Hilāl, yeni ay.
7. Bedr olur burc-ı şerefde rüy-ı baḥtıkāmilün
8. Zān sebep çün **māh-ı nev** kesb-i kemāl üstündeyüz
81. Gazel

9. **Māh-ı nev** gibi Fenāyî idegör kesb-i kemāl
10. Ola ferhunde şeref burcunda her demfālümüz
86. Gazel

11. **Māh-ı nev** gibi semā'-ı dilde kesb idem kemāl
12. Rüy-ı bahtın bedr ide burc-ı şerefdesālikün
171. Gazel

9. **Māh-ı nev** gibi iden kesb-i kemāl
10. O görür zerrede mihr ümāhı
276. Gazel

māh-ı şeb-efrüz [1] Geceyi aydınlatan ay.

1. Şebüñ qadr ola ey **māh-ı şeb-efrüz**
2. Çerāğ-ı devletüñ yansın şeb ü rüz
25. Matla

māh-ı tābān [2] Parlak ay.

5. Hilāl-āsā 'urüc iden semā'-ı evc-i maqşūda
6. Kamer devrinde hāver-veş görür ol **māh-ı tābānı**
228. Gazel

5. Bulup ol **māh-ı tābānı** özünde
6. Semā'-ı seb'aya elegen aşdı
272. Gazel

maḥrem [24] Bir kimsenin sırlarını bilecek derecede yakını ve samîmî dostu olan kimse,sırdaş.

1. Ḥarîm-i vaşluña kıl biz**maḥrem**
2. Kerem luṭf u 'ināyet eyle yāRab
22. Murabba

1. Ḥarîm-i vaşluña kıl biz**maḥrem**
2. Kerem luṭf u hidāyet eyle yāRab
27. Murabba

17. Fenāyî bendeñi ey Rabb-iekrem
18. Cemālūñ Ka'besine eyle**maḥrem**
33. Murabba

7. Ḥarîm-i vaşluña **maḥrem** idicān
8. Daḥî urılmadın bu kevne bünyād
35. Gazel

25. Fenāyî bendesin ol Rabb-iekrem
26. Ḥarîm-i vaşlına eyleyem**maḥrem**
37. Murabba

9. Ḥarîm-i vuşlata eyle Fenāyî bendeñi**maḥrem**
10. Ki baḥr-ı faşluña reyyān ola tā cān-ı'aşşānum
131. Gazel

7. **Maḥrem** olan esrāruña irişdi zevk-ivaşluña
8. Manzar olup dîdāruña buldı merāmın bî-ḥisāb
27. Gazel

11. **Maḥrem** ola cismile cānum ḥarîm-ivaşlūña
12. Vāḳıf eyle mā vesa'nî sırrına der- baḥr uber
44. Gazel

11. Ḥarîm-i vaşla **maḥrem** olmayancān
12. Nice bilsün nedür miḥrāb u minber
46. Gazel

3. Ḥarîm-i vaḥdetüñ n'ola olursa **maḥremi**Ḥallāc
4. Fenā dārında varını kılan ifnā olur Mañşür
48. Gazel

13. Rāz-ı derünüñ **maḥremi** irişdi evc-i'izzete
14. 'İşki ḥadışini işit қо gayrıyı efsānedür
66. Gazel

9. **Maḥrem** olsaḳ ger ḥarîm-i vaşlına yārüñn'ola
10. Fetḥ-i bāb eyledi emr-i Ḥaḳḳ ileder-bānumuz
80. Gazel

5. Kıl ḥarîm-i cennet-i vaşluña **maḥrem**dem-be-dem
6. Zāhir ola cāna sırr-ı fedḥulūhāḥālidin
178. Gazel

11. Ḥarîm-i ḳurbetüñe eyle**maḥrem**
12. Kerem kıl eyle yā Rab hāşş-ider-gāh
186. Gazel

9. Ḥarîm-i bezm-i yāre **maḥrem**olan
10. Naḳar eylemedi kāne yekūna
194. Gazel

5. Olmağa **maḥrem** ḥarîm-iḳurbete
6. Varlıḡuñ yoḡ eyle gel ol varile
216. Gazel

9. Ḥarîm-i zātuña eyle Fenāyî bendeñi**maḥrem**
10. Geçe tā ḳābe ḳavseynden bile sırr-ı evednāyı
225. Gazel

9. Ḥarîm-i vaşla ger olduñ**maḥrem**
10. Sözüñ ḳaṭ' it Fenāyî yum dehānı
227. Gazel

19. Ḥarîm-i vaşluña eyle Fenāyî bendeñi**maḥrem**
20. İde şāḥibine işāl geḳen 'ahd ile peymānı
258. Gazel

11. Ḥarîm-i zātuña cān **olamaḥrem**
12. 'Ayān it 'aynuma beyt-iḥarāmı
270. Gazel

5. İt harīm-i zātuña **maḥrem**bizi
6. Zāhir eyle mā vesa'nijı sırrını

281. Gazel

19. Bizi kıl **maḥrem**-iesrār
20. Kemāle irsün iḥsānuñ

18. Murabba

9. N'ola bulursa Fenāyijı feyz-i aḳdesden naşib
10. Vuşlat-ı sırrına anı **maḥrem**-i rāzeyledi

224. Gazel

13. Fazluñ ile kıl Fenāyijı'ye nazar
14. Ola tā ki **maḥrem**-i rāz-iḥarem

133. Gazel

maḥrüm [8] İyi ve güzel bir şeyden hissesi, payı olmayan, yoksun olan, istediğini elde edemeyen (kimse), nasipsiz.

3. Bizi zevk-i vişālden kılma **maḥrüm**
4. Bi-ḥaḳḳ-ı menba'ı 'ayn-ı risālet

29. Gazel

3. Raḥimā raḥmetünden itme **maḥrüm**
4. Ne deñlü çok ise cürm ü günāhum

125. Gazel

3. Vişālün gülşeninde ḥāşelillāh
4. Dil ü cān bülbülin **maḥrüm** kılasın

149. Gazel

13. 'Aṭā vü fazlına yoḳ ḥadd ü ḡāyet
14. Umaruz itmeye **maḥrüm** 'aṭādan

177. Gazel

3. Cemālün ravzasından ḥāşe'lillāh
4. Ki **maḥrüm** eyleyesin 'andelibi

220. Gazel

3. Vişālün gülşenindenḥāşe-lillah
4. Ki **maḥrüm** eyleyesin 'andelibi

242. Gazel

3. Yüz sürüp bābuña geldük bizi **maḥrüm** eyleme
4. Şems-i zātuñ zerresinden yā ilahe'l-'ālemjin

178. Gazel

13. Kibriyā-yı ḥazrete kıl ey Fenāyijilticā
14. Kimse **maḥrüm** kalmadı ol bāba iden i'tişām

135. Gazel

maḥşüş [1] Yalnız birine ait olan,hususî.

15. Şanma bu mülke hemān **maḥşüş** ola ḥükmi anuñ
16. On sekiz biñ 'āleme ḥükmi irer ger ḥuşḳ uter

1. Kaside

maḥv [33] Kulun beşerî zaafıardan kurtulup bütün iş ve davranışlarında Allah'ın küllî irâdesine teslim olması durumu.

13. Fenāyijı **maḥv**-ı maḥz eyle fenā rāhında gel varı
14. Beḳā iḳlîmine 'azm it açıla sırr-ıSübḥānijı

253. Gazel

5. Ne deñlü çoḡ ise 'abdün kuşurı
6. Anı **maḥv** eyleye 'afvuñ zuhūrı

23. Murabba

1. Tecellî-i cemālünle mücellā kıl dil ücāmı
2. Rüsüm-i ḡayrı **maḥv** eyle açılısun rāz-ı pinḥānijı
229. Gazel

5. Bu ism ü resmi **maḥv** eyle kerem kıl levḥ-i ḥāṭırdan
6. Geçürsün cezbeñ ey Mevlā sivādan bu dil-i ḥāmı

283. Gazel

3. Vaḥdet-i zāta olur keşret-i eşyādagüvāh
4. Ḡayrıyı **maḥv** eyleyüp bir lem'a duy 'irfāndan

173. Gazel

27. Fenāyijı **maḥv** idüp zenb-i vücüdi
28. Ḳudüm-ı ḥazret-i sulṭān-ikevneyn

36. Murabba

1. Raḥmetün deryāsına yā Rabbi yoḳ ḥadd ü kenār
2. Kaṭresi **maḥv** ide zenbüm ger olursa şadhezār

63. Gazel

9. Ne ola 'Aṭṭār-veş bilse lisān-ımurḡı
10. **Maḥv** ider küh-ı vücüdımı iren 'anḳāya

217. Gazel

7. İrişdi evc-i a'lāya esfelden
8. **Maḥv** idenler vücüd-ı cismānijı

237. Gazel

15. Varlığından geçübten terk itdi iki'ālemi
16. Bil vücüdün **maḥv** ider bir kez görendidāruñı

280. Gazel

1. Rāh-ı Ḥaḳ'da **maḥv** idenler kend'özün
2. Külli göz oldu vü gördi dostyüzün

145. Gazel

7. **Maḥv** idüp zenb-i vücûdi bul beḳā
8. Geç sivādan maṭlab-ı a'lāya ir
10. Murabba
3. İster iseñ pes ma'ārif gülşeninde reng-ibü
4. **Maḥv** idüp zenb-i vücûdi ṭut nesîmine meşām
129. Gazel
7. **Maḥv** idüp cümle ḥicābı ḡaybuñı 'ayn ideḡör
8. Tā fezā-yı lā-mekānda ḳurmaḡa cāna ḥıyām
135. Gazel
11. Bulduñ ise hüve fî şe'n şānına cānā vuşûl
12. **Maḥv** idüp şe'n-i vücûduñ özge bir şān olmasun
150. Gazel
13. Vücûduñ zerresin **maḥv** itFenāyi
14. Ola zāhir ki tā şems-i ḥaḳīḳat
28. Gazel
9. Vücûdum zenbini **maḥv** it aradan
10. Gürûh-ı kümmelîne eyle ilḥāk
99. Gazel
13. Vücûduñ zenbini **maḥv** it Fenāyi
14. Ola zāhir o şe'n-i bî-nişānum
138. Gazel
11. Vücûdum zenbini **maḥv** it aradan
12. Yoluñda eyle tevfiḳuñihem-rāh
197. Gazel
7. Bu ism ü resmi **maḥv** itdi bi-küllî nūr-ılāhûtı
8. Ne dünyā belki 'uḳbādan geçürdi cezbe-icāmı
231. Gazel
7. Bu fāñi varlığı **maḥv** it iriş maḥbûb-ı bāḳiye
8. Vücûduñdur saña ḥā'il şühûd itmege Mevlā'yı
284. Gazel
13. Deryā-yı tevḥid itdi ḡarḳ
14. Pes aradan **maḥv** oldı fark
11. Murabba
7. **Maḥv** ola āyiñe-i dilden fütür
8. Rû'yetüñle dîdemüz eyle münîr
12. Murabba
5. Nefy ü işbāt **maḥv** olup irgür bisāt-ıvuşlata
6. Ketb olına levḥ-i ḳalbe ma'na-yı'ilmü'l-kitāb
24. Gazel

3. Keşret-i eşyāda eyle vaḥdetüñ sırrın'ayān
4. **Maḥv** ola şebnem-şıfat toḡduḳda nūr-ıāfıtāb
26. Gazel
7. Bi-küllî **maḥv** ola benlik aradan
8. Meded senden 'ināyet eyle Mevlā
31. Murabba
1. Dîde-i ḡam-dîdeye ḳıl 'ayn-ı luṭfuñla naẓar
2. **Maḥv** ola mir'āt-i dilde noḳṭa-ı ḡamdankeder
44. Gazel
3. Yüz sürüp bābuña geldük umaruz iḥsānuñı
4. **Maḥv** ola resm-i sivā mir'āt-i dildenser-te-ser
56. Gazel
5. Vücûdi 'āşıḳuñ meh-veş ḳarīb olduḡca **maḥv** olur
6. Niçe seyr eyleye bu dil o şems-i 'ālem-ārāyi
265. Gazel
9. Aḡ gözüñi ey Fenāyi 'ayn-ı cem'e vāşıl ol
10. Çaybı 'ayn eyle ki tā **maḥv** ola resm üirtisām
129. Gazel
3. Bu dil ḳaṭresini ḳıldı o baḥr-ı bî-nihāyetḡarḳ
4. Nitekim **maḥv** olur tāb-ı güneşde ḳatre-ıjāle
205. Gazel
7. Eger derd-i İlahî'den ḥaber-dār olmaḳistersen
8. Anuñ **maḥv**-ı vücûd itmekden özge bir devāsı yoḳ
95. Gazel
- maḥz** [22] Bir şeyin tâ kendisi, aslı.
7. Feyz-i faẓluñdan umaruz ola envā'-ı fütûḥ
8. **Maḥz**-ı luṭfuñla 'ademden bizi çün var eyledüñ
102. Gazel
13. Fenāyi **maḥv**-ı **maḥz** eyle fenā rāhında gel varı
14. Beḳā iḳlîmine 'azm it açıla sırr-ıSübḥāñi
253. Gazel
1. Ey bizi **maḥz**-ı 'ademden var iden ḲādirḤuda
2. Hem-dem eyle ḥazretüñe yek nefes ḳılmacüdā
1. Gazel
9. Cihān u cān verāsından 'urüc eylerdi cān udil
10. Olursa **maḥz**-ı cüdından eger tevfiḳ-i Rabbāñi
258. Gazel
7. **Maḥz**-ı cüdünla 'ademden buldı 'ālemlervücûd
8. Reşḥa-ı baḥr-i keremdür cümle bu arz usemā
3. Gazel

1. Cümle müşküllerümüz Kâdir Hudâ âsân ide
2. **Maḥz**-1 fazlından umaruz vuşlatın iḥsân ide
3. Matla

5. İşümüz dem-be-dem cürm ü cinâyet
6. Umaruz **maḥz**-1 fazluñdan 'inâyet
3. Murabba

13. Feyz-i zâtuñ lem'asından kıl Fenâyi'ye naşib
14. **Maḥz**-1 fazluñ ile ide maḥ'ad-ı şıdka ku'üd
37. Gazel

5. 'Ademden **maḥz**-1 fazluñla bizi var eyledüñ çünkü
6. Umaruz idesin yine gönül derdinedermâni
229. Gazel

1. Cümle mevcûdâtı yokdan var iden kâdir Hudâ
2. **Maḥz**-1 fazlından umaruz vuşlatın ide'aṭâ
9. Gazel

1. Tecellî itdi luṭf ile 'ibâdına yinemevlâ
2. Umaruz **maḥz**-1 fazlından hemişe kahr olaa'dâ
12. Gazel

13. Şanma ki her ṭâlib irer ol bisâṭ-ıḳurbete
14. **Maḥz**-1 fazlından umaruz 'add ide 'ayândan
173. Gazel

9. Zâhir ü bâṭın Fenâyi bendeñe eyle nazar
10. **Maḥz**-1 fazluña efendi eyledi çün ittikâl
118. Gazel

5. Câm-ı 'ışkuñ cür'asını nüş iden görmez ḥumâr
6. Her merâma **maḥz**-1 fazluñdur yine asl-ı uşul
121. Gazel

7. **Maḥz**-1 fazluñla ilahî 'âlim itesrâruña
8. İdelüm her hâl ile sırr-ı resûleiktidâ
11. Gazel

3. Cân u diller derdine kıl **maḥz**-1 fazluñladevâ
4. Zâhir ola her nefesde bize zü'l-fazle'l-'azîm
139. Gazel

13. Yâ ilahî bu Fenâyi ḳuluñuñ her ḥâline
14. **Maḥz**-1 fazluñla i'ânet eyle her dem yâ Mu'în
178. Gazel

9. Yemm-i cüduñla 'ademden buldı 'âlemlervücüd
10. **Maḥz**-1 iḥsânuña muḥtâc her ne var arz u semâ
10. Gazel

9. Maḥz-1 luṭfuñla 'ademden bizi içâd eyledüñ
10. Fazluñ irerse yine her ḥâlümüz olurnecib
25. Gazel

13. Kıl Fenâyi bendeñe vaşluñ 'aṭâ
14. **Maḥz**-1 luṭfuñdur aña ancak penâh
207. Gazel

5. Mâ-sivâ ḳaydından eyle **maḥz**-1 luṭfuñla ḥalâş
6. Taḥt-ı teşḥirüñdedür hep küllü mâ kâneyekün
171. Gazel

17. Zuhûrı **maḥz**-1 rahmetdür
18. Ḳudûmı 'ayn-ı ni'metdür
38. Murabba

maḥzen [5] Yer altı deposu, depo, ambar

11. Sebḳ-i ḥüsnâ **maḥzen**inden irişe câna'aṭâ
12. İki 'âlemde umaruz ola luṭfuñbj-ḥisâb
14. Gazel

13. Sebḳ-i ḥüsnâ **maḥzen**inden ḥişşe-dâr eyle bizi
14. Senden olur yine saña yâ ilahî fetḥ-i bâb
24. Gazel

1. Sebḳ-i ḥüsnâ **maḥzen**inden eyle yâ Rab neş'e-dâr
2. Zâhir ola her nefesde dîdeye dîdâr-ıyâr
74. Gazel

7. Ḥalk idüp tevḥîd dürrin ma'rifet baḥrinde Ḥaḳ
8. Ḳıldı 'unşurdan vücuduña aña **maḥzen** çünşadef
91. Gazel

9. Sebḳ-i ḥüsnâ **maḥzen**inden neş'e-dâr it ḳalbümüz
10. Zâhir ola her nefesde lem'a-yı sırr-ıderün
171. Gazel

maḥzün [2] Üzüntülü, gamlı, kederli, hüznülü.

1. Ḳalbümüz ḥüznüñle **maḥzün** eyleme
2. Dâ'imâ vaşluñla mesrür it bizi
42. Murabba

9. Ḳalbümüz ḳayd-ı sivâdan it ḥalâş
10. Fetḥ ola **maḥzün** olan kenz-i ḳadem
126. Gazel

mā'il [1] Meyilli, istekli, hevesli.

9. Muşāhib olmağa t̄alib olup t̄āvus-ı kıuds ile
10. Uyuban zāğ-ı nefsiüne gel olma c̄ifeye **mā'il**
123. Gazel

mağ'ad-ı şıdk [3] Doğruların oturacağı yer. "Takvâ sahipleri cennetlerde ve ırmakların kenarlarında, güçlü ve Yüce Allah'ın huzurunda hak meclisindedirler. " (Kamer,54-55) ayetlerinden iktibastır.

11. Rāh-ı Hakk'a şıdk ile eyler sülük
12. İsteyenler **mağ'ad-ı şıdk** ku'üd
33. Gazel
13. Feyz-i zātun lem'asından kııl Fenāyi'ye naşib
14. Mağz-ı fazluñ ile ide **mağ'ad-ı şıdk** ku'üd
37. Gazel

9. **Mağ'ad-ı şıdk** n'ola olursa Fenāyi'ye mağām
10. Eyledi 'inde melikın muğtedir sırrın mağar
62. Gazel

mağām [18] Devlet kademesinde yüksek mevki, yüksek ve önemli memûriyet, mansıp, cāh. [tas.] Sâlikin Allah yolunda ulaştığı kalıcı mertebe, mânevî rütbe.

1. Ehl-i 'irfānuñ **mağāmı** kâf imiş
2. 'Ārif-i Rab 'ārif-i 'arāf imiş
3. Tuyuğ

1. Şenā eylerse n'ola hāşş ile 'ām
2. Henüz buldı **mağāmı**ñ şeyhü'l-islām
33. Matla

7. Fezā-yı kıudse ırgürdi**mağāmın**
8. Semend-i himmetün cāna sūvārı
236. Gazel

13. Fenāyi'ye olursa vaşluñ ihsān
14. Cīvār-ı kıudse ırgürdi**mağāmı**
271. Gazel

1. Güzer eyle gönül gel hāşş u 'āmı
2. İrişdür hāzret-i zāt**mağāmı**
279. Gazel

3. Maşün eyleye Mevlā herhağardan
4. İde dā'im **mağāmı**nda iğāmet
6. Tarih

7. Umaruz ire **mağāmı**na geçen 'ahd-ıkadim
8. Geldi 'izzetle yine şehr-i mübārekramazān
40. Murabba

5. 'Adl u dād ile mübeşşir oldı halk-ı 'āleme
6. Şābitü'l-ağdām olup bula **mağāmı**nda beğā
7. Tarih

1. Hāzret-i Vālide Sultān cāmi'i olditamām
2. Cennet-i 'adnini Mevlā eylesün aña **mağām**
10. Tarih

13. Fenāyi'ye iderse Bāri ihsān
14. **Mağām** olur aña seyr-i'an'illah
208. Gazel

19. Vücūduñ sidresin T̄übā'yairgür
20. Ki 'ārifler **mağāmı**müntehādur
59. Gazel

9. Mağ'ad-ı şıdk n'ola olursa Fenāyi'ye **mağām**
10. Eyledi 'inde melikın muğtedir sırrın mağar
62. Gazel

13. Fenāyi'ye olursa feyzün in'ām
14. Fezā-yı kıudse ırgürdi**mağāmı**
270. Gazel

3. Cinān-ı 'adn rā bādı **mağām** şod
4. Ez-ān kıuyed bād ehl-i cinānest
30. Gazel

13. Fenāyi vedd ile dinildi tārīğ
14. Zihī cāmi' **mağāmı**-ı beyt-i Rağman
3. Tarih

7. Ger **mağāmı**-ı cem'e bulduñsa vuşül
8. Bu vücūd ilinde cāna farkı var
76. Gazel

7. **Mağāmı**-ı kıābe kıavseyne 'urüc it
8. Bu sidrenün bulunmazmüntehāsı
274. Gazel

5. Didi fevtine hātif tārīğini
6. 'Urüc itdi **mağāmı**-ı ünse Ağmed
8. Tarih

mağāmāt [2] Makamlar,mevkiler.

11. Mebde üçdür bu mağāmāta hemān
12. Kılalum hāmd ü şenā Mevlā'ya
21. Murabba

17. Nişânın görmek istersen Fenâyi 'âlem-i gaybuñ
18. **Maķâmâtın** semâ' eyle uşüliyle bu edvâruñ
103. Gazel

maķar [4] Durulan, karar kılınan yer.

9. Bulmadı yol ķurbet-i ĥazretde kimsesânına
10. Oldı dâ'im lî - me'allah ĥalveti aña **maķar**
1. Kaside
5. Levĥ-i dilden ĥakk ola resm-i nuķuş-ımâ-sivâ
6. Lâ-mekân mülkini eyle aña fazluñla **maķar**
44. Gazel
9. Aşiyân-ı ķudse pervâz eyleye cân bülbüli
10. Gül-'izâr-ı vaşluñ ola dem-be-dem aña**maķar**
56. Gazel
9. Maķ'ad-ı şıdķ n'ola olursa Fenâyi'ye maķâm
10. Eyledi 'inde melîkin muķtedir sırrın **maķar**
62. Gazel

maķbül [4] Kabul edilen, reddedilmeyen.

9. Yapup bu câmi'i ķıldiyerinde
10. Anı **maķbül** ide ol ĥayy u Sübhân
3. Tarih
3. Etyebi me'âlınden ifrâz eyledi
4. Kıla **maķbül** anı rabbü'l- 'âlemîñ
4. Tarih
19. Bilenler ĥâl-i bülbülden iderler nâlesin **maķbül**
20. Gül-i bî-ĥâredür anuñ hemîşe râz uefgâñı
251. Gazel
3. 'Âbidân zühd ü 'ibâdetle dilerlerşöhreti
4. Ol durur **maķbül**-i 'âlem ĥıfz ide esrârũñı
280. Gazel

maķdem [1] Gelme, geliş, kudüm, muvâsalat.

9. Başdı ķünkü himmet ile şadr-ı 'uzmâyaķadem
10. Tidi târiĥin Fenâyi maķdemünüz ĥayrola
7. Tarih

maķhür [2] Kahrolunmuş, helâkedilmiş.

7. Yed-i ķudretle a'dâ ol**maķhür**
8. Bi-ĥaķķ-ı mebd-e-i kân-ı risâlet
6. Tarih
7. Ve emme's-sâ'ile bâbın 'ibâdına idenmeftûĥ
8. Kef-i cüd ile mümkin mi kıla ķullarını **maķhür**
40. Gazel

maķşad-ı aķşâ [2] En yüksek maksat, ulaşılmak istenen en yüce gaye.

1. Zihî 'izzet zihî devlet sa'âdet
2. Bulanlar **maķşad-ı aķşâya** vuşlat
29. Gazel
7. Bu rüsüm-ı kâ'inâtdan ey gönül eylegüzür
8. 'Âķıl iseñ **maķşad-ı aķşâya** sa'y itdâ'imâ
8. Gazel
maķşüd [22] Amaç, niyet, gaye.

15. Zât-ı pâķüñdür efendi cümleden **maķşüd** hemân
16. Her murâdı sen virirsin yâ muĥbe's-sâ'ilîñ

1. Murabba

9. **Maķşüd**-ı emr-i küñfe-kân
10. Zâtuñ durur zâhir nihân
13. Murabba

17. **Maķşüd**ı emr-i küñfe-kân
18. Zâtuñ durur zâhir nihân

19. Murabba

5. Evvel âĥir ķünkü sensin cümleden **maķşüd** olan
6. Şems-i vechüñ seyr ider lâkin şehâb âhın ĥicâb
21. Gazel

13. Bilem **maķşüd**ı bu ĥaķķ-ı cihândan
14. Nedür ĥâşıl olan cism ile cândan

29. Murabba

1. Cümleñüñ **maķşüd**ı ķünkü vuşlat-ı cânân imiş
2. Mâni' olan arada ancaķ bu cism ü cân imiş

88. Gazel

9. Neş'e-i el-yevme tüczâ ĥâşılın bulduķ bugün
10. Bu durur **maķşüd** olan emrüz u ferdâğangarâz

90. Gazel

11. Şühüd-ı nür-ı zâtuñdur ķü **maķşüd**
12. İder sâlik yoluñda varın infâķ
93. Gazel

13. Fenâdan geç Fenâyi bul beķâyı
14. Budur **maķşüd** hemân bu ĥin ü ândan

147. Gazel

7. Nedür **maķşüd** ma'ânîsin beyân it
8. Bu ĥâķ ü nâr u mâ ile havâdan

152. Gazel

13. Nür-ı zātuñ kıl Fenâyi'ye 'atâ
14. Bu durur **mağşüd** hemân her dü cihân
158. Gazel
9. Ey kamu eşyâyı yokdan var iden
10. Cümleden **mağşüd** vişâlüñdür hemân
159. Gazel
5. Küntü kenz esrârınuñ güş eyleyügörremzini
6. Hılkat-i ins ile cinden bu imiş **mağşüd** hemân
161. Gazel
7. Teşne diller vâdi-i fûrkatde süzânoldılar
8. Bahr-ı cüduñ kaçresidür cümleden **mağşüd**hemân
181. Gazel
13. İki 'âlemde Fenâyi bendeñe eyle nazar
14. Bu imiş **mağşüd** olan mefhüm-ı emr-i küñfe-kân
181. Gazel
11. Şühüd-ı zât-ı pāküñdür çü **mağşüd**
12. Arada n'eyler anuñ mā-sivâsı
226. Gazel
9. Cemâlüñ gülşenidür çünki **mağşüd**
10. Bu cân sensiz n'ider bâğ-ı cinânı
266. Gazel
13. Fenâyi bendeñe kıl luğf u ihsân
14. Bula her câda **mağşüda** devâmı
279. Gazel
3. Şühüd-ı nür-ı zātuñdur çü **mağşüd**
4. Ara yerden gider in ile ânı
287. Gazel
7. Şühüd-ı nür-ı zātuñdur çü **mağşüd**
8. N'ider sensiz bu dil cân u cihânı
234. Gazel
1. Dilerseñ cânımı cân üzre cânım
2. Vişâlüñdür hemân **mağşüd**-icânım
138. Gazel
1. Oldı çün Hakk'ıñ cemâli 'ayn-ı 'aşığda 'ayân
2. Bildi anı kim nedür **mağşüd**-ı emr-i küñfekân
179. Gazel

mâl ü câh [1] Mal ve makam.

3. **Mâl ü câh**ndan 'ubür it bu fenâ dünyânuñ
4. Cân u dilden olagör bende ğanı Mevlâ'ya
217. Gazel

ma'lûm [5] Bilinen, belli.

1. Kamu aḥvâlümüz hep saña **ma'lum**
2. Qoma bu derd ile miḥnetde yâRab
5. Murabba
9. Yâ 'Alim ü yâ Hâkim ü yâ Hâbir
10. Saña **ma'lûm** niğ ü bed māfi'z-zamir
12. Murabba

1. Yâ İlâhî saña **ma'lûm** ḥâlümüz
2. Ğayrı kime diyelüm aḥvâlümüz
82. Gazel

23. Saña **ma'lûmdur** efendi cümle ḥâl
24. Luğf u ihsân ıssı sultânım meded
7. Murabba

1. Sen bilürsin yâ İlâhî ḥâlümüz
2. Saña **ma'lûm** cümle-i aḥvâlümüz
83. Gazel

ma'mûr [5] Güzel, bayındır, bakımlı.

5. 'Afvuñ ile cürmümi mağfûr kıl
6. Bu dil-i vîrânemüz **ma'mûr** kıl
7. Murabba

1. Tecellî-i cemâlüñle dil-i maḥzûmı kılmesrür
2. Ola tâ dest-i luğfuñla gönül vîrânesi **ma'mûr**
48. Gazel

1. Tesellî-i vişâlüñle dil-i nâ-şadı itmesrür
2. Ola tâ dest-i luğfuñla gönül vîrânesi **ma'mûr**
72. Gazel

5. Nâr-ı hecre itme süzân buşikeste-bâlümü
6. Vuşlatuñla ola **ma'mûr** bu dil-ivîrânemüz
84. Gazel

9. Bu şikeste-bâlüme fazluñ ile eyle nazar
10. Va'de-i vaşluñla tâ **ma'mûr** olavîrânemüz
87. Gazel

ma'nâ [20] Kelime, söz, hareket, davranış vb. nin ifâde ettiğî şey, anlatılmak istenen veya onlardan anlaşılın şey, anlam, medlûl, mefhum.

1. Aḥsen-i taḳvîmi inkâr eyleyen şeytân olur
2. Şüret-i şâb-ı kuşbeğ bu **ma'nâya** bürhânolur
1. Nazm

3. Şaķın aldanma cihānuñ ķurı naķş u āline
4. Gel derūnuñ 'āleminde ketb olan **ma'nāya** bak
5. Nazm

17. Burc-ı mes'ūda fenāyī eyledi 'ārifşu'ūd
18. Zāhir oldı levh-i ķalbe **ma'nā**-yī 'ilmü'l-kitāb
14. Gazel

5. Kāmu hāli bozan oldur dūzen ol
6. Niçün 'ākıl bu **ma'nādan** cūdādur
59. Gazel

5. Hārre Mūsā lem'asından cāna irişdi ziyā
6. Zāhir itdi len terānj remzinüñ **ma'nāsını**
278. Gazel

7. Aħsen-i taķvīmüñ 'ārif añladı **ma'nāsını**
8. N'ola mestūr olsa sırrı şüret-i insānile
189. Gazel

9. Kāl ü hāle gelmeyen **mā'nā** olur mı hiç beyān
10. Evvel ü āħirümüz yek-sān ide ol pādīşāh
193. Gazel

3. Aħsen-i taķvīmde bulduķ hilķat-i insānı biz
4. Şüreti koyup bir oldı cismümüz **ma'nā**ile
190. Gazel

3. Egerçi şüretā aşğardur insān
4. Velj **ma'nā** ilinüñ ekberidür
41. Gazel

3. Olur süretde aşğar gerçisinsān
4. Velj **ma'nā** yüzünüñ ekberidür
42. Gazel

13. Eger **ma'nā**-yī Ādem'den şorarsañ
14. Beyān olmaz Fenāyī ol ma'āni
234. Gazel

11. Feth-i muṭlaķ lem'asından eyle cānı neş'e-dār
12. Tā müyesser ola añā **ma'nā**-yī feth-i ķarīb
18. Gazel

5. Nefy ü işbāt maħv olup irgür bisāṭ-ıvuşlata
6. Ketb olına levh-i ķalbe **ma'na**-yī 'ilmü'l-kitāb
24. Gazel

11. İki 'ālem kuyūdından hālāş it ķalb-i 'uşşāķı
12. Koya bu süret ü naķşı bile **ma'nā**-yi insānı
229. Gazel

13. Fenāyī bendeñe ref itħicābı
14. Hāķiķice bile **ma'nā**-yī insānı
287. Gazel

1. Mā 'arefnā sırrı ķünki **ma'nā**-yī 'irfānımiş
2. Mażhar olan işbu sırra nüşħa-i insān imiş
89. Gazel

5. Kuyūd-ı cān ile tenden hālāş olursa ger sırrum
6. Geçüp **ma'nā**-yī kavseyne hāber bile ev ednādan
160. Gazel

9. Nefy ü işbātı 'ubūr eyleye her dem cān u dil
10. Levh-i dile lāyih ola **ma'na**-yī ümmü'l-kitāb
23. Gazel

9. Fehm ider seb'a'l-meşānj sırrını bir noķtadan
10. Levh-i dilde ey Fenāyī **ma'nā**-yī ümmü'l-kitāb
16. Gazel

1. Gönül levhinde naķş olsa kaçan **ma'nā**-yızıkr'ullah
2. İzā şemme rumüzünü 'ayān eyler añā Allah
215. Gazel

ma'ni10] Mānā kelimesinin eski şiirlerde geçen şekli.

17. Emr-i mütü hūkmine itmişdi gerçiiṁtişāl
18. Küllü nefsin **ma'nis**inden zāhiren ķıldıbeyān
1. Tarih

5. İtdi ezber dōrt kitābuñ **ma'nisin** birnoķtadan
6. Hızır-veş oldı mükemmel cümle fenni oldilā
5. Gazel

25. Fenāyī külli yevmin hüve fı şe'n
26. Bu remzüñ **ma'nisini** eyleiz'ān
24. Murabba

9. Fāniden geçüp Fenāyī buldı bir bāķi hayāt
10. 'Add idenler **ma'nide** nefsinı min- ehli'l-ķubūr
65. Gazel

11. Çok durur gerçi zāhiren buzebān
12. Velj **ma'nide** bir Hamānoldı
259. Gazel

13. Aħsen-i taķvīmüñ añla ey Fenāyī **ma'nisin**
14. Āşinā oldı yine ol yār ile bigānemüz
84. Gazel

9. 'Alleme'l-ķur'an'ın añla ey Fenāyī **ma'nisin**
10. Levh-i maħfūzuñ hūrūfın keşf ider tefsirümüz
85. Gazel

7. Vāşıl oldı naĥnu akrebsırrına
8. Ve hü me'aķım **ma'nisin** fehmeyleyen

153. Gazel

7. Emr-i Hakk'ı itmeyen fark kaldı fūrkatdemüdām
8. Āşinādan pes ne **ma'niden** seķer bigāneyi

200. Gazel

5. Ezeldendür bidāyeti cihāna şıġmadıhergiz
6. Bu **ma'nid**endür 'uşşāķuñ mekāmı lā-mekān oldı
239. Gazel

māni' [4] Bir işin yapılmasını önleyen şey, engel.

17. Hāzretünden budur ey şāhib-kerem sendendilek
18. Seyre **māni'** olmaya bu 'arş u ferş ü nühfelek

16. Murabba

1. Cümleñüñ maķsüdi ķünki vuşlat-ı cānān imiş
2. **Māni'** olan arada ancaķ bu cism ü cān imiş
88. Gazel

11. **Māni'** olmaz vaşlına bir kere cān
12. Budur ümıdi ola be-gāh u gāh

207. Gazel

13. Bu Fenāyi faķıre nüheflāk
14. **Māni'** olmaya rāhuma yā Rab

22. Gazel

Manşür [5] "Enel-hak" dediġi için922'de asılarak öldürölen ünlü mutasavvıf.

5. N'ola nüş eylese cām-ı hüviyyet cür'asın Hāllāc
6. Maķabbet dārına ber-dār olan lā-büdd olur**Manşür**

40. Gazel

3. Hārim-i vaķdetüñ n'ola olursa maķremiHāllāc
4. Fenā dārında varımı kılan ifnā olur **Manşür**

48. Gazel

7. Olursa feyż-i aķdesden dil ü cāna n'ola i'tā
8. Maķabbet dārına ber-dār olan lā-büdd olur**Manşür**

72. Gazel

7. Nüş idüp maķbüb elinden cām-ı vaķdet cür'asın
8. Keşf-i rāz itse n'ola **Manşür**-veşber-dārumuz

79. Gazel

5. **Manşür**'a degildür yaluñuz ĥāl-ihüviyyet
6. Şol 'aşık-ı şadıķ ki bu mey-ĥāneyi buldı

244. Gazel

manşür [1] Allah'ın yardımıyla üstüngelen.

9. Ka'be-i nūr-ı cemālün mürdesi virdeşafā
10. Nuşret-i fetĥ-i mübından bizi **manşüre**yledi

243. Gazel

Mantıķu't-tayr [4] Feridüddin Attar'ın ünlü mesnevisi; kuş dili.

3. **Mantıķu't-tayr** ey Fenāyi hemķü 'Atţār ile gör
4. Nice görür küh-ı kāfa varmayan 'anķāsını

2. Kıt'a

9. Hemķü 'Atţār ey Fenāyi **mantıķu't-tayr** bilmeyen
10. Kāf 'a varup görmek ister ol bezm-i' anķāmuzı

238. Gazel

13. **Mantıķu't-tayr** ey Fenāyi nokta-ı bādanĥaber
14. Niķe görür küh-ı kāfa varmayan 'anķāsını

278. Gazel

9. **Mantıķu't-tayr** oldı ehl-i vaķdete ĥāl ü ĥaţuñ
10. Hemķü 'Atţār tercümān itmek dilersüñ eygöñül

115. Gazel

manzar [6] Nazar edilen, bakılan, göröinen yer; göröñüş.

7. Maķrem olan esrāruña irişdi zevķ-ivaşluña
8. **Manzar** olup dıdāruña buldı merāmın bı-ĥisāb

27. Gazel

1. Şıfātuñ 'ayn-ı zātuñ **manzarı**dur
2. Ķamu eşyā bu sırruñ mażĥarıdur

41. Gazel

11. N'ola bu 'ayn-ı dil olsanażar-bāz
12. Ki manzürü cemālün **manzarı**dur

41. Gazel

1. Şıfātuñ 'ayn-ı zātuñ **manzarı**dur
2. Ķamu eşyā bu sırruñ mażĥarıdur

42. Gazel

13. Fenāyi bendeñi irgürmerāma
14. Ola **manzar** cenāb-ĥāzretüñe

219. Gazel

15. Fenāyi'ye 'ināyetle nazar kııl
16. Ola tā **manzar**-ı zātuñamazĥar

49. Gazel

manzûr [3] Bakılan, gözde olan, beğenilen.

11. N'ola bu 'ayn-ı dil olsanaazar-bâz
12. Ki **manzûrî** cemâlûñ manzarıdur
41. Gazel

5. Yañağı gül gibi güldi ferahdan gonçenüñgerçi
6. Yine gül oldu **manzûrî** çemende bülbül-izâruñ
103. Gazel

13. Luţf ile eyle Fenâyi'ye nazar
14. Vâhid ola tâ nazar zâhir ü **manzûr**
78. Gazel

mâr [1] Yılan.

1. Âşiyânında yatarsa ğaflet ile murğ-ıcân
2. Şarmaşup bir gün çıkar **mâr**-ı ecel virmezemân
181. Gazel

ma'rifet [1] Bilgi, ilim;varlıkların hakikatini ve ilâhî sırları tefekkür, keşif ve ilham yoluyla kavrama, gerçeği bilme, irfan.

7. Halk idüp tevhid dürrin **ma'rifet** bahrinde Hâk
8. Kıldı 'unşurda vücûduñ aña mahzen çünşadef
91. Gazel

marjî [1] Hasta.

13. **Marjî** olanları ırgürdevâya
14. Bulup şîhât ki hamd ide Hüdâ'ya
31. Murabba

mâ-sebak [1] Geçmiş, daha önce olmuş olan (şey).

9. Kıl habîbüñ hürmetine bu Fenâyi'ye 'atâ
10. Zâhir ola levh-i dilde ketb olınan **mâ-sebak**
100. Gazel

mâ-sivâ [19] 1. Bir şeyin dışında kalan ve ondan başka olan her şey. 2. (Mâsivallah sözünden kısaltılarak) Allah'ın zâtı dışındaki bütün varlıklar. 3. tasavvuf. İnsanı Allah'tan uzaklaştıran her şey.

19. **Mâ-sivâdan** kılmış idi evc-i a'lâya 'urüc
20. Görinürdi şüretâ cismi cihân içrehemân
1. Tarih

5. Ref' ola dilden her hevâ
6. Gide nazardan**mâ-sivâ**
13. Murabba

27. Gitsün nazardan**mâ-sivâ**
28. Eyle bize luţf ukerem
19. Murabba

17. İrelden câna büy-iyâr
18. Görinür **mâ-sivâ** ağıyâr
18. Murabba

3. **Mâ-sivâ** hübbına meftûn eyleme
4. Dâ'imâ luţfuñla mesrûr it bizi
42. Murabba

13. **Mâ-sivâdan** ey Fenâyi yum gözüñ
14. Rûh-ı quds it hem-civâruñ ey gönül
122. Gazel

5. Geç fenâdan beğâya kıl nazarı
6. **Mâ-sivâ** resmini hebâeyle
209. Gazel

11. Şühüd-ı zât-ı pākūñdür çü maqsūd
12. Arada n'eyler anuñ **mâ-sivâsı**
226. Gazel

1. Cümle mevcûdât lisân-ı hâl ile eyler midâ
2. **Mâ-sivâdan** yok vefâ Mevlâ'ya idüñ ilticâ
28. Matla

1. Ey kemâl-i kudretüñde iki 'âlem birhayâl
2. Künhi vaşfuña irişmek **mâ-sivâ** emr-imuñhâl
50. Matla

7. **Mâ-sivâ** kaydından âzâd olalar
8. Sen 'inâyet it meded yâ Rabbenâ
32. Murabba

5. **Mâ-sivâ** kaydından iţlâk it bizi
6. Ref' ola dilden izâfât u kuyüd
33. Gazel

9. **Mâ-sivâ** kaydından it cânım hâlâş
10. Tâ ki pâ-bend olmaya dehr-ideniñ
282. Gazel

9. **Mâ-sivâ** kaydından it cânım hâlâş
10. İki 'âlemde bula bâkîna'ım
127. Gazel

5. **Mâ-sivâ** kaydından eyle mahz-ı luţfuñla hâlâş
6. Taht-ı teşhîrûñdedür hep küllü mâ kâneyekün
171. Gazel

9. Zenb ü taşşîrümüzi rahmeti ide sâlib
10. **Mâ-sivâ**resmi ola dîde-i dildengâ'ib
40. Murabba

13. **Mâ-sivâ** resmini ey dil kılhebâ
14. Âşiyân-ı qudse eyle himmetüñ
110. Gazel

7. **Mâ-sivâ** şavmını kıl câna 'atâ
8. Tâ nümâyân ola kâdr-i kudretüñ
110. Gazel

5. Kuyūd-ı cism ü cāndan olan t̄lāk
6. İrer mi **mā-sivādan** şe'nineşeyn
146. Gazel

maşūn [2] Korunmuş, muhâfaza edilmiş, mahfuz, emin.

3. **Maşūn** eyleye Mevlā herhaṭardan
4. İde dā'im maḳāmında ikāmet
6. Tarih
9. Haşin-i hışn-ı zikre dāhîlolan
10. Dū 'ālem havf u hūznünden **maşūndur**
52. Gazel

mātem-zede [1] Yashı, felâkete uğramış.

11. Fevti için oldılar halk-ı cihān **mātem-zede**
12. Olmuş idi çün vücūdi bā'is-i emn ü emān
1. Tarih

maṭla' [8] Doğuş yeri, doğacak yer.

13. **Maṭla'**ından ṭālî' olaāfitāb
14. İrişe bî-vāşita cāna hiṭāb
12. Murabba
1. Ḥarre Mūsā lem'asından irdi çün sırrahiṭāb
2. Ṭālî' oldı **maṭla'**ından cāna nūr-iāfitāb
23. Gazel
1. Aç cemālūn perdesin 'uşşāka ref' olaḥicāb
2. Zāhir ola **maṭla'**ından tā ki nūr-iāfitāb
24. Gazel
1. Aç cemālūn perdesin ref' ola 'uşşākaḥicāb
2. Ṭālî' ola **maṭla'**-ı feyz-i ezeldenāfitāb
15. Gazel
1. **Maṭla'**-ı feyz-i ezelden ṭālî' oldıāfitāb
2. Leyl-i fūrkat zā'il oldı ḳalmadı dilde ḥicāb
16. Gazel
1. **Maṭla'**-ı feyz-i ezelden ṭoğdı nūr-iāfitāb
2. Zā'il oldı aradan ḥāk ile nār ü bād u āb
17. Gazel
7. **Maṭla'**-ı feyz-i ezelden ṭālî' olaāfitāb
8. Leyl-i fūrkat zā'il olup bir ola şām u seḫer
62. Gazel
9. **Maṭla'**-ı nūr-ı Hüdā'sın mazhar-ı faẓl-iilāh
10. N'ola luṭfuñla olursaḳ dāhîl-i beyt-iḫarem
134. Gazel

maṭlab [10] İstenilen, talep edilen şey, istek, meram.

3. İreler tā **maṭlab**naḳullaruñ
4. Sen 'ināyet it meded yā Rabbenā
32. Murabba

11. Rüy-ı baḫtın bedr idüp burc-ı şerefdedā'imā
12. Geçdi ednādan bulanlar **maṭlab**uñ a'lāsını
278. Gazel

5. Geçüp cisr-i mecāziden ḥaḳıķi **maṭlaba** 'azmit
6. Bu zıll-ı zā'ile baḳma me'al ile vefāsı yok
95. Gazel

7. İki 'ālem kuyūdından ḫalāş ol
8. Bula **maṭlabımı** dirseñ dil ü cān
175. Gazel

7. Ḥaḳıķi **maṭlaba** dil itdi pervāz
8. Mecāza baḳmayup gördi vegeçdi
256. Gazel

3. İreler tā **maṭlab**-ı a'lāya cümleṭālîbîn
4. Her murādı sen virirsin yā mucîbe's-sā'ilîn
1. Murabba

3. Terk idüp ednāyı gel a'lāyair
4. Geç sivādan **maṭlab**-ı a'lāya ir
10. Murabba

7. Maḫv idüp zenb-i vücūdi bul beḳā
8. Geç sivādan **maṭlab**-ı a'lāya ir
10. Murabba

23. Vāşıl-ı sırr-ı ḥaḳıķat olbegüm
24. Geç sivādan **maṭlab**-ı a'lāya ir
10. Murabba

27. Eyledünse men 'aref sırrınıgüş
28. Geç sivādan **maṭlab**-ı a'lāya ir
10. Murabba

maṭlūb [6] Talep olunan, istenilen şey, maksut.

21. Ref' ola çünki 'ayndanperde
22. Göre **maṭlūbımı** baḫr überde
21. Murabba

15. Ṭālîbūn **maṭlūbı** sensin bî-gümān
16. N'eylesünler bu cihānsulṭānlıgın
41. Murabba

9. Ol hümā himmet Fenāyı eyle **maṭlūba** 'urüc
10. Arzū-yı cennet itmez şol ki dil-dārın görür
68. Gazel

3. Şiddet-i fūrkatde çekdiyse hezār derd übelā
4. İrgürüp **maṭlūba** āḫir vāşıl-ı yāreyledün
102. Gazel

9. Ger bu yolda faẓl-ı ḥaḳ olsa Fenāyı'yerefiḳ
10. Ayrılıḳdan ḳurtulup irerdi **maṭlūba** herān
161. Gazel

11. Güzer eyle göñül arz u semâdan
12. İre **mağlûbına** bu cism ilecân
170. Gazel

māverā [2] 1. Bir şeyin ötesinde, arkasında, gerisinde bulunan yer, zaman vb. , öte; görülen âlemin ötesi.

11. Bu kevnüñ geçdüñ ise **māverāsın**
12. Sürersin sırr-ı ev ednâşafāsın
183. Gazel

13. Görürsin sırr-ı eşyâyıkemâhî
14. Güzer it ey Fenâyi **māverāsın**
183. Gazel

māzāğa'l-başar [1] "Gözü kaymadı ve sınırı aşmadı. " (Necm Suresi,53/17) ayetinden iktibastır.

11. Kâlbi anuñ görmedi gaflet hiçâbın birnefes
12. Anuñ için didi Hâk hakkında **māzāğa'l-başar**
1. Kaside

mazhar [42] Bir şeyin görünür duruma geldiği, görüldüğü, açığa çıktığı, zâhir olduğu yer veya kimse, tecellî yeri; ulaşan, erişen, nâil olan.

61. Cümleten evlâd u aşhâb ne var ise tâbî'in
62. **Mazhar** olup luţfuña kılduñ 'inâyetle nazar
1. Kaside

17. Şühûd-ı zâtuñi eyle müyesser
18. Kemâlâtuña şânım ola **mazhar**
9. Murabba

1. Hüdâyâ **mazhar** it nür-ıcemâle
2. 'inâyet eyle sulţânım meded it
9. Murabba

9. Zâhir ü bâtın Fenâyi bendeñe eyle nazar
10. Oldı **mazhar** tâ cemâlün nûrına ol bî-ñicâb
17. Gazel

1. Şifâtuñ 'ayn-ı zâtuñ manzarıdır
2. Kâmu eşyâ bu sırruñ **mazharıdır**
41. Gazel

1. Şifâtuñ 'ayn-ı zâtuñ manzarıdır
2. Kâmu eşyâ bu sırruñ **mazharıdır**
42. Gazel

1. Budur senden recâ ey Rabb-iekber
2. Kemâlâtuña şe'nüm ola **mazhar**
75. Gazel

15. Şems-i zâtuñ zerresinden kıl Fenâyi'yenazar
16. Ola bir enzâra **mazhar** hadd ü pâyân olmasun
150. Gazel

3. Cemâlün nûri ey mağbûb ne **mazhar**dur ki'âlemde
4. Cemî'-i şey'de ol nûruñ tecellîsi hüveydâdur
38. Gazel

1. Mâ 'arefnâ sırrı çünki ma'nâ-yı 'irfânimiş
2. **Mazhar** olan işbu sırna nüshâ-i insân imiş
89. Gazel

15. Fenâyi'ye 'inâyetle nazar kıl
16. Ola tâ manzar-ı zâtuñ**mazhar**
49. Gazel

9. **Mazhar** eyle eczî'ü bih sırrına
10. İde mesrûr bizi 'id-ı rü'yetün
110. Gazel

9. Hüdâyâ zâtuñ envârın Fenâyi'den nihân itme
10. Ola **mazhar** kemâlâta ol evşâf-ı kemâliden
168. Gazel

13. Şûret ü ma'nâ Fenâyi luţfumar
14. Ola **mazhar** luţfuña zâhir nihân
169. Gazel

3. Ola eş-şavmu li envârına sâlik **mazhar**
4. Gicemüz kadre irüp rüzumuz a'yâdeyle
185. Gazel

13. Esâsı yoğ iken arz u semânuñ
14. Fenâyi **mazhar** idi ol cemâle
187. Gazel

3. Tecellîsine kılup anı**mazhar**
4. Götürür bu cihândan kâr u bârı
235. Gazel

5. Olalum hâsibü emrine **mazhar**
6. İki 'âlemde gösterme hisâbı
268. Gazel

7. Zâtına Hüdâ **mazhar** idüp eyledi ta'zîm
8. Kûfven ehadûñ sırrı âyâ nice bulundi
269. Gazel

5. Bir avuç hâk iken eyledün insân
6. Yine sen **mazhar** eylerahmetüne
213. Gazel

7. Küntü sem'a remzinün nûrına **mazhar** itbizi
8. İstimâ' ide kelâmuñ harfsiz şavtsız kulağ
97. Gazel

1. Hâriğ itme bizi nâr-ıcelâle
2. Kerem kıl **mazhar** it nür-ıcemâle
195. Gazel

5. 'Arûs-ı ma'na ref' itsünhicâbı
6. Efendi **mazhar** it nür-ıcemâle
201. Gazel

7. N'ola **mazhar** olsa sırr-ı lî me'allâhremzine
8. Şol haqîkat ehlinüñ ki nâzırı Raḥmân olur
54. Gazel

13. Nür-ı zâtuñ lem'asından kıl Fenâyi'ye'aṭâ
14. **Mazhar** ola tâ tecellî nûrına fevka'l-ḥuşûl
121. Gazel

5. Kemâl-i zât-ı pâke yok nihâyet
6. Kemâlâtuña **mazhar** ola şânım
140. Gazel

11. Ubeytü sırrına **mazhar** olan cân
12. Alur yuṭ'imü yeskiden ğidâsın
149. Gazel

11. **Mazhar** olmak diler iseñ len terânî sırrına
12. Diyegör tübtü ileyke hemçü Müsâ-yı kelîm
139. Gazel

9. Fenâyi bendeñi irgürmerâma
10. Kıl anı **mazhar**-ı 'ayn-ı'inâyet
29. Gazel

5. **Mazhar**-ı câmi' benem Ḥaqq'ıñ şifât uzâtına
6. Menşe' olan 'âleme 'aqs-i vücûdum oldıbil
120. Gazel

1. Her bâr dâver-i aşḥâb-ı şafâol
2. Lutuf itmek ile **mazhar**-ı elṭâf-ı Hudâol
24. Matla

1. Bu fânî mülke mağrûr olma ey yâr
2. Olagör **mazhar**-ı envâr-ıdidâr
70. Gazel

3. **Mazhar**-ı esrâr-ı Allah itbizi
4. Luṭf u iḥsân ıssı Raḥmân'um meded
14. Murabba

1. **Mazhar**-ı esrâr-ı esmâ itdi cānāncānumuz
2. Gerçi 'unşürdan mürekkebe eylemişâb-dānumuz
80. Gazel

3. **Mazhar**-ı esrâr-ı 'irfāneyleye
4. Cān u dil derdine dermāneyleye
1. Tuyuğ

9. Maṭla'-ı nür-ı Hüdâ'sın **mazhar**-ı fazl-ıilâh
10. N'ola luṭfuñla olursaḡ dâḥil-i beyt-iḥarem
134. Gazel

3. **Mazhar**-ı haq olduğıçün cümle eşyâser-te-ser
4. Ol vecihden 'ârif olan gördi her şey'dekemâl
118. Gazel

7. Rabbi zidñî lem'asından neş'e-dâr it cānumuz
8. İki 'âlemde olalum **mazhar**-ı hel min-mezîd
34. Gazel

25. Eger müşkil eger âsân
26. Olagör **mazhar**-ıiḥsân
26. Murabba

7. Olalum **mazhar**-ı nür-ıhidâyet
8. Kerem luṭf u 'inâyet sendenolur
3. Murabba

13. Fenâyi bendeñi kıl **mazhar**-ıızât
14. Dü 'âlemde yeter aña bu 'izzet
31. Gazel

3. İt vücûduñ mülkine 'ayn-ı haqîkatle nazâr
4. **Mazhar**-ı zât u şifâtı göresin anda'ayân
161. Gazel

me'al [5] Mana, kavram, mefhum.

9. Bu şüret-i ma'nîñüñ fehmi itdi **me'âlin** herkim
10. Olup özine vâkıf bildi nelerüz cānâ
2. Gazel

3. Eṭyebi **me'âlinde** ifrâz eyledi
4. Kıla maḡbûl anı rabbü'l- 'âlemîñ
4. Tarih

9. Sırr-ı tevḥîdden olursa ger Fenâyi'yesu'âl
10. Nefy ü işbâtuñ **me'âli** neş'e-i illâdadur
43. Gazel

5. Geçüp cisr-i mecâziden haqîkî maṭlaba 'azmit
6. Bu zıll-ı zâ'ile bakma **me'âl** ile vefâsı yok
95. Gazel

9. Güzer eyle qadîmî âşiyâna
10. Neden geldüñ nedür fikr itme'**âlüñ**
109. Gazel

mebde [3] 1. Başlangıç, başlama, zuhûra gelme sebebi; yaratılıştan önce Allah'tan başka hiçbir varlığın mevcut olmadığı âlem.

7. Yed-i kudretle a'dâ olamaḡhür
8. Bi-haqq-ı **mebde**-i kân-ı risâlet
6. Tarih

11. **Mebde** üçdür bu maḡamâta hemân
12. Kılalum ḡamd ü şenâ Mevlâ'ya
21. Murabba

13. Bulurşa şems-i zâtuñdan Fenâyi' n'ola niṡzerre
14. Kamuya **mebde** ü menşe Hüdâyi'den du'âdur hep
20. Gazel

mecâz [1] Gerçek olmadığı halde bir gerçeğe işaret eden ve gerçemiş gibigörünenoluş, gerçeğin zıddı.

7. Haqîkî maṭlaba dil itdi pervâz
8. **Mecâza** bakmayup gördi vegeçdi
256. Gazel

mecâzi [3] Mecazla ilgili olan, asıl anlamında kullanılmayan, gerçek olmadığı halde gerçekle arasında benzerlik veya daha başka bir ilgi bulunan.

5. Mecâzi gülde bulmayup haқиқat
6. Қаdımı gүлşene kıldı 'azîmet
46. Murabba

9. Geç **mecâziden** Fenâyi bul haқиқat sırrını
10. Şâbitü'l-aқdâm olup hıfz eyledük ikrârumuz
79. Gazel

7. **Mecâzi** mevce bakmayup bulalum aşl-ı deryâyı
8. Görem âyiine-i dilden haқиқat üzreesyâyı
286. Gazel

meccânen [3] Bedava, parasız, ücretsizolarak.

1. Bizi **meccânen** itdün yâ Rab insân
2. Yine her müşkili sen eyleâsân
170. Gazel

11. 'Ademden eyledün **meccânen** içâd
12. İrişdür yine sırr-ıvahdetüne
219. Gazel

3. Kamu maہlûka **meccânen** vücûdı eyleyüp in'âm
4. Cedîden mürde dillere hayât eyledierzânî
251. Gazel

meclâ [2] Bir şeyin açığa çıkarıldığı veya açıkça görüldüğü yer, zuhur ve tecellî yeri, tecellîgâh.

13. Cümle vücûd-ı mümkinât
14. **Meclâ**-yı esmâ vü şifât
13. Murabba
- Mısra:14 Kelime Sıra:

13. Cümle vücûd-ı mümkinât
14. **Meclâ**-yı esmâ vü şifât
19. Murabba

meclis-i ney [1] Ney çalınan meclis, toplantı.

17. 'Âbid firâr iderse **meclis-i neyden** 'acebmidür
18. Bî-derd olan kulûba irişür kederzi-ney
252. Gazel

mecma' [1] Kavuşma, birleşme yeri, kavuşma noktası.

5. Kùltü târihan li hazâ'l-ma'bed
6. **Mecma'**un li'l-müslimüne'l-müttekîn
4. Tarih

mecma'u'l- bahreyn [1] Kur'an'a göre Mûsâ ile Hızır'ın buluştuğu yerin adı. "İki denizin birleştiği yer" anlamındaki bu ifade Kur'an-ı Kerîm'de Hz. Mûsâ ile ilgili bir kıssa sebebiyle yer almaktadır.

3. **Mecma'u'l- bahreyn**denirdi cism ile câna'atâ
4. Zâhir oldı nükte-i Hızır ile Mûsâ'dan garaž
90. Gazel

Mecnûn [2] Leyla ve Mecnun anlatısının erkek kahramanı, Kays.

5. Derde düşendür bilenler ehl-i derdünhâlini
6. Gör niçe 'ârifleri **Mecnûn** ider Leylâ-yı'ışk
92. Gazel

1. Âvâre gönül neyleyeyüm derdüneyandı
2. **Mecnûn** gibi her gördüğünü Leylâşandı
269. Gazel

Mecnûn-şifât [2] Mecnun misali.

3. Leyli-i zülfün dili **Mecnûn-şifât** itdi esir
4. Düşdi vaşluñ kaydına gör derdiniğvânenün
107. Gazel

7. Gönlümi Leylâ-yı zülfün bend idüp **Mecnûn-şifât**
8. Bu vücûdum kühümü kesmekde Ferhâdeyledün
108. Gazel

meded [40] 1. Yardım, imdat, nusret; yardım et, imdat eyle, yetiş.

1. Tecellî-i cemâlün kılmüyesser
2. **Meded** senden **meded** yâ Hayy u Kayyüm
6. Murabba

3. Degil bir kerre iôsân it mükerrer
4. **Meded** senden **meded** yâ Óayy u Úayyüm
6. Murabba

7. Kemâl-i cýduña you óadd u àâyet
8. **Meded** senden **meded** yâ Óayy u Úayyüm
6. Murabba

11. Óalââ eyle úuyüd-ı Ab u gilden
12. **Meded** senden **meded** yâ Óayy u Úayyüm
6. Murabba

15. 'Aüâ eyle bize nýr-ı üühýd
16. **Meded** senden **meded** yâ Óayy u Úayyüm
6. Murabba

19. Görem öerrede nýr-ı ÁfitÁb
20. **Meded** senden **meded** yâ Óayy u Úayyüm
6. Murabba

23. Yine Óaú'dan olur úullara íósÀn

24. **Meded** senden **meded** yÀ Óayy u Úayyým

6. Murabba

27. Fenayi úuluñuñ sensin penÀhı

28. **Meded** senden **meded** yÀ Óayy u Úayyým

6. Murabba

1. Fürkatüñ odına yaqma qullaruñ

2. Luţf u ihsân ıssı sulţānum **meded**

7. Murabba

7. Rü'yetüñle dā'imā mesrūr kııl

8. Luţf u ihsân ıssı sulţānum **meded**

7. Murabba

15. Ğarq ola esrārına cān u dili

16. Luţf u ihsân ıssı sulţānum **meded**

7. Murabba

19. Dār-ı ğurbetde bizi itmeġarib

20. Luţf u ihsân ıssı sulţānum **meded**

7. Murabba

23. Saña ma'lūmdur efendi cümle hāl

24. Luţf u ihsân ıssı sulţānum **meded**

7. Murabba

27. Eyle luţfuñı Fenāyi'ye her ān

28. 'Afv u ġufrān ıssı sulţānum **meded**

7. Murabba

7. Dil ü cān mürdesini eyleihyā

8. 'ināyet eyle sulţānum **meded** it

9. Murabba

1. Nūr-ı illā'llāha āġāh itbizi

2. Luţf u ihsân ıssı Raḡmān'um **meded**

14. Murabba

3. Maḡhar-ı esrār-ı Allah itbizi

4. Luţf u ihsân ıssı Raḡmān'um **meded**

14. Murabba

11. Ğuş-ı cāna irişe Haq'dan nidā

12. Luţf u ihsân ıssı Raḡmān'um **meded**

14. Murabba

15. Sen 'ināyet eyle yā Ḥayy u Qadım

16. Luţf u ihsân ıssı Raḡmān'um **meded**

14. Murabba

19. Nūr-ı zātuñ dıdeden itmenihān

20. Luţf u ihsân ıssı Raḡmān'um **meded**

14. Murabba

23. Fenāyi quluña kııl luţf u ihsân

24. Luţf u ihsân ıssı Raḡmān'um **meded**

14. Murabba

27. Saña toġrı vara yā Rabbi ʔariq

28. Luţf u ihsân ıssı Raḡmān'um **meded**

14. Murabba

1. Kerim Mevlā işümüz eyle āsān

2. **Meded** senden eyā sulţān u Sübhān

17. Murabba

7. Senüñledür saña yā Rab liyāqat

8. **Meded** senden eyā sulţān u Sübhān

17. Murabba

11. Keremdür umulan kân-ikeremden

12. **Meded** senden eyā sulţān u Sübhān

17. Murabba

3. Şühüd-ı nūr-ı pāküñ eyleihsân

4. Kerem senden **meded** luţf ıssıRaḡmān

25. Murabba

13. İtme қаpuñdan bizi luţf eyle red

14. Ola ki senden ire cān**meded**

30. Murabba

7. Bi-küllü maḡv ola benlik aradan

8. **Meded** senden 'ināyet eyle Mevlā

31. Murabba

1. Açı vir 'uşşāka vaḡdet yolların

2. Sen 'ināyet it **meded** yā Rabbenā

32. Murabba

3. İreler tā maḡlabınaqullaruñ

4. Sen 'ināyet it **meded** yā Rabbenā

32. Murabba

7. Mā-sivā qaydıñdan āzād olalar

8. Sen 'ināyet it **meded** yā Rabbenā

32. Murabba

11. Kııl müyesser zāt-ı pāke vuşlatı

12. Sen 'ināyet it **meded** yā Rabbenā

32. Murabba

15. Bezm-i yāre hem-dem eyle hernefes

16. Sen 'ināyet it **meded** yā Rabbenā

32. Murabba

19. Bu durur sözi Fenāyi'nüñ hemān

20. Sen 'ināyet it **meded** yā Rabbenā

32. Murabba

7. ʔavāf eyleye dil beyt-i ḡarāmuñ

8. **Meded** ey luṭf-ı bî-ḥad pâdişâhum
33. Murabba

11. Bizi ḳıl sırr-ı pinhânuḥavâḳıf
12. **Meded** ey luṭf-ı bî-ḥad pâdişâhum
33. Murabba
15. Devâm üzre naşib it sañaünsi
16. **Meded** ey luṭf-ı bî-ḥad pâdişâhum
33. Murabba

19. Dil-i maḥzûnı ola şâd uḥurrem
20. **Meded** ey luṭf-ı bî-ḥad pâdişâhum
33. Murabba

17. Eyle her demde Fenâyi'ye **meded**
18. Rû'yetüñ bâbını aña ḳılma sed
41. Murabba

9. Fenâyi'yi ḥalâş it her elemden
10. **Meded** ey pâdişâhlar pâdişâhum
137. Gazel

meded-cüy [1] Yardım arayan, yardımisteyen.

3. **Meded-cüy** olmasa 'âlem eger bu eşki silmeden
4. Göl eylerdi felek gibi dem-â-dem heftderyâyı
265. Gazel

medîne [1] Şehir.

51. Didi vaşında anuñ pes 'âlimü'l- esrâr olan
52. Ben **medîne** olmışam 'ilme 'Alî'dür aña der
1. Kaside

mefhûm [6] Bir sözün veya kelimenin taşıdığı, ifâde ettiği mânâ, anlam, kavram.

3. İki 'âlem ḥalḳınıñ **mefhûmı** vuşlatdur hemân
4. Emr-i kâne kün fekān ḥükmi ne in ü ânimiş
89. Gazel

9. Küllü şey'in hâlikün **mefhûmna** buldı vuşul
10. Cennet-i ḥüsnüñ nümâyân eyledi me'vâsını
278. Gazel

9. Zâhir oldı cânına mefhûm-ı emr-ifesteḳım
10. Eyledi çün nür-ı pāk-i muştafâ'yaiktidâ
5. Gazel

3. Mâ vesa'nı nüktesinden cāna irişdi 'aṭâ
4. Bildi anı kim nedür mefhûm-ı emr-i künfeḳân
166. Gazel

13. İki 'âlemde Fenâyi bendeñe eyle nazar
14. Bu imiş maḳşûd olan **mefhûm-ı** emr-i künfe-kân
181. Gazel

3. Rüyeyt nür-ı cemâlet çünmurâd

4. Ez-heme **mefhûm-ı** emr-ikünfeḳân
172. Gazel

mefṭûḥ [3] Açılmış, açık; ele geçirilmiş, zaptolunmuş, fethedilmiş.

9. Dü 'âlem devletiyle ola mesrûr
10. Aña **mefṭûḥ** olup bâb-ı 'adâlet
6. Tarih

7. Ve emme's-sâ'ile bâbın 'ibâdına iden**mefṭûḥ**
8. Kef-i cûd ile mümkün mi ḳıla ḳullarını maḳḥûr
40. Gazel

3. Ve emmâ's-sâ'ile bâbı dil ü cāna ol**mefṭûḥ**
4. Yüzümüz sürüyü geldük ḳapuña eyleme menḥûr
72. Gazel

mefṭûn [1] Âşık, vurulmuş, mübtelâ.

3. Mâ-sivâ ḥubbına **mefṭûn** eyleme
4. Dâ'imâ luṭfuñla mesrûr it bizi
42. Murabba

meger [5] Aslında, oysa ki.

5. Saña varmağa yoḳ bizde liyâḳat
6. **Meger** ola cenâbuñdan 'inâyet
6. Murabba

3. 'Aḳıl irmez anuñ ḥikmetlerine
4. **Meger** ol kim Ḥaḳ ile âşinâdur
59. Gazel

3. Devâsın bulmadum hergiz buderdüñ
4. **Meger** kendümi ḳılam pârepâre
203. Gazel

9. Gerçi isti'dâd ile kimse aña yol bulmadı
10. İde **meger** fazlına muḥṭaş anı Rabbü'l- enâm
135. Gazel

3. Bir avuç ḥâke mümkün mi vişâli bezmine irmek
4. **Meger** bir luṭf ire cāna cenâb-ı Rabb-ia'lâdan
160. Gazel

meger kim [1] Meğer ki, oysa ki.

1. Yanar pervâne-veş cānum cemâlün şem'itâbından
2. **Meger kim** ṭal'atün şemsi 'ayân oldı niḳâbından
165. Gazel

meh [2] Ay.

15. 'Urûc eylerdi **meh** gibi Fenâyi burc-imes'ûda

16. Olursa şems-i zātuından aña yek zerreerzāni
229. Gazel

21. 'Urūc eyledi **meh** gibi burūc-ı evc-i mes'ūda
22. Şühūd iden semā'-ı dilde ol mihr-idıraḥşāni
251. Gazel

meh-i tābān [1] Parlak ay.

1. Döndi bu cismüm hilāle ol **meh-i tābān** için
2. Geçdi dil cān u cihāndan soḥbet-i cānān için

mehcūr [2] Uzaklaşmış, uzakta kalmış, ayrı düşmüş;
birakılmış, unutulmuş, terk edilmiş, metruk.

3. Niçe bir nār-ı hicrānuñ dil ü cāni idesüzān
4. Bizi bezm-i vişālūñden kerem it eylemem**mehcūr**
40. Gazel

13. Fenāyī'yi kapuñdan kıлма **mehcūr**

14. Kemāl-i fazluñdur i'timādı

285. Gazel

meh-rū [1] Ay yüzlü.

3. Kaḅı burcın aḥterisni bilsen ey **meh-rūseni**
4. Menzilūñ 'ālī hezārān kevkeb-iseyyāreden
144. Gazel

meh-veş [1] Ay gibi.

5. Vücūdi 'āşıkuñ **meh-veş** karīb oldukça maḥv olur
6. Niçe seyr eyleye bu dil o şems-i 'ālem-ārāyı
265. Gazel

mekān [9] Durulan, oturlan yer, ev, mesken, ikāmetgāh.

31. Rūḥ-ı qudsiydi Hūdāyī tarḥ-ı kevineyn eyledi
32. Cevher-i ferd oldı kıldı lā-mekān ilin**mekān**
1. Tarih

13. Kān-ı gevherdür Fenāyī bu göñülkāşānesi
14. Anı ol kāna **mekān** itmek dilersūñ ey göñül
115. Gazel

1. Ketb idicek kāna **mekān** levḥ-i maḥfūza kalem
2. Kenz-i maḥfīden zuhūra geldi eşyālā-cerem
134. Gazel

1. Diyār-ı ḡurbete düşdüm cüdā oldum**mekānumdan**
2. Nişānum bī-nişān oldı eşer ḳalmadı varumdan
180. Gazel

7. Lā-mekān mülki hümāsı şaydına şeh-bāz-ı dil
8. Rūḥ-ı qudsilerle kıldı lā-mekān ilin **mekān**
166. Gazel

9. Zamān ile **mekāndan** 'ālī şāni
10. Anı sa'y eyle gör sende bulasın
183. Gazel

5. Ezeldendür bidāyeti cihāna şıḡmadıhergiz
6. Bu ma'nīdendür 'uşşākuñ **mekānı** lā-mekān oldı
239. Gazel

9. Senūñ zāt-ı kerīmūni Fenāyī niçe vaşf itsün
10. Ki kāne lā-mekān mülki saña ḳünki **mekān** oldı
245. Gazel

1. Ḳünki şānuñ ki bī-nişānoldı
2. Lā-mekān saña pes **mekān** oldı
259. Gazel

mekşūf [2] Keşfolunmuş, meydana çıkarılmış. .

3. Ki tā **mekşūf** ola sırr-ıḥāḳāyık
4. 'İnāyet eyle sulṭānum meded it
23. Murabba

3. Olurdu lı me'allāh sırrı**mekşūf**
4. Nazar olursa ger sırr-ıḥāḳıbden
148. Gazel

mekteb [4] 1. Herhangi bir derecede öğrenim görecek olanların toplu olarak devam ettikleri öğretim kurumu, okul.

1. Min- ledünnā **mekteb**inden ey dil alduñsa sebaḳ
2. Vaḥdet-i zātiyyeyi işbāt ider gör hervaraḳ
100. Gazel

9. Min-ledünnā **mekteb**inden ey Fenāyī al sebaḳ
10. 'Arifūñ bir ānma olmaz bahā iki cihān
142. Gazel

1. **Mekteb**-i 'irfāndan ey dil almaḳ isterseñ sebaḳ
2. Varuñı pervāne gibi şem'-i ḥüsn-i yāreyāḳ
5. Nazm

11. Almaḡa eṭfāl-ı ervāḥ noḳta-ı bādan sebaḳ
12. Bil ki **mekteb**-ḥāne oldı ḳarḥ-ı mīnādan ḡaraż
90. Gazel

melaḥat [1] Güzellik.

1. **Melaḥat** mülkinūñ sensin emiri
2. Kemend-i zülfünüñ oldum eşiri
261. Gazel

melā'ik [2] Melekler.

1. Okıyan 'ilm-i ledünni görmedi aḡ uḳara
2. Ḳün **melā'ik** her nefesde didi lā-'ilmelenā
5. Gazel

3. Ḳün **melā'ik** dir ise her demde lā 'ilme lenā
4. Ğayr-ı mā 'allemtenāyı fehmi iden dānāyığör
39. Gazel

melāl [2] Hüziün, keder.

13. İrdi 'ârif Fenâyîmenziline
14. Çeker 'âbid hemîşe âh u **melâl**
117. Gazel

1. Firâkuñ şaldı bâlûmi **melâle**
2. Kebâba döndi bağrum hem çü lâle
187. Gazel

melâmet [5] Azarlama, kınama, yerme, ayıplama, serzeniş. [tas.] Giyim kuşam, zikir, âyin gibi yerleşmiş âdet ve törenlere önem vermeyip nefsi devamlı yermeyi, kınamayı, böylece halkın iltifâtından uzaklaşarak Hakk'a yaklaşmayı esas alan anlayış.

9. Cür'a-ı 'ışk-ı ezelden her ki nûş eyler bugün
10. Nefsini kıldı **melâmet** terk idüp nâmûs u 'âr
67. Gazel

5. Cür'a-yı vaḥdet için düşdüm **melâmet** râhına
6. Câm-ı vaşluñ nûşına dıtrer elüm çutmazayağ
97. Gazel

11. Cür'a-ı vaḥdet için düşdi **melâmet** râhına
12. Lâübâlî seyr-i dârin itdi görmestâneyi
200. Gazel

3. **Melâmet** 'âleminde buldışöhret
4. Aradan ref ider nâmûs u 'ârı
240. Gazel

5. Kıl şedâ'id ihtiyâr ol eşiginde ḥâk-i râh
6. İt **melâmet** nefsuñi terk eyle ṭâlib 'ârûñi
280. Gazel

melce [1] Sığınacık, ilticâ edecek yer, sığımacık.

9. Çapuñdur melce-i şuğrâ vü kübrâ
10. Müyesser eyle yâ Rab fetḥ-i bâbı
268. Gazel

melek [4] Gözle görülüp elle tutulmayan, yiyip içmeyen, cinsiyet farkı bulunmayan, sâdece Allah'a itâat etmek ve dâima hayra vâsita olmak üzere yaratılmış olan sayısız nûrânî varlıklardan her biri.

19. Kıl 'inâyet girmeye araya ins ile **melek**
20. Sehv ü nisyânumuza estağfir'ullahel-'azîm
16. Murabba

7. İçerseñ ey gönül şol meyden iç kim
8. **Melek** sâkı felek peymânesidür
60. Gazel

3. Kıl 'inâyet girmeye araya ins ile **melek**
4. Lj me'allah sırrın eyle cism ile câna 'ayân
142. Gazel

3. Âdemîden 'ilm-i esmâ öğrenen oldu **melek**
4. Cinnüñ aşlı nâr idi öğrenmediesmâmuza
238. Gazel

melḥûz [1] Olabileceği düşünülen, umulan, beklenen, ihtimal dâhilinde bulunan, muhtemel.

1. Budur dâ'im gönül levḥinde **melḥûz**
2. Küdûrâtdan sizi Ḥaḥ ide maḥfûz
22. Matla

melûl [3] Kederli, gamlı.

1. Fırkatûñle bedter itdün ḳalb-i nâ-şadı **melûl**
2. Kıl müyesser vaḥdet-i zâtiyyeye yâ Rab vuşul
121. Gazel

11. Fırkatûñle bâlümüz kılma **melûl**
12. Câm-ı vaşluñ cür'asın şun dem-be-dem
133. Gazel

5. Fırkatûñle ḳalbümüz kılma **melûl**
6. Ola cânum vuşlatuñla şâd-mân
169. Gazel

memât [1] Ölüm.

11. 'İd-i vaşluña irişen görmedi hergizmemât
12. Buldılar bağı ḥayâtı didiler ni'me'l-me'âb
23. Gazel

me'mûr [1] Herhangi bir işi yapmakla emrolunmuşkişi.

7. Sivâ resmini ḥâkk eyle efendi levḥ-iḥâṭırdan
8. Ki fazluña ola vâḥid eger âmir eger **me'mûr**
48. Gazel

men 'aref [4] "Nefsini bilen Rabbini bilir. " hadisindeniktibastır.

9. 'Aḳıl oldur eyleye fikr-ime'âl
10. **Men 'aref**sırrın bilen bulurkemâl
10. Murabba

27. Eyledünse **men 'aref**sırrınıgüş
28. Geç sivâdan maṭlab-ı a'lâya ir
10. Murabba

5. Vâşıl oldu **men 'aref**sârınuñmefhûmına
6. 'Aḳıl u dâna olanlar eyledi fehm-i me'âl
118. Gazel

7. Zâṭ-ı pâke ulaşdı 'ârif nefes
8. **Men 'aref**sırrı ile buldikemâl
117. Gazel

men ittihâze ilâhehü hevâh [1] "Heva ve hevesini tanrı edinen ve Allah'ın (kendi katındaki) bir bilgiye göre saptırdığı, kulağını ve kalbini mühürlediği, gözünün üstüne de perde çektiği kimseyi gördün mü? Şimdi onu Allah'tan başka kim doğru yola eriştirebilir? Hâlâ ibret almayacak mısınız?. " (Casiye45/23) ayetinden iktibastır.

13. O zümreden bizi kılmallahı
14. **Men ittiḥaze ilāhehü hevāh**
218. Gazel

menām [1] Uyku.

9. Nazar itdünse en-nāsu niyāma
10. Gider bu h'āb-ı ḡafletden**menāmi**
279. Gazel

menāzil [1] Konaklama yerleri, duraklar, merhaleler,menziller.

5. Ger ziyā-ı şems-i zātuñ irmez ise sālike
6. Nice ḡat' ider **menāzil** ḡandan irişür'aṡā
11. Gazel

menba' [1] Herhangi bir şeyin ortaya çıktığı, meydana geldiği, zuhur ettiği yer, mebde, menşe.

29. Eşref-i evlād-ı Ādem **menba'**-ı cūd ukerem
30. Dīn-i bāḡi da'vetin 'ām eyledi der-baḡr uber
1. Kaside

menhūr [1] Boḡazından yaralanmış.

3. Ve emmā's-sā'ile bābi dil ü cāna olameftūḡ
4. Yüzümüz sürüyü geldük ḡapuña eyleme **menhūr**
72. Gazel

mennāne [1] Yalnız malı, mülkü, zenginliği için kendisiyle evlenilen kadın. [kocasını dāima minnet altında bıraktığı için bu ad verilmiştir]

9. Girdi ḡarem-i Ka'be-i vaşlınāFenāyi
10. Ḥannāmi ṡavāf eyledi **mennāneyi** buldı
244. Gazel

menşe' [3] Bir şeyin ortaya çıktığı, meydana geldiği, neş'et ettiği yer, kök, kaynak,asıl.

7. Levḡ-i dilde ketb olur Ādem'le Ḥavvā**menşe'i**
8. Bildüñ ise ictimā'ın kāf ile nūnuñ'ola
6. Gazel

5. Maḡzar-ı cāmi' benem Ḥaḡḡ'ıñ şifāt uzātına
6. **Menşe'** olan 'āleme 'aḡs-i vücūdum oldıbil
120. Gazel

3. Ḥamunuñ **menşe'i** birdür nazarkıl
4. Bu bāzār-ı dehirde virenalān
175. Gazel

menzil [5] Varılacak yer, yolcuların konakladıkları yer, konak yeri,konak.

9. 'Ubūr it berr-i fūrḡat**menzil**inden
10. Vişāli ḡa'besine eylemi'rāc
32. Gazel

13. İrdi 'ārif Fenāyi**menzil**ine
14. Çeker 'ābid hemişe āh u melāl
117. Gazel

3. Ḡaḡı burcın aḡterişin bilsem ey meh-rüseni
4. **Menzilüñ** 'ālī hezārān kevkeb-iseyyāreden
144. Gazel

9. Bu belādan ḡalāş idüp bāli
10. **Menzilüñ** 'ālem-i bālā eyle
209. Gazel

5. 'Urüc itdi ḡadımi **menzil**ine
6. Semend-i 'iḡḡuñ olan süvāri
235. Gazel

menzil-ḡāne [1] Konak yeri.

3. Gelen gider bu **menzil-ḡāne**sinden
4. Gerek bāy u gerek şāh ugedāsı
274. Gazel

merām [23] İstek, niyet, maksat.

13. İki 'ālem **merām**ıyla hemişe olısar mesrūr
14. Musahḡḡār eyleyüp Bārī yedüñdekāfir-istāni
2. Tarih

13. Neş'e-dār it sırr-ı vaḡdetden fenāyibendeñi
14. Fazluñ ile her **merām**ın ḡıl müyesser yā mucıb
13. Gazel

13. Ḡıl şühüd-ı nūr-ı zātuñi Fenāyi'ye 'aṡā
14. İt müyesser dü cihānda her **merām**ın yā Mucıb
25. Gazel

7. Maḡrem olan esrāruña irişdi zevḡ-ıvaşluña
8. Maḡzar olup dıdāruña buldı **merām**ın bı-ḡisāb
27. Gazel

9. Fenāyi bendeñi ırgür**merāma**
10. Ḡıl anı maḡzar-ı 'ayn-ı'ināyet
29. Gazel

1. Müyesser ḡıla ol Mevlā iki 'ālem **merām**ını
2. Feraḡ-baḡş eylesün dā'im bu ḡalkuñ ḡāşş u 'āmını
46. Matla

9. Herkese it **merām**ını i'tā
10. Bu Fenāyi ḡaribe ilāh yiter
71. Gazel

5. Cām-ı 'iḡḡuñ cür'asını nüş iden görmez ḡumār
6. Her **merāma** maḡz-ı fazluñdur yine asl-ı uşıl
121. Gazel

5. Müyessirsın müyesser it **merām**um
6. Kemāl-i fazluña yoḡ iṡtibāhum

125. Gazel

7. Āsitānuñ n'ola kılsam ilticā

8. Her **merāma** bābuñ olur mültezem

133. Gazel

1. Luṭf ile eyle tecellî ḥāşıl ola her **merām**

2. Ḳāl ü ḥālden dil 'ubūr idüp ola şāḥib-maḳām

135. Gazel

13. Fenāyi bendeñ irgür her**merāma**

14. Kemāl-i cūduña yoḳ ḥadd ü pāyān

174. Gazel

13. Fenāyi bendeñi irgür**merāma**

14. Anı faẓluñla eyle ḥaşş-ider-gāḥ

199. Gazel

13. Fenāyi bendeñi irgür**merāma**

14. Ola manẓar cenāb-ıḥazretüñe

219. Gazel

13. Fenāyi bendeñi irgür**merāma**

14. Be-ḥaḳḳ-ı ḥazret-i ḥubbuñḥabıbi

222. Gazel

3. Vişālün zevkını yā Rab kıliḥsān

4. 'Aṭā it kıllaruña her **merāmi**

270. Gazel

1. Müyessersin müyesser it **merāmi**

2. Saña muḥtāc bu ḥaḳḳuñ ḥāşş u 'āmı

271. Gazel

3. Fenā rāhında varuñ eyle ifnā

4. Göñül bulmaḳ dilersen her **merāmi**

279. Gazel

1. İki 'ālemde **merāmin** aña Ḥaḳ ide 'aṭa

2. Ola maḥfūz-ı ilāhi her belādan dā'imā

7. Tarih

3. Umaruz ḥāşıl ola cümle **merām**

4. Kılalum ḥamd ü şenā Mevlā'ya

21. Murabba

13. Bāb-ı Ḥaḳḳ'a ey Fenāyi sür yüzün

14. Her **merāmi** 'abde ol iḥsān ider

77. Gazel

11. Fetiḥler ide erzāni cenāb-ı ḥazret-ibāri

12. İki 'ālem **merāmını** kıla kıllarınai'tā

12. Gazel

11. Be-emr-i to musaḥḥar şod'avālim

12. Boved ḥāşıl **merām** u maḳşūdum est

30. Gazel

merdāne [1] Mert bir insana yakışır tarzda, mertçe, yiğitçe.

5. Çevgān-ı mahabbetle vaḥdet ṭopunı kapduk

6. Meydan-ı fenā içre **merdāne**lerüzcānā

2. Gazel

merd-i kāmil [1] İnsan-ı kamil, olgun insan.

15. Ḳo ḡayrı 'arif ol ey **merd-ikāmil**

16. Bu sözi cān ile ḡuş it sañadur

59. Gazel

merḥamet [2] Herhangi bir canlının acısını, kederini, mutsuzluğunu yüreğinde hissedip üzüntü duyma ve ona karşı yardım hisleriyle dolma, acıma.

3. Kıлма nār-ı firākuñasüzān

4. **Merḥamet** eyle ḥālümeye yā Rab

22. Gazel

1. Umaruz senden 'ināyet ey Kerīm

2. Ḥālümüze **merḥamet** it yā Raḥīm

127. Gazel

mer'i [1] Gözle görülen, görülebilen.

7. Nuḳuş-ı ḡayrı ḥakk it levḥ-i dilden

8. Arada ḳalmaya mer'i vü rā'i

277. Gazel

Meryem [1] Hz. Meryem.

1. Olıcaḳ rūḥ-ı ḳudsilerle hem-dem

2. Rūḥu'l-ḳudüs deminden 'İsa **Meryem**

49. Matla

meşābiḥ [1] Kandiller.

27. Dil ü cāna zıyā virüp **meşābiḥ**

28. Şükür geldi yine māh-ımübārek

39. Murabba

meşām [2] Burun, koku alacak yer.

3. İster iseñ pes ma'arif gülşeninde reng-ibū

4. Maḥv idüp zenb-i vücūdı ṭut neşimine **meşām**

129. Gazel

5. Ey dil isterseñ ḥaḳḳat gülşeninden reng übü

6. Perdeyi ref' it aradan ṭut neşiminde**meşām**

135. Gazel

meşāni [1] İkilenen, katlanan, tekrarlanan şeyler, ikilemeler [Bu anlamlardan hareketle kelime namazın her rekâtında okunan Fâtiha Sûresi'ne, tekrarlanan âyetlere, ayrıca benzer veya farklı sebeplerle bâzi sûrelere ve Kur'ân-ı Kerim'in tamâmına da isim olmuştur] : "Seb'u'l-mesânî: Yedi âyetten meydana gelen Fâtiha Sûresi. " "Mesâni'l-kitab: Kur'ân-ı Kerim. "

1. Hıttı kim yed-i kudret sırr-ı insān yazmışdır
2. **Meşān** āyetidür kim ruḥ-ı cānāna yazmışdır
13. Matla

mescid [1] Mescit, Müslümanların vakit namazlarını kılmaları ve ibâdetlerini yerine getirmeleri için yapılan, içinde cuma ve bayram namazları kılınmayan minâresiz, minbersiz küçük câmi.

43. Yār-ı šālîş ol nübüvvet şāhına'Osmān'dur
44. Mesken oldu **mescid** ü miḥrāb aña şām u şeh̄er
1. Kaside

mescid-i akşā [1] Kudüs'te bulunan kutsal mabed; Hz. Peygamberin miraca çıktığımekân.

11. Şanasın **mescid-i akşādur** ol kim
12. Dolar envār-ı ḳudsîlerle herān
3. Tarih

meşhed [1] Bir kimsenin şehit düştüğü yer; bir şehidin gömülü olduğu yer.

27. **Meşhedine** şıdk ile yüzler sürenlerzâ'irün
28. Rû'yetüñle olalar iki cihānda şād-mān
1. Tarih

meşhüd [8] Gözle görülen, şahit olunan, müşâhede edilen.

7. Ger cemāliyle celālün olsa **meşhüdum** müdām
8. Çünki ref' itdi 'arūs-ı ma'nā vechindenniḳāb
15. Gazel

5. Çü **meşhüd** mi-şevēd 'ayn-ı 'ināyet
6. Dev̄ ez-manzar-ı ayneşnihānest
30. Gazel

5. Geçür bu ikilikden birlik ilineirgür
6. **Meşhüd** olına her dem envār-ı cemāl-iyār
57. Gazel

1. Ger celāliyle cemāl olursa **meşhüdüñ** müdām
2. Bāb-ı vaḥdet feth olup bulursun istiḡrāk-ı tām
129. Gazel

11. Göñül mir'ātım eylemücellā
12. Ola **meşhüd** ne var arz u semāda
206. Gazel

1. 'Ālem-i dünyāda **meşhüd** eyleyenMevlā'sını
2. Seyr ider ol küllü şey'in hālikün şāhrāsını
278. Gazel

1. Āferin ol cāna ki **meşhüd** ide cānānımı
2. Bu fenā mülkinde yek-sān kıla cism ü cānını
260. Gazel

9. Kıl Fenāyi ḳuluña 'ayn-ı ḥaḳıḳatle nazar
10. Nūr-ı zātuñ tā ki **meşhüd** ide bu 'ayn-ı'alil
114. Gazel

meşhūr [1] Herkesçe bilinen, adı sanı her tarafa yayılmış, ünlü,şöhretli.

11. Ḳapdı keşret 'āleminden vaḥdeti ṭopinbugün
12. Kimi ki şeh̄er-i şeri'at içre **meşhüre**yledi
243. Gazel

Meşihā [1] Hz. İsa'nın lakabı.

11. Sabā zülfün nesimiyle mu'aṭtar kıldı āfākı
12. **Meşihā**-veş deminden gör ki ne cānlar revānoldı
239. Gazel

Mesken [3] Oturulacak, sükün edilecek yer.

43. Yār-ı šālîş ol nübüvvet şāhına'Osmān'dur
44. **Mesken** oldu mescid ü miḥrāb aña şām u şeh̄er
1. Kaside

59. **Mesken** oldu bunlara firdevs-i ḥādımḥūr-i'in
60. Ḥamza vü Abbās bāḳı kim var ise min 'aşer
1. Kaside

1. Şaḳın ḳılma bu fāñi evde **mesken**
2. Beḳā iḳlîmine 'azm eyle bülbül
47. Murabba

meskenet [1] Allah karşısında aczini, yokluğunu bilme, gerçek zenginini Allah olduğunun ve kulun O'na karşı mutlak bir ihtiyaç içinde bulunduğunun şuûrunda olma.

1. Ger dilerseñ beyt-i dilde dürr-ıpāk
2. **Meskenet**le ol fenā rāhında ḥāk
113. Gazel

mesrūr [18] Sevinçli, memnun.

13. İki 'ālem merāmiyla hemişe olısar **mesrūr**
14. Musahḥār eyleyüp Bārı yedüñdekāfir-istānı
2. Tarih

3. Dü 'ālem devletiyle ola **mesrūr**
4. Cinān-ı 'adnini Ḥaḳ kıla iḥsān
3. Tarih

11. 'İzzet-i dāreyn ile **mesrūr**idüp
12. Bu dil-i mahzūnımı şādān ide
5. Tarih

9. Dü 'ālem devletiyle ola **mesrūr**
10. Aña meftūḥ olup bāb-ı 'adālet
6. Tarih

7. Rü'yetüñle dā'imā **mesrūr** kıl
8. Luṭf u iḥsān ıssı sulṭānum meded
7. Murabba

1. Bu dil-i maḥzūnumuz **mesrūr** ide sırr-ıḥabīb
2. Feyz-i zātından umaruz iriše cāna naşīb
13. Gazel

1. Eyle **mesrūr** bu şikeste-bālūmi
2. Kıl muvāfiḳ emrūñe her ḥālūmi
16. Matla

1. Tecellî-i cemālūñle dil-i maḥzūmı kıl**mesrūr**
2. 'Aṭā vü fazl u iḥsānuñ efendi eyle nā-maḥşūr
40. Gazel

1. Kālbümüz ḥüzñüñle maḥzūn eyleme
2. Dā'imā vaşluñla **mesrūr** it bizi
42. Murabba

3. Mā-sivā ḥubbına meftūn eyleme
4. Dā'imā luṭfuñla **mesrūr** it bizi
42. Murabba

7. Sırr-ı pākūñ ola her şey'de'ayān
8. Dā'imā vaşluñla **mesrūr** it bizi
42. Murabba

19. Luṭf-i bî-pâyānuña yokdur hisāb
20. Va'de-i vaşluñla **mesrūr** it bizi
42. Murabba

1. Tecellî-i cemālūñle dil-i maḥzūmı kıl**mesrūr**
2. Ola tā dest-i luṭfuñla göñül vîrānesi ma'mūr
48. Gazel

1. Tesellî-i vişālūñle dil-i nā-şadı it**mesrūr**
2. Ola tā dest-i luṭfuñla göñül vîrānesi ma'mūr
72. Gazel

9. Maḥzar eyle eczi'ü bih sırrına
10. İde **mesrūr** bizi 'id-ı rü'yetüñ
110. Gazel

5. Fenā gülzārına cānā hezār-veş olma gel**mesrūr**
6. Senüñ gîbinüñ uçmuşdur bu gülzārūñ hezārānı
253. Gazel

11. Dil-i maḥzūmı sākî eyle **mesrūr**
12. Şaḳāhūm rabbūhūmden şun şarābı
268. Gazel

1. Bu dil-i maḥzūmı cānān yine **mesrūr** eyledi
2. Fezḳurūñi lem'asıyla anı mezkūr eyledi
243. Gazel

meşşāta [1] Eskiden gelinleri giydiren süsleyen, gelin başı

yapan, düğün evleri için süsler hazırlayan kadın.

17. 'Arūs-ı dehri zeyn itdi yine **meşşāta**-yıkudret
18. Giderdi perdeyi yüzden deyü nev-rüz-ısulṭānı
251. Gazel

mest [15] Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı aklı başından gitmiş, sarhoş olmuş (kimse).

9. Bezm-i elestüñ **mest**idür
10. Meydān-ı 'ışkuñ cüstidür
11. Murabba

5. Bāde-i ḥubb-ı ezelden **mest** it 'uşşākı müdām
6. Sem'-i cāna iriše tā vech-i luṭfuñdan ḥiṭāb
26. Gazel

13. Belā bezminde 'ayneynüñ ne şey' gördi ki **mest**oldı
14. Ḥumārından iki 'ālem hemişe mest ü şeydādur
38. Gazel

3. Ol bādeden olduñsa **mest**
4. Cānān ilinden vir ḥaber
43. Murabba

13. Ḥum-ḥāne-i vaḥdetden **mest** oldı Fenāyi çün
14. Bu vech ile oldı ol bu bāde ile ḥüşyār
57. Gazel

7. La'li meyinden tā ebed düşer ḥumār-ırencine
8. Şol **mest**-i ḥaḳ ki sākisi ol nergis-ımeştānedür
66. Gazel

19. 'Ayn-ı lebinden dem-be-dem şundı çü sākîçür'ayı
20. Cān niçe **mest** olmaya ki ol ikisi peymānedür
66. Gazel

9. Olmadı hergiz ḥumārı lā-yezālîḥamrınıñ
10. Bāde-i ḥubb-ı ezelden **mest**dür mestānemüz
84. Gazel

7. Ḥaḳ-ı 'ālem cām-ı la'lüñden niçe **mest** olmasun
8. Nergis-i mestüñ ile mest oldılarḥum-ḥānemüz
87. Gazel

13. Belā bezminde 'ayneynüñ ne şey' gördi ki **mest**oldı
14. Ḥumārından iki 'ālem hemişe mest ü şeydādur
38. Gazel

7. Ḥaḳ-ı 'ālem cām-ı la'lüñden niçe **mest** olmasun
8. Nergis-i mestüñ ile mest oldılarḥum-ḥānemüz
87. Gazel

5. Muṭaḥhar cism ü ruḥāñi ne ṭurfe sākîdür ol kim
6. Bu cān ḥayrān u **mest** olup lebi la'li şarābından
165. Gazel

9. Bezm-i vaḥdetde çeküp şahbā-yı zātı dem-be-dem
10. Ey Fenāyi **mest** ü medhüş olmayan nādān imiş

89. Gazel

1. **Mest** ü şeydâ olsa dâ'im n'ola bu cân bülbülü
2. Bir tolu peymânedür bağ-ı elestün her güli

230. Gazel

1. Tecellî-i cemâl oldı dile vech-icelâliden
 2. Anıñçün **mest** ü şeydâyum şarâb-ı lâ-yezâliden
168. Gazel

mestâne [7] Sarhoş olan bir kimseye yakışır tarzda, mest olup kendinden geçmişçesine, sarhoşçasına.

1. Şem'-i ruḥ-ı cānāna pervānelerüzcānā
 2. Bezm-i mey-i ḳālūdan **mestāne**lerüz cānā
2. Gazel

9. Olmadı hergiz ḥumārı lâ-yezālīḥamrınıñ
 10. Bāde-i ḥubb-ı ezelden mestdür **mestānemüz**
84. Gazel

3. Görmedi iki cihānda hemm ile ḡamdan nişān
 4. Bezm-i vaşluñ cür'asından nüş iden **mestānemüz**
87. Gazel

5. Lezzetin li'ş-şāribiñ peymānesinden eyle nüş
 6. Kim ḥumārı olmaz ol meyden içen **mestānenüñ**
107. Gazel

11. Cür'a-ı vaḥdet için düşdi melāmet rāhına
 12. Lāübālī seyr-i dārim itdi gör**mestāneyi**
200. Gazel

9. N'ola bu cān u dil olmazsa hüş-yār
 10. Şaḳāḥüm rabbūhüm **mestānesidür**
60. Gazel

17. İçse şaḳāḥüm cāmını maḥbūb elinden dil müdām
 18. Her kim ki anuñ sākisi ol gözleri **mest-ānedür**
66. Gazel

mestür [7] Örtülü, kapalı, gizli, saklı.

21. N'iderler bu fenā dāri
 22. Ki **mestür** ola dīdāri
38. Murabba

5. Geçür bu naḳş-ı keşretten irişdür vaḥdet-izāta
 6. 'Ayān it 'ayna esrāruñ arada olmay**mestür**
72. Gazel

3. Cümle mevcūdātta **mestür** eyledüñ esrāruñ
 4. Pes bu esrār ile ḥayrān oldı erbāb-ı 'uḳūl
121. Gazel

1. Gel ey **mestür** olup ḡafletde ḳalmış kendüdenḡāfil
 2. Özüñ fehm eyle çeşmüñ aç sıvāya baḳma ol 'āḳıl
123. Gazel

13. Sırr-ı eşyāya Fenāyi ḳıl ḥaḳḳatlenazar
 14. Nür-ı zātın cümle mevcūdātta **mestür**eyledi
243. Gazel

9. Cümle-i eşyāda **mestür** eyledi esrārını
 10. Hep anuñ āşāridur zāhir olan zülmet ziyā
9. Gazel

7. Aḥsen-i taḳvīmüñ 'ārif añladı ma'nāsını
 8. N'ola **mestür** olsa sırrı şüret-i insānile
189. Gazel

metā' [7] 1. Kumaş, elbise vb. giyilen, kullanılan veya herhangi bir şekilde kendisinden faydalanılan eşyâ, mal.

1. Naḳd-i cāna iştirā itdün **metā'**-ı vuşlatı
 2. Sıḡmadı arz u semāya ol metā'uñ ḳıymeti
223. Gazel

15. Bey' itdi naḳd-i cānını sālik **metā'**-ı vaşlına
 16. Nür-ı cemālūñ bezmine cān u cihānşükr-ānedür
66. Gazel

11. **Metā'**-ı vaşlına bey' eyle cāni
 12. Düşer şanma gel ey ḥ'āce bu bāzār
70. Gazel

11. **Metā'**-ı vaşlı bey' idüp bu cāna
 12. O bāzār naḳdini āmāde geldük
112. Gazel

9. İştirā iden **meṭā'**-ı vaşluñı cān naḳdine
 10. Güş ider her zerreden zikrūñi yā Semi'ḳabül
121. Gazel

3. Naḳd-i cāni vir **metā'**-ı vuşlata
 4. Eyle bāzārı bugün dīl-dār ile
216. Gazel

1. Naḳd-i cāna iştirā itdün **metā'**-ı vuşlatı
 2. Sıḡmadı arz u semāya ol metā'uñ ḳıymeti
223. Gazel

me'vā [5] Sığınacak yer, makam, yurt, mesken.

3. 'İd-ı vaşluña irenler ḥacc-ı ekbereyledi
 4. Cennet-i ḥüsnünde **me'vāsın** ider ni'me'l-me'āb
15. Gazel

7. Feyz-i aḳdesden ireli cism ile cāna'aṭā
 8. Cennet-i ḥüsnünde gördüñ fehm idüp**me'vāmuzu**
238. Gazel

3. Cennet-i vaşluñ iren**me'vāsına**
 4. N'eylesünler bu cihānsultānlıḡın
41. Murabba

9. Küllü şey'in hālikün mefhūmına buldı vuşıl
10. Cennet-i ḥüsnüñ nümāyān eyledi **me'vāsını**

278. Gazel

3. Gel gülîstân seyriñ eyle çık kâfeşden ey hezâr
4. Cennet-i kıdse 'urüc it bulasın **me'vâ**-yı 'ışk
92. Gazel

mevc [3] Dalga.

3. **Mevc**idür baħr-ı vücüduñ iki 'âlemneş'esi
4. Zübdesi ol yemm-i cüduñ neş'e-i insân imiş
88. Gazel

7. Mecâzi **mevc**e bakmayup bulalum aşl-ı deryâyı
8. Görem âyîne-i dilden haķıķat üzreesyâyı
286. Gazel

5. Geçüp **mevc**-i mecâziden irişdür aşl-ı deryâyı
6. Bulup añlayalum yâ Rab haķıķat üzere eşyâyı
225. Gazel

mevcüd [4] 1. Var olan şeyler, bütün mahlukat.

3. Emr-i küñle bunca **mevcüda** geyürdüñhıl'ati
4. Zerre-i nâ-çize kılsañ n'ola vaşluñı'a'tâ
1. Gazel

13. Sañadur cümle **mevcüduñ** sücüdü
14. 'A'tâ eyle bize nür-işühüdü
6. Murabba

7. Odur zâhirle bātında çü **mevcüd**
8. Ara yerde bu ne çün uçırādur
59. Gazel

9. Çünkü **mevcüd** nuṭk imiş 'âlemde 'ışk kâ'immaķâm
10. Bize bildürdi Fenâyı reh-ber-i Mevlâ-yı'ışk
92. Gazel

mevcüdât [7] Var olan şeyler, mahlukat,yaratılmışlar.

13. Cümle **mevcüdâta** sen virdüñhayât
14. Senden alur işbu feyzî kâ'inât
8. Murabba

1. Cümle **mevcüdâtı** yokdan var iden ķâdir Hüdâ
2. Maħz-ı faẓlıñdan umaruz vuşlatın ide'a'tâ
9. Gazel

21. Fenâ dünyâyı aldanma
22. Bu **mevcüdât** ħalur şanma
26. Murabba

3. Temennâ-yı vişâlünde dil üçân
4. Bu **mevcüdât** efendi saña müştâķ
99. Gazel

3. Küñtü keniz esrârıñuñ miftâhı ol kân-ıkerem
4. Anuñ için buldı **mevcüdât** vücüdü ez-'adem
134. Gazel

7. Yemm-i cüduñ ħaṭresinden buldı **mevcüdât**vücüd
8. Reşħa-ı faẓl u keremdür evvelñ üâħirñ
171. Gazel

5. Vücüd noḫtasıñuñ devri ħamu pergâr-ıvahdetdür
6. Anuñla der-ħarem kıldı bu **mevcüdâtı**zât'ullah
215. Gazel

mevķüf [3] Olması, meydana gelmesi başka bir şeye bağlı olan (şey), bağlı.

3. ħamu aħvâlümüz faẓluña **mevķüf**
4. 'Ademden nice kılduñ ise icād
35. Gazel

9. ħamu aħvâlümüz iħsâna **mevķüf**
10. İki 'âlem bu esrâr ile ħayrân
157. Gazel

7. Yine her ħâlümüz faẓluña**mevķüf**
8. 'Ademden niçe kılduñ ise insân
162. Gazel

Mevlâ [45] Allah.

3. Maşûñ eyleye **Mevlâ** herħaṭardan
4. İde dâ'im maķâmında iķâmet
6. Tarih

1. Tecellî itdi luṭf ile 'ibâdıña yine**Mevlâ**
2. Umaruz maħz-ı faẓlıñdan hemişe ħahr olaa'dâ
12. Gazel

1. Geldi 'izzet ile eyyâm-ı sıyâm
2. Kılalum ħamd ü şenâ **Mevlâ**'ya
21. Murabba

3. Umaruz ħâşıl ola cümle merâm
4. Kılalum ħamd ü şenâ **Mevlâ**'ya
21. Murabba

7. Niçe taħrîr ide faẓlı ħâme
8. Kılalum ħamd ü şenâ **Mevlâ**'ya
21. Murabba

15. Vaṭan-ı aşla idegörpervâz
16. Kılalum ħamd ü şenâ **Mevlâ**'ya
21. Murabba

19. İrdiler ħazret-i nür-ıpâke
20. Kılalum ħamd ü şenâ **Mevlâ**'ya
21. Murabba

23. Hâzır u nâzır O'dur heryerde
24. Kılalum ħamd ü şenâ **Mevlâ**'ya
21. Murabba

27. İt Fenāyî'ye 'aṭānı her bār
28. Kılalum ḥamd ü šenā **Mevlā**'ya
21. Murabba

1. Şühüd-ı nūr-ı zātuñ kılmüyesser
2. Kerem senden 'ināyet eyle**Mevlā**
29. Murabba

3. Degil bir kerre iḥsān itmükerrer
4. Kerem senden 'ināyet eyle**Mevlā**
29. Murabba

7. Dil ü cān döymez oldintizāre
8. Kerem senden 'ināyet eyle**Mevlā**
29. Murabba

11. Bulınmaz fazluña ḥadd ü nihāyet
12. Kerem senden 'ināyet eyle**Mevlā**
29. Murabba

15. Ḥaber-dār it bizi sırr-ıniḥāndan
16. Kerem senden 'ināyet eyle**Mevlā**
29. Murabba

19. Fenāyî de ola vaşluña şādān
20. Kerem senden 'ināyet eyle**Mevlā**
29. Murabba

1. Vişālün zevkini eylemüyesser
2. Meded senden 'ināyet eyle **Mevlā**
31. Murabba

3. Ola nūruña cism ü cān münevver
4. Kerem senden 'ināyet eyle**Mevlā**
31. Murabba

7. Bi-küllü maḥv ola benlik aradan
8. Meded senden 'ināyet eyle **Mevlā**
31. Murabba

11. Ğarīb ü bj-kesüñ sensin penāhı
12. Kerem senden 'ināyet ıssı**Mevlā**
31. Murabba

15. Dola envār-ı Ḥaḳ arz usemāya
16. Meded senden 'ināyet ıssı **Mevlā**
31. Murabba

5. Didi **Mevlā** anuñ şānında levlāk
6. Sen olmasañ yaratmaz idümeflāk
36. Murabba
9. Didi şānında çün **Mevlā**
10. Ki subḥāne'llezjesrā
38. Murabba

3. Anı Qur'an'da **Mevlā** itdita'rıf
4. Şükür geldi yine şehir-imübārek

39. Murabba

1. Kul olanlar şıdķ ile**Mevlā**'sına
2. N'eylesünler bu cihānsultānlıgın
41. Murabba

17. Şıdķ ile ol **Mevlā**'ya kul
18. Her 'özümlüz olsun kabül
43. Murabba

3. Esjr-i dehr-i dün itme sıvā kaydından ititlāk
4. Nazar-ı luṭf ile **Mevlā** 'ibāda baķagelmışdür
58. Gazel

1. Ḥazret-i Vālide Sultān cāmi'i olditamām
2. Cennet-i 'adnini **Mevlā** eylesün aña maķām
10. Tarih

1. Kerim **Mevlā** işümlüz eyle āsān
2. Meded senden eyā sultān u Sübhān
17. Murabba

11. Mebde üçdür bu maķamāta hemān
12. Kılalum ḥamd ü šenā **Mevlā**'ya
21. Murabba

1. Cümle mevcüdāt lisān-ı ḥāl ile eyler nidā
2. Mā-sivādan yok vefā **Mevlā**'ya idüñ ilticā
28. Matla

19. İrişdür gāyete fazl ile cüdı
20. Kerem senden 'ināyet ıssı**Mevlā**
31. Murabba

1. Zihî devlet zihî 'izzet sa'ādet
2. İde bir kuluna **Mevlā** hidāyet
31. Gazel

1. Umaruz 'afv ide cürmin celîl
2. Eyleye ibrahim'i **Mevlā** ḥalîl
34. Matla

1. Pādişāhum Ḥaḳ seni yavuz nazardanşaklasun
2. Bir nihāl-i tāzesin **Mevlā** ḥaṭardanşaklasun
37. Matla

1. Müyesser kıla ol **Mevlā** iki 'ālem merāmını
2. Feraḥ-baḥş eylesün dā'im bu ḥalkuñ ḥāşş u 'āmını
46. Matla

9. Çünkü mevcüd nuṭķ imiş 'ālemde 'ışķ kâ'immaķām
10. Bize bildürdi Fenāyî reh-ber-i **Mevlā**-yı'ışķ
92. Gazel

1. Ol ğanj **Mevlā** umarum baķmaya nisyānuma
2. Çekile 'afv-ı kalem rüz-ı cezā 'işyānuma
188. Gazel

1. Aşlumuz çün nūr-ı vāhiddür kamu eşyāile

2. Perde-i ten setr idüpdür aramız **Mevlâ** ile

190. Gazel

1. İrişdük sırr-ı mevlüde şükürler yine **Mevlâ**'ya
2. 'A'âdur hazret-i Hâk'dan zühürî dîn üdünyâya
204. Gazel

3. Mâl ü cāhından 'ubür it bu fenâ dünyānuñ
4. Cān u dilden olagör bende ğani **Mevlâ**'ya
217. Gazel

1. 'Ālem-i dünyāda meşhüd eyleyen **Mevlâ**'sını
2. Seyr ider ol küllü şey'in hālikün şahrāsını
278. Gazel

5. İdüp **Mevlâ**'ya hākkānî sücüdü
6. Kılğör kıble-i ħalbe kıyāmı
279. Gazel

5. Bu ism ü resmi maḥv eyle kerem kıl levḥ-i ḥāṭırdan
6. Geçürsün cezbeñ ey **Mevlâ** sivādan bu dil-i ḥāmı
283. Gazel

7. Bu fānî varlığı maḥv it iriş maḥbüb-i bākīye
8. Vücūduñdur saña ḥā'il şühüd itmege **Mevlâ**'yı
284. Gazel

5. İtdi ḳullarına in'āmını **Mevlâ**-yı kerim
6. Bāb-ı faẓlımı açup eyledi iḥsān-ı 'azim
40. Murabba

mevlūd [2] Doğum zamānı, özellikle Hz. Muhammed'in dünyāya geldiği zaman.

1. İrişdük sırr-ı **mevlūde** şükürler yine **Mevlâ**'ya
2. 'A'âdur hazret-i Hâk'dan zühürî dîn üdünyāya
204. Gazel

1. İrişdük yine **mevlūd**-ı Resül'e
2. Diyelüm dem-be-dem eş-şükrü li-llah
37. Murabba

mevt [1] Ölüm.

11. Sālik ol bu neş'e-i dünyā-yı mütü rāhına
12. Lāḥıḳ olur her kişiye yoḥsa **mevt**-i iztīrār
67. Gazel

mey [4] Şarap.

7. İçerseñ ey gönül şol **meyden** iç kim
8. Melek sāḳı felek peymānesidür
60. Gazel

5. Vahdet **meyin** peymānesi sırr-ı hüviyyet cāmıdır
6. Ol bādeden nüş eyle kim aña cihān peymānedür
66. Gazel

5. Lezzetin li'-ş-şāribin peymānesinden eyle nüş
6. Kim ḥumārı olmaz ol **meyden** içen mestānenün
107. Gazel

1. Sun ey sāḳı **mey**-i bākīyi ol cām-ı muşaffādan
2. Bulup ol gevher-i ferdi çıkam bu ḥāl-iednādan
160. Gazel

meydān [3] Geniş yer, açıklık, saha.

13. Fezā-yı sırr-ı tefrīde ir eycān
14. Kadem başmadı ol **meydāna** Ḥallāc
32. Gazel

5. Çevgān-ı mahabbetle vahdet topunı kapduk
6. **Meydan**-ı fenā içre merdānelerüzcānā
2. Gazel

9. Bezm-i elestün mestidür
10. **Meydān**-ı 'ışkuñ cüstidür
11. Murabba

mey-ḥāne [3] İçinde şarap vb. içkiler içilen ve satılan yer.

5. Ta'ne kıлма zāhidā ehl-i ḥarābāta şaḳın
6. İztīrārî çekdiler pāyın anuñ **mey-ḥāneye**
191. Gazel

5. Mañşūr'a degildür yaluñuz ḥāl-ihüviyyet
6. Şol 'āşık-ı şādık ki bu **mey-ḥāneyi** buldı
244. Gazel

7. Tesbīḥ ile seccādeyi bir cür'ayaşatdı
8. Her şūfi-i şāfi ki bu **mey-ḥāneyi** buldı
244. Gazel

meyl [2] 1. Eğilme, yönelme, gönül akışı.

9. Görüp āb-ı sirişküm ol nihāl-i gül ne **meyl** eyler
10. Ne yād eyledi bülbül-veş bugün ol serv-i bālāy
265. Gazel

7. Var iken vech-i kerimün ğayra **meyl** itmekḥaṭā
8. Sehv ü nisyānumuza estağfir'ullahel-'azim
16. Murabba

mezkūr [3] Zikredilen, anılan.

9. Rumüz-ı fezkürüniden ziyā-baḥş it dil ü cānı
10. Ola faẓluñ ile vāḥid ki zıkr ü zākir ü **mezkūr**
48. Gazel

9. Rumüz-ı fe'z'kürüniden 'aṭā kıl bu dil ü cāna
10. 'Ayān it ola vāḥid ki zikir ü zākir **ümezkūr**
72. Gazel

1. Bu dil-i maḥzūnı cānān yine mesrūr eyledi

2. Fezķurūnı lem'asıyla anı **mezķūr** eyledi
243. Gazel

mihmān [2] Konuk,misafir.

5. Aşınādan dūr olup geldük bu dār-ıgurbete
6. Yād idüp aşlın yine eglenmedi **mihmān**umuz
80. Gazel

5. Lā-mekāndan gelmişüz çünki yine gitsek gerek
6. Bu ķafesde bir iki gün murğ-ı dil **mihmān** imiş
89. Gazel

miķnet [8] Üzüntü, dert, elem, keder, gam,istrap.

1. Ɛamu aķvālümüz hep saña ma'lum
2. Ɛoma bu derd ile **miķnet**de yāRab
5. Murabba

3. Esirge luř idüp ey Һayy uƐayyūm
4. Ɛoma bu derd ile **miķnet**de yāRab
5. Murabba

7. Gider fazluñ ile yüzden niķābun
8. Ɛoma bu derd ile **miķnet**de yāRab
5. Murabba

11. Cenābuñdan olur cümle fütūhāt
12. Ɛoma bu derd ile **miķnet**de yāRab
5. Murabba

15. Efendi nār-ı hecre ķılmasūzān
16. Ɛoma bu derd ile **miķnet**de yāRab
5. Murabba

19. Vişālūñ zevķine irsünFenāyi
20. Ɛoma bu derd ile **miķnet**de yāRab
5. Murabba

5. Firāķı **miķnet**ini çekmeyen cān
6. Nice lāyiķ olur bezm-i vişāle
195. Gazel

1. Һadden efzūn oldu dilde **miķnet**-i derd üfirāķ
2. Şabra tākāt ķalması irdi kemāleiştiyāķ
98. Gazel

mihr [7] Güneş.

13. **Mihr**-i 'ālem-tāba irgür ey Fenāyizerreñi
14. Özüñi pervāne gibi şem'-i bezm-i yāre yak
98. Gazel

9. Fedā iden yoluñda cism ü cānı
10. Görür zerrede **mihr**-iāsümānı
27. Murabba

3. Çü **mihr**-i devletūñ oldu tūlū'ı burc-ınuşretten
4. 'Adū-yı bed-nihād görse n'ola envā'-ı Һüsranı
2. Tarih

21. 'Urūc eyledi meh gibi burūc-ı evc-i mes'ūda
22. Şühūd iden semā'-ı dilde ol **mihr**-idraķşānı
251. Gazel

5. Tecellı-i cemālūñle dil-i müştāķı tenvir it
6. Kerem ķıl **mihr**-i fazluñla firāķuñı seķābitme
211. Gazel

11. Be-ħaķķ-ı Һātem-i **mihr**-inübüvvet
12. Şühūd-ı nūr-ı zātuñ eyleiķsān
162. Gazel

1. Yine ķıldı Һudā Һalkā'ināyet
2. İrişdi ehline **mihr**-işadāret
6. Tarih

mihr ile māh [2] Güneş ile ay.

5. Pertev-i Һüsñünden alur feyzini
6. Āsümānda seyr ider **mihr ile māh**
207. Gazel

11. İderler vaķdet-i zātuñı işbāt
12. Kevākible semāda **mihr ile māh**
208. Gazel

mihr ümāh [3] Güneş ve ay.

5. Def' itdi **mihr ü māh**ı felek raķş ider nücūm
6. Arzdan semāya eyledi āhı güzer zi-ney
252. Gazel

13. Ve 'allemnāhudan ķıl biziāgāh
14. Semā-ı dilde bulam **mihr ü māh**
275. Gazel

9. Māh-ı nev gibi iden kesb-i kemāl
10. O görür zerrede **mihr ümāh**
276. Gazel

mihr ü māh u müşterj [1] Güneş, ay ve Jüpiter gezegeni.

9. Cemālūñ āfitābındanmünevver
10. Semāda **mihr ü māh u müşterj**
41. Gazel

mihr ü meh [2] Güneş ve ay.

35. Cümle varın tıb-ı Һātırıla taşadduķ eyledi
36. **Mihr ü mehd**en enver itdi sırrını olup-ıhüner
1. Kaside

1. Ruķuñ Һāli dü 'ālem dānesidür

2. Şem'ün **mihr ü meh** pervânesidür
60. Gazel

mihrâb [3] Câmi, mescit gibi ibâdet yerlerinde kible duvarında bulunan, cemâatle namaz kılınırken imamın önünde durduğu, zeminden biraz yüksek girintili yer.

43. Yâr-ı şâliş ol nübüvvet şâhına'Osmân'dur
44. Mesken oldu mescid ü **mihrâb** aña şâm u şehër
1. Kaside

5. Ka'be-i nûr-ı cemâlün itdi dâ'imikle-gâh
6. Kaşlarıñ **mihrâb**ına her kim ki ikrâr eyledi
248. Gazel

11. Hârîm-i vaşla mahrem olmayancân
12. Nice bilsün nedir **mihrâb** u minber
46. Gazel

mihr-âsâ [2] Güneş gibi.

11. Ziyâ vîrsün cihân**mihr-âsâ**
12. İrişdür bälümüzi müntehâya
7. Gazel

9. Semâ'-i evc-i mes'ûda Fenâyi eyleyen mi'râc
10. Kâmer devrinde **mihr-âsâ** şühüd-ı vech-i yâreyler
64. Gazel

miğdâr [1] Kıymet,değer, derece, seviye.

3. Şek degildür yâri bilmez şol ki nefsi bilmedi
4. Yârini bilendür ol kim kendü miğdârın görür
68. Gazel

minber [1] Camilerde hatibin çıkıp hutbe okuduğu merdivenlikürsü.

9. Görse vâ'iz hâlünü kordı elindendâneyi
10. Unudurdı **minber**inde huşbesin miskînhatîb
18. Gazel

mine'l-îmân [1] El-hayaü minel iman: Hayâ(utanma duygusu) imandandır. (Hadis-işerif)

47. 'Âlim ü câhil hayâyı dir **mine'l-îmândur**
48. Andan aḥz itdi hayâyı ehl-i iḥsân her ne var
1. Kaside

minhâc-ı Aḥmed [1] Hz. Peygamber'in yolu.

7. Zuhûr itmek için **minhâc-ı Aḥmed**
8. Şükür geldi yine mâh-ımübârek
39. Murabba

min-ledünnâ [2] “Derken, kullarımdan bir kul buldular ki, ona katımızdan bir rahmet(vahiy ve peygamberlik) vermiş, yine ona tarafımızdan bir ilim öğretilmiş.” (Kehf18/65)

ayetinden iktibastr.

9. **Min-ledünnâ** mektebinden ey Fenâyi al sebak
10. 'Ârifün bir ânna olmaz bahâ iki cihân
142. Gazel
5. Kâlb-i Mûsâ'ya irişe **min-ledünnâ**dan haber
6. Gelmeye hergiz derüna Hızır-veş hâzâfirâk
98. Gazel

mîr [1] Baş, başkan, reis, âmir, emîr, bey.

9. Sülûkeş **mîr** şod bâ-arş-ı a'lâ
10. Çe hâcet goften o çün 'ıyânest
30. Gazel

mi'râc [6] Yükselme, yükseliş; İslâm inancına göre Hz. Muhammed'in, Cenâbıhakk'ın dâveti üzerine yedi kat semâyı aşıp Allah'ın huzûruna yükselerek O'nunla görüşmesi mücizesi.

25. Vuşlat-ı Haḥ oldu çünki müntehâ**mi'râc**ına
26. Geçdi yetmiş biñ hicâbı ol kelemḥin bi'l- başar
1. Kaside

9. 'Ubûr it berr-i fûrkâtmenzilinden
10. Vişâli ça'besine eylemi'râc
32. Gazel

11. Güzer kıldı zemîn ü âsümândan
12. İdenler müntehâ-yı vaşla **mi'râc**
32. Gazel

9. Semâ'-i evc-i mes'ûda Fenâyi eyleyen **mi'râc**
10. Kâmer devrinde mihr-âsâ şühüd-ı vech-i yâreyler
64. Gazel

7. Eyledi esrâ bi-'abdih leylinün **mi'râcını**
8. Cân u dilden kim olursa Hâzret-i Mevlâ'yaḥul
121. Gazel

11. Kaşuñ **mi'râcına** zâhid irişmek ister ey ḥürî
12. Velî her kâşır idrâkuñ 'urucı irmez olupâye
196. Gazel

mir'ât [2] Ayna.

9. Eger âyiñe-sâz ise Sikender
10. Yüzün **mir'âtı**durgitî-nümâsı
226. Gazel

5. Tılsım-ı kenz-i esmâyi n'ola fetḥ eylese sâlik
6. Cemâl-i pâkine zîrâ ki **mir'ât** itdiinsânı
231. Gazel

mir'ât-i dil [8] Gönül aynası.

23. Kalmaya **mir'ât-i dilde** dü cihândan hemm ügam
24. Sehv ü nisyânümüza estağfir'ullah el-'azîm
16. Murabba

9. Ref ola **mir'at-i dilde** resm-i naqş-ımā-sivā
10. Hāşıl ola kıble-i nūr-ı hākiqiyesücd
37. Gazel

1. Dide-i ğam-dideye kıl 'ayn-ı luţfuñla nazar
2. Maḥv ola **mir'at-i dilde** noqta-ı ğamdankeder
44. Gazel

3. Yüz sürüp bābuña geldük umaruz ihsānuñı
4. Maḥv ola resm-i sivā **mir'at-i dildens**er-te-ser
56. Gazel

1. Şunarsa sāki-i 'işkuñ dile cām-ı muşaffāyı
2. Görür **mir'at-i dilde** ol cemāl-i 'ālem-ārāyı
288. Gazel

23. Qanı bir göz ki şühüd ide cemāl-i nūrını
24. Göstere **mir'at-i dilde** vechini olbj-ğümān
1. Tarih

13. Aḥsen-i taqvimde izhār idüp 'aks-i ḥüsnini
14. Gösterir **mir'at-i dilde** vechini insāniçün
151. Gazel

11. Gerçi seng-i hecr ile **mir'at-ı dil** şadpāredür
12. Görinür nūr-ı cemāl-i her biri birpāreden
144. Gazel

mir'at-i qalb [1] Kalp aynası.

9. Eyleye dil naqş-ı keveynden güzer
10. Qalmaya **mir'at-i qalbd**e hemm üğam
133. Gazel

mişāl [1] 1. Örnek, numune; benzer,gibi.

5. Ezel naqqāşı yazmadı **mişāl**in naqş-ı 'ālemde
6. Qamaşur görmege gözler o naqş-ı 'ālem-ārāya
204. Gazel

miskın [2] Aciz ve zavallı(kimse).

9. Görse vā'iz ḥālünü qordı elindendāneyi
10. Unurdı minberinde ḥuṭbesin **miskın**ḥaṭib
18. Gazel

3. Bilmedi yüzünde ḥālün sırrını **miskın** faḳih
4. Ol vechiden aḥsen-i taqvimi inkār eyledi
248. Gazel

mişl [3] Benzer, eş,denk.

1. **Mişli** görülmedi der-devr-ifelek
2. Hāle māhuñ yüzine asdı elek
106. Gazel

1. Görmedi **mişli**ni hergiz ins ücān
2. Ḥüsnine taḥşin ider iki cihān
159. Gazel

3. Münkir olma Ādem'e **mişl**-i racım
4. 'İsi-veş Rūhu'l-ḳudüsle yek-dem ol
119. Gazel

mışr-ı vücüd [2] Vücut şehri.

3. Kılan **mışr-ı vücüdında**şalātı
4. Bir eyledi kıyām ile ḳu'üdi
273. Gazel

7. Qoḳup vaḥdet gülin **mışr-ıvücüd**da
8. Hezār-veş ol güle feryādagedük
112. Gazel

mu'ammā [1] Bilmece, anlaşılmaz, halledilmez şekilde güç, halli müşkül iş veyaşey.

7. **Mu'ammāsını** feth itdi bu ismün vech-i kāmilden
8. Bu yüzden keşf olup sırr-ı hākiqat çünmüsemmadan
160. Gazel

mu'ammer [1] Çok yaşamış olan, uzun bir ömür süren, uzun ömürlü (kimse).

1. 'Ademden bir vücüd olunmuş i'tā
2. **Mu'ammer** eylesün Allah Te'ālā
36. Matla

mu'arrā [1] Soyunmuş, çıplak duruma gelmiş, çıplak. mec. Temizlenmiş, arınmış.

14. Niçe vaāf ide şānuñı **Fenāyi**
15. Görilmekten bilinmekden **mu'arrā**
7. Gazel

mu'aṭṭar [4] Kokulanmış, ıtırılı.

9. Şabā çün tār-ı zülfüñ kıldı taḥriḳ
10. Dü 'ālem oldı büyüyle **mu'aṭṭar**
55. Gazel

9. Büy-ı 'işk ile Fenāyi dil **mu'aṭṭar** dā'imā
10. Sāki-i bezm-i ezel çün şundi cāmın cānuma
188. Gazel

11. Sabā zülfüñ nesimiyle **mu'aṭṭar** kıldı āfāḳı
12. Meşhā-veş deminden gör ki ne cānlar revānoldı
239. Gazel

11. Buhūr-ı Meryem'ün büyü irişi hākdeneflāke
12. **Mu'aṭṭar** itdi 'İsā-veş semāda vech-i cānānı
251. Gazel

mübārek [2] Bereketlendirilmiş,uğurlu.

11. **Mübārek** ide bu fethi Cenāb-ı Ḥazret-iRaḥman
12. Umaruz 'an-ḳarib ola nice nuşretlererzānı
2. Tarih

1. Ezelden biz size dil-dāda geldük
2. **Mübārek** nāmuñuzı yādageldük
112. Gazel

mübeddel [6] Başka bir şekle konulmuş, değiştirilmiş, tebdil ve tağyir edilmiş.

5. İrerse Rabbi erniden nazār ger Mūsa-veşcāna
6. Bu hāk-i ‘unşurı olur **mübeddel** cevhere çünTūr
48. Gazel

25. Nazār eyleme sehv ile kuşūra
26. **Mübeddel** ola hüznümüz sürūra
20. Murabba

5. Nazār eyleme sehv ile kuşūra
6. **Mübeddel** ola hüznümüz sürūra
25. Murabba
5. Nazār eyleme sehv ile kuşūra
6. **Mübeddel** ola hüznümüz sürūra
28. Murabba

5. Nazār eyleme sehv ile kuşūra
6. **Mübeddel** ola hüznümüz sürūra
35. Murabba

1. Budur lāyıķ olan Rabb-i Ğafūra
2. **Mübeddel** ola hüznümüz sürūra
212. Gazel

müberra [1] İlgisi, alākası kalmamış, arınmış, arındırılmış; her türlü beşerî zaaf ve ihtiyaçtan berî, uzak olan, hiçbir şeye veya kimseye ihtiyâcı bulunmayan (Allah).

5. Kamer devrinde sen olduñ kamu maħbūblaruñ māhı
6. Ki hālınıñ hayālinden iki ‘ālem **müberra**dur
38. Gazel

mübeşşir [1] Tebşir eden,müjdeci.

5. ‘Adl u dād ile **mübeşşir** oldu hāk-ı ‘āleme
6. Şābitü’l-aqdām olup bula maķāmında beķā
7. Tarih

mübtelā [4] Bir şeye kendini kaptırmış olan, tutulmuş, düşkün.

9. Kimi nāsuñ tecelliden urur dem
10. Kimisi ibtilāya **mübtelā**dur
59. Gazel

3. **Mübtelā**-yı hār-ı hicrān olmadan eylehālāş
4. Gül-‘izār-ı vaşla nālān ola çün zār-ihezār
74. Gazel

5. **Mübtelā**-yı hār-ı hicrān olmadan eylehālāş
6. Gülşen-i küyuñda güyā ola cānum çün hezār
63. Gazel

9. **Mübtelā**-yı mā-sivā kaydından it bizi hālāş
10. Cān u dil derdine sensin yine yā rabbiṭabib
13. Gazel

mücellā [9] Cilālanmış, parlatılmış, cilālî, parlak.

9. Gönül mir’ātini eyle **mücellā**
10. Nümāyān ola anda sırr-ıeşyā
28. Murabba

3. Gönül mir’ātını eyle **mücellā**
4. Nümāyān ola her cā vech-i dil-dār
70. Gazel

7. Gönül āyinesi olsun **mücellā**
8. Görine dideye rāz-ı nihānum
138. Gazel

9. Bu dil mir’ātını eyle**mücellā**
10. Nümāyān ola dirseñ vech-i cānān
158. Gazel

11. Gönül mir’ātını eyle**mücellā**
12. Ola meşhūd ne var arz u semāda
206. Gazel

3. Gönül mir’ātını eyle**mücellā**
4. Göresin anda tā ki vech-iyāri
250. Gazel

9. Gönül mir’ātını eyle**mücellā**
10. Nümāyān eyleye rāh-ıreşādi
285. Gazel

1. Tecellî-i cemālünle **mücellā** kıl dil ücāni
2. Rüsüm-ı ğayrı maħv eyle açılısun rāz-ı pinhāni
229. Gazel

1. Tecellî-i cemālünle **mücellā** kıl dil ücāni
2. Şu‘ā-ı ṭal’atüñ eyle iki ‘ālemde erzāni
253. Gazel

muçib [2] “İstekleri karşılayan, ihtiyaçlara cevap veren, duāve niyazları kabul eden” anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah’ın en güzel isimlerinden)dir.

13. Neş’e-dār it sırr-ı vaħdetden Fenāyibendeñi
14. Fażluñ ile her merāmın kıl müyesser yā **Muçib**
13. Gazel

13. Kıl şühüd-ı nūr-ı zātuñi Fenāyi’ye ‘aṭā
14. İt müyesser dü cihānda her merāmın yā **Muçib**
25. Gazel

muçibe’s- sâ’ilin [8] Soranlara cevap veren; isteyenlerin isteklerine cevapveren.

3. İreler tā maṭlab-ı a'lāya cümleṭālibīn
4. Her murādı sen virirsin yā **muḥbe's-sā'ilīn**
1. Murabba

1. Kenz-i esrāruña yā Rab eyle luṭfuñla emīn
2. Her murādı sen virirsin yā **muḥbe's-sā'ilīn**
1. Murabba

7. Ref it aradan ḥicābı kalbümüz bulsun sürür
8. Her murādı sen virirsin yā **muḥbe's-sā'ilīn**
1. Murabba

11. Bāde-i nūr-ı ezelden pür oluppeymānemüz
12. Her murādı sen virirsin yā **muḥbe's-sā'ilīn**
1. Murabba

15. Zāt-ı pākūndür efendi cümleden maḫşūd hemān
16. Her murādı sen virirsin yā **muḥbe's-sā'ilīn**
1. Murabba

19. Qalmaya tā zenb-i fāniden vücūdunda eşer
20. Her murādı sen virirsin yā **muḥbe's-sā'ilīn**
1. Murabba

1. Senden alurlar füyüzi evvelīn ü āḥirīn
2. Sen virürsin her murādı yā **muḥbe's-sā'ilīn**
178. Gazel

3. Şey'e li'llah yā **muḥbe's-sā'ilīn**
4. Faḫrumuz irgür ğınāya yā Ğanī
282. Gazel

mu'cizāt [1] Mu'cizeler. Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleribüyük harika işler.

13. İt kıyās parmaklarından **mu'cizātın** ğayrısın
14. Çeşme aḫdı her birinden eyleyüp şaḫka'l- kamer
1. Kaside

müdām [7] Her zaman, daima, devamlı; şarap.

9. Vādi-i ḥayretde kalan teşne-dilleri **müdām**
10. Qandururdu cām-ı 'irfān ile cānların herān
1. Tarih

5. Bāde-i ḥubb-ı ezelden mest it 'uşşākı **müdām**
6. Sem'-i cāna irişe tā vech-i luṭfuñdan ḥiṭāb
26. Gazel

7. Ger cemāliyle celālūñ olsa meşhūdum **müdām**
8. Çünkü ref itdi 'arūs-ı ma'nā vechindenniḫāb
15. Gazel

17. İçse şaḫāhüm cāmını maḫbūb elinden dil **müdām**
18. Her kim ki anuñ sākisi ol gözleri mest-ānedür
66. Gazel

1. Ger celāliyle cemāl olursa meşhūduñ **müdām**
2. Bāb-ı vaḫdet fetḫ olup bulursun istiḡrāk-ı tām

129. Gazel

3. Çünkü iḫşāndur cefāsı cāna cānānuñ **müdām**
4. Dem-be-dem şükr eylerem ol vāhibü'l-iḫşāniçün
151. Gazel
7. Emr-i Ḥaḫḫ'ı itmeyen fark qaldı fürkatde **müdām**
8. Āşinādan pes ne ma'niden seçer biḡāneyi
200. Gazel

müdde'ī [1] 1. İddia eden, haksız yere bir şeyi ortaya koyan, iftiracı. 2. Rakip.

3. Elden bırak ey **müdde'ī** tesbiḫ ile seccādeyi
4. Baḫ zülḫ ü ḫāline anuñ gör ki ne dām u dānedür
66. Gazel

müddet [2] Bir şeyin uzayıp sürdüğü zaman.

11. Vāḫid ola sāl ü mäh u hefte vü leyl ü nehār
12. İki 'ālem **müddet**in bir ān ide ol pādīşāh
193. Gazel

11. Vāḫid oldı sāl ü mäh ü hefte vü leyl ü nehār
12. **Müddet**-i 'ömr-i cihān ancak hemān bir ānimesi
88. Gazel

mufaşşal [2] Ayrıntılara girilerek geniş biçimde anlatılan, ayrıntılı, tafsilatlı.

23. **Mufaşşal** fehmi ide her faşl u bābın
24. 'İnāyet eyle sultānum meded it
20. Murabba

23. **Mufaşşal** añladı her faşl u bābın
24. Diyelüm dem-be-dem eş-şükrü lillah
37. Murabba

müfevvez [1] Bir kimseye görev olarak verilmiş, sorumluluğu yükletilmiş, ismarlanmış, havāle edilmiş.

9. Bir avuç dāk iken itdūñ bizi fażluñ ile icād
10. **Müfevvez** ḫükmüne cümle gerek ülä gerekuḫrā
12. Gazel

muḫaḫḫik [1] Bir şeyin, bir olay veya durumun aslını esāsını, doğru olup olmadığını araştıran, gerçeği ortaya koyan, tahkik eden kimse.

3. Yāri eyler müşāhede **muḫaḫḫik**
4. Her ki bilür bu remz-i 'irfānı
237. Gazel

muḫāṭab [1] Kendisine söz söylenen, kendisiyle konuşulan, hitap edilen.

3. Rā'ī ile mer'ī vü **muḫāṭab** mütekellim
4. Birdür iki şanma āña keşf-i başareyle
1. Rübai

müheyyā [1] Hazır, hazırlanmış olan.

5. Yoluñda kıl vücudum cümleifnā
6. Bisāṭ-ı kurbetüñi it **müheyya**
9. Murabba

muḥiṭ [3] Çepeçevre kuşatan, etrâfını çeviren, çevreleyen ihâta eden (şey).

9. Vücüdum kaçresin 'ummānairgür
10. **Muḥiṭ** ola o baḥr-ibî-nihâyet
28. Gazel

7. Nedendür kaçre iken nev'-iinsân
8. **Muḥiṭ** ola o baḥr-ibî-girâni
241. Gazel

15. Oldı **muḥiṭ**-i ğarb u şark
16. Hû isminüñ zâkirleri
11. Murabba

- muḥkem** [1] Sağlam, dayanıklı.
17. Gel derünüñ 'ışk ile doldur ki ğayrı girmeye
18. Şâbitü'l-aqdâm ol ey dil **muḥkem** it ikrâruñi
280. Gazel

muḥsin [2] İyilik eden, iyi ve güzel işler yapan, iyilikte bulunan, lutuf ve ihsan eden (kimse).

1. Te'âlallah ne **muḥsinsin** şifâtuñ zât-ıyektâdur
2. Senüñ ismüñ kamu eşyâ şifâtında müsemmadur
38. Gazel
3. Ruḥuñ esmâ-yı ḥüsnâdur te'âlâ şânühü gör kim
4. Ne iḥsân eylemiş **muḥsin** bu ḥüsn-i vech-i esmâya
196. Gazel

muḥtâc [5] Bir şeye veya kimseye ihtiyâcı olan, ihtiyaç duyan.

9. Yemm-i cüduñla 'ademden buldı 'âlemlervücüd
10. Maḥz-ı iḥsânuña **muḥtâc** her ne var arz u semâ
10. Gazel

5. Senüñ in'âmuña yâ rab nice şükr ide'âlemler
6. Kemâl-i cüduña **muḥtâc** efendi cümle-i eşyâ
12. Gazel

1. Bize luṭf u kerem ebvâbınıaç
2. Kapuñdan ğayra yâ Rab kılma **muḥtâc**
32. Gazel

3. Kapuñdan ğayrı bâba kılma **muḥtâc**
4. Çarın it 'afvuña cürm ü günâhum
132. Gazel

1. Müyessersin müyesser it merâmı
2. Saña **muḥtâc** bu halkuñ ḥâşş u 'âmı
271. Gazel

muḥtaş [1] Bir kimse veya bir şey için ayrılmış olan, birine veya bir şeye mahsus, husûsî, özel; bir kimseye bağlanan,

birine özel bağlılığı ve yakınlığı olan kimse.

9. Gerçi isti'dâd ile kimse aña yol bulmadı
10. İde meger fazlına **muḥtaş** anı Rabbü'l-enâm
135. Gazel

muḥteci [3] Perde, örtü vb. altına saklanan, örtünen, örtünmüş,örtülü.

9. Ref' olına **muḥteci**denperdeler
10. Dideden envâruñi eyleme dür
78. Gazel

1. Surâdık ref olıcağ**muḥteci**den
2. İrişür ḥişşe ve'scud va'ķteribden
148. Gazel

1. Süradık ref olıcağ**muḥteci**den
2. İrişür ḥişşe ve'scud va'ķteribden
182. Gazel

muḥtelif [1] Türlü, çeşitli, çeşit çeşit.

7. Nedendür bağ-ı 'âlemde çiçekler **muḥtelif** elvân
8. Boyacısı bir iken hep bu eşcâr ile ezhâruñ
103. Gazel

Mu'in [2] "Herkesin yardımcısı, herkese yardım eden" anlamında Allah için kullanılır.

13. Yâ ilahî bu Fenâyi kuluñuñ her ḥâline
14. Maḥz-ı fazluñla i'ânet eyle her dem yâ **Mu'in**
178. Gazel

13. İrerdi 'âlem-i ḳudseFenâyi
14. Olursa Ḥaḳ **mu'in** ile zâḥiri
261. Gazel

muḳâbil [1] Bir şeyin tam karşısına gelen, karşısında bulunan, karşı karşıya olan.

15. Levḥ-i maḥfûza **muḳâbil**di derünü âlemi
16. Münakkaşdı levḥ-i ḥâṭırında sırr-ı künfe-kân
1. Tarih

muḳadder [4] Takdir edilmiş, uygun (reva)görülmüş kader, alınyazısı.

13. Vişâlün zevkıñı ikicihânda
14. Fenâyi kuluña eyle **muḳadder**
46. Gazel

13. Beḳâ illerine irsün Fenâyi
14. Aña kıl feyz-i zâtuñi **muḳadder**
55. Gazel

13. Faḳır ü müstemendündür Fenâyi
14. Şühüdi nür-i zâtuñi kıl**muḳadder**
75. Gazel

3. **Muqadder**miş bize rûz-ı ezelden
4. Lisânımda şeb u rûz âh u nâle
187. Gazel

mükemmel [2] Tekmil edilmiş, bitirilmiş, tam, noksansız.

5. Kitâb-ı hüsn-i cânânı okur bir noqtadan 'ârif
6. **Mükemmel** itdi Hızır-veş fûnûnı sırdasultânı
131. Gazel

5. İtdi ezber dört kitâbuñ ma'nisin birnoqtadan
6. Hızır-veş oldı **mükemmel** cümle fenni oldilâ
5. Gazel

mükerrer [1] Saygı değer, hürmete lâyık, yüce, aziz, muhterem.

1. İlä yevmi'l-kıyâm olsun **mükerrer**
2. Cenâb-ı hâzret-i paşa-yiekrem
31. Matla

mükerrer [15] Tekrar edilmiş, tekrarlanmış.

3. Degil bir kerre ihsân it **mükerrer**
4. Meded senden meded yâ Hayy u Qayyûm
6. Murabba

5. Tecellî-i cemâlûñ kılmüyesser
6. Degil bir kerre ihsân it **mükerrer**
20. Murabba

17. Fenâyi bendeñe 'arz eyle dîdâr
18. Degil bir kez **mükerrer** eyle herbâr
27. Murabba

3. Degil bir kerre ihsân it **mükerrer**
4. Kerem senden 'inâyet eyle Mevlâ
29. Murabba

7. Degil bir kerre luğ idem **mükerrer**
8. Diyelüm dem-be-dem eş-şükrü lillah
37. Murabba

17. Vişâlûñ şavmını eylemüyesser
18. Degil bir kerre ihsân it **mükerrer**
39. Murabba

3. Şühüd-ı nûr-ı zâtuñ eyle i'tâ
4. Degil bir kerre ihsân it **mükerrer**
46. Gazel
3. Tecellî-i cemâlûñi kıli'tâ
4. Degil bir kerre ihsân it **mükerrer**
49. Gazel

3. Nuqûş-ı gayrı hakk it levh-i dilden
4. Şühüd-ı zât-ı pākûñ kıli **mükerrer**
50. Gazel

1. Şühüd-ı nûr-ı zâtuñ kılmüyesser
2. Degil bir kerre in'âm it **mükerrer**
55. Gazel

3. Tecellî-i cemâlûñ eylein'âm
4. Degil bir kez **mükerrer** eyle herân
158. Gazel

9. Tecellî-i cemâlûñ kılmüyesser
10. Degil bir kez **mükerrer** ola herân
162. Gazel

1. Vişâlûñ zevkine kıl biziâgâh
2. Degil bir kez **mükerrer** eyle hergâh
208. Gazel

7. Tecellî-i cemâlûñ eyleihsân
8. Degil bir kez **mükerrer** kıli'lâhi
232. Gazel

7. Tecellî-i cemâlûñ eylein'âm
8. **Mükerrer** ola dâ'im gâh ubi-gâh
199. Gazel

muqim [3] İkamet eden, oturan; daim olan, daimî.

13. Kıl Fenâyi bendeñe 'arz-ı cemâl
14. Cennet-i vaşluñda ola tã **muqim**
127. Gazel

9. Şems-i zâtuñ zerresinden cân u dil bulaziya
10. Kıl civâr-ı hâzretüñde iki 'âlem dem **muqim**
139. Gazel

9. Sivâdan kıl Fenâyi bendeñ âzâd
10. Hârim-i vaşluñuñ olsun **muqimi**
221. Gazel

muqtedâ [1] Fikir ve davranışları ölçü olarak benimsenen, örnek alınan (kimse).

9. Cem' ü farkı cem' idüp irdi Fenâyi'izzete
10. Her kimüñ kim **muqtedâsı** sünnet ü Qur'an olur
45. Gazel

mülâkât [1] Bir yerde buluşmak sûretiyle karşılıklı konuşma, görüşme.

1. **Mülâkât** isteyen dîdâr-iyâri
2. Fenâ râhında yog eyledi varı
240. Gazel

mülk [4] Ülke, âlem, diyar, dünya.

15. Şanma bu **mülke** hemân maşşûş ola hükmi anuñ
16. On sekiz biñ 'âleme hükmi irer ger huşk uter
1. Kaside

1. Bu fānı **mülke** mağrūr olma ey yār
2. Olagör mazhar-ı envār-ıdīdār
70. Gazel

5. Aşiyān-ı kıdse pervāz eyleye şeh-bāz-ı dil
6. İre bir **mülke** ki hergiz olmaya leyl ünehār
74. Gazel

7. Vücüdüm **mülkini** yağmayavirdi
8. İreli cânuma hayl-i hayālün
109. Gazel

mülk-i bākı, mülk-i bekā [6] Ebedilik ülkesi, ahiret.

13. Bu fenādan Fenāyi eyle 'ubūr
14. **Mülk-ibākı** ye ir şafā eyle
209. Gazel

1. Göñül virme fenā mülke devām ile bekāsi yok
2. İriş ol **mülk-i bākıye** k'anuñ hergiz fenāsi yok
95. Gazel

3. Fenādan gidicek **mülk-i bekāya**
4. Açıldı bāb-ı rahmet olmadı sed
8. Tarih

17. Fenādan geç iriş **mülk-i bekāya**
18. Hüve'l-Hayyu hüv'allahu'l-bekādur
59. Gazel

9. Ey Fenāyi bu fenāya bakma
10. Her gelen **mülk-i bekāya** göçdi
255. Gazel

mülk-i vücūd [1] Vücut ülkesi.

3. Sa'y ider 'irfān-ı Hakk' uñ münthāsın bulmağa
4. Buldı bu **mülk-i vücūdda** sırr-ı evdnāsını
278. Gazel

mültezem Gerekli görülen, gerekli, lüzumlu; korunan, himayeedilen.

17. 'İbāda dā'imā işünkeremdür
18. Ki bābuñ ehl-i cürme **mültezem** dür
28. Murabba

7. Āsitānuñ n'ola kılsam ilticā
8. Her merāma bābuñ olur **mültezem**
133. Gazel

mü'min [2] İman eden, inanan, kalp ile tasdik, dil ile ikrar eden.

3. Dīn-i devlet hizmetine sa'y ider leyl ü nehār
4. N'ola **mü'min** ler iderse aña hayr ile du'ā
7. Tarih
7. Dinildi **mü'min** üñ çünkü yine mir'atı dur **mü'min**
8. Nümāyān oldı Ādem'de bu yüzden sırr-ı Rahmāni

228. Gazel

mümkın [7] Olması, gerçekleşmesi imkân dāhilinde olan, olabilir, kabil, muhtemel.

1. Hüdā virdi çü kudret luṭf ucūda
2. Getür **mümkın** olan luṭfı vücūda
14. Matla

7. Ve emme's-sā' ile bābın 'ibādına idenmeftūh
8. Kef-i cūd ile **mümkın** mi kıla kullarını maḫhūr
40. Gazel

3. Nefahtü sırrı şıgmazen bu kevnē
4. Lisān ile niçe **mümkın** beyāna
198. Gazel

3. Pāyına yüz sürmege **mümkın** mi hiç
4. Lā-mekān mülkini kıldı cilve-gāh
207. Gazel

11. Tecellī tābına şabr itmedi Tūr
12. Nice **mümkın** taḫammül fūrkatüñe
213. Gazel

11. Çün dem-i Rūhu'l-kudüsden mürde dil buldı hayāt
12. Nice **mümkın** ide Ādem ol demün şükrānını
260. Gazel

3. Bir avuç hāke **mümkın** mi vişāli bezmine irmek
4. Meger bir luṭf ire cāna cenāb-ı Rabb-ia'lādan
160. Gazel

münācāt [1] Yakarma, Allah' ayalvarma.

11. Hayālün derdine düşen kemāl-i hayreteirdi
12. İderseñ Mūsa-veş Tūr-ı vücūduñdam **münācātı**
258. Gazel

münakkaş [1] Nakışlı, süslü.

15. Levḫ-i maḫfūza muḫābildi derūni ālemi
16. **Münakkaş** dı levḫ-i ḫāṭırında sırr-ı künfe-kān
1. Tarih

münevver [27] Aydınlık, ışıklandırılmış.

1. İtdi teşriḫ çün cihāni ḫātem-i hayru'l-beşer
2. Oldı nūriyle **münevver** cümle 'ālemser-te-ser
1. Kaside

3. Cemālünle **münevver** it fu'ādı
4. Kerem luṭf u 'ināyet senden olur
3. Murabba

7. Riyāz-ı ravzası olup **münevver**
8. Ki ḫādim ola aña ḫūr u ḡilmān
3. Tarih

9. Cemālün āfitābından **münevver**
10. Semāda mihr ü mäh u müştērdür
41. Gazel
9. Tecellî-i cemālün pertevinden
10. Ki şems ile kamer encüm **münevver**
46. Gazel
9. Şu'â-yı şems-i zātuñzerresinden
10. Ola fazluñla cān u dil **münevver**
49. Gazel
21. Serîr-i salţanatda gün gibi dā'im ser-efrāzol
22. **Münevver** eyleye vechün bu nüh fîrûze eyvānı
2. Tarih
7. Ola nūruñla cān u dil **münevver**
8. 'İnāyet eyle sultānum meded it
20. Murabba
9. Cemālî pertevi ũtdı cihānı
10. **Münevver** eyledi cism ile cānı
24. Murabba
3. Ola nūruñla cism ü cān **münevver**
4. Kerem sende 'ināyet eyle Mevlā
31. Murabba
13. **Münevver** itdi nūriyle cihānı
14. Şafā-bağış eyledi cism ile cānı
39. Murabba
9. Tecellî-i cemālünle virişrāk
10. Ola nūruñla cān u dil **münevver**
50. Gazel
3. İki 'ālem kıyūdundan kıl ıtlāk
4. Ola nūruñla cism ü cān **münevver**
55. Gazel
11. İki 'ālem kıyūdından ħalāş it
12. Ola nūruñla cism ü cān **münevver**
75. Gazel
3. Qalbümüz levş-i sivādan eyle pāk
4. Ola nūruñla **münevver** bālümüz
82. Gazel
3. Kıl şühüd-i vaĥdet-i zātuñ 'aṭā
4. Ola nūruñla **münevver** bālümüz
83. Gazel
7. Leyl-i fūrkat zā'il olup irişe şubĥ-ı vişāl
8. Şem'-i zātuñ zerresiyle kıl **münevver** ħānemüz
84. Gazel
3. Ve bî-yenîk lem'asından ħişşe-dār eylebizi
4. Ola nūruñla **münevver** her nefesde bālümüz

86. Gazel

1. **Münevver** eyledi iki cihānı
2. Qudüm-ı ħazret-i sultān-ıkevneyn
36. Murabba
7. Ne gözdür görmeye şems-i cemālün
8. **Münevver** eylemişken dü cihānı
227. Gazel
1. Cemālün pertevi ũtdı cihānı
2. **Münevver** eyledi kevn ü mekānı
266. Gazel
7. Sivā resmini ħakk it levĥ-idilden
8. **Münevver** eyle bu qalb-i siyānı
275. Gazel
3. Tecellî-i cemālün eylein'ām
4. **Münevver** eyle nūruñla fu'ādı
285. Gazel
3. Bu zulmetden **münevver** it cihānı
4. Ĥayāt-bağış it cedîden mürdecānı
1. Kısa Mesnevi
5. Rabbi ernî lem'asıyla it **münevver** bālümüz
6. Ĥāşıl ola neş'e-i tā ħarre Mūsā şa'ikā
3. Gazel
7. Tecellî-i cemālün eyleiĥsān
8. Ziyāsıyla **münevver** kıl ħakîri
261. Gazel
9. Şühüd-ı nūr-ı zātuñ itmüyesser
10. **Münevver** ola nūruñla fu'ādum
136. Gazel
- münezzeh** [8] Temiz, kusur ve noksanlardan uzak;
tenzihedilmiş.
9. Zāt-ı bî-çünü taşavvurdan **münezzeh** dūranuñ
10. Ey Fenāyi söz ħaṭā vallahu a'lemü'ş-şavāb
21. Gazel
13. Sen **münezzeh** şāha yoq kevn ü mekān
14. Qanda bulsunlar seni ya 'āşıkān
41. Murabba
7. Naĥāyışdan **münezzeh** dūr şifātuñ
8. Te'ālā şānehü Allahuekber
50. Gazel
9. Kes kocā bāşed sezā-yı bezm-i ü
10. Çün **münezzeh** şān-ı ān ez-în u ān
172. Gazel
9. **Münezzeh** gerçi şānuñ şeş cihetden
10. Görinür yine nūruñ cümle cāda
206. Gazel

3. **Münezzeh** oldu şānuñ şeş cihetden
4. Tolu buldum velî kevn ü mekânı
227. Gazel

5. **Münezzeh** oldu zātuñ şeş cihetden
6. Nite bula cihet ehli o şāmı
234. Gazel

5. Ne mümkün niç-i 'aql ire anuñ künh-ikemāline
6. Te'aşkıldan tefekkürden **münezzeh**dür yüceşanı
251. Gazel

münîr [8] Aydınlatan, ışık veren, ışıklı, parlak.

1. Ey kamu 'ālemlere virenziyā
2. Rū'yetüñle dîdemüz eyle **münîr**
12. Murabba

3. Dîde-i dil bula nūruñla cilā
4. Rū'yetüñle dîdemüz eyle **münîr**
12. Murabba

7. Maḥv ola āyine-i dilden fütür
8. Rū'yetüñle dîdemüz eyle **münîr**
12. Murabba

11. Ente ḥasbî ente kâfî yā başîr
12. Rū'yetüñle dîdemüz eyle **münîr**
12. Murabba

15. Ref' ola 'ayn-ı 'alîlümnden ḥicāb
16. Rū'yetüñle dîdemüz eyle **münîr**
12. Murabba

19. Zā'il ola 'ayn-ı merdündenremed
20. Rū'yetüñle dîdemüz eyle **münîr**
12. Murabba

23. Kıl hidāyet iriše dem tā deme
24. Rū'yetüñle dîdemüz eyle **münîr**
12. Murabba

27. Nūr-ı zātuñ it Fenāyî'ye'aṭā
28. Rū'yetüñle dîdemüz eyle **münîr**
12. Murabba

münkād [1] Bağlı, boyuneğen.

13. Dü 'ālem emrine cümlesi **münkād**
14. Gerek derviş gerek şāh ugedādür
59. Gazel

münkir [1] İslām dînindeki îman esaslarını inkâr eden, inanmayan (kimse), îmansız, inkârcı.

3. **Münkir** olma Âdem'e mişl-i raçim
4. 'İsi-veş Rūḥu'l-ḳudüsle yek-dem ol
119. Gazel

muntazır [2] İntizâr eden, gözleyen, bekleyen.

3. Temennā-yı cemālünde dü'ālem
4. 'Aṭāña **muntazır**lar bende vü şāh
197. Gazel
7. Kemāl-i cūduña yok ḥadd ü gāyet
8. 'Aṭāña **muntazır**lar bende vü şāh
208. Gazel

müntehā [10] Nihayet bulan yer, en uç, son, bir şeyin gayete erdiği yer.

Sidretü'l-müntehā: Hz. Muhammed'in mîraç gecesinde Cebrâil ile birlikte yükseldiği yedinci kat semâda bir makam. [tas.] Cenâbıhakk'ı tanımada beşer aklının ve akılla kazanılan bilginin son durağı.

25. Vuşlat-ı Ḥaḳ oldu çünkü **müntehā**mi'râcına
26. Geçdi yetmiş biñ ḥicâbı ol kelemḥin bi'l- başar
1. Kaside

5. Sidre-i 'ilm-i ledünnüñ **müntehā**sınbulmağa
6. Kābe ḳavseyne geçübün sırr-ı ev ednāyigör
39. Gazel

9. **Müntehā**sın bulmağa esrā bi-'abdiḥ sırrınuñ
10. Refref-i tefrîde irgür pāyemi ayakayaḳ
97. Gazel

11. Kābe ḳavseyne cān 'urüc itsün
12. Sidre-i sırr-ı **müntehā**eyle
209. Gazel

3. Egerçi Sidre vü Tübā'damaḥbüb
4. Bu sidrenüñ bulunmaz**müntehā**sı
262. Gazel

7. Maḳām-ı kâbe ḳavseyne 'urüc it
8. Bu sidrenüñ bulunmaz**müntehā**sı
274. Gazel

3. Sa'y ider 'irfān-ı Ḥaḳḳ'ıñ **müntehā**sın bulmağa
4. Buldı bu mülk-i vücüdda sırr-ı evednāsım
278. Gazel

19. Vücüduñ sidresin Tübā'yairgür
20. Ki 'ārifler maḳāmı**müntehā**dür
59. Gazel

15. Fenāyî'ye 'aṭā it nūr-ı zātuñ
16. Bula sidre-i dildem**müntehā**sın
149. Gazel

11. Güzer kıldı zemîn ü āsümāndan
12. İdenler **müntehā**-yı vaşla mi'râc
32. Gazel

murād [16] Maksat, meram, niyet.

1. Kenz-i esrāruña yā Rab eyle luṭfuñla emiñ
2. Her **murādı** sen virirsin yā mucıbe's-sā'ilin
1. Murabba

3. İreler tā maṭlab-ı a'lāya cümleṭālibin
4. Her **murādı** sen virirsin yā mucıbe's-sā'ilin
1. Murabba

7. Ref it aradan hiçābı kalbümüz bulsun sürür
8. Her **murādı** sen virirsin yā mucıbe's-sā'ilin
1. Murabba

11. Bāde-i nūr-ı ezelden pür oluppeymānemüz
12. Her **murādı** sen virirsin yā mucıbe's-sā'ilin
1. Murabba

15. Zāt-ı pāküñdür efendi cümleden maḫşūd hemān
16. Her **murādı** sen virirsin yā mucıbe's-sā'ilin
1. Murabba

19. Qalmaya tā zenb-i fāñiden vücūdunda eşer
20. Her **murādı** sen virirsin yā mucıbe's-sā'ilin
1. Murabba

17. Semā-yı evc-i rif'atde hümā-veş 'āli-pervāz ol
18. Semend-i devletün itsün **murāduñ** üzre cevlanı
2. Tarih

15. **Murādını** virür her nā-murāduñ
16. Diyelüm dā'imā eş-şükrü lillah
24. Murabba

15. **Murāduñ** zāt-ı pāk eyle
16. Digil yā hū vü yā men hū
26. Murabba

1. İki 'ālemde de sensin **murādum**
2. Qapuña gelmişem gitmem bir adım
136. Gazel

3. Rūiyet nūr-ı cemālet çün**murād**
4. Ez-heme mefhüm-ı emr-ikünfekān
172. Gazel

1. Senden alurlar füyüzi evvelin ü āḫirin
2. Sen virürsin her **murādı** yā mucıbe's-sā'ilin
178. Gazel

7. Bu dil kāni' degil bir kez şühūda
8. **Murādı** bu ki iḫsān ola her gāh
186. Gazel

13. Dū 'ālem ḫubbını ḫakk eyle dilden
14. Fenāyi kuluñı irgür**murāda**
206. Gazel

11. Eger uçmaḫ ise zāhid **murāduñ**
12. Uçur erken qafesden murğ-ı cānı

249. Gazel

1. İrişdür vaḫdet-i zāta 'ibādı
2. Viren sensin 'ibāda her**murādı**
285. Gazel

mürde [17] Ölü, ölmüş.

3. Bu zulmetden münevver it cihānı
4. Ḥayāt-baḫş it cediden **mürdecānı**
1. Kısa Mesnevi

1. Vişālün zevkini yā Rab bize fazluñla kıli'tā
2. Şu'ā'-ı nūr-ı zātuñdan ola tā **mürdeleriḫyā**
2. Nazm

7. Dil ü cān **mürdesini** eyleiḫyā
8. 'İnayet eyle sultānum meded it
9. Murabba

1. Dil **mürdesini** ḫayyide
2. Hū isminün zākirleri
11. Murabba

15. Bu **mürde** dil bulsunḫayāt
16. Eyle bize luṭf ukerem
19. Murabba

11. Kerem kıl **mürdediller** olaiḫyā
12. 'İnayet eyle Allah'um meded it
28. Murabba

1. Bend olanlar zülf-i ḫālün dāmına āzādedür
2. Cām-ı la'lün 'İsi-veş **mürde** dilecān-dādedür
43. Gazel

5. Zülāl-i feyz-i la'lündenḤızr-veş
6. Ḥayāt irsün dem-ā-dem **mürdecāna**
198. Gazel

3. İrdi 'İsā-veş deminden **mürde**dillereḫayāt
4. Nālesin murğān-ı ḫudşilerle dem-sāz eyledi
224. Gazel

9. Ka'be-i nūr-ı cemālün **mürdesi** virdişafā
10. Nuşret-i fetḫ-i mübñden bizi mañşüreyledi
243. Gazel

5. Oḫut bir noḫtadan 'ilm-iledünni
6. Ḥızır-veş **mürde dili** eyleiḫyā
4. Gazel

5. Bizi nār-ı firāqa kılmāsüzān
6. Vişālünle kıl iḫyā **mürdecānı**
267. Gazel

9. **Mürde** diller n'ola bulsa la'l-i nābuñdanḫayāt
10. Cām-ı 'iḫşuñ nüş iden görmez dū 'ālemde ḫumār
74. Gazel

3. Qamu maḫlūqa meccānen vücüdi eyleyüp in'ām
4. Cediden **mürdedillere** ḫayāt eyledierzāñı

251. Gazel

11. Çün dem-i Rûhu'l-ğudüsden **mürde** dil buldıhayât
12. Nice mümkün ide Adem ol demün şükrânını

260. Gazel

7. Hızr-veş buldı lebünden **mürde**-i cân çünhayât
 8. Zulum olur zulmâta varmak çeşme-i hayvân için
151. Gazel

5. Râh-ı Hâk'da niçe demler bād-veş sa'y eylekim
 6. **Mürde**-i rûhdan irişe qalbe envâ'-iziyâ
10. Gazel

mürekkebe [2] Birden fazla nesnenin karışımındanoluşan.

1. Lâ-mekân iline irüp buldı ol cânânını
 2. Gerçi 'unşurdan **mürekkebe** eylemişendâmını
27. Matla

1. Mazhar-ı esrâr-ı esmâ itdi cânâncânumuz
 2. Gerçi 'unşurdan **mürekkebe** eylemişâb-dânumuz
80. Gazel

murgân-ı kıdsî [3] Kutsalkuşlar.

15. Olup **murgân-ı kıdsî**lerle dem-sâz
 16. Yüri bülbül kadîmî âşiyâne
45. Murabba

5. Olup **murgân-ı kıdsî**lerle dem-sâz
 6. Kadîmî gül-'izâra eyle pervâz
47. Murabba

3. İrdi 'İsâ-veş deminden mürde dillerehayât
 4. Nâlesin **murgân-ı kıdsî**lerle dem-sâz eyledi
224. Gazel

murg-ı cân [7] Can kuşu.

9. Bu kafesden **murg-ı cân** pervâz idüp
 10. Âşiyân-ı kudse eyleye su'üd
33. Gazel

5. 'İsi-veş Rûhu'l-ğudüsden cânâ olursa 'aṭâ
 6. Âsümân-ı dilde dâ'im **murg-ı cân** cevhlân ider
53. Gazel

7. Ta'alluk defterin dürdicihândan
 8. İderse **murg-ı cân** kat'-ı 'alâ'ik
101. Gazel

1. Âşiyânında yatarsa ğaflet ile **murg-ı cân**
 2. Şarmaşup bir gün çıkar mâr-ı ecel virmezemân
181. Gazel

11. Eger uçmak ise zâhid murâduñ
 12. Uçur erken kafesden **murg-ı cânı**
249. Gazel

5. Lâ-mekân mülki hümâsın itmege cânâ şikâr
 6. Âşiyân-ı kudse irgüre ki **murg-ı cânı**
260. Gazel

9. Tutar evrâkını güller elinde
 10. Oğur hüsnüñ kitabın **murg-ı cânı**
138. Gazel

murg -ı dil [5] Gönül kuşu.

11. Bülbül gibi **murg -ı dil** her demde ider efgân
 12. Güş itdi ruhuñ vaşfın kıldı özünü işâr
57. Gazel

5. Lâ-mekândan gelmişüz çünki yine gitsekgerek
 6. Bu kafesde bir iki gün **murg-ı dil** mihmân imiş
89. Gazel

3. Kadîmî âşiyânına iderdi **murg-ı dil**pervâz
 4. Olurdu aşlına vâşıl bileydi bulisânımdan
180. Gazel

9. Çün irdi bülbülün zârı gülün güş-ıkabüline
 10. Anuñçün **murg-ı dil** eyler Fenâyî rûz u şeb nâle
205. Gazel

1. **Murg-ı dil** eski yuvadan uçdı
 2. Bu da bir devr idi gördigeçdi
255. Gazel

murg-ı ezel [1] Ezel kuşu.

1. Ey **murg-ı ezel** 'âleme feryâda mı geldün
 2. Yâr ile olan 'ahdüñi ziyâde mi geldün
111. Gazel

murg-ı kıdsî [1] Kutsal kuş.

13. Murâ-ı kıdsî ile olup dem-sâz
 14. Sem'-i cânâ ire ğaybdanâvâz
21. Murabba

murtabîṭ [1] Bir şeyle ilgisi, alâkası bulunan, ilgili, alâkalı, irtibatlı.

13. 'Ömrüñi zâyi' itme 'abeş yire kışakın
 14. Gel ehl-i hâle **murtabîṭ** ol yok zarar zi-nev
252. Gazel

Murtaẓâ [1] Dördüncü halife Hz. Ali'nin lakaplarından biri.

49. Yâr-ı râbî' ibn-i 'ammı oldur 'Ali'**Murtaẓâ**
 50. Zâhir ü bâṭında ekmele şîr-i Hâk ol nâmıvar
1. Kaside

Müsâ [6] İsrailoğullarına elçi olarak gönderilen peygamber; Hz. Musa.

9. Rabbi ernî enzuruñ nürünü kılmağa şühüd
10. Hem çü **Müsâ** ey Fenâyî Tûr ile Sîñâ'yı gör

39. Gazel

5. alb-i **Mūsa**'ya iriŖe min-ledūmnādan haber

6. Gelmeye hergiz derūna Hızr-veŖ hāzāfirāk

98. Gazel

7. Dinildi len terānī **Mūsa**'ya geri

8. Velj itdi erinī nūrinikān

164. Gazel

11. 'Aā it Rabbi erini lem'asından

12. İriŖdūr **Mūsa**'yı envār-ıTūr'a

212. Gazel

9. Terānī nūrını gōrdi cebinūnde 'ayānunki

10. Ki bildi **Mūsa**-yı 'İmrān vücūdu Tūr-ıSjnā'dur

38. Gazel

11. Mazhar olmak diler ise len terānī sırrına

12. Diyegōr tūbtū ileyke hemū **Mūsa**-yı kelīm

139. Gazel

muŖaffā [3] Saf, duru, arı.

7. Gōnūl mir'ātini eyle**muŖaffā**

8. Nūmāyān ola tā ki vech-i enver

55. Gazel

3. Gōnūl mir'atını eyle**muŖaffā**

4. Ŗūhūd eylemege vech-i kerīmı

221. Gazel

11. Kılup āyine-i albū **muŖaffā**

12. İre bi-vāsiā Hā'u kelāmi

279. Gazel

musahār [4] Boyun edirilmiŖ, emir ve itāat altına alınmıŖ.

13. İki 'ālem merāmiyla hemiŖe olısar mesrūr

14. **Musahār** eyleyūp Bārj yedūdekāfir-istāmi

2. Tarih

5. Kemāl-i cūduna yok hadd ü gāyet

6. Dū 'ālem emrūne yā Rab **musahār**

50. Gazel

9. **Musahār** emrūne arz u semāvāt

10. Senū hūkmūdedūr Ŗems ile zerrāt

5. Murabba

11. Be-emr-i to **musahār** Ŗod'avālim

12. Boved hāŖıl merām u maŖūdum est

30. Gazel

muŖāhib [1] Biriyle karŖıklık konuŖan, sohbet arkadaŖı olan kimse.

9. **MuŖāhib** olmaa tālib olup tāvus-ı kıds ile

10. Uyuban zā-ı nefsine gel olma cıfeye mā'il

123. Gazel

muŖavver [6] ResmedilmiŖ, tasviredilmiŖ.

7. Hāyālū naŖımı bu cān iinde

8. Ezel naāŖı eyledi **muŖavver**

46. Gazel

13. Sivā naŖımı hā it levh-i dilden

14. Cemālū naŖımı eyle **muŖavver**

49. Gazel

11. 'Arūs-ı ma'na ref' itdiniābın

12. Cemālū olalı dilde **muŖavver**

50. Gazel

11. Gūzer itdi nuūŖ-ı kā'inātın

12. Cemālū olalı dilde **muŖavver**

55. Gazel

5. Ezel naāŖ-ı kıdret levh-idilde

6. Maabbet naŖımı kılmıŖ **muŖavver**

75. Gazel

7. Hāyālū naŖı gōnlūmdede **muŖavver** olalı cānā

8. Gūzer kıldı bi-kūllı dil bu taŖvır-ihāyāliden

168. Gazel

Mūsa-veŖ [14] Hz. Musa gibi.

5. Rabbi erni lem'asından **Mūsa-veŖ** idenaar

6. Bu vücūdum tūrına ba'de'l-fenā virebeā

9. Gazel

9. Rabbi erni lem'asından cān u dil bula ziyā

10. **Mūsa-veŖ** dıdār-ı yāri gōrmegebi-irtiyāb

24. Gazel

9. **Mūsa-veŖ** anestū nāran nūrını idem Ŗūhūd

10. Rabbi erni lem'asından eyle cānıbehre-ver

44. Gazel

5. İrerse Rabbi erniden nazar ger **Mūsa-veŖ**cāna

6. Bu hā-ı 'unŖurı olur mūbeddel cevhere unTūr

48. Gazel

5. ViŖāli Tūr'ına varan tecellı nūrınairdi

6. Bu yūzden **Mūsa-veŖ** rāz-ı derūni āŖıkar eyler

64. Gazel

1. **Mūsa-veŖ** Tūr-ı fenāda eyleyen varıntelef

2. Gōrdi ol anestū nāran nūrını ez-heraraf

91. Gazel

3. Bahāru nūr u nārından gūlistān tūr-ı kıdsoldı

4. Gōr āŖārımı **Mūsa-veŖ** emende nūr ile nāru

103. Gazel

7. Rabbi erini lem'asından **Mūsa-veŖ** eyle nazar

8. Tā nūmāyān ola cāna vech-i evŖāf-ı kıdım

139. Gazel

9. **Müsa-veş** n'ola irerse len terānīdennidā

10. Olmadı gözden cemālūn naqşı pinhān bu gıce
214. Gazel

3. Yeten Tūr-ı vişālūne tecellī nūrınıgördi

4. Bulupdur **Müsa-veş** ol len terānīde tesellāyı
225. Gazel

5. Rabbi erinī neş'esinden 'āleme virdiziyā

6. Cism ü cāna şeş cihātı **Müsa-veş** Tūr eyledi
243. Gazel

11. Hāyālūn derdine düşen kemāl-i hayreteirdi

12. İderseñ **Müsa-veş** Tūr-ı vücūdūndamünācātı
258. Gazel

13. İdenler **Müsa-veş** Tūr-ı fenāda varınışār

14. Terānī sırrına idüp kemālın buldınokşānı
258. Gazel

11. Rabbi ernī lem'asından kıl 'aṭā

12. **Müsa-veş** fehm ide bu dil Rabbini
282. Gazel

muşhaf [1] Kur'ān-ı Kerim.

7. Hıfz idem bir noqtadan seb'a'l meşānī āyetin

8. Eyle luṭfuñla cemālūn **muşhaf**ından seb'a-ḥ'ān
142. Gazel

Muştafā [5] Seçilmiş, güzide Hz. Muhammed'in isimlerinden biri.

17. Şühūd eylemege nūr-ilikāyı

18. Delīl eyle ḥabībūñ **Muştafā**'yı
25. Murabba

17. Hūdā'yā zāt-ı pākūñ 'izzetine

18. Ḥabībūñ **Muştafā**'nuñ ḥürmetine
37. Murabba

3. Tesellī-i cemālūn eyleihsān

4. Ḥabībūñ **Muştafā**'nuñ ḥürmetine
210. Gazel

3. Şırāṭ-ı müstaḳıme kıl hidāyet

4. Delīl eyle ḥabībūñ **Muştafā**'yı
277. Gazel

3. Şırāṭ-ı müstaḳıme kıl hidāyet

4. Delīl eyle ḥabībūñ **Muştafā**'yı
277. Gazel

mürj [1] Tarıkata girip bir mürşide bağlanan kimse, kendi irādesini Hakk'ın irādesine terkedebilmek için bir mürşidin terbiyesine giren derviş.

3. Ṭā'at u zühdüñ ecrini şüfi ehl-i zevkeşor

4. Biz **mürj**-i 'aşıkuş 'ışk-ı ebeddür pürümüz

85. Gazel

müsāvī [1] Birbirinden ne fazla ne eksik olan, eşit.

1. Açıldı ravza-ı vechüñ bahārı

2. **Müsāvī** eyledi leyl ü nehārı

263. Gazel

müsebbih [3] Allah'ı tesbih eden kimse.

9. Nazar kıl sırr-ı eşyāyakemāñı

10. **Müsebbih**ler Ḥaḳ'ı her leyl ü nehār

70. Gazel

9. Güvāh-ı vaḥdetüñdür iki 'ālem

10. **Müsebbih**ler seni eşcār u evrāk

96. Gazel

15. **Müsebbih**ler seni hep cümle eşyā

16. Kamusı vaḥdet-i zātuñ güvāñı

275. Gazel

müsellem [1] Kimse tarafından itiraz ve inkār olunmamış, su götürmez, doğruluğu herkeşçe kabul edilmiş.

15. Nihāl-i hoş-ḥırāmuñla cihān gülzārı var ola

16. Müsellem şānuña ancaḳ bu üslüb-ı cihān-bāñı

2. Tarih

müsel [1] Zincir gibi birbirine bağlı olan, birbiri ardınca sıralanan, zincirleme.

5. Şaçun zencirine bend olalı dil

6. **Müsel** zülfinüñdjvānesidür

60. Gazel

müsemma [5] İsimlendirilmiş, belli bir isimle anılmış.

1. Te'alallah ne muşinsin şıfātuñ zāt-ıyektādur

2. Senün ismüñ kamu eşyā şıfātında **müsemma**dur

38. Gazel

7. Mu'ammāsımı fetḥ itdi bu ismüñ vech-i kāmilden

8. Bu yüzden keş olup sırr-ı ḥaḳıḳat çün**müsemma**dan

160. Gazel

9. Kamer devrinde bedr olsa hilālī n'ola ol māhuñ

10. Cihāt-ı sitti selb idüp güzer itdi **müsemma**ya

204. Gazel

5. Vesāit ḳaṭ' iden buld**müsemma**

6. Vesā'ıldür bu yolda gerçiesmā

7. Gazel

7. Vesāit terk iden buld**müsemma**

8. Bu süretün ma'āñisin beyānit

7. Gazel

müstaḡrak [1] Batmış, gark olmuş, kendinden geçmiş.

5. Cürm ü 'işyān baḫrine **müstaḡrak**am

6. Eyle fażluñla bize yā Rabkerem
126. Gazel

müşāhede [1] Seyrederek anlama, gözün gördükleriyle dair tefekkür etme,gözleyerekaslını kavrama.

3. Yāri eyler **müşāhede** muhaqqıķ
4. Her ki bilir bu remz-i'irfānı
237. Gazel

müşerref [1] Şeref kazanmış, şereflenmiş, şerefli.

3. Sa'ādetle kudümından **müşerref** oldı'ālemler
4. Yetişdi şems-i zātınun ziyāsı 'arş-ia'lāya
204. Gazel

müşg [2] Misk, misk kokusu.

17. Cihānuñ baħr ile berri kamu 'anberle **müşg** oldı
18. Şaçunñ büyüñü şaçalı şabā deryā vü şahrāya
204. Gazel

5. Gül yüzün gülzārınun seyrānına çıkdı şabā
6. Şaçdı **müşg** ü 'anberi ol turra-ıttarrāreden
144. Gazel

müşgin [1] Misk kokulu.

11. Cenneti bir dāneye bey' eylese Ādem n'ola
12. Vākıf oldı sırrına vechüñde **müşgin** dānenün
107. Gazel

müşkil [13] Halledilmesi, çözüme kavuşturulması güç iş veya mesele; zorluk, güçlük, zor.

1. Hālümüze bāri ihsān eyleye
2. Cümle **müşkilleri** āsān eyleye
1. Tuyuğ

7. Bedr ola burc-ı şerefde rüy-ı baħtīdem-be-dem
8. İde her **müşkilin** āsān Hāzret-i BāriHudā
7. Tarih

25. Eger **müşkil** eger āsān
26. Olagör mazhar-iihsān
26. Murabba

1. Hāķ te'ālā kullarına luḫf ile ihsān ider
2. Zāhir ü bāḫın olan **müşkillerin** āsān ider
73. Gazel

1. Bizi meccānen itdüñ yā Rab insān
2. Yine her **müşkili** sen eyleāsān
170. Gazel

11. Şırāḫ-ı müstākīme kıl hidāyet

12. Yine her **müşkili** sen eyleāsān
174. Gazel

5. Kamu **müşkilleri**ümüz eyle teysir
6. Müyessirsin efendi her 'asīri
261. Gazel

1. Cümle**müşkilleri**ümüz Qādir Hudā āsān ide
2. Maḫz-ı fażlından umaruz vuşlatın ihsān ide
3. Matla

3. Yapdı beytin yümn ile AḫmedAğa
4. Bāri**müşkilleri**ni āsān ide
5. Tarih

31. Her **müşkilini** itdi ḫal
32. Hū isminün zākırleri
11. Murabba

25. Fenāyi'ye idüp ihsān
26. Ola her **müşkili** āsān
38. Murabba

13. Zēbini 'afv it Fenāyi bendenün
14. Eyle āsān **müşkilin** yā müste'ān
176. Gazel

11. Ref idüp 'usrı cihāndan kıldı izhār yüsrünü
12. ḫall idüp her **müşkili** fażl ile teysir eyledi
246. Gazel

müştak [2] Özleyen, can atan,âşık.

3. Yer ü gökde ne varsa cümleeşyā
4. Kamusı rü'yet-i dīdāra **müştak**
96. Gazel

3. Temennā-yı vişālünde dil ücān
4. Bu mevcūdāt efendi saña **müştak**
99. Gazel

müste'ān [1] Kendisinden yardım istenen, yardımı dilenen(Allah).

13. Zēbini 'afv it Fenāyi bendenün
14. Eyle āsān müşkülün yā **müste'ān**
176. Gazel

müstecāb [2] Kabul olunmuş, hoş görülmüş.

13. Bezm-i vaşluñ cür'asından sākiyā şunsagārı
14. Nüş idenlerün ola her dem du'āsı**müstecāb**
14. Gazel

15. Ko bu zerķi zāhidā bir bādeden nüş eyle kim
16. Kātresin gören olur her dem du'āsı**müstecāb**
14. Gazel

müstedām [1] Sürekli,devamlı.

3. İt müyesser cism ü cāna feyz-i akdesden naşib
4. Olalum her dem şırâṭ-ı müstakimde **müstedām**
135. Gazel

müsteḥaḳ [1] Hak eden, layık.

7. Nice yol bulur cenāb-ı pākūñe bir ḳabza ḥāk
8. Yemm-i cūduñdan anı ḳıl bezm-i vaşlam**müsteḥaḳ**
100. Gazel

müstemend [1] Üzüntülü, kederli, hüznülü; çaresiz, zavallı; talihsiz, mutsuz.

1. Celālün nārını yā Rab cemālüne ḥicāb itme
2. Ğarīb-i **müstemend**üne bu vech ile 'itāb itme
211. Gazel

müşterî [1] Satın alan kimse, alıcı.

5. Çünkü geldün bu cihān bāzārına ey**müşterî**
6. Nakd-i cāni bey' iden bu yolda bāzer-gānemiş
88. Gazel

muṭābıḳ [1] 1. Herhangi bir konuda karşılıklı olarak anlaşmaya varan, anlaşan, birbiriyle uzlaşan. 2. Uygun, münāsip, muvāfık.

7. Hıfz idem sırru'l-meşāñi āyetin bir noḳṭadan
8. Sünnet ü farza **muṭābıḳ** eyle her a'mālümüz
86. Gazel

mu'tād [1] Alışılmış, alışmış.

9. Şühüd-ı nūr-ı zātuñ eyleiḥsān
10. Bu iḥsāna bizi ḳıldıñ çü **mu'tād**
35. Gazel

muṭahhar [1] Kutlu, mübarek, maddi ve manevi olaraktemizlenmiş.

5. **Muṭahhar** cism ü ruḥāñi ne ṭurfe sākıdūr ol kim
6. Bu cān ḥayrān u mest olup lebi la'li şarābından
165. Gazel

mu'teber [3] Saygı gören, hatırı sayılır, saygın, îtibarlı; üstün ve değerli kabul edilen, makbul.

5. Yüzü anuñ ve'ḍ-ḍuḥā ve'ş-şemsi ve'l-leyl saçı
6. İtdi Ḳur'anda ḳasem Ḥaḳ çünkü oldur**mu'teber**
1. Kaside

33. Gerçi vardur nās beyninde ḥilāfetdeḥilāf
34. Şāh-ı kevneyn anı ta'yün itdi oldur **mu'teber**
1. Kaside

7. Pāk itdi derüm levs-i sivādan ki ney gibi

8. Vecd ehli tā ki ṭuta seni **mu'teber**zi-ney
252. Gazel

mütekellim [1] Konuşan, söyleyen kimse.

3. Rā'î ile mer'î vü muḥāṭab **mütekellim**
4. Birdür iki şanma aña keşf-i başareyle
1. Rübai

muṭlaḳ [4] Herhangi bir şart ve kayıtlı sınırlı olmayan, kayıtsız şartsız.

25. Fenāyi ḳuluñuñ ey Ḥaḳ
26. Ḳuyüdını gider **muṭlaḳ**
18. Murabba

9. Aradan ref' iden **muṭlaḳ**ḥicābı
10. Görür zerrede nūr-iāfitābı
36. Murabba
5. Sivā resmini **muṭlaḳ** eyleifnā
6. 'Ayān it sırruma 'ayn-ibeḳāyi
254. Gazel

7. Küntü kenzüñ ma'nisin özümde buldum āşikār
8. **Muṭlaḳ** oldum gerçi kim keşret ḳuyüdum oldıbil
120. Gazel

muṭlaḳā [3] Kesin olarak, kesinlikle, şüphesiz, ne olursa olsun.

1. Şems-i zātuñ zerresinden her kime irzeziyā
2. Selb olur gözünden anuñ **muṭlaḳā**'ayn-ısiwā
6. Gazel

9. Ğā'ib ola ḍideden resm-ısiwā
10. Olmaya arada benlik **muṭlaḳā**
8. Murabba

13. İster iseñ derdedevā
14. Geç fāñi gülden **muṭlaḳā**
43. Murabba

muṭrib [1] Bir mûsikî âleti çalan kimse, sâzende; ilâhî, gazel, şarkı vb. okuyan kimse, hânende.

13. Çün Fenāyi diñle kārın **muṭrib**ün
14. Perdesinden bil bu sâzi eydede
202. Gazel

muṭṭali' [1] Bir işi haber almış olan, bilen, öğrenen, vâkıf ve haberdarolan.

7. Rüsüm-ı ğayrı ḥakk it levḥ-i dilden
8. Bizi ḳıl **muṭṭali'** rāz-ı nihāna
198. Gazel

mütü [3] "Ölmeden önce ölünüz. " hadisindeniktibastır.

17. Emr-i **mütü** hükmine itmışdi gerçimtişâl
18. Küllü nefsin ma'nisinden zâhiren kıldıbeyân
1. Tarih

11. Sâlik ol bu neş'e-i dünyâ-yı **mütü** râhına
12. Lâhık olur her kişiye yoğsa mevt-i iztirâr
67. Gazel

5. Sâlik olan neş'e-i dünyâda **mütü** râhına
6. Feyz-i zâtuñdan n'ola bulsa hayât-ı câvidân
142. Gazel

muvaḫḫak [1] Başarı kazanmış, başarmış, başarılı.

9. Bizi yokdan nice var eyledünse
10. **Muvaḫḫak** eyle yine hüsn-i hâle
195. Gazel

muvaḫḫık [3] Münasip, uygun; yerinde.

1. Eyle mesrûr bu şikeste-bâlümi
2. Kıl **muvaḫḫık** emrüne her hâlümi
16. Matla

9. Luḫ ile eyle Fenâyi'ye nazâr
10. Kıl **muvaḫḫık** emrüne ef'âlümüz
82. Gazel

7. Taht-ı teşhîründeñdür ikicihân
8. İt **muvaḫḫık** hükümüñe ef'âlümüz
83. Gazel

müyesser [51] Nasip.

1. Cenâb-ı hazret-i Bârî ola hâlümüzeyârî
2. Göñül hoşlıkların kılsun **müyesser** dâ'imâ Bârî
2. Matla

17. Şühüd-ı zâtuñı eyle **müyesser**
18. Kemâlâtuña şânum ola mazhar
9. Murabba

13. Neş'e-dâr it sırr-ı vahdetden fenâyibendeñi
14. Fazluñ ile her merâmın kıl **müyesser** yâ mucıḫ
13. Gazel

7. Küllü şey'in reşhasından neş'e-dâr itbâlümüz
8. Ol vecihden dü cihânda kıl **müyesser** fetḫ-i bâḫ
24. Gazel

13. Kıl şühüd-ı nûr-ı zâtuñı Fenâyi'ye 'atâ
14. İt **müyesser** dü cihânda her merâmın yâ Muçıḫ
25. Gazel

1. Şühüd-ı nûr-ı zâtuñ kıl**müyesser**
2. Kerem senden 'inâyet eyleMevlâ

29. Murabba

1. Vişâlün zevkını eyle**müyesser**
2. Meded senden 'inâyet eyle Mevlâ
31. Murabba

11. Kıl **müyesser** zât-ı pâke vuşlatı
12. Sen 'inâyet it meded yâ Rabbenâ
32. Murabba

1. Vişâlün 'ıdım eyle**müyesser**
2. Meded ey luḫ-ı bî-ḫad pâdişâhum
33. Murabba

5. Bu tenezzül perdesin gözdengider
6. İt **müyesser** 'arş-ı maḫşûda şu'üd
36. Gazel

5. Şühüd-ı zâtuñı Allâhu ekber
6. Yüzi suyına eyleye **müyesser**
37. Murabba

17. Vişâlün şavmını eyle**müyesser**
18. Degil bir kerre iḫsân itmükerrer
39. Murabba

1. Vişâlün 'ıdım eyle**müyesser**
2. İde sâliklerün tâ ḫacc-ı ekber
49. Gazel

1. Vişâlün 'ıdını eyle**müyesser**
2. İde sâliklerün ta ḫacc-ı ekber
50. Gazel

15. Cism ü câna kıl **müyesser** feyz-i aḫdesden naşıḫ
16. Vir ḫabıḫbün ḫürmetine zât-ı pâkeiktidâr
67. Gazel

7. Bu ilde vü ol ilde evvel âḫir
8. Vişâlün zevkını eyle**müyesser**
75. Gazel

17. Zât-ı pâküñ ḫürmetine yâ Raḫım
18. İt Fenâyi'ye **müyesser** vuşlatuñ
110. Gazel

7. Faḫr-i 'âlem ḫürmetine yâKerım
8. Kıl **müyesser** zevḫ-ı fazluñ dem-be-dem
126. Gazel

3. İt **müyesser** cism ü câna feyz-i aḫdesden naşıḫ
4. Olalum her dem şırât-ı müstaḫkimde müstedâm
135. Gazel

9. Şühüd-ı nûr-ı zâtuñ it**müyesser**
10. Münevver ola nûruñla fu'adum
136. Gazel

9. Tecellî-i cemâlûñ kıl**müyesser**
10. Degil bir kez mükerrer ola herân
162. Gazel

7. Vişâlûñ zevkını eyle**müyesser**
8. Geçür kalbümüzi bu hâ vü hûdan
163. Gazel

9. Dirdlü olan dillere eyledevâ
10. Kıl **müyesser** zevk-ı vaşluñı her ân
176. Gazel

7. Dü 'âlem ni'metin eyle **müyesser**
8. Didûñ lâ-takneţü min-raĥmet'illah
218. Gazel

5. Eyle etmemtü 'aleyküm ni'metinden hişşe-dâr
6. Kıl **müyesser** iki 'âlemde devâm-ı ni'meti
223. Gazel

5. İre câna hitâb-ı müsteţâbuñ
6. **Müyesser** olsun aña fetĥ-i bâbuñ
5. Murabba

1. Tecellî-i cemâlûñ kıl**müyesser**
2. Meded senden meded yâ Ĥayy u Ĥayyüm
6. Murabba

31. Kıl **müyesser** 'arş-ı maşûda su'üd
32. Luţf u iĥsân ıssı Raĥmân'um meded
14. Murabba

5. Tecellî-i cemâlûñ kıl**müyesser**
6. Degil bir kerre iĥsân itmükerrer
20. Murabba

3. Eyle esrâruñı 'aynuma 'ayân
4. Kıl **müyesser** 'ayn-ı zâtuña şühüd
33. Gazel

1. Sivâ şavmını yâ Rab kıl **müyesser**
2. K'ide sâliklerüñ tâ 'id-ı ekber
46. Gazel

1. Şühüd-ı nür-ı zâtuñ kıl**müyesser**
2. Degil bir kerre in'âm itmükerrer
55. Gazel

11. İki 'âlemde **müyesser** eyle zevk-ı vaşluñı
12. İre dil bir 'âleme olmaya anda ân uñ
178. Gazel

1. 'Aţâ kıl bize ĥaĥkânî vücüdi
2. **Müyesser** eyle nürânî şühüdi
233. Gazel

1. **Müyesser** eyle imân-ı 'ayânı
2. Ola 'ayna 'ayân sırr-ı mihânî
249. Gazel

9. Ĥapuñdur melce-i şugrâ vü kübrâ
10. **Müyesser** eyle yâ Rab fetĥ-i bâbı
268. Gazel

1. Bizi bilenlere idüñselâmı
2. **Müyesser** ide Ĥaĥdârü's-selâmı
6. Nazm

5. Müyessirsin **müyesser** it merâmum
6. Kemâl-i fazluña yoĥ iştibâhum
125. Gazel

9. Fenâyî'ye **müyesser** it vişâlûñ
10. 'Aţâ vü fazl u cüd ıssı ilâhum
132. Gazel

13. Fenâyî bendeñe iki cihânda
14. **Müyesser** it aña her demde 'ideyn
146. Gazel

3. Tecellî-i cemâlûñ kılışân
4. **Müyesser** it ĥayât-ı câvidânı
234. Gazel

1. **Müyessersin** müyesser it merâmı
2. Saña muĥtâc bu ĥalkuñ ĥâşş u 'âmı
271. Gazel

7. Devâm üzre **müyesser** kılsürürü
8. 'İnâyet eyle sulţânüm meded it
23. Murabba

5. Bir avuç ĥâk iken eyledüñ insân
6. **Müyesser** kıl yine zâtuña vuşlat
28. Gazel

7. **Müyesser** kıl şühüd-ı nür-ı zâtuñ
8. Sivâ ĥaydım eyle dilden ihĥrâc
32. Gazel

1. **Müyesser** kıla ol Mevlâ iki 'âlem merâmını
2. Feraĥ-baĥş eylesün dâ'im bu ĥalkuñ ĥâşş u 'âmını
46. Matla

13. Fenâyî bendeñüñ 'afv it ĥuşürin
14. **Müyesser** kıl aña ĥaşr-ı kemâlûñ
104. Gazel

1. **Müyesser** kıl bize yâ Rab vişâlûñ
2. Görem her zerrede şems-ı cemâlûñ
109. Gazel

11. Göñülde yazıla naşrun min-allah
12. **Müyesser** kıl aña fetĥ-i ĥarĥibi

220. Gazel

13. Fenāyî'nün zünübün eyle mağfür

14. **Müyesser** kıl aña feth-i mübîni

242. Gazel

11. Feth-i muṭlak lem'asından eyle cānı neş'e-dār

12. Tā **müyesser** ola aña ma'nā-yı feth-i qarîb

18. Gazel

müyessir [3] Bir şeyin olmasını, yapılmasını, elde edilmesini kolaylaştıran.

5. **Müyessir**sin müyesser it merāmum

6. Kemāl-i faḫluña yoḫ iştibāhum

125. Gazel

5. Ḳamu müşkillerümüz eyle teysîr

6. **Müyessir**sin efendi her 'aşîri

261. Gazel

1. **Müyessir**sin müyesser it merāmı

2. Saña muḫtāc bu ḫalkuñ ḫāşş u 'āmı

271. Gazel

müzeyyen [1] Süslenmiş, bezenmiş, süslü, zînetli.

15. **Müzeyyen** eyledi baḡ-ı cinānı

16. Şükür geldi yine māh-ımübārek

39. Murabba

müznib [2] Suçlu, günahkâr.

5. **Müznib** olana yā Raḫîm

6. Göster şîrâṭ-ı müstaḫîm

4. Murabba

5. N'ola bu **müznibe** olsa 'ināyet

6. Didüñ lâ-taḫneṭü min-rahmet'illah

208. Gazel

N

nāb [1] Hâlis, katıksız, sâfi.

9. La'l-i **nābuñ** n'ola dökse her nefesde ḳanumı

10. Ḳanda gördüñ şorıla bir ḳan hezārān ḳanıçün

151. Gazel

nā-būd [1] Mevcut olmayan, yokluk.

9. Fāni olup ey Fenāyî çünki **nā-būd** olmuşam

10. Ol vecihden cümle 'ālem 'ayn-ı būdum oldı bil

120. Gazel

nādān [1] Cāhil, bilmez, bilgisiz (kimse).

9. Bezm-i vaḫdetde çeküp şahbā-yı zātı dem-be-dem

10. Ey Fenāyî mest ü medhüş olmayan **nādān** imiş

89. Gazel

nādi [1] Nidâ eden, baḡıran, çaḡıran, seslenen.

5. Aḫsen-i taḳvîmüñ itdi ḫüsünün insānda nihān

6. **Nādi**-i ḡayb ol vecihden ḫüsün-i ta'yîñ eyledi

246. Gazel

naḡme [1] Kulaḡa hoş gelen âhenkli ses, ezgi.

5. Ṭutdı çarḫuñ çenberinde devr uşülinirevān

6. **Naḡme**sini rāstdan 'uşşāḳa āḡāz eyledi

224. Gazel

naḫnu aḳrab [5] "Andolsun, insanı biz yarattık ve nefsinin kendisine fısıldadıklarını biliriz ve biz ona şah damarından daha yakınız." (Kaf50/16) ayetinden iktibastır.

13. **Naḫnu aḳrab** sırrını eyle fenāyî 'ye'ayān

14. Şems-i zātuñ zerresinden sırrına irezîyā

9. Gazel

5. **Naḫnu aḳrab** lem'asından ireli sırranidā

6. Āmed ü reft ref' olup cism ile cān yek-sānolur

45. Gazel

5. Añladuñsa **naḫnu aḳrab**remzini

6. İsteme ḫāricde yārüñ ey gönül

122. Gazel

7. Vāşıl oldı **naḫnu aḳreb**sırrına

8. Ve hü me'aḳüm ma'nisin fehmeyleyen

153. Gazel

3. **Naḫnu aḳreb**lem'asından neş'e-dār itbālümüz

4. Çünki sensin bize bizden hem yakîñ ü hemḳarîb

25. Gazel

nā'il [2] İstedîḡi şeye erişen, arzu ettiḡini ele geçiren, murādınaeren.

11. Olalum ḳa'be-i āmāle **nā'il**

12. 'Ayān ḳıl dîdeyedārü's-selāmı

271. Gazel

11. Cīvār-ı feyz-i ḳudse **nā'il**olmaz

12. Ferāmüş eyleyen ḫaḳḳ-ı cīvārı

250. Gazel

na'îm [3] Nimetler; bir cennetismi.

39. Bulur ebed bāḳı **na'îm**

40. Hū isminüñ zākırları

11. Murabba

9. Mā-sivā kaydından it cānum ḥalāş
10. İki 'ālemde bula bākīna'jm
127. Gazel

7. Tecellī-i cemālūñ eylein'ām
8. Cinān-ı 'adnūñ içre virna'jmi
221. Gazel

nakāyış [1] Nakışlar, resimler.

7. **Nakāyış**dan münezzehdür şıfātuñ
8. Te'ālā şānehü Allahuekber
50. Gazel

naqd [1] Elde bulunan geçerli para, akçe.

11. Metā'-ı vaşlı bey' idüp bu cāna
12. O bāzār **naqd**ini amāde geldük
112. Gazel

naqd-i cān [8] En değerli şey olan can sermāyesi, can varlığı.

7. İtdün ol dürr-i yetjmi **naqd-i cān**aiştirā
8. Cevherūñ kāmı bulduñ pes bu dükkānuñ nedür
61. Gazel

15. Bey' itdi **naqd-i cān**ı sālīk metā'-ı vaşlına
16. Nūr-ı cemālūñ bezmine cān u cihāñşükr-ānedür
66. Gazel

5. **Naqd-i cān**ı cevher-i bākīyi eyleiştirā
6. 'Işk-ı ma'şūķı idegör cān u dilden ihtiyār
67. Gazel

11. **Naqd-i cān**ı cevher-i bākīyi kılduñiştirā
12. Şığmadı arz u semāya gevher-iyek-dānemüz
84. Gazel

5. Çünki geldüñ bu cihān bāzārına eymüşterī
6. **Naqd-i cān**ı bey' iden bu yolda bāzer-gānımış
88. Gazel

3. **Naqd-i cān**ı vir metā'-ı vuşlata
4. Eyle bāzārı bugün dīl-dār ile
216. Gazel

1. **Naqd-i cān**ı iştirā itdün metā'-ı vuşlatı
2. Şığmadı arz u semāya ol metā'ıñ kıymeti
223. Gazel

5. **Naqd-i cān**ı cevher-i bākīyi kılduñiştirā
6. Bey' olup bāzār-ı 'ışkda varumuz ol kāniçün
151. Gazel

naqd-i 'ömr [2] Ömür sermayesi.

7. Zāyi' itme **naqd-i 'ömr** elde iken ey 'aziz
8. Vaşla cāmı bey' idüp yār ile itbāzārūñı
280. Gazel

5. Ref' idüp zāhid hicābı gel hüviyyet ḥāşıl it

6. Zāyi' itme **naqd-i 'ömr**ı al ḥaber ihvāndan
173. Gazel

nākışān [1] Kusurlular.

3. Bu tenezzül perdesin dildengider
4. İreler kaçır-ı kemālen **nākışān**
169. Gazel

naqqāş [2] Renkli resim ve tezyinat yapan sanatkar, kitapları resimleyen, kap ve sayfalarını süsleyen, mimārî eserlerin tavan ve duvarlarını, çinileri, toprak kapları vb. lerini resim ve şekillerle bezeyen süsleme ustası.

9. Ezber it bu āyetūñ gel ey Fenāyi seb'asın
10. Naqqāşı ko **naqqāş**ı gör naqqāşın ne hem-vār eyledi
248. Gazel

5. Ezel **naqqāş**-ı kudret levḥ-idilde
6. Mahabbet naqqāşını kılmış muşavver
75. Gazel

naqq [28] Resim; süs.

1. Şaķın aldanma **naqq**sına bu 'ālem gülsitānıñ
2. Senūñ gibinūñ ey bülbül uçurmuşdur hezārānuñ
19. Matla

7. Ḥayālūñ **naqq**sını bu cān içinde
8. Ezel naqqāşı eyledi muşavver
46. Gazel

9. Mūsa-veş n'ola irerse len terāñdennidā
10. Olmadı gözden cemālūñ **naqq**sı pinhān bu gice
214. Gazel

13. Sivā **naqq**sını ḥakk it levḥ-i dilden
14. Cemālūñ **naqq**sını eyle muşavver
49. Gazel

3. Ḥakk olupdur levḥ-i dilden **naqq**-ı resm-imā-sivā
4. Şüretūñ **naqq**sında zāhir olalıdārımız
79. Gazel

1. Şaķın bu reng ü büyına gülün aldanma eybülbül
2. Vişāl-i yāre ṭālib ol bu **naqq**sa baķma eybülbül
124. Gazel

7. Lehü fī külle yevmin şe'n nişānı dilde **naqq** ola
8. Nażar irerse ger cāna o şe'n-ibj-nişānumdan
167. Gazel

7. Lehü fī külli yevmin şe'n nişānı dilde **naqq** ola
8. Nażar irerse ger cāna o şe'n-ibj-nişānumdan
143. Gazel

7. Derūnum 'ālemin seyr it bu zāhir **naqq**sa aldanma
8. Nişānın bulalı şānum nişānum bj-nişān oldı
245. Gazel

9. Ezber it bu âyetüñ gel ey Fenâyi seb'asın
10. **Nağş**ı ço nağğâşî gör nağşın ne hem-vâr eyledi
248. Gazel

9. Ezber it bu âyetüñ gel ey Fenâyi seb'asın
10. Nağşı ço nağğâşî gör **nağş**ın ne hem-vâr eyledi
248. Gazel

11. Nuğüş-ı mâ-sivâdan eyle âzâd
12. Hâkikat sırrını **nağş** it derûna
194. Gazel

1. Gönül levhinde **nağş** olsa kaçan ma'nâ-yızıkır'ullah
2. İzâ şemme rumûzını 'ayân eyler aña Allah
215. Gazel

3. Şağın aldanma cihânüñ kırî **nağş** u âline
4. Gel derûnuñ 'âleminde ketb olan ma'nâya bak
5. Nazm

11. Nuğüş-ı ğayrıyı hakk eyle dilden
12. N'ider sâlik olan **nağş** u nigârî
240. Gazel

7. Cihân-ı fâninüñ **nağş** u nigârına gönül virme
8. İrüp mağbûb-ı bâkiye beğâ mülkine ol vâşil
123. Gazel

7. Bakup kalmayalum fânî cihânüñ **nağş** urengine
8. Gider gâflet hiçâbını gönül gözünü h'âbitme
211. Gazel

1. 'Ayn-ı 'âşıkda görünür **nağş**-ı 'âlem birhayâl
2. Ol hayâl zâhir olur dîdeye nûr-ıcemâl
118. Gazel

5. Ezel nağğâşî yazmadı mişâlin **nağş**-ı 'âlemde
6. Kamaşur görmege gözler o nağş-ı 'âlem-ârâya
204. Gazel
5. Ezel nağğâşî yazmadı mişâlin nağş-ı 'âlemde
6. Kamaşur görmege gözler o **nağş**-ı 'âlem-ârâya
204. Gazel

5. Geçür bu **nağş**-ı keşretten irişdür vahdet-izâta
6. 'Ayân it 'ayna esrârüñ arada olmayamestür
72. Gazel

9. Eyleye dil **nağş**-ı keşretten irişdür vahdet-izâta
6. 'Ayân it 'ayna esrârüñ arada olmayamestür
72. Gazel

9. Eyleye dil **nağş**-ı keşretten irişdür vahdet-izâta
6. 'Ayân it 'ayna esrârüñ arada olmayamestür
72. Gazel

3. Hakk olupdur levh-i dilden **nağş**-ı resm-imâ-sivâ
4. Şüretüñ nağşında zâhir olalıdîdarumuz
79. Gazel

11. Levh-i dilden hakk ola **nağş**-ı sivâ

12. Dîdeden olmasun envârüñ nihân
158. Gazel

7. Geçüp bu **nağş**-ı şürîden irişdür sırr-ıma'nâya
8. Nümâyân ola eşyâda rumûz-ı vech-i Rağmanı
253. Gazel

11. Geçür bu **nağş**-ı şürîdenfu'adı
12. Ki zâhir ola aña sırr-ıma'nâ
4. Gazel

5. Bu **nağş**-ı zâhire bakma derûnuñ 'âlemin seyrit
6. Haber-dâr iseñ ey 'âşık eger sırr-ıvîşâlîden
168. Gazel

nâlân [8] inleyen.

13. Niçe bir olalum fûrkatle **nâlân**
14. Vişâlünle bizi kııl şâd uhandân
3. Murabba

13. Niçe bir olalum derd ile **nâlân**
14. Vişâlünle bizi kııl şâd uhandân
5. Murabba

5. Âşiyân-ı kudse pervâz ide bu cân bülbüli
6. Niçe bir bu fânî verde ola **nâlân**'andelîb
13. Gazel

1. Vahdetüñ esrârî yâ Rab dilleri hayrânider
2. Gül-'izâr-ı vaşluña cân bülbülin **nâlân**ider
53. Gazel

3. Mübtelâ-yı hâr-ı hicrân olmadan eyle halâl
4. Gül-'izâr-ı vaşla **nâlân** ola çün zâr-ıhezâr
74. Gazel

11. Gonçe rüyün keşf idicek bülbüle
12. Bu vecihden dem-be-dem **nâlân** ider
77. Gazel

7. Niçe bir olalum hayretde **nâlân**
8. Ola vâkıf dil esrâr-ıkümûna
194. Gazel

5. Yine hayretde niçe bir cân u dil **nâlân**ola
6. Kendi esrârî ile hayrân ide ol pâdişâh
193. Gazel

nâle [17] inilti, feryat.

7. Verd-i bî-hemtâ içündür 'andelîbüñ **nâlesi**
8. Gice gündüz ol gül-i bî-hâre zâr eylerhezâr
67. Gazel

1. Diñle nâyuñ **nâlesi**ni ey dedem
2. Söyleden bir demdür anı dem-be-dem
130. Gazel

3. İrdi 'İsâ-veş deminden mürde dillerehayât
4. **Nâlesin** murğân-ı qudsîlerle dem-sâz eyledi
224. Gazel
19. Bilenler hâl-i bülbüliden iderler **nâlesin** maqbül
20. Gül-i bî-çâredür anuñ hemişe râz uefgânı
251. Gazel
1. Yâ ilâhî nâr-ı 'ışkuñ cânı süzâneyledi
2. Bülbül-âsâ **nâlesin** verde hezârâneyledi
257. Gazel
5. Gonçenüñ güşına irdi 'andelîbüñ**nâlesi**
6. Ravza-ı cânını açup keşf-i esrâr eyledüñ
102. Gazel
3. 'Andelîbüñ güş idenler **nâlesin**
4. Ceyb-i şabrı gül gibi eyledi çäk
113. Gazel
1. Şâhid-i verd-i ezel çün 'arz-ı dîdâreyledi
2. **Nâlesin** bülbül anuñçün aña tekrâr eyledi
248. Gazel
9. Dâ'im semâ' ü **nâle** vü rakş u figânider
10. Kimüñ ki ire qalbine cânâ eşerzi-ney
252. Gazel
7. Verd-i bî-hemtâ içündür 'andelîbüñ**nâlesi**
8. Bülbülün zârı degildür gonçe-i hândandan
173. Gazel
9. Çün irdi bülbülün zârı gülün güş-ıkabüline
10. Anuñçün murğ-ı dil eyler Fenâyî rûz u şeb **nâle**
205. Gazel
7. Hezârün **nâlesin** güş idicek gül
8. Bu yüzden keşf-i râz eylerhezâre
203. Gazel
7. Cemâlün gülşenine bülbül-i cân
8. Hezârân **nâle** eyler herseher-gâh
197. Gazel
1. Gül-'izâr-ı 'Aden ider cân bāğın vech-iħabîb
2. Ol vecihle **nâle** ider rüy-ı verde'andelîb
18. Gazel
17. Özüñde bulagör bir verd-ibî-hâr
18. Yeter itdün gül için **nâle** vüzâr
45. Murabba
7. Fürkate düşüp itme hezâr **nâle** vü zârı
8. Gül mevsimidür vechine anuñ nigerân ol
116. Gazel
9. Gülün güş-ı kabüline irişdi **nâle**-i bülbül
10. Anuñçün dâ'imâ tekrâr ider ol âh u nâlânı
251. Gazel

na'leyk [1] "Muhakkak ki ben, evet ben senin Rabbinim!

Hemen papuçlarını çıkar. Çünkü sen kutsal vadi Tuva'dasın." (Taha20/12) ayetinden iktibastır.

9. Emr-i **na'leyk**eden alduñsanaşîb
10. Hâ'il olmaz sırruña bu cân u ten
153. Gazel

na'leyn [1] Bir çift nalın.

7. 'Adem mülkini isteyen temâşâ
8. Zi-ser-zâzed qâdem ü zîdena'**leyn**
146. Gazel

nâm [8] 1. İsim, ad; ün, şöret, şan.

5. İrişelden güş-ı hūşa yevm-i mişâkdan hîţâb
6. Levh-i dilde ketb idüpdür **nâmu**ñı dest-i qazâ
1. Gazel

49. Yâr-ı râbî' ibn-i 'ammı oldur 'AlîMurtażâ
50. Zâhir ü bâtında ekmeleşir-i Hâk ol **nâmı**var
1. Kaside

7. 'İşkıñuñ bāğ u bahârı vuşlatuñ gülzârıdır
8. Qağı gülzâr **nâmı**ñı gülsüz gülistân eyledi
264. Gazel

5. Baq vüçüduñ 'âlemine gör ne yazmış **nâmu**ñı
6. Bu ma'ânîñüñ beyânı 'alleme'l- esmâdadur
43. Gazel

1. Ezelden biz size dil-dâda geldük
2. Mübârek **nâmu**ñuzu yâdageldük
112. Gazel

11. Lâ-mekân oldı **nâmı**ñ eşyâda
12. Lâ-mekânın bî-levn ü bî-emşâl
117. Gazel

3. Geçürdi cezbeñ 'uşşâkı iki 'âlemkuyüdından
4. Eşer qalmazsa bi'l-küllî n'ola **nâm** u nişânımdan
143. Gazel

3. Geçürdi cezbeñ 'uşşâkı iki 'âlemkuyüdünden
4. Eşer qalmazsa bi'l-küllî n'ola **nâm** u nişânımdan
167. Gazel

nâ-maḥşûr [2] Muhasara edilmemiş, kuşatılmamış, sınırlandırılmamış.

1. Tecellî-i cemâlünle dil-i maḥzûnı kılmesrür
2. 'Aḫâ vü fazl u iḥsânüñ efendi eyle **nâ-maḥşûr**
40. Gazel

11. Kelâm-ı ni'met'ullâhî cihân u cânâ 'âm itdün
12. Umaruz luḫf u iḥsânüñ ola bu cânâ **nâ-maḥşûr**
72. Gazel

namâz [1] İslâm dînince belli kurallara göre günde beş vakit

yapılmasımüslümanlar üzerine farz kılınmış olan ve İslâm'ın beş şartından birini teşkil eden ibâdet.

1. Cemâ'atle kılalum gel **namâzı**

2. İdelüm dâ'imâ Hakk'a niyâzı

43. Matla

nâme-i menşür [3] Neşredilmiş, yayılmışmektup.

9. Fenâyi bendeñ iṭlâk it iki 'âlem kıyûdından

10. Virilsün dest-i kıdretten yedine **nâme-imenşür**

40. Gazel

11. Olurşa sırr-ı eydihim Fenâyi bendeñezâhir

12. Virülür dest-i kıdretten yedine **nâme-imenşür**

48. Gazel

13. Rumûz-ı lî me'allâhdan Fenâyi bendeñ âgâh it

14. Virile dest-i kıdretten yedine **nâme-imenşür**

72. Gazel

nâme-i şâh [1] Padişahın mektubu.

5. Getürdi kâşid-ı sırr-ı hüviyyet **nâme-işâhı**

6. Giriftâr eyledi câmi kemend-i zülfi-îpür-âle

205. Gazel

nâm-ı Hudâ [1] (Şeklen ve lafzen) Allah'ın ismi.

5. Revzen-i cânun açılısun ez-şafâ

6. İrişüp bî-vâsıta nâm-ı Hudâ

10. Murabba

nâ-murâd [1] Muradına erişmemiş, isteği yerine gelmemiş.

15. Murâdını virür her **nâ-murâduñ**

16. Diyelüm dâ'imâ eş-şükru lillah

24. Murabba

nâmûs u 'âr [2] İffet ve namus.

9. Cür'a-ı 'ışk-ı ezelden her ki nûş eyler bugün

10. Nefsini kıldı melâmet terk idüp **nâmûs u 'âr**

67. Gazel

3. Melâmet 'âleminde buldışöhret

4. Aradan ref ider **nâmûs u 'ârı**

240. Gazel

nâr [9] Ateş, od.

1. Celâlün **nâr**ına yakma 'ibâdı

2. Kerem luṭf u 'inâyet sendenolur

3. Murabba

13. Olup derdüñleäväre

14. Yanar pervânelern**nâr**e

18. Murabba

7. Zi-ḥâk ü **nâr** u hevâ âteş güzler kerd

8. Beher ki güyend an-râ çönânest

30. Gazel

3. Bahârün nûr u nârından gülistân tûr-ı kıdusoldı

4. Gör âşârını Mûsâ-veş çemende nûr ile **nârün**

103. Gazel

9. Cemâlün şem'ine karşı Fenâyi

10. Yaḳar pervâne-veş varının**nâr**e

203. Gazel

1. Celâlün **nâr**ını yâ Rab cemâlüne hicâb itme

2. Ğarîb-i müstemendüne bu vech ile 'itâb itme

211. Gazel

9. Celâlün âteşine itme süzân

10. Gider **nâr**umuz irgür bizinûra

212. Gazel

1. Cenâbuñdan revâ midurḥabîbî

2. Ki **nâr**a yandurasın bu Ğarîbî

220. Gazel

3. Âdemiden 'ilm-i esmâ öğrenen oldımelek

4. Cinnün aşlı **nâr** idi öğrenmediesmâmuzu

238. Gazel

nâr-ı celâl [4] Hışım, kızgınlık ateşi.

9. Perde olmasun cemâlün nûrına **nâr-ıcelâl**

10. Bu vecihle cism ü cânâ eyleme yâ rab'itâb

14. Gazel

3. Niçe bir **nâr-ı celâle** cân u dil süzânola

4. Aç cemâlün perdesin 'uşşâka ref' eylehicâb

23. Gazel

3. Meded kıl yakmasun **nâr-ıcelâlün**

4. Senüñdür luṭf u iḥsân yâ İlahî

34. Murabba

1. Ḥarîk itme bizi **nâr-ıcelâle**

2. Kerem kıl maḫhar it nûr-ıcemâle

195. Gazel

nâr-ı firâk [7] Ayrılıkateşi.

21. Bizi **nâr-ı firâka** kılmazüzân

22. Bulunmaz fazluña çün ḥadd ü pâyân

14. Murabba

3. Kılma **nâr-ı firâk**uñna süzân

4. Merḫamet eyle ḥâlüme yâ Rab

22. Gazel

1. Bizi **nâr-ı firâka** kılmazüzân

2. 'İnâyet it eyâ luṭf ıssı Raḫmân

25. Murabba

5. Bizi **nâr-ı firâka** kılmazüzân

6. Vişâlünle kıl iḫyâ mürdecâmı

267. Gazel

5. Teselli-i vişālūñ eyleihsân
6. Bizi **nār-ı firākā** kılmairāk
96. Gazel

1. Bizi **nār-ı firākā** kılmāsüzān
2. Teselli-i vişālūñ eyleihsân
174. Gazel

1. Yanar **nār-ı firākū**ñla şeb ü rüz cism ilecānum
2. Vişālūñ zevkin ihsân it dil-i süzānasulţānum
128. Gazel

nār-ı fūrkat [3] Ayrılıkateşi.

3. **Nār-ı fūrkat**le dil ü cān dem-be-dem süzāniken
4. Vuşlatı ābını şaçup nārumuz nüreyledi
243. Gazel

7. Olmaya pā-bendemüz dehr-ideni
8. Yakma **nār-ı fūrkat**e cān uteni
282. Gazel

9. **Nār-ı fūrkat**e bizi itmeharık
10. Anı itfā ide āb-ı rahmetūñ
105. Gazel

nār-ı hasret [1] Özlem ateşi.

1. Vuşlatuñ deryāsına yā Rabbi kıl biziğarık
2. Niçe bir şöyle qalalum **nār-ı hasret**deharık
17. Matla

nār-ı hecr [2] Ayrılıkateşi.

15. Efendi **nār-ı hecre**kılmasüzān
16. Qoma bu derd ile miñnetde yāRab
5. Murabba

5. **Nār-ı hecre**itme süzān buşikeste-bālūmi
6. Vuşlatuñla ola ma'mūr bu dil-i vişrānemüz
84. Gazel

nār-ı hevā [1] Heves ateşi.

3. Lā-mekān mülkinde cevlan n'ola itse cān u dil
4. İtdi aşlına rücū'ı **nār-ı hevā** mā-itürāb
16. Gazel

nār-ı hicrān [2] Ayrılıkateşi.

3. Niçe bir **nār-ı hicrān**uñ dil ü cāni idesüzān
4. Bizi bezm-i vişālūñden kerem it eylememehcūr
40. Gazel

1. **Nār-ı hicrān**a dilersen cāni süzānolmasun
2. Vāşıl ol bir yāre kim şānında hicrānolmasun
150. Gazel

nār-ı iftirāk [1] Ayrılıkateşi.

3. Kıl nażar luţf ile bula bu dil-i maħzūn sürūr
4. Niçe bir süzān ide 'uşşākı **nār-ı iftirāk**
98. Gazel

nār-ı 'ışk [7] Aşk ateşi.

11. Bāl ü perrin **nār-ı 'ıšku**ñ niçe iħrāk itmesün
12. Şem'-i ħüsñüñe gönül pervānesi süzān olur
54. Gazel

13. **Nār-ı 'ıšku**ña Fenāyi nice süzānolmasun
14. Şem'-i ħüsñüñ bezmine pervānedür şems ü kamer
69. Gazel

3. Sınem üzre **nār-ı 'ıšku**ñ niçe süzānolmasun
4. Yakdı şem'-i ħüsñüñe bāl ü perinpervānemüz
84. Gazel

13. Şem'-i ħüsñin itdi süzān ey Fenāyi sinede
14. **Nār-ı 'ıška** her nefes iħrāk idenpervāneyi
200. Gazel

1. Yā ilāhı **nār-ı 'ıšku**ñ cāni süzāneyledi
2. Bülbül-āsā nālesin verde hezārāneyledi
257. Gazel

1. Şem'-i āhum yakdı bāl ü perrini pervānenüñ
2. Bu imiş kārı hemişe **nār-ı 'ıška**yananuñ
107. Gazel

7. Nūr-ı Hağ'dan yandı ise **nār-ı 'ıšku**ñ dildeger
8. Özünü pervāne-veş gel şem'-i ħüsñ-i yāre yak
94. Gazel

nār-ı qahr [1] Öfke ateşi.

25. Eyle tevfiķküni yoluñdarefiķ
26. **Nār-ı qahr**a eyleme biziğarık
14. Murabba

nās [2] İnsanlar, halk.

33. Gerçi vardur nās beyninde ħilāfetdeħilāf
34. Şāh-ı kevneyn anı ta'yin itdi oldur mu'teber
1. Kaside

9. Kimi **nās**uñ tecelliden urur dem
10. Kimisi ibtilāya mübtelādur
59. Gazel

naşb [1] Atamak, tayin etmek.

11. Senden alındı 'ulūm-ı evvelin ü āħirin
12. Şol zamān ki 'ālem-i itlākā **naşb** itdün 'ālem
134. Gazel

naşib [28] kismete düşen şey, pay,hisse.

9. Cennet-i firdevsini idenaşib
10. Hādimini ħūr ile ğılmān ide

5. Tarih

17. Uçmadan baā-ı fenādan ‘andelīb

18. Vuşlatuñ gülzārını eylenaşīb

7. Murabba

5. Uçmadan bu bağ-ı tenden ‘andelīb

6. Gülşen-i vaşluñı aña kıl naşīb

8. Murabba

1. Bu dil-i maḥzūnumuz mesrūr ide sırr-ıḥabīb

2. Feyz-i zātından umaruz irişe cāna naşīb

13. Gazel

7. Çeşm-i ḥūn-rizūñ dem-ā-dem luṭf ile ḳanum doker

8. Ey ‘aceb bilsem nedendür ben ğaribe bu naşīb

18. Gazel

1. ‘Aşık-ı bî-dillere eyle vişālūñınaşīb

2. Fūrḳat ilinde anı yā Rabbenā itme ğarib

19. Gazel

1. Dār-ı ğurbetde efendi eyleme biziğarib

2. İki ‘ālemde vişālūñ zevḳini eyle naşīb

25. Gazel

35. Naşīb ala bu cān u ten

36. Digil yā hū vū yā men hū

26. Murabba

15. Devām üzre naşīb it sañaüñsi

16. Meded ey luṭf-ı bî-ḥad pādişāhum

33. Murabba

13. Kıl Fenāyi bendeñe vaşluñ naşīb

14. Zāt-ı pākūñ ‘izzetine yā Vedūd

36. Gazel

13. Feyz-i zātuñ lem‘asından kıl Fenāyi‘ye naşīb

14. Maḥz-ı fazluñ ile ide maḳ‘ad-ı şıdḳa ḳu‘ūd

37. Gazel

15. Cism ü cāna kıl müyesser feyz-i aḳdesden naşīb

16. Vir ḥabībūñ ḥürmetine zāt-ı pākeiktidār

67. Gazel

11. Çünkü itdüñ in te‘uddūdan naşīb

12. Kıl yine ez-zümre-i ‘abd-işekür

78. Gazel

11. Kıl şühüd-ı vaḥdet-i zātuñ naşīb

12. Görmeyem iki cihānda fūrḳatūñ

105. Gazel

13. İre çün innā ‘arāznādan Fenāyi‘yenaşīb

14. ‘Arif olsa yeridür gencine her vırānenūñ

107. Gazel

3. İt müyesser cism ü cāna feyz-i aḳdesden naşīb

4. Olalum her dem şırāt-ı müstakimde müstedām

135. Gazel

15. Sırr-ı vaḥdetden irişdi çün Fenāyi‘yenaşīb

16. Vāḥid olup yār ile kendüsi çıkdı aradan

144. Gazel

9. Bulurduḳ fetḥ-i muṭlaḳavuşūli

10. Naşīb irerse ger fetḥ-iḳarībden

148. Gazel

9. Emr-i na‘leykeden alduñsanaşīb

10. Ḥā‘il olmaz sırruña bu cān u ten

153. Gazel

3. Feyz-i aḳdesden irişe cism ile cāna naşīb

4. İt şühüd-ı vaḥdetūñ nūrın ‘aṭā her dün ü gün

171. Gazel

7. Şems-i zātuñ şu‘lesinden vir naşīb

8. Pür-ziyā kıl ḳalbümüz envāriile

216. Gazel

13. Düşüp sevdā-yı sevdāna Fenāyi

14. Ezelden bu imiş anuñ naşīb

220. Gazel

9. N’ola bulursa Fenāyi feyz-i aḳdesden naşīb

10. Vuşlat-ı sırrına anı maḥrem-i rāzeyledi

224. Gazel

7. Ḳuyūd-ı mā-sivādan eyle itlāk

8. Alalum feyz-i aḳdesden naşīb

242. Gazel

17. Şavm u tesbīḥümüzi eyleye luṭf ile ḳabül

18. İki ‘ālemde naşīb ide vişāliline vuşül

40. Murabba

15. Meded senden meded yā Ḥayy u Ḳayyüm

16. Naşīb eyle efendi fetḥ-i bābı

6. Murabba

15. Naşīb itme güli ḥāre

16. Tamāma irsüñiḥsānuñ

18. Murabba

5. İkilik perdesin kıl ref‘bizden

6. Dü ‘ālemde naşīb it ittiḥādı

285. Gazel

naşrun min-allah [1] “Yardım Allah'tan gelir.” (Saf suresi,13. ayet)

11. Göñülde yazıla naşrun min-allah

12. Müyesser kıl aña fetḥ-i ḳarīb

220. Gazel

nāy [1] Ney.

1. Diñle nāyuñ nālesini ey dedem

2. Söyleden bir demdür anı dem-be-dem

130. Gazel

nāz [2] Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edâlî tavır, cilve.

15. Döküp göz yaşımı yüzler sürer servüñayağına

16. İder **nāz** ile istikbāl hırāmāñi hırāmāñi

251. Gazel

3. 'Ālemüñ **nāz** u na'jm ü bāğ u bostānın baña

4. Sensiz ey sultān-ı hūbān bend ü zindān eyledi

264. Gazel

naẓar [98] Dikkatle, hikmet gözüyle bakmak; Hak nuru ile bakış, lutufkar ve keremli bakış, teveccüh ilebakma.

17. Ger Fenāyi'ye olursa luṭf ile bir kez **naẓar**

18. Küllü şey'in hālikün şahrāsını eyler güzër

1. Murabba

61. Cümleten evlād u aşhāb ne var ise tābi'in

62. Maẓhar olup luṭfuña kılduñ 'ināyetle **naẓar**

1. Kaside

9. 'Ayn-ı luṭfuñla Fenāyi bendeñe eylen**naẓar**

10. Keşret-i eşyāda göre tā ki sırr-ıvaḥdeti

223. Gazel

9. Ger olursa cāna luṭf ile **naẓar**

10. Qalmaya arada benlikden eşer

2. Murabba

17. 'İbret ile itseñ eşyāyan**naẓar**

18. Vaḥdet-i zātiyyeden virürḥaber

10. Murabba

5. Ref' ola dilden her hevā

6. Gide **naẓar**danmā-sivā

13. Murabba

9. Zāhir ü bāṭın Fenāyi bendeñe eyle **naẓar**

10. Oldı maẓhar tā cemālün nūrına ol bî-ḥicāb

17. Gazel

27. Gitsün **naẓar**danmā-sivā

28. Eyle bize luṭf ukerem

19. Murabba

25. Her şām u her şubḥ u seşer

26. Eyle Fenāyi'ye **naẓar**

44. Murabba

1. Dide-i ğam-dideye kıl 'ayn-ı luṭfuñla **naẓar**

2. Maḥv ola mir'āt-i dilde nokṭa-ı ğamdankeder

44. Gazel

5. İrerse Rabbi eriniden **naẓar** ger Mūsa-veşcāna

6. Bu ḥāk-i 'unşuru olur mübeddel cevhere çünTür

48. Gazel

13. Cürm ile takşirine kılma Fenāyi'nüñ **naẓar**

14. Feyz-i zātuñdan aña eyle 'aṭāñı bî-şümār

51. Gazel

1. Sehv ü nisyānumuza yā Rabbenā kılma **naẓar**

2. 'Afv u ğufrānuñdan irsün cism ile cāna eşer

56. Gazel

1. Bilmedüñ hergiz gönül sırr-ı nihānuñdanhaber

2. Bu vücuduñ 'ālemine kılmaduñ bir kez **naẓar**

62. Gazel

1. Sehv ü nisyānumuza yā Rabbenā kılma **naẓar**

2. 'Afv u ğufrānuñdan irsün cism ile cāna eşer

69. Gazel

5. Bir **naẓar**da yoā iken buldı vücū dıkā'ināt

6. Yemm-i cūduñ kaçresinden zāhir oldı baḥr über

69. Gazel

13. Feyz-i fazluñdan olursa ger Fenāyi'ye **naẓar**

14. Vehüve ma'küm sırrını 'ālemlere i'lān ider

73. Gazel

3. Kılma yā Rab cürm ü 'işyāna **naẓar**

4. 'Afv umup bābuña geldük yā Ğafür

78. Gazel

13. Luṭf ile eyle Fenāyi'ye **naẓar**

14. Vāḥid ola tā naẓar zāhir ü manzūr

78. Gazel

13. Luṭf ile eyle Fenāyi'ye **naẓar**

14. Vāḥid ola tā naẓar zāhir ü manzūr

78. Gazel

9. Luṭf ile eyle Fenāyi'ye **naẓar**

10. Kıl muvāfiq emrüne eḫālümüz

82. Gazel

9. Bu şikeste-bālūme fazluñ ile eyle **naẓar**

10. Va'de-i vaşluñla tā ma'mūr olavirānemüz

87. Gazel

3. Kıl **naẓar** luṭf ile bula bu dil-i maḥzūn sürür

4. Niçe bir sūzān ide 'uşşākı nār-iiftirāk

98. Gazel

3. Yum gözüñi dü cihāndan özüñe eylen**naẓar**

4. Aç gözün esrār-ı Ḥākḫ'a dide-i Ḥākḫ ilebak

100. Gazel

9. Kıl Fenāyi kuluña 'ayn-ı ḥaḫḫatle **naẓar**

10. Nūr-ı zātuñ tā ki meşhūd ide bu 'ayn-ı'alil

114. Gazel

9. Kılmadı **naẓar** 'ārif olan ḥür-icināna

10. İr cennet-i vaşlına Fenāyi hūr-ı cinānol
116. Gazel

9. Zāhir ü bāṭın Fenāyi bendeñe eyle **naẓar**
10. Maḥz-ı faẓluña efendi eyledi çün ittikāl
118. Gazel

11. Sālik-i rāh-ı fenāya irmese senden **naẓar**
12. Nite yol bulur cenāb-ı pāke bu 'abd-i zelül
121. Gazel

13. Luṭfuñ ile kıl Fenāyi'ye **naẓar**
14. Ola faẓluñ ile noḳşāni etemm
126. Gazel

5. Rabbi erni lem'asından kıl **naẓar**
6. Göre gözümüz cemālün çünKelīm
127. Gazel

13. Faẓluñ ile kıl Fenāyi'ye **naẓar**
14. Ola tā ki maḥrem-i rāz-ıhareme
133. Gazel

7. Rabbi erni lem'asından Mūsa-veş eyle **naẓar**
8. Tā nümāyān ola cāna vech-i evşāf-ı kādīm
139. Gazel

7. Sırr-ı eşyāya kemāhi kıl**naẓar**
8. H̄'āb-ı ğafletden uyar gönülgözün
145. Gazel

15. Şems-i zātuñ zerresinden kıl Fenāyi'yen**naẓar**
16. Ola bir enzāra maẓhar ḥadd ü pāyān olmasun
150. Gazel

3. İt vücüduñ mülkine 'ayn-ı ḥaḳıḳatle **naẓar**
4. Maẓhar-ı zāt u şifāti göresin anda'ayān
161. Gazel

7. Lehü fī külle yevmin şe'n nişāni dilde naḳş ola
8. **Naẓar** irerse ger cāna o şe'n-ibi-nişānumdan
167. Gazel

11. Li me'allāh lem'asından kıl **naẓar**
12. 'Ayn-ı zātuñ 'aynuma eyle'ayān
169. Gazel

13. İki 'ālemde Fenāyi bendeñe eyle **naẓar**
14. Bu imiş maḳşūd olan mefhūm-ı emr-i küñfe-kān
181. Gazel

21. Cemālün dīdeden pinhān egerçi zāhirenammā
22. Görinen yine vechüñdür **naẓar** olduḳda her cāya
204. Gazel

5. Geç fenādan beḳāya kıl **naẓarı**
6. Mā-sivā resmini hebāeyle
209. Gazel

13. Sırr-ı eşyāya Fenāyi kıl ḥaḳıḳatlen**naẓar**

14. Nūr-ı zātın cümle mevcūdātda mestüreyledi
243. Gazel

13. Sehv ile noḳşānına itme Fenāyi'nün **naẓar**
14. Hızmetünde gerçi yā Rab sehv ü taḳşir eyledi
246. Gazel

19. Kıl şerḥa şerḥa şineñi eyle delik delik
20. Tā ki derūna ire Fenāyi **naẓarzi**-ney
252. Gazel

7. İtmeye sehv ile 'işyāna **naẓar**
8. Umaruz kim ola luṭf-ı şāhi
276. Gazel

13. Luṭf ile eyle Fenāyi'ye naẓar
14. Aña fetḥ it küntü kenz esrārını
281. Gazel

5. Sehv ü nişyānumuza kılma **naẓar**
6. Bābuña yüz sürmeye ṭākat ḳanı
282. Gazel

9. Umaruz luṭf ile ola **naẓaruñ**
10. Şeb ü rüz zār u āhuma yā Rab
22. Gazel

9. Zāhir ü bāṭın Fenāyi ḳuluña eyle **naẓar**
10. Kıl meded iki cihānda eyleme aña 'itāb
26. Gazel

1. Pādişāhum Ḥaḳ seni yavuz **naẓar**danşāḳlasun
2. Bir nihāl-i tāzesin Mevlā ḥaṭardanşāḳlasun
37. Matla

9. Güzer eyle kādīmī āşiyāna
10. **Naẓar**dan ğā'ib ola kān-ıimkān
175. Gazel

7. Lehü fī külli yevmin şe'n nişāni dilde naḳş ola
8. **Naẓar** irerse ger cāna o şe'n-ibi-nişānumdan
143. Gazel

1. Ey dīde dil-i noḳta-yı bāya **naẓar** eyle
2. Bir gördüñ ise var ikilikden ḥazereyle
1. Rübai

5. **Naẓar** eyleme sehv ile ḳuşūra
6. Mübeddel ola ḥüznumüz sürūra
25. Murabba

5. **Naẓar** eyleme sehv ile ḳuşūra
6. Mübeddel ola ḥüznumüz sürūra
28. Murabba

7. **Naẓar** eyleme sehv ile ḳuşūra
8. ḳanı ḳulda saña lāyık 'ibādet
31. Gazel

5. **Nazar** eyleme sehv ile kuşūra
6. Baş açup bâbuña geldük yalın ac
32. Gazel
5. **Nazar** eyleme sehv ile kuşūra
6. Mübeddel ola hüznümüz sürūra
35. Murabba

21. **Nazar** eylemeyüp ağ u qaraya
22. Sülüküñ irgürür rāh-ifenāya
36. Murabba

9. Harīm-i bezm-i yāre maḥremolan
10. **Nazar** eylemedi kâne yekūna
194. Gazel

13. **Nazar** eyleme sehv ile kuşūra
14. Fenāyī bendeñi kıl haşş-ıder-gāh
197. Gazel

7. İşümüz dā'imā cürm ü haṭādur
8. **Nazar** eyleme sehv ile kuşūra
212. Gazel

7. Cümle mevcüdāt olur vahdet-i zātuña güvāh
8. 'Ayn-ı 'ibretle **nazar** eyler iseñ hercāya
217. Gazel

3. **Nazar** eyleme sehv ile kuşūra
4. Umar ihsānuñı bu 'abd-i sāhī
275. Gazel

17. **Nazar** eyle gel en-nāsü niyāma
18. Hākiqatde dilersenñ intibāhı
275. Gazel

25. **Nazar** eyleme sehv ile kuşūra
26. Mübeddel ola hüznümüz sürūra
20. Murabba

9. **Nazar** eyleme sehv ile kuşūra
10. Nemüz ola sezā 'izz ü hüzüra
22. Murabba

7. **Nazar** eyleme sehv ile kuşūra
8. Umaruz 'afv u gufrānuñı her ān
174. Gazel

13. Kuşūr u sehv ü taqşire **nazar** eylemeyeraḥmān
14. Şefī'ümüz ola dā'im ḥabīb-i Rabbiye'l-a'lā
12. Gazel

5. Rabbi ernī lem'asından Mūsa-veş iden**nazar**
6. Bu vücūdum ṭırna ba'de'l-fenā virebeḳā
9. Gazel

1. Bakma rüy-i siyāhuma yā Rab
2. **Nazar** itme günāhuma yā Rab
22. Gazel

1. Zuhūr iden bu 'ālemdede cemāl ile celālüñdür
2. Hākiqatle **nazar** itseñ yine 'ayn-ı cemālüñdür
23. Matla
7. Eger bildüñse er-raḥman 'ale'l- 'arş istevāremzin
8. Güzer kıl in ile āndan **nazar** it vech-i Raḥmān'a
192. Gazel

3. Kuşūr u sehv ü nisyānken 'ibāduñ dā'imā kārı
4. **Nazar** itmedi taqşire kerīmdür ol keremkānı
228. Gazel

9. **Nazar** itdüñse en-nāsü niyāma
10. Gider bu h'āb-ı ḡafletdenmenāmı
279. Gazel

13. Sehv ile nisyānına itme Fenāyī'nüñ**nazar**
14. Tā civār-ı ḥazretüñden olmaya yek-demcüdā
10. Gazel

3. Geçür bu bezm-i keşretten **nazar** kıl sırr-ıvahdetden
4. İçür 'ışkuñ şarābından olalum dā'imā şeydā
2. Nazm

13. Kuşūrına **nazar** kılma 'ibāduñ
14. Açar yollarını rāh-ıreşāduñ
24. Murabba

15. Fenāyī'ye 'ināyetle **nazar** kıl
16. Ola tā manzar-ı zātuñamazhar
49. Gazel

3. Esjr-i dehr-i dün itme sivā kaydıñdan ititlāk
4. **Nazar**-ı luṭf ile Mevlā 'ibāda bakagelmışdür
58. Gazel

9. **Nazar** kıl sırr-ı eşyāyemāhī
10. Müsebbihler Hāq'ı her leyl ü nehār
70. Gazel

3. Kamunuñ menşe'i birdür **nazar**kıl
4. Bu bāzār-ı dehrde vireñalan
175. Gazel

7. Gözümden gerçi pinhāndur o yārüñ şüretiammā
8. Görinen vechidür yine **nazar** kıldıkça her cāya
196. Gazel
5. **Nazar** kıl mā vesa'nī lem'asından
6. Bizi şalma firākuñfırkatine
210. Gazel

13. Fenāyī bulagör bir yār-ıbāki
14. **Nazar** kılma dü 'ālem zinetine
210. Gazel

7. Fedā kıl cism ile cāmı fenā rāhında ey sālīk
8. **Nazar** kılma virürlerse Semerkānd ü Buḥārā'yı
225. Gazel

3. **Nazar** kılmañ bu keşret'ālemine

4. Kamu mevcüd olur vahdet güvâhı
232. Gazel

7. **Nazar** kıl Tūr-ı Mūsālem'asından
8. Ki tā zāhir ola sırr-iterānı
249. Gazel

13. Fenāyî'ye **nazar** kıl şeş cihetden
14. K'ola vāhid yümn ile yesārı
250. Gazel

3. **Nazar** kıl fakru fahrî lem'asından
4. Bulam zımnında envā'-ı ğimāyı
254. Gazel

5. **Nazar** kıl Rabbi ernî lem'asından
6. Ki zāhir ola sırr-ı lenterānı
266. Gazel

9. **Nazar** kıl lî me'allah lem'asından
10. Güzer eyleye dil heft āsümānı
267. Gazel

9. Ubiytu 'inde Rabbî'den **nazar** kıl
10. Ki tā zāhir ola sırr-ışıyāmı
270. Gazel

9. **Nazar** kılan yüzün āyinesine
10. Çeker ol şāne-veş zūlfün belāsın
149. Gazel

1. **Nazar** kıldı yine luṭf ile Allah
2. Diyelüm dā'imā eş-şükrü lillah
24. Murabba

13. Şudür eylerse nisyān ile evzār
14. **Nazar** kılma āna ey Rabb-i Ğaffār
23. Murabba

5. **Nazar** kılma kuşūr u sehv ü zenbe
6. 'Aṭā vü cūduña yoḡ ḥadd ü pāyān
162. Gazel

3. Olurdu lî me'allāh sırrimekşüf
4. **Nazar** olursa ger sırr-ıḥabîbden
148. Gazel

1. Ey gönül gel **nazar**-ı Ḥaḡḡ ile baḡeşyāya
2. Bugünü şalma şaḡın 'ākıl iseñferdāya
217. Gazel

nazar-bāz [1] Güzeli seyretmekle yetinen, maddî tatmin edilmeyi istemeyen.

11. N'ola bu 'ayn-ı dil olsanazar-bāz
12. Ki manzürî cemālün manzarıdır
41. Gazel

nazar-gāh [1] Nazar edilen, bakılan veya bakılacak yer.

5. Gel ey 'ışḡ eri ḡoma 'ışḡı elden
6. **Nazar-gāh**-ı Ḥudā sırr-ıderündür
52. Gazel

nāzır [1] Bakan, nazar eden.

7. N'ola mazhar olsa sırr-ı lî me'allāhremzine
8. Şol ḡaḡıḡat ehlinün ki **nāzır** Raḡmān olur
54. Gazel

nāzil [3] Yukarıdan aṡaḡıya inen, nüzul eden.

7. Bu 'aḡl u 'ilm ü ḡilm ü ḡulk senün şānuñda **nāzil**dür
8. Vişālün genc-i bî-pāyān zuḡuruñ cān-ıeşyādur
38. Gazel

3. Senün ḡaḡḡuñda dinmişdür nefaḡtū fîhi min-rūḡı
4. Ve naḡnu aḡrabü sırrı senün şānuñdadurnāzil
123. Gazel

11. **Nāzil** oldu bu beyāna lā-tūḡarrik āyeti
12. Ol beyāmı bî-gümān itmek dilersün ey gönül
115. Gazel

nāzır [1] Eş,benzer.

5. Bulunmaz iken zāta **nāzır** arz u semāda
6. Ḳandan gelüben gitdigümüz sende bilindi
269. Gazel

nāzire [1] Bir şairin manzum eserine başka bir şair tarafından aynı vezin, kafivevedayla yazılan benzer manzume.

7. Bu nazma dimedi kimsenāzire
8. Gerek Selmān u ĀşafEnveri'dür
42. Gazel

nazm [2] Şiir,vezinli kafiyeli söz dizisi.

5. Bu nazmuñ olmadı remzinevāḡıf
6. Gerek Selmān u ĀşafEnveri'dür
41. Gazel

7. Bu nazma dimedi kimsenāzire
8. Gerek Selmān u ĀşafEnveri'dür
42. Gazel

nebātāt [1] Bitkiler.

31. Yār-ı evvel yār-ı ḡarı Bū BekirŞiddiḡ'dür
32. Şāhid oldu şıdḡına anuñ **nebātāt** u ḡacer
1. Kaside

neḡıb [1] Aslı pak, soyu temiz.

9. Maḡz-ı luṭfuñla 'ademden bizi iḡād eyledün
10. Faḡluñ irerse yine her ḡālümüz olurneḡıb
25. Gazel

necm-i sa'adet [1] Saadet yıldızı.

7. Zihî **necm-i sa'adet** kim anuñ bîdâr ola bahtı
8. Yüzünden perde ref' olup güneş çıkahıcâbından
165. Gazel

nefahtü [5] "Onu tamamlayıp, içine de ruhumdan üfürdüğüm zaman, derhal ona secdeye kapanın. " (Sad38/72) ayetinden iktibastır.

9. **Nefahtü** nüktesin fehm it Fenâyi
10. Hâkikat üzre ger olduñsainsân
164. Gazel

3. **Nefahtü** sırrı şıgmazken bu keвне
4. Lisân ile niçe mümkün beyâna
198. Gazel

5. **Nefahtü** sırrını fehm eyleyen cân
6. Semâ-ı kudse eyledi şu'ûdı
273. Gazel

5. Vâkıf olalı **nefahtü** rûhına
6. Hâli olmadı o demden bir dem ol
119. Gazel

13. **Nefahtü** sırrına eyle Fenâyi bendeñi vâkıf
14. Bula yerin belâ bezminde olan 'ahd ü peymânum
128. Gazel

nefahtü fihî min-rûhî [2] "Onu tamamlayıp, içine de ruhumdan üfürdüğüm zaman, derhal ona secdeye kapanın. " (Sad38/72) ayetinden iktibastır.

3. Senüñ haqquñda dinmişdür **nefahtü fihî min-rûhî**
4. Ve nañnu aqrabü sırrı senüñ şânuñdadurnâzil
123. Gazel

9. **Nefahtü fihî min-rûhî** dinildi şân-ı Âdem'de
10. Bu sır min- emri Rabbiyle 'anâşırda nihânoldı
239. Gazel

nefes [17] Soluk; soluk alacak kadar geçen zaman, an.

9. Pertev-i mihr-i ezelden neş'e-dâr itcânumuz
10. Hâşıl ola her **nefes** tâ rü'yey-i cânânumuz
1. Murabba

11. Kâlbi anuñ görmedi gaflet hicâbın bir**nefes**
12. Anuñ için didi Hâk hakkında mâzâğa'l-başar
1. Kaside

3. Göreler tâ her **nefes** dîdâr-ı yâr
4. Yâ 'Alîm ü yâ Hâkîm ü yâ Raḥîm
2. Murabba

9. Sırr-ı vahdetden Fenâyi bendeñe eylenâzar
10. Her **nefes**de zâhir ola sırrına 'ayn-iliķâ
3. Gazel

1. Okıyan 'ilm-i ledünni görmedi ağ uķara

2. Çün melâ'ik her **nefes**de didi lâ-'ilmelenâ
5. Gazel

3. Sebķ-ı hüsñâ lem'asından neş'e-dâr itbâlümüz
4. Zâhir ola her **nefes** âyine-i gîti-nümâ
10. Gazel

15. Bezm-i yâre hem-dem eyle her**nefes**
16. Sen 'inâyet it meded yâ Rabbenâ
32. Murabba

5. Hem-dem ola her **nefes**de cân u dil cânân ile
6. Eyleye sâliklerün tâ 'arş-ı maķşûda şu'üd
37. Gazel

1. Dîde-i ğam-dîdeyi bu hâb-ı ğafletdenuyar
2. Zâhir ola her **nefes**de 'aynına tâ 'ayn-ı yâr
51. Gazel

1. Sebķ-ı hüsñâ maḥzeninden eyle yâ Rab neş'e-dâr
2. Zâhir ola her **nefes**de dîdeye dîdâr-ıyâr
74. Gazel

5. 'Aşr-ı emsâliyle zâhid 'âşıkâ ṭa'neyleme
6. 'Ârif olan her **nefes**de buldı anı nice yüz
81. Gazel

7. Zât-ı pâke ulaşdı 'ârif **nefes**
8. Men 'aref sırrı ile buldikemâl
117. Gazel

9. La'l-i nâbuñ n'ola dökse her **nefes**de kanımı
10. Kanda gördüñ şorıla bir kan hezârân kaniçün
151. Gazel

3. Âşiyân-ı kudse pervâz eyleye can bülbüli
4. Her **nefes**de hem-dem-i cânân ide ol pâdişâh
193. Gazel

1. Seri pâ kılmayınca baḥr-ı 'işķaṭalabilmezsin
2. **Nefes** ṭutmaz iseñ dürr-i murâdıalabilmezsin
29. Matla

3. Nüş iden câm-ı vişâlün cür'asın görmez ḥumâr
4. Her dem eyleyse 'aceb mi yek **nefes**de iki 'id
34. Gazel

13. Her **nefes**de hem-dem ol cânân ile
14. Geç Fenâyi bâķi mülke baş ḳadem
130. Gazel

nefî-i dem [1] Nefes (ruh) üfleemek; canvermek.

9. Maḥfi ider sırr-ı 'işķişinede
10. Olmadın Âdem'e daḥî **nefî-i dem**
130. Gazel

nefs [14] Kulun kötü, beğenilmeyen, bayağı ve hayvânî arzuları, huy ve filleri, kibir gazap, kin, haset, hırs, tahammülsüzlük, hasislik, dedikodu, şehvet, ihtiras, hevâ vü heves gibi zaaflarının merkezi.

13. **Nefsüm** ider yüz biñ günâh
14. 'Ömrinde kılmaz bir kez âh
4. Murabba

13. Fedâ idüp yoluñda kişi **nefs**i
14. Refîkümüz ola ervâh-ı ıkdusî
33. Murabba

9. Fâniden geçüp Fenâyi buldı bir bâkî hayât
10. 'Add idenler ma'nide **nefs**ini min- ehli'l-kubûr
65. Gazel

9. Cür'a-ı 'ışk-ı ezelden her ki nüş eyler bugün
10. **Nefs**ini kıldı melâmet terk idüp nâmûs u 'âr
67. Gazel

3. Şek degildür yâri bilmez şol ki **nefs**i bilmedi
4. Yârini bilendür ol kim kendü miğdârın görür
68. Gazel

5. Vişâlün bezmine eylesezâ-vâr
6. Esîr-i dest-i **nefs**den olami'tâk
93. Gazel
3. İder her günde biñ kez **nefsüm** 'işyân
4. Velî yoqdur efendi bir günâhum
137. Gazel

5. **Nefs** elinden vir hâlâş kalbe gelsünitmi'nân
6. İrci'iden güş-ı câna ire luţfuñdanhitâb
14. Gazel

3. **Nefs** elinde eyleme bizi zebûn
4. Fazluñ ile kıl 'aţâ kalb-i selîm
127. Gazel

1. **Nefs** elinde bizi yâ Rab kılma fazluñla zebûn
2. Olmayavuz tâ ki hergiz râğib-ı dünyâ-yıdün
171. Gazel

3. Geçüp **nefs**üñ hevâsından hevâ-yı hûda pervâz it
4. Ki tâ sırr-ı hüviyyetden irişsün feyz-iRaḥmâñi
231. Gazel

5. Kıl şedâ'id ihtiyâr ol eşiginde hâk-i rah
6. İt melâmet **nefs**üñi terk eyle şalıb 'ârüñi
280. Gazel

1. Dürlü dürlü derde uğratduñbizi
2. Bendeyem n'eyleyeyüm **nefsüm** seni
282. Gazel

3. Yolumuz urmasun **nefs** ileşeytân
4. Kerem senden eyâ sultân uSübḥân
17. Murabba

nefy ü işbât [4] İnkâr ve ispat.

9. **Nefy ü işbâtı** 'ubûr eyleye her dem cân u dil
10. Levḥ-i dile lâyiḥ ola ma'na-yı ümmü'l-kitâb
23. Gazel

5. **Nefy ü işbât** mahv olup irgür bisâţ-ıvuşlata
6. Ketb olına levḥ-i şalbe ma'na-yı'ilmü'l-kitâb
24. Gazel

9. Sırr-ı tevḥiddeden olursa ger Fenâyi'yesu'âl
10. **Nefy ü işbâtıñ** me'âli neş'e-i illâdadur
43. Gazel

9. Fetḥ olup bâb-ı ma'ânî keşf olur esrâr-ıyâr
10. **Nefy ü işbâtla** Fenâyi bâb-ı şalbi eyle dağ
94. Gazel

nemek [1] Tuz.

9. Şerḥa şerḥa kıl Fenâyi şineñi
10. Bir gün ola ekile aña **nemek**
106. Gazel

nergis [2] İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek. Suyu, uyuşturucudur. Mahmur bakışıandırır.

13. Benefşe sünbül ü zerrin delil oldılar ezḥâra
14. Eline seyf alup süsen ider **nergis**nigeḥ-bânı
251. Gazel

9. Beyân-ı küntü kenz eyler egerçi **nergis** ülâle
10. Bice belhüm eđal bilsün rumüzını bu esrârüñ
103. Gazel

nergis-i mest [2] Baygın, mahmur göz.

7. Ḥalk-ı 'âlem câm-ı la'lüñden niçe mest olmasun
8. **Nergis-i mestüñ** ile mest oldılarḥum-ḥânemüz
87. Gazel

7. La'li meyinden tâ ebed düşer ḥumâr-ırencine
8. Şol mest-i ḥağ ki sâkisi ol **nergis-ı**mestânedür
66. Gazel

neş'e [13] Sevinç, mutluluk.

5. Rabbi erini lem'asıyla it münevverbâlümüz
6. Ḥâşıl ola **neş'e**-i tâ ḥarre Müsâ şa'ikâ
3. Gazel

7. Ḥarre Müsâ **neş'es**inden oldı şad pâregönül
8. Şabr ider mi hiç tecelli nürına yâ Rabbi Ṭür
65. Gazel

3. Mevcidür baḥr-ı vücüduñ iki 'âlemneş'esi

4. Zübdesi ol yemm-i cüduñ neş'e-i insân imiş
88. Gazel

5. Rabbi erinî **neş'esinden** 'äleme virdiziya
6. Cism ü cāna şeş cihātî Mûsa-veş Tûr eyledi
243. Gazel

9. Küllü yevmin hüve fî şe'n sırrına bulan vuşül
10. Bu vücudî **neş'esini** başka bir şân eyledi
257. Gazel

11. Sâlik ol bu **neş'e-i** dünyâ-yı mütü rāhına
12. Lâhık olur her kişiye yoħsa mevt-i iztirār
67. Gazel

5. Sâlik olan **neş'e-i** dünyāda mütü rāhına
6. Feyz-i zātuñdan n'ola balsa hayāt-ı cāvidān
142. Gazel

9. **Neş'e-i** el-yevme tūcā hāşılın bulduğ bugün
10. Bu durur maşşūd olan emrüz u ferdādanğaraž
90. Gazel

7. **Neş'e-i** el-yevme tūcā hāşılın bulduğ bugün
8. Ta'n u teşni' kılma zāhid 'āşika ferdāile
190. Gazel
9. Sırr-ı tevħiddeden olursa ger Fenāyi'yesu'āl
10. Nefy ü işbātuñ me'ālî **neş'e-i** illādatur
43. Gazel

3. Mevcidür baħr-ı vücuduñ iki 'ālemneş'esi
4. Zübdesi ol yemm-i cüduñ **neş'e-i** insân imiş
88. Gazel

1. **Neş'e-i** insāna düşdi nüşha cāna dü cihān
2. 'Ayn-ı 'ālemde görinen 'ayn-ı vāhiddür'ayān
166. Gazel

13. Emr-i Hākk'ı fark idüp fūrkatden olmağdurħalāş
14. Ey Fenāyi **neş'e-i** suğrā vü kübrādan ğaraž
90. Gazel

Neseb [1] Soy, nesil,sülale

1. Neseble iftiħār itmek hevesdür
2. Fülān ensāb ehl-i 'aqla besdür
7. Matla

neş'e-dār [16] Neşeli.

9. Pertev-i mihr-i ezelden **neş'e-dār** itcānumuz
10. Hāşıl ola her nefes tā rü'yet-i cānānumuz
1. Murabba

13. **Neş'e-dār** it sırr-ı vahdetden Fenāyibendeñi
14. Fažluñ ile her merāmın kıl müyesser yā mucib
13. Gazel

11. Feth-i muḥlağ lem'asından eyle cānı **neş'e-dār**

12. Tā müyesser ola aña ma'nā-yı feth-i ğariḫ
18. Gazel

7. İn te'uddü ni'metinden **neş'e-dār** itbālümüz
8. Umaruz iħsānuñ ire bu ğariḫbeḫi-ħişāb
23. Gazel

7. Küllü şey'in reşhasından **neş'e-dār** itbālümüz
8. Ol vecihden dü cihānda kıl müyesser feth-i bāb
24. Gazel

3. Naħnu akreb lem'asından **neş'e-dār** itbālümüz
4. Çünki sensin bize bizden hem yaḫın ü hemğariḫ
25. Gazel

7. Rabbi zidñi lem'asından **neş'e-dār** it cānumuz
8. İki 'ālemde olalum mağzar-ı hel min-meziḫ
34. Gazel

7. Pertev-i mihr-i ezelden olduñ iseneş'e-dār
8. Bu vücuduñ şafħasında sebğ iden ħüsnāyı ğör
39. Gazel

7. Mā vesa'nî nüktesinde **neş'e-dār** it ħalbümüz
8. Gūş-ı cāna şeş cihetden irişe tā ki ħaber
56. Gazel
13. Mā vesa'niden Fenāyi olduñ ise **neş'e-dār**
14. Kıl ma'ānişin beyān innā 'araznānuñnedür
61. Gazel

9. Sırr-ı pāki ħürmetiyçün yā ilahîAħmed'ün
10. Şems-i zātuñdan Fenāyi bendeñi kıl **neş'e-dār**
63. Gazel

17. Küntü kenzün bābını feth it Fenāyi bendeñi
18. Pertev-i mihr-i ezelden eyle anıneş'e-dār
67. Gazel

1. Sebğ-ı ħüsnā mağzeninden eyle yā Rab **neş'e-dār**
2. Zāhir ola her nefesde diḫeye diḫdār-ıyār
74. Gazel

3. Mā vesa'nî lem'asından **neş'e-dār** itħalbümüz
4. Yüzüñi her şey'de ğörem diḫe-i iħkānile
189. Gazel

3. Sebğ-ı ħüsnā lem'asından **neş'e-dār** itbālümüz
4. Zāhir ola her nefes āyine-i ğitj-nümā
10. Gazel

9. Sebğ-ı ħüsnā mağzeninden **neş'e-dār** it ħalbümüz
10. Zāhir ola her nefesde lem'a-yı sırr-ıderün
171. Gazel

nesh [1] Hat sanatında, özellikle yazma ve basma eserlerde yaygın olarak kullanılanbiryazı çeşidi.

11. Kamu ħağ sāhibin ğubār eyler

12. **Nesh** iderse **h**a^httındareyhāni

237. Gazel

nesjm [4] Hafif hafif esen, hoş ve latif rüzgār.

3. İster iseñ pes ma'ārif gülşeninde reng-ibū
4. Mañv idüp zemb-i vücūdi tüt **nesjm**ine meşām
129. Gazel

5. Ey dil isterseñ **h**a^hkkat gülşeninden reng übü
6. Perdeyi ref' it aradan tüt **nesjm**indemeşām
135. Gazel

11. Sabā zülfün **nesjm**ile mu'a^httar kıldı āfākı
12. Meşihā-veş deminden gör ki ne cānlar revānoldı
239. Gazel

5. **Nesjm**-i rūh-ı rahmetden irişdi cāna çün feyzi
6. Egerçi 'ālem-i mülkde bu vech ile zühürüm var
47. Gazel

nevā [7] Nağme, ahenk, ses;klasik Türk müziğinde bir makam adı.

13. İdüp nev-rüz ile 'uşşāka ağāz
14. **Nevā**ñ ile bizi eyleser-firāz
45. Murabba

7. **Nevā**ñ ile idüp 'uşşāki ağāz
8. Be^hkā iklīmine 'azm eyle bülbül
47. Murabba

7. Bülbül-i bāğ-ı belānuñ kārı efgān olmasun
8. Geh hiçāz eyle **nevā**ñı gāhi 'uşşāka 'ırāk
98. Gazel

7. Dem-be-dem derd ile süzāndürözi
8. Eyler 'uşşāka **nevā** her şubh u dem
130. Gazel

9. Eyle 'uşşāka **nevā**ñı rāstdan
10. **Q**o 'ırāk ile hiçāz'ı ey dede
202. Gazel

1. Bülbül-i dil āşiyān-ı aşla pervāz eyledi
2. Geh 'ırāk idüp **nevā**sın gāhi şehnāz eyledi
224. Gazel

7. Geh hiçāz ider **nevā**sın gāhi 'uşşāk u 'ırāk
8. Gösterür işnā aşerden ol hevāyısünbüli
230. Gazel

nevāle [1] Gerekli yiyecek ve içecek şeyler, azık.

11. Senüñle şaña geldi şey'en li'llāh
12. 'Atā kıl nūr-ı zātuñdannevāle
201. Gazel

nev'-i insān [2] İnsan cinsi, insan sınıfı.

5. Nedendür kaçre iken **nev'-iinsān**

6. İhāta ide bañr-ıbi-girāni

227. Gazel

7. Nedendür kaçre iken **nev'-iinsān**

8. Muñit ola o bañr-ıbi-girāni

241. Gazel

nev-rüz [1] Eski takvimlere göre güneşin Koç burcuna girdiği, gece ile gündüzün eşit olduğu, yılın ve ilkbaharın başlangıcı sayılan21 Mart günü.

13. İdüp **nev-rüz** ile 'uşşāka ağāz

14. Nevāñ ile bizi eyleser-firāz

45. Murabba

nev-rüz-ı sultāni [1] Celalüddin Harzemşah'ın takvimine göre nevrüz.

17. 'Arūs-ı dehri zeyn itdi yine meşşāta-yı^hkdret

18. Giderdi perdeyi yüzden deyü **nev-rüz-ı sultāni**

251. Gazel

ney [2] Kamıştan yapılmış bir arşın uzunluğunda nefesli çalgı.

3. Hem-dem ol gel **ney** gibi erbābina

4. 'İsa-veş Rūhu'l-^hkdüsden ire dem

130. Gazel

7. Pāk itdi derüni levş-i sivādan ki **ney** gibi

8. Vecd ehli tā ki tuta seni mu'teberzi-ney

252. Gazel

nidā [14] Seslenme, çağırma, bağırma.

15. İrişe bi-vāsi^hta sırra **nidā**

16. Yā 'Alim ü yā **H**a^hkım ü yā Ra^him

2. Murabba

11. Gūş-ı cāna ire lu^hfuñdanni^hdā

12. Lu^hf u i^hşān ıssı sultānum meded

7. Murabba

11. Gūş-ı cāna ire hātifdenni^hdā

12. Fa^hz u i^hşānuña gāyet var midur

8. Murabba

11. Gūş-ı cāna irişe **H**a^hk'dan **nidā**

12. Lu^hf u i^hşān ıssı Ra^hmān'um meded

14. Murabba

5. Lev^h-i dilden **h**a^hk ola **h**ubb-ı rusūm-ı mā-sivā

6. Gūş-ı cāna irişe sırr-ı hüviyyetdenni^hdā

16. Murabba

1. Cümle mevcūdāt lisān-ı hāl ile eyler **nidā**
2. Mā-sivādan yoq vefā Mevlā'ya idüñ ilticā
28. Matla
5. Naḥnu aqrab lem'asından ireli sırran**idā**
6. Āmed ü reft ref' olup cism ile cān yek-sānolur
45. Gazel

9. Mūsa-veş n'ola irerse len terāñidenn**idā**
10. Olmadı gözden cemālūñ naqşı pinhān bu gice
214. Gazel

3. Cihāt-ı sittenüñ vechi nümāyān oldı vechinde
4. Zuhūr eylerse sirruñda **nidā**-yı şemme vech'ulllah
215. Gazel

5. Nüş eyle gel cām-ı şafā
6. Senden saña ire**nidā**
44. Murabba

1. Fetḥ ide ebvāb-ı vaşlın bize ol kādır Hudā
2. Hātif-i ğaybdan ire bî-vāsıta cānan**idā**
10. Gazel

7. Bülbül-i dil āşiyān-ı aşla pervāz eylesün
8. Güş-ı cāna irişe bî-vāsıta Hāq'dann**idā**
9. Gazel

5. Açılısun ravza-ı cānum şafādan
6. **Nidā**-yı Hāq'ı güş eyleye cānum
138. Gazel

5. İrüp dirlik diyārına olurdu cān u dilyek-sān
6. İrerse sem'-i cāna ger **nidā**-yı mütücānumdan
180. Gazel

nigāh [1] Bakma,bakış, nazar.

5. Hūr u 'iñ ü cināna qaşd itme
6. 'Ayn-ı mestüñle bir **nigāh**yiter
71. Gazel

nigeh-bān [2] Bekçi, gözcü, koruyucu.

9. Ne cānibe sa'ādetle kudūmı eyleye iqbāl
10. Hızır İlyās refiḳ olup ola bār**nigeh-bān**
2. Tarih

13. Benefşe sünbül ü zerrin delil oldılar ezhāra
14. Eline seyf alup süsen ider nergis**nigeh-bān**
251. Gazel

nigerān [1] Bakan,seyreden.

7. Fürkate düşüp itme hezār nāle vü zārı
8. Gül mevsimdür vechine anuñ **nigerān** ol
116. Gazel

nihāl [3] Fidan, fidan gibi tâze ve düzgün vücutlu sevgili.

9. Görüp āb-ı sirişküml ol **nihāl**-i gül ne meyl eyler
10. Ne yād eyledi bülbül-veş bugün ol serv-i bālāyı
265. Gazel
15. **Nihāl**-i hoş-ḥırāmuñla cihān gülzārı var ola
16. Müsellem şānuña ancaḳ bu üslüb-ı cihān-bāñı
2. Tarih

1. Pādişāhum Hāq seni yavuz nazardansaḳlasun
2. Bir **nihāl**-i tāzesin Mevlā ḥaṭardansaḳlasun
37. Matla

nihān [27] Gizli, saklı, gizlenmiş, saklanmış; görünmeyen, göz önünde olmayan.

13. Vaḥdetüñ sırrına vāḳıf olalı cism ilecān
14. Ğā'ib oldı 'ayn-ı sālिकden cihān zāhir **nihān**
1. Murabba

5. Cism-i pāk-i ṭāhiri olmışdı rūḥ-ı maḥz anuñ
6. A'yün-ı nāsdan anuñçün oldı cān gibi **nihān**
1. Tarih

1. Nūr-ı zātuñ eyleme bizdenn**nihān**
2. Fazl u iḥsānuña ğāyet var mıdur
8. Murabba

9. Maḳşūd-ı emr-i küñfe-kān
10. Zātuñ durur zāhir **nihān**
13. Murabba

19. Nūr-ı zātuñ dıdeden itmen**nihān**
20. Luṭf u iḥsān ıssı Raḥmān'um meded
14. Murabba

17. Maḳşüdi emr-i küñfe-kān
18. Zātuñ durur zāhir **nihān**
19. Murabba

5. **Nihān** itme 'ayından 'ayn-ı zātuñ
6. 'Ayān ola dem-ā-dem 'ayn-ırü'yet
29. Gazel

13. Sırruñı buldı Fenāyi cān gibi dilde **nihān**
14. Bu imiş bezm-i ezel ol yār ile peymānumuz
80. Gazel

5. 'Ālem-i kesretde gerçi nūrını kıldı**nihān**
6. Vaḥdet-i zātiyyesin işbāt ider gör hervaraḳ
94. Gazel

1. Zātuñ envārını yā Rab dıdeden itme **nihān**
2. Vādi-i ḥayretde tā ki ḳalmaya 'aḳl ilecān
142. Gazel

11. Levḥ-i dilden ḥakk ola naqş-ı sivā
12. Dıdeden olmasun envārıñ **nihān**
158. Gazel

1. Zā'il olsa dıdeden perde görürdi anıcān

2. 'Ayn-ı 'arifden anuñçün her nefes olmaz**nihān**
161. Gazel

5. Āb u kil kaydından itdi cism ile cānı hālāş
6. Keşret-i eşyāda gördi vahdetüñ zāhir**nihān**
166. Gazel

13. Şüret ü ma'nā Fenāyi luţfumar
14. Ola maţhar luţfuña zāhir **nihān**
169. Gazel

7. Çeşm-i niğū bāz kon yā men nöker
8. Der-heme eşyā be bün sirreş**nihān**
172. Gazel

7. Zerre luţfuñ bes durur'ālemlere
8. Biz de faţluñ umaruz zāhir **nihān**
176. Gazel

3. Ref idüp kayd-ı vücūdı buldı ıtlāk 'ālemin
4. Keşret-i eşyāda gördi vahdetüñ zāhir**nihān**
179. Gazel

9. Nefahtü fihî min-rūhî dinildi şān-ı Ādem'de
10. Bu sır min- emri Rabbiyle 'anāşırda nihānoldı
239. Gazel

5. Aşsen-i taqvîmüñ itdi hüsünün insānda **nihān**
6. Nādi-i ğayb ol vecihden hüsün-i ta'yîn eyledi
246. Gazel

9. Gör hezārān kafesde bir bülbül
10. Bu 'anāşırda ol **nihān**oldı
259. Gazel

21. N'ola zātı oldı ise cān gibi gözden **nihān**
22. Eyledi seb'a'l-meşāñı sırrın 'uşşāka 'ayān
1. Tarih

13. **Nihān** eylerse ger sırrın Fenāyi
14. Maḥabbet kenzinüñ virānesidür
60. Gazel

9. Ḥudāyā zātuñ envārın Fenāyi'den **nihān** itme
10. Ola maţhar kemālāta ol evşāf-ı kemāliden
168. Gazel

1. Sırruñı cāndan **nihān** itmek dilersüñ ey gönül
2. Rāz-ı pinhānı 'ayān itmek dilersüñ ey gönül
115. Gazel

5. Bu ḥāk ü āb ile nāruñ hevāsından gönül geçdi
6. Hüma-yı hū vü yā hūnuñ hevāsında **nihān** oldı
245. Gazel

1. Yine sırr-ı **nihān**ından cemāl-i yār **nihān**oldı
2. Tecellîşi verāsından cihān cümle nihānoldı
247. Gazel

1. Yine sırr-ı nihānından cemāl-i yār nihānoldı
2. Tecellîşi verāsından cihān cümle **nihān**oldı
247. Gazel

nihānı [1] Gizli, gizlice.

11. N'ola eylerse zātını **nihānı**
12. Diyelüm dā'imā eş-şükrü lillah
24. Murabba

nihāyet [7] Son; sonunda, en sonunda.

15. N'ola itseñ vāşıl-ı tevḥid-i zāt
16. Faţluña yā Rab **nihāyet** var mıdır
8. Murabba

13. 'Aṭā vü cūduña yoқdur **nihāyet**
14. Kerem kıl bir ola ğāyetbidāyet
28. Murabba
5. Kemāl-i zāt-ı pāke yoқ **nihāyet**
6. Kemālātuña maţhar ola şānum
140. Gazel

11. N'ola 'afv eylese cümle 'uşātı
12. **Nihāyet** yoқ Ḥudā'nuñ raḥmetine
210. Gazel

7. Dü 'ālem taht-ı teşḫirüñdedür hep
8. **Nihāyet** yoқ kemāl-iḳudretüñe
213. Gazel

5. Bir avuç ḥāk iken eyledüñ insān
6. **Nihāyet** yoқ efendi raḥmetüñe
219. Gazel

5. Bidāyetle **nihāyet** ola yek-sān
6. Bizi irgür gürüh-isābiḳüña
194. Gazel

nihāyetsiz [3] Sonsuz, bitmez tükenmez; uçsuz bucaksız.

9. **Nihāyetsiz** olan hüsünüñ Fenāyi nice vaşf itsün
10. Tutılır nuţḳı eflāküñ su'al itsemcevābından
165. Gazel

5. Vişālün kıymeti dürdür **nihāyetsiz** döker'işḳuñ
6. O dürrün kânını bulan ki ğarḳ oldı bu deryāya
196. Gazel

7. **Nihāyetsiz** olan baḫruñ o bir dürr-iyetimidür
8. Anuñ kıymetin ol bildi ki ğarḳ ola bu deryāya
204. Gazel

nıj [1] İyi, hoş, güzel.

5. Ne mümkün **nıj**-i 'aḳl ire anuñ künh-ikemālîne
6. Te'aḳḳuldan tefekkürden münezzehdür yüceşāmi
251. Gazel

nıj ü bed [1] İyi ve kötü.

9. Yâ 'Alîm ü yâ Hâkîm ü yâ Hâbîr
10. Saña ma'lûm **niķ ü bed** mâfi'z-zamîr
12. Murabba

niķâb [9] Yüz örtüsü, peçe; örtü, perde.

7. Gider fazluñ ile yüzden **niķâbun**
8. Koma bu derd ile miñnetde yâRab
5. Murabba

7. Ger cemâliyle celâlûñ olsa meşhûdum müdâm
8. Çünkü ref' itdi 'arûs-ı ma'nâ vechinden **niķâb**
15. Gazel

13. Yüzünden luţf ile ref' it **niķâbı**
14. Aradan çâk ola varlık hiçâbı
17. Murabba
13. Eyle Fenâyi'ye kerem resm-i sivâ ola'adem
14. Mañbûba ire dem-be-dem ref' ola vechüñden **niķâb**
27. Gazel

11. 'Arûs-ı ma'na ref' itdi **niķâbın**
12. Cemâlûñ olalı dilde muşavver
50. Gazel

3. 'Arûs-ı mâ'na ref' itdi cemâlinden **niķâbını**
4. Bu yüzden eyledi ihsân dil-i 'uşşâka sultânım
131. Gazel

1. Yanar pervâne-veş cânım cemâlûñ şem'itâbından
2. Meger kim tal'atûñ şemsi 'ayân oldı **niķâbından**
165. Gazel

9. Ref' ola vechüñden **niķâb**
10. Kalmaya arada hiçâb
19. Murabba

7. 'Arûs-ı ma'na ref' itdi yüzünden çüñ **niķâbını**
8. O vech ile olur zâhir haber râz-ı nihânımdan
180. Gazel

Nil [3] Nil nehri.

7. Dicle vü Bağdâd ü Ceyhûn u Fırât u **Nil**'i nûş
8. İtse kânmaz âb-ı vaşluñ içmese 'aţşânumuz
80. Gazel

3. Firâkuñla gözüm yaşı idüpdür **Nil** gibi tuğyân
4. Vücüdüm mülkini luţf it bi-küllü ğarķ-ı âb itme
211. Gazel

9. Dicle vü Ceyhûn u Seyhûn u Fırât u **Nil**'i nûş
10. İtse kânmaz âb-ı vaşluñ içmeyen 'aţşâneyi
200. Gazel

nîm [1] Yarım; yarı.

13. Bulurşa şems-i zâtuñdan Fenâyi' n'ola **nîm**zerre
14. Kâmuya mebd ü menşe Hüdâyi'den du'âdur hep

20. Gazel

ni'me'l- ħubûr [1] "Ne güzel sevinç." anlamında Arapça ifade.

13. Fenâyi bendeñe kıl fazluñ ihsân
14. Varıcaķ ħazret-i **ni'me'l- ħubûra**
212. Gazel

ni'me'l-ķarâr [1] "Ne güzel karar kılmacak, durulacak yer." anlamında Arapça ifade.

11. Hicret-i dâr-ı fenâ kıl vech-i bâķiyâdına
12. Hazihi cennâtü 'adnîñ dilde **ni'me'l-ķarâr**
74. Gazel

ni'me'l-me'âb [3] "Ne güzel dönüş yeri" anlamında Arapça ifade.

3. 'İd-ı vaşluña irenler ħacc-ı ekbereyledi
4. Cennet-i ħüsñünde me'vâsın ider **ni'me'l-me'âb**
15. Gazel

11. 'İd-ı vaşluña irişen görmedi hergizmemât
12. Buldılar baķı ħayâtı didiler **ni'me'l-me'âb**
23. Gazel

7. Taleb kıl cân u dilden 'âkıl iseñ
8. Şühûd-ı ħazret-i **ni'me'l-me'âbı**
268. Gazel

ni'met [8] Lutuf eseri olan iyilik, ihsan, baĝış; Allah'ın kullarına baĝış olan yiyecek içecek.

11. Bizi irgür vişâlüñni **ni'metine**
12. 'İñâyet eyle sultânım meded it
20. Murabba

7. İn te'uddü **ni'metinden** neş'e-dâr itbâlümüz
8. Umaruz ihsânıñ ire bu ğaribebî-ħişâb
23. Gazel

19. Bizi irgür vişâlüñni **ni'metine**
20. Diyelüm dem-be-dem eş-şükrü lillah
37. Murabba

3. Senden alur feyzî cümle kâ'inât
4. Kâbil-i ihsân mıdur hiç **ni'metüñ**
105. Gazel

11. İn te'uddü sırrını itdüñ 'ayân
12. 'Add olur mı **ni'metüñ** yâ zü'n-ni'am
126. Gazel

1. Hüdâyâ zât-ı pâküñ 'izzetine
2. Bizi irgür vişâlüñni **ni'metine**
210. Gazel

7. Dü 'âlem **ni'met**in eyle müyesser
8. Didüñ lâ-takneṭü min-rahmet'illah
218. Gazel
5. Eyle etmemtü 'aleyküm **ni'met**inden hişşe-dâr
6. Kıl müyesser iki 'âlemde devâm-ı ni'meti
223. Gazel

nişân [18] İşaret, belirti, iz, alamet.

5. Kalmasun arada benlikden **nişân**
6. İrişe birlik iline cism ü cân
42. Murabba
11. Aldı bizden bizlügümüz kōmadı **zerrenişân**
12. Çekdi zātına bi-küllü cezbe-i Raḥmân'umuz
80. Gazel
3. Görmedi iki cihānda hemm ile ğamdan **nişân**
4. Bezm-i vaşluñ cür'asından nüş iden mestānemüz
87. Gazel
17. **Nişân**ın görmek istersen Fenāyî 'âlem-i ğaybuñ
18. Maḳāmātın semā' eyle uşüliyle bu edvāruñ
103. Gazel
5. Kā'inātdan yoĝ iken hergiz **nişân**
6. Levḫ-i dilde yazdı ḫubbuñı ḳalem
133. Gazel
9. Bu şānını Fenāyî iden ifnā
10. Nişân bulsa n'ola ol bî-**nişān**dan
155. Gazel
7. Geç vücūdun kaṭresinden baḫr-i bî-pāyānair
8. Tā ki keşretde bulasın sırr-ı vaḫdetden **nişān**
161. Gazel
7. Leḫü fî külle yevmin şe'n **nişānı** dilde naḳş ola
8. Nazar irerse ger cāna o şe'n-ibî-nişānumdan
167. Gazel
5. Sālik-i rāh-ı fenā-rā ḳon naḫar
6. Tā **nişān** yābed zi-rāh-ı bî-nişān
172. Gazel
9. Ger Fenāyî'ye şorarsañ sırr-ı vaḫdetden **nişān**
10. Her nefes tevḫidi söyler cümle zerrāt-ı cihān
179. Gazel
1. Diyār-ı ğurbete düşdüm cüdā oldummekānumdan
2. **Nişān**um bî-nişān oldu eşer ḳalmadı varumdan
180. Gazel
7. Göñlümi itdüñ nişāne her ḳazānuñ tîrine
8. Ol **nişānı** bî-nişān itmek dilersüñ ey göñül
115. Gazel
7. Leḫü fî külli yevmin şe'n **nişānı** dilde naḳş ola
8. Nazar irerse ger cāna o şe'n-ibî-nişānumdan

143. Gazel

1. **Nişān**uñ bulalı cānum bu şānum bî-nişān oldu
2. Açıldı vaḫdeti sırrı 'avālim 'ayn-ı cān oldu
239. Gazel

1. Nişānsız bulmadı kimse o şānı
2. **Nişān** ile bulurlar bî-nişānı
241. Gazel

7. Derūnum 'âlemin seyr it bu zāhir naḳşa aldanma
8. **Nişān**ın bulalı şānum nişānum bî-nişān oldu
245. Gazel

9. Fenāyî küllü yevmin şe'n rumūzın ideli iz'ān
10. **Nişān**uñ buldı o şe'nüñ bu şānı bî-nişān oldu
247. Gazel

7. 'Adem rāhında şānın ḳılan ifnā
8. **Nişān** bulsa n'ola ol bî-nişāndan
147. Gazel

nişāne [1] Hedef.

7. Göñlümi itdüñ **nişāne** her ḳazānuñ tîrine
8. Ol nişānı bî-nişān itmek dilersüñ ey göñül
115. Gazel

nişāne [1] İz, belirti, eser, alâmet.

5. Dilerseñ verd-i bî-ḫārdan **nişāne**
6. Anuñ ḫālini güş it 'andeljiden
148. Gazel

nişār [3] Saçma, serpmeye, dağıtma.

3. Külli şey'in hālikün sırrını cānā zevḫ idüp
4. Ol vecihden ḳıldı 'ārif cānı cānāna **nişār**
67. Gazel

7. Lāle-zārı görse bülbül gülsitānın yād ider
8. Ol vecihle güller ider varını aña **nişār**
74. Gazel

7. Güzer idüp bu keşretten irişdi vaḫdet-izāta
8. Vişāl-i bezm-i cānāna şu kim cānı **nişāre**yle
64. Gazel

nisbet [1] İki şeyin veya parça ile bütünü nitelik veya nicelik bakımından birbirine göre olan durumu, oran.

1. Zātuña **nisbet** olur firdevs-i a'lādaḳuşūr
2. Var ise ger dāhilinde kevşer ü ğilmān uḫūr
65. Gazel

nisyān [3] Unutma; gaflet.

13. Sehv ile **nisyân**ına itme fenâyi 'nüñnazar
14. Tâ civâr-ı hâzretüñden olmaya yek-demcüdâ
10. Gazel
13. Şudür eylerse **nisyân** ile evzâr
14. Nazar kıılma aña ey Rabb-i Ğaffâr
23. Murabba

1. Ol ğani Mevlâ umarum baqmaya **nisyân**uma
2. Çekile 'afv-ı kâlem rûz-ı cezâ 'işyânuma
188. Gazel

nite [3] Nasıl.

11. Sâlik-i râh-ı fenâya irmese senden nazar
12. **Nite** yol bulur cenâb-ı pâke bu 'abd-i zelül
121. Gazel

7. **Nite** vaşf idem vişâlün vaşfını
8. Olur esrârüñla hayrân küñ fe-kân
159. Gazel

5. Münezzeñ oldu zâtuñ şeş cihetden
6. **Nite** bula cihet ehli o şanı
234. Gazel

nitekim [1] Gerçekten, nasıl ki, hakikaten, gibi, benzeri, nasıl ki. Doğrulama için eklenen, kanıt olarak öne sürülen cümleyi önceki cümleye bağlar.

3. Bu dil kaçresini kıldı o bañr-ı bî-nihâyetğark
4. **Nitekim** mañv olur tâb-ı güneşde katre-ijâle
205. Gazel

niyâz [1] Bir dileğin yerine getirilmesi için yalvarma, yakarma, ricâ; uâ, tazarru.

1. Cemâ'atle kılalum gel namâzı
2. İdelüm dâ'imâ Hâkğ'a **niyâzı**
43. Matla

noğşân [13] Eksik, kusurlu.

1. Kıl 'inâyet luğf ile **noğşân**umuz bulsun kemâl
2. Leyl-i fûrğat ref' olup zâhir ola şubñ uvişâl
4. Nazm

1. Hâğ Te'âlâ cümleye ihsânide
2. Sehv ile **noğşân**umuz ğufrân ide
5. Tarih

13. Luğfuñ ile kııl Fenâyi'ye nazar
14. Ola fañluñ ile **noğşânı** etemm
126. Gazel

9. Şeref burcında bedr eylehilâlüm
10. Ğoma **noğşân** ile irğürkemâle
187. Gazel

3. Bî-ğisâb aşşı idüp gelmeye **noğşân** u zevâl
4. Dost ile bezm-i belâda olınan peymânuma
188. Gazel
1. Gider **noğşân**umuz irğürkemâle
2. Sivâya eyleme bizi havâle
201. Gazel

13. Sehv ile **noğşân**ına itme Fenâyi'nüñ nazar
14. Hizmetüñde gerçi yâ Rab sehv ü tağşir eyledi
246. Gazel

13. İdenler Mûsa-veş Ğür-ı fenâda varımışâr
14. Terânı sırrına idüp kemâlin buldı**noğşânı**
258. Gazel

3. Ğoma **noğşân** ile irğürkemâle
4. 'İnâyet eyle sulğânım meded it
9. Murabba

13. Baqma yâ Rabbi Fenâyi ğuluñuñ **noğşânı**na
14. İrişe ğadd-i kemâle 'ahd ile peymânemüz
87. Gazel

3. Ğoma **noğşân** ile irğürtamâma
4. 'Ayân it 'aynuma 'ayn-ıkemâlün
109. Gazel

3. Baqmaya **noğşân**umuza ide ihsânın tamâm
4. Rû'yetiyle cân u diller derdine idedevâ
9. Gazel

3. Her ne deñlü çok olursa ğulda **noğşân** u zelel
4. Zerre-i fañluñ efendi iki 'âlemeyeter
69. Gazel

noğta [32] 1. Maruf (.) işareti. 3. Mahal.

5. Oğut bir **noğta**dan 'ilm-iledüñni
6. Hızır-veş mürde dili eyleihyâ
4. Gazel

5. İtdi ezber dört kitâbuñ ma'nisin bir**noğta**dan
6. Hızır-veş oldu mükemmel cümle fenni oldilâ
5. Gazel

23. Bilem bir **noğta**dan her faşl u bâbın
24. 'İnâyet eyle Allah'um meded it
28. Murabba

5. Oğur bir **noğta**dan 'ilm-i ledüñni
6. Uşüliyle ma'ânı vü beyândan
155. Gazel

1. 'Âkıl oldur hişşe ala kışşadan
2. Seyr ide deryâyı her bir **noğta**dan
12. Matla

9. Fehm ider seb'a'l-meşānī sırrını bir **nokta**dan
10. Levh-i dilde ey Fenāyī ma'nā-yı ümmü'l-kitāb
16. Gazel
9. Yazup ezelde nüshasın kondurdu bādan**noktasın**
10. Kōdı dü 'ālem gūşşasın kalmadı arada hicāb
27. Gazel
21. Semā' iden hitāb-ı müsteṭābın
22. Oğur bir **nokta**dan ḥüsnüñ kitābın
37. Murabba
5. Oğuyam **nokta**dan 'ilm-i ledünni
6. Kitāb-ı ḥüsnüñi dil ide ezber
49. Gazel
3. Oğuyam **nokta**dan 'ilm-i ledünni
4. Kitāb-ı ḥüsnüñi dil ide ezber
75. Gazel
7. Hıfz idem sırru'l-meşānī āyetin bir **nokta**dan
8. Sünnet ü farza muṭābık eyle her a'mālümüz
86. Gazel
3. Oldı 'ālim dü cihānuñ 'ilmine bir **nokta**dan
4. Nüşha-i sırr-ı ezelden kim ki oğursasebak
94. Gazel
11. 'Ālim eyle iki 'ālem 'ilmine bir **nokta**dan
12. Nüşha-i sırr-ı ezelden cān u dil alsunsebak
97. Gazel
9. Oğuyam ḥüsnüñ kitābın ma'nisin bir **nokta**dan
10. Vāḥid ola nüshā-i dilde siyāk ile sibāk
98. Gazel
5. Kitāb-ı ḥüsn-i cānānı oğur bir **nokta**dan 'ārif
6. Mükemmel itdi Hızr-veş fūnūnı sırdasultānum
131. Gazel
7. Hıfz idem bir **nokta**dan seb'a'l meşānī āyetin
8. Eyle luṭfuñla cemālūñ muşḥafından seb'a-ḥ'ān
142. Gazel
5. Oğuyan **nokta**dan 'ilm-i ledünni
6. 'Ubūr eyler bi-küllī güft ü gūdan
163. Gazel
3. Çün açdı zülf-i tābından bize luṭfu kerembābın
4. O ḥarf-i **nokta**ya bak kim neler fetḥ itdi bābından
165. Gazel
9. Eyleyen pergār-ı vaḥdetle dü kevnı derḥarem
10. Buldı ol devr-i vücūdın **noktasın** devrānile
189. Gazel
7. Oğut bir **nokta**dan 'ilm-i ledünni
8. Bakup kalmayalum bu kıl ü kāle
201. Gazel

5. Vücūd **noktasınıñ** devri kamu pergār-ıvaḥdetdür
6. Anuñla der-ḥarem kıldı bu mevcūdātızāt'ullah
215. Gazel
5. Velvele saldı cihāna ḥāl ü ḥaṭṭ**noktası**
6. Tā ezel ol ḥāl iledür bāde-i 'ışk gūlgūli
230. Gazel
3. Oğur seb'a'l- meşānī āyetin bir **nokta**dan 'ārif
4. Ledünni 'ilmi Hızr-veş āna çünki beyānoldı
245. Gazel
9. İrişdür remzine heftāsümānuñ
10. Oğuyam **nokta**dan seb'a'l- meşānī
249. Gazel
9. Dāne-i ḥāl-i ruḥuñ vechinde cān eyler fedā
10. Oğuyanlar **nokta**dan sırr-ı ezel'irfānını
260. Gazel
7. Eyledi pergār-ı vaḥdet dü cihānıder-ḥarem
8. **Nokta**-ı devr-i vücūduñ sırrı ḥarf-ibādudur
43. Gazel
7. Nüşha-ı sırr-ı ezelden **nokta**-ı devr-ıvücūd
8. Kıldı çün pergār-ı vaḥdetle dü kevnıder-ḥarem
134. Gazel
1. Dıde-i ḡam-dıdeye kıl 'ayn-ı luṭfuñla nağar
2. Maḥv ola mir'āt-i dilde **nokta**-ı ḡamdankeder
44. Gazel
1. Giderse 'ayn-ı dilden **nokta**-ı ḡayn
2. Kamu 'ālem olurdu cümleten'ayn
146. Gazel
5. Ayn-ı dilden **nokta**-ı ḡayn gidüp 'ālem oldı'ayn
6. Gördi çün āyinede 'aks-ı cemālūñ'ārifān
179. Gazel
7. Zāhir olup sırrumuz 'ālemlere fāşeyledi
8. Hem-dem olal'dan bu sırta **nokta**-ı sevdā-yı 'ışk
92. Gazel
5. Eyledi pergār-ı vaḥdet dü cihānıder-ḥarem
6. **Nokta**-ı sırr-ı vücūdı devr iderpergārumuz
79. Gazel
- nokta-ı bā [6]** "Bismillāh" taki "bā" harfinin noktası.
1. Alduñ ise ey Fenāyī **nokta-ı bā**dan sebak
2. Gel bu ḥarfūñ levh-i dilden ideğör inşāsını
2. Kıt'a
9. N'ola alursa Fenāyī **nokta-ı bā**dan sebak
10. Hıfz-ı Qur'ān itdi ve men 'indehü 'ilmü'l-kitāb
15. Gazel
13. Manṭıku't-ṭayr ey Fenāyī **nokta-ı bā**dan ḥaber
14. Niçe görür küh-ı kāfa varmayan 'anḡāsını
278. Gazel

15. Alduñ ise ey Fenāyi **noқта-ı bādan** sebağ
 16. Gel bu ħarfūñ levĥ-i dilde ideğör inşāsını
 278. Gazel
 11. Almağa eţfāl-ı ervāĥ **noқта-ı bādan** sebağ
 12. Bil ki mektep-ĥāne oldı çarĥ-ı mīnādan ġaraz
 90. Gazel

1. Ey dīde dil-i **noқта-yı bāya** nazar eyle
 2. Bir gördüñ ise var ikilikden ĥazereyle
 1. Rübai

nübüvvet [1] Nebilik, peygamberlik.

43. Yār-ı şālīş ol **nübüvvet** şāhına'Osmān'dur
 44. Mesken oldı mescid ü miĥrāb aña şām u seĥer
 1. Kaside

nücüm [1] Yıldızlar.

5. Def itdi mihr ü māhī felek rağş ider **nücüm**
 6. Arzdan semāya eyledi āhı güzer zi-ney
 252. Gazel

nüh eflāk [5] Dokuz felek, dokuz gök.

13. Bu Fenāyi faķire **nüheflāk**
 14. Māni' olmaya rāhuma yā Rab
 22. Gazel

17. Anuñ emriyle devr eyler **nüheflāk**
 18. Kemāl-i ĥudretin 'aql itmezidrāk
 24. Murabba

11. Araya girmeye hergiz nüheflāk
 12. Kerem senden meded luţf ıssıRāĥmān
 25. Murabba

15. Sen ol zāt-ı muţahharsın geçer seyrüñ **nüheflāķe**
 16. Ki sübhāne'llezi esrā delil oldı bu seyrāna
 204. Gazel

17. Ĥazretüñden budur ey şāĥib-kerem sendendilek
 18. Seyre māni' olmaya bu 'arş u ferş ü nühfelek
 16. Murabba

nüh fıruze eyvān [1] Dokuz mavi gök tabakası.

21. Serjir-i salţanatda ġün gibi dā'im ser-efrāzol
 22. Münevver eyleye vechüñ bu **nüh fıruze eyvānı**
 2. Tarih

nükte [7] Herkesin anlayamadıĥı ince mana, bir söz ve ibareden remiz ve işaretlesezdirenleşey; iyi düşünölen dakik manalı zarif söz, mazmun.

7. Ve'd-ĥuĥā ve'l-leylinüñ **nüktesini** kıldı'ayān
 8. Şems-i vaĥdetden semā'-ı ĥalbine irdi ziyā
 5. Gazel

7. Rabbi hebli **nükte**sinden alduñ ise ger sebağ
 8. Zerre degilken vücüduñ ġün gibi raĥşānider
 73. Gazel
 9. Nefaĥtü **nükte**sin fehm it Fenāyi
 10. Ĥaķıķat üzre ger olduñsainsān
 164. Gazel

3. Mā vesa'ñi **nükte**sinden cāna irişdi 'aţā
 4. Bildi anı kim nedür mefhüm-i emr-i küñfeķān
 166. Gazel
 5. Aşĥāb-ı kehfün **nükte**sin fehm itse n'ola cān u dil
 6. Zātü'l-yemīñ zātü'ş-şimāl kehfindedürķiţmırümüz
 85. Gazel

5. Sāĥir-i şu'bān-ı nefsün oldı elindenĥalāş
 6. Zāĥir olur ĥalbine **nükte**-i emr-ilā-teĥāf
 91. Gazel

3. Mecma'u'l- baĥreynden irdi cism ile cāna'aţā
 4. Zāĥir oldı **nükte**-i Ĥızr ile Mūsā'dan ġaraz
 90. Gazel

nuķūd-ı cān [1] En deġerli şey olan can sermāyesi, can varlıĥı.

5. Bu bāzār-ı cihānda olĥaridār
 6. **Nuķūd-ı cāna** ol dürr-iyetimi
 221. Gazel

nuķuş [18] Nakışlar, resimler.

3. Aldanup ĥalmaz bu keşretde **nuķuş**-ızāhire
 4. Vaĥdetüñ baĥrine ĥalup buldı oldür-dāneyi
 200. Gazel

9. **Nuķuş**-ı keşreti ĥakk eyledilden
 10. İresin tā ki sırr-ıvaĥdetine
 210. Gazel

3. **Nuķuş**-ı ġayrı ĥakk it levĥ-i dilden
 4. Şuhūd-ı zāt-ı pāküñ kılmükerrer
 50. Gazel

9. Göñül āyīnesinden gel **nuķuş**-ı ġayrı ĥakk eyle
 10. Fenāyi bilmek isterseñ ĥaķıķat üzre eşyāyı
 228. Gazel

11. **Nuķuş**-ı ġayrıyı ĥakk eyle dilden
 12. 'Ayān ola aña naķş-mihānı
 234. Gazel

11. **Nuķuş**-ı ġayrıyı ĥakk eyle dilden
 12. N'ider sālīk olan naķş u nigārı
 240. Gazel

5. **Nuķuş**-ı ġayrıyı ĥakk eyle dilden
 6. 'Ayān ola dile rāz-mihānı
 241. Gazel

3. **Nuķuş**-ı ġayrı ĥakk it levĥ-i dilden

4. Beyān olsun dile sırr-ıma'ānı
267. Gazel

7. Nuķūş-ı ğayrı ĥakk it levh-i dilden
8. Arada kalmaya mer'ı vü rā'ı
277. Gazel

3. **Nuķūş**-ı ğayrı ĥakk it levh-i dilden
4. Güzer eyleyelüm her reng übüdan
163. Gazel

7. **Nuķūş**-ı ğayrı ĥakk it levh-i dilden
8. Vişālün naķşı zāhir ola herān
170. Gazel

11. **Nuķūş**-ı ğayrı ĥakk it levh-i dilden
12. Nümāyān ola anda vech-i cānān
175. Gazel

7. **Nuķūş**-ı ğayrı ĥakk it levh-i dilden
8. Arada kalmaya mer'ı vü rā'ı
277. Gazel

7. Güzer eyle **nuķūş**-ı kā'inātdan
8. Gönül virmek aña 'ayn-ı cünündür
52. Gazel

11. Güzer itdi **nuķūş**-ı kā'inātdan
12. Cemālün olalı dilde muşavver
55. Gazel

13. Aldanup kalma **nuķūş**-ikesrete
14. İrmeye kaşd eyle nūr-ıvaħdete
10. Murabba

11. **Nuķūş**-ı mā-sivādan eyle āzād
12. Ĥaķıķat sırrını naķş it derūna
194. Gazel

1. **Nuķūş**-ı resm-i kevneynden ĥalāş it bu dil ücānı
2. Vişālün zevķini eyle iki 'ālemdeerzānı
258. Gazel

nümāyān [19] Görünen, meydana olan, ayan, âşikâr.

1. **Nümāyān** oldu 'ālemdə yine gör şun'-ı Raħmānı
2. İrişdi berr ile baħre Ĥudā'nuñ luţf uiħsānı
2. Tarih

9. Gönül mir'ātini eyle mücellā
10. **Nümāyān** ola anda sırr-ıeşyā
28. Murabba

3. 'Arūs-ı ma'na ref' idehicābın
4. Ola eşyāda envāruñ **nümāyān**
174. Gazel

1. Bı-ħicāb gösterdi vechin çünkü cānān bugice
2. Küllü şey'in lem'asın kıldı **nümāyān** bu gice

214. Gazel

5. Kelām-ı külli yevmin hüve fı şe'n
6. **Nümāyān** ide her cāda o şānı
287. Gazel

9. Küllü şey'in hālikün mefħūmına buldı vuşül
10. Cennet-i ĥüsnün **nümāyān** eyledi me'vāsını
278. Gazel

9. Gönül mir'ātını eylemücellā
10. **Nümāyān** eyleye rāh-ıreşādı
285. Gazel

11. **Nümāyān** itdi vechün cümle şey'de
12. Belā bezminde devr iden piyāle
187. Gazel

7. Gönül mir'ātini eylemuşaffā
8. **Nümāyān** ola tā ki vech-i enver
55. Gazel

3. Gönül mir'ātını eyle mücellā
4. **Nümāyān** ola her cā vech-i dil-dār
70. Gazel

3. Cihāt-ı sittenün vechi **nümāyān** oldu vechinde
4. Zuhūr eylemse sırrında nidā-yı şemme vech-ulllah
215. Gazel

7. Dinildi mü'minün çünki yine mir'ātıdur mü'min
8. **Nümāyān** oldu Ādem'de bu yüzden sırr-ıRaħmānı
228. Gazel

7. Geçüp bu naķş-ı şürjden irişdür sırr-ıma'nāya
8. **Nümāyān** ola eşyāda rumüz-ı vech-i Raħmanı
253. Gazel

1. 'Aţā eyle bize nūr-ı'ayānı
2. **Nümāyān** ola tā rāz-ı nihānı
267. Gazel

9. 'Ale'l-'arş istevā remzin Fenāyi'ye 'aţāeyle
10. **Nümāyān** ola her cāda aña envār-ıRaħmānı
286. Gazel

7. Mā-sivā şavmını kıl cāna 'aţā
8. Tā **nümāyān** ola ķadr-iķudretün
110. Gazel

7. Rabbi ernı lem'asından Mūsa-veş eyle nażar
8. Tā **nümāyān** ola cāna vech-i evşāf-ı ķadıım
139. Gazel

9. Bu dil mir'ātını eylemücellā
10. **Nümāyān** ola dirseñ vech-i cānān

158. Gazel

11. Nuķūş-ı ğayrı ĥakk it levĥ-i dilden
12. **Nümāyān** ola anda vech-i cānān
175. Gazel

nümüne [1] Nitelikleri hakkında bir fikir vermek üzere bir bütünden alınan parça, örnek.2. Benzer. 3. Örnek alınan kimse veya şey.

1. Maĥabbet eyleme bu dehr-idūna
2. Gidenler saña yetmez mi **nümüne**

194. Gazel

nün [1] Nun ve kaf harfleri. Arapça "k ü n" "ol" sözcüğünün ilkhharfleri.

7. Levĥ-i dilde ketb olur Ādem'le Ĥavvāmenşe'i
8. Bildūñ ise ictimā'ın kāf ile **nūnuñn'**ola
6. Gazel

nūr [47] Gözle görülen aydınlık, maddî şeyleri görmeye yarayan ışık, ziyâ.

1. İtdi teşrif çün cihānı ĥātem-i ĥayru'l-beşer
2. Oldı **nūr**ıyle münevver cümle 'ālemser-te-ser
1. Kaside

9. Perde olmasun cemālūñ **nūr**ına nār-ıcelāl
10. Bu vecihle cism ü cāna eyleme yā Rab'itāb
14. Gazel

23. Ķanı bir göz ki şühūd ide cemālī **nūr**ını
24. Göstere mir'āt-i dilde vechini olbi-gümān
1. Tarih

13. Cenāb-ı ĥazret-i Bārī buyurđı şānuñalevlāk
14. Senūñ **nūr**undan irişdi füyüzāt cümle eşyāya
204. Gazel

9. Münezzeh gerçı şānuñ şeş cihetden
10. Görinür yine **nūr**uñ cümle cāda
206. Gazel

25. İreler kaçır-ı kemāle'āşıkān
26. Göreler her zerrede **nūr**uñ'ayān
7. Murabba

3. Dide-i dil bula **nūr**uñla cilā
4. Rū'yetūñle dıdemüz eyle münir
12. Murabba

5. Şems-i zātuñdan irerse zerrenür
6. Ĥāşıl olur cism ile cāna ĥubür
12. Murabba

7. Bulalum **nūr**-ı hüviyyetden'aţā
8. Luţf u iĥsān ıssı Raĥmān'um meded

14. Murabba

3. **Nūr**uñla vir ĥalbe ziyā
4. Eyle bize luţf ukerem
19. Murabba

19. Her zerrede **nūr**uñ'ayān
20. Eyle bize luţf ukerem
19. Murabba

7. Ola **nūr**uñla cān u dil münevver
8. 'İnāyet eyle sulţānum meded it
20. Murabba
3. Ola **nūr**uñla cism ü cān münevver
4. Kerem senden 'ināyet eyleMevlā
31. Murabba

3. Geçür zulmāni nūrāñi ĥicābı
4. İrişe sırrumuza **nūr**-ıVehhāc
32. Gazel

15. Cemālūñ **nūr**ı her derdedevādur
16. Senūñdür luţf u iĥsān yā İlahi
34. Murabba

3. Cemālūñ **nūr**ı ey maĥbüb ne mazhardur ki'ālemde
4. Cemī'-i şey'de ol nūrūñ tecellisi hüveydādur
38. Gazel

13. Münevver itdi **nūr**ıyle cihānı
14. Şafā-baĥş eyledi cism ile cānı
39. Murabba

9. Rabbi erni enzuruñ **nūr**ını kıлмаğa şühūd
10. Hem çü Mūsā ey Fenāyi Tūr ile Sınā'yı gör
39. Gazel

3. Oldı **nūr**ıyle ziyā-baĥş ĥamu iki cihān
4. Geldi 'izzetle yine şehr-i mübārekramazān
40. Murabba

13. Bu tenezzül perdesin dildengider
14. Pür ola **nūr**uñla ĥalbümser-te-ser
42. Murabba

9. Mūsā-veş anestü nāran **nūr**ını idem şühūd
10. Rabbi erni lem'asından eyle cānıbehre-ver
44. Gazel

9. Tecellī-i cemālūñle viriştirāk
10. Ola **nūr**uñla cān u dil münevver
50. Gazel

3. İki 'ālem ĥuyūdundan ĥıl itlāk
4. Ola **nūr**uñla cism ü cān münevver
55. Gazel

3. Kābe kavseyni geçüp bulurduq ev ednāyayol
4. Şems-i zātuñ lem'asından feyz olursa zerrenür
65. Gazel
11. İki 'ālem kuyūdından hālāş it
12. Ola nūruñla cism ü cān münevver
75. Gazel

3. Qalbümüz levş-i sivādan eyle pāk
4. Ola nūruñla münevver bālümüz
82. Gazel

3. Kıl şühūd-ı vaḥdet-i zātuñ 'atā
4. Ola nūruñla münevver bālümüz
83. Gazel

3. Ve bî-yençik lem'asından hişşe-dār eylebizi
4. Ola nūruñla münevver her nefesde bālümüz
86. Gazel

5. 'Ālem-i kesretde gerçi nūrını kıldnihān
6. Vaḥdet-i zātīyesin işbāt ider gör hervaraq
94. Gazel

7. Hālāş it qalbümüz resm-isivādan
8. Derūnumuz bula nūruñla işrāk
96. Gazel

7. Küntü sem'a remzinüñ nūrına mazhar itbizi
8. İstimā' ide kelāmuñ harfsiz şavtsız kulaq
97. Gazel

3. Bahāruñ nūr u nārından gülistān tūr-ı qudsoldı
4. Gör āşārını Mūsā-veş çemende nūr ile nāruñ
103. Gazel

11. Bugün sünbül ile gülden gülistān külli nūr oldı
12. Velî ta'n eyledi aña yine zülf ileruşsāruñ
103. Gazel

11. Görmege lāyık ola tā kim cemālün nūrını
12. Zikrünüñ zākirlerün cānlarına zād eyledün
108. Gazel

13. Nūr-ı zātuñ lem'asından kıl Fenāyī'ye'atā
14. Mazhar ola tā tecellî nūrına fevka'l-ḥuşul
121. Gazel

11. Vāşıl olup 'ayn-ı cem'e iden ol nūrı şühüd
12. Vaḥdeti sırrına irtüp buldı istiğrāk-itām
135. Gazel

9. Şühūd-ı nūr-ı zātuñ itmüyesser
10. Münevver ola nūruñla fu'ādum
136. Gazel

7. Dinildi len terāñi Mūsā'ya gerçi
8. Velî itdi erinî nūriniqān
164. Gazel

11. Şems-i zātuñdan ire cānaziyā

12. Tā ki görem zerrede nūruñ'ayān
176. Gazel

9. Celālün āteşine itme sūzān
10. Gider nārumuz irgür bizinūra
212. Gazel

3. Yeten Tūr-ı vişālüne tecellî nūrınıgördi
4. Bulupdur Mūsā-veş ol len terāñide tesellāyı
225. Gazel

3. Nār-ı fūrkatle dil ü cān dem-be-dem sūzāniken
4. Vuşlatı ābını şaçup nārumuz nūreyledi
243. Gazel

3. Tecellî-i cemālün eylein'ām
4. Münevver eyle nūruñla fu'ādı
285. Gazel

3. Bahāruñ nūr u nārından gülistān tūr-ı qudsoldı
4. Gör āşārını Mūsā-veş çemende nūr ile nāruñ
103. Gazel

17. Vücüdüm kaḫresini eyle'ummān
18. Görem zerrede nūr-ı şems-ipinhān
29. Murabba

11. Zuhūr idince nūr-ı sırr-ılevlāk
12. 'Urüc eyle kaḫimî aşiyāne
45. Murabba

3. Bu ne sırdur kimseye olmaz'ayān
4. Görinür her cāda nūr-ıtal'atüñ
110. Gazel

nūrāñi [6] Işıklı; mec. temiz, mübârek,nurlu.

3. Geçür zulmāni nūrāñi hicābı
4. İrişe sırrumuza nūr-ıVehhāc
32. Gazel

1. 'Atā kıl bize ḫaqqāñi vücüdi
2. Müyesser eyle nūrāñi şühüdi
233. Gazel

11. Ziyā-yı şems-i zātuñdan 'atā it cān-ı müştāka
12. Gider varlık hicābını gerek zulmāninūrāñi
253. Gazel

3. Şühūd-ı nūr-ı vaḥdetden irişe cānumafeyzün
4. Hicābı aradan ref it gerek zulmāninūrāñi
258. Gazel

1. Gider zulmāñi nūrāñi hicābdan
2. Görem zerrede nūr-ıāfitābı
268. Gazel

7. Geçür zulmāni nūrāñi hicābdan
8. Bizi 'avq itmeye ḡafletmenāmı

271. Gazel

nūr-iāfitāb [9] Güneşin nuru, ışığı.

17. Arada kalmasun varlık hicābı
18. Görem zerrede **nūr-iāfitābı**
6. Murabba

1. Maṭla'-ı feyz-i ezelden ṭoğdı **nūr-iāfitāb**
2. Zā'il oldı aradan ḥāk ile nār ü bād u āb
17. Gazel

1. Ey cemālūñ lem'asından zerredür **nūr-i āfitāb**
2. Pertevinden zūfūñ āşüftedür her-demseḥāb
21. Gazel

1. Ḥarre Mūsā lem'asından irdi çün sırraḥiṭāb
2. Ṭāli' oldı maṭla'ından cāna **nūr-iāfitāb**
23. Gazel

1. Aç cemālūñ perdesin 'uşşāka ref' olaḥicāb
2. Zāhir ola maṭla'ından tā ki **nūr-iāfitāb**
24. Gazel

3. Keşret-i eşyāda eyle vaḥdetūñ sırrın'ayān
4. Maḥv ola şebnem-şıfat ṭoğduḡda **nūr-iāfitāb**
26. Gazel

3. Fūrkat şebini arada ref' eyleye ḳudreteli
4. Zāhir ola her zerrede 'uşşāka **nūr-iāfitāb**
27. Gazel

9. Aradan ref' iden muṭlaḳḥicābı
10. Görür zerrede **nūr-iāfitābı**
36. Murabba

1. Gider zūlmāñi nūrāñi ḥicābı
2. Görem zerrede **nūr-iāfitābı**
268. Gazel

nūr-i Aḥmed [1] Hz. Muhammed'in nuru. Mutasavvıflara göre yüce Allah, önce Hz. Muhammed'in nurunu yarattı.

5. Ṭariḳinde refiḳi olditevfik
6. Şunuñ kim **nūr-i Aḥmed** reh-beridür
42. Gazel

nūr-i 'ayān [2] Apaçık nur.

13. Fenāyi bendeñe iki cihānda
14. 'Ayān it 'aynıma **nūr-i'ayāmı**
266. Gazel

1. 'Aṭā eyle bize **nūr-i'ayāmı**
2. Nümāyān ola tā rāz-ı nihānı
267. Gazel

nūr-i 'ayn [1] Göz nuru.

55. **Nūr-i 'ayn**-ı ehl-i cennet verd-i bāğ-ı faḥr-ıdın
56. Gelmedi dünyā için ḳalblerine zerrekeder
1. Kaside

nūr-i cemāl [13] Allah'ın cemal sıfatlarıyla tecellisinin nuru.

1. Ḥudāyā maḡzar it **nūr-icemāle**
2. 'İnayet eyle sultānum meded it
9. Murabba

7. Setr idüp **nūr-i cemāl**ıyle celāliperdesin
8. 'Arz ider 'uşşāka didārını ez-rüy-i 'itāb
16. Gazel

1. 'Aṭā eyle bize **nūr-icemālūñ**
2. Senūñdür luṭf u iḥsān yā ilahı
34. Murabba

7. İsteyen **nūr-i cemālūñ** zevḳini
8. N'eylesünler bu cihānsultānlıḡın
41. Murabba

9. Arzulayup **nūr-icemāl**
10. Dost iline aç perr ü bāl
43. Murabba

15. Bey' itdi naḳd-i cānını sālİK metā'-ı vaşlına
16. **Nūr-i cemālūñ** bezmine cān u cihānşükr-ānedür
66. Gazel

1. 'Ayn-ı 'āşıḳda görünür naḳş-ı 'ālem birḡayāl
2. Ol ḡayālle zāhir olur dıdeye **nūr-icemāl**
118. Gazel

5. 'Arūs-ı ma'na ref' itsünḥicābı
6. Efendi maḡzar it **nūr-icemāle**
201. Gazel

3. Setr ider **nūr-i cemāl**ıne celāliperdesin
4. Ol vecihden bend ider 'uşşāḳı zūlf ü kākūli
230. Gazel

1. Ḥariḳ itme bizi nār-ıcelāle
2. Kerem ḳıl maḡzar it **nūr-icemāle**
195. Gazel

3. Rūiyet **nūr-i cemāl**et çünmurād
4. Ez-heme mefhūm-ı emr-ikūñfekān
172. Gazel

11. Gerçi seng-i hecr ile mir'āt-ı dil şadpāredür
12. Görinür **nūr-i cemāl**i her biri birpāreden
144. Gazel

7. Celālün perdesin ref itaradan
8. Tecellî eylesün **nür-ıcemâlüñ**
104. Gazel

nür-ı Habîb [2] Habibin, Hz. Muhammed'in nuru.

5. Sâlik-i rāh-ı fenāya aç haқиkat sırrını
6. Ola hādî işbu yollarda bize **nür-ıHabîb**
19. Gazel

7. Zāhir ü bātin 'ayān kıl lî me'allah sırrını
8. Cism ile cānı ziyā-baḥş eyleye **nür-ıHabîb**
25. Gazel

nür-ı Haḳ [1] Allah'ın nuru. Kur'an-ı Kerim'de Allah'ın nuru hakkında şu izahat vardır: "Allah, göklerin ve yerin nurudur. O'nun nurunun temsili şudur: Duvarda bir hücre; içinde bir kandil, kandil de bir cam fânûs içinde. Fânûs sanki inci gibi parlayan bir yıldız. Mübarek bir ağaçtan, ne doğuya, ne de batıya ait olan zeytin ağacından tutuşturulur. Bu ağacın yağı, ateş dokunmasa bile neredeyse aydınlatacak (kadar berrak)tır. Nur üstüne nur. Allah, dilediği kimseyi nuruna iletir. Allah, insanlar için misaller verir. Allah, her şeyi hakıyla bilendir." (Nur,24/35)

7. **Nür-ı Haḳ**'dan yandı ise nār-ı 'ışkuñ dildeger
8. Özüñi pervāne-veş gel şem'-i ḥüsn-i yāre yak
94. Gazel

nür-ı Ḥudā [2] Allah'ın nuru.

7. Çerāğını yaқа **nür-ıḤudā'dan**
8. Senüñdür luḳf u iḥsān yā İlahî
34. Murabba

3. Maḥabbet dāğını kıl dilde sūzān
4. Çerāğumuz yana **nür-ıḤudā'dan**
141. Gazel

nür-ı İlāh [2] İlahi nur, Allah'ın nuru.

17. Hidāyet it Fenāyi'ye İlahî
18. Göre her şey'de tā **nür-ıİlāh'ı**
17. Murabba

5. Görüp her zerrede **nür-ıİlāh'ı**
6. Vücüd mülkinde bul şems ile māhı
45. Murabba

nür-ı illā'llāh [1] "Ancak Allah var." ifadesininuru.

1. **Nür-ı illā'llāha** āgāh itbizi
2. Luḳf u iḥsān ıssı Raḥmān'um meded
14. Murabba

nür-ı Kibriyā [7] Allah'ın nuru.

5. Zülmet ü kibr ü riyāyı levḫ-i dilden eyle ḥakk
6. Zāhir ola dem-be-dem tā anda **nür-ıKibriyā**
8. Gazel

15. İrişsün lem'a **nür-ıKibriyā'dan**
16. Meded senden 'ināyet ıssı sulṫān
25. Murabba

7. İrişe lem'a **nür-ıKibriyā'dan**
8. Kerem luḳf u 'ināyet eyle yāRab
27. Murabba

15. Fenāyi bendeñe kıl vaşluñ iḥsān
16. Ziyā-baḥş ola **nür-ıKibriyā'dan**
177. Gazel

1. Gider dilden rūsüm-ı mā-sivāyı
2. 'Ayān it 'ayna **nür-ıKibriyā'yı**
277. Gazel

1. Gider dilden rūsüm-ı mā-sivāyı
2. 'Ayān it 'ayna **nür-ıKibriyā'yı**
277. Gazel

15. Fenāyi ref idüp kayd-ıvücüdı
16. Yetişsün behre **nür-ıKibriyā'dan**
154. Gazel

nür-ı lāhūt [1] İlahi nur.

7. Bu ism ü resmi maḥv itdi bi-küllü **nür-ılāhütü**
8. Ne dünyā belki 'uqbādan geçürdi cezbe-icānı
231. Gazel

nür-ı liḳā [3] Yüzün nuru.

33. Güzer eyleye dil arz u semāyı
34. Göre her zerrede **nür-ıliḳāyı**
20. Murabba

3. İki 'ālem vücüdı kim aña āyinedür vechüñ
4. O yüzde görinen ancak yine **nür-ı liḳādur**hep
20. Gazel

17. Şühüd eylemege **nür-ıliḳāyı**
18. Delîl eyle ḥabîbüñ Muştafā'yı
25. Murabba

nür-ı Muştafā [1] Hz. Muhammed'in nuru demektir. Mutasavvıflara göre yüce Allah, önce Hz. Muhammed'in nurunu yarattı.

17. Dil ü cān derdine eyledevāyı
18. Delîl it bize **nür-ıMuştafā'yı**
5. Murabba

nür-ı pāk [1] Temiz nur, mübarek nur.

19. İrdiler ḥazret-i **nür-ıpāke**
20. Kılalum ḥamd ü şenā Mevlā'ya
21. Murabba

nūr-ı pāk-i Muştafā [1] Hz. Muhammedin mübarek nuru.

9. Zāhir oldı cānına mefhūm-ı emr-ifesteğim
10. Eyledi çün **nūr-ı pāk-i Muştafā**'yaiḳtidā
5. Gazel

nūr-ı şühūd [4] Görünme (tecelli) nuru.

13. Sañadur cümle mevcūduñ sücūdi
14. 'Aṭā eyle bize **nūr-işühūdi**
6. Murabba

23. Umar bu ḥaste dil **nūr-işühūdi**
24. Diyelüm dā'imā eş-şükrü lillah
24. Murabba

11. Ey Kādir ü Ḥayy u Vedūd eyle 'aṭā **nūr-işühūd**
12. Vir bize ḥaḳḳāñi vücūd ol zāt-ı pākeintisāb
27. Gazel

17. Fenāyi yoğ idüp zenb-i vücūdi
18. 'Aṭā eyle aña **nūr-işühūdi**
31. Murabba

nūr-ı tecellā [2] Tecelli nuru.

1. Güzer kılsa 'aceb midür bu dil firdevs-ia'lādan
2. Açıldı vaḥdeti sırrı bugün **nūr-ıtecellādan**
10. Matla

7. İki 'ālem kıyūdından berı dūr
8. Gören **nūr-ı tecellı**nüñziyāsın
183. Gazel

nūr-ı vaḥdet [2] Vahdetin nuru.

7. 'Ubūr eyle bu keşret'āleminden
8. Bekāya ir şühūd it **nūr-ıvaḥdet**
29. Gazel

13. Aldanup ḳalma nuḳūş-ıkesrete
14. İrmeye ḳaşd eyle **nūr-ıvaḥdete**
10. Murabba

nūr-ı vāḥid [2] Tek, birnur.

1. Aşlumuz çün **nūr-ı vāḥid**dür ḳamu eşyāile
2. Perde-i ten setr idüpdür aramız Mevlāile
190. Gazel

1. Aşlumuz bir **nūr-ı vāḥid**dür bizüm ol cānile
2. Perde-i ten setr idüpdür aramız cānānile
189. Gazel

nūr-ı veh [2] Yüz nuru, yüz güzelliği.

1. **Nūr-ı veh**üñ dıde-i ḡam-dıdeden ḳılmaba'ıd
2. Zāhir ola aña dā'im sırr-ı minḥabli'l-varıd
34. Gazel
7. Bizi bizlik ḥicābından ḥalāş it
8. Görine **nūr-ı veh**üñ cāna hercā
4. Gazel

nūr-ı yā Vedūd [1] "Ya Vedūd" (Kullarını çok seven, onları lutfı, ihsāna garkeden; sevilmeye lâıyk ve müstahak yalnız kendisi olan Allah) nuru.

9. Bu ism ü resmi ḥakk it levḥ-idilden
10. 'Ayān it bize **nūr-ı yāVedūd**'ı
233. Gazel

nūr-ı zāt [16] Allah'ın zatının nuru.

1. **Nūr-ı zātuñ** eyleme bizdennihān
2. Fazl u ihsānuña ḡāyet var mıdur
8. Murabba

27. **Nūr-ı zātuñ** it Fenāyi'ye'aṭā
28. Rū'yetüñle dıdemüz eyle münır
12. Murabba

15. Kılsun tecelli **nūr-ı zāt**
16. Yā zü'l-'aṭā yā zü'l-'aṭā
13. Murabba

19. **Nūr-ı zātuñ** dıdeden itmenihān
20. Luḫf u ihsān ıssı Raḥmān'um meded
14. Murabba

15. İtsün tecelli **nūr-ı zāt**
16. Gülzār-ı sırdan virḥaber
44. Murabba

13. Fenāyi bendeñ ırgür **nūr-ı zāt**
14. Bu sırı vāḳıf olan 'ayn u nündür
52. Gazel

11. Senünle şaña geldi şey'en li'llāh
12. 'Aṭā ḳıl **nūr-ı zātuñdan** nevāle
201. Gazel

1. Vücūdum zenbineestaḡfir'ullah
2. 'Aṭā ḳıl **nūr-ı zātuñ** şey'eli'llah
218. Gazel

9. 'Aṭā it **nūr-ı zātuñ**vaḥdetini
10. Ara yerden gider in ileānı
234. Gazel

13. Sırr-ı eşyāya Fenāyi ḳıl ḥaḳıḳatlenazar
14. **Nūr-ı zātın** cümle mevcūdāda mestüreyledi
243. Gazel

11. **Nūr-ı zātuñ** ziyāsınairgür

12. Baġma bu **ķil** ü **ķālūme** yā Rab

22. Gazel

9. **ķil** Fenāyī **ķuluña** 'ayn-ı **ħaķiķatle** nażar

10. **Nūr-ı zātūñ** tā ki meşhūd ide bu 'ayn-ı' alil

114. Gazel

13. **Nūr-ı zātūñ** lem'asından **ķil** Fenāyī'ye'a'ā

14. Mażhar ola tā tecellī nūrına fevķa'l-ħuşūl

121. Gazel

15. Fenāyī'ye 'a'ā it **nūr-ı zātūñ**

16. Bula sidre-i dildemüntheħāsın

149. Gazel

7. Dem-be-dem **ķil** küntü kenzūñ sırrımı 'ayna 'ayān

8. **Nūr-ı zātūñ** dīdeden her demde pinhānolmasun

150. Gazel

13. **Nūr-ı zātūñ** **ķil** Fenāyī'ye 'a'ā

14. Bu durur maķşūd hemān her dü cihān

158. Gazel

nūşetmek, eylemek, kılmak [26] içmek.

25. Bülbül-āsā idegör cūş u ħurūş

26. **ķil** maħabbet cāmını gül gibi **nūş**

10. Murabba

7. Dicle vü Baġdād ü Ceyhūn u Fırāt u Nil'i **nūş**

8. İtse **ķanmaz** āb-ı vaşluñ içmese 'a'şānumuz

80. Gazel

5. Cür'a-yı vaħdet için düşdüm melāmet rāhına

6. Cām-ı vaşluñ **nūş**ına ditrer elüm ħutmazayaķ

97. Gazel

5. Lezzetin li'ş-şāribin peymānesinden eyle **nūş**

6. Kim ħumārı olmaz ol meyden içen mestānenūñ

107. Gazel

9. Dicle vü Ceyhūn u Seyhūn u Fırāt u Nil'i **nūş**

10. İtse **ķanmaz** āb-ı vaşluñ içmeyen 'a'şāneyi

200. Gazel

7. La'l-i nābuñ **nūş**ına dil teşnedür

8. Bu ümīde çok çekilmişdür emek

106. Gazel

15. **ķo** bu zerķi zāhidā bir bādeden **nūş** eyle kim

16. **ķatresin** gören olur her dem du'āsımüstecāb

14. Gazel

5. N'ola **nūş** eylese cām-ı hüviyyet cür'asın Ĥallāc

6. Maħabbet dārına ber-dār olan lā-büdd olur Manşūr

40. Gazel

5. **Nūş** eyle gel cām-ı şafā

6. Senden saña ire nidā

44. Murabba

5. Vaħdet meyin peymānesi sırr-ı hüviyyet cāmıdır

6. Ol bādeden **nūş** eyle kim aña cihān peymānedür

66. Gazel

9. Cür'a-ı 'ışķ-ı ezelden her ki **nūş** eyler bugün

10. Nefsini **ķıldı** melāmet terk idüp nāmūs u 'ār

67. Gazel

9. Saķāhüm cāmını **nūş** eyleyen cān

10. İki 'ālemde görmez inkisārı

240. Gazel

1. Maħabbet cāmını **nūş** eyleyen cān

2. Olur düşvār ü āsān aña yek-sān

162. Gazel

3. **Nūş** iden cām-ı vişālūñ cür'asın görmez ħumār

4. Her dem eyleyse 'aceb mi yek nefesde iki 'id

34. Gazel

11. Cām-ı la'lūñ **nūş** iden ölmekden aşlā ġam yimez

12. İrdi bir bāķi ħayāta **ķıldı** ifnā-yivücüd

37. Gazel

9. Mürde diller n'ola bulsa la'l-i nābuñdan ħayāt

10. Cām-ı 'ışķuñ **nūş** iden görmez dü 'ālemde ħumār

74. Gazel

1. Sāķi-i bezm-i ezelden **nūş** iden peymāneyi

2. Virmedi cān u cihāna şoħbet-icānāneyi

200. Gazel

11. Cām-ı vaşluñ cür'asını **nūş** iden buldı ħayāt

12. Dü cihānı vaħdetūñ esrārı ħayrān eyledi

257. Gazel

9. Lā-yezālī ħamrınıñ **ķıķı** ħumārı başına

10. Vaħdetūñ peymānesin **nūş** ideli ħum-ħāreden

144. Gazel

13. Bezm-i vaşluñ cür'asından sāķiyā şunsaġārı

14. **Nūş** idenlerūñ ola her dem du'āsımüstecāb

14. Gazel

3. Görmedi iki cihānda hemm ile ġamdan nişān

4. Bezm-i vaşluñ cür'asından **nūş** iden mestānemüz

87. Gazel

5. Cām-ı 'ışķuñ cür'asını **nūş** iden görmez ħumār

6. Her merāma maħz-ı fażluñdur yine asl-ı uşūl

121. Gazel

9. Sāķi-i bezm-i ezelden **nūş** iden cām-ı şafā

10. Ger güzer **ķılsa** 'aceb mi 'ālem-i imkāndan

173. Gazel

7. **Nüş** idüp maḥbûb elinden cām-ı vaḥdet cür'asın
 8. Keşf-i rāz itse n'ola Maşûr-veşber-dārumuz
 79. Gazel
 7. Vech-i bâkî yādına kim tārḥ-ı kevneyneyledi
 8. Sâki-i bezm-i ezelden **nüş** idüp cām-ı vişâl
 118. Gazel

1. Maḥabbet cür'asın **nüş** it
 2. Digil yâ hû vü yâ men hû
 26. Murabba

nüşha [7] Bir yazıdan çıkarılan sûret, yazılı bir şeyin benzeri, eşi, tıpkısı.

21. 'Ayn-ı Âdem 'aynı oldı'âleme
 22. **Nüşha** düşdi işbu 'âlem Âdem'e
 12. Murabba

9. Yazup ezelde **nüşhasın** ḳondurdu bâdanokḩtasın
 10. ḩodi dü 'âlem ḩuşşasın ḩalmadı arada ḩicâb
 27. Gazel

5. Çün cülûs itdi geçüp sultân-ı 'ışḩ cân taḩtına
 6. Yazdı zülfüñ ḩaḩḩını kim **nüşha** yokdıvânuma
 188. Gazel

13. Bu dil şafḩında ketb olan Fenâyi
 14. Ne **nüşhadur** bulunmaz aña şâñi
 267. Gazel

1. Neş'e-i insâna düşdi **nüşha** câna dü cihân
 2. 'Ayn-ı 'âlemde görinen 'ayn-ı vâḩiddür'ayân
 166. Gazel

9. Oḩuyam ḩüsnüñ kitâbın ma'nisin bir noḩḩadan
 10. Vâḩid ola **nüşha**-i dilde siyâḩ ile sibâḩ
 98. Gazel

1. Mâ 'arefnâ sırrı çünki ma'nâ-yı 'irfânımiş
 2. Maḩzar olan işbu sırta **nüşha**-i insân imiş
 89. Gazel

nüşha-ı sırr-ı ezal [7] Ezel sırrının nüşhası.

5. Oḩudı **nüşha-ı sırr-ı ezal**den kâf ilenüm
 6. Cihât-ı sitti selb idüp cihân içre cihânoldı
 247. Gazel

3. Oldı 'âlim dü cihânüñ 'ilmine bir noḩḩadan
 4. **Nüşha-ı sırr-ı ezal**den kim ki oḩursasebaḩ
 94. Gazel

11. 'Âlim eyle iki 'âlem 'ilmine bir noḩḩadan
 12. **Nüşha-ı sırr-ı ezal**den cân u dil alsunsebaḩ
 97. Gazel

13. Fenâyi **nüşha-ı sırr-ı ezal**den
 14. Kitâb-ı ḩüsnüñi eyledi ezber
 50. Gazel

13. Sebaḩ al **nüşha-ı sırr-ı ezal**den
 14. Sözüñ ḩat' it Fenâyi yum dehâñi
 241. Gazel
 7. **Nüşha-ı sırr-ı ezal**den noḩḩa-ı devr-ivücüd
 8. ḩıldı çün pergâr-ı vaḩdetle dü kevnider-ḩarem
 134. Gazel

5. Sebaḩ al **nüşha-yı sırr-ı ezal**den
 6. Kitâb ola ḩamu evrâḩ u eşcâr
 70. Gazel

nuşret [3] Başarı, üstünlük, zafer; Allâh'ın yardımı ile galipgelme.

11. Mübârek ide bu fetḩi Cenâb-ı ḩazret-iRaḩman
 12. Umaruz 'an-ḩarîb ola nice **nuşret**lererzâñi
 2. Tarih

7. Raḩmetinden fetḩ-i mutḩaḩ bâbın açdı çün Kerîm
 8. **Nuşret**ile enfüs ü âfâḩa tebşîreyledi
 246. Gazel

9. Ka'be-i nûr-ı cemâlün mürdesi virdişafâ
 10. **Nuşret**-i fetḩ-i mübînden bizi maşûreyledi
 243. Gazel

nuḩḩ [5] Söz, konuşma, kelim; söz söyleme hassası, söyleme yeteneḩi.

9. Çünki mevcüd **nuḩḩ** imiş 'âlemde 'ışḩ ḩâ'immaḩâm
 10. Bize bildürdi Fenâyi reh-ber-i Mevlâ-yı'ışḩ
 92. Gazel

9. Nihâyetsiz olan ḩüsnüñ Fenâyi nice vaşḩ itsün
 10. Tutılır **nuḩḩı** eflâḩün su'âl itsemcevâbından
 165. Gazel

13. Eger süsen gibi ebkem degilsen **nuḩḩa** gel söyle
 14. Ne yerdendür bu terkîbün nedendür **nuḩḩ** ugüftâruñ
 103. Gazel

13. Eger süsen gibi ebkem degilsen **nuḩḩa** gel söyle
 14. Ne yerdendür bu terkîbün nedendür **nuḩḩ** ugüftâruñ
 103. Gazel

3. Añla bî-yantıḩ kelâmın cân ile
 4. **Nuḩḩ**-ı ḩaḩ bil evliyânüñ her sözin
 145. Gazel

O

od [3] Ateş.

1. Fürkatün **od**ına yaḩma ḩullaruñ
 2. Luḩf u iḩsân ıssı sultânüm meded
 7. Murabba

29. Bizi bizlik **od**ına itme iḩrâḩ

30. Cemālūñ nūrı vire cānaişrāk
20. Murabba

11. Yağar 'ışkuñ **odı** ikicihāmı
12. Bu ol degıldür o pes pāyesidür
60. Gazel

'**Osmān** [1] 3. Halife Hz. Osman.

43. Yār-ı şālîş ol nübüvvet şāhına '**Osmān**'dur
44. Mesken oldı mescid ü mihrāb aña şām u seher
1. Kaside

Ö

'**Ömer** [1] 2. Halife Hz. Ömer.

37. Yār-ı şāñdür Resül'e zeyn-i aşhāb çün '**Ömer**
38. Kuvvet-i islām için beline bağladı kemer
1. Kaside

'**ömr** [3] Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı
müddet, hayat.

13. Nefsüm ider yüz biñ günāh
14. '**Ömr**inde kılmaz bir kez āh
4. Murabba

11. Bekāsı yok geçer '**ömr**ün idersin her nefes zāyi'
12. Hāyāt-i bāki kesbine niçün olmayasın 'ācil
123. Gazel

13. '**Ömr**üñi zāyi' itme 'abeş yire ki şakın
14. Gel ehl-i hāle murtabıñ ol yok zarar zi-ney
252. Gazel

'**ömr-i sermedî** [1] Ebedi hayat.

13. Şunlaruñdur devlet-i bāki vü '**ömr-i sermedî**
14. Bezl idüp cāni yoluñda itdi terk ağıyāruñı
280. Gazel

özge [7] 1. Başka, gayrı.

9. Fenāyi cāmi'-i mısır-ı vücūdda cum'ayı kıldı
10. Hışār-ı tende şüretde görinür '**özge** şürum var
47. Gazel

13. N'ola saklarsa Fenāyi cāndan '**özge** sırruñı
14. Ki ezel sehminden irmiş cānına peykān imiş
88. Gazel

7. Eger derd-i ilāhî'den haber-dār olmağ isterseñ
8. Anuñ mağv-ı vücūd itmekden '**özge** bir devāsı yok
95. Gazel

11. Bulduñ ise hüve fî şe'n şāmına cānā vuşul
12. Mağv idüp şe'n-i vücūduñ '**özge** bir şān olmasun
150. Gazel

9. Senden '**özge** çün Fenāyi bildigüm yokdur vücūd
10. Bu vecihden vaşl ile hicrāni yek-sān eyledi
264. Gazel

1. Sen bilürsin yā ilāhî cümle-i aḥvālümüz
2. Hāzretüñden '**özge** kime 'arz idelüm hālümüz
86. Gazel

13. Çün Fenāyi senden '**özge** bildigüm yokdur vücūd
14. Derd ü dermān vaşl hicrān oldı yek-sān bu gice
214. Gazel

'**özr** [1] Yanlış, hatālî bir davranışın elde olmadan veya
mecbur kalındığı için yapıldığını bildirmek ve hoş
görülmesini istemek üzere öne sürülen sebep, mâzeret.

17. Şıdık ile ol Mevlā'ya kul
18. Her '**özr**ümüz olsun qābul
43. Murabba

P

pā [1] Ayak.

1. Seri '**pā** kılmayınca baḥr-ı 'ışka ḥalabilmezsin
2. Nefes ḥutmaz iseñ dürr-i murādı alabilmezsin
29. Matla

pā-bend, pā-bende [3] Köstek; engel, mani.

5. İki 'ālem kıyūdından ol āzād
6. Olur '**pā-bend** bunuñ ağ u qarası
274. Gazel

9. Mā-sivā kıyūdından it cānum ḥalāş
10. Tā ki '**pā-bend** olmaya dehr-i deni
282. Gazel

7. Olmaya '**pā-bende**müz dehr-i deni
8. Yağma nār-ı fūrkatē cān u teni
282. Gazel

pādişāh [17] Büyük hükümdar; (Hüküm sâhibi olan,
hükmeden anlamında) Allah.

15. 'Afv it şuçum ey '**pādişāh**
16. Kıldan ḥaḥā senden 'aḥā
4. Murabba

1. Vişālūñ 'idim eyle müyesser
2. Meded ey luḥf-ı bî-ḥad '**pādişāh**um
33. Murabba

3. İdeler kıllaruñ tā ḥacc-ı ekber
4. Meded ey luḥf-ı bî-ḥad '**pādişāh**um
33. Murabba

7. Ḥavāf eyleye dil beyt-i ḥarāmuñ
8. Meded ey luḥf-ı bî-ḥad '**pādişāh**um
33. Murabba

11. Bizi kıl sırr-ı pinhānuña vākıf
12. Meded ey luṭf-ı bî-ḥad **pādişāhum**
33. Murabba
15. Devām üzre naşîb it saña ünsi
16. Meded ey luṭf-ı bî-ḥad **pādişāhum**
33. Murabba

19. Dil-i maḥzūni ola şād u ḥurrem
20. Meded ey luṭf-ı bî-ḥad **pādişāhum**
33. Murabba

1. **Pādişāhum** Ḥaḳ seni yavuz nazardan şaḳlasun
2. Bir nihāl-i tāzesin Mevlā ḥaṭardan şaḳlasun
37. Matla

3. Āşiyān-ı ḳudse pervāz eyleye can bülbüli
4. Her nefesde hem-dem-i cānān ide ol **pādişāh**
193. Gazel

5. Yine ḥayretde niçe bir cān u dil nālān ola
6. Kendi esrārı ile ḥayrān ide ol **pādişāh**
193. Gazel

1. Ḳullarına yolların āsān ide ol **pādişāh**
2. Vuşlatımı dem-be-dem iḥsān ide ol pādişāh
193. Gazel

1. Ḳullarına yolların āsān ide ol pādişāh
2. Vuşlatımı dem-be-dem iḥsān ide ol **pādişāh**
193. Gazel

7. Ṭurmaz ister sinede derd ü firāḳ u ḥasreti
8. Dertlü olan dillere dermān ide ol **pādişāh**
193. Gazel

9. Ḳāl ü ḥāle gelmeyen mā'nā olur mı ḥiç beyān
10. Evvel ü āḥirümüz yek-sān ide ol **pādişāh**
193. Gazel

11. Vāḥid ola sāl ü māh u hefte vü leyl ü nehār
12. İki 'ālem müddetin bir ān ide ol **pādişāh**
193. Gazel

13. Baḥr-ı cūdından olursa ger Fenāyi'ye 'aṭā
14. Bu vücūdi ḳaṭresin 'ummān ide ol **pādişāh**
193. Gazel

9. Baḳmadı taḳşire ol iḥsāni bî-ḥad **pādişāh**
10. Dest-i luṭfile dil-i vîrāni ta'mîr eyledi
246. Gazel

pādişāhlar pādişāhi [3] En büyük hükümdar; yegâne hüküm sahibi Allah.

9. Fenāyi ḳuluña 'arż eyle dîdār
10. Kerem kıl **pādişāhlar pādişāhum**
125. Gazel

5. Ḳuyūdāt-ı sivādan eyle iṭlāk
6. Kerem kıl **pādişāhlar pādişāhum**
132. Gazel
9. Fenāyi'yi ḥalāş it her elemden
10. Meded ey **pādişāhlar pādişāhum**
137. Gazel

pāk [5] Temiz; mec. mübarek, kusursuz, günâhsız.

9. Sivā levşinden eyle ḳalbümüz **pāk**
10. Bi-ḥaḳḳ-ı nūr-ı pāk-i sırr-ı levlāk
25. Murabba

7. Sivā levşinden eyler dilleri **pāk**
8. Ḳuhūr-ı ḥazret-i sulṭān-ı kevineyn
36. Murabba

3. Ḳalbümüz levş-i sivādan eyle **pāk**
4. Ola nūruña münevver bālümüz
82. Gazel

7. **Pāk** itdi derūni levş-i sivādan ki ney gibi
8. Vecd ehli tā ki ṭuta seni mu'teber zi-ney
252. Gazel

9. Ṭāhir olup ḳalbümüz ez-mā-sivā
10. **Pāk** olup ḥubbuña vir bize cilā
30. Murabba

pāre [2] Parça; sayı, adet.

11. Gerçi seng-i hecr ile mir'āt-ı dil şad **pāredür**
12. Görinür nūr-ı cemāli her biri bir pāreden
144. Gazel

13. Ḥarre Mūsā'dan egerçi ṭūr-ı dil şad pāredür
14. Görinür sırr-ı terāni yine her bir pāreden
144. Gazel

pāre pāre [1] Parça parça.

3. Devāsın bulmadum hergiz bu derdün
4. Meger kendümi ḳılam **pāre pāre**
203. Gazel

pāy [2] Ayak.

5. Ṭa'ne ḳılma zāhidā ehl-i ḥarābāta şaḳın
6. İztîrārî çekdiler **pāy**ın anuñ mey-ḥāneye
191. Gazel

11. Ḳaşuñ mi'rācına zāhid irişmek ister ey ḥürî
12. Velî her ḳaşır idrākuñ 'urūci irmez ol **pāye**
196. Gazel

pāye [2] Rütbe, derece, mertebe.

3. Ḳadem başmaz ma'ārif **pāyesine**
4. Şu ki bilmedi sırr-ı şubḥ u şāmı

271. Gazel

9. Müntehâsın bulmağa esrâ bi-'abdih sırrınıñ
10. Refref-i tefrîde ırgür **pâyemi** ayak ayak
97. Gazel

pâyına yüz sürmek [1] Ayağına yüz sürmek.

3. **Pâyına yüz sürmege** mümkün mi hiç
4. Lâ-mekân mülkini kıldı cilve-gâh
207. Gazel

pây-mâl [1] Ayaklar altına alınmış, çiğnenmiş, hakir duruma düşürülmüş, perîşan edilmiş.

7. **Pây-mâl** kaldık ayakda elümüz al kaldur
8. Dest-i luţfuñla dil-i vîrânemüz âbâd eyle
185. Gazel

penâh [8] Sığanacak yer, melce.

9. Bir 'abd-i 'âkim yâ ilâh
10. Luţfuña uş kıldum **penâh**
4. Murabba

25. 'İnâyet senden olur yâ ilâhî
26. Fenâyi kuluñuñ sensin **penâhi**
6. Murabba

19. Kamunuñ çünkü fazluñdur **penâhi**
20. Meded senden eyâ sultân u Sübhân
17. Murabba

11. Ğarîb ü bi-kesüñ sensin **penâhi**
12. Kerem senden 'inâyet ıssı Mevlâ
31. Murabba

1. Bizi kayddan hâlâş eyle ilâhum
2. İki 'âlemde de sensin **penâhum**
125. Gazel

1. Sürüp dergâhuña rüy-ı siyâhum
2. Cenâbuñdur dü 'âlemde **penâhum**
132. Gazel

13. Kıl Fenâyi bendeñe vaşluñ 'atâ
14. Mağz-ı luţfuñdur aña ancak **penâh**
207. Gazel

9. Bu ilde vü ol ilde evvel âhîr
10. Fenâyi kuluñuñ sensin **penâhi**
232. Gazel

perde [32] iki yeri birbirinden ayıran şey; hakikati görmeyi engelleyen şey.

9. Aç cemâlün **perdesin** 'uşşâka ref' ola hiçâb

10. Zâhir ola şeş cihetden dideye 'ayn-ı liķâ
8. Gazel

9. **Perde** olmasun cemâlün nûrına nâr-ı celâl
10. Bu vecihle cism ü câna eyleme yâ rab 'itâb
14. Gazel

7. Zihî necm-i sa'âdet kim anuñ bîdâr ola bahtı
8. Yüzünden **perde** ref' olup güneş çıka hiçâbından
165. Gazel

1. Aç cemâlün **perdesin** ref' ola 'uşşâka hiçâb
2. Tâli' ola maţla'-ı feyz-i ezelden âfitâb
15. Gazel

7. Setr idüp nûr-ı cemâliyle celâli **perdesin**
8. 'Arz ider 'uşşâka didârını ez-rüy-ı 'itâb
16. Gazel

21. Ref' ola çünkü 'ayndan **perde**
22. Göre maţlûbını baħr ü berde
21. Murabba

3. Niçe bir nâr-ı celâle cân u dil süzân ola
4. Aç cemâlün **perdesin** 'uşşâka ref' eyle hiçâb
23. Gazel

1. Aç cemâlün **perdesin** 'uşşâka ref' ola hiçâb
2. Zâhir ola maţla'ından tâ ki nûr-ı âfitâb
24. Gazel

1. Aç cemâlün **perdesin** 'uşşâka olsun fetħ-i bâb
2. Ref' olup benlik aradan kalmaya dilde hiçâb
26. Gazel

7. Gözüñden ref' ola **perde**
8. Digil yâ hû vü yâ men hû
26. Murabba

5. Bu tenezzül **perdesin** gözden gider
6. İt müyesser 'arş-ı maşşûda şu'üd
36. Gazel

13. Bu tenezzül **perdesin** dilden gider
14. Pür ola nûruña kalbüm ser-te-ser
42. Murabba

7. Bizden gidelüm bize arada koma **perde**
8. Serrâda vü đarrâda esrârını kıl izhâr
57. Gazel

9. Ref' olına muhtecibden **perdelere**
10. Dideden envârını eyleme dür
78. Gazel

1. Bahâr irişdi ref' oldı yüzünden **perde** gülzârıñ
2. Açıldı gonçenüñ kalbi zamâni kalmadı ħârıñ
103. Gazel

7. Celālün **perdesin** ref' it aradan
8. Tecellî eylesün nūr-ı cemālün
104. Gazel
5. Aç cemālün **perdesin** ref' eyle 'uşşâka hicâb
6. Zâhir ola ol vecihden cāna elţâf-ı celîl
114. Gazel
1. Ey rûh-ı kudüs cān u tene cān u cihān ol
2. Ref' it aradan **perdemüzi** 'ayna 'ayān ol
116. Gazel
5. 'Arūs-ı ma'ninün eyle yüzinden **perdesin** zā'il
6. Celālün nārına yakma kerem kıl cān-ı süzānum
128. Gazel
5. Ey dil isterseñ haķıkat gülşeninden reng ü bü
6. **Perdeyi** ref' it aradan tüt neşiminde meşām
135. Gazel
11. Cemālüne celālün kılma **perde**
12. Açıl sun ravza-ı diller şafādan
152. Gazel
1. Zā'il olsa dıdeden **perde** görürdi anı cān
2. 'Ayn-ı 'arīfden anuñçün her nefes olmaz nihān
161. Gazel
3. Bu tenezzül **perdesin** dilden gider
4. İreler kaşr-ı kemāle nākışān
169. Gazel
5. İkilik **perdesin** kıldur aradan
6. Ki zâhir ola cāna vech-i cānān
174. Gazel
7. İkilik **perdesin** ref' it aradan
8. Güzer eyleye cānum şarķ u ğarbtı
222. Gazel
5. İkilik **perdesin** kıl ref' bizden
6. Dü 'ālemdede naşib it ittiḥādı
285. Gazel
5. Geçür arz u semāvātdan irişdür 'arş-ı maķşūda
6. Aradan ref' ola **perde** açılıp sırr-ı Sübhānı
286. Gazel
13. Çün Fenāyi diñle kārın mutribün
14. **Perdesinden** bil bu sâzi ey dede
202. Gazel
7. Açdı gönçenün yüzünden **perdesin** bād-ı şabā
8. Bülbüle gülzārını ol vech ile yaz eyledi
224. Gazel
3. Setr ider nūr-ı cemāline celāli **perdesin**
4. Ol vecihden bend ider 'uşşâkı zülf ü kāküli
230. Gazel

7. Ruḥuñ kālū belā sırrın ideli 'āleme ifşā
8. Giderdi **perdeyi** yüzden gümānum bî-gümān oldı
239. Gazel
17. 'Arūs-ı dehri zeyn itdi yine meşşāta-yı kudret
18. Giderdi **perdeyi** yüzden deyü nev-rüz-ı sulţānı
251. Gazel

perde-i envār [1] Nurlar perdesi.

5. Gün gibi zâhir durur 'ālemlere sırruñ senün
6. **Perde-i envār** ile zātuña irşād eyledün
108. Gazel

perde-i pindār [3] Gurur perdesi.

1. Fażl-ı Haķ ref' eyledi çün **perde-i pindār**umuz
2. Cennet-i ḥüsñün görüp fehmedük settārımız
79. Gazel

1. Seni sevsün dir iseñ ger yaradan
2. Gider **perde-i pindārı** aradan
177. Gazel

11. **Perde-i pindārı** ref' it aradan
12. Rû'yetünle ola diller şād-mān
159. Gazel

perde-i ten [2] Ten, vücut perdesi, engeli.

1. Aşlumuz bir nūr-ı vāhiddür bizüm ol cān ile
2. **Perde-i ten** setr idüpdür aramız cānān ile
189. Gazel

1. Aşlumuz çün nūr-ı vāhiddür kamu eşyā ile
2. **Perde-i ten** setr idüpdür aramız Mevlā ile
190. Gazel

pergār-ı vaḥdet [7] Vahdet perdesi.

5. Eyledi **pergār-ı vaḥdet** dü cihānı der-ḥarem
6. Noķta-ı sırr-ı vücūdi devr ider pergārımız
79. Gazel

7. Eyledi **pergār-ı vaḥdet** dü cihānı der-ḥarem
8. Noķta-ı devr-i vücūduñ sırrı ḥarf-i bādudur
43. Gazel

5. Eyledi **pergār-ı vaḥdet** dü cihānı der-ḥarem
6. Noķta-ı sırr-ı vücūdi devr ider pergārımız
79. Gazel

7. İtmedür **pergār-ı vaḥdetle** dü kevnı der-ḥarem
8. Ḥilkat-i ḥāk ile nār u bād ile mādan ğarāz
90. Gazel

9. Eyleyen **pergār-ı vaḥdetle** dü kevnı der ḥarem
10. Buldı ol devr-i vücūdin noķtasın devrān ile
189. Gazel

5. Vücüd noktasınıñ devri kamu **pergâr-ı vahdetdür**
 6. Anuñla der-hareme kıldı bu mevcüdâtı zât'ullah
 215. Gazel
 7. Nüşha-ı sırr-ı ezelden nokta-ı devr-i vücüd
 8. Kıldı çün **pergâr-ı vahdetle** dü kevnî der-hareme
 134. Gazel

perişân [1] Dağımk, düzensiz, karmakarışık.

3. Berg-i nesrin üzre zülfünü **perişân** itme kim
 4. Cânları bî-ñânümân itmek dilersün ey gönül
 115. Gazel

perr ü bâl [4] Kanat ve kol.

9. Arzulayup nür-ı cemâl
 10. Dost iline aç **perr ü bâl**
 43. Murabba

5. İrmege şem'-i cemâlî bezminün envârına
 6. **Perr ü bâlî** eyle süzân ey gönül pervâne-vâr
 51. Gazel

7. İrdi pervâneye illâ vechehüden çün eşer
 8. **Perr ü bâlî**ni cemâlün şem'ine süzân ider
 53. Gazel

9. Şem'-i hüsnüne gönül pervânesi
 10. **Perr ü bâlî**ni derd ile süzân ider
 77. Gazel

pertev [12] Işık, parlaklık.

1. Ey cemâlün lem'asından zerredür nür âfitâb
 2. **Pertev**inden zülfün âşüftedür her-dem şehâb
 21. Gazel

9. Cemâlî **pertevi** tutdı cihâmı
 10. Münevver eyledi cism ile câmı
 24. Murabba

9. Tecellî-i cemâlün **pertev**inden
 10. Ki şems ile kamer encüm münevver
 46. Gazel

11. Fetḥ olup bâb-ı ma'ânî keşf olup esrâr-ı Hâk
 12. Zerrece ihsân olursa **pertev**-i Raḥmân'dan
 173. Gazel

1. Cemâlün **pertevi** tutdı cihânı
 2. Münevver eyledi kevn ü mekânı
 266. Gazel

5. Görine âyîne-i nür-ı cemâlün **pertevi**
 6. Fazluñ ile aradan ref' ola kıl ü kâlümüz
 86. Gazel

5. **Pertev**-i hüsnünden alur feyzini

6. Âsümânda seyr ider mihr ile mâh
 207. Gazel

1. Şems-i zâtuñ zerresi eşyâya te'şîr eyledi
 2. **Pertev**-i hüsnün cihâm cümle tenvir eyledi
 246. Gazel

9. **Pertev**-i mihr-i ezelden neş'e-dâr it cânumuz
 10. Hâşıl ola her nefes tâ rü'yet-i cânânumuz
 1. Murabba

7. **Pertev**-i mihr-i ezelden olduñ ise neş'e-dâr
 8. Bu vücuduñ şafhasında sebḳ iden hüsnâyı gör
 39. Gazel

17. Küntü kenzün bâbını fetḥ it Fenâyî bendeñe
 18. **Pertev**-i mihr-i ezelden eyle anı neş'e-dâr
 67. Gazel

7. **Pertev**-i mihr-i ruḥuñdan vir ziyâ
 8. Âşiyân-ı kudse ire 'âşikân
 169. Gazel

pervâne [17] Geceleri ışık etrafında dönerek uçan küçük kelebek.

1. Şem'-i ruḥ-ı cânâna **pervâneler**üz cânâ
 2. Bezm-i mey-i ḳâlûdan mestânelerüz cânâ
 2. Gazel

1. Mekteb-i 'irfândan ey dil almak isterseñ sebâḳ
 2. Varuñ **pervâne** gibi şem'-i hüsn-i yâre yaḳ
 5. Nazm

13. Olup derdüñle âvâre
 14. Yanar **pervâneler** nâre
 18. Murabba

7. İrdi **pervâne**ye illâ vechehüden çün eşer
 8. Perr ü bâlîni cemâlün şem'ine süzân ider
 53. Gazel

1. Ruḥuñ ḥâlî dü 'âlem dânesidür
 2. Şem'ün mihr ü meh **pervânesidür**
 60. Gazel

1. Zencîr-i zülfün ḳaydına şayd olmayan divânedür
 2. Şem'-i ruḥuñ envârına şems ü kamer **pervânedür**
 66. Gazel

13. Nâr-ı 'ışkuña Fenâyî nice süzân olmasun
 14. Şem'-i hüsnün bezmine **pervânedür** şems ü kamer
 69. Gazel

9. Şem'-i hüsnüne gönül **pervânesi**
 10. Perr ü bâlîni derd ile süzân ider
 77. Gazel

3. Şinem üzre nâr-ı 'ışkuñ niçe süzân olmasun
4. Yağdı şem'-i hüsniñe bâl ü perin **pervânemüz**
84. Gazel

1. Yağdı şem'-i hüsniñe bâl ü perin **pervânemüz**
2. Kızlüm-i 'ışkuña düşdi tãlib-i dür-dânemüz
87. Gazel

13. Mihr-i 'âlem-tãba irgür ey Fenâyi zerreñi
14. Özüñi **pervâne** gibi şem'-i bezm-i yãre yağ
98. Gazel

5. Āşiyân-ı kudse pervãz eylesün cãn bülbüli
6. Varuñi **pervâne** gibi şem'-i hüsni-yãre yağ
100. Gazel

1. Şem'-i âhum yağdı bâl ü perrini **pervânemüz**
2. Bu imiş kãri hemişe nâr-ı 'ışka yanaruñ
107. Gazel

3. Şems-i zãtuñ zerresinden n'ola eylesen 'ağã
4. Şem'-i hüsniñ nãrına süzân olan **pervãneye**
191. Gazel

5. Ğam-ı ferdã ile zãhid bize ta'n eyleme im-rüz
6. Cemãl-i şem'ine süzân olan 'uşşãka **pervâne**
192. Gazel

13. Şem'-i hüsniñ itdi süzân ey Fenâyi şinede
14. Nâr-ı 'ışka her nefes ihrãk iden **pervãneyi**
200. Gazel

3. Ğavf eyler iseñ yanmağa gel şem'e yapışma
4. Ol âteşe bağ gör nice **pervãneyi** buldı
244. Gazel

pervãne-vãr [1] Pervane gibi.

5. İrmege şem'-i cemãli bezminüñ envãrına
6. Perr ü bãli eyle süzân ey gönül **pervãne-vãr**
51. Gazel

pervãne-veş [7] Pervane gibi.

5. N'ola **pervãne-veş** olsa bu dil 'ışk odına süzân
6. Cemãlüñ şem'ine yanmağ ezel 'uşşãka gelmişdür
58. Gazel

7. Nür-ı Ğağ'dan yandı ise nâr-ı 'ışkuñ dilde ger
8. Özüñi **pervãne-veş** gel şem'-i hüsni-yãre yağ
94. Gazel

5. İdüp **pervãne-veş** varumuz ifnã
6. Olalı cãn ruhuñ şem'ine süzân
156. Gazel

3. Cemãlüñ şem'ine karşı dil ü cãn
4. İder **pervãne-veş** varını süzân
164. Gazel

1. Yanar **pervãne-veş** cãnüm cemãlüñ şem'i tãbından

2. Meger kim ta'atüñ şemsi 'ayãn oldu niğãbından
165. Gazel

5. İdüp **pervãne-veş** varumuz ifnã
6. Olalı dil ruhuñ şem'ine süzân
170. Gazel

9. Cemãlüñ şem'ine karşı Fenâyi
10. Yağar **pervãne-veş** varını nãre
203. Gazel

pervãz [26] Uçma, uçuş.

5. Āşiyân-ı kudse **pervãz** ide bu cãn bülbüli
6. Niçe bir bu fãni verde ola nãlãn 'andelib
13. Gazel

15. Vağan-ı aşla ideğör **pervãz**
16. Kılalum Ğamd ü şenã Mevlã'ya
21. Murabba

5. Olup murğãn-ı kudşilerle dem-sãz
6. Ğadimî gül-'izãra eyle **pervãz**
47. Murabba

11. Ne mümkindür semã'-ı kudse **pervãz**
12. Hevã-yı nefsi elinden kim zebündür
52. Gazel

9. Ğadimî āşiyãna kıldı **pervãz**
10. Olanlar dãhil-i bezm-i dağãyık
101. Gazel

9. Beğã mülkine bülbül ide **pervãz**
10. Güzer ide bu gülzãr-ı fenãdan
152. Gazel

3. Ğadimî āşiyãnına iderdi murğ-ı dil **pervãz**
4. Olurdu aşlına vãşıl bileydi bu lisãnumdan
180. Gazel

11. Ğafeşden itmedin cãn murğı **pervãz**
12. Aña yek-sãn ola bu'd ile Ğurbı
242. Gazel

9. Hümã-yı hũ vü yã hũnuñ hevãsında idem **pervãz**
10. Güzer eyleye fazluñla dil ü cãn kãn-ı imkãni
253. Gazel

7. İde şeh-bãz-ı dil aşlına **pervãz**
8. Adem mülkinde şayd ide hümãyi
254. Gazel

7. Ğağıkı mağlaba dil itdi **pervãz**
8. Mecãza bağmayup gördi ve geçdi
256. Gazel

9. Āşiyân-ı aşla **pervãz** eyleye cãn bülbüli

10. Ketb olına āsümān-ı udse kevkeb-i sa'ıd

34. Gazel

9. Āşiyān-ı udse **pervāz** eylesün Şeh-bāz-ı dil

10. Lā-mekān mülki hümāsın ılmaa her dem Őikār

51. Gazel

11. Āşiyān-ı udse **pervāz** eyleyüp cān bülbüli

12. Küntü kenzüñ nüktetin cān u dile i'lān ider

53. Gazel

9. Āşiyān-ı udse **pervāz** eyleye cān bülbüli

10. Gül-'izār-ı vaŐluñ ola dem-be-dem aña maar

56. Gazel

7. Āşiyān-ı aşla **pervāz** eylesün Şeh-bāz-ı dil

8. Lā-mekān mülki hümāsın ılmaa her dem Őikār

63. Gazel

5. Āşiyān-ı udse **pervāz** eyleye Şeh-bāz-ı dil

6. İre bir mülke ki hergiz olmaya leyl ü nehār

74. Gazel

3. Āşiyān-ı udse **pervāz** eyleye can bülbüli

4. Her nefesde hem-dem-i cānān ide ol pādīŐāh

193. Gazel

1. Bülbüli-i dil āşiyān-ı aşla **pervāz** eyledi

2. Geh 'ırā idüp nevāsın gāhi Őehnāz eyledi

224. Gazel

7. Bülbüli-i dil āşiyān-ı aşla **pervāz** eylesün

8. GūŐ-ı cāna iriŐe bı-vāsıta ha'dan nidā

9. Gazel

5. Āşiyān-ı udse **pervāz** eylesün cān bülbüli

6. Varuñı pervāne gibi Őem'-i hūsn-i yāre ya

100. Gazel

11. Bülbüli-i dil aşla **pervāz** eyleye

12. Zāhir ola aña gülzār-ı adıñ

127. Gazel

9. Bu afesden mur-ı cān **pervāz** idüp

10. Āşiyān-ı udse eyleye su'ūd

33. Gazel

7. Āşiyān-ı udse **pervāz** ide bu Şeh-bāz-ı dil

8. Őemme vech'ullāh nūrın bı-cihet ide Őühüd

37. Gazel

3. VuŐlatuñ gülzārına cān bülbüli **pervāz** ider

4. Ol gül-i Şad-berg içündür dā'imā zār-ı hezār

51. Gazel

3. Geüp nefsuñ hevāsından hevā-yı hūda **pervāz** it

4. Ki tā sırr-ı hüviyyetden irişsün feyz-i Raħmāñı

231. Gazel

Perverdigār [1] Bütün yaratıkları besleyen ve yetiŐtiren, Allah.

11. Temennā-yı viŐālünde dü 'ālem

12. Çü sensin cümleñüñ **perverdigārı**

236. Gazel

pes [18] Şu halde, öyleyse, bunun için.

7. Tāc olupdur **pes** le'amrük ħil'ati levlāk anuñ

8. Oldı illā raħmeten li'l- 'ālemñin aña kemer

1. Kaside

51. Didi vaşfında anuñ **pes** 'ālimü'l- esrār olan

52. Ben medıne olmuşam 'ilme 'Alı'dür aña der

1. Kaside

17. Çünkü ayyūm ile ā'imdü cihān

18. N'eyler ara yerde **pes** bu cism ü cān

14. Murabba

11. Yaar 'iŐkuñ odı iki cihānı

12. Bu ol degildür o **pes** pāyesidür

60. Gazel

7. İtdüñ ol dürr-i yetimi nad-i cāna iŐtirā

8. Cevherüñ kāmını bulduñ **pes** bu dükkānuñ nedür

61. Gazel

1. Raħmetüñ feyzini iħsān eyle yā Rab teşneyüz

2. atresi **pes** 'āleme olsa nice biñ kerre yüz

81. Gazel

13. Huzūr-ı Ha'da **pes** nedür cevābuñ

14. Fenāyı zerrece yok hūsn-i ħālüñ

109. Gazel

3. Cümle mevcüdātta mestür eyledüñ esrāruñı

4. **Pes** bu esrār ile ħayrān oldı erbāb-ı 'uul

121. Gazel

9. Hem-dem olduñ her nefes cün yār ile

10. **Pes** nedendür inkisāruñ ey göñül

122. Gazel

3. İster iseñ **pes** ma'ārif gülşeninde reng-i bñ

4. Maħv idüp zenb-i vücüdü tüt nesimmine meŐām

129. Gazel

7. Şems-i tābandur cemālün zāhid idrāk eylemez

8. **Pes** ne bilsün eŐm-i ħuffāŐ dıde-i nezzāreden

144. Gazel

7. Emr-i Ha'ı itmeyen fark aldı fıratde müdām

8. ĀŐinādan **pes** ne ma'nıden Őeer bigāneyi

200. Gazel

13. Deryā-yı tevḥīd itdi gark
14. **Pes** aradan maḥv oldı fark
11. Murabba
3. Şemme vech'ullah rumūzı oldı çün 'ayna 'ayān
4. **Pes** ne vech ile cemālūñ dıdeden pinhān olur
45. Gazel

1. Çünki şānuñ ki bî-nişān oldı
2. Lā-mekān saña **pes** mekān oldı
259. Gazel

9. Düşen sevdā-yı zülfiñe n'ider **pes** ğayrı sevdāyı
10. Vişālūñ bezmine cānā dil ü cānı fedādur hep
20. Gazel

1. Aḥsen-i taqvim imiş çün halk-ı eşyādan ğaraż
2. **Pes** bu ḥüsnüñ sırrıdır innā 'araznādan ğaraż
90. Gazel

3. Ḥaste olan dillere dārū'ş-şifādur kūy-ı yār
4. Derdini bulan göñül **pes** n'eylesün dermanını

pes-pāye [1] Aşağılık, bayağı, âdî, soysuz.

11. Yaķar 'işkuñ odı iki cihāmı
12. Bu ol degildür o **pes-pāyesidür**
60. Gazel

peyām [1] Haber, başkasından alınan bilgi.

11. N'ola şādî olursa hüdhüd-i dil
12. **Peyām**-ı yār irişdüdü şabādan
154. Gazel

peydā [1] Açıkta ve meydanda olan, âşikâr, zâhir.

19. İzā aḥbebtēhü sırrın Fenāyî idegör iz'ān
20. Gören ü görinen diyen işiden sende **peydādur**
38. Gazel

peykān [1] Okun ucundaki sivri demir; kirkik.

13. N'ola saķlarsa Fenāyî cāndan özge sırruñı
14. Ki ezel sehminden irmiş cānına **peykān** imiş
88. Gazel

peyker [1] Yüz, çehre.

1. Şu'le irdi 'āleme ol **peyker**-i meh-pāreden
2. Āferinler olsun anı ḥüb yaratmış yaradan
144. Gazel

peyk [1] Haber ve mektup taşıyan kimse, haberci.

5. Ḳulūba irişe **peyk**-i selāmuñ
6. Ki sālîk zevķ ide sırr-ı kelāmuñ
33. Murabba

peymān [2] Ant, yemin.

13. Sırruñı buldı Fenāyî cān gibi dilde nihān
14. Bu imiş bezm-i ezel ol yār ile **peymān**umuz
80. Gazel
3. Bî-ḥisāb aşşı idüp gelmeye noķşān u zevāl
4. Dost ile bezm-i belāda olınan **peymān**uma
188. Gazel

peymāne [15] İçki kadehi, özellikle şarap kadehi.

11. Bāde-i nūr-ı ezelden pür olup **peymānemüz**
12. Her murādı sen virirsın yā mucıbe's- sālilīn
1. Murabba

3. Bāde-i ḥubb-ı ezelden pür ola **peymānemüz**
4. Ente kāfî ente şāfî ente ḥasbî yā Vedūd
37. Gazel

7. İçerseñ ey göñül şol meyden iç kim
8. Melek sākî felek **peymānesidür**
60. Gazel

5. Vaḥdet meyin peymānesi sırr-ı hüviyyet cāmıdır
6. Ol bādeden nüş eyle kim aña cihān **peymānedür**
66. Gazel

5. Vaḥdet meyin peymānesi sırr-ı hüviyyet cāmıdır
6. Ol bādeden nüş eyle kim aña cihān **peymānedür**
66. Gazel

19. 'Ayn-ı lebinden dem-be-dem şundi çü sākî cür'ayı
20. Cān niçe mest olmaya ki ol ikisi **peymānedür**
66. Gazel

1. Sākî-i bezm-i belādan pür olup **peymānemüz**
2. Zāhir oldı levḥ-i dilden rü'yet-i cānānemüz
84. Gazel

5. Āfitāb-ı tal'atuñdan zerre-veş virdi ziyā
6. Vādi-i kālū belāda devr ider **peymānemüz**
87. Gazel

13. Baķma yā Rabbi Fenāyî kuluñuñ noķşāmına
14. İrişe ḥadd-i kemāle 'ahd ile **peymānemüz**
87. Gazel

5. Lezzetin li'ş-şāribin **peymānesinden** eyle nüş
6. Kim ḥumārı olmaz ol meyden içen mestānenüñ
107. Gazel

9. Lā-yezālî ḥamrınıñ çıkdı ḥumārı başına
10. Vaḥdetüñ **peymānesin** nüş ideli ḥum-ḥāreden
144. Gazel

7. Cümle-i mevcūda eyler çün sürāḥi ser-fürü
8. Vādi-i bezm-i belāda devr iden **peymāneye**
191. Gazel

1. Sākî-i bezm-i ezelden nüş iden **peymāneyi**
2. Virmedi cān u cihāna şoḥbet-i cānāneyi
200. Gazel

1. Mest ü şeydâ olsa dâ'im n'ola bu cân bülbülü
2. Bir tolu **peymâne**dür bağ-ı elestün her gülü
230. Gazel

7. Hüm-hane-i vaḥdetden pür oldı şafâ cāmı
8. Ol cür'a-ı şahbâdan **peymâne**lerüz cānā
2. Gazel

pinhân [11] Saklı, gizli.

5. Gerek zâhir gerek **pinhân**
6. Çapuñda cümlesi āsān
18. Murabba

1. Açıldı vaḥdetüñ sırrı ezel rāz-ı nihānumdan
2. Anuñçün olmadı **pinhân** bu sır 'ayn-ı 'ayānumdan
143. Gazel

7. Dem-be-dem kıl küntü kenzüñ sırrımı 'ayna 'ayān
8. Nür-ı zātuñ dīdeden her demde **pinhân** olmasun
150. Gazel

1. Açıldı vaḥdetüñ sırrı ezel rāz-ı nihānumdan
2. Anuñçün olmadı **pinhân** bu sır 'ayn-ı 'ayānumdan
167. Gazel

27. Gerek zâhir gerek **pinhân**
28. Şükürler olsun Allāh'a
38. Murabba

3. Şemme vech'ullah rumūzı oldı çün 'ayna 'ayān
4. Pes ne vech ile cemālūñ dīdeden **pinhân** olur
45. Gazel

1. Ey 'aceb bilsem gönül sırrında **pinhānuñ** nedür
2. Cānı ḥod cānāna virdüñ arada cānuñ nedür
61. Gazel

7. Gözümden gerçi **pinhāndur** o yārūñ şüreti ammā
8. Görinen vechidür yine nazar kıldıkça her cāya
196. Gazel

21. Cemālūñ dīdeden **pinhān** egerçi zāhiren ammā
22. Görinen yine vechüñdür nazar olduḡda her cāya
204. Gazel

9. Mūsa-veş n'ola irerse len terāñiden nidā
10. Olmadı gözden cemālūñ naqşı **pinhān** bu gice
214. Gazel

9. Tayy idüp kevn ü mekāmı irdi sırr-ı vaḥdete
10. 'Älem-i keşretde kim ki sırruñı **pinhān** ider
73. Gazel

pür [2] Bir tarikatın ilk kurucusu.

1. Yumdı göz dār-ı fenādan **pür**-i şadr-ı şādıkān
2. Gördi hep ḡafletde yatur n'eylesün ḡalk-ı cihān
1. Tarih
3. Tā'at u zühdüñ ecrini şüfi ehl-i zevke şor
4. Biz mürīd-i 'āşıkuz 'ışk-ı ebeddür **pür**ümüz
85. Gazel

piyāle [1] Kadeh, şarap bardağı.

11. Nümāyān itdi vechüñ cümle şey'de
12. Belā bezminde devr iden **piyāle**
187. Gazel

pul [1] Eskiden kullanılan küçük mâdenî para, kuruşun kūsūrâtından biri.

23. Şaymaz cihāmı bir **pula**
24. Hū isminüñ zākirleri
11. Murabba

pür [8] Dolu.

11. Bāde-i nür-ı ezelden **pür** olup peymānemüz
12. Her murādı sen virirsin yā mucibe's- sā'ilin
1. Murabba

1. Sāki-i bezm-i belādan **pür** olup peymānemüz
2. Zâhir oldı levḡ-i dilden rü'yet-i cānānemüz
84. Gazel

7. **Pür** durur ezhār-ı 'irfān ile cānum ravzası
8. Zer' idelden bezr-ı ḡubb-ı yāri Ḥaḡ bostānuma
188. Gazel

3. Bu 'ālem pür-ḡayāl ü **pür** ḡayrdur
4. Baḡup aldanma bu zıll-ı ḡayāle
195. Gazel

21. Diküp 'ışk ehl-i cāna gül
22. **Pür** oldı bāḡ-ı dil sünbül
18. Murabba

3. Bāde-i ḡubb-ı ezelden **pür** ola peymānemüz
4. Ente kāfī ente şāfī ente ḡasbī yā Vedūd
37. Gazel

13. Bu tenezzül perdesin dilden gider
14. **Pür** ola nūruñla ḡalbüm ser-te-ser
42. Murabba

7. Hüm-hane-i vaḥdetden **pür** oldı şafâ cāmı
8. Ol cür'a-ı şahbâdan peymānelerüz cānā
2. Gazel

pür-ḡayāl [1] Hayal dolu.

3. Bu 'ālem **pür-ḡayāl** ü pür ḡayrdur
4. Baḡup aldanma bu zıll-ı ḡayāle
195. Gazel

pür-heves [1] Heves dolu.

17. Ortak olup şeytân u nefis
18. Olur hevâya **pür-heves**
4. Murabba

pür-hûn [1] Kanlı, kan dolu.

3. Ruhuñ âline alınmalı bälüm
4. Derünüm oldı **pür-hûn** hem çü läle
201. Gazel

pür-hüner [1] Hünerli, becerikli, sanatkâr.

35. Cümle varın tıb-ı hâtırıla taşadduğ eyledi
36. Mihr ü mehden enver itdi sırrını ol **pür-hüner**
1. Kaside

pür-kuşür [2] Kusur, noksanlık dolu; çok kusurlu.

7. Cennet ü hür u kuşürüñ tälîbidür **pür-kuşür**
8. Lem'a-i envâruña cân u cihân olmaz 'adil
114. Gazel

7. Cennet ü hür u kuşürüñ tälîbidür **pür-kuşür**
8. Lem'a-i nür-i tecellî besdür 'uşşâka hemân
179. Gazel

pür-ziyâ [3] Işık dolu.

7. Şems-i zātuñ zerresinden **pür-ziyâ** eyle dili
8. Rüz-ı mehçüreyi re'î it târ-ı şebden dâ'imâ
10. Gazel

3. Hucb-ı zülmeti gider dilden
4. Anı zıkr ile **pür-ziyâ** eyle
209. Gazel

7. Şems-i zātuñ şu'lesinden vir naşîb
8. **Pür-ziyâ** kıl qalbümüz envâr ile
216. Gazel

püşt ü penâh [3] Arka, yardımcı, sığınak.

13. Saña senden sığındum yâ ilâhum
14. Ki ğayrı yok durur **püşt ü penâhum**
9. Murabba

1. Saña senden şıgımuram İlâhî
2. Ki sensin cümleñüñ **püşt ü penâhı**
275. Gazel

5. İki 'âlemde red itme kapuñdan
6. Ki senden ğayrı yok **püşt ü penâhum**
137. Gazel

R

Rab [22] Cümle yaratılmışları besleyen, terbiye eden, Cenabıhak.

1. Kenz-i esrâruña yâ **Rab** eyle luţfuñla emîn
2. Her murâdı sen virirsın yâ mucîbe's- sâ'ilîñ
1. Murabba

5. Hâzretüñe varmağa yok tākātüm
6. Saña lâyiğ kanı yâ **Rab** tã'atüm
2. Murabba

1. Kamu aĥvâlümüz hep saña ma'lum
2. Qoma bu derd ile miĥnetde yâ **Rab**
5. Murabba

3. Esirge luţf idüp ey Ħayy u Qayyüm
4. Qoma bu derd ile miĥnetde yâ **Rab**
5. Murabba

7. Gider fazluñ ile yüzden niğâbun
8. Qoma bu derd ile miĥnetde yâ **Rab**
5. Murabba

5. Senüñ in'âmuña yâ **Rab** nice şükr ide 'âlemler
6. Kemâl-i cüduña muĥtâc efendi cümle-i eşyâ
12. Gazel

11. Cenâbuñdan olur cümle fütühât
12. Qoma bu derd ile miĥnetde yâ **Rab**
5. Murabba

15. Efendi nâr-ı hecre kılma süzân
16. Qoma bu derd ile miĥnetde yâ **Rab**
5. Murabba

19. Vişâlüñ zevĥine irsün Fenâyi
20. Qoma bu derd ile miĥnetde yâ **Rab**
5. Murabba

21. Qoma yâ **Rab** bizligümüz bizden al
22. Tut elümüz bizi senden yaña şal
7. Murabba

15. N'ola itseñ vâşıl-ı tevĥid-i zât
16. Fazluña yâ **Rab** nihâyet var mıdur
8. Murabba

19. Baĥr-ı iĥsânuña kıl anı ğariğ
20. Fazluña yâ **Rab** ğâyet var mıdur
8. Murabba

9. Bize yâ **Rab** delil ol hâzretüñe
10. Hem idĥâl it ĥarîm-i vuşlatuña
9. Murabba

27. Saña toğrı vara yā **Rabbi** ʔarıķ
 28. Luʔf u iħsān ıssı Raħmān'um meded
 14. Murabba
 9. Ĥizmetüñde gerçi çokdur bizde yā **Rabbi** kuşur
 10. Luʔf umup ķapuña geldük bizi 'afv it yā Ğafür
 16. Murabba
13. Fazl u cüduñ baħrine yā **Rabbi** yoķ ĥadd ü kenār
 14. Kaʔresi besdür 'uşāt-ı mü'minüne her ne var
 16. Murabba

11. Rabbi erni lem'asından ķıl 'atā
 12. Mūsa-veş fehm ide bu dil **Rabbini**
 282. Gazel

7. Eyle tevfiķuñı yoluñda refiķ
 8. **Rabbi** ihdinā'ş-şırāṭa'l-müstakim
 127. Gazel

7. Ƙılanlar **Rabbi** a'lā remzin iz'ān
 8. Bilür sırr-ı rükü' ile sücüdü
 233. Gazel

1. Budur senden recā ey **Rabb-i** ekber
 2. Kemālātuña şe'nüm ola mażhar
 75. Gazel

17. Fenāyi bendeñi ey **Rabb-i** ekrem
 18. Cemālün Ka'besine eyle maħrem
 33. Murabba

25. Fenāyi bendesin ol **Rabb-i** ekrem
 26. Ĥariṃ-i vaşlına eyleye maħrem
 37. Murabba

rabbenā [1] "Rabbimiz" anlamında Arapça bir ifade.

1. Āsümān-ı dil bula yā **Rabbenā** her dem şafā
 2. Şems-i zātuñdan irişün zerre-veş cāna ziyā
 8. Gazel
 37. Murabba

Rabbi erini [12] "Musa tayin ettiğimiz vakitte (Tur'a) gelip de Rabb'i onunla konuşunca "Rabbim! Bana (kendini) göster; seni göreyim!" dedi. " (A'raf/143) ayetinden iktibastır.

5. **Rabbi erini** lem'asıyla it münevver bālümüz
 6. Ĥaşıl ola neş'e-i tā ĥarre Mūsā şa'ikā
 3. Gazel

5. **Rabbi erini** lem'asından mūsa-veş ide nażar
 6. Bu vücüdüm ʔürına ba'de'l-fenā vire beķā
 9. Gazel

9. **Rabbi erini** lem'asından cān u dil bula ziyā
 10. Mūsa-veş diđār-ı yāri görmege bi-irtiyāb
 24. Gazel

9. Mūsa-veş anestü nāran nürını idem şühüd
 10. **Rabbi erini** lem'asından eyle cānı behre-ver
 44. Gazel
 5. İrerse **Rabbi erini**den nażar ger Mūsa-veş cāna
 6. Bu ĥāk-i 'unşuru olur mübeddel cevhere çün ʔür
 48. Gazel

5. **Rabbi erini** lem'asından ķıl nażar
 6. Göre gözümüz cemālün çün Kelim
 127. Gazel

7. **Rabbi erini** lem'asından Mūsa-veş eyle nażar
 8. Tā nümāyān ola cāna vech-i evşāf-ı ķadim
 139. Gazel

11. 'Aṭā it **Rabbi erini** lem'asından
 12. İrişdür Mūsā'yı envār-ı ʔür'a
 212. Gazel

5. **Rabbi erini** neş'esinden 'āleme virdi ziyā
 6. Cism ü cāna şeş cihātı Mūsa-veş ʔür eyledi
 243. Gazel

5. Nażar ķıl **Rabbi erini** lem'asından
 6. Ki zāhir ola sırr-ı len terāni
 266. Gazel

11. **Rabbi erini** lem'asından ķıl 'atā
 12. Mūsa-veş fehm ide bu dil Rabbini
 282. Gazel

9. **Rabbi erini** enżuruñ nürını ķılmağa şühüd
 10. Hem çü Mūsā ey Fenāyi ʔür ile Sjnā'yı gör
 39. Gazel

Rabb-i Ğaffār [1] Kullarının günahlarını affeden Allah.

13. Şudür eylerse nisyān ile evzār
 14. Nażar ķılma aña ey **Rabb-i Ğaffār**
 23. Murabba

Rabb-i Ğafür [1] Çok affedici olan Allah.

1. Budur lāyık olan **Rabb-i Ğafūra**
 2. Mübeddel ola ĥüznümüz sürūra
 212. Gazel

Rabbi hebli [1] "Rabbim! Bana hikmet ver ve beni iyiler arasına kat." (Şuara26/83) ayetinden iktibastır.

7. **Rabbi hebli** nüktesinden alduñ ise ger sebaķ
 8. Zerre degilken vücüduñ gün gibi raħşān ider
 73. Gazel

Rabb-i Kerim [1] Cömert olan Allah.

1. Cürm ü 'işyāna umaruz baķmaya **Rabb-i Kerim**
 2. Sehv ü nisyānumuza estāğfir'ullah el-'aẓim
 16. Murabba

Rabbj Rabbj [1] Allah'im, Allah'im.

5. Hâkikat üzre eşyâdan kemâhî
6. İrişe güş-ı câna **Rabbj Rabbj**
222. Gazel

Rabb-i Raḥîm [1] Rahim olan, Rahmet sahibi olan Allah.

37. Fazlını ol **Rabb-i Raḥîm**
38. İtdi Fenâyi'ye 'azîm
11. Murabba

Rabbi zidnî [1] Sana O'nun vahyi tamamlanmazdan önce Kur'an'ı (okumakta) acele etme ve "Rabbim benim ilmimi artır." de. (20/114) ayetinden iktibastır.

7. **Rabbi zidnî** lem'asından neş'e-dâr it cānumuz
8. İki 'âlemde olalum maẓhar-ı hel min- mezîd
34. Gazel

Rabbü'l- 'âlemîn [2] Âlemlerin Rabb'ı olan Allah.

3. Etyebi me'âlinde ifrâz eyledi
4. Kıla maḳbûl anı **Rabbü'l- 'âlemîn**
4. Tarih

3. Küllü nefsin zâ'îkâtün didi **Rabbü'l- 'âlemîn**
4. Yâd idüp 'ahd-i kadîmî eyle imānuñ 'ayân
181. Gazel

Rabbü'l- enâm [2] Bütün mahlukatın Rabbi.

9. Gerçi isti'dâd ile kimse aña yol bulmadı
10. İde meger fazlına muḫtaş anı **Rabbü'l- enâm**
135. Gazel

5. Şanma her ṭâlib irişdi ol bisât-ı ḳurbete
6. Umarum iḫsânın izhâr ide ol **Rabbü'l-enâm**
129. Gazel

rabṭ [1] Bağlama, bağlanma, ilişirme, iliştilme.

13. Cenâb-ı yâr-ı 'âlîdür ḫayâl-i vaşl ide gerçi
14. Fenâyi kesmedi dilden velî **rabṭ**-ı temennâyi
265. Gazel

rağbet [1] Arzu, meyil; itibar.

3. Geçür bālümüzi resm-i sivâdan
4. Ḳoma iki cihânda ğayra **rağbet**
28. Gazel

râğîb [1] İstekli, isteyen.

1. Nefs elinde bizi yâ Rab kılma fazluña zebûn
2. Olmayavuz tâ ki hergiz **râğîb**-ı dünyâ-yı dñn

171. Gazel

râh [11] Yol; tutulan yol, meslek, usul.

7. 'Aḳl-ı ser-gerdân felek-veş nice bulsun aña **râh**
8. Rûḫ-ı ḳudse denk ider ol dergeh-ı 'âlî-cenâb
21. Gazel

13. Bu Fenâyi fakîre nüh eflâk
14. Mâni' olmaya **râh**uma yâ Rab
22. Gazel

9. Refîḳ olursa ger 'avn-ı İlahî
10. Ki sâlik ṭayy ide bir demde **râhı**
31. Murabba

11. Sâlik ol bu neş'e-i dünyâ-yı mütü **râhına**
12. Lâḫıḳ olur her kişiye yoḫsa mevt-i iztirâr
67. Gazel

5. Cür'a-yı vaḫdet için düşdüm melâmet **râhına**
6. Câm-ı vaşluñ nüşına ditrer elüm ṭutmaz ayak
97. Gazel

7. Hidâyet kıl şırât-ı müstakîme
8. İre sırr-ı ḫabîbe tâ ki **râhum**
137. Gazel

5. Sâlik olan neş'e-i dünyâda mütü **râhına**
6. Feyz-i zâtuñdan n'ola bulsa ḫayât-ı câvidân
142. Gazel

3. Bulan sırr-ı ev ednâ bezmine **râh**
4. Güzer kılsa n'ola ez kabe ḳavseyñ
146. Gazel

11. Cür'a-ı vaḫdet için düşdi melâmet **râhına**
12. Lâübâlî seyr-i dârn itdi gör mestâneyi
200. Gazel

1. Yolunda yârüñ oldum ḫâk-ı **râhı**
2. Umaruz düşe bir gün aña **râhı**
232. Gazel

7. İrişdür ḫazret-i Mevlâ'ya **râhı**
8. 'Urüc eyle kadîmî aşıyâne
45. Murabba

râḫat [1] Üzüntüsüz, tasasız, kedersiz bir halde bulunma.

5. Virseler baḳmaz Süleymân mülkini
6. **Râḫat** olmaz bir nefes cân u teni
41. Murabba

Raḫîm [10] Bütün canlıları koruyan ve esirgeyen Allah.

1. Ḳullaruñı ḫ'âb-ı ğafletden uyar
2. Yâ 'Alîm ü yâ Ḥaḳîm ü yâ **Raḫîm**

2. Murabba

3. Göreler tã her nefes dîdâr-ı yâr
4. Yâ 'Alîm ü yâ Hâkîm ü yâ **Rahîm**
2. Murabba

7. Zâtuñ olsun dü cihânda hâcetüm
8. Yâ 'Alîm ü yâ Hâkîm ü yâ **Rahîm**
2. Murabba

11. Ğarķ ola envâra sâlik ser-te-ser
12. Yâ 'Alîm ü yâ Hâkîm ü yâ **Rahîm**
2. Murabba

15. İrişe bî-vâsıta sırra nidâ
16. Yâ 'Alîm ü yâ Hâkîm ü yâ **Rahîm**
2. Murabba

19. Kıl Fenâyi'ye 'aţâyı bî-şümâr
20. Yâ 'Alîm ü yâ Hâkîm ü yâ **Rahîm**
2. Murabba

5. Müznib olana yâ **Rahîm**
6. Göster şırâţ-ı müstakîm
4. Murabba

13. Zât-ı pâküñ 'izzetiyçün yâ **Rahîm**
14. Fahr-ı 'âlem hürmetiyçün yâ Kerîm
14. Murabba

17. Zât-ı pâküñ hürmetine yâ **Rahîm**
18. İt Fenâyi'ye müyesser vuşlatuñ
110. Gazel

1. Umaruz senden 'inâyet ey Kerîm
2. Hâlümüze merhâmet it yâ **Rahîm**
127. Gazel

Rahîmâ [1] Ey Rahim olan Allah.

3. **Rahîmâ** rahmetüñden itme maħrûm
4. Ne deñlü çok ise cürm ü günâhum
125. Gazel

râh-ı fenâ [2] Tasavvuf yolu, fenafillah yolu.

33. **Râh-ı fenâ**ya kim gider
34. Yârin cemâlin ol görür
11. Murabba

21. Nazar eylemeyüp ağ u karaya
22. Sülûkuñ irgürür **râh-ı fenâ**ya
36. Murabba

râh-ı Hâķ [10] Hak yolu.

11. Cãn virenler **râh-ı Hâķ**'da ķan bahâ dîdâr alur

12. Vaşluña şükrâne virdi cãnını oldu şehîd
34. Gazel

3. **Râh-ı Hâķ**'da cãn virenler ķan bahâ dîdâr alur
4. Şanma bu bâzârı ol yâr ile her bir cãn ider
53. Gazel

5. Cãn virenler **râh-ı Hâķ**'da ķan bahâ dîdâr alur
6. Şanma bu bâzârı ol yâr ile her bir cãn ider
73. Gazel

1. Gider dilden göñül gel inkisârı
2. Fedâ it **râh-ı Hâķ**'da cümle varı
250. Gazel

7. Teşne-i el-yevme tüczâ sırrına irdi bugün
8. **Râh-ı Hâķ**'da bir iden imrüz ile ferdâsını
278. Gazel

3. Dü cihândan özüni itdi hâlâş
4. **Râh-ı Hâķ**'da bezl iden cãn u teni
281. Gazel

11. Nice demler **râh-ı Hâķ**'da båd-veş yelmek gerek
12. Hâzretinden bir selâm-ı cãn-fezâ vire şabâ
8. Gazel

5. **Râh-ı Hâķ**'da niçe demler båd-veş sa'y eyle kim
6. Mürde-i rûhdan irişe ķalbe envâ'-ı ziyâ
10. Gazel

1. **Râh-ı Hâķ**'da maħv idenler kend'özin
2. Külli göz oldu vü gördi dost yüzün
145. Gazel

11. **Râh-ı Hâķķ**'a şıdķ ile eyler sülûk
12. İsteyenler maķ'ad-ı şıdķa ķu'üd
33. Gazel

râh-ı hâķâ [2] Yanlış yol,hatalı yol.

1. Hâlâş eyle bizi Bârĵ belâdan
2. Elümüz al geçür **râh-ı hâķâ**dan
152. Gazel

râh-ı reşâd [5] Doğru yol, hak yolu.

13. 'Ademden çünkü var itdün 'ibâdı
14. 'Ayân eyle yine **râh-ı reşâdı**
22. Murabba

13. Ğuşûrına nazar kıлма 'ibâduñ
14. Açar yollarını **râh-ı reşâduñ**
24. Murabba

7. Şırâţ-ı müstakîme kııl hidâyet
8. Yolumuz ire tã **râh-ı reşâda**
206. Gazel

9. Göñül mir'âtını eyle mücellâ
10. Nümâyân eyleye **râh-ı reşâd**
285. Gazel
11. Şırâ't-ı müstakîme kıl hidâyet
12. İrişe hâzrete **râh-ı reşâd**um
136. Gazel

râh-ı vaşl [1] Vuslat yolu.

5. **Râh-ı vaşl**a virmişüz kevn ü mekânun varımı
6. Cân nedür ki kâsd-ı cân itmek dilersün ey göñül
115. Gazel

Rahmân [19] Bütün canlılara merhamet eden Allah.

13. Didi hâtif ey Fenâyi târihîn
14. Hâneñüz **Rahmân** âbâdân ide
5. Tarih

13. Kuşür u sehv ü takşire nazâr eylemeye **Rahmân**
14. Şefî'ümüz ola dâ'im habîb-i Rabbiye'l- a'lâ
12. Gazel

1. Nür-ı illâ'llâha âgâh it bizi
2. Luţf u ihsân ıssı **Rahmân**'um meded
14. Murabba

3. Mazhar-ı esrâr-ı Allah it bizi
4. Luţf u ihsân ıssı **Rahmân**'um meded
14. Murabba

7. Bulalum nür-ı hüviyyetden 'aţâ
8. Luţf u ihsân ıssı **Rahmân**'um meded
14. Murabba

11. Güş-ı câna irişe Haq'dan nidâ
12. Luţf u ihsân ıssı **Rahmân**'um meded
14. Murabba

15. Sen 'inâyet eyle yâ Hayy u Kadîm
16. Luţf u ihsân ıssı **Rahmân**'um meded
14. Murabba

19. Nür-ı zâtuñ dîdeden itme nihân
20. Luţf u ihsân ıssı **Rahmân**'um meded
14. Murabba

23. Fenâyi kuluña kıl luţf u ihsân
24. Luţf u ihsân ıssı **Rahmân**'um meded
14. Murabba

27. Saña toğrı vara yâ Rabbi tarîk
28. Luţf u ihsân ıssı **Rahmân**'um meded
14. Murabba

31. Kıl müyesser 'arş-ı maşşûda su'üd
32. Luţf u ihsân ıssı **Rahmân**'um meded
14. Murabba

7. 'Inâyet eyle yâ **Rahman**
8. Kemâle ırsün ihsânun
18. Murabba

1. Bizi nâr-ı firâka kılma süzân
2. 'Inâyet it eyâ luţf ıssı **Rahmân**
25. Murabba

3. Şühüd-ı nür-ı pākūñ eyle ihsân
4. Kerem senden meded luţf ıssı **Rahmân**
25. Murabba

7. İre bu cân u dil bâkî huzûra
8. 'Inâyet it eyâ luţf ıssı **Rahmân**
25. Murabba

11. Araya girmeye hergiz nüh eflāk
12. Kerem senden meded luţf ıssı **Rahmân**
25. Murabba

7. N'ola mazhar olsa sırr-ı lî me'allâh remzine
8. Şol haqîkat ehlinün ki nâzırı **Rahmân** olur
54. Gazel

11. Fetih olup bâb-ı ma'ânî keşf olup esrâr-ı Haq
12. Zerrece ihsân olursa pertev-i **Rahmân**'dan
173. Gazel

13. Oldı bende Fenâyi **Rahmân**'a
14. Kim ki bildi bu vech-i insânı
237. Gazel

Rahmân u Rahîm [1] Esirgeyen ve bağıslayan Allah.

11. İrdi niçe kez fâzlına **Rahmân u Rahîm**'ün
12. Kullarına yollarını âsân iden Allah
15. Murabba

1. Raḥmet-i ḥâşımı in'âm ide **Rahmanu'r-Rahîm**
2. Bize hâdî ola ihdinâ şırâ'te'l-müstakîm
139. Gazel

Rahmanî [1] Allah'a âit, Allah'la ilgili; Allah'la ilgili olduğu için hayırlı olan.

7. Geçüp bu nakş-ı şürîden irişdür sırr-ı ma'nâyâ
8. Nümâyân ola eşyâda rumûz-ı vech-i **Rahmanî**
253. Gazel

rahmet [19] Allah'ın yaratıklarına olan merhameti, acıma ve esirgemesi.

11. Vehve ma'küm lem'asından şişe-dâr it cānumuz
12. **Rahmet**tünden umaruz yek-sân ola bu'd u qarîb
13. Gazel

1. Bize fazluñla yâ Rab eyle **rahmet**
2. Resülün ḥürmetine vir maḥabbet
28. Gazel

9. Zeb ü takşirümüzi **rahmeti** ide sâlib
 10. Mâ-sivâ resmi ola dide-i dilden gâ'ib
 40. Murabba
 1. Firâkuñ nârî 'uşşâkı hemîşe yağa gelmişdür
 2. Olara **rahmet**ün âbî dem-â-dem ağa gelmişdür
 58. Gazel
1. **Rahmet**ün feyzini ihşân eyle yâ Rab teşneyüz
 2. Qatresi pes 'âleme olsa nice biñ kerre yüz
 81. Gazel
3. Raḥimā **rahmet**ünden itme maḥrûm
 4. Ne deñlü çok ise cürm ü günâhum
 125. Gazel
9. Ne deñlü çoğ ise 'abdün kuşûrî
 10. 'Aṭâ umar dü 'âlem **rahmet**inden
 182. Gazel
5. Bir avuç ḥâk iken eyledüñ insân
 6. Yine sen maẓhar eyle **rahmet**üñe
 213. Gazel
15. Kudümü 'âlemine oldı **rahmet**
 16. Diyelüm dem-be-dem eş-şükrü lillah
 37. Murabba
11. N'ola 'afv eylese cümle 'uşâti
 12. Nihâyet yoq Hudâ'nuñ **rahmetine**
 210. Gazel
9. Olalum **rahmet** ümidinde her ân
 10. Didüñ lâ-takneṭü min-rahmet'illah
 218. Gazel
5. Bir avuç ḥâk iken eyledüñ insân
 6. Nihâyet yoq efendi **rahmet**üñe
 219. Gazel
7. **Rahmet**inden fetḥ-i muṭlaq bâbın açdı çün Kerîm
 8. Nuşretiyle enfüs ü âfâka tebşir eyledi
 246. Gazel
7. Kıldı luṭf ile 'ademden bizi var
 8. **Rahmeti** ibn-i 'ibâda şaçdı
 255. Gazel
1. Ḥaḳîkat kenzinüñ sırrı açıldı
 2. Vücüd mülkine **rahmet**ler şaçıldı
 256. Gazel
11. Yakma ey dil bu günâhum keşretine 'âlemi
 12. **Rahmeti** deryâsına ğarḳ eyleyen Raḥmân'a bak
 98. Gazel
1. **Rahmet**-i ḥâşını in'âm ide Raḥmanu'r-Raḥîm
 2. Bize hâdî ola ihdinâ şırâṭe'l-mustaḳîm
 139. Gazel

17. **Rahmet**ün deryâsına yoqdur kenâr
 18. Bakma takşire olursa şad hezâr
 2. Murabba
 1. **Rahmet**ün deryâsına yâ Rabbi yoq ḥadd ü kenâr
 2. Qatresi maḥv ide zenbüm ger olursa şad hezâr
 63. Gazel

rahmeten li'l- 'âlemîn "Biz seni ancak alemlere rahmet olarak gönderdik. " (Kur'an-ı Kerim, Enbiya,21/107)

7. Tâc olupdur pes le'amrük ḥil'ati levlâk anuñ
 8. Oldı illâ **rahmeten li'l- 'âlemîn** aña kemer
 1. Kaside

Raḥşân [9] Parlak.

5. Şeref burcında bedr olup hilâli
 6. Ola baḥtı anuñ gün gibi **raḥşân**
 3. Tarih
1. 'İd-ı aḫḫâdur cemâlün cân aña ḳurbân olur
 2. Şu'le-i mihr-i ruḥuñ her zerrede **raḥşân** olur
 45. Gazel
13. Şems-i zâtuñdan irerse ger Fenâyi'ye ziyâ
 14. Zerresi iki cihânda gün gibi **raḥşân** olur
 54. Gazel
9. Ziyâ virsün cemâlün şemsi câna
 10. Ola tâ zerremüz gün gibi **raḥşân**
 170. Gazel
9. Ziyâ virsün cemâlün şemsi câna
 10. Ola tâ zerremüz gün gibi **raḥşân**
 156. Gazel
11. Fenâyi bendeñe irerse fazluñ
 12. Olur her zerresi gün gibi **raḥşân**
 157. Gazel
13. Açdı vechinden ḥicâbın çün Fenâyi âfitâb
 14. Zerresiyle cümle mevcûdâtı **raḥşân** eyledi
 257. Gazel
13. Şaldı vechinden Fenâyi bürka'ını âfitâb
 14. Bu vecihden cism ü câni zerresi **raḥşân** ider
 53. Gazel
7. Rabbi heblî nüktesinden alduñ ise ger sebak
 8. Zerre degilken vücûduñ gün gibi **raḥşân** ider
 73. Gazel

râ'î [1] Gören, görücü, bakan.

3. **Râ'î** ile mer'î vü muḥâṭab mütekellim
 4. Birdür iki şanma aña keşf-i başar eyle
 1. Rübâi

rakı̄b [3] 1. Aynı şeyi elde etmek isteyenlerden, aynı amaca varmak için uğraşanlardan her biri. 2. Aynı sevgiliye gönül verenlerden her biri [Bu anlamda dıvan edebiyatında çok kullanılmıştır].

13. Ger Fenāyi'ye olursa feyz-i tevfiķuñ refiķ
14. Luṭf u ķahrı bir olup aña ḥabı̄b olur **rakı̄b**
18. Gazel

7. Temennā-yı vişālünde dil ü cān
8. Ara yerden gider luṭf it **rakı̄b**
220. Gazel

9. Şuhūd-ı nūr-ı zātuñ eyle in'ām
10. Bi-küllü aradan ref it **rakı̄b**
242. Gazel

rakş [2] Sıçrayarak oynamak, dans etmek.

9. Dā'im semā' ü nāle vü **rakş** u fiğān ider
10. Kimüñ ki ire ḳalbine cānā eşer zi-ney
252. Gazel

5. Def itdi mihr ü mähı felek **rakş** ider nücüm
6. Arzdan semāya eyledi āhı güzer zi-ney
252. Gazel

Ramazān [1] Arabi ayların şāban ve şevval arasında kalan ve devāmı boyunca oruç tutulan dokuzuncu ayı.

9. Receb şa'bān **ramazān** ḥürmetine
10. Sivā levşinden iḥşān it şıyāmı
271. Gazel

rāst [2] Türk müziğinin eski makamlarından biri.

9. Eyle 'uşşāķa nevāñı **rāst**dan
10. Ço 'Irāķ ile Ḥicāz'ı ey dede
202. Gazel

5. Ŧutdı çarḥuñ çenberinde devr uşūlini revān
6. Nağmesini **rāst**dan 'uşşāķa āğāz eyledi
224. Gazel

ravza [8] Çayır çimeni, ağacı, suyu bol yer, bahçe; Cennet.

7. Riyāz-ı **ravzası** olup münevver
8. Ki ḥādım ola aña ḥür u ğilmān
3. Tarih

7. Pür durur ezḥār-ı 'irfān ile cānum **ravzası**
8. Zer' idelden beẓr-i ḥubb-ı yāri Ḥaķ bostānuma
188. Gazel

3. Cemālüñ **ravzası**ndan ḥāşe'lillāh
4. Ki maḥrüm eylesesin 'andelı̄bı
220. Gazel

5. Ğonçenüñ güşına irdi 'andelı̄büñ nālesi
6. **Ravza**-ı cānımı açup keşf-i esrār eyledüñ
102. Gazel

5. Açılsun **ravza**-ı cānum şafādan
6. Nidā-yı Ḥaķķ'ı güş eyleye cānum
138. Gazel

5. Şafādan **ravza**-ı cānuñ açılsun
6. Alup bı-vāşıta feyzi Ḥudā'dan
177. Gazel

11. Cemālüne celālüñ kılma perde
12. Açılsun **ravza**-ı diller şafādan
152. Gazel

1. Açıldı **ravza**-ı vechüñ bahārı
2. Müsāvı eyledi leyl ü nehārı
263. Gazel

rāz [5] Gizlenen şey, sır.

7. Hezāruñ **rāz**ımı güş idicek gül
8. Yolına eyledi varımı işār
70. Gazel

19. Bilenler ḥāl-i bülbülden iderler nālesin maķbül
20. Gül-i bı-çaredür anuñ hemişe **rāz** u efgānı
251. Gazel

9. Cāna ırgürüp bu **rāz**ı ey Fenāyi bilmedüñ
10. Saña kim dir sırruñı keşf eyle her biğāneye
191. Gazel

11. Cāna keşf itme derüñüñ sırrını
12. Ğayrıya açma bu **rāz**ı ey dede
202. Gazel

rāz-ı derün [2] Gönül sırrı.

5. Vişāli Ṧür'ına varan tecellı nürına irdi
6. Bu yüzden Mūsa-veş **rāz-ı derünü** āşıkār eyler
64. Gazel

13. **Rāz-ı derünü**ñ maḥremi irişdi evc-i 'izzete
14. 'Işķı ḥadısinı işit ḳo ḡayrıyı efsānedür
66. Gazel

rāz-ı nihān [8] Gizli sır.

7. Gönül āyinesi olsun mücellā
8. Görine dıdeye **rāz-ı nihān**um
138. Gazel

1. Açıldı vaḥdetüñ sırrı ezel **rāz-ı nihān**umdan

2. Anuñçün olmadı pinhān bu sır ‘ayn-ı ‘ayānumdan
143. Gazel

1. Açıldı vañdetüñ sırrı ezel **rāz-ı nihān**umdan
2. Anuñçün olmadı pinhān bu sır ‘ayn-ı ‘ayānumdan
167. Gazel

7. ‘Arūs-ı ma’na ref itdi yüzünden çün niğābını
8. O vech ile olur zāhir haber **rāz-ı nihān**umdan
180. Gazel

5. Emr-i mütü emrine ey dil idegör imtişāl
6. Zāhir ola her nefesde dıdeye **rāz-ı nihān**
181. Gazel

7. Rüsüm-ı ğayrı hakk it levh-i dilden
8. Bizi kıl muṭṭalı’ **rāz-ı nihān**
198. Gazel

5. Nuķüş-ı ğayrıyı hakk eyle dilden
6. ‘Ayān ola dile **rāz-ı nihān**
241. Gazel

1. ‘Aṭā eyle bize nūr-ı ‘ayānı
2. Nümāyān ola tā **rāz-ı nihān**
267. Gazel

rāz-ı nihān [2] Gizli tutulan sır.

1. Ḥayāl-i sırr-ı cānāna gönül fikr ü ḥayāl irmez
2. Bu bir **rāz-ı nihān**dür ki ‘aķıl u ‘iķāl irmez
20. Matla

7. Ḥaķıķat ‘āleminden eyle āgāh
8. ‘Ayān ola dile **rāz-ı nihān**
266. Gazel

Rāz-ı pinhān [1] Gizli tutulan sır.

1. Sırruñı cāndan nihān itmek dilersün ey gönül
2. **Rāz-ı pinhān** ‘ayān itmek dilersün ey gönül
115. Gazel

rāz-ı pinhān [2] Gizli tutulan sır.

7. Açıldı **rāz-ı pinhān**
8. Şükürler olsun Allāh’a
38. Murabba

1. Tecell-i cemālünle mücellā kıl dil ü cānı
2. Rüsüm-ı ğayrı maḥv eyle açısun **rāz-ı pinhān**
229. Gazel

recā [2] Ümit, emel, umma.

5. Kađıñı aşıyānına ‘urüc itse n’ola bülbül
6. Hezāruñ güllere zārı vişāline **recā**dur hep
20. Gazel

1. Budur senden **recā** ey Rabb-i ekber
2. Kemālātuña şe’nüm ola mazhar
75. Gazel

Receb [1] Arabi ayların yedincisi ve üç ay ayların birincisi.

9. **Receb** şa’bān ramazān ḥürmetine
10. Sivā levşinden iḥsān it şıyāmı
271. Gazel

red [2] Kabul etmeme, geri çevirme, geri döndürme.

13. İtme қаpuñdan bizi luṭf eyle **red**
14. Ola ki senden ire cāna meded
30. Murabba

5. İki ‘ālemde **red** itme қаpuñdan
6. Ki senden ğayrı yok püşt ü penāhum
137. Gazel

ref [72] Kaldırma, yükseltme, yukarıya çıkarma.

5. İkilik perdesin kıl **ref** bizden
6. Dü ‘ālemde naşib it ittiḥādı
285. Gazel

3. Niçe bir nār-ı celāle cān u dil sūzān ola
4. Aç cemālün perdesin ‘uşşāka **ref** eyle ḥicāb
23. Gazel

3. Fūrķat şebini arada **ref** eyleye ķudret eli
4. Zāhir ola her zerrede ‘uşşāka nūr-ı āfitāb
27. Gazel

9. Dıdeden **ref** eyle ḥ’āb-ı ğafleti
10. Göre göz keşretde sırr-ı vañdeti
32. Murabba

5. Remz-i bı-yenṭıķ kelāmın kıl ‘ayān
6. Aradan **ref** eyle kıl ü ķālümüz
82. Gazel

5. Aç cemālün perdesin **ref** eyle ‘uşşāka ḥicāb
6. Zāhir ola ol vecihden cāna elṭāf-ı celil
114. Gazel

13. Verd-i bı-ḥāruñ ḥicābın ey şabā **ref** eyle kim
14. Bülbül-i bāğ-ı belānuñ kārı efgān olmasun
150. Gazel

1. Fazl-ı Ḥaķ **ref** eyledi çün perde-i pındarumuz
2. Cennet-i ḥüsnün görüp fehm eyledük settārumuz
79. Gazel

11. Sın ü şın **ref** eyleyüp dendānını bir eyledi
12. Sāl u māh u hefte vü leyl ü nehārı ān ile
189. Gazel

17. Ḥicābı **ref** idüp göster liķāyı
18. Güzer eyleye dil arz u semāyı

9. Aradan **ref** iden muṭlaḳ ḫicābı
10. Görür zerrede nūr-ı āfītābı
36. Murabba

3. Melāmet 'āleminde buldı şöhret
4. Aradan **ref** ider nāmūs u 'arı
240. Gazel

11. **Ref** idüp 'usrı cihāndan kıldı izhār yüsrüni
12. Ḥall idüp her müşküli fazl ile teysir eyledi
246. Gazel

11. 'Arūs-ı ma'na **ref** ide ḫicābın
12. Ola zāhir ki tā sırr-ı meşāni
267. Gazel

3. Güzer eyleye dil bu ism ü resmi
4. 'Arūs-ı ma'na **ref** ide ḫicābı
268. Gazel

1. Aradan **ref** iden zenb-i vücūdı
2. Ḥaḳıḳat üzre ol eyler sücūdı
273. Gazel

21. 'Arūs-ı ma'na **ref** ide ḫicābın
22. Oḳuyam dā'imā ḫüsünüñ kitābın
28. Murabba

3. 'Arūs-ı ma'na **ref** ide ḫicābın
4. Ola eşyāda envāruñ nümāyān
174. Gazel

3. İkiliği **ref** idüben aradan
4. Vaḫdet-i zātiyyesin erzān ider
77. Gazel

21. 'Arūs-ı ma'na **ref** idüp ḫicābın
22. Oḳısun cān u dil ḫüsünüñ kitābın
20. Murabba

15. Fenāyi **ref** idüp ḳayd-ı vücūdı
16. Yetişün behre nūr-ı Kibriyā'dan
154. Gazel

5. **Ref** idüp zāhid ḫicābı gel hüviyyet ḫāşıl it
6. Zāyi' itme naḳd-i 'ömri al ḫaber iḫvāndan
173. Gazel

3. **Ref** idüp ḳayd-ı vücūdı buldı itlāk 'ālemin
4. Keşret-i eşyāda gördi vaḫdetüñ zāhir nihān
179. Gazel

5. 'Arūs-ı ma'na **ref** idüp ḫicābın
6. Dile 'arz eyledi çeşm-i elāsin
183. Gazel

7. **Ref** it aradan ḫicābı ḳalbümüz bulsun sürür
8. Her murādı sen virirsin yā mucibe's- sā'ilin
1. Murabba

7. Şems-i zātuñ zerresinden pür-ziyā eyle dili
8. Rüz-ı mehcüreyi **ref** it tār-ı şebden dā'imā
10. Gazel

7. Ger cemāliyle celālün olsa meşhūdum müdām
8. Çünkü **ref** itdi 'arūs-ı ma'na vechinden niḳāb
15. Gazel

13. Yüzüñden luṭf ile **ref** it niḳābı
14. Aradan çāk ola varlık ḫicābı
17. Murabba

5. ḫicāb-ı zülfünüñ **ref** it yüzüñden
6. Şeb ü rüzumuz ola ḳadr ü a'yād
35. Gazel

11. 'Arūs-ı ma'na **ref** itdi niḳābın
12. Cemālün olalı dilde muşavver
50. Gazel

5. 'Arūs-ı ma'na **ref** itsün ḫicābın
6. Kitāb-ı ḫüsünüñ dil ide ezber
55. Gazel

7. İki 'ālem ḳuyūdını **ref** it
8. Ḳulluḡuñ cānumuza cāh yiter
71. Gazel

7. Celālün perdesin **ref** it aradan
8. Tecellī eylesün nūr-ı cemālün
104. Gazel

1. Ey rūḫ-ı ḳudūs cān u tene cān u cihān ol
2. **Ref** it aradan perdemüzi 'ayna 'ayān ol
116. Gazel

5. Ey dil isterseñ ḫaḳıḳat gülşeninden reng ü bü
6. Perdeyi **ref** it aradan tüt nesiminde meşām
135. Gazel

3. Ey şabā **ref** it ḫicābı ol gül-i bī-ḫārdan
4. Bülbül-i bağ-ı belānuñ ḳarı eḡān olmasun
150. Gazel

11. Perde-i pindarı **ref** it aradan
12. Rū'yetünle ola diller şād-mān
159. Gazel

5. 'Arūs-ı ma'na **ref** itsün ḫicābı
6. Efendi maḫhar it nūr-ı cemāle
201. Gazel

7. İkilik perdesin **ref** it aradan
8. Güzer eyleye cānum şarḳ u ğarbı
222. Gazel

9. Şuhūd-ı nūr-ı zātuñ eyle in'ām
10. Bi-küllü aradan **ref** it raḳıbi
242. Gazel

3. Şühüd-ı nūr-ı vaḥdetden iriŧe cānuma feyzüñ
4. Ḥicābı aradan **ref** it gerek zūlmāni nūrāñi
258. Gazel

13. Fenāyi bendeñe **ref** it ḥicābı
14. Ḥaḳıḳice bile ma'nā-yı insāni
287. Gazel

3. 'Arūs-ı mā'na **ref** itdi cemālinden niḳābını
4. Bu yüzden eyledi iḥsān dil-i 'uŧŧāka sulṭānum
131. Gazel

7. 'Arūs-ı ma'na **ref** itdi yüzünden çün niḳābını
8. O vech ile olur zāhir ḥaber rāz-ı nihānumdan
180. Gazel

1. Ara yerden cāna **ref** ola ḥicāb
2. Göre göz envārını bî-irtiyāb
2. Tuyuğ

1. Kıl 'ināyet luṭf ile noḳŧānumuz bulsun kemāl
2. Leyl-i fūrkat **ref** olup zāhir ola ŧubḥ u viŧāl
4. Nazm

5. **Ref** ola dilden her hevā
6. Gide nazardan mā-sivā
13. Murabba

9. **Ref** ola vechüñden niḳāb
10. Ḳalmaya arada ḥicāb
19. Murabba

21. **Ref** ola çünki 'ayndan perde
22. Göre maṭlūbını baḥr ü berde
21. Murabba

1. Aç cemālūñ perdesin 'uŧŧāka **ref** ola ḥicāb
2. Zāhir ola maṭla'ından tā ki nūr-ı āfitāb
24. Gazel

1. Aç cemālūñ perdesin 'uŧŧāka olsun fetḥ-i bāb
2. **Ref** olup benlik aradan ḳalmaya dilde ḥicāb
26. Gazel

7. Gözüñden **ref** ola perde
8. Diğil yā hū vü yā men hū
26. Murabba

13. Eyle Fenāyi'ye kerem resm-i sivā ola 'adem
14. Maḥbūba ire dem-be-dem **ref** ola vechüñden niḳāb
27. Gazel

5. Mā-sivā ḳaydıñdan itlāk it bizi
6. **Ref** ola dilden izāfāt u ḳuyūd
33. Gazel

9. **Ref** ola mir'āt-i dilde resm-i naḳŧ-ı mā-sivā
10. Ḥāŧıl ola ḳible-i nūr-ı ḥaḳıḳiye sücüd

37. Gazel
5. Naḥnu aḳrab lem'asından ireli sırra nidā
6. Āmed ü ref **ref** olup cism ile cān yek-sān olur
45. Gazel

5. Geçür arz u semāvātdan iriŧdür 'arŧ-ı maḳŧūda
6. Aradan **ref** ola perde açılıp sır-ı Sübhāñi
286. Gazel

9. Aç cemālūñ perdesin 'uŧŧāka **ref** ola ḥicāb
10. Zāhir ola ŧeŧ cihetden diğe ye 'ayn-ı liḳā
8. Gazel

15. **Ref** ola 'ayn-ı 'alilümden ḥicāb
16. Rū'yetüñle diđemüz eyle münir
12. Murabba

1. Aç cemālūñ perdesin **ref** ola 'uŧŧāka ḥicāb
2. Ṭālī' ola maṭla'-ı feyz-i ezelden āfitāb
15. Gazel

5. Aradan **ref** ola resm-i mā-sivā
6. İde dil arz u semāvātdan 'ubūr
78. Gazel

5. Görine āyine-i nūr-ı cemālūñ pertevi
6. Faḫluñ ile aradan **ref** ola ḳil ü ḳālümüñ
86. Gazel

11. Sivā 'avḳ itmeye yoluñda bizi
12. Bi-küllü **ref** ola dilden 'avā'ik
101. Gazel

7. İki 'ālem ḳuyūdından ḥalāŧ it
8. Aradan **ref** ola hergiz in ü ān
158. Gazel

1. Bahār iriŧdi **ref** oldu yüzünden perde gülzāruñ
2. Açıldı gonçenüñ ḳalbi zamāni ḳalmadı ḥāruñ
103. Gazel

1. Surādık **ref** olıcaḳ muḥtecbiden
2. İriŧür ḥiŧŧe ve'scud va'ḳterib den
148. Gazel

1. Süradık **ref** olıcaḳ muḥtecbiden
2. İriŧür ḥiŧŧe ve'scud va'ḳterib den
182. Gazel

11. Lī me'allah lem'asından ḳil 'atā
12. **Ref** olına ara yerden her ḳuyūd
36. Gazel

7. Ara yerden **ref** olına kāl u ḳil u ḥarf u ŧavt
8. Güŧ-ı cāna iriŧe bî-vāŧıta tā ki ḥaber
44. Gazel

9. **Ref** olına muhtecibden perdeler
10. Dideden envāruñi eyleme dūr
78. Gazel

11. Şühūd-ı nūr-ı zātuñi kıl i'tā
12. Aradan **ref** olına in ü ānum
138. Gazel

7. Zihî necm-i sa'âdet kim anuñ bîdār ola bahtı
8. Yüzünden perde **ref** olup güneş çıka hicâbından
165. Gazel

Refik [15] Arkadaş, yol arkadaşı, yoldaş.

45. Her kişiye cennet içre lâzım elbetde **refik**
46. Didi 'Osmān'ı baña cennetde Hâk yoldaş ider
1. Kaside

9. Ne cānibe sa'âdetle kudümü eyleye ikbāl
10. Hızır İlyās **refik** olup ola bārî nigeñ-bāni
2. Tarih

17. Eyle tevfiķuñ Fenāyi'ye **refik**
18. Hāzretüñe doğru vara tā ṭariķ
8. Murabba

25. Eyle tevfiķküñi yoluñda **refik**
26. Nār-ı qahra eyleme bizi ḥariķ
14. Murabba

3. Kıla yolunda **refik**umuz sırat-ı müstakim
4. Sehv ü nisyānumuza estağfir'ullah el-'azim
16. Murabba

13. Ger Fenāyi'ye olursa feyz-i tevfiķuñ **refik**
14. Luṭf u qahır bir olup aña ḥabîb olur raķîb
18. Gazel

5. Yoluñda kıl fazluñ **refik**
6. Āsān ola tā ki ṭariķ
19. Murabba

9. **Refik** olursa ger 'avn-ı İlahî
10. Ki sâlik ṭayy ide bir demde rāhı
31. Murabba

13. Fedā idüp yoluñda kişi nefsi
14. **Refik**ümüz ola ervāh-ı kudsi
33. Murabba

5. Ṭariķinde **refik**i oldı tevfiķ
6. Şunuñ kim nūr-ı Aḥmed reh-beridür
42. Gazel

11. Sâlik-i rāh-ı fenāya eyle tevfiķuñ **refik**
12. İrişsün sırr-ı beķāya bir ola şām u seher
69. Gazel

7. Eyle tevfiķuñi yoluñda **refik**
8. Rabbi ihdinā'ş-şırāṭa'l-müstakim
127. Gazel

9. Ger bu yolda fazl-ı ḥâk olsa Fenāyi'ye **refik**
10. Ayrılığdan kırtulup irerdi maṭlûba her ān
161. Gazel

7. İt şırâṭ-ı müstakimde bize tevfiķuñ **refik**
8. Eyledüñ innā 'araznā ḥamline çünki emîn
178. Gazel

9. Geçüp bu fāni varlığdan irerdüm 'âlem-i ünse
10. **Refik** olursa bu yolda eger tevfiķ-i Rabbāni
229. Gazel

Refref [1] Peygamberimizi Mîraçta en yüksek makama götüren binek.

9. Münteḥāsın bulmağa esrā bi-'abdiñ sırrınuñ
10. **Refref**-i tefriḍe irgür pāyemi ayak ayak
97. Gazel

rehber [7] Kılavuz, yol gösterici.

27. **Rehber** oldı sidreye dek gerçi kim rûhu'l- emîn
28. Kaldı Cibrîl enbiyā ervāhı ol kaldı güzer
1. Kaside

19. Bu yolda it bize 'avnuñi **reh-ber**
20. 'İnayet eyle sultānum meded it
9. Murabba

29. Olup **reh-ber**ümüz faḥr-i risâlet
30. Devām üzre olup eyyām-ı vuşlat
39. Murabba

7. Şırâṭ-ı müstakim oldı ṭariķı
8. Anuñ kim faḥr-i 'âlem **reh-ber**idür
41. Gazel

5. Ṭariķinde **refik**i oldı tevfiķ
6. Şunuñ kim nūr-ı Aḥmed **reh-ber**idür
42. Gazel

1. Umaruz kim faḥr-i 'âlem ola anuñ **reh-ber**i
2. Şubḥ-veş yoluñda şâdik eyle yā Rab Ca'feri
47. Matla

9. Çünki mevcüd nuṭk imiş 'âlemde 'ışk kâ'im maķām
10. Bize bildürdi Fenāyi **reh-ber**-i Mevlā-yı 'ışk
92. Gazel

reh-nümā [1] Yol gösteren, rehber.

11. Yüz sürüp kapuña geldük umaruz in'āmuñi
12. **Reh-nümā** muz ola her hāl sırr-ı pāk-i muşṭafā
10. Gazel

reh-nümün [1] Yol gösteren, rehber.

13. Bu vücûdi zerresini kıl Fenâyi'nün hebâ
14. Şems-i esrârûnı eyle dâ'im aña **reh-nümün**
171. Gazel

remed [1] Göz ağrısı.

19. Zâ'il ola 'ayn-ı merdümden **remed**
20. Rü'yetüñle dîdemüz eyle münîr
12. Murabba

remz [24] Gizlice işaret, ima.

25. Fenâyi külli yevmin hüve fî şe'n
26. Bu **remz**ün ma'nisini eyle iz'ân
24. Murabba
7. Va'kterib **remzini** kıl cāna 'ayān
8. Zāhir olsun dîdeye sırr-ı sücûd
33. Gazel
5. Bu nazmuñ olmadı **remzine** vâkıf
6. Gerek Selmān u Āşaf Enverî'dür
41. Gazel
3. Bilenler hāsibū **remzin** vücûdun eyledi ifnā
4. Bekā-yı lem-yezel bulup hīsābın bî-şümār eyler
64. Gazel
5. Vâkıf ola mā 'arefnā **remzine**
6. Lā-mekān illerini seyrān ider
77. Gazel
5. **Remz-i** bî-yentîk kelāmın kıl 'ayān
6. Aradan ref' eyle kıl ü kālümüz
82. Gazel
5. Vâkıf olmayan bu **remze** ey 'azîz
6. Bilmemişdür ol hâkîkatde özin
145. Gazel
9. İdenler mā vesa'nî **remzin** iz'ân
10. 'Ubūr eyledi arz u āsümāndan
147. Gazel
5. Eyle iz'ân mā vesa'nî **remzini**
6. Hāric olmaz bu yaşanı yaşayan
153. Gazel
5. Küntü kenz esrārınñ güş eyleyügör **remzini**
6. Hîlkat-i ins ile cinden bu imiş maqşûd hemān
161. Gazel
7. Eger bildünse er-rahman 'ale'l- 'arş istevā **remzin**
8. Güzer kıl in ile āndan nazār it vech-i Rahmān'a
192. Gazel
7. Añla gel seb'a'l-meşāñî **remzini**
8. Ol bu Maḥmūd'un Āyāz'ı ey dede
202. Gazel

7. Kılanlar Rabbi a'lā **remzin** iz'ân
8. Bilür sırr-ı rükû' ile sücûd
233. Gazel

9. İrişdür **remzine** heft āsümānuñ
10. Okuyam noḡtadan seb'a'l- meşāñî
249. Gazel

13. Ey Fenâyi bu **remzi** fehm eyle
14. Bu ma'āñî saña beyān oldı
259. Gazel

5. Hārre Mūsā lem'asından cāna irişdi ziyā
6. Zāhir itdi len terāñî **remzin**ün ma'nāsını
278. Gazel

7. İdüp es-şavmu li **remzini** iz'ân
8. Sivā resminden idegör şıyāmı
279. Gazel

9. 'Ale'l-'arş istevā **remzin** Fenâyi'ye 'atā eyle
10. Nümāyān ola her cāda aña envār-ı Raḥmāñî
286. Gazel

1. Vaḥdet-i zātiyyesine yine zātıdur delîl
2. Vâkıf olanlar bu **remze** neylesün aña delîl
114. Gazel

11. **Remz-i** 'arafûdan tā bulalı gönül behre
12. Ol kenz-i nihāñiye vîrānelerüz cānā
2. Gazel

3. Yāri eyler müşāhede muḥakkîk
4. Her ki bilür bu **remz-i** 'irfāmı
237. Gazel

5. Buldı aḥbaptü an u'raf sırrına 'ārif vuşül
6. Bildi anı kim nedür **remz-i** ledünnādan gārağ
90. Gazel

5. Üstüvāsın añla bu sırruñ gönül ḥaḳka'l-yakın
6. Zāhir ola **remz-i** raḥmānu 'ale'l- 'arş istevā
6. Gazel

1. Aç gözün ḡafletde ḳalma dîde-i bîñāyı gör
2. **Remz-i** sırr-ı ellezine cāhedü fîñāyı gör
39. Gazel

renc [2] Ağrı, sızı, eziyet, ıstırap, dert, mihnet.

5. Düşüp ḥumāruñ **rencine** eylemedi tā ḥaşre dek
6. Deryā-yı fazluñdan aña eyle 'atā bir ḳatre āb
27. Gazel

7. La'li meyinden tā ebed düşer ḥumār-ı **rencine**
8. Şol mest-i ḥaḳ ki sākisi ol nergis-i mestānedür
66. Gazel

rencür [1] Hasta, dertli.

1. Bu **rencür**uñ cemâlüñdür devâsı
2. Şifâ-ı şadr olur cânân liķâsı
262. Gazel

reng [1] 1. Renk. 2. Suret, şekil.

1. Gülüñ **rengi** şolup қоhusı gitdi
2. Fiğâmı bülbülüñ yâd olmaz oldı
46. Murabba

reng u bü [4] Renk ve koku.

3. İster iseñ pes ma'ârif gülşeninde **reng u bü**
4. Mağv idüp zenb-i vücüdi tüt nesîmine meşâm
129. Gazel

5. Ey dil isterseñ haķıķat gülşeninden **reng ü bü**
6. Perdeyi ref' it aradan tüt nesîminde meşâm
135. Gazel

3. Nuķüş-ı ğayrı haķk it levh-i dilden
4. Güzer eyleyelüm her **reng ü būdan**
163. Gazel

1. Şaķın bu **reng ü bü**yına gülüñ aldanma ey bülbül
2. Vişâl-i yâre tâlib ol bu naķşa baķma ey bülbül
124. Gazel

reşha [5] Sızma. sızıntı, damla; ilham yoluyla ermişlere gelen ilâhî hakîkat, hikmet.

5. Fermānuña tâbi' ne ki var cümle vücüdāt
6. Baħr-ı keremüñ **reşhası**dur işbu zühürāt
15. Murabba

7. Küllü şey'in **reşhası**ndan neş'e-dâr it bālümüz
8. Ol vecihden dü cihānda kıl müyesser fetħ-i bāb
24. Gazel

7. Maħz-ı cüdüñla 'ademden buldı 'âlemler vücüd
8. **Reşha**-ı baħr-i keremdür cümle bu arz u semā
3. Gazel

7. **Reşha**-ı cüdüñla buldı bu vücüdi kâ'ināt
8. Feyz-i cüdüñdan umaruz ola luţfuñ bî-ħisāb
26. Gazel

7. Yemm-i cüdüñ kaŗresinden buldı mevcüdāt vücüd
8. **Reşha**-ı fażl u keremdür evvelİN ü āħirİN
171. Gazel

re's-i māl [1] Ana para, ana mal.

13. Fenādan geĉ Fenāyİ bul beķāyı
14. Ki **re's-i māl**üñ irmeye ziyāna
198. Gazel

resm [4] Eser, nişan, alâmet; suret; resim.

11. Gider bigānelik **resm**in aradan
12. Bizi fażluñla 'add it āşınādan
141. Gazel

5. Geĉ fenādan beķāya kıl nazarı
6. Mā-sivā **resmini** hebā eyle
209. Gazel

5. Sivā **resmini** muţlaķ eyle ifnā
6. 'Ayān it sırruma 'ayn-ı beķāyı
254. Gazel

9. Aĉ gözünü ey Fenāyİ 'ayn-ı cem'e vāşıl ol
10. Ğaybı 'ayn eyle ki tā maħv ola **resm** ü irtisām
129. Gazel

resm-i mā-sivā, resm-i sivā [15] Allah dışındaki şeylerin eseri, izi.

9. **Resm**-i ħubb-ı **mā-sivā** ber-bād ola
10. Hemm ü ğamdan cân u dil āzād ola
42. Murabba

5. Aradan ref' ola **resm-i mā-sivā**
6. İde dil arz u semāvātđan 'ubür
78. Gazel

9. Ref' ola mir'āt-i dilde **resm-i naķş-ı mā-sivā**
10. Hāşıl ola kıble-i nūr-ı haķıķiye sücüd
37. Gazel

5. Levh-i dilden haķk ola **resm-i nuķüş-ı mā-sivā**
6. Lā-mekān mülkini eyle aña fażluñla maķar
44. Gazel

13. Levh-i dilden haķk ola **resm-i sivā**
14. Zāhir ola rüħa envā'-ı 'atā
2. Murabba

9. Ğā'ib ola dİdeden **resm-i sivā**
10. Olmaya arada benlik muţlaķa
8. Murabba

7. Geĉürdi ĳalbümüz **resm-i sivā**đan
8. Diyelüm dā'imā eş-şükrü lillah
24. Murabba

13. Eyle Fenāyİ'ye kerem **resm-i sivā** ola 'adem
14. Maħbūba ire dem-be-dem ref' ola vechünden niķāb
27. Gazel

3. Geĉür bālümüzü **resm-i sivā**đan
4. Ķoma iki cihānda ğayra rağbet
28. Gazel

11. Kıl 'ināyet levh-i dilden hakk ola **resm-i sivā**
12. Vir ḥabībūñ ḥürmetine bezm-i vaşla iktidār
51. Gazel

3. Yüz sürüp bâbuña geldük umaruz ihsānuñı
4. Maḥv ola **resm-i sivā** mir'ât-i dilden ser-te-ser
56. Gazel

9. Fevka eydihim ḥiṭâbın çün Fenāyî kıldı güş
10. Tarḥ idüp **resm-i sivāy**ı yudı özinden eli
230. Gazel

9. İki 'âlem kıyüdündan kıl itlāk
10. Ara yerden gider **resm-i sivāy**ı
254. Gazel

9. Levh-i dilden hakk ola **resm-i sivā**
10. Göre âyîñede cān cānānını
281. Gazel

7. Ḥalāş it ḳalbümüz **resm-i sivā**dan
8. Derūnumuz bula nūruñla işrāk
96. Gazel

Resül [5] Peygamber, nebî [Özellikle Hz. Muhammed için kullanılır].

37. Yār-ı şāñdūr **Resül**'e zeyn-i aşḥāb çün 'Ömer
38. Kıvvet-i islām için beline bağladı kemer
1. Kaside

53. Ğazvesinde ḥācib oldı kıldı da'vet ol **Resül**
54. Ḥāzır oldı ol zamān ki sem'ine irdi ḥaber
1. Kaside

1. Bize faẓluñla yā Rab eyle raḥmet
2. **Resül**üñ ḥürmetine vir maḥabbet
28. Gazel

1. Ḥudā'ya vü **Resül**'e getir îmān
2. Kemāle ire tā ki 'ahd ü peymān
175. Gazel

1. Ḥudā'ya ḥamd it ey dil şubḥ u şāmî
2. **Resül**'e vir şalāt ile selāmı
270. Gazel

Resül'allāh [1] Allah'ın resülü, Hz. Muhammed.

25. Fenāyî bendeñe eyle şefā'at yā **Resül'allāh**
26. Civar-ı ḥāzret-i kıdse ola bî-çäre hem-sāye
204. Gazel

revā [4] Lâyık, uygun, yerinde, münâsîp.

1. **Revā** mıdur ki göñlümüz alasın
2. Bizi bu ğurbet iline salasın
149. Gazel

1. **Revā** mıdur ki göñlümüz alasın
2. Bugünümüzü yarına şalasın
183. Gazel

1. Cenābuñdan **revā** mıdur ḥabībî
2. Ki nāra yandurasın bu ğarîbî
220. Gazel

3. Fedādur yoluña bu cism ile cān
4. **Revā** olursa ger şükrānesidür
60. Gazel

revān [2] Yürüyen, giden; mec. su gibi akıp giden, akıcı.

5. Tutdı çarḥuñ çenberinde devr uşūlını **revān**
6. Nağmesini rāstdan 'uşşāka āġāz eyledi
224. Gazel

11. Sabā zülfüñ nesîmiyle mu'aṭṭar kıldı āfākı
12. Mesîḥā-veş deminden gör ki ne cānlar **revān** oldı
239. Gazel

revzen-i cān [3] Can, ruh penceresi.

5. **Revzen-i cān**uñ açılısun ez-şafā
6. İrişüp bî-vāsıta nām-ı Ḥudā
10. Murabba

9. Zikrūñ ile ḳalbümüz bulsun cilā
10. Açıla tā **revzen-i cān** ez-şafā
14. Murabba

13. Ezel ṭālî' olup şubḥ-ı hidāyet
14. Açılısun **revzen-i cān**uñ şafādan
154. Gazel

Reyhān [1] Fesleğen.

1. Çü şaldı 'anberin zülfî gül-i ter üstine sāye
2. Bu yüzden zār ider bülbül o **reyhān**-ı semen-sāye
196. Gazel

reyhānî [1] Daha çok kitap sanatlarında kullanılan, muhakkak yazı karakterinde ve nesih kalınlığında bir hat üslûbu.

11. Kamu ḥaṭ sâhibin ğubār eyler
12. Nesh iderse ḥaṭṭında **reyhānî**
237. Gazel

reyyān [8] Suya kanmış, suya doymuş.

5. Niçe bir olalum fūrkatde 'aṭşān
6. Zülāl-i feyz-i faẓlı eyle **reyyān**
22. Murabba

9. Niçe bir olalum fūrkatde 'aṭşān
10. Zülāl-i feyz-i faẓlı eyle **reyyān**
23. Murabba

13. Kâlanlar berr-i fûrkat içre 'atşân
14. Zülâl-i feyz-i vaşla oldı **reyyân**
36. Murabba

9. Hârîm-i vuşlata eyle Fenâyi bendeñi maḥrem
10. Ki baḥr-ı fazluña **reyyân** ola tâ cân-ı 'atşânım
131. Gazel

3. Niçe bir olalum vaşluña teşne
4. Zülâl-i feyz-i vaşla eyle **reyyân**
156. Gazel

3. Niçe bir olalum vaşluña teşne
4. Zülâl-i feyzüñe kıl bizi **reyyân**
170. Gazel

3. Berr ü fûrkat içre bu dil teşnesi 'atşân iken
4. Eyledi 'ayn-ı vişâlûñ anı **reyyân** bu gice
214. Gazel

5. Teşne diller vâdi-i fûrkatde ser-gerdân iken
6. Âb-ı vaşluña Hızr-veş câm **reyyân** eyledi
257. Gazel

ri'âyet [2] Sayma, saygı, ağırlama, itibar etme; uyma, boyun eğme.

19. Ger şefâ'at eylesün dir iseñ ol şâh-ı rüsül
20. Kıl **ri'âyet** sünnetin ol hizmetinde ḥâk-i der
1. Kaside

7. Şirâṭ-ı müstaḳîm olur ṭarîkı
8. **Ri'âyet** eyleyen ḥadd-i ḥudûdı
273. Gazel

riyâ [1] Olduğundan başka türlü görünme, özü sözü bir olmama, iki yüzlülük.

5. Zülmet ü kibr ü **riyâ**yı levḥ-i dilden eyle ḥakk
6. Zâhir ola dem-be-dem tâ anda nûr-ı kibriyâ
8. Gazel

riyâz [1] Bahçeler.

7. **Riyâz**-ı ravzası olup münevver
8. Ki ḥâdim ola aña ḥür u ğılmân
3. Tarih

rîhlet [1] Dünyadan ahirete göçme.

3. Görinen hengâm-ı şeb encüm degildir ber-felek
4. Dökdi göz yaşını anuñ **rîhlet**ine âsümân
1. Tarih

Rızâ [1] Hoşnutluk, memnuniyet; [tas.] kaderin acı tecellileri karşısında kalbin huzur ve sükun hâlinde bulunması, hüküm ve kazaya itirazda bulunmama; iradeyi ortadan kaldırma.

57. Birisi İmâm Ḥasan'dur birisi İmâm Ḥüseyn
58. Kıldılar Ḥaḳḳ'ıñ **rızâ**sına fedâ cân ile ser
1. Kaside

rücû' [1] Dönme, geri dönme; sözünü geri alma, sözünden cayma.

5. Ḥâk u nâr u âb hevâ aşlına kıldılar **rücû'**
6. Qalmışuz ancak hemân ol gevher-i yektâ ile
190. Gazel

rûḥ [6] İnsan ve hayvanda vücûdu canlı kılan, bilen, duyan ve idrak eden hayat gücü, hayat cevheri, can.

3. Küntü kenzüñ sırrını 'âlemlere kıldı 'ayân
4. Zümre-i ervâḥa **rûḥ**ı ol zamân ki virdi fer
1. Kaside

17. Ḥalka irgürmekde feyz-i Ḥaḳḳ'ı **rûḥ**ı vâşiṭa
18. Kıldı ise zâhiren gerçi bu 'âlemden sefer
1. Kaside

13. Levḥ-i dilden ḥakk ola resm-i sivâ
14. Zâhir ola **rûḥa** envâ'-ı 'atâ
2. Murabba

9. Rûḥ-ı qudsiden irürse ger Fenâyi'ye 'atâ
10. Çün seni seyr eyledi ol **rûḥ**-ı cân-efzâ ile
190. Gazel

5. Cism-i pâk-i ṭâhiri olmışdı **rûḥ**-ı maḥz anuñ
6. A'yûn-ı nâsdan anuñçün oldı cân gibi nihân
1. Tarih

25. Ol 'azizüñ **rûḥ**-ı pâkine du'âlar idenüñ
26. Ḥâzret-i Ḥaḳ eylesün anları firdevs âşiyân
1. Tarih

ruḥ [10] Yanak.

11. Bülbül gibi murğ -ı dil her demde ider efgân
12. Güş itdi **ruḥ**uñ vaşfın kıldı özünü jşâr
57. Gazel

11. Düşen sevdâ-yı zülfüñe ne mümkündür ḥalâş olmak
12. **Ruḥ**uñ âline alındı n'idem bâl ü perri şânım
128. Gazel

7. **Ruḥ**uñ gülzârınuñ büyüme bu cân
8. Çeker bülbül gibi zâr-ı hezârı
240. Gazel

5. İdüp pervâne-veş varumuz ifnâ
6. Olalı cân **ruḥ**uñ şem'ine süzân
156. Gazel

5. İdüp pervâne-veş varumuz ifnâ
6. Olalı dil **ruḥuñ** şem'ine süzân
170. Gazel

3. **Ruḥuñ** esmâ-yı ḥüsnâdur te'âlâ şânühü gör kim
4. Ne ihsân eylemiş muḥsin bu ḥüsn-i vech-i esmâya
196. Gazel

1. **Ruḥuñ** ḥâli dü 'âlem dânesidür
2. Şem'üñ mihr ü meh pervânesidür
60. Gazel

3. **Ruḥuñ** âline alınalı bälüm
4. Derünüm oldı pür-ḥün hem çü lâle
201. Gazel

7. **Ruḥuñ** kâlû belâ sırrın ideli 'âleme ifşâ
8. Giderdi perdeyi yüzden gümânum bî-gümân oldı
239. Gazel

1. Ḥuṭṭı kim yed-i kudret sırr-ı insâna yazmışdur
2. Meşâni âyetidür kim **ruḥ**-ı cânâna yazmışdur
13. Matla

rûḥ-ı kuds, rûḥ-ı kudsi, rûḥ-ı kudüs [9] Cebrail, Ruhulkudüs;
melek.

31. **Rûḥ-ı kudsi**ydı Hüdâyî tarḥ-ı kevineyn eyledi
32. Cevher-i ferd oldı kıldı lâ-mekân ilin mekân
1. Tarih

7. 'Aql-ı ser-gerdân felek-veş nice bulsun aña râh
8. **Rûḥ-ı kudse** denk ider ol dergeh-i 'âli-cenâb
21. Gazel

13. Mâ-sivâdan ey Fenâyi yum gözün
14. **Rûḥ-ı kuds** it hem-civâruñ ey gönül
122. Gazel

1. Demdeme irişmege dem ehline hem-dem gerek
2. **Rûḥ-ı kudsi**den irişmiş İsa-veş bir dem gerek
38. Matla

9. **Rûḥ-ı kudsi**den irürse ger Fenâyi'ye 'aṭâ
10. Çün seni seyr eyledi ol rûḥ-ı cân-efzâ ile
190. Gazel

1. Ey **rûḥ-ı kudüs** cân u tene cân u cihân ol
2. Ref it aradan perdemüzi 'ayna 'ayân ol
116. Gazel

1. Olıcaḳ **rûḥ-ı kudsi**lerle hem-dem
2. Rûḥu'l-ḳudüs deminden İsa Meryem
49. Matla

1. Olıcaḳ **rûḥ-ı kudsi**lerle hem-dem
2. İrişdi âşiyân-ı vaşla Âdem
35. Matla

7. Lâ-mekân mülki hümâsı şaydına şeh-bâz-ı dil
8. **Rûḥ-ı kudsi**lerle kıldı lâ-mekân ilin mekân
166. Gazel

ruḥsâr [1] Yanak.

11. Bugün sünbül ile gülden gülistân külli nür oldı
12. Velî ṭa'n eyledi aña yine zülf ile **ruḥsâr**uñ
103. Gazel

rûḥu'l- emîn [1] Dört büyük melekten biri olan Cebrail.

27. Rehber oldı sidreye dek gerçi kim **rûḥu'l- emîn**
28. Ḳaldı Cibrîl enbiyâ ervâḥı ol kıldı güzger
1. Kaside

Rûḥu'l-ḳudüs [4] Cebrail.

1. Olıcaḳ rûḥ-ı kudsiyle hem-dem
2. **Rûḥu'l-ḳudüs** deminden İsa Meryem
49. Matla

5. 'İsi-veş **Rûḥu'l-ḳudüs**den câna olursa 'aṭâ
6. Âsümân-ı dilde dâ'im murâ-ı cân cevlevân ider
53. Gazel

3. Münkir olma Âdem'e mişl-i racım
4. 'İsi-veş **Rûḥu'l-ḳudüs**le yek-dem ol
119. Gazel

3. Hem-dem ol gel ney gibi erbâbına
4. 'İsa-veş **Rûḥu'l-ḳudüs**den ire dem
130. Gazel

rumûz [22] Remizler, işaretler, manası gizli olan sözler.

3. Şemme vech'ullah **rumûzı** oldı çün 'ayna 'ayân
4. Pes ne vech ile cemâlün dîdeden pinhân olur
45. Gazel

9. Beyân-ı küntü keniz eyler egerçi nergis ü lâle
10. Bice belhüm eḳal bilsün **rumûzı**nı bu esrârüñ
103. Gazel

5. Geçüp keşret ḥicâbım iriş vaḥdet diyârına
6. **Rumûz**-ı sırr-ı Yezdân'ı bilesin sen de ey bülbül
124. Gazel

5. Bu cism ü câna her dem zâhir olsun
6. **Rumûz**-ı külle yevmin hüve fî şe'n
158. Gazel

9. Bu şe'ni bî-nişân ide dem- â-dem
10. **Rumûz**-ı külle yevmin hüve fî şe'n
174. Gazel

11. Bulagör aḥbattı en u'raf **rumûzı**ndan eşer
12. 'Ârifün bir ânına olmaz bahâ iki cihân
181. Gazel

1. Göñül levhinde naqş olsa kaçan ma'nā-yı zikr'ullah
2. İzā şemme **rumūz**ını 'ayān eyler aña Allah
215. Gazel

3. Olur aḥbabbtū en u'raf **rumūz**ına özüm vāşıl
4. Şunarsa sāḳı-i bezm-i ezel ger cām-ı 'irfānı
229. Gazel

9. İden aḥbabbtū en u'raf **rumūz**ın zevk ile iz'ān
10. İçer baḥr-ı ḥaḳāyıkdan Fenāyī āb-ı ḥayvānı
231. Gazel

9. Fenāyī küllü yevmin şe'n **rumūz**ın ideli iz'ān
10. Nişānuñ buldı o şe'nüñ bu şānı bî-nişān oldı
247. Gazel
23. İdüp aḥbabbtū en u'raf **rumūz**ın zevk ile iz'ān
24. İçer bezm-i maḥabbetden Fenāyī cām-ı 'irfānı
251. Gazel

7. Geçüp bu naqş-ı şüriden irişdür sırr-ı ma'nāya
8. Nümāyān ola eşyāda **rumūz**-ı vech-i Raḥmanı
253. Gazel

7. Ola aḥbabbtū en u'raf **rumūz**ına özüm vāşıl
8. İçür baḥr-ı ḥaḳāyıkdan efendi cām-ı 'irfānı
283. Gazel

9. **Rumūz**-ı 'alleme'l-esmā Fenāyī'ye olup zāhir
10. Özini görmeyen a'mā ne bilsün ḥāl-i bīnādan
160. Gazel

9. **Rumūz**-ı fezkürüniden ziyā-baḥş it dil ü cānı
10. Ola fażluñ ile vāḥid ki zikr ü zākir ü mezkūr
48. Gazel

9. **Rumūz**-ı fe'z'kürüniden 'aṭā kıl bu dil ü cāna
10. 'Ayān it ola vāḥid ki zikir ü zākir ü mezkūr
72. Gazel

5. İki 'ālem vücü dı kim aña āyinedür vechüñ
6. Ne bilsün zāhid-i miskīn **rumūz**-ı ğn ile ānı
258. Gazel

13. Fenāyī'ye 'aṭā it zevk-ı vaşluñ
14. Ola 'ārif **rumūz**-ı kāf u nūna
194. Gazel

9. **Rumūz**-ı küntü kenze eyle 'ārif
10. Ki dā'im güş idem āvāz-ı hātif
33. Murabba

13. **Rumūz**-ı lı me'allāhdan Fenāyī bendeñ āgāh it
14. Virile dest-i ḳudretten yedine nāme-i menşūr
72. Gazel

3. **Rumūz**-ı mā vesa'nıden irişdi cāna çün feyzi
4. Ve in min şey' kelāmiyle ḳamu eşyā lisān oldı
239. Gazel

33. **Rumūz**-ı mā vesa'nıden
34. 'Aṭā bul feyzi-i aḳdesden
26. Murabba

rūsüm-ı ğayr [4] Allah'tan başkasına ait izler, eserler.

11. Ḥudāyā levḫ-i ḥāṭırdan **rūsüm-ı ğayr**ı ḥakk eyle
12. Görinen şüret ü ma'nā yine luṭf-ı Ḥudā'dur hep
20. Gazel

7. **Rūsüm-ı ğayr**ı ḥakk it levḫ-i dilden
8. Bizi ḳıl muṭṭalı' rāz-ı nihāna
198. Gazel

1. Tecellī-i cemālūñle mücellā ḳıl dil ü cānı
2. **Rūsüm-ı ğayr**ı maḥv eyle açılısın rāz-ı pinhānı
229. Gazel

5. **Rūsüm-ı ğayr**ı ḥakk it levḫ-i dilden
6. Olagör zümre-i sābıka lāḫıḳ
101. Gazel

rūsüm-ı kā'ināt [1] Kainattaki ütün varlıkların adetleri, işleri, meşgaleleri.

7. **Bu rūsüm-ı kā'ināt**dan ey göñül eyle güzer
8. 'Āḳıl iseñ maḳşad-ı aḳşāya sa'y it dā'imā
8. Gazel

rūsüm-ı mā-sivā [4] Allah'tan başkasına ait eserler, izler.

21. Gider dilden **rūsüm-ı mā-sivāy**ı
22. Beḳā iḳlīmine irsün Fenāyī
22. Murabba

1. Gider dilden **rūsüm-ı mā-sivāy**ı
2. 'Ayān it 'ayna nūr-ı Kibriyā'yı
277. Gazel

1. Gider dilden **rūsüm-ı mā-sivāy**ı
2. 'Ayān it 'ayna nūr-ı Kibriyā'yı
277. Gazel

5. Güzer eyle **rūsüm-ı mā-sivādan**
6. Ola ma'düm aradan kân-ı imkân
157. Gazel

rūsüm-ı mümkināt [1] Görünen varlıklar.

5. Yemm-i cüduñ ḳaṭresidür bu **rūsüm-ı mümkināt**
6. Baḥr-ı raḥmetden 'aṭā ḳıl sırruma bir ḳaṭre āb
23. Gazel

rütbet [2] Rütbe, derece.

65. Ey Fenāyī sālik ol zevk it o şe'nüñ **rütbetin**
66. İre ğmānuñ 'ayāna ḳurı taḳlidi gider
1. Kaside

13. Geldi geçdi bilmedi kimse o şe'nün **rütbetin**
14. Vâkıf olmadı **hâkikat** hâline ins ile cân
1. Tarih

rüy [1] Yüz.

11. Gonçe **rüy**ın keşf idicek bülbüle
12. Bu vecihden dem-be-dem nālân ider
77. Gazel

rü'yet [16] Görme, görülme; [tas.] ilâhî tecellileri bu dünyâda veya ruh âleminde kalp gözü ile temâşâ etme.

27. Meşhedine şıdğ ile yüzler sürenler zâ'irün
28. **Rü'yetü**ñle olalar iki cihânda şâd-mân
1. Tarih

7. **Rü'yetü**ñle dâ'imâ mesrür kııl
8. Luţf u ihsân ıssı sultânım meded
7. Murabba

1. Ey kamu 'âlemlere viren ziyâ
2. **Rü'yetü**ñle dîdemüz eyle münîr
12. Murabba

3. Dîde-i dil bula nûruñla cilâ
4. **Rü'yetü**ñle dîdemüz eyle münîr
12. Murabba

7. Maḥv ola âyine-i dilden fütür
8. **Rü'yetü**ñle dîdemüz eyle münîr
12. Murabba

11. Ente ḥasbî ente kâfî yâ başîr
12. **Rü'yetü**ñle dîdemüz eyle münîr
12. Murabba

15. Ref' ola 'ayn-ı 'alîlümnden ḥicâb
16. **Rü'yetü**ñle dîdemüz eyle münîr
12. Murabba

19. Zâ'il ola 'ayn-ı merdümnden remed
20. **Rü'yetü**ñle dîdemüz eyle münîr
12. Murabba

23. Kıl hidâyet irişe dem tâ deme
24. **Rü'yetü**ñle dîdemüz eyle münîr
12. Murabba

27. Nûr-ı zâtuñ it Fenâyi'ye 'aḫâ
28. **Rü'yetü**ñle dîdemüz eyle münîr
12. Murabba

11. Dil-i maḥzûnumuz bulsun sürürü
12. Olalum **rü'yetü**ñle dem-be-dem şâd
35. Gazel

1. **Rü'yetü**ñledür şafâsı cennetüñ
2. Dü cihân olmaz 'adîli rü'yetüñ
105. Gazel

11. Perde-i pindârı ref' it aradan
12. **Rü'yetü**ñle ola diller şâd-mân
159. Gazel

1. **Rü'yetü**ñledür şafâsı cennetüñ
2. Dü cihân olmaz 'adîli rü'yetüñ
105. Gazel

3. Baḫmaya noḫşânımuza ide iḥsânın tamâm
4. **Rü'yetü**yle cân u diller derdine ide devâ
9. Gazel

17. Eyle her demde Fenâyi'ye meded
18. **Rü'yetü**ñ bâbını aña kıılma sed
41. Murabba

rü'yet-i cânân [3] Sevgiliyi görme.

9. Pertev-i mihr-i ezelden neş'e-dâr it cânımız
10. Ḥâşıl ola her nefes tâ **rü'yet-i cânân**ımız
1. Murabba

1. Sâki-i bezm-i belâdan pür olup peymânemüz
2. Zâhir oldu levḫ-i dilden **rü'yet-i cânân**emüz
84. Gazel

11. Fûrkatüñ nârına süzân eyleme cân u dili
12. Ḥâşıl ola her nefesde **rü'yet-i cânân**emüz
87. Gazel

rü'yet-i dîdâr [1] Tecelliye erişme.

3. Yer ü gökde ne varsa cümle eşyâ
4. Kamusı **rü'yet-i dîdâr**a müştâḫ
96. Gazel

rü'yet-i yâr [1] Sevgiliyi görme.

11. Cân u dilden olalum **rü'yet-i yâre** tâlib
12. Geldi 'izzetle yine şehri-i mübârek ramazân
40. Murabba

rüy-ı baḫt [5] Talih yüzünü göstermek, talih yüzüne gülmek.

7. Bedr ola burc-ı şerefde **rüy-ı baḫtı** dem-be-dem
8. İde her müşkilin âsân Ḥazret-i Bâri Ḥudâ
7. Tarih

7. Bedr olur burc-ı şerefde **rüy-ı baḫtı** kâmilüñ
8. Zân sebep çün mâh-ı nev kesb-i kemâl üstündeyüz
81. Gazel

11. **Rüy-ı baḫtı**nın bedr idüp burc-ı şerefde dâ'imâ
12. Geçdi ednâdan bulanlar maḫlabuñ a'lâsım
278. Gazel

5. Bedr ola burc-ı şerefde t̄ali'i
6. **Rūy-ı baht**ı gül gibi h̄andān ide
5. Tarih

11. Māh-ı nev gibi semā'-ı dilde kesb idem kemāl
12. **Rūy-ı baht**ın bedr ide burc-ı şerefde sālīkūn
171. Gazel

rūy-ı recā [1] Ümiidin yüzü, ümidini kesmemek.

13. Yed-i kudret 'aṭāsından Fenāyi
14. Elini kesmedi **rūy-ı recā**dan
141. Gazel

rūy-ı siyāh [3] Kara yüz; günahkār.

1. Bakma **rūy-ı siyāh**uma yā Rab
2. Nazar itme günāhuma yā Rab
22. Gazel

7. Nesi var bir avuç h̄ākūn cenāb-ı H̄azret'e lāyīk
8. Hemān **rūy-ı siyāh** ile hezār sehv ü kuşurum var
47. Gazel

1. Sürüp dergāhuña **rūy-ı siyāh**um
2. Cenābuñdur dü 'ālemde penāhum
132. Gazel

rūy-ı verd [1] Gülün yüzü.

1. Gül-'izār-ı 'Aden ider cān bāğın vech-i ḥabīb
2. Ol vecihle nāle ider **rūy-ı verde** 'andelīb
18. Gazel

rūz [4] Gün, gündüz.

19. Ola her **rūzumuz** tā 'īd-ı ekber
20. Şükür geldi yine māh-ı mübārek
39. Murabba

13. Burc-ı mes'ūda irüp t̄ali'ümüz ola sa'īd
14. Gicemüz k̄adri bulup **rūzumuz**ı eyleye 'īd
40. Murabba

11. Gice k̄adr ü **rūzumuz** a'yād ola
12. Dā'imā vaşluñla h̄andān it bizi
42. Murabba

3. Ola eş-şavmu li envārına sālīk mazhar
4. Gicemüz k̄adre irüp **rūzumuz** a'yād eyle
185. Gazel

rūz u şeb [4] Gündüz ve gece.

3. Nice vaşf ide cemālūn vaşfını şems ü k̄amer
4. Zerreten kemter yoluñda **rūz u şeb** üftādedür
43. Gazel

5. Āşiyān-ı aşla irişmek dilersin **rūz u şeb**
6. Tārik-i kevn ü mekānsın ya bu imkānuñ nedür
61. Gazel

9. İster iseñ iki 'ālemde Fenāyi 'izzeti
10. **Rūz u şeb** durma hemān H̄ālīk' uñı yād eyle
185. Gazel

9. Çün irdi bülbülūñ zārı gülūñ güş-ı kabūline
10. Anuñçün murğ-ı dil eyley Fenāyi **rūz u şeb** nāle
205. Gazel

rūz-ı cezā [1] Kıyamet günü.

1. Ol ḡanj Mevlā umarum baqmaya nisyānuma
2. Çekile 'afv-ı k̄alem **rūz-ı cezā** 'işyānuma
188. Gazel

rūz-ı ezal [1] Allah'ın ezelde ruhları yaratıp bir araya topladığı gün.

3. Muḳaddermiş bize **rūz-ı ezal**den
4. Lisānumda şeb u rūz āh u nāle
187. Gazel

rūz-ı kıyāmet [1] Kıyamet günü.

13. Umaruz eyleye **rūz-ı kıyāmet**
14. Za'if ümmetlerine ol şefā'at
37. Murabba

rūz-ı mehçüre [1] Terk edilme günü, ayrılma günü.

7. Şems-i zātūñ zerresinden pür-ziyā eyle dili
8. **Rūz-ı mehçüre**yi ref' it tār-ı şebden dā'imā
10. Gazel

S

sa'ādet [6] Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık.

9. Ne cānibe **sa'ādet**le k̄udūmı eyleye iḳbāl
10. H̄ızır İlyās refīk olup ola bārī nıgeh-bāmı
2. Tarih

21. **Sa'ādet** ol k̄uluñdur kim Fenāyi
22. Delīl-i h̄āne-dān-ı Muşṭafā'dur
59. Gazel

3. **Sa'ādet**le k̄udūmından müşerref oldı 'ālemler
4. Yetişdi şems-i zātınun ziyāsı 'arş-ı a'lāya
204. Gazel

1. Zihī 'izzet zihī devlet **sa'ādet**
2. Bulanlar maḳşad-ı aḳşāya vuşlat
29. Gazel

1. Zihî devlet zihî 'izzet **sa'âdet**
2. İde bir kûluna Mevlâ hidâyet
31. Gazel

1. **Sa'âdet**le kudümü kıldı teşrif
2. Cihâni yine ol şehri mübârek
39. Murabba

şabâ [9] Kuzey doğudan esen hafif ve tatlı rüzgâr. Divan şîrinde âşîğ sevgilinin haberini, saçlarının kokusunu getirir.

11. Nice demler râh-ı Hâk'da bād-veş yelmek gerek
12. Hâzretinden bir selâm-ı cân-fezâ vire **şabâ**
8. Gazel

11. Nice yıllar bād-veş yolunda sa'y itmek gerek
12. Hâzretünden bir selâm-ı cân-fezâ vire **şabâ**
9. Gazel

9. **Şabâ** çün târ-ı zülfün kıldı tahrik
10. Dü 'âlem oldu büyüyle mu'athtar
55. Gazel

5. Gül yüzün gülzârının seyrânına çıkdı **şabâ**
6. Şaçdı müşğ ü 'anberi ol turra-ı çarrâreden
144. Gazel

3. Ey **şabâ** ref it hicâbı ol gül-i bî-hârdan
4. Bülbül-i bâğ-ı belânun kârı efgân olmasun
150. Gazel

13. Verd-i bî-hârûn hicâbın ey **şabâ** ref eyle kim
14. Bülbül-i bâğ-ı belânun kârı efgân olmasun
150. Gazel

11. N'ola şâdî olursa hüdhüd-i dil
12. Peyâm-ı yâr irişdüirdi **şabâ**dan
154. Gazel

17. Cihânun baır ile berri kamu 'anberle müşğ oldu
18. Şaçun büyüni saçalı **şabâ** deryâ vü şahrâya
204. Gazel

11. **Sabâ** zülfün neşimiyle mu'athtar kıldı âfâkı
12. Mesîhâ-veş deminden gör ki ne cânlar revân oldu
239. Gazel

şâbitü'l-aqdâm [3] Ayakları yere sağlam basan.

5. 'Adl u dâd ile mübeşşir oldu halk-ı 'âleme
6. **Şâbitü'l-aqdâm** olup bula maqâmında beğâ
7. Tarih

9. Geç mecâziden Fenâyi bul hakikat sırrını
10. **Şâbitü'l-aqdâm** olup hıfz eyledük ikrârumuz
79. Gazel

17. Gel derûnün 'ışk ile doldur ki gayrı girmeye
18. **Şâbitü'l-aqdâm** ol ey dil muhkem it ikrârûnı
280. Gazel

sâbık [1] Zaman bakımından geride kalan, geçen, geçmiş, önceki, evvelki.

5. Rûsüm-ı gayrı hakk it levh-i dilden
6. Olagör zümre-i **sâbık**a lâhik
101. Gazel

şabr [5] Katlanılması zor olan haksızlık, sıkıntı, acı, hastalık, yoksulluk, felâket vb. durumlar karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikâyet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme.

9. Firâkuñ yağıdı bu cānum
10. Ki yokdur **şabra** dermānum
18. Murabba

1. Hâdden efzūn oldu dilde miḥnet-i derd ü firâk
2. **Şabra** tākāt kalmadı irdi kemâle iştiyāk
98. Gazel

9. Niçe **şabr** eyleye dil bu firâka
10. Kişinün elde midür ihtiyârı
236. Gazel

7. Hârre Mûsâ neş'esinden oldu şad pâre gönül
8. **Şabr** ider mi hiç tecellî nûrına yâ Rabbi Tûr
65. Gazel

11. Tecellî tâbına **şabr** itmedi Tûr
12. Nice mümkün tahammül fûrkatüne
213. Gazel

şad çâk [1] Yüz parça.

9. Kıluban ceybünü gül gibi **şad çâk**
10. Fenâ rāhında eyle varuñı hāk
45. Murabba

şad hezâr [3] Yüz bin.

17. Raḥmetün deryâsına yokdur kenâr
18. Bakma taḥşîre olursa **şad hezâr**
2. Murabba

1. Raḥmetün deryâsına yâ Rabbi yok ḥadd ü kenâr
2. Kaḥresi maḥv ide zenbüm ger olursa **şadhezâr**
63. Gazel

13. Yüzi karasına bakma kıl Fenâyi'yi kabûl
14. Sürdi der-gāhuña vechin **şad hezâr** 'işyân ile
189. Gazel

şad hezârân [1] Yüz binlerce.

9. Senden olur yine bu derde devâ
10. Ger geçerse **şad hezârân** sālümüz
83. Gazel

şad päre [3] Yüz parça.

7. Harre Mūsā neş'esinden oldı şad päre gönül
8. Şabr ider mi hiç tecellî nūrına yā Rabbi Tūr
65. Gazel

11. Gerçi seng-i hecr ile mir'āt-ı dil **şad päre**dür
12. Görinür nūr-ı cemālî her biri bir pāreden
144. Gazel

13. Harre Mūsā'dan egerçi tūr-ı dil **şad päre**dür
14. Görinür sırr-ı terānî yine her bir pāreden
144. Gazel

şadā [4] Ses, avaz, yankı.

7. Bulup yār ile vuşlat bî-nihāyet
8. **Şadā**sı bülbülün güş olmaz oldı
46. Murabba

20. Kerem ül sırruña olsun sezâ-vâr
21. **Şadā**sı bülbülün yād olmaz oldı
46. Murabba

7. 'Arağ-rız oluban sünbül dutar destinde sāgar gül
8. Yakasın çäk idüp bülbül **şadā**sı tıtdı eyvānı
251. Gazel

17. **Şadā**sı bülbülün güş olmaz oldı
18. Fenāyî derd-mend nic'etmesün zār
46. Murabba

şadef [1] Midye, istiridyeye vb. deniz hayvanlarının kabuklarının iç tarafında teşekkül eden ve süslemelerde, süs eşyalarında kullanılan beyaz menevişli, çok sert, parlak madde.

7. Halk idüp tevḥîd dürrin ma'rifet bahrinde Hāk
8. Kıldı 'unşurdan vücūduñ aña maḥzen çün **şadef**
91. Gazel

şadık [6] Dostluğunda samîmî ve vefâlı olan, dostluk bağlarının gerektirdiği vefâyı gösteren, sadâkatli (kimse).

3. Dîdârını her vech ile iḥsân iden Allah
4. **Şadık** kulına yolını āsân iden Allah
15. Murabba

1. Umaruz kim fâhr-i 'âlem ola anuñ reh-beri
2. Şubḥ-veş yoluñda **şadık** eyle yā Rab Ca'feri
47. Matla

7. Sâlik-i **şadık** şu vaqt irer kemâl-i vuşlata
8. Lâ-mekân mülkinüñ ol çurar fezâsında hıyâm
129. Gazel

7. Şehîd ol 'ışk içinde **şadık** iseñ
8. Ki Hāk'dur ol şehîdüñ kan bahâsı
262. Gazel

9. 'İşk yolunda **şadık** oldur kim belâdan kaçmadı
10. Şadık iseñ sen daḥî 'add it güle her ḥāruñı
280. Gazel

9. 'İşk yolunda şadık oldur kim belâdan kaçmadı
10. **Şadık** iseñ sen daḥî 'add it güle her ḥāruñı
280. Gazel

şadıkân [1] Sadakatli, içten bağlılığı olan kimseler.

1. Yumdı göz dār-ı fenâdan pîr-i şadr-ı **şadıkân**
2. Gördi hep āafletde yatur n'eylesün ḥalk-ı cihân
1. Tarih

şadır [2] Ortaya çıkan, meydana gelen, zuhur eden.

9. Nedür **şadır** olan bir kabza ḥâkdan
10. Yed-i ḳudretdedür ekber ü aşğar
75. Gazel

11. Kamu eşyâ diler fazluñdan iḥsân
12. Ne ola **şadır** olan şey' yesîrden
148. Gazel

şadr [2] Her şeyin önü, başı, ilerisi, en yukarı, en baş; sadrazam sözünün kısaltılmışı.

1. Yumdı göz dār-ı fenâdan pîr-i **şadr**-ı şadıkân
2. Gördi hep āafletde yatur n'eylesün ḥalk-ı cihân
1. Tarih

9. Bulanlar bāb-ı tevḥîde duḥûli
10. İrişdi **şadra** bakarken ḳapudan
163. Gazel

şadr-ı 'uzmā [1] En büyük vezirlik, sadrazamlık.

9. Başdı çünki himmet ile **şadr-ı 'uzmā**ya ḳadem
10. Tidi târîḥin Fenāyî maḳdemüñüz ḥayr ola
7. Tarih

şaf [1] Yan yana düzgün bir şekilde sıralanan kimselerin meydana getirdiği dizi, sıra; cemâatle namaz kılanların yan yana dizilmek sûretiyle meydana getirdikleri sıralardan her biri.

1. Eyledi 'azm-i beḳā sâlik-i rāh-ı Hüdā
2. Olmağa ḥalvet- sarāy-ı 'âlem-i 'uḳbāda **şaf**
9. Tarih

şafā [15] Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik; eğlence, neşe, zevk.

7. Hüm-hane-i vaḥdetden pür oldı **şafā** cāmı
8. Ol cür'a-ı şahbādan peymānelerüz cānā
2. Gazel

1. Āsümān-ı dil bula yā rabbenā her dem **şafā**
2. Şems-i zātuñdan irişsün zerre-veş cāna ziyā
8. Gazel

1. Her bār dāver-i aşhāb-ı şafā ol
2. Lutuf itmek ile mazhar-ı eltāf-ı Hudā ol
24. Matla

1. Rü'yetüñledür şafāsı cennetüñ
2. Dü cihān olmaz 'adīli rü'yetüñ
105. Gazel

7. Gülzār-ı ma'āñide açıldı şafā verdi
8. Ol bezm-i şafā-baḥşı bize hoş bāda mı geldüñ
111. Gazel

5. Açılsun ravza-ı cānum şafādan
6. Nidā-yı Ḥaḳḳ'ı güş eyleye cānum
138. Gazel

11. Cemālūñe celālūñ kılma perde
12. Açılsun ravza-ı diller şafādan
152. Gazel

13. Ezel ṭālī' olup şubḥ-ı hidāyet
14. Açılsun revzen-i cānuñ şafādan
154. Gazel

5. Şafādan ravza-ı cānuñ açılsun
6. Alup bī-vāsīṭa feyzi Hudā'dan
177. Gazel

13. Bu fenādan Fenāy eyle 'ubūr
14. Mülk-i bāḳiye ir şafā eyle
209. Gazel

1. Şafāsız şüfinüñ yokdur şafāsı
2. Olursa tāc u hırka ger ḳabāsı
226. Gazel

1. Şafāsız şüfinüñ yokdur şafāsı
2. Olursa tāc u hırka ger ḳabāsı
226. Gazel

9. Ka'be-i nūr-ı cemālūñ mürdesi virdi şafā
10. Nuşret-i fetḥ-i mübīnden bizi mañşūr eyledi
243. Gazel

1. Şafāsından cihānuñ cān uşandı
2. Oḳunı atdı vü yayını yaşdı
272. Gazel

1. Şafā-yı şafvet-i ḳalbi yeter eglence insāna
2. Cihāna gelmeden maḳşūd budur ḡayrısı efsāne
192. Gazel

şafā-baḥş [2] Safā ve neşe veren, huzur veren.

13. Münevver itdi nūriyle cihānı
14. Şafā-baḥş eyledi cism ile cānı
39. Murabba

5. Dili kibr ü riyādan eyle taḥlīş
6. Şafā-baḥş ola sırr-ı Kibriyā'dan
141. Gazel

şafḥ [1] Sayfa, levha.

13. Bu dil şafḥında ketb olan Fenāy
14. Ne nüşhadur bulunmaz aña şāñi
267. Gazel

şafḥa [1] Bir şeyin yassı yüzü. Sayfa, levha.

7. Pertev-i mihr-i ezelden olduñ ise neş'e-dār
8. Bu vücuduñ şafḥasında sebḳ iden ḥüsnāyı gör
39. Gazel

sāḡar [3] İçki kadehi.

13. Bezm-i vaşluñ cür'asından sāḳiyā şun sāḡarı
14. Nüş idenlerüñ ola her dem du'ası müstecāb
14. Gazel

9. Ehl-i ḥaḳīḳat sālike devrinde 'aynuñ sāḡarı
10. Deyr-i muḡān olur yeri ser-ḥalka-yı ḥum-ḥānedür
66. Gazel

7. 'Araḳ-rız oluban sünbül dutar destinde sāḡar gül
8. Yaḳasın çāk idüp bülbül şadāsı ṭutdı eyvānı
251. Gazel

sagır [1] Küçük, ufak.

13. Fenāy'ye dü 'ālemde 'atā kıl
14. Güzer ide sagır ile kebīrden
148. Gazel

şahbā [1] Şarap.

9. Bezm-i vaḥdetde çeküp şahbā-yı zātı dem-be-dem
10. Ey Fenāy mest ü medhüş olmayan nādān imiş
89. Gazel

sāḥib [4] Bir şeyin mülkiyetini ve o şeyi istediği gibi kullanabilme hakkını elinde bulunduran kimse, mâlik.

11. Vücuduñ ḳur'asın şal sāḥibine
12. Ola tā her nefes ferḥunde fālūñ
104. Gazel

11. Ḳamu ḥaṭ sāḥibin ḡubār eyler
12. Nesh iderse ḥaṭṭında reyḥānı
237. Gazel

19. Ḥarīm-i vaşluña eyle Fenāy bendeñi maḥrem
20. İde sāḥibine işāl geçen 'ahd ile peymānı
258. Gazel

5. Güzer eyleye dil arz u semādan
6. İşide sāḥibinden her kelāmı
271. Gazel

şāhib-kerem [2] Kerem sahibi, cömert.

17. Hāzretüñden budur ey **şāhib-kerem** senden dilek
18. Seyre māni' olmaya bu 'arş u ferş ü nüñ felek
16. Murabba

5. Luţf ile 'uşşāka it 'arż-ı cemāl
6. Budur ey **şāhib-kerem** senden dilek
106. Gazel

şāhib-makām [1] Makam sahibi.

1. Luţf ile eyle tecelli hāşıl ola her merām
2. Qāl ü hālden dil 'ubür idüp ola **şāhib-makām**
135. Gazel

şāhih [1] Gerçek, doğru.

1. Fenādur 'ālemüñ yoqdur beqası
2. **Şāhih** bil ki şu üzredür bināsi
274. Gazel

şāhir [1] Büyü yapan, efsun ve sihirle uğraşan kimse, büyücü, sihirbaz.

5. **Şāhir**-i şu'bān-ı nefsüñ oldı elinden hālāş
6. Zāhir olur qālbine nükte-i emr-i lā-tehaf
91. Gazel

şahn-ı vahdet [1] Vahdet meydanı.

7. **Şahn-ı vahdet** t̄ālī'inde qur'amuz
8. Şalıcaq ferhunde gele fālümüz
82. Gazel

şahrā [3] Çöl, susuz ve ıssız geniş arazi.

17. Ger Fenāyī'ye olursa luţf ile bir kez nazār
18. Küllü şey'in hālikün **şahrāsını** eyler güzēr
1. Murabba
3. Hümā-yı hū vü yā hūyī gönül şeh-bāzı sayd itdi
4. Semend-i 'işt-ı bāz ile bu **şahrādan** 'ubūrum var
47. Gazel
11. Verd-i vaşluñ büyüñ eylemeye istişmām
12. Şaldı bülbül bu vecihden özüñi **şahrāya**
217. Gazel

sa'ıd [1] Kutlu, uğurlu.

13. Burc-ı mes'ūda irüp t̄ālī'ümüz ola **sa'ıd**
14. Gicemüz qadri bulup rüzumuzu eyleye 'ıd
40. Murabba

saqāhüm [8] "Rableri onlara tertemiz bir içki içirir." (İnsan76/21) ayetinden iktibastır.

17. İçse **saqāhüm** cāmını maḥbüb elinden dil müdām
18. Her kim ki anuñ sākisi ol gözleri mest-ānedür
66. Gazel

11. **Saqāhüm** cāmını şun cāna sākī
12. İrişe yerine tā 'ahd ü mışşāk
96. Gazel

9. **Saqāhüm** cāmını nüş eyleyen cān
10. İki 'ālemde görmez inkisārı
240. Gazel

9. N'ola bu cān u dil olmazsa hüş-yār
10. **Şaqāhüm** rabbühüm mestānesidür
60. Gazel

5. Āb-ı vaşluña niçe bir teşne ola cān u dil
6. Şun **saqāhüm** rabbühüm cāmını 'aştān olmasun
150. Gazel

9. Vişlün bezmine kıl cānı lāyık
10. **Saqāhüm** rabbühümden ola şurbi
222. Gazel

5. Gönül teşne iken bir qatre āba
6. **Şaqāhüm** Rabbühüm cāmını içdi
256. Gazel

11. Dil-i maḥzūni sākī eyle mesrūr
12. **Şaqāhüm** rabbühümden şun şarābı
268. Gazel

sākī [16] Su veren, su dağıtan; kadeh, içki sunan.

19. Şun ey **sākī** sürür-encām olan cāmı neler çekdük
20. Belā-yı derd-i gerdümi cefā-yı çarḥ-ı devrāmı
2. Tarih

13. Bezm-i vaşluñ cür'asından **sākīyā** şun sagārı
14. Nüş idenlerüñ ola her dem du'ası müstecāb
14. Gazel

1. Sun ey **sākī** mey-i bākīyi ol cām-ı muşaffādan
2. Bulup ol gevher-i ferdi çıqam bu hāl-i ednādan
160. Gazel

3. Hümā-yı hū vü yā hūyī gönül murğı şikār itdi
4. Maḥabbet sāğarın **sākī** şunalı bezm-i 'āliden
168. Gazel

1. Şun ey **sākī** bize cām-ı şafāyı
2. Görem devrinde envār-ı liqāyı
254. Gazel

5. İçen vahdet şarâbından ezel bezminde **sâkı**den
6. 'Ubür itse 'aceb midür gönül dünyâ vü 'uqbâdan
284. Gazel

13. Degil çünkü fenâ gülzârı bâkı
14. Beķâ cāmını şundi aña **sâkı**
46. Murabba

7. La'li meyinden tâ ebed düşer hūmâr-ı rencine
8. Şol mest-i hâķ ki **sâkisi** ol nergis-i mestânedür
66. Gazel

17. İçse şakâhüm cāmını maħbûb elinden dil müdâm
18. Her kim ki anuñ **sâkisi** ol gözleri mest-ânedür
66. Gazel

19. 'Ayn-ı lebinden dem-be-dem şundi çü **sâkı** cür'ayı
20. Cân niķe mest olmaya ki ol ikisi peymânedür
66. Gazel

11. Şakâhüm cāmını şun câna **sâkı**
12. irişe yerine tâ 'ahd ü mişâķ
96. Gazel

3. Bu bezmüñ **sâkisi** cümle bir iken
4. Kimi a'lâ kimi ednâ niçündür
52. Gazel

7. İçerseñ ey gönül şol meyden iç kim
8. Melek **sâkı** felek peymânesidür
60. Gazel

9. İçürdi cām-ı la'lüñden maħabbet cür'asın **sâkı**
10. Dökerse çeşm-i hūn-rizüñ 'aceb mi dem-be-dem ķânüm
128. Gazel

5. Muṭahhar cism ü ruḫâñi ne ṭurfe **sâkı**dür ol kim
6. Bu cân ḫayrân u mest olup lebi la'li şarâbından
165. Gazel

11. Dil-i maḫzûni **sâkı** eyle mesrür
12. Şakâhüm rabbühümden şun şarâbı
268. Gazel

sâkı-i bezm-i belâ [1] "Belâ" meclisinin sakisi.

1. **Sâkı-i bezm-i belâ**dan pür olup peymânemüz
2. Zâhir oldı levḫ-i dilden rü'yet-i cânânemüz
84. Gazel

sâkı-i bezm-i ezel [5] Ezel meclisinin sakisi.

9. Būy-ı 'ışk ile Fenâyi dil mu'aṭṭâr dâ'imâ
10. **Sâkı-i bezm-i ezel** çün şundi cāmın cânuma
188. Gazel

1. **Sâkı-i bezm-i ezelden** nüş iden peymâneyi
2. Virmedi cân u cihâna şoḫbet-i cânâneyi
200. Gazel

3. Olur aḫbabtü en u'raf rumûzına özüüm vâşıl
4. Şunarsa **sâkı-i bezm-i ezel** ger cām-ı 'irfânı
229. Gazel

7. Vech-i bâkı yādına kim ṭarḫ-ı kevineyn eyledi
8. **Sâkı-i bezm-i ezelden** nüş idüp cām-ı vişâl
118. Gazel

9. **Sâkı-i bezm-i ezelden** nüş iden cām-ı şafâ
10. Ger güzer ķılsa 'aceb mi 'âlem-i imkândan
173. Gazel

sâkı-i 'ışk [2] Aşk sakisi.

1. Şunalı **sâkı-i 'ışk**uñ ezel cām-ı rûh-efzâyı
2. İder bezm-i cihân içre anıñçün bizi şeydâyı
265. Gazel

1. Şunarsa **sâkı-i 'ışk**uñ dile cām-ı muşaffâyı
2. Görür mir'ât-i dilde ol cemâl-i 'âlem-ârâyı
288. Gazel

sakım [1] Hasta, keyifsiz, sağlam olmayan.

7. Kalmayalum şöyle **sakım**
8. Kuldân ḫaṭâ senden 'aṭâ
4. Murabba

sâkıyâ [2] Ey saki.

9. Cām-ı vaşluñ cür'asından **sâkıyâ** eyle 'aṭâ
10. Berr-i fūrķatde niķe bir teşne dil 'aṭşân olur
54. Gazel

9. Cām-ı feyzüñ cür'asından **sâkıyâ** eyle 'aṭâ
10. Görile devrinde anuñ lezzetin li'ş-şaribün
178. Gazel

sâl [1] Sene, yıl.

3. Demdeme irmege ey dil ehl-i demle hem-dem ol
4. 'Ayn-ı **sâl**e 'add iderdüm ehl-i yek-dem şoḫbeti
223. Gazel

sâl u mâh u hefte vü leyl ü nehâr [5] Yıl, ay, hafta, gece ve gündüz.

5. Vâhid oldı **sâl u mâh u hefte vü leyl ü nehâr**
6. Kim kemâl-i kudretüñden oldı bir şân bu gice
214. Gazel

3. Leyse fî'l-mülk ğayrike sırrını ķıl 'ayna 'ayân
4. Bir ola tâ **sâl ü mâh u hefte vü leyl ü nehâr**
63. Gazel

11. Vâhid ola **sâl ü mâh u hefte vü leyl ü nehâr**
12. İki 'âlem müddetin bir ân ide ol pâdişâh
193. Gazel

11. Vâhid oldı **sāl ü mäh ü hefte vü leyl ü nehâr**
12. Müddet-i ‘ömr-i cihân ancak hemân bir ân imiş
88. Gazel

11. Sın ü sın ref eyleyüp dendânını bir eyledi
12. **Sāl u mäh u hefte vü leyl ü nehârî** ân ile
189. Gazel

şalâbet [1] Katılık, peklilik; metanet, kuvvet, dayanma.

39. Dîn-i bâkî içre şol deñlü **şalâbet** kıldı kim
40. Heybetinden zıllını görse ider şeytân hâzer
1. Kaside

şalât [1] Namaz.

3. Kılan mışr-ı vücūdında **şalâtı**
4. Bir eyledi kıyâm ile ku’üdi
273. Gazel

şalât ile selâm [1] Hz. Muhammed için okunan ve değişik şekilleri bulunan, “Allâhümme salli alâ Muhammed” ve “Aleyhi’s-salâtü ve’s-selâm” gibi salât cümlelerinden her biri.

1. Hüdâ’ya hâmd it ey dil şubh u şâmi
2. Resül’e vir **şalât ile selâmı**
270. Gazel

şalib [1] Alıp götüren, yok eden, ortadan kaldıran (şey).

9. Zeb ü takşürümüzi rahmeti ide **şalib**
10. Mâ-sivâ resmi ola dide-i dilden gâ’ib
40. Murabba

şalib [1] Haç.

9. Senüñ fermânuña gerden-keş olan
10. Anuñ boynında bağludur **şalibi**
220. Gazel

sâlik [30] Bir yola girmiş olan, bir yol tutup onu tâkip eden kimse.

65. Ey Fenâyî **sâlik** ol zevk it o şe’nüñ rütbetin
66. İre îmânuñ ‘ayâna kırî taklîdi gider
1. Kaside

11. Ğarğ ola envâra **sâlik** ser-te-ser
12. Yâ ‘Alîm ü yâ Hâkîm ü yâ Rahîm
2. Murabba

7. Emr-i mütü râhına eyledi **sâlik** insilâk
8. Vâşıl oldı küntü kenzün gencine çable’l- hisâb
17. Gazel

17. Cenâbuñdan olursa ger ‘inâyet
18. Bir olur **sâlike** gâyet bidâyet
22. Murabba

9. Refîk olursa ger ‘avn-ı İlahî
10. Ki **sâlik** tayy ide bir demde râhî
31. Murabba

5. Kûlûba irişe peyk-i selâmuñ
6. Ki **sâlik** zevk ide sırr-ı kelâmuñ
33. Murabba

7. K’ire **sâlik**lerüñ bâkî huzûra
8. Bi-ğakğı nür-ı pāk-i sırr-ı levlāk
35. Murabba

5. Hem-dem ola her nefesde cân u dil cânân ile
6. Eyleye **sâlik**lerün tâ ‘arş-ı maşşûda şu’üd
37. Gazel

1. Sivâ şavmını yâ Rab kıl müyesser
2. K’ide **sâlik**lerüñ tâ ‘id-ı ekber
46. Gazel

1. Vişâlün ‘idını eyle müyesser
2. İde **sâlik**lerüñ tâ hacc-ı ekber
49. Gazel

1. Vişâlün ‘idini eyle müyesser
2. İde **sâlik**lerüñ ta hacc-ı ekber
50. Gazel

9. Ehl-i haqîkat **sâlike** devrinde ‘aynuñ sāğarı
10. Deyr-i muğân olur yeri ser-ğalka-yı hum-ğanedür
66. Gazel

15. Bey’ itdi nağd-i cânını **sâlik** metâ’-ı vaşlına
16. Nür-ı cemâlün bezmine cân u cihân şükr-ânedür
66. Gazel

11. Şühüd-ı nür-ı zâtuñdur çü maşşûd
12. İder **sâlik** yoluñda varın infāk
93. Gazel

9. Fenâ râhına **sâlik** ol irem dirseñ vişâline
10. Fenâyî dir ki hâ’ildür bu cân arada ey bülbül
124. Gazel

5. **Sâlik** olan neş’e-i dünyâda mütü râhına
6. Feyz-i zâtuñdan n’ola bulsa hayât-ı câvidân
142. Gazel

11. Mâh-ı nev gibi semâ’-ı dilde kesb idem kemâl
12. Rüy-ı bahtın bedr ide burc-ı şerefde **sâlikün**
171. Gazel

11. Bâb-ı rahmet bâz kon ber-ğın ‘azîz
12. Bokzereð sâlik ez-kevn ü mekân
172. Gazel

3. Ola eş-şavmu li envârına **sâlik** maşzar
4. Gicemüz çadre irüp rüzumuz a’yâd eyle
185. Gazel

3. Hâkikat rāhına kıl bizi **sālik**
4. Kerem kıl eyle tevfiķuñı hem-rāh
186. Gazel

7. Niçe taşvır ide **sālik** şānını
8. Vahdetine keşret-i eşyā güvāh
207. Gazel

7. Fedā kıl cism ile cānı fenā rāhında ey **sālik**
8. Nazar kılma virürlerse Semerķand ü Buķārā'yı
225. Gazel

5. Tılsım-ı kenz-i esmāyı n'ola fetḥ eylese **sālik**
6. Cemāl-i pākine zıḥrā ki mir'āt itdi insāmı
231. Gazel

11. Nuķuş-ı ğayrıyı ḥakk eyle dilden
12. N'ider **sālik** olan naķş u nigārı
240. Gazel

3. Güzer eyleye **sālik** dü cihāndan
4. Kuyūdātđan kıl ıtlāk cism ü cānı
249. Gazel

5. Ger ziyā-ı şems-i zātuñ irmez ise **sālike**
6. Nice kat' ider menāzil ķandan irişür 'atā
11. Gazel
7. **Sālik**-i şādık şu vaķt irer kemāl-i vuşlata
8. Lā-mekān mülkinüñ ol ķurar fezāsında ḥıyām
129. Gazel

1. Geķür bālümüzü ḥubb-ı sivādan
2. Ḥalāş ola ki **sālik** her hevādan
141. Gazel

11. Temennā-yı vişālünde dil ü cān
12. N'ider **sālik** olan ğayrı sivāyı
254. Gazel

11. **Sālik** ol bu neş'e-i dünyā-yı mütü rāhına
12. Lāḥıķ olur her kişiyeye yoḥsa mevt-i izḥrār
67. Gazel

sālik-i rāh-ı fenā [4] Fenā yolunun dervişı, tasavvuf yoluna giren kişi.

5. **Sālik-i rāh-ı fenā**yaac ḥaķıķat sırrını
6. Ola ḥādī işbu yollarda bize nūr-ı ḥabīb
19. Gazel

11. **Sālik-i rāh-ı fenā**ya eyle tevfiķuñ refiķ
12. İrişün sırr-ı bekāya bir ola şām u seher
69. Gazel

5. **Sālik-i rāh-ı fenā**-rā ķon nazar
6. Tā nişān yābed zi-rāh-ı bī-nişān
172. Gazel

11. **Sālik-i rāh-ı fenā**ya irmese senden nazar
12. Nite yol bulur cenāb-ı pāke bu 'abd-i zelül
121. Gazel

sālik-i rāh-ı ḥaķıķat [1] Hakikat yolunun yolcusu.

11. **Sālik-i rāh-ı ḥaķıķat** luḥfuñ umar dā'imā
12. Kıl 'ināyet anlara tā göreler dıđaruñı
280. Gazel

sālik-i rāh-ı Hüdā [1] Hidayet yolunun yolcusu.

1. Eyledi 'azm-i bekā **sālik-i rāh-ı Hüdā**
2. Olmağa ḥalvet- sarāy-ı 'ālem-i 'uķbāda şaf
9. Tarih

şandūķ [1] Sandık; tabut.

7. Görđi kimse bilmedi ol dürr-i pāküñ kıymetin
8. Şaldı **şandūķ**a güher-veş ḥāzin-i kevn ü mekān
1. Tarih

şāni' [1] "Yaratan, halkeden" anlamında Allah için kullanılır.

7. **Şāni'**ün iḥşānidur ḥüsünüñ Te'āla şānühü
8. Bu kemāl-i şun'ı gör kim sende izḥār eyledi
248. Gazel

şāni [1] ikinci.

13. Bu dil şafḥında ketb olan Fenāyī
14. Ne nüşḥadur bulunmaz aña **şāni**
267. Gazel

sarāy-ı vahdeti [1] Vahdet sarayı.

25. Gider aradan fürķati
26. Göster **sarāy-ı vahdeti**
13. Murabba

şarf [1] Harcama, masraf etme.

11. Geķ fenādan bul bekā iķlīmını
12. Aña **şarf** it ķār u bāruñ ey gönül
122. Gazel

şarrāf [1] Altın, mādēñ ve kâğit paraları birbiriyle değiştirmeyi, bozmayı, tahvil alış verişi yapmayı meslek edinmiş kimse.

3. Bilmeyen ol ķāf-ı sözi lāf imiş
4. Özünü bilen bugün **şarrāf** imiş
3. Tuyuğ

şarşar [1] Pek şiddetli, pek gürlütülü rüzğār.

3. **Şarşar**ından kibriyānuñ heft deryā dem-be-dem
4. Ḥayret emvācında eyler ķaḥre gibi izḥrār
21. Gazel

şavm [2] Oruç.

17. Vişālūn **şavm**ını eyle müyesser
18. Degil bir kerre ihsān it mükerrer
39. Murabba

17. **Şavm** u tesbīhümüzi eyleye luṭf ile kabūl
18. İki 'ālemde naşīb ide vişāline vuşūl
40. Murabba

şavt [3] Ses, seda.

7. Küntü sem'a remzinūn nūrına mazhar it bizi
8. İstimā' ide kelāmuñ ḥarfsiz **şavtsiz** kulaḳ
97. Gazel

3. Kitāb-ı ḥüsnüñi yaz levḥ-i cāna
4. İdelüm ḥarfsiz **şavtsiz** ifāde
206. Gazel

7. Bu emrūñ **şavt**ıyla ḥarfsiz dinildi çünki aḥkāmı
8. İşāretle buyurdu lî me'allahü ḥabīb'ullah
215. Gazel

sa'y [9] Çalışmak, çabalamak, emek sarf etmek, cehd.

3. Dīn-i devlet ḥizmetine **sa'y** ider leyl ü nehār
4. N'ola mü'minler iderse aña ḥayr ile du'ā
7. Tarih

5. Rāh-ı Ḥaḳ'da niçe demler bād-veş **sa'y** eyle kim
6. Mürde-i rūḥdan irişe ḳalbe envā'-ı ziyā
10. Gazel

9. Zamān ile mekāndan 'ālî şanı
10. Anı **sa'y** eyle gör sende bulasın
183. Gazel

9. Eger **sa'y** eylesem biñ yıl hebādur
10. 'Aṭā irmezse senden ḳula ey şāh
186. Gazel

3. **Sa'y** ider 'irfān-ı Ḥaḳḳ'uñ müntehāsın bulmağa
4. Buldı bu mülk-i vücūdda sırr-ı ev ednāsını
278. Gazel

1. Şanma bu köhne sarāyı ey gönül dār-ı ḳarār
2. Gice gündüz **sa'y** idüben bulagör bir bāki yār
67. Gazel

7. Bu rüsüm-ı kâ'inātdan ey gönül eyle güzer
8. 'Āḳıl iseñ maḳşad-ı aḳşāya **sa'y** it dā'imā
8. Gazel

9. **Sa'y** it ey dil cihānda kāmil ol
10. Hergiz irmez zevāle bil ki kemāl
117. Gazel

11. Nice yıllar bād-veş yoluñda **sa'y** itmek gerek
12. Ḥazretüñden bir selām-ı cān-fezā vire şabā
9. Gazel

şayd [7] Avlama, avlanmak.

1. Zencir-i zülfün ḳaydına **şayd** olmayan dīvānedür
2. Şem'-i ruḥuñ envārına şems ü kamer pervānedür
66. Gazel

7. Lā-mekān mülki hümāsı **şayd**ına şeh-bāz-ı dil
8. Rūḥ-ı ḳudsilerle ḳıldı lā-meḳān ilin mekān
166. Gazel

5. Lā-mekān mülki hümāsın eyle **şayd**
6. Şalma zāğa şāh-bāzi ey dede
202. Gazel

7. Gönül şeh-bāzi eylerdi hümā-yı lā-mekānı **şayd**
8. İderse feyz-i aḳdesden 'aṭā fazl ile ger bāle
205. Gazel

7. Lā-mekān mülki hümāsın **şayd** idüp şeh-bāz-ı dil
8. 'Ālem-ı lāhūtda kārı zīn sebeb seyrān olur
45. Gazel

7. İde şeh-bāz-ı dil aşlına pervāz
8. 'Adem mülkinde **şayd** ide hümāyı
254. Gazel

3. Hümā-yı hū vü yā hüyı gönül şeh-bāzi **şayd** itdi
4. Semend-i 'işt-ı bāz ile bu şaḥrādan 'ubūrum var
47. Gazel

sāye [1] Gölge.

1. Çü şaldı 'anberin zülfi gül-i ter üstine **sāye**
2. Bu yüzden zār ider bülbül o reyḥān-ı semen-sāya
196. Gazel

şayyād [2] Avcı.

5. Vüs'üne taḥammül itmez iken arz u semāvāt
6. Bu 'ālem-i esfelde anı kesb ile **şayyāda** mı geldüñ
111. Gazel

1. Ḥalka-ı 'aynumı **şayyād**-ı ezel ḳılalı dām
2. Ḥüblarda seni dutdı gözüm ey kebk-i ḥirām
44. Matla

sāz [1] Her çeşit mūsikî âletine verilen isim, çalgı.

13. Çün Fenāyi dinle kārın muṭribün
14. Perdesinden bil bu **sāzi** ey dede
202. Gazel

seb'a [1] Yedi.

9. Ezber it bu âyetüñ gel ey Fenâyi **seb'asın**
10. Nakşı ço nakşâşı gör nakşın ne hem-vâr eyledi
248. Gazel

seb'a-ḥ'ân [1] Seb'a (yedi) ve -hân (-okuyan) kelimelerinin birleşmesiyle; yediyi okuyan; Fatiha suresini okuyan.

7. Hıfz idem bir noktadan seb'a'l meşâni âyetin
8. Eyle lutfuñla cemâlün muşhafından **seb'a-ḥ'ân**
142. Gazel

sebak [12] Ders, talim.

1. Alduñ ise ey Fenâyi nokta-ı bādan **sebak**
2. Gel bu ḥarfün levḥ-i dilden idegör inşasını
2. Kıt'a
1. Mekteb-i 'irfāndan ey dil almak isterseñ **sebak**
2. Varuñı pervāne gibi şem'-i ḥüsn-i yāre yak
5. Nazm
7. Rabbi heblî nüktesinden alduñ ise ger **sebak**
8. Zerre degilken vücüduñ gün gibi raḥşān ider
73. Gazel
3. Oldı 'ālim dü cihānuñ 'ilmine bir noktadan
4. Nüşa-i sırr-ı ezelden kim ki okursa **sebak**
94. Gazel
11. 'Ālim eyle iki 'ālem 'ilmine bir noktadan
12. Nüşa-i sırr-ı ezelden cān u dil alsun **sebak**
97. Gazel
1. Mīn- ledünnā mektebinden ey dil alduñsa **sebak**
2. Vaḥdet-i zātiyyeyi işbāt ider gör her varaḥ
100. Gazel
9. Mīn-ledünnā mektebinden ey Fenâyi al **sebak**
10. 'Ārifün bir ānına olmaz bahā iki cihān
142. Gazel
15. Alduñ ise ey Fenâyi nokta-ı bādan **sebak**
16. Gel bu ḥarfün levḥ-i dilde idegör inşasını
278. Gazel
9. N'ola alursa Fenâyi nokta-ı bādan **sebak**
10. Hıfz-ı Qur'ān itdi ve men 'indehü 'ilmü'l- kitāb
15. Gazel
5. **Sebak** al nüşa-yı sırr-ı ezelden
6. Kitāb ola ḥamu evrāḥ u eşcār
70. Gazel
13. **Sebak** al nüşa-yı sırr-ı ezelden
14. Sözüñ kat' it Fenâyi yum dehānı
241. Gazel

13. **Sebak** alan ledünnādan Fenâyi
14. Okur ḥüsni kitābın ḥarf-i bādan
152. Gazel

seb'a'l- meşâni [8] Tekrarlanan yedi, Yedi âyetten meydana gelen Fâtiha Sûresi. "Andolsun ki, biz sana tekrarlanan yedi âyeti ve yüce Kur'an'ı verdik. " (Kur'an-ı Kerim, Hicr suresi15/87) ayetinden iktibastır.

3. Okur **seb'a'l- meşâni** âyetin bir noktadan 'arîf
4. Ledünni 'ilmi Hızr-veş aña çünki beyān oldı
245. Gazel

9. İrişdür remzine heft äsümānuñ
10. Okuyam noktadan **seb'a'l- meşâni**
249. Gazel

7. Hıfz idem bir noktadan **seb'a'l meşâni** âyetin
8. Eyle lutfuñla cemâlün muşhafından seb'a-ḥ'ân
142. Gazel

7. Añla gel **seb'a'l-meşâni** remzini
8. Ol bu Maḥmüd'üñ Äyāz'ı ey dede
202. Gazel

9. İdüp **seb'a'l-meşâni**den ḥaber-dār
10. 'Ubür itmege dil arz u semāyi
277. Gazel

9. İdüp **seb'a'l-meşâni**den ḥaber-dār
10. 'Ubür itmege dil arz u semāyi
277. Gazel

21. N'ola zātı oldı ise cān gibi gözden nihān
22. Eyledi **seb'a'l-meşâni** sırrın 'uşşāka 'ayān
1. Tarih

9. Fehm ider **seb'a'l-meşâni** sırrını bir noktadan
10. Levḥ-i dilde ey Fenâyi ma'nā-yı ümmü'l-kitāb
16. Gazel

şebāt [3] Bir noktada kımıldamadan durma, olduğu yerde karar kılma. Kararından ve sözünden dönmeme.

27. Virgil Fenâyi'ye **şebāt**
28. Kıldan ḥaṭā senden 'aṭā
4. Murabba

13. Bu fāni güldü yok **şebāt**
14. İr bākı mülke bul ḥayāt
44. Murabba

9. Gülün büyünda görmedi **şebātı**
10. Güzer eyledi ef'āl ü şifātı
46. Murabba

sebeb [2] Bir şeyin olmasına yol açan şey, durum yâhut kimse, neden, bâis, âmil.

7. Lâ-mekân mülki hümâsın şayd idüp şeh-bâz-ı dil
8. 'Âlem-i lâhûtta kârı zîn **sebeb** seyrân olur
45. Gazel

7. Bedr olur burc-ı şerefde rûy-ı bahtı kâmilüñ
8. Zân **sebeb** çün mâh-ı nev kesb-i kemâl üstündeyüz
81. Gazel

sebķ iden ħüsnâ [1] "sebekat minne'l hüsnâ" ifadesinin yer aldığı ayete işaretir: "Taraşımızdan kendilerine güzel âkıbet takdir edilmiş olanlara gelince, işte bunlar cehennemden uzak tutulurlar. " (Enbiya21/101)

7. Pertev-i mihr-i ezelden olduñ ise neş'e-dâr
8. Bu vücuduñ şafhasında **sebķ iden ħüsnâyı** gör
39. Gazel

sebķat [1] Geçme, ilerleme.

7. Sebķ-i ħüsnî ile irdiler irenler vaşluña
8. Zerre-i nâ-çiz ider mi âfitâba **sebķati**
223. Gazel

sebķ-i ħüsnâ [7] "Sebekat minne'l-ħüsnâ: "Taraşımızdan kendilerine güzel âkıbet takdir edilmiş olanlara gelince, işte bunlar cehennemden uzak tutulurlar. " (Enbiya21/101) ayetinden iktibastır.

11. **Sebķ-i ħüsnâ** maħzeninden iriše câna 'atâ
12. İki 'âlemde umaruz ola luřfuñ bj-ħisâb
14. Gazel
9. Ėakk olına levĥ-i dilden ĥubb-ı resm-i mâ-sivâ
10. **Sebķ-i ħüsnâ**lem'asından eyle bizi behrever
69. Gazel

3. **Sebķ-i ħüsnâ** lem'asından neş'e-dâr it bâlümüz
4. Zâhir ola her nefes âyiñe-i gitî-nümâ
10. Gazel

13. **Sebķ-i ħüsnâ** maħzeninden ĥişşe-dâr eyle bizi
14. Senden olur yine saña yâ ilahî feth-i bâb
24. Gazel

1. **Sebķ-i ħüsnâ** maħzeninden eyle yâ Rab neş'e-dâr
2. Zâhir ola her nefesde dıdeye dıdâr-ıyâr
74. Gazel

9. **Sebķ-i ħüsnâ** maħzeninden neş'e-dâr it ĥalbümüz
10. Zâhir ola her nefesde lem'a-yı sırr-ıderün
171. Gazel

7. **Sebķ-i ħüsnâ** ile irdiler irenlervaşluña
8. Zerre-i nâ-çiz ider mi âfitâbasebķati
223. Gazel

seccâde [2] Üzerinde bir kişinin namaz kılacağı büyüklükte, halı, kilim, kumaş, hasır vb. inden yapılmış, daha çok dikdörtgen biçimindeki yaygı, namazlık.

3. Elden biraķ ey müdde'î tesbîĥ ile **seccâdeyi**
4. Baķ zülf ü ĥâline anuñ gör ki ne dâm u dânedür
66. Gazel

7. Tesbîĥ ile **seccâdeyi** bir cür'ayaşatdı
8. Her şüfi-i şâfi ki bu mey-ĥaneyibuldu
244. Gazel

secde-gâh [1] Secde edilecek yer.

7. İrişdür ĥa'be-i âmâle bâlüm
8. Cemâlün ĥiblesin ĥıl **secde-gâhum**
125. Gazel

sed [4] Kapama, tıkama; kapanma, tıkanma, engel olma; mania, perde.

3. Fenâdan gidicek mülk-i bekâya
4. Açıldı bâb-ı raĥmet olmadı **sed**
8. Tarih

15. Kılma celâlünü cemâlüne **sed**
16. Yâ Eĥad ü yâ Şamed ü yâ Kerîm
30. Murabba

5. 'İbâda eyleyüp ihsân-ı bj-ĥad
6. Cehennem ĥapuların eyledi **sed**
39. Murabba

17. Eyle her demde Fenâyi'ye meded
18. Rû'yetün bâbını aña kılma **sed**
41. Murabba

sefer [1] Yolculuk,seyahat.

17. Ėalka irgürmekde feyz-i Ėaĥķ'ı rûĥivâsıta
18. Kıldı ise zâhiren gerçi bu 'âlemdensefer
1. Kaside

sehâb [3] Bulut.

1. Ey cemâlün lem'asından zerredür nürâfitâb
2. Pertevinden zülfün âşüftedür her-dem**sehâb**
21. Gazel

5. Evvel âĥir çünki sensin cümleden maķşüd olan
6. Şems-i vechün seyr ider lâkin **sehâb** âhın ĥicâb
21. Gazel

5. Tecellî-i cemâlünle dil-i müştâķı tenvirîit
6. Kerem ĥıl mihr-i fazluña firâķuñı **sehâb**itme
211. Gazel

seher-gāh [1] Seher vakti.

7. Cemālūn gülşenine bülbül-i cān
8. Hezārān nāle eyler her**seher-gāh**
197. Gazel

Sehv [13] Kasten yapılmayan, yanılmaktan doğan yanlış, hatâ.

1. Hâk Te'ālā cümleye ihsānide
2. **Sehv** ile noķşānumuz ğufrān ide
5. Tarih

13. **Sehv** ile nisyānına itme Fenāyi'nün nazar
14. Tā civār-ı ĥazretünden olmaya yek-demcüdā
10. Gazel

13. Kuşūr u **sehv** ü takşire nazar eylemeye Rahmān
14. Şefî'ümüz ola dā'im ĥabîb-i Rabbiye'l-a'lā
12. Gazel

25. Nazar eyleme **sehv** ile kuşūra
26. Mübeddel ola ĥüznümüz sūrūra
20. Murabba

9. Nazar eyleme **sehv** ile kuşūra
10. Nemüz ola sezā 'izz ü ĥüzūra
22. Murabba

5. Nazar eyleme **sehv** ile kuşūra
6. Mübeddel ola ĥüznümüz sūrūra
25. Murabba

5. Nazar eyleme **sehv** ile kuşūra
6. Mübeddel ola ĥüznümüz sūrūra
28. Murabba

7. Nazar eyleme **sehv** ile kuşūra
8. Qamı kıluda saña lāyık 'ibādet
31. Gazel

5. Nazar eyleme **sehv** ile kuşūra
6. Baş açup bābuña geldük yalın ac
32. Gazel

7. Nazar eyleme **sehv** ile kuşūra
8. Umaruz 'afv u ğufrānuñi her ān
174. Gazel

13. Nazar eyleme **sehv** ile kuşūra
14. Fenāyi bendeñi kıl ĥaşş-ıder-gāh
197. Gazel

13. **Sehv** ile noķşānına itme Fenāyi'nün nazar
14. Ĥizmetünde gerçi yā Rab **sehv** ü takşir eyledi
246. Gazel

7. İtmeye **sehv** ile 'işyāna nazar
8. Umaruz kim ola luţf-ı şāhî
276. Gazel

sehv ü kuşūr [1] Yanılma venoksan.

7. Nesi var bir avuç ĥākūñ cenāb-ı Ĥazret'elāyık
8. Hemān rüy-ı siyāh ile hezār **sehv ü kuşūr**um var
47. Gazel

sehv ü nisyān [3] Yanılma ve unutma.

1. Cürm ü 'işyāna umaruz baķmaya Rabb-i Kerîm
2. **Sehv ü nisyān**umuza estaĝfir'ullahel-'azîm
16. Murabba

1. **Sehv ü nisyān**umuza yā Rabbenā kılma nazar
2. Afv u ğufrānuñdan irsün cism ile cāna eşer
56. Gazel

5. **Sehv ü nisyān**umuza kılma nazar
6. Bābuña yüz sürmeye ŧākat qanı
282. Gazel

sehv ü takşir [2] Yanılma vekusur.

7. Yir ü göge sıĝmayan bu **sehv ü takşir** her nevar
8. Zerre-i şemsi tecellîsiyle maĝfüreyledi
243. Gazel

13. **Sehv** ile noķşānına itme Fenāyi'nün nazar
14. Ĥizmetünde gerçi yā Rab **sehv ü takşir** eyledi
246. Gazel

selām [1] Esenlik dileme sözü.

1. Bizi bilenlere idüñ**selāmı**
2. Müyesser ide Ĥaķdār'ı's-selāmı
6. Nazm

selām-ı cān-fezā [2] Gönül açıcı selam.

11. Nice demler rāh-ı ĥaķ'da bād-veş yelmek gerek
12. Ĥazretinden bir **selām-ı cān-fezā** vireşabā
8. Gazel

11. Nice yıllar bād-veş yoluñda sa'y itmek gerek
12. Ĥazretünden bir **selām-ı cān-fezā** vireşabā
9. Gazel

selb [4] Ortadan kaldırma, yok etme, yok edilme.

13. Cihāt-ı sitti **selb** eyle Fenāyi
14. 'Ubür it ĥāk ü nār u bād u şudan
163. Gazel

9. Qamer devrinde bedr olsa hilālî n'ola ol mâhuñ
10. Cihāt-ı sitti **selb** idüp güzer itdi müsemmāya
204. Gazel

5. Oķudı nuşĥa-i sırr-ı ezelden kâf ilenüñ
6. Cihāt-ı sitti **selb** idüp cihān içre cihāñoldı
247. Gazel

1. Şems-i zātūñ zerresinden her kime irseziyā
2. **Selb** olur gözinden anuñ mutlakā ʔayn-ısvā
6. Gazel

Selmān [2] 14. asırda yaşamış, ünlü Fars şairi Selman-ıSaveci.

5. Bu nazmuñ olmadı remzinevākıf
6. Gerek **Selmān** u ĀşafEnveri'dür
41. Gazel
7. Bu nazma dimedi kimsenazıre
8. Gerek **Selmān** u ĀşafEnveri'dür
42. Gazel

sem' [1] Kulak.

53. Ğazvesinde hācib oldı kıldı da'vet olresül
54. Hāzır oldı ol zamān ki **sem'**ine irdi haber
1. Kaside

sem [1] Zehir, ağıu.

13. Cān u dilden işigüñde kıl olan görmez hicāb
14. Bende-i hāşşuñ odur kim aña tiryāk ola **sem**
134. Gazel

semā' [1] İşitme, duyma.

21. **Semā'** iden hitāb-ı müsteṭābın
22. Okur bir noḡṭadan hüsnuñ kitābın
37. Murabba

semā [6] Gök.

9. Cemālūñ āfitābındanmünevver
10. **Semā**da mihr ü mäh u müştēridür
41. Gazel

5. Hilāl-āsā 'urüc iden **semā**-ı evc-i maḡsūda
6. Kamer devrinde hāver-veş görür ol mäh-itābānı
228. Gazel

11. Buhūr-ı Meryem'üñ büyi irişdi hākdeneflāke
12. Mu'aṭṭar itdi 'İsā-veş **semā**da vech-i cānānı
251. Gazel

5. Def itdi mihr ü mähı felek raḡş ider nücüm
6. Arzdan **semā**ya eyledi āhı güzer zi-ney
252. Gazel

11. İderler vahdet-i zātūñı işbāt
12. Kevākible **semā**da mihr ile mäh
208. Gazel

11. 'Aceb sırdur **semā** vü arzaşığmaz
12. Gönül burcunda derc olanme'āni
241. Gazel

semā' [2] Mevlevî dervişlerin bazı çalgılar ve okunan ilahiler eşliğinde icra ettikleri âyin.

9. Dā'im **semā'** ü nāle vü raḡş u fiğānider
10. Kimüñ ki ire ḡalbıne cānā eşerzi-ney
252. Gazel
17. Nişānın görmek istersen Fenāyi 'ālem-i ḡaybuñ
18. Maḡāmātın **semā'** eyle uşūliyle bu edvāruñ
103. Gazel

semā'-ı cān [1] Canın işitmesi.

1. Açıldı sırr-ı vahdetden haber 'ayna 'ayānoldı
2. **Semā'-ı cān** ile ḡuş it ki her eşyā lisān oldı
245. Gazel

semā'-ı dil [3] Gönül seması, gönül göğü.

21. 'Urüc eyledi meh gibi burüc-ı evc-i mes'ūda
22. Şühüd iden **semā'-ı dil**de ol mihr-idıraḡşānı
251. Gazel

13. Ve 'allemnāhudan kıl biziāḡāh
14. **Semā'-ı dil**debulam mihr ü mähı
275. Gazel

11. Mäh-ı nev gibi **semā'-ı dil**de kesb idem kemāl
12. Rüy-ı baḡtın bedr ide burc-ı şerefdesālikün
171. Gazel

semā'-ı ḡalb [1] Kalp göğü, kalp seması.

7. Ve'd-ḡuḡā ve'l-leylinüñ nüktesini kıldı'ayān
8. Şems-i vahdetden **semā'-ı ḡalb**ineirdi ziyā
5. Gazel

Semā'-ı ḡuds [2] Mübarek, kutsal sema.

11. Ne mümkindür **semā'-ı ḡudse** pervāz
12. Hevā-yı nefis elinden kim zebūndur
52. Gazel

5. Nefaḡtü sırrını fehm eyleyen cān
6. **Semā'-ı ḡudse** eyledi şu'üdi
273. Gazel

semā'-ı seb'a [2] Yedi katgök.

25. Kemāḡı fehm idüp sırr-ısiücüdi
26. **Semā'-ı seb'aya** kıldı su'üdi
36. Murabba

5. Bulup ol mäh-ı tābānı özünde
6. **Semā'-ı seb'aya** elegendi aşdı
272. Gazel

semāvāt [1] Gökler.

1. Şeref burcında bedr oldu çün olmāh
2. **Semāvāt** ehli didibārek'allah
8. Matla

semā-yı evc-i kuds [2] Kutsal zirvenin göğü.

11. 'Urūc itdi **semā-yı evc-i kuds**e
12. İden ifnā 'adem rāhında varı
263. Gazel

3. 'Urūc iden **semā-yı evc-i kuds**e

4. 'Aceb mi olsa ol fenninde fā'ik
101. Gazel

semā-yı evc-i rifat [1] Yücelik burcunun göğü.

17. **Semā-yı evc-i rifat**de hümā-veş 'āli-pervāz ol
18. Semend-i devletüñ itsün murāduñ üzre cevālānı
2. Tarih

semend-i devlet [1] Talih ve saadetin çevik ve güzelatı.

17. **Semā-yı evc-i rifat**de hümā-veş 'āli-pervāz ol
18. Semend-i devletüñ itsün murāduñ üzre cevālānı
2. Tarih

semend-i himmet [2] Himmetin çevik atı.

7. Fezā-yı kudse irgürdimakāmın
8. **Semend-i himmet**üñ cāna süvārı
236. Gazel

9. Fezā-yı lā-mekānda kıldı cevālān
10. **Semend-i himmet**üñ olan süvārı
263. Gazel

semend-i 'ışk [1] Aşkın çevik atı.

5. 'Urūc itdi kādīmī menziline
6. **Semend-i 'ışk**uñuñ olan süvārı
235. Gazel

semend-i 'ışk-ı bāz [1] Aşkla oynayan çevik at.

3. Hümā-yı hū vū yā hūyı gönül şeh-bāzı sayd itdi
4. **Semend-i 'ışk-ı bāz** ile bu şahrādan 'ubūrum var
47. Gazel

semend-i 'ışk-ı yār [1] Sevgilinin aşkının çevik atı.

7. Süvār olan **semend-i 'ışk-ı yāre**
8. Ɔodı elden 'inān-ı ihtiyārı
250. Gazel

Semerķand ü Buħārā [1] Semerķand şehri ve Buhara şehri.

7. Fedā kıl cism ile cāmı fenā rāhında ey sālīk
8. Nazar kılma virürlerse **Semerķand ü Buħārā**'yı
225. Gazel

Semī' [1] "Her sözü duyan, her sesi işiten" anlamında esmā-i hüsnādan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

9. İştirā iden meṭa'-ı vaşluñı cān naķdine
10. Gūş ider her zerreden zikrūñı yā **Semī'**ķabül
121. Gazel

sem'-i cān [3] Can kulağı.

13. Murā-ı kudsj ile olup dem-sāz
14. **Sem'-i cān**aire ğaybdanāvāz
21. Murabba

5. Bāde-i hubb-ı ezelden mest it 'uşşāķı müdām
6. **Sem'-i cān**a irişe tā vech-i luṭfuñdan ḥiṭāb
26. Gazel

5. İrüp dirlik diyārına olurdu cān u dilyek-sān
6. İrerse **sem'-i cān**a ger nidā-yı mütücānumdan
180. Gazel

Şemme vech'ullah [3] "Doğu da Allah'ındır batı da. Nereye dönerseniz Allah'ın yüzü (zatı) oradadır. "(Bakara2/115) ayetinden iktibastr.

3. **Şemme vech'ullah** rumuzı oldu çün 'ayna 'ayān
4. Pes ne vech ile cemālūñ dīdeden pinhān olur
45. Gazel

7. Āşiyān-ı kudse pervāz ide bu şeh-bāz-ı dil
8. **Şemme vech'ullāh** nūrın bī-cihet ideşühūd
37. Gazel

3. Cihāt-ı sittenüñ vechi nümāyān oldu vechinde
4. Zuhūr eylerse sırruñda nidā-yı **Şemme vech'ullah**
215. Gazel

Şenā [1] Övme, övüş.

1. **Şenā** eylerse n'ola ḥāşş ile 'ām
2. Henüz buldı maķāmuñ şeyhül'-islām
33. Matla

seng [1] Taş.

11. Gerçi **seng-i** hecr ile mir'āt-ı dil şadpāredür
12. Görinür nūr-ı cemālī her biri birpāreden
144. Gazel

ser [3] Baş, kafa.

57. Birisi İmām Ḥasan'dur birisi İmām Ḥüseyn
58. Kıldılar Ḥaķķ'uñ rızāsına fedā cān ile **ser**
1. Kaside

1. **Seri** pā kılmayınca baħr-ı 'ışķaṭalabilmezsin
2. Nefes ṭutmaz iseñ dürr-i murādıalabilmezsin
29. Matla

9. Hevā ile hevesden çekmeyen **ser**
10. Yeler bī-hüde seyreseridür
42. Gazel

ser-â-ser [1] Baştan başa, tamamıyla.

5. Lebüñ 'aynında zâhir oldı ol mâh
6. Cihân bahırine garķ oldiser-â-ser
46. Gazel

ser-efrâz, ser-firâz [2] Başını kaldıran, yücelere, yükseklere uzanan. mec. Benzerlerindenüstünolan (kimse), seçkin, mümtaz.

21. Serîr-i salţanatda gün gibi dâ'im **ser-efrâzol**
22. Münevver eyleye vechüñ bu nüñ fıŗûze eyvânı
2. Tarih

13. İdüp nev-rüz ile 'uşşâķa ağâz
14. Nevân ile bizi eyleser-firâz
45. Murabba

ser-fürü [1] Baş eğme, itaat etme, minnet etme.

7. Cümle-i mevcüda eyler çün sürâhiser-fürü
8. Vâdi-i bezm-i belâda devr iden peymâneye
191. Gazel

ser-gerdân [2] Başı dönmüş, sersem, şaşkın; perişan.

5. Teşne diller vâdi-i fırķatde **ser-gerdân**iken
6. Âb-ı vaşluña Hızr-veş cânı reyyâneyledi
257. Gazel

13. Berr-i fırķat içre 'aşşân olmayalum yâKerîm
14. İrgürüp âb-ı vişâle itme **ser-gerdân** uzâr
67. Gazel

ser-halka [1] Halka hâlinde oturanların başı.

9. Ehl-i haķîķat sâlike devrinde 'aynuñ sâgarı
10. Deyr-i muġân olur yeri **ser-halka**-yıġum-hânedür
66. Gazel

serîr [1] Taht.

21. **Serîr**-i salţanatda gün gibi dâ'im ser-efrâzol
22. Münevver eyleye vechüñ bu nüñ fıŗûze eyvânı
2. Tarih

serrâ vü đarrâ [1] Rahatlık ve zorluk.

7. Bizden gidelüm bize arada ķomaperde
8. **Serrâda vü đarrâda** esrârüñ kıl izhâr
57. Gazel

serseri [1] Ötede beride gezen, başı boş, işi gücü olmayıp boşta dolaşan.

9. Hevâ ile hevesden çekmeyen ser
10. Yeler bî-hüde seyreserseridür
42. Gazel

ser-te-ser [6] Baştan başa, büsbütün.

1. İtdi teşrif çün cihânı hâtem-i hayru'l-beşer
2. Oldı nûriyle münevver cümle 'âlem**ser-te-ser**
1. Kaside

1. Garķ ola envâra sâlik **ser-te-ser**
2. Yâ 'Alîm ü yâ Hâķîm ü yâ Rahîm
2. Murabba

5. Bes durur cümle 'uşât-ı mü'minîneser-te-ser
6. Bahır-ı rahmetden irerse 'âleme bir ķatreâb
16. Gazel

13. Bu tenezzül perdesin dildengider
14. Pür ola nûruñla ķalbüm**ser-te-ser**
42. Murabba

3. Yüz sürüp bâbuña geldük umaruz iġsânüñı
4. Maġv ola resm-i sivâ mir'ât-i dildenser-te-ser
56. Gazel

3. 'Işķ meclisinde gelse fiġâna o hernefes
4. Bezm ehli vecde ire **ser-te-ser**zi-ney
252. Gazel

serv [1] Servi. Kışın koyu yeşil yapraklarını dökmeyen, daha çok mezarlıklara dikilen uzun ömürlü, güzel kokulu, kozalaklı, ince uzun ağaç. Divan şiirinde açık istiare yolulua sevgilinin boyu yerine kullanılır.

15. Döküp göz yaşını yüzler sürer **serv**ünayaġına
16. İder nâz ile istiķbâl ġurâmânî ġurâmânî
251. Gazel

serv-i bâlâ [1] Uzun servi fidanı; sevgilinin uzunboyu.

9. Görüp âb-ı sirişķüm ol nihâl-i gül ne meyl eyler
10. Ne yâd eyledi bülbül-veş bugün ol **serv-i bâlâyı**
265. Gazel

setr [5] Gizleme, örtme, kapama.

1. 'Ayn-ı Hâķ'dur cümle eşyâ dide-i 'ibretlebak
2. Sırrını **setr** eylemiş kendüde yine sırr-ıHâķ
94. Gazel

7. **Setr** idüp nûr-ı cemâliyle celâliperdesin
8. 'Arz ider 'uşşâķa dığarını ez-rüy-ı 'itâb
16. Gazel

1. Aşlumuz çün nûr-ı vâhiddür ķamu eşyâile
2. Perde-i ten **setr** idüpdür aramız Mevlâile
190. Gazel

3. **Setr** ider nûr-ı cemâline celâliperdesin
4. Ol vecihden bend ider 'uşşâķı zülf ü kâķüli
230. Gazel

1. Aşlumuz bir nūr-ı vāhiddür bizüm ol cānile
 2. Perde-i ten **setr** idüpdür aramız cānānile
189. Gazel

Settār [1] Kullarının ayıplarını örtüp gizleyen Allah.

1. Fazl-ı Hāq ref' eyledi çün perde-ipindārumuz
 2. Cennet-i hüsniñ görüp fehm eyledük **Settār**'umuz
79. Gazel

sevdā-ı zülf [1] Saçın siyahlığı.

15. **Sevdā-ı zülfü**neiren hayāt-ı lem-yezelbuldı
 16. Ki 'İsā ile Hızr İlyās yüzün şuyına ahyādur
38. Gazel

sevdā [20] 1. Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet. 2. Aşırı istek, tutku, arzu, heves. 3. Eski tıpta insan vücûdunu ve mizâcını meydana getirdiği ve insan sağlığının aralarındaki dengeye bağlı bulunduğu kabul edilen dört unsurdan biri. 4. İnsan mizâcında bu unsurun fazlalığından hâsıl olduğu kabul edilen hüziün, tasa. 5. Kara, siyah.

9. Düşen **sevdā**-yı zülfüne n'ider pes gayrı sevdāyı
 10. Vişālün bezmine cānā dil ü cāmī fedādurhēp
20. Gazel

9. Düşen sevdā-yı zülfüne n'ider pes gayrı **sevdā**yı
 10. Vişālün bezmine cānā dil ü cāmī fedādurhēp
20. Gazel

9. Bāda virdi varumuz **sevdā**-yı hāl-iyārda
 10. Biz de ol hālün Fenāyi vechi sevdāsındayuz
81. Gazel

9. Vişālün yād iden 'āşık 'aceb **sevdā**yadüşmişdür
 10. Cihān u cāmī terk eyler düşer her kim bu sevdāya
196. Gazel

9. Vişālün yād iden 'āşık 'aceb sevdāyadüşmişdür
 10. Cihān u cāmī terk eyler düşer her kim bu **sevdā**ya
196. Gazel

11. 'Aceb **sevdā**ya düşmişdür vişālin isteyen 'āşık
 12. Geçer sevdā-yı sevdādan düşenler işbu sevdāya
204. Gazel

11. 'Aceb sevdāya düşmişdür vişālin isteyen 'āşık
 12. Geçer sevdā-yı sevdādan düşenler işbu **sevdā**ya
204. Gazel

1. Kemend-i zülf-i cānāna giriftār olalı cānum
 2. Geçürdi cümle **sevdā**dan dil-i sevdāycānānum
131. Gazel

15. 'Aceb **sevdā**ya düşmişdür vişālin isteyen 'āşık
 16. Geçer sevdā-yı sevdādan bulan sevdā-yı cānānı
258. Gazel

15. 'Aceb sevdāya düşmişdür vişālin isteyen 'āşık
 16. Geçer **sevdā**-yı sevdādan bulan sevdā-yı cānānı
258. Gazel

15. 'Aceb sevdāya düşmişdür vişālin isteyen 'āşık
 16. Geçer sevdā-yı **sevdā**dan bulan sevdā-yı cānānı
258. Gazel

15. 'Aceb sevdāya düşmişdür vişālin isteyen 'āşık
 16. Geçer sevdā-yı sevdādan bulan **sevdā**-yı cānānı
258. Gazel

9. Bāda virdi varumuz **sevdā**-yı hāl-iyārda
 10. Biz de ol hālün Fenāyi vechi sevdāsındayuz
81. Gazel

13. Düşüp **sevdā**-yı sevdāna Fenāyi
 14. Ezelden bu imiş anuñ naşibi
220. Gazel

13. Düşüp sevdā-yı **sevdā**na Fenāyi
 14. Ezelden bu imiş anuñ naşibi
220. Gazel

7. Gönül **sevdā**-yı sevdādan geçer bir derd-i serdeyi
 8. Çeker şāne gibi zülfi belāsın gör buğavğāyı
265. Gazel

7. Gönül sevdā-yı **sevdā**dan geçer bir derd-i serdeyi
 8. Çeker şāne gibi zülfi belāsın gör buğavğāyı
265. Gazel

5. İder **sevdā**-yı vaşluñı şeb u rüz
 6. Temennā bu dil-i āvāresenden
184. Gazel

3. Gönül **sevdā**-yı zülfiyle ezelden oldiaşüfte
 4. Aña biñ cān olaydı anuñ için bende ey bülbül
124. Gazel

11. Düşen **sevdā**-yı zülfüne ne mümkündür hālāş olmağ
 12. Ruḥuñ āline alındı n'idem bāl ü perri şānum
128. Gazel

seyf [1] Kılıç.

13. Benefşe sünbül ü zerrin delil oldılar ezhāra
 14. Eline **seyf** alup süsen ider nergisnigeh-bānı
251. Gazel

Seyr [16] Gezme, dolaşma. [tas.] Bir insanın vahdet âleminde kesret âlemine ve bu kesret âleminde tekrar Hakk'a yükselmek için yaptığı mânevî yolculuk.

17. Hâzretünden budur ey şāhib-kerem sendendilek
 18. **Seyre** mâni' olmaya bu 'arş u ferş ü nühfelik
16. Murabba

9. Hevā ile hevesden çekmeyen ser
10. Yeler bî-hüde **seyreserser**idür
42. Gazel
9. Tayy idüp arz u semāyi **seyr**üñ irdisidreye
10. 'Älem-i esfelde olan ya bu seyrānuñ nedür
61. Gazel
11. Cür'a-ı vaḥdet için düşdi melāmet rāhına
12. Lāübālî **seyr**-i dārin itdi görmestāneyi
200. Gazel
15. Sen ol zāt-ı muṭahharsın geṇer **seyr**üñ nüheflāḳe
16. Ki sübhāne'llezi esrā delil oldu bu seyrāna
204. Gazel
1. Cemālün **seyr**i var iken cinānı
2. Baña 'arz eyleme gerekmezani
227. Gazel
7. Derūnum 'ālemin **seyr** it bu zāhir naḳşa aldanma
8. Nişānın bulalı şānum nişānum bî-nişān oldu
245. Gazel
9. Rūh-ı ḳudsiden irürse ger Fenāyi'ye 'aṭā
10. Çün seni **seyr** eyledi ol rūh-ı cān-efzā ile
190. Gazel
5. Vücüdi 'āşıḳuñ meh-veş ḳarıb oldukça maḥv olur
6. Niçe **seyr** eyleye bu dil o şems-i 'ālem-ārāyi
265. Gazel
1. 'Āḳıl oldur ḳışse ala ḳışşadan
2. **Seyr** ide deryāyi her bir noḳṭadan
12. Matla
5. Evvel āḫir çünki sensin cümleden maḳşūd olan
6. Şems-i vechüñ **seyr** ider lākin seḫāb āhın ḳıḳāb
21. Gazel
5. Pertev-i ḫüsnünden alur feyzini
6. Āsümānda **seyr** ider mihr ile māh
207. Gazel
1. Kim oḳursa levḫ-i dilden ism-i rūḫ-efzāmuzı
2. **Seyr** ider 'İsā gibi ol 'ālem-i bālāmuzı
238. Gazel
1. 'Älem-i dünyāda meşhūd eyleyen Mevlā'sını
2. **Seyr** ider ol küllü şey'in hālîkün şāhrāsını
278. Gazel
7. Her demde **seyr**-i yārider
8. Hū isminün zākirleri
11. Murabba
3. Bu ḫāk-i tenezzülden al elümüzi ḳaldur
4. Tā 'ālem-i ḳudse ola **seyr** ile sülüküm her bār
57. Gazel

5. Bu naḳş-ı zāhire bakma derūnuñ 'ālemin **seyr**it
6. Ḥaber-dār iseñ ey 'āşıḳ eger sırr-ıvişāliden
168. Gazel

seyrān [6] Gezip dolaşma, gezme, gezinti; bakıp seyretme, temâşâ.

7. Lā-mekān mülki hümāsın şayd idüp şeh-bāz-ı dil
8. 'Älem-i lāhütde ḳarı zın sebep **seyrān** olur
45. Gazel

9. Tayy idüp arz u semāyi seyrüñ irdisidreye
10. 'Älem-i esfelde olan ya bu **seyrān**uñ nedür
61. Gazel

3. Cihāndan dūr ta'alluḳ defterini
4. Dilerseñ lā-mekān mülkini **seyrān**
157. Gazel

5. Gül yüzüñ gülzārınuñ **seyrān**ına çıkdı şabā
6. Şaçdı müşğ ü 'anberi ol ṭurra-ıṭarrāreden
144. Gazel

15. Sen ol zāt-ı muṭahharsın geṇer seyrüñ nüheflāḳe
16. Ki sübhāne'llezi esrā delil oldu bu **seyrāna**
204. Gazel

5. Vāḳıf ola mā 'arefnāremzine
6. Lā-mekān illerini **seyrān** ider
77. Gazel

seyr-i'an'illah [1] "Allah'tan (çokluk âlemine) yolculuk"
Vahdete erişen kâmil insanın irşat vazifesiyle tekrar halka, kesret âlemine dönmesi mertebesi.

13. Fenāyi'ye iderse Bāri iḫsān
14. Maḳām olur aña **seyr-i'an'illah**
208. Gazel

seyyāre [1] Gezegen.

3. Ḳaḅı burcın aḫterşin bilsem ey meh-rüseni
4. Menzilün 'ālî hezārān kevkeb-iseyyāreden
144. Gazel

seyyid [1] 1. Efendi, önder, reis. 2. Hz. Muhammed'in küçük torunu Hz. Hüseyin'in soyundan gelen kimse.

19. Emîrüm **seyyid**üm sensin bugün ey ḫüblaruñ şāhı
20. Vücüdüm şehrinin virdi cemālün cündiyağmaya
204. Gazel

sezā [5] Yaraşır, uygun, layık.

11. **Sezā** olan budur çün 'izzetüñe
12. 'İnayet eyle sultānum meded it
9. Murabba

7. Kıl zāt-ı pāküñe **sezā**
 8. Yā zū'l-'atā yā zū'l-'atā
 13. Murabba

9. Nazar eyleme sehv ile kuşūra
 10. Nemüz ola **sezā** 'izz ü hużūra
 22. Murabba

3. Bir avuç hāk iken eyledüñ insān
 4. **Sezā** olan nedür 'izz-i hużūra
 212. Gazel

3. Olduñsa vaşlına **sezā**
 4. Gülzār-ı sırdan virħaber
 44. Murabba

sezā-vār [6] Uygun, layık olan.

19. Vişāle kıl Fenāyi'yisezā-vār
 20. 'Urüc eyle kađimī āşiyāne
 45. Murabba

19. İki 'ālemden itdüñ anı bj-dār
 20. Kerem kıl sırruña olsunsezā-vār
 46. Murabba

5. Vişālūñ bezmine eylesezā-vār
 6. Esjr-i dest-i nefsdan olamı'tāk
 93. Gazel

3. Firākuñ āteşine kılma sūzān
 4. **Sezā**-vār eyle bezm-i vuşlatuña
 219. Gazel

3. **Sezā**-vār-ı şühüdeyle
 4. Tamāma irsünihsānuñ
 18. Murabba

9. Kes kocā bāşed **sezā**-yı bezm-i ü
 10. Çün münezzeħ şān-ı ān ez-İN u ān
 172. Gazel

şıdk [6] İçten bağlılık, sadakat.

31. Yār-ı evvel yār-ı ğārı Bū BekirŞıddıķ'dur
 32. Şāhid oldı **şıdk**ına anuñ nebātāt u ħacer
 1. Kaside

27. Meşhedine **şıdk** ile yüzler sürenlerzā'irün
 28. Rū'yetüñle olalar iki cihānda şād-mān
 1. Tarih

15. **Şıdk** u ihlāş ile dā'im diyelüm leyl ü nehār
 16. Sehv ü nisyānumuza estağfir'ullahel-'azım
 16. Murabba

1. Kıl olanlar **şıdk** ileMevlā'sına
 2. N'eyesünler bu cihānsultānlığın
 41. Murabba

17. **Şıdk** ile ol Mevlā'ya kıl
 18. Her 'özrümüz olsun kabül
 43. Murabba

11. Rāh-ı Hāķķ'a **şıdk** ile eyler sülük
 12. İsteyenler maķ'ad-ı şıdkā ku'üd
 33. Gazel

şıfāt [10] Bir kimse veya şeyin sâhip olduğu nitelik, ona âit olan özellik, hal ve vasıf.

17. Ne devletdür göre gözlercemālin
 18. İrişüp zātına bula **şıfāt**ın
 36. Murabba

1. **Şıfātuñ** 'ayn-ı zātuñ manzarıdır
 2. Kāmu eşyā bu sırruñ mażharıdır
 41. Gazel

1. **Şıfātuñ** 'ayn-ı zātuñ manzarıdır
 2. Kāmu eşyā bu sırruñ mażharıdır
 42. Gazel

7. Naķāyışdan münezzeħdür **şıfātuñ**
 8. Te'ālā şānehü Allahuekber
 50. Gazel

5. Mażhar-ı cāmi' benem Hāķķ'uñ **şıfāt** uzātına
 6. Menşe' olan 'āleme 'aks-i vücūdum oldıbil
 120. Gazel

1. Te'ālallah ne muşsinsin **şıfātuñ** zāt-iyektādur
 2. Senüñ ismüñ kāmı eşyā şıfātında müsemādur
 38. Gazel

1. Te'ālallah ne muşsinsin şıfātuñ zāt-iyektādur
 2. Senüñ ismüñ kāmı eşyā **şıfāt**ında müsemādur
 38. Gazel

3. Zātına çün tecellī eyledi Hāķ
 4. Bu **şıfāt** lā-cerem 'ayānoldı
 259. Gazel

7. Yüzüñde süre-i seb'a'l- meşāñi āyetingörđi
 8. O terkībüñ **şıfāt**ını bu vech ile beyān oldı
 247. Gazel

7. **Şıfāt**-ı şafvet-i vaşluñ kıl ihsān
 8. Gider āyine-i dilden ğubārı
 263. Gazel

şıħħat [1] Sağlık,afiyet.

13. Mariz olanları irgürdevāya
 14. Bulup **şıħħat** ki ħamd ide Ĥudā'ya
 31. Murabba

sır [116] Varlığı veya bazı yönleri açığa vurulmak istenmeyen, gizli kalan, gizli tutulan şey,giz.

3. Bu ne **sırdur** kimseye olmaz'ayân
4. Görinür her cāda nūr-iṭal'atūñ
110. Gazel

5. Kitāb-ı ḥüsn-i cānānı okur bir noktadan 'ārif
6. Mükemmel itdi Ḥızr-veş fūnūnı **sırdasulṭānum**
131. Gazel

1. Açıldı vaḥdetūñ **sırrı** ezel rāz-ı nihānumdan
2. Anuñçün olmadı pinhān bu sır 'ayn-ı 'ayānumdan
143. Gazel

1. Açıldı vaḥdetūñ **sırrı** ezel rāz-ı nihānumdan
2. Anuñçün olmadı pinhān bu sır 'ayn-ı 'ayānumdan
167. Gazel

9. Nefahtü fīhi min-rūḥi dinildi şān-ı Ādem'de
10. Bu **sır** min- emri Rabbiyle 'anāşırda nihānoldı
239. Gazel

11. 'Aceb **sırdur** semā vü arzaşığımaz
12. Göñül burcunda derc olanme'āni
241. Gazel

1. Sivādan bāli taḥḥir it dilerseñ sırr-ıcānānı
2. Ğam ile şād olur **sırrum** ne sırdur bilmezemanı
231. Gazel

13. Vaḥdetūñ **sırrına** vākıf olalı cism ilecān
14. Ğā'ib oldı 'ayn-ı sālīkden cihān zāhir nihān
1. Murabba

3. Küntü kenzūñ **sırrını** 'ālemlere kıldı'ayān
4. Zümre-i ervāḥa rūḥı ol zamān ki virdifer
1. Kaside

21. Āsitān-ı 'ālīşānın kıble-i cān idegör
22. Sırr-ı pākinden irişe **sırruña** tā kieşer
1. Kaside

35. Cümle varın ṭıb-ı ḥāṭırta taşadduḡ eyledi
36. Mihr ü mehden enver itdi **sırrını** olupür-hüner
1. Kaside

9. 'Aqıl oldur eyleye fikr-ime'āl
10. Men 'aref **sırrın** bilen bulurkemāl
10. Murabba

27. Eyledüñse men 'aref **sırrını**güş
28. Geç sivādan maṭlab-ı a'lāya ir
10. Murabba

5. Üstüvāsın aña bu **sırruñ** göñülḥaḡḡa'l-yaqın
6. Zāhir ola remz-i raḥmānu 'ale'l- 'arşistevā
6. Gazel

3. 'Anber-efşān zülfinūñ esrārını 'ārifbilür
4. Āşinā **sırrın** ne bilsün özünü bilmez ḡarīb
18. Gazel

5. Sālīk-i rāh-ı fenāya aç ḥaḡıḡat **sırrını**
6. Ola ḥādī işbu yollarda bize nūr-ıḥabīb
19. Gazel

9. Şehr-i şa'bān ü recebleramazān
10. Vaḥdeti **sırrın** iderleri'lān
21. Murabba

1. Ḥarre Mūsā lem'asından irdi çün **sırraḥiṭāb**
2. Ṭālī' oldı maṭla'ından cāna nūr-ıāfitāb
23. Gazel

5. Yemm-i cüduñ kaṭresidür bu rüsüm-ımümkināt
6. Baḥr-i raḥmetden 'aṭā kı **sırruma** bir kaṭreāb
23. Gazel

3. İdüp **sırrına** vākıf ḥāle āḡāḥ
4. Diyelüm dā'imā eş-şükrü lillah
24. Murabba

11. Küllü yevmin hüve fī şe'n **sırrına** bulan vuşül
12. N'ola her anda görürse başka bir şe'n-i 'acıb
25. Gazel

3. Geçür zulmāni nūrāñi ḥicābı
4. İrişe **sırrumuza** nūr-ıVehḥāc
32. Gazel

1. Şıfātuñ 'ayn-ı zātuñ manzarıdur
2. Ḳamu eşyā bu **sırruñ** maḡharıdur
41. Gazel

1. Şıfātuñ 'ayn-ı zātuñ manzarıdur
2. Ḳamu eşyā bu **sırruñ** maḡharıdur
42. Gazel

19. İki 'ālemden itdüñ anı bī-dār
20. Kerem kı **sırruña** olsunsezā-vār
46. Murabba

15. Levḥ-i maḡfūza muḡābildi derünü ālemi
16. Mūnaḡḡaşdı levḥ-i ḥāṭırında **sırr-ı** küñfe-kān
1. Tarih

9. **Sırr-ı** vaḥdetden Fenāyi bendeñe eylenazar
10. Her nefesde zāḡhir ola sırrına 'ayn-ıliḡā
3. Gazel

3. Açdı aḡbabtü enu'raf **sırrınuñ**ebvābını
4. Ḥāşıl oldı aña sırr-ı ḡayr-ı mā'alletenā
5. Gazel

3. Açdı aḡbabtü enu'raf **sırrınuñ**ebvābını
4. Ḥāşıl oldı aña sırr-ı ḡayr-ı mā'alletenā
5. Gazel

3. Lj me'allāh lem'asından eyleye **sırta** 'atā
4. Kılmaya bu cism ü cānı iki 'ālemdeğarīb
13. Gazel

3. Lj me'allāh lem'asından eyleye **sırta**'atā
4. Leyl-i fūrkat zā'il olup kalmaya dildehicāb
14. Gazel

15. İrişe bj-vāsıta **sırta** nidā
16. Yā 'Alīm ü yā Hākīm ü yā Raḥīm
2. Murabba

13. Naḥnu aḳrab sırrını eyle Fenāyī'ye'ayān
14. Şems-i zātuñ zerresinden sırrına ireziyā
9. Gazel

13. Naḥnu aḳrab sırrını eyle Fenāyī'ye'ayān
14. Şems-i zātuñ zerresinden sırrına ireziyā
9. Gazel

1. Güzer kılsa 'aceb midür bu dil firdevs-ia'lādan
2. Açıldı vaḥdeti sırrı bugün nūr-itecellādan
10. Matla

7. Eyledi pergār-ı vaḥdet dü cihānıder-ḥarem
8. Nokṭa-ı devr-i vücūduñ **sırrı** harf-ibādudur
43. Gazel

11. Maḥrem ola cismile cānum ḥarīm-ivaşlūña
12. Vāqıf eyle mā vesa'nı **sırrına** der- baḥr uber
44. Gazel

5. Naḥnu aḳrab lem'asından ireli **sırranidā**
6. Āmed ü ref' olup cism ile cān yek-sānolur
45. Gazel

7. 'Ayn olursa 'ayn-ı 'ālem 'ayn-ı 'uşşākan'ola
8. Vech-i ma'şūḳ eyledi çün cāna **sırrın**nāşikār
51. Gazel

13. Fenāyī bendeñ irgür nūr-ızāta
14. Bu **sırta** vāqıf olan 'ayn u nūndur
52. Gazel

9. Kelām-ı mā vesa'nıy Fenāyī idegör iz'ān
10. Bu **sırruñ** çünki āgāhı dil-i müştāka gelmişdür
58. Gazel

1. Her işi işleyen şun'-ı Ḥudā'dur
2. Bu **sırrı** añlamayan uyḳudadır
59. Gazel

13. Nihān eylerse ger **sırrın** Fenāyī
14. Maḥabbet kenzinüñ vırānesidür
60. Gazel

1. Ey 'aceb bilsem gönül **sırrında** pinhānuñ nedür
2. Cānı ḥod cānāna virdüñ arada cānuñnedür
61. Gazel

3. Leyse fī'l-mülk gayrike **sırrını** kıl 'ayna 'ayān
4. Bir ola tā sāl ü mäh u hefte vü leyl ü nehār
63. Gazel

5. Keşret-i eşyāda eyle vaḥdetüñ **sırrın**'ayān
6. Zāhir ola cism ü cāna tā ki envā'-ı sürür
65. Gazel

3. Külli şey'in hālikün **sırrını** cānā zevḳ idüp
4. Ol vecihden kıldı 'ārif cānı cānāna nişār
67. Gazel

7. Her ki keşretten geçüp oldu vücūdındanḥalāş
8. Vaḥdetüñ **sırrın** bulup ol Ḥaḳḳ'ıñ envāringörür
68. Gazel

13. 'Ayān eyle Fenāyī'ye busırrı
14. Ki leyse gayruḳe fī'l-mülki deyyār
70. Gazel

9. Ṭayy idüp kevn ü mekāmı irdi **sırr**-ıvaḥdete
10. 'Ālem-i keşretde kim ki sırruñı pinhānıder
73. Gazel

13. Feyz-i fazluñdan olursa ger Fenāyī'ye nazār
14. Vehve ma'küm **sırrını** 'ālemlere i'lān ider
73. Gazel

11. İrdi bu keşretde vaḥdet**sırrına**
12. 'Ārifüñ de dilde ğarb u şarḳı var
76. Gazel

13. **Sırruñı** buldı Fenāyī cān gibi dilde nihān
14. Bu imiş bezm-i ezel ol yār ile peymānumuz
80. Gazel

9. Buldı aḥbaptü en u'raf **sırrına** 'ārif vuşül
10. Vā'izüñ şıyt u şadāsı bir ḳurı dāstān imiş
88. Gazel

13. N'ola saḳlarsa Fenāyī cāndan özge **sırruñı**
14. Ki ezel sehminden irmiş cānna peykān imiş
88. Gazel

1. Mā 'arefnā **sırrı** çünki ma'nā-yı 'irfānımiş
2. Mazḥar olan işbu sırta nüşḥa-i insān imiş
89. Gazel

7. Kenz-i 'ışḳı ḳodı çün **sırruñda** ol ḳādir Ḥudā
8. Anı ta'mīr eyleyen bu vech ile vırān imiş
89. Gazel

7. Zāhir olup sırrumuz 'ālemlere fāşeyledi
8. Hem-dem olal'dan bu **sırta** nokṭa-ı sevdā-yı 'ışḳ
92. Gazel

7. Zāhir olup sırrumuz 'ālemlere fāşeyledi
8. Hem-dem olal'dan bu **sırta** nokṭa-ı sevdā-yı 'ışḳ
92. Gazel

1. 'Ayn-ı Haq'dur cümle eşyâ dîde-i 'ibretlebak
2. **Sırrımı** setr eylemiş kendüde yine sırr-ıHaq
94. Gazel

11. Cenneti bir dâneye bey' eylese Âdem n'ola
12. Vâkıf oldu **sırrına** vechüñde müşğın dânenüñ
107. Gazel

5. Gün gibi zâhir durur 'âlemlere **sırruñsenüñ**
6. Perde-i envâr ile zâtuña irşâdeyledüñ
108. Gazel

5. Mâ vesa'nı lem'asından kıl 'atâ
6. Zâhir ola **sırra** her dem zât-ı pāk
113. Gazel

1. **Sırruñı** cândan nihân itmek dilersüñ ey gönül
2. Râz-ı pinhâni 'ayân itmek dilersüñ ey gönül
115. Gazel

3. Senüñ haqkuñda dinmişdür nefahtü fihî min-rühi
4. Ve nañnu aqrabü **sırrı** senüñ şânuñdadurnâzil
123. Gazel

5. Geçüp keşret hicâbını iriş vahdetdiyârına
6. Rumûz-ı **sırr-ı** Yezdân'ı bilesin sen de eybülbül
124. Gazel

11. İn te'uddü **sırrımı** itdüñ'ayân
12. 'Add olur mı ni'metüñ yâ zü'n-ni'am
126. Gazel

11. Vâşıl olup 'ayn-ı cem'e iden ol nürî şühüd
12. Vahdeti **sırrına** irüp buldı istiğrâk-itâm
135. Gazel

3. Hâkiqat **sırrına** kıl bizi vâşıl
4. Arada kalmaya zerregümânım
138. Gazel

11. Mazhar olmağ diler iseñ len terâni **sırrına**
12. Diyeğör tübtü ileyke hemçü Mûsâ-yı kelîm
139. Gazel

3. Kıl 'inâyet girmeye araya ins ile melek
4. Lî me'allah **sırrın** eyle cism ile câna 'ayân
142. Gazel

1. Açıldı vahdetüñ **sırrı** ezel râz-ı nihânımdan
2. Anuñçün olmadı pinhân bu sır 'ayn-ı 'ayânımdan
143. Gazel

5. Hâdiş-i li me'allahuñ olurdu **sırrı**navâkıf
6. Eger 'âbid eger zâhid bileydi bu lisânımdan
143. Gazel

3. Olurdu lî me'allâh **sırrı**mekşûf
4. Nazar olursa ger sırr-ıhabîbden
148. Gazel

11. Ubeytü **sırrına** mazhar olan cân
12. Alur yuğ'imü yeskiden güdâsın
149. Gazel

7. Dem-be-dem kıl küntü kenzüñ **sırrımı** 'ayna 'ayân
8. Nür-ı zâtuñ dîdeden her demde pinhânolmasun
150. Gazel

11. Kenz-i mañfiden zuhûra geldi cümle ka'inât
12. Açdı aħbaptü en u'raf **sırrımı** 'irfân için
151. Gazel

7. Vâşıl oldu nañnu aqreb**sırrına**
8. Ve hü me'aqüm ma'nisin fehmeyleyen
153. Gazel

9. Emr-i na'leykeden alduñsanaşib
10. Hâ'il olmaz **sırruña** bu cân u ten
153. Gazel

13. Vaşluñı eyle Fenâyi'ye'atâ
14. Vahdetüñ **sırrımı** kıl aña'ayân
159. Gazel

5. Kuyüd-ı cân ile tenden halâş olursa ger **sırrum**
6. Geçüp ma'nâ-yı kavseyni haber bile ev ednâdan
160. Gazel

1. Açıldı vahdetüñ **sırrı** ezel râz-ı nihânımdan
2. Anuñçün olmadı pinhân bu sır 'ayn-ı 'ayânımdan
167. Gazel

5. Hâdiş-i lî me'allahuñ olurdu **sırrı**navâkıf
6. Eger 'âbid eger zâhid bileydi bu lisânımdan
167. Gazel

5. Kıl harîm-i cennet-i vaşluña mahremdem-be-dem
6. Zâhir ola câna **sırr-ı** fedhulühâhâlidin
178. Gazel

9. Tayy idüp arz u semâdan buldı vahdet **sırrımı**
10. Küntü kenzen lem'asını buldı eşyâda 'ayân
181. Gazel

7. Aħsen-i takvîmüñ 'ârif añladı ma'nâsını
8. N'ola mestür olsa **sırrı** şüret-i insânile
189. Gazel

9. Câna irgürüp bu râzı ey Fenâyi'bilmedüñ
10. Saña kim dir **sırruñı** keşf eyle her bigâneye
191. Gazel

9. Güzer eyleye dil kevn ü mekânı
10. Hâkâyık **sırrına** kıl anı âgâh
197. Gazel

3. Nefahtü **sırrı** şıgmazken bu kevn
4. Lisân ile niçe mümkün beyâna
198. Gazel

11. Cāna keşf itme derūnuñ **sırrını**
12. Ğayrıya açma bu rāzı ey dede
202. Gazel

1. İrişdük **sırr-ı** mevlüde şükürler yineMevlā'ya
2. 'Aṭādur ḥazret-i Ḥaḳ'dan zuhūri dīn üdünyāya
204. Gazel

11. Kābe kavseyne cān 'urūc itsün
12. Sidre-i sırr-ı müntehāeyle
209. Gazel

3. Ḥaḳıḳat **sırrına** kıl bizi āgāh
4. İrişdür faẓluñ ile vuşlatuña
213. Gazel

11. Keşret-i eşyāda gördi vaḥdetüñ **sırrın**'ayān
12. Yetdi birlik 'ālemine cism ile cān bugice
214. Gazel

3. Cihāt-ı sittenüñ vechi nümāyān oldı vechinde
4. Zuhūr eyleyse **sırru**nda nidā-yı şemme vech'ulllah
215. Gazel

9. N'ola bulursa Fenāyi feyz-i aḳdesden naşib
10. Vuşlat-ı **sırrına** anı maḥrem-i rāzeyledi
224. Gazel

1. Nişānuñ bulalı cānum bu şānum bi-nişān oldı
2. Açıldı vaḥdeti **sırrı** 'avālim 'ayn-ı cān oldı
239. Gazel

3. Kelām-ı küllü şey'inden irişdi cāna çün feyzi
4. Açıldı vaḥdeti **sırrı** kamu eşyā lisān oldı
247. Gazel

3. Bilmedi yüzüñde ḥālūñ **sırrını** miskiñ faḳih
4. Ol vechiden aḥsen-i taḳvimi inkār eyledi
248. Gazel

5. Sivā resmini muṭlaḳ eyleifnā
6. 'Ayān it **sırruma** 'ayn-ıbeḳāyı
254. Gazel

1. Ḥaḳıḳat kenzinüñ **sırrı** açıldı
2. Vücüd mülkine raḥmetler şaçıldı
256. Gazel

9. Küllü yevmin hüve fî şe'n **sırrına** bulan vuşul
10. Bu vücüdi neş'esini başka bir şān eyledi
257. Gazel

13. İdenler Mūsa-veş Tūr-ı fenāda varımışār
14. Terāñi **sırrına** idüp kemālin buldnoḳşāni
258. Gazel

7. Zātına Ḥudā maẓhar idüp eyledi ta'zīm
8. Kūfven eḥadüñ **sırrı** āyā nice bulundı
269. Gazel

5. Nefaḥtü **sırrını** fehm eyleyen cān
6. Semā-ı ḳudse eyledi şu'üdü
273. Gazel

7. Teşne-i el-yevme tüczā **sırrına** irdibugün
8. Rāh-ı Ḥaḳ'da bir iden imrüz ileferdāsını
278. Gazel

5. İt ḥarim-i zātuña maḥrembizi
6. Zāhir eyle mā vesa'nñ **sırrını**
281. Gazel

11. Nuḳūş-ı mā-sivādan eyle āzād
12. Ḥaḳıḳat **sırrını** naḳş it derūna
194. Gazel

1. Sivādan bāli taḥḥir it dilerseñ **sırr-ı**cānāni
2. Ğam ile şād olur sırrum ne sırdur bilmezemanı
231. Gazel

7. Çeşm-i niğü bāz kon yā men nöker
8. Der-heme eşyā be bīn **sırr**reşnihān
172. Gazel

3. Keşret-i eşyāda eyle vaḥdetüñ **sırrın**'ayān
4. Maḥv ola şebnem-şıfat toḡduḳda nūr-iāfitāb
26. Gazel

1. Aḥsen-i taḳvīm imiş çün ḥaḳ-ı eşyādan ḡaraż
2. Pes bu ḥüsnüñ **sırrı**dur innā 'araznādan ḡaraż
90. Gazel

17. Güzer eyle bu 'ālemden
18. Ḥaber bil **sırr-ı**Ādem'den
26. Murabba

11. Sālik-i rāh-ı fenāya eyle tevfiḳuñrefiḳ
12. İrişsün **sırr-ı** beḳāya bir ola şām useher
69. Gazel

1. Sivādan bāli taḥḥir it dilerseñ **sırr-ı**cānāni
2. Ğam ile şād olur sırrum ne sırdur bilmezemanı
231. Gazel

5. Gel ey 'ışḳ eri ḳoma 'ışḳı elden
6. Naẓar-gāh-ı Ḥudā **sırr-ı**deründur
52. Gazel

sırr-ıeslemā [1] "Eslemā" sırrı: "eslemā", ikisi teslim oldu anlamındadır. "Böylece ikisi de Allah' a teslimiyet gösterip, babası oğlunu alını üzerine yatırınca Biz: 'Ey İbrahim! Rüyayı gerçek yaptın; işte biz iyi davrananları böylece mükafatlandırırız' diye seslendik. " (Kur'an-ı Kerim, Saffat Suresi103-105) ayetlerinden iktibastır.

5. Ḳıldı İsmā'il-veş dost yoluna varın fedā
6. İrdi **sırr-ı eslemā**dan gūş-ı cānınaḥiṭāb
15. Gazel

sırr-ı eşyâ [6] Eşyanın sırrı.

9. Göñül mir'âtini eyle mücellâ
10. Nümâyân ola anda **sırr-ıeşyâ**
28. Murabba

9. Nazar kıl **sırr-ı eşyâ** kemâhî
10. Müsebbihler Hâk'ı her leyl ü nehâr
70. Gazel

13. **Sırr-ı eşyâ**ya Fenâyi kıl hâkikatlenazar
14. Nür-ı zâtın cümle mevcûdâtda mestüreyledi
243. Gazel

9. Vücûduñ kaçresini şal Fenâyi aşl-ıderyâya
10. Hâkikatde eger bilmek dilerseñ **sırr-ıeşyâ**ı
284. Gazel

7. **Sırr-ı eşyâ**ya kemâhî kıl nazar
8. H'âb-ı gâfletden uyar göñülgözün
145. Gazel

13. Görürsün **sırr-ı eşyâ**ı kemâhî
14. Güzer it ey Fenâyi mâverâsın
183. Gazel

sırr-ı evednâ [7] "ev ednâ" sırrı: "Sonra (Muhammed'e) yaklaştı, derken daha da yaklaştı. O kadar ki (birleştirilmiş) iki yay arası kadar, hatta daha da yakın oldu. " (Kur'an-ı Kerim, Necm Suresi,53/8,9) ayetinden iktibastır

13. 'Ayân eyle aña **sırr-ı evednâ**
14. Niçe vaşf ide şânunı Fenâyi
7. Gazel

11. Bilindi **sırr-ı evednâ**
12. Şükürler olsun Allâh'a
38. Murabba

5. Sidre-i 'ilm-i ledünnün müntehâsın bulmağa
6. Kâbe kavseyni geçübün **sırr-ı ev ednâ**ıgör
39. Gazel

9. Hârim-i zâtuña eyle Fenâyi bendeñimahrem
10. Geçe tâ kâbe kavseynden bile **sırr-ı evednâ**ı
225. Gazel

3. Sa'y ider 'irfân-ı Hâk'ıñ müntehâsın bulmağa
4. Buldı bu mülk-i vücûdda **sırr-ı evednâ**sını
278. Gazel

3. Bulan **sırr-ı ev ednâ** bezminerâh
4. Güzer kılsa n'ola ez kâbe kavseyn
146. Gazel

11. Bu kevnün geçdüñ ise mâverâsın
12. Sürersün **sırr-ı ev ednâ**şafâsın
183. Gazel

sırr-ıeydihim [1] "eydihim" sırrı: "Muhakkak ki sana biat edenler ancak Allah'a biat etmektedirler. Allah'ın eli onların ellerinin üzerindedir. Kim ahidini bozarsa, ancak kendi aleyhine bozmuş olur. Kim de Allah ile olan ahidine vefa gösterirse Allah ona büyük bir mükâfat verecektir. " (Fetih 48/10) ayetinden iktibastır.

11. Olurşa **sırr-ı eydihim** Fenâyi bendeñezâhir
12. Virülür dest-i kudretten yedine nâme-imenşür
48. Gazel

sırr-ıezel [1] Ezel sırrı.

9. Dâne-i hâl-i ruhuñ vechinde cân eyler fedâ
10. Oğyanlar noçtıdan **sırr-ı ezel**'irfânını
260. Gazel

sırr-ığayb [1] Gaybın sırrı.

3. Geçür bälümüzi hubb-ı sivâdan
4. 'Ayân eyle kulüba **sırr-ığayb**ı
222. Gazel

sırr-ı habîb [4] Dostun sırrı.

1. Bu dil-i mañzûnumuz mesrûr ide **sırr-ıhabîb**
2. Feyz-i zâtından umaruz irişe cânâ naşîb
13. Gazel

3. Olurdu lî me'allâh sırrimekşûf
4. Nazar olursa ger **sırr-ıhabîb**den
148. Gazel

13. Fenâyi bendeñe yâ Rab kıl ihsân
14. 'Atâ-bağış it anı **sırr-ıhabîb**den
182. Gazel

7. Hidâyet kıl şırât-ı müstakîme
8. İre **sırr-ı habîb**e tâ kirâhum
137. Gazel

sırr-ı Hâk [1] İlahi sır.

1. 'Ayn-ı Hâk'dur cümle eşyâ dide-i 'ibretlebak
2. Sırrını setr eylemiş kendüde yine **sırr-ıHâk**
94. Gazel

sırr-ı hâkâyık [2] Hakikatlerin sırrı.

3. Ki tâ mekşûf ola **sırr-ıhâkâyık**
4. 'İnâyet eyle sultânüm meded it
23. Murabba

1. Vişâlün bezmine kıl bizilâyık
2. Ola zâhir dile **sırr-ıhâkâyık**
101. Gazel

sırr-ı hâkikat Hakikatin sırrı.

31. Zuhûr eyleye tâ **sırr-ıhâkikat**
32. Şükür geldi yine mâh-ı mübârek
39. Murabba

3. Şanmañuz **sırr-ı haķıķat** ařınādan yādola
4. Şems-i zātuñ zerre-veş her āntecellisindeyüz
81. Gazel

7. Mu'ammāsını feth itdi bu ismüñ vech-i kāmilden
8. Bu yüzden keş olup **sırr-ı haķıķat** cünmüsemādan
160. Gazel

sırr-ı hikmet [1] Hikmetin sırrı.

9. Kamu eřyāya sen virdüñvücüdi
10. 'Uķül irmedi **sırr-ı hikmet**üñe
213. Gazel

sırr-ı hitāb-ı müsteķāb [1] Güzel sözlerin sırrı.

3. Kesret-i eřyāda görđi vahdetüñ sırrın'ayān
4. Güş-ı cāna ireli **sırr-ı hitāb-ı müsteķāb**
17. Gazel

sırr-ı Hū [1] "Hū" sırrı; Allah'ın sırrı.

1. İreli lem'a cāna **sırr-ı Hū**'dan
2. Ferāğ-ı bālümüz vardurķamudan
163. Gazel

sırr-ı hüviyyet [4] Hakikatin sırrı.

5. Levh-i dilden haķk ola ĥubb-ı rusüm-ı mā-sivā
6. Güş-ı cāna irişe **sırr-ı hüviyyet**dennidā
16. Murabba

5. Vaĥdet meyin peymānesi **sırr-ı hüviyyet**cāmıdur
6. Ol bādeden nüş eyle kim aña cihān peymānedür
66. Gazel

5. Getürdi ķāřıd-ı **sırr-ı hüviyyet** nāme-iřāñı
6. Giriftār eyledi cāni kemend-i zülf-ipür-āle
205. Gazel

3. Geķüp nefsiñ hevāsından hevā-yı hūda pervāz it
4. Ki tā **sırr-ı hüviyyet**den irişsün feyz-iRaĥmāñı
231. Gazel

sırr-ı illā vecchü [1] "illā vecchü" sırrı: "Allah ile beraber başka bir ilāha kulluk etme! O'ndan başka ĥıķbir ilāh yoktur. O'nun zatından başka her şey yok olacaktır. Hüküm yalnızca O'nundur ve kesinlikle O'na döndürüleceksiniz. " (Kur'an-ı Kerim, Kasas28/88) ayetinden iktibastır.

1. Küllü şey'in hālikün cāna sürürüm oldı bil
2. **Sırr-ı illā vecchü** 'ayn-ı şühüdüm oldıbil
120. Gazel

sırr-ı insān [2] İnsanın sırrı.

1. Ĥuķūķı kim yed-i ķudret **sırr-ı insāna** yazmıřdur
2. Meřāñı āyetidür kim ruĥ-ı cānāna yazmışdur
13. Matla

7. Geķür cısr-i mecāziden bulalum aşl-ımaķřudı
8. **Ĥaķıķat** üzre fehmi ide dil ü cān **sırr-ı insānı**
258. Gazel

sırr-ı irci'ı [1] "İrci'ı" sırrı: "Ey huzura kavuşmuş insan! Sen O'ndan hoşnut, O da senden hoşnut olarak Rabbine dön. (Seçkin) kullarım arasına katıl ve cennetime gir!" (Fecr89/27-30) ayetlerinden iktibastır.

11. Zāhir olsun enfüs ü āfāķa **sırr-ıirci'ı**
12. Ťıb-ı ĥāñır vire cāna ol ĥitāb-ı müsteķāb
24. Gazel

sırr-ı 'iřķ [1] Aşkın sırrı.

9. Maĥfi ider **sırr-ı 'iřķ**şincede
10. Olmadın Ādem'e daĥı nefĥ-i dem
130. Gazel

sırr-ı kelām [1] Sözüñ sırrı.

5. Ķulūba iriře peyk-i selāmuñ
6. Ki sālİK zevķ ide **sırr-ıkelām**uñ
33. Murabba

sırr-ı kelām'ullah [1] Allah'ın kelāmının sırrı.

1. Olmayan 'ilm-i ledün āğāñı
2. Ne bilür **sırr-ıkelām'ullahı**
276. Gazel

sırr-ı Kibriyā [1] Allah'ın sırrı.

5. Dili kibr ü riyādan eyle taĥliř
6. Şafā-baĥş ola **sırr-ıKibriyā'dan**
141. Gazel

sırr-ı lā [1] "Lā"nın sırrı.

9. Vücüd mülkini zāhid ķıl temāřā
10. Ķo taķlıdı ĥaber bil **sırr-ılādan**
154. Gazel

sırr-ı lenterāñı [1] "len teranî" sırrı: "Musa tayin ettiğimiz vakitte (Tur'a) gelip de Rabb'i onunla konuşunca "Rabbim! Bana (kendini) göster; seni göreyim!" dedi. (Rabbi): "Sen beniasla göremezsın. Fakat şu dağa. bak, eğer o yerinde durabilirse sen de beni göreceksın buyurdu. " Rabbi o dağa tecelli edince onu paramparçaetti. Musada baygın düştü. Ayılınca dedi ki: Seni noksan sıfatlardan tenzih ederim, sanatevbe ettim. Ben inananların ilkiyim. " (A'raf7/143) ayetindeniktibastır.

5. Nażar ķıl Rabbi eirmı lem'asından
6. Ki zāhir ola **sırr-ı lenterāñı**
266. Gazel

sırr-ı lıme'allāh [2] "Li-me'allāh" sırrı: "Benim Allah ile öyle anlarım olur ki, ne mukarreb melekler ne de bir nebi o yakınlığı elde edememiştir." hadisinden iktibastır.

7. N'ola mazhar olsa **sırr-ı lı me'allāh**remzine
 8. Şol haqıkat ehlinün ki nāzırı Rahmān olur
54. Gazel

3. Seni senden ider bu dil temennā
 4. 'Ayān ola ki **sırr-ı lı-me'allah**
218. Gazel

sırr-ı ma'ānı [1] Manaların sırrı.

3. Nuqūş-ı ğayrı haqq it levh-i dilden
 4. Beyān olsun dile **sırr-ıma'ānı**
267. Gazel

sırr-ı maḥabbet [1] Aşkın sırrı.

9. Kemāl-i cūd u fazluñdan Fenāyi'ye 'ināyet kıl
 10. İre **sırr-ı maḥabbet**den aña tā feyz-iRahmānı
283. Gazel

sırr-ı ma'nā [2] Mananın sırrı.

11. Geçür bu naqş-ı şürıdenfu'adı
 12. Ki zāhir ola aña **sırr-ıma'nā**
4. Gazel

7. Geçüp bu naqş-ı şürıden irişdür **sırr-ıma'nāya**
 8. Nümāyān ola eşyāda rumüz-ı vech-i Rahmānı
253. Gazel

sırr-ı māzāğa'l- başar [1] "māzāğa'l-başar" sırrı: "Gözü kaymadı ve sınırı aşmadı." (Necm53/17) ayetinden iktibastır.

7. Dü cihānuñ lezzetinden ey gönül yum 'aynuñı
 8. Hāşıl ola 'ayn-ı cāna **sırr-ımāzāğa'l-başar**
69. Gazel

sırr-ı me'al [1] Mananın sırrı.

7. Gönül gözini h'ābdan eyle bıdār
 8. İre tā cān u dil **sırr-ıme'āle**
195. Gazel

sırr-ımeşāni [2] (Seb'al-)mesānı sırrı (Tekrarlanan yedi anlamında Fatiha suresineışarettir.)

11. 'Arūs-ı ma'nā ref' idehicābın
 12. Ola zāhir ki tā **sırr-ımeşāni**
267. Gazel

7. Güzer eyleye dil heft āsümāndan
 8. Ola zāhir aña **sırr-ımeşāni**
287. Gazel

sırr-ı min ḥabli'l-varıd [1] "min habli'l-verıd" sırrı: "Andolsun, insanı biz yarattık ve nefsinin kendisine fısıldadıklarını biliriz ve biz ona şah damarından daha yakınız." (Kaf50/16) ayetinden iktibastır.

1. Nūr-ı vechüñ dıde-i ğam-dıdeden kılmaba'id
 2. Zāhir ola aña dā'im **sırr-ı minḥabli'l-varıd**
34. Gazel

sırr-ı mu'ammā [1] Bilmecenin sırrı.

9. Umaruz fetḥ ola **sırr-ımu'ammā**
 10. Semā-ı dilde bedr eyle hilālüm
7. Gazel

sırr-ı nihān [6] Gizli sır.

15. Haber-dār it bizi **sırr-ınihān**dan
 16. Kerem senden 'ināyet eyleMevlā
29. Murabba

1. Bilmedün hergiz gönül **sırr-ı nihān**uñdanhaber
 2. Bu vücuduñ 'ālemine kılmaduñ bir kez nazar
62. Gazel

1. Yine **sırr-ı nihān**ından cemāl-i yār nihānoldı
 2. Tecellışı verāsından cihān cümle nihānoldı
247. Gazel

1. Müyesser eyle imān-ı 'ayānı
 2. Ola 'ayna 'ayān **sırr-ınihānı**
249. Gazel

3. Ol bezm-i belāda görilen **sırr-ınihānı**
 4. Ol 'ahd-i qadım yādına dil-dāde mi geldün
111. Gazel

1. Fedādur yoluña bu cism ü cānum
 2. 'Ayān olsun ki tek **sırr-ınihān**um
140. Gazel

sırr-ı pāk [4] Temiz, mübareksır.

21. Āsitān-ı 'ālışānın kıble-i cān idegör
 22. **Sırr-ı pāk**inden irişe sıruña tā kieşer
1. Kaside

7. **Sırr-ı pāk**üñ ola her şey'de'ayān
 8. Dā'imā vaşluñla mesrūr it bizi
42. Murabba

9. **Sırr-ı pāk**i hürmetiyçün yā İlahiAḥmed'üñ
 10. Şems-i zātuñdan Fenāyi bendeñi kıl neş'e-dār
63. Gazel

9. **Sırr-ı pāk**üñ it Fenāyi'ye'ayān
 10. Tā ki ḥayrān ola bu esrār ile
216. Gazel

sırr-ı pāk-i Muştafā [2] Hz. Muhammed'in mübarek sırrı.

11. Yüz sürüp kapuña geldük umaruzin'āmuñı
12. Reh-nümāmuz ola her hāl **sırr-ı pāk-iMuştafā**
10. Gazel

3. Bizi dūr eyleme iki cihānda
4. Efendi **sırr-ı pāk-iMuştafā**'dan
154. Gazel

sırr-ı pinhān [1] Gizli sır.

11. Bizi kıl **sırr-ı pinhān**uñavākıf
12. Meded ey luţf-ı bî-ḥad pādişāhum
33. Murabba

sırr-ı Rahmān [1] Rahman olan Allah'a ait sır, ilahısır.

7. Dinildi mü'minüñ çünki yine mir'atıdurmü'min
8. Nümāyān oldı Ādem'de bu yüzden **sırr-ıRahmān**
228. Gazel

sırr-ı rāz-ı Sübhān [1] "Her türlü kusurdan, noksandan, beşerî nitelik ve zaafardan uzak olan" Allah'ın sırrı.

1. Feyz-i Ḥakḳ'ıñ olursa iḥsānı
2. Keşf olur **sırr-ı rāz-ıSübhān**
237. Gazel

sırr-ı remz-i 'alleme'l-esmā [2] "alleme'l-esmā" işaretinin sırrı: "Allah Adem'e bütün isimleri öğretti. Sonra onları önce meleklerle arz edip: Eğer siz sözünüzde sadık iseniz, şunların isimlerini bana bildirin, dedi. " (Bakara2/31) ayetinden iktibastır.

5. **Sırr-ı remz-i 'alleme'l-esmā**ya 'ārifseñeger
6. Sentüñ ile bile görürsin tamām eşyāmuzı
238. Gazel

9. **Sırr-ı remz-i 'alleme'l-esmā**yı dānādanişit
10. Diñlemez efsānesini āşinā bigānenüñ
107. Gazel

sırr-ı resül [1] Peygamber'in sırrı.

7. Maḥz-ı faẓluñla ilahî 'ālim itesrāruña
8. İdelüm her hāl ile **sırr-ı resüle**iktidā
11. Gazel

sırr-ı rükü' ile sücüd [1] Rükü ve secdenin sırrı.

7. Kılanlar Rabbi a'lā remziniz'ān
8. Bilür **sırr-ı rükü' ile**sücüdü
233. Gazel

sırr-ışıyām [1] Orucun sırrı.

9. Ubiytu 'inde Rabbî'den nazar kıl
10. Ki tā zāhir ola **sırr-ışıyām**
270. Gazel

sırr-ı şubḥ u şām [1] Sabah ve akşamın sırrı.

3. Kadem başmaz ma'ārif pāyesine
4. Şu ki bilmedi **sırr-ı şubḥ uşām**
271. Gazel

sırr-ıSübhān [2] Sübhani sır; her türlü noksanlıktan uzak olan Allah'a ait sır.

13. Fenāyi maḥv-ı maḥz eyle fenā rāhında gel varı
14. Bekā iḳlîmine 'azm it açıla **sırr-ıSübhān**
253. Gazel

5. Geçür arz u semāvātdan irişdür 'arş-ı maḳşüda
6. Aradan ref' ola perde açılıp **sırr-ıSübhān**
286. Gazel

sırr-ı sücüd [2] Secde etmenin sırrı.

7. Va'kterib remzini kıl cāna'ayān
8. Zāhir olsun dideye **sırr-ısücüd**
33. Gazel

25. Kemāhî fehmi idüp **sırr-ısücüdü**
26. Semā-ı seb'aya kıldı su'üdü
36. Murabba

sırr-ı terān [2] sırr-ıterānı "terān" sırrı: "Musa tayin ettiğimiz vakitte (Tur'a) gelip de Rabb'i onunla konuşunca "Rabbim! Bana (kendini) göster; seni göreyim!" dedi. (Rabbi): "Sen beni asla göremezsin. Fakat şu dağa bak, eğer o yerinde durabilirse sen de beni göreceksin!" buyurdu. Rabb'i o dağa tecelli edince onu paramparça attı, Musa da baygın düştü. " (A'raf7/143) ayetinden iktibastır.

13. Ḥarre Mūsā'dan egerçi tūr-ı dil şadpāredür
14. Görinür **sırr-ı terān**ı yine her birpāreden
144. Gazel

7. Nazar kıl Tūr-ı Mūsālem'asından
8. Ki tā zāhir ola **sırr-ıterān**
249. Gazel

sırr-ı tevḥid [2] Tevhidin, birliğinsırrı.

9. **Sırr-ı tevḥid**den olursa ger Fenāyi'yesu'āl
10. Nefy ü işbātuñ me'ālî neş'e-i illādadur
43. Gazel

9. Fenāyi bulsa n'ola **sırr-ıtevḥid**
10. Eḥaddendür bu tevḥidüñ esāsı
262. Gazel

sırr-ı vahdet [17] Vahdet, birliksırrı.

3. Geçür bu bezm-i keşretten nazar kıl **sırr-ıvahdet**den
4. İçür 'ışkuñ şarâbından olalum dâ'imâ şeydâ
2. Nazm

13. Neş'e-dâr it **sırr-ı vahdet**den fenâyi'bendeñi
14. Fazluñ ile her merâmın kıl müyesser yâ mucîb
13. Gazel

7. 'Ubür ide bu keşretten dil ücân
8. Göre her şey'de tâ ki **sırr-ıvahdet**
28. Gazel

9. Dîdeden ref' eyle h'âb-ıgafleti
10. Göre göz keşretde **sırr-ıvahdeti**
32. Murabba

13. Şems-i zâtuñdan irerse ger Fenâyi'yeziyâ
14. **Sırr-ı vahdet** keşf olup olurdu fenmindeferîd
34. Gazel

9. Tayy idüp kevn ü mekânı irdi **sırr-ıvahdete**
10. 'Âlem-i keşretde kim ki sırruñı pinhânider
73. Gazel

7. Cümle eşyâ vahdet-i zâta güvâh
8. **Sırr-ı vahdet** dilleri hayrânider
77. Gazel

7. Geç vücûdun kaçresinden baır-i bî-pâyânair
8. Tâ ki keşretde bulasın **sırr-ı vahdet**dennişân
161. Gazel

9. Ger Fenâyi'ye şorarsañ **sırr-ı vahdet**den nişân
10. Her nefes tevîdî söyler cümle zerrât-ı cihân
179. Gazel

9. Nuqûş- keşreti hakk eyledilden
10. İresin tâ ki **sırr-ıvahdetine**
210. Gazel

11. 'Ademden eyledün meccânen içâd
12. İrişdür yine **sırr-ıvahdetüne**
219. Gazel

9. 'Ayn-ı luţfuñla Fenâyi bendeñe eylenazar
10. Keşret-i eşyâda göre tâ ki **sırr-ıvahdeti**
223. Gazel

1. Açıldı **sırr-ı vahdet**den haber 'ayna 'ayânoldı
2. Semâ'-ı cân ile gûş it ki her eşyâ lisân oldı
245. Gazel

9. **Sırr-ı vahdet**den Fenâyi bendeñe eylenazar
10. Her nefesde zâhîr ola sırrına 'ayn-ıliķâ
3. Gazel

15. **Sırr-ı vahdet**den irişdi çün Fenâyi'yenaşîb
16. Vâhid olup yâr ile kendüsi çıkdı aradan
144. Gazel

7. Keşret-i eşyâda feyzün it'aţâ
8. Görine her câda **sırr-ıvahdetüñ**
105. Gazel

15. Kıl hidâyet cân u dil yek-sân ola
16. Görine her şey'de **sırr-ıvahdetüñ**
110. Gazel

sırr-ı vişâli [1] Kavuşmanın sırrı.

5. Bu naqş-ı zâhire baırma derünüñ 'âlemin seyrit
6. Haber-dâr iseñ ey 'âşîk eger **sırr-ıvişâli**den
168. Gazel

sırru'l-hük-m-i illa'llah [1] "illa'llah" hükmünün sırrı.

9. Li meni'l- mülk şühüdi ger 'ayân olursa 'aynuñda
10. Fu'âduñda zühür eyler bu **sırru'l-hük-m-i illa'llah**
215. Gazel

sırru'l-meşâni [1] "mesâmî": Tekrar eden yedi ayet;1. sure olan Fatihasuresi.

7. Hıfz idem **sırru'l-meşâni** âyetin bir noķtadan
8. Sünnet ü farza muţâbîk eyle her a'mâlümüz
86. Gazel

şiyâm [2] Oruç ibadeti.

9. Receb şa'bân ramazân hürmetine
10. Sivâ levşinden ihsân it **şiyâmı**
271. Gazel

7. İdüp es-şavmu li remziniiz'ân
8. Sivâ resminden idegör**şiyâmı**
279. Gazel

şıyt u şadâ [1] Ses, seda.

9. Buldı aħbaptü en u'raf sırrına 'ârif vuşul
10. Vâ'izüñ şıyt u şadâsı bir qurı dâstân imiş
88. Gazel

sidre [7] 1. Hz. Muhammed'in mîraç gecesinde Cebrâil ile birlikte yükseldiği yedinci kat semâda bir makam. 2. Cenâbihakk'ı tanımada beşer aklının ve akılla kazanılan bilginin son durağı.

27. Rehber oldı **sidre**ye dek gerçi kim rûhu'l-emîn
28. Qaldı Cibrîl enbiyâ ervâhı ol kıldı güzer
1. Kaside

19. Vücüduñ **sidre**sin Tübâ'yairgür
20. Ki 'ârifler maķâmımüntehâdur
59. Gazel

9. Tıyy idüp arz u semāyı seyrüñ irdisidre
10. 'Älem-i esfelde olan ya bu seyrānuñ nedür
61. Gazel

11. Kābe kavseyne cān 'urüc itsün
12. **Sidre**-i sırr-ı müntehāyle
209. Gazel

7. Maḳām-ı kābe kavseyne 'urüc it
8. Bu **sidre**nüñ bulunmazmüntehāsı
274. Gazel

15. Fenāyî'ye 'atā it nūr-ı zātüñ
16. Bula **sidre**-i dildemüntehāsın
149. Gazel
5. **Sidre**-i 'ilm-i ledünnüñ müntehāsınbulmağa
6. Kābe kavseyne geçübün sırr-ı ev ednāyığör
39. Gazel

sidre müntehā [1] Sidre-i Müntehā: "Son uçtaki ağaç"
(Arabistan kirazı) demek olan ve mecāzen "varılabilecek,
erişilebilecek son nokta, son makam" anlamındaki bu terkip
dîñî ve tasavvufî mânâlarda "sidre"den daha yaygındır.

5. Güzer eyle gönül arz u semādan
6. Geçe 'avnuñla **sidremüntehā**dan
34. Murabba

Sidre vü Tübā [1] Sidre ve Tubaağaçları. Tübā: Cennette
bulunduğuna ve bütün cennete gölge saldığına inanılan, kökü
yukarıda, dalları aşağıda büyük ağaç.

3. Egerçi **Sidre vü Tübā**'damahbüb
4. Bu sidrenüñ bulunmazmüntehāsı
262. Gazel

Sikender [1] Makedonyalı İskender veya İskender-
izülkarneyn.

9. Eger āyîne-sāz ise **Sikender**
10. Yüzüñ mir'atıdurğitî-nümāsı
226. Gazel

şın ü şın [1] Arap alfabesindeki "sin" ve "şın" harfleri.

11. **Şın ü şın**ref' eyleyüp dendānımı bireyledi
12. Sāl u mäh u hefte vü leyl ü nehārī ān ile
189. Gazel

Şınā [1] Sina dağı.

9. Rabbi ernî enzuruñ nürümü kılmağa şühüd
10. Hem çü Müsā ey Fenāyî Tūr ile **Şınā**'yı gör
39. Gazel

şine [9] Göğüs; gönül, yürek.

3. **Şinem** üzre nār-ı 'ışkuñ niçe sūzānolmasun
4. Yakdı şem'-i hüsnüne bāl ü perinpervānemüz
84. Gazel

9. Maḳfi ider sırr-ı 'ışkı**şinede**
10. Olmadın Ādem'e daḳı nefḫ-i dem
130. Gazel

9. Şerḫa şerḫa kıl Fenāyî **şine**nî
10. Bir gün ola ekile aña nemek
106. Gazel

7. Tırmaz ister **şinede** derd ü firāk uḫasreti
8. Derdlü olan dillere dermān ide olupādışāh
193. Gazel

3. Kā'inātuñ şafḫasına çekmedin dāḫı kalem
4. Dest-i ḳudret ḫubbuñı **şinede** taḫrîreyledi
246. Gazel

19. Kıl şerḫa şerḫa **şine**nî eyle delik delik
20. Tā ki derūna ire Fenāyî nazarzi-ney
252. Gazel

13. Şem'-i hüsnin itdi sūzān ey Fenāyî **şinede**
14. Nār-ı 'ışka her nefes iḫrāk idenpervāneyi
200. Gazel

1. Niçe 'arz ideyüm ḫālüm o yāre
2. Oñulmaz ḳaldı **şinem** üzreyāre
203. Gazel

1. Ḳarārüm ḳalmadı cāna görince sen dil-ārāyı
2. Ḥadeng-i çeşm-i mestüñdür açan **şinem**de yarayı
225. Gazel

sitem [1] Eziyet, cefā, zulüm, haksızlık.

7. Dehr-i dūndan görmeye hergiz**sitem**
8. Fazl ile luḫfını bî-pāyān ide
5. Tarih

sivā [38] Özge, başka, gayri anlamında olup daha çok mâ-sivā
(Allah'tan başka bütün varlıklar) şeklindekullamlır.

19. Luḫf it **sivā**dan bizi kes
20. Ḳıldan ḫaḫā senden 'atā
4. Murabba

7. Kemāl-i cūduña yok ḫadd u gāyet
8. **Sivā** ḫubbımı ḫakk it levḫ-i dilden
6. Murabba

1. Şüreti geç 'ālem-i ma'nāyair
2. Ḳo **sivāyî** ḫazret-i Mevlā'yair
10. Murabba

3. Terk idüp ednāyî gel a'lāyair
4. Geç **sivā**dan maḫlab-ı a'lāya ir
10. Murabba

7. Maḫv idüp zenb-i vücūdi bul beḳā
8. Geç **sivā**dan maḫlab-ı a'lāya ir
10. Murabba

11. Emr-i mütüya idegörimtişāl
12. Geç **sivā**dan hāzret-i Mevlā'yair
10. Murabba
15. Tālib olup cān u dilden vuşlata
16. Geç sivādan hāzret-i Mevlā'yair
10. Murabba
19. Var ise 'ayn-ı başıretten eşer
20. Geç **sivā**dan hāzret-i Mevlā'yair
10. Murabba
23. Vāşıl-ı sırr-ı hākiqat olbegüm
24. Geç **sivā**dan maṭlab-ı a'lāya ir
10. Murabba
27. Eyledüñse men 'aref sırrımıgüş
28. Geç **sivā**dan maṭlab-ı a'lāya ir
10. Murabba
31. Kıldı 'ārif ey Fenāyi fetḥ-i bāb
32. Geç **sivā**dan hāzret-i Mevlā'yair
10. Murabba
1. Aşiyān-ı kude ey dil ister iseñ ittişāl
2. Geç **sivā**dan hāzret-i Mevlā'ya eyleittikāl
21. Matla
1. **Sivā**dan kalbümüz kıl tāhir ü pāk
2. Bi-ḥaqqı nūr-ı pāk-i sırr-ılevlāk
35. Murabba
11. **Sivā** 'avḳ itmeye yoluñda bizi
12. Bi-küllü ref' ola dilden'avā'ik
101. Gazel
1. Gel ey mestür olup ğafletde kalmış kendüdenğāfil
2. Özüñ fehm eyle çeşmüñ aç **sivā**ya bakma ol 'ākıl
123. Gazel
3. **Sivā** zikrini ḥakk it levḥ-i dilden
4. Senüñ zikrüñ ola her demde yādum
136. Gazel
7. Çü bildük hep fenādur māsivullah
8. Beḳā mülkine ir kırtul **sivā**dan
154. Gazel
1. Gider noḳşānumuz irgürkemāle
2. **Sivā**ya eyleme bizi havāle
201. Gazel
9. **Sivā**dan kıl Fenāyi bendeñ āzād
10. Ḥarım-i vaşluñuñ olsun muḳımi
221. Gazel
1. **Sivā**dan bāli taḥṭir it dilersen sırr-ıcānāni
2. Ğam ile şād olur sırrum ne sırdur bilmezemanı
231. Gazel

5. **Sivā** resmini muṭlaḳ eyleifnā
6. 'Ayān it sırruma 'ayn-ıbeḳāyi
254. Gazel
11. Temennā-yı vişālüñde dil ücān
12. N'ider sālİK olan ğayrı **sivā**yı
254. Gazel
5. Bu ism ü resmi maḥv eyle kerem kıl levḥ-i ḥāṭırdan
6. Geçürsün cezbeñ ey Mevlā **sivā**dan bu dil-i ḥāmı
283. Gazel
1. Vişāl-i Ḥaqq'a tālib ol gönül terk eyleednāyi
2. Gider dilden **sivā** fikrin bul ol a'lādana'lāyi
284. Gazel
1. Bu keşret mülkine cānā gönül virme hebādurhep
2. Beḳā iḳlīmüne ir ki **sivā** ḥubbı hebādur hep
20. Gazel
11. **Sivā** kaydından eyle bizi itlāk
12. Kıl esrāruña vākiḳ ḥāle āĝāh
218. Gazel
7. Müyesser kıl şühüd-ı nūr-ıızātuñ
8. **Sivā** kaydını eyle dilden iḥrāc
32. Gazel
1. **Sivā** kaydından eyle bizi āzād
2. Dil-i vırān ola vaşluñla ābād
35. Gazel
3. Esjr-i dehr-i dün itme **sivā** kaydından ititlāk
4. Naḳar-ı luṭf ile Mevlā 'ibāda baḳagelmışdür
58. Gazel
1. **Sivā** kaydından eyle bizi itlāk
2. Ve bı-yantıḳ kelāmiyle kılintāk
93. Gazel
7. **Sivā** levşinden eyler dilleri pāk
8. Zuhūr-ı hāzret-i sulṭān-ıkevneyn
36. Murabba
9. Receb şa'bān ramazān ḥürmetine
10. **Sivā** levşinden iḥsān it şiyāmı
271. Gazel
9. **Sivā** levşinden eyle kalbümüz pāk
10. Bi-ḥaqq-ı nūr-ı pāk-i sırr-ılevlāk
25. Murabba
13. **Sivā** naḳşımı ḥakk it levḥ-i dilden
14. Cemālüñ naḳşımı eyle muşavver
49. Gazel
7. **Sivā** resmini ḥakk eyle efendi levḥ-iḥāṭırdan
8. Ki fazluñla ola vāḥid eger āmir eger me'mür
48. Gazel

7. **Sivā** resmini hakk it levh-idilden
8. Münevver eyle bu kalb-i siyāhı
275. Gazel

7. İdüp es-şavmu li remziniiz'ān
8. **Sivā** resminden idegörsiyāmı
279. Gazel

1. **Sivā** şavmını yā Rab kıl müyesser
2. K'ide sālİKlerüñ tā 'id-ı ekber
46. Gazel

siyāk ile sibāk [1] Sözüñ başı ile sonunun birbirini tutması,
öncesiyle tutarlı bir şekilde devam etmesi, ifâdede tutarlılık.

9. Okuyam hüsnüñ kitābın ma'nisin bir noqtadan
10. Vāhid ola nüshā-i dilde **siyāk ile sibāk**
98. Gazel

şoĥbet [2] Dostça, arkadaşça konuşarak hoş bir vakit geçirme,
söyleşi, yârenlik,hasbihâl.

13. Ey Fenāyi kâdrini bil bu demüñ
14. Hem-dem ola yār ile tā **şoĥbetüñ**
105. Gazel

3. Demdeme irmege ey dil ehl-i demle hem-dem ol
4. 'Ayn-ı sâle 'add iderdüm ehl-i yek-dem**şoĥbeti**
223. Gazel

şoĥbet-i cānān [3] Sevgiliyle olan sohbet.

1. Döndi bu cismüm hilāle ol meh-i tābān için
2. Geçdi dil cān u cihāndan **şoĥbet-i cānān** için
151. Gazel

1. Dür olma 'ākıl iseñ **şoĥbet-i cānān**dan
2. Fehm idüp zenb-i vücüdi ey gönül geç cāndan
173. Gazel

1. Sāki-i bezm-i ezelden nüş iden peymāneyi
2. Virmedi cān u cihāna **şoĥbet-i cānān**eyi
200. Gazel

su'āl [4] Sorulan şey, soru.

9. Sırr-ı tevĥİdden olursa ger Fenāyi'yesu'āl
10. Nefy ü işbātuñ me'ālİ neş'e-i illādudur
43. Gazel

9. Çeküp ğufrān-ı 'afv ĥaĥtuñ Fenāyi'nüñ ĥaĥāsına
10. Anuñ her ĥayr u şerrine **su'āl** ile ĥisāb itme
211. Gazel

3. Belā gülzārına irmek dilerseñ
4. Gülüñ ĥālİn **su'āl** it 'andelİbden
182. Gazel

9. Nihāyetsiz olan hüsnüñ Fenāyi nice vaşf itsün
10. Tutılır nuĥkı eflāküñ **su'āl** itsemcevābından
165. Gazel

şubĥ [8] Sabah.

1. Kıl 'ināyet luĥf ile noĥşānumuz bulsun kemāl
2. Leyl-i fūrkat ref' olup zāhir ola **şubĥ** uvişāl
4. Nazm

7. Dem-be-dem derd ile sūzāndurözi
8. Eyler 'uşşāka nevā her **şubĥ** u dem
130. Gazel

2. Müyesser ide Óaú dĀrū's-selĀmı
3. Ĥaĥkı zıkr ideler her **şubĥ** u şāmı
6. Nazm

1. Ĥudā'ya ĥamd it ey dil **şubĥ** u şāmı
2. Resül'e vir şalāt ile selāmı
270. Gazel

13. Ezel tĀli' olup **şubĥ**-ı hidāyet
14. Açıl sun revzen-i cānuñşafādan
154. Gazel

11. Leyl-i fūrkat zā'il olup **şubĥ**-ı şemsüñ kıl 'ayān
12. Vaĥdetün esrārına ĥayrān gönül şām useĥer
56. Gazel

1. **Şubĥ**-ı vaşluñ ĥal'atından tĀli' olaāfitāb
2. Leyl-i fūrkat zā'il olup kalmaya dildeĥicāb
14. Gazel

7. Leyl-i fūrkat zā'il olup irişe **şubĥ**-ı vişāl
8. Şem'-i zātuñ zerresiyle kıl münevverĥānemüz
84. Gazel

şubĥ-veş [1] Sabah gibi.

1. Umaruz kim faĥr-ı 'ālem ola anuñreh-beri
2. **Şubĥ-veş** yoluñda şādık eyle yā Rab Ca'feri
47. Matla

Sübĥān [8] "Her türlü kusurdan, noksandan, beşerî nitelik ve zaafardan uzakolan" anlamında Allah'ın isimlerindedir.

9. Yapup bu cāmi'i kıldiyerinde
10. Anı maĥbül ide ol Ĥayy u **Sübĥān**
3. Tarih

1. Kerim Mevlā işümüz eyle āsān
2. Meded senden eyā sultān u **Sübĥān**
17. Murabba

3. Yolumuz urmasun nefis ileşeytān
4. Kerem senden eyā sultān u **Sübĥān**
17. Murabba

7. Senüñledür saña yâ Rab liyâkât
8. Meded senden eyâ sultân u **Sübhân**
17. Murabba

11. Keremdür umulan kân-ıkeremden
12. Meded senden eyâ sultân u **Sübhân**
17. Murabba

15. İşıtsün cân hitâb-ı müsteâbı
16. Kerem senden eyâ sultân u **Sübhân**
17. Murabba

19. Kamunun çünki fazlûndur penâhı
20. Meded senden eyâ sultân u **Sübhân**
17. Murabba

19. Beğâ iklimine irsün Fenâyı
20. Kerem senden eyâ sultân u **Sübhân**
25. Murabba

subhâne'lezi esrâ [2] "Bir gece, kendisine âyetlerimizden bir kısmını gösterelim diye (Muhammed) kulunu Mescid-i Harâm'dan, çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah noksan sıfatlardan münezzehtir; O, gerçekten işitendir, görendir. " (Kur'an-ı Kerim, İsra Suresi17/1) ayetinden iktibastır.

9. Didi şânında çün Mevlâ
10. Ki **subhâne'lezi esrâ**
38. Murabba

15. Sen ol zât-ı muḥaharsın geçer seyrüñ nüheflâke
16. Ki **sübhâne'lezi esrâ** delil oldı bu seyrâna
204. Gazel

sücüd [6] Secde etme.

13. Sañadur cümle mevcüduñ **sücüd**
14. 'Aṭâ eyle bize nür-işühüdü
6. Murabba

21. Kamu mevcüda sen virdüñvücüdü
22. Sañadur cümleñüñ yine **sücüd**
24. Murabba

1. Cümle mevcüdâta sen virdüñvücüd
2. Saña eyler cümle-i mevcüd **sücüd**
36. Gazel

9. Ref' ola mir'ât-i dilde resm-i naḫş-ımâ-sivâ
10. Hâşıl ola kıble-i nür-ı ḫaḫkiy**sücüd**
37. Gazel

1. Aradan ref' iden zenb-ivücüdü
2. Ḥaḫîḫat üzre ol eyler**sücüd**
273. Gazel

5. İdüp Mevlâ'ya ḫaḫkâñi **sücüd**
6. Kılâgör kıble-i ḫalbe kıyârı
279. Gazel

şudür [1] Meydana gelme, ortaya çıkma, sâdır olma.

13. **Şudür** eylerse nisyân ile evzâr
14. Naẓar kıлма aña ey Rabb-i Ğaffâr
23. Murabba

şüfi [3] Tasavvuf ehli; sofu.

3. Ṭâ'at u zühdüñ ecrini **şüfi** ehl-i zevḫşor
4. Biz mürjîd-i 'aşîḫuz 'ışḫ-ı ebeddür pîrümüz
85. Gazel

1. Şafâsız **şüfi**nüñ yokdurşafâsı
2. Olursa tâc u hırḫa ger ḫabâsı
226. Gazel

7. Tesbîḫ ile seccâdeyi bir cür'ayaşatdı
8. Her **şüfi**-i şâfi ki bu mey-ḫaneyibuldu
244. Gazel

suğrâ vü kübrâ [1] Küçük ve büyük.

3. Kamu eşyâya câmi' oldızâtuñ
4. Bahâne arada **suğrâ vü kübrâ**
7. Gazel

sultân [4] Padişah, hükümdar; Allah.

1. Fırḫatüñ odına yaḫma kullaruñ
2. Luṭf u iḫşân ıssı **sultân**um meded
7. Murabba

3. Açıvır anlara vuşlat yollaruñ
4. Luṭf u iḫşân ıssı **sultân**um meded
7. Murabba

7. Rü'yetüñle dâ'imâ mesrür kıł
8. Luṭf u iḫşân ıssı **sultân**um meded
7. Murabba

11. Güş-ı câna ire luṭfıñdännidâ
12. Luṭf u iḫşân ıssı **sultân**um meded
7. Murabba

15. Ğarḫ ola esrârına cân u dili
16. Luṭf u iḫşân ıssı **sultân**um meded
7. Murabba

19. Dâr-ı ğurbetde bizi itmeğariḫ
20. Luṭf u iḫşân ıssı **sultân**um meded
7. Murabba

23. Saña ma'lûmdur efendi cümle ḫâl
24. Luṭf u iḫşân ıssı **sultân**um meded
7. Murabba

27. Eyle luṭfuñı Fenāyî'ye her ān
28. 'Afv u ğufrān ıssı **sultān**um meded
7. Murabba

1. Hüdāyā mazhar it nūr-ıcemāle
2. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
9. Murabba

3. Koma noqşān ile ırgürkemāle
4. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
9. Murabba

7. Dil ü cān mürdesini eyleihyā
8. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
9. Murabba

11. Sezā olan budur çün 'izzetüñe
12. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
9. Murabba

15. N'ola 'afv eylesen cürm ü günāhum
16. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
9. Murabba

19. Bu yolda it bize 'avnuñireh-ber
20. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
9. Murabba

1. Kerīm Mevlā işümüz eyle āsān
2. Meded senden eyā **sultān** u Sübhān
17. Murabba

3. Yolumuz urmasun nefis ileşeytān
4. Kerem senden eyā **sultān** u Sübhān
17. Murabba

7. Senüñledür saña yā Rab liyākat
8. Meded senden eyā **sultān** u Sübhān
17. Murabba

11. Keremdür umulan kân-ıkeremden
12. Meded senden eyā **sultān** u Sübhān
17. Murabba

15. İşıtsün cān hitāb-ı müsteṭābı
16. Kerem senden eyā **sultān** u Sübhān
17. Murabba

19. Kāmunuñ çünki fazluñdur penāhı
20. Meded senden eyā **sultān** u Sübhān
17. Murabba

11. Hidāyet eyle **sultān**um
12. Tamāma irsüñihsānuñ
18. Murabba

1. Hidāyet it şırāt-ı müstakīme
2. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
20. Murabba

3. İre dil vaşf-ı Raḥman uRaḥīm'e
4. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
20. Murabba

7. Ola nūruñla cān u dil münevver
8. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
20. Murabba

11. Bizi ırgür vişālüñni' metine
12. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
20. Murabba

15. Kemāl-i cūduña yok ḥadd ü pāyān
16. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
20. Murabba

19. Yerin bulsun yine bu 'ahd üpeymān
20. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
20. Murabba

23. Mufaşşal fehmi ide her faşl u bābın
24. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
20. Murabba

27. İrişsün cism ü cān bāki ḥuzūra
28. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
20. Murabba

31. Kuyūd-ı mā-sivādan eyle itlāk
32. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
20. Murabba

35. İrişe şems-i zātuña Fenāyî
36. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
20. Murabba

1. Vişāli bezmüñe kıl bizilāyık
2. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
23. Murabba

3. Ki tā mekşüf ola sırr-ıḥākāyık
4. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
23. Murabba

7. Devām üzre müyesser kılsürürü
8. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
23. Murabba

11. Teselli-i vişālüñ eyleihsān
12. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
23. Murabba

15. Umaruz luṭf-ı ihsānuñı her bār
16. 'İnāyet eyle **sultān**um meded it
23. Murabba

19. Cenābuñdan olur her derdedermān
20. 'Īnāyet eyle **sultān**um meded it
23. Murabba

15. Īrişşün lem'a nūr-iKibriyādan
16. Meded senden 'ināyet ıssı **sultān**
25. Murabba

19. Beķā iklīmüne irsün Fenāyi
20. Kerem senden eyā **sultān** uSübhān
25. Murabba

7. Īrişe cism ü cān bāķi huzūra
8. 'Īnāyet eyle **sultān**um meded it
28. Murabba

15. Saña senden olur yine liyāķat
16. 'Īnāyet eyle **sultān**um meded it
28. Murabba

27. Vişālūñ zevķin i'tā eyle herān
28. 'Īnāyet eyle **sultān**um meded it
28. Murabba

1. Yanar nār-ı firāķuñla şeb ü rüz cism ilecānum
2. Vişālūñ zevķin ihsān it dil-i sūzānas**sultān**um
128. Gazel

3. 'Arūs-ı mā'na ref' itdi cemālindenniķābını
4. Bu yüzden eyledi ihsān dil-i 'uşşāķa **sultān**um
131. Gazel

5. Kitāb-ı hūsn-i cānānı oķur bir noķtadan 'ārif
6. Mükemmel itdi Hızr-veş fūnūnı sırdas**sultān**um
131. Gazel

3. 'Ālemūñ nāz u na'īm ü bāğ u bostānın baña
4. Sensiz ey **sultān**-ı hūbān bend ü zindān eyledi
264. Gazel

5. Çün cülūs itdi geçüp **sultān**-ı 'ışk cān tahtına
6. Yazdı zülfüñ haţtını kim nüshā yoķdıvānuma
188. Gazel

sultānlık [6] Sultanlık, hükümdarlık.

1. Ķul olanlar şıdķ ileMevlā'sına
2. N'eylesünler bu cihāns**sultān**lığın
41. Murabba

3. Cennet-i vaşlūñ iren me'vāsına
4. N'eylesünler bu cihāns**sultān**lığın
41. Murabba

7. İsteyen nūr-ı cemālūñzevķini
8. N'eylesünler bu cihāns**sultān**lığın
41. Murabba

11. Sözüümüz bu dā'imā leyl ü nehār
12. N'eylesünler bu cihāns**sultān**lığın
41. Murabba

15. Tālibūñ maţlūbı sensin bĵ-gümān
16. N'eylesünler bu cihāns**sultān**lığın
41. Murabba

19. Luţf u ihsānuñı eyle bĵ-'aded
20. N'eylesünler bu cihāns**sultān**lığın
41. Murabba

sülük [3] (Maddi, mânevî) Bir yola girme, bir yol tutup o yolda yürüme;bir tarıkata girme, intisap etme ve o tarikatın gereklerini yerine getirerek mânevî bakımdan yol alma.

11. Rāh-ı Hāķķ'a şıdķ ile eyler **sülük**
12. İsteyenler maķ'ad-ı şıdķa ķu'ūd
33. Gazel

21. Nażar eylemeyüp ağ u ķaraya
22. **Sülük**uñ irgürür rāh-ıfenāya
36. Murabba
Mısra:22 Kelime Sıra:1

9. **Sülük**eş miŗ şod bā-arş-ı a'lā
10. Çe hācet goften o çün 'iyānest
30. Gazel

sünbül [5] 1. Zambakgillerden, soğanla üretilen,15-20 santimetre yüksekliğinde,çiçeklerikeskin kokulu ve türlü renkli, çok yıllık bir süsbıtkisi. 2. Saç kıvrımı, zülüf.

21. Diküp 'ışk ehli cāna gül
22. Pür oldı bāğ-ı dil **sünbül**
18. Murabba

11. Bugün **sünbül** ile gülden gülistān külli nūr oldı
12. Velī ŧa'n eyledi aña yine zülĵ ileruhşāruñ
103. Gazel

7. 'Araķ-rĵz oluban **sünbül** dutar destinde sāğar gül
8. Yaķasın çāk idüp bülbül şadāsı ŧutdıeyvānı
251. Gazel

13. Benefşe **sünbül** ü zerrin delĵ oldılar ezhāra
14. Eline seyf alup süsen ider nergisnigeħ-bānı
251. Gazel

7. Geh ĵicāz ider nevāsın gāhi 'uşşāķ u 'ırāķ
8. Gösterür işnā aşerden ol hevāy**sünbül**i
230. Gazel

şun' [2] (Allah için) Yaratma, halk etme.

1. Her işi işleyen **şun'**-ı Hudâ'dur
2. Bu sırrı anlamayan uykuudadur
59. Gazel

1. Nümâyân oldu 'âlemde yine gör **şun'**-i Rahmâni
2. İrişdi berr ile bahre Hudâ'nuñ luţf uihsâni
2. Tarih

sünnet [4] Hz. Muhammed'in ehl-i İslam için örnek olan veya ders alınan sözleri ve davranışları.

19. Ger şefâ'at eylesün dir iseñ ol şâh-iresül
20. Kıl ri'âyet **sünnet**in ol hizmetinde hâk-i der
1. Kaside

1. 'Ahd ü peymânuña vefâ eyle
2. Farz ile **sünneti** edâ eyle
209. Gazel

7. Hıfz idem sırru'l-meşâni âyetin bir noqtadan
8. **Sünnet** ü farza muţâbık eyle her a'mâlümüz
86. Gazel

9. Cem' ü farkı cem' idüp irdi Fenâyi'izzete
10. Her kimün kim muţtedâsı **sünnet** ü Kur'ânolur
45. Gazel

şür [1] Kale duvarı.

9. Fenâyi câmi'-i mısır-ı vüçüdda cum'ayıkıldı
10. Hîşâr-ı tende şüretde görünür özge **şür**umvar
47. Gazel

surâdık [2] Sarayperdesi.

1. **Surâdık** ref olıcaķmuhtecibden
2. İrişür hişşe ve'scud va'ķteribden
148. Gazel

1. **Süradık**ref olıcaķmuhtecibden
2. İrişür hişşe ve'scud va'ķteribden
182. Gazel

sürâhi [1] İçine su, şerbet, şarap vb. şeyler koymaya yarayan, uzun boyunlu cam veya billûr kap.

7. Cümle-i mevcüda eyler çün **sürâhi**ser-fürü
8. Vâdi-i bezm-i belâda devr iden peymâneye
191. Gazel

süre [1] Kur'ân-ı Kerîm'in ayrı isimleri olan yüz on dört bölümünden her biri.

7. Yüzünde **süre**-i seb'a'l- meşâni âyetingördi
8. O terkîbün şıfatını bu vech ile beyân oldu
247. Gazel

şüret [11] Şekil, biçim; yüz, çehre; güzellik; resim, tasvir.

1. Ahsen-i takvîmi inkâr eyleyen şeytân olur
2. **Şüret**-i şâb-ı kütbeţ bu ma'naya bürhânolur
1. Nazm

3. Olur **şüret**de aşgar gerçinsân
4. Velî ma'nâ yüzünüñkerberidür
42. Gazel

9. Fenâyi câmi'-i mısır-ı vüçüdda cum'ayıkıldı
10. Hîşâr-ı tende **şüret**de görünür özge şürumvar
47. Gazel

3. Ahsen-i takvîmde bulduķ hilkat-i insâni biz
4. **Şüreti** koyup bir oldu cismümüz ma'nâile
190. Gazel

7. Gözümden gerçi pinhândur o yârün **şüret**iammâ
8. Görinen vechidür yine nazar kıldıķça her caya
196. Gazel

7. Vesâit terk iden buldımüsemmä
8. Bu **şüretün** ma'ânisin beyânit
7. Gazel

1. **Şüreti** geç 'âlem-i ma'nâyair
2. Ço sivâyı hâzret-i Mevlâ'yair
10. Murabba

3. Hâk olupdur levh-i dilden naķş-ı resm-imâ-sivâ
4. **Şüretün** naķşında zâhir olaldıdârumuz
79. Gazel

7. Ahsen-i takvîmün 'ârif añladı ma'nâsımı
8. N'ola mestür olsa sırrı **şüret**-i insânile
189. Gazel

15. Hâşıl ola dir iseñ **şüret**-i ma'nâ-yiümîd
16. Geldi 'izzetle yine şehir-i mübârekramazân
40. Murabba

9. Bu **şüret**-i ma'nîñün fehm itdi me'âlin herkim
10. Olup özine vâķıf bildi nelerüz cânâ
2. Gazel

şüret ü ma'nâ [3] Biçim ve anlam.

11. Hudâyâ levh-i hâţırdan rüsüm-ı gayrı hâkkeyle
12. Görinen **şüretü ma'nâ** yine luţf-ı Hudâ'durhep
20. Gazel

13. **Şüret ü ma'nâ** Fenâyi luţfumar
14. Ola maţhar luţfuña zâhir nihân
169. Gazel

11. Çü yokdur gayrı hüsn dost cihânda **şüret üma'nâ**
12. N'ola eylerse ger zâhid hod-ârâyı vü hod-râyı
265. Gazel

süret ü nakş [1] Şekil, biçim, görünüş.

11. İki 'âlem kıyûdından hâlâş it kalb-i 'uşşâkı
12. Koya bu **süret ü nakş**ı bile ma'nâ-yiinsânı
229. Gazel

şüretâ [2] Dış görünüşe göre, görünüşte, zâhiren.

19. Mâ-sivâdan kılmış idi evc-i a'lâya 'urûc
20. Görinürdi **şüretâ** cismi cihân içrehemân
1. Tarih

3. Egerçi **şüretâ** aşğardurinsân
4. Velî ma'nâ ilinûnekberidür
41. Gazel

sürür [13] Sevinç, mutluluk.

7. Ref it aradan hiçcâbı kalbümüz bulsun **sürür**
8. Her murâdı sen virirsin yâ mucîbe's-sâ'ilîñ
1. Murabba

11. Zevk-ı vaşluñdan dil-i maḥzûna irişe **sürür**
12. Sehv ü nisyânumuza estağfir'ullahel-'azîm
16. Murabba

25. Nazar eyleme sehv ile kuşûra
26. Mübeddel ola ḥüznümüz **sürûra**
20. Murabba

7. Devâm üzere müyesser kılsürürü
8. 'İnâyet eyle sulṭânüm meded it
23. Murabba

5. Nazar eyleme sehv ile kuşûra
6. Mübeddel ola ḥüznümüz **sürûra**
25. Murabba

5. Nazar eyleme sehv ile kuşûra
6. Mübeddel ola ḥüznümüz **sürûra**
28. Murabba

5. Zikrûñ ile cânümüze vir **sürür**
6. Tâ bulavuz iki cihânda ḥuzûr
30. Murabba

5. Nazar eyleme sehv ile kuşûra
6. Mübeddel ola ḥüznümüz **sürûra**
35. Murabba

11. Dil-i maḥzûnumuz bulsun **sürürü**
12. Olalum rü'yetünle dem-be-dem şâd
35. Gazel

3. Kıl nazar luṭf ile bula bu dil-i maḥzûn **sürür**
4. Niçe bir süzân ide 'uşşâkı nâr-iiftirâk
98. Gazel

1. Küllü şey'in hâlikün câna **sürürüm** oldu bil
2. Sırr-ı illâ vechehü 'ayn-ı şühüdüm oldıbil
120. Gazel

1. 'İkâl-i 'aql-ı cüz'iden hâlâş oldum **sürürüm** var
2. Maḥabbet sâğarın içdüm bi-ḥamd'illâh ḥuzûrum var
47. Gazel

1. Budur lâyıq olan Rabb-i Ğafûra
2. Mübeddel ola ḥüznümüz **sürûra**
212. Gazel

sürüran [1] Sevinçli bir halde.

13. **Sürüran** didi târîḥin Fenâyî
14. Bi-ḥamdillâh yerin buldivezâret
6. Tarih

sürür-encâm [1] Mutlu son.

19. Şun ey sâkı **sürür-encâm** olan câmı nelerçekdük
20. Belâ-yı derd-i gerdümü cefâ-yı çarḥ-ıdevrâmi
2. Tarih

sürüyü [1] (Yüz) sürerek.

3. Ve emmâ's-sâ'ile bâbı dil ü câna olameftûḥ
4. Yüzümüz **sürüyü** geldük kaḥuḥa eyleme menhür
72. Gazel

1. Yüzümüz **sürüyü** geldük kaḥuḥa
2. Nemüz ola cenâb-ıḥazretüne
213. Gazel

süsen [2] Susam.

13. Eger **süsen** gibi ebkem degilsen nuṭka gel söyle
14. Ne yerdendür bu terkîbün nedendür nuṭk ugüftâruñ
103. Gazel

13. Benefşe sünbül ü zerrin delîl oldılar ezḥâra
14. Eline seyf alup **süsen** ider nergisnigeh-bâni
251. Gazel

su'üd [9] Yüksekçe, yukarıya çıkma, yükselme, yücelme.

31. Kıl müyesser 'arş-ı maḥşûda **su'üd**
32. Luṭf u iḥsân ıssı Raḥmân'um meded
14. Murabba

17. Burc-ı mes'ûda fenâyî eyledi 'ârifşu'üd
18. Zâhir oldu levḥ-i kalbe ma'nâ-yi'ilmü'l-kitâb
14. Gazel

9. Bu kafesden murğ-ı cân pervâz idüp
10. Âşiyân-ı ḥudse eyleye **su'üd**
33. Gazel

25. Kemāhî fehm idüp sırr-ıısücüdi
26. Semā-ı seb'aya kıldı **su'ūd**
36. Murabba

5. Bu tenezzül perdesin gözdengider
6. İt müyesser 'arş-ı maşşüda **şu'ūd**
36. Gazel

5. Hem-dem ola her nefesde cān u dil cānān ile
6. Eyleye sālîklerin tā 'arş-ı maşşüda **şu'ūd**
37. Gazel

13. Fezā-yı kûdse eylerdi**şu'ūd**
14. Fenāyî'ye olursa Haḳ'dan iḥsān
175. Gazel

5. Nefahtü sırrını fehm eyleyen cān
6. Semā-ı kûdse eyledi **şu'ūd**
273. Gazel

Güzer eyleye dil arz u semādan
İde tā 'arş-ı maşşüda **şu'ūd**
233. Gazel

süvār [3] Bir binek hayvanına, özellikle ata binmiş kimse.

5. 'Urüc itdi kaḍimî menziline
6. Semend-i 'ışkuñuñ olan **süvār**
235. Gazel

7. Fezā-yı kûdse irgürdimakāmın
8. Semend-i himmetüñ cāna **süvār**
236. Gazel

9. Fezā-yı lā-mekānda kıldı cevlan
10. Semend-i himmetüñ olan **süvār**
263. Gazel

süvār olmak [1] Ata binmek.

7. **Süvār olan** semend-i 'ışk-ı yāre
8. Ḳodı elden 'inān-ı iḥtiyārı
250. Gazel

süzān [33] Yakan, yakıcı; yanan, yanıcı.

15. Efendi nār-ı hecre kılmās**süzān**
16. Ḳoma bu derd ile miḥnetde yāRab
5. Murabba

3. Maḥabbet daḡını kıl dilde **süzān**
4. Çerāḡumuz yana nūr-ıḤudā'dan
141. Gazel

21. Bizi nār-ı firāḳa kılmās**süzān**
22. Bulunmaz fazluña çün ḥadd ü pāyān
14. Murabba

13. Firāḳuñ āteşine kıлма süzān
14. Vişālün zevḳın iḥsān eyle herān
20. Murabba

3. Kıлма nār-ı firāḳuñ**süzān**
4. Merḥamet eyle ḥālüme yā Rab
22. Gazel

3. Niçe bir nār-ı celāle cān u dil **süzān**ola
4. Aç cemālün perdesin 'uşşāḳa ref' eyleḥicāb
23. Gazel

1. Bizi nār-ı firāḳa kılmās**süzān**
2. 'Ināyet it eyā luḫf ıssı Raḥmān
25. Murabba

3. Niçe bir nār-ı hicrānuñ dil ü cānı ides**süzān**
4. Bizi bezm-i vişālünden kerem it eylememehcür
40. Gazel

5. İrmege şem'-i cemālî bezminün envārına
6. Perr ü bālî eyle **süzān** ey gönül pervāne-vār
51. Gazel

7. İrdi pervāneye illā vechehüden çüneşer
8. Perr ü bālîni cemālün şem'ine **süzān**ider
53. Gazel

11. Bāl ü perrin nār-ı 'ışkuñ niçe iḥrāḳitmesün
12. Şem'-i ḥüsnüne gönül pervānesi **süzān** olur
54. Gazel

5. N'ola pervāne-veş olsa bu dil 'ışḳ odına **süzān**
6. Cemālün şem'ine yanmaḳ ezal 'uşşāḳa gelmişdür
58. Gazel

9. Şem'-i ḥüsnüne gönül pervānesi
10. Perr ü bālîin derd ile **süzān**ider
77. Gazel

5. Nār-ı hecre itme **süzān** buşikeste-bālümü
6. Vuşlatuñla ola ma'mūr bu dil-ivirānemüz
84. Gazel

3. Kıl naḳar luḫf ile bula bu dil-i maḥzün sürür
4. Niçe bir **süzān** ide 'uşşāḳı nār-iiftirāḳ
98. Gazel

7. Dem-be-dem derd ile **süzān**durözi
8. Eyler 'uşşāḳa nevā her şubḥ u dem
130. Gazel

5. Fırḳatün nārına **süzān** cism ü cān
6. Vaşla tebdil eyle yā Rabfırḳatün
110. Gazel

5. İdüp pervâne-veş varumuz ifnâ
6. Olalı cân ruhuñ şem'ine **süzân**
156. Gazel

1. Yeter itdi firâkuñ cânı**süzân**
2. Vişâlün zevkını yâ Rab kılihsân
158. Gazel

3. Cemâlün şem'ine karşı dil ü cân
4. İder pervâne-veş varını süzân
164. Gazel

5. İdüp pervâne-veş varumuz ifnâ
6. Olalı dil ruhuñ şem'ine **süzân**
170. Gazel

1. Bizi nâr-ı firâka kılmas**süzân**
2. Tesellî-i vişâlün eyleihsân
174. Gazel

7. Teşne diller vâdî-i fûrkatde **süzân** oldılar
8. Bahr-ı cüduñ kaçresidür cümleden maşşühemân
181. Gazel

3. Şems-i zâtuñ zerresinden n'ola eylerseñ'atâ
4. Şem'-i hüsnün nârına **süzân** olan pervâneye
191. Gazel

5. Ğam-ı ferdâ ile zâhid bize ta'n eylemeim-rüz
6. Cemâl-i şem'ine **süzân** olan 'uşşâka pervâne
192. Gazel

13. Şem'-i hüsnin itdi **süzân** ey Fenâyi şinede
14. Nâr-ı 'ışka her nefes ihrâk idenpervâneyi
200. Gazel

7. Celâlün âteşine kılma **süzân**
8. Olam dâhîl cemâlün cennetine
210. Gazel

9. Celâlün âteşine itme **süzân**
10. Gider nârumuz ırgür bizinûra
212. Gazel

3. Firâkuñ âteşine kılma **süzân**
4. Sezâ-vâr eyle bezm-i vuşlatuña
219. Gazel

3. Nâr-ı fûrkatle dil ü cân dem-be-dem **süzân**iken
4. Vuşlatı âbını şaçup nârumuz nüreyledi
243. Gazel

1. Yâ ilâhî nâr-ı 'ışkuñ cânı **süzân**eyledi
2. Bülbül-âsâ nâlesin verde hezârâneyleydi
257. Gazel

5. Bizi nâr-ı firâka kılmas**süzân**
6. Vişâlünle kıl ihyâ mürdecânı
267. Gazel

11. Firâkuñ nârına eyleme **süzân**
12. Dil-i maşzûn ola vaşluñla şâdî
285. Gazel

süzân eylemek [1] Yakmak.

11. Fûrkatün nârına **süzân eyleme** cân u dili
12. Hâşıl ola her nefesde rü'yet-i cânânemüz
87. Gazel

süzân etmek [1] Yakmak.

3. Firâk odına **süzân itme** cânı
4. Umaruz vaşluñ envâ'-ı 'ağadan
152. Gazel

süzân olmak [3] Yanmak.

13. Nâr-ı 'ışkuña Fenâyi nice **süzânolmasun**
14. Şem'-i hüsnün bezmine pervânedür şems ü kamer
69. Gazel

3. Şinem üzre nâr-ı 'ışkuñ niçe **süzânolmasun**
4. Yağdı şem'-i hüsnüne bâl ü perinpervânemüz
84. Gazel

1. Nâr-ı hicrâna dilerseñ cânı **süzânolmasun**
2. Vâşıl ol bir yâre kim şânında hicrânolmasun
150. Gazel

Ş

şâb [1] Genç, delikanlı.

1. Aşsen-i takvîmi inkâr eyleyen şeytân olur
2. Şûret-i **şâb**-ı kütbeğ bu ma'naya bürhân olur
1. Nazm

şa'bân [1] Arabî ayların recep ile ramazan arasında kalan sekizincisi.

9. Receb **şa'bân** ramazân hürmetine
10. Sivâ levşinden ihsân it şiyâmı
271. Gazel

şâd [4] Sevinçli, memnun.

13. Niçe bir olalum fûrkatle nâlân
14. Vişâlünle bizi kıl **şâd** u handân
3. Murabba

1. Cenâb-ı Hâzret-i Vâlide Sultân
2. Ola 'izzetle dâ'im **şâd** u handân
3. Tarih

11. Dil-i maḥzūnumuz bulsun sürürü
12. Olalum rü'yetüñle dem-be-dem **şād**
35. Gazel

13. Niçe bir olalum derd ile nālān
14. Vişālüñle bizi kıl **şād** u handān
5. Murabba

1. Bend-i fūrkatden efendi bizi āzād eyle
2. Qalb-i nā-şādumuzu vaşluñ ile **şād** eyle
185. Gazel

3. Vuşlatuñdan dūr idüp şalduñ bizi bu 'āleme
4. Va'de-i dīdār ile cānumuzu **şād** eyledüñ
108. Gazel

5. Vaḥdet-i zātuñla irşād olalar
6. Vaşluñ ile dā'imā **şād** olalar
32. Murabba

1. Sivādan bāli taḥḥir it dilerseñ sırr-ı cānānı
2. Ğam ile **şād** olur sırrum ne sırdur bilmezem anı
231. Gazel

şādān [6] Sevinçli, mutlu, bahtiyār.

11. 'İzzet-i dāreyn ile mesrūr idüp
12. Bu dil-i maḥzūnıñı **şādān** ide
5. Tarih

3. Dil-i maḥzūn ola **şādān** u ḥurrem
4. Kerem luṭf u 'ināyet eyle yā Rab
22. Murabba

19. Fenāyi de ola vaşluñla **şādān**
20. Kerem senden 'ināyet eyle Mevlā
29. Murabba

13. Fenāyi'yi ḥalāş it hemm ü ğamdan
14. Dü 'ālemde ola vaşluñla **şādān**
162. Gazel

3. Feyz-i faşluñdan ireli cism ile cāna 'aṭā
4. Bu dil-i maḥzūnumuz luṭf ile **şādān** eyledi
257. Gazel

3. Teselli-i vişālüñle bizi ḥandān u **şādān** it
4. Şühüd-i zātuñı eyle iki 'ālemde erzāñı
283. Gazel

şādı [2] Sevinç, mutluluk.

11. N'ola **şādı** olursa hüdhüd-i dil
12. Peyām-ı yār irişdüñdi şabādan
154. Gazel

11. Firākuñ nārına eyleme sūzān
12. Dil-i maḥzūn ola vaşluñla **şādı**
285. Gazel

şād ü hāndān [1] Mutlu, sevinçli.

1. Dil-i maḥzūnumuzı eyledi **şād ü hāndān**
2. Geldi yümn ile yine şeh-r-i mübārek ramazān
40. Murabba

şād u ḥurrem [2] Sevinçli, mutlu.

3. Dil-i nā-şādum ola **şād u ḥurrem**
4. Kerem luṭf u 'ināyet eyle yā Rab
27. Murabba

19. Dil-i maḥzūnı ola **şād u ḥurrem**
20. Meded ey luṭf-ı bī-ḥad pādīşāhum
33. Murabba

şād-mān [3] sevinçli.

27. Meşhedine şıdık ile yüzler sürenler zā'irün
28. Rü'yetüñle olalar iki cihānda **şād-mān**
1. Tarih

11. Perde-i pindāri ref it aradan
12. Rü'yetüñle ola diller **şād-mān**
159. Gazel

5. Firkatüñle qalbümüz kılma melül
6. Ola cānum vuşlatuñla **şād-mān**
169. Gazel

şāh [7] Padişah, hükümdar.

43. Yār-i şālīş ol nübüvvet **şāh**ına 'Osmān'dur
44. Mesken oldı mescid ü miḥrāb aña şām u şehir
1. Kaside

13. Sen münezzeh **şāh**a yoq kevn ü mekān
14. Qanda bulsunlar seni ya 'āşīkān
41. Murabba

9. Eger sa'y eylesem biñ yıl hebādur
10. 'Aṭā irmezse senden qula ey **şāh**
186. Gazel

3. Temennā-yı cemālünde dü 'ālem
4. 'Aṭāña muntazırlar bende vü **şāh**
197. Gazel

19. Emīrüm seyyidüm sensin bugün ey ḥūblaruñ **şāh**
20. Vücüdüm şeh-rini virdi cemālün cüñdi yağmaya
204. Gazel

13. Dü 'ālem emrine cümlesi münkād
14. Gerek derviş gerek **şāh** u gedādur
59. Gazel

3. Gelen gider bu menzil-ḥānesinden
4. Gerek bāy u gerek **şāh** u gedāsı
274. Gazel

şāh-ı kevneyn [1] Hz. Muhammed. "İki dünyanın, dünya ve ahiret **şām [42]** 1. İyi bir nitelikte tanınmış olma durumu, ün, şahı". şöret, îtibar. 2. Azamet, büyüklük, ululuk.

33. Gerçi vardur nās beyninde hilāfetde hilāf
34. **Şāh-ı kevneyn** anı ta'yîn itdi oldur mu'teber
1. Kaside

şāh-ı rusül [1] Peygamberler sultanı, Hz. Muhammed.

19. Ger şefā'at eylesün dir iseñ ol **şāh-ı rusül**
20. Kıl ri'āyet sünnetin ol hizmetinde hāk-i der
1. Kaside

şāh-bāz [1] İri ve beyaz bir doğan cinsi.

5. Lā-mekān mülki hümāsın eyle şayd
6. Şalma zāğa **şāh-bāzı** ey dede
202. Gazel

şāhid [2] Bir şeyin olduğu yerde hazır bulunup olanları gören kimse.

31. Yār-ı evvel yār-ı gārı Bū Bekir Şiddik'dur
32. **Şāhid** oldı şıdķına anuñ nebātāt u hācer
1. Kaside

1. **Şāhid**-i verd-i ezel çün 'arz-ı didār eyledi
2. Nālesin bülbül anuñçün aña tekrār eyledi
248. Gazel

şakka'l- kamer [1] Ayın ikiye yarılması; Hz. Muhammed'in parmak
işaretiyle Ay'ı
ikiye bölmesi şeklinde gösterdiği mucize.

13. İt kıyās parmağlarından mu'cizātın ğayrısın
14. Çeşme aķdı her birinden eyleyüp **şakka'l- kamer**
1. Kaside

şām u seher [4] Akşam ve sabah.

43. Yār-ı şāliş ol nübüvvet şāhına 'Osmān'dur
44. Mesken oldı mescid ü mihrāb aña **şām u seher**
1. Kaside

11. Leyl-i fūrķat zā'il olup şubḥ-ı şemsün kıl 'ayān
12. Vahdetün esrārına hayrān gönül **şām u seher**
56. Gazel

7. Maṭla'-ı feyz-i ezelden ṭālī' ola āfitāb
8. Leyl-i fūrķat zā'il olup bir ola **şām u seher**
62. Gazel

11. Sālik-i rāh-ı fenāya eyle tevfiķuñ refiķ
12. İrişsün sırr-ı beķāya bir ola **şām u seher**
69. Gazel

9. Bulmadı yol ķurbet-i hāzretde kimse **şānına**
10. Oldı dā'im lî - me'allah hālveti aña maķar
1. Kaside

15. Nihāl-i hoş-ḥurāmuñla cihān gülzārı var ola
16. Müsellem **şān**uña ancaķ bu üslub-ı cihān-bāñı
2. Tarih

17. Şühüd-ı zātunuñ eyle müyesser
18. Kemālātuña **şān**um ola mażhar
9. Murabba

5. Didi Mevlā anuñ **şān**ında levlāk
6. Sen olmasañ yaratmaz idüm eflāk
36. Murabba

9. Didi **şān**ında çün Mevlā
10. Ki subḥāne'llezi esrā
38. Murabba

3. Bu vücüd-ı fāniyi irgür beķā iķlimine
4. Dinile **şān**ına anuñ leyse min mevtin hāzer
44. Gazel

11. Düşen sevdā-yı zülfüne ne mümkündür hālāş olmak
12. Ruḥuñ āline alındı n'idem bāl ü perri **şān**um
128. Gazel

5. Kemāl-i zāt-ı pāke yok nihāyet
6. Kemālātuña mażhar ola **şān**um
140. Gazel

7. 'Adem rāhında **şān**ın kılan ifnā
8. Nişān bulsa n'ola ol bî-nişāndan
147. Gazel

1. Nār-ı hicrāna dilerseñ cāñı sūzān olmasun
2. Vāşıl ol bir yāre kim **şān**ında hicrān olmasun
150. Gazel

11. Bulduñ ise hüve fî şe'n **şān**ına cānā vuşul
12. Maḥv idüp şe'n-i vücüduñ özge bir şān olmasun
150. Gazel

15. Külle yevmün hüve fî şe'n **şān**ına buldı vüsül
16. Bî-nişān iden yolunda şānımı ol şān için
151. Gazel

15. Külle yevmün hüve fî şe'n **şān**ına buldı vüsül
16. Bî-nişān iden yolunda **şān**ımı ol şān için
151. Gazel

15. Külle yevmün hüve fî şe'n **şān**ına buldı vüsül
16. Bî-nişān iden yolunda şānımı ol şān için
151. Gazel

9. Bu **şân**ını Fenâyi iden ifnâ
10. Nişân bulsa n'ola ol bî-nişândan
155. Gazel

3. Niçe yol bulur aña 'abd-i zelîl
4. Bî-nişândur **şân**ı ez-kevn ü mekân
159. Gazel

5. Külle yevmin hüve fî şe'n **şân**ına bulam vuşûl
6. Bî-nişân ola bu şânım dem-be-dem ol şân ile
189. Gazel

5. Külle yevmin hüve fî şe'n **şân**ına bulam vuşûl
6. Bî-nişân ola bu şânım dem-be-dem ol şân ile
189. Gazel

5. Külle yevmin hüve fî şe'n **şân**ına bulam vuşûl
6. Bî-nişân ola bu şânım dem-be-dem ol şân ile
189. Gazel

13. 'Ayân eyle aña sırr-ı ev ednâ
14. Niçe vaşf ide **şân**uñı Fenâyi
7. Gazel

7. Bu 'aql u 'ilm ü hîlm ü hulk senüñ **şân**uñda nâzıldür
8. Vişâlüñ genc-i bî-pâyân zuhuruñ cân-ı eşyâdur
38. Gazel

3. Senüñ haqquñda dinmişdür nefahtü fîhi min-rühi
4. Ve naħnu akrabü sırrı senüñ **şân**uñdadur nâzil
123. Gazel

9. Zamân ile mekândan 'âli **şân**ı
10. Anı sa'y eyle gör sende bulasın
183. Gazel

13. Cenâb-ı hażret-i Bârî buyurdi **şân**uña levlâk
14. Senüñ nûruñdan irişdi füyüzât cümle eşyâya
204. Gazel

9. Münezzeħ gerçi **şân**uñ şeş cihetden
10. Görinür yine nûruñ cümle câda
206. Gazel

7. Niçe taşvîr ide sâlik **şân**ını
8. Vaħdetine keşret-i eşyâ güvâh
207. Gazel

5. Vâhid oldı sâl u mâh u hefte vü leyl ü nehâr
6. Kim kemâl-i kudretüñden oldı bir **şân** bu gice
214. Gazel

9. Küllü yevmin hüve fî şe'n sırrına bulan vuşûl
10. Bu vücûdi neş'esini başka bir **şân** eyledi
257. Gazel

1. Çünkü **şân**uñ ki bî-nişân oldı
2. Lâ-mekân saña pes mekân oldı
259. Gazel

3. Zâmirüm **şân**ı cümle saña 'â'id
4. Yine ircâ' idem mâ fi'z-zâmiri
261. Gazel

5. Kelâm-ı külli yevmin hüve fî şe'n
6. Nümâyân ide her câda o **şân**ı
287. Gazel

3. Yemm-i cüduñ reşhasıdur dü cihân
4. **Şân**uña lâyıķ ne ola ez-'adem
133. Gazel

3. Münezzeħ oldı **şân**uñ şeş cihetden
4. Tolu buldum velî kevn ü mekânı
227. Gazel

5. Münezzeħ oldı zâtuñ şeş cihetden
6. Nite bula cihet ehli o **şân**ı
234. Gazel

1. Nişânıñ bulalı cânım bu **şân**ım bî-nişân oldı
2. Açıldı vaħdeti sırrı 'avâlim 'ayn-ı cân oldı
239. Gazel

1. Nişânsız bulmadı kimse o **şân**ı
2. Nişân ile bulurlar bî-nişânı
241. Gazel

7. Derünüm 'âlemin seyr it bu zâhir nakşa aldanma
8. Nişânın bulalı **şân**ım nişânım bî-nişân oldı
245. Gazel

9. Fenâyi küllü yevmin şe'n rumûzın ideli iz'ân
10. Nişânıñ buldı o şe'nüñ bu **şân**ı bî-nişân oldı
247. Gazel

5. Ne mümkün niķ-i 'aql ire anuñ künh-i kemâline
6. Te'aqquldan tefekkürden münezzeħdür yüce **şân**ı
251. Gazel

11. Bulduñ ise hüve fî şe'n **şân**ına cânâ vuşûl
12. Maħv idüp şe'n-i vücûduñ özge bir şân olmasun
150. Gazel

9. Nefahtü fîhi min-rühi dinildi **şân**-ı Âdem'de
10. Bu sır min- emri Rabbiyle 'anâşırda nihân oldı
239. Gazel

9. Kes kocâ bâşed sezâ-yı bezm-i ü
10. Çün münezzeħ **şân**-ı ân ez-în u ân
172. Gazel

şâne [2] Tarak.

3. Dil-i şeydâ hemişe **şâne** gibi
4. Çeker her demde zülfüñün belâsın
183. Gazel

7. Göñül sevdâ-yı sevdâdan geçer bir derd-i ser deyi
8. Çeker **şâne** gibi zülfi belâsın gör bu gavğâyı
265. Gazel

şâne-veş [1] Tarak gibi.

9. Nazar kılan yüzün âyinesine
10. Çeker ol şâne-veş zülfün belâsın
149. Gazel

şarâb [3] İçilecek şey, içecek; sarhoşluk veren sıvı.

7. İçüp vahdet **şarâb**ından gider beşli ortadan
8. Kayır ahvâlünü irken koma feryâda ey bülbül
124. Gazel

11. Dil-i mahzûmî sâkî eyle mesrûr
12. Şağhüm rabbühümden şun **şarâbı**
268. Gazel

5. Muṭahhar cism ü ruḥâni ne ṭurfe sâkidür ol kim
6. Bu cân hayrân u mest olup lebi la'li **şarâb**ından
165. Ga

şarâb-ı lâ-yezâli [1] Sonsuzluk şarabı.

1. Tecellî-i cemâl oldı dile vech-i celâliden
2. Anıñün mest ü şeydâyum **şarâb-ı lâ-yezâli**den
168. Gazel

şark u garb [1] Doğu ve batı.

7. İkilik perdesin ref it aradan
8. Güzer eyleye cânum **şark u garbı**
222. Gazel

şeb [2] Gece.

1. Şebün kâdr ola ey mâh-ı **şeb**-efrüz
2. Çerâğ-ı devletün yansın şeb ü rüz
25. Matla

25. Cemâ'atle kırup her **şeb** terâviḥ
26. İdelüm dâ'imâ tehliḫ ü tesbiḫ
39. Murabba

şeb-i kâdr [1] Kadir gecesi.

9. Bulursa **şeb-i kadri** n'ola 'ârif özinde
10. Ol 'id-i vişâlünü dile a'yâda mı geldün
111. Gazel

şeb u rüz [7] Gece ve gündüz.

5. İder sevdâ-yı vaşluñı **şeb u rüz**
6. Temennâ bu dil-i âvâre senden
184. Gazel

3. Muḳaddermiş bize rüz-ı ezelden
4. Lisânımda **şeb u rüz** âh u nâle
187. Gazel

9. Umaruz luṭf ile ola nazaruñ
10. **Şeb ü rüz** zâr u âhuma yâ Rab
22. Gazel

1. Şebün kâdr ola ey mâh-ı şeb-efrüz
2. Çerâğ-ı devletün yansın **şeb ü rüz**
25. Matla

5. Hiçâb-ı zülfünü ref it yüzünden
6. **Şeb ü rüz**umuz ola kâdr ü a'yâd
35. Gazel

1. Yanar nâr-ı firâkuñla **şeb ü rüz** cism ile cânım
2. Vişâlün zevkin ihsân it dil-i süzâna sultânım
128. Gazel

7. Olur zülf ile 'aynuñ âyet'ullah
8. **Şeb ü rüz**dur anuñ ağ u qarası
226. Gazel

şebnem [1] Çiy tanesi.

3. Keşret-i eşyâda eyle vahdetün sırrın'ayân
4. Maḫv ola **şebnem**-şıfat çoğduḳda nür-ıâfitâb
26. Gazel

şedâ'id [1] 1. Eziyetli, zahmetli, sıkıntılı durumlar. 2. Âfetler, büyük sıkıntılar, belâlar.

5. Kıl **şedâ'id** ihtiyâr ol eşiginde ḫâk-i râh
6. İt melâmet nefsünü terk eyle ṭâlib 'ârünü
280. Gazel

şefâ'at [3] Bir suçun bağışlanması veya bir isteğin yerine getirilmesi için aracı olma. 2. Peygamberlerin ve Allah'ın izin vereceği kimselerin, kulların suçlarının bağışlanması için Cenâbıhak katında aracılık etmeleri.

19. Ger **şefâ'at** eylesün dir iseñ ol şâh-ıresül
20. Kıl ri'âyet sünnetin ol hizmetinde ḫâk-i der
1. Kaside

13. Umaruz eyleye rüz-ı kıyâmet
14. Za'if ümmetlerine ol **şefâ'at**
37. Murabba

25. Fenâyi bendeñe eyle **şefâ'at** yâ Resül'allâh
26. Civâr-ı ḫâzret-i ḳudse ola bî-çârehem-sâye
204. Gazel

şefî' [1] Şefaâtçi.

13. Kuşür u sehv ü taḫşire nazar eylemeyeRaḫmân
14. **Şefî'**ümüz ola dâ'im ḫabîb-i Rabbiye'l-a'lâ
12. Gazel

şeh-bâz-ı dil [8] Gönül doğanı.

7. Âşiyân-ı kudse pervâz ide bu **şeh-bâz-ı dil**
8. Şemme vech'ullâh nûrın bî-cihet ideşühüd
37. Gazel

7. Lâ-mekân mülki hümâsın şayd idüp **şeh-bâz-ı dil**
8. 'Âlem-i lâhûtta kârı zîn sebep seyrân olur
45. Gazel

9. Âşiyân-ı kudse pervâz eylesün **şeh-bâz-ı dil**
10. Lâ-mekân mülki hümâsın kıлмаğa her dem şikâr
51. Gazel

7. Âşiyân-ı aşla pervâz eylesün **şeh-bâz-ı dil**
8. Lâ-mekân mülki hümâsın kıлмаğa her dem şikâr
63. Gazel

5. Âşiyân-ı kudse pervâz eyleye **şeh-bâz-ı dil**
6. İre bir mülke ki hergiz olmaya leyl ünehâr
74. Gazel

7. Lâ-mekân mülki hümâsı şaydına **şeh-bâz-ı dil**
8. Rûh-ı kudşilerle kıldı lâ-meķân ilin meķân
166. Gazel

7. İde **şeh-bâz-ı dil** aşlına pervâz
8. 'Adem mülkinde şayd ide hümâyı
254. Gazel

5. Hevâ-yı hû vü yâ hûnuñ hümâsın
6. N'ola **şeh-bâz-ı dil** itse şikârı
263. Gazel

şehîd [3] Din veya yüksek bir ülkü uğrunda ölen kimse, savaşta ölen kimse.

11. Cân virenler râh-ı Hâķ'da ķan bahâ dîdâralur
12. Vaşluña şükârâne virdi cânını oldı**şehîd**
34. Gazel

7. **Şehîd** ol 'ışķ içinde şâdıķ iseñ
8. Ki Hâķ'dur ol şehîdüñ ķan bahâsı
262. Gazel

7. **Şehîd** ol 'ışķ içinde şâdıķ iseñ
8. Ki Hâķ'dur ol şehîdüñ ķan bahâsı
262. Gazel

şehnâz [1] Musikimizin en eski birleşik makamlarından biri, eğlence.

1. Bülbül-i dil âşiyân-ı aşla pervâz eyledi
2. Geh 'arâķ idüp nevâsın gâhi **şehnâz** eyledi
224. Gazel

şehr [2] Şehir.

3. Dâhîl olsañ ger bu **şehre** çok temâşâgöresin
4. Arayuban bulmayasın çâr 'unşurdaneşer
62. Gazel

19. Emîrüm seyyidüm sensin bugün ey hûblaruñ şâhı
20. Vücüdüm **şehrini** virdi cemâlün cündiyağmaya
204. Gazel

şehr-i mübârek [3] Mübarek ay.

1. Sa'âdetle ķudümü kıldı teşrif
2. Cihâni yine ol **şehr-imübârek**
39. Murabba

3. Anı Ķur'an'da Mevlâ itdita'rîf
4. Şükür geldi yine **şehr-imübârek**
39. Murabba

35. Fenâyi derd-mende eyledermân
36. Şükür geldi yine **şehr-imübârek**
39. Murabba

şehr-imübârekramazân [6] Mübarek ramazan ayı, oruç tutulan ay.

1. Dil-i maħzûnumuzı eyledi şâd ü hândân
2. Geldi yümn ile yine **şehr-i mübârekramazân**
40. Murabba

3. Oldı nûriyle ziyâ-baħş ķamu iki cihân
4. Geldi 'izzetle yine **şehr-i mübârekramazân**
40. Murabba

7. Umaruz ire maķâmına geķen 'ahd-iķadîm
8. Geldi 'izzetle yine **şehr-i mübârekramazân**
40. Murabba

11. Cân u dilden olalum rü'yet-i yâre tâlib
12. Geldi 'izzetle yine **şehr-i mübârekramazân**
40. Murabba

15. Hâşıl ola dir iseñ şüret-i ma'nâ-yiümiğ
16. Geldi 'izzetle yine şehr-i mübârekramazân
40. Murabba

19. Ķıla iħsân Fenâyi ķuluna fevķa'l-me'mül
20. Geldi yümn ile yine **şehr-i mübârekramazân**
40. Murabba

şehr-i şa'bân ü receble ramazân [1] Şaban ayıyla recep ve ramazan ayları.

9. **Şehr-i şa'bân ü recebleramazân**
10. Vaħdeti sırrın iderleri'lân
21. Murabba

şehr-i şerî'at [1] Şeriat şehri.

11. Kıpı keşret 'âleminde vahdeti topınbugün
12. Kimi ki **şehr-i şerî'at**içre meşhûreyledi
243. Gazel

Şek [1] Şüphe.

3. **Şek** degildür yâri bilmez şol ki nefsi bilmedi
4. Yârini bilendür ol kim kendü miğdârın görür
68. Gazel

şekl-i Âdem [1] Hz. Adem'in şekli, biçimi, görünüşü; insan bedeni **Şem'-i hüsni**n itdi süzân ey Fenâyî şinede biçimi.

7. **Şekl-i Âdem** durur ki buldı vücüd
 8. Hâk lisânında tercümânoldi
 259. Gazel
- şem' [7]** Mum.

1. **Şem'**i âhum yakdı bâl ü perrini pervâneniñ
2. Bu imiş kârî hemişe nâr-ı 'ışkâyananıñ
107. Gazel

13. Mihr-i 'âlem-tâba irgür ey Fenâyîzerreñi
14. Özüñi pervâne gibi **şem'**-i bezm-i yâre yak
98. Gazel

7. Leyl-i fûrkat zâ'il olup irişe şubh-ı vişâl
8. **Şem'**-i zâtuñ zerresiyile kıl münevverhânemüz
84. Gazel

5. İrmege **şem'**-i cemâlî bezminüñ envârına
6. Perr ü bâli eyle süzân ey gönül pervâne-vâr
51. Gazel

1. Ruñuñ hâlî dü 'âlem dânesidür
2. **Şem'**üñ mihr ü meh pervânesidür
60. Gazel

5. Ğam-ı ferdâ ile zâhid bize ta'n eylemeim-rüz
6. Cemâl-i **şem'**ine süzân olan 'uşşâka pervâne
192. Gazel

3. Hâvf eyler iseñ yanmağa gel **şem'**e yapışma
4. Ol âteşe bak gör nice pervâneyi buldı
244. Gazel

şem'-i hüsni [7] Güzelliğin mumu.

11. Bâl ü perrin nâr-ı 'ışkuñ niçe iħrâkitmesün
12. **Şem'-i hüsni**üne gönül pervânesi süzân olur
54. Gazel
13. Nâr-ı 'ışkuña Fenâyî nice süzânolmasun
14. **Şem'-i hüsni**ün bezmine pervânedür şems ü kamer
69. Gazel

9. **Şem'-i hüsni**üne gönül pervânesi
10. Perr ü bâlin derd ile süzânider
77. Gazel

3. Sînem üzre nâr-ı 'ışkuñ niçe süzânolmasun
4. Yakdı **şem'-i hüsni**üne bâl ü perinpervânemüz
84. Gazel

1. Yakdı **şem'-i hüsni**üne bâl ü perinpervânemüz
2. Kızlüzüm-i 'ışkuña düşdi tâlib-idür-dânemüz
87. Gazel

14. Nâr-ı 'ışka her nefes iħrâk idenpervâneyi
200. Gazel

3. Şems-i zâtuñ zerresinden n'ola eylerseñ'atâ
4. **Şem'-i hüsni**ün nârına süzân olan pervâneye
191. Gazel

şem'-i hüsni-yâr [3] Sevgilinin güzelliğinin mumu.

1. Mekteb-i 'irfândan ey dil almak isterseñ sebak
2. Varuñi pervâne gibi **şem'-i hüsni-yâre**yak
5. Nazm

7. Nür-ı Hâk'dan yandı ise nâr-ı 'ışkuñ dildeger
8. Özüñi pervâne-veş gel **şem'-i hüsni-yâre** yak
94. Gazel

5. Âşiyân-ı kudse pervâz eylesün cân bülbülü
6. Varuñi pervâne gibi **şem'-i hüsni-yâre**yak
100. Gazel

şem'-i ruñ [2] Yanağınmumu.

1. Zencîr-i zülfün kaydına şayd olmayandıvânedür
2. **Şem'-i ruñ**uñ envârına şems ü kamer pervânedür
66. Gazel

1. **Şem'-i ruñ**-i cânâna pervânelerüzcânâ
2. Bezm-i mey-i kâlûdan mestânelerüz cânâ
2. Gazel

şemme [1] Koklama.

11. Gel bu vücüdüñ kañresin bir bañr-ı bî-pâyânaşal
12. Ol yemm-i cüdüñ **şemmesi** biñ gevher-iyek-dânedür
66. Gazel

şems [21] Güneş.

9. Musahhâr emrüne arz u semâvât
10. Senüñ hükmündedür **şems** ile zerrât
5. Murabba

3. Nice vaşf ide cemâlün vaşfını **şems** ü kamer
4. Zerreden kemter yoluñda rüz u şebüftâdedür
43. Gazel

9. Tecellî-i cemâlûñpertevinden
10. Ki **şems** ile kamer encüm münevver
46. Gazel

5. Görüp her zerrede nûr-îlâh'ı
6. Vücûd mülkinde bul **şems** ile mâhı
45. Murabba

5. Şühûd-ı vaĥdet-i zâtuñ 'aĥâ it
6. Görem zerrede **şems** üäsümânı
249. Gazel

1. Zencîr-i zülfün kaydına şayd olmayandıvânedür
2. Şem'-i ruĥuñ envârına **şems** ü kamer pervânedür
66. Gazel

13. Nâr-ı 'ışķuña Fenâyi nice süzânolmasun
14. Şem'-i ĥüsnuñ bezmine pervânedür **şems** ü kamer
69. Gazel

5. Vücûdî 'âşķuñ meh-veş karîb olduķça maĥv olur
6. Niçe seyr eyleye bu dil o **şems**-i 'âlem-ârâyi
265. Gazel

7. Ne gözdür görmeye **şems**-i cemâlûñ
8. Münevver eylemişken dü cihâmı
227. Gazel

1. Müyesser kıl bize yâ Rab vişâlûñ
2. Görem her zerrede **şems**-icemâlûñ
109. Gazel

13. Bu vücûdî zerresini kıl Fenâyi'nüñhebâ
14. **Şems**-i esrârûñı eyle dâ'im añareh-nümün
171. Gazel

5. Bu vücûdum kaĥresini baĥr-i bî-pâyânaşal
6. **Şems**-i fazluñ lem'asıyla zerre-veş kılbehrever
56. Gazel

13. Vücûduñ zerresin maĥv itFenâyi
14. Ola zâhir ki tâ **şems**-i ĥaķķat
28. Gazel

9. Vücûdum zerresini eyleifnâ
10. Tûlû 'ide dile **şems**-i ĥaķķat
31. Gazel

1. Bize fetĥ eyle ebvâb-ı vişâlûñ
2. görem zerrede **şems**-ilâ-yezâlûñ
104. Gazel

11. Kemâl-i feyz-i cûduñdan kıl iĥsân
12. Görem her zerrede **şems**-ilikâyı
277. Gazel

5. Bu ta'ayyün zerresinden kılĥalâş
6. Zâhir ola câna **şems**-i rü'yetuñ
105. Gazel

7. **Şems**-i tâbândur cemâlûñ zâhid idrâk eylemez
8. Pes ne bilsün çeşm-i ĥuffâş dîde-inezzâreden
144. Gazel

7. Ve'd-ĥuĥâ ve'l-leylinûñ nüktesini kıldı'ayân
8. **Şems**-i vaĥdetden semâ'-ı ĥalbine irdi ziyâ
5. Gazel

13. İrerdi **şems**-i vaşluñaFenâyi
14. Cenâbuñdan olursa zerreimdâd
35. Gazel

5. Evvel âĥir çünki sensin cümleden maĥşûd olan
6. **Şems**-i vechuñ seyr ider lâkin şehâb âĥm ĥicâb
21. Gazel

şems-i zât [28] ilahi güneş.
3. Niçe yol bulur cenâb-ı pâke bu 'abd-i zelîl
4. **Şems-i zâtuñ** lem'asından irmese zerreceĥâl
4. Nazm

5. **Şems-i zâtuñ**dan irerse zerrenür
6. Ĥâşıl olur cism ile câna ĥubür
12. Murabba

35. İrişe **şems-i zâtuña** Fenâyi
36. 'İnâyet eyle sultânım meded it
20. Murabba

13. Bulurşa **şems-i zâtuñ**dan Fenâyi n'ola nişzerre
14. Kamuya mebde ü menşe Hüdâyi'den du'âdur hep
20. Gazel

13. İt Fenâyi bendeñe cüd ukerem
14. **Şems-i zâtuñ** lem'asından yâVedüd
33. Gazel

13. **Şems-i zâtuñ**dan irerse ger Fenâyi'yeziyâ
14. Sırr-ı vaĥdet keşf olup olurdu fennindeferîd
34. Gazel

13. **Şems-i zâtuñ**dan irerse ger Fenâyi'yeziyâ
14. Zerresi iki cihânda gün gibi raĥşânolur
54. Gazel

9. Sırr-ı pâki ĥürmetiyçün yâ İlahîAĥmed'üñ
10. **Şems-i zâtuñ**dan Fenâyi bendeñi kıl neş'e-dâr
63. Gazel

3. Kâbe kavseymi geçüp bulurduķ ev ednâyayol
4. **Şems-i zâtuñ** lem'asından feyz olursa zerrenür
65. Gazel

11. **Şems-i zâtuñ**dan irerse zerre-veş cânaeşer
12. Ĥabz u bastı luĥf u ĥahrı cism ü cân yek-sân ider
73. Gazel

7. **Şems-i zâtuñ** şu'lesinden vir naşîb
8. Pür-ziyâ kıl ĥalbümüñ envârile
216. Gazel

15. 'Uruc eylerdi meh gibi Fenāyî burc-imes'ûda
16. Olursa **şems-i zātu**ndan aña yek zerreerzāni
229. Gazel

13. Bā Fenāyî zerre-i derdetbe-deh
14. Geh be-bîned **şems-i zāted** dîd cān
172. Gazel

3. **Şems-i zāt**ı zerresinden irmese cānāziyā
4. Nice yol bulur cenāb-ı pāke bu 'abd-i zelîl
114. Gazel

3. Sa'âdetle kudūmından müşerref oldı' âlemler
4. Yetişdi **şems-i zāt**ınuñ ziyāsı 'arş-ia'lāya
204. Gazel

1. **Şems-i zātu**ñ zerresinden cism ü cān bulsunziyā
2. Gā'ib ola 'ayn-ı dilden dem-be-dem 'ayn-ı sıvā
3. Gazel

3. Şanmañuz sırr-ı hāḳḳat āşinādan yādola
4. **Şems-i zātu**ñ zerre-veş her āntecellisindeyüz
81. Gazel

9. **Şems-i zātu**ñ zerresinden cān u dil bulāziyā
10. Kıl civār-ı hāzretūñde iki 'ālemdemūḳim
139. Gazel

1. **Şems-i zātu**ñ zerresinden her kime irseziyā
2. Selb olur gözinden anuñ muḳlaḳā 'ayn-ı sıvā
6. Gazel
13. Naḥnu aḳrab sırrını eyle fenāyî 'ye'ayān
14. **Şems-i zātu**ñ zerresinden sırrına ireziyā
9. Gazel

1. **Şems-i zātu**ñ zerresi eşyāya te'şireyledi
2. Pertev-i ḥüsnüñ cihāni cümle tenvîr eyledi
246. Gazel

7. **Şems-i zātu**ñ zerresinden pür-ziyā eyledili
8. Rüz-ı mehcüreyi reḒ it tār-ı şebdendā'imā
10. Gazel

11. 'Aḫā kıl **şems-i zātu**ñ zerresinden
12. Be-hāḳḳ-ı āb-ı rüy-ı nūr-ıkevneyn
146. Gazel

15. **Şems-i zātu**ñ zerresinden kıl Fenāyî'yenaḫar
16. Ola bir enḫāra maḫzar ḥadd ü pāyān olmasun
150. Gazel

3. Yüz sürüp bābuña geldük bizi maḫrūm eyleme
4. **Şems-i zātu**ñ zerresinden yā ilahe'l-'ālemîn
178. Gazel

3. **Şems-i zātu**ñ zerresinden n'ola eylerseñ'aḫā
4. Şem'-i ḥüsnüñ nārına sūzān olan pervāneye
191. Gazel

1. Āsümān-ı dil bula yā rabbenā her dem şafā
2. **Şems-i zātu**ndan irişsün zerre-veş cānāziyā
8. Gazel

11. **Şems-i zātu**ndan ire cānāziyā
12. Tā ki görem zerrede nūruñ'ayān
176. Gazel

şe'n [12] İş; yeni çıkan hal,hadise.

65. Ey Fenāyî sālîk ol zevḳ it o **şe'n**üñ rütbetin
66. İre imānuñ 'ayāna ḫurî taḳlîdigider
1. Kaside

13. Geldi geçdi bilmedi kimse o **şe'n**üñ rütbetin
14. Vāḳıf olmadı hāḳḳat ḫāline ins ile cān
1. Tarih

5. Ḳuyūd-ı cism ü cāndan olan itḻlaḳ
6. İrer mi mā-sivādan **şe'n**ineşeyn
146. Gazel

1. Budur senden recā ey Rabb-iekber
2. Kemālātuña **şe'n**üm ola maḫzar
75. Gazel

13. Bu fāñi devleti terk it bulasın 'izzet-i bāḳi
14. Şühüd itmege ol **şe'n**i vücūd-ı fānidür ḫā'il
123. Gazel

13. Vücūduñ zenbini maḫv it Fenāyî
14. Ola zāhir o **şe'n**-i bî-nişānum
138. Gazel

11. Bulduñ ise hüve fî **şe'n** şāmına cānā vuşül
12. Maḫv idüp **şe'n**-i vücūduñ özge bir şān olmasun
150. Gazel

9. Fenāyî küllü yevmin **şe'n** rumūzın ideli iz'ān
10. Nişānuñ buldı o **şe'n**üñ bu şānı bî-nişān oldı
247. Gazel

11. Külle yevmin hüve fî **şe'n** sırrına bulan vuşül
12. N'ola her anda görürse başḳa bir **şe'n**-i 'acıb
25. Gazel

9. Bu **şe'n**i bî-nişān ide dem- ā-dem
10. Rumūz-ı külle yevmin hüve fî **şe'n**
174. Gazel

7. Lehü fî külli yevmin **şe'n** nişānı dilde naḳş ola
8. Naḫar irerse ger cāna o **şe'n**-ibî-nişānumdan
143. Gazel

7. Lehü fî külle yevmin **şe'n** nişānı dilde naḳş ola
8. Naḫar irerse ger cāna o **şe'n**-ibî-nişānumdan
167. Gazel

şerbet [1] Meyve özü, su ve şekerle yapılan tatlı içecek.

1. Yâ ilâhî âsitanuñ hasteyedârü'ş-şifâ
2. **Şerbet-i** vaşluñ içenler buldı her derdedevâ
11. Gazel

Şeref burcu [7] Astrolojik açıdan gezegenler en etkili zamanlarına belli bir burç derecesinde ulaşır; bu noktaya "şeref" denir. Etkinin en az olduğu nokta ise şeref noktasının tam karşısındaki hubüttür (Diyanet İslam Ansiklopedisi, cilt:29; sayfa:552).

5. **Şeref burcunda** bedr ola dem-â-dem tâli'-ibahtı
6. Hilâl-âsâ terakki'de ola 'üvnân-ı 'Osmâni
2. Tarih

5. **Şeref burcunda** bedr oluphilâli
6. Ola bahtı anuñ gün gibi rahşân
3. Tarih

1. **Şeref burcunda** bedr oldı çün olmâh
2. Semâvât ehli didibârek'allah
8. Matla

9. Şeref burcında bedr eylehilâlüm
10. Koma noxsân ile irgürkemâle
187. Gazel

7. **Şeref burcunda** bedr eylehilâli
8. İre evc-i kemâle tâ kimâhum
132. Gazel

11. **Şeref burcunda** bedr oluphilâli
12. Ziyâsına irişmeye kesâfet
6. Tarih

9. Mâh-ı nev gibi Fenâyi idegör kesb-i kemâl
10. Ola ferhunde **şeref burcunda** her demfâlümüz
86. Gazel

şerha şerha [2] Dilim dilim, parça parça.

9. **Şerha şerha** kıl Fenâyi şineñi
10. Bir gün ola ekile aña nemek
106. Gazel

19. Kıl **şerha şerha** şineñi eyle delik delik
20. Tâ ki derüna ire Fenâyi nazârzi-ney
252. Gazel

şes cihet [9] Altı yön (sağ, sol, ön, arka, aşağı, yukarı).

5. Rabbi eriniñ neş'esinden 'âleme virdiziyâ
6. Cism ü câna **şes cihet**i Müsa-veş Tür eyledi
243. Gazel

9. Aç cemâlün perdesin 'uşşâka ref' olañicâb
10. Zâhir ola **şes cihet**den dideye 'ayn-ılıkâ
8. Gazel

7. Mâ vesa'nî nüktesinden neş'e-dâr it kalbümüz
8. Güş-ı câna **şes cihet**den irişe tâ ki haber
56. Gazel

5. **Şes cihet**den irişe câna hitâb-ı müsteşâb
6. Dinile kim saña hergiz leyse min mevthinâzer
62. Gazel

3. **Şes cihet**den bi-cihetdür ol Kerîm
4. Tatdı her kim ki özünde zevkivar
76. Gazel

9. Münezzeh gerçi şanuñ **şes cihet**den
10. Görinür yine nürüñ cümle câda
206. Gazel

3. Münezzeh oldı şanuñ **şes cihet**den
4. Tolu buldum veli kevn ü mekânı
227. Gazel

5. Münezzeh oldı zâtuñ **şes cihet**den
6. Nite bula cihet ehli o şanı
234. Gazel

13. Fenâyi'ye nazâr kıl **şes cihet**den
14. K'ola vâhid yümn ile yesârı
250. Gazel

şevk [1] Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

13. Ey Fenâyi buldı haqqânî vücüd
14. Her kimün özünde Haqq'ın **şevk**ı var
76. Gazel

şey' [5] Şey, herhangi birşey

11. Her **şey'**de sensin çün 'ayân
12. Yâ zü'l-'ağâ yâ zü'l-'ağâ
13. Murabba

17. Hidâyet it Fenâyi'ye ilâhî
18. Göre her **şey'**de tâ nür-ıilâhî
17. Murabba

7. Sırr-ı pâküñ ola her **şey'**de'ayân
8. Dâ'imâ vaşluñla mesrür it bizi
42. Murabba

11. Kamu eşyâ diler fazluñdan ihsân
12. Ne ola şâdır olan **şey'**yesirden
148. Gazel

13. Belâ bezminde 'ayneynün ne **şey'**gördi ki mestoldı
14. Humârından iki 'âlem hemişe mest ü şeydâdur
38. Gazel

şeydâ [2] Aşkının çokluğundan aklı başından gitmiş, kendini duygularının coşkuluğuna bırakmış (kimse), çılgın, dîvâne, meczup.

3. Geçür bu bezm-i keşretten nazar kıl sırr-ıvahdetden

4. İçür 'ışkuñ şarâbından olalum dâ'imâ **şeydâ**

2. Nazm

13. Belâ bezminde 'ayneynüñ ne şey' gördi ki mestoldi

14. Humârından iki 'âlem hemişe mest ü **şeydâ**dur

38. Gazel

şeydâyi [1] Aştan ileri gelen divanelik, şaşkınlık.

1. Şunali sâki-i 'ışkuñ ezel câm-ı rûh-efzâyı

2. İder bezm-i cihân içre anıñcün bizi**şeydâyi**

265. Gazel

şey'en li'llah [9] " Allah için bir şey" anlamında dilek ve temenni ifadesi,

1. Vücüdüm zenbineestağfir'ullah

2. 'Atâ kıl nûr-ı zâtuñ **şey'enli'llah**

218. Gazel

3. **Şey'en li'llah** yâmuçibe's-sâ'ilin

4. Fakrumuz ırgür ğınâya yâÇanı

282. Gazel

5. Vişâlün gülşeninde **şey'enlillah**

6. 'Atâ kıl 'andelib-i câna vuşlat

31. Gazel

5. Bahr-ı cüduñ kaçresinden buldı 'âlemler'ağâ

6. Yüz sürüp bâbuña geldük **şey'en li'llah** yâ Kerim

139. Gazel

7. Hâkiqat cür'asından **şey'en li'llah**

8. Dirig itme vişâlün bu ğarıbden

182. Gazel

1. Buyurduñ in te'uddüni'met'ellah

2. Vişâlün ni'metinden **şey'enli'llah**

197. Gazel

1. Seni senden iderüz **şey'en li'llah**

2. Buyurduñ in te'uddüni'met'ellâh

199. Gazel

11. Senünle şaña geldi **şey'en li'llah**

12. 'Atâ kıl nûr-ı zâtuñdannevâle

201. Gazel

3. Seni senden ider bu dil temennâ

4. Cenâbuñdan 'atâ kıl **şey'en lillah**

208. Gazel

şeyhül-islâm [1] Osmanlı Devleti'nde dînî kurumların, şeriat mahkemelerinin ve ilmiye sınıfının başı durumunda olup bunlara nezâret eden en yüksek rütbeli din adamına verilen unvan.

1. Şenâ eylerse n'ola hâşş ile 'âm

2. Henüz buldı maķâmuñ **şeyhül-islâm**

33. Matla

şeyn [1] Ayıp, manevî leke, noksan.

5. Çuyüd-ı cism ü cândan olan itlâk

6. İrer mi mâ-sivâdan **şe'n**ineşeyn

146. Gazel

şeytân [3] İblis. İnsanları günaha sevk eden ve dinden çıkarmaya çalışan isyankâr mahluk.

9. Dîn-i bâki içre şol deñlü şalâbet kıldıkim

40. Heybetinden zıllını görse ider **şeytân** hâzer

1. Kaside

1. Ahsen-i takvîmi inkâr eyleyen **şeytân** olur

2. Şüret-i şâb-ı kütbeğ bu ma'naya bürhânelur

1. Nazm

17. Ortağ olup **şeytân** u nefis

18. Olur hevâyapür-heves

4. Murabba

şiddet [1] Sertlik, katılık.

3. **Şiddet**-i fûrkatde çekdiyse hezâr derd übelâ

4. İrgürüp mañlûba âhir vâşıl-ı yâreyledün

102. Gazel

şifâ [2] Hastalıktan kurtulma, iyi olma, eski sağlığına tekrar kavuşma.

3. Vaşluñ ile anlara eyleşifâ

4. Yâ Ehad ü yâ Şamed ü yâ Kerim

30. Murabba

1. Bu rencüruñ cemâlündürdevâsı

2. **Şifâ**-ı şadr olur cânân liķâsı

262. Gazel

şikâr [6] Av; avlanan hayvan.

9. Aşiyân-ı kudse pervâz eylesün şeh-bâz-ı dil

10. Lâ-mekân mülki hümâsın kılmağâ her dem **şikâr**

51. Gazel

7. Aşiyân-ı aşla pervâz eylesün şeh-bâz-ı dil

8. Lâ-mekân mülki hümâsın kılmağâ her dem **şikâr**

63. Gazel

13. Ger Fenâyi'ye olursa feyz-i aķdesden 'atâ

14. Lâ-mekân mülki hümâsın dem-be-dem eyler **şikâr**

74. Gazel

5. Lâ-mekân mülki hümâsın itmege cânâ **şikâr**
6. Âşiyân-ı kûdse ırgüre ki murğ-ıcânını
260. Gazel

5. Hevâ-yı hû vü yâ hünüñ hümâsın
6. N'ola şeh-bâz-ı dil itse **şikârı**
263. Gazel

3. Hümâ-yı hû vü yâ hüyı gönül murğı **şikâr** itdi
4. Mağabbet sâğarın sâkı şunalı bezm-i 'âliden
168. Gazel

şikeste-bâl [3] Kırık kanat.

1. Eyle mesrûr bu **şikeste-bâlümü**
2. Kıl muvâfiq emrüne her hâlümü
16. Matla

5. Nâr-ı hecre itme süzân bu **şikeste-bâlümü**
6. Vuşlatuñla ola ma'mûr bu dil-ıvırânemüz
84. Gazel

9. Bu **şikeste-bâlüme** fazluñ ile eyle nazar
10. Va'de-i vaşluñla tâ ma'mûr olavırânemüz
87. Gazel

şir [1] Süt.

7. Çün dem-i Rûhu'l-kudûsden 'İsi-veş bulduk hayât
8. Tâ ezel ol dâyedendür yevm-i fıtrat **şir**ümüz
85. Gazel

şir-i Hâk [1] Allah'ın aslanı. Hz. Ali için kullanılır.

49. Yâr-ı râbi' ibn-i 'ammı oldur 'AlîMurtażâ
50. Zâhir ü bâhtında ekmel **şir-i Hâk** ol nâmıvar
1. Kaside

şod [3] Olmak.

9. Sülûkeş mîr **şod** bâ-arş-ı a'lâ
10. Çe hâcet goften o çün 'iyânest
30. Gazel

11. Be-emr-i to musahhar **şod** avâlim
12. Boved hâşıl merâm u maqşûdum est
30. Gazel

1. Bî-to hâr **şod** çeşm-i mâ-râ dü cihân
2. 'Ayn-ı cânrâ mî-şevved mâ-râ'iyân
172. Gazel

şöhret[2] Her yerde herkesçe tanınma, meşhurluk, ün, san, nam.

3. Melâmet 'âleminde buldı **şöhret**
4. Aradan ref ider nâmüs u'ârı
240. Gazel

3. 'Âbidân zühd ü 'ibâdetle dilerler **şöhreti**
4. Ol durur maqbûl-i 'âlem hıfz ide esrârünü
280. Gazel

şol [9] Şu, o, bu.

23. Ol giyer tâc-ı şefâ'at hem kabûlün hil'atin
24. **şol** zamânda kim hâlâyık ideler eyne'l- maqar
1. Kaside

39. Dîn-i bâkı içre **şol** deñlü şalâbet kıldıkım
40. Heybetinden zıllını görse ider şeytân hâzer
1. Kaside

7. La'li meyinden tâ ebed düşer hümâr-irencine
8. **şol** mest-i hâk ki sâkisi ol nergis-ı mestânedür
66. Gazel

7. N'ola mazhar olsa sırr-ı lî me'allâhremzine
8. **şol** hâkikat ehlinüñ ki nâzırnı Raḥmân olur
54. Gazel

3. Vişâli bezmine **şol** cân irerki
4. Derûnında ola 'ışkuñ belâsı
226. Gazel

7. İçerseñ ey gönül **şol** meyden iç kim
8. Melek sâkı felek peymânesidür
60. Gazel

11. Senden alındı 'ulûm-ı evvelîn ü âhîrîn
12. **şol** zamân ki 'âlem-i tîlâka naşb itdün 'âlem
134. Gazel

5. Maşûr'a degildür yaluñuz hâl-ihüviyyet
6. **şol** 'âşık-ı şâdık ki bu mey-hâneyi buldı
244. Gazel

5. Vişâlün zevkini **şol** cân bilürkim
6. Ola gönlinde 'ışkuñ belâsı
262. Gazel

şol ki [3] Şu kimse ki.

3. Şek degildür yâri bilmez **şol ki** nefsi bilmedi
4. Yârini bilendür ol kim kendü miqdârın görür
68. Gazel

9. Ol hümâ himmet Fenâyi eyle maṭlûba 'urüc
10. Arzû-yı cennet itmez **şol ki** dil-dârın görür
68. Gazel

9. Eyle yâ Rabbi Fenâyi kuluña luṭf ukerem
10. Enbiyâ vü evliyâyâ **şol ki** ikrâr eyledün
102. Gazel

şu'â' [4] İşın.

1. Vişâlûñ zevkîni yâ Rab bize fazluñla kılı'tâ
2. **Şu'â'**-ı nûr-ı zâtuñdan ola tâ mürdelerihyâ
2. Nazm

9. **Şu'â'**-yı şems-i zâtuñzerresinden
10. Ola fazluñla cân u dil münevver
49. Gazel

13. **Şu'â'**-ı şems-i zâtuñdan 'atâ kıł
14. Fenâyi'ye habîbüñ hürmetüñe
213. Gazel

11. **Şu'â'**-ı tal'atüñ tıdı cihâñı
12. Kerem luţf u hidâyet eyle yâ Rab
27. Murabba

1. Tecellî-i cemâlîñle mücellâ kıł dil ücânı
2. **Şu'â'**-ı tal'atüñ eyle iki 'âlemde erzânı
253. Gazel

şühüd [29] ilâhî tecellilere şâhit olma, mânâ âlemini seyretme.

23. Kânı bir göz ki **şühüd** ide cemâlî nûrını
24. Göstere mir'ât-i dilde vechini olbj-gümân
1. Tarih

13. Fenâyi'ye 'atâ eyle **şühüd**
14. Senüñle ola kıyâmla ku'üdü
35. Murabba

11. Vâşıl olup 'ayn-ı cem'e iden ol nûrı **şühüd**
12. Vağdeti sırrına irüp buldı istiğrâk-ıtâm
135. Gazel

19. Vir yine haqqânı **şühüd**
20. Yâ zü'l-'atâ yâ zü'l-'atâ
13. Murabba

21. Cüduñ ile bulduq vücüd
22. Vir yine haqqânı **şühüd**
19. Murabba

3. Eyle esrâruñı 'aynuma 'ayân
4. Kıł müyesser 'ayn-ı zâtuña **şühüd**
33. Gazel

7. Aşiyân-ı kudse pervâz ide bu şeh-bâz-ı dil
8. Şemme vech'ullâh nûrın bî-cihet ide **şühüd**
37. Gazel

9. Rabbi ernî enzuruñ nûrını kıłmağa **şühüd**
10. Hem çü Mûsâ ey Fenâyi Tûr ile Sînâ'yı gör
39. Gazel

9. Mûsa-veş anestü nâran nûrını idem **şühüd**
10. Rabbi ernî lem'asından eyle cânıbehre-ver
44. Gazel

1. Tengdür yârüñ dehâñı dir imiş çün olhasüd
2. Yok yire da'vâ ider işbâtı yok bulmaz **şühüd**
40. Matla

7. Bu dil kâñi' degil bir kez **şühüd**a
8. Murâdı bu ki ihşân ola her gâh
186. Gazel

9. Li meni'l- mülk **şühüd**ı ger 'ayân olursa 'aynuñda
10. Fu'âduñda zühür eyler bu sırru'l- hüküm-i illa'llah
215. Gazel

3. Gönül mir'atını eylemuşaffâ
4. **Şühüd** eylemege vech-i kerîmi
221. Gazel

1. 'Atâ kıł bize haqqânı vücüdü
2. Müyesser eyle nûrânı **şühüd**
233. Gazel

21. 'Urüc eyledi meh gibi burüc-ı evc-i mes'ûda
22. **Şühüd** iden semâ'-ı dilde ol mihr-idıraşşanı
251. Gazel

7. Taleb kıł cân u dilden 'âkılı iseñ
8. **Şühüd**-ı hazret-ini 'me'l-me'âbı
268. Gazel

13. Fenâyi bendeñe yâ Rab kıł ihşân
14. 'Atâ it aña haqqânı **şühüd**
273. Gazel

9. Çün Fenâyi eyledi ânestü nûrını **şühüd**
10. Hâşıl oldı aña sırr-ı harre müsâşa'ikâ
6. Gazel

17. **Şühüd** eylemege nûr-ılıkâyı
18. Delîl eyle habîbüñ Muştafâ'yı
25. Murabba

7. 'Ubür eyle bu keşret'âleminde
8. Beğâyâ ir **şühüd** it nûr-ıvağdet
29. Gazel

7. Bu fânî varlığı mahv it iriş mağbûb-ı bâkiye
8. Vücüduñdur saña hâ'il **şühüd** itmege Mevlâ'yı
284. Gazel

13. Bu fânî devleti terk it bulasın 'izzet-i bâki
14. **Şühüd** itmege ol şe'ni vücüd-ı fânidür hâ'il
123. Gazel

13. Fenâyi bendeñe iki cihânda
14. 'Ayân eyle **şühüd**-ı 'ayn-ıyârı
263. Gazel

5. **Şühüd**-ı nûr-ı Haq'dur aşı-ı maşşüd
6. N'iderler hür u kaşr u cennet ü câh
186. Gazel

3. **Şühüd-1 nür-1** pākūñ eyleihsān
 4. Kerem senden meded luṭf ıssıRaḥmān
 25. Murabba
3. **Şühüd-1 nür-1** vaḥdetden iriše cānumafeyzūñ
 4. Ḥicābı aradan ref' it gerek zulmāninūrāñı
 258. Gazel
3. Feyz-i aḳdesden iriše cism ile cāna naşıb
 4. İt **şühüd-1** vaḥdetūñ nūrın 'aṭā her dün ü gün
 171. Gazel
9. Semā'-i evc-i mes'ūda Fenāyî eyleyen mi'rāc
 10. Ḳamer devrinde mihr-āsā **şühüd-1** vech-i yāreyler
 64. Gazel

13. Fenāyî bendeñe iki cihānda
 14. 'Aṭā eyle **şühüd-1** vech-i yāri
 236. Gazel

şühüd-1 nür-1 zāt [18] Zatının nurunun tecellisi.

9. **Şühüd-1 nür-1 zātuñ** eylein'ām
 10. Bi-küllü aradan ref' itrakıbi
 242. Gazel
15. **Şühüd-1 nür-1 zātuñ** eyleihsān
 16. Kerem luṭf u 'ināyet sendenolur
 3. Murabba
13. Kıl **şühüd-1 nür-1 zātuñ** Fenāyî'ye 'aṭā
 14. İt müyesser dü cihānda her merāmın yā Muçıb
 25. Gazel
1. **Şühüd-1 nür-1 zātuñ** kılmüyesser
 2. Kerem senden 'ināyet eyleMevlā
 29. Murabba

7. Müyesser kıl **şühüd-1 nür-1zātuñ**
 8. Sivā kaydını eyle dilden iḥrāc
 32. Gazel

9. **Şühüd-1 nür-1 zātuñ** eyleihsān
 10. Bu iḥsāna bizi kılduñ çü mu'tād
 35. Gazel

3. **Şühüd-1 nür-1 zātuñ** eyle i'tā
 4. Degil bir kerre iḥsān it mükerrer
 46. Gazel

1. **Şühüd-1 nür-1 zātuñ** kılmüyesser
 2. Degil bir kerre in'ām itmükerrer
 55. Gazel

13. Faḳır ü müstemendüñdür Fenāyî
 14. **Şühüdi nür-1 zātuñ** kılmukadder
 75. Gazel

7. **Şühüd-1 nür-1 zātuñ**dur çü maḳşüd
 8. N'ider sensiz bu dil cān u cihānı
 234. Gazel

13. **Şühüd-1 nür-1 zātuñ** eyleihsān
 14. Beḳā illerine irsün Fenāyî
 254. Gazel

13. **Şühüd-1 nür-1 zātuñ** eylein'ām
 14. İre tā 'arş-ı maḳşüdaFenāyî
 277. Gazel

3. **Şühüd-1 nür-1 zātuñ**dur çü maḳşüd
 4. Ara yerden gider in ile ānı
 287. Gazel

9. **Şühüd-1 nür-1 zātuñ** itmüyesser
 10. Münevver ola nūruñla fu'ādum
 136. Gazel

11. Fenāyî bendeñe iki cihānda
 12. **Şühüd-1 nür-1 zātuñ** eyleihsān
 156. Gazel

11. Be-ḥaḳḳ-ı ḥātem-i mihr-inübüvvet
 12. **Şühüd-1 nür-1 zātuñ** eyleihsān
 162. Gazel

11. **Şühüd-1 nür-1 zātuñ**dur çü maḳşüd
 12. İder sālîk yoluñda varın infāḳ
 93. Gazel

11. **Şühüd-1 nür-1 zātuñ** kıl i'tā
 12. Aradan ref' olına in üānum
 138. Gazel

şühüd-1 vaḥdet-i zāt [5] İlahi zatın vahdetinin tecellisi.

1. Şükür Bārî'ye fetḥ itdi yine ebvāb-ı iḥsānı
 2. **Şühüd-1 vaḥdet-i zāt**ı umaruz ola erzāñı
 228. Gazel

5. **Şühüd-1 vaḥdet-i zātuñ** 'aṭā it
 6. Görem zerrede şems üāsümānı
 249. Gazel

7. Kelām-ı küllü şey'inden irişdi cāna çün feyzî
 8. **Şühüd-1 vaḥdet-i zāt**ı olursa n'ola erzānum
 131. Gazel

3. Kıl **şühüd-1 vaḥdet-i zātuñ** 'aṭā
 4. Ola nūruñla münevver bālümüz
 83. Gazel

11. Kıl **şühüd-1 vaḥdet-i zātuñ** naşıb
 12. Görmeyem iki cihānda fūrkatūñ
 105. Gazel

şühüd-ı zât [5] ilâhî tecellilere şâhit olma, mânâ âleminiseyretme.

17. **Şühüd-ı zâtu**nı eyle müyesser
18. Kemâlâtuña şânım ola mazhar
9. Murabba

5. **Şühüd-ı zâtu**nı Allâhu ekber
6. Yüzi suyına eyleye müyesser
37. Murabba

3. Teselli-i vişâlünle bizi hândân u şādānit
4. **Şühüd-ı zâtu**nı eyle iki 'âlemde erzānı
283. Gazel

3. Nuķüş-ı gayrı hakk it levh-i dilden
4. **Şuhüd-ı zât**-ı pākūñ kılmükerrer
50. Gazel

11. **Şühüd-ı zât**-ı pākūñdür çü maķsūd
- Arada n'eyler anuñ mā-sivāsı
226. Gazel

şükür, şükür [23] Verdiği nimetler için Allah'a karşı duyulan minneti dile getirme.

3. Çünkü ihsāndur cefāsı cāna cānānuñmūdām
4. Dem-be-dem **şükür** eylerem ol vāhibü'l-ihsāniçün
151. Gazel

19. Nice **şükür** ide aña bir avuç hāk
20. Diyelüm dā'imā eş-şükürü lillah
24. Murabba

5. Senüñ in'āmuña yā Rab nice **şükür** ide'ālemler
6. Kemāl-i cūduña muhtāc efendi cümle-i eşyā
12. Gazel

1. İrişdük mäh-ı mevlüda
2. **Şükür**ler olsun Allāh'a
38. Murabba

3. Ziyā-yı nūr-ıMaḥmūd'a
4. **Şükür**ler olsun Allāh'a
38. Murabba

7. Açıldı rāz-ı pinhāni
8. **Şükür**ler olsun Allāh'a
38. Murabba

11. Bilindi sırr-ı evednā
12. **Şükür**ler olsun Allāh'a
38. Murabba

15. Kāmu eşyā lisān oldı
16. **Şükür**ler olsun Allāh'a
38. Murabba

19. Ne devlet ne sa'ādetdür
20. **Şükür**ler olsun Allāh'a
38. Murabba

23. Cihāni tıtdı envāri
24. **Şükür**ler olsun Allāh'a
38. Murabba

27. Gerek zāhir gerekpinhān
28. **Şükür**ler olsun Allāh'a
38. Murabba

3. Anı Qur'an'da Mevlā itdita'rif
4. **Şükür** geldi yine şeh-rimübārek
39. Murabba

7. Zuhūr itmek için minhāc-ı Aḥmed
8. **Şükür** geldi yine mäh-imübārek
39. Murabba

9. **Şükür**ler idelüm dā'im Hudā'ya
10. İrişdürdi yine bu kütluaya
39. Murabba

11. Vara derdlü olandärü's-şifāya
12. **Şükür** geldi yine mäh-imübārek
39. Murabba

15. Müzeyyen eyledi bağ-ı cināni
16. **Şükür** geldi yine mäh-imübārek
39. Murabba

19. Ola her rüzumuz tā 'id-ı ekber
20. **Şükür** geldi yine mäh-imübārek
39. Murabba

23. İrişe kadrümüz her laḥzaḳadre
24. **Şükür** geldi yine mäh-imübārek
39. Murabba

27. Dil ü cāna ziyā virüp meşābiḥ
28. **Şükür** geldi yine mäh-imübārek
39. Murabba

31. Zuhūr eyleye tā sırr-ıḥaḳıḳat
32. **Şükür** geldi yine mäh-imübārek
39. Murabba

35. Fenāyi derd-mende eyledermān
36. **Şükür** geldi yine şeh-rimübārek
39. Murabba

1. İrişdük sırr-ı mevlüde **şükür**ler yineMevlā'ya
2. 'Aḫādür ḥazret-i Ḥaḳ'dan zuhūri dīn üdünyāya
204. Gazel

1. **Şükür** Bārı'ye fetḥ itdi yine ebvāb-ı ihsāni
2. Şühüd-ı vaḥdet-i zātı umaruz ola erzānı
228. Gazel

şükran [1] Nîmeti verene karşı teşekkür, iyilik bilme,minnettarlık.

11. Çün dem-i Rûhu'l- Kudûsden mürde dil buldıhayât
12. Nice mümkün ide Âdem ol demüñ şükranını
260. Gazel

şükrane [5] Teşekkür alâmeti, iyilik bilmenişânesi.

11. Cân virenler rāh-ı Hāk'da kıan bahā dîdāralur
12. Vaşluña şükrane virdi cānını oldışehir
34. Gazel

3. Fedādur yoluña bu cism ile cān
4. Revā olursa ger şükranesidür
60. Gazel

15. Bey' itdi naqd-i cānını sâlik metā'-ı vaşlına
16. Nür-ı cemālün bezmine cān u cihānşükranedür
66. Gazel

7. Vech-i bāki için iden hicret-i dār-ıfenā
8. Cānını şükrane virür vaşlına cānānenüñ
107. Gazel

1. 'Ummāna giren derd ile dūr-dāneyibuldı
2. Şükrane viren cānını cānāneyibuldı
244. Gazel

şu'le [3] Alev, ateşalevi.

1. Şu'leirdi 'āleme ol peyker-imeh-pāreden
2. Āferinler olsun anı hūb yaratmış yaradan
144. Gazel

7. Şems-i zātuñ şu'lesinden vir naşıb
8. Pür-ziyā kıl kıalbümüz envāri
216. Gazel

1. 'İd-i ađhādur cemālün cān aña kıurbān olur
2. Şu'le-i mihr-i ruhuñ her zerrede raşşānolur
45. Gazel

şurb [1] içme.

9. Vişālün bezmine kıl cānılāyık
10. Saķāhüm rabbühümden ola şurb
222. Gazel

T

tā [70] Değın, dek, kadar.

3. İreler tā maţlab-ı a'lāya cümleţālibin
4. Her murādı sen virirsın yā mucibe's-sā'ilin
1. Murabba

5. Güzer eyleye dil arz u semāyı
6. İre tā 'arş-ı maķşüdaFenāyi
1. Kısa Mesnevi

3. Göreler tā her nefes dîdār-ı yār
- Yā 'Alim ü yā Hākım ü yā Raķım
2. Murabba

11. Remz-i 'arafüdan tā bulalı gönül behre
12. Ol kenz-i nihāniye virānelerüz cānā
2. Gazel

17. Eyle tevfiķün Fenāyi'yerefiķ
18. Hāzretüñe doğrı vara tātarıķ
8. Murabba

5. Zülmet ü kibr ü riyāyi levh-i dilden eyle ĥakk
6. Zāhir ola dem-be-dem tā anda nür-ıkibriyā
8. Gazel

9. Zıkrün ile kıalbümüz bulsun cilā
10. Açıla tā revzen-i cānez-şafā
14. Murabba

29. Vir Fenāyi bendeñe bāki vücüd
30. İre tā ĥadd-i kemāle fażl ucüd
14. Murabba

1. Bizi dūr eyleme ĥüsn-inazardan
2. Ĥalāş olam ki tā 'ayn-ıgüzerden
15. Matla

17. Hidāyet it Fenāyi'ye ilāhi
18. Göre her şey'de tā nür-ilāhi
17. Murabba

5. Düşüp ĥumāruñ rencine eylemedi tāĥaşredek
6. Deryā-yı fażluñdan aña eyle 'aţā bir kıatreāb
27. Gazel

5. Hem-dem ola her nefesde cān u dil cānān ile
6. Eyleye sâliklerün tā 'arş-ı maķşüda şu'üd
37. Gazel

19. Ola her rüzumuz tā 'id-i ekber
20. Şükür geldi yine māh-ımübārek
39. Murabba

7. Maĥv idüp cümle ĥicābı gaybuñı 'ayn ideğör
8. Tā fezā-yı lā-mekānda kıurmağa cāna ĥıyām
135. Gazel

5. Güzer eyleye dil arz u semādan
6. İde tā 'arş-ı maķşüda şu'üdi
233. Gazel

7. Nażar kııl Tūr-ı Mūsālem'asından
8. Ki tā zāhir ola sırr-ıterāni
249. Gazel

11. 'Arūs-ı ma'nā ref'idehicābın
12. Ola zāhir ki **tā** sırr-ımeşāni
267. Gazel

9. Ubiytu 'inde Rabbî'den nazar kıl
10. Ki **tā** zāhir ola sırr-ışıyāmı
270. Gazel

13. Şühūd-ı nūr-ı zātuñ eylein'ām
14. İre **tā** 'arş-ı maqşūdaFenāyi
277. Gazel

9. Pertev-i mihr-i ezelden neş'e-dār itcānumuz
10. Hāşıl ola her nefes **tā** rü'yet-i cānānumuz
1. Murabba

1. Vişālün zevkını yā Rab bize fazluñla kıli'tā
2. Şu'ā'-ı nūr-ı zātuñdan ola **tā** mürdelerihyā
2. Nazm

23. Kıl hidāyet irişe dem **tā** deme
24. Rü'yetünle didemüz eyle münir
12. Murabba

9. Zāhir ü bāṭın Fenāyi bendeñe eyle nazar
10. Oldı maẓhar **tā** cemālün nūrına ol bi-ḥicāb
17. Gazel

11. Feth-i muṭlaq lem'asından eyle cāni neş'e-dār
12. **Tā** müyesser ola aña ma'nā-yı feth-i qarīb
18. Gazel

5. Bāde-i ḥubb-ı ezelden mest it 'uşşāķı müdām
6. Sem'-i cāna irişe **tā** vech-i luṭfuñdan ḥiṭāb
26. Gazel

5. Zikrün ile cānumuza vir sürür
6. **Tā** bulavuz iki cihānda ḥuzūr
30. Murabba

1. Bizi dūr eyleme ḥüsn-inazardan
2. Ḥalāş olam ki **tā** 'ayn-ıkederden
30. Matla

3. İdeler kullaruñ **tā** ḥacc-ı ekber
4. Meded ey luṭf-ı bi-ḥad pādişāhum
33. Murabba

7. Kible-i vaşluña irsün cān u dil
8. Ola yek-sān **tā** kıyām ile ku'ūd
36. Gazel

31. Zuhūr eyleye **tā** sırr-ıḥaķıķat
32. Şükür geldi yine māh-ı mübārek
39. Murabba

1. Sivā şavmını yā Rab kıl müyesser
2. K'ide sālīkleriñ **tā** 'id-ı ekber
46. Gazel

1. Tecellî-i cemālünle dil-i maḥzūni kılmessür
2. Ola **tā** dest-i luṭfuñla gönül vırānesi ma'mūr
48. Gazel

1. Vişālün 'idmı eylemüyesser
2. İde sālīkleriñ **tā** ḥacc-ı ekber
49. Gazel

15. Fenāyi'ye 'ināyetle nazar kıl
16. Ola **tā** manzar-ı zātuñamazhar
49. Gazel

1. Vişālün 'idini eylemüyesser
2. İde sālīkleriñ **tā** ḥacc-ı ekber
50. Gazel

1. Dide-i gam-dideyi bu ḥāb-ı ḡafletdenuyar
2. Zāhir ola her nefesde 'aynına **tā** 'ayn-ı yār
51. Gazel

3. Bu ḥāk-i tenezzülden al elümüzi kaldur
4. **Tā** 'ālem-i kudse ola seyr ile sülükum her bār
57. Gazel

3. Leyse fi'l-mülk gayrike sırrını kıl 'ayna 'ayān
4. Bir ola **tā** sāl ü māh u hefte vü leyl ü nehār
63. Gazel

1. Tesellî-i vişālünle dil-i nā-şādı itmesür
2. Ola **tā** dest-i luṭfuñla gönül vırānesi ma'mūr
72. Gazel

13. Luṭf ile eyle Fenāyi'ye nazar
14. Vāḥid ola **tā** nazar zāhir ü manzūr
78. Gazel

11. Dem-be-dem senden Fenāyi luṭf umar
12. Bula tafşilini **tā** icmālümüz
82. Gazel

9. Bu şikeste-bālūme fazluñ ile eyle nazar
10. Va'de-i vaşluñla **tā** ma'mūr olavırānemüz
87. Gazel

11. Saķāhüm cāmını şun cāna sākı
12. İrişe yerine tā 'ahd ü mişāk
96. Gazel

11. Vücüduñ kur'asın şal sāhibine
12. Ola **tā** her nefes ferḥunde fālün
104. Gazel

13. Ey Fenāyi kadrini bil bu demün
14. Hem-dem ola yār ile **tā** şoḥbetün
105. Gazel

7. Mā-sivā şavmını kıl cāna 'atā
8. **Tā** nümāyān ola kadr-i kudretün
110. Gazel

13. Nūr-ı zātuñ lem'asından kıl Fenāyî'ye 'aṭā
14. Maẓhar ola **tā** tecellî nūrına fevka'l-ḥuṣūl
121. Gazel

3. Niye ḥayret içre şöylekalmışam
4. Aç yolum senüñle **tā** saña varam
126. Gazel

13. Kıl Fenāyî bendeñe 'arz-ı cemāl
14. Cennet-i vaşluñda ola **tā** muḳim
127. Gazel

7. Tecellî-i cemālünle dil-i mürdeyi kıliḥyā
8. Yapılsun dest-i luṭfuñla ki **tā** bu ḳalb-ivirānum
128. Gazel

9. Aç gözüñü ey Fenāyî 'ayn-ı cem'e vāşıl ol
10. Ğaybı 'ayn eyle ki **tā** maḥv ola resm üirtisām
129. Gazel

9. Ḥarîm-i vuşlata eyle Fenāyî bendeñimaḥrem
10. Ki baḥr-ı fazluña reyyān ola **tā** cān-ı'atşānum
131. Gazel

7. Rabbi ernî lem'asından Mûsa-veş eyle naẓar
8. **Tā** nümāyān ola cāna vech-i evşāf-ı ḳadîm
139. Gazel

9. Ziyā virsün cemālün şemsi cāna
10. Ola **tā** zerremüz gün gibiraḥşān
156. Gazel

9. Ziyā virsün cemālün şemsi cāna
10. Ola **tā** zerremüz gün gibiraḥşān
170. Gazel

5. Sālik-i rāh-ı fenā-rā ḳon naẓar
6. **Tā** nişān yābed zi-rāh-ı bî-nişān
172. Gazel

7. Göñül gözini h'ābdan eyle bîdār
8. İre **tā** cān u dil sırr-ıme'āle
195. Gazel

7. Şırāṭ-ı müstaḳîme kıl hidāyet
8. Yolumuz ire **tā** rāh-ıreşāda
206. Gazel

9. Ḥarîm-i zātuña eyle Fenāyî bendeñimaḥrem
10. Geçe **tā** kābe ḳavseynden bile sırr-ı evednāyî
225. Gazel

1. 'Aṭā eyle bize nūr-ı'ayānı
2. Nümāyān ola **tā** rāz-ı nihānı
267. Gazel

11. Sālik-i rāh-ı ḥaḳıḳat luṭfuñ umar dā'imā
12. Kıl 'ināyet anlara **tā** görelerdîdāruñı
280. Gazel

9. Kemāl-i cūd u fazluñdan Fenāyî'ye 'ināyet kıl
10. İre sırr-ı maḥabbetden aña **tā** feyz-iRaḥmānî
283. Gazel

19. Ḳalmaya **tā** zenb-i fāñiden vücūdunda eşer
20. Her murādı sen virirsın yā muḳbe's-sā'ilîñ
1. Murabba

13. Sehv ile nisyānına itme Fenāyî'nüñnaẓar
14. **Tā** civār-ı ḥazretüñden olmaya yek-demcüdā
10. Gazel

13. Vücüduñ zerresin maḥv itFenāyî
14. Ola zāhir ki **tā** şems-i ḥaḳıḳat
28. Gazel

3. Geçüp nefsuñ hevāsından hevā-yı hūda pervāz it
4. Ki **tā** sırr-ı hüviyyetden irişsün feyz-iRaḥmānî
231. Gazel

5. Rabbi ernî lem'asıyla it münevverbālümüz
6. Ḥāşıl ola neş'e-i **tā** ḥarre Mûsā şa'ikā
3. Gazel

11. İre **tā** cān u dil zevḳ üsürūra
12. Kerem luṭf u 'ināyet eyle yāRab
22. Murabba

3. Ki **tā** meḳşûf ola sırr-ıḥaḳāyık
4. 'Ināyet eyle sulṭānum meded it
23. Murabba

3. İreler **tā** maṭlabınaḳullaruñ
4. Sen 'ināyet it meded yā Rabbenā
32. Murabba

tā ebed [1] Sonsuza kadar.

7. La'li meyinden **tā ebed** düşer ḥumār-ırencine
8. Şol mest-i ḥaḳ ki sākisi ol nergis-ıestānedür
66. Gazel

tā ezel [2] Geçmişî çok eskilere dayanmak; çok öteden, öncedenberi.

7. Çün dem-i Rūḥu'l-ḳudüsden 'İsi-veş bulduḳ ḥayāt
8. **Tā ezel** ol dāyedendür yevm-i fıtrat şîrümüz
85. Gazel

5. Velvele saldı cihāna ḥāl ü ḥaṭṭınoḳṭası
6. **Tā ezel** ol ḥāl iledür bāde-i 'ışḳ ḡulguli
230. Gazel

tā ki [26] Yeter ki, sonunda.

21. Āsitān-ı 'ālîşānın ḳible-i cān idegör
22. Sırr-ı pākinden irişe sırruña **tā kieşer**
1. Kaside

5. Yoluñda kıl fazluñrefîḳ
6. Āsān ola **tā ki** ṭarîḳ
19. Murabba

3. H̄ār-ı hıcrāndan h̄alāş it bālümüz yāzū'l-'aṭā
4. Vuşlatuñ gülzārına irişe **tā ki** 'andelib
19. Gazel

1. Aç cemālūñ perdesin 'uşşāka ref' olaḥicāb
2. Zāhir ola maṭla'ından **tā ki** nūr-ıāfitāb
24. Gazel

7. 'Ubūr ide bu keşretiden dil ücān
8. Göre her şey'de **tā ki** sırr-ıvaḥdet
28. Gazel

7. Ara yerden ref' olına kāl u kıl u ḥarf uşavt
8. Gūş-ı cāna irişe bī-vāşta **tā ki** ḥaber
44. Gazel

7. Göñül mir'ātini eylemuşaffā
8. Nümāyān ola **tā ki** vech-i enver
55. Gazel

7. Mā vesa'ñi nüktesinden neş'e-dār it ḳalbümüz
8. Gūş-ı cāna şeş cihetden irişe **tā ki** ḥaber
56. Gazel

5. Keşret-i eşyāda eyle vaḥdetūñ sırrın'ayān
6. Zāhir ola cism ü cāna **tā ki** envā'-ı sürūr
65. Gazel

9. Kıl Fenāyi ḳuluña 'ayn-ı ḥaḳıḳatle nazar
10. Nūr-ı zātuñ **tā ki** meşhūd ide bu 'ayn-ı'alil
114. Gazel

7. Şeref burcında bedr eylehilālī
8. İre evc-i kemāle **tā kim**āhum
132. Gazel

1. Fazluñ ile kıl bize luṭf ukerem
2. Zāhir ola **tā ki** esrār-ıḳadem
133. Gazel

13. Fazluñ ile kıl Fenāyi'ye nazar
14. Ola **tā ki** maḥrem-i rāz-ıḥarem
133. Gazel

7. Hidāyet kıl sırāt-ı müstāḳıme
8. İre sırr-ı ḥabıbe **tā kir**āhum
137. Gazel

1. Zātuñ envārını yā Rab dıdeden itme nihān
2. Vādi-i ḥayretde **tā ki** ḳalmaya 'aḳl ilecān
142. Gazel

7. Geç vücūdun ḳaṭresinden baḥr-i bī-pāyānair
8. **Tā ki** keşretde bulasın sırr-ı vaḥdetdenişān
161. Gazel

1. Nefs elinde bizi yā Rab ḳılma fazluñla zebūn
2. Olmayavuz **tā ki** hergiz rāḡıb-ı dünyā-yıdūn
171. Gazel

1. Hūdā'ya vü Resül'e getir imān
2. Kemāle ire **tā ki** 'ahd üpeymān
175. Gazel

11. Şems-i zātuñdan ire cānazıyā
12. **Tā ki** görem zerrede nūruñ'ayān
176. Gazel

9. Nuḳuş- keşreti ḥakk eyledilden
10. İresin **tā ki** sırr-ıvaḥdetine
210. Gazel

9. Sırr-ı pākūñ it Fenāyi'ye'ayān
10. Tā ki ḥayrān ola bu esrār ile
216. Gazel

9. 'Ayn-ı luṭfuñla Fenāyi bendeñe eylenazar
10. Keşret-i eşyāda göre **tā ki** sırr-ıvaḥdeti
223. Gazel

3. Göñül mir'ātını eylemücellā
4. Göresin anda **tā ki** vech-iyāri
250. Gazel

7. Pāk itdi derūni levş-i sivādan ki ney gibi
8. Vecd ehli **tā ki** ṭuta seni mu'teberzi-ney
252. Gazel

19. Kıl şerḥa şerḥa şıneñi eyle delik delik
20. **Tā ki** derūna ire Fenāyi nazarzi-ney
252. Gazel

9. Mā-sivā ḳaydıñdan it cānum h̄alāş
10. **Tā ki** pā-bend olmaya dehr-ideni
282. Gazel

tā kim [1] Yeter ki, öyle ki.

11. Görmege lāyık ola **tā kim** cemālūñ nūrını
12. Zıkrūñi zākirlerūñ cānlarına zād eyledūñ
108. Gazel

ta'alluḳ [2] Dünyāya karşı duyulan ilgi, dünyāya âit baḡ.

7. **Ta'alluḳ** defterin dürdicihāndan
8. İderse murā-ı cān ḳat'-ı 'alā'ik
101. Gazel
3. Cihāndan dür **ta'alluḳ** defterini
4. Dilerseñ lā-mekān mülkini seyrān
157. Gazel

tā'at [3] Allah'ın emirlerine uyma, emredilene yapma;
ibādet, takvā.

5. Ḥazretūñe varmaḡa yoḡṭākatüm
6. Saña lāyık ḳanı yā Rab **tā'at**üm
2. Murabba

1. Zâhidüñ hiç oldı zerki hiçe vardı**ta'ati**
2. Başladı Yâsî'n'e şimdi kimse gelmez yasına
32. Matla

3. **Tâ'at** u zühdüñ ecrini şüfi ehl-i zevkeşor
4. Biz mürid-i 'âşıkuz 'ışk-ı ebeddür pîrümüz
85. Gazel

ta'ayyün [3] Allah'ın kudretinin zuhur ve tecellî yoluyla belirmesi, Hakk'ın zâtında var olanların ortaya çıkıp zâhir olması.

7. Güzer iden **ta'ayyün** 'âleminde
8. Fenâ râhında varın itdi infâk
99. Gazel

5. Bu **ta'ayyün** zerresinden kılhalâş
6. Zâhir ola câna şems-i rü'yetüñ
105. Gazel

3. Güzer idüp **ta'ayyün** 'âleminde
4. Qadîmî âşiyânda kıldı cevân
162. Gazel

tâb [3] Işık, parlaklık; güç, kuvvet.

1. Yanar pervâne-veş cânüm cemâlün şem'**itâb**ından
2. Meger kim tal'atüñ şemsi 'ayân oldı niqâbından
165. Gazel

3. Bu dil kaçresini kıldı o bañr-ı bî-nihâyetgark
4. Nitekim mañv olur **tâb**-ı güneşde katre-ijâle
205. Gazel

11. Tecellî **tâb**ına şabr itmediTür
12. Nice mümkün tañammül fûrkatüñe
213. Gazel

tâbi' [1] Birinin emri altında bulunan, onun hâkimiyeti altında olan, bağılı.

5. Fermânuña **tâbi'** ne ki var cümle vücüdât
6. Bañr-ı keremüñ reşhasıdır işbuzuhürât
15. Murabba

tabib [5] hekim, doktor.

9. Mübtelâ-yı mâ-sivâ kaydıñdan it bizi halâş
10. Cân u dil derdine sensin yine yâ Rabbit**tabib**
13. Gazel

5. Bu devâsız derde hergiz bulmadum cânâdevâ
6. Yârdan gayrı ider mi aña dermân ey **tabib**
18. Gazel

11. Devâsız derde isterseñdevâyı
12. Gel iste anı haqqânî **tabib**den
182. Gazel

5. Bu derdüñ çâresin Loqmân'aşordum
6. Didi her derdlerüñ oldur**tabibi**
242. Gazel

5. Bizi bu derde sen itdüñgiriftâr
6. Anuñ sensin yine ancak **tabibi**
220. Gazel

tâbi'ın [1] Tabi olanlar; Sahabeleri görmüş olan Müslümanlara verilensim.

61. Cümleten evlâd u aşhâb ne var ise **tâbi'ın**
62. Mañhar olup luţfuña kılduñ 'inâyetle nañar
1. Kaside

tâc [3] Hükümdarlık alâmeti olarak giyilen, genellikle kıymetli taşlarla süslü baş kisvesi; tarikat şeyhlerinin giydikleri, mensup oldukları tarıkata göre değişik şekilleri olan serpuş.

7. **Tâc** olupdur pes le'amrük hil'ati levlâk anuñ
8. Oldı illâ rahmeten li'l- 'âlemin aña kemer
1. Kaside

1. Şafâsız şüfinüñ yokdurşafâsı
2. Olursa **tâc** u hırka ger kabâsı
226. Gazel

23. Ol giyer **tâc**-ı şefâ'at hem kabülün hil'atin
24. Şol zamânda kim halâyık ideler eyne'l- mañar
1. Kaside

tafsîl [2] Bir şeyi bütün ayrıntıları ile açıklama.

11. Dem-be-dem senden Fenâyı luţf umar
12. Bula **tafsîl**ini tâ icmâlümüz
82. Gazel

11. Eyledüñ çünki 'arâznâya emîn
12. İre **tafsîl**le yineicmâlümüz
83. Gazel

tañammül [3] Dayanma, katlanma.

11. Tecellî tâbına şabr itmediTür
12. Nice mümkün tañammül fûrkatüñe
213. Gazel

31. **Tañammü**leyle herkahre
32. Digil yâ hû vü yâ men hû
26. Murabba

5. Vüs'üne **tañammül** itmez iken arz u semâvât
6. Bu 'âlem-i esfelde anı kesb ile şayyâda mı geldüñ
111. Gazel

Ṭāhir [2] Temiz, pāk,arı.

9. Ṭāhir olup ḳalbümüz ez-mā-sivā
10. Pāk olup ḥubbuñla vir bize cilā
30. Murabba

1. Sivādan ḳalbümüz kıl ṭāhir ü pāk
2. Bi-ḥaḳḳı nūr-ı pāk-i sırr-ılevlāk
35. Murabba

taḥlīs [1] Kurtarma, kurtarıma.

5. Dili kibr ü riyādan eyle taḥlīs
6. Şafā-baḥş ola sırr-ıKibriyā'dan
141. Gazel

taḥmīr [1] Yoğurma, hamur durumunagetirme.

3. Bu vücūduñ ḥākini taḥmīr iden
4. Ne şanursın kim çıkar mı aradan
153. Gazel

taḥrīk [1] Hareket hâlinde olmayan bir şeyi harekete geçirme, duyguları uyandırma.

- Şabā çün tār-ı zülfüñ kıldı taḥrīk
- Dü 'ālem oldı büyiyle mu'aṭṭar
55. Gazel

taḥrīr [2] Yazmak, kalemealmak.

3. Kā'inātuñ şafḥasına çekmedin dāḥi kalem
4. Dest-i kudret ḥubbuñı şinede taḥrīreyledi
246. Gazel

7. Niçe taḥrīr ide faẓlı ḥāme
8. Ḳılalum ḥamd ü şenā Mevlā'ya
21. Murabba

taḥşin [2] Beğenme, güzel bulma, takdir etme.

3. Bedr-i vechüñ 'āleme virdiziyā
4. Ḥüsnine taḥşin ider ins ü melek
106. Gazel

1. Görmedi mişlini hergiz ins ücān
2. Ḥüsnine taḥşin ider iki cihān
159. Gazel

taḥt [1] Hükümdarların üzerine oturdukları koltuk.

5. Çün cülūs itdi geçüp sultān-ı 'ışḳ cān taḥtına
6. Yazdı zülfüñ ḥaṭṭını kim nüsha yoḳdıvānuma
188. Gazel

taḥt-ı teshīr [6] Emri, buyruğu altında olma.

5. Taḥt-ı teshīr üñdedür arz usemā
6. Cümlesi fermān-berüñdür dā'imā
14. Murabba

7. Taḥt-ı teshīr üñdedür ikicihān
8. İt muvāfiḳ ḥükümüñe ef'ālümüz
83. Gazel

7. Dü 'ālem taḥt-ı teshīr üñdedür hep
8. Nihāyet yoḳ kemāl-iḳudretüñe
213. Gazel

7. Taḥt-ı teshīr üñdedür arz usemā
8. Derdlüler senden bulurdermānını
281. Gazel

5. Mā-sivā ḳaydıñdan eyle maḥz-ı luṭfuñla ḥalāş
6. Taḥt-ı teshīr üñdedür hep küllü mā kāneyekün
171. Gazel

1. Taḥt-ı teshīr üñdedür ikicihān
2. Yā ilāḥi saña şıgıñduḳ hemān
176. Gazel

ṭākat [4] Bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet,derman.

5. Ḥazretüñe varmağa yoḳṭākatüm
6. Saña lāyık ḳanı yā Rab ṭā'atüm
2. Murabba

5. Saña varmağa yoḳdur bizde ṭākat
6. Dil-i mecrūḥa luṭf it vir ifākat
17. Murabba

5. Sehv ü nisyānumuza ḳılma naẓar
6. Bābuña yüz sürmeye ṭākat ḳanı
282. Gazel

1. Ḥadden eẓzün oldı dilde miḥnet-i derd üfirāk
2. Şabra ṭākat ḳalmadı irdi kemāleştiyāk
98. Gazel

taḳdīr [1] Ezelde Cenāb-ı Hakk'ın olmasını dilediği şeyler, her şey hakkında vermiş olduğu ezeli karar, alın yazısı, kader.

1. 'İşḳa düşdi cān u dil ḳoduk ḳamu tedbjrümüz
2. N'eylesün dil bu imiş Ḥaḳ'dan ezeltaḳdīrümüz
85. Gazel

taḳdīr-i sābık [1] Geçmişte, ezelde yapılmış takdir,kader.

13. Fenāyi varın eyler cümle ifnā
14. Bunu ketb eylemiş taḳdīr-isābık
101. Gazel

taḳlīd [2] 1. Belli birine veya bir şeye benzemeye veya benzetmeye çalışma. 2. Din icaplarını anlayarak, gönülden değil başkalarına bakarak yapma.

65. Ey Fenāyi sālik ol zevḳ it o şe'nün rütbetin
66. İre imānuñ 'ayāna ḳurı taḳlīdigider
1. Kaside

9. Vücüd mülkini zâhid kıl temâşâ
10. Ço **taklîd**i haber bil sırr-ılâdan
154. Gazel

taksîr [6] 1. Bir işte kusurlu davranma, eksik yapma, kusur etme, yapabileceken yapmama. 2. Kusur, kabahat, suç.

17. Raḥmetüñ deryâsına yokdur kenâr
18. Bakma **taksîr**e olursa şadhezâr
2. Murabba

13. Cürm ile **taksîr**ine kılma Fenâyi'nüñ nazâr
14. Feyz-i zâtuñdan aña eyle 'atâñı bî-şümâr
51. Gazel

13. Kuşûr u sehv ü **taksîr**e nazâr eylemeyeraḥmân
14. Şefî'ümüz ola dâ'im ḥabîb-i Rabbiye'l-a'lâ
12. Gazel

21. Kıl Fenâyi bendeñe yâ Rabbenâ luṭf ukerem
22. Bakma **taksîr**ine 'afv eyle ḥatâsım dem-be-dem
16. Murabba

3. Kuşûr u sehv ü nisyânken 'ibâduñ dâ'imâ kârı
4. Nazâr itmedi **taksîr**e kerîmdür ol keremkânı
228. Gazel

9. Bakmadı **taksîr**e ol iḥsânı bî-ḥad pâdişâh
10. Dest-i luṭfile dil-i vîrânı ta'mîr eyledi
246. Gazel

tal'at [3] Yüz, çehre, güzel yüz.

1. Şubḥ-ı vaşluñ **tal'at**ından tâli' ola âfitâb
2. Leyl-i fûrkat zâ'il olup ḳalmaya dilde ḥicâb
14. Gazel

5. Ziyâ-baḥş olsun âfâkda cemâl-i 'âlem-efrûzuñ
6. Fûrüzân eyledükçe **tal'at**-i ḥurşîd-i dünyâyı
288. Gazel

1. Yanar pervâne-veş cânım cemâlüñ şem'i tâbından
2. Meger kim **tal'at**üñ şemsi 'ayân oldu niḳâbından
165. Gazel

talib kılmak [1] İstemek.

7. Taleb kıl cân u dilden 'âkıl iseñ
8. Şühüd-i ḥazret-i ni'me'l-me'âbi
268. Gazel

tâli' [3] Baht, tâlih.

5. Bedr ola burc-ı şerefde **tâli'**i
6. Rüy-ı baḫtı gül gibi ḥandân ide
5. Tarih

13. Burc-ı mes'ûda irüp **tâli'**ümüz ola sa'id
14. Gicemüz ḳadri bulup rûzumuzı eyleye 'id
40. Murabba

7. Şahn-ı vaḥdet **tâli'**inde ḳur'amuz
8. Şalıcaḳ ferḥunde gele fâlümüz
82. Gazel

tâli' [8] 1. Doğan, tulû eden.

13. Maṭla'ından **tâli'** ola âfitâb
14. İrişe bî-vâşita cânâ ḥitâb
12. Murabba

1. Şubḥ-ı vaşluñ tal'atından **tâli'** ola âfitâb
2. Leyl-i fûrkat zâ'il olup ḳalmaya dilde ḥicâb
14. Gazel

1. Aç cemâlüñ perdesin ref' ola 'uşşâka ḥicâb
2. **Tâli'** ola maṭla'-ı feyz-i ezelden âfitâb
15. Gazel

1. Maṭla'-ı feyz-i ezelden **tâli'** oldu âfitâb
2. Leyl-i fûrkat zâ'il oldu ḳalmadı dilde ḥicâb
16. Gazel

1. Ḥarre Mûsâ lem'asından irdi çün sırra ḥitâb
2. **Tâli'** oldu maṭla'ından cânâ nûr-ı âfitâb
23. Gazel

7. Maṭla'-ı feyz-i ezelden **tâli'** ola âfitâb
8. Leyl-i fûrkat zâ'il olup bir ola şâm u seḫer
62. Gazel

13. Ezel **tâli'** olup şubḥ-ı hidâyet
14. Açılun revzen-i cânuñ şafâdan
154. Gazel

5. Şeref burcunda bedr ola dem-â-dem **tâli'**-i baḫtı
6. Hilâl-âsâ teraḳḳide ola 'üvnân-ı 'Oşmânı
2. Tarih

tâlib Talep eden, bekleyen, isteyen.

15. Tâlib olup cân u dilden vuşlata
16. Geç sivâdan ḥazret-i Mevlâ'ya ir
10. Murabba

15. Tâlibüñ maṭlûbı sensin bî-gümân
16. N'eylesünler bu cihân sulṭânlığın
41. Murabba

7. Cennet ü ḥür u kuşûruñ tâlibidür pür-kuşûr
8. Lem'a-i envârûña cân u cihân olmaz 'adıl
114. Gazel

9. Muşâḫib olmağa tâlib olup ṭâvus-ı ḳuds ile
10. Uyuban zâğ-ı nefsiñe gel olma çifeye mâ'il
123. Gazel

5. Şanma her t̄alib irişdi ol bisât-ı k̄urbete
6. Umarum ihsânın izhâr ide ol Rabbü'l-enâm
129. Gazel

7. Cennet ü h̄ür u kuşuruñ t̄alibidür pür-kuşur
8. Lem'a-i nür-ı tecellî besdür 'uşşâka hemân
179. Gazel

1. Vişâl-i Hakk'a t̄alib ol gönül terk eyle ednâyı
2. Gider dilden sivâ fikrin bul ol a'lâdan a'lâyı
284. Gazel

11. Cân u dilden olalum rü'yet-i yâre t̄alib
12. Geldi 'izzetle yine şehr-i mübârek ramazân
40. Murabba

5. Kıl şedâ'id ihtiyâr ol eşiginde hâk-i râh
6. İt melâmet nefsuñi terk eyle t̄alib 'âruñı
280. Gazel

1. Yakdı şem'-i h̄üsnüñe bâl ü perin pervânemüz
2. K̄ulzüm-i 'ışkuña düşdi t̄alib-i dür-dânemüz
87. Gazel

13. Şanma ki her t̄alib irer ol bisât-ı k̄urbete
14. Mağz-ı fazlından umaruz 'add ide 'ayândan
173. Gazel

1. Şağın bu reng ü büyına gülün aldanma ey bülbül
2. Vişâl-i yâre t̄alib ol bu naqşa bakma ey bülbül
124. Gazel

t̄alibin [1] İsteyenler, istekli olanlar.

3. İreler tâ maţlab-ı a'lâya cümle t̄alibin
4. Her murâdı sen virirsin yâ mucibe's- sâ'ilin
1. Murabba

tamâm [1] Tam, eksiksiz, tam olma.

5. Sırr-ı remz-i 'alleme'l-esmâya 'ârifseñ eger
6. Senün ile bile görürsin tamâm eşyâmuzı
238. Gazel

tamâm olmak, tamâm etmek, tamama ermek [8] Tam ve eksiksiz duruma getirilmek; bitirilmek, sonuçlandırılmak.

1. Hâzret-i Vâlide Sulţân câmi'i olditamâm
2. Cennet-i 'adnini Mevlâ eylesün aña mağâm
10. Tarih

3. Koma noqşân ile ırgür tamâma
4. 'Ayân it 'aynuma 'ayn-ı kemâlün
109. Gazel

3. Sezâ-vâr-ı şühüd eyle
4. Tamâma irsün ihsânun
18. Murabba

15. Naşib itme güli h̄äre
16. Tamâma irsün ihsânun
18. Murabba

23. O verdistâna it bülbül
24. Tamâma irsün ihsânun
18. Murabba

7. Bildi bu heft âyetün vechin tamâm
8. Hâtm-i Qur'an itdi zırâ her dem ol
119. Gazel

3. Baqmaya noqşânumuza ide ihsânın tamâm
4. Rü'yetiyle cân u diller derdine ide devâ
9. Gazel

11. Hidâyet eyle sulţânun
12. Tamâma irsün ihsânun
18. Murabba

ta'mîr [3] Bozuk şeyi düzeltmek, eski şeyi düzeltip yeni haline getirmek, onarım.

7. Kenz-i 'ışkı kodı çün sırruñda ol kâdir Hudâ
8. Anı ta'mîr eyleyen bu vech ile vîrân imiş
89. Gazel

9. Dağı bünyâd urılmadı bu çarha
10. Bu dil ta'mîrine bünyâda geldük
112. Gazel

9. Bakmadı taqşire ol ihsânı bî-hâd pâdişâh
10. Dest-i luţfile dil-i vîrânı ta'mîr eyledi
246. Gazel

ta'n eylemek [3] Kınamak, ayıplamak.

11. Bugün sümbül ile gülden gülistân külli nür oldı
12. Velî ta'n eyledi aña yine zülf ile ruhsârün
103. Gazel

5. 'Aşr-ı emşâliyle zâhid 'âşıka ta'n eyleme
6. 'Ârif olan her nefesde buldı anı nice yüz
81. Gazel

5. Ğam-ı ferdâ ile zâhid bize ta'n eyleme im-rüz
6. Cemâl-i şem'ine süzân olan 'uşşâka pervâne
192. Gazel

ta'n u teşnî' [1] Kınama, ayıplama.

7. Neş'e-i el-yevme tüczâ h̄âşılın bulduğ bugün
8. Ta'n u teşnî' kılma zâhid 'âşıka ferdâ ile
190. Gazel

ta'ne kılmak [1] Sövmek; zemmetmek, çekiştirmek, yermek.

5. **Ta'ne kıлма** zâhidâ ehl-i hârâbâta şakın
6. İzîrârî çekdiler pâyın anuñ mey-hâneye
191. Gazel

tarh etmek [1] Atmak, koymak, bırakmak.

9. Fevka eydihim hitâbın çün Fenâyi kıldı güş
10. **Tarh idüp** resm-i sivâyı yudi özinden eli
230. Gazel

tarh olmak [1] Atılmak.

1. Bi-hamdi'llâh zuhûr itdi yine elţâf-ı Sübhâni
2. Terağ fi'l-cümle **tarh olup** ferağ-bağş eyledi cânı
251. Gazel

tarh-ı kevineyn [2] İki dünyayı(dünya ve ahireti) düzenlemek.

31. Rûh-ı kudsıydi Hüdâyi **tarh-ı kevineyn** eyledi
32. Cevher-i ferd oldı kıldı lâ-mekân ilin mekân
1. Tarih

7. Vech-i bâki yâdına kim **tarh-ı kevineyn** eyledi
8. Sâki-i bezm-i ezelden nüş idüp câm-ı vişâl
118. Gazel

ta'rif [1] Tarif, açıklama, tanımlama.

3. Anı Kur'an'da Mevlâ itdi **ta'rif**
4. Şükür geldi yine şehri mübârek
39. Murabba

tarh demek [6] Önemli târih olaylarını, doğum, ölüm, inşâ târihlerini göstermek üzere eski alfabemizdeki harflerin ebcet hesabındaki değerlerinden faydalanılarak yazılan mısra, beyit veya manzûme.

13. Fenâyi vedd ile dinildi **tarh**
14. Zihî câmi' mağâm-ı beyt-i Rağman
3. Tarih

13. Didi hâtif ey Fenâyi **tarh**in
14. Hâneñüz Rağmân âbâdân ide
5. Tarih

13. Sürûran didi **tarh**in Fenâyi
14. Bi-hamdi'llah yerin buldı vezâret
6. Tarih

9. Başdı çünki himmet ile şadr-ı 'uzmâya kadem
10. Tidi **tarh**in Fenâyi mağdemüñüz hayr ola
7. Tarih

5. Didi fevtine hâtif **tarh**ini
6. 'Urûc itdi mağâm-ı ünse Ağmed
8. Tarih

3. Fevtine **tarh** için kesb-i te'essüfle dedi
4. Âh kutbu'l-etkiyâ Mağmûd Efendi göçdi hayf
9. Tarih

tarihhan [1] Bir tarih.

5. Kùltü **tarihhan** li hazâ'l-ma'bed
6. Mecma'un li'l-müslimüne'l-müttekîn
4. Tarih

tarik Yol, usul. [tas] Bir velinin Tanrı'ya ulaşmak için tuttuğu yol.

17. Eyle tevfiğün Fenâyi'ye refiğ
18. Hâzretüne doğru vara tâ **tarik**
8. Murabba

27. Saña toğrı vara yâ Rabbi **tarik**
28. Luğf u ihsân ıssı Rağmân'um meded
14. Murabba

5. Yoluñda kıl fazluñ refiğ
6. Âsân ola tâ ki **tarik**
19. Murabba

5. **Tarikh**inde refiği oldı tevfiğ
6. Şunuñ kim nür-ı Ağmed reh-beridür
42. Gazel

7. Şirâf-ı müstakim olur **tarik**
8. Ri'âyet eyleyen hadd-i hudûdi
273. Gazel

7. Şirâf-ı müstakim oldı **tarik**
8. Anuñ kim fağr-i 'âlem reh-beridür
41. Gazel

5. Âşiyân-ı aşla irişmek dilersin rüz u şeb
6. **Tarik**-i kevn ü mekânın ya bu imkânüñ nedür
61. Gazel

târ-ı şeb [1] Gecenin karanlığı.

7. Şems-i zâtuñ zerresinden pür-ziyâ eyle dili
8. Rüz-ı mehcüreyi ref' it **târ-ı şeb**den dâ'imâ
10. Gazel

târ-ı zülf [1] Saç teli.

9. Şabâ çün **târ-ı zülf**üñ kıldı tağrik
10. Dü 'âlem oldı büyüyle mu'ağtar
55. Gazel

taşadduk [1] Allah rızası için fakirlere ve ihtiyacı olanlara, para veya ihtiyaca göre herhangi bir şey vermek.

35. Cümle varın tîb-ı hâtırla **taşadduk** eyledi
36. Mihr ü mehden enver itdi sırrını ol pür-hüner
1. Kaside

taşavvur [1] Göz önüne getirme, hayal etme, zihinde canlandırma.

9. Zāt-ı bî-çünî **taşavvur**dan münezzehdür anuñ
10. Ey Fenāyî söz haṭā vallahu a'lemü'ş-şavāb
21. Gazel

taşvır etmek [1] Bir şeyi resim gibi göz önüne gelecek şekilde ayrıntıları ile anlatmak.

7. Niçe **taşvır ide** sâlik şânını
8. Vaḥdetine keşret-i eşyâ güvâh
207. Gazel

taşvır-i ḥayālî [1] Hayali tasvir, resim.

7. Ḥayālün naqşı gönülümde muşavver olalı cānā
8. Güzer kıldı bi-küllî dil bu **taşvır-i ḥayālî**den
168. Gazel

tathîr etmek [1] Temizlemek.

1. Sivādan bâli **tathîr it** dilerseñ sırr-ı cānānı
2. Ğam ile şād olur sırrum ne sırdur bilmezem anı
231. Gazel

ṭavâf etmek [3] Kutsal sayıp etrâfını dolaşma, ziyâret etme; Kâbe'nin etrâfını dolaşma.

5. Ārif eyler dem-be-dem çün ka'be-i vaşluñ **ṭavâf**
6. Zâhid-i ḥod-bîni gör ki Ka'be dîvârın görür
68. Gazel
7. **Ṭavâf eyleye** dil beyt-i ḥarâmuñ
8. Meded ey luṭf-ı bî-ḥad pâdişâhum
33. Murabba

9. Girdi ḥarem-i Ka'be-i vaşlına Fenāyî
10. Ḥannâni **ṭavâf eyledi** mennāneyi buldı
244. Gazel

ṭāvus-ı kıuds [1] Cebrail.

9. Muşâḥib olmağa ṭâlib olup **ṭāvus-ı kıuds** ile
10. Uyuban zâğ-ı nefsuñe gel olma cîfeye mâ'il
123. Gazel

ta'yîn etmek [1] Bir göreve yerleştirmek, atamak, nasbetmek.

33. Gerçi vardur nâs beyninde ḥilâfetde ḥilâf
34. Şâh-ı kevneyn anı **ta'yîn itdi** oldur mu'teber
1. Kaside

ṭayy etmek, eylemek [6] Üzerinden geçmek, aşmak, katetmek.

13. Bu heft iklîmi **ṭayy eyle** Fenāyî
14. Koyup gayrı elifle bâda geldük
112. Gazel

9. **Ṭayy idüp** arz u semâyi seyrüñ irdi sidreye
10. 'Âlem-i esfelde olan ya bu seyrânuñ nedür
61. Gazel

9. **Ṭayy idüp** kevn ü mekânı irdi sırr-ı vaḥdete

10. 'Âlem-i keşretde kim ki sırruñ pinhân ider
73. Gazel

9. Refîk olursa ger 'avn-ı İlahî
10. Ki sâlik **ṭayy ide** bir demde râhî
31. Murabba

3. Arz u semâyi **ṭayy ider**

4. Hû isminün zâkirleri
11. Murabba

9. **Ṭayy idüp** arz u semâdan buldı vaḥdet sırrını
10. Küntü kenzen lem'asını buldı eşyâda 'ayân
181. Gazel

ta'zîm [1] Saygı gösterme, hürmet etme; ağırlama.

7. Zâtna Ḥudâ mazhar idüp eyledi **ta'zîm**
8. Küfven eḥadüñ sırrı âyâ nice bulundı
269. Gazel

te'aḳkul [1] Akıl erdirme, zihin yorarak anlama.

5. Ne mümkün niç-i 'aql ire anuñ künh-i kemâline
6. **Te'aḳkul**dan tefekkürden münezzehdür yüce şanı
251. Gazel

Te'âlâşânühü [3] "Allah'ın şanı yücedir."

7. Naḳâyışdan münezzehdür şifâtuñ
8. **Te'âlâ şânühü** Allahu ekber
50. Gazel

3. Ruḥuñ esmâ-yı ḥüsnâdur **Te'âlâ şânühü** gör kim
4. Ne iḥsân eylemiş muḥsin bu ḥüsn-i vech-i esmâya
196. Gazel

7. Şâni'ün iḥsânidur ḥüsnüñ **Te'âlâ şânühü**

8. Bu kemâl-i şun'ı gör kim sende izhâr eyledi
248. Gazel

Te'alallah [1] "Allah ne yücedir" anlamındaki kelime dilimizde beğenilen, takdir edilen bir şey karşısında "mâşallah, ne güzel" mânâsında övgü sözü olarak kullanılır.

1. **Te'alallah** ne muḥsinsin şifâtuñ zât-ı yektâdur
2. Senün ismün kamu eşyâ şifâtında müsemmadur
38. Gazel

tebdil eylemek [1] Değiştirmek.

5. Fırkatūn nārına sūzān cism ü cān
6. Vaşla **tebdil eyle** yā Rab fırkatūn
110. Gazel

tebsir [2] Müjdelemek.

23. Bugün didār-ı yār ile bu cism ü cānı kıl **tebsir**
24. Olardan eyleme luṭf it k̄ala imrūz u ferdāya
204. Gazel

7. Raḥmetinden fetḥ-i muṭlak bābın açdı çün Kerīm
8. Nuşretiyle enfūs ü āfāka **tebsir** eyledi
246. Gazel

tecellî [17] Görünme, zahir olma; Hakk'ın varlığının çeşitli mertebelerde zuhur etmesi, sâlikin keşf yoluyla bu zuhuru idrak etmesi anlamında tasavvuf terimi.

15. Kılısun **tecellî** nūr-ı zāt
16. Yā zū'l-'aṭā yā zū'l-'aṭā
13. Murabba

3. Cemālūn nūrı ey maḥbūb ne mazhardur ki 'ālemde
4. Cemī'-i şey'de ol nūruñ **tecellî**si hüveydādur
38. Gazel

15. İtsün **tecellî** nūr-ı zāt
16. Gülzār-ı sırdan vir ḥaber
44. Murabba

9. Kimi nāsuñ **tecellî**den urur dem
10. Kimisi ibtilāya mübtelādur
59. Gazel

3. Şanmañuz sırr-ı ḥaḳıḳat āşinādan yād ola
4. Şems-i zātuñ zerre-veş her ān **tecellî**sindeyüz
81. Gazel

13. Nūr-ı zātuñ lem'asından kıl Fenāyî'ye 'aṭā
14. Mażhar ola tā **tecellî** nūrına fevka'l-ḥuşul
121. Gazel

1. Luṭf ile eyle **tecellî** ḥāşıl ola her merām
2. Ḳāl ü ḥālden dil 'ubūr idüp ola şāḥib-maḳām
135. Gazel

11. **Tecellî** tābına şabr itmedi Ṭūr
12. Nice mümkün taḥammül fırkatūne
213. Gazel

3. Yeten Ṭūr-ı vişālūne **tecellî** nūrını gördi
4. Bulupdur Mūsa-veş ol len terānide tesellāyı
225. Gazel

3. **Tecellî**şine kılıp anı mażhar
4. Götürür bu cihāndan kār u bārı
235. Gazel

7. Yir ü göge şıgmayan bu sehv ü taḳşir her ne var
8. Zerre-i şemsi **tecellî**siyle maḡfūr eyledi
243. Gazel

1. Yine sırr-ı nihānından cemāl-i yār nihān oldı
2. **Tecellî**si verāsından cihān cümle nihān oldı
247. Gazel

3. Zātına çün **tecellî** eyledi Ḥaḳ
4. Bu şıfāt lâ-cerem 'ayān oldı
259. Gazel

7. Celālūn perdesin ref it aradan
8. **Tecellî** eylesün nūr-ı cemālūn
104. Gazel

1. **Tecellî** itdi luṭf ile 'ibādına yine mevlā
2. Umaruz maḥz-ı fazlından hemişe ḳahr ola a'dā
12. Gazel

5. Vişālî Ṭūr'ına varan **tecellî** nūrına irdi
6. Bu yüzden Mūsa-veş rāz-ı derūnı āşikār eyler
64. Gazel

7. Ḥarre Mūsā neş'esinden oldı şad pāre göñül
8. Şabr ider mi hiç **tecellî** nūrına yā Rabbi Ṭūr
65. Gazel

tecellî-i cemāl [23] Allah'ın cemal sıfatlarıyla tecellisi.

5. **Tecellî-i cemāl**ūn kıl müyesser
6. Degil bir kerre iḥsān it mükerrer
20. Murabba

7. **Tecellî-i cemāl**ūnı kıl iḥsān
8. Kerem luṭf u 'ināyet eyle yā Rab
22. Murabba

1. **Tecellî-i cemāl**ūnle dil-i maḥzūnı kıl mesrūr
2. 'Aṭā vü fazl u iḥsānuñ efendi eyle nā-maḥşūr
40. Gazel

9. **Tecellî-i cemāl**ūn pertevinden
10. Ki şems ile ḳamer encüm münevver
46. Gazel

1. **Tecellî-i cemāl**ūnle dil-i maḥzūnı kıl mesrūr
2. Ola tā dest-i luṭfuñla göñül virānesi ma'mūr
48. Gazel

3. **Tecellî-i cemāl**ūnı kıl i'ṭā
4. Degil bir kerre iḥsān it mükerrer
49. Gazel

9. **Tecellî-i cemāl**ūnle vir işrāk
10. Ola nūrūñla cān u dil münevver
50. Gazel

1. **Tecellî-i cemâl** oldı dile vech-i celâliden
2. Anıñçün mest ü şeydâyum şarâb-ı lâ-yezâliden
168. Gazel

7. **Tecellî-i cemâl**ün eyle in'âm
8. Mükerrer ola dâ'im gâh u bî-gâh
199. Gazel

5. **Tecellî-i cemâl**ünle dil-i müştâkı tenvir it
6. Kerem kıl mihr-i faẓluñla firâkuñı şehâb itme
211. Gazel

7. **Tecellî-i cemâl**ün eyle in'âm
8. Cinân-ı 'adnün içre vir na'îmi
221. Gazel

1. **Tecellî-i cemâl**ünle mücellâ kıl dil ü câmı
2. Rüsüm-ı ğayrı maḥv eyle açısun râz-ı pinhâni
229. Gazel

7. **Tecellî-i cemâl**ün eyle iḥsân
8. Degil bir kez mükerrer kıl ilâhi
232. Gazel

3. **Tecellî-i cemâl**ünü kıl iḥsân
4. Müyesser it ḥayât-ı câvidânı
234. Gazel

1. **Tecellî-i cemâl**ünle mücellâ kıl dil ü câmı
2. Şu'â-ı ḥal'atün eyle iki 'âlemde erzânı
253. Gazel

7. **Tecellî-i cemâl**ün eyle iḥsân
8. Ziyâsıyla münevver kıl ḥaḳîri
261. Gazel

3. **Tecellî-i cemâl**ün eyle in'âm
4. Münevver eyle nûruñla fu'âdı
285. Gazel

1. **Tecellî-i cemâl**ün kıl müyesser
2. Meded senden meded yâ Ḥayy u Ḳayyüm
6. Murabba

7. Temennâ-yı vişâlünde dü 'âlem
8. **Tecellî-i cemâl**ün eyle iḥsân
157. Gazel

3. **Tecellî-i cemâl**ün eyle in'âm
4. Degil bir kez mükerrer eyle her ân
158. Gazel

9. **Tecellî-i cemâl**ün kıl müyesser
10. Degil bir kez mükerrer ola her ân
162. Gazel

7. Ḳuyûd-ı mâ-sivâdan eyle ıtlâḳ
8. **Tecellî-i cemâl**ünü kıl iḥsân
156. Gazel

7. **Tecellî-i cemâl**ünle dil-i mürdeyi kıl iḥyâ
8. Yapısun dest-i luḫfuñla ki tâ bu ḳalb-i vîrânım
128. Gazel

tedbîr [1] Bir şeyi önlemek veya olmasını sağlamak için baş vurulan çare.

1. 'İşka düşdi cân u dil ḳoḳuk kamu **tedbîr**ümüz
2. N'eylesün dil bu imiş Ḥak'dan ezel taḳdîrümüz
85. Gazel

te'essüf [2] Üzülme, esef etme, kederlenme, tasalanma.

3. Fevtine târiḫ için kesb-i **te'essüfle** dedi
4. Âh ḳuḫbu'l-etḳiyâ Maḥmûd Efendi göçdi ḥayf
9. Tarih

1. Ya'ḳûb-ı dil itse n'ola her laḫza **te'essüf**
2. Dîdâr-ı 'azîz eylemege başladı Yûsuf
26. Matla

tefekkür [1] Düşünme, zihin yorma; düşünülme.

5. Ne mümkün niḳ-i 'aḳl ire anuñ künh-i kemâline
6. Te'aḳḳuldan **tefekkür**den münezzeḥdür yüce şânı
251. Gazel

tefrîd [1] Toplumdan uzaklaşıp tek ve yalnız kalarak sâdece Allah ile meşgul olma.

9. Müntehâsın bulmağa esrâ bi-'abdiḥ sırrınıñ
10. Refref-i **tefrîde** irgür pâyemi ayak ayak
97. Gazel

tefsîr [1] Kur'ân-ı Kerîm'in âyet veya sûrelerini açıklama.

9. 'Alleme'l-Ḳur'ân'uñ aña ey Fenâyi ma'nisin
10. Levḫ-i maḥfûzuñ ḥurûfin keşf ider **tefsîr**ümüz
85. Gazel

tehlîl ü tesbîḫ [1] Tehlil: Kelime-i tevhîdi, "Lâ ilâhe illallah" sözünü söyleme. Tesbih: Allah'ı takdis ve tenzih etme, Hakk'ın her türlü kusurdan ve noksandan uzak olduğunu dile getirme.

25. Cemâ'atle ḳırup her şeb terâviḫ
26. İdelüm dâ'imâ **tehlîl ü tesbîḫ**
39. Murabba

tek [2] yeter ki, yalnız.

1. Fedâdur yoluña bu cism ü cânım
2. 'Ayân olsun ki **tek** sırr-ı nihânım
140. Gazel

1. Cihân u cism ü cân yoluñda ḳurbân
2. **Tek** eyle 'îd-i vaşluñ câna iḥsân
164. Gazel

tekmil [1] Tamamlama, bitirme.

13. Kıl Fenāyi'ye ledünnâdan 'aṭā
 14. İde **tekmil** Hızr-âsâ her feni
282. Gazel

tekrâr etmek, eylemek [2] (Bir şeyi) Yeniden yapmak veya söylemek.

1. Şâhid-i verd-i ezel çün 'arż-ı dîdâr eyledi
 2. Nâlesin bülbül anuñçün aña **tekrâr eyledi**
248. Gazel
9. Gülüñ güş-ı kabûline irişdi nâle-i bülbül
 10. Anıñçün dâ'imâ **tekrâr ider** ol âh u nâlâmı
251. Gazel

telef eylemek [1] Mahvetmek, öldürmek.

1. Mûsa-veş Tûr-ı fenâda eyleyen varın **telef**
 2. Gördi ol ânestü nâran nûrını ez-her taraf
91. Gazel

temâşâ [5] Bakıp seyretme, zevkle, hayranlıkla seyretme, izleme.

3. Dâhil olsañ ger bu şehre çok **temâşâ** göresin
 4. Arayuban bulmayasın çâr 'unşurdan eşer
62. Gazel
15. Çemende lâleden gülden cihân bâzârıdır gülşen
 16. **Temâşâsın** ganîmet bil gel ey h'âce bu ezhârıñ
103. Gazel
7. 'Adem mülkini isteyen **temâşâ**
 8. Zi-ser-zâzed kâdem ü zîde na'leyn
146. Gazel
9. Vücüd mülkini zâhid kıl **temâşâ**
 10. Kõ taqlîdi haber bil sırr-ı lâdan
154. Gazel
3. Derünuñ 'âlemin eyle **temâşâ**
 4. Bakup aldanmagil hâl-i birüna
194. Gazel

temennâ [5] Arzu, istek, temenni.

5. İder sevdâ-yı vaşluñı şeb u rüz
 6. **Temennâ** bu dil-i âvâre senden
184. Gazel
5. Seni senden ider bu dil **temennâ**
 6. Anı gayrıya eyleme havâle
187. Gazel
3. Seni senden ider bu dil **temennâ**
 4. Cenâbuñdan 'aṭā kıl şey'e lillah
208. Gazel

3. Seni senden ider bu dil **temennâ**
 4. 'Ayân ola ki sırr-ı lî-me'allah
218. Gazel

1. Cemâlüñdür görinen çünki her cā
 2. Seni senden ider bu dil **temennâ**
7. Gazel

temennâ-yı cemâl [2] Cemali temenni etmek; Yüce Allah'ın cemal sıfatlarıyla tecelli etmesini dilemek.

13. **Temennâ-yı cemâl**üñden Fenâyi
 14. Bu vech ile dü 'âlemden berjüdür
41. Gazel
3. **Temennâ-yı cemâl**üñde dü 'âlem
 4. 'Aṭâña muntazırlar bende vü şâh
197. Gazel

temennâ-yı vişâl [8] Kavuşma isteği.

1. **Temennâ-yı vişâl**üñde dil ü cān
 2. Umaruz ola ihsân aña her ân
3. Nazm
3. **Temennâ-yı vişâl**üñde dü 'âlem
 4. Gerek enfüs efendi gerek âfâk
93. Gazel
7. **Temennâ-yı vişâl**üñde dil ü cān
 8. Ara yerden gider luṭf it rakıbi
220. Gazel
11. **Temennâ-yı vişâl**üñde dü 'âlem
 12. Çü sensin cümleñüñ perverdigârı
236. Gazel
11. **Temennâ-yı vişâl**üñde dil ü cān
 12. N'ider sâlik olan gayrı sivâyı
254. Gazel
9. **Temennâ-yı vişâl**üñde dü 'âlem
 10. Umar derdlü olan dil feyz-i cüdi
273. Gazel
3. **Temennâ-yı vişâl**üñde dil ü cān
 4. Bu mevcüdât efendi saña müştâk
99. Gazel
7. **Temennâ-yı vişâl**üñde dü 'âlem
 8. Tecellî-i cemâlüñ eyle ihsân
157. Gazel

temevvüc etmek [1] Dalgalanmak, coşmak.

5. **Temevvüc itdi** çün bañr-i haḳîkat
 6. Anıñ emvâcını imdâda geldük
112. Gazel

tenezzül [3] Kendine aykırı düşen bir iş veya durumu kabul etme, alçalma, inme.

5. Bu **tenezzül** perdesin gözden gider
6. İt müyesser 'arş-ı maşûda şu'üd
36. Gazel

3. Bu **tenezzül** perdesin dilden gider
4. İreler kaşr-ı kemâle nâkışân
169. Gazel

13. Bu **tenezzül** perdesin dilden gider
14. Pür ola nûruñla qalbüm ser-te-ser
42. Murabba

teng [2] Dar, küçük.

1. **Teng** durur gâyet dehâni dilberün
2. Yok yire da'vâ-yı kizb eyler hasûd
39. Matla

1. **Tengdûr** yârün dehâni dir imiş çün ol hasûd
2. Yok yire da'vâ ider işbâtı yok bulmaz şühûd
40. Matla

tenvir etmek, eylemek [2] Aydınlatmak.

1. Şems-i zâtuñ zerresi eşyâya te'sîr eyledi
2. Pertev-i hüsnün cihâni cümle **tenvir eyledi**
246. Gazel

5. Tecellî-i cemâlünle dil-i müştâkı **tenvir it**
6. Kerem kıl mihr-i fażluñla firâkuñı şehâb itme
211. Gazel

terah [1] Keder, gam, tasa.

1. Bi-hamdi'llâh zuhûr itdi yine elţâf-ı Sübhâni
2. **Terah** fi'l-cümle tarh olup ferah-bağş eyledi cânı
251. Gazel

terakki [1] Yükseliş, yücelik.

5. Şeref burcunda bedr ola dem-â-dem tâlî-i bahtı
6. Hilâl-âsâ **terakki** de ola 'üvnân-ı 'Osmâni
2. Tarih

terâni [2] "Musa tayin ettiğimiz vakitte (Tur'a) gelip de Rabb'i onunla konuşunca "Rabbim! Bana (kendini) göster; seni göreyim!" dedi. (Rabbi): "Sen beni asla göremezsin. Fakat şu dağa bak, eğer o yerinde durabilirse sen de beni göreceksin!" buyurdu. Rabb'i o dağa tecelli edince onu paramparça attı, Musa da baygın düştü. " 'A'raf7/143) ayetinden iktibastır.

13. İdenler Mûsa-veş Tûr-ı fenâda varını işâr
14. **Terâni** sırrına idüp kemâlin buldı noqşanı
258. Gazel

9. **Terâni** nûrını gördi cebîñünde 'ayân çünki
10. Ki bildi Mûsa-yı 'İmrân vücûduñ Tûr-ı Sînâ'dur
38. Gazel

terâviğ [1] Ramazanda yatsı namazından sonra kılınan yirmi rekâtlik namaz.

25. Cemâ'atle kılup her şeb **terâviğ**
26. İdelüm dâ'imâ tehliñ ü tesbiğ
39. Murabba

tercümân [2] Bir dile söylenen bir şeyi sözlü olarak başka bir dile çeviren kimse.

9. Mantıku't-tayr oldı ehl-i vahdete hâl ü haţuñ
10. Hemçü 'Atţâr **tercümân** itmek dilerşün ey gönül
115. Gazel

7. Şekl-i Âdem durur ki buldı vücûd
8. Hâk lisânında **tercümân** oldı
259. Gazel

terk etmek, eylemek [13] Bırakmak; bırakıp gitmek, uzaklaşmak, vazgeçmek.

13. Şunlaruñdur devlet-i bâki vü 'ömr-i sermedi
14. Bezl idüp cânı yoluñda itdi **terk** ağıyaruñı
280. Gazel

9. Vişâlün yâd iden 'âşık 'aceb sevdâya düşmişdür
10. Cihân u cânı **terk eyler** düşer her kim bu sevdâya
196. Gazel

1. İster iseñ yârüñi **terk eyle** cümle varuñı
2. Bülbül-i şürîde gibi zînet it gülzaruñı
280. Gazel

5. Kıl şedâ'id ihtiyâr ol eşiginde hâk-i râh
6. İt melâmet nefsuñi **terk eyle** tâlîb 'aruñı
280. Gazel

1. Vişâl-i Hâk'ka tâlîb ol gönül **terk eyle** ednâyı
2. Gider dilden sivâ fikrin bul ol a'lâdan a'lâyı
284. Gazel

9. Cür'a-ı 'ışk-ı ezelden her ki nüş eyler bugün
10. Nefsini kıldı melâmet **terk idüp** nâmûs u 'âr
67. Gazel

7. Vesâit **terk iden** buldı müsemmâ
8. Bu sûretüñ ma'ânîsin beyân it
7. Gazel

3. **Terk idüp** ednâyı gel a'lâyı ir
4. Geç sivâdan maţlab-ı a'lâyı ir
10. Murabba

3. Nedendür **terk idüp** Hû'yı hevâya kâni' olmışsın
4. İçerseñ cām-ı Hû'dan içki bu hamruñ humârı yok
95. Gazel

25. Kõdı bu yola cān u ten
26. **Terk itdi** yār için vañan
11. Murabba

13. Bu fāñi devleti **terk it** bulasın 'izzet-i bākı
14. Şühüd itmege ol şe'ni vücūd-ı fānidür hā'il
123. Gazel

17. İren derd-i hayālüne hayāl-i h'ābı **terk itdi**
18. Vişālün derdidür ancak bu derdün yine dermām
258. Gazel

15. Varlığınan geçübün **terk itdi** iki 'ālemi
16. Bil vücūdın mahv ider bir kez gören dıdāruñı
280. Gazel

terk-i cān [1] Camı terk etmek, ölmek.

1. Dost yolına kim ki **terk-i cān** ider
2. Bāri anı vāşıl-ı cānān ider
77. Gazel

terkiş [2] Birkaç parça veya unsurun birleşmesinden meydana gelen katışık madde.

13. Eger süsen gibi ebkem degilsen nuñka gel söyle
14. Ne yerdendür bu terkişün nedendür nuñk u güftāruñ
103. Gazel

7. Yüzüñde süre-i seb'a'l- meşāñi āyetin gördi
8. O **terkiş**ün şifātını bu vech ile beyān oldı
247. Gazel

terkin urmak [1] Terk etmek, vazgeçmek.

7. Göñül ğavvāş gibi cān **terkin urdı**
8. Yüzüñde zāhir olan haññ u hāle
187. Gazel

tesbiş [1] Allah'ı takdis ve tenzih etme, Hakk'ın her türlü kusurdan ve noksandan uzak olduğunu dile getirme.

17. Şavm u **tesbiş**ümüzi eyleye luñf ile kabül
18. İki 'ālemde naşib ide vişāline vuşul
40. Murabba

tesbiş [2] Allah'ı zikir ve tenzih ederken sayının anlaşılması için kullanılan, ibrişim veya ipliğe dizilmiş, çeşitli ağaç veya taşlardan yapılmış, genellikle33 veya99 tâneden meydana gelen dizi.

3. Elden birağ ey müdde'ı **tesbiş** ile seccādeyi
4. Bağ zülf ü hāline anuñ gör ki ne dām u dānedür
66. Gazel

7. **Tesbiş** ile seccādeyi bir cür'aya şatdı
8. Her şüfi-i şāfi ki bu mey-hāneyi buldı
244. Gazel

teşbiş [1] Benzetme, kıyas etme.

5. Āb-ı hayvāna la'lüñi **teşbiş**
6. Eyleyenler zihî hayāl ü muñāl
117. Gazel

tesellā [2] Teselli, avutan söz veya davranış, avuntu.

3. Yeten Tūr-ı vişālüne tecellî nürını gördi
4. Bulupdur Mūsa-veş ol len terāñide **tesellāy**
225. Gazel

3. Niçe bir berr-i fūrkatde olalum vaşluña teşne
4. Zülāl-i la'l-i nābuñdan 'ağā eyle **tesellāy**
288. Gazel

tesellî [1] Sıkıntısını ve acısını unutturmaya çalışma, avutma; avutan söz veya davranış, avuntu.

3. **Tesellî**-i cemālün eyle ihsān
4. Hābībün Muşţafā'nuñ hürmetine
210. Gazel

tesellî-i vişāl [5] Kavuşma tesellisi.

11. **Tesellî**-i vişālün eyle ihsān
12. 'İnāyet eyle sultānum meded it
23. Murabba

1. **Tesellî**-i vişālünle dil-i nā-şadı it mesrūr
2. Ola tā dest-i luñfuñla göñül viñānesi ma'mūr
72. Gazel

3. **Tesellî**-i vişālünle bizi hāndān u şādān it
4. Şühüd-ı zātuñı eyle iki 'ālemde erzāñı
283. Gazel

5. **Tesellî**-i vişālün eyle ihsān
6. Bizi nār-ı firāka kılma iħrāk
96. Gazel

1. Bizi nār-ı firāka kılma sūzān
2. **Tesellî**-i vişālün eyle ihsān
174. Gazel

te'siş eylemek [1] Etki yapmak, etkilemek.

1. Şems-i zātuñ zerresi eşyāya **te'siř eyledi**
2. Pertev-i hüsñün cihāmı cümle tenvir eyledi
246. Gazel

teşne [20] Susamış. Çok istekli, çok hevesli, çok arzulu.

3. Berr-i firkatde niçe bir **teşne**ler 'aışân ola
4. Kıl zülâl-i feyz-i fazluñdan 'aışa bir kaçre mâ
3. Gazel

9. Câm-ı vaşluñ cür'asından sâkiyâ eyle 'aışa
10. Berr-i firkatde niçe bir **teşne** dil 'aışân olur
54. Gazel

1. Raĥmetüñ feyzini ihsân eyle yâ Rab **teşneyüz**
2. Kaşresi pes 'âleme olsa nice biñ kerre yüz
81. Gazel

9. Niçe bir olalum vaşluña **teşne**
10. 'Aışa eyle aña feyz-i zülâlüñ
104. Gazel

7. La'l-i nâbuñ nüşına dil **teşnedür**
8. Bu ümîde çok çekilmişdür emek
106. Gazel

3. Niçe bir berr-i firkatde olalum vaşluña **teşne**
4. Zülâl-i feyz-i fazluña ğariķ it cân-ı 'aışânum
128. Gazel

3. Niçe bir olalum vaşluña **teşne**
4. Zülâl-i feyz-i vaşla eyle reyyân
156. Gazel

3. Niçe bir olalum vaşluña **teşne**
4. Zülâl-i feyzüñe kıl bizi reyyân
170. Gazel

3. Niçe bir berr-i firkatde olalum vaşluña **teşne**
4. Zülâl-i feyz-i vaşluñı 'aışa kıl cân-ı 'aışâna
192. Gazel

3. Berr ü firkat içre bu dil **teşnesi** 'aışân iken
4. Eyledi 'ayn-ı vişâlüñ anı reyyân bu gece
214. Gazel

7. Niçe bir berr-i firkatde olalum vaşluña **teşne**
8. Zülâl-i baĥr-ı fazluña ğariķ it cân-ı 'aışâna
229. Gazel

3. Niçe bir berr-i firkatde olalum vaşluña **teşne**
4. Zülâl-i feyz-i fazluña ğariķ it cân-ı 'aışâna
253. Gazel

5. Göñül **teşne** iken bir kaçre âba
6. Şaķâhüm Rabbühüm cämını içdi
256. Gazel

7. **Teşne**-i el-yevme tücâ sırrına irdi bugün
8. Râh-ı Ħaķ'da bir iden imrüz ile ferdâsını
278. Gazel

3. Niçe bir berr-i firkatde olalum la'lüne **teşne**
4. Zülâl-i baĥr-ı fazluña ğariķ it cân-ı 'aışâna
286. Gazel

3. Niçe bir berr-i firkatde olalum vaşluña **teşne**
4. Zülâl-i la'l-i nâbuñdan 'aışa eyle tesellâyı
288. Gazel

5. Âb-ı vaşluña niçe bir **teşne** ola cân u dil
6. Şun saķâhüm rabbühüm cämını 'aışân olmasun
150. Gazel

5. **Teşne** diller vâdi-i firkatde ser-gerdân iken
6. Âb-ı vaşluña Ħızr-veş cämı reyyân eyledi
257. Gazel

7. **Teşne** diller vâdi-i firkatde süzân oldılar
8. Baĥr-ı cüduñ kaçresidür cümleden maķşüd hemân
181. Gazel

9. Vâdi-i ĥayretde kalan **teşne**dilleri müdâm
10. Kaşdururdu cäm-ı 'irfân ile cânların her ân
1. Tarih

teşrif [2] Şereflendirmek, şeref vermek.

1. İtdi **teşrif** çün cihâni ĥâtem-i ĥayru'l-beşer
2. Oldı nûriyle münevver cümle 'âlem ser-te-ser
1. Kaside

1. Sa'âdetle kudümü kıldı **teşrif**
2. Cihâni yine ol şehr-i mübârek
39. Murabba

te'uddü ni'met'ellâh [1] "Allah'ın nimetini sayacak olsanız sayamazsınız. Doğrusu insan çok zalim çok nankördür. " (İbrahim14/34) ayetinden iktibastır.

5. Fezâ-yı kudse ire cism ile cân
6. Buyurduñ çün **te'uddü ni'met'ellâh**
218. Gazel

tevfîķ [10] Allah'ın yardımını.

17. Eyle **tevfîķ**üñ Fenâyı'ye refîķ
18. Ħazretüñe doğru vara tâ ĥariķ
8. Murabba

25. Eyle **tevfîķ**üñi yoluñda refîķ
26. Nâr-ı kaĥra eyleme bizi ĥariķ
14. Murabba

1. Fazluñ ile bizi **tevfîķ** eyle doğru yoluña
2. Saña lâyiķ olamı kıl yâ ilahî kuluña
18. Matla
5. Ħariķinde refîķi oldı **tevfîķ**
6. Şunuñ kim nûr-ı Aĥmed reh-beridür
42. Gazel

11. Sâlik-i râh-ı fenâya eyle **tevfîķ**üñ refîķ
12. İrişsün sırr-ı beķâyâ bir ola şâm u seher
69. Gazel

9. İki 'âlem 'izzetini hiçe say
10. Bâri'nün kullarına **tevfîk**i var
76. Gazel

7. Eyle **tevfîk**uñ yoluñda refîk
8. Rabbi ihdinâ's-şırâta'l-müstakîm
127. Gazel

7. İt şırât-ı müstakîmde bize **tevfîk**uñ refîk
8. Eyledüñ innâ 'araznâ hamline çünki emîn
178. Gazel

3. Haķikât rāhına kıl bizi sālîk
4. Kerem kıl eyle **tevfîk**uñı hem-rāh
186. Gazel

11. Vücüdüm zenbini maḥv it aradan
12. Yoluñda eyle **tevfîk**uñı hem-rāh
197. Gazel

tevfîk-i Rabbānî [2] Allah'ın lütfu, yardımı.

9. Geçüp bu fāni varlıkdan irerdüm 'âlem-i ünse
10. Refîk olursa bu yolda eger **tevfîk-i Rabbānî**
229. Gazel

9. Cihān u cān verāsından 'urüc eylerdi cān u dil
10. Olursa maḥz-ı cūdından eger **tevfîk-i Rabbānî**
258. Gazel

tevhîd [5] Allah'ın birliğine inanma, bir ve tek olduğunu kabul edip söyleme.

7. Diñle zerrāt-ı cihān **tevhîd**i söyler her nefes
8. Vaḥdetüñ esrārına iki cihān ḥayrān imiş
88. Gazel

9. Ger Fenāyi'ye şorarsañ sırr-ı vaḥdetden nişān
10. Her nefes **tevhîd**i söyler cümle zerrāt-ı cihān
179. Gazel

13. Fenāyi kıl vücūduñ ferd-i muṭlaķ
14. Eḥaddendür bu **tevhîd**üñ bināsı
226. Gazel

9. Fenāyi bulsa n'ola sırr-ı **tevhîd**
10. Eḥaddendür bu tevhîdüñ esāsı
262. Gazel

7. Ḥalk idüp **tevhîd** dürrin ma'rifet bahrinde Ḥaķ
8. Kıldı 'unşurdan vücūduñ aña maḥzen çün şadef
91. Gazel

teysîr [2] Kolaylaştırma.

11. Ref idüp 'usrı cihāndan kıldı izhār yüsrünü
12. Ḥall idüp her müşküli fazl ile **teysîr** eyledi
246. Gazel

5. Kamu müşkillerümüz eyle **teysîr**
6. Müyessirsin efendi her 'aşîri
261. Gazel

tîb-i ḥâtır [2] Gönül hoşluğu.

35. Cümle varım **tîb-i ḥâtır**la taşadduķ eyledi
36. Mihr ü mehden enver itdi sırrını ol pür-hüner
1. Kaside

11. Zāhir olsun enfüs ü āfāķa sırr-ı irci'i
12. **Tîb-i ḥâtır** vire cāna ol ḥiṭāb-ı müsteṭāb
24. Gazel

tîh-i ḥayret [1] Hayret çölü.

5. **Tîh-i ḥayret**de niçe bir cān u dil ḥayrān ola
6. Gülşen-i bāğ-ı belāda behre bulsun 'andelîb
25. Gazel

tîmār [1] Hastaya veya yaraya bakma, tedāvi etme.

9. Zāhirde vü bāṭında senden umaruz iḥsān
10. Bîmār olana yā Rab kıl luṭfuñ ile **tîmār**
57. Gazel

tîr [1] Ok.

7. Gönlümi itdüñ nişāne her każānuñ **tîr**ine
8. Ol nişāni bî-nişān itmek dilersüñ ey gönül
115. Gazel

tiryāk [1] İlaç, panzehir.

13. Cān u dilden işgüñde kıl olan görmez ḥicāb
14. Bende-i ḥāşşuñ odur kim aña **tiryāk** ola sem
134. Gazel

tis'a āyāt [1] Dokuz ayet: "Andolsun biz, Musa'ya açık açık dokuz âyet verdik." (İsra17/101) ayetine işaret etmektedir.

3. **Tis'a āyāt**-ı kelāmın eyledi cān ile güş
4. Gösterirse yed-i beyzā lem'asım n'ola be-kef
91. Gazel

tılsım [1] Tılsım, esrarlı bir kuvvet taşıdığına inanılan şey, tılsım.

5. **Tılsım**-ı kenz-i esmāyi n'ola fetḥ eylese sālîk
6. Cemāl-i pākine zîrā ki mir'āt itdi insāni
231. Gazel

top [4] Yuvarlak nesne, küre.

5. Çevgān-ı mahabbetle vaḥdet **top**unu kapduķ
6. Meydan-ı fenā içre merdānelerüz cānā
2. Gazel
11. Kaḫdı keşret 'âleminden vaḥdeti **top**ın buğün

12. Kimi ki şehri-i şeri'at içre meşhûr eyledi
243. Gazel

7. Başını **top** eyleyüp giren fenâ meydânına
8. Lâ-mekân mülkinde çaldı ol topuñ çevgânını
260. Gazel

7. Başını **top** eyleyüp giren fenâ meydânına
8. Lâ-mekân mülkinde çaldı ol topuñ çevgânını
260. Gazel

Ṭübâ [1] Cennette bulunduğuna ve bütün cennete gölge saldığına inanılan, kökü yukarıda, dalları aşağıda büyük ağaç.

19. Vücuduñ sidresin **Ṭübâ**'ya irgür
20. Ki 'ârifler maqâmı müntehâdur
59. Gazel

ṭübâ lehüm ḥüsnü me'âb [1] "İman edip iyi işler yapanlara ne mutlu! Varılacak güzel yurt da onlar içindir. " (Ra'd13/29) ayetinden iktibastır.

1. Hâlüm ḥarâb bağrum kebâb maḥbûb ise 'âli-cenâb
2. Ḥüsn-i cemâline iren **ṭübâ lehüm ḥüsnü me'âb**
27. Gazel

tübtü ileyke [1] "Musa tayin ettiğimiz vakitte (Tur'a) gelip de Rabb'i onunla konuşunca "Rabbim! Bana (kendini) göster; seni göreyim!" dedi. (Rabbi): "Sen beni asla göremezsin. Fakat şu dağa bak, eğer o yerinde durabilirse sen de beni göreceksin buyurdu. " Rabbi o dağa tecelli edince onu paramparça etti. Musa da baygın düştü. Ayılınca dedi ki: Seni noksan sıfatlardan tenzih ederim, sana tevbe ettim. Ben inananların ilkiyim. " (A'raf7/143) ayetinden iktibastır.

11. Mażhar olmağ diler iseñ len terâñı sırrına
12. Diyeğör **tübtü ileyke** hemçü Mûsâ-yı kelîm
139. Gazel

ṭüfân [1] Her yeri kaplayan çok su, pek ziyade yağan yağmur.

5. Bahr-ı 'ışkuñ ğarķa virdi bu vücüdüm zevraķın
6. Gör ne bîdâr eyleyüp hecrüñ ne **ṭüfân** eyledi
264. Gazel

tuğyân [1] Taşma, coşma.

3. Firâķuñla gözüm yaşı idüpdür Niļ gibi **tuğyân**
4. Vücüdüm mülkini luṭf it bi-küllü ğarķ-ı âb itme
211. Gazel

ṭulû' [2] Doğma, doğuş.

3. Çü mihr-i devletüñ oldı **ṭulû'** burc-ı nuşretten
4. 'Adû-yı bed-nihâd görse n'ola envâ'-ı ḥüsrânı
2. Tarih

9. Vücüdüm zerresini eyle ifnâ
10. **Ṭulû'**ide dile şems-i ḥaķıķat
31. Gazel

Ṭür [8] Hz. Mûsâ'nın vahiy ve tecellîye mazhar olduğu dağ, Sînâ dağı, Tûr-ı Sînâ.

5. Rabbi erini lem'asından Mûsa-veş ide nażar
6. Bu vücüdüm **Ṭür**'ına ba'de'l-fenâ vire beķâ
9. Gazel

9. Rabbi erni enzuruñ nürını kılmağ şühüd
10. Hem çü Mûsâ ey Fenâyi **Ṭür** ile Sînâ'yı gör
39. Gazel

5. İrerse Rabbi erniden nażar ger Mûsa-veş câna
6. Bu ḥâk-i 'unşurı olur mübeddel cevhere çün **Ṭür**
48. Gazel

5. Vişâli **Ṭür**'ına varan tecellî nürına irdi
6. Bu yüzden Mûsa-veş râz-ı derümi âşikâr eyler
64. Gazel

11. 'Atâ it rabbi erini lem'asından
12. İrişdür Mûsa'yı envâr-ı **Ṭür**'a
212. Gazel

11. Tecellî tâbına şabr itmedi **Ṭür**
12. Nice mümkün taḥammül fürķatüñe
213. Gazel

5. Rabbi erni neş'esinden 'âleme virdi ziyâ
6. Cism ü câna şeş cihâtı Mûsa-veş **Ṭür** eyledi
243. Gazel

7. Ḥarre Mûsâ neş'esinden oldı şad pâre gönül
8. Şabr ider mi hiç tecellî nürına yâ Rabbi **Ṭür**
65. Gazel

ṭurfe [1] Görülmemiş, nâdir; garip, tuhaf.

5. Muṭaḥhar cism ü ruḥânî ne **ṭurfe** sâkidür ol kim
6. Bu cân ḥayrân u mest olup lebi la'li şarâbından
165. Gazel

Ṭür-ı dil [1] Gönlün Tur dağı.

13. Ḥarre Mûsâ'dan egerçi **Ṭür-ı dil** şad pâredür
14. Görünür sırr-ı terâñı yine her bir pâreden
144. Gazel

Ṭür-ı fenâ [2] Faniliğın Tur dağı, dünya.

1. Mûsa-veş **Ṭür-ı fenâ**da eyleyen varın telef
2. Gördi ol ânestü nâran nürını ez-her ṭaraf
91. Gazel

13. İdenler Mûsa-veş **Ṭür-ı fenâ**da varını işâr
14. Terâñı sırrına idüp kemâlin buldı noķşâmı
258. Gazel

Ṭür-ı kıuds [1] Kutsal Tur dağı.

3. Bahâruñ nür u nârından gülistân **Ṭür-ı kıuds** oldı
4. Gör âşârını Mûsâ-veş çemende nür ile nâruñ
103. Gazel

Ṭūr-ı Mūsā [1] Hz. Musa'nın Tur Dağı.

7. Nazar kıll **Ṭūr-ı Mūsā** lem'asından
8. Ki tā zāhir ola sırr-ı terānī
249. Gazel

Ṭūr-ı Sjnā [1] Hazreti Musa'nın Allahla konuştuğu dağ.

9. Terānī nūrını gördi cebinünde 'ayān çünkü
10. Ki bildi Mūsā-yı 'İmrān vücūduñ **Ṭūr-ı Sjnā**' dur
38. Gazel

Ṭūr-ı vişāl [1] Kavuşmanın Tur Dağı.

3. Yeten **Ṭūr-ı vişāl**üne tecellī nūrını gördi
4. Bulupdur Mūsā-veş ol len terānīde tesellāyī
225. Gazel

Ṭūr-ı vücūd [1] vücudun Tur Dağı.

11. Ḥayālūñ derdine düşen kemāl-i ḥayrete irdi
12. İderseñ Mūsā-veş **Ṭūr-ı vücūd**unda münācātı
258. Gazel

ṭurra-ı ṭarrār [1] Sevgilinin yankesici saçı.

5. Gül yüzün gülzārınun seyrānına çıkdı şabā
6. Saçdı müşğ ü 'anberi ol **ṭurra-ı ṭarrāred**en
144. Gazel

tütüyā [4] Sürme taşının göze sürülen tozu.

13. 'Ayn olursa 'ayn-ı 'ālem ger Fenāyī'ye n'ola
14. Ḳuḥl-ı ḳudretten çekilmiş 'aynına çün **tütüyā**
5. Gazel

25. 'Ayn-ı rahmetden ire 'ayna devā
26. Dest-i ḳudret çeksün aña **tütüyā**
12. Murabba

9. İzle izin ey Fenāyī Aḥmed'ün
10. **Tütüyā** it gözünne izi tozın
145. Gazel

3. 'Ayn olurşa 'ayn-ı 'ālem 'ayn-ı 'ārifde n'ola
4. Dest-i ḳudret çekdi çün 'aynına anuñ **tütüyā**
6. Gazel

U

Ubeytü [2] "Ben Rabbimin katında gecelerim. O bana yedirir ve içirir." hadisinden iktibastır.

11. **Ubeytü** sırrına mazhar olan cān
12. Alur yu't'imü yeşḳiden ḡidāsın
149. Gazel

9. **Ubeytü** 'inde Rabbī'den naẓar kıll
10. Ki tā zāhir ola sırr-ı şıyāmı
270. Gazel

'ubür [9] Bir taraftan öbür tarafa geçme, karşı yakaya geçme, geçiş.

3. Hümā-yı hū vü yā hūyı gönül şeh-bāzı şayd itdi
4. Semend-i 'ışḳ-ı bāz ile bu şahrādan **'ubür**um var
47. Gazel

3. Bu ikilik perdesinden ey gönül eyle **'ubür**
4. 'Ālem-i tefrīde ir ki ĩn ü ān yek-sān olur
54. Gazel

5. Aradan ref' ola resm-i mā-sivā
6. İde dil arz u semāvātdan **'ubür**
78. Gazel

9. Yir ü gökden cān u dil ide **'ubür**
10. Ḳālmaya arada hergiz ĩn ü ān
169. Gazel

5. İde ef'āl ü şifāt berzaḥını cānum **'ubür**
6. Vahdet-i zātuña fazluñ ile irşād eyle
185. Gazel

13. Bu fenādan Fenāyī eyle **'ubür**
14. Mülk-i bāḳiye ir şafā eyle
209. Gazel

9. Nefy ü işbātı **'ubür** eyleye her dem cān u dil
10. Levḥ-i dile lāyih' ola ma'na-yı ümmü'l- kitāb
23. Gazel

7. **'Ubür** eyle bu keşret 'āleminden
8. Beḳāya ir şühūd it nūr-ı vahdet
29. Gazel

9. İdenler mā vesa'ñi remzin iz'ān
10. **'Ubür** eyledi arz u āsümāndan
147. Gazel

'ubür etmek, eylemek [12] Geçmek.

7. İçen vahdet meyin bezm-i belāda
8. **'Ubür eyler** bu keşret 'āleminden
141. Gazel

5. Oḳuyan nokḩadan 'ilm-i ledünni
6. **'Ubür eyler** bi-küllü ḡüft ü ḡüdan
163. Gazel

5. Dü 'ālem zevḳini eyle ferāmūş
6. **'Ubür eyleye** dil aḡ u ḳaradan
152. Gazel

7. **'Ubür ide** bu keşretten dil ü cān
8. Göre her şey'de tā ki sırr-ı vaḥdet
28. Gazel

1. Luṭf ile eyle tecellî ḥāşıl ola her merām
2. Ḳāl ü ḥālden dil **'ubür idüp** ola şāḥib-maḳām
135. Gazel

3. Dü 'ālem zevḳini virdi hebāya
4. **'Ubür idüp** be-küllî ğin ü āndan
155. Gazel

9. **'Ubür it** berr-i fūrḳat menzilinden
10. Vişāli ḳa'besine eyle mi'rāc
32. Gazel

13. Cihāt-ı sitti selb eyle Fenāyi
14. **'Ubür it** ḥāk ü nār u bād u şudan
163. Gazel

3. Māl ü cāhından **'ubür it** bu fenā dünyānuñ
4. Cān u dilden olagör bende ḡani Mevlā'ya
217. Gazel

9. İdüp seb'a'l-meşāniḍen ḥaber-dār
10. **'Ubür itmege** dil arz u semāyi
277. Gazel

9. İdüp seb'a'l-meşāniḍen ḥaber-dār
10. **'Ubür itmege** dil arz u semāyi
277. Gazel

5. İçen vaḥdet şarābından ezel bezminde sākiden
6. **'Ubür itse** 'aceb midür gönül dünyā vü 'uḳbādan
284. Gazel

ufkı's-sa'ādet [1] Saadet ufku.

1. Büşrā lekād enceze'l-iḳbālū mā ve'adā
2. Kevkebül'-mecdi min ufkı's-sa'ādeti kād bedā
6. Matla

üftāde [1] Düşkün; aşık.

3. Nice vaşf ide cemālūñ vaşfını şems ü ḳamer
4. Zerreden kemter yoluñda rüz u şeb **üftāde**dür
43. Gazel

uḫrā [1] Sonradan gelenler.

9. Bir avuç òĀk iken itdūñ bizi faḳluñ ile icĀd
10. Müfevvez ḥükmüñe cümle gerek ülā gerek **uḫrā**
12. Gazel

'uḳbā [1] Ahiret.

7. Bu ism ü resmi maḥv itdi bi-küllî nūr-ı lāḥütü
8. Ne dünyā belki **'uḳbā**dan geçürdi cezbe-i cāni
231. Gazel

'uḳül [1] Akıllar.

9. Ḳamu eşyāya sen virdūñ vücüdü
10. **'Uḳül** irmedi sırr-ı ḥikmetüñe
213. Gazel

ülā [1] Birinci, ilk.

9. Bir avuç òĀk iken itdūñ bizi faḳluñ ile icĀd
10. Müfevvez ḥükmüñe cümle gerek **ülā** gerek uḫrā
12. Gazel

'ulüm-ı evvelġn ü āḫirġn [1] Öncekilerin ve sonrakilerin ilimleri.

11. Senden alındı **'ulüm-ı evvelġn ü āḫirġn**
12. Şol zamān ki 'ālem-i itlāḳa naşb itdūñ 'ālem
134. Gazel

'ulüvv-i şān [1] Şanın yüceliġi.

11. **'Ulüvv-i şānını** 'aḳl itmez idrāk
12. Diyelüm dem-be-dem eş-şükrü lillah
37. Murabba

'ummān [7] Çok büyük engin deniz, okyanus.

9. Vücüdüm ḳaṭresin **'ummāna** irgür
10. Muḥiṭ ola o baḫr-ı bġ-nihāyet
28. Gazel

17. Vücüdüm ḳaṭresini eyle **'ummān**
18. Görem zerrede nūr-ı şems-i pinḥān
29. Murabba

15. Vücüdü ḳaṭresini kıldı **'ummān**
16. Ḳudüm-ı ḥāzret-i sulṭān-ı kevneyn
36. Murabba

9. Keşret-i eşyāda gören vaḥdetüñ sırrın 'ayān
10. Baḫr-ı bġ-pāyāna irüp ḳaṭresin **'ummān** ider
53. Gazel

13. Baḫr-ı cüdından olursa ger Fenāyi'ye 'aṭā
14. Bu vücüdü ḳaṭresin **'ummān** ide ol pādişāḥ
193. Gazel

1. **'Ummāna** giren derd ile dūr-dāneyi buldı
2. Şükrāne viren cānını cānāneyi buldı
244. Gazel

1. Fūrḳatüñ yandurdu cānum baġrumı ḳan eyledi
2. Ḳaṭre-i eşküm cihāni ṭutdı **'ummān** eyledi
264. Gazel

'unşur [3] Öz, ruh, madde, esas, cevher, kök.

1. Lā-mekān iline irüp buldı ol cānānını
2. Gerçi 'unşurdan mürekkeb eylemiş endāmını
27. Matla

1. Maẓhar-ı esrār-ı esmā itdi cānān cānumuz
2. Gerçi **'unşur**dan mürekkebe eylemiş āb-dānumuz
80. Gazel

7. Halk idüp tevḥid dürrin ma'rifet bahrinde Haḳ
8. Kıldı **'unşur**dan vücūduñ aña maḥzen çün şadef
91. Gazel

'unvān [1] Bir kimsenin pāyesini gösteren veya durumunu, memūriyet rütbesini, görevini belirten söz, lakap.

5. Şeref burcunda bedr ola dem-ā-dem ḫālī'-i baḫtı
6. Hilāl-āsā teraḳḳide ola **'unvān**-ı 'Osmānī
2. Tarih

urılmak [1] Yapılmak, vazolunmak.

7. Hārīm-i vaşluña maḥrem idi cān
8. Daḫī **urılmadın** bu kevne bünyād
35. Gazel

9. Daḫī bünyād **urılmadın** bu çarḫa
10. Bu dil ta'mirine bünyāda geldük
112. Gazel

urmak [1] Vurmak, baskın yapmak, gasp ve yağma etmek.

3. Yolumuz **urmasun** nefis ile şeyḫān
4. Kerem senden eyā sultān u Sübhān
17. Murabba

'urüc [25] Yukarı çıkma, yükselmek.

19. Mā-sivādan kılmış idi evc-i a'lāya 'urüc
20. Görinürdi şüretā cismi cihān içre hemān
1. Tarih

5. Didi fevtine hātif tārīḫini
6. **'Urüc** itdi maḫām-ı ünse Aḫmed
8. Tarih

17. 'Ārifān itdi **'urüc** eflāke
18. Baḳmadılar bu ḫazīz-i ḫāke
21. Murabba

9. Ol hümā himmet Fenāyi eyle maḫlūba **'urüc**
10. Arzū-yı cennet itmez şol ki dil-dārın görür
68. Gazel

11. Kaşuñ mi'rācına zāhid irişmek ister ey ḫūri
12. Velī her ḳāşır idrākuñ **'urüc** irmez ol pāye
196. Gazel

11. Āşiyān-ı aşla dil itdi **'urüc**
12. Gūş idicek cān hezāruñ zārını
281. Gazel

15. **'Urüc** eylerdi meh gibi Fenāyi burc-ı mes'ūda
16. Olursa şems-i zātuñdan aña yek zerre erzānı
229. Gazel

3. Beḳā ehli olan gördi liḳāyı
4. **'Urüc** eyle ḳadīmī āşiyāne
45. Murabba

7. İrişdür ḫazret-i Mevlā'ya rāhı
8. **'Urüc** eyle ḳadīmī āşiyāne
45. Murabba

11. Zuhūr idince nūr-ı sırr-ı levlāk
12. **'Urüc** eyle ḳadīmī āşiyāne
45. Murabba

19. Vişāle ḳıl Fenāyi'yi sezā-vār
20. **'Urüc** eyle ḳadīmī āşiyāne
45. Murabba

21. **'Urüc** eyledi meh gibi burüc-ı evc-i mes'ūda
22. Şühūd iden semā'-ı dilde ol mihr-i dıraḫşānı
251. Gazel

9. Cihān u cān verāsından **'urüc** eylerdi cān u dil
10. Olursa maḫz-ı cūdından eger tevḫīḳ-i Rabbānī
258. Gazel

11. **'Urüc** eylerse dil arz u semādan
12. İder vāhid zemīn ile zamānı
266. Gazel

11. **'Urüc** eyleye dil arz u semādan
12. İrişe yerine bu 'ahd ü mişāḳ
99. Gazel

5. Hilāl-āsā **'urüc** iden semā-ı evc-i maḫşūda
6. Ḳamer devrinde ḫāver-veş görür ol mäh-ı tabānı
228. Gazel

3. **'Urüc** iden burüc-ı evc-i ḳudse
4. Ḳudūmın 'arş-ı maḫşūdına başdı
272. Gazel

3. **'Urüc** iden semā-yı evc-i ḳudse
4. 'Aceb mi olsa ol fenninde fā'ik
101. Gazel

5. Ḳadīmī āşiyānına **'urüc** itse n'ola bülbül
6. Hezāruñ güllere zārı vişāline recādur hep
20. Gazel

3. Gel gülistān seyirin eyle çık ḳafeşden ey hezār
4. Cennet-i ḳudse **'urüc** it bulasın me'vā-yı 'ışḳ
92. Gazel

3. Burüc-ı evc-i mes'ūda **'urüc** it
4. Güzer eyle bi-küllī kün fe-kāndan
147. Gazel

5. **'Urüc** itdi ḳadīmī menziline
6. Semend-i 'ışḳuñun olan süvārı
235. Gazel

11. 'Urūc itdi semā-yı evc-i kudsē
12. İden ifnā 'adem rāhında varı
263. Gazel

7. Maḳām-ı kâbe kavseyne 'urūc it
8. Bu sidrenüñ bulınmaz müntehâsı
274. Gazel

11. Kâbe kavseyne cān 'urūc itsün
12. Sidre-i sırr-ı müntehâ eyle
209. Gazel

'uşât [3] Asiler, günahkârlar.

11. N'ola 'afv eylese cümle 'uşâtı
12. Nihâyet yok Hudâ'nuñ rahmetine
210. Gazel

13. Fazl u cüduñ bahrine yâ Rabbi yok ḥadd ü kenâr
14. Kaṭresi besdür 'uşât-ı mü'minîne her ne var
16. Murabba

5. Bes durur cümle 'uşât-ı mü'minîne ser-te-ser
6. Bahr-ı rahmetden irerse 'âleme bir kaṭre âb
16. Gazel

'usr [1] Güçlük.

11. Ref idüp 'usrı cihândan kıldı izhâr yürüni
12. Ḥall idüp her müşküli fazl ile teysir eyledi
246. Gazel

uşül [2] Bir amaca erişmek için tâkip edilen yol, yöntem.

17. Nişânın görmek istersen Fenâyi 'âlem-i ğaybuñ
18. Maḳâmâtın semâ' eyle uşüliyle bu edvârüñ
103. Gazel

5. Oḳur bir noḳtadan 'ilm-i ledünni
6. Uşüliyle ma'âni vü beyândan
155. Gazel

uş [1] İşte.

9. Bir 'abd-i 'âkim yâ İlâh
10. Luṭfuña uş kıldum penâh
4. Murabba

'uşşâk [31] Âşıklar; Türk musikisinde bir makam.

21. N'ola zâtı oldı ise cān gibi gözden nihân
22. Eyledi seb'a'l-meşâñı sırrın 'uşşâka 'ayân
1. Tarih

13. İdüp nev-rüz ile 'uşşâka ağâz
14. Nevân ile bizi eyle ser-firâz
45. Murabba

7. Nevân ile idüp 'uşşâkı ağâz
8. Beḳâ iḳlîmine 'azm eyle bülbül
47. Murabba

7. Geh hicâz ider nevâsın gâhi 'uşşâk u 'ırâk
8. Gösterür isnâ aşerden ol hevâyı sünbüli
230. Gazel

7. Bülbül-i bāğ-ı belânüñ kârı efgân olmasun
8. Geh hicâz eyle nevânı gâhi 'uşşâka 'ırâk
98. Gazel

7. Dem-be-dem derd ile süzândur özi
8. Eyler 'uşşâka nevâ her şubḥ u dem
130. Gazel

9. Eyle 'uşşâka nevânı râstdan
10. Qo 'ırâk ile Hicâz'ı ey dede
202. Gazel

5. Tıtdı çarḫuñ çenberinde devr uşülüni revân
6. Nağmesini râstdan 'uşşâka ağâz eyledi
224. Gazel

9. Aç cemâlün perdesin 'uşşâka ref' ola hicâb
10. Zâhir ola şeş cihetden dideye 'ayn-ı liḳâ
8. Gazel

3. 'Uşşâka kıl vaşluñ 'atâ
4. Yâ zü'l-'atâ yâ zü'l-'atâ
13. Murabba

7. Setr idüp nür-ı cemâliyle celâli perdesin
8. 'Arz ider 'uşşâka didârını ez-rüy-ı 'itâb
16. Gazel

3. Niçe bir nâr-ı celâle cān u dil süzân ola
4. Aç cemâlün perdesin 'uşşâka ref' eyle hicâb
23. Gazel

1. Aç cemâlün perdesin 'uşşâka ref' ola hicâb
2. Zâhir ola maṭla'ından tâ ki nür-ı âfitâb
24. Gazel

1. Aç cemâlün perdesin 'uşşâka olsun fetḫ-i bâb
2. Ref' olup benlik aradan ḳalmaya dilde hicâb
26. Gazel

5. Bâde-i ḫubb-ı ezelden mest it 'uşşâkı müdâm
6. Sem'-i cāna irişe tâ vech-i luṭfuñdan ḫiṭâb
26. Gazel

3. Fırḳat şebini arada ref' eyleye ḳudret eli
4. Zâhir ola her zerrede 'uşşâka nür-ı âfitâb
27. Gazel

Ü

1. Firākuñ nārı **'uṣṣākı** hemişe yağa gelmişdür
2. Olara rahmetün ābı dem-ā-dem ağa gelmişdür
58. Gazel

1. Umarlar luṭf u iḥsānuñı **'uṣṣāk**
2. Gerek enfüs efendi gerek āfāk
96. Gazel

3. Kıl nazar luṭf ile bula bu dil-i maḥzün sürür
4. Niçe bir süzân ide **'uṣṣākı** nār-ı iftirāk
98. Gazel

5. Luṭf ile **'uṣṣāk**a it 'arz-ı cemāl
6. Budur ey sâhib-kerem senden dilek
106. Gazel

5. Aç cemālün perdesin ref' eyle **'uṣṣāk**a hiçâb
6. Zâhir ola ol vecihden cāna elṭâf-ı celîl
114. Gazel

3. Geçürdi cezbeñ **'uṣṣākı** iki 'âlem kuyūdından
4. Eşer qalmazsa bi'l-küllî n'ola nām u nişānumdan
143. Gazel

7. Cennet ü hür u kuşuruñ ṭalibidür pür-kuşür
8. Lem'a-i nür-ı tecellî besdür **'uṣṣāk**a hemân
179. Gazel

1. Aç cemālün perdesin ref' ola **'uṣṣāk**a hiçâb
2. Ṭâli' ola maṭla'-ı feyz-i ezelden âfitâb
15. Gazel

1. Açı vir **'uṣṣāk**a vahdet yolların
2. Sen 'inâyet it meded yâ Rabbenâ
32. Murabba

5. N'ola pervâne-veş olsa bu dil 'ışk odına süzân
6. Cemālün şem'ine yanmağ ezel **'uṣṣāk**a gelmişdür
58. Gazel

3. Geçürdi cezbeñ **'uṣṣākı** iki 'âlem kuyūdundan
4. Eşer qalmazsa bi'l- külli n'ola nām u nişānumdan
167. Gazel

3. Setr ider nür-ı cemâline celâli perdesin
4. Ol vecihden bend ider **'uṣṣākı** zülf ü kâküli
230. Gazel

5. Ezeldendür bidâyeti cihâna şığmadı hergiz
6. Bu ma'nîdendür **'uṣṣāk**uñ mekânı lâ-mekân oldu
239. Gazel

7. Qalması hergiz vişâl-i bezm-i yâre iştiyâk
8. Luṭf u qahrın dem-be-dem **'uṣṣāk**a yek-sân eyledi
257. Gazel

5. Ğam-ı ferdâ ile zâhid bize ṭa'n eyleme im-rüz
6. Cemâl-i şem'ine süzân olan **'uṣṣāk**a pervâne
192. Gazel

ümîd [4] Arzu edilen bir iyiliği bekleme, umma, umut.

9. Yüz sürdi Fenâyi derine bâb-ı qadîmün
10. Qat' itmedi luṭfundan **ümîd**in o Kerîm'ün
15. Murabba

7. La'l-i nâbuñ nüşına dil teşnedür
8. Bu **ümîd**e çok çekilmişdür emek
106. Gazel

11. Mâni' olmaz vaşlına bir kere cân
12. Budur **ümîd**i ola be-gâh u gâh
207. Gazel

9. Olalum rahmet **ümîd**inde her ân
10. Didün lâ-taḳneṭü min-rahmet'illah
218. Gazel

ümîmet [1] Bir peygambere inanan topluluk.

13. Umaruz eyleye rüz-ı kıyâmet
14. Zâ'if **ümîmet**lerine ol şefâ't
37. Murabba

üns [1] Alışma, ülfet, alışkanlık.

15. Devâm üzre naşîb it saña **ünsi**
16. Meded ey luṭf-ı bi-ḥad pâdişahum
33. Murabba

üslüb-ı cihân-bâni [1] Sultana yaraşır tarz, hareket.

15. Nihâl-i hoş-ḥırâmuñla cihân gülzârı var ola
16. Müsellem şânuña ancağ bu **üslüb-ı cihân-bâni**
2. Tarih

V

va'de-i dîdâr Tecelli vaadi, sözü (dîdâr: Cenâbıhakk'ın müminlere vadettiği görünüşü, tecellisi).

3. Vuşlatuñdan dür idüp şalduñ bizi bu 'äleme
4. **Va'de-i dîdâr** ile cânümüzü şād eyledüñ
108. Gazel

va'de-i vaşl [2] Kavuşma vaadi.

19. Luţf-ı bî-pâyānuña yoğdur hisāb
20. **Va'de-i vaşlu**ñla mesrūr it bizi
42. Murabba

9. Bu şikeste-bālūme fażluñ ile eyle nazār
10. **Va'de-i vaşlu**ñla tā ma'mūr ola vîrānemüz
87. Gazel

vādi-i bezm-i belā [1] "Belā" meclisinin vadisi.

7. Cümle-i mevcūda eyler çün sūrāhi ser-fürū
8. **Vādi-i bezm-i belā**da devr iden peymāneye
191. Gazel

vādi-i fūrkat [2] Ayrılık vadisi.

7. Teşne diller **vādi-i fūrkat**de sūzān oldılar
8. Bahr-ı cūduñ kaçresidür cümleden maqşūd hemān
181. Gazel

5. Teşne diller **vādi-i fūrkat**de ser-gerdān iken
6. Āb-ı vaşluña Hızr-veş cāmı reyryān eyledi
257. Gazel

vādi-i hayret [2] Hayret vadisi; aşk ile kendinden geçilen yer, Allah'ın tecellisi ile kendini kaybetme makamı.

9. **Vādi-i hayret**de qalan teşne-dilleri mūdām
10. Qandururdı cām-ı 'irfān ile cānların her ān
1. Tarih

1. Zātuñ envārını yā Rab dîdeden itme nihān
2. **Vādi-i hayret**de tā ki qalmaya 'aql ile cān
142. Gazel

vādi-i kālū belā [1] "kālū belā" vadisi; "Kıyamet gününde biz bundan habersizdik demeyesiniz diye Rabbin Adem oğullarından, onların bellerinden zürriyetlerini çıkardı, Onları kendilerine şahit tuttu ve dedi ki: Ben sizin Rabbiniz değil miyim? (Onlar da) Evet (buna) şahit olduk, dediler. " (A'raf7/172) ayetinden iktibastır.

5. Āfitāb-ı tal'atuñdan zerre-veş virdi ziyā
6. **Vādi-i kālū belā**da devr ider peymānemüz
87. Gazel

Vahdet [42] Bütün yaratılışta kendisinden başka bir varlık bulunmayan Allah'ın varlığının bir ve tek olması, Allah'ın varlıktaki birliği.

13. **Vahdet**üñ sırrına vākıf olalı cism ile cān
14. Ğā'ib oldı 'ayn-ı sālîkden cihān zāhir nihān
1. Murabba

1. Güzer kılsa 'aceb midür bu dil firdevs-i a'lādan
2. Açıldı **vahdeti** sırrı bugün nūr-ı tecellādan
10. Matla

9. Şehr-i şa'bān ü receble ramazān
10. **Vahdeti** sırrın iderler i'lān
21. Murabba

3. Keşret-i eşyāda eyle **vahdet**üñ sırrın 'ayān
4. Maḥv ola şebnem-şıfat toğduqda nūr-ı āfitāb
26. Gazel

1. Açı vir 'uşşāka **vahdet** yolların
2. Sen 'ināyet it meded yā Rabbenā
32. Murabba

9. Geçür keşretten irgür **vahdet**üñe
10. Keremdür lāyık olan 'izzetüñe
35. Murabba

5. Keşret-i eşyāda eyle **vahdet**üñ sırrın 'ayān
6. Zāhir ola cism ü cāna tā ki envā'-ı sūrūr
65. Gazel

5. **Vahdet** meyın peymānesi sırr-ı hüviyyet cāmıdır
6. Ol bādeden nūş eyle kim aña cihān peymānedür
66. Gazel

7. Her ki keşretten geçüp oldı vücūdından ḥalāş
8. **Vahdet**üñ sırrın bulup ol Ḥaqq'ıñ envārın görür
68. Gazel

11. İrdi bu keşretde **vahdet** sırrına
12. 'Ārifüñ de dilde ğarb u şarḫı var
76. Gazel

3. **Vahdet**de idük senüñ ile bezm-i belāda
4. Bu 'ālem-i keşretde dahj yine hemān ol
116. Gazel
7. İçüp **vahdet** şarābından gider benliği ortadan
8. Qayır aḥvālūñi irken qoma feryāda ey bülbül
124. Gazel

11. Vāşıl olup 'ayn-ı cem'e iden ol nūrı şühüd
12. **Vahdeti** sırrına irüp buldı istiğrāk-ı tām
135. Gazel

1. Açıldı **vahdet**üñ sırrı ezel rāz-ı nihānumdan
2. Anuñçün olmadı pinhān bu sır 'ayn-ı 'ayānumdan
143. Gazel

9. Lā-yezālî hāmırınıñ çıkdı hūmārı başına
10. **Vahdet**üñ peymānesin nūş ideli hūm-hāreden
144. Gazel

13. Vaşluñı eyle Fenāyi'ye 'atā
14. **Vahdet**üñ sırrını kıl aña 'ayān
159. Gazel

5. Āb u kil kaydımdan itdi cism ile cāmı hālāş
6. Keşret-i eşyāda gördi **vahdet**üñ zāhir nihān
166. Gazel

1. Açıldı **vahdet**üñ sırrı ezel rāz-ı nihānumdan
2. Anuñçün olmadı pinhān bu sır 'ayn-ı 'ayānumdan
167. Gazel

3. Ref idüp kayd-ı vücūdı buldı itlāk 'ālemin
4. Keşret-i eşyāda gördi **vahdet**üñ zāhir nihān
179. Gazel

9. Tayy idüp arz u semādan buldı **vahdet** sırrını
10. Küntü kenzen lem'asını buldı eşyāda 'ayān
181. Gazel

7. Niçe taşvır ide sālîk şānını
8. **Vahdet**ine keşret-i eşyā güvāh
207. Gazel

11. Keşret-i eşyāda gördi **vahdet**üñ sırrın 'ayān
12. Yetdi birlik 'ālemine cism ile cān bu gice
214. Gazel

9. 'Aṭā it nūr-ı zātuñ **vahdet**ini
10. Ara yerden gider in ile ānı
234. Gazel

1. Nişānuñ bulalı cānum bu şānum bî-nişān oldı
2. Açıldı **vahdeti** sırrı 'avālim 'ayn-ı cān oldı
239. Gazel

11. Kapdı keşret 'āleminde **vahdeti** topın bugün
12. Kimi ki şehr-i şeri'at içre meşhūr eyledi
243. Gazel

3. Kelām-ı küllü şey'inden irişdi cāna çün feyzi
4. Açıldı **vahdeti** sırrı kamu eşyā lisān oldı
247. Gazel

11. Cām-ı vaşluñ cür'asını nūş iden buldı hayāt
12. Dü cihānı **vahdet**üñ esrārı hayrān eyledi
257. Gazel

29. Zāt-ı pākūñ **vahdeti**yçün cümle ilhvān-ı ma'ān
30. Dāhîl eyle 'adnūne fazluñla fî 'ale'l- cinān
1. Tarih

5. Çevgān-ı mahabbetle **vahdet** topunı kapduk
6. Meydan-ı fenā içre merdānelertiz cānā
2. Gazel

5. Geçüp keşret hicābını iriş **vahdet** diyārına
6. Rumūz-ı sırr-ı Yezdān'ı bilesin sen de ey bülbül
124. Gazel

7. Koçup **vahdet** gülin mısr-ı vücūdda
8. Hezār-veş ol güle feryāda geldük
112. Gazel

3. Nazar kılsañ bu keşret 'ālemine
4. Kamu mevcūd olur **vahdet** güvāhı
232. Gazel

7. İçen **vahdet** meyin bezm-i belāda
8. 'Ubūr eyler bu keşret 'āleminde
141. Gazel

5. İçen **vahdet** şarābından ezel bezminde sākiden
6. 'Ubūr itse 'aceb midür gönül dünyā vü 'uqbādan
284. Gazel

3. Aldanup kalmaz bu keşretde nuķūş-ı zāhire
4. **Vahdet**üñ baħrıne talup buldı ol dür-dāneyi
200. Gazel

1. **Vahdet**üñ esrārı yā Rab dilleri hayrān ider
2. Gül-'izār-ı vaşluña cān bülbülün nālān ider
53. Gazel

1. **Vahdet**üñ esrārına cān u cihān hayrān olur
2. Bu vecihden iki 'ālem cāna 'ayn-ı cān olur
54. Gazel

11. Leyl-i fūrkat zā'il olup şubh-ı şemsün kıl 'ayān
12. **Vahdet**ün esrārına hayrān gönül şām u şehre
56. Gazel

7. Diñle zerrāt-ı cihān tevħidi söyler her nefes
8. **Vahdet**üñesrārına iki cihān hayrān imiş
88. Gazel

9. Lā-yezālî hāmırınıñ çıkdı hūmārı başına
10. **Vahdet**üñ peymānesin nūş ideli hūm-hāreden
144. Gazel

3. Kesret-i eşyāda gördi **vahdet**üñ sırrın 'ayān
4. Gūş-ı cāna ireli sırr-ı hitāb-ı müsteṭāb
17. Gazel

9. Keşret-i eşyāda gören **vahdet**üñ sırrın 'ayān
10. Baħr-ı bî-pāyāna irüp kaçresin 'ummān ider
53. Gazel

vahdet-i zāt [13] Allah'ın zatının birliği.

15. İrişdür **vahdet-i zāta** fu'adı
16. Kerem luṭf u 'ināyet eyle yā Rab
22. Murabba

5. **Vahdet-i zātu**ñla irşād olalar
6. Vaşluñ ile dā'imā şād olalar
32. Murabba

7. Güzer idüp bu keşretten irişdi **vahdet-i zāta**
8. Vişāl-i bezm-i cānāna şu kim cām nişār eyler
64. Gazel

5. Geçür bu naqş-ı keşretten irişdür **vahdet-i zāta**
6. 'Ayān it 'ayna esrāruñ arada olmaya mestür
72. Gazel

7. Cümle eşyā **vahdet-i zāta** güvāh
8. Sırr-ı vahdet dilleri hayrān ider
77. Gazel

5. İde ef'āl ü şifāt berzañını cānum 'ubūr
6. **Vahdet-i zātu**ña fazluñ ile irşād eyle
185. Gazel

11. İderler **vahdet-i zātu**ñı işbāt
12. Kevākible semāda mihr ile māh
208. Gazel

7. Cümle mevcūdāt olur **vahdet-i zātu**ña güvāh
8. 'Ayn-ı 'ibretle nazar eyler iseñ her cāya
217. Gazel

15. Müsebbihler seni hep cümle eşyā
16. Kamusı **vahdet-i zātu**ñ güvāhı
275. Gazel

1. İrişdür **vahdet-i zāta** 'ibādı
2. Viren sensin 'ibāda her murādi
285. Gazel

15. Fenāyī bendeñi yā Rab irişdür **vahdet-i zāta**
16. Hābībūñ hürmetine kıl beķāñ ile anı ifnā
12. Gazel

11. 'Ālim oldı iki 'ālem 'ilmine
12. Ey Fenāyī **vahdet-i zāta** iren
153. Gazel

3. **Vahdet-i zāta** olur keşret-i eşyāda güvāh
4. Ğayrıyı mañv eyleyüp bir lem'a duy 'irfāndan
173. Gazel

vahdet-i zātiyye [7] Allah'ın birliğı.

17. 'İbret ile itseñ eşyāya nazar
18. **Vahdet-i zātiyye**den virür haber
10. Murabba

5. Yemm-i cüduñ kaşresinden buldı 'ālemler vücüd
6. **Vahdet-i zātiyye**ye iki cihān bürhān olur
54. Gazel

3. İkiliği ref idüben aradan
4. **Vahdet-i zātiyye**sin erzān ider
77. Gazel

1. Fırkatūñle bedter itdüñ kalb-i nā-şādı melül
2. Kıl müyesser **vahdet-i zātiyye**ye yā Rab vuşul
121. Gazel

5. 'Ālem-i kesretde gerçi nürını kıldı nihān
6. **Vahdet-i zātiyye**sin işbāt ider gör her varak
94. Gazel

1. **Vahdet-i zātiyye**sine yine zātıdur delil
2. Vāķıf olanlar bu remze neylesün aña delil
114. Gazel

1. Min- ledünnā mektebinden ey dil alduñsa sebak
2. **Vahdet-i zātiyye**yi işbāt ider gör her varak
100. Gazel

vāhibü'l-ihsān [1] ihsan eden, bağışlayan.

3. Çünkü ihsāndur cefāsı cāna cānānuñ müdām
4. Dem-be-dem şükr eylerem ol **vāhibü'l-ihsān** için
151. Gazel

vāhid [12] Tek, yalnız; benzeri olmayan, emsalsiz.

7. Sivā resmini hāķk eyle efendi levḫ-i hātırdan
8. Ki fazluñla ola **vāhid** eger āmir eger me'mür
48. Gazel

9. Rumüz-ı fezkürünjden ziyā-bağş it dil ü cāmı
10. Ola fazluñ ile **vāhid** ki zıķr ü zāķir ü mezkür
48. Gazel

9. Rumüz-ı fe'zķürünjden 'atā kıl bu dil ü cāna
10. 'Ayān it ola **vāhid** ki zıķir ü zāķir ü mezkür
72. Gazel

11. **Vāhid** oldı sāl ü māh ü hefte vü leyl ü nehār
12. Müddet-i 'ömr-i cihān ancak hemān bir ān imiş
88. Gazel

9. Okuyam hüsnuñ kitābın ma'nisin bir noķtadan
10. **Vāhid** ola nüşā-i dilde siyāk ile sibāk
98. Gazel
15. Sırr-ı vahdetden irişdi çün Fenāyī'ye naşīb
16. **Vāhid** olup yār ile kendüsi çıkdı aradan
144. Gazel

11. **Vāhid** ola sāl ü māh u hefte vü leyl ü nehār
12. İki 'ālem müddetin bir ān ide ol pādīşāh
193. Gazel

13. Fenāyī olmak isterseñ eger cānān ile **vāhid**
14. Kesil bu mā vü menlikden ulaş ol dürr-i yektāya
196. Gazel

5. **vāhid** oldu sāl u māh u hefte vü leyl ü nehār
6. Kim kemāl-i kudretüñden oldu bir şān bu gice
214. Gazel

13. Fenāyi'ye nazar kıl şeş cihetden
14. K'ola **vāhid** yümn ile yesārı
250. Gazel

11. 'Urūc eylerse dil arz u semādan
12. İder **vāhid** zemīn ile zamānı
266. Gazel

13. Luṭf ile eyle Fenāyi'ye nazar
14. **vāhid** ola tā nazar zāhir ü manzūr
78. Gazel

vā'iz [2] Dini öğütlerde bulunan kişi.

9. Görse **vā'iz** hālūñi qordı elinden dāneyi
10. Unudurdı minberinde ḥuṭbesin miskīn ḥatīb
18. Gazel

9. Buldı aḥbaptü en u'raf sırrına 'ārif vuşul
10. **vā'iz**üñ şıyt u şadāsı bir qurı dāstān imiş
88. Gazel

vākıf [23] Bilen, anlayan.

13. Vaḥdetüñ sırrına **vākıf** olalı cism ile cān
14. Gā'ib oldu 'ayn-ı sālīkden cihān zāhir nihān
1. Murabba

13. Geldi geçdi bilmedi kimse o şe'nün rütbetin
14. **vākıf** olmadı ḥaḳıḳat ḥāline ins ile cān
1. Tarih

3. İdüp sırrına **vākıf** ḥāle āgāh
4. Diyelüm dā'imā eş-şükrü lillah
24. Murabba

11. Bizi kıl sırr-ı pinhānuña **vākıf**
12. Meded ey luṭf-ı bî-ḥad pādīşāhum
33. Murabba

5. Bu nazmuñ olmadı remzine **vākıf**
6. Gerek Selmān u Āşaf Enverî'dür
41. Gazel

11. Kimin esrārına eyledi **vākıf**
12. Kimi mağlūb-ı nefis ile hevādūr
59. Gazel

5. Dinildi vaşf-ı Ādem'de egerçi 'alleme'l-esmā
6. İdüp esrārına **vākıf** emānet eyledi ḥāmil
123. Gazel

13. Nefaḥtū sırrına eyle Fenāyi bendeñi **vākıf**
14. Bula yerin belā bezminde olan 'ahd ü peymānum
128. Gazel

5. Ḥadış-i li me'allahuñ olurdu sırrına **vākıf**
6. Eger 'ābid eger zāhid bileydi bu lisānumdan
143. Gazel

5. Ḥadış-i li me'allahuñ olurdu sırrına **vākıf**
6. Eger 'ābid eger zāhid bileydi bu lisānumdan
167. Gazel

15. Fenāyi'ye içür 'ışkuñ meyinden
16. Kıl esrārūña **vākıf** ḥāle āgāh
186. Gazel

7. Niçe bir olalum ḥayretde nālān
8. Ola **vākıf** dil esrār-ı kümūna
194. Gazel

5. İki 'ālem kuyūdından kıl ıtlāk
6. Kıl esrārūña **vākıf** ḥāle āgāh
199. Gazel

11. Sivā kaydından eyle bizi ıtlāk
12. Kıl esrārūña **vākıf** ḥāle āgāh
218. Gazel

19. Fenāyi kuluña eyle hidāyet
20. Ola esrārūña **vākıf** kemāhı
275. Gazel

11. Maḥrem ola cismile cānum ḥarīm-i vaşlūña
12. **vākıf** eyle mā vesa'nı sırrına der- baḥr u ber
44. Gazel

13. Fenāyi bendeñ irgür nūr-ı zāta
14. Bu sırra **vākıf** olan 'ayn u nūndur
52. Gazel

5. **vākıf** ola mā 'arefnā remzine
6. Lā-mekān illerini seyrān ider
77. Gazel

5. **vākıf** olalı nefaḥtū rūḥına
6. Ḥāli olmadı o demden bir dem ol
119. Gazel

1. Vaḥdet-i zātiyyesine yine zātıdur delil
2. **vākıf** olanlar bu remze neylesün aña delil
114. Gazel

11. Cenneti bir dāneye bey' eylese Ādem n'ola
12. **vākıf** oldu sırrına vechünde müşğın dānenüñ
107. Gazel

5. **vākıf** olmayan bu remze ey 'aziz
6. Bilmemişdür ol ḥaḳıḳatde özin
145. Gazel

9. Bu şüret-i ma'nîniñ fehm itdi me'âlin her kim
10. Olup özine **vâkıf** bildi nelerüz cānā
2. Gazel

vâkıf-ı hâl [1] Ne halde, nasıl olduğunu bilen.

3. 'Arz-ı hâle ne hüccet idem
4. **Vâkıf-ı hâl** olduğun güvâh yiter
71. Gazel

vakt [1] Vakıt, zaman.

7. Sâlik-i şâdiğ şu **vakt** irer kemâl-i vuslata
8. Lâ-mekân mülkinüñ ol kırar fezâsında hıyâm
129. Gazel

Va'kterib [1] "Allah'a secde et ve (yalnızca O'na) yaklaş. "
(Alak96/19) ayetinden iktibastr.

7. **Va'kterib** remzini kıl cāna 'ayân
8. Zâhir olsun dîdeye sırr-ı sücüd
33. Gazel

vallahu a'lemü's-şavâb [1] "Doğruyu en iyi Allah bilir. "
anlamında Arapça ifade.

9. Zât-ı bî-çünî taşavvurdan münezzehdür anuñ
10. Ey Fenâyî söz hañâ **vallahu a'lemü's-şavâb**
21. Gazel

varağ [1] Yaprak.

5. 'Âlem-i kesretde gerçi nürünü kıldı nihân
6. Vağdet-i zâtiyyesin işbât ider gör her **varağ**
94. Gazel

1. Mîn- ledünnâ mektebinden ey dil alduñsa sebağ
2. Vağdet-i zâtiyyeyi işbât ider gör her **varağ**
100. Gazel

varıcağ [1] Varınca, ulaşınca.

1. **Varıcağ** hazretüñe yâ ilâhum
2. Kerem eyle bağışla her günâhum
137. Gazel

vaşf [13] Nitelik, özellik, ayrıcalık; bir şey veya kimsenin durumunu, sıfatlarını ve niteliklerini sayarak târif etmek.

51. Didi **vaşf**ında anuñ pes 'âlimü'l- esrâr olan
52. Ben medîne olmuşam 'ilme 'Alî'dür aña der
1. Kaside

1. Ey kemâl-i kudretüñde iki 'âlem bir hayâl
2. Künhi **vaşf**uña irişmek mâ-sivâ emr-i muhâl
50. Matla

7. Nite **vaşf** idem vişâlüñ vaşfını
8. Olur esrârüñla hayrân kün fe-kân
159. Gazel

11. Bülbül gibi murğ -ı dil her demde ider efgân
12. Güş itdi ruhuñ **vaşf**ın kıldı özünü işâr
57. Gazel

11. Cemâlüñ **vaşf**ını güş eyleyen dil
12. N'ider hür u cinân ile kuşürü
273. Gazel

1. Firâğ-ı yâr ile hâlüm irişdi bir 'aceb hâle
2. Nice **vaşf** eyleyem saña anı kim gelmeye kıle
205. Gazel

3. Nice **vaşf** ide cemâlüñ vaşfını şems ü kamer
4. Zerreden kemter yoluñda rüz u şeb üftâdedür
43. Gazel

2. Niçe **vaşf** ide şânüñ Fen'âyî
15. Görilmekden bilinmekden mu'arrâ
7. Gazel

7. Nite **vaşf** idem vişâlüñ vaşfını
8. Olur esrârüñla hayrân kün fe-kân
159. Gazel

9. Senüñ zât-ı kerîmüñi Fenâyî niçe **vaşf** itsün
10. Ki kâne lâ-mekân mülki saña çünki mekân oldı
245. Gazel

9. Nihâyetsiz olan hüsñüñ Fenâyî nice **vaşf** itsün
10. Tutlur nuñkı eflâküñ su'al itsem cevâbindan
165. Gazel

5. Dinildi **vaşf**-ı Âdem'de egerçi 'allem'e-ismâ
6. İdüp esrârına vâkıf emânet eyledi hâmil
123. Gazel

3. İre dil **vaşf**-ı Rağman u Rağım'e
4. 'İnâyet eyle sultânım meded it
20. Murabba

vâşıl [5] Vusul bulan, yetmiş, ulaşan.

7. Cihân-ı fâninüñ nağş u nigârına gönül virme
8. İrüp mağbûb-ı bakiye beka mülkine ol **vâşıl**
123. Gazel

3. Hâkiğat sırrına kıl bizi **vâşıl**
4. Arada kılmaya zerre gümanım
138. Gazel

3. Kadîmî âşiyânına iderdi murğ-ı dil pervâz
4. Olurdi aşlına **vâşıl** bileydi bu lisânımdan
180. Gazel

3. Olur aḥbabbü en u'raf rumûzına özüm **vâşıl**
4. Şunarsa sâķi-i bezm-i ezel ger cām-ı 'irfānı
229. Gazel

7. Ola aḥbabbü en u'raf rumûzına özüm **vâşıl**
8. İçür baḥr-ı ḥaķāyıkdan efendi cām-ı 'irfānı
283. Gazel

vâşıl olmak [7] Ulaşmak, erişmek, kavuşmak.

7. Emr-i mütü rāhına eyledi sālİK insilāk
8. **Vâşıl oldu** küntü kenzüñ gencine ḳable'l- hisāb
17. Gazel

9. **Vâşıl ol** āb-ı ḥaķiķi sırrınuñ mefhūmına
10. Olmak isterseñ Fenāyi ḥayr-ı ferzend-i ḥalef
91. Gazel

9. Aç gözüñü ey Fenāyi 'ayn-ı cem'e **vâşıl ol**
10. Ğaybı 'ayn eyle ki tā maḥv ola resm ü irtisām
129. Gazel

1. Nār-ı hicrāna dilerseñ cānı sūzān olmasun
2. **Vâşıl ol** bir yāre kim şānında hicrān olmasun
150. Gazel

5. **Vâşıl oldu** men 'aref esrārınuñ mefhūmına
6. 'Aķıl u dānā olanlar eyledi fehm-i me'āl
118. Gazel

7. **Vâşıl oldu** naḥnu aķreb sırrına
8. Ve hü me'aķüm ma'nisin fehm eyleyen
153. Gazel

11. **Vâşıl olup** 'ayn-ı cem'e iden ol nūrı şühüd
12. Vaḥdeti sırrına irüp buldı istiğrāk-ı tām
135. Gazel

vâşıl-ı cānān [1] Sevgiliye kavuşma.

1. Dost yolına kim ki terk-i cān ider
2. Bāri anı **vâşıl-ı cānān** ider
77. Gazel

vâşıl-ı sırr-ı ḥaķiķat [1] Hakikat sırrına ulaşan.

23. **Vâşıl-ı sırr-ı ḥaķiķat** ol begüm
24. Geç sivādan maṭlab-ı a'lāya ir
10. Murabba

vâşıl-ı tevḥid-i zāt [1] Allah'ın zatının birliğine ulaşmak,
vahdete erişmek.

15. N'ola itseñ **vâşıl-ı tevḥid-i zāt**
16. Fazluña yā Rab nihāyet var mıdır
8. Murabba

vâşıl-ı yār [1] Sevgiliye kavuşma.

3. Şiddet-i fūrķatde çekdiyse hezār derd ü belā
4. İrgürüp maṭlūba āḥir **vâşıl-ı yār** eyledüñ
102. Gazel

vâşiṭa [1] İki şey arasında bağ durumunda olan, onları
birleştiren, maksada erişmeyi sağlayan şey.

17. Ḥaķa irgürmekde feyz-i Ḥaķķ'ı rūḥı **vâşiṭa**
18. Kıldı ise zāhiren gerçi bu 'ālemden sefer
1. Kaside

vaşıl [45] Sevdğine kavuşma, vuslat.

1. Gerçi **vaşıl** cānuma cāndan olur baña ḳarīb
2. Sensin olan bize bizden hem ba'İd ü hem ḳarīb
1. Matla

3. Emr-i künle bunca mevcūda geyürdüñ ḥıl'ati
4. Zerre-i nā-çize ḳılsañ n'ola **vaşıl** 'aṭā
1. Gazel

19. Fenāyi de ola **vaşıl** şādān
20. Kerem senden 'ināyet eyle Mevlā
29. Murabba

3. **Vaşıl** ile anlara eyle şifā
4. Yā Eḥad ü yā Şamed ü yā Kerīm
30. Murabba

5. Vaḥdet-i zātuñla irşād olalar
6. **Vaşıl** ile dā'imā şād olalar
32. Murabba

7. Sırr-ı pāküñ ola her şey'de 'ayān
8. Dā'imā **vaşıl** mesrūr it bizi
42. Murabba

11. Gice ḳadr ü rūzumuz a'yād ola
12. Dā'imā **vaşıl** ḥandān it bizi
42. Murabba

15. Feyz-i zātuñdan ire cāna eşer
16. Dā'imā **vaşıl** ḥandān it bizi
42. Murabba

3. Olduñsa **vaşıl**ına sezā
4. Gülzār-ı sırdan vir ḥaber
44. Murabba

9. Niçe bir olalum **vaşıl**ına teşne
10. 'Aṭā eyle aña feyz-i zülālüñ
104. Gazel

3. Leyli-i zülfüñ dili Mecnūn-şıfat itdi eşir
4. Düşdi **vaşıl** ḳaydına gör derdini dıvānenüñ
107. Gazel

7. Vech-i bâkî için iden hicret-i dâr-ı fenâ
8. Cânını şükranê virür **vaşlı**na cânänenüñ
107. Gazel

5. Fırkatüñ nârına süzân cism ü cân
6. **Vaşla** tebdîl eyle yâ Rab fırkatüñ
110. Gazel

3. Firâk odına süzân itme cânı
4. Umaruz **vaşlı**ñ envâ'-ı 'atâdan
152. Gazel

13. Fenâyi'yi hâlâş it hemm ü gamdan
14. Dü 'âlemde ola **vaşlı**ñla şadân
162. Gazel

11. Mâni' olmaz **vaşlı**na bir kere cân
12. Budur ümîdi ola be-gâh u gâh
207. Gazel

13. Kıl Fenâyi bendeñe **vaşlı**ñ 'atâ
14. Mağz-ı luţfuñdur aña ancak penâh
207. Gazel

13. Çün Fenâyi senden özge bildigüm yokdur vücüd
14. Derd ü dermân **vaşlı** hicrân oldu yek-sân bu gice
214. Gazel

3. Niçe bir berr-i fırkatde olalum **vaşlı**ña teşne
4. Zülâl-i feyz-i fazlıña ğariķ it cân-ı 'atşâmı
253. Gazel

13. Fenâyi'ye olursa **vaşlı**ñ ihsân
14. Civâr-ı kudse irgürür maķâmı
271. Gazel

3. Niçe bir berr-i fırkatde olalum **vaşlı**ña teşne
4. Zülâl-i la'l-i nâbuñdan 'atâ eyle tesellâyı
288. Gazel

3. 'Uşşâka kıl **vaşlı**ñ 'atâ
4. Yâ zül'l-'atâ yâ zül'l-'atâ
13. Murabba

11. Cân virenler râh-ı Hâķ'da kan bahâ dîdâr alur
12. **Vaşlı**ña şükranê virdi cânını oldu şehîd
34. Gazel

1. Sivâ kaydından eyle bizi âzâd
2. Dil-i vîrân ola **vaşlı**ñla âbâd
35. Gazel

13. Kıl Fenâyi bendeñe **vaşlı**ñ naşîb
14. Zât-ı pâküñ 'izzetine yâ Vedüd
36. Gazel

1. Ķalbümüz hüznüñle mağzün eyleme
2. Dâ'imâ **vaşlı**ñla mesrûr it bizi
42. Murabba

13. Fenâyi kuluña kıl **vaşlı**ñ ihsân
14. 'İbâdınıñ bir ednâ kemteridür
42. Gazel

3. Niçe bir berr-i fırkatde olalum **vaşlı**ña teşne
4. Zülâl-i feyz-i fazlıña ğariķ it cân-ı 'atşânım
128. Gazel

3. Niçe bir olalum **vaşlı**ña teşne
4. Zülâl-i feyz-i vaşla eyle reyyân
156. Gazel

13. Vaşlıñı eyle Fenâyi'ye 'atâ
14. Vağdetüñ sırrını kıl aña 'ayân
159. Gazel

3. Niçe bir olalum **vaşlı**ña teşne
4. Zülâl-i feyzüñe kıl bizi reyyân
170. Gazel

13. Fenâyi bendeñe kıl **vaşlı**ñ i'tâ
14. Kerem deryâsına yok hadd ü pâyân
170. Gazel

15. Fenâyi bendeñe kıl **vaşlı**ñ ihsân
16. Ziyâ-bağş ola nûr-ı Kibriyâ'dan
177. Gazel

1. Bend-i fırkatden efendi bizi âzâd eyle
2. Ķalb-i nâ-şadumuzu **vaşlı**ñ ile şad eyle
185. Gazel

3. Niçe bir berr-i fırkatde olalum **vaşlı**ña teşne
4. Zülâl-i feyz-i vaşlıñı 'atâ kıl cân-ı 'atşâna
192. Gazel

7. Sebk-ı hüsnî ile irdiler irenler **vaşlı**ña
8. Zerre-i nâ-çiz ider mi âfitâba sebkâti
223. Gazel

7. Niçe bir berr-i fırkatde olalum **vaşlı**ña teşne
8. Zülâl-i baħr-ı fazlıña ğariķ it cân-ı 'atşâmı
229. Gazel

5. Ulaşup **vaşlı**na beķâ buldı
6. Eyleyenler bu Ķalbi fânî
237. Gazel

7. Zâyi' itme nağd-i 'ömri elde iken ey 'aziz
8. **Vaşla** cânı bey' idüp yâr ile it bâzaruñı
280. Gazel

11. Firâķuñ nârına eyleme süzân
12. Dil-i mağzün ola **vaşlı**ñla şadî
285. Gazel

13. 'Ademden eyledün çün bizi içâd
14. Dil-i vîrâmı kıl **vaşlı**ñla âbâd
27. Murabba

13. Cihānda cān ile **vaşl**uñ Fenāyi ihtiyār itdi
14. Koyup bu cism ile cāmı cihān içre cihān oldı
239. Gazel

9. Senden özge çün Fenāyi bildigüm yokdur vücūd
10. Bu vecihden **vaşl** ile hicrānı yek-sān eyledi
264. Gazel

21. Dost yoluna cān u teni kıldı Fenāyi çün fedā
22. ‘Ariflere **vaşl**-ı ruḥuñ hem cān u hem cānānedür
66. Gazel

1. Varuñı beḗl eyle ey dil vuşlat-ı cānāneye
2. Virmeyesin **vaşl**-ı yāre cānuñı cānāneye
191. Gazel

vaṭan [1] Bir kimsenin doğduğu, yaşadığı yer, memleket.

25. Kōdı bu yola cān u ten
26. Terk itdi yār için **vaṭan**
11. Murabba

vaṭan-ı aşl [2] Asıl vatan, ahiret.

15. **Vaṭan-ı aşl**a idegör pervāz
16. Kılalum ḥamd ü šenā Mevlā’ya
21. Murabba

5. Bu ḥāk ü hevā nār ile mādan güzer eyle
6. Yād it **vaṭan-ı aşl**uñı bir genc-i nihān ol
116. Gazel

ve ‘allemnāhu [1] “Derken, kullarımdan bir kul buldular ki, ona katımızdan bir rahmet(vahiy ve peygamberlik) vermiş, yine ona tarafımızdan bir ilim öğretmiştik. ” (Kehf18/65) ayetinden iktibastır.

13. **Ve ‘allemnāh**udan kıl bizi āgāh
14. Semā-ı dilde bulam mihr ü māhı
275. Gazel

ve emmā’s-sā’ile [2] “ El açıp isteyeniy de sakın azarlama. ” (Duha93/10) ayetinden iktibastır.

3. **Ve emmā’s-sā’ile** bābı dil ü cāna ola meftūḥ
4. Yüzümüz sürüyü geldük ḡapuña eyleme menhūr
72. Gazel
7. **Ve emme’s-sā’ile** bābın ‘ibādına iden meftūḥ
8. Kef-i cūd ile mümkin mi kıla kullarını maḡhūr
40. Gazel

ve hüve ma’aḡüm “Nerede olsanız, O sizinle beraberdir. Allah yaptıklarınızı görür. ” (Hadid57/4) ayetinden iktibastır.

11. **Vehüve ma’aḡüm** lem’asından ḡişşe-dār it cānumuz
12. Raḡmetüñden umaruz yek-sān ola bu’d u ḡarīb
13. Gazel

7. Vāşıl oldı naḡnu aḡreb sırrına
8. **Ve hüve me’aḡüm** ma’nisin fehmi eyleyen
153. Gazel

ve in min şey’ [4] “Yedi gök, yer ve bunlarda bulunan herkes O’nu tesbih eder. O’nu övgü ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur. Ne var ki siz, onların tesbihini anlamazsınız. O halimdir, başlıyıcıdır. ” (İsra17/44) ayetinden iktibastır.

9. **Ve in min şey’** kelāmın iden iz’ān
10. Görür zākir anı eşcār u evrāḡ
93. Gazel

5. **Ve in min şey’** kelāmını iden gūş
6. İşidür zıkr-i Ḥaḡḡ’ı her lisāndan
147. Gazel

7. **Ve in min şey’** ḡitābını idüp gūş
8. İşitdi zıkr-i Ḥaḡḡ’ı her lisāndan
155. Gazel

3. Rumüz-ı mā vesa’nıñden irişdi cāna çün feyzi
4. **Ve in min şey’** kelāmıyla ḡamu eşyā lisān oldı
239. Gazel

ve men ‘indehü ‘ilmü’l- kitāb [1] “Kâfir olanlar: Sen resul olarak gönderilmiş bir kimse değilsin, derler. De ki: Benimle sizin aranızda şahit olarak Allah ve yanında Kitab’ın bilgisi olan (peygamber) yeter. ” (Kur’an-ı Kerim, Ra’d Suresi13/43) ayetinden iktibastır.

9. N’ola alursa Fenāyi noḡta-ı bādan sebaḡ
10. Ḥıfz-ı ḡur’ān itdi **ve men ‘indehü ‘ilmü’l- kitāb**
15. Gazel

ve naḡnu aḡrabü [1] “Andolsun, insanı biz yarattık ve nefsinin kendisine fısıldadıklarını biliriz ve biz ona şah damarından daha yakınız. ” (Kaf50/16) ayetinden iktibastır.

3. Senüñ ḡaḡkuñda dinmişdür nefaḡtü fīhi min-rūḡi
4. **Ve naḡnu aḡrabü** sırrı senüñ şānuñdadur nāzil
123. Gazel

vecd [1] İlahi aşkla kendinden geçme.

3. ‘İşḡ meclisinde gelse fiḡāna o her nefes
4. Bezm ehli **vecde** ire ser-te-ser zi-ney
252. Gazel

vecd ehli [1] İlähî aşka dalıp kendinden geçenler.

7. Pāk itdi derümü levş-i sivādan ki ney gibi
8. **Vecd ehli** tā ki ṭuta seni mu’teber zi-ney
252. Gazel

vech [17] Yüz, çehre.

23. ḡanı bir göz ki şühüd ide cemāli nürünü
24. Göstere mir’āt-i dilde **vechini** ol bī-gümān
1. Tarih

3. Hâl u haddi **vechine** âşiftedir bu 'aql u cân
4. Lebleri esrârına iki cihân hayrân olur
1. Nazm

21. Serîr-i saltanatda gün gibi dâ'im ser-efrâz ol
22. Münevver eyleye **vechûn** bu nüh fîrûze eyvânı
2. Tarih

9. Feyz-i zâtuñdan bula cânlar 'atâ
10. Dîdeden eyleme **vechûn** ihtifâ
7. Murabba

7. Ger cemâliyle celâlûñ olsa meşhûdum müdâm
8. Çünkü ref itdi 'arûs-ı ma'nâ **vechinden** niķâb
15. Gazel

9. Ref ola **vechûnden** niķâb
10. Kalmaya arada hiçâb
19. Murabba

3. İki 'âlem vücûdı kim aña âyinedür **vechûn**
4. O yüzde görinen ancak yine nür-ı liķâdur hep
20. Gazel

13. Eyle Fenâyi'ye kerem resm-i sivâ ola 'adem
14. Maḥbûba ire dem-be-dem ref ola **vechûnden** niķâb
27. Gazel

17. İki 'âlem vücûdı kim aña âyinedür **vechûn**
18. Cemâlûñde 'ayan gördi şunuñ kim 'aynı bñnâdur
38. Gazel

13. Şaldı **vechinden** Fenâyi bürķa'mı âfitâb
14. Bu vecihden cism ü câmı zerresi raḥşân ider
53. Gazel

9. Bâda virdi varumuz sevdâ-yı hâl-i yârda
10. Biz de ol hâlûñ Fenâyi **vechi** sevdâsındayuz
81. Gazel

11. Cenneti bir dâneye bey' eylese Âdem n'ola
12. Vâķıf oldu sırrına **vechûn**de müşğîn dânenûñ
107. Gazel

7. Fûrķate düşüp itme hezâr nâle vü zârı
8. Gül mevsimidür **vechine** anuñ nigerân ol
116. Gazel
13. Yüzi karasına bakma kıl Fenâyi'yi ķabûl
14. Sürdi der-gâhuña **vechin** şad hezâr 'işyân ile
189. Gazel

13. Açdı **vechinden** hiçâbın çün Fenâyi âfitâb
14. Zerresiyle cümle mevcûdâtı raḥşân eyledi
257. Gazel

9. Dâne-i hâl-i ruḥuñ **vechine** cân eyler fedâ
10. Okuyanlar noķtadan sırr-ı ezel 'irfânını
260. Gazel

5. Aç **vech-i** ma'nîden ķitâb
6. Kalmason arada hiçâb
43. Murabba

Vech [13] Allah'ın zatı. "O'nun zatından (vechinden) başka her şey yokluğa mahkumdur. " (Kasas28/88) ayetindeki "vech" kelimesi "zat" şeklinde tefsir edilmiştir. Çünkü Allah'a organ isnadı caiz değildir.

13. Aḥsen-i takvîmde izhâr idüp 'aks-i ḥüsnini
14. Gösterir mir'ât-i dilde **vechini** insân için
151. Gazel

11. Nümâyân itdi **vechûn** cümle şey'de
12. Belâ bezminde devr iden piyâle
187. Gazel

7. Geçüp bu naķş-ı şûrîden irişdür sırr-ı ma'nâyâ
8. Nümâyân ola eşyâda rumûz-ı **vech-i** Raḥmanî
253. Gazel

3. Cihât-ı sittenûñ **vechi** nümâyân oldu vechinde
4. Zuhûr eylese sırruñda nidâ-yı şemme vech'ulllah
215. Gazel

5. İki 'âlem vücûdı kim aña âyinedür **vechûn**
6. Ne bilsün zâhid-i miskîn rumûz-ı in ile ânı
258. Gazel

7. Gözümden gerçi pinhândur o yârûñ şüreti ammâ
8. Görinen **vechidür** yine nazar kıldıķça her câya
196. Gazel

21. Cemâlûñ dîdeden pinhân egerçi zâhîren ammâ
22. Görinen yine **vechûndür** nazar olduķda her câya
204. Gazel

1. Bî-ḥicâb gösterdi **vechin** çünkü cânân bu gice
2. Küllü şey'in lem'asın kıldı nümâyân bu gice
214. Gazel

7. Var iken **vech-i** kerîmûñ ğayra meyl itmek ḥaṭâ
8. Sehv ü nisyânumuza estağfir'ullah el-'azîm
16. Murabba

3. Gönül mir'atını eyle muşaffâ
4. Şühûd eylemege **vech-i** kerîmi
221. Gazel

13. İki 'âlem vücûdı kim aña âyinedür **vechûn**
14. Kapaña yüz sürüp geldi Fenâyi der ki şey'ullah
215. Gazel

3. Cihât-ı sittenûñ vechi nümâyân oldu **vechine**
4. Zuhûr eylese sırruñda nidâ-yı şemme vech'ulllah
215. Gazel

7. 'Ayn olursa 'ayn-ı 'âlem 'ayn-ı 'uşşâķa n'ola
8. **Vech-i** ma'şûķ eyledi çün câna sırrın âşikâr
51. Gazel

Vech [3] Sebep, vesile.

3. Ruḥuñ esmā-yı ḥüsnādur te'ālā şānühü gör kim
4. Ne iḥsān eylemiş muḥsin bu ḥüsn-i **vech-i** esmāya
196. Gazel

3. Dıdārımı her **vech** ile iḥsān iden Allah
4. Şādık kulına yolını āsān iden Allah
15. Murabba

5. Bāde-i ḥubb-ı ezelden mest it 'uşşākı müdām
6. Sem'-i cāna irişe tā **vech-i** luṭfuñdan ḥiṭāb
26. Gazel

Vech [3] Tarz, biçim, yol.

7. Mu'ammāsımı fetḥ itdi bu ismüñ **vech-i** kāmilden
8. Bu yüzden keşf olup sırr-ı ḥaḳıḳat çün müsemmeden
160. Gazel

13. Oldı bende Fenāyî Raḥmān'a
14. Kim ki bildi bu **vech-i** insānı
237. Gazel

7. Bildi bu heft āyetüñ **vechin** tamām
8. Ḥatm-i Qur'an itdi zıṛā her dem ol
119. Gazel

vech-i bākı [3] Ebedi yüz.

11. Hicret-i dār-ı fenā kıl **vech-i bākı** yādına
12. Hazihî cennātü 'adnin dinile ni'me'l-ḳarār
74. Gazel

7. **Vech-i bākı** için iden hicret-i dār-ı fenā
8. Cānımı şükranē virtür vaşlına cānānenüñ
107. Gazel

7. **Vech-i bākı** yādına kim ṭarḥ-ı kevneyn eyledi
8. Sāki-i bezm-i ezelden nüş idüp cām-ı vişāl
118. Gazel

vech-i cānān [4] Sevgilinin yüzü.

9. Bu dil mir'atını eyle mücellā
10. Nümāyān ola dirseñ **vech-i cānān**
158. Gazel

5. İkilik perdesin ḳaldur aradan
6. Ki zāhir ola cāna **vech-i cānān**
174. Gazel

11. Nuḳūş-ı ḡayrı ḥakk it levḥ-i dilden
12. Nümāyān ola anda **vech-i cānān**
175. Gazel

11. Buhūr-ı Meryem'ün büyü irişdi ḥākden eflāke
12. Mu'aṭṭar itdi 'İsā-veş semāda **vech-i cānānı**
251. Gazel

vech-i celālî [1] Allah'ın celal sıfatlarıyla tecellisi.

1. Tecellî-i cemāl oldı dile **vech-i celālî**den
2. Anıñçün mest ü şeydāyum şarāb-ı lā-yezālîden
168. Gazel

vech-i dil-dār [1] Gönül alan sevgilinin yüzü.

3. Gönül mir'atını eyle mücellā
4. Nümāyān ola her cā **vech-i dil-dār**
70. Gazel

vech-i enver [1] Nurlu yüz.

7. Gönül mir'atını eyle muşaffā
8. Nümāyān ola tā ki **vech-i enver**
55. Gazel

7. Rabbi ernî lem'asından Mûsa-veş eyle naẓar
8. Tā nümāyān ola cāna **vech-i** evşāf-ı ḳadîm
139. Gazel

vech-i ḥabîb [1] Dostun, sevgilinin yüzü.

1. Gül-'izār-ı 'Aden ider cān bāḡın **vech-i ḥabîb**
2. Ol vecihle nāle ider rüy-ı verde 'andelîb
18. Gazel

vech-i Raḥmān [1] Çok merhametli olan Allah'ın yüzü (zatı).

7. Eger bildünşe er-raḥman 'ale'l- 'arş istevā remzin
8. Güzer kıl in ile āndan naẓar it **vech-i Raḥmān'a**
192. Gazel

vech-i yār [1] Sevgilinin yüzü.

3. Gönül mir'atını eyle mücellā
4. Göresin anda tā ki **vech-i yāri**
250. Gazel

vedd [1] Sevgi, muhabbet.

13. Fenāyî vedd ile dinildi tārîḥ
14. Zihî cāmi' maḳām-ı beyt-i Raḥman
3. Tarih

ve'd-ḳuḥā [1] Duha suresi, Kur'an-ı Kerim'in93. suresi.

5. Yüzü anuñ **ve'd-ḳuḥā** ve'ş-şemsi ve'l-leyl şacı
6. İtdi Qur'anda ḳasem Ḥaḳ çünki oldur mu'teber
1. Kaside

ve'd-ḳuḥā ve'l-leyli [1] "Andolsun kuşluk vaktine ve geceye."
(Duha suresi1. ve2. ayet).

7. **Ve'd-ḳuḥā ve'l-leylinün** nüktesini ḳıldı 'ayān
8. Şems-i vaḥdetden semā²-ı ḳalbine irdi ziyā
5. Gazel

Vedūd [3] Çok şefkatli Allah.

11. Ey Kādir ü Hayy u **Vedūd** eyle 'aṭā nūr-ı şühūd
12. Vir bize ḥaḳḳānı vüçüd ol zāt-ı pāke intisāb
27. Gazel
13. İt Fenāyi bendeñe cūd u kerem
14. Şems-i zātuñ lem'asından yā **Vedūd**
33. Gazel
13. Kıl Fenāyi bendeñe vaşluñ naşib
14. Zāt-ı pāküñ 'izzetine yā **Vedūd**
36. Gazel

vefā [4] Sözünde durma, sözü yerine getirme, dostlukta sebat gösterme.

1. Cümle mevcüdāt lisān-ı ḥāl ile eyler nidā
2. Mā-sivādan yoḳ **vefā** Mevlā'ya idüñ ilticā
28. Matla
7. Kılduñ mı 'ahdüñe **vefā**
8. Gülzār-ı sırdan vir ḥaber
44. Murabba
5. Geçüp cisr-i mecāziden ḥaḳıḳı maṭlaba 'azm it
6. Bu zıll-ı zā'ile bakma me'āl ile **vefā**sı yoḳ
95. Gazel
1. 'Ahd ü peymānuña **vefā** eyle
2. Farz ile sünneti edā eyle
209. Gazel

Vehhāc [1] Çok parlak, çok parıltılı, çok alevli.

3. Geçür zulmāni nūrāñi ḥicābı
4. İrişe sırrumuza nūr-ı **Vehhāc**
32. Gazel

vehüve ma'aküm [1] "Ve hüve ma'aküm": "Nerede olsanız, O sizinle beraberdir. Allah yaptıklarınızı görür." (Hadid57/4) ayetinden iktibasır.

13. Feyz-i faẓluñdan olursa ger Fenāyi'ye nazar
14. **Vehüve ma'aküm** sırrını 'ālemlere i'lān ider
73. Gazel

velj [10] Ama, fakat; şöyle ki.

3. Egerçi şüretā aşğardur insān
4. **Velj** ma'nā ilinüñ ekberidür
41. Gazel
3. Olur süretde aşğar gerçi insān
4. **Velj** ma'nā yüzünüñ ekberidür
42. Gazel

1. Belā bezmi bu ḥalka gerçi dündür
2. **Velj** 'ariflere ol gün bugündür
52. Gazel

3. İder her günde biñ kez nefsüm 'işyān
4. **Velj** yoḳdur efendi bir gün āhum
137. Gazel

11. Bugün sünbül ile gülden gülistān külli nūr oldu
12. **Velj** ṭa'n eyledi aña yine zülf ile ruḥsāruñ
103. Gazel

7. Dinildi len terāñi Mūsā'ya gerçi
8. **Velj** itdi erinji nürn iḳān
164. Gazel

11. Kaşuñ mi'rācına zāhid irişmek ister ey ḥürü
12. **Velj** her kâşır idrākuñ 'urücü irmez ol pāye
196. Gazel

3. Münezzeḥ oldu şānuñ şeş cihetden
4. Tolu buldum **velj** kevn ü mekānı
227. Gazel

11. Çok durur gerçi zāhiren bu zebān
12. **Velj** ma'nide bir Hamān oldu
259. Gazel

13. Cenāb-ı yār-ı 'ālīdür ḥayāl-i vaşl ide gerçi
14. Fenāyi kesmedi dilden **velj** rabṭ-ı temennāyi
265. Gazel

ve'l-leyl [1] Leyl suresi. Mekke'de inmiştir,21 âyettir.

5. Yüzü anuñ ve'd-ḳuḥā ve'ş-şemsi **ve'l-leyl** şacı
6. İtdi Ḳur'anda ḳasem Ḥaḳ çünki oldur mu'teber
1. Kaside

velvele [1] Gürültü, patırtı.

5. **Velvele** saldı cihāna ḥāl ü ḥaṭṭı noḳṭası
6. Tā ezel ol ḥāl iledür bāde-i 'ıḣḣ ḡulḡuli
230. Gazel

verā [2] 1. Bir şeyin ötesinde, arkasında, gerisinde bulunan yer, zaman vb. , öte.
2. Görülen âlemin ötesi.

1. Yine sırr-ı nihānından cemāl-i yār nihān oldu
2. Tecellisi **verā**sından cihān cümle nihān oldu
247. Gazel

9. Cihān u cān **verā**sından 'urüc eylerdi cān u dil
10. Olursa maḥz-ı cūdından eger tevfiḳ-i Rabbāñi
258. Gazel

verd [3] Gül.

5. Nür-ı ‘ayn-ı ehl-i cennet **verd**-i bāğ-ı faḥr-ı dīn
56. Gelmedi dünyā için ḳalblerine zerre keder
1. Kaside

5. Aşiyān-ı ḳudse pervāz ide bu cān bülbülü
6. Niçe bir bu fāni **verde** ola nālān ‘andelīb
13. Gazel

1. Yā ilāhī nār-ı ‘ışḳuñ cānı sūzān eyledi
2. Bülbül-āsā nālesin **verde** hezārān eyledi
257. Gazel

11. **Verd**-i vaşluñ büyüni eylemeye istişmām
12. Şaldı bülbül bu vecihden özünü şahrāya
217. Gazel

verd-i bj-ḥār [4] Dikensiz gül.

17. Özüñde bulagör bir **verd-i bj-ḥār**
18. Yeter itdüñ gül için nāle vü zār
45. Murabba

1. Dü ‘ālem gül-‘izārını firāḳuñ ‘ayna ḥār eyler
2. Hezār-veş **verd-i bj-ḥāra** fiğānın şad hezār eyler
64. Gazel

5. Dilerseñ **verd-i bj-ḥār**dan nişāne
6. Anuñ ḥālını güş it ‘andelībden
148. Gazel

13. **Verd-i bj-ḥār**uñ ḥicābın ey şabā ref eyle kim
14. Bülbül-i bāğ-ı belānuñ kārı efgān olmasun
150. Gazel

verd-i bj-hemtā [3] Eşsiz, benzersiz gül.

3. Gül-‘izār-ı vuşlatuñ hem-demi olduñ çün hezār
4. Dem-be-dem ol **verd-i bj-hemtā**ya efgānuñ nedür
61. Gazel

7. **Verd-i bj-hemtā** içündür ‘andelībün nālesi
8. Gice gündüz ol gül-i bj-ḥāre zār eyler hezār
67. Gazel

7. **Verd-i bj-hemtā** içündür ‘andelībün nālesi
8. Bülbülüñ zārı degildür gönçe-i ḥāndāndan
173. Gazel

verdistān [1] Gül yeri, gül bahçesi.

23. O **verdistāna** it bülbül
24. Tamāma irsün iḥşānuñ
18. Murabba

vesā’il [1] Vesileler, sebepler.

5. Vesāit ḳaṭ’ iden buldı müsem mā
6. **Vesā’ildür** bu yolda gerçi esmā
7. Gazel

vesāit [2] Vasıtalar.

5. **Vesāit** ḳaṭ’ iden buldı müsem mā
6. Vesā’ildür bu yolda gerçi esmā
7. Gazel

7. **Vesāit** terk iden buldı müsem mā
8. Bu sūretüñ ma’ānişin beyān it
7. Gazel

ve’scud va’ḳterib [3] “Allah’a secde et ve (yalnızca O’na) yaklaṣ.” (Alak96/19)

7. İrişe ḥişşe **ve’scud va’ḳterib**den
8. Saña idem ḳu’ūd ile ḳıyāmı
270. Gazel

1. Surādıḳ ref olıcaḳ muḥtecbiden
2. İrişür ḥişşe **ve’scud va’ḳterib**den
148. Gazel

1. Süradıḳ ref olıcaḳ muḥtecbiden
2. İrişür ḥişşe **ve’scud va’ḳterib**den
182. Gazel

ve’s-şems [1] Şems sūresi, Kurān’ın91. sūresi.

5. Yüzü anuñ ve’d-ḳuḥā **ve’s-şemsi** ve’l-leyl şacı
6. İtdi Ḳur’anda ḳasem Ḥaḳ çünki oldur mu’teber
1. Kaside

vezāret [1] Vezirlik.

13. Sürüran didi tāriḥin Fenāyi
14. Bi-ḥamdi’llah yerin buldı **vezāret**
6. Tarih

vjran [1] Yıkık, dökük, harap.

7. Kenz-i ‘ışḳı ḳodı çün sırruñda ol ḳādir Ḥudā
8. Anı ta’mir eyleyen bu vech ile **vjran** imiş
89. Gazel

vjranē [7] Yıkılmış, harap olmuş eski yapı.

11. Remz-i ‘arafūdan tā bulalı gönül behre
12. Ol kenz-i nihāniye **vjranē**lerüz cānā
2. Gazel

9. ‘Ademden eyledüñ cūduñla iḳcād
10. Gönül **vjranē**sin ḳıl yine ābād
3. Murabba

13. Nihān eyleser ger sırrın Fenāyi
14. Maḥabbet kenzinüñ **vjranē**sidür
60. Gazel

1. Tesellj-i vişālüñle dil-i nā-şadı it mesrūr
2. Ola tā dest-i luṭfuñla gönül **vjranē**si ma’mūr
72. Gazel

9. Bu şikeste-bālūme faẓluñ ile eyle nazar
10. Va'de-i vaşluñla tā ma'mūr ola **vjṛānem**üz
87. Gazel

13. İre çün innā 'araznādan Fenāyi'ye naşib
14. 'Ārif olsa yeridür gencine her **vjṛānen**üñ
107. Gazel

1. Tecellî-i cemālünle dil-i maḥzūmı kıl mesrūr
2. Ola tā dest-i luḫfuñla gönül **vjṛānesi** ma'mūr
48. Gazel

vişāl [64] Sevdiğine kavuşma, vuslat.

1. **Vişāl**ün zevkini yā Rab bize faẓluñla kıl i'tā
2. Şu'ā'-ı nūr-ı zātuñdan ola tā mürdeler ihyā
2. Nazm

1. Kıl 'ināyet luḫf ile noḫşānumuz bulsun kemāl
2. Leyl-i fūrkat ref' olup zāhir ola şubḫ u **vişāl**
4. Nazm

13. Niçe bir olalum derd ile nālān
14. **Vişāl**ünle bizi kıl şād u handān
5. Murabba

19. **Vişāl**ün zevkine irsün Fenāyi
20. Koma bu derd ile miḫnetde yā Rab
5. Murabba

1. 'Āşık-ı bî-dillere eyle **vişāl**ünü naşib
2. Fūrkat ilinde anı yā Rabbenā itme ğarib
19. Gazel

11. Bizi irgür **vişāl**ün ni'metine
12. 'İnāyet eyle sultānum meded it
20. Murabba

13. Firākuñ āteşine kılma sūzān
14. **Vişāl**ün zevkını iḫsān eyle her ān
20. Murabba

5. Qadimî āşiyānına 'urüc itse n'ola bülbül
6. Hezāruñ güllere zārı **vişāl**ine recādūr hep
20. Gazel

1. **Vişāl**i bezmüne kıl bizi lāyık
2. 'İnāyet eyle sultānum meded it
23. Murabba

1. Dār-ı ğurbetde efendi eyleme bizi ğarib
2. İki 'ālemde **vişāl**ün zevkını eyle naşib
25. Gazel

27. **Vişāl**ün zevkını i'tā eyle her ān
28. 'İnāyet eyle sultānum meded it
28. Murabba

11. Dū 'ālemde **vişāl**ün eyle i'tā
12. Kemālne ire itmām-ı ni'met
28. Gazel

1. **Vişāl**ün zevkını eyle müyesser
2. Meded senden 'ināyet eyle Mevlā
31. Murabba

5. **Vişāl**ün gülşeninde şey'en lillah
6. 'Aḫā kıl 'andelib-i cāna vuşlat
31. Gazel

9. 'Ubūr it berr-i fūrkat menzilinden
10. **Vişāl**i ḫa'besine eyle mi'rāc
32. Gazel

1. **Vişāl**ün 'ıdını eyle müyesser
2. Meded ey luḫf-ı bî-ḫad pādīşāhum
33. Murabba

19. Bizi irgür **vişāl**ün ni'metine
20. Diyelüm dem-be-dem eḫ-şükrü lillah
37. Murabba

7. Bu 'aḫl u 'ilm ü ḫilm ü ḫulk senün şānuñda nāzildür
8. **Vişāl**ün genc-i bî-pāyān zuḫuruñ cān-ı eşyādūr
38. Gazel

17. **Vişāl**ün şavmını eyle müyesser
18. Degil bir kerre iḫsān it mükerrer
39. Murabba

17. Şavm u tesbīḫümüzi eyleye luḫf ile ḫabül
18. İki 'ālemde naşib ide **vişāl**ine vuşül
40. Murabba

19. **Vişāl**e kıl Fenāyi'yi sezā-vār
20. 'Urüc eyle qadimî āşiyāne
45. Murabba

1. **Vişāl**ün 'ıdını eyle müyesser
2. İde sālīkleriñ tā ḫacc-ı ekber
49. Gazel

5. **Vişāl**i Ṭūr'ma varan tecellî nūrına irdi
6. Bu yüzden Mūsa-veş rāz-ı derümü āşikār eyler
64. Gazel

7. Bu ilde vü ol ilde evvel āḫir
8. **Vişāl**ün zevkını eyle müyesser
75. Gazel

1. Müyesser kıl bize yā Rab **vişāl**ün
2. Görem her zerrede şems-i cemālün
109. Gazel

9. Fenā rāhına sālīk ol irem dirseñ **vişāl**ine
10. Fenāyi dir ki ḫā'ıldür bu cān arada ey bülbül
124. Gazel

1. Yanar nār-ı firākuñla şeb ü rüz cism ile cānum
2. **Vişālūñ** zevkin ihsān it dil-i sūzāna sulţānum
128. Gazel

9. Fenāyī'ye müyesser it **vişālūñ**
10. 'Aţā vü fazl u cūd ıssı ilāhum
132. Gazel

1. Dilerseñ cānumı cān üzre cānum
2. **Vişālūñdūr** hemān maqşūd-ı cānum
138. Gazel

3. Qarār itmez gönül arz u semāda
4. Vişālūñdūr hemān ārām-ı cānum
140. Gazel

1. Yeter itdi firākuñ cāmı sūzān
2. **Vişālūñ** zevkini yā Rab kıl ihsān
158. Gazel

7. Nite vaşf idem **vişālūñ** vaşfını
8. Olur esrāruñla hayrān kün fe-kān
159. Gazel

9. Ey kamu eşyāyı yoqdan var iden
10. cümleden maqşū d **vişālūñdūr** hemān
159. Gazel

7. **Vişālūñ** zevkını eyle müyesser
8. Geçür qalbümüzi bu hā vü hūdan
163. Gazel

7. Hāqıqat cür'asından şey'en li'llah
8. Dirig itme **vişālūñ** bu qarıbden
182. Gazel

5. **Vişālūñ** kıymeti dürdür nihāyetsiz döker 'ışkuñ
6. O dürrüñ kāmını bulan ki qarğ oldu bu deryāya
196. Gazel

9. **Vişālūñ** yād iden 'aşık 'aceb sevdāya düşmişdür
10. Cihān u cāmı terk eyler düşer her kim bu sevdāya
196. Gazel

1. Buyurduñ in te'uddü ni'met'ellah
2. **Vişālūñ** ni'metinden şey'en li'llah
197. Gazel

13. Be-hāqq-ı āb-ı rüy-ı sırr-ı levlāk
14. Fenāyī bendeñi ırgür **vişāle**
201. Gazel

11. 'Aceb sevdāya düşmişdür **vişāl**in isteyen 'aşık
12. Geçer sevdā-yı sevdādan düşenler işbu sevdāya
204. Gazel

1. **Vişālūñ** zevkine kıl bizi āgāh
2. Degil bir kez mükerrer eyle her gāh
208. Gazel

1. Hūdāyā zāt-ı pākūñ 'izzetine
2. Bizi ırgür **vişālūñ** ni'metine
210. Gazel

9. Kuşūr u cürme yoq hadd ile gāyet
10. 'Aţā eyle **vişālūñ** kullaruña
219. Gazel

3. **Vişāl**i bezmine şol cān irer ki
4. Derünında ola 'ışkuñ belāsı
226. Gazel

5. Hāriq itme firākuñ āteşine
6. Yeter çekdük **vişāle** intizārı
240. Gazel

3. **Vişālūñ** gülşeninden hāşe-lillah
4. Ki maħrüm eylesin 'andelībi
242. Gazel

15. 'Aceb sevdāya düşmişdür **vişāl**in isteyen 'aşık
16. Geçer sevdā-yı sevdādan bulan sevdā-yı cānāmı
258. Gazel

17. İren derd-i hayālüne hayāl-i h'ābı terk itdi
18. **Vişālūñ** derdidür ancak bu derdüñ yine dermānı
258. Gazel

5. **Vişālūñ** zevkini şol cān bilür kim
6. Ola gönlinde 'ışkuñ belāsı
262. Gazel

5. Bizi nār-ı firāqa kılma sūzān
6. **Vişālūñ**le kıl ihyā mürde cāmı
267. Gazel

3. **Vişālūñ** zevkini yā Rab kıl ihsān
4. 'Aţā it kullaruña her merāmı
270. Gazel

1. **Vişālūñ** zevkini eyle iki 'ālemde erzānı
2. Hālāş it derd ile ğamdan kerem kıl cism ile cāmı
286. Gazel

13. Niçe bir olalum fūrkatle nālān
14. **Vişālūñ**le bizi kıl şād u handān
3. Murabba

1. İrişdür feyz-i fazluñı fu'āda
2. **Vişālūñ** bābını eyle küşāde
206. Gazel

9. Düşen sevdā-yı zülfüne n'ider pes ğayrı sevdāyı
10. **Vişālūñ** bezmine cānā dil ü cāmı fedādur hep
20. Gazel

9. **Vişālūñ** bezmine kıl cāmı lāyık
10. Saqāhüm rabbühümnden ola şurbi
222. Gazel

5. **Vişāl**ün bezmine eyle sezā-vār
6. Eşir-i dest-i nefsdan olam i'tāk
93. Gazel

1. **Vişāl**ün bezmine kıl bizi lāyık
2. Ola zāhir dile sırr-ı hākāyık
101. Gazel

3. **Vişāl**ün gülşeninde hāşe lillāh
4. Dil ü cān bülbülün maḥrūm kılasın
149. Gazel

1. **Vişāl**ün 'jdini eyle müyesser
2. İde sālīkleriün ta ḥacc-ı ekber
50. Gazel

7. Nuḳūş-ı ğayrı ḥakk it levḥ-i dilden
8. **Vişāl**ün naḳşı zāhir ola her ān
170. Gazel

11. **Vişāl**ün zevkini ol cān bilür ki
12. Çekile 'aynına kuḥl-ı hidāyet
31. Gazel

1. Nuḳūş-ı resm-i kevneynden ḥalāş it bu dil ü cānı
2. **Vişāl**ün zevkini eyle iki 'ālemde erzānı
258. Gazel

13. **Vişāl**ün zevkını iki cihānda
14. Fenāyī ḳuluña eyle muḳadder
46. Gazel

vişāl-i bezm-i cānān [1] Sevgiliye kavuşma meclisi.

7. Güzer idüp bu keşretten irişdi vaḥdet-i zāta
8. **Vişāl-i bezm-i cānāna** şu kim cānı nişār eyler
64. Gazel

vişāl-i bezm-i yār [1] Sevgiliye kavuşma meclisi.

7. Ḳalmadı hergiz **vişāl-i bezm-i yāre** iştīyāk
8. Luḫf u ḳahrın dem-be-dem 'uşşāka yek-sān eyledi
257. Gazel

3. Bir avuç ḥāke mümkün mi **vişāl-i** bezmine irmek
4. Meger bir luḫf ire cāna cenāb-ı Rabb-i a'lādan
160. Gazel

7. **Vişāl-i** bezminün zevkın umaruz
8. Dirig eylemeye işbu ğaribden
148. Gazel

vişāl-i Ḥakk [1] Hakk'a kavuşmak.

1. **Vişāl-i Ḥakk'a** ḫālib ol gönül terk eyle ednāyı
2. Gider dilden sivā fikrin bul ol a'lādan a'lāyı
284. Gazel

vişāl-i yār [1] Sevgiliye kavuşma.

1. Şaḳın bu reng ü büyına gülün aldanma ey bülbül
2. **Vişāl-i yāre** ḫālib ol bu naḳşa baḳma ey bülbül
124. Gazel

vuşlat [29] [Sevgiliye] kavuşma.

1. Cümle müşküllerümüz Ḳādir Ḥudā āsān ide
2. Maḥz-ı fazlından umaruz **vuşlat**ın iḥsān ide
3. Matla

3. Açivir anlara **vuşlat** yollaruñ
4. Luḫf u iḥsān ıssı sulṫānum meded
7. Murabba

17. Uçmadan baā-ı fenādan 'andelīb
18. **Vuşlatuñ** gülzārını eyle naşīb
7. Murabba

1. Cümle mevcūdātı yoḳdan var iden ḳādir Ḥudā
2. Maḥz-ı fazlından umaruz **vuşlat**ın ide 'atā
9. Gazel

15. Ṭālib olup cān u dilden **vuşlata**
16. Geç sivādan ḥazret-i Mevlā'ya ir
10. Murabba

9. Zerre görünmez fenāyī işbu 'ālem 'ārifē
10. Bir demine **vuşlatuñ** iki cihān olmaz bahā
11. Gazel

27. Bula Fenāyī **vuşlatı**
28. Yā zū'l-'atā yā zū'l-'atā
13. Murabba

5. Bir avuç ḥāk iken eyledün insān
6. Müyesser kıl yine zātuña vuşlat
28. Gazel

1. Zihj 'izzet zihj devlet sa'ādet
2. Bulanlar maḳşad-ı aḳşāya **vuşlat**
29. Gazel

5. Vişālün gülşeninde şey'en lillah
6. 'Atā ḳıl 'andelīb-i cāna **vuşlat**
31. Gazel

11. Ḳıl müyesser zāt-ı pāke **vuşlatı**
12. Sen 'ināyet it meded yā Rabbenā
32. Murabba

7. Bulup yār ile **vuşlat** bī-nihāyet
8. Şadāsı bülbülün gūş olmaz oldı
46. Murabba

3. **Vuşlatuñ** gülzārına cān bülbülü pervāz ider
4. Ol gül-i şad-berg içündür dā'imā zār-ı hezār
51. Gazel

5. Nār-ı hecre itme sūzān bu şikeste-bālūmi
6. **Vuşlatu**ñla ola ma‘mūr bu dil-i vj̄rānemüz
84. Gazel
3. İki ‘ālem ḥalkınuñ mefhūmi **vuşlat**dur hemān
4. Emr-i kāne kün fekān ḥükmi ne ĩn ü ān imiş
89. Gazel
3. **Vuşlatu**ñdan dūr idüp şalduñ bizi bu ‘āleme
4. Va‘de-i djdār ile cānumuzu şād eyledüñ
108. Gazel
17. Zāt-ı pākūñ ḥürmetine yā Raḥīm
18. İt Fenāyi‘ye müyesser **vuşlatu**ñ
110. Gazel
5. Firkatüñle ḳalbümüz kılma melül
6. Ola cānum **vuşlatu**ñla şād-mān
169. Gazel
1. Ḳullarına yolların āsān ide ol pādişāh
2. **Vuşlatı**nı dem-be-dem iḥsān ide ol pādişāh
193. Gazel
3. Ḥaḳıḳat sırrına kıl bizi āgāh
4. İrişdür fazluñ ile **vuşlatu**ña
213. Gazel
9. N’ola bulursa Fenāyi feyz-i aḳdesden naşīb
10. **Vuşlat-ı** sırrına anı maḥrem-i rāz eyledi
224. Gazel
3. Nār-ı fūrḳatle dil ü cān dem-be-dem sūzān iken
4. **Vuşlatı** ābını şaçup nārumuz nūr eyledi
243. Gazel
13. **Vuşlatı** esrārına ḥayrān Fenāyi işbu cān
14. Virmedi iki cihāna vuşlatuñ bir ānımı
260. Gazel
13. **Vuşlatı** esrārına ḥayrān Fenāyi işbu cān
14. Virmedi iki cihāna vuşlatuñ bir ānımı
260. Gazel
7. ‘İşkıñuñ bāğ u bahārı **vuşlatu**ñ gülzārıdır
8. Ḳanğı gülzār nāmını gülsüz gülistān eyledi
264. Gazel
1. **Vuşlatu**ñ deryāsına yā Rabbi kıl bizi ḡarık
2. Niçe bir şöyle ḳalalum nār-ı ḥasretde ḡarık
17. Matla
3. Ḥār-ı hicrāndan ḥalās it bālümüz yā zūl-‘aḡā
4. **Vuşlatu**ñ gülzārına irişe tā ki ‘andelīb
19. Gazel
1. **Vuşlatu**ñ gülzārına cān bülbülün zār eyledüñ
2. Lezzet-i ḥūr-ı cināndan anı bizār eyledüñ
102. Gazel

vuşlat-ı cānān [2] Sevgiliye kavuşma.

1. Cümleñüñ maḳsūdı çünki **vuşlat-ı cānān** imiş
2. Māni‘ olan arada ancaḳ bu cism ü cān imiş
88. Gazel

1. Varuñı bezl eyle ey dil **vuşlat-ı cānāne**ye
2. Virmeyesin vaşl-ı yāre cānuñı cānāneye
191. Gazel

vuşlat-ı Ḥaḳ [1] Allah'a kavuşma.

25. **Vuşlat-ı Ḥaḳ** oldı çünki müntehā mi‘rācına
26. Geçdi yetmiş biñ ḥicābı ol kelemḥin bi‘l- başar
1. Kaside

vuşlat-ı maḥbūb [1] Sevilene kavuşma.

9. **Vuşlat-ı maḥbūb** için yoğ it Fenāyi varuñı
10. Bulagör bir bāḳi devlet irmeye hergiz fenā
1. Gazel

vuşlat’ullah [1] Allah'a kavuşmak.

1. Ezelden böyle olmuş ‘ādetu’llah
2. Ki ḥıdmetle bulunur **vuşlat’ullah**
45. Matla

vuşül [16] Vasıl olma, varma, kavuşma, erme.

11. Küllü yevmin hüve fī şe’n sırrına bulan **vuşül**
12. N’ola her anda görürse başka bir şe’n-i ‘acıb
25. Gazel

17. Şavm u tesbīḥümüzi eyleye luḡf ile ḳabül
18. İki ‘ālemde naşīb ide vişāline **vuşül**
40. Murabba

19. Bulsun Fenāyi de **vuşül**
20. Cānān ilinden vir ḥaber
43. Murabba

23. Bul zāt-ı bī-çüne **vuşül**
24. Gülzār-ı sırdan vir ḥaber
44. Murabba

7. Ger maḳām-ı cem’e bulduñsa **vuşül**
8. Bu vücūd ilinde cāna farkı var
76. Gazel

9. Buldı aḥbabtü en u’raf sırrına ‘arīf **vuşül**
10. Vā’izüñ şıyt u şadāsı bir ḳurı dāstān imiş
88. Gazel

5. Buldı aḥbabtü an u’raf sırrına ‘arīf **vuşül**
6. Bildi anı kim nedür remz-i ledünnādan ḡarāz
90. Gazel

1. Fürkatüñle bedter itdün kalb-i nâ-şadı melül
2. Kıl müyesser vahdet-i zâtiyyeye yâ Rab **vuşül**
121. Gazel

3. 'Älem-i itlâka isterseñ **vuşül**
4. Yok idegör cümle varuñ ey gönül
122. Gazel

9. Bulurduñ fetḥ-i muṭlaka **vuşülü**
10. Naşib irerse ger fetḥ-i qarîbden
148. Gazel

11. Bulduñ ise hüve fî şe'n şânına cânâ **vuşül**
12. Maḥv idüp şe'n-i vücüduñ özge bir şân olmasun
150. Gazel

5. Külle yevmin hüve fî şe'n şânına bulam **vuşül**
6. Bî-nişân ola bu şânım dem-be-dem ol şân ile
189. Gazel

9. Küllü yevmin hüve fî şe'n sırrına bulan **vuşül**
10. Bu vücüdi neş'esini başka bir şân eyledi
257. Gazel

9. Küllü şey'in hâlikün mefhûmına buldı **vuşül**
10. Cennet-i ḥüsnüñ nümâyân eyledi me'vâsını
278. Gazel

15. Külle yevmün hüve fî şe'n şânına buldı **vuşül**
16. Bî-nişân iden yolunda şânını ol şân için
151. Gazel

13. **Vuşül**-i zât-ı pâket kon müyesser
14. Be-ḥaḥḳ-ı mebd-e-i her dü cihânest
30. Gazel

vücüd [38] Vücut, insan gövdesi.

19. Kalmaya tâ zenb-i fâniden **vücüd**unda eşer
20. Her murâdı sen virirsın yâ mucîbe's- sâ'ilîñ
1. Murabba

11. Fevti için oldılar ḥalk-ı cihân mâtem-zede
12. Olmış idi çün **vücüdi** bâ'iş-i emn ü emân
1. Tarih

3. **Vücüd**um kaçresin bir bahre irgür
4. Nümâyân ola kaçresinde deryâ
4. Gazel

5. Yoluñda kıl **vücüd**um cümle ifnâ
6. Bisâṭ-ı ḳurbetüñi it müheyyâ
9. Murabba

5. Rabbi ernî lem'asından müsa-veş ide nażar
6. Bu **vücüd**um ṭürına ba'de'l-fenâ vire beḳâ
9. Gazel

9. **Vücüd**um kaçresin 'ummâna irgür
10. Muḥîṭ ola o bahr-ı bî-nihâyet
28. Gazel

13. **Vücüd**uñ zerresin maḥv it Fenâyi
14. Ola zâhir ki tâ şems-i ḥaḳîḳat
28. Gazel

17. **Vücüd**um kaçresini eyle 'ummân
18. Görem zerrede nür-ı şems-i pinhân
29. Murabba

9. **Vücüd**um zerresini eyle ifnâ
10. Ṭulü 'ide dile şems-i ḥaḳîḳat
31. Gazel

5. Bu **vücüd**um kaçresini bahr-i bî-pâyâna şal
6. Şems-i fazluñ lem'asıyla zerre-veş kıl behrever
56. Gazel

19. **Vücüd**uñ sidresin Ṭübâ'ya irgür
20. Ki 'ârifler maḳâmı muntehâdur
59. Gazel

11. Gel bu **vücüd**uñ kaçresin bir bahr-ı bî-pâyâna şal
12. Ol yemm-i cüduñ şemmesi biñ gevher-i yek-dânedür
66. Gazel

7. Her ki keşretten geçüp oldı **vücüd**ından ḥalâş
8. Vahdetüñ sırrın bulup ol Ḥaḳḳ'uñ envârın görür
68. Gazel

5. **Vücüd**ı 'âşıḳuñ meh-veş qarîb oldukça maḥv olur
6. Niçe seyr eyleye bu dil o şems-i 'âlem-ârâyi
265. Gazel

15. Varlığından geçübten terk itdi iki 'âlemi
16. Bil **vücüd**ın maḥv ider bir kez gören dîdârüñi
280. Gazel

7. Bu fânî varlığı maḥv it iriş maḥbûb-ı bâḳiye
8. **Vücüd**uñdur saña ḥâ'il şühüd itmege Mevlâ'yı
284. Gazel

11. **Vücüd**uñ ḳur'asın şal sâhibine
12. Ola tâ her nefes ferḥunde fâlüñ
104. Gazel

7. Gönlümi Leylâ-yı zülfüñ bend idüp Mecnûn-şifat
8. Bu **vücüd**um küñim kesmekde Ferhâd eyledüñ
108. Gazel

7. **Vücüd**um mülkini yağmaya virdi
8. İreli cânuma ḥayl-i ḥayâlüñ
109. Gazel

13. Ḥalâş eyle 'anâşırdan **vücüd**um
14. Umar fazluñı her 'âsî vü güm-râh
186. Gazel

19. Emîrüm seyyidüm sensin bugün ey hûblaruñ şâhı
20. **Vücûdum** şehrinı virdi cemâlün cüdi yağmaya
204. Gazel

13. Bahr-ı cüdından olursa ger Fenâyi'ye 'atâ
14. Bu **vücûd**ı kaçresin 'ummân ide ol pâdişâh
193. Gazel

5. Bu **vücûd** kaçresini irgüregör deryâya
6. Berr-i fûrkatde niçe bir gezesin bi-mâye
217. Gazel

3. Hürüc idüp kadîmî âşiyândan
4. **Vücûd** iklimine âbâda geldük
112. Gazel

7. Ger maķâm-ı cem'e bulduñsa vuşûl
8. Bu **vücûd** ilinde câna farkı var
76. Gazel

5. Bir nazarda yoğ iken buldı **vücûd**ı kâ'inât
6. Yemm-i cüduñ kaçresinden zâhir oldı bahr ü ber
69. Gazel

5. Görüp her zerrede nür-ı ilâh'ı
6. **Vücûd** mülkinde bul şems ile mâhı
45. Murabba

1. Hâķikât kenzinün sırrı açıldı
2. **Vücûd** mülkine rahmetler saçıldı
256. Gazel

9. **Vücûd** mülkini zâhid kıl temâşâ
10. Ķo taķlîdi haber bil sırr-ı lâdan
154. Gazel

3. Bu **vücûd**uñ hâķini tahmîr iden
4. Ne şanursın kim çıkar mı aradan
153. Gazel

13. Bu **vücûd**ı zerresini kıl Fenâyi'nün hebâ
14. Şems-i esrârünü eyle dâ'im aña reh-nümün
171. Gazel

11. Hâķikât dürrünü kıl dâ'im işâr
12. **Vücûd**uñda olan genc-i nihândan
147. Gazel

3. Firâķuñla gözüm yaşı idüpdür Nîl gibi tuğyân
4. **Vücûdum** mülkini luş it bi-küllü ĝarķ-ı âb itme
211. Gazel

9. **Vücûdum** zevraķını şalma ĝarķa
10. İre fazluñla aña feyz-i bahreyn
146. Gazel

9. **Vücûd**uñ kaçresini şal Fenâyi aşl-ı deryâya
10. Hâķikâtd eger bilmek dilerseñ sırr-ı eşyâyı
284. Gazel

7. Geç **vücûd**un kaçresinden bahr-i bi-pâyâna ir
8. Tâ ki keşretde bulasın sırr-ı vahdetden nişân
161. Gazel

3. İt **vücûd**uñ mülkine 'ayn-ı hâķikatle nazâr
4. Mazhar-ı zât u şifâtı göresin anda 'ayân
161. Gazel

5. Bahr-ı 'ışķuñ ĝarķa virdi bu **vücûdum** zevraķın
6. Gör ne bîdâr eyleyüp hecrüñ ne tûfân eyledi
264. Gazel

vücûd [51] Var olma, varlık.

7. Maħz-ı cüdüñla 'ademden buldı 'âlemler **vücûd**
8. Reşha-ı bahr-i keremdür cümle bu arz u semâ
3. Gazel

11. Meded senden meded yâ Ķayyüm
12. Ķamu eşyâya sen virdüñ **vücûd**ı
6. Murabba

17. Kıldıñ niçe ihşân-ı cüd
18. Yoķdan bize virdüñ **vücûd**
13. Murabba

29. Vir Fenâyi bendeñe bākı **vücûd**
30. İre tâ hadd-i kemâle fazl u cüd
14. Murabba

21. Cüduñ ile bulduķ **vücûd**
22. Vir yine hâķķâñi şühüd
19. Murabba

3. İki 'âlem **vücûd**ı kim aña âyinedür vechüñ
4. O yüzde görinen ancak yine nür-ı liķâdur hep
20. Gazel

21. Ķamu mevcûda sen virdüñ **vücûd**ı
22. Sañadur cümleñü yine sücûdi
24. Murabba

7. Reşha-ı cüduñla buldı bu **vücûd**ı kâ'inât
8. Feyz-i cüduñdan umaruz ola luřfuñ bi-ķisâb
26. Gazel

11. Ey Ķâdir ü Ķayy u Vedüd eyle 'atâ nür-ı şühüd
12. Vir bize hâķķâñi **vücûd** ol zât-ı pâke intisâb
27. Gazel

1. Cümle mevcûdâta sen virdüñ **vücûd**
2. Senden irişdi Ķamuya feyz-i cüd
33. Gazel

1. 'Ademden bir **vücûd** olunmuş i'tâ
2. Mu'ammer eylesün Allah Te'âlâ
36. Matla

15. **Vücūd**ı kaçresini kıldı 'ummān
16. Kudüm-ı hazret-i sulṭān-ı kevineyn
36. Murabba

1. Cümle mevcūdāta sen virdüñ **vücūd**
2. Saña eyler cümle-i mevcūd sücüd
36. Gazel

1. Yemm-i cüduñ kaçresinden buldı 'ālemler **vücūd**
2. Zāhir oldı cümle-i eşyāda feyz-i luṭf u cüd
37. Gazel

13. **Vücūd**ı çün 'ayān oldı
14. Me'ānı hep beyān oldı
38. Murabba

9. Terāñi nürmı gördi cebñnüde 'ayān çünki
10. Ki bildi Mūsa-yı 'İmrān **vücūd**uñ Tūr-ı Sınā'dur
38. Gazel

17. İki 'ālem **vücūd**ı kim aña āyinedür vechüñ
18. Cemālünde 'ayān gördi şunuñ kim 'aynı bñnādur
38. Gazel

7. Pertev-i mihr-i ezelden olduñ ise neş'e-dār
8. Bu **vücūd**uñ şafhasında sebķ iden ħüsnāyı gör
39. Gazel

5. Baķ **vücūd**uñ 'ālemine gör ne yazmış nāmuñı
6. Bu ma'ānıñnıñ beyānı 'alleme'l- esmādudur
43. Gazel

5. Yemm-i cüduñ kaçresinden buldı 'ālemler **vücūd**
6. Vaĥdet-i zātıyyeye iki cihān bürhān olur
54. Gazel

1. Bilmedüñ hergiz gönül sırr-ı nihānuñdan haber
2. Bu **vücūd**uñ 'ālemine kılmaduñ bir kez naķar
62. Gazel

3. Bilenler ħāsibū remzin **vücūd**un eyledi ifnā
4. Bekā-yı lem-yezel bulup ħisābın bñ-şümār eyler
64. Gazel

7. Rabbi heblı nüktesinden alduñ ise ger sebaķ
8. Zerre degilken **vücūd**uñ gün gibi raĥşān ider
73. Gazel

13. Ey Fenāyi buldı ĥaķķāñi **vücūd**
14. Her kimüñ özüñde ĥaķķ'üñ şevķı var
76. Gazel

13. Bu **vücūd**uñ ķur'asın aşlına şal
14. Ola ferĥunde Fenāyi fālümüz
83. Gazel

7. Ĥaķķ idüp tevĥid dürrin ma'rifet baĥrinde Ĥaķ
8. Kıldı 'unşurdan **vücūd**uñ aña maĥzen çün şadef
91. Gazel

9. **Vücūd**um zenbini maĥv it aradan
10. Gürüh-ı kümmelıne eyle ilĥāķ
99. Gazel

3. Aşl-ı mevcūdāt zātum oldı fer'üm kā'ināt
4. Cümle eşyānuñ **vücūd**ı ĥük-m-i cüdum oldı bil
120. Gazel

3. Küñtü keniz esrārınuñ miftāĥı ol kān-ı kerem
4. Anuñ için buldı mevcūdāt **vücūd**ı ez-'adem
134. Gazel

13. **Vücūd**uñ zenbini maĥv it Fenāyi
14. Ola zāhir o şe'n-i bñ-nişānum
138. Gazel

11. Bulduñ ise hüve fı şe'n şānına cānā vuşul
12. Maĥv idüp şe'n-i **vücūd**uñ özge bir şān olmasun
150. Gazel

7. Yemm-i cüduñ kaçresinden buldı mevcūdāt **vücūd**
8. Reşĥa-ı fazl u keremdür evvelin ü āĥırın
171. Gazel

11. **Vücūd**um zenbini maĥv it aradan
12. Yoluñda eyle tevĥıķuñı hem-rāĥ
197. Gazel

3. Gider benlik ĥicābını aradan
4. **Vücūd**um zenbine estaĥfir'ullah
199. Gazel

9. Ķamu eşyāya sen virdüñ **vücūd**ı
10. 'Uķül irmedi sırr-ı ĥikmetüne
213. Gazel

5. Cümle mevcūdāta sen virdüñ **vücūd**
6. Baĥr-i cüduñ kaçresidür kün fe-kān
176. Gazel

13. Çün Fenāyi senden özge bildigüm yoķdur **vücūd**
14. Derd ü dermān vaş ĥicrān oldı yek-sān bu gice
214. Gazel

5. **Vücūd** noķtasınuñ devri ķamu pergār-ı vaĥdetdür
6. Anuñla der-ĥarem kıldı bu mevcūdātı zāt'ullah
215. Gazel

13. İki 'ālem **vücūd**ı kim aña āyinedür vechüñ
14. Ķapuña yüz sürüp geldi Fenāyi der ki şey'ullah
215. Gazel

1. **Vücūd**um zenbine estaĥfir'ullah
2. 'Aķā kı l nür-ı zātun şey'e li'llah
218. Gazel

13. Fenāyi kı l **vücūd**uñ ferd-i muṭlaķ
14. Eĥaddendür bu tevĥidüñ bināsi
226. Gazel

1. 'Aṭā kıl bize ḥaqqānī **vücūdi**
2. Müyesser eyle nūrānī ṣūhūdi
233. Gazel

3. Kamu maḥlūka meccānen **vücūdi** eyleyüp in'ām
4. Cedīden mürde dillere ḥayāt eyledi erzānī
251. Gazel

9. Küllü yevmin hüve fī ṣe'n sırrına bulan vuṣūl
10. Bu **vücūdi** neṣ'esini başka bir ṣān eyledi
257. Gazel

5. İki 'ālem **vücūdi** kim aña āyinedür vecḥūn
6. Ne bilsün zāhid-i miskīn rumūz-ı ğn ile ānī
258. Gazel

7. Şekl-i Ādem durur ki buldı **vücūd**
8. Ḥaḥ lisānında tercümān oldı
259. Gazel

9. Senden özge çün Fenāyī bildigüm yoḥdur **vücūd**
10. Bu vecihden vaṣl ile hicrānı yek-sān eyledi
264. Gazel

7. Baḥr-i cūduñ katresinden buldı 'ālemler **vücūd**
8. Feyz-i zātuñdan olursa n'ola cāna fetḥ-i bāb
14. Gazel

13. Yemm-i cūduñ katresinden buldı 'ālemler **vücūd**
14. Feyz-i zātuñ n'ola olursa Fenāyī'ye 'aṭā
8. Gazel

9. Yemm-i cūduñla 'ademden buldı 'ālemler **vücūd**
10. Maḥz-i iḥsānuña muḥtāc her ne var arz u semā
10. Gazel

1. Ḥudā virdi çü kudret luṭf u cūda
2. Getür mümkin olan luṭfı **vücūda**
14. Matla

vücūdāt [1] Varlık sahibi olanlar.

5. Fermānuña ṭābī' ne ki var cümle **vücūdāt**
6. Baḥr-i keremūñ reṣḥasıdır işbu zuḥūrāt
15. Murabba

vücūd-ı cismānī [1] Cismani varlık, beden.

7. İrişdi evc-i a'lāya esfelden
8. Maḥv idenler vücūd-ı cismānī
237. Gazel

vücūd-ı fānī [2] Fani, sonlu beden, varlık.

3. Bu **vücūd-ı fānī**yi ırgür beḳā iḳlīmīne
4. Dinile ṣānına anuñ leyse min mevṭin ḥazer
44. Gazel

13. Bu fānī devleti terk it bulasın 'izzet-i bāḳī
14. Şūhūd itmege ol ṣe'ni **vücūd-ı fānī**dür ḥā'il
123. Gazel

vücūd-ı mümkināt [3] Mümkinatın (mümkün, olabilecek şeyler) varlığı. **mümkün:** Hem varlığı hem yokluğu tasavvur edilebilen, varlığı kendisinden olmayıp başkasına muhtaç olan.

25. Cümle **vücūd-ı mümkināt**
26. Senden alur feyz-i ḥayāt
4. Murabba

13. Cümle **vücūd-ı mümkināt**
14. Meclā-yı esmā vü ṣifāt
13. Murabba

13. Cümle **vücūd-ı mümkināt**
14. Meclā-yı esmā vü ṣifāt
19. Murabba

vüs' [1] 1. Güç, kuvvet.

5. **Vüs'**üne taḥammül itmez iken arz u semāvāt
6. Bu 'ālem-i esfelde anı kesb ile ṣayyāda mı geldüñ
111. Gazel

Y

yā [251] Nida, ey.

1. Kenz-i esrāruña **yā** Rab eyle luṭfuñla emīn
2. Her murādı sen virirsın yā mucıbe's- sā'ilīn
1. Murabba

1. Kenz-i esrāruña **yā** Rab eyle luṭfuñla emīn
2. Her murādı sen virirsın yā mucıbe's- sā'ilīn
1. Murabba

3. İreler tā maṭlab-ı a'lāya cümle ṭālibīn
4. Her murādı sen virirsın **yā** mucıbe's- sā'ilīn
1. Murabba

5. Gerçi çoḥdur **yā** İlahī saña ḥizmetde kuṣūr
6. Luṭf umup ḳapuña geldik bizi 'afv it **yā** Ğafūr
1. Murabba

5. Gerçi çoḥduryā İlahī saña ḥizmetde kuṣūr
6. Luṭf umup ḳapuña geldik bizi 'afv it **yā** Ğafūr
1. Murabba

7. Ref' it aradan ḥicābı ḳalbümüz bulsun sürür
8. Her murādı sen virirsın **yā** mucıbe's- sā'ilīn
1. Murabba

11. Bāde-i nūr-ı ezelden pür olup peymānemüz
12. Her murādı sen virirsın **yā** mucıbe's- sā'ilīn
1. Murabba

15. Zāt-ı pāküdüdür efendi cümleden maqşüd hemân
16. Her murâdı sen virirsın **yâ** mucıbe's- sâ'ilîñ
1. Murabba

19. Qalmaya tâ zeb-i fâniden vücûdunda eşer
20. Her murâdı sen virirsın **yâ** mucıbe's- sâ'ilîñ
1. Murabba

63. Hürmetiyçün anlarıñ fazluñla sen **yâ** zü'l- 'aṭâ
64. Yüzleri şuyına hıfz it bizi ez-râḥ-ı ḥaṭar
1. Kaside

1. Qullarıñı ḥ'âb-ı ḡafletden uyar
2. **Yâ** 'Alîm ü yâ Ḥaḳîm ü yâ Raḥîm
2. Murabba

1. Qullarıñı ḥ'âb-ı ḡafletden uyar
2. Yâ 'Alîm ü **yâ** Ḥaḳîm ü yâ Raḥîm
2. Murabba

1. Qullarıñı ḥ'âb-ı ḡafletden uyar
2. Yâ 'Alîm ü yâ Ḥaḳîm ü **yâ** Raḥîm
2. Murabba

3. Göreler tâ her nefes dîdâr-ı yâr
4. **Yâ** 'Alîm ü yâ Ḥaḳîm ü yâ Raḥîm
2. Murabba

3. Göreler tâ her nefes dîdâr-ı yâr
4. Yâ 'Alîm ü **yâ** Ḥaḳîm ü yâ Raḥîm
2. Murabba

3. Göreler tâ her nefes dîdâr-ı yâr
4. Yâ 'Alîm ü yâ Ḥaḳîm ü **yâ** Raḥîm
2. Murabba
5. Ḥazretüñe varmaḡa yok ṭâkatüm
6. Saña lâyıḳ kanı **yâ** Rab ṭâ'atüm
2. Murabba

7. Zâtuñ olsun dü cihânda ḥâcetüm
8. **Yâ** 'Alîm ü yâ Ḥaḳîm ü yâ Raḥîm
2. Murabba

7. Zâtuñ olsun dü cihânda ḥâcetüm
8. Yâ 'Alîm ü **yâ** Ḥaḳîm ü yâ Raḥîm
2. Murabba

7. Zâtuñ olsun dü cihânda ḥâcetüm
8. Yâ 'Alîm ü yâ Ḥaḳîm ü **yâ** Raḥîm
2. Murabba

11. Ğarḳ ola envâra sâlik ser-te-ser
12. **Yâ** 'Alîm ü yâ Ḥaḳîm ü yâ Raḥîm
2. Murabba

11. Ğarḳ ola envâra sâlik ser-te-ser
12. Yâ 'Alîm ü **yâ** Ḥaḳîm ü yâ Raḥîm
2. Murabba

11. Ğarḳ ola envâra sâlik ser-te-ser
12. Yâ 'Alîm ü yâ Ḥaḳîm ü **yâ** Raḥîm
2. Murabba

15. İrişe bi-vâsiṭa sırra nidâ
16. **Yâ** 'Alîm ü yâ Ḥaḳîm ü yâ Raḥîm
2. Murabba

15. İrişe bi-vâsiṭa sırra nidâ
16. Yâ 'Alîm ü **yâ** Ḥaḳîm ü yâ Raḥîm
2. Murabba

15. İrişe bi-vâsiṭa sırra nidâ
16. Yâ 'Alîm ü yâ Ḥaḳîm ü **yâ** Raḥîm
2. Murabba

19. Kıl Fenâyi'ye 'aṭâyi bi-şümâr
20. **Yâ** 'Alîm ü yâ Ḥaḳîm ü yâ Raḥîm
2. Murabba

19. Kıl Fenâyi'ye 'aṭâyi bi-şümâr
20. Yâ 'Alîm ü **yâ** Ḥaḳîm ü yâ Raḥîm
2. Murabba

19. Kıl Fenâyi'ye 'aṭâyi bi-şümâr
20. Yâ 'Alîm ü yâ Ḥaḳîm ü **yâ** Raḥîm
2. Murabba

5. Müznib olana **yâ** Raḥîm
6. Göster şırâṭ-ı müstakîm
4. Murabba

9. Bir 'abd-i 'âḳim **yâ** ilâh
10. Luṭfuña uş kıldum penâh
4. Murabba

1. Qamu aḥvâlümüz hep saña ma'lum
2. Qoma bu derd ile miḥnetde **yâ** Rab
5. Murabba

3. Esirge luṭf idüp ey Ḥayy u Ḳayyûm
4. Qoma bu derd ile miḥnetde **yâ** Rab
5. Murabba

7. Gider fazluñ ile yüzden niḳâbun
8. Qoma bu derd ile miḥnetde **yâ** Rab
5. Murabba

11. Cenâbuñdan olur cümle fütühât
12. Qoma bu derd ile miḥnetde **yâ** Rab
5. Murabba

15. Efendi nâr-ı hecre kıлма süzân
16. Qoma bu derd ile miḥnetde **yâ** Rab
5. Murabba

19. Vişâlün zevkine irsün Fenâyi
20. Qoma bu derd ile miḥnetde **yâ** Rab
5. Murabba

1. Tecelli-i cem'âlûñ úl müyesser
2. Meded senden meded **yÂ** Óayy u Úayyým
6. Murabba

3. Degil bir kerre iós'ân it mükerrer
4. Meded senden meded **yÂ** Óayy u Úayyým
6. Murabba

7. Kem'âl-i cýduña you óadd u à'âyet
8. Meded senden meded **yÂ** Óayy u Úayyým
6. Murabba

11. Óal'â eyle úuyýd-ñ Âb u gilden
12. Meded senden meded **yÂ** Óayy u Úayyým
5. Murabba

15. 'Aü' eyle bize nýr-ñ úühýdñ
16. Meded senden meded **yÂ** Óayy u Úayyým
6. Murabba

19. Görem öerrede nýr-ñ Áfit'âbñ
20. Meded senden meded **yÂ** Óayy u Úayyým
6. Murabba

23. Yine Óaú'dan olur úullara iós'ân
24. Meded senden meded **yÂ** Óayy u Úayyým
6. Murabba

26. Görüp bilmege eñy'âyñ kem'âhi
27. 'ñn'âyet senden olur **yÂ** ñl'âhi
6. Murabba

28. Fen'âyi úuluñuñ sensin pen'âhñ
29. Meded senden meded **yÂ** Óayy u Úayyým
6. Murabba

21. Koma **yâ** Rab bizligümüz bizden al
22. Tút elümüz bizi senden yaña şal
7. Murabba

15. N'ola itseñ vâşıl-ı tev'îd-i zât
16. Fazluña **yâ** Rab nihâyet var mıdur
8. Murabba

19. Bañr-ı iñsânuña kıl anı ğarık
20. Fazluña **yâ** Rab ğâyet var mıdur
8. Murabba

1. Âsümân-ı dil bula **yâ** Rabbenâ her dem şafâ
2. Şems-i zâtuñdan iriñsün zerre-veş câna ziyâ
8. Gazel

9. Bize **yâ** Rab delil ol ğazretüñe
10. Hem id'âl it ğarım-i vuşlatuña
9. Murabba

13. Saña senden sığındum **yâ** ilâhum
14. Ki ğayrı yok durur püşt ü penâhum
9. Murabba

1. **Yâ** ilâhî âsitanuñ ğasteye dâri'ş-şifâ
2. Şerbet-i vaşluñ içenler buldı her derde devâ
11. Gazel

9. **Yâ** 'Alım ü yâ Ħakım ü yâ Ħabır
10. Saña ma'lüm niķ ü bed mâ fi'z-zamır
12. Murabba

9. Yâ 'Alım ü **yâ** Ħakım ü yâ Ħabır
10. Saña ma'lüm niķ ü bed mâ fi'z-zamır
12. Murabba

9. Yâ 'Alım ü yâ Ħakım ü **yâ** Ħabır
10. Saña ma'lüm niķ ü bed mâ fi'z-zamır
12. Murabba

5. Senüñ in'âmuña **yâ** Rab nice şükr ide 'âlemler
6. Kemâl-i cüduña muhtâc efendi cümle-i eşyâ
12. Gazel

1. Derdüñ olur câna devâ
2. **Yâ** zü'l-'atâ yâ zü'l-'atâ
13. Murabba

1. Derdüñ olur câna devâ
2. Yâ zü'l-'atâ **yâ** zü'l-'atâ
13. Murabba

3. 'Uşşâka kıl vaşluñ 'atâ
4. **Yâ** zü'l-'atâ yâ zü'l-'atâ
13. Murabba

3. 'Uşşâka kıl vaşluñ 'atâ
4. Yâ zü'l-'atâ **yâ** zü'l-'atâ
13. Murabba

7. Kıl zât-ı pāküñe sezâ
8. **Yâ** zü'l-'atâ yâ zü'l-'atâ
13. Murabba

7. Kıl zât-ı pāküñe sezâ
8. Yâ zü'l-'atâ **yâ** zü'l-'atâ
13. Murabba

11. Her şey'de sensin çün 'ayân
12. **Yâ** zü'l-'atâ yâ zü'l-'atâ
13. Murabba

11. Her şey'de sensin çün 'ayân
12. Yâ zü'l-'atâ **yâ** zü'l-'atâ
13. Murabba

15. Kılısun tecellî nūr-ı zāt
16. **Yā** zū'l-'aṭā **yā** zū'l-'aṭā
13. Murabba
15. Kılısun tecellî nūr-ı zāt
16. **Yā** zū'l-'aṭā **yā** zū'l-'aṭā
13. Murabba
19. Vir yine ḥaḳḳānî şühüd
20. Yā zū'l-'aṭā **yā** zū'l-'aṭā
13. Murabba
19. Vir yine ḥaḳḳānî şühüd
20. **Yā** zū'l-'aṭā **yā** zū'l-'aṭā
13. Murabba
23. Bulsun yerin ahd-i ḳadîm
24. Yā zū'l-'aṭā **yā** zū'l-'aṭā
13. Murabba
23. Bulsun yerin ahd-i ḳadîm
24. **Yā** zū'l-'aṭā **yā** zū'l-'aṭā
13. Murabba
27. Bula Fenāyî vuşlatı
28. Yā zū'l-'aṭā **yā** zū'l-'aṭā
13. Murabba
13. Neş'e-dâr it sırr-ı vaḥdetden Fenāyî bendeñi
14. Faẓluñ ile her merâmın ḳıl müyesser **yā** Muçib
13. Gazel
13. Zāt-ı pākūñ 'izzetiyçün **yā** Raḥîm
14. Faḥr-ı 'âlem ḥürmetiyçün **yā** Kerîm
14. Murabba
13. Zāt-ı pākūñ 'izzetiyçün **yā** Raḥîm
14. Faḥr-ı 'âlem ḥürmetiyçün **yā** Kerîm
14. Murabba
15. Sen 'ināyet eyle **yā** Ḥayy u Ḳadîm
16. Luṭf u iḥsân ıssı Raḥmân'um meded
14. Murabba
27. Saña ṭoğrı vara **yā** Rabbi ṭariḳ
28. Luṭf u iḥsân ıssı Raḥmân'um meded
14. Murabba
9. Ḥizmetüñde gerçi çokdur bizde **yā** Rabbi ḳuşūr
10. Luṭf umup ḳapuña geldük bizi 'afv it **yā** Ğafūr
16. Murabba
9. Ḥizmetüñde gerçi çokdur bizde **yā** Rabbi ḳuşūr
10. Luṭf umup ḳapuña geldük bizi 'afv it **yā** Ğafūr
16. Murabba
13. Faẓl u cüduñ baḥrine **yā** Rabbi yok ḥadd ü kenâr
14. Ḳaṭresi besdür 'uşât-ı mü'minîne her ne var
16. Murabba
7. 'Ināyet eyle **yā** Raḥman
8. Kemâle ırsün iḥsānuñ
18. Murabba
3. Ḥār-ı hicrândan ḥalâş it bālümüz **yā** zū'l-'aṭā
4. Vuşlatuñ gülzârına irişe tā ki 'andelîb
19. Gazel
13. Ḳıl şühüd-ı nūr-ı zātuñi Fenāyî'ye 'aṭā
14. İt müyesser dü cihānda her merâmın **yā** Muçib
25. Gazel
13. İt Fenāyî bendeñe cüd u kerem
14. Şems-i zātuñ lem'asından **yā** Vedüd
33. Gazel
13. Ḳıl Fenāyî bendeñe vaşluñ naşîb
14. Zāt-ı pākūñ 'izzetine **yā** Vedüd
36. Gazel
13. Berr-i fūrḳat içre 'aṭşân olmayalum **yā** Kerîm
14. İrgürüp âb-ı vişâle itme ser-gerdân u zâr
67. Gazel
3. Ḳılma **yā** Rab cürm ü 'işyāna naẓar
4. 'Afv umup bâbuña geldük **yā** Ğafūr
78. Gazel
17. Zāt-ı pākūñ ḥürmetine **yā** Raḥîm
18. İt Fenāyî'ye müyesser vuşlatuñ
110. Gazel
9. İştirâ iden meṭa'-ı vaşluñi cân naḳdine
10. Güş ider her zerreden zıkrüñi **yā** Semî' ḳabûl
121. Gazel
7. Faḥr-ı 'âlem ḥürmetine **yā** Kerîm
8. Ḳıl müyesser zevḳ-ı faẓluñ dem-be-dem
126. Gazel
11. İn te'uddü sırrını itdüñ 'ayân
12. 'Add olur mı ni'metüñ **yā** zū'n-ni'am
126. Gazel
1. Umaruz senden 'ināyet ey Kerîm
2. Ḥālümüze merḥamet it **yā** Raḥîm
127. Gazel
5. Baḥr-ı cüduñ ḳaṭresinden buldı 'âlemler 'aṭā
6. Yüz sürüp bâbuña geldük şey'en li'llah **yā** Kerîm
139. Gazel
13. Zēbini 'afv it Fenāyî bendenüñ
14. Eyle âsân müşkülün **yā** Müste'ân
176. Gazel
1. Senden alurlar füyüzi evvelîñ ü âḥirîñ
2. Sen virürsün her murâdı **yā** muçibe's-sâ'ilîñ
178. Gazel

13. Yâ ilahî bu Fenâyi kuluñuñ her hâline
14. Mağz-ı fazluñla i'ânet eyle her dem **yâ** Mu'în
178. Gazel

25. Fenâyi bendeñe eyle şefâ'at **yâ** Resûl'allâh
26. Civâr-ı hażret-i kudse ola bi-çâre hem-sâye
204. Gazel

3. Şey'e li'llah **yâ** mucibe's-sâ'ilîñ
4. Fakrumuz irgür ğınâya **yâ** Ğani
282. Gazel

3. Şey'e li'llah **yâ** mucibe's-sâ'ilîñ
4. Fakrumuz irgür ğınâya **yâ** Ğani
282. Gazel

9. Mübtelâ-yı mâ-sivâ kaydından it bizi halâş
10. Cân u dil derdine sensin yine **yâ** Rabbi şabîb
13. Gazel

1. Derdlülerüñ derdine eyle devâ
2. **Yâ** Ehad ü **yâ** Şamed ü **yâ** Kerîm
30. Murabba

1. Derdlülerüñ derdine eyle devâ
2. **Yâ** Ehad ü **yâ** Şamed ü **yâ** Kerîm
30. Murabba

1. Derdlülerüñ derdine eyle devâ
2. **Yâ** Ehad ü **yâ** Şamed ü **yâ** Kerîm
30. Murabba

3. Vaşluñ ile anlara eyle şifâ
4. **Yâ** Ehad ü **yâ** Şamed ü **yâ** Kerîm
30. Murabba

3. Vaşluñ ile anlara eyle şifâ
4. **Yâ** Ehad ü **yâ** Şamed ü **yâ** Kerîm
30. Murabba

3. Vaşluñ ile anlara eyle şifâ
4. **Yâ** Ehad ü **yâ** Şamed ü **yâ** Kerîm
30. Murabba

7. Fazluñ ile kıl yine 'îd-ı şekür
8. **Yâ** Ehad ü **yâ** Şamed ü **yâ** Kerîm
30. Murabba

7. Fazluñ ile kıl yine 'îd-ı şekür
8. **Yâ** Ehad ü **yâ** Şamed ü **yâ** Kerîm
30. Murabba

7. Fazluñ ile kıl yine 'îd-ı şekür
8. **Yâ** Ehad ü **yâ** Şamed ü **yâ** Kerîm
30. Murabba

11. Zâhir ola her ne var arz u semâ
12. **Yâ** Ehad ü **yâ** Şamed ü **yâ** Kerîm
30. Murabba

11. Zâhir ola her ne var arz u semâ
12. **Yâ** Ehad ü **yâ** Şamed ü **yâ** Kerîm
30. Murabba

11. Zâhir ola her ne var arz u semâ
12. **Yâ** Ehad ü **yâ** Şamed ü **yâ** Kerîm
30. Murabba

15. Kılma celâlünü cemâlüne sed
16. **Yâ** Ehad ü **yâ** Şamed ü **yâ** Kerîm
30. Murabba

15. Kılma celâlünü cemâlüne sed
16. **Yâ** Ehad ü **yâ** Şamed ü **yâ** Kerîm
30. Murabba

15. Kılma celâlünü cemâlüne sed
16. **Yâ** Ehad ü **yâ** Şamed ü **yâ** Kerîm
30. Murabba

1. Mağabbet cür'asın nüş it
2. Digil **yâ** hû vü **yâ** men hû
26. Murabba

1. Mağabbet cür'asın nüş it
2. Digil **yâ** hû vü **yâ** men hû
26. Murabba

3. Hezâr-veş dem-be-dem cüş it
4. Digil **yâ** hû vü **yâ** men hû
26. Murabba

3. Hezâr-veş dem-be-dem cüş it
4. Digil **yâ** hû vü **yâ** men hû
26. Murabba

7. Gözüñden ref' ola perde
8. Digil **yâ** hû vü **yâ** men hû
26. Murabba

7. Gözüñden ref' ola perde
8. Digil **yâ** hû vü **yâ** men hû
26. Murabba

11. Ğubâr-ı ğayrı dilden sil
12. Digil **yâ** hû vü **yâ** men hû
26. Murabba

11. Ğubâr-ı ğayrı dilden sil
12. Digil **yâ** hû vü **yâ** men hû
26. Murabba

15. Murâduñ zât-ı pāk eyle
16. Digil **yâ** hû vü **yâ** men hû
26. Murabba

15. Murāduñ zāt-ı pāk eyle
16. Digil yā hū vü **yā** men hū
26. Murabba
19. Hālāş ol hemm ile ğamdan
20. Digil **yā** hū vü yā men hū
26. Murabba
19. Hālāş ol hemm ile ğamdan
20. Digil yā hū vü **yā** men hū
26. Murabba
23. Bugüni yarına şalma
24. Digil **yā** hū vü yā men hū
26. Murabba
23. Bugüni yarına şalma
24. Digil yā hū vü **yā** men hū
26. Murabba
27. Ƙamusı ħazrete yek-sān
28. Digil **yā** hū vü yā men hū
26. Murabba
27. Ƙamusı ħazrete yek-sān
28. Digil yā hū vü **yā** men hū
26. Murabba
31. Taĥammül eyle her ƙahre
32. Digil **yā** hū vü yā men hū
26. Murabba
31. Taĥammül eyle her ƙahre
32. Digil yā hū vü **yā** men hū
26. Murabba
35. Naşıb ala bu cān u ten
36. Digil **yā** hū vü yā men hū
26. Murabba
35. Naşıb ala bu cān u ten
36. Digil yā hū vü **yā** men hū
26. Murabba
39. Fenāyi ğā'ib ü ħāzır
40. Digil **yā** hū vü yā men hū
26. Murabba
39. Fenāyi ğā'ib ü ħāzır
40. Digil yā hū vü **yā** men hū
26. Murabba
3. Yüz sürüp bābuña geldük bizi maĥrüm eyleme
4. Şems-i zātuñ zerresinden **yā** ilahe'l- 'ālemīn
178. Gazel
1. Fazluñ ile bizi tevfiĥ eyle toĝrı yoluña
2. Saña lāyık olanı ƙıl **yā** ilahı ƙuluña
18. Matla
13. Sebĥ-ı ħüsnā maĥzeninden ħışşe-dār eyle bizi
14. Senden olur yine saña **yā** ilahı fetĥ-i bāb
24. Gazel
1. 'Aţā eyle bize nūr-ı cemālūñ
2. Senüñdür luţf u iĥsān **yā** ilahı
34. Murabba
3. Meded ƙıl yaĥmasun nār-ı celālūñ
4. Senüñdür luţf u iĥsān **yā** ilahı
34. Murabba
7. Çerāĝını yaĥa nūr-ı Ĥudā'dan
8. Senüñdür luţf u iĥsān **yā** ilahı
34. Murabba
11. Saña varmaĝa yollar ola āsān
12. Senüñdür luţf u iĥsān **yā** ilahı
34. Murabba
15. Cemālūñ nūrı her derde devādur
16. Senüñdür luţf u iĥsān **yā** ilahı
34. Murabba
19. Fenāyi de ire bāĥı ħayāta
20. Senüñdür luţf u iĥsān **yā** ilahı
34. Murabba
9. Sırr-ı pāki ħürmetiçün **yā** ilahı Aĥmed'üñ
10. Şems-i zātuñdan Fenāyi bendeñi ƙıl neş'e-dār
63. Gazel
1. **Yā** ilahı saña ma'lüm ħālümüz
2. Ğayrı kime diyelüm aĥvālümüz
82. Gazel
1. Sen bilürsin **yā** ilahı ħālümüz
2. Saña ma'lüm cümle-i aĥvālümüz
83. Gazel
1. Sen bilürsin **yā** ilahı cümle-i aĥvālümüz
2. Ĥazretüñden özge kime 'arz idelüm ħālümüz
86. Gazel
5. Saña senden şıĝındum **yā** ilahı
6. Kemāl-i fazluñadur inĥiyādum
136. Gazel
1. Taĥt-ı teşĥirüñdedür iki cihān
2. **Yā** ilahı saña şıĝıñduĥ hemān
176. Gazel
13. **Yā** ilahı bu Fenāyi ƙuluñuñ her ħālīne
14. Maĥz-ı fazluñla i'ānet eyle her dem yā Mu'īn
178. Gazel
13. Yā ilahı bu Fenāyi ƙuluñuñ her ħālīne
14. Maĥz-ı fazluñla i'ānet eyle her dem **yā** Mu'īn
178. Gazel

1. **Yā** ilāhī nār-ı 'ışkuñ cānı sūzān eyledi
 2. Bülbül-āsā nālesin verde hezārān eyledi
257. Gazel

1. Varıcağ hazretüñe **yā** ilāhum
 2. Kerem eyle bağışla her günāhum
137. Gazel

1. Maóabbet cūr'asın nÿ it
 2. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

1. Maóabbet cūr'asın nÿ it
 2. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

3. HezĀr-ve dem-be-dem cÿ it
 4. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

3. HezĀr-ve dem-be-dem cÿ it
 4. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

7. Gözüñden ref' ola perde
 8. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

7. Gözüñden ref' ola perde
 8. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

11. áubĀr-ñ àayr dilden sil
 12. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

11. áubĀr-ñ àayr dilden sil
 12. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

15. MurĀduñ óĀt-ñ pĀk eyle
 16. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

15. MurĀduñ óĀt-ñ pĀk eyle
 16. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

19. ÓalĀā ol hemm ile āamdan
 20. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

19. ÓalĀā ol hemm ile āamdan
 20. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

23. Bugüni yarĀna āalma
 24. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

23. Bugüni yarĀna āalma
 24. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

27. Úamus óárete yek-sĀn
 28. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

27. Úamus óárete yek-sĀn
 28. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

31. Taóammül eyle her úahre
 32. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

31. Taóammül eyle her úahre
 32. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

35. Naāib ala bu cĀn u ten
 36. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

35. Naāib ala bu cĀn u ten
 36. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

39. FenĀyi àĀ'ib ü óĀr
 40. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

39. FenĀyi àĀ'ib ü óĀr
 40. Digil **yĀ** hÿ vü **yĀ** men hÿ
26. Murabba

7. Çeşm-i niğū bāz kon **yā** men nöker
 8. Der-heme eşyā be bün sırreş nihān
172. Gazel

1. Vişālūñ zevkını **yā** Rab bize fażluñla kıł i'tā
 2. Şu'ā'-ı nūr-ı zātuñdan ola tā mürdeler ihyā
2. Nazm

15. Fenāyi bendeñi **yā** Rab irişdür vaħdet-i zāta
16. Ĥabıbün ĥürmetine kıl beķāñ ile anı ifnā
22. Gazel

9. Perde olmasun cemālün nūrına nār-ı celāl
10. Bu vecihle cism ü cāna eyleme **yā** Rab 'itāb
14. Gazel

7. Senünledür saña **yā** Rab liyāķat
8. Meded senden eyā sulţān u Sübhān
17. Murabba

1. Ĥarım-i vařluña kıl bizi maħrem
2. Kerem luţf u 'ināyet eyle **yā** Rab
22. Murabba

3. Dil-i maħzün ola řādān u ĥurrem
4. Kerem luţf u 'ināyet eyle **yā** Rab
22. Murabba

7. Tecellı-i cemālünı kıl iĥsān
8. Kerem luţf u 'ināyet eyle **yā** Rab
22. Murabba

11. İre tā cān u dil zevķ ü sürūra
12. Kerem luţf u 'ināyet eyle **yā** Rab
22. Murabba

15. İrişdür vaħdet-i zāta fu'adı
16. Kerem luţf u 'ināyet eyle **yā** Rab
22. Murabba

19. Kemāl-i cūduña yoķ ĥadd ü ġāyet
20. Kerem luţf u 'ināyet eyle **yā** Rab
22. Murabba

23. 'Ayān it 'aynuma 'ayn-ı liķāyı
24. Kerem luţf u 'ināyet eyle **yā** Rab
22. Murabba

1. Baķma rüy-ı siyāhuma **yā** Rab
2. Nażar itme ġünāhuma **yā** Rab
22. Gazel

1. Baķma rüy-ı siyāhuma **yā** Rab
2. Nażar itme ġünāhuma **yā** Rab
22. Gazel

3. Kılma nār-ı firāķuña sūzān
4. Merĥamet eyle ĥālūme **yā** Rab
22. Gazel

5. İki 'ālem ĥuyūdını ĥaldur
6. Kerem it cism ü cānuma **yā** Rab
22. Gazel

7. Eyle bezm-i viřālūne lāyıķ
8. Kıl 'aţā anı bālūme **yā** Rab

22. Gazel
9. Umaruz luţf ile ola nażaruñ
10. Şeb ü rüz zār u āhuma **yā** Rab
22. Gazel

11. Nūr-ı zātuñ ziyāsına irġür
12. Baķma bu kıl ü ĥālūme **yā** Rab
22. Gazel

13. Bu Fenāyi faķıre nüh eflāk
14. Māni' olmaya rāhuma **yā** Rab
22. Gazel

1. Ĥarım-i vařluña kıl bizi maħrem
2. Kerem luţf u hidāyet eyle **yā** Rab
27. Murabba

7. İriře lem'a nūr-ı Kibriyā'dan
8. Kerem luţf u 'ināyet eyle **yā** Rab
27. Murabba

11. Şu'a'-ı şal'atün şutdı cihānı
12. Kerem luţf u hidāyet eyle **yā** Rab
27. Murabba

15. Şırāţ-ı müstakıme eyle irşād
16. Kerem luţf u 'ināyet eyle **yā** Rab
27. Murabba

19. Bi-ĥaķķ-ı ĥazret-i Aĥmed-i muĥtār
20. Kerem luţf u 'ināyet eyle **yā** Rab
27. Murabba

3. Dil-i nā-řādum ola řād u ĥurrem
4. Kerem luţf u 'ināyet eyle **yā** Rab
27. Murabba

1. Bize fażluñla **yā** Rab eyle raĥmet
2. Resülün ĥürmetine vir maħabbet
28. Gazel

1. Bize luţf u kerem ebvābını aç
2. Ĥapuñdan ġayra **yā** Rab kılma muĥtāc
32. Gazel

1. Sivā şavmını **yā** Rab kıl müyesser
2. K'ide sālİKlerün tā 'ıd-ı ekber
46. Gazel

1. Umaruz kim faĥr-ı 'ālem ola anuñ reh-beri
2. Şubĥ-veş yoluñda řādık eyle **yā** Rab Ca'feri
47. Matla

5. Kemāl-i cūduña yoķ ĥadd ü ġāyet
6. Dü 'ālem emrüne **yā** Rab musaĥĥar
50. Gazel

1. Vaħdetün esrārı **yā** Rab dilleri ĥayrān ider
2. Gül-'izār-ı vařluña cān bülbülin nālān ider

53. Gazel

9. Zāhirde vü bātında senden umaruz ihsān

10. Bimār olana **yā** Rab kıl luṭfu ile tīmār

57. Gazel

1. Sebḳ-ı ḥüsnā maḥzeninden eyle **yā** Rab neş'e-dār

2. Zāhir ola her nefesde dideye didār-ı yār

74. Gazel

3. Kılma yā Rab cürm ü 'iṣyāna naẓār

4. 'Afv umup bābuña geldük **yā** Ğafūr

78. Gazel

1. Raḥmetüñ feyzini ihsān eyle **yā** Rab teşneyüz

2. ẖatresi pes 'āleme olsa nice biñ kerre yüz

81. Gazel

1. Müyesser kıl bize **yā** Rab vişālüñ

2. Görem her zerrede şems-i cemālüñ

109. Gazel

5. Fürkatüñ nārına sūzān cism ü cān

6. Vaşla tebdil eyle **yā** Rab fürkatüñ

110. Gazel

1. Fürkatüñle bedter itdüñ kalb-i nā-şadı melül

2. Kıl müyesser vaḥdet-i zātiyyeye **yā** Rab vuşül

121. Gazel

5. Cürm ü 'iṣyān baḥrine müstağrakam

6. Eyle fazluñla bize **yā** Rab kerem

126. Gazel

1. Zātuñ envārını **yā** Rab dideden itme nihān

2. Vādi-i ḥayretde tā ki ḳalmaya 'aql ile cān

142. Gazel

1. Yeter itdi firākuñ cānı sūzān

2. Vişālüñ zevḳini **yā** Rab kıl ihsān

158. Gazel

1. Bizi meccānen itdüñ **yā** Rab insān

2. Yine her müşkili sen eyle āsān

170. Gazel

1. Bizi meccānen itdüñ **yā** Rab insān

2. Yine her müşkili sen eyle āsān

170. Gazel

1. Nefs elinde bizi **yā** Rab kılma fazluñla zebün

2. Olmayavuz tā ki hergiz rāğib-ı dünyā-yı dūn

171. Gazel

9. Cemālüñ vaşfı yādına Fenāyi dem-be-dem **yā** Rab

10. Aḳıdur lü'lü' ü mercān bu çeşm-i ḥün-feşānumdan

180. Gazel

13. Fenāyi bendeñe **yā** Rab kıl ihsān

14. 'Aṭā-baḥş it anı sırr-ı ḥabibden

182. Gazel

11. Ḥarim-i ḳurbetüñe eyle maḥrem

12. Kerem kıl eyle **yā** Rab hāşş-ı der-gāh

186. Gazel

1. Celālüñ nārını **yā** Rab cemālüñe ḥicāb itme

2. Ğarib-i müstemendüñe bu vech ile 'itāb itme

211. Gazel

1. Gider **yā** Rab aradan bu'd u ḳurbı

2. ẖarın ola ki bezm-i ḥaşşa ḳurbı

222. Gazel

5. Geçüp mevc-i mecāziden irişdür aşl-ı deryāya

6. Bulup añlayalum **yā** Rab ḥaḳıḳat üzre eşyayı

225. Gazel

13. Sehv ile noḳşānına itme Fenāyi'ñüñ naẓār

14. Ḥizmetüñde gerçi **yā** Rab sehv ü taḳşir eyledi

246. Gazel

9. ẖapuñdur melce-i şugrā vü kübrā

10. Müyesser eyle **yā** Rab fetḥ-i bābı

268. Gazel

3. Vişālüñ zevḳini **yā** Rab kıl ihsān

4. 'Aṭā it ḳullaruña her merāmı

270. Gazel

13. Fenāyi bendeñe **yā** Rab kıl ihsān

14. 'Aṭā it aña ḥaḳḳānı şühüdü

273. Gazel

33. Neye ḳādir olur **yā** Rabbi insān

34. Senüñdür evvel āḥir luṭf u ihsān

39. Murabba

21. Kıl Fenāyi bendeñe **yā** Rabbenā luṭf u kerem

22. Baḳma taḳşirine 'afv eyle ḥaṭāsın dem-be-dem

16. Murabba

25. Yā Rabbenā **yā** Rabbenā

26. Eyle Fenāyi'ye 'aṭā

19. Murabba

1. 'Aşık-ı bî-dillere eyle vişālüñi naşib

2. Fürkat ilinde anı **yā** Rabbenā itme ḡarib

19. Gazel

1. Açı vir 'uşşāḳa vaḥdet yolların

2. Sen 'ināyet it meded **yā** Rabbenā

32. Murabba

3. İreler tā maṭlabına ḳullaruñ

4. Sen 'ināyet it meded **yā** Rabbenā

32. Murabba

7. Mā-sivā kaydından āzād olalar
8. Sen 'ināyet it meded **yā** Rabbenā
32. Murabba

11. Kıl müyesser zāt-ı pāke vuşlatı
12. Sen 'ināyet it meded **yā** Rabbenā
32. Murabba

15. Bezm-i yāre hem-dem eyle her nefes
16. Sen 'ināyet it meded **yā** Rabbenā
32. Murabba

19. Bu durur sözi Fenāyi'nün hemān
20. Sen 'ināyet it meded **yā** Rabbenā
32. Murabba

1. Sehv ü nisyānumuza **yā** Rabbenā kılma nazar
2. 'Afv u ğufrānuñdan irsün cism ile cāna eşer
56. Gazel

1. Sehv ü nisyānumuza **yā** Rabbenā kılma nazar
2. 'Afv u ğufrānuñdan irsün cism ile cāna eşer
69. Gazel

1. Vuşlatuñ deryāsına **yā** Rabbi kıl bizi ğariķ
2. Niçe bir şöyle kılalum nār-ı ğasretde ğariķ
17. Matla

1. Rağmetüñ deryāsına **yā** Rabbi yok ğadd ü kenār
2. Ğatresi maĥv ide zenbüm ger olursa şad hezār
63. Gazel

7. Ğarre Mūsā neş'esinden oldı şad pāre gönül
8. Şabr ider mi hiç tecelli nūrına **yā** Rabbi Tūr
65. Gazel

13. Baķma **yā** Rabbi Fenāyi kuluñuñ noķşānına
14. İrişe ğadd-i kemāle 'ahd ile peymānemüz
87. Gazel

9. Eyle **yā** Rabbi Fenāyi kuluña luţf u kerem
10. Enbiyā vü evliyāya şol ki iķrār eyledüñ
102. Gazel

25. **Yā** Rabbenā yā Rabbenā
26. Eyle Fenāyi'ye 'aţā
19. Murabba

25. Yā Rabbenā **yā** Rabbenā
26. Eyle Fenāyi'ye 'aţā
19. Murabba

yābed [1] Bulmak.

5. Sālik-i rāh-ı fenā-rā kon nazar
6. Tā nişān **yābed** zi-rāh-ı bī-nişān
172. Gazel

yād [1] Yabancı.

7. Yādidüp 'ahd-i ğadımi yār ile **yād** olmaduk
8. Ğalvet-i sırda olaldan anuñ ile āşinā
1. Gazel

yād [5] Anma, hatırlama.

11. Hicret-i dār-ı fenā kıl vech-i bāķi **yād**ına
12. Hazihi cennātü 'adnin dinile ni'me'l-ķarār
74. Gazel

3. Sivā zikrini ğakk it levĥ-i dilden
4. Senüñ zikrüñ ola her demde **yād**um
136. Gazel

3. Ol bezm-i belāda görülen sırr-ı nihānı
4. Ol 'ahd-i ğadımi **yād**ına dil-dāde mi geldüñ
111. Gazel

1. Ezelden biz size dil-dāda geldük
2. Mübārek nāmuñuzu **yāda** geldük
112. Gazel

7. Vech-i bāķi **yād**ına kim tarĥ-ı keviney eyledi
8. Sāki-i bezm-i ezelden nüş idüp cām-ı vişāl
118. Gazel

yād etmek, eylemek [9] Hatırlamak, anmak.

9. İster iseñ iki 'ālemde Fenāyi 'izzeti
10. Rüz u şeb durma hemān Ğālīķ'ıñı **yādeyle**
185. Gazel

9. Görüp āb-ı sirişķüm ol nihāl-i gül ne meyl eyler
10. Ne **yād eyledi** bülbül-veş bugün ol serv-i bālāyi
265. Gazel

1. N'olduñ inñersin gönül aşluñı mı **yādeyledüñ**
2. Fürķat-ı yāri añup derd ile feryād eyledüñ
108. Gazel

7. Lāle-zārı görse bülbül ğülsitānın **yādider**
8. Ol vecihle güller ider varımı aña nişār
74. Gazel

9. Vişālüñ **yādiden** 'aşıķ 'aceb sevdāya düşmişdür
10. Cihān u cānı terk eyler düşer her kim bu sevdāya
196. Gazel

7. **Yād idüp** 'ahd-i ğadımi yār ile yād olmaduk
8. Ğalvet-i sırda olaldan anuñ ile āşinā
1. Gazel

5. Ğāşinādan dūr olup geldük bu dār-ı ğurbete
6. **Yādidüp** aşlın yine eglenmedi mihmānumuz
80. Gazel

3. Küllü nefsin zā'ikatün didi Rabbü'l- 'ālemīn
4. **Yād idüp** 'ahd-i kadīmi eyle imānuñ 'ayān
181. Gazel

5. Bu hāk ü hevā nār ile mādan güzer eyle
6. **Yādīt** vaṭan-ı aşluñı bir genc-i nihān ol
116. Gazel

yād olmak [6] Hatırlanmak.

1. Güllüñ rengi şolup қоһusı gitdi
2. Fiğāmı bülbülün **yād olmaz** oldı
46. Murabba

3. FirÁú u óasreti cĀnlara yetdi
4. FiâĀnı bülbülün **yĀd olmaz** oldı
46. Murabba

20. Kerem úı sırruña olsun sezĀ-vĀr
21. şadāsı bülbülün **yād olmaz** oldı
46. Murabba

3. Şanmañuz sırr-ı haķıķat āşinādan **yād ola**
4. Şems-i zātuñ zerre-veş her ān tecellışindeyüz
81. Gazel

7. **Yād idüp** 'ahd-i kadīmi yār ile yād olmadı
8. Hılvet-i sırda olaldan anuñ ile āşinā
1. Gazel

yakın [1] Yakın.

3. Naħnu akreb lem'asından neş'e-dār it bālümüz
4. Çünki sensin bize bizden hem **yakın** ü hem qarīb
25. Gazel

Ya'ķüb-ı dil [1] Gönül Yakúb'u.

1. **Ya'ķüb-ı dil** itse n'ola her laħza te'essüf
2. Dıdār-ı 'aziz eylemege başladı Yūsuf
26. Matla

yalın [1] Çıplak.

5. Nazar eyleme sehv ile kuşūra
6. Baş açup bābuña geldük **yalın** ac
32. Gazel

yaluñuz [1] Yalnız, sadece.

5. Mañşür'a degildür **yaluñuz** hāl-i hüviyyet
6. Şol 'aşıķ-ı şādık ki bu mey-hāneyi buldı
244. Gazel

yaña [2] 1. Yan. 2. Taraf, yön.

21. Qoma yā Rab bizligümüz bizden al
22. Tüt elümüz bizi senden **yaña** şal
7. Murabba

1. Hāzretüñden **yaña** adım atamam
2. Ne idüp ne idecegüm bilemem
126. Gazel

yār [36] Sevgili; dost.

7. Yād idüp 'ahd-i kadīmi **yār** ile yād olmadı
8. Hılvet-i sırda olaldan anuñ ile āşinā
1. Gazel

11. **Yār**ün kadīmi dostıdır
12. Hū isminün zākirleri
11. Murabba

25. Qodı bu yola cān u ten
26. Terk itdi **yār** için vaṭan
11. Murabba

33. Rāh-ı fenāya kim gider
34. **Yār**in cemālin ol görür
11. Murabba

5. Bu devāsız derde hergiz bulmadum cānā devā
6. **Yār**dan gayrı ider mi aña dermān ey ṭabīb
18. Gazel
1. Tengdür **yār**ün dehānı dir imiş çün ol ḥasüd
2. Yoķ yire da'vā ider işbātu yoķ bulmaz şühüd
40. Matla

9. Bulmaķ dilersen **yār**üñi
10. Yoğ eyle külli varuñı
44. Murabba

7. Bulup **yār** ile vuşlat bı-nihāyet
8. Şadāsı bülbülün güş olmaz oldı
46. Murabba

3. Rāh-ı Hāķ'da cān virenler kan bahā dıdār alur
4. Şanma bu bāzārı ol **yār** ile her bir cān ider
53. Gazel

1. Şanma bu köhne sarāyı ey gönül dār-ı qarār
2. Gice gündüz sa'y idüben bulagör bir bāķi **yār**
67. Gazel

1. Ol görür **yār**ını yarın kim bugün yarın görür
2. Görmeyen yarını bunda ol kaçan yarın görür
68. Gazel

1. Ol görür yarını yarın kim bugün **yār**ın görür
2. Görmeyen yarını bunda ol kaçan yarın görür
68. Gazel

1. Ol görür yarını yarın kim bugün yarın görür

2. Görmeyen **yārını** bunda ol kaçan yārın görür
68. Gazel

1. Ol görür yārını yarın kim bugün yārın görür
2. Görmeyen yārını bunda ol kaçan **yārın** görür
68. Gazel

3. Şek degildür **yāri** bilmez şol ki nefsi bilmedi
4. Yārini bilendür ol kim kendü miqdārın görür
68. Gazel

3. Şek degildür yāri bilmez şol ki nefsi bilmedi
4. **Yārini** bilendür ol kim kendü miqdārın görür
68. Gazel

1. Bu fānĵ mülke mağrūr olma ey **yār**
2. Olagör maẓhar-ı envār-ı dīdār
70. Gazel

5. Cān virenler rāh-ı Hāḳ' da ḳan bahā dīdār alur
6. Şanma bu bāzārı ol **yār** ile her bir cān ider
73. Gazel

9. Maḥrem olsaḳ ger ḥarīm-i vaşlına **yārūn** n'ola
10. Fetḥ-i bāb eyledi emr-i Hāḳḳ ile der-bānumuz
80. Gazel

13. Sırruñı buldı Fenāyĵ cān gibi dilde nihān
14. Bu imiş bezm-i ezel ol **yār** ile peymānumuz
80. Gazel

13. Aḥsen-i taḳvīmūñ aña ey Fenāyĵ ma'nisin
14. Āşinā oldı yine ol **yār** ile bigānemüz
84. Gazel

13. Ey Fenāyĵ ḳadrini bil bu demūñ
14. Hem-dem ola **yār** ile tā şoḥbetūñ
105. Gazel

1. Ey murġ-ı ezel 'āleme feryāda mı geldūñ
2. **Yār** ile olan 'ahdüñi ziyāde mi geldūñ
111. Gazel

5. Añladuñsa naḥnu aḳrab remzini
6. İsteme ḥāricde **yārūn** ey gōñül
122. Gazel

9. Hem-dem olduñ her nefes çün **yār** ile
10. Pes nedendür inkisāruñ ey gōñül
122. Gazel

15. Sırr-ı vahdetden irişdi çün Fenāyĵ'ye naşĵb
16. Vāḥid olup **yār** ile kendüsi çıkdı aradan
144. Gazel

1. Nār-ı hicrāna dilerseñ cāni sūzān olmasun
2. Vāşıl ol bir **yāre** kim şānında hicrān olmasun

150. Gazel

3. Bizi bizlik ḥicābından ḥalāş it
4. Senūñle varalum sen **yāre** senden
184. Gazel

7. Gözümden gerçi pinhāndur o **yārūn** şüreti amma
8. Görinen vechidür yine naẓar ḳıldıḳça her cāya
196. Gazel

1. Niçe 'arz ideyüm ḥālüm o **yāre**
2. Oñulmaz ḳaldı şinem üzre yāre
203. Gazel

1. Oldı dil yolunda **yārūn** ḥāk-i rāh
2. N'eyleylüm başmadı aña ayağın bir kez āh
207. Gazel

1. İtdügūñ 'ahdi unutma **yār** ile
2. Yār olma ki şaḳın aġyār ile
216. Gazel

1. Yolunda **yārūn** oldum ḥāk-i rāhi
2. Umaruz düşe bir gün aña rāhi
232. Gazel

3. **Yāri** eyler müşāhede muḥāḳḳıḳ
4. Her ki bilür bu remz-i 'irfāni
237. Gazel

13. Cenāb-ı **yār**-ı 'ālīdür ḥayāl-i vaşl ide gerçi
14. Fenāyĵ kesmedi dilden velĵ rabṭ-ı temennāyi
265. Gazel

1. İster iseñ **yārūn**i terk eyle cümle varuñı
2. Bülbül-i şūrīde gibi zĵnet it gülzāruñı
280. Gazel

7. Zāyi' itme naḳd-i 'ömri elde iken ey 'aziz
8. Vaşla cāni bey' idüp **yār** ile it bāzāruñı
280. Gazel

yār olmak [1] Sevgili, dost olmak.

1. İtdügūñ 'ahdi unutma yār ile
2. **Yār olma** ki şaḳın aġyār ile
216. Gazel

yāre [2] Yara.

5. Zā'ıfüz yoḳ saña varmağa çāre
6. Ziyād olur dem-ā-dem dilde **yare**
29. Murabba

1. Niçe 'arz ideyüm ḥālüm o yāre
2. Oñulmaz ḳaldı şinem üzre **yāre**
203. Gazel

yārĵ [5] Dostluk.

1. Cenāb-ı hāzret-i Bārī ola hālümüze **yārī**
2. Göñül hoşlıkların kılsun müyesser dā'imā Bārī
2. Matla

1. 'İnāyet idicek bir 'abde Bārī
2. İder hālīne anuñ Bārī **yārī**
235. Gazel

1. İde hālūñize Bārī vü **yārī**
2. Gidere ḳalbūñüzden inkisārı
42. Matla

13. Fenāyī'ye olursa Bārī **yārī**
14. Beḳā mülkine irgürür bu kārı
240. Gazel

1. 'İnāyet idicek bir 'abde Bārī
2. Olur hālīne anuñ Bārī **yārī**
236. Gazel

yār-ı bākī [3] Ebedi sevgili.

5. **Yār-ı bākī** için itdi hicret-i dār-ı fenā
6. Mā vesa'nı nüktesin zevḳ eyledi bî-irtiyāb
17. Gazel

15. **Yār-ı bākī** ḳaşdına ḳıl hicret-i dār-ı fenā
16. İster iseñ ey Fenāyī zāt-ı pāke intisāb
24. Gazel

13. Fenāyī bulagör bir **yār-ı bākī**
14. Naẓar ḳılma dü 'ālem zinetine
210. Gazel

yār-ı evvel [1] Öncelikli, birinci derecede dost, arkadaş.

31. **Yār-ı evvel** yār-ı ḡārı Bū Bekir Şiddīḳ'dur
32. Şāhid oldı şıdḳına anuñ nebātāt u ḫacer
1. Kaside

yār-ı ḡār [1] Mağara dostu, Hz. Ebubekir.

31. Yār-ı evvel **yār-ı ḡārı** Bū Bekir Şiddīḳ'dur
32. Şāhid oldı şıdḳına anuñ nebātāt u ḫacer
1. Kaside

yār-ı rābī [1] Dördüncü dost, dördüncü halife, Hz. Ali.

49. **Yār-ı rābī**' ibn-i 'ammı oldur 'Alī Murtaẓā
50. Zāhir ü bātında ekmeḳ şır-i Ḥaḳ ol nāmı var
1. Kaside

yār-ı şālīş [1] Üçüncü dost; Hz. Osman.

43. **Yār-ı şālīş** ol nübüvvet şāhına 'Osmān'dur
44. Mesken oldı mescid ü miḫrāb aña şām u seḫer
1. Kaside

yār-ı şāñı [1] İkinci dost; Hz. Ömer.

37. **Yār-ı şāñı**dür Resül'e zeyn-i aşḫāb çün 'Ömer
38. Ḳuvvet-i islām için beline bağladı kemer
1. Kaside

yaşmak [1] Yayın kirişini gevşetmek; yassıltmak, düz hāle getirmek.

1. Şafāsından cihānuñ cān uşandı
2. Oḳunı atdı vü yayını **yaşdı**
272. Gazel

Yāsın [1] Yasin suresi.

1. Zāhidūñ hiç oldı zerḳi hiçe vardı tāt-ı
2. Başladı **Yāsın**'e şimdi kimse gelmez yasına
32. Matla

yavuz [1] Kötü, fena.

1. Pādişāhum Ḥaḳ seni **yavuz** nazardan şaḳlasun
2. Bir nihāl-i tazesin Mevlā ḫaḫardan şaḳlasun
37. Matla

yayak [1] Yaya, binitisiz.

1. Gidicek cānan iline baş açığı yalın ayak
2. Nic'olur yolda ḳalursak şöyle azıksız **yayak**
97. Gazel

yed [4] El.

13. İki 'ālem merāmıyla hemişe olısar mesrūr
14. Musahḫār eyleyüp Bārī **yed**ünde kāfir-istāmı
2. Tarih

9. Fenāyī bendeñ itlāk it iki 'ālem ḳuyūdından
10. Virilsün dest-i ḳudretten **yed**ine nāme-i menşūr
40. Gazel

11. Olurşa sırr-ı eydihim Fenāyī bendeñe zāhir
12. Virülür dest-i ḳudretten **yed**ine nāme-i menşūr
48. Gazel

13. Rumüz-ı lî me'allāhdan Fenāyī bendeñe āḡāh it
14. Virile dest-i ḳudretten **yed**ine nāme-i menşūr
72. Gazel

yed-i beyzā [1] Hz. Musa'nın mucizelerinden olan gözleri kamaştırın beyaz eli.

3. Tis'a āyāt-ı kelāmın eyledi cān ile ḡuş
4. Gösterirse **yed-i beyzā** lem'asın n'ola be-kef
91. Gazel

yed-i ḫayyāt-ı ḳudret [1] Kudret terzisinin eli.

3. **Yed-i hayyât-ı kudret** cism ü cāna
4. Fütüvvet cāmesin kesdi ve biçdi
256. Gazel

yed-i kudret [4] Kudret eli; Allah'ın her şeyi yapabilme gücü.

7. **Yed-i kudretle** a'dā ola maḫhūr
8. Bi-ḥaḫḫ-ı mebd-e-i kân-ı risālet
6. Tarih

1. Hıḫḫüḫü kim **yed-i kudret** sırr-ı insāna yazmışdur
2. Meşānî âyetidür kim ruḫ-ı cānāna yazmışdur
13. Matla

9. Nedür şadır olan bir ḫabza ḫākdan
10. **Yed-i kudret**dedür ekber ü aşgar
75. Gazel

13. **Yed-i kudret** 'aḫāsından Fenāyî
14. Elini kesmedi rüy-ı recādan
141. Gazel

yek [6] Bir, tek.

3. Nüş iden cām-ı vişālūñ cür'asın görmez ḫumār
4. Her dem eylerse 'aceb mi **yek** nefesde iki 'id
34. Gazel

15. 'Urüc eylerdi meh gibi Fenāyî burc-ı mes'ūda
16. Olursa şems-i zātuñdan aña **yek** zerre erzānı
229. Gazel

11. Şaydı 'arîf dü cihānı **yek** deme
12. Evvel ü āḫire didi dem bu dem
130. Gazel

13. İksir-i vaşla olursa dest-res
14. **Yek** nazarda cevher olur ḫār u ḫas
32. Murabba

1. Ey bizi maḫz-ı 'ademden var iden Kādir ḫuda
2. Hem-dem eyle ḫazretüñe **yek** nefes ḫılma cüdā
1. Gazel

9. Eyledünse **yek** nefesde iki 'id
10. Ol dem ile ey Fenāyî ḫoş dem ol
119. Gazel

yek-dāne [1] Eşi, benzeri olmayan, tek.

13. Ol dürr-i yetîmi gel özünde Fenāyî bul
14. Aşḫāf-ı ḫaḫḫkatde **yek-dāne**lerüz cānā
2. Gazel

yek-dem [3] Bir dem, bir nefes, çok kısa.

13. Sehv ile nisyānına itme fenāyî 'nūñ nazār
14. Tā civār-ı ḫazretüñden olmaya **yek-dem** cüdā
10. Gazel

3. Münkir olma Ādem'e mişl-i racîm
4. 'İsi-veş Rūḫu'l-ḫudüsle **yek-dem** ol
119. Gazel

3. Demdeme irmege ey dil ehl-i demle hem-dem ol
4. 'Ayn-ı sālē 'add iderdüm ehl-i **yek-dem** şoḫbeti
223. Gazel

yek-sān [10] Bir, beraber; eşit.

11. Vehüve ma'ḫüm lem'asından ḫişse-dār it cānumuz
12. Raḫmetüñden umaruz **yek-sān** ola bu'd u ḫarîb
13. Gazel

1. Ey derdlü olan dillere dermān iden Allah
2. Cān ile teni 'āşıḫa **yek-sān** iden Allah
15. Murabba

27. ḫamusa ḫazrete **yek-sān**
28. Diğil yā hū vü yā men hū
26. Murabba

7. ḫible-i vaşluña irsün cān u dil
8. Ola **yek-sān** tā ḫyām ile ḫu'ūd
36. Gazel

1. Şaḫın çekme ḡam-ı ferdāyî ey cān
2. ḫılagör bugüni yarımı **yek-sān**
157. Gazel

1. Maḫabbet cāmını nüş eyleyen cān
2. Olur düşvār ü āsān aña **yek-sān**
162. Gazel

5. Bidāyetle nihāyet ola **yek-sān**
6. Bizi irgür gürüh-ı sābiḫūna
194. Gazel

1. ḫıl namāzı it niyāzı ey dede
2. Eyle **yek-sān** çoğ u azı ey dede
202. Gazel

13. Çün Fenāyî senden özge bildigüm yoḫdur vücüd
14. Derd ü dermān vaşl hicrān oldu **yek-sān** bu gice
214. Gazel

11. ḫafeşden itmedin cān murḡı pervāz
12. Aña **yek-sān** ola bu'd ile ḫurbi
242. Gazel

5. İrüp dirlik diyārına olurdu cān u dil **yek-sān**
6. İrerse sem'-i cāna ger nidā-yı mütü cānumdan

180. Gazel

yek-sân etmek, eylemek [4] Bir, eşit, aynı seviyede yapmak.

7. Kalmadı hergiz vişâl-i bezm-i yâre iştiyâk

8. Luţf u kahrın dem-be-dem 'uşşâka **yek-sân eyledi**

257. Gazel

9. Senden özge çün Fenâyi bildigüm yokdur vücüd

10. Bu vecihden vaşl ile hicrânı **yek-sân eyledi**

264. Gazel

11. Şems-i zâtuñdan irerse zerre-veş cânâ eşer

12. Qabz u bastı luţf u kahrı cism ü cân **yek-sân ider**

73. Gazel

9. Kâl ü hâle gelmeyen mâ'nâ olur mı hiç beyân

10. Evvel ü âhîrümüz **yek-sân ide** ol pâdişâh

193. Gazel

yek-sân kılmak [1] Bir, eşit yapmak.

1. Âferîñ ol cânâ ki meşhûd ide cânânını

2. Bu fenâ mülkinde yek-sân kıla cism ü cânını

260. Gazel

yek-sân olmak [4] Bir, eşit, aynı seviyede olmak.

17. **Yek-sân olup** bu cân u ten

18. Güllerden al büy-i hasen

44. Murabba

5. Naḥnu akrab lem'asından ireli sırra nidâ

6. Âmed ü ref't ref' olup cism ile cân **yek-sân olur**

45. Gazel

3. Bu ikilik perdesinden ey gönül eyle 'ubür

4. 'Âlem-i tefrîde ir ki ĩñ ü ân **yek-sân olur**

54. Gazel

15. Kıl hidâyet cân u dil **yek-sân ola**

16. Görine her şey'de sırr-ı vaḥdetiñ

110. Gazel

yelmek [2] Bir işin, bir şeyin, bir kimsenin ardında, aceleyle, telaşla koşup durmak, koşuşturmak.

9. Hevâ ile hevesden çekmeyen ser

10. **Yeler** bî-hüde seyre serseridir

42. Gazel

11. Nice demler râh-ı ḥaḳ'da bād-veş **yelmek** gerek

12. Ḥazretinden bir selâm-ı cân-fezâ vire şabâ

8. Gazel

yemm-i bî-pâyân [1] Sonsuzluk denizi, ucu bucağı olmayan deniz.

5. **Yemm-i bî-pâyâna** irdi kaçresi

6. Ol gönül ki işbu baḥre ğarkı var

76. Gazel

yemm-i cüd [11] Cömertlik denizi.

5. **Yemm-i cüdüñ** kaçresidir bu rüsüm-ı mümkünât

6. Baḥr-i rahmetden 'atâ kıl sırruma bir kaçre âb

23. Gazel

11. Gel bu vücüdüñ kaçresin bir baḥr-ı bî-pâyâna şal

12. Ol **yemm-i cüdüñ** şemmesi biñ gevher-i yek-dânedür

66. Gazel

5. Bir nazarda yoğ iken buldı vücü dı kâ'inât

6. **Yemm-i cüdüñ** kaçresinden zâhir oldı baḥr ü ber

69. Gazel

3. Mevcidür baḥr-ı vücüdüñ iki 'âlem neş'esi

4. Zübdesi ol **yemm-i cüdüñ** neş'e-i insân imiş

88. Gazel

7. **Yemm-i cüdüñ** kaçresinden buldı mevcüdât vücüd

8. Reşḥa-ı fazl u keremdür evvelîñ ü âhîrîñ

171. Gazel

1. **Yemm-i cüdüñ** kaçresinden buldı 'âlemler vücüd

2. Zâhir oldı cümle-i eşyâda feyz-i luţf u cüd

37. Gazel

5. **Yemm-i cüdüñ** kaçresinden buldı 'âlemler vücüd

6. Vaḥdet-i zâtiyyeye iki cihân bürhân olur

54. Gazel

13. **Yemm-i cüdüñ** kaçresinden buldı 'âlemler vücüd

14. Feyz-i zâtuñ n'ola olursa fenâyi 'ye 'atâ

8. Gazel

3. **Yemm-i cüdüñ** reşḥasıdır dü cihân

4. Şānuña lâyıḳ ne ola ez-'adem

133. Gazel

7. Nice yol bulur cenâb-ı pāküñe bir kaçba ḥâk

8. **Yemm-i cüdüñ**dan anı kıl bezm-i vaşla müsteḥâḳ

100. Gazel

9. **Yemm-i cüdüñ**la'ademden buldı 'âlemler vücüd

10. Maḥz-ı iḥsānuña muḥtâc her ne var arz u semâ

10. Gazel

yesâr [1] Sol taraf.

13. Fenâyi'ye nazar kıl şeş cihetden

14. K'ola vâḥid yümn ile **yesârı**

250. Gazel

yesîr [1] 1. Kolay. 2. Az miktarda, az.

11. Kamu eşyâ diler fazluñdan ihsân
12. Ne ola şâdir olan şey' **yesir**den
148. Gazel

yevm-i fitrat [1] Yaratılış günü.

7. Çün dem-i Rûhu'l- Kudüsden 'İsi-veş bulduk hayât
8. Tâ ezel ol dâyedendür **yevm-i fitrat** şîrümüz
85. Gazel

yevm-i mîşâk [1] Sözleşme günü, kıyamet günü.

5. İrişelden güş-ı hûşa **yevm-i mîşâk**dan hîţâb
6. Levh-i dilde ketb idüpdür nâmuñı dest-i kazâ
1. Gazel

Yezdân [1] Allah.

5. Geçüp keşret hicâbını iriş vahdet diyârına
6. Rumûz-ı sırr-ı **Yezdân**'ı bilesin sen de ey bülbül
124. Gazel

yoldaş [1] Yol arkadaşı, dost.

45. Her kişiye cennet içre lâzım elbetde refîk
46. Didi 'Osmân'ı baña cennetde Hâk **yoldaş** ider
1. Kaside

yümn [4] Uğur, bereket.

3. Yapdı beytin **yümn** ile Aḥmed Ağa
4. Bârî müşküllerini âsân ide
5. Tarih

1. Dil-i maḥzûnumuzı eyledi şâd ü hândân
2. Geldi **yümn** ile yine şehri-i mübârek ramazân
40. Murabba

19. Kıla ihsân Fenâyi kûluna fevka'l-me'mûl
20. Geldi **yümn** ile yine şehri-i mübârek ramazân
40. Murabba

13. Fenâyi'ye nazar kıl şeş cihetden
14. K'ola vâhid **yümn** ile yesarı
250. Gazel

yüsr [1] Kolaylık.

11. Ref idüp 'usrı cihândan kıldı izhâr **yüsr**ünü
12. Ḥall idüp her müşküli fazl ile teysir eyledi
246. Gazel

Yüsuf [1] Yusuf peygamber.

1. Ya'kûb-ı dil itse n'ola her laḥza te'essûf
2. Dîdâr-ı 'aziz eylemege başladı **Yüsuf**

26. Matla

yuḫ'imü yeskî [1] "Beni yediren, içiren O'dur." (Şuara26/79) ayetinden iktibastır.

11. Ubeytü sırrına mazhar olan cân
12. Alur **yuḫ'imü yeskî**den ğidâsın
149. Gazel

Z

zâd [1] Yiyecek, azık.

11. Görmege lâyıḫ ola tâ kim cemâlün nûrını
12. Zikrünü zâkirlerün cânlarına **zâd** eyledün
108. Gazel

zafer [2] Savaşta kazanılan gâlibiyet, utku, nusret.

41. Bil anuñ islâmı ile zâhir oldı iş bu dîn
42. Hem kamu a'dâsına buldı hilâfetde **zafer**
1. Kaside

15. Girmedil vilâyetine ehl-i zühdi henüz
16. Derd ehli bezm-i vaşla bulubdur **zafer** zi-ney
252. Gazel

zâğ [1] Karga.

5. Lâ-mekân mülki hümâsın eyle şayd
6. Şalma **zâğ**a şâh-bâzi ey dede
202. Gazel

zâğ-ı nefis [1] Nefis kargası.

9. Muşâhib olmağa tâlib olup şâvus-ı şuds ile
10. Uyuban **zâğ**-ı nefisüne gel olma çifeye mâ'il
123. Gazel

zâhid [20] Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofı.

29. Kulluğın 'âbid ider dâ'im hisâb
30. Olıardur **zâhide** zühdi hicâb
10. Murabba

7. **Zâhidâ** öğretme âdâbuñdan ehl-i vahdete
8. Bilmeyen âdâb-ı şışkı olmadı hergiz edib
13. Gazel

15. K'o bu zerki **zâhidâ** bir bâdeden nüş eyle kim
16. Kâtresin gören olur her dem du'âsı müstecâb
14. Gazel

1. **Zâhidün** hiç oldı zerki hiçe vardı řâ'ati
2. Başladı Yâşin'e şimdi kimse gelmez yasına
32. Matla

1. Kulluğın 'âbid ider dâ'im hisâb
2. Olıardur **zâhide** zühdi hicâb
48. Matla

5. 'Aşr-ı emsâliyle **zâhid** 'âşıkâ ta'n eyleme
6. 'Ârif olan her nefesde buldı anı nice yüz
81. Gazel

5. Hâdiş-i li me'allahuñ olurdu sırrına vâkıf
6. Eger 'âbid eger **zâhid** bileydi bu lisânımdan
143. Gazel

7. Şems-i tâbândur cemâlün **zâhid** idrâk eylemez
8. Pes ne bilsün çeşm-i huffâş dide-i nezzâreden
144. Gazel

9. Vücüd mülkini **zâhid** kıl temâşâ
10. Ço taqlîdi haber bil sırr-ı lâdan
154. Gazel

5. Hâdiş-i lî me'allahuñ olurdu sırrına vâkıf
6. Eger 'âbid eger **zâhid** bileydi bu lisânımdan
167. Gazel

5. Ref idüp **zâhid** hicâbı gel hüviyyet hâşıl it
6. Zâyi' itme nağd-i 'ömri al haber ihvândan
173. Gazel

7. Neş'e-el-yevme tüczâ hâşılın bulduğ bugün
8. Ta'n u teşnî' kılma **zâhid** 'âşıkâ ferdâ ile
190. Gazel

11. **Zâhid** geçirdi lezzet-i hür u kuşürdan
12. Zevk itse zerrece kalbi eger zi-ney
252. Gazel

5. Ğam-ı ferdâ ile **zâhid** bize ta'n eyleme im-rüz
6. Cemâl-i şem'ine süzân olan 'uşşâka pervâne
192. Gazel

11. Kaşuñ mi'râcına **zâhid** irişmek ister ey hûri
12. Velî her kâşır idrâkuñ 'urücü irmez ol pâyê
196. Gazel

5. Hâşıl olmaz fâ'ide efsânesinden **zâhid**ün
6. Güş iden 'ışkuñ hâdişin neylesün efsâneyi
200. Gazel

11. Eger uçmağ ise **zâhid** murâduñ
12. Uçur erken kafesden murğ-ı cânı
249. Gazel

11. Çü yokdur gayrı hüsn dost cihânda şüret ü ma'nâ
12. N'ola eylerse ger **zâhid** hod-ârâyı vü hod-râyı
265. Gazel

11. Bî-naşîbsin sen bu zevkden **zâhidâ** eyle hâzer
12. Da'vî-i 'ışk eyleme özüne bühtânüñ nedür
61. Gazel

5. Ta'ne kılma **zâhidâ** ehl-i harâbâta şaқın
6. İztırârî çekdiler pâyın anuñ mey-hâneye

191. Gazel

zâhid-i hod-bîn [1] Kendini beğenmiş zahit.

5. 'Ârif eyler dem-be-dem çün ka'be-i vaşluñ tavâf
6. **Zâhid-i hod-bîn**i gör ki Ka'be dîvârın görür
68. Gazel

zâhid-i miskîn [1] Aciz sofu.

5. İki 'âlem vücû dı kim aña âyinedür vechüñ
6. Ne bilsün **zâhid-i miskîn** rumûz-ı ğn ile âni
258. Gazel

zâhir [34] Meydanda olan, görünen, açık ve belli olan; bir şeyin görünen tarafı, dış yüzü, dış görünüşü.

13. Vağdetüñ sırrına vâkıf olalı cism ile cân
14. Ğâ'ib oldı 'ayn-ı sâlikden cihân **zâhir** nihân
1. Murabba

13. Levh-i dilden hakk ola resm-i sivâ
14. **Zâhir** ola rûha envâ-ı 'atâ
2. Murabba

19. 'Ademden **zâhir** olan çün 'Ademdür
20. 'İnâyet eyle Allah'um meded it
28. Murabba

27. Gerek **zâhir** gerek pinhân
28. Şükürler olsun Allâh'a
38. Murabba

9. Mağşüd-ı emr-i kün fe-kân
10. Zâtuñ durur **zâhir** nihân
13. Murabba

17. Burc-ı mes'ûda fenâyî eyledi 'ârif şu'üd
18. **Zâhir** oldı levh-i kalbe ma'nâ-yı 'ilmü'l-kitâb
14. Gazel

5. Gerek **zâhir** gerek pinhân
6. Çapuñda cümlesi âsân
18. Murabba

17. Mağşüdi emr-i kün fe-kân
18. Zâtuñ durur **zâhir** nihân
19. Murabba

1. Aç cemâlün perdesin 'uşşâka ref' ola hicâb
2. **Zâhir** ola maţla'mdan tâ ki nür-ı âfitâb
24. Gazel

11. **Zâhir** olsun enfüs ü âfâka sırr-ı irci'î
12. Tîb-ı hâţır vire cânâ ol hiţâb-ı müsteţâb
24. Gazel

37. Ola ızmâr-ı hû **zâhir**

38. Bir olup evvel ü āhîr
26. Murabba

13. Vücûduñ zerresin maḥv it Fenāyî
14. Ola **zâhîr** ki tâ şems-i ḥaḳîḳat
28. Gazel

7. Va'kterib remzini kıl cāna 'ayān
8. **Zâhîr** olsun dîdeye sırr-ı sücûd
33. Gazel

11. Olurşa sırr-ı eydihim Fenāyî bendeñe **zâhîr**
12. Virülür dest-i ḳudretden yedine nāme-i menşûr
48. Gazel

7. Odur **zâhîr**le bâtında çü mevcûd
8. Ara yerde bu ne çün u çirâdur
59. Gazel

13. Luḳf ile eyle Fenāyî'ye nazar
14. Vâhîd ola tâ nazar **zâhîr** ü manzûr
78. Gazel

3. Ḥakk olupdur levḫ-i dilden naḳş-ı resm-i mâ-sivâ
4. Şüretüñ naḳşında **zâhîr** olalı dîdârumuz
79. Gazel

1. Vişālün bezmine kıl bizi lâyıḳ
2. Ola **zâhîr** dile sırr-ı ḥaḳâyıḳ
101. Gazel

5. Gün gibi **zâhîr** durur 'âlemlere sırruñ senün
6. Perde-i envâr ile zâtuña irşâd eyledün
108. Gazel

13. Vücûduñ zenbini maḥv it Fenāyî
14. Ola **zâhîr** o şe'n-i bî-nişânım
138. Gazel

9. Rumûz-ı 'allemel-esmâ Fenāyî'ye olup **zâhîr**
10. Özini görmeyen a'mâ ne bilsün ḥâl-i bînâdan
160. Gazel

5. Āb u kil ḳaydımdan itdi cism ile cānı ḥalâş
6. Keşret-i eşyâda gördi vaḫdetüñ **zâhîr** nihân
166. Gazel

13. İrerdi 'âlem-i ḳudse Fenāyî
14. Olurşa Ḥaḳ mu'in ile **zâhîri**
261. Gazel

11. 'Arûs-ı ma'nâ ref' ide ḫicâbın
12. Ola **zâhîr** ki tâ sırr-ı meşâni
267. Gazel
3. Eger ḡâ'ib eger ḫâzîr eger bâtın eger **zâhîr**
4. Ḳılalum cān ile dilden yolına varumuz ifnâ
12. Gazel

5. Eger baḫr u eger berde

6. Ḥudâ **zâhîr** çü her yerde
26. Murabba

13. Şüret ü ma'nâ Fenāyî luḳf umar
14. Ola mazḫar luḳfuña **zâhîr** nihân
169. Gazel

7. Zerre luḳfuñ bes durur 'âlemlere
8. Biz de faẓluñ umaruz **zâhîr** nihân
176. Gazel

3. Ref' idüp ḳayd-ı vücûdı buldı ıtlâḳ 'âlemin
4. Keşret-i eşyâda gördi vaḫdetüñ **zâhîr** nihân
179. Gazel

7. 'Arûs-ı ma'nâ ref' itdi yüzünden çün niḳâbını
8. O vech ile olur **zâhîr** ḫaber râz-ı nihânımdan
180. Gazel

3. Aldanup ḳalmaz bu keşretde nuḳûş-ı **zâhîre**
4. Vaḫdetüñ baḫrine ḫalup buldı ol dîr-dâneyi
200. Gazel

7. Derünüm 'âlemin seyr it bu **zâhîr** naḳşa aldanma
8. Nişânın bulalı şânım nişânım bî-nişân oldı
245. Gazel

5. Ḥarre Mûsâ lem'asından cāna irişdi ziyâ
6. **Zâhîr** itdi len terânî remzinün ma'nâsını
278. Gazel

7. Güzer eyleye dil heft âsümândan
8. Ola **zâhîr** aña sırr-ı meşâni
287. Gazel

zâhîr eylemek [1] Meydana çıkarmak.

5. İt ḫarîm-i zâtuña maḫrem bizi
6. **Zâhîr eyle** mâ vesa'nî sırrını
281. Gazel

zâhîr olmak [42] Açıḡa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.

41. Bil anuñ islâmı ile **zâhîr oldı** iş bu dîñ
42. Hem ḳamu a'dâsına buldı ḫilâfetde zafer
1. Kaside

1. Ḳıl 'inâyet luḳf ile noḳşânımız bulsun kemâl
2. Leyl-i fûḳat ref' olup **zâhîr ola** şubḫ u vişâl
4. Nazm

3. Fûḳat şebini arada ref' eyleye ḳudret eli
4. **Zâhîr ola** her zerrede 'uşşâḳa nûr-ı âfîtab
27. Gazel

11. **Zâhîr ola** her ne var arz u semâ
12. Yâ Eḫad ü yâ Şamed ü yâ Kerîm
30. Murabba

1. Nûr-ı vechüñ dîde-i ḡam-dîdeden ḳılma ba'îd

2. **Zāhir ola** aña dā'im sırr-ı min ḥabli'l-varıd

34. Gazel

3. Ḥ'āb-ı ğafletden uyar gönül gözin

4. **Zāhir ola** cāna envār-ı şühüd

36. Gazel

1. Yemm-i cüdüñ kaṭresinden buldı 'ālemler vücüd

2. **Zāhir oldu** cümle-i eşyāda feyz-i luṭf u cüd

37. Gazel

5. Lebün 'aynında **zāhir oldu** ol māh

6. Cihān baḥrine ğarḫ oldu ser-ā-ser

46. Gazel

1. Dıde-i ğam-dıdeyi bu ḥāb-ı ğafletden uyar

2. **Zāhir ola** her nefesde 'aynına tā 'ayn-ı yār

51. Gazel

5. Keşret-i eşyāda eyle vaḥdetün sırrın 'ayān

6. **Zāhir ola** cism ü cāna tā ki envā'-ı sürür

65. Gazel

5. Bir nazarda yoğ iken buldı vücū dı kā'ināt

6. Yemm-i cüdüñ kaṭresinden **zāhir oldu** baḥr ü ber

69. Gazel

1. Sebḫ-ı ḥüsnā maḥzeninden eyle yā Rab neş'e-dār

2. **Zāhir ola** her nefesde dıdeye dıdār-ı yār

74. Gazel

5. Emr-i mütü emrine ey dil idegör imtişāl

6. **Zāhir ola** her nefesde dıdeye rāz-ı nihān

181. Gazel

7. Göñül ğavvāş gibi cān terkin urdı

8. Yüzünde **zāhir olan** ḥaṭṭ u ḥāle

187. Gazel

9. İder biñ cān ile cānım ifnā

10. Yüzünde **zāhir olan** ḥaṭṭ u ḥāle

201. Gazel

7. Nazar kıl Ṭūr-ı Mūsā lem'asından

8. Ki tā **zāhir ola** sırr-ı terāñi

249. Gazel

5. Nazar kıl Rabbi erni lem'asından

6. Ki **zāhir ola** sırr-ı len terāñi

266. Gazel

9. Ubiytu 'inde Rabbı'den nazar kıl

10. Ki tā **zāhir ola** sırr-ı şiyāmı

270. Gazel

5. Üstüvāsın aña bu sırruñ gönül ḥaḫka'l-yakın

6. **Zāhir ola** remz-i raḥmānu 'ale'l- 'arş istevā

6. Gazel

5. Zülmet ü kibr ü riyāyı levḫ-i dilden eyle ḫakk

6. **Zāhir ola** dem-be-dem tā anda nūr-ı kibriyā

8. Gazel

9. Aç cemālün perdesin 'uşşāka ref' ola ḫicāb

10. **Zāhir ola** şeş cihetden dıdeye 'ayn-ı liḫā

8. Gazel

3. Sebḫ-ı ḥüsnā lem'asından neş'e-dār it bālümüz

4. **Zāhir ola** her nefes āyine-i ğit-i-nümā

10. Gazel

9. Kıl ḫabıbüñ ḫürmetine bu Fenāyi'ye 'atā

10. **Zāhir ola** levḫ-i dilde ketb olınan mā-sebaḫ

100. Gazel

5. Bu ta'ayyün zerresinden kıl ḫalāş

6. **Zāhir ola** cāna şems-i rü'yetün

105. Gazel

5. Mā vesa'nı lem'asından kıl 'atā

6. **Zāhir ola** sırta her dem zāt-ı pāk

113. Gazel

5. Aç cemālün perdesin ref' eyle 'uşşāka ḫicāb

6. **Zāhir ola** ol vecihden cāna elṭāf-ı celil

114. Gazel

11. Bülbül-i dil aşla pervāz eyleye

12. **Zāhir ola** aña güلزār-ı ḫadım

127. Gazel

1. Fazluñ ile kıl bize luṭf u kerem

2. **Zāhir ola** tā ki esrār-ı ḫadem

133. Gazel

3. Cān u diller derdine kıl maḫz-ı fazluñla devā

4. **Zāhir ola** her nefesde bize zü'l-fazle'l-'azım

139. Gazel

7. Nuḫūş-ı ğayrı ḫakk it levḫ-i dilden

8. Vişālün naḫşı **zāhir ola** her ān

170. Gazel

9. Sebḫ-ı ḥüsnā maḥzeninden neş'e-dār it ḫalbümüz

10. **Zāhir ola** her nefesde lem'a-yı sırr-ı derün

171. Gazel

5. İkilik perdesin ḫaldur aradan

6. Ki **zāhir ola** cāna vech-i cānān

174. Gazel

5. Kıl ḫarım-i cennet-i vaşluña maḥrem dem-be-dem

6. **Zāhir ola** cāna sırr-ı fedḫulühā ḫālidın

178. Gazel

9. Cümle-i eşyāda mestür eyledi esrārımı

10. Hep anuñ āşāridur **zāhir olan** zülmet ziyā

9. Gazel

9. **Zāhir oldu** cānına mefhüm-ı emr-i festeḫım

10. Eyledi çün nür-ı pāk-i muştafā'ya iktidā
5. Gazel

1. Sāki-i bezm-i belādan pür olup peymānemüz
2. **Zāhir oldu** levh-i dilden rü'yet-i cānānemüz
84. Gazel

3. Mecma'u'l- bahreynden irdi cism ile cāna 'atā
4. **Zāhir oldu** nükte-i Hızır ile Mūsā'dan garaž
90. Gazel

5. Bu cism ü cāna her dem **zāhir olsun**
6. Rumüz-ı külle yevmin hüve fî şe'n
158. Gazel

7. **Zāhir olup** sırrumuz 'ālemlere fāş eyledi
8. Hem-dem olal'dan bu sırna nokta-ı sevda-yı 'ışk
92. Gazel

5. Luṭf u kaḫrı **zāhir olup** buldı her biri kemāl
6. Oldı der-bezm-i elest kālū belā kālū ne'am
134. Gazel

5. Sāhir-i šu'bān-ı nefsiñ oldı elinden ḫalāş
6. **Zāhir olur** ḫalbine nükte-i emr-i lā-teḫaf
91. Gazel

1. 'Ayn-ı 'āşıkda görünür naqş-ı 'ālem bir ḫayāl
2. Ol ḫayālde **zāhir olur** dideye nür-ı cemāl
118. Gazel

zāhir ü bāṭın [7] Dış ve iç; sūret ve sūret.
49. Yār-ı rābi' ibn-i 'ammı oldur 'Alī Murtažā

50. **Zāhir ü bāṭın**nda ekmeḫ şir-i Ḥaḫ ol nāmı var
1. Kaside

9. **Zāhir ü bāṭın** Fenāyi bendeñe eyle nazar
10. Oldı maḫzar tā cemālūñ nūrına ol bî-ḫicāb
17. Gazel

7. **Zāhir ü bāṭın** 'ayān kıl lî me'allah sırrımı
8. Cism ile cānı ziyā-baḫş eyleye nür-ı ḫabîb
25. Gazel

9. **Zāhir ü bāṭın** Fenāyi kuluña eyle nazar
10. Kıl meded iki cihānda eyleme aña 'itāb
26. Gazel

1. Ḥaḫ te'ālā ḫullarına luṭf ile iḫsān ider
2. **Zāhir ü bāṭın** olan müşkillerin āsān ider
73. Gazel

9. **Zāhir ü bāṭın** Fenāyi bendeñe eyle nazar
10. Maḫz-ı faḫluña efendi eyledi çün ittikāl
118. Gazel

9. **Zāhirde vü bāṭın**nda senden umaruz iḫsān
10. Bīmār olana yā Rab kıl luṭfuñ ile tīmār

57. Gazel

zāhiren [4] Görünüşte, görünüşe göre, görüldüğü gibi.

17. Ḥalka ırgürmekde feyz-i Ḥaḫk'ı rūḫı vāsıṭa
18. Kıldı ise **zāhiren** gerçi bu 'ālemden sefer

1. Kaside

21. Cemālūñ dideden pinḫān egerçi **zāhiren** ammā
22. Görinen yine vechüñdür nazar olduḫda her cāya
204. Gazel

11. Çok durur gerçi **zāhiren** bu zebān
12. Velî ma'nide bir Hamān oldı
259. Gazel

17. Emr-i mütü ḫükmine itmişdi gerçi imtişāl
18. Küllü nefsin ma'nisinden **zāhiren** kıldı beyān
1. Tarih

za'if [2] Zayıf, kuvvetsiz.

5. **Za'if**üz yok saña varmağa çāre
6. Ziyād olur dem-ā-dem dilde yare
29. Murabba

13. Umaruz eyleye rüz-ı ḫiyāmet
14. **Za'if** ümmetlerine ol şefā'at
37. Murabba

zā'il [3] Devamlı ve kalıcı olmayan, sona eren, yok olan, ortadan kalkan.

11. Leyl-i fūrkat **zā'il** olup şubḫ-ı şemsüñ kıl 'ayān
12. Vaḫdetün esrārına ḫayrān gönül şām u seḫer
56. Gazel

5. 'Arūs-ı ma'ninüñ eyle yüzünden perdesin **zā'il**
6. Celālūñ nārına yaḫma kerem kıl cān-ı sūzānum
128. Gazel

7. Ḥubb-ı ḫayrı gönülden it **zā'il**
8. ḫalbūñ āyine-i Ḥudā eyle
209. Gazel

zā'il olmak [7] Yok olmak, ortadan kalkmak.

19. **Zā'ilola** 'ayn-ı merdümden remed
20. Rü'yetünle dıdemüz eyle münir
12. Murabba

3. Lî me'allāh lem'asından eyleye sırna 'atā
4. Leyl-i fūrkat **zā'il olup** ḫalmaya dilde ḫicāb
14. Gazel

1. Maṭla'-ı feyz-i ezelden ṭālî' oldı āfitāb
2. Leyl-i fūrkat **zā'il oldu** ḫalmadı dilde ḫicāb
16. Gazel

1. Maṭla'-ı feyz-i ezelden ṭoḫdı nür-ı āfitāb

2. **Zā'il oldı** aradan hāk ile nār ü bād u āb

17. Gazel

7. Maṭla'-ı feyz-i ezelden ṭālī' ola āfītāb

8. Leyl-i fūrkat **zā'il olup** bir ola şām u seher

62. Gazel

1. **Zā'il olsa** dıdeden perde görürdi anı cān

2. 'Ayn-ı 'ārıfden anuñçün her nefes olmaz nihān

161. Gazel

7. Leyl-i fūrkat **zā'il olup** iriše şubḥ-ı vişāl

8. Şem'-i zātuñ zerresiyle kıl münevver hānemüz

84. Gazel

zā'irün [1] Ziyaretçiler.

27. Meşhedine şıdık ile yüzler sürenler **zā'irün**

28. Rü'yetüñle olalar iki cihānda şād-mān

1. Tarih

zākir [3] Anan, zikreden.

9. Rumüz-ı fezkurüniden ziyā-baḥş it dil ü cānı

10. Ola fazluñ ile vāḥid ki zıkr ü **zākir** ü mezkūr

48. Gazel

9. Ve in min şey' kelāmın iden iz'ān

10. Görür **zākir** anı eşcār u evrāk

93. Gazel

11. Görmege lāyık ola tā kim cemālün nūrını

12. Zıkrüñi **zākir**lerüñ cānlarına zād eyledüñ

108. Gazel

zamān [6] Olmuş ve olacak hâdiselerin birbiri ardınca cereyan edişinin düşüncemizde meydana getirdiği başı ve sonu belli olmayan soyut kavram, vakit.

3. Küntü kenzüñ sırrını 'ālemlere kıldı 'ayān

4. Zümre-i ervāḥa rüḥı ol **zamān** ki virdi fer

1. Kaside

1. Bahār irişdi ref' oldı yüzünden perde gülzāruñ

2. Açıldı gonçenüñ kalbi **zamānı** kalmadı hāruñ

103. Gazel

11. 'Urüc eylerse dil arz u semādan

12. İder vāḥid zemīn ile **zamānı**

266. Gazel

23. Ol giyer tāt-ı şefā'at hem kabülün ḥil'atin

24. Şol **zamān**da kim ḥalāyık ideler eyne'l- maḥar

1. Kaside

53. Ğazvesinde hācib oldı kıldı da'vet ol resül

54. Hāzır oldı ol **zamān** ki sem'ine irdi haber

1. Kaside

9. **Zamān** ile mekāndan 'ālī şānı

10. Anı sa'y eyle gör sende bulasın

183. Gazel

Zamır [1] İç, derun; kalp, gönül.

3. Zamırüm şānı cümle saña 'ā'id

4. Yine ircā' idem mā fi'z-zamıri

261. Gazel

zān [1] Zi-ân, ez-ân: bundan dolayı anlamında.

7. Bedr olur burc-ı şerefde rüy-ı baḥtı kāmilün

8. **Zān** sebep çün māt-ı nev kesb-i kemāl üstüneyüz

81. Gazel

zār [6] Ağlamak, inlemek.

5. Ğadıñı āşiyānına 'urüc itse n'ola bülbül

6. Hezāruñ güllere **zārı** vişāline recādur hep

20. Gazel

7. Verd-i bî-hemtā içündür 'andeljbüñ nālesi

8. Bülbülün **zārı** degildür gonçe-i hāndāndan

173. Gazel

11. Āşiyān-ı aşla dil itdi 'urüc

12. Güş idicek cān hezāruñ **zārını**

281. Gazel

17. Şadāsı bülbülün güş olmaz oldı

18. Fenāyî derd-mend nic'etmesün **zār**

46. Murabba

9. Çün irdi bülbülün **zārı** gülün güş-ı kabüline

10. Anuñçün murg-ı dil eyler Fenāyî rüz u şeb nāle

205. Gazel

7. Ruḥuñ gülzārınıñ büyına bu cān

8. Çeker bülbül gibi **zār-ı** hezārı

240. Gazel

zār-ı hezār [4] Bülbülün inleyişi,

3. Vuşlatuñ gülzārına cān bülbülü pervāz ider

4. Ol gül-i şad-berg içündür dā'imā **zār-ı hezār**

51. Gazel

3. Mübtelā-yı hār-ı hicrān olmadan eyle ḥalāş

4. Gül-'izār-ı vaşla nālān ola çün **zār-ı hezār**

74. Gazel

5. Fenā gülzārınıñ yokdur bekāsı

6. Nedür güş eylegil **zār-ı hezārı**

236. Gazel

9. Hezār-veş ol gül-i bî-ḥāre zār ol

10. Bilem dirseñ eger **zār-ı hezārı**

250. Gazel

zār etmek, eylemek [5] Ağlamak, inlemek.

1. Vuşlatuñ gülzārına cān bülbülin **zār eyledüñ**
2. Lezzet-i hür-i cināndan anı bızār eyledüñ
102. Gazel
7. Ol gül-i bî-hāra **zār eyler** hezār
8. Zārını güş it hezāruñ ey gönül
122. Gazel

7. Verd-i bî-hemtā içündür 'andelibün nālesi
8. Gice gündüz ol gül-i bî-hāre **zār eyler** hezār
67. Gazel

1. Çü şaldı 'anberin zülfi gül-i ter üstine sāye
2. Bu yüzden **zār ider** bülbül o reyhān-ı semen-sāya
196. Gazel

5. Kalb hānesin gülzār ider
6. Bülbülü aña **zār ider**
11. Murabba

zār olmak [1] Ağlayıp inlemek.

9. Hezār-veş ol gül-i bî-hāre **zār ol**
10. Bilem dirseñ eger zār-ı hezārı
250. Gazel

zār u āh [1] Ağlamak ve ah etmek.

9. Umaruz luḫ ile ola nazaruñ
10. Şeb ü rüz **zār u āh**uma yā Rab
22. Gazel

zarar [2] Zıyan, eksiklik, kayıp.

1. 'Ākıl iseñ zind ü 'ömre eyleme hergiz **zarar**
2. Her ne iderse kişi bil yine kendüye ider
11. Matla
13. 'Ömrüñi zāyi' itme 'abeş yire ki şakın
14. Gel ehl-i hāle murtabı ol yok **zarar** zi-ney
252. Gazel

zāt [25] Bir şeyin ta kendisi, maddî varlığı, maddî varlığının özü, öz varlık; bir varlığın hakikati, hüviyeti, mâhiyeti. Yüce Allah. Şair "zât" sözünün geçtiği bütün ifadelerde Allah'ın zatını kastetmiştir.

21. N'ola **zāt**ı oldu ise cān gibi gözden nihān
22. Eyledi seb'a'l-meşāni sırrın 'uşşāka 'ayān
1. Tarih

7. **Zātuñ** olsun dü cihānda hācetüm
8. Yā 'Alim ü yā Hākım ü yā Raḫım
2. Murabba

9. Maḫşūd-ı emr-i kün fe-kān
10. **Zātuñ** durur zāhir nihān
13. Murabba

7. Yine umaruz 'arz idesin **zātuñ**ı bi'z-zāt
8. Ey derdlülerüñ derdine dermān iden Allah
15. Murabba
17. Maḫşūdı emr-i kün fe-kān
18. **Zātuñ** durur zāhir nihān
19. Murabba

11. N'ola eylerse **zāt**ını nihāni
12. Diyelüm dā'imā eş-şükrü lillah
24. Murabba

5. Bir avuç hāk iken eyledüñ insān
6. Müyesser kıl yine **zātuña** vuşlat
28. Gazel

17. Ne devletdür göre gözler cemālin
18. İrişüp **zāt**ına bula şifātın
36. Murabba

11. İrüp bākı hayāta buldı **zāt**ı
12. Fiğāni bülbülün güş olmaz oldu
46. Murabba

1. **Zātuña** nisbet olur firdevs-i a'lāda kuşur
2. Var ise ger dāhilinde kevşer ü ğilmān u hür
65. Gazel

11. Aldı bizden bizlügümüz ḫomadı zerre nişān
12. Çekdi **zāt**ına bi-küllü cezbe-i Raḫmān'umuz
80. Gazel

5. Gün gibi zāhir durur 'ālemlere sırruñ senüñ
6. Perde-i envār ile **zātuña** irşād eyledüñ
108. Gazel

3. Aşl-ı mevcūdāt **zāt**um oldu fer'üm kā'ināt
4. Cümle eşyānuñ vücüdi hūkm-i cūdum oldu bil
120. Gazel

5. Maḫzar-ı cāmi' benem Hākḫ'uñ şifāt u **zāt**ına
6. Menşe' olan 'āleme 'aḫs-i vücūdum oldu bil
120. Gazel

9. Bir avuç hāk iken kılduñ Fenāyi bendeñi insān
10. Ne ola **zātuña** lāyık bu cism-i nā-tüvānumdan
167. Gazel

9. Hüdāyā **zātuñ** envārın Fenāyi'den nihān itme
10. Ola maḫzar kemālāta ol evşāf-ı kemāliden
168. Gazel

5. Bulunmaz iken **zāta** nazır arz u semāda
6. Ḳandan gelüben gitdigümüz sende bilindi
269. Gazel

7. **Zāt**ına Hüdā maḫzar idüp eyledi ta'zım

8. Küfven ehadüñ sırrı âyâ nice bulundı
269. Gazel

13. Fenâyi bendeñi iki cihânda
14. Fenâdan soñra kıl **zâtuñla** ibkâ
4. Gazel

3. Kamu eşyâya câmi' oldı **zâtuñ**
4. Bahâne arada suğrâ vü kübrâ
7. Gazel

1. Vaḥdet-i zâtiyyesine yine **zâtıdur** delil
2. Vâkıf olanlar bu remze neylesün aña delil
114. Gazel

9. Bir avuç ḥâk iken kılduñ Fenâyi bendeñi insân
10. Ne ola **zâtuña** lâyiğ bu cism-i nâ-tüvânımdan
143. Gazel

5. Münezzeḥ oldı **zâtuñ** şeş cihetden
6. Nite bula cihet ehli o şanı
234. Gazel

3. **Zâtına** çün tecelli eyledi Ḥağ
4. Bu şifât lâ-cerem 'ayân oldı
259. Gazel

1. **Zâtuñ** envârını yâ Rab dîdeden itme nihân
2. Vâdi-i ḥayretde tâ ki qâlmaya 'ağl ile cân
142. Gazel

zât-ı bî-çün [3] Kendisine soru sorulamayan zât, Allah.

9. **Zât-ı bî-çünü** taşavvurdan münezzeḥdür anuñ
10. Ey Fenâyi söz ḥaṭâ vallahu a'lemü'-ş-şavâb
21. Gazel

13. Ger dilerseñ ey Fenâyi iki 'âlemde beğâ
14. **Zât-ı bîçünü** ideğör cân u dilden intisâb
23. Gazel

23. Bul **zât-ı bî-çüne** vuşul
24. Gülzâr-ı sırdan vir ḥaber
44. Murabba

zât-ı kerim [1] Yüce zat.

9. Senüñ **zât-ı kerimüni** Fenâyi niçe vaşf itsün
10. Ki kâne lâ-mekân mülki saña çünki mekân oldı
245. Gazel

zât-ı muṭahhar [1] Mübârek, kutsal, temiz kimse.

15. Sen ol **zât-ı muṭahharsın** geçer seyrüñ nüḥ eflâğ
16. Ki sübhâne'llezî esrâ delil oldı bu seyrâna
204. Gazel

zât-ı pāk [18] Temiz, mübarek zat.

15. **Zât-ı pāküñdür** efendi cümleden maḥşud hemân
16. Her murâdı sen virirsün yâ mucibe's- sâ'ilin

1. Murabba

7. Kıl **zât-ı pāküñe** sezâ
8. Yâ zû'l-'aṭâ yâ zû'l-'aṭâ
13. Murabba

13. **Zât-ı pāküñ** 'izzetiyçün yâ Raḥim
14. Faḥr-ı 'âlem ḥürmetiyçün yâ Kerim
14. Murabba
15. Yâr-ı bâğî ḫaşdına kıl hicret-i dâr-ı fenâ
16. İster iseñ ey Fenâyi **zât-ı pāke** intisâb
24. Gazel

15. Murâduñ **zât-ı pāk** eyle
16. Diğil yâ hû vü yâ men hû
26. Murabba

11. Ey Kâdir ü Ḥayy u Vedüd eyle 'aṭâ nür-ı şühüd
12. Vir bize ḥağğânî vücüd ol **zât-ı pāke** intisâb
27. Gazel

11. Kıl müyesser **zât-ı pāke** vuşlatı
12. Sen 'inâyet it meded yâ Rabbenâ
32. Murabba

13. Kıl Fenâyi bendeñe vaşluñ naşib
14. **Zât-ı pāküñ** 'izzetine yâ Vedüd
36. Gazel

17. Ḥudâ'yâ **zât-ı pāküñ** 'izzetine
18. Ḥabîbüñ Muştafâ'nuñ ḥürmetine
37. Murabba

15. Cism ü câna kıl müyesser feyz-i ağdesden naşib
16. Vir ḥabîbüñ ḥürmetine **zât-ı pāke** iktidâr
67. Gazel

5. Mâ vesa'ñi lem'asından kıl 'aṭâ
6. Zâhir ola sırâ her dem **zât-ı pāk**
113. Gazel

1. Ḥudâyâ **zât-ı pāküñ** 'izzetine
2. Bizi irgür vişâlün ni'metine
210. Gazel

1. Yüzümüz süriyü geldük ḫapuña
2. Ḳabül it **zât-ı pāküñ** 'izzetine
219. Gazel

7. **Zât-ı pāke** ulaşdı 'arif nefes
8. Men 'aref sırrı ile buldı kemâl
117. Gazel

29. **Zât-ı pāküñ** vaḥdetiyçün cümle ihvân-ı ma'ân
30. Dâḫil eyle 'adnüne fazlüña fı 'ale'l- cinân
1. Tarih

3. Senden olur yine çäre saña senden varmağa
4. **Zât-ı pāküñ** zikrine ḫanı efendi dil dudak

97. Gazel

17. **Zāt-ı pākūn** hürmetine yâ Raḥîm
18. İt Fenâyi'ye müyesser vuşlatañ
110. Gazel

13. **Zāt-ı pākūn** 'izzetine zevk-i vaşluñ kıl 'aṭā
14. İt Fenâyi kuluña ihsân be-ḥaqq-ı ḥā vü mîm
139. Gazel

zāt-ı yektâ [1] Tek, eşsiz, benzersiz zat.

1. Te'âlallah ne muhsinsin şifâtuñ **zāt-ı yektâ**dur
2. Senüñ ismüñ kamu eşyâ şifâtında müsemmadur
38. Gazel

zāt'ullah [1] Allah'ın zatı.

5. Vücüd noktasınuñ devri kamu pergâr-ı vaḥdetdür
6. Anuñla der-ḥarem kıldı bu mevcüdâti **zāt'ullah**
215. Gazel

zâtü'l-yemîn zâtü's-şimâl [1] "Baksaydın, güneşin mağaralarının sağ tarafından doğup meylettiğini, sol tarafından onlara dokunmadan battığını, onların da mağaranın genişçe bir yerinde bulunduğunu görürdün. " (Kehf18/17) ayetinden iktibastır.

5. Aşḥâb-ı kehfüñ nüktesin fehmi'tse n'ola cân u dil
6. **Zâtü'l-yemîn zâtü's-şimâl** kehfindedür kıtmîrümüz
85. Gazel

zâyi' [1] Kayıp; ziyan olmuş, boşa gitmiş.

11. Beḳâsı yok geçer 'ömrüñ idersin her nefes **zâyi'**
12. Ḥayât-ı bâki kesbine niçün olmayasın 'âcil
123. Gazel

zâyi' it [3] Kaybetmek; ziyan etmek, boşa harcamak.

13. 'Ömrüñi **zâyi' itme** 'abeş yire ki şaḳın
14. Gel ehl-i ḥâle murtabıṭ ol yok zarar zi-ney
252. Gazel

5. Ref idüp zâhid ḥicâbı gel hüviyyet ḥâşıl it
6. **Zâyi' itme** naqd-i 'ömri al ḥaber ihvândan
173. Gazel

7. **Zâyi' itme** naqd-i 'ömri elde iken ey 'azîz
8. Vaşla cânı bey' idüp yâr ile it bâzaruñı
280. Gazel

zebân [1] Dil.

11. Çok durur gerçi zâhiren bu **zebân**
12. Velî ma'ñide bir Hamân oldu
259. Gazel

zebün [3] Zayıf, güçsüz, aciz.

11. Ne mümkündür semâ'-ı kudse pervâz
12. Hevâ-yı nefis elinden kim **zebündür**
52. Gazel

3. Nefs elinde eyleme bizi **zebun**
4. Fazluñ ile kıl 'aṭā ḳalb-i selîm
127. Gazel

1. Nefs elinde bizi yâ Rab ḳılma fazluñla **zebün**
2. Olmayavuz tâ ki hergiz râğib-ı dünyâ-yı dün
171. Gazel

zelel [2] Eksiklik; ayak kayması.

21. Yok saña lâyıḳ bir 'amel
22. Her dem işüm cürm ü **zelel**
4. Murabba

3. Her ne deñlü çok olursa ḳulda noḳşân u **zelel**
4. Zerre-i fazluñ efendi iki 'âleme yeter
69. Gazel

zemîn [1] 1. yer, yeryüzü; mevzu, ortam.

11. 'Urüc eylerse dil arz u semâdan
12. İder vâhid **zemîn** ile zamânı
266. Gazel

zemîn ü âsümân [2] Yeryüzü ve gökyüzü.

11. Güzer kıldı **zemîn ü âsümân**dan
12. İdenler muntehâ-yı vaşla mi'râc
32. Gazel

9. Ḳuyüd-ı cism ü cândan bulan âzâd
10. Güzer itdi **zemîn ü âsümân**
241. Gazel

zenb [10] Günah, suç, kabahat.

1. Raḥmetüñ deryâsına yâ Rabbi yok ḥadd ü kenâr
2. Ḳaṭresi maḥv ide **zenbüm** ger olursa şad hezâr
63. Gazel

9. Vücüdüm **zenbini** maḥv it aradan
10. Gürüh-ı kümmeliñe eyle ilḥâḳ
99. Gazel

13. Vücüduñ **zenbini** maḥv it Fenâyi
14. Ola zâhir o şe'n-i bî-nişânım
138. Gazel

13. **Zenbini** 'afv it Fenâyi bendenüñ
14. Eyle âsân müşkûlin yâ müste'ân
176. Gazel

11. Vücüdüm **zenbini** maḥv it aradan
12. Yoluñda eyle tevfiḳuñı hem-rāh
197. Gazel

3. Gider benlik ḥicābımı aradan
4. Vücüdüm **zenbine** estağfir'ullāh
199. Gazel

1. Vücüdüm **zenbine** estağfir'ullāh
2. 'Aṭā kı l nūr-ı zātuñ şey'e li'llāh
218. Gazel
11. Bize fetḥ eyle gel fetḥ-i mübini
12. Kerem kı l eyle mağfūr cümle **zenbi**
222. Gazel

19. Qalmaya tā **zenb-i** fāñiden vücūdunda eşer
20. Her murādı sen virirsin yā mucıbe's- sā'ilin
1. Murabba

13. Baḥr-ı bī-pāyāna garḳ it ey Fenāyi ḳatreñi
14. Qalmaya hergiz arada **zenb-i** fāñiden eşer
44. Gazel

zenb ü takşır [1] Günah ve kusur.

9. **Zenb ü takşır**ümüzi raḥmeti ide sālib
10. Mā-sivā resmi ola dıde-i dilden gā'ib
40. Murabba

zenb-i vücüd [7] Vücut, varlık günahı.

7. Maḥv idüp **zenb-i vücüd**ı bul beḳā
8. Geç sivādan maṭlab-ı a'lāya ir
10. Murabba

17. Fenāyi yoğ idüp **zenb-i vücüd**ı
18. 'Aṭā eyle aña nūr-ı şühüdü
31. Murabba

27. Fenāyi maḥv idüp **zenb-i vücüd**ı
28. Qudüm-ı ḥazret-i sulṭān-ı kevneyn
36. Murabba

11. Ḥalāş olmak dilerseñ hemm ü gāndan
12. Gider dilden dilā **zenb-i vücüd**ı
233. Gazel

1. Aradan ref iden **zenb-i vücüd**ı
2. Ḥaḳıḳat üzre ol eyler sücüdı
273. Gazel

3. İster iseñ pes ma'ārif gülşeninde reng-i bü
4. Maḥv idüp **zenb-i vücüd**ı ṭut nesiminde meşām
129. Gazel

1. Dür olma 'ākı l iseñ şoḥbet-i cānāndan
2. Fehm idüp **zenb-i vücüd**ı ey göñül geç cāndan

173. Gazel

zencır [1] Eskiden suçluların, delilerin eline, ayağına vurulan demirden bağ.

5. Şaçuñ **zencır**ine bend olalı dil
6. Müselsel zülfinüñ dıvānesidür
60. Gazel

zencır-i zülf [1] Zincire benzeyen saç.

1. **Zencır-i zülf**ün ḳaydına şayd olmayan dıvānedür
2. Şem'-i ruḥuñ envārına şems ü ḳamer pervānedür
66. Gazel

zer' [1] Tohum ekme.

7. Pür durur ezhār-ı 'irfān ile cānum ravzası
8. **Zer'** idelden bezr-ı ḥubb-ı yāri Ḥaḳ bostānuma
188. Gazel

zerḳ [2] Riya, iki yüzlülük.

15. Qo bu **zerḳi** zāhidā bir bādeden nüş eyle kim
16. Qatresin gören olur her dem du'ası müstecāb
14. Gazel

1. Zāhidüñ ḥiç oldı **zerḳi** ḥiçe vardı ṭā'ati
2. Başladı Yāsın'e şimdi kimse gelmez yasına
32. Matla

zerrāt [1] Zerreler, çok küçük parçacıklar.

9. Musahḥār emrüne arz u semāvāt
10. Senüñ ḥükmündedir şems ile **zerrāt**
5. Murabba

zerrāt-ı cihān [1] Âlemin zerreleri, âlemin her parçası, bütün âlem.

7. Diñle **zerrāt-ı cihān** tevḥidi söyler her nefes
8. Vaḥdetüñ esrārına iki cihān ḥayrān imiş
88. Gazel

zerre [53] Çok küçük parçacık.

55. Nūr-ı 'ayn-ı ehl-i cennet verd-i bāğ-ı faḥr-ı dın
56. Gelmedi dünyā için ḳalblerine **zerre** keder
1. Kaside

1. Şems-i zātuñ **zerresinden** cism ü cān bulsun ziyā
2. Gā'ib ola 'ayn-ı dilden dem-be-dem 'ayn-ı sivā
3. Gazel

9. Cemālün şemsine maḥzar olan dil
10. İder her **zerrede** ḥüsnüñ temāşā
4. Gazel

9. **Zerre** görünmez fenâyi işbu 'âlem 'ârife
10. Bir demine vuşlatuñ iki cihân olmaz bahâ
11. Gazel

17. Arada kalmasun varlık hiçâbı
18. Görem **zerrede** nür-ı âfitâbı
6. Murabba

25. İreler kaçır-ı kemâle 'âşikân
26. Göreler her **zerrede** nürüñ 'ayân
7. Murabba

27. Hâk'ı görür her **zerreden**
28. Hû isminüñ zâkirleri
11. Murabba
5. Şems-i zâtuñdan irerse **zerre** nür
6. Hâşıl olur cism ile câna hûbür
12. Murabba

19. Her **zerrede** nürüñ 'ayân
20. Eyle bize luğ u kerem
19. Murabba

33. Güzer eyleye dil arz u semâyi
34. Göre her **zerrede** nür-ı liğâyı
20. Murabba

1. Ey cemâlün lem'asından **zerredür** nür âfitâb
2. Pertevinden zülfün âşüftedür her-dem şehâb
21. Gazel

9. Fedâ iden yoluñda cism ü câni
10. Görür **zerrede** mihr-i âsümânı
27. Murabba

3. Fûrkat şebini arada ref' eyleye kudret eli
4. Zâhir ola her **zerrede** 'uşşâka nür-ı âfitâb
27. Gazel

25. Fenâyi'ye irerse senden ihşân
26. Olur her **zerresi** gün gibi rahşân
28. Murabba

13. Vücüdün **zerresin** mahv it Fenâyi
14. Ola zâhir ki tâ şems-i hâkiğat
28. Gazel

17. Vücüdüm kaçresini eyle 'ummân
18. Görem **zerrede** nür-ı şems-i pinhân
29. Murabba

9. Vücüdüm **zerresini** eyle ifnâ
10. Tûlû 'ide dile şems-i hâkiğat
31. Gazel
17. Kaçre hâl-i bahrı nic'etsün beyân
18. Cirm-i şemsi ide mi **zerre** beyân
32. Murabba

13. İrerdi şems-i vaşluña Fenâyi

14. Cenâbuñdan olursa **zerre** imdâd
35. Gazel

9. Aradan ref' iden muṭlağ hiçâbı
10. Görür **zerrede** nür-ı âfitâbı
36. Murabba

17. Ger Fenâyi bendeñe fetḥ ola bâb
18. **Zerresi** bi-şek olurdu âfitâb
42. Murabba

3. Nice vaşf ide cemâlün vaşfını şems ü kamer
4. **Zerreden** kemter yoluñda rüz u şeb üftâdedür
43. Gazel

5. Görüp her **zerrede** nür-ı ilâh'ı
6. Vücüd mülkinde bul şems ile mâhı
45. Murabba

1. 'İd-ı adḥâdur cemâlün cân aña kurbân olur
2. Şu'le-i mihr-i ruḥuñ her **zerrede** rahşân olur
45. Gazel

9. Şu'â-yı şems-i zâtuñ **zerresinden**
10. Ola fazluñla cân u dil münevver
49. Gazel

13. Şaldı vechinden Fenâyi bürka'ını âfitâb
14. Bu vecihden cism ü câni **zerresi** rahşân ider
53. Gazel

13. Şems-i zâtuñdan irerse ger Fenâyi'ye ziyâ
14. **Zerresi** iki cihânda gün gibi rahşân olur
54. Gazel

3. Kâbe kavseyni geçüp bulurduḥ ev ednâya yol
4. Şems-i zâtuñ lem'asından feyz olursa **zerre** nür
65. Gazel

7. Rabbi heblî nüktesinden alduñ ise ger sebağ
8. **Zerre** degilken vücüduñ gün gibi rahşân ider
73. Gazel

11. Aldı bizden bizlügümüz ḳomadı **zerre** nişân
12. Çekdi zâtına bi-küllî cezbe-i Raḥmân'umuz
80. Gazel

13. Mihr-i 'âlem-tâba ırgür ey Fenâyi **zerre**ni
14. Özüñi pervâne gibi şem'-i bezm-i yâre yağ
98. Gazel

1. Bize fetḥ eyle ebvâb-ı vişâlün
2. görem **zerrede** şems-i lâ-yezâlün
104. Gazel
5. Bu ta'ayyün **zerresinden** kıl hâlâş
6. Zâhir ola câna şems-i rü'yetün
105. Gazel

1. Müyesser kıl bize yâ Rab vişâlün

2. Görem her **zerrede** şems-i cemālūñ
109. Gazel
3. Şems-i zāti **zerresinden** irmese cāna ziyā
4. Nice yol bulur cenāb-ı pāke bu 'abd-i zelīl
114. Gazel
9. İştirā iden meṭa'-ı vaşluñi cān naḳdine
10. Gūş ider her **zerreden** zikrūñi yā Semi' kabūl
121. Gazel
3. Haḳīkat sırrına kıl bizi vāşıl
4. Arada ḳalmaya **zerre** gümānum
138. Gazel
9. Şems-i zātuñ **zerresinden** cān u dil bula ziyā
10. Ḳıl civār-ı ḫazretūñde iki 'ālemdede muḳīm
139. Gazel
9. Ziyā virsün cemālūñ şemsi cāna
10. Ola tā **zerremüz** gün gibi raḫşān
156. Gazel
11. Fenāyi bendeñe irerse faẓluñ
12. Olur her **zerresi** gün gibi raḫşān
157. Gazel
9. Ziyā virsün cemālūñ şemsi cāna
10. Ola tā **zerremüz** gün gibi raḫşān
170. Gazel
13. Bu vücūdı **zerresini** kıl Fenāyi'nūñ hebā
14. Şems-i esrāruñi eyle dā'im aña reh-nümün
171. Gazel
7. **Zerre** luṭfuñ bes durur 'ālemlere
8. Biz de faẓluñ umaruz zāhir nihān
176. Gazel
11. Şems-i zātuñdan ire cāna ziyā
12. Tā ki görem **zerrede** nūruñ 'ayān
176. Gazel
15. 'Urūc eylerdi meh gibi Fenāyi burc-ı mes'ūda
16. Olursa şems-i zātuñdan aña yek **zerre** erzāni
229. Gazel
5. Şühūd-ı vaḫdet-i zātuñ 'aṭā it
6. Görem **zerrede** şems ü āsümāni
249. Gazel
13. Açdı vechinden ḫicābın çün Fenāyi āfitāb
14. **Zerre**siyle cümle mevcūdātı raḫşān eyledi
257. Gazel
1. Gider zulmāñi nūrāñi ḫicābı
2. Görem **zerrede** nūr-ı āfitābı
268. Gazel

9. Māh-ı nev gibi iden kesb-i kemāl
10. O görür **zerrede** mihr ü māhı
276. Gazel
11. Kemāl-i feyz-i cūduñdan kıl iḫsān
12. Görem her **zerrede** şems-i liḳāyi
277. Gazel
13. Bā Fenāyi **zerre**-i derdet be-deḫ
14. Geh be-bjned şems-i zāted dīd cān
172. Gazel
3. Her ne deñlü çok olursa ḳulda noḳşān u zelel
4. **Zerre**-i faẓluñ efendi iki 'āleme yeter
69. Gazel
7. Yir ü göge şıḡmayan bu seh v ü taḳşır her ne var
8. **Zerre**-i şemsi tecellişiyle maḡfūr eyledi
243. Gazel

zerrece [6] Zerre kadar, çok az.

3. Niçe yol bulur cenāb-ı pāke bu 'abd-i zelīl
4. Şems-i zātuñ lem'asından irmese **zerrece** ḫāl
4. Nazm
13. Ḥuzūr-ı Haḳ'da pes nedür cevābuñ
14. Fenāyi **zerrece** yoḳ ḫüsn-i ḫālūñ
109. Gazel
1. Gitdi fürḳat irişi 'ayn-ı vişāl
2. Ḳalmadı **zerrece** 'aynunda ḫayāl
117. Gazel
11. Fetḫ olup bāb-ı ma'āñi keşf olup esrār-ı Haḳ
12. **Zerrece** iḫsān olursa pertev-i Raḫmān'dan
173. Gazel
9. İrerse **zerrece** derdūñ bu cāna
10. Dū 'ālemdede aña pes 'izzet ü cāh
199. Gazel
11. Zāhid geçerdı lezzet-i ḫūr u ḳuşūrdan
12. Zevḳ itse **zerrece** ḳalbi eger zi-ney
252. Gazel

zerre-i nā-çiz [2] Küçücük zerre, değersiz ve itibarsız şey.

7. Sebḳ-ı ḫüsn-i ile irdiler irenler vaşluña
8. **Zerre-i nā-çiz** ider mi āfitāba sebḳati
223. Gazel
3. Emr-i künle bunca mevcūda geyürdūñ ḫıl'ati
4. **Zerre-i nā-çize** ḳılsañ n'ola vaşluñi 'aṭā
1. Gazel
- zerre-veş** [5] Zerre gibi.
1. Āsümān-ı dil bula yā rabbenā her dem şafā
2. Şems-i zātuñdan irişsün **zerre-veş** cāna ziyā

8. Gazel

5. Bu vücûdum kaçresini bahr-i bi-pâyâna şal
6. Şems-i fazluñ lem'asıyla **zerre-veş** kıl behrever
56. Gazel

11. Şems-i zâtuñdan irerse **zerre-veş** câna eşer
12. Kabz u bastı lutf u çahrı cism ü cân yek-sân ider
73. Gazel

3. Şanmañuz sırr-ı hâkikat âşinâdan yâd ola
4. Şems-i zâtuñ **zerre-veş** her ân tecellisindeyüz
81. Gazel

5. Âfitâb-ı tal'atuñdan **zerre-veş** virdi ziyâ
6. Vâdi-i çâlû belâda devr ider peymânemüz
87. Gazel

Zerrîn [1] Altından yapılmış; altın gibi sarı ve parlak olan.

13. Benefşe sünbül ü **zerrîn** delil oldılar ezhâra
14. Eline seyf alup süsen ider nergis nigeñ-bânı
251. Gazel

zevâl [2] Yok olma, yok edilme, ortadan kalkma.

9. Sa'y it ey dil cihânda kâmil ol
10. Hergiz irmez **zevâle** bil ki kemâl
117. Gazel

3. Bî-ñisâb aşşı idüp gelmeye noçşân u **zevâl**
4. Dost ile bezm-i belâda olınan peymânuma
188. Gazel

zevķ [24] 1. Hoşa giden bir şeyden duyulan beğenme duygusu; tat alma, tat, lezzet; [tas.] ilâhî tecellîlerin müşâhedesinden dolayı ârifin kalbinde hâsıl olan idrak ve bu hâlin verdiği haz.

1. Vişâlûñ **zevķ**ini yâ Rab bize fazluñla kıl i'tâ
2. Şu'â'-ı nûr-ı zâtuñdan ola tâ mürdeler ihyâ
2. Nazm

7. İsteyen nûr-ı cemâlûñ **zevķ**ini
8. N'eylesünler bu cihân sulţânlığın
41. Murabba

7. Fahr-i 'âlem hürmetine yâ Kerîm
8. Kıl müyesser **zevķ**-i fazluñ dem-be-dem
126. Gazel

1. Vişâlûñ **zevķ**ini eyle iki 'âlemde erzânî
2. Hâlâş it derd ile ğamdan kerem kıl cism ile câmı
286. Gazel
19. Vişâlûñ **zevķ**ine irsün Fenâyi
20. Koma bu derd ile miñnetde yâ Rab
5. Murabba

13. Firâkuñ âteşine kılma süzân

14. Vişâlûñ **zevķ**in ihsân eyle her ân
20. Murabba

1. Dâr-ı ğurbetde efendi eyleme bizi ğariğ
2. İki 'âlemde vişâlûñ **zevķ**ini eyle naşîb
25. Gazel

1. Yanar nâr-ı firâkuñla şeb ü rüz cism ile cânum
2. Vişâlûñ **zevķ**in ihsân it dil-i süzâna sulţânım
128. Gazel

7. Vişâli bezminûñ **zevķ**in umaruz
8. Dirîğ eylemeye işbu ğariğden
148. Gazel

27. Vişâlûñ **zevķ**in i'tâ eyle her ân
28. 'İnâyet eyle sulţânım meded it
28. Murabba

1. Vişâlûñ **zevķ**ini eyle müyesser
2. Meded senden 'inâyet eyle Mevlâ
31. Murabba

5. Kûlûba irişe peyk-i selâmuñ
6. Ki sâlik **zevķ** ide sırr-ı kelâmuñ
33. Murabba

11. Bî-naşîbsin sen bu **zevķ**den zâhidâ eyle hâzer
12. Da'vî-i 'işķ eyleme özüñe bühtânüñ nedür
61. Gazel

7. Bu ilde vü ol ilde evvel âhir
8. Vişâlûñ **zevķ**ini eyle müyesser
75. Gazel

3. Şeş cihetden bî-cihetdür ol Kerîm
4. Tatdı her kim ki özüñde **zevķ**i var
76. Gazel

5. Dü 'âlem **zevķ**ini eyle ferâmüş
6. 'Ubûr eyleye dil ağ u çaradan
152. Gazel

3. Dü 'âlem **zevķ**ini virdi hebâya
4. 'Ubûr idüp be-küllî ğin ü ândan
155. Gazel

1. Yeter itdi firâkuñ câmı süzân
2. Vişâlûñ **zevķ**ini yâ Rab kıl ihsân
158. Gazel

7. Vişâlûñ **zevķ**ini eyle müyesser
8. Geçür çalbümüzi bu hâ vü hüdan
163. Gazel

1. Vişâlûñ **zevķ**ine kıl bizi âğâh
2. Değil bir kez mükerrer eyle her ğâh
208. Gazel

9. İden aḥbabbü en u'raf rumûzin **zevk** ile iz'ân
10. İçer baḥr-ı ḥakâyıkdan Fenâyi âb-ı ḥayvâmı
231. Gazel
23. İdüp aḥbabbü en u'raf rumûzin **zevk** ile iz'ân
24. İçer bezm-i maḥabbetden Fenâyi câm-ı 'irfânı
251. Gazel

5. Vişâlün **zevk**ini şol cân bilür kim
6. Ola göñlünde 'ışkuñuñ belâsı
262. Gazel

3. Vişâlün **zevk**ini yâ Rab kıl iḥsân
4. 'Aṭâ it kullaruña her merâmı
270. Gazel

zevk etmek, eylemek [4] Hoşlanmak, lezzet almak, eğlenmek.

5. Yâr-ı bâkî için itdi hicret-i dâr-ı fenâ
6. Mâ vesa'nı nüktesin **zevk eyledi** bî-irtiyâb
17. Gazel

3. Külli şey'in hâlikün sırrını cânâ **zevk idüp**
4. Ol vecihden kıldı 'ârif câmî cânâna nişâr
67. Gazel

65. Ey Fenâyi sâlik ol **zevk it** o şe'nüñ rütbetin
66. İre îmânüñ 'ayâna kırî taqlîdi gider
1. Kaside

11. Zâhid geçerdi lezzet-i hür u kuşûrdan
12. **Zevk itse** zerrece kâlbi eger zi-ney
252. Gazel

zevk ü sürür [1] Zevk ve sevinç.

11. İre tâ cân u dil **zevk ü sürürâ**
12. Kerem luṭf u 'inâyet eyle yâ Rab
22. Murabba

zevk-i vaşl [6] Kavuşma zevki.

7. Maḥrem olan esrâruña irişdi **zevk-i vaşlu**ña
8. Manzar olup dîdâruña buldı merâmın bî-ḥisâb
27. Gazel

13. Zât-ı pākūñ 'izzetine **zevk-i vaşlu**ñ kıl 'aṭâ
14. İt Fenâyi kuluña iḥsân be-ḥakḳ-ı ḥâ vü mîjm
139. Gazel

9. Derdlü olan dillere eyle devâ
10. Kıl müyesser **zevk-i vaşlu**ñı her ân
176. Gazel
11. **Zevk-i vaşlu**ndan dil-i maḥzûna irişe sürür
12. Sehv ü nisyânümüza estagfir'ullah el-'azîm
16. Murabba

13. Fenâyi'ye 'aṭâ it **zevk-i vaşlu**ñ
14. Ola 'ârif rumûz-ı kâf u nûna

194. Gazel

11. İki 'âlemde müyesser eyle **zevk-i vaşlu**ñı
12. İre dil bir 'âleme olmaya anda ân u in
178. Gazel

zevk-i vişâl [1] Kavuşma zevki.

3. Bizi **zevk-i vişâl**den kılma maḥrûm
4. Bî-ḥakḳ-ı menba'-ı 'ayn-ı risâlet
29. Gazel

zevraḳ [1] Kayık, sandal.

5. Baḥr-ı 'ışkuñ ğarḳa virdi bu vücûdum **zevraḳ**ın
6. Gör ne bîdâr eyleyüp hecrüñ ne ṭufân eyledi
264. Gazel
- Zeyn [1]** Süs, bezek.

37. Yâr-ı şânîdür Resül'e **zeyn**-i aşḥâb çün 'Ömer
38. Kuvvet-i islâm için beline bağladı kemer
1. Kaside

zeyn etmek [1] Süslemek.

17. 'Arûs-ı dehri **zeyn** itdi yine meşşâta-yı kudret
18. Giderdi perdeyi yüzden deyi nev-rûz-ı sulṭânî
251. Gazel

zide [1] "Artsın, çoğalsın, çok olsun!" mânâlarıyla dua ve temennilerde bulunmak üzere kullanılır.

7. 'Adem mülkini isteyen temâşâ
8. Zi-ser-zâzed kâdem ü **zide** na'leyn
146. Gazel

zihj [8] Ne iyi, ne güzel!

13. Fenâyi vedd ile dinildi târiḥ
14. **Zihj** câmi' maḳâm-ı beyt-i Raḥman
3. Tarih

1. **Zihj** devlet zihj 'izzet sa'âdet
2. İde bir kûluna Mevlâ hidâyet
31. Gazel

1. Zihj devlet **zihj** 'izzet sa'âdet
2. İde bir kûluna Mevlâ hidâyet
31. Gazel

11. Ezel ḥubbuñ ḥurûfını gönül levḥinde ketb itdüñ
12. **Zihj** maḥbûb-ı Raḥmân kim bu ne ḥarf ü ne inşâdur
38. Gazel

7. **Zihj** necm-i sa'âdet kim anuñ bîdâr ola baḥtı
8. Yüzünden perde ref olup güneş çıka ḥicâbından
165. Gazel

1. **Zihj** 'izzet zihj devlet sa'âdet
2. Bulanlar maḳsad-ı aḳşâya vuşlat

29. Gazel

1. Zihî 'izzet **zihî** devlet sa'âdet
 2. Bulanlar maqşad-ı aqşâya vuşlat
29. Gazel

5. Âb-ı hayvâna la'lüni teşbih
 6. Eyleyenler **zihî** hayâl ü muhâl
117. Gazel

zıkr, **zikir** [11] Allah'ın isimlerini (esmâ-yı hüsnâyı) söylemek sûretiyle yapılan ibâdet.

9. **zıkr**ün ile qalbümüz bulsun cilâ
10. Açıla tâ revzen-i cân ez-şafâ
14. Murabba
5. **zıkr**ün ile cânumuz vir sürür
6. Tâ bulavuz iki cihânda huzûr
30. Murabba

9. Rumûz-ı fe'z'z'ürüniden 'atâ kıl bu dil ü câna
 10. 'Ayân it ola vâhid ki **zıkr** ü zâkir ü mezkûr
72. Gazel

11. Görmege lâyıq ola tâ kim cemâlün nûrını
 12. **zıkr**üni zâkirlerün cânlarına zâd eyledün
108. Gazel

9. İştirâ iden me'ta'-ı vaşluñi cân naqdine
 10. Güş ider her zerreden **zıkr**üni yâ Semi' kabûl
121. Gazel
3. Sivâ **zıkr**ini hakk it levh-i dilden
 4. Senün zıkrün ola her demde yâdum
136. Gazel

3. Hıcb-ı zulmeti gider dilden
 4. Anı **zıkr** ile pür-ziyâ eyle
209. Gazel1.

9. Rumûz-ı fezkurüniden ziyâ-bağş it dil ü câni
 10. Ola fazluñi ile vâhid ki **zıkr** ü zâkir ü mezkûr
48. Gazel

3. Senden olur yine çäre saña senden varmağa
 4. Zât-ı pâkün **zıkr**ine qanı efendi dil dudak
97. Gazel

3. Sivâ **zıkr**ini hakk it levh-i dilden
 4. Senün zıkrün ola her demde yâdum
136. Gazel

2. Müyesser ide Óaú dÂrû's-selâmı
 3. Haqqı **zıkr** ideler her şubh u şâmi
6. Nazm

zıkr-i Haqq [2] Allah'ı zikretme.

5. Ve in min şey' kelâmını iden güş
6. İşidür **zıkr-i Haqq**'ı her lisândan

147. Gazel

7. Ve in min şey' hitâbını idüp güş
 8. İşitdi **zıkr-i Haqq**'ı her lisândan
155. Gazel

zind ü 'ömr [1] Hayat, dirilik, diri olma.

1. 'Âkıl iseñ **zind ü 'ömr**e eyleme hergiz zarar
 2. Her ne iderse kişi bil yine kendüye ider
11. Matla

zinet [2] Süs, bezek.

13. Fenâyî bulagör bir yâr-ı bâki
 14. Nazar kıлма dü 'âlem **zinet**ine
210. Gazel

1. İster iseñ yârüni terk eyle cümle varuñı
 2. Bülbül-i şürîde gibi **zinet** it gülzârüni
280. Gazel

zi- [11] Türkçe -den ekinin karşılığı olan ve Farsça veya Arapça kelime ve terkiplerin başına gelerek birleşik zarflar teşkil eden ön ekin şiirde aldığı şekil.

5. Sâlik-i râh-ı fenâ-râ kon nazar
 6. Tâ nişân yâbed **zi-**râh-ı bî-nişân
172. Gazel

1. Çün güş-ı câna irdi haber **zi-**ney
 2. Cüş u hüşa geldi kamu huşk u ter **zi-**ney
252. Gazel

1. Çün güş-ı câna irdi haber **zi-**ney
 2. Cüş u hüşa geldi kamu huşk u ter **zi-**ney
252. Gazel

3. 'Işk meclisinde gelse figâna o her nefes
 4. Bezm ehli vecde ire ser-te-ser **zi-**ney
252. Gazel

5. Def' itdi mihr ü mâhı felek raqş ider nücüm
 6. Arzdan semâya eyledi âhı güzer **zi-**ney
252. Gazel

7. Pâk itdi derüni levş-i sivâdan ki ney gibi
 8. Vecd ehli tâ ki çuta seni mu'teber **zi-**ney
252. Gazel

9. Dâ'im semâ' ü nâle vü raqş u figân ider
 10. Kimün ki ire qalbine cânâ eşer **zi-**ney
252. Gazel

11. Zâhid geçerdi lezzet-i hür u kuşûrdan
 12. Zevk itse zerrece qalbi eger **zi-**ney
252. Gazel

13. 'Ömrüni zâyî' itme 'abeş yire ki şağın

14. Gel ehl-i hâle murtabı ol yok zarar **zi**-ney
252. Gazel

15. Girmedi dil vilâyetine ehl-i zühd henüz
16. Derd ehl-i bezm-i vaşla bulubdur zafer **zi**-ney
252. Gazel

17. 'Âbid firâr iderse meclis-i neyden 'aceb midür
18. Bî-derd olan kûlûba irişür keder **zi**-ney
252. Gazel

19. Kıl şerha şerha şineñi eyle delik delik
20. Tâ ki derûna ire Fenâyi nazar **zi**-ney
252. Gazel

zîrâ [2] Çünkü, şundan dolayı.

7. Bildi bu heft âyetün vechin tamâm
8. Hâtm-i Qur'an itdi **zîrâ** her dem ol
119. Gazel

5. Tılsım-ı kenz-i esmâyi n'ola fetḥ eylese sâlik
6. Cemâl-i pâkine **zîrâ** ki mir'ât itdi insâmı
231. Gazel

ziyâ [32] Işık, parlaklık, aydınlık.

11. Şeref burcunda bedr olup hilâli
12. **Ziyâ**sına irişmeye kesâfet
6. Tarih
3. Nûruñla vir kâlbe **ziyâ**
4. Eyle bize luḥf u kerem
19. Murabba

11. Nûr-ı zâtuñ **ziyâ**sına irgür
12. Bakma bu kıl ü kâlûme yâ Rab
22. Gazel

9. Rabbi erni lem'asından cân u dil bula **ziyâ**
10. Mûsa-veş dîdâr-ı yâri görmege bî-irtiyâb
24. Gazel

27. Dil ü cânâ **ziyâ** virüp meşâbiḥ
28. Şükür geldi yine mâh-ı mübârek
39. Murabba
3. Bedr-i vechün 'âleme virdi **ziyâ**
4. Hûsnine taḥsîn ider ins ü melek
106. Gazel

3. Şems-i zâti zerresinden irmese cânâ **ziyâ**
4. Nice yol bulur cenâb-ı pâke bu 'abd-i zelîl
114. Gazel

9. Şems-i zâtuñ zerresinden cân u dil bula **ziyâ**
10. Kıl civâr-ı ḥazretünde iki 'âlemde muḳîm
139. Gazel

7. Pertev-i mihr-i ruḥuñdan vir **ziyâ**
8. Âşiyân-ı kûdse ire 'âşikân

169. Gazel

1. **Ziyâ** viren cemâlündür cihâna
2. Kamer ü şems bahânedür cihâna
198. Gazel

3. Sa'âdetle kûdümünden müşerref oldı 'âlemler
4. Yetişdi şems-i zâtuñ **ziyâ**sı 'arş-ı a'lâya
204. Gazel

1. Âsümân-ı dil bula yâ rabbenâ her dem şafâ
2. Şems-i zâtuñdan irişsün zerre-veş cânâ **ziyâ**
8. Gazel

9. Cümle-i eşyâda mestür eyledi esrârını
10. Hep anuñ âşâridur zâhir olan zülmet **ziyâ**
9. Gazel

1. Ey kamu 'âlemlere viren **ziyâ**
2. Rû'yetünle dîdemüz eyle münîr
12. Murabba

13. Şems-i zâtuñdan irerse ger Fenâyi'ye **ziyâ**
14. Sırr-ı vaḥdet keşf olup olurdu fenninde ferîd
34. Gazel

5. Âfitâb-ı ḥâl'atuñdan zerre-veş virdi **ziyâ**
6. Vâdi-i kâlû belâda devr ider peymânemüz
87. Gazel

13. Şems-i zâtuñdan irerse ger Fenâyi'ye **ziyâ**
14. Zerresi iki cihânda gün gibi raḥşân olur
54. Gazel

9. **Ziyâ** virsün cemâlün şemsi cânâ
10. Ola tâ zerremüz gün gibi raḥşân
156. Gazel

9. **Ziyâ** virsün cemâlün şemsi cânâ
10. Ola tâ zerremüz gün gibi raḥşân
170. Gazel

11. Şems-i zâtuñdan ire cânâ **ziyâ**
12. Tâ ki görem zerrede nûruñ 'ayân
176. Gazel

5. Rabbi erni neş'esinden 'âleme virdi **ziyâ**
6. Cism ü cânâ şeş cihâti Mûsa-veş Tür eyledi
243. Gazel

7. Tecellî-i cemâlün eyle iḥsân
8. **Ziyâ**sıyla münevver kıl ḥaḳîri
261. Gazel

5. Ḥarre Mûsâ lem'asından cânâ irişdi **ziyâ**
6. Zâhir itdi len terâñi remzinün ma'nâsını
278. Gazel

1. Şems-i zâtuñ zerresinden cism ü cân bulsun **ziyâ**
2. Gâ'ib ola 'ayn-ı dilden dem-be-dem 'ayn-ı sivâ

3. Gazel

7. Ve'd-đuhā ve'l-leylinūn nüktesini kıldı 'ayān
8. Şems-i vahdetden semā²-ı ƙalbine irdi **ziyā**
5. Gazel

13. Naħnu akrab sırrımı eyle fenāyi 'ye 'ayān
14. Şems-i zātuñ zerresinden sırrına ire **ziyā**
9. Gazel

1. Şems-i zātuñ zerresinden her kime irse **ziyā**
2. Selb olur gözinden anuñ muṭlaƙā 'ayn-ı sivā
6. Gazel

11. **Ziyā** virsün cihāna mihr-āsā
12. İrişdür bālümüzi müntehāya
7. Gazel

5. Ger **ziyā**-yı şems-i zātuñ irmez ise sālīke
6. Nice ƙat' ider menāzil ƙandan iriştir 'aṭā
11. Gazel

3. **Ziyā**-yı nūr-ı Maħmūd'a
4. Şükürler olsun Allāh'a
38. Murabba

1. Cānumuz cānāna irgürdi ğamuñ
2. 'Ālemi tutdı **ziyā**-yı pertevüñ
110. Gazel

11. **Ziyā**-yı şems-i zātuñdan 'aṭā it cān-ı müştāƙa
12. Gider varlıƙ hiçābını gerek ƙulmāni nūrānı
253. Gazel

ziyā-baħş [6] Işık saçan.

7. Zāhir ü bāṭın 'ayān ƙıl lı me'allah sırrını
8. Cism ile cānı **ziyā-baħş** eyleye nūr-ı ħabīb
25. Gazel

3. **Ziyā-baħş** itdi bu cism ile cānı
4. Ƙudüm-ı ħāzret-i sulṭān-ı kevneyn
36. Murabba

3. Oldı nūriyle **ziyā-baħş** ƙamu iki cihān
4. Geldi 'izzetle yine şehr-i mübārek ramazān
40. Murabba

9. Rumüz-ı fezkürüniden **ziyā-baħş** it dil ü cānı
10. Ola faẓluñ ile vāḥid ki zıkr ü zākir ü mezkūr
48. Gazel

15. Fenāyi bendeñe ƙıl vaşluñ iħsān
16. **Ziyā-baħş** ola nūr-ı Kibriyā'dan
177. Gazel

5. **Ziyā-baħş** olsun āfāƙda cemāl-i 'ālem-efrūzuñ
6. Fūrüzān eyledükçe ƙal'at-i ħurşid-i dünyāyı
288. Gazel

ziyād [1] Artma, fazlalık, ziyadelik.

5. Zā'ifüz yok saña varmağa çäre
6. **Ziyād** olur dem-ā-dem dilde yare
29. Murabba

ziyān [1] Bir şey veya kimsenin sebep olduğu çıkar kaybı, zarar.

13. Fenādan geç Fenāyi bul beƙāyı
14. Ki re's-i mālūñ irmeye **ziyāna**
198. Gazel

zıll [1] Gölge.

39. Dīn-i bāƙı içre şol deñlü şalābet kıldı kim
40. Heybetinden **zıll**ını görse ider şeyṭān ħazer
1. Kaside

zıll-ı ħayāl [1] Hayalin gölgesi; Karagöz oyunu.

3. Bu 'ālem pūr-ħayāl ü pūr ğayrdur
4. Baƙup aldanma bu **zıll-ı ħayāle**
195. Gazel

zıll-ı zā'il [1] Yok olucu gölge.

5. Geçüp cısr-i mecāziden ħāƙıƙı maṭlaba 'azm it
6. Bu **zıll-ı zā'ile** baƙma me'al ile vefası yok
95. Gazel

zımn Açıkça söylenmeyip dolayısıyla anlatılan gizli maksat.

3. Naẓar ƙıl faƙru faħri lem'aşından
4. Bulam **zımn**ında envā'-ı ğınāyı
254. Gazel

zübde [1] Bir şeyin en değerli kısmı; öz, hülasa.

3. Mevcidür baħr-ı vücūduñ iki 'ālem neş'esi
4. **Zübdesi** ol yemm-i cūduñ neş'e-i insān imiş
88. Gazel

zühd [3] Dünyāya rağbet etmeyip kendini ibādetle verme, nefsinin her türlü zevkten alıkoyp ibādet yolunu seçme, perhizkārlık, takvā.

29. Ƙulluğın 'ābid ider dā'im hisāb
30. Olsardur zāhide **zühdi** ħicāb
10. Murabba

1. Ƙulluğın 'ābid ider dā'im hisāb
2. Olsardur zāhide **zühdi** ħicāb
48. Matla

3. 'Ābidān **zühd** ü 'ibādetle dilerler şöħreti
4. Ol durur maƙbūl-i 'ālem ħıfz ide esrāruñı

280. Gazel

zuhūr [4] Meydana çıkma, baş gösterme, görünme. İlâhî sıfat ve isimlerin bir sûrete bürünüp ortaya çıkması, varlık sûretinde görünmesi.

5. Ne deñlü çoğ ise 'abdüñ kuşürü
6. Anı mañv eyleye 'afvuñ **zuhürü**
23. Murabba

17. **Zuhürü** mañz-ı rahmetdür
18. Qudümü 'ayn-ı ni' metdür
38. Murabba

7. Bu 'aql u 'ilm ü hilm ü hulk senüñ şānuñda nāzıldür
8. Vişālün genc-i bi-pāyān **zuhürü**ñ cān-ı eşyādür
38. Gazel

5. Nesim-i rüh-ı rahmetden irişdi cāna çün feyzi
6. Egerçi 'ālem-i mülkde bu vech ile **zuhürum** var
47. Gazel

1. İrişdik sırr-ı mevlüde şükürler yine Mevlā'ya
2. 'Aṭādür ḥazret-i Ḥaḳ'dan **zuhürü** dñn ü dünyāya
204. Gazel

zuhür etmek, eylemek [7] Görünmek, ortaya çıkmak.

31. **Zuhür eyleye** tā sırr-ı ḥaḳıḳat
32. Şükür geldi yine mäh-ı mübārek
39. Murabba
3. Cihāt-ı sittenüñ vechi nümāyān oldı vechinde
4. **Zuhür eylerse** sırruñda nidā-yı şemme vech'ullah
215. Gazel

9. Li meni'l- mülk şühüdi ger 'ayān olursa 'aynuñda
10. Fu'āduñda **zuhür eyler** bu sırru'l-ḥük-m-i illa'llah
215. Gazel

1. **Zuhür iden** bu 'ālemde cemāl ile celālüñdür
2. Ḥaḳıḳatle naẓar itseñ yine 'ayn-ı cemālüñdür
23. Matla

11. **Zuhür idince** nür-ı sırr-ı levlāk
12. 'Urüc eyle qadimî āşiyāne
45. Murabba

1. Bi-ḥamdi'llāh **zuhür itdi** yine elṭāf-ı Sübhāñi
2. Teraḥ fi'l-cümle ṭarḥ olup feraḥ-baḥş eyledi cāni
251. Gazel

7. **Zuhür itmek** için minḥāc-ı Aḥmed
8. Şükür geldi yine mäh-ı mübārek
39. Murabba

zuhūra gelmek [2] Meydana çıkmak.

1. Ketb idicek kāna mekān levḥ-i mañfūza qālem
2. Kenz-i mañfiden **zuhūra geldi** eşyā lā-cerem

134. Gazel

11. Kenz-i mañfiden **zuhūra geldi** cümle ḳa'ināt
12. Açdı aḥbābtü en u'raf sırrını 'irfān için
151. Gazel

zuhürāt [1] Ortaya çıkan, zuhur eden şeyler.

5. Fermānuña ṭābi' ne ki var cümle vücūdāt
6. Baḥr-ı keremüñ reşḥasıdır işbu **zuhürāt**
15. Murabba

zuhür-ı cümle mevcūdāt [1] Bütün varlıkların zuhuru, ortaya çıkması.

7. Bir avuç ḥāk iken itdün 'ademden çün bizi insān
8. **Zuhür-ı cümle mevcūdāt** cenābuñdan 'aṭādür hep
20. Gazel

zuhür-ı ḥazret-i sulṭān-ı kevneyn [1] Dünya ve ahiretin sultanı Efendimiz (Hz. Muhammed)'in zuhuru, meydana çıkması.

7. Sivā levşinden eyler dilleri pāk
8. **Zuhür-ı ḥazret-i sulṭān-ı kevneyn**
36. Murabba

zülāl-i baḥr-ı fażl [1] Cömertlik denizinin saf ve tatlı suyu.

3. Niçe bir berr-i fūrkatde olalum la'lüñe teşne
4. **Zülāl-i baḥr-ı fażl**uña ğariḳ it cān-ı 'aṭşāni
286. Gazel

7. Niçe bir berr-i fūrkatde olalum vaşluña teşne
8. **Zülāl-i baḥr-ı fażl**uña ğariḳ it cān-ı 'aṭşāni
229. Gazel

zülāl-i feyz-i cüd [1] Cömertliğin berrak ve tatlı suyu.

3. **Zülāl-i feyz-i cüd**uñdan 'aṭā kıl
4. Qoma bu berr-i fūrkat içre 'aṭşān
3. Nazm

zülāl-i feyz-i fażl [5] Cömertliĝinsaf ve tatlı suyu.

5. Niçe bir olalum fūrkatde 'aṭşān
6. **Zülāl-i feyz-i fażl** eyle reyyān
22. Murabba
9. Niçe bir olalum fūrkatde 'aṭşān
10. **Zülāl-i feyz-i fażl** eyle reyyān
23. Murabba

3. Niçe bir berr-i fūrkatde olalum vaşluña teşne
4. **Zülāl-i feyz-i fażl**uña ğariḳ it cān-ı 'aṭşāni
253. Gazel

3. Niçe bir berr-i fūrkatde olalum vaşluña teşne
4. **Zülāl-i feyz-i fażl**uña ğariḳ it cān-ı 'aṭşānum
128. Gazel

3. Berr-i firkaatde niçe bir teşneler ‘atşân ola
4. Kıl **zülâl-i feyz-i fazl**uñdan ‘atâ bir kaatre mâ
3. Gazel

zülâl-i feyz-i la'l [1] Dudağının feyzinin saf ve tatlı suyu.

5. **Zülâl-i feyz-i la'l**ünden Hızr-veş
6. Hayât irsün dem-â-dem mürde câna
198. Gazel

zülâl-i feyz-i vaşl [3] Kavuşmanın bereketinin temiz suyu.

13. Kılanlar berr-i fūrkat içre ‘atşân
14. **Zülâl-i feyz-i vaşla** oldı reyyân
36. Murabba

3. Niçe bir olalum vaşluña teşne
4. **Zülâl-i feyz-i vaşla** eyle reyyân
156. Gazel

3. Niçe bir berr-i fūrkatde olalum vaşluña teşne
4. **Zülâl-i feyz-i vaşluñı** ‘atâ kıl cân-ı ‘atşâna
192. Gazel

zülâl-i feyz [1] Bereketin tatlı suyu.

3. Niçe bir olalum vaşluña teşne
4. **Zülâl-i feyzüñe** kıl bizi reyyân
170. Gazel

zülâl-i la'l-i nâb [1] Saf dudağın tatlı suyu.

3. Niçe bir berr-i fūrkatde olalum vaşluña teşne
4. **Zülâl-i la'l-i nâbuñdan** ‘atâ eyle tesellâyı
288. Gazel

zü'l-'atâ [18] Bağış sahibi.

63. Hürmetiyçün anlaruñ fazluñla sen yâ **zü'l-'atâ**
64. Yüzleri şuyına hıfz it bizi ez-râh-ı hâtar
1. Kaside

1. Derdüñ olur câna devâ
2. Yâ **zü'l-'atâ** yâ zü'l-'atâ
13. Murabba

1. Derdüñ olur câna devâ
2. Yâ zü'l-'atâ yâ **zü'l-'atâ**
13. Murabba

3. ‘Uşşâka kıl vaşluñ ‘atâ
4. Yâ **zü'l-'atâ** yâ zü'l-'atâ
13. Murabba

3. ‘Uşşâka kıl vaşluñ ‘atâ
4. Yâ zü'l-'atâ yâ **zü'l-'atâ**
13. Murabba

7. Kıl zât-ı pāküñe sezâ
8. Yâ **zü'l-'atâ** yâ zü'l-'atâ
13. Murabba

7. Kıl zât-ı pāküñe sezâ
8. Yâ zü'l-'atâ yâ **zü'l-'atâ**
13. Murabba

11. Her şey'de sensin çün ‘ayân
12. Yâ **zü'l-'atâ** yâ zü'l-'atâ
13. Murabba

11. Her şey'de sensin çün ‘ayân
12. Yâ zü'l-'atâ yâ **zü'l-'atâ**
13. Murabba

15. Kılısun tecellî nūr-ı zât
16. Yâ **zü'l-'atâ** yâ zü'l-'atâ
13. Murabba

15. Kılısun tecellî nūr-ı zât
16. Yâ zü'l-'atâ yâ **zü'l-'atâ**
13. Murabba

19. Vir yine haqqāñi şühüd
20. Yâ **zü'l-'atâ** yâ zü'l-'atâ
13. Murabba

19. Vir yine haqqāñi şühüd
20. Yâ zü'l-'atâ yâ **zü'l-'atâ**
13. Murabba

23. Bulsun yerin ahd-i qadım
24. Yâ **zü'l-'atâ** yâ zü'l-'atâ
13. Murabba

23. Bulsun yerin ahd-i qadım
24. Yâ zü'l-'atâ yâ **zü'l-'atâ**
13. Murabba

27. Bula Fenâyı vuşlatı
28. Yâ **zü'l-'atâ** yâ zü'l-'atâ
13. Murabba

27. Bula Fenâyı vuşlatı
28. Yâ zü'l-'atâ yâ **zü'l-'atâ**
13. Murabba

3. Hâr-ı hicrândan halâş it bälümüz yâ **zü'l-'atâ**
4. Vuşlatuñ gülzârına irişe tâ ki ‘andelib
19. Gazel

zülf [14] Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

3. ‘Anber-efşân **zülf**inüñ esrârını ‘arif bilür
4. Āşinâ sırrın ne bilsün özünü bilmez garijb
18. Gazel

1. Ey cemâlün lem'asından zerredür nūr âfitâb
2. Pertevinden **zülf**ün âşüftedür her-dem şehâb
21. Gazel

1. Bend olanlar **zülfi**-i hâlün dâmına âzâdedür
2. Câm-ı la'lün 'İsi-veş mürde dile cân-dâdedür
43. Gazel

11. Bugün sünbül ile gülden gülistân külli nür oldı
12. Velî ta'n eyledi aña yine **zülfi** ile ruhsârûn
103. Gazel

3. Berg-i nesrîn üzre **zülfi**nî perîşân itme kim
4. Cânları bî-hânümân itmek dilersün ey gönül
115. Gazel

5. Çün cülüs itdi geçüp sultân-ı 'ışk cân tahtına
6. Yazdı **zülfi**nî hatını kim nüsha yok dîvânıma
188. Gazel

1. Çü saldı 'anberî'n **zülfi** gül-i ter üstine sâye
2. Bu yüzden zâr ider bülbül o reyhân-ı semen-sâya
196. Gazel

7. Olur **zülfi** ile 'aynuñ âyet'ullah
8. Şeb ü rûzdur anuñ ağı u qarası
226. Gazel

11. Sabâ **zülfi**nî neşimiyle mu'a'ttar kıldı âfâkı
12. Mesîhâ-veş deminden gör ki ne cânlar revân oldı
239. Gazel

7. Gönül sevdâ-yı sevdâdan geçer bir derd-i ser deyi
8. Çeker şâne gibi **zülfi** belâsın gör bu gavgâyı
265. Gazel

9. Nazar kılan yüzün âyinesine
10. Çeker ol şâne-veş **zülfi**nî belâsın
149. Gazel

3. Dil-i şeydâ hemîşe şâne gibi
4. Çeker her demde **zülfi**nî belâsın
183. Gazel

3. Zülmet içre hayât imiş buldum
4. **Zülfi**-i hüsnün lebünde âb-ı zülâl
117. Gazel

3. Çün açdı **zülfi**-i tâbından bize lütfü kerem bâbın
4. O harf-i noqtaya bak kim neler fetî itdi bâbından
165. Gazel

zülfi ü hâl [1] Saç ve ben.

3. Elden bırak ey müdde'î tesbîh ile seccâdeyi
4. Bak **zülfi ü hâl**ine anuñ gör ki ne dâm u dânedür
66. Gazel

zülfi ü kâkül [1] Saç ve kakül.

3. Setr ider nür-ı cemâline celâli perdesin
4. Ol vecihden bend ider 'uşşâkı **zülfi ü kâkül**

230. Gazel

zülfi ü ruḥ [1] Saç ve yanak.

3. Bizligümüzi bizden alup hayrete şaldıñ
4. **Zülfi ü ruḥ**uña lu'b ile alındı tolandı
269. Gazel

zülfi-fazle'l-'azîm [1] Büyük lütuf sahibi.

3. Cân u diller derdine kıl maḥz-ı fazluñla devâ
4. Zâhir ola her nefesde bize **zülfi-fazle'l-'azîm**
139. Gazel

zulum [1] Adâlete aykırı davranma, hak edene hakkını vermeme, haksızlık, adâletsizlik.

7. Hızr-veş buldı lebünden mürde-i cân çün hayât
8. **Zulum** olur zulmâta varmak çeşme-i hayvân için
151. Gazel

zulmâni [5] Karanlığa âit, karanlıkla ilgili, karanlık.

3. Geçür **zulmâni** nürânî hicâbı
4. İrişe sîrrumuza nür-ı Vehhâc
32. Gazel

11. Ziyâ-yı şems-i zâtuñdan 'atâ it cân-ı müştâka
12. Gider varlık hicâbını gerek **zulmâni** nürânî
253. Gazel

3. Şühüd-ı nür-ı vahdetden irişe cânıma feyzün
4. Hicâbı aradan ref' it gerek **zulmâni** nürânî
258. Gazel

1. Gider **zulmâni** nürânî hicâbı
2. Görem zerrede nür-ı âfitâbı
268. Gazel

7. Geçür **zulmâni** nürânî hicâbdan
8. Bizi 'avk itmeye ḡaflet menâmı
271. Gazel

zulmât [1] Karanlıklar.

7. Hızr-veş buldı lebünden mürde-i cân çün hayât
8. Zulum olur **zulmâta** varmak çeşme-i hayvân için
151. Gazel

zulmet [4] Karanlık.

3. Bu **zulmet**den münevver it cihânı
4. Hayât-baḥş it cedîden mürde cânı
1. Kısa Mesnevi
9. Cümle-i eşyâda mestür eyledi esrârımı
10. Hep anuñ âşâridur zâhir olan **zulmet** ziyâ
9. Gazel

3. **Zulmet** içre hayât imiş buldum

4. Zülf-i hüsnüñ lebûñde âb-ı zülâl
117. Gazel

5. **Zulmet** ü kibr ü riyâyı levh-i dilden eyle hakk
6. Zâhir ola dem-be-dem tâ anda nûr-ı kibriyâ
8. Gazel

zümre [2] Topluluk, grup, câmia, sınıf.

5. Rüsûm-ı ğayrı hakk it levh-i dilden
6. Olagör **zümre**-i sâbıka lâhik
101. Gazel

13. O **zümreden** bizi kılma ilahî
14. Men ittihaze ilâhehü hevâh
218. Gazel

zümre-i 'abd-i şekür [1] Şükreden kulların zümresi.

5. Buyurduñ in te'uddü ni'met'ellah
6. Kıl ilhâk **zümre-i 'abd-i şekûra**
212. Gazel

zümre-i ervâh [1] Ruhlar topluluğu.

3. Küntü kenzüñ sırrımı 'âlemlere kıldı 'ayân
4. **Zümre-i ervâha** rûhı ol zamân ki virdi fer
1. Kaside

zü'n-ni'am [1] Nimetler sahibi; nimet veren Allah.

11. İn te'uddü sırrımı itdün 'ayân
12. 'Add olur mı ni'metün yâ **zü'n-ni'am**
126. Gazel

zünüb [1] Günahlar.

13. Fenâyi'nün **zünüb**ın eyle mağfûr
14. Müyesser kıl aña fetḥ-i mübîni
242. Gazel

SONUÇ

Bu tezle 17. yüzyıl şairlerinden Fenâyî'nin Divanı'ndaki söz varlığı ortaya konmuş, bunlar tanıkları ve açıklamaları ile birlikte verilmiştir. Böylece Divan'daki herhangi bir sözcüğün, hangi bağlamda ve hangi anlamda kullanıldığı ortaya konmuş, bunların tasavvufî karşılıkları da kaynaklardan tespit edilebildiği kadarıyla aktarılmıştır.

Celvetî tarikatına mensup olan şairin, tasavvufî kavramları sıklıkla kullandığı ve bunları vahdet-i vücud anlayışı çerçevesinde anlamlandırıldığı görülmüştür. Fenâyî'nin tasavvuf çevrelerinde özel anlamlar yüklenen bazı ayet ve hadislere şiirlerinde çokça yer verdiği tespit edilmiştir.

Hazırlanan bu çalışma, Klasik Türk Edebiyatı sahasında çalışan ve Türk Edebiyatı tarihi ile ilgilenen araştırmacılar için alfabetik olmasıyla ve sözcüklerin kullanım sıklığını da vermesiyle çeşitli faydalar sağlamaktadır. Bu tarz araştırmaların çoğalması, hem edebiyat tarihinin gelişmesine katkı sağlayacak hem de Klâsik Türk Edebiyatı metinlerinin doğru anlaşılmasına hizmet edecektir.

KAYNAKÇA

- Acar, Serper, (2009), *Necati Bey Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]* , Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Aksan, Doğan, (2000), *Türkçenin Sözcük Varlığı*, Ankara, Engin Yayınları.
- Aksoy, Ömer Asım, (1988), *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü-2*, İstanbul, İnkılap Yayınları.
- Altuntaş, Halil ve Şahin, Muzaffer, (2010), *Kur'an-ı Kerim Meali*, Ankara, DİB Yayınları.
- Aydın, Abdullah (2004), *Üsküdarlı Fenayî Cennet Mehmet Efendi ve Divanı*, İstanbul, Kaknüs Yayınları.
- Ayverdi, İlhan, (2016), *Kubbealtı Lugatı-Misalli Büyük Türkçe Sözlük -3 Cilt*, İstanbul, Kubbealtı Neşriyatı.
- Başkan, Özcan, (2003), *Bildirişim İnsan Dili ve Ötesi*, İstanbul, Multilingual Yayınları.
- Cebecioğlu, Etem (1997), *Tasavvuf Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Ankara.
- Çavuşoğlu, Mehmet, (2001), *Necati Bey Divanı'nın Tahlili*, İstanbul, Kitabevi Yayınları
- Çelik, Nebi, (2016), *Edirneli Şevki Divanı Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.
- Devellioğlu, Ferit, (2008), *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, 25. Baskı, İstanbul, Aydın Kitabevi.
- Dilçin, Cem, (2009), *Yeni Tarama Sözlüğü*, 2. Baskı, Ankara, TDK Yayınları.
- Dilçin, Cem, (2013), *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, 10. Baskı, Ankara, TDK Yayınları.
- Kılıçaslan, Orhan (2016), *Hayalî Bey Divanı Sözlüğü- Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Komisyon, (2005), *Türkçe Sözlük*, Ankara TDK Yayınları.
- Kurnaz, Cemal, (1996) *Hayâlî Bey Divanının Tahlili*, İstanbul, MEB Yayınları.
- Kurnaz, Cemal, (1996), *Hayali Bey Divanı'nın Tahlili*, Ankara, MEB Yayınları.
- Levend, Agâh Sırrı, (1984), *Divan Edebiyatı, Kelimeler ve Remizler, Mazmunlar ve Mefhumlar*, İstanbul, Enderun Kitabevi.
- Mengi, Mine, (2010), *Divan Şiiri Yazıları*, Ankara, Akçağ Yayınları.
- Muallim Naci, (2006), *Lügat-ı Naci*, Ankara, Çağrı Yayınları.

- Onay, Ahmet Talat, (2000), *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzahı*(Haz. Cemal Kurnaz), Ankara, Akçağ Kitabevi.
- Öztürk, Furkan, (2016), *Bâkî Divanı Sözlüğü (Bağlamli Dizin ve İşlevsel Sözlük)*, 2 Cilt, İstanbul, DBY Yayınları.
- Pakalın, Mehmet Zeki, (1983), *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, 3. Baskı, İstanbul, MEB Yayınları.
- Pala, İskender, (2004), *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, 18. Baskı, İstanbul, KapıYayınları.
- Parlatır, İsmail, (2012), *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, 5. Baskı, Ankara, Yargı Yayınevi.
- Şemseddin Sami, (2007), *Kâmûs-ı Türkî*, İstanbul, Çağrı Yayınları.
- Şenödeyici, Özer, (2015), *Naili Divanı Sözlüğü (Bağlamli Dizin ve İşlevsel Sözlük)*, Ankara, Serüven Kitabevi.
- Tanyeri, Mehmet Ali, (1999), *Örnekleriyle Divan Şiirinde Deyimler*, Ankara, AkçağYayınları.
- Tolasa, Harun, (2001), *Ahmet Paşa'nın Şiir Dünyası*, Ankara, Akçağ Yayınları.
- Tökel, Dursun Ali, (2000), *Divan Şiirinde Mitolojik Unsurlar*, Ankara, AkçağYayınları.
- Tuncer, Eda, (2016), *Sükkerî Divanı Sözlüğü [Bağlamli Dizin ve İşlevsel Sözlük]* , Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Uludağ, Süleyman, (2005), *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, 2. Baskı, İstanbul, Kabcacı Yayınları.
- Vardar, Berke, (2002), *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, İstanbul, Multilingual Yayınları.
- Yıldız, Alim (2010), *Fenâyî Cennet Efendi Dîvânı*, Sivas, Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.
- Yılmaz, Hasan Kamil (2011), *Azîz Mahmûd Hüdâyî Hayatı Eserleri Tarîkatı*, İstanbul, Erkam Yayınları.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı	NİLÜFER PEKER
Doğum Yeri	ELAZIĞ
Doğum Tarihi	29/01/1987

LİSANS EĞİTİM BİLGİLERİ

Üniversite	İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
Fakülte	FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
Bölüm	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

YABANCI DİL BİLGİSİ

İngilizce	
...	

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurum	ARICAK ÇOK PROGRAMLI ANADOLU LİSESİ
Görevi/Pozisyonu	ÜCRETLİ ÖĞRETMENLİK
Tecrübe Süresi	BİR DÖNEM

KATILDIĞI

Kurslar	YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ KURSU
Projeler	TEBDİZ PROJESİ

İLETİŞİM

Adres	ABDULLAHPAŞA MAH. 275. SK. NO:17/1 ELAZIĞ
E-mail	nilufer_yorulmaz@hotmail.com